SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZASERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósća a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde do. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihtišćerski, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2087.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobiličeja. Za reklamowy u :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u ::

Čisło (Nr.) 77 **Budyšin — štwórtk, 1. haprleje 1926 — Bautzen** **Létnik 85**

6000 vogtlandskich ratarjow přećiwo bankowemu ćišćej protestuje.

Sobotu dopołdnja ratarjo z tšoch vogtlandskich hamtskich hejtmanstwow do Plawna w Vogtlandskej pśichežechu, so bychu pśeśiwo dawkownym cźěłam, z nowymi bankowymi sakonjenimi sjednoćenymi, protestowali.

Se sćěłej wožebitymi żeleznikami cźahami a po dołhim puću pśišli bźe 6000 ratarjow z vogtlandskich horow dele pśichodźachu. Bjeskónčnje cźahi žo najpšódy k hamtskemu hejtmanstwu podachu, hdźež hamtski hejtman Beschorner wotpóśłanzow pśijma. Wokrejšny hejtman w Kantzenizy a hamtskaj hejtmanaj w Auerbachu a Wolesćnizy běchu žo sapowědźili do Plawna pśińcź.

Pśichodźyda vogtlandskeho wokrejšneho laudbunda, wyšerkubleŕ Klötzer hamtskemu hejtmanej zadanja k nowemu wutworjenju sakskich dawkow pśichadujeśe. Wón na to pokasa, so dyrbi šćerpnosć ćłapnje dźěławeho, ale nětko najbóle rošhórčenego ratarstwa, na pośled tónz nječ.

Njeměry w Bernecku žu jako błyk pokasale, k cźemu je k sadwěrjowanju honjenu powołanjowy staw z winu kupcy-stwa hotowy.

Wobsteju-nosće w sakskich horach a wožebje w Vogtlandskej njejžu wjele hinašce, a to cźim bóle, dokelž stej pośledn-jej lěcze **njeporadźene žně** pśinjesłej. Tohodla ratarstwo bjes wunoščka dźěła, mózno njeje, dawki a sadanjenje dawkow swójeś, hdyž žo ratarjo nochcedza žanu žebje wuźiwujuce. Rozkhorjenje dla sadźerżenja knježerstwa a dla sadźerżenja mnohich měšćańskich stronow, ratarstwu njepśicheinje suthyłkowych, je nimo měry wulke.

Druhy wotpóśłanzy žebi potom zadachu, so byšchej žo **dawki na wobydlenje khlěwow a nowy stótwuběrański zakoń wotstraniłoj a so by žo lejwnostny dawk połožił.** Sastupjerjo wikowanja z ratarskimi maschinami a tworami, runje kaž organizowani ratarjy dźěłaćerjo žo zadanjam ratarskich rěčnikow pśisłamkuchu. Hamtski hejtman Beschorner wotmołwi, so musu ratarstwa snaje a so do Drježdźan rosprawu poda.

Přeckiwjenje při sakskim ludowym woporje.

W prozeżu pśećeźiwo sarjadnikomaj ludoweho wopora žu žwędzy wutrajili, so staj dr. Meißner a Löffler pjenjezy bjes wědomosće pśisłušnych stron z fredkow ludoweho wopora wupožčowałoj. Kóždy krótki, hdyž je wjetšcha summa na banku sa ludowy wopor dośchła, staj wobstorżenaj njepśichstawajzy pjenjezy wotebrałoj. Sa cźasa **18 měsazow je na takle waschnje njedostatk 94 949 hrimnow nastał.** Pódła teho je dr. Meißner, haczrunje bź towarstwowy bankowy konto pola bratrow Arnoldow, potajnje **pola** němsko-ludowskeho bankiera Moritza Heilmanna w Drježdźanach konto wotewrił, hdźež žebi bórzy sa towarstwo 10 000 hrimnow pożcźi. Sa to je žo němskoludowski **bankier**, kaž fabrikski direktor Lenig wuprajł, z tuchnej danju kórnicź dał. Sajmnawe je wuprajenje žwędkow wo tym, kak **žu** p'cźeśichiwjenja na žwello pśichćhte. W němskonazionalnych nowinach bź žo hnydom prajiło, so žu demokratiske nowiny skandalosnu wěz zyle njetrjebawšchi a jenož z politiśej pśećeźiwnosću pśećeźiwo dr. Meißnerej na jawne sćahnuple. To je cźim wobjdnišche bylo, dokelž je dr. Meißner hnydom wšchě njedostatki wurunał. Kaž pak fabrikski direktor Lenig, kotryž je pśedy z němskonazionalnym sapósłanzom w sakskim žejmje był, pod pśichžahu wobstwědźił, je wón tón był, kotryž je, hdyž dr. Meißner njedźiwajzy swójeho žłubjenja pśichćhtiwjene summy njeje wrócźił, jeho pola statneho rěcznika wobstorżił a też wobstorżbne pismo sćelał.

Italska wo Ramkowym wopyće w Barlinje.

Hač runje žo pśichi wopyće awstriśeho swjatkoweho kanzlera dr. Ramka pśichsamknjenje Awstriśeje k Němskej njeje še zanym žłowom nasponnito, je Ramkowe pucźowanje do Němskeje w Italskej wulke njedowěrjenje šudźiło. Romjša „Tribuna“ měni, so móże žo Awstriśa jenož še jenchłóžnym pśichłoženjom pśichłoženjom Swjatka Ludow z Němskej sjednoćeć. Ramkowe pucźowanje by wschonémskim prózowanjam krónu nastajiło, hdy budźišchtej Mussolinowe sakrocźenje a Genfšti njewuspěch Němskeje ton z najmjeńscha offizielnje njepožłabiłej. „Meśsagero“ wobzamrja, so rosprawa Wolffej telegrafneje powěsćerjenje charakter žednanjow mjes Němskej a Awstriśej jažnjišcho njeda spóznać. „Giornale d'Italia“ hižo w hospodarśkim zwjazanju wobeju statowu khutnu kročel k pśichitowanju pśichłamknjenja widźi. Druhe europiśke knježerstwa dyrbjake runje kaž Italska kedźbliwje za tejle němsko-awstriśej aktivnosću hladać.

Franzowsojo wo Ramkowym wopyće we Barlinje.

Parižšti nowinaŕ Pertinax je wuhudał, cźehodła so pśichi wopyće awstriśeho swjatkoweho kanzlera Ramka we Barlinje wo pśichłamknjenju Awstriśeje k Němskej njeje rěcźało. Wón mudrosći němskeje diplomatije a krutej woli němskeho luda komplimenť cźini, hdyž w „Écho de Paris“ pišeše: Němcy žu z mischtrami w organizaziji myšlow a hibanjow, **kotrejž politiśkemu planej po nětčim dorawicź dawaju.** Mózno je, so žo **„pśichłamknjenje w etappach“ wotmeje,** z wikowanjskim sterčenjom, se žołizenjom sakonjow we wschelakich wažnych prašenjach, se zhromadnym politiśkim postupanjom atd. Hdyž budźe wujšći swjatkowazy prozeź dokonczeny, potom žo na dobo **sjednoćenu němsko-awstriśku stat sjewi,** a Swjatk Ludow jemu žwoje žohnowanje da.

Paul Boncour do Pólšeje pucźował.

Sapóśłanz franzowskeho kejzma a połnomócnik Franzowskeje w Swjatku Ludow, Paul Boncour, je žo tyrdnu na pucź do Warschawy nastajił. Wón budźe z pólšim ministerstwom pśichodźyda Stśchynskim wo praschenjach Swjatka Ludow jednacź. Paul Boncour cźge w Pólšej dlejši cźaš pśichebywacź.

Konferenca balkanskich statow.

Londonske nowiny „Erchange“ z Konstantinopla powědźa, so žo sastupjerjo jenotliwych balkanskich statow we **blišćim cźasu na kupje Prinkipo** sejtkaju, so bychu žo podtožli możneho balkanskeho pakta rosprajśile. Prinkipo je mała kupa w Marmaraśkim morju, nětkotre mile k połodnju wot Bosporu. Na njej chyžu žo hižo raz sastupjerjo balkanskich statow sejeć. Wotmyślena konferenca pak žo njeje wotmełła.

Lěcźne pucźowanje ruskeho wójnskeho łódźstwa.

Kaž bór'y łód w finskim móŕskim salíwje rostaje, zyle ruske bolschewiśke wójnske łódźstwo k manevram wujeźe. Wono w lěcźu finlandśke, estonśke, kotrejšche a litewske pśichstawy wopyta. Dale je wopyt w Kielu, Marseillu a Genui wotmyślany.

Jendźelscy wobhonjerjo w Francowskej.

Jendźelcźenjo John Leather, Oliver Philipps a William Fisher, **kotrejž** žu pśiched nětkotrymi měźazami še **wěstej Marthu Morenilej**, tej madama Foxtrottowa rěkaze, j podbladom špionaže sajatej, žo po sónčenjom pśechrystanju pśiched žud staja. Jako dopokasane žo wobhladuje, so cźi tśo sajeczi wobhonjeŕšći słužbje jendźelskeho wójska pśichłuchsceja a so žu Marcze Morenilej kasali, žo wo **organizaziji francowskeho létarstwa wobhonjej.** Schtož je madama Foxtrottowa wot młodych namótśich offizirow špionika, njeje pjeza jara wažne. Dopokasane pak je, so je wona potajno cźe wójerskeho létarstwa wuchłuchowarj pytała. Teź druha žónska, rejwarka Andree Leseverej je Jendźelcźanam material podawała. Wutwjerdźenje pśećeźiwo wschem pjeczom wobstorżenym žo w bliźišchim cźasu sapocźne.

Jendźelske elektrizitetne hospodarśtwo.

Jendźelski stat w'chě dotalne dźěłarnje elektrizitety we Jendźelskej pschewośnje a sjednoczi. Na to žo porzahowazy sakonjowy nazjił je žo tyrdnu z 327 p'cźeśiwo 125 hłosam w druhim cźitanju pśichjał. Pśichdatkowy namjet dźěłaćerskeje strony, so dyrbjeli dźěłaćerjo sjednoćene dźěłarnjow elektrizitety a dóstk w nich dohladowacź, je žo po tajkim z wjeśichinu 198 h'ołow wotpokasał. Wo druhim pśichdatkowym namjecze, kotryž běchu někotśi konserwativni sapóśłanzy sapodali, a kotryž žadaśe, so by žo sakoń wotpokasał, dokelž žo z nim nazionalizowanje jenotliwych industrijow sapocźina, žo njeje wothłožowało.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w **Budyšinje** na seminarskej hasy 6. Rěči serbski

Najl. a najtuńša kupowańja wobućow. Pódnowšanje spěšnje a tunjo

Zrażenje z kommunistami w Londonje.

Pśichi demonstraziji kommunistow je wutoru w Londonje k krutemu wojowanju z policistami dośchło. Policija bź zhonita, so chcedźa kommunistowje po zhromadźišnje dźěłanjemšerjow w Hyde-parku wulku demonstraziju pśiched parlamentom a knježerstwowym twarjenjom wotmješ. Tohodla policajstwu straźu w dešnjej zejmowni podwójchu, a žylne wotdźělenja policistow žo w hotowosći dźerżeśche. Policija demonstrantow, kotrychž Rušozo nawjedowachu, nusowasche, po hinašich dróhach do Hyde-parka cźahnyć. Pśichładowarjo njepśicheczelskeje pśiceźiwo demonstrantam wustupowachu a słónczenje žo z nimi do pukow dachu. Policija žo najpśedy je wschej rasnosću prózowasche, bicźkow rosehnacź. Swonka parkowych wrotow žo wuprawdźita bitwa rozwiwa'che. Wschón wobthad žo hodźinu dołho po dróży k wječornemu Londonej hačześe, dóniž žo policiji njeporadźi, měr sašo wobnowicź. Wjele policistow a zbitkow je žo franiło. Schesćzok nadpjerarjow k naźwłnosćam žu sajeli.

Hibanje domoródnych.

Pśiched spočatkom wojowanja w Marokkowskej.

W franzowskim ministerstwje zwonkownych naležnosćow je žo wutoru diplomatiśko-wojeńska konferenca wotmełła, kotraž žo z podawkami w Marokkowskej zaběrasche a wožebje z pra'cźenjom, hač nia žo z Abd-el-Krimom wo měr jednacź. Wo wopschijeczu jednanja žo mózno kruce njeješe, tola někotre nowiny chcedźa wědźecź, so Franzowska a Schpanjska kaž pśiedy teź někole do połneje šamostatnosće Abd-el-Krima w rifskim kraju njeswolitej. Schpanjska žebi žada, so by jej Abd-el-Krim kraj wrócźił, kotrehož je žo pośledn-je léta smužował. Wuhladu, so k jednanju wo měr dóńdże, žu po tajkim jara schpatne. Cźim bóle je wěrje podobne, so žu žo z offenźivu zaběrali, kotraj ma žo krjedź hapreje sapocźecź. W pośledn-im cźasu žu wurjadnje wulke transporty munizije a wójnskeho materiala do Marokkowskeje wotešle. Fabriti w połodnjichej Franzowskej w nozy a wodnjo, kaž za cźaš wójny dźěłaju. Parišśke nowiny tharty woczišćźuja, na kotrychž je fronta wosnamjenjena, a měrina, hdźež budźe žo najšerje wojowacź. Tej Abd-el-Krim po šaczu pśichoty cźini, tak žo móża žo sa měžaz hapreju rošsudne podawki w Marokkowskej wocźakacź.

Muhamedanjo pśiceźiwo Jouvenelej.

Bjes dwěla muhamedanske wobydlerstwo we wschěch krajach něhdyšcheje Turkowskeje še sbeźkarskimi Drusami a rifskimi Kabylami sympathisuje a pśiceź, so bychu nad Franzowjanami dobyli. Wožebje Arabojo bychu rad nadkujeźiwo Franzowskeje a Jendźelskeje powalili. Sšwoje smyślenje žu wobšmědźili, hdyž franzowski wyschschi kommišar Jouvenel wutoru Jerusalem wopyta. Jako protest pśiceźiwo franzowskemu nadkniježiwu w Syriśej Arabojo w Palestinje generalny strajk pśichipowjedźichu. Jouvenel w rosrjeżenju praji, so žu wobstejnosće w Palestinje a Syriśej straschne.

Njeměry w Saigonje.

Skoro we wschěch kolonijach, njech žu wone jendźelske, franzowske, hollandske abo amerikanske, pośledn-je léta domoródne wobydlerstwo pśiceźiwo nadkniježitwu běłych postawa. To teź wo Jndochinje, kaž žo raśicha Jndijka pokupa njenuje, płaći. W pokodnišchim dźělu Jndochiny žu žo Franzowjo hižo sa khežora Napoleona III. sajwdźili. Tehdy dobyty kraj rěka Cochinchina. W létach 1885 hač 1890 Franzowjo z Cochinchiny žwoje knježerstwo na zhły Anam a Tonking wupschestrěchu, kotrejž běchtaj hač dotal pod chinešim nadkniježitwom stałoj. Mózno je, so je žo se Chiny abo žamo bolschewiśkeje Ruskeje šbeźkarske hibanje do Jndochiny sanjeźło. Jeneho wjednika sbeźkarjow Phana-Bon-Chausa běchu z jastwa na wjazy lět sajwdźili. Nowy franzowski roškasowarj nad Jndochinu, Alexandre Varenne, je Phana-Ben-Chansa wobhnadźił, runje tak druheho wjednika Bui-Schioe. Hdyž žo tón tele dny z franzowskim pasažerskej parnej łódźu do Saigona pśichwjese, jeho pśichi mórskim brjohu dwaceźi tyšaz domoródnych wocźakowasche a jeho z wulkej sahorjenosću witasche. Schtyri sta Europjanow pśiceźiwo tutej demonstraziji protestowachu. Pśichi tym k krwawnemu srażenju dóńdże, pśiceźiwo kotremuž dyrbjachu kolonialni wojacy sakrocźiś. Kaž Parižšti „Petit Journal“ zhoni, je wobhdźerstwo w Saigonje we wulkim rošhorjenju Policija je žo pośłnika a je w nozy a wodnjo hotowa, so by njeměry potłóčiła.

Amerika a China.

Kaž „United Preß“ ſ Waſhingtona ſhoni, knjeježſtwo Sjednoczenych ſtatow ſe ſtaroſczemi pſchibywanje nazionalniſtiſkich ſtudentiſkich demonſtrazijow w Chinje wobkedſnja. Amerikanſke knjeježſtwo je ſo rozſudiło, ſo exterritorialnoſcej, po kotrejž Amerizanojo niz chineſkim, ale amerikanſkim ſudam podleja, ſakhowajo, dóniž ſo tole praſchenje njeje po ſakoniſkim puczu ſrjadowało. Tak dalsko knjeježſtwo w kóždym naſtupanju politizy amerikanſkeho póſtjanza Maca Murraya pſchiſłoſnje, kotrehož prawidła ſu ſo pſchi podatkach pſched Takuſtimi wobſtwerdzenjemi charakteriſowałe. Hacz runje je ſo amerikanſke knjeježſtwo rozſudiło, tajke njeſenake ſrjeczenja, kajkeſ je wrjeczene wo exterritorialnoſcej, wottſtronicz, wono tola pſchi njewěſtych wobſtejnoſczach w Chinje na tym wobſtawa, ſo ſo wottwarjenje po nječzim ſtanje.

Dokonjane je.

W Jeruſalemje ſo wſcho hiba. S cžrjódami zołmija ſo ludźo ſ wrotami won na Golgatu, hdjež kóſtnikow khłoſtaju. Druhi wróczeju ſo do města. Mjes pſchikhadzazymi a wotkhadzazymi praſchenja Kitaju. „Schto je ſo ſtało?“ Sšu kichžowani! Schtó dha? Nó cži tjo? Kajsh tjo? Mordarjeſ a Nazarenſki. Tón dźiwoczinicžeſ? Kiž khorych hoješche a morwych ſkuſdowaſche? Haj tón; wón wiſzy mjes mordarjomaj. Schto dha je ſteho ſkucził? Ja njewěm, wyſoka roda je jeho ſafundźila, ta wě. Ódy by winowaty njebył, jeho wěſche k ſmjerczi ſafundźili njebychu.

Druhi ſo wótſije hórſchachu na kichžowanje Nazareczana. „Nó, to je pſchewjeſle, takle ſ cžłowjekom ſakhadzecz, kotryž jeno dobroty cžinjeſche, hdjeżkuli bě. To je hańba ſa zyły lud! My wjazy pſchikſadowacz njemózachmy, kak tam w ſtónzu cžerpi. Najprjedy jeho roſtſchiſkachu, ſo je ſe krewju wſchón ſakaty, a na hłowu jemu hłoſenczewu króm ſtrchu, ſo by wot jeneho kalaczka hižo wobkudnicz mohł. A tajkeho wutkeho wucziłowaneho muża na kſchiż pſchibiju, to ani dźiwje torhaze ſwérjo dokonjało njeby. Cžłowjek njewě ſchto rjecz tajkim hroſnoczam a hruboſczam. To do njebjeſ woła.“ —

Tak a hinak ſej rěcžachu. Wſchoh Nazareczan měješche wjele pſchiwiſnikow mjes khorymi a jich pſchiſłuſnymi a bohatymi Židami. Hiſchcze poſłednju ſobotu běchu jemu wſchitcy wuſkali a hołdowali kaž kralej! A njeje da dźenſa nichtó ſa njeho ſłowožka rjecz mohł?

To dſé je; nětko ſo też hewak ſmuſlivi tuleja a boja! Njedźak je mjeda w ſtrowcze. Khiba, ſo je tola nječhto ſwoſrak? Mohł ſtudt tajka wjertałka łyež, ſo ſa por dnjow ſwój roſtrud tak ſyte na wopak ſtaji? Schtó wě, ſchto je Nazarenſki hewak potajnje cžinił!

A druhi rjekny: „To ſym ſej też hižo myſlił. Powědaja, ſo je lud pſchecžiwo Romjanam ſchcžuwał, ſo je ſam ſo ſa krała ſcžinicz chcył.“

Haj, tohodła pſchcžo wo ſwojim kraleſtwje rěcžeſche. A jeho pſchcžeſelſo to też wěrjachu. Sſam ſym ſłyſchał, kak ſo cži jónu wadźachu, ſchtó budże ſ nich prěni w jeho kraleſtwje.

„To dſé by wěſo druha wěz była; ſchtóż chce ſbožkowacz, ma ſo ſkrótka wottſtronicz. Hewak bychmy wſchitcy ſłubjeni byez mohli. Romjenjo bychu zyke nječto ſapuſczili a naſ ſarubali abo pak do wotroczſtwa wotwjedli.“

Tajke rěcže běchu tu po haſach ſłyſchecz a hiſchcze druhe; wſche ani napiſacz njeje mózno.

Nowa cžrjóda ſ města cžeri: „Nieſtojesze tu na puczu!“

Stojazy ſkoczichu na ſtronu; cži druhy ſhwatachu na hórku. Nadoba ſaſtanu.

„Schto je? — Schto ſo ſtaiwa? — To ſo nahle cžini. To je hróſhno! — Nětkole ſyrjedź dnja tajkale cžinja!“

„Dźiesze tola dale! Dopředka!“ wokachu doczahowarjo na priedyſchich. „Schto tu chcesze?“

„Tamle horka, njewidźicže, ſi khiżiże! Na ſyrjedźanſkim wiſzy Nazarenſki!“

Cžrjóda dóridże na horu. Romjzy wojazy, khutni a kruczi, ſich ſtotnik na konju. Blizko pſchi khiżiju pkataje ſónſke.

„Kak nóżeja ſo te tak do blizka ſmażicz!“

To ſu ſawdeſcze pſchiwuſni kichžowanego.

„A tamle, ſchto je to do praka?“

To ſu ſłużobnizy wyſokeje rady, hrubý lud, haru cžinja a ſo ſcžerja kaž pjeni.

„Phi na tajke ſkoczata! Tajkele waſchnjo pſchi nrčzajzych! Njeje da nichtó ſ wyſokeje rady tu, ſo by jim ſchamakſtwa ſakaſał?“

Sšo wě, tamle nětkoſi ſteja, ale tym je to runje prawje. Hladaj jenoż, kak hanizy woni na Nazareczana wudźeraja; cži jeho hidźa do ſameje ſmjerczje.

„Kak je na cžaſu?“

Dźiwjata hodźina.

— Khwilu nowi pſchikhadnizy na Jeſuſa hladaju — pſcherateni — namhleni — napohlad je jim pſchejara hróżbny.

Nadobo — ſchto to? Jeho hłowa, na wutrobu pokhilena, ſo ſbeha; woczi ſahatej k njebju, a ſ hłoſom, daloko ſłyſchomnym, khiżiżowany Nazarenſki ſawoła:

„Dokonjane je. Wótcze, do twojeju rukow poruczam ſiwjoho ducha!“

Potom pothili hłowu a wudychа. Ale jeho khżiż je njebjo a ſemju ſatſchażk. Mózne rjenje dże pſches zyku pſchirodu; ſemja ſo ſkoli a hiba kaž mórſke dno. Pódła khżiża pukne ſo ſkała do hłuboka. Lud cžeka ſ napowinſcheſa na'płóſchemy ſałoſczo a ſtchepotajo. Pohanſki rowniſki ſtotnik pak ſo nichibnje; hłuboko pſchewſatu ſhladuje na morwe cžło na khżiżu, pócžuje ſo na wutrobu bicz rajo: „Wopraudźe, tónle je ſym Boži!“

Schto ſo ſtawa delka? S města je wołaſza ſłyſchecz: khżeże ho cžinupajo ſaſzypnu. W tempłu ſo ſawěſcži pſched Najſwjeczeiſchim na polozju dele rozdrě, ſo je ſwjatniza widżecz. A Zacharias, wyſchſzi měſchnik, nětkhy wjes wokłarjom a templom ſaraczeny, pokaſuje ſo we ſwojich rubach ſ rowa ſtanyweſchi a woka bźdu na cžrjódy ludu. Proſeta Jeremias khodi hrožo a pokutu prědujo żiwy. Templowe wrota ſo prakkajo wotewru a kaž by trubiko, klinża po templu ſſewa: „Cžehiwy wotſał!“ Po dróhach dalwo lemrěczi w cžołowych rubach kroczja, ſe ſaſzypnjenych rowow ſu wuſtupili a pſchipowěduja bźdu a ſahubu. Wótſje ſaloſczizy ludźo hanjeja a hroſu hiſchcze roſſkerjeja. Cžuja le'o na mě'ce a wokolinje ſcheſczi bojoſcz ludej do wſchech ſtawow, kotryż je jich tak wſchón ſeſcherjeny. Kóżdy ſacžuwa, ſo je ſo nječhto wurjadnje wulkeho ſtało ſe ſmjerczu Nazareńſkeho . . .

Wón je ſawołał: Dokonjane je! Schto je dokonjane? Słutk najdakławiſcheje ſłóżcze, kotruż ſu cžłowjekowje hdy měli, ale ſ tym tej wujednanje cžłowjeſtwa ſ roſnjebjeſnym Bohom a Stworicželom. R.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 1. jutrownika.

Zeleny Stwórtk.

† 1853 jenoż 28 lět stary Miklawš Cyž, tachantski vikar w Budyšinje, syn podružinskeju starjeju z Bóšic pola Njeswačidła, założi sobu 1846 towarstwo Serbowku w Prazy, a zastawaše tož ze wšej horliwosću stáršistwo towarstwa. — Mješe wosebity dar k předowanju, w kotremž so jeho čuśiwa lubosć a nutrna pobožnosć zjednoćeše. — Běše wobdarjeny spisowaćel a pěsnjer. — Za swoje krótke žiwjenje je wjele nastawkow pisał, też jedyn dobry wědomosiny wo glagolitiskej literaturje do Smolerjowych Jahrbücher für slavische Literatur, Kunst und Wissenschaft“, do Kućankoweje „Jutrnički“ je pod mjenom „Jaroměr“ rjane samostatne pěsnje podawał, też jednu knižku za lud je spisał: „Wotrola krala Jana abo založenje cyrkwički wo Lubobórku“. Jeho pěseń „Pójće, bratřa, khroble hajmy, našich wótcow česć a prawo!“ wotewri nam woknieško do jeho mileje nadobneje duše. — Njesmilna nahła suchoćina je jeho přezabe zlemiła.

Rozmysluj sobi w našich ćežkich časach tuto přisłowo: Je-li ći posłeško krótke, so lćehajo pohladź!

Pjatk, 2. jutrownika.

Cichi — Wulki — pjatk.

† 1880 Franc Kleibeŕ, serbski wučeŕ w Róžeńće.

† 1867 Křesćijan Bjedrich Stempel, 80-létny, posledni serbski faraŕ w Lubnjowje, hdyž je na Michała 1863 swój połstalětny zastojnski jubilej pod powšitkownym wobdźerlenjom wulkeje wjesnjanskeje wjeselnosće dyrbjał swjećił. Běše so jako farar w Purcowje, w Wojerec narodźił, je w Lipsku a w Jenje studował, farstwa był a tam hišće dołho wobstajacy cop. w Lusatowe sobu założił. Tutón dołholětny kujer bě drje najwjetši delnjołužiski basnik po Mateju Kosyku. — We rjanej a čistej serbšćinje je přełożił Faustowe basnički, idylle Theokrita a je wulke samostatne basneń spěsnił: „To tón rychle trubaŕ we tróch dźělbach. Přeńja wobsahuje 160 strofow. Druhe je w rukopisu zawostajił, kiž bać dotal njemóžachmy wusłušeć. Prosymy wšitkich zdźělanych Serbow wo pomoc, přetož Stempelowe pěsnje so wuznamjenja ze swojej klasiskej formu a wysokim zlětom. Wo nim ma so wosebite dźěło pisać, zo by so tutón zasłužbny muž našemu ludej znaty sčinił.

Serbske přisłowo so nekomuzkuliž prajiex: Praskać może nječhtóžkuli, ale nie jěć.

*

— **We wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +12. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer 0, thermometer w nozy +2. — Wuhladny na malo ſo pſcheměnjazy ſuche a khłodne wjedro. — Wjedrajnje ſtajcja njewoſtajne wjedro. Wječera běchu wyſchiny a nižiny wſchelako roſdźělene. Nižina bě nad Schwedſkej, Sſrjedźnym morju a ſ wjeczora Jendźelſkeje. Wyſchina cžeſchjeſche ſo wot Sdpanjiſkeje pſches Franzowsku hacž do Brjedźeńſe Němſkeje. Wjedrajnje měnja, ſo ſu ſaſo njeznjedra mózne. — Jutſe, Cžichi pjatk, ſłónczko ſ 5,36 hodź. ſſhadża a ſo 6,32 hodź. khowa. Měſaczk ſſhadża wjeczor 11,18 hodź. a ſo dopołdnja 7,43 hodź. khowa.

— **Póſtowy auto ſ Budyſchina do Suborničzki** pojedże na wobkmaj jutrownymaj ſwiatymaj dnjomaj. Jédne cžaſu ſu kaž hewak.

— **Wożebny auto k jutrownemu ječhanju.** So by wopyt jutrowneho jěchanja w Klóſchtrje Marijneje Hwězdy połožiło, dyž ſtatne autowe ſarjadniſtwo jutrownicžku 4. hapriele wożebite wozy do Khróſcžiża a Klóſchtra Marijneje Hwězdy a wróczo jězdźicz dacz. Wozy pojedu ſ Budyſchezkeho dwórniſchcža dep. 11,30, wot póſty 11,34 a wot Sſerbſkeho Domu 11,40 hodźin. Pojedu na Tſ Hwězdy do Sejiz a wot tam do Khróſcžiża, hdjež nětdźa 1½1 hodźin pichjiżdu. Wozy 2,10 hodźin ſ Khróſcžiża do Kukowa dale jedu, ſ wotkel ſo w 5 hodź. do Budyſchina wróczа a ſu nětdźe w 6 hodź. ſaſo w Budyſchinje. Na tejle wokołoježibje może ſtedi łóżdy derje wujeżhanje ſ Khróſcžiża a ſ tej jara ſajimawe wokołoježhanje w Klóſchtrje wobſhladacz, pucz tam ſo jara połózi a potuńiczi. Jésha ploczi ſ Budyſchina na Sejizy, Khróſcžizy do Klóſchtra 1,75 hr., ſ Klóſchtra do Budyſchina 1,65 hr. Jésha tam a ſem płacži 3,30 hr. Pojedu nowe omnibuzy ſ powětrowymi wobruczemi, kiž je ſtatne autowe ſarjadniſtwo hakle pſched nětkrotmi dnjemi do ſłużby ſtajiło.

— **Do ſmjercže wuſtrózat** je ſo naſch Kamjenſti wuj. Drjeżdżajnam hroſu ſtrach, ſo do ſerbſkich ako cžeſkich ruków padnu. Strach je, ſo wě, ſadkawje wulki, pſchetoż Drjeżdżanſka wyſchſza pólſka direkzija dawa ſwojim ſaſtojnikam roſnuczowanje w cžeſkich piſmikach. To je ſo pſchi zywym wobkhodże ſe ſtudnej Cžeſkoſkowakiſej ſa trěbne wupokaſało. Nětko ſerbſke piſmo ſamkne piſmiki nałożuje kaž cžeſke piſmo. Tak widźicže, ſwój cžitarjo, łajſt ſtrach tola naſchim Drjeżdżanam hroſa, tuž ma naſch Kamjenſti wuj, kaž pſchjedzo, prawje. Sſmy jemu je ſtarej Bambuſchinej hżenża walcžał ſtróżawehо ſela pójtali, ſo ſo jemu ſtróżele wujcžiſke njechwuchu.

— **Sſwobodne mjazowe jětki w Budyſchinje.** Sſobotu 3. hapriele dopołdnja wot 8 hacž 10 hodźin wotedawa ſo ſyre howjaſe mjazo punt po 60 pj., ſyre ſwinjaz mjazo punt po 70 a 60 pj. Sſwinjaze mjazo wotedawa ſo jenoż na cžiſtka 421—570. Dźělonjemežerjam wotedawa ſo dopołdnja wot 11 hodźin.

— **Sſwój 25ktny wobkhodny jubilej** ſwjeczi 1. hapriele knjes wumělći a wikowanſki ſahradnik Maxcžin Bulnheim, kiž 1. hapriele 1901 wobkhodi ſwojeho nana na Hoſchcži haży pſchewſa, kiž bě wón dotal pod firmu Dudo a Bulnheim wjedł.

Khodjaty.

Prěnjotny roman wot Jlſana.

11] (Pokračowanje.)

Hdyż łežny Lischka wo khodojtach ſaſzyſcha, ſyđnyh ſo k Scholcże blize a wopraſcha ſo zuſeho: „A ſchto měnicze? Sſu wopraudźe khodojty?“

W zyłej jiwje naſta najwjetſcha cžiſchina, też kovczmaſka bě ſo ſa khachle ſyđnyka a kožbowaſche ſ najwjetſchej kedźbnoſczu na ſkowa zuſeho hoſcza, kiž runje rjekny:

„Je jara cžežko nječhto wěſteho prajicz. Sſudnizy, lud, haj wobkorżeni ſami ſu wo tym pſchezwědczeni. Běch pódła, hdyż ſławny ſudnik Laurent de Maiſſet ſam ſudżeſche. Mjes wobkorżenemi bě też jara rjana holczka, ſyđomnacze lět ſtara, ſ mjenom Maria Dinbart. Tuta prajeſche:

„Hdyż běch wokoło dźeſacz lět ſtara, hrajłach ſebi jónu ſ druhimi dźěcžimi. Tu dźěſcze ſtara żona nimo a wſa mje ſa ruku, majkaſche mi liczka, hładkowaſche mi włoſzy a da mi nječhto ſłódkeho k jědži a rjekny: „Chżeſch hiſchcze wjazy khłóſcženkow?“ Prajach „Haj!“ Wona mi rjekny: Pój ſo mnu a potom dam hiſchcze tebi wjazy.“ Doma pſchi njej praſchcze ſo mje, hacž chżu pſchjezo k njej khodźicz, hdyż mje wona ſawoła, potom ſmježu wſcheho bojeż, cžehoż ſo mi ſcžze. To je ſej łłubich a wona mi da wjele ſłódkich wężow a malu tyſu ſe ſałbu a rjekny: „Sſ tej běhi wjeczor dłóni na rukomaj a podpażnje namaſaj.“ To ſcžinich a hlej, wjeczor, hdyż běch wuſła, pſchindże tamna żonſka te unni a wſa mje ſobu na ſabbat.“ — „Tak woni“, pſchipomni hóſcz, „ſhromadźiſny khodojtow mjenuja.“

Scholta ſo wopraſcha: „Schto ſo potom ſ tej Dintarez ſta?“

„Tuta prajeſche“, powědaſche hóſcz dale, „ſo je wona ſo potom huſło najdołe ſa tydżeń dwójzy pſchi tajkich nózuych ſhromadźiſnach wobdźělika. Posdźiſcho njebě jej wjazy trjeba ſałby wuzywacz. Hdyż ſo jeje ſudnik wopraſcha, kajka je to ſałba była, wotmolwi wona: „Tuta pſchihotuje ſo ſe tuka njekſcheſcenych dźěcži a kóżda ma ſebi ju ſamu wobſtarowacz ſ tym, ſo tajke dźěcžo mori.“ Sſudnik ſo wopraſcha: „Schto ſy tam na ſabbacze cžiniła?“ Wona wotmolwi: „Najprjedy dyrbjach krukawy je ſchlinywmaj wocžomaj, kiž měſejchtej cžeſnjene ſonnoczane pſchikrywaj, paſeż. Tamni pak, mużojo a ſónſke, jědżachu a pijachu a rejowachu. Pozdźiſcho ſmědżach też ſobu ſa blidom ſydacz a jěſcz a picz a potom rejowachmy a cžinjachmy wſchelake njekhumanſtwa. Wſchitzy wobſkorżeni toſanne wobtrueſchachu.“

Lischka ſ hłowu wiżo praji: „Njeje to mózno, ſo je ſo wobſkorżenym jenoż to dźałko? Njewěrju, ſo by cžłowjek mohł ſe ſłym duchom wobkhodżecz.“

Korczmaſka pola thachli ſawoła: „Nětko budu pak na mojej dźěſczi kedźbowacz, ſo jimaj żanych khłóſcženkow nichtó wjazy njedawa.“

Drjewaŕ Handrij ſo wuſmja a rjekny: „Nó, na ſo njetrjebam kedźbowacz; mojim dźěczom jenje nichtó nicžo njeda, dyrbju je ſam żiwicz a draſcžicz.“

Mużojo ſo ſmějachu. Żuſy, kotruż ſerbſzy njeroſumjeſche, utyſleſche, ja woni jemu njewěrja a tuż praji: „Léta 1579 běch w měſcze Bologni pola nahladneho měſchcžana. W tutym domje ſły duch telko njeporjadka cžiniſche, ſo dyrbjeſche ſo wobſtejdżer domu na wuczenych wobroczicz. Ale nichtó nicžo pſchecžiwo tutomu djałkej njeſamó. Djałko bě ſo ſalubował ho holczki, kotraż w domje ſłużeſche. Wón ju ſcžehowaſche pſchezo a cžiniſche żorty a wuzyjeſche wſchelake trykki. Nichtó njeſmědżeſche holzu ſchcžiweho ſkowa prajicz. Hdyż ſebi to nětchto ſwaji, ſcžini djałkoł hnydom ſchkodu w domje. Jónu jeho holza nałwari a djałkoł jej ſa to roſdźěl nowu draſtu wot hłowy hacž k pjacże. Wulkeje ſchkody dła bě holza jara ſrudna. Djałkoł wſa roſtarhana draſtu a pſchinjeſe jej bórzy taſku, ſo njebě nig najmjenſche widżecz, ſo je hdy roſdrěna była. Domjazy dżiwchu ſcheho ducha rad wubyczz a nałwarach holzu jónu, ſo dyrbi ſo pſchejěſcz. To wona ſcžini. Na to ſo djałkoł tak rosnjewdri, ſo, hdyż bě hiſchcze wobſtejdżerjej wulku ſchkodu nacžiniła, dom wopuſchczi.“

Wſchitzy ho temu jara dżiwachu.

Hóſcz pak rjekny: „Léto 1580 běch tam ſaſo w tutym měſcze pola druheho měſchcžana. W domje bě pjatnaczo ſtara holza, kiż měſejche je ſłym duchom cžiniez. Też tutón cžiniſche żorty, huſto pak roſbi nadobu a karany a nacžini wjele ſchkody. Pſched dwuje wobſtejdżerja noſcheſche kamjenje a mjetaſche je ſ taſkej mozu, ſo bě ſtrach, ſo ſo zyła khęża żywnje a nichtó njebě wjazy ſwojeho żiwjenja wěſty. Domjazy wſchitzy ſtrědli ſpytachu, pokaſowachu mi ſamemu nacžinjeni ſchkodu a praſchachu ho mje, ſchto maja cžiniez. Żadyn ſtrědk njepomhaſche. Holza wopuſchczi potom dom a wot teho cžaſa bě měr.“

Hóſcz ſtany a praji koreżmarjej, ſo by jemu ſchcžuju pokałał, dokelż je muczny a chże ſpacz hicz. Scholta wa ſwěczku a wjedźeſche hoſcza na najſtwu.

Hdyż běſchtaj jitwu wopuſchczeſtoj, ſapoczaſ ho mjes ſwu nadżenemi żiwa rosnuchwa, ſchto je na ſaſzyſchanym wjeno. Skoro wſchitzy wěrjachu, jenoż drjewaŕ Handrij ſmjeſche ho a měnjeſche: „To ſu bajki ſa małe dźěczi a ſtare żony a ſa muży, kiż ſu też kaž ſtare żony.“

(Pokračowanje ſcžehuje.)

— **Swój 25letny wobkhodny jubilej** może dźenja, 1. hapr|eje, knjes šahrodnik Arthur Röpka šwjećicy, kiž 1. hapr|eje 1901 šwoje šahrodnišwo pšchi Muzakowšcej drózy wotewri.

— **Rosprawa polizije.** Kriminalna polizija šaja a statneniu wěcznišwom pšchepoda 30. měrza w Częstošlowakšej rodźeneho, 27-letneho dejerja Alfreda Schlegela, kiž je šwojemu towaršcej w Bobolzy cžapnik a wobšcelkowe Nanny kradnył. — Dale šaja kriminalna polizija dla krewaweje haiby a njekaršaršiwa tu byhlazeho 38-letneho dźelačerja, kiž šamo šwojih 4-letnu džowcžičku pšchelutowak njeje.

— **Wulkej woži cžinjaze wunamakanje.** Kaž šo nam z dowěrliwoje strony špdźeluje, je šo jenemu šerbšcemu krajanej, na Židowje bydlazemu, poradźiło po njeprózninych zajmych pospytach wunamakaćz lětadło, kotrež šo njetrjeba wijazy z motorom cžerić, ale šmješe nowe a derje wumyšlene aparaty zatwarjene, kotrež samoža z powětra elektriku móz wudobywaćz a na tajke waršcnje cžerjeršku energiju na lětadło pšchenjesu. Lětadło samóže šo we kóždych wobstejnošcach a w runej měrje na semju pšchišahaćz. Wobzera měješce někto nasch dopišowar se šwojowunym wunamakanjom dléše rozrěcženje. Wot njeho šhoni, šo je wšchitko hižo k prénjenmu šćetej hotowe. Dokelž pak cže tutón préni lět nasch domišnje wěnowaćz, poda šo pšchichodnu njedźelu na préni šlět pšches Lužiju. Pola Khrósćiža cže šo na semju puschcićz, šo bychu žebi pažaževrjo mohli fichijerjowjechanje wobhladaćz. Na hrodźišchu pola Budyšchina šo lětadło njedźelu popoldnju w 1 hodź. do powětra poběhnje a pšchišiaji w Khrósćijach někdże 10 minješčinowo po 1 hodźinje. Posdźišcho dyrbi lětadło stajny transport wuléthnikow na horu Cžornobóh pšchewjaćz. Potajkim njebudże nikomu wjazy trjeba, šo pšchi horjesturanju na horu pšchepocžićz.

S **Bukez.** Wutoru popokdnju wokolo 4 hodź. cžehnješe prénje naléthnje njewjedro pšches naschu krajinu. Bě krótke, ale jara žylne. Nahle pšcicžeše, pšchišjeri šo je šlabšchim hrimanjom a potom błysk kwójan je šatraschnym wrješkom dyri. Préni błysk šapny do pola kubleria Kliema, hdźeš bě wobšedźeł je šwojimi ludźimi. Nimale wšchitzy šteachu w pkomjenjach a padźechu k semi. Też konjej šo šwjeseschtaj. Na šhože pak nichtó do šchkody njepschindże. Błysk jenoš semju šbarka. Nadźijomnje šmjertne strózele, kiž też ludźi na šuboduych polach nadpadźechu, še scžěhwši njesměja. Druhi błysk po źdaczu žaneho njeschoža naczinił njeje. Tak kucze kaž bě pšchischol, šo njewjedro sašo šhubi. Cžehnješe ke Wósborkej. Wokolo 6 hodźin šo hišchcže krótko pohrima. Krótki cžopły deschcžik pschindże [illegible] njewjedrom. Wjeczor šo k Budyšchinej žylnje błyšaše.

S **Bukez.** Pšchi njewjedrje, kiž wutoru popoldnju pschicježe, dyri błysk někdże 20 metrow wot wikowarja Lanym wolijom Roberta Mathesa, kiž nowiny wurocžachuje, jako bě na puczu do Mješchiz, šo **by tam na šwoje** polo schok. Błysk pjerschcj někdże meter wyšoko wuběhny. Mathes šo pohłuschcny šwjese a teš jeho pši, kotreschož mješesche na powjašu. Se šträželemi puschći Matthes powjas a poš cžekny. Poškucha na mjeno „Fryz". Schtóž pša někdże nadeidże, teho knjes Mathes proszy, šo by jeho jemu sa myto wrócžił.

S **Bukez.** Dźeń 1. hapr|eje pšchenaja wobhedźeł šudnišcje korczmy knjes Pawoł Klem šwoju korczmu rěšnišchemu mischtrej knjesej Waltarjej Rabowšchemu, kiž ma hižo wot oktobra w jeho twarjenju rěšniški wobkhod.

S **Lubija.** Naléthnje njewjedro cžehnješe wutoru popokdnju pšches naschu wokolinu. Ssylne błyski šapachu a mózne hrimanje rješe. Wjazy krócz błysk do polow dyri. Ssylny deschcz šahna tužnotu a pschinješe powschittkowne wokschewjenje.

S **Luha.** Wutoru wjeczor wokolo 9 hodźin w naschej wšy woheń wudyri. Starsche domske a bróžeń rataraja Helana šo wotpalischtej. Pomozni šuhodźa štót wuchowaćz pomhachu. Tola šu šo wschelake wězu špalike. Wobšedźeł ma šawěšcjene a šchkodu wěceje z tym nauna. Kak je woheń nastał, njeje hischcže šnate. Prénje myto dosta Sarděcjanska a druhe myto Milkecjanska wobora. Wšchitzej też hischcže žykawje z Njeswačžidla a Lahowa na pomoz pschijelej.

S **Rakez.** Posdźehowaza a hnujaza bě zyrkwina šwjatočnosć šarudženu njedźelu pšchi konfirmaziji šerbšcich paczeršcich dźeći. Knjezna Rólkez a knjeni ſ Lichnowšky wušpěwaschtej špěw: Dha wšmi ty ruzy mojej a wjedź mje šam. Prjedy bě to rjane waršchnje, so šchulske dźeći pšchi wožebitnych šwjedźenjach w zyrkwi nětkotre artje wušpěwachu a tak wožadu je šwojim šlébroklinczynym hłosom šwjeselichu. Paczeršim dźećom, kotrychž bě na šerbšcim 18 hólzow a 10 holzow, knjes farar Mrósat we šwojim wurjadnje rjanym prédowanju kraſne dermanty šobu na pucz šiwjenja da. Nejch šu jim, kaž też wšchém kemšcherjam tute šłowa puczpokałowar w šiwjenju. — Lédma je cžopłe słónczko sašwěcžiło, dha šo hrima a błyska. Mějachmy wutoru tři njewjedra we naschich stronach. Wjeczor w 9 hodź. pšcheczahny cžeške njewjedro naschu wješ, kotrež nam deschcz ſ krupami pšchinješe. Naiche ratarstwo nětko nješchto šuchich, złónczných dnjow trjeba, šo bychu šo naléthnje žywy šwušnwale.

Se **Ssmilneje.** Pšchi žylnym naléthnym njewjedrje, kiž wutoru popoldnju pšches naschu wješ cžehnješe, dyri błysk do domikeho Otty Webera. Sajédże do šwizłow, wot tam pšches tšešchnu komoru. Pódła elektriškeho liczaka pscheraiy wjerch.

S **Kamjenza.** Dokelž je cžaš nimo, na kotrež šo ſakas Budyšchikeho wokrježeneho hejtmanstwa, šo šo prošaze wiki njewotměja, wotměwaju šo w naschim měješe prošaze wiki šašo porjadnje. Prénje wiki běchu hižo dźenja schtwórk.

S **Kamjenza.** Ssrjedu rano na Wónischtim namješe motorski koleſaz do kolojédnoje šrasy. Kolojédnej šo koło słónzowa. Hewak wobdźělenaj dalšchu schkodu njemějeschtaj.

S **Němjeschka** pola Wojerez. Mjes škotom ratarja **Kichežšjana Seiferta** je połhroma wudyrila a šo hamtšy šwješzita. Sawěranski wokrjeſ je wjeſ Němjeschk.

S **Bukojnu.** Połhroma je ſaschka mjes škotom wumělkarki Hany Krawzoweje a Margarety Hanuschoweje. Sawěranške naprawy ſa ſtatokaj a ſchkitanke naprawy ſ Bukojna šo jběhnu.

S **Běteje Wody.** Cžeške njewjedro pschecžeže wutoru wjeczor naschu krajinu. Po cžopłym dnju šo w 10. hodź. rospuschcži. Symny błysk dyri do jeneho twarjenja na Shorjelskej dróšy, njenaczlni pak na šhoło wjeschcze schkody. Po wokschewjazym deschczu šo wchitko seleni a ſa někotre dny k nam naléczo poknje ſaczehnje.

S **Mužakowa.** Na dróży ſ Jemjelzy do Mužakowa šo auto fabrikskeho wobhedźerja Uhliga šapali. W nim žedźeschce jenoš schoſer. Wón bo schkody njepschindże.

Z Łužicy.

S **Kumwalda.** W tydźenju wot 22. hacž do 27. měrza bě w naschej wšy 402 dźěłonjemějerjow, 27 tajchich, kiž šu nathwilnje pschestacž dyrbjeli, 310 krótkodźěłazych a 49 nuſowych dźěłaczerjow.

S **Delnjeje Wódrjeżu.** Hakle 59 lět ſtary je tu farat na **wotpoczinku Emil Bojdar Keller wumrěł.** Wón bě ſyn **prjedawcheho zyrkwinskeho radźiczela Kellera we** Budyšchinje. Se ſemrětym je šo w zyrkwinskich truhach **Hornjeje Łužicy derje ſnata wožoba pominyka.**

* S **Biskopicy.** Tu je šo ſtarschi dźěłacjeř wobwěſnyk, kiž bě šo na ſchulskich holzach na njepózćiwe waſchnje pschechoschol, a pschi cžiſnj běchu jeho lepili. Dźeń prjedy ſpyta žeby hižo we wodze ſiwjenje wſacž.

Se **Schěrachowa.** **Ministerſtwo ſa ludowe wukubłanje** je wuczerſa Gustava Seiferta pschi tudomnej katolſkej ſchuli ſa wyschcžeho wuczerja pomjenowało.

S **Habrachcžiz.** Wokolo krajneje mjeſy šo wjele proſcherjow wokolo brucži. So by šo tomu napischeczíwo dźěłało, měſchčanſke ſarjadnistwo wot nětka tak mjenowane ſaſtaranſke liſczíki na wobydleſtwo wotedawa. — We běhu poſledních ſchtyrjoch njedźel w naſchim měſče žadyn cžłowjek wumrěł njeje. — Lětſa pola naſ 60 hólzow a 67 holzow ſchulu wukhodźi

Spěw, hudźba a narodne reje Serbow!

Wulki serbski koncert srjedu, 7. hapr|eje, wječor ½8 hodź. w „Krónje" w Budyšinje

Wosebity ludowy program solistow!

S **Habrachcžiz.** Sapocžatk měrza bě rěſniſkemu miſchtrej Weickertej nječto 10 hr. ſ pokladnizy w pſchedawarni kradnyk. Paduch bě šo ſ poſzledniu do khěže a dale do pſchedawarnje dobył. Jako chajſche paduch padu[illegible] wošpjetowaćz, jeho dźeje wobkedźowachu a pſchi tym jeho lepichu. S pſchepytowanjom wuſaſni šo ſ dohom paduſchtwo, kiž bě ſamžny paduch pola wobšedźerja kubłiczíſchczerje Israela ſkucžił. Paduch je 16létna witka ſ Habrachcžiz.

* S **Habrachcžiz.** We nozy k ſobotze šu w delnim měſče ſchtyrjo rěſniſke łóſyſnow ſkucžili. Do ſahrodny jenoże wiſeł ſ kamjenjemi wjetachu a wokna na hnójnych rjadach roſchichu. Někdże 2 puntaj cžeſki kamjeń běchu do khłódniny cžiſli. Niedocžinkojo běchu nóſy pſchechłuboko do pſiwowenkho karancžka tyſli.

* Se **Shorjelza.** We nozy k ſchwórtku šu w naſchim měſče muſſkeho ſwonka wumubili, kiž chcžeše žebi tu wjeſeły wjeczor ſcžinicz. W jenym rejnwanſkim hoſeſenzu w delnim měſče ſoſna bo ſe ſchmjerjomi muſenmi, kotſiž žebi wot njeho picža kupowaćz dachu. Muſoja pſchi tym pytnychu, ſo ma daricžel wjele pjenjes pſchi ſebi. Na łónzu rejow ſo ſrěcžachu, ſo ſo pſchi kraſnym měſčaſkowym ſwětle na wulkhod do měſčańſkich wukhodźowanjſchkźow naſtaja. Pſchchińdźechu błiſko k biadukej. Nadobo ſnjeſo k ſe[illegible] poraſychu a jemu dźěł jeho pjenjes kradnychu. Na to cžekhychu. Wobkradnjeny wojſewi paduſchtwo kriminalnej poliziji. Ta hižo ſchtwórtk rubježnikow wuſledźi a jich do łtódy žadźi

Se **Shorjelza.** Poſledniu dny ſu pola naſ wo[illegible]ne hriwnarje do wobkhoda pſchiſchcže. Ssu po hriwnarjach dźěłane, kiž ſu w lěcze 1924 bite, kiž maja na prédnjej ſtronje napiſmo „1 Mark 1924". Na ſadnjej ſtronje je worjoł ſ napiſmom „Deutſches Reich". Wopaczne hriwnarje ſu wołoja dźěłane.

S **Rychbacha.** Tudomny wuczerſki ſeminar šo k jutram tutoho lěta na pſchezo ſamknje. Seleny ſchtwórtk popoldnju wokolo ¼4 hodźin wotmeje šo w ſeminaru doſtojna, ale jednora wbſamknjenſka ſwjatoczność.

Hłowna zhromadźizna „Serbskeje Pčólnicy".

Sandźenu pjatk wječor mjeſeſche „Sſerbſka Pczólniza" pola Wjenzeja w Khróſćijach ſwoju hłownu ſhromadźiznu, też maka cžłonſka Delanſkeho „Wrjoſu" hěſche pſchikhwalaka, dokelž mjeſeſche šo wo ważnych wězach rěcžeć ſ lépſchemu wobeju towaršſtwow, jenicžkeju ſerbſkeju pczokarſkeju towaršſtwow. S powitanſkich słowow pſchedźydy, knjeſa Kmjecža, kaž ſ dalſcheje rosmalwy běſche ſłyſchcžeć, ſo je „Sſerbſka Pczólniza" prjedy na 100 ſobuſtawow měła, ale wot ſapocžatka wójny ſem nimale dopołnje ſpała. Wſchelake pospyty njeſamóchu łépſcheho žiwjenja ſbudźiczć. Sczěhwk toho běſche, ſo naſta w Ralbiczanſkej krajinje „Wrjoſ", druhe ſerbſke pczokarſke towaršſtwo ſ nětkaſe 35 ſobuſtawami. S wjetſcheho dźěła běchu to nětdyſchi ſobuſtawy „Sserb. Pczólniza" w Delanſkej krajinje. Tola też tu po tróſtim woživenju a ſajimje klaſaſche, tola ſeidże ſo „Wrjoſ" ſnajmjeńſcha ſchtyri krócz wob lěto a w ſeptembru wotměwaſche w ſtarej ſnatej „buſchčhenzy w Bojeſ ſwórbje, hdyž běchu tam pczoły na wrjoſu, kóždołětnje ſhromadźiznu a pſchikhwatachu tam pczolarjo ſe wſchěch ſerbſkich wſow, loni na 40, dopokas to, ſo je ſajim ſa ſerbſke pczokarſtwo. Pola naſ na hłownej ſhromadźiſnje bě[illegible] jaſnje widźeczo, ſo chjetej wobej towaršſtwje wſcho na to wažicz, ſo bychtej po możnoſczi ſaſo wſchěch ſwěrnych ſobuſtawow k žebi ſwjedźej a ſajimawe a płodne ſhromadźiſny wuhotowałej, to je jara ſwjeſelaze. „Sserbſka Pczólniza" a „Wrjoſ" budźetej w tutym lěcze jenoż ſhromadne ſkhadźowanki dźerżeczć a to wotměnjejo we Khróſćanſkej a Ralbiczanſkej krajinje a ſtajnje dobre pſchedno[illegible]chti poſticzeć a druhe nowinki pſchinjeſcž. „Wrjoſ" je hiſchcže organiſowany a też hłownemu ſakſtemu ſwjaſkej pſchihłuſcha. „Sserbſka Pczólniza" nětkle hnydom wſchitkich ſobuſtawow, kotſiž ſu dobreje wole, ſaſo ſhromadźi, łetuſchi pſchihnoſchł poſtaji ſo na 3 hr. W meji powoła ſkhadźowanku „Wrjoſ". Hłownemu ſakſtemu ſwjaſkej chjemy ſo wſchitzy pſchijamknyć, dokelž wocžakujemy podpieru ſe ſtrony naſcheho knjeſeſtwa. Naſch hłowny nadawk je, ło w meji 1927 w Khróſćijach wobſchernu pczokarſku wuſtajenju ſarjadowjemy a to we wobſchernych rosmerach. Wěſ njebudże cžekka a ſ njeje wocžakujemy nowy ſapał, nowy ſajim a wjele wuzikka. Chcemy pſchepołnjeczć niz jenoż ſerbſkich pczokarjow, ale też wſchěch ſakſtemu ſwjaſkej pſchihłuſchazych a wuhotowacž ſerbſkich koncert, powitanſki wjeczor a wobſchernu loteriju ſa zyle niſki pjenies. Wicho dalſche nadrobne pſchihotujetej wobej towaršſtwje ſhromadne w běhu tutoho lěta. Wſchitkich naſchich krajanow, kotſiž maja ſajim ſa naſche prózowanja, proſymy nětkle hižo, ło bychu žo nam ſkerje lépje błižili a ſ nami ſhromadnje radu ſkładowali a dźełali. H.

Pčołarjowa winowatosć w haprieji.

Słote pruhi ſ jaſnomódrych njebjes, ſuni połodniſchi wětſik, nad polemi wóſi wo nadźijepołnym hibanju a roſcženju, ſ wuſkezanmi ſynkami ſpěwarjow, kotſiž ſu ſo wróczili, měſcha ſo hrimot prénjeho njewjedra ſ móznej ſynfoniju a — a w Budyšchiſtich kinowach pczokła Maja — ſawěſcže nałěczo je kralowſzy ſaczahnyło do Budyšchiſich krajinow.

A ſ kołeſow cžahnu pilne žyły mjedowych a wodowych pczołkow w ſtotych ſmuhach pisches ſo ſwołazu powětr. Wodu žiwje woprytuja. Dźeń wote dnja pſchetrjebaja wjazy pizu. Wróczkoſtajene pjaty ſo wotkrynje a ſo bliže k pczołkam ſunu. Strach hłoda ſo ſ czopłej wodźanej pizu wotwobroczi, derje ſaſtarane róje ſo ſe makym podawanſom cžopłeho roſpuſchczeneho mjedu k lehnjenju wabja. K najczoplíſchemu ſchkitanju kołczow ma ſo naléżnje radźicz.

Wocžińjeczí ſo kołcže po możnoſczi njeżmędża. Hdyž ſo wokna wotewrja, ſ wulkej prózu ſacžinjene ſchmarki kruſtoſcz ſhubja a tajke mylenje haczi roſwicže roſow dny dołho. Wobkedźowanje pſchi wulkétowanſkej dźerży praja pczołarjej wſchitko; pokaſuje nješchto na to, ſo w kołczu matki njeje, ło nětkre pczoły rubja abo ſo je thoroſczi mjes nimi, dha dyrbi ſo wě, kołcz wocžiniczí. Sa ſwědomicjiwe wobkedźowanja njech žebi młody pczołaſ wěży rój ſwubjeże jako ſtudowanjki rój, potom śmjeże wobóje: nowu wědomoſcz na ſnytowanſkim roju a wunoſchł ſ druhich rojow. W cžopłych pokodniſchich hodźinach dadźa ſo nětk najlépje roje do nowych kołczow pſchekładźicz, dokelž ſo tak najmjenje lehnidka wobſchkodźi. Wiché naléthnje dźěła njech ſo po możnoſczi bjes kura wuwjedu. Nětk je też najpſchihodniſcha ſkładnoſcz ſa kupowanje rojow w kołczach a korbach. Hdyž ſónz harpleje pczołki twaricz poczni, ma ſo ſcžěna mjes poſzledniej lehnjenſkej płaſcji ſtajicz. Lehnjeńſke hnězdo hakle ſo potom powjetſchi, hdyž ſo lehnjeńka měſtnoſcz ſ pczołkami paknycz hrožy. A potom: Wam do ſapa[illegible]! H.

Najnowiše z cyłeho świata.

Schkrowa powieſcz iwo wjedrje ſu jutſiſchi pjak: Rjanc, ſiuche naléthne wjedro. We wjeczornej a ſrjedźnej Europje ſzyło, w raniſchej hiſchcže ſyma. W Jerdźeliſkej a Norwegiſkej ſo deſchczinje.

W ſhromadźiſnje měſchczańſtich ſaſtupjerjow we Wróſławju ſo ſ napraſchenjom ſaběrachu: Direkzija němſkeje żelesniże we Wrótſławju je hižo prjedy 3000 dźěłaczerjow puſchczíła, 24. hapr|eje chze hiſchcže dalſchich 950 muži ſ dźěła puſchczíeci. Schto chze mogiſtrat k wołożenju abo k wotſtronjenju napraſchnyu cžiniczí? Wyſchſi měſchczanoſta dr. Wagner ſdźeli, ſo budże hnydom ſ kuzejerſtwowym preſidentom a ſ němſkim kuzejerſtwom wo tej naléżnoſczi jednacz.

*

Na ſchuliſtim dworje w Lodje ſo 12 létny Mizech a 16-létny Roſenberg ſwadźiſchtaj. Mizach iſchcžiny wucżeje a ſwojeho pſchecžiwnika ſaſtrěli.

*

W Sienje w Italſkej je ſemjerjenje wjele khěžow wobſchkodźiło. Jena zyrkej je k ſakhynjenju bliſko.

*

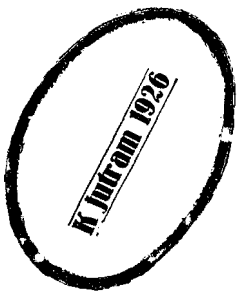
Turkowſki ſejm w Angorje je wobſamknył, ſo ma ſo petrolejowa krajina do ſtatneho ſarjadnistwa pſchewjacz. S tym ſo wſchě zuſobniſke konzeſije ſnjemóżuja.

*

W Columbiji w połodniſchej Amerizy ſpěſchny żeleſniſki cžah mjes Bogotu a Zirardotom do tworowego cžaha ſawadźi. Dwaj woſaj ſpěſchneho cžaha ſo do rěki walischtaj. Dźeſacž woſzobaw je ſo morilo, dwaczeci ſo ſranilo.

*

W Terezin je pola Beaumonta wulki wichor ſakhodźał a wjele ſchkody nacžiniſ. Khěže ſu ſo ſpowalile a ludźo ſo ſaraſnli. Dokelž je telegrafowy powod wupuſczeny, njeje hiſchcže nadrobnych powěſczow doſchło.

Praktiske dary k slubam a ke kwasam

Winowe škleńcy 6 štuk z tabletom	4.25	garnitura k myću złoćana, 5 dźělbna	7.90	sadźba emajl. horncow najl. dźěło, 6 štuk	5.50
likěrowe škleńcy 6 štuk z tabletom	0.95	sadźba šklow 6 dźělbna 1.25,	1.10	wanja	3.00
talerje ze złoćanej kromu 6 štuk, porcelinowe	4.25	kuchińska waha	3.25	console za pěsk, soda a mydło	2.10
šalki ze złoćanej kromu 6 štuk, porcelinowe	1.95	łžicy z alp. 6 dźělbne z etuijom	4.25	console, 1/2 litrske	1.25
kofejowy servis za 6 wosobow	3.95	platy za tortu z niklow. wobruču	3.50	mlokowe karančki, litrske	0.95

Centralny kupny dom w Budyšinje

mějićel J. Kohn :: na Kěžorskej drózy čo. 14

Lišća jama (Fuchsbau)

w Budyšinje

Najwjetši jědźny-etablissement na městnje

Najbohatši jědźny porjad

Čopte jěduce wot rano 8 hodź. sem.

Za čas matrowneho tydźenja a swjatych dnjow: Wšědnje bohaty wubjerk mórskich a rěčnych rybow.

Wšědnje wosebny swójbny koncert

Budyšske spezial. Pilsenske a wopr. Pilsenske Urquell.

O. Dietrich.

Žana hapriejka! Žana hapriejka!

Hłódnik w Budyšinje

Dźensa štwórtk wječor započina w hosćencu „Münchner Hof" w Budyšinje, na Hornčer. hasy

hłódnik Maks

pod lěkarskim dohladom a stajnem strawowanjom

46 dnjowske hłódradanje

Wot dźensnišeho, štwórtk wječor 8 hodź. sem je za 50 pj. kóždemu přistup dowoleny.

Šulerjo a dźěłonjemělcy płaća jenoč połojcu.

Jenička evroba hłódnika je Selcerska woda, podata wot firmy Strauch & Kolde, kaž tež cigary a cigarety — K zabawje je fa. E. W. Giesecke radiowy aparat zatwarila. — Wyše teho budźe hłódnik čas předinjeć z hrajcom na koncertnej cytrje. — Wutopjenje zaškleńcowaneho ruma wobstara installac. wobk. Paul Michaelis, na Wulkej Bratrowskej hasy. — Wahu k wšědnemu ważenju hłódnika přewostaji fa. Ziegler na Hornčerskej hasy.

Maks chce Barlinskeho Jolly-a, kotryž je 29. měrca swoje 44 dnjowske hłódradanje skónčił, w swětowem předobyćelstwie přetrjechić.

Konditornja F. Stackel

na Seminarskej drózy

poruča

k jutram

rjane darjeńki z marcipana

čokoladowe jejka, zajacy

atd.

K přinjemu wopytej šule

tunje tity we wšěch wulkosćach

Mužace koła z Torpedo-samoběhom

najl. Exselsior wobruč, žołte zwjena, 105 hr. Žonjace koła 10 hr. wjacy. Předawam tute koła hižo na 20 lět.

Što jedyn kupc praji: lěta 1910 wot was kupjene žonjace koło je jara dobre. Jězdźu hižo přez 6 lět z nim na 26 kilom. zdalene dźěło. Płaćizna tuteho koła wučini tehdy 75.— hr.

Dale poručam swoje **Janko a Opel jězdne koła** Sprawne rukowanje.

J. Schiebak w Budyšinje,

na Mužakowskej drózy 4.

Hobrski wubjerk. Něhdźe 250 štuk jězdnych kołow zaso na składźe.

Žane klamy — kedźbujće na čo 4.

Wobhladanje bjez nućenja ke kupjenju.

Přijomne dźělbne płaćenje.

Mějće so k tomu!

Kóžda płaćizna předstaja našu zamóžnosć.

Za žony

suknowy manti	23.—, 19.50 16.90	9.50
homespunowy manti	29.90 18.90 13.90	11.90
covecoat-manti	15.50, 14.90	11.90
doncgal-manti	11.90	3.75
sportiski kostum	31.50. 27.50	17.50
ševiotowy kostum	34.50	23.90
kostum z gabard.	módra 49.50 moda	34.90
karo-drasta	19.50, 14.50, 9.50, 6.50	4.50
drasta z popeliny	19.50, 17.50	12.50
drasta z ripsa	29.50, 25.50	22.50
bluzy	w nowočasn. barbach 16.90 13.50 hač	4.50
suknje	we wšěch šěrokosćach wot 12.50 hač do	1.50

Za mužow

covercoat-paletot	dosp. z satinella 62.50 49.50	42.50
šwedski manti	59.50, 48.50, 39.50	36.50
gumijowy manti	37.50, 29.50 24.50 19.50	16.50
woblicki	z gabardiny, 59.50, 55.—	48.50
woblicki	z kruteje tkaniny, 39.50, 29.50	22.50
sport. woblicki	57.50, 49.50, 39.50	29.50
jaki do wětra	18.50, 16.50, 14.50	11.50
kholowy	18.50, 14.50, 13.50, 9.50 hač	3.90

dźěćace woblečenja

woblicki za dźěći	wot	1.60 sem
hólčace woblicki	wot	6.50 sem
mantle	za holcy 5.90 sem	za hólcow 8.50 sem

Drježdźanski konfekcijowy dom

w Budyšinje.

Birnberg & Co. **při Mjasowych jětkach 5**

Wupředawanje

dla přetwarjenja

wšěch šokoladowych tworow

Tunje tity za prěni wopyt šule atd.

J. Klemm

šokoladowy wobkhod na Dźiwadłowej hasy 2.

Dźělba rjanych suchich

khojnow. deskow

je na předań w Nowosličach čo. 5.

Rjany sylny

běhak

k plahowanju je na předań w Róžeńće čo. 19.

Kwětki za křižerjow tunjo

jenotliwy kwětki płaći 1 pj, jenotliwy kwěćel 40 pj.

Bruno Natuš w Kukowje.

Jeja k nasadźenju

najl. nošnych wokoši pod kontrolu (Fallnesterkontrolle)

kurwotw. barb. italjan. po 30 pj.

běłe Leghornske . . po 35 pj.

wotedawa

Jan Šěca w Dřewcach

pola Laza.

Kurjata na naprašowanje.

Gardiny, šaty

tunjo. K. Erler, Žitne wikl 11.

Vogtl. gardiny

mtr. 45 pj. wumjelske gardiny 3 m Madrasowe gardiny 3.50 tkaniny za vitraže wot 65 pj. sem

Erler, na Zw. Lawskej hasy 10.

Rumowanske předawanje dla mało městna.

Sujace mašiny

2 m z 19 rynkami	390.—	hr.
1.75 m z 17 rynkami	340.—	hr.
1.50 m z 15 rynkami	290.—	hr.

Najlěpje wuhotowane nowe mašiny z fabriki! Nimo teho elektromotory, rjedźeńske mašiny, rěpukrajace mašiny, centrifugi, butrowe mašiny, kótlinki, decimal-wahi atd. wo wjele niže płaćizny.

Karl Gast w Budyšinje

na Drjewowych wikach 27. Telefon 3220

Ratarske mašiny a motory

D-koło R0|4, 1,9|10 PS, mod. 26

zaso na składźe. Cyły wagon dóšoł

Carl Gast w Budyšinje.

Swojim česćenym wobkhodnym přećelam z tutym zdźělimy, zo mamy

sobotu, 3. haprleje 1926, swoju pokładnju

začinjenu.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Njenadźicy a njejapcy zemrě dźensa dop. po krótk. khorosći naš lubowany nan, bratr, dźěd, přich. nan, pradźěd, swak a wuj

knjez privatus Jan Hajnca

w 74. lěće swojeho žiwjenja.

W mjenje wšěch zawostajenych

swójba Maxa Lichšera.

We Wjelećinje, dnja 31. měrca 1926.

Khowanje budźe sobotu, 3. haprleje 1926 popołdnju w 3 hodź. ze žarowańskeho doma.

Příloha k číslu 77

SERBSKE NOWINY

Wuloru, 1. haprleje 1926

Wopor.

O cźiche jehnjo, Jezuso!
O nasch najlubschi Zbóžnike,
Ty zły tón zwět tak lubował,
So zły žo sam do smjerśe dał!

Cźowjek je telko hódny, kaž je hwólnuwy wopruwać — tole prajidno žo w zwětownej wójnje husćišćo nałożowasche. Schtóž je khmany a swólnuwy, nasmjejo wopruwać, je najnadobnischi. Wopory maja wulku wažnosć, s nimi cźłowjeslwo spěchujesch a zwět najśěpje posběhnjesch.

Wopruwali su cźłowjekoho wot sapoczatka sem, a jich wopory žu so w běhu cźasa jara pschemjenjake. Hižom Kain a Habel wopruwaschtaj Bohu. Schto dha? To, schtož bische jimaj Bóh dał: płódne płody a prénitschi stadła. To hinak njeje: cźłowjek może Bohu jenož to dacź, schtož je wot njeho dostał. Zyły israelski lud wopruwasche. Schto pak mějachu jake słótne wopory rékacź? Snadź žedni tón abo tamny myślił: to bésche tola schkoda wo rjany tkt, jehnjeta, holbje a cźelata! A tola žebi dasche Bóh tón Knjes tajke wopory derje lubicź, lejsche tola w nich wocźehnjerscha móz sa lud. Tajki wopor bésche zantowólna pokuta sa hrěch; s woporom so cźłowjek nékajeho jenu lubeho wobžedźerstwa wsda, so by swój hrěch wotpokutował. Cźim husćišcho wón shrěschesche, cźim wjazy swojeho wobžedźerstwa wón shubi, a to jeho pominasche, žo hrěcha hladacź, a jemu psched woczi stajesche zcźełowki hrěcha abo thłołanje sa hrěch tak, so žo wón poczа bóle psched hrěchom na kedźbu bracź.

Też póhanske ludy wopruja: nékajke sacźuesze sa hrěchi woni też maja, a też nékajke samolwjenje sa swoje skutki cźuja psched mózným shworiczelom, kehdla žo też bohow boja a jim wopruja, so bychu jich smérowali. Też naschi žerbscy prawowérjo su wopruwali. Jich wopory běchu kewajwne, pschi kotrychž so skoczo sarěja, abo njekwasowane, wosjebje w domach. Hdyž žo bohu płody a pschihotowana jědź pschedstaji. Jich zyła Boża słužba bésche jenož stykniwe prózowanje, bohow spokojicź a rozhněwanych duchow je swonkownymi skutkami žebi zdobricź. — Sto wé — žo sta, so cźłowjek so sjawcźi na tajke wopory sa swoje hrěchi a tajke wsdace wěsteho dźěła swojeho wobžedźerstwa, a spokojom i tym w swojich hrěchach wosta a w swojim smyślenju so njepschemeni. Wosjebje bohatschi tajke wopory sa hrěchi hlubje njeczujachu, hač swoje mnohe a wulke kriwawne abo njekrwawne wopory hischcze jako někajku wosjebitu pobožnosć wobhladowachu. Tohodla hižom profesći starcho israelskeho luda pschecźiwo njeznamérnemu wopruwanju bjes pokutnje mutroby sakrocźachu a ludej pschikwalowachu: Bóh ninna žane spodobanje na waschich krwawnych woporach a na waschich mnohich zwjedźenjach. Wón hebi wot was žadu pokutnu, cźisty a prawinu mutrobu a ludosć k blizschenu.

Najwjetschi, najnadobnischi, najspodobnischi, a najspomjenischi wopor je pschinjesć Khrystuš. Wón zwjeczesche Bohu zyłu swoju mutrobu, zyłe swoje smyślenje a zyłe swoje zinjenje. Wschě swoje mozy wón stajesche do służby swojich zobuczłowjekow, a slónczinje žo wón w swojich najlepschich létach a pschi krownych zdźěrjenich mozach do najhórscheho cźerpjenja a do smjerśe poda, niz jenoš sa zwojich pschecźelowo ale też sa zwojich zaklepjenych njepschecźelow, so by jich pschezwědcził wo wérnosći swojeje mileńby a wo swojej lubosći a sa nich cźerpił a jich wumóhł z jich hrěchow a wscheho satamanstwa. So to jemu zyłe zinjenje rubi, hdyž dyžsyše won jako jenicźki swjatły zinjemu w hrěchach saschmjatanemu zwětej napschecźo stupicź a tajkich sabaktych hrěschnikow wumóz a pschemérnicź, mózemy žebi myslicź. Ale won rad wschitke swoje mozy zinjenja da; lubosć jeho k temu cźerpjesche. To bé jeho njewuprajnje krafny wopor, najwjetschi wopor, kotryž je žo hdy na zwěcze pschinjesć, a najwjetschi rjekowski skutk, kotryž je žo hdy na zwěcze stał! Wjele nadobnischi, hač wschě te krawne wójnjske skutki, za kotreż žo dźensa hischcze cźłowjekoho s wulkeho dźěła horja a ke kotrymž jich tola husto jenoš cźesćelakommjesć ako hida cźerituje. Sswět chze pschcze rad žo powyschicź a knjezicź nad druhimi a žebi znamenu dobre zinjenje popischecź. Khrystuš bé cźisce hinak smyślenu. Wón žo zam poniži a žo do najhłubscheje niskosće poda, so by mohł druhim służicź a pomhacź. Wón frosjmi wopruwacź. Je jemu to schto jeschkodźiło? Ně, swoje semske, cźełne zinjenje je wschak wón s tym jshubił — to wschak by žo też samo wot so minyło —, ale swoje wěcne s tym dobył. Bóh žo k njemu wusna a tohe, kotrehož běchu wschitcy cźłowjekoho wopruschcźili, powyschi a pschekrasni. Tak je hischcze djenka: s woporami žo hatle wojinjamy. Schtóž žo rad powyschi, a to swoje pyta, na tym mrěje. Khrystuš žo wopruwasche, a pschi tym je zinył. Skutki a wopory lubosće su też to, schtož naš zamych bohatych cźini. Te też djeja za nami a naš też pschewodża psched cźimny dol smjerśe do tamneho zwěta psched Boži trón. Bjes njeho žo my zakostnje khudźi cźinjemy. A hdy bychmy žebi zyły zwět podcźišnyli. Tehodla też nam skutki žebicźnosće abo njeprawdosće a njelubosće nicźo njepomhaja. Schto je krebłacźnemu potłoczerjej a Sserbowražcźej Geronej ponthako, hdyž nébdy 30 žerbskich wjerchow s Jescźu na hosćinu pschepraschy a jako woni na nicźo sćeho njemyślachu, jich da skónzowacź (w l. 939), tak to jenicźki mkody wjerch Stodorjanow wuzcźknu. Wón wschak drje podsłyschi swój njeskutk łpółna, ale Sserbam schkoda wosta. Niż je sebrawzjam abo podłožencjom a knjezenjom mózemy cźłowjestwu służicź, ale s woporami. Tak pak też najlépje žebi žamenu służischi. Cźim wjazy woporow pschinjesesch, cźim wjazy hy hódny.

Mjes Sserbami, runjeż žo mjes nimi žani pjenjeznizy njemamakaju a runjeż su maly ludźi a dokhi cźaż do wotrocźkowstwa sestorkani byli, je žo pomérnje wjele woporniwych dobrocźelow namakało, kiž žu sa swój lud woprowali swoje lubla a mozy. Zyłe khude Sserbstwo je dołhi cźaš wulke zohnowanje mélo s Budarjowym sawostajeństwom (Budarjowy legat). Też so ma Sserbstwo dźensa tak nahladne zrjedźicźcźo w Sserbskim domje, sa to mamy žo dźakowacź zmórwenu khudźicźelej Sserbow Janej Ernstej Ssmolerjej, kiž je sesanjechanseje pruskeje hole (ł Lucźa) pohadźesche a k horjej lubosći k swojim zerbskim krajanam wotnuźwjschi wschě swoje mozy sa nich woprowasche a też wschelakich pschiłožbodźenjow a njedowérjenjow njehladasche, a wosjebje sa dostatk widomneho zrjedźicźcźa Sserbstwa wulke pjenjezne wopory pschinjesze. Sserbja, wopokazuje žo hódni tajkich muži, hódnych wécznoh' wopomnjencźa! !

Kajke wopory mamy my někto pschinjesecź? Knjesowy japoschtoł Pawoł praji: Napominam waš, so bychcze swoje cźełka pobali sa žiwy, swjaty a zobuspodobny wopor, kotryž je wascha rosumna Boża słužba. Zyłe nasche dary a mozy cźełka a ducha mamy stajicź do służby nascheho bliščeho, s tym sdobom też cźesći Bożej służimy. Kak runje nasche wotebrazze Sserbstwo tryeba naschich muzow a nascheje lubosće! Abo myślicźch žebi ty, so bjes Sserbstwa też pónadźe? Ně, bjes njeho bu ty zakostnje wokhudnył! Twoje Sserbstwo je wažny duchowny poklad. Kak khudy by ty był, by-li na jene dobo swoje zyłe Sserbstwo sa zlekł! Runje so mamy tak mała cźjódźicźa, potwolana k wulkemu dźełu, to cźi hódnuscź a móz dawa. Sserbsti bur je też nécźto cźisce hinajche, hač druhi (némšti). Hižom ta zyrkwinska smyślenosć w Sserbu słudźaze wjele wjazy sajima a kruscźichu wolu. Kajka cźistosć a kaiki porsad w serbskim hospodarstwje! Sserbjo wschak žu też strotbschi a hjbnischi hač wokoło nich bydlazy Němzy, wjazy jadza je w nich. Wosjebje pak woni smutskownje jich pschetrjechza. Němski bur w serbskej wokolnosći cźi husto sa nicźo wjazy sajim nima, hač sa hospodarske abo politiske praschenja, wjele duchownych abo nadobnischich sajimow žo pola njeho njenamaka. Prawy serbski bur ma sajim sa swoju réc, kulturu, zyrkeu a ludnosć. Pjches Macźizu Sserbsku, kotraž žo wopraudzje jako maczer sa swój lud stara, tej wulki dźel jedunoreho ludu dźel bjerje na duchownych a narodnych praschenjach. Nérzazy, rosšafujeny, žiwy napohlad mjeszwoza žo pola Serbow husćišcho namaka hač pola wokolnych wobydlerjow. Mi jedyn Němz projesche, so psches powrót a njewukinjenje jich dźéći pschezo tupischi napohlad posćiza. O wopruncźe, lubi Sserbja, za swój lud, so by žo schérzał stronwy a cźisty, wjesoły a sbožonny! Wopruncźe swoje mozy a hréchi; schto chzesche hewak z nimi? Dobra wéz je twojich mozow a woporow hódna. A mšdu sunésch s teho, budźesch pisches toš am wožliwcź a smésesch s tym dźél na wécznym žiwenju!

Stara maćerka.

(Wobras se wšyn.)

Nimale dźewjećdźesaćcź lét je stara Henczowa. Mój bożićko, to wschak je wušnamnje wyšoka staroba. Mohł rjec, so ju ras widźi.ch. Haj dźen, myšli nécźtóžkuli, ma-li runje nécźto pola Henczej wobstaracź abo tam nimo dźe, haj stara Henczowa je pschezo hischcze žiwa. Kehdże wschcza do hromadki. A je pschipadnje wo najstarschich wšednych luboch récź, dha pschińdu w prénim rjedźe na nju. Ale hewak kforo nichtó wjazy na nju njepomyšli. Wschо dźe swój nowczeny puć a wo taiku staru wowku dźen bo nichtó njestara a njeprascha. Kaž njeby wjazy do dźensnischeho zwěta žo hodźała.

A nichtó druhi to tak njesaczuwa, kaž Henczowa sama, so nécźischi zwět sa nju njeje. Dałoko, zara dałoko nasppet haha jeje žiwjenje. Wošamocźena a wopuschczena sda žo bycź, kaž potrostank je sastarschich cźasow. Wschо je žo pschemélo, dogha. A bytnjej jeje samkne dźeći a wnukoju byli, do jich nahladeu a myšli žo wjazy sažiwicź njemóże a njebudże. Kaž cźi nétko hospodarja. Schto też to by Jan rjekł, by-li ras i rowa stanył. Nicźo tak wjazy njeczinja kaž pschedy. Hdyž žo nékak hodźi, dyrbi nékajka maschina w strasche žiwi, hdyž w bróžni i maschinu mésza a hdyž tak bycź. Tele grawocźiwe maschiny! Kak žu dźeń wote tnja bórczi a wórczi, hač žo dźensa nékajke njesboże njestanje, hač nichtó nékajki stawczk nje hubi ako žamo wo žiwjenje njepschinjdże, dokelż pschi wschém maschinskim naporjadku ma tola cźert swoju hru. To wschо je cźertowski sfuk. Wšelo, woni žo smeja, hdyž taiske nécźto praji. Ale w bliiji steji, kak budże cźert knjecźz. Kak ludźi pschetwori a budże s nimi zwojeho scźerba hrać. A to ma žo je zehlivymi konjemi sapoczeż, hdyž budża s nimi jésdźeć. Nó, njeje tenn nétko tak? Njehrimaja wot nékotrych lét sem nimo wjeśki tute cźertowe cźahi nimo, s kotrychž wjeczor a nozy pschezo wopruwadźiły woheń zapa? — Njeteji dha zyły zwět na hlowje? Kak dże to też hinak bycź, hdyž žaneho knjezicźerja, žaneho khéżora nimamy? Ach, najšlepje wschak by było, bychu-li ju bórzy na tśrchow donjeśli. Kóždeho dnja je ji żel, kotryż tu dźeje pschebywa. Je tola dźeń a mjeje njeje a kaž žijo prajach, nétczischi zwět wona wjazy njerozumi awón niż ju. Schto tu potom hischcze dże? Zuse je ji wschitko. Haj, by-li hischcze žiwou staru sšuwiczku méła. Ale žym je psched létami iwarił a nétko dyrbi w nowej pschebywacź. We wulkej wyšokej jstwi s hladkimi sćenami, kotrez je molet s tajkimi dźiwnymi molowankami wudebił. Tajke tola prjedy méli njejžu. Schto by jeje Jan k temu rjekł? A wo jstuje maja tajke sawjerkli a w rolkach na wjerćhe, hdyž žo žwéża pali, hdyž žu pschi durjach tajke cźorne schlicźki, trjebasch tam tikk pschimnycź a hižo žo swécźi w lampzu. A dyrnjej hischcze nékotre léta zíwa była, zenje niecha žo tuteje cźertowskeje zwéży pschimnacź. A njeje žo hischcze jeje dótknyła. Je-li wjeczor cźma, to cźi nécźtó z durjemi nuts hrabnje a wotwjertnje. Prjedy hacź lehnjeż dże, sawola po zyłym dworje: „Njedy tola nécźtó pschińdże a swézu wotwjertnje.“ Ssu snadź nébdże wonka a sabudu wjeczor swézu sažwécźicź, to nicźo dale njeje, žedźi tak dołho po cźmje, hlada, so może pschi nécźowej swézy wjeczorny pacżer je starych spéwarskich cźitacz a dże potom lehnjeć. Haj, może žerbski cźitacz, jejni wnukojo pak nicź. Kajki tola dźensźnischi swét je! Wschelaczy dźeći ani swoju maczerscźinu njenawukmu. Jeniczke, schtoż je ji swécźi wotlalo, to tu jeje smachi a wézu, kotreż hischcze ma. Ale šda žo ji, kaž bychu žo też wjazy sbožowne njecźuke kaž hewak w prjedawschej starej jsuwiczy s nikim drjewjanym wjerchom. Njehodźimy žo do tutoho zwéża, sheptaja žej njelcźe, dyrbimy ł naschej wowku jeje wjeczor žiwjenja w zutbje pschecźinicź, hdyż žo pschi wschej dobrej woli wjazy sežiwicź njemóżemy. Loni w synje pschińdże znajmjerscha druhdy Burej Hana pohladacź takle na hodźinku abo wjazy. Tamle pschi kachlach potom hromadże žedźeschtaj a stej žej wot prjedawschich rjanych cźasow powedałoj. A hdyż takle schtwórcź hodźinki žedźeschtej a žej nicźo njeprajschtej, tehodła pak žo derje srosumischtej a mésješchtej husto tekzane myšle. Wona wjazy njepschidże. Je cźasznosć zohnowała. Wschitke jejne prjedawschze towarschki wotpocźuja na wozhadnym kerchowje, jenoš wona tu hischcze je a dyrbi cźakacź jedyn

Khutne rozpominanje k 1. haprleji.

Wschо na to pokasuje, so w pschichodnych létach wuhla k cźopłocźe a k zwětlenju wjazy trjebacź njebudźemy. A kajke budże w nuschej industriji, kotraż je někto na njo zwjetschca pokasana? Tu budże žo wobras bodźka pschemérnicź. Ludźo sméja žo sa tutu dobu milinennu bohu dźakowacź. Sakonje žow ndadźa, kotrez industriji sakasuja, wohnischcza pschiprawicź. Elektrika móz pschezerje wschо želo, žwori wozzł a sbije kotły na zyle jednore waschnje.

A w méstach? W Budyschinje budu wschě drohi hładk każ blida, njesméja žanych njerunych kamjeni. Pneumatiske rjedźaze maschiny budu po drohach jésdźicź a wschón njerjad, prach a masałowsce wulikaja. Bjeskrólsche tworzenje žo do zrjedź méstow twarja. S wulkeje daliny budu žo dźekacźerjo w běhu nékotrych njejsich minow we elektriskich błyskowych cźahach na méstnosć swojeje dźéławosće wojeź. Wschón wobkhod wotwiwa žo pod semju. Wulke tunle pischerśim města, w kotrychž budu cźahi z njewidźebnej pschędnosću jésdźicź, honjene ł radioelektrikej mozu. Schczerkot elektriskich wosow a tutanje awtow, schtoż je někto marra wschéch wulkomésstow, žo słuscha. Nuta budża po wobzebitych kanalach a drohach jésdźicź. Elektrika móz abo ł njej ł wody wuczehnjeny plun budże žo město benzina trjebacź, kaj dźenka hischcze powétr sanjerjedźi. Létadła ł 600 kilometrikej spěchnosću budu w powétrje létacź. Hacź do teho cźasa budże radioelektrike rézedał njes létadłami, kiž žu na Londonskej zwětowej wustajenjy w modellu pokazowane, hacź do najnadrobnischeho wudospołnjenj. Pucźowar dojedże w derje sawrjenych kabinach sa krótki, žnadź jenoš sa hodźinki, wot jeneho dźéła zwéża do druheho. Pucźowarjo wulécźa žej w lécze w najpyschnischich kabinach powétrownow ł zjewjernemu abo južnej toczni abo do smutskowneje Asije abo Afriki.

S pomocu elektrikeho dalokowida budu wschě zwétne podawki w swojimi domje widźecź. Radio budże tak wudospołnjeny, so budża hłoby zwéża psches kraje a morja na wschéch méstnach słyschecź. Elektrike dalokowidne hamty žo pschiprawja, hdyž mójeseh krótko po sawołanju žiwjenje pschi pyramidach w Egiptowskej abo pschi brjóhach zwjatego Gangesa w Jndiskej abo w prerjach (lukach) w južnej Amerizy wobhladacź. Bjeskrótne pschenjeseneje wobrazow ł pisches pośledne wunamakanje tak wudospołnjene, so wójeschi dźenka hižo kóždy film do zdala pschenjesecź. Jndustrialny njebudże žo trjebacź rano do cźaha zydnycź, so by wosbolnitaj je zwojim wobkhodnym pschecźelom jednał. Budże jeho pschi telefonje na bluke tarcze widźecź a ł jeho wobliczа wscho wnczitacź móz, schtoż pisches jeho błowa njesłyschi. Salubowany por, kiž je žunda pisches zwéty wot žo dźelenj, móże žo kóżde ranje ł dalokowidom pozdrowicź.

Nowiny njebudża žo wjazy cźiščecźej na papjern ł drjewa, dokelż budże jedwdźiak na drjewje a nowinarka papjera jara droha. Hobrcźe nałkady nowinow — du hižo nétko do miljardow — njebudża žo wjazy cźiščecźej, dokelż tu doßahajeho drjewa njebudże. Schto wo to? Nałkadnizy žu žej dawno pomhali ł elektriskim dalokowidom. Wuposchczuja nétko elektriskiu dalokowidnu maschinu na žwojich abonentow. „Bólcze“, budże nan žwojemu žynkej rjez, „pyrkń ras nowinarski dalekowid.“ Małe blidko, kiž na bluku schkleniżu, žo sažwécźi. Widźiczh pišmiki, najnowsche powdźeze, wulke rosprawy, powedanczka w bohatej licźbje. Ssnadź też žive wobrazy do telsta rosbrózene, dokelż bjesgrótne pschenjeseneje filmow błesche hižo w naschim cźasu znate. Knihownije wjazy njetrjebamy. Na krótke sawołanje sjednycźich žo ł dalokowidnej knihownju a požadana abo druha sajimawa kniha žo pokaże a mózech ł njeje cźitacź. Kopjena žo elektrikej wobroczeja. Sskepsoczł a hluchownoczł njebudże w tych cźasach dale žane wulke njesboże wjazy.

Dźenża a to runje k 1. haprleji, žu žo tak njemożwana optofony (žwétłobłyschcźaki) wunamakale, kotrez žlepemu smóżnja poštajicź, hacź je zwětłosć wo jstwi. Tak budże ža slepych a hluchonémych móżno, ł pomocu tajkich aparatow, kotrez nastajuje ł pschi sebi nosća, je zwojej wokolinu do swéta stupicź. Schtoż je smyślam saprajene, to budża nerwy ł pomocu elektrikich aparatow pschenoschowacź. Budźenny žadne pruhi ł elektrikeje mozy wudobywacź a ł nimi dn žo w cźłowjeku wotpocźowacze mozy sjednocźicź. Tak budże móżno, wschě khorosće spóznacź a wulékowacź. To wscho dopjelni žo najpodśišcho 1. haprleje 2000 a tuž 1, haprleje 1926 na to pokasujemy, so bychu nébdy naschi potomnicy wédźeli, kak daloko žmy hižo byli. Schtóž to wéricź nochce, tomu njemóżemy pomhacź.

Sswétwšławny wdschecźel XYZ.

dźeń po druhim. Wšo, dże na kijeschć sepryena ras na dwór a pohlada tu a tam, ale kuknje pak też do pokow won, kotrež su hižcze tajke kaž hižo prjedy běchu. Druhdy kokoschanu něschto župnje abo pschipokoji walcźk do nježe. Kaž ziebnych rad widźeli, so so ſ tym dołho sabera. A tak radscho so nježcźo wjacy njepschima. Dże druhdy na najmjnu a ryje w starej kichini a rjaduje hodźiny dołho swoju herbsku drastu, na kotrejž ſ niewschědnej luboscźu wiža. Hdyž możesche hischcźe hacź do zurkwje hicź, so ju staznje wobleka každe. Nětcźischo holzy w herbiku drasce wjacy njetkodźa, haubuju so jeje, njeje jim nobl doseć. Tale zapkatka je hischcźe słyk jeje wérowanisoje kuknje. Tu hischcźe ma rjane banty. Jena dopomnjenka po druhej stźehuje ſ tuteje lubych wjesow. Kóždu dopomina ju na něschto druhe. Tu sašu pakcźik zapkatow. Roswjasa jón a kóždu jenotliwje jeje wobhlada a stónčnje je sašu hromadźe swjasa. A hdyž je dołho doseć pscheběraka, stejiš kónčnje na starym blaku. Snazjmjeschca ju wo pjet nětkotre hodźinki zaschc. Tola nć, mysłi sej, so ma sašu wulke dźeło se schije, hdyž je w kichini porjad cźinita. Pomalu nałhla so dźeń ſ wjeczoru a hdyž so ji wužnuez dak na wěcznje. Kelko młodych ludźi sernrje a wona, kiž by tak rad se swěta schła. dyrbi tu hischcźe wostacź. Se žyliu we wocźomaj stanje někotre ranje. Dale dże tuto wožamoczene žiwjenje. Tola njecha pak Bóhlbemu Knjezej žanych porokow cźinicź. Jónu jeje prósstwu wuslyschi. „Jónu dyrbi wscho, schtoż je žiwe, swój konz dóstacź."

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

— **W Michalskej zyrkwi w Budyschinje** smźe jutrownicźku rano 1/28 hodź. němsku spowědź a žiw. wotkazanje farař Tischer, dop. 1/29 hodź. němsku a w 10 hodź herbsku Božu słužbu farař Njeda. Spěwanje zyrkwinskeho chora.

Druhi dźeń jutrow rano 1/28 hodź. smźe herbsku spowědź a žiw. wotkazanje farař Njeda, dop. 1/29 hodź. herbsku a w 10 hodź. němsku Božu słužbu farař Tischer. Dop. w 10 hodź. w hladańi na Židowje němska Boża słužba, farař Njeda.

Na woběmaj žiwj. dnjomaj biblisa sbórka.

— **Krajnozyrkwinske shromadźenišćwo w Budyschinje** na Nóžowej haźy 31. Cźichi pjatk wjeczor w 7 hodź. póstna nutrnosć. Jutrownu pónđźelu wjeczor w 7 hodź. žiwjenje jutrow. Sérjedu 7. hapreje wjeczor 1/28 hodź. pěsźarjeršći wjeczor swjasta mlodźiny za rosšudź. Ischesch „Fritz Woike", pschednoschi haźnjow, spéwow atd. Kóždy je wutrobnje witany. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblisa hodźina. — Knjes shromadźenišćowy wothladaŕ Zimmermann smźe biblisku hodźinu jutrownu pónđźelu wjeczor 1/28 hodź. na Židowje, wutoru w Hornjej Wjasońcy, sérjedu we Wjeleczinje, pjatk w Duczijach. Knjes shromadźenišćowy wothladaŕ Kschižan smźe biblisku hodźinu jutrownicźku powołdnju w 3 hodź. w Bělej Horje, pónđźelu wjeczor w Kumwaldze, wutoru w Korsynju, sérjedu w Moitźe, schtwórtk we Wołbramecach a pjatk w Koicach, pschezo wjeczor we 8 hodź.

S Budestcz.

Prěni dźeń jutrow smźe farař Bójz rano w 7 hodź. herbsku spowědź, farař Domaschka rano we 8 hodź. herbske a 1/210 hodź. němske předowanje. Khór spéwa: „Jutry, jutry, nałetnjenje", spéw Rabicha.

Druhi dźeń jutrow smźe farař Domaschka rano ɔ 7 hodź. němsku spowědź, farař Bójz rano we 8 hodź. němske a 1/210 hodź. herbske předowanje.

Psched zyrkw. durjemi so 1. a 2. dźeń jutrow sbórka sa hłowne bibl. towaŕstwo sbéra.

S Butez.

Jutrownicźku rano we 8 hodź. herbska a dop. 1/210 hodź. němska Boża słužba. Zyrkw. khór spéwa: „Pokroč, błóżo wokschewjaze. Pop. w 2 hodź. dźeźikemschenje.

Druhi dźeń jutrow rano 1/27 hodź. herbska spowědź, we 8 hodź. herbska a dop. 1/210 hodź. němska Boża słužba. Sobuskutkowanje posawnistwow.

Na woběmaj žiwjenjomaj dnjomaj sbórka sa hłowne bibliske towaŕstwa w Drježdźanach.

S Barta.

Jutrownicźku rano we 8 hodź. herbske a 1/210 hodź. němske kemschenje.

Druhi dźeń jutrow rano we 8 hodź. němske a dop. 1/210 hodź. herbske kemschenje. Sbórka sa Sakske hłowne bibliske towaŕstwo.

Tśeći dźeń jutrow dop. w 9 hodź. kemschenje sa dźeći.

Powołdnju shromadźisna žónskeho towaŕstwa.

S Cźelnscho.

Druhi dźeń jutrow dop. w 9 hodź. němska a w 10 hodź. herbska Boża słužba.

Pjatk 9. hapreje wjeczor we 8 hodź. biblisa hodźina pola Kittan-Mrósźe.

S Delnjeho Wujezda.

Cźichi pjatk rano w 7 hodź. herbska spowědź, rano we 8 hodź. herbske a 1/210 hodź. němske kemschenje. Po kemschenju němska spowědź.

S Hodźija.

Jutrownicźku smźe farař Wjesař rano 1/28 hodźin herbsku spowědź, farař Voigt dop. 1/29 hodź. herbske a w 10 hodź. němske kemschenje, 1/212 hodź. budze Boża słužba sa dźeći.

Druhi dźeń jutrow smźe farař Voigt rano 1/28 hodź. němsku spowědź, farař Wjesař dop. 1/29 hodź. němske a w 10 hodź. herbske kemschenje.

Na woběmaj žiwj. dnjomaj sbórka sa sakske hłowne bibliske towaŕstwo.

S Huski.

Jutrownicźku rano we 8 hodź. němska Boża słužba: vikaŕ Handrik ſ Jasońcy. Zyrkw. khór. Sbórka sa bibliske towaŕstwo. Dop. w 10 hodź. dźećikemschenje.

Druhi dźeń jutrow rano we 8 hodź. herbska a dop. 3/110 hodź. němska Boża słužba. Sbórka.

S Hornjeho Wujezda.

Jutrownicźku dop. 1/29 hodź. němske žiwjedźenišće kemschenje. Sbórka. Dop. w 10 hodź. Boża słužba sa dźeći.

Druhi dźeń jutrow dop. 1/29 hodź. herbske žiwjedźenišće kemschenje, w 10 hodź. němske žiwjedźenišće kemschenje. Sbórka.

Pjatk 9. hapreje pop. w 6 hodź. poseđźenje zyrkwinskich pschedstejićerjerjow.

S Hucziny.

Jutrownicźku rano we 8 hodź. herbska a dop. 1/210 hodź. němska Boża słužba. Sbórka sa biblisku.

Druhi dźeń jutrow rano we 8 hodź. herbska a 1/210 hodź. němska Boża słužba.

S Hrodźišcźa.

Jutrownicźku rano we 8 hodź. herbska a dop. 1/210 hodź. němska Boża słužba. Sbórka.

Druhi dźeń jutrow rano we 8 hodź. herbska a 1/210 hodź. němska Boża słužba. — Pop. w 2 hodź. dźećikemschenje.

S Khwaczicy.

Jutrownicźku dop. 1/29 hodź. němske a w 10 hodź. herbske kemschenje.

Druhi dźeń jutrow dop. 1/29 hodź. herbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Sbórka sa sakske hłowne bibliske towaŕstwo.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. žónske towaŕstwo.

Semrěli: 26. měrza Erna Annalies Schlaćeckej, njem. dź. w Lutobeźu, 1 l. 3 dn. stara. — 30. měrza Hana rodź. Kucharcej, njeboh Jana Korle Mietha, hornicźerja w Mérkowje, zawostajena wudowa tam, 75 l. 3 měš. 3 dny stara.

S Klukscha.

Jutrownicźku rano we 8 hodź. němska a dop. 1/210 hodź. herbska Boża słužba.

Druhi dźeń jutrow rano we 8 hodź. herbska a 1/210 hodź. němska Boża słužba, w 11 hodź. nješchpor sa dźeći. Popołdnju khścźanska Boża słužba.

Na woběmaj dnjomaj sbórka sa sakske hłowne bibliske towaŕstwo.

S Kotez.

Jutrownicźku rano w 9 hodź. němske předowanje, potom němske kemschenje sa dźeći. — Sbórka.

Druhi dźeń jutrow dop. w 9 hodź. němske předowanje. — Sbórka.

Njedźelu Palmarum wunjese sbórka 14,92 hr. Wutrobny dźak!

S Lupoje.

Jutrownicźku rano we 8 hodź. herbske a 1/210 hodź. němske kemschenje. Sbórka.

Druhi dźeń jutrow rano we 8 hodź. herbska a dop. 1/210 hodź. němska Boża słužba (knjes farař Kapler ſ Njeswačidła). Sbórka sa sakske hłowne bibliske towaŕstwo.

S Maleschez.

Prěni a druhi dźeń jutrow rano we 8 hodź. herbska a dop. 1/210 hodź. němska Boża słužba. Sbórka sa bibliske towaŕstwo.

Jutrownicźku dop. w 11 hodź. dźećikemschenje.

S Minakala.

Jutrownicźku dop. 1/29 hodź. herbske a w 10 hodź. němske kemschenje.

Druhi dźeń jutrow dop. 1/29 hodź. němske a w 10 hodź. herbske kemschenje.

Tśeći dźeń jutrow rano 1/29 hodź. kemschenje sa dźeći.

Sbórka sa krajne bibliske towaŕstwo.

S Nošarcźi.

Jutrownicźku dop. 1/29 hodź. němska a w 10 hodź. herbska Boża słužba. Khor spéwa. Sbórka sa rosschérjenje biblije.

Druhi dźeń jutrow dop. 1/29 hodź. herbska a w 10 hodź. němska Boża słužba, kotrejž so němska spowědź pschijamnje.

Schtwórtk 8. hapreje, wjeczor 1/28 hodź. towaŕstwo zonow na sarje.

S Njeswačidła.

Jutrownicźku rano we 8 hodź. němska a w 10 hodź. herbska Boża słužba.

Druhi swjaty dźeń rano w 7 hodź. herbska spowědź, we 8 hodź. herbska a 1/210 hodź. němska Boża słužba (tajes farař Njencź-Lupjanšći). — Pop. w 2 hodź. kemschenje sa dźeći.

Na woběmaj swjatymaj dnjomaj sbórka sa Sakske hłowne bibliske towaŕstwo.

S Porschicz.

Prěni a druhi swjaty dźeń jutrow rano we 8 hodź. herbska a dop. 3/10 hodź. němska Boża słužba. Sbórka sa bibliske towaŕstwo.

S Rakez.

Jutrownicźku dop. w 9 hodź. herbska a 1/211 hodź. němska žiwjedźenišća Boża słužba.

Druhi dźeń jutrow rano we 8 hodź. herbska spowědź, dop. w 9 hodź. herbska a 1/211 hodź. němska žiwjedźenišća Boża słužba. Na woběmaj dnjomaj so sbórka sa sakske hłowne bibliske towaŕstwo sarjaduje.

Semrěli: Frieda Emma, Jana Augusta Kunzy, murjerja w Hermanezach mandź. dźowcźicźka, 6 měš., 18 dnjow stara. — Jan Lipicź, kubłowy tovmačaŕ w Komorowje, 76 l. 10 m. 19 dn. stary.

Se Sślepeho.

Cźichi pjatk němska spowědź a Boże wotkazanje, rano we 8 hodź. němska Boża słužba dop. w 9 hodź. herbska dop. 1/211 hodź. — Sbórka sa syriski hyrotowanje w Jerusalemje.

Jutrownicźku němska Boża słužba dop. w 9 hodź., herbska 1/211 hodź. — Sbórka sa khudych wosadnych.

Druhi dźeń jutrow herbska spowědź a Boże wotkazanje rano we 8 hodź., herbska Boża słužba dop. 1/210 hodź., němska dop. 1/412 hodź.

S Wótslinka.

Jutrownicźku rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a 1/210 hodź. herbske kemschenje. Sbórka.

Druhi dźeń jutrow rano w 7 hodź. herbska spowědź, we 8 hodź. herbske a 1/210 hodź. němske kemschenje. Sbórka. W 11 hodź. dop. kemschenje sa dźeći. Pop. 1/21 hodź. Boża słužba w Lěskej.

Wutoru 6. 4., wjeczor we 8 hodź. pola Hammermeisterez hwójbny wjeczor towaŕstwa mlodych holzow.

S Wochos.

Jutrownicźku dop. w 9 hodź. němska a 1/211 hodź. herbska Boża słužba.

Druhi dźeń jutrow wjeczor we 8 hodź. herbska biblisa hodźina na sarje.

Sérjedu, 7. hapreje, wjeczor we 8 hodź. němska biblisa hodźina w Hamorach.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Noweho Města.** Pjatk pschipokonju so na tudomnym torhoschcźu kóń spłóschi, kiž bě do lohkeho wosa spschehnjeny. Wobojane skocźo hanjesche po torhoschcźu wokoło a pschejedźe mlodeho cźłowjeka, kiž dyrbjesche so k lékarej podaś. Pohonc̀ so podarmo prózowasche, so by konja směrował. Kóń jeho na stronu wjerhny, kruch robiwolecźesche, so so na hłowje srani. Pomogni ludźo konja sadźerźachu a wotwobroćichu dalsche njesboże.

* S **Radebeula.** Tu pschebywaju wikowaŕ bě na to žadźał, so kwarjene jejo se schkorpawu pożrěje. Tola jeho wumětśi cźink ko jemu njeporadźi. Jejo wosta jemu w schiji tśaze a lohkomyślny hadźeŕ dyrbjesche žadźenje se žiwjenjom zaplacźicź.

* S **Drježdźan.** Cźežke njesboże je so w nozy k 26. měrzej w Starym Reicku stako. Tam rano w twarjenju cźo. 18 25létneho twarskeho dźěłacźerja pschi dróhowej železnizy Erwina Bürgera, jeho mandźelsku, 10létnu dźowku a 4létne wocźehnjenske dźěcźo morwe we łožu leżo namakachu, tohorunja fabrikaŕsku dźěłacźerku, kiž w delnim posthodze spasche; teje 2létne dźěcźo mózachu hischcźe žiwe do khorownje dowjesć. Kaž je kriminalna policija wuslědźiła, je so pkunowa rota pukła a wustupowazy pkun je najpomnjene wożoby morił. Sda so, so je pkun se semje do bydlenja cźahnył a tam spjaze wożoby pschekhwatak. Tśeźim wożobam so wina dawacź njemóże.

* S **Pirny.** Wulku srudobu pschinjese saúdźenu pónđźelu njesboże do jeneje hwójby w Graupa. 12létny hyn padże wjeczor w Kopizach do réki Wjasońcy. Torhaze wody jeho wotnjesechu. Na dźeśczowe wokanje buchu nimoduzy ludźo kedźbliwe. Ale blišće mostowego mýna mózachu hakle wboheho hólza ſ rěki wucźahnyć. Bohužel bě hólz hižo morwy, wšitke pokusy, so bychu jeho zaso do žiwjenja wrócźili, běchu podarmo.

* S **Riesy.** Knjes biskop dr. Kschesźijan Schreiber wudźělowasche njedźelu, 21. měrza w Riesy 122 dźěścom hwjaty sakrament firmowanja, hdyž bě wo bohatej liczbje shromadźenym pschihrowskym ważnosć dnja na wutrobu połožił. Pschi wohładnym hwjedźenju, kiž ho popołdnju we „Wettinskim dworje" wotmě, wušesche biskop dźěłacy rěcź wo nabožnje a hwobodźe swědomja, kiž mjeńchinu trajazy pschikleŕ słuzbi. Pónđźelu wopyta biskop wschelake wyšoke wożoby w Riesy.

* S **Glauchawy.** Cźežka hwójbna struchkohra, pschi kotrejž wobhrožeź winoweho hoscźenza Barth a jeho 14létny hyn wo žiwjenje pschidże, je žebi nětko tśeźi wopor žadała. Wucźežka Charlota Barthez, kiž bě žebi też cźežku ranu natśišła, je hrjedu w khorowni wumrěła, dokelž tuho, so by so ji wědomje wrócźiło.

* S **Reichenbacha** w Schlesynskej. Zakostne njesboże sta so we hwójbje dźěłacźerja Jonaha. Jako bźěchaj starschej na dźele, dyrbjesche 10-létna dźowka hwojeho hatle 2 leże stareho bratŕka dohladowacź. Mjes tym so holza pschi schulskich dźěłach hrjebjesche, salěše bratŕik na wokno a padże ſ wocźinjenym wokmom ſ druheho poschkoda do dwora dele, hdyž ſ rosbitej hłowu a ſlemjenej schiju na mězinje morwy leżo wosta. Srudoba starscheju je cźim wjetscha, dokelž staj halle psched 2 njedźelomaj žwoje najmłódsche, 3 měźazy stare dźěcźo pisches žnjercej zhubiłoj.

* S **Greiffenberga** w Schlesynskej. Schežnaczełémy hyn jeneho ratarja w Schosdorfje bě žebi w stupiju nohu je schudrowak. Mału, njenahladnu ranu dale njewobkedźbowasche. Stónčnje pak pocźa jara bolecź. Sawołany lékaŕ hpóna, so bě žebi mlodźenc̀ krej sajedojeźił. Pod wulkimi bokolcźemi wobžarowmy wumrě.

* S **Barlina.** Twarski pschedewjaczel Max Henza jaśiłi pjatk wjeczor w hwojim bydlenju do hwojeje mandźelskeje a ju na ruzy cźežko srani. Teź na 28-létnu podruźnizu so samĕrł, tola ta so ſ wokmom wuskoczibschi wulkheja. Na to so Henza sam satsełi. Pschicźina leži w hwójbnych swadach.

* S **Lěhnizy.** Druhi wucźeŕ jeneje wjesnjeje schule pola Lěhniz, Schołta, je so satsełił. S pschicźinu je najschérje thorosć, pschetož je papjeŕki sawostajił, na kotrych bě napisał „Wódy žłowjek krajneje thorosće dla njemóže hwoje powołanje wupjelnicź, dha je lépje, so mězino drugemu pschewostaji." Schołta bě hakle 38 łét stary.

* S **Heidersdorfa** pola Lubanja. Schtwórtk w nozy krótko po 12 hodź. pola žiwnoscźerja Reichela woheń wudyri, kiž hrózeń a domske na dwěmaj schłoßomaj a se hródźu sniczi. Zona a schesć dźěcźi dyrbjachu ſ druheho poschhoda dele seskakacź. Mózachu zebi jenoź nahe ześ-

wjenje wukhowacź. Wobšedšeŕ ma jenoź jara nisko sławjeńsene. Myšla ŕebi, so je teź tu nječto se stóšnistim wotpohladom woheń sałožił.

Listowanje.

Do Wojerowšeho wokrježa. Po policajskim postajenju wót 30. meje 1921, kotraž sa zylu Prušku pacźi a kotruž je minister za natarstwo a ležarstwo dopuščeźił, je hromadźenje a pschedawanje schcźežowych (kiwizowych — Kiebitzeier) jeji sakasane. Po ptaczki schkitazym sakonju wot 30. 5. 1908 běsche hromadźenje a wikowanje s rybakowymi (Möwen) a kiwizowymi jejemi dowolene a běsche cźaš k hromadźenju postajeny, kotryž mózachu wyschnoscže podleschcźicz abo pschikrótschicź. Tute postajenja su w nalopomnjenej policajskej pschikasni šo jenoź tak daloko wobtkowale, hacź šo we wutkaju hnêdźažcho rybniczach jedna. Tola pak šo kiwizа wot 1. měrza hacź do 31. augusta schkita. Dokelź w tutym cźašu hnêdźi a je wbuźenje a pschedawanje jeji w cźašu schkita sakasane, bychu dyrbjacze wutwisacźne postajenja šo wudacź. Sacź dotal njejsu šo tajke wutwiacźa, kotrež šmě knjeźeŕki presidenta po rosmowje se statnej instanzu za idźerjenje naturschich pomnikow wudacź, šo cźinike. Na naprašchowanje je prjedawschi zarjadnik schlesynskeho provinzialneho komiteja za sdźerjenje naturschich pomnikow, universitny profesor dr. Pae, šdźelł, so šo tu ničźo pschchladako njeje, so je sterje poczinjenja žadosć kiwizow tutu sakasinju wuwabiła. Tak šo nadsijomnje ptačk w naschej krajinje idźerjeł.

E. P. Sakonski podruźny běchu pjenjes je posledni króć w ministerskej pschikasni sa ludowe derjmeźe wot 25. 6. 9124 (shrom. sak. ŕir. 570) sarjadowane. Po nim šu 15,0/0 sa běne porjedźenja postajene, w nich šu 4% sa reparaturу rjanosce wopschijate. Kak šo dalsche procenty na sarjadnistwo, wobtkodne khošty, dalowki atd. rosdźela kaž teź na wobschêrne porjedźenja (na pšch. pschetwarjenja), njeje w pschikasni dla sakonskeho podruźneho pjenjesa s rjadowane.

Přilopk.

* **Wjeczerje knjesa proschcerja.** Do njelubych wukoscžow pschinidże ćwójba w Frankfurcźe n. M. Jenemu proscherjej dari nan, kiž je šam bjes dźěła, taleŕ poliwki a pjenjeźk. Bratr Straubinger pak taleŕ s políwku stejo wostaji, cźehnjesche je pjenješkom sšod myche. Jako sašo dele pschinidże, tykny pjenjeźk wèzywuskojnje do kluczowe dźěrki a dźěsche na to ćwój pucź. Jako chazyesche ćwójba potom s hydlenja wuicź, njebě ji mózno, samknjene durje wotewricź. Hakle po dołkim pytanju šo dohladachu, so je pjenjeźk w kluczowej dźěrzy se sadźěłkom.

* **Proschcerska ćwójba šo spalika.** Blizko Swjt. Vita pschi rězy Glana w hospodarskim domje jenoho burskeho statoka woheń wudyri, kiž šo tak rucze rosšěri, so šo proscherska ćwójba, muž, žona a śi dźěći, kiž w hospodarskim twarjenju spasche, wukhowacź njemóžesche a šo hobuspali. Woheń je najšerje s tym nastał, so bě proscherej trubku kurjo wuzunył.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Martha Gabelowa rodź. Langez w Barcke, 29 lět. — Gerhard Waltak Hulcź w Budyschinje, 14 lět. — Arnoscht Kirza w Lubiju, 59 lět.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Prošaze wiki

šo hacź na dalsche njewotmyšla.

Měschćańska rada w Budyschinje, spomožeŕstwowy policajski hamt, 31. měrza 1926.

Nad samožењom firmy Schneidereit a Co., towaŕstwa s wobmj. ruk. w Budyschinje je šo 29. měrza 1926, dopoldnja w 11 hodź. konkurs wotewrił. Měšnik dr. Harnisch w Budyschinje je šo za konkurstowego sarjadnika pomjenował. Konkurstowe žadanja maja šo hacź do 3. meje 1926 pola šudnistwa samolwicź. Ke wobsamknjenju wo sdźerjenju pomjenowaneho abo wo kwalwolenju druheho sarjadnika, kaž teź wo skasanju wěrzeźelskeho wubjeŕka a je-li nutne wo wězach, kiž su w § 132 konkurstowego porjada wosnamjenjene šo na 28. haprleje 1926, dop. w 11 hodź. a k pruhowanju pschisłuschnych žadanjow na 2. junija 1926, dopoldnja w 11 hodź. psched podpisanym šudnistwom — w sali 141 — termija połoła. Schtóž wèz wobjeduje, kotraž bo sadołženeje hromady šłuscha a schtóž je konkurstej nješchto dołžny, njesmě nicźo powschitkownemu dołžnistwej saplacźicź abo ŕebi wot njeho saplacźicź dacź, ale ma to konkurstowemu sarjadnikej hacź do 3. meje 1926 sdźelicź.

Hamtske šudnistwo w Budyschinje.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

So by šo njesłožam pschi šutrownym šchanju, kiž šo jutrownicźku w Klóschtrstej wokolinje wotmyšl, šabłako, dyrbja wjednicy automobilow na pschikasnje šastojnikow žandarmerije a krajnje połicaje, kiž na khcźicznych puczach śeja, kedźbowacź, a na jich žadanje pomału jěcź abo šastacź.

Prošeńjóny pschińdu na statnu Kamjensko-Budyschisku dróhu wot Sejiź hacź hdźeź puć s Niebjelčic do Proteź dróhu khcźinje, w cźasu wot 1/2—1/5 hodź.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Postajenje knjeźeŕstwoweho presidenty w Łohnizy se 6. junija 1925, kiž nastupa pschepokojenje nózneho wotpocźinka sa pjekarnje a kondítornje na cźaš wot 9 hodź. wjecźor hacź do 5 hodź. rano šo s wumênjenjom, so šmě šo kóždo cźahnje pschemênicź, hacź do 31. měrza 1927 podleschcźe.

W měsnu haprleji ſóhratej šo tejle kolekcje: a) ke lépschemu wokrjeſnjeho towaŕstwa za šmutkowne mištrjonstwo we Wojerecach, b) k lépschemu diózezanskemu ſujaſkej katolíſkich sſednoczeńſtwoch mkodych holzow Wrótſtkawſkeje diózesy. Krajny radźeźel na to kedźbne cźini, so maja jenoź tajke wosoby k ſběranju pjenjes prawo, kiž mója hamtsjy podpisanu ſběranſku knjižku pschedpokołoženź. Njech ŕebi tehodła kóždy knihu pokasacź da, prjedy hacź pjenjesy da.

Sswinjo ratarja Augusta Petscha we Wojerecach w Hróbkowskim pschedměsce je na šwinjasy mór šhorkło. — Teź njes šwinjemi swudowy Ssmolerjowje w Narcźo. 18 a pschekupza Gerharda Friedricha w Hósni je šwinjasy mór wudyrił.

Wot 30. měrza hacź do 30. haprleje šo na Brêninanskich połach jêd k sanicźenju rubjeńeje dźiwiny wupokoji. Njech nichtó spadanu dźiwinu njeschêra.

Sakonski podružniški pjenjes wucźinja w Pruskej wot 1. haprleje 1926 hacź na dalsche 94 prozentow měrowego podružnišeho pjenjeza. S tychle 94 prozentow ma šo 17 prozentow sa běžne wuporjedźenje dźěła wuzicź.

Nad samožењom wobšedźerja kołejownje a kondítornje Rudolfa Müncha w Ristej na Shorjelskej dróhy je šo 25. měrza 1926 konkurs wotewrił. Sarjadnik konkurza je Alfred Henschel w Shorjelzu na Zakhowej dróhy 37. Cźaš k samolwjenju žadanjow běži hacź do 8. meje 1926. Prênja shromadźišna wěricźelow 19. haprleje 1926, dopoldnja w 11 hodź. a pruhowanska termija 31. meje 1926 pschipoldnju w 12 hodź. na hamtšim šudnistwje wo jstwje cźo. 2. Sjawny arrest hacź do 8. meje 1926.

W Ristej, 25. měrza 1926.

Hamtske šudnistwo.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budestecy. Tow. „Lubin“ změje 3. dźeń jutrow, 6. IV. wjecźor w 7 hodź. ważnu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny. Sobustawy a hosći přeprošuje

předsydstwo.

Delni Wujezd. „Zwjazk łuž.-serb. studentstwa“ wuhotuje 5. haprleje w Haškec hoscźenu serbski swjedźeń. Pop. w 2 hodź. klankodźiwadło za dźěći. 1/8 hodź. zabawny wjecźor.

Delni Wujezd. Tow. „Zahrodka“. Wšitcy spěwarjo a spěwarki maju druhi dźeń jutrow pop. 1/4 hodź. hłownu pruhu, kotruž maju pak teź wšitcy wopytać! Dirigent.

Hrajerki „Snóŕowački“: Hłowna pruha je Wulki pjatk popołdnju w 3 hodź. w Serbskim Domje w Budyšinje. Zarjadnistwo.

Kedźbu! — Předsydstwa wšěch serb. towaŕstwow cyłeje Łužicy so z tutym proša, zo bychu w jich towaŕstwach sobustawy na wulki serbski koncert srjedu, 7. haprl., wjecźor 1/8 hodź. w „Krónje“ w Budyšinje kedźbliwe činili. Tón króć budźe so něšto cyle wosebite poskićić! My was wšitkich, kaž teź wšěch druhich Serbow wutrobnje přeprošujemy a witamy! Komitej.

Ralbicy. „Tow. kat. serb. młodźencow“ w Ralbicach swjeći njedźelu, 27. junija t. l., swjedźeń poswjećenja noweje khorhoje. Prosymy wšě česćene wokolne towaŕstwa, zo nochcyše na tutym dnju něšto we swojim towaŕstwje zarjadować. Předsydstwo.

Sowrjecy. „Sołobik.“ Hrajerjo zmêja dźensa srjedu wjecźor z dypkom we 8 hodź. pola Palerjec dźiwadłowu pruhu. Wšitcy hrajerjo dyrbja přitomni być.

Wědomostne wotrjady Maćicy Serbskeje. Posedźenja wotrjadow budźa łótsa wutoru, 6., a srjedu, 7. jutrownika, a to posedźenje rěčespytneho wotrjada wutoru wot 1/4 10—1/2 1 hodź. a pop. wot 1/2 3—6 hodź. a druhe wotrjady srjedu wot 9 hać do 1 hodź. Zarjadnistwo.

Zwjazk łuž.-serbskeho studentstwa. Zhromadźizna zwjazkarjow je 5. haprleje pop. 1/4 hodź. w Haškec hoscźenu w Delnim Wujezdźe. Starši.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěžnycy. — Za nawděšk: G. Janak w Budyšinje

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk, 1. haprleje 1926.

Wcźerawšeje kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowšk. fran.	14,54
1 jendźelški punt	20,39	100 cźešk. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,80	100 pólšk. markow	51,93

Efekty wcźera na Barlinskej burzy na krute kursy dźerźachu. Wójnska požcźonka samó swoju hódnotu wo nješchto malo posóbhnyła.

Na produktowych wikach žitne płacźiny wcźera we Barlinje we wšěch družinach horje bjachu. Płcźenza dobu 20 np., rožka 15 np., nałétny jećźmjeń 15 np., nasymny 20 np. a wowsa šamo 30 np. Muka tehorunja na płacźinu dźerźesche. Womjeschći a wotrubу berje dźěchu a běchu w płacźinje tehorunja sesłynjene. Wcźera płacźesche w Berlinje zentnar:

płcźenzy 13,75—13,95 hr., rožki 8,25 hr. hacź 8,50 hr., jećźmjenja nałétnjeho 8,75 hacź 9,90 hr., nałymneho 7,20—8,05 hr. wowsa 9,10—9,70 hr.,

w termijnowym wikowanju

ša měrz: płcźenzy 14,60 hr., rožki 9,10 hr., wowsa 9,90 hr.,

ša meju: płcźenzy 14,17—14,25 hr., rožki 9,40—9,42 hr., wowsa 9,70—9,75 hr.,

ša julij: płcźenzy 14,07—14,10 hr., rožki 9,65—9,57 hr., wowsa 9,80—9,75 hr.

Sswinjace wiki wcźera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde). Płcźihnali běchu 230 běhakow a 189 p[illegible]tow. Te płacźachu:

běhaki wulke 90—110 hr., śrjenje 70—85 hr., małe 46—65 hriwnow,

prošata wulke 38—45 hr., śrjenje 30—38 hriwnow.

Na pschedań.

Běšak, Nowak w Hornjej Dubrawje pola Hródka.

Sšomu rźanu, knježi dwór w Ruschi.

Pjerjo hušaze, njebrjene, 7—8 ptw. w Malešchezach 4.

Konjej knjeźskai, s konkursa Cźilinjańskeje fabriki. Sarjadnik konkursa Grošca w Běłej Wodźe.

Libjata 20, we Luźy 41.

Prošata rjane, w Kśinje 40.

Pjekarska naduba a stoły, w Budyschinje, Bismarkowa hasa cźo. 14.

Wós běłcźazy, w Kamjenzu na Budyschkej dróhy 86 II.

Kobła 8-śtna oldenburgska w Kichidole 8.

Krowa wyšokoslužbna s 3. cźelećom w Stachowje 14

Młoda dójka w Zidźenku 41.

Luka 3½ kórza, w Kulkschanskich honach, rěsnik Khěžnik we Wulkej Dubrawje.

Sšonowizy na pschesadźowanje:

Ssobotu 3. 4., dop. w 10 hodź. we Wojerecach w hoscźeńcu „K slotemu lawej“: pjanofej blidźi, k temu stoł, 6 kožanych stołow, regulator, klawěr, klamaŕske błido, zigary, wino, cźiwizka žitneho, kholowy, schórzuchi, kornarej, rubischzy, módry woblek, létny nawoblek, krakowy woblek, sumści nawoblek, wušoki klobuk, wschelake knihe, drjewjanźy, kožane gamasche, 5 porow łampjonow.

Drjewowa aukzija

šobotu 10. 4., pop. w 2 hodź. w hoscźeńcu w Němskich Posłužach:

41 mtr. khójnowych klumpacźow a schcźěpow a 150 metrow khójnoweje walcźiny.

Drjewo leži we wulkim łacźe, najprjedy pschi hlinjanym Tscźi dźeń jutrow pop. w 2 hodź. w Münchez a Materncz holi w Bórku pola Wojerec, wołcźina a łtanje. — Kupzy ieidu šo pola schule w Bórku.

K nalětnym wusywam poručam:

Kalowe symjo (za běły a čerwj.), **runklowe symjo** (za bołu a čerwj. — Eckendorfsku), kaž wšě druziny **kwětneho symja**; Drježdźanske **cyklowe symjo a dźěćelowe symjo**, wšě druhe **symjenja za pola a do zahrodkow.**

Jan Bjedrich z Kołazy

Sym Serb! 43 lět hižo předawam!
Sym kóždu sobotu w Budyšinje na Mjasowych wikach.

33

serb. narodnych spěwow

za jedyn hłós z přewodom na klawěrje

wot Bjarnata Krawca

ze serbskim a němskim tekstom su runje wušłe a za **2.50 hr.** dostać

w Serbskej kniharni w Budyšinje.

Z konkursneje maćizny

předawaja so

po cyle nizkich płaćiznach

wulke dźěłby

drastowych tkaninow, židy, bałmjanych tworow, wupjerkow, damasta, łožowych poćehnjenjow, přikrywow, šatow, šatow za małe dźěći, gardinow, bantow, trikotažow, artiklow za knjezow, woblekow, mantlow, kłobukow, čapkow, zwjeršnych košlow, jakow do wětra, woblekow do powołanja, předeštnikow, kijow, krawatow, dźěćacych čapkow, kapow, žonjacych a dźěćacych hotowych drastow, wšěch serbskich drastow atd.

za Welsce kupny dom w Kulowje

zarjadnik zadołženeje maćizny.

Najlěpše cychi, wupjerki

běło a pisane

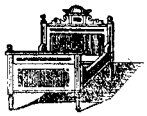
trěnja a trěnčka **košlace sukna**

po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku

A. Bokelmann nasl.

Trjebane a nowe

meble

kaž tež **wuhotowanja stwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4[I]

Podźělnje płaćić dowolam.

Porjeńšace mydła — parfümy

jutrowne dary

wulki wubjerk

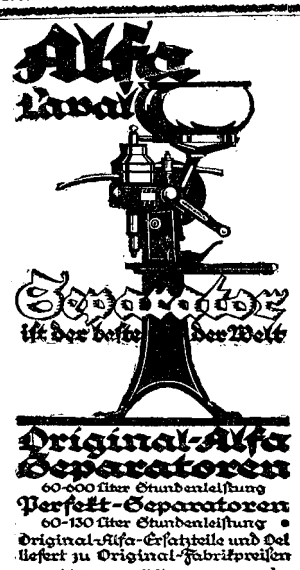
we

Mydłowem domje

Wilhelm Wagner w Budyšinje

na Seminarskej hasy 4 telefon 2066

Serbske posłuženje!

Original-Alfa Separatoren

60-600 Liter Stundenleistung

Perfekt-Separatoren

60-130 Liter Stundenleistung

Original-Alfa-Ersatzteile und Oel liefert zu Original-Fabrikpreisen

Alfa-wolije a wšěna narnnske dźěle

Zastupjef:

Hans Ruppert w Budyšinje

před Šulerskimi wrotami 1a (po 1. poskhodźe).

Wy dostanjeće na

dźěłbne płaćenje

jenož hišće hač **do jutrow** na wosebje

přijomne napłaćenje a wotpłaćowańske wuměnjenje

jara tunje a nowočasne

nalětne drasty za **mužow, žony a dźěći** dale **rukodźěłne šaty** a **črijowe twory** w

Meblowem a tworowem kreditn. domje

Carl Horn nasl.

w Budyšinje

na Hłown. torhošću, nutřkh. na Jerjowej hasy 2[I]

Sobustaw krajneho zwjazka kredit dawacych małych wikowarjow, zap. zjednoćenstwo.

Walter Rinnelt

wosebny frižer za knjezow, knježny a knjenje

zhotowja wšě włosowe dźěła,

Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow, wotlihanje po **ważnju bubiskem a pažskem (Bubi und Pagenköpfe).**

Připrawjenje towarstw. a dźiwadłowych frizurow.

Najspěšniše a porjadne postuženje.

Wosebity dom cigarow a cigaretow w Budyšinje, na Kamjentnej hasy čo. 17

při hotelu „Krone".

Starša knjeżna

pyta bórzy jako předawarka abo hospoza městno. Pisomne poskićenja pod C 64 na wudawarnju Serbskich Nowin.

Jurij Fuhrmann

w Budyšinje na hornčerskej hasy čo. 10 poruča jadne kołesa, šijace maśiny, mantle a šlewchi. Samsna wuporjedź.

Kóždu sobotu wot 8-6 hodź.

kózlace a kuotace kože

a wšě druziny

kožow a kóžkow

kupujetej po najwyš. płaćiznach.

Kießling & Erdenberger

w „Połměsacu" na Zwonk.

Paleny kofej

punt po 3.20, 3-60, 4.—, 4.40, a 4.80 hr.

poruča jenož w najlěpšich a wubranych druzinach.

Otto Sachse

w Budyšinje

na Bohatej hasy čo. 4.

Copłe spódne wobłečenja

W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9.

Kózl. kože

atd. kupuje

Paul Scholz

wik. z kožemi a črjewami

na Zad. Bohatej hasy 13.

Kupanske ruby tunjo K. Erler, žitne wiki 11.

Sedła za křižerjow

poruče tunjo **G. Loduy, sedłaŕski mištr w Budyšinje** na Bismarkowej drózy 7.

Frauen

Poručam swój wulki skład

přepaskow, měšačnych a předpadowych powjazow, podołožkow. Sym radlubje k radże.

Wagnerowa w Budyšinje

před Sulerskimi wrotami čo. 9.

K jutromemu swjedźenjej

při nakupowanju

žonjaceje, mužaceje a dźěćaceje drasty

njech nichtó njezabudźe, so raz wo bohatem wubjerku a płaćiznowej hódnosći mojich wěcow přeswědčić.

Wětrowe jaki za

Wosebite mužace a pacholace wobleki wot 35 hač do 95 hriwnow. Woseb. Kovercoaty a paski, płašće, suknjace wobleki z 1 a 2 porom. kholowow, smuhat. kholowy a breecheske.

Wosebne žonjace mantle ze sukna, wolmja, ripsa a gabard. kaž kovercoaty, woseb. kostumy wot najjednor. hač do najwoseb. sport. kostumow, kostumowych kabatow. Wjedrowe mantle (płašće)

Zonty, muzy a dźěći

Woprawdźite bajerske lowdowe mantle.

Njewšědny wubjerk gumijowych mantlow.

Měwam jenož najlěpše druziny a rukuju za to, zo dostanjeće něšto šwafne, znamka Continental je najlěpše.

Z dobom poručam tež zešiće po měrje při wulkem składže maćiznow.

Otto Preuss w Budyšinje

Žitna hasa 4 **Mějićel Karl König** **Telefon 342**

Kofej

Wuživam

nowu mašinu k palen. koteja w najnowšim wuwjedźenju

a je mi tehodla možno

wšědnje čerstwy paleny kofej

poskićić. Poručam jako

wosebitosć mojeho wobkhoda

moje připóznate wuznamne palene kofeje k płaćiznam po hr. 3.20, 3.60, 4.—, 4.40, a 4.80 za punt.

Marijna Drogeria

Alfred Steinborn

w Kamjencu, Herrenstr. 8

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 78 **Budyšin — sobotu, 3. haprleje 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Dla jutrowneho swjedźenja wuńdźe přichodne čisło „Serbskich Nowin“ wutoru připołdnju.

K jutrownemu dobyću, Serbja, postupujmy! —

Serbja, syła mała smy
mjez ludami swěta,
dokelž běchmy wotročcy
my přez mnohe lěta.

Zakhowajće namrěwstwo
swoje z wótcow swjate!
— Z duchom wěry bróńmy so,
budź nam zbožo date!

Swěru bědźić chcemy so
w powołanju khutnem
jako Boži ryćerjo
w času swojim mutnem.

Swojich přisłušnosćow so
jenak dopomnjejmy,
zo by nam so dóstało
dobyće, — sej přejmy!

Wótcow ženje njehańmy
swojich wulcysławnych;
wotrodźeńcow zdalujmy
so pak jenak zjawnych!

Rěč nam serbska maćerna
wostań pokład krasny,
do noweho přichoda
skić nam wuhlad jasny!

A nam skhadźej jutrowne
słónco sprawnym ludźom,
zo było nam skićene
zbožo Boże wšudźom!

Wěru hajmy žiwu sej,
zawdawk wšeho zboża,
a při swěrje wutrajnej
hrěj nas miłosć Boža! —

Skandal ludowcho wopora.

W sobotnišćim jednanju wo pschelesčowjenjach satkseho ludowcho wopora w Drježdźanach je so wukopało, so je jakiti monarchistiski klub, kotryž je wobstorzeny dr. Meißner jako šef, za sprjedkow ludowcho wopora po nježim 27 000 hriwnow dostał. Po wuprajenju šwědska šwobodneho kusejo z Finska njeišoł w klubu žaneje myślitelki wo tym měł, z wotkal šu so tele pjenjesy dostałe. „Sewak njebohim wšo žanoho pjenjeska wabi“, šwědź praji. Kaž pak je so wupokazało, nježe so klub na druhej stronje do zyla wo to starał, z wotkal dr. Meißner tele wulke summy k wurunanju njedostatka w klubowej kasy bjerje. Klub je so te šdźełeńu dospołnje špokojił, so je jedyn „popschewaczel“ je darił. Klub uje tych 27 000 hriwnow hacź dotal wróćo saptacził. Sšnadź klub njemóže žanych pjenjes parowacź, dokelž wón kaž bě z wuprajenjow dalšich šwědskow šjšychcej, z wulkej zahorjenosću w šwonkownej a šmutkownej politiky dźela. Tak je dr. Meißner z wjednikom němškonazionalnych we Sudetach Lodgemannom, wo wšěch mónich nawrjećach jednał. Lodgemann pak je jemu padnyčał dał. W St. Moritzu je dr. Meißner, kaž praji, wo wróćodobr potedulišcje Tirolšeje jednał; wón je nawjetował, so ma so Italskej druhi kruch kraja za wróćenje polodnišcheje Tirolšeje dał.

Niz tak fantastiske pak je dr. Meißnerowe dźełko w šmutkownych naseznoscach było. So je so „jakiti nazionalny klub“ pschi tym jara aktiwnje wobdźělił, je z teho widźeć, so je šwědź z Abendroth, z naspomnjenjom tuteho kapitla šo njeluboje podotknywschi, šo sapowědźi, wo tym nješchto wuprajeć. Sa to dr. Meißner wšeho wupowěda, pschećiwo čemuž šwědź niczo napschećiwo njeprají. Tak šu w lěče 1924 je sapódkanjom němškeho šejma z Kreudellom jednali, hacź šnadź dr. Meißner njemóhł jako šwonkownopolitiski dowěrnik pola admirala z Tirpitza městno dostacź. Teš to šwědź njesaprěwa, so je dr. Meißner jara dowěrliwe šyki k wyschej Nikolaiej měł.

*

S dalšich šwědskow pschekupy Haugk praji, so je jako pschistajeny hospodarśkeje powěsćerskeje šłužby dr. Meißnerej po jeho žadanju 1500 hriwnow k kupjenju automobila dał. Automobil na Haugkowe mjeno jěsdźeche, dokelž dr. Meißner hižo automobil wobstarał. S 1500 hriwnow je Haugk 1100 hriwnow wróćo dostał. Nadobo je Meißner automobil bjes Haugkoweho wědomja a wole pschedał. Haugk pak khwilu 400 hriwnow njeje wróćo dostał. Haugk a Löffler Wikingbundej, nazdźělnikej organizacije „Consul“, pschiłukschescheschtaj. Haugk na wuprašcheje rěčnika dr. Hippe praji, so jemu njeje snadź było, so je k zasadam Wikingbunda słuschało, njerad widźanych ludźi wotstronić (morić). Meißnerowe rěcze, so dyrbitaj so Löffler a Gründel hubić, hdyž pschekschiwjenja na šmjerć pschiwdźechu, šwědź a Meißner w tym šmyłne wukazachtaj, so dyrbjeschtaj so wobaj z Drježdźan zhubić a nětkle druhdźe městno dostacź.

Student Franke, przedawschi Langguthej zlubjeny, wobšwědčeši, so je Löffler wudawał, so je Meißner z Langguthez intimnje wobkhadźał. Franke je Löfflera na duell z pistolemi zadał. Meißner je Frankej rjekł, so šo nicžo njeprawcho njeje stało. Hdyž bě so Langguthez z pschepytowanjom jatby puschćiła, je so wona wušłeho wobkhada z Meißnerom wušnała. Tohodla je Franke swój zlub rozpuschćił. Wón je, dokelž bě potrěbny na 3 měšazy 60 hriwnow je šakkeho ludowcho wopora dostał. Sšwědź teš wo pijenzach powědaschе, kotrež je Löffler saptacził.

Njedobre februarske wotliczenje němske pošty.

Němska pošta je rozpravam wo hospodarśtwu połoženju konc měrza 1926 wojsewiła. Wo finanzielnym połoženju so praji: Dochody w februaru hromadze 122,7 milijona pornjo 148,2 milijona w januarje wuczinjachu. Wudawki su 139,9 milijona wuczinile. Pošta je po tajkim w februarje še schkodu dźełała. Hdyž industrija a wikowanje hubjenje dźetej, to pošta najprjedy saczuwa.

Cześkosłowakske knježerstwo transport złota z Pólskeje do Awstriskeje zaso dowoli.

Cześkosłowakske knježerstwo bě pschewjazenje złota z Pólskeje do Awstriskeje po cześkosłowakskej železniży sakazało, dokelž je w Pólsku w tu khwilu wjele thorjeho złota. Po žadanju je cześkosłowakske knježerstwo sakazaju, kotrež dyrbjeschе 1. haprleje do mozy stupicź, wróćo wsało, tak so to transport pólskeho złota do Awstriskeje zyła njeje sastajał. Pólska je w pschenjesku połednje mězazy za 12 milijonow złotych złota do wukrajа měšacznje wuwoshła. Teš wulkoš pólskeho złota na cześkosłowakske wiši knježerstwo sašo dowoli. Sa to je Pólska wuwoš wjetschеje hromady wudźełkow cześkosłowakskeje industrije do Pólskeje pschišwolila.

Konferenza šwonkownych ministrow w Prazy.

Pólski šwonkowny minister Skschynski mjes 10. a 20. haprleju Prahu wopyta. Tomule wopytej wulku politisku wažnoscź pschipisuja. Wocakaje so, so pschi tele składnosći z dalekosahajacemu šwonkownopolitiskemu dojednanju dóńdźe. W tym šamym cźasu budźe južny słowjanski šwonkowny minister Ninčić w Prazy pschitomny.

Krwawne njeměry w Stryju w Galiciskej.

S Lwowa su powěsće wo krwawnych demonstrazijach dźełonjemějerjow w měsće Stryju do Warschawy dosche. W Stryju je poslednі tydźeń schěduje demonstrazije dźełonjemějerjow psched twerjenjom podkrjesneho hejtmanstwa wotmětwachu. Sšrjedu popoldnju wotpósłanzy dźełonjemějerjow k sastupjerjej podkrjesneho hejtmanstwa pschibudźechu a žebi rasnje žadachu, so by so dźełonjemějerjam hnydom powpjera wuplaczilo. Hdyž sastupjeř podkrjesneho hejtmanstwa wotmetkwi, so dać pjenjes nima a so móže so jenož dźeł podpjery wuplaczeć, so protestowaška hromadźizna w domje dźełaćerskeho šrjeńka wotmě. Po hromadźiznje wušłe 800 dźełonjemějerjow psched twarjenje podkrjesneho hejtmanstwa pschiběchu. 200 dźełonjemějerjow so do twarjenja dobu. Nětkli so do pisarnje podkrjesneho namšstnika nawalichu a tuteho krwawneho sbichu. Policija drje nadpodnikow z hamtiskeho hejtmanstwa wuczišćeja, hdyž pak łpyta, ludowu cźrjodu psched nim rosehnać, so z rjadow dźełonjemějerjow k dźesiche. Policija na to do dźełonjemějerjow šćeliche, z kotrychž so schěsć wosobow mori a je 10 cźežko rani. Wječor su 10 kommunistiskich wjednikow, kotrež su najšerje njeměry naschkarali, sajeli.

Bamž coelibat sa grichisko-katolske duchowništwo w Galiziskej sawjeduje.

Kaž Lwowske nowiny powědźa, je z Watikana powěsć doschła, so je bamž po namjecze grichisko-katolskeju biskopow w Stanisławje a Pschemyślu coelibat (bjesžonstwo) sa grichisko-katolske duchowništwo wobeju diözezow sawjedł. We Lwowskej biözezy so coelibat hišće njesawjedźe, dokelž by metropolit Schepytzki wo nim hišćeze njeje wuprajił. Sawjedenje coelibata je w grichisko-katolskim duchowništwje wulki njemér shudźił. W Galiziskej je grichisko-katolska zyrkej bamžej podstajena.

Nowe francowske dawki.

Frenzowska deputertska komora je nacźišć dawkowcho sakonja finanzneho ministra Pereta z 238 pschećiwo 159 hłosam pschijała. Sozialistojo a republikanojo njeješu so pschi wothłosowanju wobdźělili, dokelž nochcychu samolwitosć za nowe dawki pschewzacź. Pschećiwo nim pak njeješu hłosowali, dokelž nochcychu knježerstwu dla nowych dawkow padnyčć dacź, kotrež su za dospicze runowahi njes statnymi dołhodanmi a wudawkami trěbne. Powyschenу wobrotowy dawk, kotryž dyrbi najwjetschi wunoschk pschinjesesć, jenož na jene lěto płaczi.

Frenzowske zła so wo 30 prozentow powyscha.

Frenzowska deputertska komora je po knježerstwowym namjecze wobsahnyła, zła na dowos wutkrajnych twarow wo 30 prozentow powyschcej. To je tohodla nutne było, dokelž je so frankowy kurs wot l. 1923 wo nimale stoczinu wothódnosći. Wot teho cźasa pak so wyšokosć złow njeje pschemieniła. Rozdźel, kotryž je mjes tym z padanjom frankowcho kursa nastał, je so dyrbjał skónczinje wurunacź.

Wikowański minister Vincent rosłoži, so so powyschenje złow njehodźi dłeje wothłorcźeć, so mohło so jednanje wo wikowańske krjećenje z Němskej k dobremu končzi dowjesć. Knježerstwo dyrbi žylne stroczene stejischcźo a samjenjadło měcź.

Senatowy finanzny wubjerk je runje kaž deputertska komora knježerstwowemu dawkowemu programej pschihłosował, tola postajenja sa sawjedenje zokrowcho a petrolejowcho monopola wróćo stajił. Dyrbi so wosebity wubjerk postajicź, kotryž budźe so z tymle praschenjom do drobna sabjerać.

Albert Rager fotograf. atelijej w Kamjencu

na rańšej dróży Telefon čo. 239 na rańšej dróży

podawa Wam najlěpše fotografije kóždeje družiny we wobkhódźe a zwonka wobkhoda

Skazanki za fotografowanja přijimuje zwonka wobkhoda za mnje tež knjez frizér Jupt w Pančicach

Persisko-franzowski konflikt.

Po powěsći z Bagdada je so tam z Persiskeje Franzowza, Debaunny rěkazy, pod pschewodom pschiwjedź, kotryž jeho do Franzowskeje k wotpołdnju dowjedźe. Jeho winuja, so je wotpiłł listu, kotryž je prjedawschi pósłanz w Teheranje, Bouzon, franzowskemu knježerstwu pósłał, kradnyk. We tuthym liście so nowy persiski kral hubjenje pożudźuje a so namjetuje, so by franzowske knježerstwo prjedawschcho kralа podpjerało. Debaunnay je pjerza wotpiłł tuteho listu nowemu kralej a sastupjerjej bolschewiskeho knježerstwa pschepodał. List cźitawschi je nowy kral wschitkich franzowskich offisjerow je kluzby persiskeje knježerstwa puschćił. K pschiješcu diplomatow pola kralа Pahlawia su so pjeza sastupjerjo wschčch wutkrajnych krajow z wuwjazom franzowskeho pósłanza pschepročyli. Tónle podałk je nahladnosći Franzowskeje pschi nětcźischim persiskim knježerstwje w politiskim a wikowańskim nastupanju khětro sesechkodźił.

Wojowanje w Marokowskej.

Londonska „Westminster Gazette“ z Tangera jhonti: Wodźenja riffiskich Kabylow su 30. měrza w Deni-Hamarskim distriktu k połodnju wot Tetuana napschećiwne nadběhi pschećiwo domorodnym, se Schpanicźanami sjednoczenymi, cźiniłi. 1. haprleje bě w Tangeru hrimot kanonow z Andźerfi słyschecź. Kaž so powě, je schpanske wójstwo Andźerfi brjoh pola Ens Kśar Seghira bombardowało.

Wójna w Chinje.

Fengyuhsianowe wójsko zofa.

Mjes jbytkami Fnghuihsianowcho wójska a mjes wójskami sjednoczenoju marschallow Czangtsolina a Wupeifua so 16 mil psched Pekingom rozsudna bitwa wo wobdźerženje Pekinga bije. Po poslednich powěsćach stej wobej stronje cźežko schkodowałej. W Pekingu njewědźa, so so wojakam kommunistiskeho wójska poradźi, hłowne městno sakitacź a we bitwje jenož manewer widźa, i kotrymž ma so zofanje hłowneho dźela Fengyuhsianowe wójska do Kalyana schkitacź.

Rubježnistwo pschi chinestich brjohach.

Londonska „Daily Mail“ powě, so su rubježnizy, kotrež pucźowarjo pschedrasćeny na chinestej parnej łódźi mjes Shanghaiom a Kantonom pucźowarjow nadpadli a wurubili. Rubježnizy su z rubjeństwom w hódnosći nětkle 12 000 yenow, kotrež su pucźowarjam, z powjasami wunjesantym, sebrali, cźekli. Mjes pucźowarjemi bě wjele wukrajanow ze Sjednoczenych statow z khěrtymi nalutowankami.

Pucźowanje Mussolina do Tripolitanje.

Romske nowiny powědźa, so so Mussolini sa nětkle dny na pucźowanje do Tripolitanje poda a so po Sskrjedźozemskim morju z wójnskej łódźu pojedźe. Wona so z eskadru pschewodźi, kotraž budźe z dweju wulkeju bitwiskeju łódźow, jenoho sanicźaka torpedow, schtyrjoch torpedowych cźołnow a schtyrjoch podmórskich cźołnow wobstejecź. Eskadra 7. haprleje je Spezje wušedźe. Mussolini pak w Ostei pak we Gaete na łódź stupi. Na tejle jěžbje budźe so eskadra we cźłenju a nadpadach šhrućowacź. Mussolini z Afrik 15. haprleje wotjědźe. Zuły nowinarjo so pschepročha, so bychu so pschi mórskej jěžbje wobdźělili. Hnydom po nawróćenje do Italskeje, wotjědźe eskadra na Maltu. Tam 20. haprleje pschijědźe, jendźelsku eskadru wopyta a na Malcy hacź do 24. haprleje wostanje.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobota, 3. jutrownika.
Jutrowna sobota.

1918 Arnošt Bart na Maćicy Serbskej plomjenjatu rěč wo zdźerženju serbskeje pody. —

1772 spali so na Łahowskej hórcy Hans Wjenk, při tym ma farař Jurij Mjeń swoje krasne předowanje „Palaty ćěrpowe“.

† 1773 Hadam Šěrach, farař w Budyšinku, slawny serbski pčołař, pilny spisowaćel a kěrlušer, wo kotromž je lětsa Předźenak dokładnje pisał, z dobom jeho wobraz podawajo. — Jeho kniha wo pčołařstwje je so do francowskeje a ruskeje rěče přełožiła a ruska wyšnoso pósła k njemu młodeju Rußlow, zo byštaj pola njeho pčołařstwo nawukonyłoj. Šěrach je wjele stow matkow w rucy měł, je přeco znowa wobkedźbował, rysował, studował, jeje rjanosće wopisował. Zenje jeho žana kłoła njeje. — Tak dyrbjał so Hadam Šěrach kreslować — ze zwotej matku na rucy! — Štož je Šěrach z lěta dokłim studowanjom wuslědźił, je jeho přećel farař Bjedrich Rudolf Pětřka w Porśicach w rjanem spěwje wo pčołach, wobspěwał.

Přisłowo: W Božim mjenje so žeńtwy poradźa rjenje.

Njedźela, 4. jutrownika.
Jutrownička.

1743 wuzwoli so Serb Jan Wóski z Khrósćic jako tachant a biskop w Budyšinje, dosta přimjeno z Baerenstamm, běše wulki dobroćel łužiskeho kraja. — Wón je farsku cyrkeŵ we Wótrowje założił a twaril, je też jako biskop druhdy hišće serbscy předował. Tři jeho předowanjow khowaju so we rukopisu na Budyšskem tachantstwje, nimo teho je wudał w ćišću scenja a epostole, biblijske stawizny za dźěći a Kanizijowy katechism. — Hižo po dokonjanych studijach je so za doktora theologiae et Canonum pomjenował (t. j. bohosłowstwa a prawow). Narodźi so 26. julija 1692 w Khrósćicach a zemrě 1771, potajkim 78-lětny. — Jeho row namaka so na Mikławšku we Budyšinje.

Přisłowo sej jutry khwali: Jutry zemju wotamkuja. Jutrowy zwony najrjeńšo spěwaja.

Póndźelu, 5. jutrownika.
Jutrowna póndźela.

* 1835 pěsnjeŕ Wićazosław Haleh, kotrehož pěsnje je nam Adolf Černy rjenje přełožił.

Z Wojnéra přez Gothu šoł sym z ranja
wopytać wšěch šulow kralownu,
W Bakućinem dole leżanu,
Založenu nětkły wot Salzmanna.

„Filantropin“ rěka šula khmana —
Znamjena to ludźiprećelnu —
Žurlu, cyrkeŵ, cźołczuwćnieu
Pokaza mi lubosć jeje nana.

Krasne wšitko, štož tu wóčko widźi,
Ale prošu, wučće lubować
Přjedy dźěći swojich bliskich ludźi.

Tajki wustaw bywa plapotawa,
Doniž njemóżeće dopóznać,
Zo ma kóždo dźěćo swoje prawa.

Dźowka Slawy I, 65.

Přisłowo: Hdyž wětrej napřeco plunješ, ći słěny mjes woči zlěća.

*

Haprlcja abo jutrownik.

Se Selenym schtwórtkom sastupimy kěrża do jutrownika. Nastawaze nalěcźo wobdawa naš w Bošej stwórbi. Brjóžki bo selenja, fijałki kukaja wcźitnje z přenich łopjerschkow. Ptaćki sćitaja wjesele z jeneho schtoma na druhi. Sšłónčko šmjeŵa bo lubosnje na wušpanu zemju a koschi ju se swojimi pruhami k nowemu žiwjenju. Natal khwata na swoje polo, so by swoju rólu pschikhołowało, ta nałčni wunjyw. Nowe nadźije napjelnjeja wutrobu. Naš wschčch pschewosnje kusło stawajeze pschirody. Sswjećimy jutry, swjedźeri horjesłaca. Hijo w nozy khrobli pachołp jutrownička z cźełenjom witaja. Tu a tam po Serbskich wjeskach sakkincźeja we swjatej nóznej cźišćinje jutrowne kerkusche. Zony a holzy mjelcźa po jutrownu wodu khodźa. Khaj, wjesele a radosćej cźełnje pisches wutrobu cźe-

wjeka. Tola po šwjatkach dnjach cžaka na burski lud wjele dźěła. Naležnje wuženwy maja žo dokonjeć, dokny žo wuběraja a hadźeja. Też w sahrodach cžaka na cžłowjeka wjele dźěła. W młodnej trawicžy dźěćoi hubjy paſu. Dny bóle a bóle pschiběraju. Sapoczatk měsaca ſwěcži ſtónczko nimale 13 hodź. a kónc měsaca pak hižo 14¾ hodź. Tola njedźiwajcy wſcheje naležnjeje rjanoſcže je runje haprleja hławna jako njewobſtajna a pschemjenjata. Po najrjeńſchich ſtónczkownych dnjach hyrja žo bórzy ſnehowe mjeczele po kraju a wo nalětnjej rjanoſći nicžo wjazy njepytnjemy. Tola to je jenož ſtwórka. Bórzy ſaho ſtónczko tak rjenje ſhladuje, kaž předy. Pschedžeńſke kraja nam pschi ſpocžatku měsaca bóle deſchczowate a mokre wjedro, ale na kónzu ſmějemy rjany cžopły cžaſ, naležnje žny. Symna haprleja, radźi žo khléb a wino, mokra haprleja, kſežjata mesa.

*

— **Wo wjedrje.** Dźeńſa *rano we 8 hodź. barometer* 752, hygrometer —2%, *thermometer w nozy* +1. — Dźeńſa rano je ſyma ſaſtupika, kaž ſaſtupi cžeſo, hdyž žo „na nahe drjewo hrima". Wſchitka cžehnjeſche žo wczera rano wot połnožneho cžoła pſches Schwedſku, ſrjedźnu Europu hacž k ſrjedźoſemſkemu morju. Schkleńza ſteji wyſoko, pokaſowaza na rjane wjedro. Tak drje ſmějemy ſuche, rjane, ale ſymne jutry. Nižinje leżeſchtej wczera rano pola kupy Island a nad atlantiſkim ozeanom. Taj po idaczu hakle po ſwjatych dnjach mohloj na naſche wjedro ſkutkowacź. — Jutiſe 1. dźeń jutrow ſtónczko 5,31 hodźin ſkhadźa a žo 6,36 hodźin khowa. Měſaczk w połnocy 12,18 hodźin ſkhadźa a žo dop. 8,54 hodźin khowa.

— **Posedźenje wědomoſtnych wotrjadow Maćicy Serbskeje.** Kaž kóžde léto, tak změja też létſa pred **jutrownej hłownej zhromadźiznu Maćicy Serbskeje** jeje wědomoſtne wotrjady swoje posedźenja, přednoški a wuradźowanja a jich předsydźa ze zarjadowarjom posedźenjow přeproſuja z tutym wſitkich lubych Serbow, młodych a ſtarych, kiž maja zajim za ſerbsku wědomoſć, na tute posedźenja nadźijejo ſo prawje bohateho wopyta. Posedźenja wotměla ſo kaž přeco w naſim „Serbſkim Domje". Rěčespytny wotrjad, kotryž ma wo wjele ważnych rěčniſkich praſenjach jednać, zeńdże ſo hižo wutoru 6. haprleje dopołdnja wot ½10—½1 a dale popołdnju wot ½3—6 hodźin a předsydſtwo proſy wosebje wo přitomnoſć wſitkich ſobuſtawow, kotrymž je ſo prawo wothłoſowanja přiepěło, budźe pak rad też wſitkich druhich lubych Serbow witać, kotříž maju lubość za naſu lubu ſerbsku maćerńu rěč a jeje wuwiwanje. — Srjedu 7. haprleje dopołdnja budźe wot 9—10 hodź. posedźenje beletriſtiſkeho (literariſkeho-dźiwadłoweſkeho) wotrjada z přilubjenym přednoſkom; — wot 10—11 hodź. rozprawy předsydſtwow wšěch druhich wotrjadow a to: a) ſtawiznisko-ſtarožitnoſtneho wotrjada; — b) přirodoſpytneho wotrjada; — c) hudźbneho-wumjeleſkeho wotrjada; — d) prawiznisko-rěčeńſkeho wotrjada; — e) narodno-hoſpodarſkeho wotrj. — f) delnjolužiſkeho wotrj. — wot 11—12 hodź. posedźenje paedagogiſkeho-šulſkeho wotrjada z přednoſkom k. wučerja Marćina Krala; k tomu přiduri ſo wot 12—1 hodź. zhromadźizna ſwob. zjednoćenſtwa ſerbſkich wučerjow. Na wſitke tute posedźenja, přednoſki, rozprawy a wuradźenja ſo tu wutrobnje přeproſuje.

— **Pschi jutrownym konzercže** w „Krónje" ſarjewaju 16 rejwaſkow a rejwarjow Drježdźanſkeho „Hromadnika" zyły rjad ſerbſkich rejow, ſ dźela jara ſtarych a ſkoro zyle ſabytych. W. Krawz je w połſednim cžaſu a rejemi ſłędźił, kiž ſo we wſchelakich krajinach, nětdy ſerbſkich, kaž w Mecklenburſkej, Branibořſkej atd. ſdźerżachu a ſu po hudźbje a orchestrizy (wumjedźenju) zyle ſłowjanſkeho raſa. Nětko w połſednim cžaſu hakle je po dołhim pytanju pſches Hamburgſke rejw. tow. 5 Staroſerbſkich rejow Limborcžanow dobrabnył, kiž ſu w Lichowje we Hannoverſkej wot tamniſcheho kantora F. Barteita ſa klawěr wobdźěłane a wudate. Też ſtare reje Rujanow na kupje Rujanje noſcha ſerbſki ras w ſebi. S nich budźa *nětkore pokaſki podate.* Sſo wě, ſo ſu žo też naſcheho A. Cžerneho wopſižane ſerbſke reje wužite. 10 wſchelakich rejow ſo pſchedstaja; pſched tóždej budźe wot W. Krawza karakter (hudźbny a rejwanſki) roſſaſnjeny. Sſnano *może ta a tamna reja pomhaſcž naſche ſerbſke ſwjedźenje* wubedźicź a požerbſchcžicź.

— Stare ſerbſke waſchnje w Błótach. Wo nich da ſej jena nimſka nowina ſ Lubnjowa pišaſ: Kak kruce Błótkowcžanjo na ſwojich nałožkach a waſchnjach wiſaja, dopokazuje dźeń ſwjateho Domoſcha. Tehdom buchu — taž w ſaſtaſiſkich cžaſach — gmejnſzy ſaſtojniſy, paſtyrjo a nózni ſtražnicy w jenottlivych wſach ſwoja pſchiſkaſeni. Alepak (hamor) dźěſche wokoło a pitcherotſchowaiſche ke gmejnſkej ſhromadźiznje. Zwjezenje w taſtej ſhromadźiznje je wožebicze ſajimawe. Rozmołwa je hnjdo jara žiwa. Kóždy wjeſnjan cžaſe ſwoje mjenjenje pſchetołkowacź a ſej pſchiwołnacze dobyeź. Gmejnſki kowaſ, pólny a nózny ſtražnik hyrbja ſ nahej hłowu w ſhromadźiznje pſchitomni być a wo dalſche pſchewoſtajenje ſwojeho ſaſtojnſtwa proſyć. Po wobkrućenju ſu woni winowacži, žo podjakowacź. Schtóž to ſdwórliwje njecžini, tobo wot ſwojeho ſaſtojnſtwa woſtadźa. Nunje na wobkedźbowanje ſwonkownych formow kładze Sſerb wulku ważnoſć — pſchiſpomni tamna němſka nowina, kotreż też ſamołuzenje pſchewoſtajimy, hacž ſo wſcho tak ma, kaž rospiſuja.

— **Swěrnej ſłužobnej.** Liſt pſchipóſnacja a ſbožopſchecža doſtaſchtej 1. haprleje knjeſna Emilija Greta Sieberez a knjeſna Hermina Martha Adſerez. Prěniſcha ſłuži bjes pſchetorhnjenja 10 lět dołho pola knjeſa bankoweho direktora Hantuſcha na Nowoſalzkej dróży 14, druha tohorunja 10 lět pola knjeſa fabriſkeho direktora Schajby na Dwórniſchcžowej dróży 13.

— **Budyſchſka mechaniſka tkajerńa je nětko dźěłacź pſcheſtała.** Sobotu wjecžor je wſchěch dźěłacžerjow puſchcžiła. Jenoż pſchiſtajeni a mała liczba cžeſkowobſchkodženych ſwopředka hiſchcže dale dźěła.

— **Hłodutradanſki wumělz „Max" w Budyſchinje** je ſo ſchtwórtk 1. haprleje wjecžor w 7 hodź. do ſwojeje ſchkleńcžaneje kletki w hoſceženzu „Münchner Hof" podał. Je ſebi pſchedewſał, ſo cžaſe 46 dnjow dołho, potaſſim hacž do 16. meje, bjes jédźe być. Jeho pſredowanik, Jolly w Berlinje, je 44 dnjow bjes jédźe wutrał. Max cžaſe jeho wo dwaj dnjej pſchetrjeſchicź. Jeho ſchtłenczana kletka je 2 metraj wyſoka, 2 metraj ſchěroka a 2 metraj dołha. Nutſka ma pólſtołu k wotpoczožanju. Zimjenje idźerži ſebi ſe Selterſkej wodu. Je ſebi hnydom 200 bleſchow ſobu do kletki wſał. Te budźa jemu ſnadź 20 dnjow dohaſacź, potom doſtanje nowe. Kletku nichtó wocžiniciź njemóže, thiba łětak, kiž Maxa pſchepytuje. Dale je ſebi Max 2000 zigaretow a 50 dobrych zigarow w kletzy pſchihotowaſ, kiž dyrbja jemu pomhacź hłód pſchewinycź. Cžerſtwy powětr doſtawa wot wjerha, kiž je ſ gazy. Swoju kletku wohrěwa ſej ſ elektriſtim wohrěwakom. K cžiſczenju pſchetrjebaneho powětra ma ventilator. Najnowiſche powětrne doſtawa wot ſwonkowneho ſwěta ſ radiowym aparatom, kiž je ſebi do kletki natwaricź dał a k ſabawje móže ſebi ſ konzertnej zitru ſahracź. Wſchi prědnej ſtronje ſteji waha, ſ jeje pomocu móže ſóhde ranje měricź, wo kelko je ſo wołóžił. Je ſebi też wſchelake knihi a nowiny k cžitanju ſobu wſał. Max myje ſo kóžde ranje ſe Selterſkej wodu, kotruž ſebi wjecžor předy do ſchtłeczki ſtawa.

Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budże **jutrownu srjedu, 7. haprleje 1926** z dypkom 1/2**3** hodź.

w Serbskim Domje w Budyšinje.

Porjad: 1. Rozprawy. — 2. Přednošk k. dr. Wjacsławk wo Wulkohródskich Słowjanach. — 3. Namjety.

Wječor 1/2**8 hodź. je potom**

wulki koncert w Krónje

Wšěch sobustawow wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Zwjazk serb. spěw. towarstwow

Srjedu, 7. jutrownika 1926

z dypkom 1/2**8** hodźin w Krónje w Budyšinje

serbski ludowy koncert.

(Spěw, hudźba, nar. reje)

Sobuskutkowarjo: knjeżny E. Belza (mezzo-sopr.), Frajšlagec (sopr.) a Měrana Lešawic (tenor.), Šlamař (baryton). Radwořska hudźbna „Jednota" (dirig. khóra: M. Nawka), Drježdźanski „Hromadnik" (nar. reje). — Zhromadne wjednistwo: Bjarnat Krawc.

Po koncerće pyšny bal.

Zastupne khartki su za 1 hr. a dawk w Smolerjec kniharni na Lawskich hrjebjach čo. 4 a na swjedźenskim dnju wječor w Krónje, při pokładni (kasy) na předań.

W Kukowje p. Klóštra

wotměwam kóždu srjedu w Nowakec hosćencu

rěčne hodźiny.

Hermann Ziesche

— pruhowany runař. —

Khwatajće

trjebaće-li

škórnje, črije a druhe wobuće

k šewcej

Mark-ej do Kukowa.

Specialist nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na seminarskej hasy 4.

Bildowe ruby, kuchinske šaty W. Köhlerowa, Hłow torhošćo 9.

Khójn. koliki

k zamjezowaniu pastwiščow, drobnolětne, kruty

khójn. koliki z. štomiki

drobnolětne,

palne drjewo

wotedawa tunjo

Knježi dwór w Boršći

pruska H.-Łužica.

Murjeńske cyhle dźěrkate cyhle

w znatej wupruhowanej :: kajkosći podawa ::

wosebje tunjo

hač na twarniščo a železnisku staciju bjez přiražka

„Klinkarnja" w Tšoch Hwězdach

Paul Arnold

w Tšoch Hwězdach p. Budyšina

Dalokorčak: Hamt Budyšin čo. 11

Najl. poručenja wo wuwjedźenych gmejnskich a privatnych twarach.

Ložowe
Kuchińske
Borchentowe
Frokotowe a frotejowe

šaty

po zniženych płaćiznach

Emil Wehrle w Budyšinje

na Jerjowej hasy 7 —— na Jerjowej hasy 7

„Zwjazk łuž.-serb. studentstwa"

wuhotuje jutry póndźelu, 5. haprleje

w Haškec hosćencu w Delnim Wujezdźe

serbski swjedźeń

Pop. w 2 hodź.

klankodźiwadło za dźěći.

Wječor w 1/8 hodź.

serbski wječor.

Po programje **reje.**

Wupjerki, łož. šaty, běle a pis. W. Köhlerowa, Hłow torho, 8.

Towarst. młodźencow w Njebjelčicach

wuhotuje jutrownu póndźelu swój

=nalětny swjedźeń=

Popołdnju wot 4 hodź. sem wulke tšělenje wo myta

wječor w 7 hodź. wječor w 7 hodź.

pyšny bal.

Wo bohaty wopyt prosy **předsydstwo.**

Wot wutory ranja sem mam w mojich bródźach na Hornčeńskej hasy 29 rjane **rańšopruske**

kruwy

na předań a na wuměnjenje. (Kwarantäna je wotbožała.)

J. Tschepitz w Budyšinje.

Přewzaće wobkhoda.

Česćenemu wobydlerstwu Budyšina a wokoliny dawam z tutym k wjedźenju, so sym z dźensnišim dnjom kupił

wosebity cigarowy detailny wobkhod

na Zitnej hasy 12 (pódla Krebsee sport. domu)

kiž je lěta dołho knjez Konrad Domschka nawjedował.

Stajnje budy so prócować, zo bych česćenych woteběrarjow jenož z najlěpšimi twarami posłužić mohł a prošu, mojemu přjedownikej w tak bohatej měrje wopokazanu dowěru, też na mnje přenjesć chcyć.

Enno Kummerlöw w Budyšinje

na Zitnej hasy 12 3. haprleje 1926 telefon 344

Hosćenc w Sowrjecach

wuhotuje 2. dźeń jutrow

pyšny bal

Započatk w 7 hodź.

Wutrobnje přeprošujetaj

Arnošt Paleŕ a mandźelska.

Holca

při wysokej mzdźi do Njeswačidła so pyta. Bliše zhonić we wudawarni „Sorbskich Nowin."

Dobra holca

jako posłužowarka za cyły dźeń **pyta so hnydom.**

Knj. Lota Schnabel-owa na Kaublerowej dróze čo. 7 II.

Syln. jenopřežny

(oldenburgski)

njehdźe 9 lětny, 1.69 m wulki, kotryž je z skludny kaž jehnjo a derje čaha, je **do dobrych rukow** jara tunjo na předań.

Karl Nowak na Zwonk. Lawskej hasy 14, I.

Konjej

syln. holst. walach, 4 a 5 lětn. derje čahacej a njebojazny abo jara rjany, syłny 2 lětn. **zrěbe** ja na předań

w Poršicach čo. 25.

Lěto stary byk

je na předań

w Sulšecach čo. 6 pola Přěčec.

Młoda wysokosuśelna

ćehniwa kruwa

je na předań w Bošecach čo. 8.

Młoda wysokosuśelna

kruwa na předań

w Małem Přezdrěniu čo. 4 p. Małeho Wjelkowa.

Wysokosuśelna

kruwa

z 3. ćelećom je na předań

w Bačonju čo. 14.

Rjana jałowčka

pol lěta stara, je na předań w Krónčy čo 2 p. Łuha.

Wysokosuśelna, syłna rańšopr.

jałowica

na předań w Rakecach čo. 37.

Srěnje prosata

předawa Grätzer w Malešecach

Hosćenc w Haslowje

wuhotuje jutrownu póndźelu

reje

Wšěch přeprošujejat najwutrobniše

J. Měrćink a mandźelska.

Hosćenc we Worklecach.

Jutrownu póndźelu su

zjawne reje

Přećelnje přeprošujetaj **Pětr Pjetaš a mandźelska.**

Hosćenc w Pančicach

Jutry póndźelu wječor 1/2 7 h.

koncert

Wuwjedźeny wot Budyšskeho dźiwadłoweho orchestra.

Po koncerće bal

za wopytarjow koncerta

Dobre čehnje k sebi!

Wobsadki

ze židy a cankow, židźane francy, židźane nahłowjace rubišća z taffeta, moireja, židźane rubišća, zelene, běłe, šěre, židźane tkaniny za rubišća

Wołmjane musliny

za šórcuchi, satin, jenobarbne filcowe sukno, za suknje

Wołmjane suknje

zelene, čerwjene a módre kentuše, lěćne a zymske čornožidźane jaki

Somoty

nohajcy, zoki, rukajcy, dźěćace drasćički, kłobuki a čapki

Dom tunich płaćiznow a hódnostneje twory

GÖRLITZER JOHANNES Kaufmann Schmaul BAUTZEN

Magnetiny dom!

Lěkaŕ za dźěći dr. med. Schnabel

w Budyšinje na Kěžorskej hasy

je so wrócił.

Rěčne hodźiny: 1/2 10—11 hodź., 1/2 8—4 hodź.

Štwórtk a sobotu jenož wot 9—11 hodź.

1. přiloha k čislu 78 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 3. hapriele 1926

Zjawny list na dostojnoho tajn. cyrkw. radźićela Rosenkranza w Budyšinje.

Drježdźany, 1. jutrownika 1924.

Jara dostojny knježe!

Po stenogramje a nowinarskej rosprawje sće Wy wo serbskej rěči jara njelubje radźił: „Serbska ręč nje je žana kulturna ręč." Na čo so tute Wašche rozsudźenje sepjera, je mi njesnate a njesapřihjomne; znano na njepschecełniwe a njekompetentne němske górla — na žamśne hłubske studije w serbskim ćišu je drje niz. Ssym dołho tam a sem myślił, kak je jenoź móžno, so na cźole fischescźanske je zyrkwje we Łužicy stejacy dźěkany a wucźeny hižes take krucze wotpokasuju śudźi. Kschescźanska lubosć k jeho pomernje tola nabožnym Serbam by jeho tola dyrbjała psches te dołhe lěta jeho sastojnstwa mjes nimi wabicź, haj nuczicź, so trochu s rěcźu a duchom serbskeho luda saberaćź. Hańba to žana njeby była! Wschako je n. psch. hławny nędbuchi Lipscźanski zyrkwiny radźićel Pank też serbsky rěcźał a nędbuchi kral Albert je so 1½ lěta w Budyschinje prózował, serbsky nawukнуć a wulki filosof Leibniz je so na nju sajimował. Wache rosśudźenje sakoźuje so na zyle wopacźne premišy (wumĕnjenja). Njeje žnano nascha rěć tohodla žana kulturna, dokelž ju tak mała horstka ludźi hischcźe rěcźi a dokelž wona pak Europy njewobknježi? Wjetšich prascźenjach niemóże ptacźica zbeicźninwy jakoł: „Pschetoj ja žym wulki a ty žy mały." Bastow w Schpanifsej je lędma 400 000 duschow, a tola je jich rěć sajimała najwjetšich duchow, hacźrunjeź ma jenoź jara ponišenu ludowu literaturu. Wy potwierdźicze Wašchu „kritiku" žadu s pokasanjom na „nižonĕmsku", kotraž je tola podrěcź (dialekt) wulkeje Němskeje w němskim kraju. Sserbjo pak su jenoź žama „kupka" we wulkim němskim morju a su tola žiwoju rěcź hacź do dźensnischeho dnja wobthowali. Njeje to dźiw — a snutskowna mój rěcźe? Njeje s tym też jeje prawo existenzy dopokasane. Też rěcź najmjenscheho luda je jenoź małym pokładom ßłowow ma prawo bycźa a wobstacźa, wołsebje hischcźe, hdyž je k tomu rjana. A kóžda rěcź je rjana, je-li ju cźišcźerjenja a prawidłownje rěcźi; wobhdna nascha serbscźischina nihdy njeje, dokelž ma pjecźa mnohe žnćawki — a kóžde ßłowo tónci na „acź"; to su žmĕschne, „njeexaktne poroki; žnćawkow ma też Němcźina dosć po rosśudźe romanskich ludow.

Ale nascha rěcź je rjana a jažna, hudźbna we žwojich žamosynkach (vokalach wołsebje, nima telko blukich synkow (kaž němska). Schtóž ma hudźbne wucho sa melodiju rěcźe, hischcźe wjazy rjanosće w njej pósnaje.. Nascha rěcź pak je też bohata. Němski profesor na Budyschkim gymnasiju bĕ nędby w semjepišu žwojim wucźomzam prajił: „Ach, die wendische Sprache ist überhaupt keine Sprache, die hat ja kaum 300 Wörter!" To bě tola jenemu młodemu pschipołluchajrej pschewjele a posbĕhny hudom ruku, prajo: „Herr Prof., darf ich Ihnen vielleicht einmal das wendische Lexikon herunterholen?" — Sso wĕ, ža nascha wołsebje rataŕski lud wuźiwa mało ßłowow a ßoro jenoź nawocźite murały žwojeje naiweje pschedstajiwosće a so husto němske ßłowo do toho mĕscha (zyle pschirodźene pchi naschim schulstim wukublanju!). Ale njeje to pola burskeho němskeho luda runje tak? Njeje dosć zuzych ßłowow też w němskej rěcźi, nic jenoź łacźanskich (verebus = Pfad), ale też — serbskich? Němska rěcź je so tola też hakle se cźasom pod wliwom wschelakich kóffiscientow tak bohacźe wuwika. Nascha serbscźischina njeje khuda. Wy, dostojny knježe, lépje trasch hacź ja wĕscźe, kelko wschelakich zuzych ßłowow ma na psch. biblija. Runje telko ma jich też serbska biblija — haj hischcźe wjele wjazy! Ssu-li nĕkotre žnadź s cźěscźeźiny pożcźene, to njewadźi. W starych słownikach (a hdy by było Limborcźanow) mamy dosć ßłowow sdźerźanych, kiž běchu ßo w naschich bĕdnych pomĕrach zhubiłe. Kóžda rěcź ma we žebi móz dalscheho wuwicźa: to njeleželi jenoź w jednorym ludu, ale s wjetscha w jeinej intelligenzu, sdźĕkanych a wucźenych. Snajecźe Wy nasche serbske słowniki (lexika)? Rĕsakowy němsko-serbski by Waß formalnje powucźicź mohł, hdy byschcźe to chcźił. Snajecźe Wy runjewon klassisku gramatiku Jurja Krala (nowy nakład 1925) abo „Syntax" Jurja Libscha? Wobej knihi sej němzy spinzanej, pschistupnej a w Budyschinje lohko dostacź. Niebudźe Wascha kritika ßo pschemĕnicź, hdyž ßo tam pschekwedźcźeźe, kak ma serbska rěcź też dual, kaž klassiska stara rěcź, 8 padow pchi skonjowanju, so mamy we ßłowjesku aorist, iterativa, durativa, frequentativa atd. Njeje ta rěcźna formalna kultura, psched kotrejž ma kóždy objektiwny wucźeny respekt?

Też w naschim małym narodu mamy sahorjenych a wědomostnje,literarnje sdźĕkanych mazow, hdyž też mało, pak tola pilnych a wězwustojnych. S lohka budźišcźe ßo, dostojny knježe, informowacź mohł wo stawje naschejeliterarnejekultury a Wasch wužiwb budźišcźe też realnje hinak wupanył.

Dr. Wjazßławk, knihownik pschi krajnej knihowni w Drježdźanach, je 1924 katalog serbskeho wotdźela knihownje Macźicy Serbskeje wudał, 154 stron tołsty; s njeho móżeće spóznacź, kak relativnje wulka rěcźno-literarna kultura Sserbow je. K tomu bychcźe mohł pohladacź do knihźi: „Das Sorbisch-wendische Schrifttum in der wendischen Lausitz von Pypin und Tr. Pech (Brockhaus 1884). Ssnano by Wam jakna ßwĕża khładźała. To niczo njewadźi, so nascha wumĕtkarska literatura je pomĕrna a sapocźnje hakle s reformazyju. Schtóž wĕ, kak ßu ßo Sserbjo do toho k wotrocźkam dele potkóczowali, wě derje, so pod taikimi wumĕnjenjemi literarne žiwjenje njebě móżno. Ale nascha ludowa pĕseń ßaha wróćo hacź do cźasow wokoło 1100. Hakle 1840 hacź 1843 je J. E. Ssmoleć nasche narodne spěwy s dźela pschekwapjazymi rjanymi błokami wudacź mohł, s pomjatka luda napisane. Wu bychcźe je też we němskim pschekoźiu cźitacź mohł, bychcźe-li to chcźeł!

Na 1000 narodnych spěwow ma šerbšći lud. Nieje to dopokas kulturny? A mudry kral Salomon by ßo nad šerbskej mudrosću radował, hdy by wón nasche bohatstwo na jadriwych a prĕnjotnych pschikładach snał: Muka-Wjela wudachu knihu s 9125 (!!). Wo šerbskich bajkach, baßnickach, legendach a powĕrcźach atd. Wam žnadź też nicźo snate njeje. W. v. Schulenburg Wam sćkadnosć poskicźa, wschelake němske cźitacź, a runje je pola E. Diederichs w Jena němsku sbirku „Wendische Sagen" wuschła, napisana wot Fr. Siebera, muža, kiž naschu kulturu potnje pschisnawa a sa to wustupuje, so ßo sdźerži (str. 76). Kak by ßo hławny Goetha wjeselił, hdy by tehdom hižo šerbskeho Fausta (Krabata) snał!

Mi ßo ßda, so Wam, dostojny knježe, też nicźo s nasche wumĕtkarje literatury snate njeje, hacźrunjeź bĕchu naschi prĕni baßnicźy runje duchowni. Tuž dowolcźe, so Wam sdźĕlu, so je Handrij Seiler 4 žwjatki a Jakub Cźišchinski 10 žwjatkow pěsni Sserbam wobradźił, kiž su ręcźnje je kulturu žasne šwědcźenje a dla nadobneho smyślenja nascha Hordosćź. Njeje žnano kulturny skutk fararja M. Urbana, ßo je nam „Homera" (Odyßeja a Iliada) do šerbšcźiny pschekožił? Sheakespearowy „Jul. Ceasar" a Schillerowy „Spěw wo žwonu" je w rjanej šerbšcźinje też nasche kubło. By ręcź bjes kultury tajke klassiske pschekožki dowolika?

Hdyž też nasch dźenik „Sserbske Nowiny" žnadź po wobßahu a wobßahu a wulkosći njeteja na wyschinje wschelakich němskich, ßu tola ręcźnje dobre. Njejsće hischcźe pohladnył do naschich ludoweje protyki „Pschedźenat"? Wšmicźe hnydom najnowischu ža 1926 do rukow ;to budźecźe ßo šwĕsćicź, so móże tutón lětnik ł lohkosću ßo měricź je wschĕmi němskimi we Łužicy wukhadźazymi a ł wjetschinu druhich w zwłym němskim kraju.

Nasch wědomstny „Cźažop. Macźicy Sserbskeje", hižo w 75. letniku cźišchcźany, wopschija tak wjele dokładnych a wyßokowažnych nastawkow se wschĕch družinow wědomosćcźe (stawišnište, folkloristište, pschirodospytne a rěcźespytne atd.), so je w zwłym ßłowjanskim šwĕcźe wyßokowaženy, niž jenoź ße žameje sympathije ža nasch mały narod. Też belletristika je we „Łužicy" derje sastupjena. Najnowische schulske knihi „Kwětki", „Sahrodka" a „Na wšu a ža wšu" wobjimaju žame ręcźne drohokamjenje; ža to hižo rukuja na pšch. mjena Hanczka a Nawka. Budźišcźe-li tute knihi cźitacź mohł, bychcźe šawĕcźe Wasche krute pobudźenje korigowak. — Ja ßo njemóžu dopomnicź, so bych Waschu dostojnosć hdy w jenym naschich šerbskich wulkich konzertach widźał. Schkoda! Ssnano bychcźe ßo dźiwak, kak špĕwawa šerbska rěcź je a kak wobzobna a originelna (prěnjotnu) hudźbu Sserbja maju; pschihłoßowali trasch bychcźe potom němskim kritikarjam, kiž ju jara cźeścźownje wuthwaluja. Bych še lohkoscźu sa 4 njedźele hudźbne programy s kóždodźenšim druhim sajimawym porjadom postajicź mohł. Kajke hordośtne samoženje!

To pschu Wam, dostojny knježe, niž žnano němzowaćź a žlepy sahorjeńa, ale jako zyle objektiwny wěsynjaćź. Wy derje wĕscźe, so žym zuku rjadu němskich knihow wudał* a też rěcźał a agitował sa nadobne němske wumĕtkarstwo. Ssmĕm „fine ira et studio" prajicź, so žym sa 44 lět žwojeje sastupiskeje a privatneje dźĕkawoscźe wjele tuźaz młodych a starych a traßnoscźe němskeho špěwa a rjanosć rěcźe sahorik, sa cźož też dźenża hischcźe widźomnje wuštupuju we žwojim 66. lěcźe žiwjenja. Njemĕm a njemóžu powažicź, kak wjele šerbskim duscham scźe Wy samohł sa cźaß Wascheho skutkowanja mjes Sserbami se žwjatym duchom napolnicź a do wyschischich wyschinow posbĕhnycź. Pschak Wam pak ł zuzkej wutrobu bych, so bychcźe ł dobrym spodobanjom na podobny wuspech pohladacź mohł. Jeli so bychu tele rjadźi dopomhali k rektifikaziji Waschcźeho njepraweho, njelubsomeho, njesrosumliweho a wadneho pschedhudka wo naschej rěcźnej kulturje, bych ßo nad tym wulźnschnje radował.

Se wschĕm pocźeścźowanjom a se wschĕm dobrym pschećźom ža Waschu dalschu žohnowanu dźĕkawosćź mjes mojimi krajanami sawoštanu

Wasch žyle poddany, pazifistiśzy smyślony

Bjarnat Krawz,
kral. hudźbny direktor, wyschischi wucźeŕ na wotp.

---

* moja němska schulska kniha je w 40 000 expl. mjes němskim špěwarstwom rosschĕrjena.

Jutrowničku rano.

Jenoź kiž je cźežu a smyßł wulkeho cźerpjenja šobu sacźuwał, špěwa ł najhlubscheje dusche wješełe jutrowne kěrluschе, cźuje woprawdźitu jutrownu wješełosć we wutrobje, kaž prěnje pruhi cźopłeho nałětnjeho ßłónćka. Hdyž we pśedawschich cźasach nabožne, zyrkwine žiwjenje we wužischim świtku je žawnym śtejesche a tak žiwje je jednotliwza bóle wobknjeżesche, dha też pschethódny a wutrany póstny cźaß a šobu pschećźiwene cźerpjenje a zarotrowneho cźasa jutrownicźaju hinašchi karakter hacź dźensa ßpožcźi. Kotrehoš duscha je hróšom khcźiżneho puca a cźmu cźichcźeho pjatka jenoź nasdala šobu sacźuwała, ta ßo raduje prěnjeho wješełeho alleluja. Schtóž pak ł „unje a śtróšnje nimo tschija na Golgacze dźešche, runja Jesu salemskemu ludej, kiž hanjo a wušmĕwajo ßwój pucź cźekenješche, tomu też jutry wjele njepraja: „Sstowo drje šłyschu, tola nimam wěry!"

Dyrbjeli najprjódy w najhlubschich nutrinach žwojeje dusche žiwjenja cźerpjenja, bĕdu, nušu nětcźišchcźeho cźasa sacźuwcź. Potom pośběha ßo ł tuteje mĕscheńzy a ł cźěmnoscźe rowa jažne wobliczo ł morwych stanjenehp Wumóžnika. Tak běsche nĕhdy jutrownicźu. Tak wostanje to dale. Wulke, błyschcźate žwjedźenje tschescźanskeho žiwota njeßu jenoź dopomnjeńi, ßu wośpjet nowe woprawdźitoscźe ża šobuźawjecźanych cźłowjekow. Jutrownicźku wěrimy bóle dyžli hewak skhrystuśowoho mózneho świetła, hacź do dobywazeho, njeßmjertneho žiwjenja: „Ja žym świetło świeta. — Ja žym pucź, wernosć a žiwjenje!" — S morwych stanjeny tu je, runje kaž tu ßtóžo je a ßwoje pruhi nam hischcźe do spatnych wocźow sćźele. Wón tu je a cźežnje kóždeho k sebi. Njemóžesch bjesdźakanje nimo njeho. To leži kamjeń jeho wotewrjeneho rowa pschemóżnje wobžiwjedź puća mrśjažeho cźłowjeschwa a njeda ßo na bok storcźicź, tež niž je lju. Schtóž do Khrystuśa, do ł morwych stanjeneho, do pschewinjerja śmjerzeje, do skucźerja žiwjenja wĕri, tón nošy buschn polnu wulkich mysłi a hlada psches cźaß, świet, semju, do bałokeje daliny. Khrystuśa a jeho schescźaństwo je hakle mały dźěl sapschimnył.

Ssmjerzeć a horjestacźe ßrosumi dźenża tón najhłubscheho, kiž je šebi w cźerpjenju Knjeża potajnstwo zyleho cźłowjeskeho běha, najpohłednischeho smyßła naschcheho žiwjenja, sakhowak a wujazdnik. Wulkomĕsto śteji pschi ćuku na Golgathu a wudźera, hani, wušmĕschcźe, sczaha ł ramjenjom. Jenoź nĕkotři, mała horstka cźerpja šobu we polnej nadźiji na dobycźe jutrowneho ranja, rosumja ßłowo schćiż na kschiżowy pucź. Bjes mrĕcźa žane bycźe, bjes saschlosćcźe žane ł morwych stanjenje, bjes śmjerzcźe žane žiwjenje. Pisches hłubiny cźěmnoscźe a nuši, winy a hrěcha, wuczischcźenje a wodacźe dóidźemy do paradiża, ßłyschcźe wumoženi wotmołwu na śtóšnikowy pacźer: „Hischcźe dźenża budźesch se mnu w paradišu." Jenoź psches wudolinu a cźmu kschiżowneho cźerpjenja pschindźemy k świetłu jutrowneho Božeho raja. Tuž njeßmĕmy w bojoscźi cźežazy wostacź, hewak šawdźeny. Jutro wośjewja nam dobycźe świetła nad cźmu, nadźiju nad šadwołowanjom, žiwjenja nad šmjerzcźu..

To ßu wulke šakowje žiwjenja a hłuboke potajnstwa. Martrowny tydźeń a cźaß cźerpjenja w protyzy ßtaj jenoź pokazaj, dopomnjeńiju. Hdy ßo wulkemu Bohu špodoba, ludy a cźłowjekow psches woprawdźitu cźaß cźerpjenja wjeśeł, jich na krwawne pucźe pokasacź, na tschiż pschibicź a do rowa połožicź, to śteji jeničzny w jeho protyzy wěcźnoscźe. Tam pak je hodźina wośnamjenjena, hdyż po Božim wĕcźnym cźasniku wumożenje ßo bliži: Wotwucźcźe, jutrownicźka tu je!" Jenoź tam hdyž ßu rowy, je też ł morwych stanjenje, prajt wulki filosof. Wĕrimy do cźichcźeho pjatka, na kotryž šcźěhuje kraßnosć jutrowneho ranja. Wĕrimy do katakombow, ł kotrychž lud ł hłubiny cźěmna a nuši ßo k świetłu pschedobdźi. Wĕrimy do dokónczneho dobycźa, hdyž je wschо „dokonjane". Ssmjerzcź njemóże w kraleśtwje Božim. žiweho Boha pośledneje słowo mĕcź: „Ssym žiwy a też wy dyrbicźe žiwi być." Schćiżeschcźenjo puczuja nastajnje schadźazemu błónzu napschecźo.

Jutrowy zajećk.

(Wobras je wšy.)

Wošpjet wuskoczi hej ze žiwoeho hnĕdaschka, lubosny schĕry schtyrinohaczk. Schyduje ßo na sadnej nohi, cźini mu žika, hlada a šłucha. Rosshladuje ßo, kajke to po prawoom je, hacź njeßu ßkoro jutry. Dołho wschak wjazy tracź njemóże. Wschudże je hižo Boża stwórba žiwoe łukohladka wotewrita a ßo na žwjedźeni pschihotuje. A piaczata wutkne žadwna hižo ßwoje jutrowne špěwcźki a wotmĕwaju žwoje

pruhi. Někto rěka, kedžbowacź a wusłyši nastajecź, tu na łěsnej kromje — haj, haj! A je-li njeje hišćeze cząsa, potom spěšnje nastajet do łěsa a ruče do dźěła a dale pyrjacz na jutrownych sejfach. Juły rjelomaš koschikow (korbikow) ma hižo pschihotowanych. A hdyž k wězy pschińdźe, njebudu nihdźe doprahacź. Haj, nichtó mi njewěri, kelko dyrbi jich być, so so wschi dźěći we wězy spokoja. Dobra połozja je hakle namakowana. To wschak hišćeze by schło, njetrjebał se wóschekakiuń barbami stajicź. Wěšo pola mnohich so tak cźini. Ale pola wschelakich dyrbi wumjeslany wumołowacź, so ma zerbšći musejownik na nich swoje wyscheze. A zerbšće napišma a hrónčka teź tak łołke njeišm. W schuli zerbšći pišacź njeje nawukmył, a na stary dźeń jemu cźežko pada. Scerbšćim dźěćom chze tola zerbšće jejka daricź. A na wustajenzu do Wojerez chze teź někotre póstacź, wěso najrjeńsche. Tak na mały połnego dźěła. Rjane wobrazy, jdźeja Seiferjowe pěsnicźki pschedstajejo, debja je. A to we wschěch możnych barbach. Nó, sa to pak je teź jutrowny sajeczk. Czehodła so do toho dźěła tyka, je-li znadź dozcźinicź njemóże.

„Na, ty scherkojty sajeczko", da so ględźeńko spěschnje pichs a halosy zhyschecź, „nětko pak do sloka, so budźesch howcowy juwije dźěń ju zuzy. To so na'ch sajeczk njemako wustrózа. Byrnjež dźeń wote dnja na to myslił a kedźowal, da jemu tola pschenahle, takle prik-prak pschihótdże a dźěła, so jemu jasyk se schije wisy. „Hdże też to, njewěrich tola: hakle sa por dnjow budu jutry", schcźerczi tajfi łosty wrchl. Ale sajeczk njewěri do měra. Khwatnje położi barbicź na bok a wubźěga ſ łěka. T sašo cźini muzika a położi predkne nóški na brzuschk. Naczaha wuschi Bóh wě kak wyschoko a wocźi wocźinja kaž pružne koleska a cźucha se zpowjim Kamjenskim nošom, tak so jemu ſamo wušy so zdobu tschašu Wopraudźe, tu wonka na połach je ględźeńko hižo rosnoſyhło, so je najdłeje trako. Ptaczata a kuntworki, pupki a hałošli a wćhć lelene tónćki, kotrež se semje kukaja, jej schcźepaja a schukotaja a pischpol suzola: Nasajtra su jutry! A mały wótsik cźehnje ſ blikkeje wjelki a pschinjese sajeczkej. kiž pschezo hišćeze so dodźiwacź njemóże, tajku prisu tukanzoweje wónje. A baczon posłeha so do powětra. „Nó, sajeczko", wo'a ſ wyschiny, „kak wězy steja? To bye budźeſch rjanu cźrjódku jejsow jutisje rano trjebacź. Dźeśatka twaria hižo wschudże hnědźe'cźko. Dźěłaj radsche nětchto a njeswukndú so, kaž njeby niczo sa dźěło mék." Sajeczk wě dosć a khwata ruče do łěka. Ow jej, to mam hacź do jutisicźeho ranja ruzy połnej! A dźěła a so drěje hacź pśches poł nozu. Wschako móże po ſwjatych dnjach so sašo wulećecź. Ani fibli ſej njepopschceje, ani wócźka njesacźini, tak nutnje ma. A lědy je tak daloko hotowy, hdźeja hižo so rauſche serja. Nó, nětko na puć! Ach, mój Luby Bozicźko, kwicźaſy wołyczk ma najprjedy namasacź. Khěrs swjasa ſej cźerwjene rubiſicźko ſ bólymi dypkami wokoło schije. Rano je hišćeze druhdy symo.

Wschо hišćeze ſpi dałoko a schéroko, hdyž ſej do połowy wujźěże. Ani nětšicźk so njeschba, ani ptaczatka ſej njeſpěwaja. Pschesy prěki pśches pola tamle do wjesći. A nózi, och, kak mokre su wot rjosy a włohi na ſywach a łukach. Pschesy dale po puciſkach a schcźežkach, pśches bróśdy a pschěrowy. Mój jejdrko, nětko je jeneho schkworonczka ſbudźił. To pak je pschi najlépschej woli nochcył. Byschi tola hnědźajcko widźał, by daloko wokoło cźhoł. Sawěcźe je jemu zel, wbohcho rawška, bě hišćeze rad khwilku ſpał. Ale, runje nawopak je. Je jemu dźokowny a postupuje rumi ſmuhu wuſkolo do powótra a wubudźi wschěch druhich ſpěwarjow. A dołho njetraje, da wscho ſpěwa a klinczi a ſrinczi na wschech rózkach a kónzach. Narańšche njebjo ſtoczi ſo nadała. Wona tu je, ſwjata ſwjedźeńška jutrownicźka.

A naſch jutrowny sajeczk je mjes tym do wjelki. Se wuhenjow hišćeze so njekuri. wicho ſpi w ſtódkim ſparje. S khwatkom ſuwa so do ſahrodkow, pak sašo pśches durczka hdźej ſu trochu powoczinjene, pak pśches płót, hdźej tyczka saluja. Tu a tam ani ſakhoda njenamaka, hyrnjež dołho dosć pytał. Stónczinje dyrbi tola pśches płót ſalécź. A wocźi dyrbi mócź kaž łóczka. Swédźe njejdu jenoż w zahrodźe, ale rotsbrójeni po zyłem dworje. Sa ſłomjanej a drjewjanej hromadu a pod kerczkom, mjes běrnjazymi a rěpjazymi hromadami, ſamo w kólni. Dźěćatka su tak wschelakore a kóżde ſej hinak wumyſli. Tola baczon je prawje mét, ſu łětża wuſnamnje wjele hnědźajckow natwarile. Tu cźeka khwatacź a ſywoje pjecź ſmyſ'ow hromadże bracź. A pschi tym zara rosſladnivy a kedźbliwy być. Tam a ſem hižo durje wotewrjeja. Khóts bracź, ſpěchnje ſo tulicź a ſtbilicź a ſkhowacź. Tu du k ſtudni, tam hižo do hródże. Skok, ſkok, ſo budźe ſ tymi por ſtatokami hišćeze hotowy. Wćźa poczina dźeń a hórcźa być. Bohudźak, łětża ſnajmjeńſcha jejſa doſahaja. Ach, kak budu ſo te dźěćatka wjeſelicź! Kak budu jejſa klepacź a kulecź a běłicź ſ tołſtymi porcejkami! Kak budu je do ſóle tyłacź a jěſcź! Kak budu te ſ rjamymi wobrazkami tyłaną krócź wobhladowacź a ſtarſchimaj pokaſowacź! Nó, kónczinje je hotowy a wſche hnězża wuhlédźił a pjelnik. A ma hišćeze někotre wyſche. Sašo ſobu bracź? Nē, to njeńdźe. Dołho ſej njerosſimyſluje a ſo ſaſwrócźi, dele do wěſy a pschihotuje dorosčenym a někotremuždi druhſchéj hišćeze jutrowne wjeſelo. Wichtizy dyrbja dźenja jutrowne jejſa mécź. Njeboſajnje ſnowa do khéjow a dworow, hdyž ſu ludźo runje w hróbźi ako nětdźe druhdże a położi je nanej do kłobuka a macźeri do warjeńſa abo hnydom na blido. Pschezo bóle kritiſaj poczina wézka być. Mali koſchcźerjo hižo ſtawaju, bźa do ſtiwy a wotewrja thěſ wokno. Cźhežda jutrowneho ſajeczka ſmjerczi rady widźecź. Ale tón je pschekepany a ſpěſchny. Někotremu kult matemu rjeki je, kaž by jeho wopuſchku a ſadnje nózy pśches płót ſo ſhubicź widźał, ale zyle wěſeze pak to wobkrucźicź njemóże.

Nó, — tak je wospjet ſwoju wéz cźinił a cźampa wjeſele domoj. Tola ſabéji ſej na ſwjatych dnjach cyle blišo k wjeſy, wě'o bjes wołyczka a wokoło ſchijazcho rubiſchka. Pokaja ſo ſ dobrej wolu někotrym dźěcźatkam, ſo hychu widźale a druhim powědale, ſo wopraudźe jutrowneho ſajaza je.

W zahrodźe a polu.

Cźopty wětr, kiž nam w pośledních dnjach wopraudźe łěcźiu cźopkotu wobradźi, je mnohe źiwjeńcźko we Bożej ſtwórbje do njemóra a na ſwětło pschinjeſł. Hižo létaja ſahe wotuczene mjetele pśches pola a łuki. Pczołki a cźmjely wopytaju kcźěkazu bolminu a fijakki. Pupki ſadowych ſchtomow ſtúcźa ſo ſ mozu ſe ſwojeho wodźewka a chzedża nam ſnehbéle kcźenje hižo pokaſacź, hyrnjež hakle ſa tydźeń a po'dźišcho woporny cźaſ być. Na kośmaczkach kukaja we lopjenazych wuhelach cźerwjene dypki kcźenjow. Budu ſo bórzy dozpla won ſwěricź a ſo wotewricź. Wſche tute ſnamjenja ſu ratarja a ſahrodnika nawabile k pilnemu dźěłu. Pluh a brónje cźaha po połach, rolu ſrunacź a wulke hrule roſbrjkowacź. Ma ſo tola ſylnemu wuſu'chenju role ſadźěwacź a ji brohotnu ſmu'ku wkóſnotu ſdźerjeź. Na cźmowej cźerwjej roli koleba ſo cźumporka, nowy nélétni poſok. We ſahrodźe knjezitej kopacź a hrabje. Pschi rynču pokaſuje ſo jentliwje żołtoſelena bly'chzhata ſchcźana Hana. Njekonzujcźe ju, dokelž do ſahrodneje polizije ſtuſcha. Tola pak tuczne ſemjcźe huſaju a żołte grotowe wacźki. Tutoho khadlu nadeńdźemy hižo w njedawno ſadźanej ſoſatej, kotrejež koruſchki ſ wakebitej radoścu ſyta a żerje. Mjes tym ſo ratar na poln wowſ ſnje, ſnja ſo w ſahrodźe pětruſchilka, morchej, radiſki, ſchpinat, zybla, mak a hróch a zubliczki ſo ſadźeja. S bérnami chzemy hiſchcźe khwilku dočzakacź, hyrnjež wjedro bóle wabiko. Njech ſo ſemja hiſchcźe lépje ſahrěje. Ale ſtolotej móże ſo ſadźecź.

Ze Serbow.

— **Rosprawa polizije.** Pola kriminalneho woddźelenja w Kamjenzu (Chemnitz) khowa ſo wjetſcha dźěła nohajow, kiž ſu najſtórje nětdże kradnyli. Jedna ko wo 135 porow żonjazych a dźěcźazych nohajow a mużazych ſokow. Ssu to kaſchmérowe, wolmjane, bakmjane, florowe, źidźanoflorowe a makkowe nohajzy, kaſchmérowe, bakwmjane a makkowe ſoki. Wschě ſu jednore, ale wćhelakeje barby. Twora ma napohlad, jako by ſ wokhoda ſ drobnym pſchedawanjom hyła. Sdźělenja pschiſimuje tudomne kriminalne woddźelenje.

— **Kradnuli** ſu tu 31. 3. 26 mużaze jěſdne koło ſnamki „Ydeal". Koło ma cźorne kroſna a błótowe ſchikaki, prědni ſe ſkotej ſmuhu, żokte ſwjena ſ cźornymi ſmuhami, jendźelike wodźidło ſ cźerwjenymaj pschinadkomaj, na ſwónczku je kokoljéźny wo'namjenjene, brune ſtedło je napiſmom „Rico", elektriſku lampu ſ dynamom, Union-ſramoběh. ſchćre Continentalnej wobruczi. Na kole bě waczokidźerjaſ. — Dale ſu ſamſnu dźeń kradnyli mużaze jěſdne koło, kiž měſeſche cźorne ſdźěła ſer'awe kroſna a ſwjena, horjeſhibnjene wodźidło ſ gummijowanmaj pschimadkomaj, cźornaj błótoſchitakaj. Pschi kroſnach bě powótrowa plumpa ſe żoltym pschimadkom. — Wo wężowne ſdźělenja proſzy kriminalne woddźelenje w Budyſchinje.

Cźeſcźenych dowěrnikow

kaž też wſchěch

rosnoſchowarjow „Serbſkich Nowin"

proſymy naležnje, ſo bychu jim pschinóſłane plakaty (nastupaju ſwjedźeń: „Spěw, hudźba, narodne reje Serbow", 7. hapr. w Krónje w Budyſchinje wotměwaju), w jich wuſach na pschihódnym měſtnje pschitrownych ſwjatych dnjow, (je-li ſo hiſchcźe ſtalo njeje), a tak ſ bobom pschinoſchowali k bobremu poradźenju ſwjedźenja, kiž ſo nanajkraſnijſcho pod wjedniſtwom kujeſa hudźoneho direktora Bjarnata Krawza wuwjeſcźe. Podwolcźe ſo tutej małej próży, ſa cźož budźe Wam ſtajne dźakowne

Sarjadnikſtwo konzerta.

— **Pschedpiſma dla ſawrjenja a ſaſy wotewrjenja** ſchulow. Pschedpiſanje pruſkeho miniſtra ſ ludowe ſpomožeńſtwo rjaduje ſawrjenje ſchulow dla ſchkitanja pśched natykowazymi khorosćemi. Wotkrjeſny łékař ma ſo ſ nawjednikom ſchule ſrěcźecź, w ludowych ſchulach ſ mjenje hacź tſi ſchulſkich měſtnow ſ mężicźelom prěnjeho abo jeniczkeho měſtna, a je-li je tuto ſ wucźerjom wobſtadźene, kiž njeje hiſchcźe dołkónczinje pschitajeny, ſtawa ſo to ſe pschedźidu ſchulſkeho pschedſtejeńſtwa. W kóżdym padźe ma ſawrjenje ſchule a winy k tomu a roſſud wokrjeſnjeho łékarja ſchulſkej dohladowaćſkej wyſchnoſći abo patronaſej (Kuratorium), kaž też krajnej radźe a namjeſtnej polizajſkej wyſchnoſći (Ortspolizeibehörde) huhdom woſſewićź. Wupiſene wotewrjenje tajkeje ſchule, kiž bu dla natykowageje khorosće ſawrjena, móże ſo jenoż na podłožku dobrosćacza wokrjeſnjeho łékarja ſtacź, ſ przedy njenowanymi inſtanzami. Po tym ma ſo ſchula abo jenoż rjadownje a ji pschijśiſchaze pobłaſne rumy, tak daloko hacź to wokrjeſnjy łékař ſa nuſne ma, dozynije wurjeſcźicź a deſinfiźěrowacź.

— **Wažne ſa koloſchkrizkowaniſtkich wobdźělnikow.** Powješćenja wyſchſcheje direkzije nam ſdźěli: Po poſtajenjach wo ſchkrizkowaniſkim wobkhadźe njeſmě nichtó ſchkrickowaniſtu pschiprawu twaricź, ſapocźecź, pejedy dyrli dowolnoſtne wopiſmo pschiſłuſchneho póſtowego hamta w rukomaj nima. Schtóž ſebi jenoż pschiſjewjeńſći formular wobſtara abo liſtynoſcherjej wo wotpohladźe ſdźěli, to njeje doſahaje. Schtóž pſchecźiwo ſakonjej pschipcźinu ſa ſchkrickowanje twaricź da, ſo chłoſta, cźi połpyt ho hižo chłoſta. Sa pschipramjenje anteny, ſa pschiſtamkinjenje wozmeje anteny abo ſa połpyty je potajkim też dowolnoſtne wopiſmo trěbne.

— **Kamjenza.** Wo paduſchſtwach na żeleſnizy w zym měſeſu powědaja. Dotal ſu 6 wobſobow ſajeli. Hacź ſa 1000 hr. kradnjenych wężow ſu wróćźili.

— **Wósporka.** Pschi njewjedrje wutoru popołdnju dyri błyſk na polu pschi Hjelſcźanſkim puczu do woſa ſ wnoſcźerja Hornczerja ſ Pólneho khéjora". Hornczer blisko woſa dźěłaſche, jeho mandźelſka ſo ſ jenej ruku woſa dźerjeſche. Tola ſ Bożim ſwarnowanjom ſo jej nicźo njeſta. Wona ſo jenoż trochu pohłuſchi. Je pak hižo ſaſo lépje. Błyſk wós wobſchkodźi a wobeſhe wojo zyle roſtdźěła. Zyle blisko pschi Hornczerjowej do ſemje ſajedże.

— **Wojerez.** Tudomne towaſtwo ſa hajenje domjanoſcze bě po 15 létach ſaſo ras wuſtajenzu jutrownych jeji ſrjadowało. Pod meju běchu na blidach wuſtajene domjazne wumělſke dźěła w bohatej liczbje. Pśine ruzy běchu ſ luboſcźu a próżu ſ wółkom, barbu a ńcźežkom dźěłake. Je woprawdźe wobdźiwanja hódne, schto ſu żerbſzy wumělcy dokonjeli. Pschi woſebitym blidże żerbſke holzy w ſwojich narodnych draſtach a pschedwjedźechu wopytowarjam, kak ſo jeſa barbja. Dźeſ wuſtajenych jeji kupi muſej. Wopytowarjo, kotrychž bě ſo wuſko liczba ſeſchła, kupowachu też pilnje piſzane jutrowne jejka. S wuſtajeńzu měſeſche towaſtwo dobry wuſpěch.

— **Běłeho Khołmza.** Wutoru rano w ſtatoku ratarja Błażija woheń wudyri. Dokelž běchu twarjenja ſe ſłomu kryte, ſo ruče wupſchestrě. Na wukhowanje domjazeje nadoby žebi ſ żyka myſlicź njemóžachu, dokelž płomjenja ſ njeſmérnej ſpěſchnoſcźu wokoło ſo żerjechu a też hoſpodarſke twarjenje hrabnychu, kiž ſo też zyle wotpali. Ratarſke maſchiny ſo ſobu ſpalichu, ſkót pak mózachu hiſchcźe wukhowacź. Woheń je najſterje ſ wuhnjom wuſchok, kiž njebě w porjedźe. Schkoda ſo ſ dźěła ſe ſawěſcźenjom naruna.

— **Sleho Komorowa.** Wutoru wjecźor pschinjeſe nam njewjedro rjany deſchcź. Błyſk dyri do transformatora pschi Mingawiz leżownoſći a jón wobſchkodźi. Měſto bě wjecźor bjes elektriſeje ſwěcźy.

Z Łužicy.

* S **Wulkeje Schény.** 3/4 léta ſtary ſynk tudomneho wobſydlerja Neumanna w njewobkedźowanym wokomiku hornz horzeho mloka na ſebje wula a ſo żałoſtnje wopari. Wbohe dźěćo na druhi dźeń pod wulkimi bolosćemi wumrě.

* S **Rynaźnje.** Pschi wutorniſchim njewjedrje namaka błyſk pucź do tudomnych ſahzdźerſkich chěžow. Pola telegrafoweho dźěłaćerja Frenzla ſynmy błyſk elektriku pschiprawu roſbi a wichelaku druhu ſchkodu nacźini. Ludźo do ſchkody njepſchiſtdźechu.

Ze susednych a dalších krajow.

* S **Großröhrsdorfa.** W naſchej wokolinje ſo hižo ſmijizy pokaſuja. Cźopte ſtónczne wjedro je je wuwabiko. Snaty kojeſ ſmijizow Degenkolbe tele dny we łěſu 6 doroſcźenych ſmijizow popadny a woteda je na radnizy, hdźeż ſa kóżdu waku 40 hriwnow myta doſtanje. Popadnjene ſmijizy ſo ſpala. Mjenowany kńjes ſabi loni 60 ſmijizow a łětſa hižo wſcho w hromadże 24.

* S **Döbelna.** 41létny męſchczanoſta a kubleŕ Arndt Küchenmeiſter w Małych Mokrizach cźyſche pondźelu dopokdnja, najſterje ſmjertneho pada dla, je ſwojim koleſom k ſararjej do Mochawy dojeźł. Jako ke pſchechodej małeje żeleſnizy ſ Döbelna do Lomacźa pschijédże, runje cźaſ ſ Lomacźa do Mochawſkeho dwórniſchcźa pschijédże. Küchenmeiſter żebi myſleſche, ſo je cźaſ ſ ludźazymi woſami ke kónzej, a jédźeſche dele njeſtupiwſchi dale a ſajédże do dweju cźahej pschipowěſnjeneju makeju rólowanſkeju woſom. Wosaj jeho khětko kruch ſobuwſeczechu. Küchenmeiſter bě hnydom morwy. Wón bě widźana wozboha. Sawoſtajt żonu a pjecź dźěcźi.

* S **Löhnizy.** Schćźećźétny ſynk żeleſniſkeho rjadowarja Biſchoffa ſo na dróſy ſa rěſniſki wós powěſcźeſche. Nadobo pak wotſkocźi a cźhyſche dróhu pſchechowacź. Ssamſny wokomik pschijédże wós dróhowneje żeleſnizy, pschejédże dźěcźo a mort je.

* S **Kohlfurta.** Pschi powołanſkim dźěle tudomny elektrotechnik Ritter ſnjeſbożi. Pod nim ſo podhnity ſchejéżor ſlama a Ritter ſ nim k ſemi padże a wołta cźeſkojranjeny na dróſy leżo. Dyrbjachu jemu hnydom łékarja na pomoz ſawołacź.

*S **Barlina.** Jolły je dotradał. Tónle „tradanźli wumělz," kiž ſo jako prěni w Barlinje do ſchkleńcźaneje kliéti ſamknyć da, ſo by pokaſał, ſo móże cźłowjek dłſchi cźaſ bjes jédże wutracź, je někto wot ſwojich cźłowlow wumóżeny. Hdyž bě 44 dnjow pſchétrał, jeho ſajne njeſ jédźazych ludźi puſchcźichu. Tafla nad jeho hłowu pschipowéda: „Spaŕ ſkoro żadyn, derjemécźe, błaby, wa ji mého 118 jenoż hiſchcźe 94 puntow." Ale ſwélowy rekord je dobył. Se ſwojeho tradanja ſmėje Jolły 130 000 hriwnow cźiſteho dobytka.

Přilopk.

* **Cźaſnik ſe ſłomy.** Gożlar, měſto wumjeſtitich cźaſnikow, je wo nowy cźaſnik a tak nowoſcź bohatſche. Wuwjedźeł tuteho cźaſnika, kiž dożyła ſe ſłomy wobſteji, je prjedawſchi żeleſniſki ſaſtojnik Lehrke. Cźaſnik wobſteji ſe luteje rźaneje ſłomy.

* **Radio na kraju.** Njeſmérnje wupſchestrěwa ſo radio też na kraju a to — ſaj ſej hinak myſlicź njemóżeſch — we Ameriźy. Amerikaniſzy ratarjo měſjacźu 1923 na 145 000 radiowych apparatow, 1924 hižo 365 000 a 1925 ſamo 550 000. Tak dyrbi nětko wſchě podawki na ſwédźe nanajlépſchnicźko ſhonja.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Sjawne wosjewjenje.

Makolětna Johanna Frieda Valentinez w Czornych Noßlizach čo. 40, kotraž zakonjcy zastupuje młodostny hamt wotrjeknjeneho zastarańskeho hamta za Budyšchske wjzy jako hamtski pschedpowručnik, zhorji pschečziwo dejerjej Waltarjej Mätlkerej, kiž pschedbywasche napohlědt w Konjezach pola Kubschiz, — nětk pak njeje znate, hdže pschebywa — so by ji podpjeru dawał z namjetom:

1. So by zhórčnjzy wot 27. septembra 1926 hacz do 27. septembra 1941 schtwórčelětnu podpjerarišku rentu wo 75 hrivnow dawał a dołżne pjenjezy hnydom a tamne schtwórczelětnje dopředka a so by hudniske khóšty zapłacził.

2. So by so wuhład hnydom za płaczizny wupłacił.

Zhórčnizca žada wobschorjeneho k ertumnu jednanju psched hamtske hudnistwo w Budyschinje, do zriwnjenja wotpósłanja w zmysle 186 na 27. mejc 1926, dop. 1/2 11 hodź.

W Budyschinje, 23. měrza 1926.

Ssudnistwo pißat hamtsk. hudnistwa.

Ssudnizy so pschesadźuje za hotowy pjenjez:

Wutoru 6. haprleje 1926, popołdnju w 1 hodź. w Čornych Noßlizach w industrijowym dworje (na kupjenje smyslenj ssudu so w kantinje): 550 płatow z kamjenjoweje maczizny za elektriske wuhibadła;

žrjedu 7. haprleje 1926, popołdnja w 11 hodź. w Dżenitzach čo. 1: 1¾ zentnarja kože za cżerjenske rjemjenje, maschina k wubčeranju krupow, elektriski motor 1½ konj. mocy a hońtwinska cżełba — Rheinmetall čo. 4.

Ssudnistwo wukonjeć hamtsk. hudnistwa w Budyschinje.

Wobkhódny cżaß
pschi krasnym hudnistwje, statnym rěčnistwje
a hamtskim hudnistwje w Budyschinje
so wot 12. haprleje 1926 za pónđelu hacz do pjatka
na 7 hacz 1/2 1 a 2 hacz 5 hodź.,
W Budyschinje, 24. měrza 1926.

President krajneho hudnistwa.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 3. haprleje 1926.

Wczerawsche kursy w Barlinje.

1 Doller	4,195	100 franzowsk. fran.	14,56
1 jendżelski punt	20,39	100 cześkosk. krónow	12,43
100 schwajz. frankow	80,80	100 półsk. markow	51,92

Efekty běchu sandżenu schtwórtk na Berlinskej Lurju suowa skruczene. Posdźischo trochu popunschczichu. Wóznika wożczonka sčěły hacz na 4,42 hr.

Produktowe wiki pschinjeschechu žitej dale horjebijaze płaczizny. Pschenża a rožka bobuschtaj 10 np. a wowsy samo 25 np. Jeczmjeń pschi, swojich dotalnych płaczizinach sawosta. Muka sa powyschene płaczizny jara derje dżische. Schtwórtk płaczesche zentnar

w Berlinje

pschenży 13,85—14,05 hr., rožki 8,35 hacz 8,60 hr., jeczmjenja nałětnjeho 8,75—9,90 hr., nałymneho 7,30—8,05 hr., wowsa I. 9,35—9,95 hrivnow,

w Lubiju:

pschenży 12,50—13 hr., rožki 7,60 hacz 8 hr., jeczmjenja nałětnjeho 8,50—9,50 hr., wowsa 8,30—8,75 hrivnow,

w termijowym wikowanju

Wiki sandżenu schtwórtk w Khocżebuzu. Howjaze mjaso 0,80—1,20 hr., cżelaze 1,10—1,40 hr. Skopjaze mjaso 1—1,20 hr., swinjaze 1,10—1,30 hr., płeczina żyra 1,60—2,20 hr., połcz šuscheny 1,40—1,60 hr. Schmatz 1,20—1,60 hr., jeja 11—12 np. butra 2,10—2,20 hr. twaroh 25—30 hr., łany wolij 1,60 hr., hliny 1,30 hr. hacz 1,80 hr., schczukli 1,10—1,20 hr. karpy 1,30—1,40 hr., młode hołbje 0,80—1,20 hr., młodżicżki 2,50 hacz 3,50 hr., khapowiti 2—3 hr., karnikle 30—2,50 hr. morchej 15 np., jędżna loboda (Spinat) 30—60 np., cżelwjeny kał 15—20 hr., běły 15 np., žołtej kěrcżk 15—20 np., zybła 15—20 np., jabłuka 30—70 np., za běrny 3—3,20 hr.

Na zwinjazze wiki tam běchu pschihnali 1241 prošcżow a 186 běhakow. Te płaczachu:

prošata małe 18—24 hr., žrjenje 24—30 hr., wulke 30—35 hr.,

běhaki małe 35—55 hr., žrjenje 55—80 hr., wulke 80—100 hr.

Wiki sandżenu žrjedu w Lubiju. Butra 1,10—1,15 hr., jeja 10—12 np., kulrěpa 10 np., cżelwjeny kał 18 hacz 20 np., jędżna loboda 45—50 np., zybła 12—20 np., žołtej kěrcżk 30 np., cżelwjena rěpa 15 np., měrnik (selerij) 30—35 np., jabłuka 10—35 np., twaroh 25 np., łany wolij 1,80 hr. liter.

Wiki sandżenu schtwórtk w Shorjelzu. Butra 1,05 hacz 1,15 hr., jeja 9—12 np., schczukli 1,50 hr., karpy 1,30—1,40 hr., pjeršli 1 hr., hliny 2 hr., jabłuka 10 np. hacz 40 np., howjaze mjaso 0,80—1,20 hr., swinjaze 1—1,30 hr., cżelaze 0,90—1,30 hr., smjerkle 62—76 np. hołbje 60—80 np., khry punt 1—1,10 hr.

K lětnej rospramje Ssorbskeje Ludoweje Banki dżemy hischcże wušběhnyć, so lětny wobrot je pschekročił 23 milijónow št. hr. Reserwy wuczinja 5000 hr. S tutoho dobytka dże dohladowarška rada namjetowacz 2000 hrivnow reserwam pschipołožicz. Tak bychu reserwy sakońtu wyšokosć hižo pschekročiłe. Loni bě generalna shromadźizna powyschenje kapitala na 250 000 hr. wobsamkła. Hačzrunjez je powyschenje z pschiwołowdżenjom podpisowarjow hižo swdżeżene, dyrbi pschichodna generalna shromadźizna hischcże jónu wobsamknyć. Po nowischich sakońtich postajenjach dyrbja podżele so najmjenscho na 100 hr. a niz na 20 wupisacz. Banzy dowerjene pjenjezy z běžnych a natutowanych kontow su tuž 1 milijón słotych hrivnow pschekročiłe. Wone dale rostu a su so w nowym lěcze sahe wo wjazy hacz schtwórca milijóna poběhnyłe. Banka puschcza swoje korjenje pschez hłubje do domowinskeho hospodarstwa. K 31. dezmjenjesche we swojich pokładnjach psches 93 000 hr. hotowych pjenjez sebjo, k tomu pschitudu hischcże nimale 35 000 dobromjeczow pola druhich bankow. Tele liczby rěcza sa wulku likwidnosć banki, to rěka, jej je mózno tež wjetsche požadanja hnydom spokojecz. Pjenjezy wuwożenje banka z wulkej wobhladnjowosću a w małych dźělach za wěstosće prenjeje vjadownje. Tuta wobhladnjowosć je snata a zobu k tomu pschinoschnje, so jej nałutowane pjenjezy w pschezo rosczażnych rosnětkach dowěrnja tež z němskeje strony wot daloka a schěroka. Naschej banzy jara howi jejny jwiłk z wukrajnymi wulkobankami zwostowcho rasu. Pschedewschém prózuje so dale a bóle za jej dowěrjene pjenjezy absolutnu wěstosć zarucżicz.

Někotre **płaczizny Drjezdżanskich wikow** (Markthallen) wuczera žrjedu: Sajaz z połczom pschetykany 1,50 hr., karnikl 1—1,20 hr., hušy 2,50 hr. a kaczki 2,75 hr., młodżicżki 1,60—2 hr., hołbje 1—1,80 hr. schtuka, karwy 1,60 hr., hliny 2,20 hr., schczukli 1,80 hr. jabłuka 10 np. hacz 60 np., měd 1,80—4 hr., běrny 3—3,50 hr. za zentnar. morchej 18 np., karotu 20—25 np., cżelwjena rěpa 20—25 np., kulrěpa 12—15 np., zybła 15—20 np., špinat 50 np., cżelwjeny kał 18—20 np., běły 16—18 np., žołotej kěrcżk 25—30 np., šuschene prawaki 6 hr., butra mlokanika a burška 1,90—2,40 hr., mloko litr 31 np., sa twaroh 28—35 np., jeja 12—13 np., muka (wuczaj) 28—30 np., najlepscha 30—32 np.

Na pschedaż.

Wós ruczny we Luwocżizach 27. — **Wós** dźeczazy we Hródku, Hopka, Drjezdżanska bróha 61; w Bitkowizach Brauhausgasse 7; w Dobruschi čo. 15; dźeczazy a sportowy w Budyschinje, Krottenschmidtstr. 5 III na prawo.

Krowa šylna wyšokoslužeczna w Hornim Porschowje 2; **šylna** wyšokoslužeczna z 3. cżelczom w Baczonju 14; **šylna.** wyšokoslužeczniej w Malym Wjelkowje 3; **prosata** wyšokoslužeczita we Schpitalu, Dolinska haša 1.

Lišjata w Hornim Wujeschze 7; lišjata a šylne prosata w Khelnje čo. 37; 10 lišjatow w Kischnej Borschczi čo. 15.

Kóń šylny mjes 3 na wuběrk, Bjesoła w Sslonej Borschczi; šylny 3 letny walach, Kralowski młyn w Delnej Kinje.

Byk młody k pschipuschczenju w Hórkach 6 pola Kamjenza.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wotlejowe šymjo po tunu abo 1000 kg, wowas 100 kg, płaczizny po Notej hriwnje.

	1. 4.	31. 3.		1. 4.	31. 3.
Pschenża	277-28	271-275	rzepk. wotkuschi	14,70	14-14,70
rožka	167-172	165-170	noch. melasso	—	—
nałět. jeczmjeń	175-198	175-198	wrotcha	30,00	30,00
nał. jeczmjeń	140-161	146-157	šerinjaze kruzh	14-15,00	14-14,50
wowsy	187-199	182-184	šymjo	20-21,00	20-21,00
tutuniza (Maisch)	168	—	muka	30,00	30,00
pschenicin. muka	35-38,75	35-38,25	lanu wotkuschi	19-19,30	18-19,30
rjana muka	24-26,50	24-26,50	mobre šymjno	11-12,50	11-12,50
pschenicz. wotr.	10,90	10,75	olte lupiny	14-14,50	14-14,50
ciane wotruby	11,00	—	šymjo, 50 kg	3,40-4,00	3,30-3,90
capš	—	—	słonza, ciane	1,00-1,6	0,90-1,5
tane šymjo	—	—	„ pschenicz.	1,00-1,5	0,90-1,40
hrosch	23-25,00	22-25,00	„ wowsina	1,00-1,5	0,90-1,45
pjelušchi	21-23,00	21-23,00	„ jeczma	1,00-1,45	0,85-1,30

Płaczizny rěsneho khotu na Drjezdżanskich khótnych wikach.

1. haprleje:

— wołow, 1 bykow, 5 jałowjow a krowow. 901 cżela tow, 211 wowzow, 169 šwini.

Woły, buki, krowy a wowzy běchu we wikowanju zkabe tohodła so wešte płaczizny njepostajichu.

Płaczizny ta

cżelata: 2. 85—89. 3. 73—82. 4. 69—73. 5. 35—60;

wowzy: 1. 50—53. 2. 44—48,

šwinje: 1. 75—78. 2. 73—78. 4. 70—73.

Drobnowikowanske płaczizny w Budyschinje.

3. haprleje po hamtskim postajenju

Wiše płaczizny so po Stet. hrivnje rjenuja.

Dwora		najwišich płaczizny hr.	najmjenich płaczizny hr.
Howjaze mjaso z tołczemi	1 kg	1,40	2,00
Cżelaze mjaso	1 „	2,20	2,80
Skopjaze mjaso	1 „	2,00	2,80
Swinjaze mjaso	1 „	2,00	2,60
Tukrajny šwinjazy schmalz	1 „	2,40	3,20
Pschenična muka	1 „	0,40	0,54
Rjana muka	1 „	0,30	0,40
Khlěb	1 „	0,25	0,28
Jedźne běrny, nowe	1 „	0,08	0,10
Raiß	1 „	0,40	1,20
Hrósch	1 „	0,48	0,72
Sšoki	1 „	0,56	1,20
Amerik. šwinjazy schmalz	1 „	1,90	2,20
Sšuscheny połcz	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 lit.	0,26	0,28
Jedźna butra	1 kg	4,40	4,80
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	schł.	0,10	0,13
Jedźne bumy	1 kg	0,40	0,64
Zokor drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,36
Kamjentne wuhło (domj. tepl.)	1 zir.	—	1,90
Brunizowe briketty	1 „	—	1,22

** Dźeci. „Dźedo, šy pak ty hłupy!“ — „Ale Janko, to njeßmješ zenje dźedej prajicz, hnydom dźi a praj, so je cżi žel!“ — „Dźedo, je mi žel, so šy tak hłupy!“

** Idealista: Mona: „Němerno, lubschi, bjerzesch zebi mje niz jenoż tych pjenjez dla!“ — Mon: „Nó, na jadyn pad, runje nawopak, bjeru pjenjezy jenoż . . . tebie dla!“

---

smyslenj ssudu so w kantinje): 550 płatow z kamjenjoweje maczizny za elektriske wuhibadła;

žrjedu 7. haprleje 1926, popołdnja w 11 hodź. w Dżenitzach čo. 1: 1¾ zentnarja kože za cżerjenske rjemjenje, maschina k wubčeranju krupow, elektriski motor 1½ konj. mocy a hońtwinska cżełba — Rheinmetall čo. 4.

Ssudnistwo wukonjeć hamtsk. hudnistwa w Budyschinje.

Wobkhódny cżaß
pschi krasnym hudnistwje, statnym rěčnistwje
a hamtskim hudnistwje w Budyschinje
so wot 12. haprleje 1926 za pónđelu hacz do pjatka
na 7 hacz 1/2 1 a 2 hacz 5 hodź.,
W Budyschinje, 24. měrza 1926.

President krajneho hudnistwa.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Pawła Rězzowa, sawostajena twudowa sanitkineho radźićela we Zicżenku. — Berta swnd. Lindenawowa rodź. Hohlfeldez w Bjiskopizach, 55 l. — Klara swnd. Mlynkowa rodź. Wróblíz w Protezach, 71 lět. — Arnoscht Andrik w Kschižowje, 63 lět.

Semrěli: Flora swnd. Kolšina rodź. Waltarjez w Budyschinje. — Hana Margareta Zeilerowa rodź. Nachlizez w Budyschinje. — Max Habenicht w Niscej.

Towarstwowski powěstnik.

Budesteey. Tow. „Lubin“ změje 3. dżeń jutrow, 6. IV., wječor w 7 hodź. ważnu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny. Sobustawy a hosći přeprošuje

předsydstwo.

Budyšin. — Wulki serbski koncert 7. haprleje. Spěw, hudźba a narodne reje Serbow! — Tón króć poskići so w „Krónje“ cyle wosebity solistiski program z małym měšanym khorom. — Hłowny wjednik a zarjadowaŕ je naš mištr, knjez kralowski hudźbny direktaŕ Bjarnat Krawc. — Wšitke serbske towarstwa so na tón koncert přeprošuja Po koncerće je pyšny serbski bal. Komitej.

Bukecy. Spěwanje srjedu po jutrach wupadnje dla wulkeho koncerta w Budyšinie. Sobustawy njech w prawje bohatej lićbje koncert wopytaja. Přichodne spěwanje budźe srjedu, 14. jutrownika. Dirigent.

Delni Wujezd. „Zwjazk łuž.-serb. studentstwa“ wuhotuje 5. haprleje w Haškec hosćencu serbski swjedźeń. Pop. w 2 hodź. klankodźiwadło za dźěći. 1/8 hodź. zabawny wječor.

Delni Wujezd. Tow. „Zahrodka“. Wšitcy spěwarjo a spěwarki maju druhi dźeń jutrow pop. 1/4 hodź. hłownu prowu, kotruž maju pak tež wšitcy wopytać! Dirigent.

Maćica Serbska. Posedźenja, rozprawy a wuradźowanja wědomostnych wotrjadow:

Wutoru, 6. IV., dop. 1/2 10—1/2 1 a pop. 1/2 3—6 h. rěcespětny wotrjad;

srjedu, 7. IV., a) 9—10 h. beletristiski abo literarny-dźiwadłowski wotrjad z přednoškom, b) 10—11 h. rozprawy předsydstwow wšěch druhich wotrjadow, c) 11—12 h. paedagogiski-šulski wotrjad z přednoškom k. wučerja Marćina Krala.

Na wšitke tute posedźenja wutrobnje přeprošuja

předsydstwa.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica“ změje druhi dźeń jutrow pop. w 4 hodź. we Łomsku pola Feisterec swoje měšane posedźenje. Dokelž změje tuto za towarstwowe należnosće wosebitu wažnosć, chcyše sobustawy w połnej lićbje přińć. Předsydstwo.

Radwoŕ. „Sokoł“ zwučuje wutoru (nie srjedu) wječor 1/2 hodź. Dźěći zwučuja wutoru 1/2 2 hodź.

Načolnik.

Sowrjecy. Hrajerjo maju přich. wutoru (3. dżeń jutrow) wječor we 8 hodź. pola Palerjec dźiwadłowu pruhu. Wšitcy dyrbja přińć.

Wulšt do Prahi a Češkosłow. Świecy. Je mózno, so hišće w najbliższich dnjach připowědźić, dokelž smy nješto wjacy lisćikow skazali. Zapłaćene 2.50 hr. dosahaja na městno k staću (to su skhodźeńki, na kotrychž móże so też sedźeć). Štóž chce městno k sedźenju na ławey měć, dyrbi to hnydom a to hač do 7. IV. wozjewić a 7.50 hr. zapłaćić abo 5 hr. dopłaćić. Dale dyrbi so hnydom wozjewić, štó z njesokołow so njespokoji ze zhromadnym, darmotnym nóclěhom, ale chce privatne bydlenje, kotrež wokoło 2 hr. za nóc płaći, měć.

Sekretariat Domowiny.

Zwjazk łuž.-serbskeho studentstwa. Zhromadźizna zwjazkarjow je 5. haprleje pop. 1/4 hodź. w Haškec hosćencu w Delnim Wujezdźe. Starši.

Zwjazk Serbskeho Ratarskeho Dorosta. Předsydstwo změje srjedu, 7. haprl., w Budyšinje w Serbskej kofejownj 1/5 hodź. posedźenje a ma połnje zastupjene być wot sobustawow kaž też předsydow jenotliwych towarstwow a wotrjadow. Sekretariat.

Za runafku

poruča so
wot soboty hač do wutory
doma, wot srjedy hač do soboty zwonka.
Lók. pruhow. masseuza **Hańża Cyžowa** w Kortnicy p. Barta

Ratarstwo
z10 kórcami, z masivnemi twarjenjami a nadobu je na předań
w Trupinje číslo 7.

Jupki 50 pf.
wutyk. šipaki, (Steckkissen) laeci, gummijowopochłi 50 pf., wósowany płat do dźěćac. wozyčka. J. Erler, na Zwonk. Lawskej hasy čo 10

Kózl. kože
atd. kupuje
Paul Scholz
wik. z kožemi a drjewami
na Zad. Bohatej hasy 13.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu.

Agentury: w Khróšćicach pola knjeza **M. Čornaka** — w Bukecach pola knjeza **stolarja Rjenča**
w Kulowje pola knjeza **Oty Bulanga** — w Hrodźišću pola knjeza **M. Pawlika**
w Rakecach pola knjeza kantora **J. Rjelki** (na šuli) — we Łazu pola knjeza **J. Haješa**

Pola tutych mjenowanych knjezow hodźa so pjenjezy na knižku zapołožować a po potrjebnosći zběhać

Telefon 3506 a 3507 — **Zadanja pjenjezy tu khwilu hač do 10 procentow.** — Telefon 3506 a 3507

„Kulturwehr"

Zeitschrift für Minderheitenkultur und -Politik.

8 čisło našeho mjeńšinoweho časopisa wopřija sćěhowace nastawki:

1. Anträge des Verbandes der nationalen Minderheiten in Deutschland an die Reichsregierung.
2. Der preußische Erlaß zur Regelung des Schulwesens der dänischen Minderheit von Chefredakteur Christiansen-Flensburg.
3. Das geltende Recht der nationalen Minderheiten in Deutschland. . . . Von Dr. B. v. Openkowski.
4. Bausteine. . . . . Von dr. J. Kaczmarek.
5. Mussolini-Stresemann. Von Jan Skala-Łužičan.
6. Die „wendische Gefahr". Von Jan Skala-Łužičan.
7. Über die Aufgaben der Gemischten Kommission für Oberschlesien. Von Präsident dr. F. Calonder.

Wyše tutych nastawkow wopřija 3. čisło zajimawe wothłosy cuzych nowin a wšelake drobne powěsće.
Doporučujemy wosebje tute čisło skedźbnosći wšěch Serbow.

Płaćizna tuteho čisła wurjadnje 1 hriwnu.

Skazanki přijima Smolerjec knihařnja w Budyšinje.

Oswald Liebmann
hlowny zastupjeŕ w Budyšinje
na Třešanskej drózy 42. Telefon 2321.
12měsačne dźělbne płaćenje
bjez powyšenja płaćizny.
Kóždu sobotu předawam na Žitnych wikach — před muzeom.

Hdźe kupujemy rowy k wotběženju wody, rynki k wusadźowanju studnjow, cementowe podłohi, škodźeńki, wobłożenja rowow, kaž docyła wšu potrjebu k twarjenju atd. ? Jenož pola

Paul Heinrich & Co.

fabrika cementowych tworow
w Kubšicach při dwórnišću — **a Budyšinje** na Lubijskej hasy 21, pt.

Khěže za jenu swójbu (Eigenheime)

na 15 lětne měsačne dźělbne wotpłaćowanje twari

Neuland, tow. z wob. ruk. w Mnichowje

Rozjasnjenja podawa wokrjesne zastupjefstwo
w Budyšinje na Jurjowej drózy 23

Ležomnosć

je na předań po dźělbach abo w cyłem w **Manjowje** pola Deln. Wujezda.

2 parceli dobreje role, 2 jutrje dobreje łuki, dobre jutro łěsa, twarjenja z wulkej sadow. zahrodu.

Zajimacy chcyli so zamołwić pola k. Augusta Bomsdorfa w Altenhetnje p. Tschirne w Bóleszawskim wokrjesu abo k. Jana Bomsdorfa we Wulkich Dobsecach č. 15 pola Budestec.

DAPOLIN

AWTOWY BENCIN
litr tukhw. jenož 36 pf.
12 000 depotow

Mifa koła Haenel

Wy lutujeće sebi pjenjezy

a mjerzanje, kupiće-li sebi **dobre koło**, přetož tunje je stajnje **najlepše.** Chceće sebi kupić krute lohkoběžace a zdobom rjane koleso, potom wołće pak **Mifa** pak **Haenel** koło. Wy njekupiće z tym nješto, štož by było jenož za dźensa abo jutře, ale za **čas žiwjenja;** přetož tute koła su w sławnych, staroznatych, fabrikach, jenož z najlěpšeho materijala zhotowjene a w měsće kaž na kraju jako njezafupne daloko a šěroko znate. Kolesa móže sebi kóždy wobhladać, bjez nućenja ke kupjenju. **Skowane koła njepředawam.**

Z dobom poručam **wšě narunanske dźele za kolesa** kaž: mantle, hadźicy, sedła, latarnje, rjećazy, škitace blachi, widła, zwjena, zwónčki, wjedniki, škit přećiwo rjećazej, saki, přimadła atd. we **najlěpšej kwalkosći** a po přiměrjenych płaćiznach.

Najwjetša wuporjedźerńja za motorske kol- a jězdne koła na městnje. Swědomito posłużenje.

Emailljujemy a zanikljujemy.
Zhotowjenje za něhdźe 8 dnjow.

Otto Schmogrow mechaniska dźěłarnja w Běłej Wodźe H.-Ł.

Žane klamy! **Wilhelmowa hasa čo. 9.** Žane klamy!

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8
Najpřijomniše hósne městnosće - Konditorske pječwa prěnjeje rjadownje.
Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert.
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Łód k jědźi. Fürst Pückler.

Koklic zahrodnistwo w Kulowje

telefon 63 poruča telefon 63
wšě družiny štomow, kefkow a różow
Hišće je čas k sadźenju.

Wšelake kwětki a palmy w horncach

też wěncy a kwěćele za wšě składnosće
Sym w zwjazku kwětkarjow, tak zo kóžda skazanka we wšěch městach a jich wokolinje (tež we wukraju z pomocu telegramoweho kluča) w prawem času dóstwa do rukow tych přińdze, za kotrejž je postajena.

Fotografijowy Meister
ateljej w Budyšinje na Nježorsk. dr. 15
šćěpa njeđźelu wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowanišk. papjerow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewěsćanskich wobrazow, też na wasch. Tel. čo. 2438.

Ratarjo! Skótplahowarjo!

Poručam so za wurězowarja koni, kundrozow, bykow a kozołow kóždeje staroby. Přetykuju bykam nosowe rynčki. Specialist we wurězowanju swini. Wuwjedu operacije na jěrchenjowych konjach, kundrozach a lěkuju skót na přetorhnjenje sytkow. Tunja zawěsćenska możnosć.

Józef Swarowsky
pruh. na wurězowanje R. K. D.
w Diskopicach na Drježdźanskej drózy 7,
— Dopisnica dosaha, přińdu wšudźe do domu. —

Khorosće

kaž drjenje, wić, tifus, zahoŕ kutnicy, žołčnu khorosć, mazery, karfunkle, čerpjenje na płuca, lišawu, zahoŕ wobmozow, wódnicu, khorosć mozow, wudlišća dźěći lěkuje a dawa we wšěm radu
Jan Grüner, wustojny na lěkarjenje
w Kertitzy pola Barta čo. 4.
Rěčny čas: kóždu njeđźelu a póndźelu.

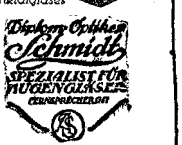
Fotowe projekcijowe powjetšeńsko domjace kinowe **aparaty**
a wšě wěcy za atěramske fotografowanje
Fotowy dom
Rich. Hutha
(mějećel Arno Lehnert)
w Budyšinje na serbskej hasy 13
Wuwiwanje filmow a platow kaž też wołćahi wěcy wustojnje a najspěšniše.

Sylne prosata

ma tunjo na předań
Pawol Topolinski w Radworju.

Feldstecher Punktalgläser

Róże

Płamowe róże do zahrody 10 št 3.60 hr. 25 št. 8.50 hr.
na row, přezymske, 10 št. 3.30 hr. 25 št. 8.— hr.
na balkon: 10 št. 4.— hr. 25 št. 9.— hr.
wobsadźenju rjadkow 10 št. 4.— hr. 25 št. 9.— hr.
k wotrězanju do jatwy: 10 št. 4.— hr. 25 št. 9.— hr.
wijate róże: št. 0.60 hr. 10 št. 5.— hr.
Wysoke róże:
wysok. króny 1-1½ m st. 2 hr.
„ „ 0,75-1 m št. 1.75 h.
Žurowanske róże:
wysokosć króny.: 160—2 m štuka 3 — hr.
Na doběrku (Nachnahme) abo doprědka zapłaćenje.
Illustr. lišćina płaćiznow po přeču darmo.

Fa. A. Paulsen
štomowa šula
Kaltenkirchen i. Holst.

M. Mikel
časnikař w Kukowje
poruča
dobre časniki, slubne pjerščenje a nawoći
(bryle) po najtuńšich płaćiznach.

Wuporjedźenja časnikow

wuwjeduje najlěpje po najtuńšich płaćiznach
Fritz Nerlich
we Wojerecach
na dwórniščowej drózy 40.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pf. **papjerowy wotpady** po 3 pf **lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina**
oktowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnoće.
Popp na horsećerak. hasy 18 telefon 2547.

Meblowy Bjar

Wulki wubjerk w spańskich jstwach, bydleńsk. jstwach, kuchiniach a stólcach, sofach a šezelongach
po přijomnem dźělbn. płaćenju.
Tunjo! Dobre!
Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!

Znapřeča piwarnje

Strumpy, rukajey, šatki na čěsne dźěći.
W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9.

Nowy rólny wóz

na kruwu, wot dospowne suchcho drjewa, hižo 2 lěće hotowy, njekowany, je tunjo na předań
w Šunowje čo. 27.

Jeja k nasadźenju

najl. nošnych kokoši pod kontrolu (Falinesterkontrolle)
kurwotw. barb. italjan. po 30 pf.
běłe Leghornske . . po 36 pf.
wotedawa
Jan Šěca w Dřewcach
pola Łaza.
Kurjata na naprašowanje.

Zažne běrny

su dóšle
Paul Bennewitz
w Budyšinje
skład na Drjewow. wikach pola Baldeweg & Sachse.

Symjeńne běrny

(Kaiserkrone) su na předań
w Kobjelni čisło 14.

Přikrywy za sofy a diwany

najnowše pokazki, wulki wubjerk
K. Erler, na Žitn. wikach 11

Za rumarja

poruča so kóždu wutoru wot ranja hač do wječora w Radworju w Smidtec hoscenc **Herm. Ziesche,** pruhow. masseur we Wšelchowach pola Wósporka.

Najl. Elderski tučny twarožk 9 puntow = 6 hr. franko (Dampfkäsefabrik)
Parna twarožkowa fabrika Rendsburg.

Mužace porchentowe kolle 2,50, běłe porchent 80 Šir. **płat za trjenja** m 40 pf.
ma **J. Erler,** w Budyšinje Zwonk. Lawskej hasy 10.

Makulaturu

ma na předań
Smolerjec knihičišćerńja
w Budyšinje.

Visitne khartki
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec knihičišćerńja
w Budyšinje.

2. přiloha k čisłu 78

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 3. haprieje 1926

Kralowna njebjes, raduj so, alleluja!

Cžicha jitwiczka w Jerusalemje. We njej pschebywa Jesušowa mać, wróciwschi so wot pokhowanja swojeho lubeho syna; tama lutka cžerpi tu swoju njeśmérnu bolosć. Sswjate žónske chowchu pschi njej wostać, so bychu ju pokojale a sruboh s njej dźěłke. Sšata Marija pat wotpokasa dźakowna kóžde towarišwo, kaž wschо jeho. Nodże nicžo rěcžeć błyschcež, ani tama rěcžeć; pschetož najwjetscha bolosć je něma.

Wscha jeje myśl je složena na jenicžki wobras, kotryž jejnu duschu puta, syna, a to je jejny jenicžki syn a jeho hrózne cžerpjenje. Njepschestajnje pschekhodźuje hischcže w duchu jeho kschiżny puć cžerpjenja, wot wyšokeje rady k Pilatušej, wot Pilatuša k Herodešej, wot Herodeša k Pilatušej; wona błyschi njesprawny wutšud, błyschi schmahanje a hanjenje swojeho wobeheho dźěśca, widźi, jo je salate se swojej krwju a saplowane s plantami hrubych wojakow; widźi swojeho syna cžernjowaneho we w rostorhanym płaschczu pscheđ rujazej žyku naschcžnjowaneho ludu, kiž žada jeź bitaho a rosbiteho hischcže na kschiż; khabla so s nim po Jerusalemskich dróhach won na nowowischcžo, njeśmě k njemu, hdyž pod cžežu 8 meterskeho sdónka pada a so rosbiwa; błyschi swuki na žylne hosboje, so mohłej so jej wuschi a hłowa rosskócžeć, da drjewa kaž psches swojej ruzy a nosy; žałoscži a płaczo pod kschiżom mrějazeho dźěśca a rudźi so njeśmérnje nad morwym, kotrehož jej s tschiża wsawschi na klin położichu a dże jemu na khowanje. do dna dusche wuruchowana — a wróći so k swojej Wyšokeje rady a dże snowa pucž bolosćow hacž k rowej w skale na Golgoczе a sa-cžuwa sabo a sabo mjecže bolosćow we swojej maćzerinej wutrobje a pije s nowa a s nowa hórki kelichow . . Ani wócžka njesahdźeli s hłubokej srudźenoscžu.

Nóz k jutrownemu ranju so blíži, — jeje druha bjesspatna nóz. Jeje liežby stej se žylami błdobej a jeje wócžy zyle cžerwjenej. Hodźina po hodźinje so pomalku minje; swj. swj. Marija njemóže ani doczakneć, so by mohła k rowej bóneć, w kotrymž jeje jenicžke dźěcžo wotpocžuje proste, morjene, morwe, morwe! Wona jeno na switanje cžaka . . . Skónczuje sthadźeju serja w ranju!

Nahle — semja sarja, kaž by nješchto pschejelo zuku pschirodu! Wscho wokoło bolosćiweje maćzerje so wjerzi — błysk jitwiczku pschesswitny a błepjoza sasnosć ju najpelni! Wscho so błyschi a frinkoli a žehli a swěcži — a w tomle njewuprajnym swětle sjewi so jej postawa wyšoka a nadobna, njeśmérnje lubosna a kražna a žłobo tak zunje a žłobke a radosć ju do posledujeje nitki wutrobły s njebjeskej radosću pschewoswmje, to je hłowicžko: „Maczi!"

A Wón ju žižo wobjima a k wutrobje tłóci, na swoju wutrobu! Haj, wón je stanył a k njej pschišchot; je žiwy w jeje wobjeciu! Oj, nětko je nimo horjo, kotrejž bě wjetsche hacž morjo, nimo wschón sthyk a kraluje wyst a to na wěcžne! Wscho je derje, božemje, bolosće, wutrajcže radosće, alleluja!

Haj, wjeseł so a raduj so, knježna; pschetož kotrehoż bě hódna nošnyć, je stanył, kaž je prajił. Alleluja. Khrystus, twój syn, nasch Sbóžnik, je smjerzeł wutorhnył žahadło, je khorhoj dobyczа je swojeho kschiża wudżěłał a wěcžne žiwjenje cžłowjestwu wrócžił! Tohodla raduj so, alleluja, alleluja!

Njebudź pak nascha radosć, lubi Sserbja, swjeżschna, budź nutrna, woprawna! Stawaj s rowa njerodły, s rowa hrěcha, s rowa lenjosće, s rowa liwkosće, s rowa prosnosće, s rowa njewěry a pschiwěry, s rowa hidy a schcžuwanja, s rowa sawisće a njepowschecža, s rowa tajenstwa a njecžistoty, s rowa falscha a njesprawnosće, s rowa žamopaschnosće a sknposće, s rowa sleje wole a žłabeho chcžeża k dobremu, s rowa wschěch njepocžinkow a pohórschkow, s rowa duchownoweje smjerzće k cžiwemu žiwjenju a dźěru a spěwu sa Boga a narod a zyły swět!

Tajke jutry su hakle — jutry! R.

W jutrownej nocy na kěrchowje.

Jutrowna sobota se swojim mnohim napinazym dźěłom bě so minyła. Na tutym dnju nimaja žónske ani chwile, so najeść, dokelj hižom sahe rano sapoczinaju tykanzy, wožuschki a khleb pjez a pop. běhaja s bowami a cžorbašami, myja a trěja, so bychu zyły dom wucžistcžili a wurjedźili. Mužojo nimaja cžasa, so bychu jim pomhali.

Bě rjany, naletny dźeń a tuž běchu wot ranja hacž do wjecžora na roli, so bychu naletne wušymy dokonjeli. A wjecžor chže so tola kóždy wobdźělicž pschi radostnym horjestacžu. Po pobožnosći w zyrkwi klinczachu hischcže dotho pschi mózne tšelenzy wjeśke jutrowne thěrluske pschi pobožnych jutrownych wobthodach wokoło polow. Hatle krótko do polnozy stej wocžichlej hołk a hara we wjesach a w domach; wschudźom knježi khuboti měr a spak!

Sšeborny měžacžk so lubosnje smějwa na wotpocžowazu semju, na holu a hona, na spjazu wjeku s małej zyrkwicžku. Wokoło zyrkwicžki wupschestrěwa so małe pohrjebnischcžo, hdjež so w jahnym, měžacžkowym swětle pokasuja spodźiwne scžiny drjewjanych khižkow a kamjenitnych pomnikow.

Stary cžłažnik na wěži saschczerknje, kaž by cžežko wodychnył, klepak so polběhnje a mózuje klepa dwanaće króć na wulki swón. Stara žowa, kotraž žyła we jednej schkałobje cžełoweje khěžki, wotucži se swojeho spanja a sahuta. Běła mróczakna sakrywa měžacžk a łahacži jeho jasnemu swětku. Juni wětřik saduwa, pohibnje scžiny khižow a pomnikow, schtomikow a kerczkow we wobklukłazym měžacžkowym swětle. Abo njeśu to scžiny? Njeśu to wotemrěcži, kiž su wopuschcžili swoje rowy? Kaž pschi Jěsušowej smjerzi so pukachu skały, wotewrjachu so rowy, tak maja tež dźenża spjazy w rowach jednu hodźinu swobodnu, so móža swój row wopuschcžicž.

Hlej, tamle, hdjež steji běły wobarbjeny, drjewjany khižk, hdjež je pothowana mać se dźěcžatkom, pschi kotrymž porodże wobej wumrěschtej, polběhnje so žónska w běłym płaschczu, žydnje so na row a dźerži swoje dźěcžatko na klinje. S kaikej radosću shladuje na swojeho lubuschka, kiž jej polticžuje se swojimaj běłymaj ruczkomaj cžežwjene jabtucžko. Druhi seźiń so k nimaj swinje, je to jeje mandźelski, nan dźěcžatko, kotrehoż su kěža psched krótkim žem donjesli na zararjez latko. „Luby žnnko", schepta mać, „to je twój nan!" Wjeżele shladuje dźěcžatko na nana, kotrejž jemu mać s horjez lubosću polticžuje k wokoschenju.

„Se žadosću žnym žadat," schepta nan kaž zuni wětřik, „waju sabo widżecž, tuž nutrny dźatmorwpschestanenemu Sbóžnikej! Luby postrow pschinjeśu tebi wot twojich dźěcži, tkmž sy saschczépiła bohabojasnosć a luboscž naschemu žerbskemu narodej. Budża sbožowne, kaž běchmoj mój a nětke smój, budża-li wobtrjebowacž naschich wótzow waschnja a žebi sakhowacž se žerbskej swěru wot naż namrěte lubta." Wětřik wocžichnje a seźiń so khila k małemu dźěcžatku.

Móznischo sadunje wětřik a hlej tu sjewi so pschi namurjowanym pomniku schěry seźiń, kaž trudneho muża. Hłada na pomnik, je nowy, loni stojeche tu hischcže drjewjany khižk se žerbskim napisžmom. Druhi seźiń so k jemu pschidruži, je to jeho prěnja mandźelka. Bě žerbka, drje jednora žona, ale ro'umjesche swojemu mužej, snajeche jeho myśle a wobžoji jeho. Hładzi jemu schěre włosy a schepta kaž wětřik: „O, kak su se schédżite twoje włósi, hdyž běsche wotrocžk tuteje němpule, twojeje druheje žony! Su nju dyrbjesche so dreć, so by so pyschiła w swojej hordosći, kak paw. Sa to wušmějschesche twoje žerbske nałožki a nuczesche tebje haniłnje Němzam so khilecž a błepjaze, sekkakne rěcže rěcžecž. Twojim dźěcžom saschczépjowache hidu pschecžiwo wschitkomu, schtož je žerbske, wucžesche je, so bohatym li'schcžicž, khudnych sapěwacž, farisejsay so tajicž a tak sakrywacž swoju nutskowny prózdno'cž! Wěm, so to tebje bolesche, so bóšta

Kříž sotry Liborije.

To běsche na dalokem wjeczoru Połnónjeje Ameriki. Sšedźachmy pschi bleschi stokeho kalifornišeho wina we Sedgwick-Street cžo. 330 a bjeżadowachmy wo saschkem, pschitomnem a pschichodnem,

Mój pschecžel, pachajo žwoju trubku Durham, rosbladowasche so w mojich schtyrjoch sčženach.

„To staj Waschej starschej, njewěrno?" wopraschа so, pokasujo na wjetschi wobras podobiny.

„Haj."

„A to je — wona?"

„Haj."

„A — aj, to njewědżach, so sče wy katolšti." To też to njeśnym.

„Możasny khižiž, kiž mace tu wiżajo, pschiwjedże mi tu myślicžku."

„Khižiž je jedna s mojich powoštankow, wopomnjenka; ma žwoju stawisnu."

„Sšměm ju žłyschecž?"

„Hischcže nikomu njeśnom ju wupowědał; dokelj pak so sa njej praschesche, njech so stanje, so ju shonicže. Tomu śtej runje dwě lěcže, so so do mojeje ruki dosta."

„Sstuchaм. Powědajcže!"

„Kaž hižo prajach, psched dwěmaj lětomaj to běsche; stawisna pak sapoczina so hižo prjedy. Ani tydźenja njeběch hischcže tudy, psches struchky wožud sahnaty do zuseho kraja — s próldnej móschnicžku, s khorej wutrobu. Mésto je tajke wulke — wschako to žam wěcže, ja thodźach po nim, pytajo sa dźěłom, po hašach horje a dele. Klepach pak tu, pat tam, pschiwdżech dwě, tśi schtyri króć w najbóle wotležanych kónzach, kiž hodźiny daloko rósno leža, „sabo nimo" — wschitko podarmo, bjes wuspěcha: kóždy mi na nosu widżesche, so žym zonjeź. Mucžny běch a wustawach pschi cžežbe bóle; mucžnej běschtej mojej nohy, hischcže mucžnischi mój duch. Pschezo bóle zusobnje shladowachu na mnje wyšoke domy, pschezo symnischo thwatachu žyły ludu nimo mje, pschezo bóle traschesche mje ropot a cžma dróhow. Telko tšechow a tola žana tšecha, telko wobliczow. běłych, žołtych, brunych, cžornych, a tola žane wobliczo, nihdże ani jenicžke wobliczo s dźělbracom, „se swojej cžichej cžopotu!" Schto cžłowjek w tajkim pokojenju wscho hromadże myśli, hdyż wobdaty wot zuseho waschnja, zuseje rěcže, se cžežiliczej móschnicžku, po zusych bjesstónczných dróhach thodźi, bjes měra se staroscžemi honjeny — nó haj wschak, tajke něschto njeda so poprawom sapka sabo wupowědacž. To je śměschenża! Wam wschak też wo tom powědacž njetrjebam.

„Tak to dźěsche dźeń wote dnja, s ranja do wjecžora, zyły tydźeń pospohi. Hdyż so lehnych w prostem boardinghouse dróhi Well-Street, liczach wubywasch zbytk swojich pjenjes, wušymych hakle po dołhem, cžěmmem pschemyślowanju, mi dźijesche so wschelaka měscheńza, a hdyż na ranjo se switanjom wotucžich, liczich znowa a praschach so, na kak wjele dnjow budże to hischcže dosahacž? S tajkim bolostnym sacžuczom dźěch sabo na hoju na nowu bjeswulpschnu putanju. A pschichodnu nóz běsche toho sabo mjenje žiwło njedźiwajuz wscheho lutowanja, njedźiwajuz tradanja a žebje saprěwanja.

Ale ani to ant druhe mje njebolesche; ja dźě niczo njeczujach. Jeniczże jedne cžucze podubu wschitke druhe: žadosće sa něktajkim samérom swojeho byća!

Tu mace pschiktowo: „Najprjedy dyrbi być pogledni pjenjeź i pschinjeseunych pisches ozean pjenjes wudaty, potom hakle nawuknje muż dźěkacž." Tole pschidaty, potom hakle nawuknje muż dźěkacž." Tole pschiktowo płacžesche poprawom jenoż wo tych ludźi, kotříž buchu do dalokeho kontinenta na nězne abo bóle hrubsche waschnje, wustorczeni," na mnje njepschihodżesche so ayle, žeźela pak tola. Běch psched tydźenjom hischcže wumyśleny być — nětko to wjazaj njebéch. Schto so tu w kraju hnydom a derje wuzicž hodźi, to njebéch nawuknył, ale běch dobry dźěl rodneje hordosće, tak mjenowaneho sapschijeża wo žwojim stawje, žebi žobu pschinjeść; tole sapschijeżże wo žwojim dostojnistwje běch žebi sathował, kak dołho hacž dźěsche, to réka, dónlj njebéch pogledni dollar hischcže saměnik. Nětko pak běch jón saměnik, a ja stojach — vis a vis de rien — s napschecža nicžeho.

Potom — ja pschekhadżam dalschi tydźeń, hdjež kuż sa kuśom žwojich wězow k tśiom słotym kulam donjesech — namakach so jako towaršch w dźełarni jeneho molerja wuwěschenkow na Larabee-Street. Malowach, tak derje hacž to s tym sapocžejo dokonjach, wuwěschenki sa korczmy a firmowe tafle po knježazym spodobanju, wjele słota a žłebra, wjele kobalta a žinobra, běch pak najmjenjescha ludźi namakał, s kotrymiż mózach wobthadżecž, maku jitwiczku, hdjež mózach bydlicž, a sabłużbu, so mózach ju sapłacžicž.

Potom pschińdże syma, pomozniski personal bu jwjetscha se službyby puschczeny, a ja stojach sabo na hasach wonka. To běsche léto psched poslednjej wólbu prezidenta. Hižo sapocža so wólbne hibanje, nowe cžasopišy, tak mjenowane wojowne listy, so sakožowachu, a mi so poradżi, so dostach pschi jenom s tajkich, „The Republican," městno jako reporter (rosprawnik). Wodnjo a w nozy žaneho měra a dźěsacž dollarow na tydźeń. Rano wot jenej polizajskeje stajije k druhej, so bych sa cžitanskej macžinu so wobhonjował, potom „Copy" pišacž w Lenzki, popoldnju rosprawy wo pogrjebnjach towaršiwa, wo sjawnych wustawach, spitalach, jastwach, błudnizach a tak dale, wjecžor wo konzertach, shromadźišnach, dźiwadłach; w nozy wopyty cžinjach na hłownej polizajskej stazji; do toho wschědnje nětotre wjetsche abo mjenische wohnje, a schtož hewat „trědneho" haša polticžuje. „Rimacže-li dosć macžisny," prajesche mi City-redaktor, „to postojcže pjecz mjenischinow na pschichodnem rózku směrom a wocžinjejcže wocži; macželi dar k rosprawjenju, to namakacže tam kóždu khwilu dosć wjele macžisny."

Žiwjenja dosć, spěschnje kipjazeho, bohateho se wobšahom žiwjenja. A, so bych sebi swuwuźiwał, mějach šwobodne jěźdżenje na wschěch rózkach, po nadrožnej żelesniżu, dźak wosnamjowanej rosprawnika hwě'dje, kotruż, runja žwojim towaršcham, na lewej stronje laza jako legitimaziju nošachu.

Na tutych žwojich wujěźdżowanjach žedżach jeneho dnja snapschecža mikosćiweje stotry, kajkeż wone pschi wudokonjenju žwojeje samaritanskeje dźěławosće, stajnje w spěchu po wulizach kralowny nawjeczara thodża a pschechižuja. Wobliczo, kotreż pod wulkej bělej kapicžku wuhladowasche, błébe a žuche, njesajimowasche.

schĕre włoßu, dokelž twoja dobrocźiwa wutroba njemóžeše ho smuśiś, jej praśiś, kak je tebje w kłabej hodźinje tuta prošcheśiśa pinczna wobrĕczka a cźi žiwjenje sajkedojcźiła. Ani po śmjercźi njeda ji jeje nĕmśka hordosć mĕra a wa cźi też twoje cźestne śerbśke mjeno."

Tołsta mrócźel sakry mĕśaśe a žynje sadunu wĕśik. Na rózu pśichi pucźu, hdźež wĕriwoł nimo du do zyrkwje, śteji krasny kamjeńtny pomnik, so tychu jón wśichnjy widźeli. Tołsty cźorny scźin leźi tu w rowje a śnchuje cźeśko. Ssyły kamjeń, kiž ho jemu pśichwuśni na row stajili, so njeby morwy mohł ho z njeho wudobyś, njemóže dźeńża w tutej hodźinje jeho wrócźo śćerjeś! Wón bĕ wotrodźenc, polkiwaśe Serbow a wobśtórżowaśe jich hanibnje pola Nĕmcow, jĕrdźeśe do Drjezdźan, so by pśchebywał w towaŕśtwje nĕmśkich hŕešnych hołzow, bĕ mandźelśtwoskamał a hordźak. Nĕtko tu śkhwali, nĕtko tu sakliwa, nima žadneho mĕra a pokoja, njewocźakuje ś radoscźu ś morwychstanjeneho Sbóžnika, dokelž sa njeho njebudźe wón Sbóžnik, ale śudnik. Khrystuš je sa tutoho njepokutneho hŕešnika postajeny k padej, ale niž k śmorwychstanjenju.

Ssowa śaśuta, cźaśnik wossewi pśenju hodźinu pśichadźazeho, wulkeho dnja śmorwych stanjenje, nascheho Sbóžnika. Scźiny ho śłubja do žywotich rowow a w zunim wĕtŕiku kolebaja na rowach žiwoje hłóścki lubosne nalĕtne kwĕtki.

Nalĕtne wjesele w śuli.

1. Nĕtk zyma je so minyła,
A jutry bliżo khwataja.
Boża stwórba woživja:
Wšo rostliny a zwĕrina.

2. Jutry śulu započnu
Malo dźĕći z radosću.
Wjele zboża pśeju wam
A też knjezam wučerjam.

3. Słowa, kiž mam w mysliczy:
Zo byšće było posłušne.
Posłušnosć je wulka česć,
Mózo was też k zbožu njesć.

4. Hewak česće njehladajće,
W śuli pilnosć pokazajće,
Zo śulski cźas był z wužitkom,
Nic pak nikom' z pohórškom!

5. Hdyž su so lĕta minyle,
Wy pónźdźeće zas ze śule.
Tak cźasto na to spomniće,
Štož sće tam nĕhdy wukuyle.

M. Do. z Ra.

Tragika wumóžerskeho skutka.

Jutrowne myślicźli pśichi ś morwychstanjenju wumóžnika.

Pśichezo tehdom, hdyž pśenje nalĕtne wĕśiki pśches Bożu śtwórbu duja, bliża ho nam jutry. Njemóžemy žej tutón śwjedźeń do žaneho druheho poczaśa myślicź. Nihdźe druhdźe njeśłuśicha do lĕtneho porjada, hacź na spoczatk nalĕcza. Dokelž je wožiwjaza a wotucźaja pśichroda najrjeńśi symbol sa nóznych a śmjertnych putow stanjeneho wumóžnika.

Symbol — śwonkowny wobras. Nicźo wjazy njeje, schtož w Bożej śtwórbje widźimy. W śwojim śmitskownym bycźu śtej pśichroda a wumóžerśki skutk njeśmĕrnje wśhelakorej. Śwĕtne wĕzy, rola, luka, łĕs śtrahuja we śmje saptódki žiwjenja. Pod źnĕhom bĕži hórśte žórko dale a napoja śmjerśte hona. Hdyž śwonkownje ho nam źwĕt śda bycź śymny a próśdny, pśichtohuje ho śnutśka we śemi potajnje a wulzpśichnje nowe žiwjenje. Wicźo je wĕcźny sakoń. Nicźo njeje bjes śamĕra. A pod śemśkej śkoru njeleża śniczene wĕzy. Ale schtož ho nam w nasmje morwe a wotemrĕte bycź śdaśhe, mêśeśhe hižo nowe žiwjenje w žebi. A do wucźa nalĕtnych wĕtrow mêśeśha so žywlnje mozy nascheje śemje a cźśichcźa k wyśichnam źwĕtła.

Krótko do jutrow mamy cźichi (wulki) pjatk. Ssmjercź a horjeśtacźe śtej jenoż wo hodźinje dźelenej. Horjeśtanjenje wumóžnika njeje ka tamne rjadowanje w śmórbje, kiž ho łćto wot lĕta wospjetuje, ale śteji jenoż junkrócź wośrjedź śwĕtowych śtawiśnow. Wumóženje je nanajbliże se źmjercźu śjednocźene. Że tohodła, dokelž kóždy wumóžerśki skutk ś mózney tragiku pocźežene.

Na Khrystuśu śta ho cźeża tuteje tragiki w najwjetśhej mĕrje. Byrnjež śwĕtej wumóżaze źkowo wośiewiś, byrnjež thorny wustrowjak a hłódnych ś khlĕbom nasyćiś, byrnjež wulkeje śłużby na ludźe wukonjak, tola jeho morithu. To je to źpodźiwne w śwĕtowych stawiśnach, so cźłowjeśtwo toho, kiž chże jo wumożiś, njeśpóśnawa a jehko sastorcźi. To je tragika, pśches kótruž wumóżnik śam śwojeho kónza namaka a cźłowjeśtwo śamo ho do noweje njeprawdy storka.

Nicźo njeje bźenża ważniśhe, hacź so tutón śmyśł cźicheho pjatka a jutrownicźku śrosumimy. Khrystuš bĕśhe najwjetśichi hrajeŕ w tutym drama. Jeho žiwjenje, jeh ośmjercź a jeho dokónczne dobrocźe ho błyśćkaśe śnamjo wośrjedź wśhĕch cźłowjeśkich podeńdźenjow. A to wośebje śa bite a teptane ludy. Hdyž bu Khrystuš we najwjetśichim a najhłubśhim cźłowjeśtwje śmyśłu jenicźki wumożeŕ cźłowjeśtwa, bźa móżemy na jeho pśichlađaśe wśhe druhe wĕzy mĕricź. Tamna woprawdźitosć, so kóždy wumóżerśki śkutk je ś pśchemóżazej tragiku pocźeženy, ho we wśhĕch cźaśach wośpjetuje, wośpjetuje ho w mnohich momentach nascheho žiwjenja.

Pśchezy je tón, kiž ho śa źwój lud wopruje, hdźe a pśichłodźenju tamnych wustajeny, kotśiž źwojemu ludej njeźkuja, ale źebi źamemu, źwojemu instinktej a mamonej. Tute wośwanje wotwiwa ho na wśhĕch połach, niž napośledk na politiśtim. Scźežka mamy luda na źwĕcźe, kotryž źwojich narodowzow, źwojich muži bźeto a próży tak pśchescźĕhaśhe a do próścha teptaśhe, kaž śerbśti. Wśo njeśteji zyły lud za tutymi wĕzami, ale wulki dźĕł da ho ś intrigami a źamopacźhnoscźu njeźwedomitych zwólbow sawjeścź a źlepicź.

Hdyž bźśhe wulka wójna ke końcej a naśchi wojowarjo ho domoj wrócźachu, wośtachu tola mnohy naśchich krajanow na wojownicźu — śabicźi, śamordowani. Śserbśke macźerje a mandźelśke śaklikwachu dźeń, na kotrymž bu jim jich drohi wśatp. Njewidźachu nihdźe žanu mjdu, žadyn dobryk śwojich wulkich woporow. A tola źłuśheja tammi źmjertni rjekojo na bitwiscźu k wumóżerjam naścheho naroda. Też na nimi je ho tragika dopjelnika, so pśches źmjercź jich śkutk ho dopjelnicź hodźi. Jich tragiśka źmjercź mĕła bycź pohon k pśchesjenoścźi a narodnej luboścźi. Kak wo wjele dale bychmy byli, njebychmy-li telko wojowarjo mĕli pśchecźiwo źwojim ródnym, kotśiž na wśhĕ mózne waśchnje śaracźuja narodnemu postupej. Kelko mozow ho njtrjebawśchi źhubi! bjenyt!

Runje w jutrownym cźaśu śtejimy wośrjedź wojowanja wo pśichod a dóśt naścheho śerbśkeho ludu. A kajke cźeże cźinja ho woprawdźitym wumóżerjam! Njetłocźi ho śtare fariśejśtwo wośpjet do śjawnoścźe a wužada žej nowe konflikty. Niž źboże śerbśkeho ludu je jeho śamĕr, ale śniczenje teho, schtož hiśhcze źwoje mjenujemy.

Tak nam njeje mózno, ho dospołnje wjeśelicź śerbśkich jutrow a w źwjedźenśkej myśli ho radowacź naścheho dobrytka. Njeźmĕmy na radośtnym dnju khutnoscź cźaśa a pśichoda ś wocźow puśchecźicź. Dyrbimy ho do a bóle wulkeje tragiki wumóżerśkeho śtata dopomnicź. Jedyn dyrbjeśhe źwoje žiwjenje dacź, so mohło cźłowjeśtwo wobśtacź. A tola budźe ho to, schtož je dobre a śprawne pśhecźiśhcźecź a pśhedobyć, śamo pśhecźiwo cźrjódam njepśhecźelow. Wśhako mnohy tamnym muźam pomhaja, kotśiž kulturelnu źwobodu naścheho ludu pśihotuja.

Pod padnjenym naźmiśkim liścźom twori źej natura nowe žiwjenje. Hdyž wĕtry ruja pśches łĕs a pola, pśchihotuje žiwjenje nowe pucźe mjeścźo we hłubinje. Cźim cźeźo wotpocźuje śyma na Bożej śtwórbje, cźim wĕcźśicho śchkita śemja we źwojim klinje śaptódne mozy. Schtó ma khrobkoscź, wobcźežne a cźeźke dźeło woprawdźe narodnych muži niczicź? Hladajmy ho, tamnym rutu poticźicź, kotśiž śaćlepjeni a śkaśnjeni woprawdźite ś morwych stanjenje naścheho ludu sabźewacź pytaja. Starajmy ho, so nasche ruzy tragiku wumóżeźkeho śtutka na źwojim ludźe njewukonjeja. Śswjecźmy pśchi wśhej narodnej nuśy tola radośtne śerbśke jutry a źej śaipźwajmy wjeśeźe „Halleluja!"

Što radosć rjeńšu dawa,

śemju wobletacź!" Tak Sejleŕ rjenje śpĕwa. Tak połnje śaćuchmoj — k. dr. N. a ja — hdyž na jaźnym, naśĕtnim dnju śapućowachmoj. Niž wśhak łóścht a wośtuda, ale powolanśka naleźnosć a winowatosć naju śe mĕśta wjeźeśhe. Cźohodła tak niedyrbjakej pśchi tym rjane a pśhijomne wuźiwacź!

Na pucźu wot Wulkich Sdźarow do Kobliž śetkachmoj wós po wośu, kotreż palne abo „dołhe" drjewo „horje do polow" wjeśechu, dopokas namaj, so holi — śerbśkej holi — źo błidźimy.

„Cźahaŕjo, te ptacźki" khrobolejo młode nalĕcźo wośjewuja. Množoko nad namaj śanośhcźa lohkokhłódcźate śchkowork̃i źwój ranśchi khĕrluśch. Kośkaki pryśluja pod kerćźkami a na wyśokej kruśchwinje hwiśdaju śchórzy. Na dołhim śahonje pśenje pkuhi „jemju drĕża", so mohł rólnik źymjo bróździe dowĕricź. Łóścht a luboścź, hdźež pohladamoj — a wśhudźe wjeśkoe wobliczа a wśhudźe pśicheźelne śtworjenja. Hižom krocźimoj do wjeśki Mortkow. Po śtarym śerbśtim prawidle wupijemoj w Mortkowje „ś próżdneho" a śtupamoj bjes komdźenja dale, do śchĕrokeje aleje, kiž runy pucź wjedźe k posemjanśkemu źndźej — wśhĕm Sserbam śnatemu Laśej. —

Stare — praśtare lipy wobrubjeja drohu, a jim śa khribjetom wupjera źo pohmurjena śchmrĕkowina. Sserbśka lipa — a cźĕrny zuły jehlinak, kiž ji bjerje hłónczko a źwĕtko, wĕtr a wodych, rośt a radoscź. Runja śtaroścźiwej macźerjan, kiž — bynjež źama hižom źłabuśchkota — tola źwoje dźĕcźi źwĕrnje śchtikuje pśched śtrachom a pśheczźiwnikom — tak wupśhesterwaju žiwjenja nabyte lipy źwoje śchĕroke hałoły, kaž śmorśchcźene ruzy na prawo a lĕwo, jako dhanke wobaraczа pśched zuśym wliwom a waśchnjom, pśhed pśicheradu a pśheścźĕhu. Dźeńża hiśhcze wukorcźene jich śdonki kaž mucźni śtaray widźazu hakuśnu ścźerpnje noścha. Schto śamohłe wy lipy powĕdacź? źnadź wo śerbśkich panikach, wo narodnych rjekach, wo naśchich bażnjerjach a ludowych śpĕwarjach — wo źboźu a horju?

Donźż nĕhdy Mojśaŕ źwojej ruzy pośbĕhnjenej mêśeśhe, dobywaśhe Israel a hdyž pak jej śkoźi, bu Amalek pśchemóżny. Wudźerźicźe wy, śtare lipy, pośbĕhnjene waśche ruzy, donźż śaświtaju śerbśkej Łużicy „pod mitej ruku Boha Wjeśtśnjeho" wĕrne a wjeśeźe narodne jutry! A hdźe śu cźi Aaron a hdźe cźi Hur, so bychu podjerali śbĕhnjenej ruzy horliwych narodowzow a woporniwych źwĕrnikow, kiž wĕnuja źwój cźaś, źwoje mozy a śamoźenje źwojomu ludźej a jeho cźeśći a śpomożenju! Wo kole jich pśchehladnikow błyśćhcźi źo Handrij Sejleŕ, Łaśośkich farař. Śpomnjene lipy jeho hušto ke źebi witachu. W jich khłódku źo rad pśchekhodźowaśhe,

---

To bĕśhe nadobnje śtworjene, rjane wobliczo ś wulkimi wocźomaj cźerpjerja, wokokopołneje, trochu wulkeje huby cźerpjazu wobrot. W tutom wobliczu bĕśhe śtawiśna, jena ś tych śtawiśnow, kotreż źu źo ś wyśkom śapocźaśe a śe źnśiami śtónczśśe, to bĕśhe wĕśte. Ale wona je dyrbjała źo pśchewinnycź, też to śtojeśhe w nim. Ssamo pśheźiwjene horjo wucźi tule rĕcź źrośumicź.

Ja mêjach tehdy wo wśchĕdnych podawkach na policajśtich śudnišćach Desplaine a Chicago-Avenue śtazijow rospramjecź; wona, kaž źo bycź śda, mêśeśhe teźamźne kwartĕrcź śa źwojich khorych wopytowacź, pśhetoż nimale wśchĕdnje źo widźachmoj. Pśches to, so śtawachmoj, hdyž njebĕ źane mĕśtno k źedźenju wjazy próśdne, a pśches wśhelake podobne małe kedźbliwośćze śpośnachmoj źo pśhezo bóle. Na dlĕśhej jĕśbje dowolich źebi junu, jej źo pśhedśtajicź.

„Reporter Wanna ś Republican."

„Ssotra Liborija."

Tak jĕdźachmoj mĕśazy dołho po tych źamźnych dróhach, hodźiny dołhich, widźachmoj źo, pośtrowichmoj źo, rosmołwjachmoj źo wo źwĕtnych a waźnych wĕcach, kaž dobraj pśheźelaj a namakachmoj w źebi nĕśchtoźkuli pśchiwuśneho, jenak klinczazeho, byrnjež naju śamĕry źyle rósno śchte.

Wólbna bitwa śa presidenta bĕ źo minyła. Kandidat demokratow, Cleveland, bu wuswolany, naśche nowiny śaśchle.

Saźo śtojach na wulizy, bjes mĕśtna.

Bĕch źebi nĕśchto mało nalutowacź śamohł, bĕch źebi nĕkotrych śnatych dobył, ale bĕch tón śtary źonjeŕ śwoštak, pśhejara njepraktiśti śa praktiśti kraj. Ja njeśrośumjach źo śa wśchehomóźnym dollarom źo honicź; taśka hońtwa źo mi njelubśheśhe.

Tón kraj wśhak je dobry, to źo njeźmĕ pŕecź, kóždy, kiž jón źnaje, dyrbi to pśchidacź: źeźiwi kóždeho, kiž chże bźélacź a źo źanoho bźéła njeboji — śo ja njeźźym to krucźiścho śakorjenicź śamohł, to bĕśhe ś mojej źamźnej winu. To drje ja cźujach a to też njepolépśchi moje śmyślenje; śe wśchej mozu śpominach wrócźo, wĕdomjo, śo mohło nĕśchtoźkuli binak bycź, niebudźech-li śe wśchego śpoczatka tón njepolépśchomny źonjeŕ byŕ, budźech-li źam hinaśchi byŕ.

Tajke nĕśchto k śemi tkócźi a hijo w starej domiśnje ślemuje mozy, w Amerizy cźim bóle.

Saźo śetkach źo w nadwójśnej elektriśkej śe źotru Liboriju. Mój jĕdźechmoj won do Lake View, do źuhodneho mĕśta. Mój wobaj mêjachmoj tam nĕśchto wobśtaracź, wona dyrbjeśhe śa khorej hładacź, kotraż bĕ źo tam pśchezhdliła, ja jĕdźech tam wupiśaneho mĕśtna dla.

„Wy cźeŕpicźe, to je na wami widźecź", prajeśhe ś dźĕłbracźom. „Macźe śymjaś?"

„To wichak niź", śnapśheczźiwich jej. „Ssym muśowany, źo pśches to, śo je moja nowina śaśchła, wo druhe mĕśtno śtaracź a ja njejźym tajkeho pcheměnźenja a wokołocźahanja śmuźeny."

„Dyrbicźe źo wobśtejnoścźam tutoho kraja podwolicź, te źu tu hinaśhe hacź tam. Schtóž tepta po źwojim njeśbožu, tón wyśhe śteji. Kóżda winowatoscź — kajkaž by to była — dospołnje, źwĕrnje a śprawnje wudokonjana, poźbĕhuje, poźzylnja, cźini śpokojneho. Też ja", wona wotmołwi na moje dwělowaze śpohladnjenje, „też ja —." Nadobo źo pśchetorhny.

„Też wy, śotra Liborija", ja pśchimnych źo jeje pśchetorhnjeneje rĕcźe. „Powĕdajcźe mi nĕśchto śe źwojeho źiwjenja. Dajcźe mi w połnem śmyśle śłowa śotra k wam rjeź, tutoho źuźeho kraja dla, mojeho śaćucźa pokojenja potrĕbneho dla.

Powĕdajcźe mi, kak ścźe k źwojemu hłubokemu, wobdźiwanja hódnemu mĕrej a pokojej bójśhka, kotryž ścźe śaśchle hakle po horźem bźéjenju dobyła. Powĕdajcźe, ś tym śmĕjecźe dobry śkutk! Chcźecźe-li?"

„Chzu wśhak to, źwoje powołankleje winowatoscźe dla", wona proścźe wotmołwi, na mnje śhladujo, jako by pśchi khorokoźu śtała.

„Nó haj, mêjcźe mje śa jeneho śe źwojich porucźenych a podajcźe mi lĕkaŕśtwo, kotreż je mi trĕbne."

„Njejźym śa to, schtoż nĕśchto źym, była wukubkowana", tak śapocźa śotra Liborija powĕdacź. Cźorna drasta, bĕła kapa, wobeź źwodźewaśej mnohe wojowanja, mnohi ś wulkej pozu wubĕdźeny mĕr. „Tutón ftchiź", ś tutymi słowami połbĕhny ftchiź. Wihaju ś rózowaju śe mnohimi paczĕrkami pśchi powjasu, „je mi dyrbjał pucź pokasowacź, a ja źym jón śchła, najprjedy njerad, nucźena jenoż, potom ś podacźom, dźeńża rad, wjeźele a dźakownje. Junu źym žiwjenje, pśchichod w druhej podobje pśhed źobu widźała, hdyž śe źwojimaj śtarśchimaj do tutoho kraja pśhicźahnyh; źym naprjedy jeju śhubika, potom druhe žiwjenśke śboźo, na kotremž ś zyźej duśchu wiśach, a źym potom wjele śtarośćow a wjele, njewupraźnje wjele bolośćow a hórkeho śjebanja k t o m u noßnka, w kotreźoż śłużbje nĕtko śteju. Sa waż môże ś toho, schtoż źym tu wam prajika, jenoż to wutkhadźecź, so tam horjeka j e n a hwĕźda njepohlibiwje śteji, kotraż do kóżdeho kajkeho̊żkuli cźĕmneho žiwjenja źwĕcźi, a je ś pucźnikom, kiž hdźe namakaśch śboźo a mĕr: we źwĕrnem dopjelnjenju winowatośćow, byrnjež by tole dopjelnjenje daloko w śtronu leźało wot źamźnych pśhecźow."

„Lake View!" śawoła konduktor, a mój śo roszoźnowachmoj. Lĕkaŕśtwo śotry Liborije bĕśhe źwoju mózwopokaśko, ja pśchijach to mĕśtno jako „Shipping Clerk".

Mĕźazy źo minychu, ja dźĕłach pilnje, śaćźuwach źohnowanje źwĕdomiteho dźeła a źmêźach lĕpśchim cźaśom napśhecźo hicź a ś nimi dopjelnicźu źo źwĕrnje hajene pśhecźa wutrobu.

Jeneho dnja śetkach źo śe śotru Liboriju ś nawa. Wona bĕśhe hiśhcze bóle bĕła kaž hewak, jenoż wocźi bĕśhtej, kaž źo mi śeśda, wjetśhej, bóle źwĕcźatej.

„Kak źo wam wjedźe?" woprašcha źo.

„Derje, jd źo dźakuju. Ale wy, śotra Liborija?"

„Ja źo ś nĕkotreho cźaśa tak prawje derje njecźuju. Tu khwilu je tak wjele na śymizu thorych w mojej śchtwórcźi, to napina, druhdy źama pśches mozy."

„Wy dyrbjała źo na ledźbu bracź, bóle na źo myślicź."

„K tomu mam mało khwile", poźnamĕwaśhe źo mile a śtruchle; „ale wśhak budźe śaźo lĕpje."

S tym wona wuśtupi mi pśheceźelie kiwajo. Hdyž ju pśchichodny krócź śetkach — to bĕśhe nĕhdźe śchtwórcź lĕta poźdźiśho — ja bĕch, kaž wy wĕśce, ja śtareho Hawkina, mojeho patrona, dalśhe pucźowanje ś wuipĕchom k hornim ĺśoram cźiniś — to drje bĕhu źo moje źwoje

ju w rjanej pschirodże cżerpasche nężne mußliczki a wiesche je plecżesche je hnujatym hrónczkam. Djemoj hischcże trólichu dale a hižom stotimoj psched żurkwju we Lasu. Kotry Sserb mohł tu hicź nimo Sejferjoweho rowa? Pod selenym brjózkom spi nasch narodny baśnik a pěśnjer; njeśmjertne su nam jeho śpěwy. Na jeho rowje stoji kamjentny pomnik. Hóbny cżeschcowneho muża? Ně, ani row ani pomnik! Spadake žu stokowe wěrschki (kapitäle), a posuschkowe selo dobywa žo se swojimi niczatymi korjenjemi do mehkeho pěśkowza a tozi a wjerzśi, a puka a mlěje. Sa nědże 50 lět budże tu ledma chuda rosypadanka dżensnischeho pomnika. Budże snadź potom też khowanz pod nim sabyty? „Chromadżene spišy“ šwědcża wo wurjadnej pilnoćzi nascheho bagnika. W dolhich zynkach stoja w šerschej knihowni pyschne swjaski. Srédka žo ludźo sa nimi praschcja; haj prajt žo, so žamo mnohy „dżekani“ ani spišy njesmaja. — Je to snamjo nascheho cżasa?

Spěchujemy — nětk w trójnym towaršiwje — dale do „Noweho města“, 18 kilometrow wot Lasa śdalenej wsjeśi. Jědźemy ł wosom. Po Laśowskich honach dozapejemy hórły lěs — khójny nětk a khójny a pěśe a runja. O ně! nadobo dyrbimy pisches horu, na wschě 500 hacź 600 zentimetrow (niz metrow) wyschoku, „zyblowu horu“ mjenowanu. Sa njej pschekhwapnje naš rózk hoitwy, wótre „tra-ra“. Je tu hoitwa sa dźiwimi žwinjemi, kotrež žu žo w śdalenych khowenkach pschespěchnje a ke schkodże pschisporike. Jow wchak tyje tajśej swérinje, tiž błóto a mokrotu lubuje. Dnowna woda mjenujzy tu nimale nikko śteji. Tohodla nadeńdźemy mnohe hatn. Rjany lěs wobrubuje hat „Kudźer“. Mózne śdonki sa twarne drjewo a deśki tu leża. Róst schtomow pokaluje na trochu płódnu pódu. Ludźo powedaja, so je žo tu w žwojim cżasu žito płahowało. Tu by žo potajkim bydliło; a woprawdźe běschtaj psched lětdźesatkami tu dwej wśy: „Khokpin“ a „Kitlik“. Pola a kuli žu wukurjene a ł lěžom sasadżane. Jenoż ti twarjenja swostachu hacź do dżensnischeho jako žwědkojo nehdyżscheho žydleschcża. Podobnje je ł wśelku „Truht“. Wona stojesche sa „wulkimi wodami“, tiž na 1000 jutrow kraja krnja; žu to wulki a maly „bély jéor“ a „dźiwi jéor“. Wot žydleschcża bywaju tu nékotre žydleńcża, a stara wošamocżena, hakošata kruschwina hlada styknjiwje wokrjedź hablowzow ša lisczowymi towaršchkami. Hischcże hodźinku pucża a sastanjemy ł „Nowym mésche“ — a tam sastanjemy ł naschim dźékom.

Jejo a jutrowne jejko.

Folkloristiski wobras Domaschowy.

W běhu zyłeho léta nima jejo telko ważnosche, każ runje wokoło jutrow. To je bjes dźiwa. Jutry žu cżaš noweje sthadźazeje nalétneje wjeschosnosche a nalétneje płódnosche, a jejo njeśkuscha jenoż jako znamjo wotucżazeho ptaczeho žiwjenja tak prawje do nalécża, ně, je też najwuraśniśi symbol sa zyle se sawrjenosche znowa sthadźaze žiwjenje, do zyła, tohodła jejo wschelakore wuźiwanje pschi nalétnych žwjedżenjach wschelakorych ludow na śemi. Pola Chinesow a Babylonskich, Persow a Indow, Grekow a Romjanow, Sskowjanow, Romanow a Germanow namakamy jejo pak jako wošebitu pojédź, pak jako rad trjebany dar, pak jako wopor sa wésteho pschiboha.

We wjele krajinach Němskeje maja wošebje selenу schtwórtk pschi wobjedże jeja we wschelakej podobje na blidże bycź. W Oldenburgskej žo wulke jédźenje jeji jutrowniczku wjeczor wotměwa. Cżeledź telko jeji, każ jenoż sechze a tuž też nécżto hóbno žuwźiwa. Dwaczeźi kurjazych jeji a jene huźaze ma prawy wotrocžk spóżeracź, każ žo tam praji.

Jako postajeny dar wot sasaza, srédka wot lischki a baczona žu jeja w druhich krajinach na selenym schtwórtku wjesele a žadoscże dźéczi. Tu a tam dźéczi polniwku je selenych kopjeschkow do sahrody staja, sa jutrowneho sajeczka, so by jim sa to nébože pod kérczkom abo druhim schowje sa to nécżto pišanych jutrownych jejkow samostatił. Cżasto dostawaju dźéczi też wot wosćich kmótrow, każ pola naš w Sserbach, k selenemu schtwórtkej pódla druhich darow dwě pišanej barbjenej a pomolowanej jejzy. Pola naš je to tutón nałožk jara posthubił. Snadź žo ł wupišanjom naschcho musejownika sasco wožiwi? Snadź sapółkane jutrowne jejka jutrownu śtjedu w Budyschinje wohladamy!

Jeja njewužiwaju swjetscha hnydom, ale khowaju a cżesćża žebi je a hraja też ł nimi a wo nje. Snate je we wéstej krajinje storkanje ł jejimi. Wužiwaju k tomu jeja po nathilenym brjózku dele kuleju a potom je tója. porjadu abo nadobo ł jesomaj ł cżeńkim kónzom napschecżo žebi storkaju a nadyrjene jejo dostanje napschecżiwnik.

W Ssmolinach, podobnje każ w Budyschinje, dźéczi jeja po nathilenym brjózku dele kuleju a potom je tója. W nékotrych dźélach Cżešcże jkkadu liczbu jeji na kromu nathileneje pschešterknje a dawaju wschém nadobo žo dele kulicź, kotrehož jejo je prénje dleka, dostanje wschitke, kotreż na ras bėżachu.

Mjes wotroscżenej młodźinu je w nékotrych kónczinach nałožk, so po sahrodże rosskadu po zyłej wśy naproschene a nahromadżene jeja, cżasto na wjazy stow, po jenym wschudżom wokoło. Wuswolenej pachołaj mataj nétko jedyn běżeć do žuśodneje wśy a jako dopokas, so je tam pobył, ma postajene snamjo žobu pschinjesć, mjes tym tón druhi jeja do žudobja hromadźi, ale žane njesmé rosbicź. Kotryž je prjedy žwój nadawk dopjelnił, dóstanje rjany dar a wjeczor je we wjesnej korczmje wjeseła sabawa zyleje młodźiny, hdyż jeja pjeku a warja a ł hromadnje jédźa.

Djenża hischcże je w mnohich ludźoch we wjele krajinach a ludach wéra žiwa, so maja selenу schtwórtk snjesene jeja wschelakoru strowotnu móz, waża žebi je wosebje a wužiwaja je we wosebitych hodźinach abo dnjach a też ł wosebitymi wobrjadami. Na selenym schtwórtku snjesene jeja, praji južnoněmški wjesnjan, žu hižom we kokoschi žwjecżene, prjedy hacź žu snjesene. Jutrownicżku w žohnowanju méschnikowym hischcże ras posswjecżene, dostawaju dwójnu stutkowaju móz. Tute jeja wuźiwaja psched wuśnywom a nałétnim rólnym dźélom dozyła a schkorpisny rosbrója do pola, ł nimi płódnosć rosschérjejo. Tute jeja naczwutrobu jutrownicżku rano wupite, dawaju njewuprajitu móz, schkitaja psched wschelakimi thorosćemi a ranami noża, žekery a kóły, kajkimž je ratał pisches zyle léto wustajeny. W Hornjej Franzowskej ptacża jako universalny srédk, hoja „wschitku thorosć a cżežu cżéta.“ Hospodar njesabywa ženje selenу schtwórtk cżerstwe snjesene jejo ssésć, a žamo skót njewuddże pschi tym prósdny. Swjecżene jejo rosrésaja, sawala tójżbu pokoju do płatoweje lapki, jenu powébnu do konjeńża a druhu do kruwarńje, tak je skót schkitany psched natykowazymi thorosćemi a tyje jemu w kóżdem nastupanju. W Pomorskej žamo najrjeńschim howjadam, kóżdemu, hdyż préni ras w nałécżu na pastwu cżérja, žyre jejo do klamy skócża, donij njepojéże, so bychu žo rjenje kormili a skulwatnyli każ jejko.

Bjes dwéla žu wschě tute nałožki a tuta wéra ł prastareho nahladu nastali, hdyż mjes śwórbu a stworjenjom najwuśiše pocżahi wobsteja chu, najprjenśiše sthadźenje śwórby a animalneho žiwjenja mésesche też płódnosć a skóst druhich bytoscżow wuskutkowacź. Tohodla dóż też cżasto do prénjeho žnopa pschi žnjach khléb a jutrowne jejo pokožichu jako sakożk noweho sthadźenja a bohateho wunoschka wuśnywom w pschichodnym lécże.

Daloko rosschérjene je jutrowne jejo też pschecżiwo wohenjej a njewjedru. Swjecżene jejo cżišnu pisches twarjenjo a sahrjebachu je na méśtnje, hdyż je dele padnyło, so bychu tak pisched Bożim njewjedrom žwój dom schiktali. Cżasto w prjedawschich cżasach pod próhom nowotwarjeneho domu abo do murjow je sakhowachu pschecżiwo błyskej a wohenjej, haj žamo do wohenja cżišnjene jejo, ménjachu, poduży płomjenja. Pschecżiwo krupam žypjaja dźenża hischcże schkorpisny jutrownych je ji mnoho na wuśnywom a méścheja je też do nałétnych žymjeni. Tu a tam zyke jejo do najwétscheho sahona sahrjebaja, požohnuja ł nim zyke žně.

Skedźbnje rostlócża wschudżom schkorpinjeny jédźenych jejt, to hižom stari Romjenjo cżinjachu, każ Plinius pišża. S tutym nałožkom bésche wscha móz khodoitow sniczena. Podobne pschiwérki hdźe žu we wottsihanych włožach a wotrésanych nochcżach. We wschelakich ludach zyleje jemje namakamy ménjenje, so w taftich powoštankach khodojtu, thorosćе a njesbóża hnéždża. Njemóżne njeje, so žu takše pschiwérti ł hygieniftich, praktiftich a rjanotnych nahladow nastake.

Rospominajmy hischcże ras jutrowne jeja powschikownje. W šastarsku barbajachu tute jeja cżerwjene abo žolte, zawésche pokas žlónczne barby. Dokelž wožiwjaze pruhi pischezo wyscher stupazeho žlónza šhudźaja dże dremaze žiwjenje stwórbu. Tutej barbje też djenża hischcże knjeżitej. Pódla tuteju a druhich barbow je jutrowne jejo mnoho wupyschenja, wudebjenja dostako. Mnichojo pyschachu je po zyrkwinftich swucżenjach ł wobrajami jandźelow, jehnjecża ł thorhojcżku, ł płaschcżom, tichlżom, cżernjowej krónu atd. S klóschtrow drje je nałožk też do wśow a méstkow pschecżoh, wélo pomolowachu je tu pośdźiżicho ł cżétkami, hakožkami, arabeskami, nutrobami, žo koschazymi hobbikami a podobnymi. Mobischczyny pokas taftich jutrownych jejtow ma „hramiczny musej“ (Märtiſches Muſeum) w Barlinje. Widżimy tam mjes druhimi jutrowne jeja Habolschich wśow, Pomorskeje a se Sserbow; wošebje žerbiše wusnamjenjeja žo ł wuschiknym molowanjom a békmi arabeskami a terakotnobarbnym podlożku. Hischcże rjeńschi je pokas jutrownych jejt w Nakułkim ludopišnym muzeju we Widnje. Tuta wustajenża je jenicżka žwojeho rasa a wurjadnje bohata, wobschérna a pišana, każ pišana ludowa karta stareje Nakułeje. Wošebje sajimawe žu morawške jutrowne jejka. Tam wumenjeja hólzy a hólzy jeja, pschiwusni sczelu žebi je, žamo do dalokeje zuiby, krażnje wumolowane, ł rjanymi hrónczkami a ł jutrownym postrowom ł domišny. W jenotlinych wżach žu wumjeżay, ł kotrychž nékotry na tyżaz jeji w jutrownym cżasu ł ruku žhotowi. Krażnje žu też žwétloczerwjene ł cżésteje a wošebje nężnje molowane še hólnohródźeje krajiny.

W hrónczkach hraje hlownu rólu lubosćz, a to njesnaje cżasto nutskowne sacżuwanje žanych mjesow a wobras a błowo ma jadriwy wuras posticżicź.

Cżasto namakaju też strowy žort, jéra ironija a wótra žarkastika w hrónczkach na jutrownych jejkach žwój wuras, haj žamo narodne heśło a posbudżenje nadeńdźemy.

Runje rjane jutrowne jejka ł jadriwymi hrónczkami žnjeja pola wschéch, kotrež je jako lubу dar dostawaja, wjele wjesela, namakaju wobdźiwanje, kóżdy žušod a do domu pschihadżaży hóscź dyrbi je widżeć a cżasto lubowaju je létdźesatti dotho.

W schkleńczanym thamorczku thowachmy jako dźéczi pisched nétko nimale pok létitoikom žwoje cżerwjene kmótrjaze selenoschtwórtkowe jejka, kajkež žo w klóschtrskej krajinje hischcże porjadnje darjachu — w Khróźczizach, jeli žo njemylu, pola Hórnikeju je tehdy sa zyku krajinu pschihotowachu. A kak je nascha macź wschě rjenje ke schkleńczy w khamorczku sesćajaka, so mózachmy hrónczko wot wonka cżitacź, — a dotho žu tam cżasto stali.

Spominam, kak žym pisched nėhdże tři lětdźesatkami žam jutrowne jejka molował, junu drje na 50 a kak žmój ł njeboh Mitkawschom Andrizkim ł Wjelowych pschišłowow sajimawe hrónczka pytakoj a žamaj schibale

---

kowne poměry hischcże bóle polépschite, ale nécżto bésche mje porasyko, schtož mje wjele bóle tłóczeshe hacź wschitke prjedawsche pjenjeżne starosże. Wrócżiwschi žo, nadeńdżech list še stareje domišny, kotryž mi —.

„ „Kiž wam wo žmjerczi wascheje njewjestry idźeli, wbohi pschecżeżelo, njewérno? Wy mi wo tom junu powédaschcże.“

„Haj. Wona, sa kotruž běch tradał a lutował, wozował a žo bédźił, mój zyły žmér do zuseje, pschecżiwo žwojej woli pschijataje cżérje sawjedk, so bych jej bjes starosnu domišnu w Nowem žwécże sakożił, kajkuž we starem jej pschihotowacź njemóżach — ta bé wumréła, ił dny do wotmyślenehu wotjésda žem. Cżejka hłowjaza thorosćą, sczéżkwk cżeżtich snutskownych a žwonkownych wojowanjow, bé ju sa nékotre dny shrabka. To sdżéli niz krótki, nimale porokowazy list jeje macżerje. Hdyż běch žebi list pschecżitał, to, nó haj — dżakuju žo wam sa Waschе žobuśacżuczе — nó, to žym hórko płakał, każ płaka muż wo jenicżku, kotruż ma žwét sa njeho — tamnu zyku dothu uźa, a nasajtra rano, potom běch sabo bjes domišny a moje žiwjenje bésche puste a leżesche pschebe mnu bjes saméra. Tola běh amerikanskeho wikowanja njepraschа žo sa sacżuczemi. Tuž jėdźach każ hewak po wulizach, so bych pschecżelow žwojeho prinzipala wopytował, a tu to bésche, so žotru Liboriju sasco setkach. Wona mėjesche napohlad, jako by hischcże wjele bóle khora była.

„Schto je ł Wami?“ wopraschа žo mje po prénim postrowjenju.

Ja wupowédach jej, dwójzy k idźélenju swólniwy, wschitko bjes zamjelczenja, to, schtož je było nėhdy, a to, schtož je nétko, sjawnje jako bratr sotśje. Wona wjele njerécżeshe, wona njepokojeshe mje še wuškowami a pobožnymi hronami, ale hladashe na mnje ł porosumnjenja polnymaj, wulkimaj, srudnymaj wócżkomaj, a hdyż pischede mnu ł wosa wuśupi, poda mi ruku.

Ruka bésche horza a wlóżna.

A sasco miny žo schtwórcź léta — bésche nasyma mjes kym do kraja pschicżahnyła — dóniż žo sasco njesendźech moj. Moje jésżyk běchu mje w tamnem cżasu hóle do tu wjesele a žadoscże dźéczi. Tu a tam dźéczi polniwku je selenych kopjeschkow do sahrody staja, sa jutrowneho sajeczka, so by jim sa to nébože pod kérczkom abo druhim schowje sa to nécżto pišanych jutrownych jejkow samostatił. Cżasto dostawaju dźéczi też wot wosćich kmótrow, każ pola naš w Sserbach, k selenemu schtwórtkej pódla druhich darow dwě pišanej barbjenej a pomolowanej jejzy. Pola naš je to tutón nałožk jara posthubił. Snadź žo ł wupišanjom naschcho musejownika sasco wožiwi? Snadź sapółkane jutrowne jejka jutrownu śtjedu w Budyschinje wohladamy!

Jeja njewužiwaju swjetscha hnydom, ale khowaju a cżesćża žebi je a hraja też ł nimi a wo nje. Snate je we wéstej krajinje storkanje ł jejimi. Wužiwaju k tomu jeja po nathilenym brjózku dele kuleju a potom je tója. porjadu abo nadobo ł jesomaj ł cżeńkim kónzom napschecżo žebi storkaju a nadyrjene jejo dostanje napschecżiwnik.

W Ssmolinach, podobnje każ w Budyschinje, dźéczi jeja po nathilenym brjózku dele kuleju a potom je tója. W nékotrych dźélach Cżešcże jkkadu liczbu jeji na kromu nathileneje pschešterknje a dawaju wschém nadobo žo dele kulicź, kotrehož jejo je prénje dleka, dostanje wschitke, kotreż na ras bėżachu.

Mjes wotroscżenej młodźinu je w nékotrych kónczinach nałožk, so po sahrodże rosskadu po zyłej wśy naproschene a nahromadżene jeja, cżasto na wjazy stow, po jenym wschudżom wokoło. Wuswolenej pachołaj mataj nétko jedyn běżeć do žuśodneje wśy a jako dopokas, so je tam pobył, ma postajene snamjo žobu pschinjesć, mjes tym tón druhi jeja do žudobja hromadźi, ale žane njesmé rosbicź. Kotryž je prjedy žwój nadawk dopjelnił, dóstanje rjany dar a wjeczor je we wjesnej korczmje wjeseła sabawa zyleje młodźiny, hdyż jeja pjeku a warja a ł hromadnje jédźa.

Djenża hischcże je w mnohich ludźoch we wjele krajinach a ludach wéra žiwa, so maja selenу schtwórtk snjesene jeja wschelakoru strowotnu móz, waża žebi je wosebje a wužiwaja je we wosebitych hodźinach abo dnjach a też ł wosebitymi wobrjadami. Na selenym schtwórtku snjesene jeja, praji južnoněmški wjesnjan, žu hižom we kokoschi žwjecżene, prjedy hacź žu snjesene. Jutrownicżku w žohnowanju méschnikowym hischcże ras posswjecżene, dostawaju dwójnu stutkowaju móz. Tute jeja wuźiwaja pisched wuśnywom a nałétnim rólnym dźélom dozyła a schkorpisny rosbrója do pola, ł nimi płódnosć rosschérjejo. Tute jeja naczwutrobu jutrownicżku rano wupite, dawaju njewuprajitu móz, schkitaja pisched wschelakimi thorosćemi a ranami noża, žekery a kóły, kajkimž je ratał pisches zyle léto wustajeny. W Hornjej Franzowskej ptacża jako universalny srédk, hoja „wschitku thorosć a cżežu cżéta.“ Hospodar njesabywa ženje selenу schtwórtk cżerstwe snjesene jeja ssésć, a žamo skót njewuddże pschi tym prósdny. Swjecżene jejo rosrésaja, sawala tójżbu pokoju do płatoweje lapki, jenu powébnu do konjeńża a druhu do kruwarńje, tak je skót schkitany pisched natykowazymi thorosćemi a tyje jemu w kóżdem nastupanju. W Pomorskej žamo najrjeńschim howjadam, kóżdemu, hdyż préni ras w nałécżu na pastwu cżérja, žyre jejo do klamy skócża, donij njepojéże, so bychu žo rjenje kormili a skulwatnyli każ jejko.

Bjes dwéla žu wschě tute nałožki a tuta wéra ł prastareho nahladu nastali, hdyż mjes śwórbu a stworjenjom najwuśiše pocżahi wobsteja chu, najprjenśiše sthadźenje śwórby a animalneho žiwjenja mésesche też płódnosć a skóst druhich bytoscżow wuskutkowacź. Tohodla dóż też cżasto do prénjeho žnopa pschi žnjach khléb a jutrowne jejo pokožichu jako sakożk noweho sthadźenja a bohateho wunoschka wuśnywom w pschichodnym lécże.

Daloko rosschérjene je jutrowne jejo też pschecżiwo wohenjej a njewjedru. Swjecżene jejo cżišnu pisches twarjenjo a sahrjebachu je na méśtnje, hdyż je dele padnyło, so bychu tak pisched Bożim njewjedrom žwój dom schiktali. Cżasto w prjedawschich cżasach pod próhom nowotwarjeneho domu abo do murjow je sakhowachu pschecżiwo błyskej a wohenjej, haj žamo do wohenja cżišnjene jejo, ménjachu, poduży płomjenja. Pschecżiwo krupam žypjaja dźenża hischcże schkorpisny jutrownych je ji mnoho na wuśnywom a méścheja je też do nałétnych žymjeni. Tu a tam zyke jejo do najwétscheho sahona sahrjebaja, požohnuja ł nim zyke žně.

Skedźbnje rostlócża wschudżom schkorpinjeny jédźenych jejt, to hižom stari Romjenjo cżinjachu, każ Plinius pišża. S tutym nałožkom bésche wscha móz khodoitow sniczena. Podobne pschiwérki hdźe žu we wottsihanych włožach a wotrésanych nochcżach. We wschelakich ludach zyleje jemje namakamy ménjenje, so w taftich powoštankach khodojtu, thorosćе a njesbóża hnéždża. Njemóżne njeje, so žu takše pschiwérti ł hygieniftich, praktiftich a rjanotnych nahladow nastake.

Rospominajmy hischcże ras jutrowne jeja powschikownje. W šastarsku barbajachu tute jeja cżerwjene abo žolte, zawésche pokas žlónczne barby. Dokelž wožiwjaze pruhi pischezo wyscher stupazeho žlónza šhudźaja dże dremaze žiwjenje stwórbu. Tutej barbje też djenża hischcże knjeżitej. Pódla tuteju a druhich barbow je jutrowne jejo mnoho wupyschenja, wudebjenja dostako. Mnichojo pyschachu je po zyrkwinftich swucżenjach ł wobrajami jandźelow, jehnjecża ł thorhojcżku, ł płaschcżom, tichlżom, cżernjowej krónu atd. S klóschtrow drje je nałožk też do wśow a méstkow pschecżoh, wélo pomolowachu je tu pośdźiżicho ł cżétkami, hakožkami, arabeskami, nutrobami, žo koschazymi hobbikami a podobnymi. Mobischczyny pokas taftich jutrownych jejtow ma „hramiczny musej“ (Märtiſches Muſeum) w Barlinje. Widżimy tam mjes druhimi jutrowne jeja Habolschich wśow, Pomorskeje a se Sserbow; wošebje žerbiše wusnamjenjeja žo ł wuschiknym molowanjom a békmi arabeskami a terakotnobarbnym podlożku. Hischcże rjeńschi je pokas jutrownych jejt w Nakułkim ludopišnym muzeju we Widnje. Tuta wustajenża je jenicżka žwojeho rasa a wurjadnje bohata, wobschérna a pišana, każ pišana ludowa karta stareje Nakułeje. Wošebje sajimawe žu morawške jutrowne jejka. Tam wumenjeja hólzy a hólzy jeja, pschiwusni sczelu žebi je, žamo do dalokeje zuiby, krażnje wumolowane, ł rjanymi hrónczkami a ł jutrownym postrowom ł domišny. W jenotlinych wżach žu wumjeżay, ł kotrychž nékotry na tyżaz jeji w jutrownym cżasu ł ruku žhotowi. Krażnje žu też žwétloczerwjene ł cżésteje a wošebje nężnje molowane še hólnohródźeje krajiny.

W hrónczkach hraje hlownu rólu lubosćz, a to njesnaje cżasto nutskowne sacżuwanje žanych mjesow a wobras a błowo ma jadriwy wuras posticżicź.

Cżasto namakaju też strowy žort, jéra ironija a wótra žarkastika w hrónczkach na jutrownych jejkach žwój wuras, haj žamo narodne heśło a posbudżenje nadeńdżemy.

Runje rjane jutrowne jejka ł jadriwymi hrónczkami žnjeja pola wschéch, kotrež je jako lubу dar dostawaja, wjele wjesela, namakaju wobdźiwanje, kóżdy žušod a do domu pschihadżaży hóscź dyrbi je widżeć a cżasto lubowaju je létdźesatti dotho.

W schkleńczanym thamorczku thowachmy jako dźéczi pisched nétko nimale pok létitoikom žwoje cżerwjene khmótrjaze selenoschtwórtkowe jejka, kajkež žo w klóschtrskej krajinje hischcże porjadnje darjachu — w Khróźczizach, jeli žo njemylu, pola Hórnikeju je tehdy sa zyku krajinu pschihotowachu. A kak je nascha macź wschě rjenje ke schkleńczy w khamorczku sesćajaka, so mózachmy hrónczko wot wonka cżitacź, — a dotho žu tam cżasto stali.

Spominam, kak žym pisched nėhdże tři lětdźesatkami žam jutrowne jejka molował, junu drje na 50 a kak žmój ł njeboh Mitkawschom Andrizkim ł Wjelowych pschišłowow sajimawe hrónczka pytakoj a žamaj schibale

---

Ssotra Liboria rospuschczi stynknjenej ruzy. „Pschichodna je moja dróha,“ wona praji. „Ssmój žo ł dobrymaj pschecżelomaj stakoj — poslednі cżaš žmój žo rédźcho setkawaloj; njedyrbjakoj-li žo dléschi cżaš wjazy wohladacź, to dopominajcże žo, hdyż pokorjenja trjebacże, na to, schtož žym Wam wo žebi žamej idźélila. Hdyż mér, hdyż pokoj, ja žym wam to prajika: deleka žwérne wudokonjenje winowatosczow, horjeka hwéżda, tiž nihdy njewuhażnje.“

Wós sasta. „Ontario-Street!“

Wona na mnje pohladny, ruzu wo podlożku sapjerajo jako by sa sepjeru pytała, ł hłubokim pohladnjenjom na rosžohnowanje. „Budź Božemje,“ wona hnuta rjekny. „Bóh budź ł Wami!“

Potom wusłupi.

Wos jédźeschе spěschnje dale; ł bolioczu sajatu hladach sa žotru Liboriju, tak daloko hacź mózach běku kapiczku hischcże widżecź. Sso sažo wobhladnywschi, pohladach njejabay na to méśtno, hdyż běsche žedżała; tu — na cżerwjenej postoomocżanej podłożu leżesche mošatny kschiłj ł Wumóžnikom — jeje kschiłj. Niz pschipadnje wottorhnjeny, ale wobhladniwje rosmjasany wot wócżka, se kotrymž běsche ł rózowzom byk žmjasany.

Dwě njedżeli poldźiłcho cżitach w statnej nowinje „Illinois“ so je žedyn ł najsakżužbniłchich hobustawow rjadu mikoścżiwych žotrow, žotra Liborija, na wéżny wotpocżink šchła. Kchiłj, ja to wébżach nétko, běsche wona, pschedcżuju žwoju žmjercź, po žwojim powołanju žwérnem waschnju mjelcżo tam pokożika jako pschidawk sa njo sacżémnjene žiwjenje.

„Njebudże-li mje wjazy, to njech tole žnamjo ł tobu rėcżi, cże pokoja a podpjera,“ w tom žmyślu žym jeje sawostajeńschе sapschtjat.“

„A tutón łchiłj na scżénje?“

„Je łchiłj žotry Liborije.“

„A“ — po dléschej pschestawaju — je žo Waš hdy sa waschim wérzwuśnjacżom praschała?“

„Jenże niz.“

— Kónz. —

a też jedoite hrónczka „pjekloj" ſa wobeżbje wuſwolenych male a wulke bżeżki! To bě wjeſele a czaſto pſchekkapjenje a też pſchimérjenu wérnoſcź w hrónczku namaj nichtó ſa ſko wſak njeje.

Jutrowne jejka ſu tak praſtary a we wſchěch ludach tak ſakorjenjeny nałoż, kotryż drje ſo ſ czaſami tróchu pſchemĕnja w ſwojich formach a wuhotowanjach, ale drje jenje njeſaudże. Tuż njech też ſerbſke jutrowne jejka w ſwojim ſtarſkim roſu dale żiwe woſtanu a hdżeż ſu ſapomnjene, ſaſo wożiwja. Każ ſerbſti kſchižeř, kluſcheja ſerbſke jutrowne jejka do ſerbſkeho jutrowneho wĕnża.

Judaš Iſariot.

Wożrjedź lubożnje galileiſkeje krajiny do czrjódy wuczownikow pſchiwabjeny, wobdaty ſ Pětrowej wohnivej holiwoſcźu, Janowej lubeſcźu, żónſkej miloſcźu maczerje Božeje a Marije Madleny, woſtawa Judaſch tola njemérny a dwĕlowazy. Myſli ſej pſchezo hiſchcże, Jeſuš nĕkajſe ſemſke poſtoſtwo dopjelni a Meżijaſowe kraleſtwo budże tuteho ſwĕta. Tak wobkladuje polny dwĕla a ſadwĕlowanja Knjeſa, dyż jeho ſpytacź a wuprukowacź, k poſtajenju wulkeho ſwĕtowneho mózmoſtwa wabicź.

Judaſch pſchindże na ſpodżiwne myſle. Huſto mejeſche pſchicżiny wĕricź, ſo ſ Jeſuſom wſcho pratoje njeje, woſtejże to, ſchtoż wo ſwojim kraleſtwoje praješche. Wĕſche Jeſuš wopraſwdże Meżiaš — potajſim nit jenoż nowy budżeć żidowſkeho kraleſtwa, ale też ſyn Jehowy (Boha) —, potom dyrbjeſche tola wĕdżeć, ſchto ſo ſ cżłowjekom ſnutſka ſtawa, ſnacź jeho najpotajniſche myſle a cżuża ſe ſwojimi wotpohladami, ſe wſchĕm ſtym a dobrym, kotreż je ſo hižo wukſtuſowało. A tak chżyſche Judaſch tu zyle potajnje ſam ſa ſo na pruhu ſtejicź.

Pokradny ſe ſelenych linanych mĕſchkow pjecź denarow a ſaſtupi do ſwjatnizy boha Paua — tak piſche Mikkawſch Schwarzkopf w ſwojim romanje „Judas Iſkariot" a wopiſuje Judaſchowu tragediju, tuteho ſpcheraduika — naſche wuwjedżenja ſtożuja ſo na tutón roman a tuż chżyſe ſo też tak poſtudżowacź a pſchinjeſe je jako wopor tutenmu pſchibohu. Dyrkotajo połoži denary na ſlĕbornu wopornu ſchkliczku a wotżali ſo ſpĕchnje. Nĕſko dyrbjeſche tola miſchtr pokaſacź, hacź je wſchehowĕdomy abo niż.

Potom cżerjeſche do rosbolinowe horow a wokaſche ſa Pětrom a Janom. Dokelż jemu nichtó njewotmołwi, nadpadże jeho wulka bojoſcź. Spĕchnje khwataſche do města a ſaſtupi do wojeńſkeje korczmy, hdżeż ſ jenej mjagawu daleſchich pjecź denarow pſchepije. Tu ſhoni, ſo njeje wożom ale hżeżacź legionow w kraju.

Pjany ſchmjata ſo Judaſch ſ doma, dże ſaſzy do żiwjatnizy a pſchenoſowa nihdże wonka w dżiwinje. Na ranje trjechi miſchtra ſ wucżownikami, hdyż po hórſkej ſchczeżży dele dżechu. Sthowa ſo pſched nimi. Seſtka ſo a wukupa ſo w rĕczy, wumy ſo w żwjatej wodże a myſleſche ſej, ſo je ſ tym żwoju winu a hrĕch wotmył, pijeſche roſchżehty cżiſtu ſymnu wodu do ſo a myſleſche ſej na Jakuba, kiż bĕſche tu niebjeſku rĕdl widżał.

Pŕenje pohladnjenje Knjeſa dyrbjeſche ... daſchej wĕſtoſcź daceź, cżehodża je tutu winu na ſo wżał.

Tolho dżeſche ſa tutej cżrjódku. Jan ſo wotpjet wobroczeſche, njepraješche pak nikomu nicżo. Też Domaſch ſo wobhladny, woſta ſtejo, doniż Judaſch jeho doſcżahny. „Sſmy horjeſa hacź pſchi wĕcżnym żnĕſy pobyli", praješche Domaſch, ſo njepraſchawſchi, hdże je Judaſch mjes tym pobył.

„Hacź k żnĕhej Wĕcżneho," ſnapſchecziwi Judaſch, „njetrjebam poſtupowacź; żnĕh Wĕcżneho mje naſtajnje wobdawa!"

„Schto to ſaſzy je, Judaſcho?"

„Sſtowo! Niczo wjazy hacź jene ſkowo! Ale njeboj ſo mje. Budu ſo jeho praſchecź, kak to je, wón tola ſkowo roſumi!"

Nĕſko Judaſch khwataſche.

Nadobo woſta Jeſuš ſtejo, wobroczi ſo, pohladny na Judaſcha a praješche ſ poždĕhnjenym wobliczom: „Judaſcho, ſy tu ſaſzy?" Judaſch njemożeſche tute pohladnjenje ani wokomik ſnjeſcź.

Smutkownje poraženy, ſ dżela pak wjeſoły, ſo je pruha tak derje wupadnyła, mohł płakacź ſ hańby ſ wjeſokoſcźu, padny, wo bójſtwje miſchtra bóle pſchepokaſany hacź hdy pŕjedy, na ſwoje wobliczo. Sacżuwaſche miſchtrowu ruku na ſwojej hłowje a ſłyſchi Jeſuſowy miły hłós: „Mój ſyno, Judaſcho, mój ſyno!"

Judaſch hiſchcże leżeſche, hdyż wſchitzy wucżownizy wokoło njeho ſtejachu. A hlej, miſchtr ſobny Judaſcha, wſa wobej ruzy ſe ſukuje a praješche ſwjatocżnje: „Praješe, każ ſej myſlicże; ſa koho mje cżłowjeſke dżeżo lubżo dżerża?" Japoſchtoljo bĕchu pſchekwapjeni, dijachu ſo ſ wotmołwu a praješchu to a druhe: ſa Jana Kſchcżenika, ſa Eliaſa — dóniż Pětr doprĕdka ſtupi a wótſje rjekny: „Wy, miſchtrje, wĕmy, ſo ſy ty Khryſtuſ, ſyn żiweho Boha!"

„Haj, haj," — wokaſche też Judaſch ſ druhimi.

Jeſuš kiwny pſched ſo a dżeſche, wotpjet kiwny. Judaſch mohł Pětra wobjimacź, tak ſo wjeſeleſche. Wſ ſcżinje prenjeho a w błyſchcżu tuteho poſlednjeho podeńdżenja dżeſche Judaſch ſa ninni ke kraſnej krajinje pſchi jeſoru a bĕſche połneje dowĕrcź na wulkoſcź a pſchichod Iſraela.

Hižo ſaſzy pſchithladżachu khori a buchu wuſtrowjeni, wobżydnjeni buchu wumożeni a dwĕlowazy tróſchtowani, dokelż tróſchta trjebachu. Nadobo pſchebohu ſo żohnowana żónſka ſ cżrjódy a ſawoła: „Sbóżny żiwot, kiż je Tebje noſył, a ſbóżne nadra, kiż ſy pił." A łhubi ſo wotpjet w cżrjódże.

A runje nĕtko, hdyż widżachu lubowany jeſor ſdala horow ſo błyſchcżeſ, praješche Jeſuš ſłowo, kotreż wſchĕm wucżownikam hacź do żra ſarżeżu do a jenoż Judaſcha ſ njewſchédnym wjeſelom napjelni. Miſchtr mĕenjeſche, ſo dyrbi wumrĕcź.

Maćerska wutroba.

(Egiptowſka bajka.)

Allaḥ (Bóh) bě żiwe a wſchĕ jeho ſtwórjenja rĕki a morja, wſchĕ **hory a puſcziny ſtworiż**

W rĕkach hrajachu hej krokodile a rĕżne konſtra, we morjach mjeńowſke ſo ſ hżiwotworami a ſpodżiwnej ſwérinu, w horach łakachu hłódne tigry a lawy na povad, a hady ſo ſjewachu w kĕcżinach, w puſcżinach ſlónczkim cżhu ſo ſpĕchne gazele a pżiane żirafy.

Jeno cżłowjek hiſchcże ſwórjeny njebĕ.

Allaḥ ſtupaſche dele k cżeſcźehódnemu wótrej Nilej, ſo by ſ jeho żiwjatego ſchſlikota cżłowjeka ſtworił!

A hlej! Jako Allaḥ ruku wuwſchestrĕwſchi do ſchlikota maſzny, ſakuſny ſo rak tam ſkowany ſa porſt Knjeſowy).

A tſi łapki żiwjateje krwĕ kapnychu ſ Bożeho porſta a womaczachu ſchlikot w jeho ruzy.

A ſ tejele, ſ Bożej krewju womaczanje pjetſchcże, ſtwori Bóh — maćerſku wutrobu. N.

Wróco do domizny.

(Hłóſ ſe wżn.

Ruċże wotżalujemy ſo hižo ſaſzo wot mjeńſcheho ſaſtanitſcża njedaloko wupſchestrjeneje wjeſki, a we poſnej jĕżbje dże nĕtko a njeże mje roſżudnemu, hkownemu dwórniſchczu napſchecżo, hdżeż wuſtupju, ſo bych ſbytny pucź hacź k ſtarſchilkemu ſtatokej pĕſchi abo traſch na „worzłowym konju" dokoncził. Nadżijomnje budu pożledniſchi łĕpſchinu wużiwacź móż, dokelż pôſkach ſe poŕrĕdnistwom telefona powĕſcź do domiſny wo ſwojim bórſownym pſchiłhadże. So njebudża żane pſchi tym naſpomnjene pſchecża dopjelnjene, na tym njeje ani dwĕlowacź. Bjes wuwſacża wſchĕ ſo wuwjedu po prawym ſmyſłu a wotpohladże. Jich pſchecżełne a wutrobite waſchnje mi to ſ dobom wobtrucźt, haj ſarucźi. Tak ſu wuhlady do dalſcheho pſchichoda wuſnamnje dobre.

Wuchotajo a ſtonajo w ſtajnym porjedże ſpĕchuje parowóś na cżołe cżaha do prĕdka pſches lubożnu, ſelenu Bożu ſtwórbu, kotraż ſtawa ſ dołheho ſymſkeho drĕmanja. Wſchudże, ſkoro na wſchĕch mĕſtnach, ſamożeſch dożyła nowe ſnamjenja powſchitkowneje, tuſkwilu pak hiſchcże dżijomnje ſo wotwinażeho pſchewróta dowidżeć abo pytnucź. Tu wobłeżbujeſch nadpadnu żiwiſchu jażnoſcź barbow bliżſchich żitnych ſahonow. Sſamo wobċĕrna cżĕmnomódra hola ſ wjerċornych ſtron naſ wobdawa, njebywa wjazy tak cżĕmna, każ bacź dotal. Sa krótki cżaż budże poczinacź woſpjet cżłowjeſku duſchu roſwjeſelowacź a natwarżecź ſe ſwojej kraſnoſcżu, kotruż potom poſtiċżuje w jara bohatej mĕrje.

Wobżaruje nanajhłubſcho, ſo ſo pominje tutón wobras, kiż podawa darmotnje a bjeſe wſcheho ſtaranja Boża ſtwórba. Daloko wotleżana ſteji hola, wupſchestrĕwaju ſo hona. Naſtajnoſcźi bĕch ſo wokſchewżał nad tym, ale lokomotiwa nima roſumjene ſa tole żadanje, kiż ſ nutrin pſchikhadża, a hanja pornjo dżiwjej wubĕhanjo njeſpróżninje k dwórniſchczu. Dożpjemy runje prenje wĕże, kiż ſo pſchi ſwonkownej muri poſbĕhaju, koraż mĕſtacżko hiſchcże ſakituje. Dalſche woſebne twarjenja, nowocżaſnje wuwjedżene, kiż cżinja pichitjomny ſacżiſchcźa na zuſcho puczowazeho, ſcżĕhuja. Cżaſto wobdżiwam pſchi pſchileżnoſczi drohotne kubła naſchich mĕcżanow — ſahrodki —, jich nimo mĕry horzu luboſcź a pſchichilnoſcź k tutym. Sarunaja wſchak dżĕ woſbżeżerjej tyſaż krócź wſchu nałożenu prózu a wſcho dżĕło, hdyż ſteja polne łżenjow a kwĕtkow, hacź do pôſdneje naſymy?

Dołhe, ſtitrócżne ſahwiżdanje a derje ſacżuwajomne popuſchcżenje ſpĕſchno'cże mje powuċzi, ſo dyrbju njewotſtorkliwe ſwoje ſmĕchi dorjadowacź. Wukonjach ſ tutej pſchicżiny pohnuty wſchitko. Wodżahnych hakle łohko, dopóſnach, ſo je jenoż hiſchcże mjeńſchina cżaża ke nuſnemu jednanju. Tohodla . . .

Poſledni wopuſchcżu wós, potom wobhonju ſo ſa kokom, njedawno tu dowĕrnje pſchepodatym. Bjes dalſchich ſadżiwkow wſchitko wobſtarach. Nihdże njepytnych napſchežiwjenja, traſch nĕchto podobneho, wſcho namaka ſwój dobry łónż. Spokojny wotżédu, ſ myſlemi njepſchitomny. Snoſchujżu ſo pſches daloke hona, pſchebywam w duchu pola ſwojich pſchiwuſnych. Tam nadeńdu mĕr a pokoj, kotryż dyrbju cżaſto — ſchtoż ſ wĕrnoſcżu wuſnaju — dożyła parowacź w dalokej żuſbże. Nia dobrowólnje mam tutu cżeżu njeſcź, na żadyn pad. Nuſowany bĕch wot wſcheho ſpoczatka, dla pſchitwożenego ſaſtojniſtwa, pſchebywacź ſa hranizami horzoluboważneho żerbſkeho kraſtka. Poſabżecże maczerneje rĕcże, dale ju ſażpĕwacź a wonjeczeſcźicź, ſkónczńże: ſchtoż je najſrudniſche ſa toho Serba, kiż je w njewuhojnej duchownej ſaſlepjenoſczi tak daloko ſo ſabłudźił, ſo ſaprĕwa ſwój żerbſti narod a pokhad, ſda ſo nam żerbſtim żynam a dżowłam ſwonka Lużiży wĕrje njepodobne bycź. Tola dyrbimy pak pod wuraſom najhłubſcheje ſrudoby pſchidacź, ſo tak je. Ssmy Serbow jenoż żnadna liczba a nimamy pſchewahi, njedżiwajżu toho pak dżerżimy hromadu jako ſwójba, dokelż Boża njewuſłĕdżomna wſchemohóż a mudroſcź poſtaja w ſchtwórtej kaſni: Lubuj ſtarſchich! S toho potom hnydom ſamo ſkeduje: Schtóż ſwój narod ſażpĕwa, njedżerżi jeho ſwjate kaſnje, hidżi a ſażpĕwa tak rjez ſ dobom nana a maczeŕ.

Njeje a njebudże jenje żadyn woprawdżity wĕrny ſchſcheſcżijan a cżłowjek.

Dwĕ wobſchĕrnej żerbſkej wjeſzy k wobĕmaj bokomaj pucża leżazej, hižo na ſwojej jĕżbje podótknuch. Wobſkle buriſte ſtatoſi ſ bĕlymi ſwiżlemi kiwaju naſdala mje żuſbnika. Bjes wuwſacża pſchiłĕhuje ſo kżdemu twarjenju ſahrodka, ſ dżela pſchiprawjena ſa hoſpodarſku potrjebu, ſ dżela pak ſa pychu. Sróſtne młode holiċża ſ nowżebitymi pohibami, roſpominaja dokładnje plan pſchichodneho ſkuſkowanja. Wcżipnje wobroczeja ſo wotpjet. Pſchirunam wjeſti ſ jeje wobydlerjemi mrowiſchczu: Pilnje a ſwédomiċże wukonja kżdy jemu napokażene dżĕło. Njech je też napinaġe a wobcżeżne, pſchinjeże pak bohate płody. Nimo ſtrowoſcże cżĕła pſchinjeże duchownu cżerſtwoſcź a cżiſtoſcź. Kak rady bĕch tola pjero ſamċnik ſ burſtim naſtrojom, hdżeż mohł pſchebywacź we ſwobodnoſcżi ſ poſbĕhowazymi myſlemi. Potom żoli wutroba błakny pacżeŕ k wyſchinam. Dyrbju wuſnacź: Sym ſpytany, njejżym ſwobodny, nĕſchto njedżej popaſpominam wſchu woprawdżitoſcź, po minjenym cżaſu woła ſaſo winowatoſcź. Domcżk mój łuby, ſłoċżany tu dy . . . ſanoſchuju ſahoricże, wuhladajo wótzowſke wobżeżeńſtwo

Kak bě cyganka burowku přećiwo wobkuzłanju poradźiła

(Z ludu wot Bj. Kr.)

Burowka w Stróži mĕješe kruwu, kotraż jej z mlokom wulki wużitk dawaše. Nadobo přesta dejić, a wšitka pomoc bě podarmo. Přińdże tam do dwora bórzy po tom cyganka a proseše hospozu wo kusk butry. Burowka praji, zo žanu nima a zo żeživi kruwu kaž wola. „Knjeni maće!" rjekny na to cyganka, „wašej kruwje je nĕšto načinjene; zaplaćiće mje, to pomham wam." Burowka ju hnydom zaplaći, na čož cyganka jej poda horstku zela, při tym praji: „hdyž budźeće zaso khlĕb pjec, dajće te zela do noweho hornčka, w kotrymž so hišće ničo wariło njeje, a stajće jón do pjecyneje wotwjery. Při tom njesmĕće pak nikomu ničo požčić a dyrbiće starožować swój dwor, zo by nichtón přistup njeměł, přetož hdy by tón kuzłaŕ z wašeho doma jenož stwjelčka dostał, by waša próca podarmo byša." Burowka při najbližšim pjećenju khlĕba činješe po radże cyganki a w hornčku hižo sylnje praskaše. Ruče wubĕża burowka won a widźi susodźinku, kotraż runje z třěchi burowki słomičku wućahny. Burowka da so na nju: „Ty zaklata krokawa, to sy ty, kotraż mi mój wužitk z kruwy bjerješ!" Naposledku, hdyż bě kruwa ze stadła dom přihnata, nadeji burowka eyły horns połny mloka. Kuzłarńca wšak burowku wobskorži pola suda, ale tohodla wosta přeco wo wsy hač do swojeje smjerće „kuzłarnica".

Přilopk.

* **Kraj bjes ſtarych knjeżniczkow.** Tibetanka, kotraż bĕſche ſ jenym prjedawſchim jendżelſkim konſulom wożenjena je knihu wudała, w kotreż ſwój huſto wopaczny poſtudżeny kraj pſchecżiwo wſchelakim njedoroſumjenjam ſchkita. Spitżowarżelka ma klinczaże mjeno „Rin-Cheu-Lha-Mo", ſchtoż po ſerbſku traſch „bójſki pokład" rĕka. Tutón „bójſti pokład" powĕda w knihy, ſo w Tibecże (hórſki kraj w Aſiſkej) żanych ſtarych knjeżniczkow njeje. Wobhladajo wot kłóſcherſtich knjeżnow, njeńdże żana jón ka bjes muża pſches żiwjenje. Tibetanka njekuri a wſda ſo pudora a ſchminkowanja. Tajke ſhożowne wobſtejnoſcże drje ſo nihdże wjazy na ſwĕcże njenadeńdu.

* **Radikalny ſrĕdk pſchecżiwo khripje.** W Cairo Montnotte w Italiſkej leżeſche 81 létny bur Felige Gagliardo hižo nĕkotre dny we łożu. Cżeſka khripa bĕ jeho nadpadła. Khoroſcź a hmjiża jeho tak pſchelecżeſchaſchcź, ſo bu żiwjenja ſyty. We wokomiku, hdyż bĕ ſam wo ſtwé, dżeſche k wokna a ſtoċżi na bróhu — to rĕka, chżyſche łkoċżicź, pſchetoż njepadże hacź dele ale padże na telegrafowy grot, kiż jeho jako gumijowy bół wróċżo wjerchny a ke khežinej murí cżiſny. Tu ſta pak ſo druhi dżiw. Stary muż woſta ſe ſwojej ſpaniſkej łuknju ſa hodżiż wiſżo a bimbaſche ſo nĕtk ſe ſwojej khripu mjes njebjeſami a ſemju. Pocża żałoſtnje wołacź. Pſchecżeſcźo a łużodża pſchikkwatachu, wotwoddżnychu jeho a tyknychu jeho ſaſo do łoża. A nĕtk pſchindże tżeċi dżiw: Gagliardo (ſchtoż po prawom „możny" rĕka, bĕ ſo pſchi ſwojim artiſtiſkim ſwjeżowanju tak roſhoril, ſo żyku ſwoju influenzu ſaponni, ſymiża jeho wopuſchcźi a wón wotkhori. Snatym je ſ wulkej roſbudżenoſczu powdał, ſo chże nĕtk hakle prawje żiwy bycź a żiwjenje wużiwacź.

* **W muknizy mjetelow.** Jena ſ najbóle ponmjenjenych płahowarńow zyłeho ſwĕta je mjetelna muknitza (farma) w Berkey w Kentu. Tu płahuja ſo miljiżony mjetelow a tċżepotakow w kżdem lĕcże, kiż potom ſwojej wucżowanje naſtupja do wſchĕch dĕżelow ſwĕta. Londonſke ſwérinarńu (zoologiſki ſahrodu) na pſchi. ſaſtara tute muknizu ſo do domu pſchekaſanżow. W ſaſchkem lĕcże ſu ſa Londonſku ſwérinarńu ſamu w muknizy 89000 ſchtuk wĕſteje mjetelneje drużiny, rjanoje banehy w barbach każ żełwina abo każ pawjaze łopuſchne pjera płahowane bżeż. Hdyż tule mjetelnu muknizu wopytaſch, to widżiſch tam poły, kotreż wucżinja wjeſeli dĕki leżownoſcże, ſ wuſkimi mĕſchkami ſe żiđżimy pokryte, a żyże mĕſtno cżini ſaczińſchi jako by bylo ſ balonami wospełnjene. Tute mĕſchki, ſ kotrych ſo wjazy hacź 800 wużiwaju, wotdżerżuja ſuſtanzy wot toho, ſo njebychu roſcżeżkałe a ſchkitnja cżerwje płahi płacżkami a też płched jich naſżurowiſchim njepſchecżelom, Ichneumon-muchu.

* **Nowocżaſne pſchiprawjenje kinſkeho piſma.** Hdyż ſe Turkowſka ſo hižo roſbudżiła, arabiſti alfabet wotſtronichi a jón piſmikam nawjeċżornje kulturny pſchiprawjachu, je ſo też Kinſka ſa tutu revoluzionarnu krocżelu ſaſtajiła. Kinſke piſmo dyrbi ſo bożynje ſjednoricź. Na mĕſto wſchelakich korożże dotalneho wobraſnjeho piſma ma jednory alfabet ſtupicź ſ „jenoż" — 1000 piſmikami. Wjednizy tuteje reformy wobkruċżeja, ſo to potrjebnoſcźam kinſkeje duchownje ſdĕlawoſcże dożżiła dohaſa. — Schto budu europiſke kulturne rĕcże ſe ſwojimi 26—30 piſmikami k tutemu „porjedżenju a ſjednorjenju" rjez?

* **„Wón" 75 000 dollarow ſa lĕto, „wona" 100 000 dollarow ſa mĕżaz.** — „Wón" to je preſident Coolidge ma na lĕto 75 000 dollarow dohodow, „wona", mjenujo knjeżna Doris Reig, na mĕżaz 100 000 dollarow! „Jeje" dżĕło je pak też wo wjele ważniſche. Mjes tym ſo „wón" jenoż jedyn kraj regĕruje, dżĕła „wona" modelle ſa koſtumy w jenym wulkim Newyorkſkim koſtumowym wobchodże! Potom drje ju tute koſtumy też kĕtżo ſelene.

3. přiloha k čislu 78

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 3. haprleje 1926

Wo njestajnosći jutrow.

Nětkótžkuli je žo hižo praschał, cžehodla zyrkej pschi zastajenju jutrownizkich žo po měsazku słožuje. To dże wobčo nastary židowski nałožk, kwój pažah po prěnim połnym měsazku po nałětnej runonóžnosći zwjeczicz. Chrystuš semrě pschileżnje pažahowjeho zwjedženja pjatk 14. nisama na kschižu, so by 17. nisama z mortwych stanył.

Mjes tym so požmjertny dżeń Wumožnika zyle kschesczanstwo z dawna žem shromadnje zwjeczesche, njebjo dla zwjatocznjeho wotmjenjenja horjestawanja žana pschesjenosć. S dżela dżerżacych žo 16. nisama, z dżela pschepołožichu dopomnjenje na rosbuchnjenje towa na jedyn połdźischi dżeń.

Naschi a wjeczorny kraj žo dołho a husto dosć prawje *zatrjeże dla tuteje wschelakorjesce wadsesschcej.* Hakle w lěcze 325 a to na konzilu w Nicéa žo wujednachu. Tam žo postaji, so žo jutry kóždołětnje prěnju njedżelu po połnym měsazku, kiž na nałetnu runonóžnosć (Tag- und Nachtgleiche) sczehuje, zwjeczа. Padnje pak połny měsazk na jenu njedżelu, dha žo jutry pschichodnu njedżelu zwjeczа. Nałětna runonóžnosć běsche tehdom 21. měrza, njewosta pak dla njewěsteje julianskeje protyki trajnje na tutym dnju.

Po nicéaiskich postajejnach ma zwjedżeń jutrow mjesu mjes 35 dnjami. Najsaznischi termin je 22. měrza a tehdom, kaž posledni ras w lěcze 1818, hdyž połny měsazk na 21. měrz padnje a tutón dżeń sobotu je. Najpozledischi dżeń może 25. haprleje sa jutrownizku być. Kaž 1386, hdyž je połny měsazk 20. měrza, a pschichodny — potajtim prěni po nałětnej runonóžnosći — na 18. haprl padnje a to runje njedżela je.

Někotři žo bojachu, so mohło nałožowanje žehi wotkhilenych astronomiskich taflow mjes wěriwymi nowe swady dla jutrowneho termina nastacz, też hmadź tohodla, so njeby kschesczijanski zwjedżeń se židowskim pažah žo trjechił. Tuž shromadzischa w Nicéi wobzebite wobliczenje połneho měsazka wobsamknu. Njedżerżachu žo pschi postajenju jutrowneho měsazka direktnje wo prawdźiteho měsazkowjeho stejnischcza, kaž je astronomiske tafle wotmjenjachu, ale wobliczi je po tak mjenowanym „zyklusu“ a „měsazkowym zirklu“. Tu jednasche žo wo jenu 19 lět wopschijazu periodu, po kotrejež wospjetowanju měsazkowe phasy (pschemjenjenja) sazo na samżny dżeń padnu. Hdyž trasch je w prěnim lěcze na psch. nałětni połny měsazk 5. haprleje, dha žo dżeń pschechodneho w běhu 18 lět nastajenje pschemjenja a hakle po 19 létach jewi žo połny měsazk sazo 5. haprleje.

Spoczatk tutoho měsazkoweho kola (zirkel) postaji žo léta jedyn do Khrystuša, dokelž žo tehdom lěto, potajtim 1. januar, z nowym měsazkom sapoczinasche. Schtóž chce nětko z pomozu tutoho zyklusa jutrownizku na wěste léto zez wuliczicz, dha ma žo najprjódy postajicz, kotre léto to w kole 19 lět wopschijazeho měsazkoweho zirkla je. To žo stawa po „słotej liczbje“. Kak žo to wobliczi? Najprjedy pschiliczischi létnej liczbje 1 a dżelischi potom dostatu liczbu do 19. Słutk je potom „słota liczba“, njewostanje słutka, dha je 19 žame.

Na pschikład: Kotra je słota liczba sa léto 1899? — 1899 + 1 = 1900 : 19 = 100. Dokelž tu słutka njeje, je 19 słota liczba. Dale: Kotra liczba budże słota sa léto 1922? — 1932 + 1 = 1933 : 19 = 101, słutk 14. Słota liczba rěka potajtim 14.

Smějesch słotu liczbu jeneho léta, potom pytajsch jej pschitklučkowazy, w měsazkowym zyklusu wosnamjenjeny datum nałětnjeho połneho měsazka. K tuomu datumej ma žo tydżeńšti dżeń wuliczicz a pschichodna njedżela je potom jutrownizka.

Tydżeńšti dżeń, na kotrymž je połny nałětni měsazk, wulicži žo z pomozu „kótónczneho zirkla“ a to w czasu julianskeje protyki. Tutón wucži, so porjad tydżeńskich dnjow po 28 létach na samżne měsazne data padnje. Běsche na psch. 1. januar w lěcze 10 póndżela, dha wěm (po julianskej protyzy), so hakle sa 28 lět tutón dżeń wospjet na samón datum padnje. To pschińdże se schehowazeho wobliczenja: Léto ma 52 tydżenjow a 1 dżeń. Tuž dyrbi samżny měsazny dżeń tóždołětnje wo jedyn tydżeński dżeń dale krocżicz. Stawa žo to? Nć. Tutomu porjadnemu krocżenju sadżewa pschestupne léto, kiž kóżde 4 léta žo sjewi, a tohodla trjechi žo samón tydżeński dżeń hakle kóżdy ras po 4×7 = 28 lět.

Dołhi czaż jej myślachu, so žu po Nicéiskim wucżenju dobre sarjadowanje w postajenju jutrowneho zwjedżenja namakali. Ale po czażu pokasowachu žo mno he njedostatki, kotrež jej sańadne porjedżenje a pscheměnjenje rasnje wužadachu. 191étny měsazkowy zyklus kotrež je w 5. lětstotku psched Khrystušom wuczeny Athenijan Meton wulicżił, běsche wo 1 hodźinu 28 minješkinow pschetrótki. Tutón smylk njeje najprjódy zara wulki, tola pak žo sta, so po 310 létach měsazkowe pscheměnjenja wo 1 dżeń z a z ch o sajtupichu. K tomu pschińdże, so wot Cżasara sawjedżena julianska protyka, kotraž na pokdra tyšaz lět pkaczeše, dżeń a bóle swoje smylki jewješche. Hdyž stónczinje bamž Hrjehor XIII., tamny wulki reformator wobliczenja nascheho czasa, sapschimny, běsche julianska protyka hižo wo 10 dnjow z a njebjezami. Tutón njedostatk z tym wotstroni, so na schtwórtk 4. oktobra 1582 hnydom pjatk 15. oktobra *jeschehowaczi dale.* Też na druche waschnje wuporjedża smylki julianskeho léta, kotrež běsche pschedobne a pschewjele pschestupnych dnjow mjesesche. Po Cżasaru běsche kóżde léto — mjesesche tehdom 366 dnjow —, kotrež so do 4 dżelicz hodżesche, pschestupne léto, dale też kóżde tyšazlétne léto. Hrjehor dasche jenoż te jako pschestupne léto pkaczicz, kotrychž spoczatkne liczby (1600, 2000, 2400 atd.) žo do 4 dżelicz hodżachu. Tohodla njeběsche 1900 žane pschestupne léto a to po protyzy „nowjeho stila“, kiž žo hrjehorjanska mjenowasche, pschecziwo julianskej „stareho stila“. Pisches tutu porjedżenku nacheho czażaliczenja žo mjes druhim dożpě, so nałětna runonóžnosć na lětnjeżazy žo bliżko 21. měrza dżerżi a tak njebodża žo jutry do lěcza pschektorczicz, kaž by žo to po julian'skim po czażu stało. Lilius, zkawny mathematikus (liczeř), porjedži dotalne wobliczenje nałětneho połneho měsazka psches nowy měsazkowy zirkel.

Po dołhim wobaranju sawjedżechu evangelšzy we lěcze 1700 Hrjehorjansku protyku, ale tu a tam dżerżachu žo hischcze dołho stareho wa'chnja wobeńdżenja jutrowneho swjedżenja. Hakle praktiskemu smyślenju a wlíwej pruskeho krala Bjedricha II. (Wulkeho) maja žo dżakowacz, so stónczinje dozynje 1778 porjedżenu zyklus wužiwachu. A tak njenasta wjazy tajki rozdźeł, kaž w lěcze 1744 — tehdom skožowachu žo po wobliczenju tak mjenowanych Rudolfin'skich astronomiskich taflow — so evangelšzy jedyn tydżeń prjedy jutry zwjeczachu hacž katolšzy.

Jutry.

Što klinča tak zwony, što wyska tak spěw?
Što krasni tak hona nam nałětni kčěw?
Dżens jutry so swjeća, Knjez z rowa je stpił.
Je smjerće put rózdrěł, kiž běše jom' kryw!

Što nocheył so kłonić, što nocheył so kać?
Stó cheył so we hrěchach k tej haúbje traš znać?
Tom' běda je wěsta, je hórši hač had,
A sebi wón budże drje jónu też kat!

Što nocheył dżens česčić, što nocheył dżens žnjeć?
Stó cheył so snadź hordźić, so djabolscy wlesć?
To khudušk je špatny, tón nima też česć.
Je čěmnosće służebnik a hrěšniwa lesć!

Njech zwony nam klinča, njech wyska duž spěw!
Njech khwalba so njese pod njebjeski kryw!
Zo bychmy też jónu, hdyž kóńči naš čas
We Khrystusu Knjezu też stanyli zas!

Pawoł Krjećmar.

Jutrowny zajac a jutrowne jejka.

Po starym ludowym pschimjerku lehnje jutrowny sajac jutrowne jejka. Kak pschińdże pak lud na tutu spodźiwnu myšl a swjck mjes sajazom a jutrownym jejkom? Pódla mnohich wukładowanjow, kotrež žo z tutym ludowym pschimjerkom saberaju, njesba žo z tamne njesajimawe, na kotrež wěsty farar Reichardt pokasuje. Wono pschińdże k jadru tuteje wězki wo wjele bliże, hdyž pschirunajo rostožuje, so w někotrych krajinach k sajacej njepschispeja, ale wokzebitym ptaczkam, tak na pschikład

Khodojty.

Přenjotny roman wot Jlsana.

12] (Pokračowanje.)

Ważnje rjekny Lischka: „Tak skrótka žo tajke wězy wotbyjcz njehodża. Wschelake žo stawa, schtož žtebi człowjek prawje wujažnicz a rozumicz njemóže. Nasch njebóh nan bě z nanom nascheho knjeza Ericha jako służobnik w lěcze 1560 bydom dżeći telko wot slych duchow czerpjerć, so wone zyle žiwjenje na to posahyte njejžu. Bě jich na žydowskej dżeći, kotrež sły duch krjudowaschc. Wone po schtomach a po murjach łażachu kaž łóczki a běhachu spěšnje po rjetach. Jich wobliczа, hdyž žo dżeći rosbnjewachu, běchu tak žadkale a hrósbne, so kóżdemu, kiž žebi swěri, na nje pohladacz, włosy na hłowje stawachu. Husto běžachu k wodze, kaž chcyle žo zalepicz, ale wostachu nadobo pschi wodze z měrom slejo a prajachu: „Wulki muž — tak mjenowachu Boha — nam to njedowoli.“ Tute dżeći rěczachu wschelake zuse rěcze, kotrež zenje wulke njeběchu, z wulkej spěchonoscju. Wone wědżachu też, schto žo runje druhdże stawa, na pschikład na radnej thězi. Jene dżeco prajesche jónu Katyrnje Gereits, kiž běsche w rjadnizy žyrotowanje, so radni knjeza runje wobsamkuja, jeje žyna Jana Claessa do Haaga połacz. A hlej, wež wupokasa žo jako wěrna. Tute dżeći běchu jara rosbhorjene psched durjemi někotrych žónšich a cżinjachu tam wulku haru. Wobzebje pokasowachu na žónsku z mjenom Bametie a wołachu, so je ta jich sakuskała. Dżeći lećechu jónu spěšnje po muri horje na wěžu, sebjedachu žo na swony a bijachu na nje a wołachu, so pridży wot tam njepóńdża, doniž njebudże Bametiz we wohnju žedżerć. — Tak je nam nasch njebóh nan husto powědał.“

Scholta pschińdże sazo nuts: „Bižo je pok nóz wotbilo, lubi ludźo, bżicże dżenża domoj a powědajmy žej druhi ras sazo wo tych wězach!“

Wschitzy sapłaczachu a dżechu pomalku, kóżdy do žiwjeho domu. Jenož Lischka njeńdżeschc hnydom domoj ale cżinješche dlesche kolo po lěsu, so by hladał, hacž nihdże nichtó dźiwnim njekoji.

VII.

Nasajtra rano pschińdże Lischka k wyschschemu hajnikej Jurjej Haasy, so by z nim žobu k dżelacżerjam schoł, kiž sjmnrěczki žadżachu. Po puczu powědasche Lischka Jurjej, schto je wjera wjeczor w korczinje pola Schokity w Dolizach hlyschał. Jurij kedżonje na wschitko poglučhasche, potom rje...:

„Hdyž běch we Wólschizach hajiśli, tam w korczinje, kotraž pschi hlownej drózy stej, po kotrejž wjele pschekupzowy se wschěch krajow puczuje, husto wo tajkich wězach powědachu. Jónu powědasche jedyn pschekupz wo wětrym Pětru Bourgotu ze Besançona. Wón prajesche: Hdyž Pětr Bourgot, dżewjatnatcże lět stary, skót paješche, bě w tamnischej krajinje wulki słuwk, tak so jemu zyły skót roscežka a njeměješche jón wjazy namakacz. Pytajo za skotom trjechi stjoch czornych jězdnych na czornych konjach. Poslědni z nich so jeho wopraschа: „Schto cżinisch?“ Pětr wulkorži jemu žwoju nuju. Jězdny jeho pokojesche a žlubi jemu pomoz a rjekny: „Jeli žo mi jako žwojemu mischtrej zyle podwolich, tak njeschchodži twojemu stadu ženje ani wjelk ani druhe torhaze swěrjo! So cżi ja wěrnosć rěczi, dopokażu ći tym, so žo wschitkón stót sazo namaka a potom chżu tebi hischcze pjenjezy dacż.“ Pětr žlubi, so chże wschón jeho bycż a sa tři abo schtyri dny sazo na tute městno pschińdże. Hdyž Pětr někto zyły skót sazo namaka, dżěsche wón na wotrěczane městno. Jězdny tam hižom na njeho czakasche a praschesche žo Pětra: „Chżesch mi pschezo žłużicż?“ Pětr rjekny: „Schtó by?“ Jězdny znapschecżiwi: „Szym służobnik wulkeho wjercha hele, ale njeztrěb žo tohodła. Wotrjekli žo žwojeje wězy a dostanjesch, schtož žym tebi žłubił.“

Pětr, kiž bě mało we wěrze roswuczeny, to žlubi. Djabol poda jemu synmu kéwizu k wokoschenju. Potom rjekny djabol, so Mosjet réka a sakała Pětrej žo modlicż a do zyrkwje khodżicż. Wjelki dże Pětrowemu stadu njeschkodżachu, ale pjenjez njedosta. Jónu pschińdże k Pětrej Michał Berdung, kiž z duchom Guillemin wobkhadżesche a pschinješe jemu žałbu a praji: „Pětrje, wušlekaj žo nahi a z tutej žałbu žo žałbuj; potom dostanjesch wot ducha Mosjeta słubjene pjenjezy.“ Pětr žo wušlekaršcki wuzałobowa žwoje cżełko a hnydom mjesesche schtyri nohi a kožmy kaž wjelk; wón běhasche se spěschnoscju kaž tuhón. Też Michał Berdung žo žałbowasche bjes toho, so by žo wušlekał a hu też wjelk a tak běhaschtaj někotre hodżiny kětije kaž wětšit. Potom žałbowasche Michał jeho a žebje žamełio z druhej žałbu a hnydom běschtaj sazo cżłowjekaj. Wobej žałbje da Michał Pětrej a rjekny: „Tutej žym wot žwojeho mischtra dóstał.“ Pětra sajachu posdżischo a stajichu jeho psched žud. Tam wón powědasche, so je žo hutso žałował a jako wjelk wokolo běhał. Pschi tym je jónu schesez adno dżowniletneho hólza je subami pschimnył a sakuzał, jónu schtyrikétnu holczku skonzował a ju zezrał hacż do jedneje ruczki; jenej wóšym abo dżewjeczlétnej holczy je krew wuzmzał, też z wjelczżami je wokolo běhał a wobthadżał. Posdżischo je jemu jeho mischtr dał hischcze popjeschéry próch a z tym je žebi dyrbjał kéwizu narybowecż; to je też cżinił. Hdyž je potom z tutej kéwizu kajkikuli sderžatow žo dótknył, wone hnydom zlakmychu.

Lischka rjekny: „Tuje powědanczka ku mi tak žpodźiwne, so njewěm, schto mam žebi myślicż. Bych rad z cżertom porěczał.“

„Njepschej žej toho, lubi Lischka, nětkotrykuli je žebi na sczěnu zeho molował a wón je pschischeł, też wo tym žym wschelake wězy žłyschał.“

Tak powědajo pschińdżeschtaj k robotnikam a žłyschescheschtaj wulke hawotowanjo. Woni stojachu wokolo Handrijoweje žony, kotraž płaczo a schkrěczo wołasche, so je bliško pschi tom na łuczay rano kosu sa kolik pschiklepała, so by *go tom pahło.* Po pucziku bonnoj krocżo jažkyscha kosu zrudnje mjetokacz a žo wobhladnywschi je wubladała wjelka, kiž žo z njej torhasche. Prjedy hacż dobéża wróczo, bě kosa mortwa. Wjelk dżyscze kosu sezracz, ale wona wsa kolik a žmyknu jeho psches hłowu a prěnjej nohy a pschi tym sjedże wjelkej koża dele a wuhlada cżłowjeczu ruku a na mjeswoczu žpósna, so je to stareje Julíny hólz Traugott. S dżełom bě kónz. Nobocżenjo cżehnjechu z hajikom a lěsnym po schkiwem pucziku k małej, hubjenej khęży z rostorhanej žłomjanej zżeży, kiž na kónzu lěża stojesche a hdyž stara Julia z njerjanym smorschczenym mjeswoczom bydlesche.

Psched klétami běchu we wšy někotři na nuór schorjeli a sa tuthy běhu Doliczenjo tutu budku z drjewa pschi lěsu zdalemu wot wšy natwarili a do njeje khorych nožkli, kiž tu semrěchu. Potom stojesche budża léta dołho próždna a nichtó do njeje njesastupi ani dżeći. Jeneho dnja pschińdże masana rostorhana starscha žónska z jednym wokom a z měchom na thribjecze, z kotrehoż maty, z hustymi łożmami porosczeny hólz kukasche, k Scholeze do wšy a prajesche, so njemóże hłodu a bolazych nohow dla dale a so chże tu wostacz.

Scholta njewědżeschc žebi rady a praschesche žo wjeznjanjow, schto ma cżini.

Drjewjaŕ Handrij praji: „Žónska njech do budki w lěsu dże, kuik stareho poglešchcża sawěsce Scholta da a sa jeseń cżesnj žo my wjeznjenjo tak dołho starací, doniž njebudże žona sazo dale hicż muž abo žo žama sastara.“ A tak žo sta.

Hdyž běschtej nosy sajikej, njeńdżesche Julia dale, ale žiwjesche žo se schesżwanjom sahodnio a kaž prajesche, se pytanjom wschelakich sełow, kotrež w Budyschinje pschedawasche.

Tule žónšku njemóżesche nichtó rad a nichtó z njej se wšy njewobkhadżowasche. To bě jej runje prawje. Mokoło twarjenczka bě najwjetschi njeporjadk. Tu rosczechu cżernje a khohonjo, tam leżachu wulke hromady žuchich kakołow, tak so bě cżežko namakacz schcżežku, kiž do budki wjedże.

(Pokračowanje schćěhuje.)

bacžonej we Westfalskej a kokuli w Solingenje, potajtim wujnamnym pschipowědźerjam nalěcža. S tohodla sćehuje, so pola nicho jemu pschinarodzena wjeselkosć na nalěcu saleji a je so tohodla jako pschinoschowar jutrownych jejkow wulwolił, kotreż bźěcźi pod sunjeczom a wjeselom w sahrodźi a na luzy pytaju. Woni to srosumja, so jim sajaz, kotrehoż ſ jeho wjeselkych doskakow a hrajow na bliskej lěsnej luzy sem snaja, jutrowne jejka khowa. Tuto wulożowanje dobudźe hischcze na woprawdźitosći, so je jutrowny sajaz w ludowym pschiwěrku młodschi a jutrowne jejko starscheho pothoda. Tak je sej lud k dodawanju jejkow pschihódnych darlicelow namakał — kokulu, bacžona a słónczinje tež sajaza. W katolskich krajinach nawjeckorneje Němskeje stupja na město sajaza sama swony. Měnja, „so selceny schtwórtk swony do Roma puczuja a pschi swojim nawróczenje w jutrownej nozy w powětrsje jejka na semju dele padacz dadźa, kotrez potom bźěcźi pschi prěnim jutrownym swonjenju sama w kerčkach a sahrodach a na łukach pytaju".

Bjerce so na kedźbu při wuživanju bananow.

Jedyn rostlinojedźer (vegetarian) pischе sćehowaze:

Dźowka naschcho pokkadnika, 19 lět stara, je po wuživanju bananow na sajedojscenje wumrěła. Lěkarske wuswědczenje rěka: „Sajedojscenje ſ bananami, kotrez su po dacźu byle wot jedojteje muchi wopłodjene." Dźowka běsche trochu schwischna a lěkowalche so ſ bananami, so by trochu stokitnyła. Jenoho dnja dyrbjesche wot so dawacź. Pod druhim rjebkom namaka lěkař sacžekkosćź wulku kaž hroch. W běhu 24 hodźin sacžekasche jej žiwot. Lěkarjo radźachu k operazijii w klinizy. Sacžekkosćź běsche pschiběraka a hižo tak wulka kaž dźěcźaza hlowa a srosćena ſ bruschnym krywom. Wot wonka bě pižana, podobna ananaſowemu płodej. 6 lěkarjow běsche pschitomnych, dokelž bě to srědka sajimawy pad. Hižo 4 podobnich padow bě tu było, kotrez so toharunja je smjercžu skónczichu, ani jo buchu lěkarjo woprawdźitu pschicžinu namakali abo spóznali. Znjy delni žiwot je pjeza tak sajedojscenu był, so běsche kóždakuli pomoz podarmo. Tohodla su k tomu rosćudej pschischli, pschi pschichodnych padach dołnka operazije wjazy njecžinicź, dokelž je to tola bjes wuspěcha.

Po operazíji běsche dźowka saso doma, dobra wjeselka. To pak trajesche jenoż 2 dnjej, potom dyrbjachu ju saso do kliniki dowjesć. Sotra a lěkař běschtaj na dnjomaj we wobydlenju, dokelž liczachu ſ tym, so je dźowka snowa ſkhorjela. Na druhim dnju wona wumrě."

Tole powěsć budźe mnoheho lubowarja bananow satrachcecź a sawěsće budźe so nechtóžkuli ſ bananami dźiwacź trochu podrobnischo saběracź, dokelž je banana nimale woblubjeny a rad jedjeny płód. Tuž je so sa tym śledźiko, shonicź, ſ kajkej pschicžinu je mohło sajedojscenje nastacź, pschetoż niehodźi so wěricź, so je to, kaž je so wuprajiło, ſ wopłodjenjom pśches jedojtu muchu nastało. Tu dyrbja zyle druhe wězy sboureczecź a tudy chcemy wosjewicź, schtoż je wěsty k. Grabe wo swojich naschonjenjach we „Vegetarifkej Presse" napisał.

Wschě banany, kotrež postaja so sa transport, wosłebje do Europy, sberaja so zyle selene a njesrałe a tu pschindu do wosebje k tomu postajenych wumjeśjan swohrěwanych měsnoscźow, so buchu doirawile. Pschi tom je so wulkuschiko, so wutepjenje rumnoscźow ſ petrolejowymi kachlemi najlepje tyje dosrawjenju a wosebje płodam dodawa rjanu žołtu barbu. S dalschim śledźenjom so wobkrucźi, so je pschi tom sc skutkownym žiwjokom płun, kotrež so pschi palenju śwěcźenja twori a aetylen rěka. Tola ſ tutym wuśledźenjom njejsu so spokojili. S nowa su poſpytowali, płody pod huste stany powěschcecź, kotrež buchu potom ſ tutym aetylenowym płunom napjelnjene a ſ tym so dozpě, so płody wiele śpělschnischo a rjeńscho sezoritnuchu.

Kak daloko so tuta methoda tu w Němskej hižo natožuje, njeje znate. Na kóždy pad hodźi pak so derje myślicź, so płody, ſ kotrymiż so na tole waschnje wobkhadźa, dyrbja jedojte žiwjoły we śebi měcź, dokelž móża płunojte twórby wschudźe so pschedobywacź. Tež pola bananow, kotrež su we měsnoscźach ſ petrolejowymi kachlemi wutepjenych dosrawite, móże so se sajedojcźenjom płodow liczicź. Sazyła na to njedźiwajo je pak tola zyle wěste, so schcźipanje njesrałych płodow a jich wumjeńsche dosrawjenje dyrbi we jich wuwicju a wutworjenju hižo wulkotne pscheměnjenja wuwokacź. Wichitke tute cźinicźele każa sawěscze organismus, sazyła hdyž so tajke płody, kaž je to pschi lěkowanju waschnje, we wulkej mnohoscźi wužiwaja. Tuž dyrbi so psched tym warnowacź, pschewjele bananow jeźcź a radsicho wjazy domjazych płodow wužiwacź, tiž su dospołnje dosrawite. Dokelž pak sawěscze psches symu bjes južnych płodow njewutrajemy, je radno, radsicho žuschene južne płody jeźcź, kotrež su so tam na městnje dosrawite a so žuschite. Domorodne žadarstwo wschak njeje hischcze tak daloko, so wjshem potrjebnoscźam wutrjechi, a tohodla dyrbimy so ſ tym prózowacź, so by so žadarstwo bóle pěstowało a so by domjazy žad runje tak dobry był po kajkosći, jako wukrajny. Pschedewschem pak dyrbi runje tak tuni bnyć abo hischcze tuńschi, jako wukrajny. Hdyž hakle smy toho dozpěli, budźe mózno, nasch lud psched tajtimi žrědkami, tiž cźkowjeka khorjeho cźinja, sakhowacź.

Z kotrej rěcu přińdu najdalc?

Rozpomina Bjenada-Kamjenčanski.

Při tutom prašenju jedna so jenoż wo europiske rěce. W Europje naličimy přez 50 wšelakich rěcow. Rozrjadujemy-li je do najhłownišich, mjenujcy do germanskich, romanskich a słowjanskich, to dostanjemy sćehowacy wobraz:

Germanske rěče: Jendźelsku rěc rěci wšo hromadźe 150 milijonow ludźi, z nich pak je wjetši dźěl w Amerioy žiwy. W Jendźelskej samej je jenoż wokolo 44 milijónow. Němsku rěc wužiwaja 81 milijónow, holandsku 7,3 milijónow, šwedsku 6 milijónow, nimo toho 2 milijónaj w Americy, dansku z norwegskoj a islamskej 5,5 milijónow a vlamsku 4,2 milijóny.

Romanske rěče: Spanisku rěc rěci wšo hromadźe 52 milijónow ludźi, z nich je najwjetši dźěl wo Južnej Americy, Srjedźnej Americy, w połdnju Połnoceneje Ameriki, na Nawjeczornych indiskich kupach, Filipinach a w Połnocnej Africy.

Francowsku rěc z wallonskej a provenalskej wužiwa 50,5 milijónow, portugisku 24,5 milijónow, italsku (włóšsku) z rhaetoromanskej a ladiniskej 37,5 milijonow a rumunsku 11 milijonow.

Słowjanske rěče: rusku rěc rěci 106,5 milijonow, pólsku, masursku, kašubsku 20 milijónow, bołharšku, serbokrowatsku, słowinsku 14,8 milijónow, čěsku, morawsku słowakskuu 9 milijónow, litawsku 4.3 milijónow a serbsku 0,2 milijóny.

Tele liczby zhromadnje wučinjeja: 273 mil. Germanow, 175,5 milijónow Romanow a 158,2 milijónow Słowanjow. Dźiwamy-li pak při tutom liczenju na to, zo wulki dźěl Germanow a Romanow zwonka Europy sydli, to so tudy njeda rozsudźić, kotra z mjenowanych troch rěcnych skupinow w Europje na prěnim městnje stoji. Kaž Herbert Stoinmann cyle prawje praji, dźerža so ludličenja z statnopolitiskich pričinow swědomliwje w potajnosći a wozjewjenja, załožuja so zwjetša jenoż na zhódawanja. Zrěčniwy příklad za to su wudawanja wo ličbje Serbow:

W Hagenskej nowinje z lěta 1918 čitach, zo je hišće nětdźe 20 000 Serbow. Nička (nula) nječo njewoznamjenja, potajkim něšto tajke, štož ničo na sebi nima. Tuž tamnej nowinje, kaž so być zda, na jenej ničcy wjacy abo mjenje ničo njezaleži. Knjez dr. Francel-Budyšski, serbskeho pokhoda, kiž dyrbjał pa tajkim swój lud znać, podawa ličbu Dehnio-Serbow w „Grenzwacht" w měrcu 1925 hižo wšo hromadźe 75 000 dušemi. Tola knjez prof. dr. Laubert we Wrótstawje je knjeza Francla we jeho njedawno w Zhorjelcu dźeržanem přednošku přetrjechił; mjenuje hižo 100 000 Serbow.

Z tutym příkładom chcych jenoż pokazać, z kajkim wuměnjenjom maju so hornje statistiske wudawanja přijimać.

Zo bychmy nětko mohli sebi na prašenje wotmołwu dać, z kotrej rěču přińdu najdale, je trjeba, zo so wo přiwuznosći abo podobnosći jeneje z druhej powučimy. Sćěhowace hrono we wšěch najhłownišich rěčach njech nam to pokaza; při tom wšak njemóžu za małe zmylki w přełožku ze serbskeje, bołharskeje, rusinskeje a ruskeje rukować.

Germanske rěče:

Němski: Also hat Gott die Welt geliebt, dass er seinen eingeborenen Sohn gab.

Jendźelski; For God so loved the World, that he gave his only begotten Sen.

Swedski: Ty su älskade Gud världen, att han utgaf sin enföddе Son.

Danski-norwegski: Thi saa har Gud elsket Verden, at han har givet sin Sön, den eenbaarne.

Holandski: Want alsoo lief heeft God wereld gehad, dat Hij zijnen eeniggeboren Zoon gegeven heeft.

Vlamski: Wannt alsoo heeft God de Wereld benimd, dat Hij sijn eeniggeboren Soon heeft gegeven.

Romanske rěče:

Španiski: Porque de tal manera amó Dios al mundo, que ha dado á su Hijo Unigénito.

Portugiski: Porque Deus amon o mundo de tal maneira, que deu o sen silho unigenito.

Italski: Perciocché Iddio ha tanto amato il mondo, chegli ha dato il suo unigenito Figliuolo.

Francowski: Car Dieu a tellement aimé le monde, qu'il a donné son Fils unique.

Rumunski: Că așa iubitu Dummedeu lumea, în cătu a datu pre Fiiulu seu celu unulunascutu.

Słowjanske rěče:

Hornjoserbski: Přetož tak je Bóh tón swět lubował, zo wón swojeho jeničkeho Syna dał je.

Delnjoserbski: Přeto tak jo Bog ten swět lubował, až won swožago jadnonarožonego Syna dał jo.

Carneolski (Ung. Wend.): Ár je tak lübo Bog ete szvét, da je Szina szvojega jedinorodjenago dao.

Słowakscy: Nebo tak Bóh miloval swet, že Sina svého jednorodeného dal.

Słowinscy: Kaiti tako je Bog ljubil svet, da je sina svojega edinorojenega dal.

Serbsko-Krowatscy: Jer Bogu tako omilje svijet, da je i sina svojega jedinorodnoga dav.

Polski: Albowiem tak Bóg umiłował świat, że Syna swego jednorodzonego dał.

Čěski: Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal.

Ruski: Ibo tak wozljubił Bog mir, čto dał Syna svojego jedinorodnago.

Bołharski: Začoto Bog tolko wsljubi swijet, čoto dadje Sina swojega jedinorodnago.

Rusinscy: Tak-jo poljubiw Bog swit, že Sina svogo zdinoródnogo daw.

Oskar Wilde:

Sebičiwy hobr.

Přełožił Měrčin Nowak.

Kóžde popołdnjo přikhadźachu dźěći, přišedši ze šule do hobroweje zahrody, zo bychu sebi tam hrajkale.

Běše to wulka rjana zahroda z mjehkej zelenej trawu. Tu a tam pozběhowachu so nad trawu rjane kwětki, kaž hwězdy a běše tu dwanaće brěskowcow, kiž z naléca rozkćěwachu z nježnymi rožowymi kwětami a kiž so w nazymje khilachu z płodami. Ptački sedźachu na štomach a spěwachu tak luboznje, zo dźěći druhdy přestachu z hraćom a jim připosłuchachu. „Kak zbožowne smy tola!" přiwołachu jene druhemu.

Jónu wróći so hobr. Bě wopytał swojeho přećela Ogera w Karuwallu a bě při nim přebywał sydom lět nimo, bě jemu wšo dowupowědał, štož jemu prajił měješe, přetož jeho dar k rozmołwje bywaše wobmjezowany a tak so rozsudźi, wróćić so zasy na swój hród. Přišedši wuhlada dźěći hrać w zahrodźe.

„Što tu činiće," zawoła rozmjerzany. A dźěći rozćěkachu. „Moja zahroda je moja zahroda," rjekny hobr, „to dyrbi kóždy přiznać a jenoż ja sam směm w njej hrać." Tak natwari wokoło zahrody wysoku murju a postaji wottrašnu taflu:

„Zakazane je, do zahrody stupić! ! !"

Běše to dźě jara sebičiwy hobr.

Wbohe dźěći nětk njewědźachu, hdźe bychu mohle sebi hrajkać. Spytachu hrać na drózy, ale droha běše jara próšna a połna twjerdych kamjenjow a to so jim njelubješe. Khodźachu přišedši ze šule nimo wysokeje murje a rěcachu wo rjanej zahrodźe, kiž za njej běše. „Kak zbožowne tam běchmy!" prajachu.

Potom přińdźe nalěće a w cyłym kraju běchu małe kwětki a ptački. Jenoż w zahrodźe sebičiweho hobra běše hišće zyma. Ptačkam so spěwać nochcyše, dokelž njebě tu žanych dźěći, a štomy zapomnichu rozkćěć. Jónu dźe pozběhny rjana kwětka hłójčku z trawy. Jako pak wuhlada, wottrašnu taflu, bě jej tak dźěći žel, zo zasy zćicha do zemje cofny a lehnyć dźěše. Jeničkaj, kiž běštaj jara spokojom, běštaj sněh a mróz. „Nalěće je zapomniło na zahrodu," zawołaštaj, „tak budźomoj cyle lěto žiwaj!" Sněh přikry trawu z wulkim bźłym płašćom a mróz wšě štomy posłeborni. Potom přeprosyštaj k sebi sewjerny wětr a wón přińdźe. Běše wšón zababjeny z kožuchami a reješe cyły dźeń po zahrodach a zduwaše wuhnje z domow. „Tu je rjenje," rjekny, „dyrbimy tež krupy k sebi přeprosyć." Tak přińdźechu krupy. Kóždy dźeń rjepotachu tři hodźiny po khěžnej tšeše, doniž njeběchu najwjace cyhelow rozbiwałe, a potom běžachu po zahrodźe tak w skok hač mózachu. Běchu doceła šerje zdrasćene a jich dych běše lodojty.

„Ja njerozymju, čohodla so lětsa nalěćo tak dliji," rjekny sebičiwy hobr, kiž při wokuje sedźo na swoju zymnu bźłu zahrodu hladaše. „Nadźijam so, zo wjedro so bórzy změni!"

Ale nalěćo njepřińdźe a lěćo tež njepřińdźe. Nazyma wobradźi złoćane płody kóždej zahrodźe, ale w hobrowej zahrodźe njebě ani jenoho. „Je tak sebičiwy," rjekny nazyma. Tak bywaše tam stajnje zyma a semach.

Jónu z ranja lěžeše hobr wotućeny w swojim ložu, jako zasłyša spodźiwnu hudźbu. Klinčeše to jeho wuchu tak luboznje, zo mysleše, kralowscy hercy nimo ćahaju. Bě to pak jenoż konopačk, kiž wonka před woknom spěwaše. Ale dawno hižo njebě ani ptačka słyšał spěwać we sowjej zahrodźe, tak zo jemu konopačkowy spěw klinčeše kaž najrjeńša hudźba cyłeho swěta. Krupy přestachu rejwać nad jeho hłowu a sewjerny wětr hižo njewuješe a dźiwna wóń dóńdźe k njemu z wotewrjenym woknom. „Myslu, nalěćo skónčnje přikhadźa, rjekny hobr. Wuskoči z ložа a hladaše won.

Što tam wuhlada?

Wuhlada nješto dźiwneho. Po dźěrje w muri běchu so dźěći přikradnyłe do zahrody a sedźachu nětko na halozach štomow. Na kóždym štomje, kiž jenoż widźeć móżeše, sedźeše dźěćatko. A štomy so nad dźěćimi tak sradowachu, zo běchu so zcyła pokrywałe z kwětkami a swoje halozy zwaha pohibowachu nad hłójčkami dźěći. Ptački wokoło lićachu a ćikotachu z radosću a kwětki kukachu smějo ze zeleneje trawy. Bě to zwjeselacy napohlad. Jenoż w jenym kućiku zahrody bě hišćer zyma a tam steješe mały hólčk. Bě tak mały, zo njemóžeše dosahnyć halozy a tak dźěše wokoło štoma horcy płakajo. Wbohi štom bě hišće wšón přikryty ze sněhom a z lodom a sewjerny wětr duješe a wuješe wokoło njeho. „Zaléz horje, hólčko," rjekny štom a khileše halozy tak hłuboko štož móżeše. Ale hólčk běše přemały.

A hobrej bu mjehko wokoło wutroby, jako wón hladaše. „Kak běch tola sebičiwy," rjekny. „Nětk wěm, čohodla nochcyše nalěćo přińć. Chcu wbohemu hólčka posadźić na štomowy wjeršk a potom chcu murju potorhać a moja zahroda njech budźe hrajšćo na wěčne." Bě jemu woprawdźe žel, zo bě był tajki sebičiwy.

Přirunawamy-li nětke jednotliwe rěče tutych tŕoch skupinow, to mózemy rěčne rozdźele mjez sobu jako mjenje abo bóle wurażliwe narěče woznamjenić. A tu pokaza so nam runje, kak jara su słowjanske rěče sebi podobne. Mi tohodla njeje zrozumliwe, zo kujez Otto Eduard Schmidt, bywši rektor Freiberskeho gymnasija Albertinum we swojim nastawku „pućowanje do Kursakskeje“ je k logicy swojeho razu došoł, zo so pŕi serbskej rěči wo někajki němski dialekt jedna. Wězo bywa w Němskej mnohosć narěčow (dialektow) a zo móże so tu přemeńka stać, to hodźi so skónčnje wodać. Swojeho friziskeho krajana wón bjeze wšeho njezrozumi a snź so też wopkrućić, zo móże Meklenburkski Swabskeho wjele mjenje zrozumjeć, jako na pŕ. Polak Čech abo Słowak, hdyž kóždy swoju ludowu narěč rěči. Hdyž Słowjan na pŕ. rusku rěč pŕiwukuje, to budźe so w druhich rěčach snadno dorozumić móc, mjez tym zo Germana dyrbi tŕi rěče znać, zo by so z druhimi dorozumić mohł. Hač dotal běše nam jendźelšćina jako wikowanska rěč nawjedowaca. Wobstojnosće po wójnje pak nam pokazuja, zo je hižo čas kóčwa nimo, pŕetož Ruska wustupuje pŕeco bóle jako konkurent na swětowych wikach. Hižo do wójny běše z posrědnicu mjez wupłodami nawješ̀ćorneje Europy a pŕez 500 milijónow ličacym wobydlerstwom Chiny, Japanskeje a Koreje. Postupowace wotwěranje niesmerjonych zemskich pokładow Ruskeje a jejo pŕiběranje pŕemysła stej dosć znatej a čim bóle narod na swětowych wikach jako konkurenta wustupuje, čim bóle dobywa jeho rěč wuznama. To su w Němcach spóznali a tohodla je so ruska rěč jako winowaty pŕedmjet na mnohich wyššich šulach zawjedła.

K 1. haprcji.

Swět ma so druhdy kuntkopity być. Ale to pak njedoźahа. Tŕebamy hišće wołebity dźeń sa pryše a žorty a jako tajki pŕaćišć ł dawna hrem 1. haprcja.

Kak je k tutej cźeśeji pŕihišćha, da so cźežy dopokazać. Najŕerje świńuje to ł tym, ko we wšelakich krajinach nałétne świedźenje po wotmĕwachu a ludźo polni wjeselа śej na wšelakake waśńnje swoje pryśle a schibałstwa sahrajachu. Haprcjeśka je swojim spodźiwnym wiedrom je drje też k tomu pŕihnoschowała, dokeľž naš ł nim husto za kuntku (noru) dźerži. We wĕstnych němskich krajinach pócźeli ludźi ke „kokuli“, bynjež tu hišćeze njebyła. We Franzowskej pŕaćli błódna makrela jako nałétna ryba, bynjež ju na tamnym buku hišćeze nichtó njenamakał.

Njeličzomne su haprcjeśke žorty — po haprcjeju pośłacź —, kotrež su so po cźaśu wuwiše. Rad wšchcja śebi ludźo žortne zedulki na khrjobjet abo pŕihinjeśu pŕeśeš wšchelake „nowinki“ śuśoda do najwjeśćich wulkosćow. Też muoše, świeśicha njemóžne nadawki so žadaja. To so pósćelu dźĕći abo słužobni ke kłamarjej po kuntkowaty tuk, raczu krej, bacźounje mloko, cźetwjenoseleniu inšoł (tintu), kocźe schupiny, žiźane schkórnje, koujace rohi atd. Wur sćele rad wotrocźka po wětrowy mĕch ł śuśobej a so potom dźiwa, hdyž jemu ł kamjenjemu pjelnjeny błomjak pŕeheńa. Hołzy pósćelu so do haptuki po cźaj „Owkoaklupa“. Druhi sahjo norja ł murjeśkim potom. Jako hólcźeza mje nichtó ł Scholcźizom po palidło ł sapalenju hwĕzdow pósła, druheho wo 2 łohcźaj jerjow. Domu prajachu, so su śej mĕru sapołožili, t. mi, so je sami trjebaju. Hdyž poźdźišćo wospjet po jerje dźĕśeše, bĕše wešo śmjerće wulke.

Na tajke a druhe waśńnje śpytaja so ludźo po haprcjeju póśłacź. Dokeľž je tutón nałožk łwjetśicha njewinowatcho raśa, dha jón potrjechemy tak ła so njewotmĕje. To je najmudrišće, łchtož może cźiniez. Druhdy dóstanje sa to k śmĕrowanju nĕkajši dać. Haprcjeśke žorty su tak daloko hacź so wone w pŕihišćuśchych mjeśach dźerža, śrowy nuplód ludowego humora a jako tajki maja pravo na ekśistenzu.

Pjeć kazni za mandźelske.

1. Sdaluj so pŕenjeje śwady! Bjeŕ śej wšchu prosu, so ji ł pucźu dźešć, bynjež prawje mĕta. Je śnadź muž pŕchedałoko łchoł, da so twojeho mĕra a pokoja dla posdźišćo hańbuje. a ty postupujeśi w jeho cźeśćezownosći.

2. Njepŕchećźehaj twojeho muża śtajnje wo pjenjeśy, ale wucźiń śej ł nim wĕstu ł unumu, kotraž je wudawkam pŕchimĕrjena a hladaj, so ł njej wumźdźešć. To leži in twojim śajinje śamym.

3. Tu a tam — niz pŕchezy — njech ma muž pośledne śłowo. Potom so hańbuje, hdyž je wopaki mĕł a tebi to dale niczo njeschkodźi. Daj jemu cźuć, ko wjazy we hacź ty. To jeho śebjewědomosći pokŕuśe a to je ła tebje ł łkpjehinu, hdyž ras prajich, so njeśby njesmyłna.

4. Budź pŕchezy łdwórliwa napŕchećźo muźej. S kajśej cźeśćezownosću a luboscu śłudowaśche na njeho, hdyž bĕśche twój nawożenja. Teź mjes mandźelśkimaj njejmĕ hruby ton łnjejźeź. Ale to śej wot muża śadaez njemóžeśch, so ma hišćeze galantnosć naiwożenja. To cźe njeśmĕ pola muża mjerjacź.

5. Cźeśćeja pŕchiwaŕnych wrożeho muża, budź pŕchećźelna napŕchećźo jeho śotram, wołebje pak napŕchećźo jeho maćeri. Ta jeho wo wjele pŕjedy łubowaśche hacź ty a je cźi to najlubšche dała, łchtož mĕjeśche. Hdyž je tute kafuje wobkedźbuja, budźe łubosć a pŕchećźednosć mjes mandźelśkimaj.

Spĕw, hudźba a narodne reje Serbow!

Wulki serbski koncert srjedu, 7. haprleje, wjećor 1/2 8 hodź. w „Krónje“ w Budyšinje

Wosebity ludowy program solistow!

Přilopk.

* **Skažena kruwa.** W Hohenelbe w Krkonoschach (Riesengebirge) nĕkotre wołoby na skaženosć śłorichu a je dyrbjachu do Pasteurskeho instituta w Prazy dowjesć, so bychu so pŕche skaženosć lĕkowake. Skaženy poš bĕ kruwu łkušał. Wona na skaženosć łkhori a ju dyrbjachu dorĕšaź. Tale kruwa je wołoby ł thorosću natykała.

* **Sso žiwa śpalika.** W Schneidemühlu 71lĕtnu wudowu Emiliju Puhlmannowu śpalenu w jeje bydlenju namakachu. Mĕnja, so je žona, ćiž cźaścźišćo do womory padałe, so pŕchi thachłach śwjesła a so je so jeje drasta śpalića.

* **Dźĕkatnju wopaczných pjenjes wuźledźili.** Poślednі cźaś so w Hannoveru wjele wopaczných tśihriwnarjow wudawaśche. Kriminalna policija ja dźĕkarjeri wopaczných pjenjes śledźeśche a wotkry w dotkhwejcźornym błoku mĕśta liječnju wopaczných pjenjes. Wobdźĕlene wołoby śaja.

* **Stkód śmjerće.** Na wĕzi zyrkwje Nasćeje Knjeźny w Antwerpach śajedojcźi so młody muźĕl. Jeho wotpohlad so jemu derje dosć poradźi, pŕchetoź jeho bjeswědomite cźĕło padźe po łthodźe dele. Hłóbny pad! Zyrkwina wĕża je 115 metrow wyšoka a łthód ma 622 łthodźenkow. Hakle na 369. łthodźenku, potajtim hdyž bĕ so nĕhdźe 60 metrow dele łukał, wośta cźĕło leżo.

* **We łoju so śpalichy.** Dźiwa cźeśko łśpytowaca wjeselość kurjenja we łoju nacźini w Oberlohbergu cźeźke njeśbože. 22-lĕtny śtudent a 19-lĕtny pinćnik wobydleschtaj hromadźe jenu jśiwu. S cźeśle jśiwy rano kur wusmypowaśche. Ludźo policijin sawołachu, kotraž pinćnika cźeźko wopaleneho je jśiwy wunjeźu, mjes tym so śtudenta jenoź jako śwułkene cźĕło we łoju leżo namaka. Młodaj cźłowjekaj bĕśchtaj wjeczor pŕjedy we łoju kurikoj, pŕchi cźimž bĕ woheń nastał.

* **Amundsen łśchcźije swoju powĕtrowu łódź.** Na italśkim lĕtanišću Ciampino napołprosu powĕtrowu łódź śwjatocźnje Amundsenej, ł kotrejž wón ł nakrjonu cźopej poleći. Amundsen łódź śam łśchcźijeśche. Łódź dosta mjeno „Norwegśka“. Mussolini podpiśa pŕchepodawańśki list. Amundsen wośjemi, so chze ko ipocźatk meje na pucź podać a so chze je Spitzbergenskeje k tocźnje dolećcź. Wot tam poleći do Alaśki. Na tocźnje śamej ma śo amerikanka, norwegka a italśka khorhoj postajicź.

* **Pŕchi wukhowanju žiwjenja Boża ruczka śajała.** Pola Rieda pŕchi rěsy Mohanu bĕ 18-lĕtna holza do wody śkocźiła, so by śebi žiwjenje wśała. Nimodźiwy 20-lĕtny Alfons Hofmann ju wuhlada, śłocźi śa njej do wody a ju na bŕjóh śećeze. Tam wukhowarja Boża ruczka śaja, so hyndom wumrĕe.

* **Zabławe śuwanje je śpritom,** ł kotrymž by so śtrowosć wjele ludźi na bjesśwědomitźiwe waśńnje do śtracha pŕchinjeśła, jeli policija w prawym cźaśu njeby do należnosće pŕchimała, śu nĕtko wyšchnosće w Hamburku a Kölnje wuśledźiłe. Pŕchekupz wobśtara śebi wot němskostatneho monopolskeho śarjadnistwa wjele śhórcźeneho paleńza wudawaju, so so śpritśa śamerzy industrije wuźiju. Tola paleńz śażo cźiśćaneho a jón śkóncźnje jako paleńz k picźu pŕchekupzam pŕchedawachu. Dotal su 240 000 litrow śebrali.

* **Hdyž žadyn śtorźbnik, tam žadyn śudnik.** Pŕched śudom w Bonnu w belgiskim „Hennegau“ mĕśesche so pŕched nĕkotrymi dnjemi wo jenej śtorźbnej wĕzy jednacź. Hdyž so śudnistwo śhromadźi, śdĕli pŕchedhyda, so je nusowany prozeß śabicź. Dokeľž bĕchu pośłednjej niedźeli pŕched terminom śtorźbnik, wobśtorźbnik, wschitśy śwědkojo a śaśtupjeŕ wobśtorźeneho śemrĕli, łdźĕla pŕches khorosće śdźela pŕches njeśboża. Taśkile „wukónz“ jeneho prozeßa njeśu śudnistwe śtawišny hišćeze do dalśiwe.

* **Gumijowy zomak** je so w Franzowskej łakaŕał. Na namjet 82-lĕtneho śtarobneho pŕesidenta franzoskeje komory, žonjazeho lékarja Pinarda, je wyšchnosć gumijowy comak śa cźeśćene dźĕći w Franzowskej łakaŕała, dokeľž wĕzwułtjoni mĕnja, so je tónle śmĕrowańśi hrĕbk śa płakace cźeśćene dźĕći łobu wina, so tekko cźeśćnych dźĕći wumrĕwa.

* **40 000 łkocźatow so śpalilo.** Australiśkej je nĕit dołho pośadany deschcź pŕchiśchoł, ćiž bu hišćeze pŕchezo źehlazy woheń w pustach śtónćnje zyle poduju. Australiśki „traś łkotu“ Sir Sidney Kidman je 40 000 howjadłow pŕchi wohnju w pustach łhubił.

* **Thźaz nowych słowow.** Profesŕor Covington na univerśiće w Princeton (w śjednoczenych śtatach Amerikі) je w lĕće 1916 śłownik wudał, kotrež 15 500 śłowow wopcźiśeśche. Nĕko wojśewi profesŕor, so lětuśki śłownik 16 500 śłowow wopśchija, potajtim 1000 wjazy hacź pŕched dźeśacź lětami.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Namołwjenje.

Wo namołwjenju śćehowazeje liśćiny je so namjet śtajił: śmĕnki ł cźiśłom 298 wo 148,50 hr., ćiž mĕjachu po 16. mĕrza 1926 w Budyśchinje śaplacźicź. Wuśtajerjej śtaj śamkarśkej mišchtraj Pawoł a Hermann Lehmann we Budyśchinje; akzeptant je winowa wulkowikowarśja Alwina Polbrała w Hodźiju pola Zicźenja. Namjet je śtajiła dotalna mĕjicźelka liśćiny, firma Rěmśka Dunlop gumijowa comp. w Frankfurcźe n. M. Mĕjicźel liśćiny so namołwja, so by najpoźdźišćo w na 18. oktobra 1926, doy. w 11 hodź. pŕched poddpiśanym hamtiśkim śudnistwom powołanej pŕchipowĕdańśkej termiji śwoje prawa pŕchipośłał a liśćinu pŕchedpołożił, hewak śo wona śa njeplaćiwu śpóśnaje.

W Budyśchinje, 19. mĕrza 1926

Hamtśke śudnistwo.

W mĕśchćańśkej hłowowej kenzlifi (w radnizy po 1 łkhodźe), wulcźa cźiśła 11—17 1. dźĕła a 10—13 2. dźĕła nĕmskostatneho śakoniśkeho łonjena ka tež cźiśła 6—11 śakśkeho śakoniśkeho łonjena w běhu tychle 3 tydźenjow k nutkopohladnjenju śa tódźeho.

W Budyśchinje, 1. haprleje 1926.

Mĕśchćańska rada.

Pŕchijimanje śchulśkich dźĕśi,

kotrež lětśa jutry do śchule du je:

w Pestalozzijowej śchuli pódźelu, 12. haprleje, dopołdnja w 9 hodź. śa hołzow a dop. 1/2 11 hodź. śa hołzy we holczazej śwuczowarni;

w Lutherowej śchuli pódźelu, 12. haprleje, dop. w 10 hodź. w śchulśkej śali;

w Leśśingowej śchuli pódźelu, 12. haprleje, dop. w 10 hodź. we śwuczowańśi (Turnhalle);

w Fichtowej śchuli pódźelu, 12. haprleje, dop. w 10 hodź.;

w Tlachantśkej śchuli pódźelu, 12. haprleje, dop. w 10 hodź. w śchulśkej śali nowieje śchule na Mättigowej bróšy 29.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Po 35. dodawku k porjadej gmejnśkich dawkow za mĕśto Kamjenc, kotryž śu mĕśchćańśkі śaśtupjerjo wobśamkli, a ćiž je Budyśchańske wokrjesne hejtmanśtwo pŕchipośnało, je so napojeńśki dawk śa paleńzy k picźu wšchjeź

Kradny so po śkhodźe dele, wotewri ćišinko hłowne durje a wustupi do zahrody. Jako pak dźĕći jeho wuhladachu, zastróžichu so tak, zo wućeknychu a hnydom bu znowa zyma w zahrodźe. Jenoź mały hólčk njetwóchny, pŕetoź mĕješe woći tak sylzatej, zo hobra ani pytnył njebĕ. Hobr so ćicho k njemu pŕikradny, wza jeho łahodnje do ruki, a posadźi jeho na štom. Z razom pokry so štom z kwĕtkami a ptački pŕileźachu a zaspĕwachu a hólčk wza hobra wokoło šije a jeho wokoši. Jako druhe dźĕći widźachu, zo hobr njebĕ hižo zły, wróćichu so a znimi naléćo. „To je nětk waša zahrota, lube dźĕći.“ rjekny hobr a wza wulki kilop a potorha murju. Jako ludźo pŕipołožuju na wiki dźĕćchu, widźachu, kak hobr we swojej zahrodźe z dźĕćimi hraješe a zahroda bĕše najrjeńša cyłeho swĕta.

Cyły dźeń sebi hrajkachu a wječor pŕińdźechu k hobrej, zo bychu jemu prajile Božemje.

„Hdźe je waš mały towaŕšk,“ wopraša so hobr, „tón hólčk, kotrehož sym posadźił na štom?“ hobr jeho najbóle lubowaše, dokeľž bĕ jeho wokošił.

„To njewĕmy,“ rjeknychu dźĕći, „je wotešoł!“

„Dyrbiće jemu rjec, zo jutře wšĕse zasy pŕińdźe.“ Ale dźĕći prajachu, zo njewĕdźa, hdźe bydli a zo jeho pŕjedy ženje njebĕchu widźałe. Tuž so hobr jara roćrudźi.

Kóžde popołdnjo pŕikhadźachu dźĕći pŕišedši ze šule a hrajachu sebi z hobrom. Ale mały hólčk, kotrehož hobr lubowaše, hižo njepŕińdźe. Hobr bĕše dobry wšitkim dźĕćcom, ale tola žedźeše jara za swojim pŕenim małym pŕećelom a husto wo nim rĕćeše. „Kak rady bych jeho zasy wuhladał,“ praješe často.

Lĕta so minychu a hobr bu stary a słaby. Njemóžeše hižo wokoło njemdrić a tak sedźeše we swojej wulkej lĕnjoščy, pŕihladowaše dźĕćcom pŕi jich hrajkanju a wobdźiwaše swoju zahrodu. „Mam wjele rjanych kwĕtkow,“ rjekny, „ale dźĕći su najrjeńše kwĕtki ze wšĕch.“

Jónu z ranja w zymje hladaše z woknom, jako so runje zwobleka. Nĕt hižo zymu njehidźeše, wĕdźo, zo naléćo jenoź drĕmaše a zo kwĕtki jemu zwostachu. Nadobo wutrĕ sebi woči wšón zadźiwany a hladaše a hladaše. Stoź pak widźeše, bĕ woprawdże jara dźiwne. W najzdalenišim kućiku zahrody steješe štom, wšón pokryty z krasnymi bĕłymi kwĕtami. Jeho hałozy bĕchu z ryzy złota a sléborne płody po nich wisachu a spody steješe mały hólčk, kotrehož tak lubowaše.

Hobr bĕžeše z wulkej radosću po śkhodźe dele a bĕžeše won do zahrody. Khwataše po trawniku a pŕistupi k dźĕścu. Jako pak jemu blizko bĕše, začerwjeni so z hnĕwom a rjekny: „Što je sebi zwažił, tebje zranić?“ Pŕetoź dźĕćatko mĕješe na dłońičkomaj bluzne wot hódźow, a bluznje wot hódźow mĕješe na nóžkomaj.

„Što je sebi zwažił, tebje zanić?“ zawoła hobr. „Praj to a ja wozmu wulki mječ a jeho porażu!“

„Nó,“ wotmołwi dźĕćo, „pŕetoź to su rany lubośće.“

„Što sy?“ rjekny hobr a dźiwna ból jeho pŕewza a poklakny so pŕed dźĕćatkom.

A dźĕćatko so posmĕwkny a rjekny: „Jónu sy mi dał hrajkać we swojej zahrodźe, dźensa zo mnu pójdźeš do mojeje zahrody, a to je raj.

Jako dźĕći popołdnju pŕibĕžachu do zahrody, nadeńdźechu hobra mortweho pod štomom, wšcho pŕikryteho z bĕłymi kwĕtkami

druźiny na 45 pjenjezkow za litr postajił. Dodawk na dawkowanu hamcze k nutspohladnjenju wuleźi.

W Kamjenzu, 31. měrza 1926.

Měšćańska rada.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Měšćańske kupjele
su wotewrjene:

Wanjowe, rchmrjčkowe jehlinowe a wuhlokisałe kupjele
za mužow: pónjeźeu wot dop. 10—6 hodź. pop.,
pjatk wot dop. 10—7 hodź. pop., sobotu wot
10 hodź. dop. hacź do 7 hodź. wjeczor;
za žony: pónjeźeu wot dop. 10—6 hodź. pop.,
pjatk wot dop. 10—7 hodź. wjeczor, sobotu
wot dop. 10 hodź. hacź do wjeczor 7 hodź.

Parne kupjele
za žony: pónjeźeu wot pśchip. 1 hodź. hacź do
pop. 4 hodź., pjatk wot pśchip. 12 hodź. hacź
do pop. 3 hodź.,
za mužow: pónjeźeu pop. wot 4—6 hodź., pjatk
pop. wot 3—7 hodź., sobotu pop. wot 2—6 hodź.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Konkursowe jednanje wo samoźenju wikowarja Pawoła Bjažkoho w Kulowje je ho dla njedośahanja macźizny sastajonej dyrbjała.

Słužbne hodźiny na Wojerowskim hamtskim sudnišoje so wot 1. hapreje hacź do 30. septembra 1926 we ześěhowazym cźasu wotmeźa:

wšćeduje wot rano w 7 hodź. hacź do 2 hodź. popołdnja, nimo toho pónjeźelu, śrjedu a pjatk wot 4 hacź do 6 hodź. popołdnja.

Jene świnjo wulkeho sahrodnika Bohuměra Kupjcha we Wulkich Sdźarach je na świnjazy mór sćhorjło.

Do wuběranskeje komisije za płahowanje byki a tundrosy so cźile knjeza na 6 lět wuswolichu:

Za 1. wokrjeź: Pśchedsyda pśjed. gmejnski pśchedst. Neumann w Tetawje, měšćopśchedsyda veterinarny radź. dr. Köhler we Wojerezach, sobustaw ratař Herzog w Zonowje, sastupowazaj sobustawaj gmejnsći pśchedstejićeŕ Ssochor w Hermanezach p. R. a gmejnski pśchedstejićeŕ Krawz w Cźornej Wodźe.

Za 2. wokrjeź: Pśchedsyda hamtski pśchedstejićeŕ Mětašch w Bukowje, měšćopśchedsyda veterinarny radź. dr. Köhler we Wojerezach, sobustaw krajnjiki direktor ſ Götz w Bukowje, sastupowazaj sobustawaj ratař Hejnka w Selenym Hóśdźe a ratař Schelnok we Cźikezach.

Za 3. wokrjeź: Pśchedsyda hamtski pśchedstejićeŕ Waltin w Lubuśchu, měšćopśchedsyda veterinarny radź. dr. Köhler we Wojerezach, sobustaw połbur Munik we Narcźu, sastupowazaj sobustawaj gmejnski pśchedst. Homola w Zidźinom a ratař Jurij Waltin w Zidźinom.

Za 4. wokrjeź: Pśchedsyda kubleŕ Hernascht w Nachlowje, měšćopśchedsyda veterinarny radź. dr. Köhler wojerezach, sobustaw hamtski pśchedst. Krawcźik we Bukojnje, sastupowazaj sobustawaj ratař Winkler we Stróži a kubleŕ Polk w Kulowzu.

Za 5. wokrjeź: Pśchedsyda gmejnski pśchedstejićeŕ Aust w Stycźinje, měšćopśchedsyda veterinarny radź. dr. Köhler we Wojerezach, sobustaw ratař a pjekarski mišchtr Ssykora w Delnim Wujesdźe, sastupowazaj sobustawaj gmejnski pśchedst. Jan Wicźas w Radśkej a ratař Pohonc w Transach.

Za 6. wokrjeź: Pśchedsyda ratař Kowal w Parzowje, měšćopśchedsyda veterinarny radź. dr. Köhler we Wojerezach, sobustaw ratař Hadank w Sabrodźe, sastupowazaj sobustawaj kubleŕ Säuberlich w Blunju a ratař Jäger w Nowym Měśe.

Tale kommisija nimo bykow a kundrosow teź kolony wuběra. Wojerowski wokrjeź rospaduje do 6 wuběranskich wokrjesow.

Do 1. wuběranskeho wokrjeźa žłuścheja hamtske wokrjeźy Lipina, Kropnja, Lipka, Rólany a měšto Rólany.

Do 2. wuběranskeho wokrjeźa žłuścheja hamtske wokrjeźy Hósna, Bukow a Njedźichow.

Do 3. wuběranskeho wokrjeźa žłuścheja hamtske wokrjeźy Cźorny Khołmc, Lejno, Zidźino, Wojerowske wěsy a měšto Wojerezy.

Do 4. wuběranskeho wokrjeźa žłuścheja hamtske wokrjeźy Kulow a Wulke Sdźary, měšto Kulow a wjeź Stróža.

Do 5. wuběranskeho wokrjeźa žłuścheja hamtske wokrjeźy Las (ſ wuwjaczom Stróže), Schcźeńza a Delni Wujeſd.

Do 6. wuběranskeho wokrjeźa žłuścheja hamtske wokrjeźy Blunjo a Bórkhamor.

Pola jeneho pśa w Pśiźanym Dole pola Wóźlinka w Kamjenskim hamtskim hejtmanstwje su **skażenosći** spśnali.

Wšy Kulowskeho, Njedźichowskeho, Cźorno-Khołmcźanskeho policajskeho wokrjeźa, kaž teź město Kulow a wjeź Spale a wjeźny dźěl Wulka Nydej tworja sawěranski wokrjeź.

W tymle sawěranskim wokrjeźu dyrbja so wšykne psy teź we nozy pśichiwjahować abo sawrjech, so zuje pśy ke nim njemóža. Pśy śmědźa so wodźiś na rjeźazku a dyrbja měć wěsty pranz.

Kućik radosće za pěkne serbske dźěći.

Dźědowe zabawki wot Radyserba-Wjele. — Wozjewja Serbomił Tuchorski.

B) Cłowjek: jeho byće a tyće.

29. „Stoź cini Bóh, wšo dobre je."

Cas bě hižo khmury pózny;
Wačeše so putnik sprócny,
Dóńdźe wulkoh' wudwora;
Hospodnu pak njemě trěchu:
Borkawi tu ludźo běchu,
Wustorkachu cuzbnika.

„Stoź da Bóh, je dobra wolał"
Rjekny wóu, a z boka pola
K měru da so za šipkom;
Pod njebjom so nahim leže,
Kabat wjetki na so sćeže,
Wusny z cichim modlenjom.

Rano zwuwotpočowany
Dźakujcy so Bohu stany,
A što pytny njejabcy?
Hdźeź bě statok stejał wćera,
Dymješe so z pustoh' dwora,
Wudwor běše spaleny.

Hdyž bě było wšitko spicy,
Běchu přišli rubježnicy,
Zabić, rubić bjezbóžni;
Běchu wšitkich zesmjerćili
Wurubili, zapalili,
Z kubłom, skotom ćknyli.

„Dobre je, štoź Bóh mi dawał
Jeho wola přec je prawa!"
Dźeše putnik pobožny.
Bychli hospodu tam dostał,
Ze žiwjenjom njebych wostał;
Bych był sobu zabity!"

30. Zwady maju zhnity kónc.

Dundachu tři hólčkojo
Po łucy při wjerbinje,
Wusłědźichu z jejkami
Tajne hnězdo kibiče.

„Kajka kermuš budźe to!"
Prěni pachoł zawyska,
„To b'dźa dobre zwarjene
A nam knjeźscy zeslodźa."

Druhi zwoła: „Ně wšak, ně!
Radšo knjezej donjesmy,
Tón je droho zapłaći;
Swarny pjenjez krydnjemy."

Třeći pak: „Ně, skěršo je
Podpołožćo kokoši!
Ta z nich młode wusyda
K hrajkam rjane kibički!"

Tak a hinak wołajo
Zwadźichu so do pukow;
Jejka huchu na kruchi
Rozteptane do stwjelcow.

Hudlowaše sroka jich:
Nět tu kermuš hotujće!
Podpołoće kokoši!
Aby knjezej předajće!

31. Puki sobu zwinuješ, hdyž so křiwdam njestaješ.

Za hunami hólčiska
Dračowachu staroh' psa;
Tón bě slepy nimale,
Lědoma so wačeše.

Pěknec Michał po boku,
Hladajo na přeséžku,
Hněwaše so při sebi,
Tola zyka njepušći.

Pěknec nan tuž přińdźe tam,
Wobarać tym ćwilerjam. —
Njedočinki ćěrjachu
Před joh' wulkej šmutejca.

Nan sej synka swarješe:
„Puki zrawja, pachole!"
Michał zamołwi so pak:
„„Ničo njejsmy činił wšak!" "

Na to nan: „Cí z hrěchom je
Prózdne přihladowanje:
Njesměł němy z boka staś
Dyrbjał ćwile wobarać."

„Tak sy społu zwinował,
Kaž by sobu přeséhał.
Štóž ludźe křiwdu připušća,
Poł tej winy sobu ma."

32. Puć do zboža.

Tři bratřa dźěchu bjez kroška
Za zbožnym nětdy do swěta;
Tón prěni nahły tórowak,
Tón druhi lěni pomalak,
A wo třećim so wěšćeše:
„Tón kuntka hołak wostanje!" —
Tuž za nimi nět hladajmy,
Što žadyn sebi nadoby.
Tón prěni jachło hanješe,
Zo złote hory naběhnje;
To tórujo a hrabajcy
Do wšelkich paslow zapadny,
Wšo tak a hinak spytujo
Do złotkow njenamaka so.

Tón młóđši, pachoł pomalak,
Sej zmysli: Što chcył hanjeć tak?
Što hakle stawy napinać
A pótnu prócu přetrawać!
Hlej, hdyž ma zbožo trjechić mje,
Mje zetka samo wot sebje."
Tak myslo dźěła bojazny
Teź wosta tradak žebrjawy. —
Tón třeći, měty za hłupoh',
Sej rjekny: Bohu podam wšo;
Njech dawaju mi kopoła,
Mje pót a próca njestróža.
Chcu nozy, rucy pinajo
So do dźěła měć kóždeho;
To swoje pěknje činić chcu,
Kaž derje wěm a zamóžu.
A hdyž so Bohu spodoba,
So namakam też do zboža,
A hdyž so njeby radźiło,
Też njeby ničo wadźiło.
Hdyž dźěłam a sej lutuju,
Dźě tola hłoda njewumru." —
Wón swoju smuhu dźěłaše,
Wo žohnowanje spěwaše,
Bě z małolinku spokojom.
Stožkuli poča w božemje,
So pod rukomaj sporješe;
Ze žohnowanjom bu wón tuž
Po dołhich lětach złoty muž,
A móžeše nět z połnoh' brać
A holej' bratrow podpjerać.

33. „Štoź sće wbohim činili, tu sće činili kaž mi!"

Bě kermuše to póńdźelu,
A k wobjedu so modlachu,
To nan a maćeŕ z dźěćimi
Wšo dźakni rucy styknuwši

„Nam dał sy, Božo, wjac hač dosć!
Přińć, knježe Jezu, budź naš hosć!
A štoź tu nawobradźał sy,
Nam žohnuj, knježe sćedriwy!"

Hdyž wužiwachu za blidom,
So zaspěwa před wokneškom;
Tam kludy starik postona:
„Mi kuska zdźělće bożedla!"

„„Joh' wzmimy k blidu!" praji mać:
„Dźi, Janko, psa jom' wobarać!
Dźě prošachmy sej Jezusa;
Wón to nam hosća připósła." "

A do jstwy mužik stupiwši
„Bóh žołnuj wobjed!" zahroni.
„„Bóh zaplać!" " lubje prajachu,
„„Pój božmje sobu k wobjedu!" "

Směški.

** **Wě to.** Wučeŕ (kiž běšche wo želnoći rěčał): „Hdyž by wulku njeprawdu pśhećiwo swojim starschim cźinił, schto cźe potom hrabnje?" — „Potom mje nan hrabnje a mje módreho pśhebije."

** **Cźažej pśhimèrjene.** Jónu praschesche so wučeŕ w schuli: „Cźehodła dyrbjeschtaj Marja a Jósef wot Nazaretha do Bethlehema pućowaćej?" Jedyn maliczki schuleŕ wotmołwi: „Dokeľ běchu jeju wuhnali."

** **Kaž małe dźěći rěcźa.** Knjes wučeŕ khwali schulerjam poćink sćerpnoćcze. „Hlejcze, dźěći", stónczi swoje wuwjedźenja, „we wšěch położenjach žiwjenja dyrbiśch so w sćerpnosći wućiś. Wšmi na pśch. jeneho rybaka. Kak dołho dyrbi druhdy cźakaś, dónjž ma někajku rybiczku na wudźe. Potajkim, Janko", — wobroći so na małuschka, kiž bě jenoź ſ pok wuchom pśichipołuchał, — „schto dyrbi muž měć, hdyž ryby kśicź dźe?" — „Deschćowe waki", běšche wotmołwa.

** **Wucho za hudźbu.** „Rosumni Wascha mała nšchto wo hudźbje, moja droha?" — „Sso wě! Na pśchikład, hdyž gramofon hrajemy, móže mi wona haydom rjec, kajši hudźbny kruch na druhim boku błoty steji."

** **Dźenja, dźenja, dźenja!** Knjeni Bambora chce wotpucźowaś. Pśjedy toho da hišćcze ras swojemu słužownikej nadawś, jeje kurjeńa prawje derje wothlakśdźbnje niapiśaś, hdy, kotry dźeń žu kokuschki jejko śkedźbnje napiśaś, hdy, kotry dźeń žu kokuschki jejke njeśke. — Knjeni Bambora wróći so ſ puczowanja. Wjeśele pśchitwata jeŕ słužownik napischcesco, njeso poknu schtlicźku jejkow. Wschitke jejka je śwędomicze popiśał. Tola schto běšche tam napiśał?! Na kóžde jejko, wot pśenjeho hacź do pósledńjeho, běšche napiśał: „Dźenja, dźenja, dźenja, dźenja . . ."

** **Wě žebi pomhaś:** Nan: „Ty njepleche, tu widźu najebacź telko pomocnych hodźinow jene „schtyri" w twojich zensurstich knižkach! — Ssynk: Haj — ale jenoź w sadźerźenju, tam wschak žane pomocne hodźiny wuźiwaś njeśym."

** **Sso śjebak:** „Na Janko, schto dha sašo tak płacześch?" — „Dokeľ je mi sašo jeno jedyn běły sub narosćk, a ja chcych tola tak rady jeneho śtoczanego suba měcź, kaž nascha cźeta jón ma!"

** **Lóźy:** „Knjeni mišchtrka, hdyž Waschu hubu wohladam, dyrbju pschezo na barlinske hoscźeńcy myślicź." — Mischtrka: „Cźehodła dha?" Hólz: „Nó, tam steji napiśane: Dźeń a nóz wotewrjene."

** **Samołwa:** Ssudnik: „Wy scźe štórźbnikej tśi suky wubił. Schto maśe k tomu pschiśpomnicź?" — Sašudźeny: „Suby běchu nahnite!"

** **Ow, tele žony!** Wón: „Hdy bych ja hischcźe ras ženicź dyrbjał, ženje njebych žebi tebje za žonu wsał!" Wona: „A hdy bych ja ja dyrbjała hischcźe ras ženicź, runje tebi klubu bych žebi tebje za muża wsała!"

** **Kaž ja cźini.** „Rybaŕstwo je tola zyle łohka wěc?" praschesche jo młoda knjeni na rybaŕskej wustajeńcy. — „Jara, jara łohke", wotmołwi jedyn rybaŕ, „a jara jednore. Wosmjescze kruch marmora, hamoŕ a bóžto a wotbicźe wschón marmor, kiž njetrjebacźe."

** **Kak je ludźo myla.** A.: „Ach, kak jara je tola ludźo druhdy myla! Cźitach ras na pśch., so Kolumbus žebi mysliśeche, so je Indiju wuždźeliŕ, a pschi tym je do Ameriki pschijeŕ!" — B: Ow, to žym je ja hischcźe wjele bóle mylił. Myślach žebi, so žym žebi žonu wjawschi paradis wuśledźiŕ!"

** **Ssudnik wobšorźenemu:** „Macźe hischcźe nješchto prajicź, so by je ja wam khłostanje spuschczicźo?" — Wobšorźeny: „Wšelo, pschetoż hlejcze, knjes śudniko, hižo dwacźeći ras je mje pothłostali, ale ničźo njeje to pomhało!"

** **Wopacźne pschirunanje.** Leńka: „Wujko, wcźera wohladach w zoologiskej šahrodźe wołoła, kotryż běšche šnajmjeńscha tak wulki kaž ty." — Lika: „Ach, Leńka, pschezo wěrnosćej Tak wulkeho wołoła dozgyła njeje kaž nasch wujk je!"

** **Sslubjenje.** Macź: „Njebudźeśch dha ja nětk staro wadźenja a njepschistojneho sadźerźenja na hoły wostajicź, hólcze?" — Hólz: „Haj macźi, sa jutśischim." — Macź: „Schto, sa jutśischim?" — Hólz: „Nó, jutśje hischcźe dyrbju jeneho pschebicź!"

** **Malo łžyschi.** „Schtóžka tam lebjerka tajku haru cźini?" — „Ach, to je nasch žužodł" — „Nó, ſ kim da ja takle wurěcźuje?" — „S nikim, žam je ja sobu rěcźi!" — „To tola tak rejicź njetrjeba!" — „Haj wschak, wón malo łžyschi."

Rosharjenosć. „Mój muž běšche wcźera zyle roshorjeny. Běšche jedyn list ſ cźapłow lubjeschow namakał." — „Mój luby božiczko, schto je potom cźinił?" — „Ach, běšche to jedyn list, kotryž je psched dźeśaćej lětami ja pipoł. A na tón je tak hnéwaschе."

** **Wopaki rosumik.** Lěkaŕ k burikej, kiž ho pola njeho pschepytowaćej dawa: „Macźe dha teź apetit k jedźi?" — Burik: „Nó, schto dha macźe dobre k jedźi?"

4. přiloha k číslu 78

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 3. haprleje 1926

Ludowe nahlady wo zjewjenjach w přirodźe.

(Přihotował B. Kr.)

Bjez barometra a druhich sredkow zamóže wjesnjan přibližnje wjedro za najbliši čas zwěsćić. Ma cyły rjad njezmylenych a wupruhowanych znamjenjow, na kotrychž zakładze móže zwěsćić a wěsćić přichodne počasy. „Wowceny (babiny) kut", z kotrehož njewjedra, kidace dešće a druhe njelube wjedriska přikhadźeja, ma kóžda krajina. Južny wětr nosy dešć, sewjerny suchosć. W pěknej připrawje za spóznaće wjedra wobkedźbuja to zajećki: su-li wobroćene k juhu, budźe rjenje; wobroća so pak k sewjeru, přinjdźe dešć. Raňši deščik — žónski plač. Připołdnju padaju krupy. W dolinje a nad lěsami dešćuje so wjacy hač w runinje. Přinjdźe-li kolmaznik do wsy, dyrbi dešćować, a hdy by wobluk njebjeski był hač nanajrjeńšo wumjećeny. Za to so sobotu słónčko stajnje na khwilku pakazuje. Je-li je ćicho a tužno, njeje dešć daloko. Njedešćuje dolho w lěće, su dźěrki njebjeske zatykane a rólnik so raduje, zo jemu snopy a snopowcy na polu derje wuskhnu. W lěće khanu wody a horsć błóta, w zymje horstki wody a khana błóta, ale na žnjach ani horšće błóta! Dešćuje ke kříženam, ke kwasej, tak pada zboże z njebjes. Sobjemóre přiwoła na krajinu krupobiće, njeporadnosć. Cyłe lěto njedešćuje tam, hdyž su zemrjetemu pod hłowu hłowak z pjerjemi położili a nic z tružeńkow. Miholi so, pada mróz na stare žónske a krasnosć na młode.

Słónčko přez mnohe znamjenja připowěda dešć. Kupa-li so rano w krwi (w zerjach), ščipa-li dopołdnja, pije-li wodu a khowa so za mróčele, snano k tomu w čorlatu, zwěsćuje deščik. Při raňšim switanju słónčnym pada na rostliny „ruda" — jědmo z bahnojtych hatow a jězorow. Hori-li so někotre dny při zapadu słónčka rěka abo jězor (zerja w połdnju), nastanu „pleskańcy". Koła wokoło słónčka a měsačka su njejebaćne znamjenja, zo so wjedro přemění.

Ma-li měsačk rohi do wyš wobroćene, budźe rjenje. W nowym štwórću měsačnym so počase přeměnja. Mnoho hwězdow, jasna młóčna dróha připowědaju bliski dešć. Njeje-li w nocy rosa, a nastupi-li rano mhła, směš wočakować deščikojty čas.

„Dźensa su hory widźeć, wožće domoj!" poboni na žnjach hospoza, hdyž je daloko widźeć, dokelž ma předzadze blizkeho dešća. Stara, nazhonjena žona rjekny: „Hdyž su rano na njebju běle, roztorhane mróčałki abo je-li njebjo krupjenate (-krupojte), přemění so wjedro hač do wječora. To mam wupruhowane! Holćka, njehraj sej z tym dźećelom, wzmi *jón domoj!*" Holćka wotmołwi na to: „Ale je tola rjenje, ja jón rozkulu a wón lěpje doskhuje!" Za krótki čas so pomróča. Holćka měješe runje hišće čas, dźećel domoj dowozyć a wot teho časa dešćowaše bjez přestaća.

Też zwěrjatowy swět poskića njemało mačizny k wobkedźbowanju přeměnjenjow wjedra. Mrowje a pčoły přeze swojim počinanjom přeradźeja našim wjesnjanam wěsće, hač budźe rjenje abo špatnje. Kokoš před dešćom dakoce, hołbje lězu na zwjeršny rjad, kokoty sylnje a wysoko zaspěwaja, pós kusa *trawu, skót storka nosadło do hnoja*, koza *šmóra so po muri*, kóčka so škraba abo pije wodu, husy so ponurja pod wodu, konje so traša a su njeměrne, łastoločki lětaju při zemi, mrochi a kuntworki kusaja njekřesćanscy. Budźe-li čopło, to žaby hrjechetaja; budźe-li dešć, tak kunkaja. Znatu zelenu žabku nad rěbkom w škleńcy też tu a tam nadeńdźemy.

„Pichaju mje prawje tki, njeje deščik daloko!" sprawnje a dowěrnje zrěčniwa wowka we Wonecach praji.

Cyły rjad druhich mjenje ważnych předznamjenjow kołuje w ludu. Su-li na př. zwony sylnje z daloka słyšeć, pada-li kur z wuhnjow dele, honi-li wětr kur z kachlow do jstwy, smjerdźi-li kowański smud (dym), budźe dešćować. Před dešćom też so zhubi woda z wuwarniščow, mačinaju so ležite kamjenje počić, dostawaju „rosu". Stóź čuje spinki, kohož pali kurjace woko, wě, zo so wjedro přemění. Druhdy so rozpřestrěwa nad krajinu njewjedro a njebio so nochce zawrjeć. Wšě njewjedrowe dźěry su wotewrjene — Bóh tón Knjez hrozy. Wšitcy domjacni so poklakna a modla so: „Na spočatku bylo słowo . ." Při zabłysknjenju so pokřižuja, prajicy: „Bóh budź z nami!" W prjedawšim času zwonjachu a trubjachu do mróčelow, zaročowarjo zawuhnachu je do skałow, do horow a do jězorow; dźensa so jenož skitaja před błyskom, „Božeho pósła". S tuteje přičiny maja na domskim husto *mosasneho* kokota (pola našich prjedownikow bě błysk „njebjeski kokot"), położa khošćo při njewjedrje před durje; štóž plahuje „zmijacy korjeń" (Drachenwurz), tam błysk njedyri. Wobeń, z błyskom nastaty, wuhasnje so jenož z młokom. Z wotkel před njewjedrom wućeknje myš, zajac abo žurk, tam dyri błysk. W pjeriziach we łožu je kóždy před błyskom derje zakhowany, ale po staji-li so na próh domu při njewjedrje, wola z tym błysk do twarjeija. Błyski su dwoje: wohniwy a za nim zymny. Zabije-li błysk někoho w domje, tehdy ničo njezapali. Za sydom lět so nańdże „błyskowy kamjeń" (pjerun). Stóź tajki „pjerun" abo „błyskowy kamjeń" (klin) při sebi nosy, budźe sylny. Z nim zamóže też wšelake khorosće zaprajić a zahnać. Domske a twarjenja tón před błyskom wobara, kiž přez nje mjeta swjećene jutrowne jejko. Naletny hrimot so ludej lubi. Praja: „Čim wjacy, a čim prjedy w naleću hrima, čim lěpje! Zemja so přetrase a budźe čim płódnišał"

Po njewjedrju so zjewi tučałka (tučel) — znamjo měra. Štóž na nju pokazuje, načini jej; potom móže so zwodu cyła krajina zaliwać. „Tučel ćehnje wodu, budźe dešćikojte," rěka po zadarsku. Dźěći spěwaja: „Budźe dešć, budźe dešć, tučel wodu pije!" Ale z wodu pije tučel też — žaby, hady a ryby — potom z dešćikom zaso na zemju padnu; tohodla je jich po dešćiku tak wjele!

Pada-li sněh, to je pječa so roztorhnył hłowak abo židej měch. Sněh, pjerśi na Bože žito. Wjele sněha, mało wody. Njeje-li sněha, njeje też hribow. Přileći ja podzymu sróka zahe do wsy, budźe bórzy sněh.

Dołholětne nazhonjenje wjesneho luda je też postajiło, kajke wuskutki ma wjedro jednotliwych dnjow lěta na płódnosć, tych je njeličomnych. Tu je nož někotre: Dešćuje-li so na Urbana, pada wino; je dešćikojte ja swj. Jana, njeporadźa so worjechi; dešćuje-li so na swěšk Marije, njepostanje len. Deščik Medardowy, Jana a wopyta knježny Marije, traje potom 40 dnjow na „sydom spancow" wudźerži 7 njedźel. Dešće na „lodowych mužow" (12.—14. meje) a płakaceje Zofije (15. meje) noša skaženje. Mejska włóžnostka — wobrosće hłowička, majowy dešćik — napada khlěbik. Štóž započnje žnjeć pjatk, njedostanje ani suche trošku domoj.

W smjetanje.

1. A ženje ja njejsym tak wjesoły był,
Hač hdyž sym we pincy w tej smjetanje był.

2. A susodec Madlenka sobu je ša,
Ta hišće je khłóšćiša była hač ja!

3. A leptaloj smjetanu ze łžicu smój,
A z njeju też khětro so nakidałoj.

4. A naposled wobaj so lizałoj smój,
Zo ničo njej pytnyła mać ani wuj!

Do žiwjenja.

(Wobras je wšy.)

Nó, nětko budźe rjenje! Hólčźik je stónčnje docźinił. Je hwobodny a sam „swój knjes". Njetrjeba mjenujuzy wjazy do khupeje schule khodźić. Njetrjeba so wjazy s ličnikami a prozentami bicź a dla nastawkow khowu kamacź. Dokelž jako pjekaŕ njetrjebałch tón njerjad swoje zyke žiwjenje wjazy. Khowna wěz je, so mózech něschto dobre pjez. Njech knjes kantor nětko sa włosny a wuschi cźaha, kohoż chze, nasch hólcźik ma pjched nim měra.

Ale też nastajne nanowe a macźerne předwonanje a napominanje pschestanje. Je konfirmérowany, ma rjanu pschedhołschliczku a béle manschetu se klotymi knefłami a je žno w rjanym, wulkim měsće pobył. Chze pjekaŕ wukmnyć. To je jej do khowy ſłaſłk. K buram cźahnyć nochzuschce. To dźěło hólcźikej so njelubi. Tam je pschi sapocźatku wélo wjele rjeńscha hacź na wšy. A ſwjate dny žno chze prěni ras domoj pschińć. Potom móže so wschędnje do ſnyteje wole tykanza, zaktow, rózow a druhich khłóschczeńtow najeść. A w ſymje tczi sa cźoptej pjezu a njetrjeba do ſymy won, kaj doma na wšy. Sznka paše so takeho khupeho ratańscheho dźěła, ke kotremuj ani łuka lóschta nima. Kak rjenje budźetaj jemu běły pjeſ a schórzuch ſtacź. Kak pěknje budźe jej kóždy dźeń rano włosny cźeźacź a to ſ runej haźu, schtoż doma njerad widźachu a jemu tohodła khupikojtych nadawachu. Kak cźiſte a mjechke budźa nastajnje ruczki, khoď njetrjeba bórny ſ hromady drapacź, ale wschędnje tajke néżne dźěło ſ muku, cźéſtom, a zokorom wukonjecź. Kak budźe so mischtr dźiwacź, schto wschо hižo móże! Pjecź pampuchow je jemu hižo macź pótnizy w pónoji wobroczićz dawa. A to je woprawdźe dokonjał! Je žno doma pomhał khlěb pjecź a khlěbuschkaj sam do pjezu ſunyć a jeju sazo wucźahnyć. A dokelž žno wjele móże, budźe jemu mischtr wot wschеho ſpocźatka pschikhitleny a tak ſo wucźomne lěta ſhubja, kaj wětſk. Potom ſteji jemu zyły ſwět wotewrjeny. Dźeje hacź tydźeń nocźze nihdże wudźerźecź, chze zyku Němsku a dalsche kraje pschepucźowacź a ſejnacź. W cźitańu je wo ſwécźe wjele cźitał. A tuž chze jej mnoho wobhladacź, schtoż tam ſteji. Wšo do Barlina tej chze a Braniborske wrota ſe ſwojimaj wocźomaj widźecź. Na Rhein jeho cźehnje, hdyž je Lorilasija ſkała, wo kotrejž je w ſchuli ſpěwał. Do Mittemberga, hdyž je Mérczin Luther ſwoje theſy (hady) na zyrkwinſke wrota pschibił, do Hamburga a wot tam na bliske morjo, do Bayerſkeje na dobre piwo a Bóh wě, hdże hiſchcze. Haj, do Cźech ſtebi też dojdźe a to wobjeźe do Prahi, wo kotrejž je jemu ſerbſti moleć telko rjaneho powědał.

Ale najprjódy kupi ſtebi rjany pišany mantl a tyſku ſa zigary a zigaretki. Te hałle muža dołpołneho cźinja. S taſtej pachawku w hubje, to hižo ludźo zyle hinak na tebje ſhladuja, byrnjej jenož pjedy wot ſemje był. A hdyž budźe mulki, chze ſo woženicź a ſtebi wulku pjekarnju kupicź a ſej někotrych wucźownikow dźerżecź. Božo pomhaj jim, jeli nochzedźa pilni a ſpěſchni bycź. Dha ſtej por ſa wuschi krudnu, hacź ſo wſcho ſazwěcźi. Na wjecźor ſtupi ſo do wudwjernjow abo pjched klamy ſe wuhornjennymaj rukomaj a hłowu połneho mucźeneho procha. A ludźo póńdu nimo a rjeknu: „Dobry wjecźor, mischtrje!" A budźa jenož tak běhacź a ſupowacź. Bankowki chze stebi wobcźicze do kaſchczika pokoźicź a twjerde pjenjeſy też, ſo móże lépje a ſpěſchnischo měnicź. Směje ſazka wjele, wjele pjenjes a budźe bohaty muž a derje ſo jemu póńdźe. Njenje to wschо budźe.

Hdyž bě nětko poſlednja ſchulika hodźinka pschiſchła, dha hu jemu tak nékaŕ mjeſko wokoło wutroby. Hórke ſyſły wſchaŕ runje njepkakaſche ſaź te hołzy. Ale daloko wot teho jemu njebéſche. A hałle pschi konfirmazji! Wo wschelatich wichorach žiwjenſkich rěcźeſche knjes faraŕ, budźe cźołmik žiwjenſki tam a ſem mjetacź, mo ſpytowanjach a wabjenjach ſtich ludźi. Najrjeńſchi cźaſ, lěta njewinowateho dźěcźaſtwa. Su nimo, nětko hałle ſaſtupja tak prawje do žiwjenja. A te ſo ſwjetſcha wo wjele khutnſcho wotwimaju, hacź ſebi nětko prjedy pschedſtaja. Nastajne budźe wojowanje a bědźenje. A hałle tón dźeń, na kotrymž ſtarſchi ſi dom wopuſchcźi. Wschelako naſchemu hólcźej na mysle pschińdźe. Hacź ſnadź njeńdźe, jo by nan pjekaŕſkemu miſchtrej do měſta telefonował, ſo hólza doma trjeba a žaneho lóſchta nima, pjekaŕ wukmnyć? Kak rjenje by tola było, by-li takle doma wostacź mohł! Chzuł wſchak rad trucźe pomhacź dźěłacź, chze poſtuchacź a wo měrje ſo ras naſwarjecź dacź. Miſchtr je zuſy, budźe-li tón ſo wjecź, budźe to zyle hinak. A horjeka nihdże pod ſtrěchu budźe ſpacź dyrbjecź. Rano ſ cźaſkom budźe dyrbjeć ſtamacź. A miſchtr njebudźe tak cźinicź, kaj macź, dwaj, tſi a wjazy raſom wołacź. Jemu budźe ſaklinkacź a k druhemu raſej hižo ſ kijom po ſłhodze horje pschińdźe. Zyliczki dźeń budźe jemu miſchtr na porſty hladacź a tódże ſkowo hrubje wuleczi. A miſchtrka też niczo khmana njebudźe ſmeje pschezy nęschto wuſtajecź abo cźinicź měcź. Sekuſownej budźe dyrbjecź wopiſu hratź. Wschitko budźa do njeho wołacź a nikoho njeſmėje, ſ kotrymž mohł nékajke roſumne ſkowcźko porěcźecź. Ssam njebudźe ſmėcź wjele rěcźecź, hałle — kaj nan pschezo doma praſeche — hdyž khoſchcźo w kucźiku padnje. A hdy žo to ſtanie? Kaj w khłostarni by tcźał! Schtyri dołhe, dołhe lěta. Dźenja dyrbi nětko precź a bratſja a ſotry móża ſchikwanje doma wostacź, dale jej hrajfacź a wokoło běhacź. A hyrnjej jej ras ſwarjenje bóſtał, to žo njeſtawa wot zuſnych ludźi, to dźeń ſtej nan a macź, a to tak njeholi. A tola ma nadźiju. To wſchak wſcho póńdźe, haj wſchak, to póńdźe. A hdyž ſwoju wěz cźini, je pilny, podwolny a pobożny, dha ſmėje jeho pjekaŕ rady a ſ tymi plišcami, ſ kotrymiž jemu blidaŕſki wucźownik telko hroſy naczini, drje tak tłe njebudźe. Wšo cźeźo budźe, a cźeźke budźe dźěkenje a roſſahnowanje. Hiſchcze bóle, hacź na konfirmandſkim dnju budźe jemu dźenja ſaſne, to je rjany a najrjeńſchi cźaſ roſpadnyć kaj dźiwny ſjón a ſo nětko ſaſtupi do khutneho žiwjenja. Hiſchcze ras pomajka miźu, hiſchcze ras pohladnje je ſtiwcźaznym wołnom do ſahrodki a potom dże dale, won do ſuſeho, njeſnateho ſwěta.

Što budźa naše dźowki?

Saży ſteja ſta a ſta młodych cźłowjekow na drje najważnischim roſpuczu žiwjenſkim, hdźež dźěcźaſtwo ſo ſkónczuje a wopraſwdźite žiwjenja ſo jim bliżuje.

*Cźeſty, ſo ſo puſchczenje dźowki je ſchule ſa tak wažne njebéſpečhe kaj pola hyna, haj, we wěſtych worſchtach dałeſche wukubłanje holzy tak khutne ſo njedźerżeſche, drje ſu nimo. Ssamo w tych ſwójbach, hdźež ſo pschezy ſtarych tradizijow dźerżachu, ſu ſtaroſcze žiwjenſke ſ dotalnym waſchnjom mnohe pschemėnike. Wschelaſaj ſtarſchi ſteja nětko psched proſchenjom: Schto budźe ſ naſcheje dźowki? Wjele jich dźe do ratańſkeho dźěła, namakaja w nim khlěb, ſaſłužbu a pokoj. Mnohim wſchak to wjazy njepſchiſłuſcheja a chzedźa do „thmańſcheho dźěła", cźahnu do měſtow na ſłužbu a pſchecźinja tam ſwoje prěnje lěta ſwobody, ſchtoż wſchėm derje njeczini. Huſto ſo ſłužba ſwojej měrje a ſwojemu narodej, cźiſtemu wot ſo wótzow waſchnja a nałoſki. Mnohe du do wſchelakich druhich powołanjow. S narodneho ſtejiſchcźa trjebamy ſaſtupjerjow w mnohich žónſkich powołanjach. Naſche ſozialne wotmiże ſej to żada. Też na to dyrbi ſo myſlicź, ſo ſo kóżda holza njewoženi. Je potom ſwjetſcha cźaſ žiwjenja na ſo pokaſana a tuž ju pſchijtomne powołanje pſched muſu a hubjeńſtwom ſakhowa. Ale dokładnje dyrbi ſo nawukmyć a dowukmyć. Połojczne dźěło nichtó rad nima a ſo też njeſapaćeź, dokelž kóżdy bórſy ſa tym pſchińdźe: Jene powołanje, a to derje nawukniene.

*Naſpſeſchniſcho holzy ſtarſchiſku móchen wołóża, kotrejž na ſłužbu cźahnu, njech je w ratańſtwje abo domjacnoſći. To dźěło po žónſkim powołanju jim naſſlepje tyje. A rjana msda ſo nětko też płaczi. Jěſeź, wobydźenje, ſpėza, huſto też hiſchcze wſchelake dary ſo jim bjeſe wſcheje ſtaroſcze pokiſcźuja a maja tak bjeſſtaroſtne žiwjenje. Dźakacź žana hańba njeje, tak też nig ſłużicź. Kóżdy ſ knjeſom bycź njemóże. Wſchudżom ſej pilnoſć, porjad, ſpuſchczomnoſć a ſwěreoſć waża a njedźiwajo na tarif ſo też lépje ſapłacźi. Pſchi wſchėch powołanjach dyrbi ſo žónſki ſpłah na to myſlicź, ſo budu mnohi ſ mandżelſkej a macźu. Kóżda dyrbi ſo khutnje pruhowacź, k cźemu ſo najlépje hodźi a w kotrym powołanju ſwoje ſpokojenje namaka. Ssymjenſke wowanje je dźeń a khutnijcźe. Niż ſo praſchecź „Schto chzeſch?", ale „Schto móżeſch?" To je najwažniſche a budże w cźeźkich cźaſach roſſudne. Tuž ſej khutnje a dokładnje roſmyſlicź, ſchto budże ſ naſcheje dźowki.

Dyrdomdej na kwasnym pnčowanju.

Samėnjena mandżelſka ſa jenu nóz

Po zyłym měcźe Florenzu powėdaja ſebi ludźo tele dny wo ſortnym dyrdomdeju kwaſneho porika, kiž bě ſ umbriſkeje krajiny do Florenza pschijcź a kotryž bě jebak na niż zyle njeſaſłużene waſchnje wobſchkodźił. Mjeno porika je we wſchėch hubje, tola chzemy jeju jenož ſ jich khcźejenym mjenom Gaetano a Ada mjenowacź a

Chcemy jenož pschispomnicź, so bohatemu burskemu stawej pschistuschataj a so staj žiwaj w mesti žiwjenja, stej mjes 20 a 30 létami staraj. Jako rjany a strowy kwaśny por se wšo na Florenzskim dwórnischczu s cźaha wustupt a žo nad žylnym wobkhadom a nad wjele zusymi s Jendźelskeje dźiwasche, pschitowarschi žo jimaj derje sdrałcźeny Florenzśki měschczan a bź hnydom k tomu hotowy, so by młodymaj mandźelskimaj pokasał dźiwy Florenza a też wschź sawjeselenja. Florentinski wupokasa žo jako jara wuźitny wodźeć, pschiwjedźe młodeju wozenjeneju do dobreho a tunjeho hoscźenza, bź jimaj pschi kupowanju se žiwjej radu pomognu, rostkładowasche jimaj hrody, zyrkwje a mosty a bź też pschi wjeczeri jeju towarschnik, dokelž bź se zhožownym pschipadom runje tón dźeń žwobodny.

Pschi wjeczeri młodaj mandźelskaj też derje pjeschtaj, dokelž žo Florentinski wjednik jara nobl pokasa a jenu dobru bleschu po druhej pschinoschowacź dawasche. Mužikaj bywaschtaj pschego śrěźniwischaj. Florentinski pschejesche zusemu wjele žboża, dokelž je žebi tajku rjanu a lubosnu žonku shladał a da spósnacź, so žo jemu žamemu hischcze poradźiło njeje, so by žebi pramu mandźelsku namakał, hacźrunjeź na šemitich kublach žaneje nusy nima. Winko skutkowasche bóle a bóle. Florentinski žebi žamo śwěri, so žwojemu hoscźej praji, so je tajta žonska kaj jeho, runje na jeho pyst, a skónčnje, jako žebi myślesche, so je jimaj dołho doscź rěcźak, jim we derje hratej dospoknej pjanoscźi pschispomni: „Tu, lubaj pschećelźelaj, tu mam we žwojej listowni 30 000 litow. Chcemy pschećelźeljo bycź. Wy, knjes Graetano, pożcźicze mi Waschu žonu pikes nóz a listownja se 30 000 tkrami je Wascha!“ Młody muž pschicźišny žwojej žonje wócźko, kiž wjele prajesche, a dosta hnydom se wocźomaj němu wotmołwu, kiž mějesche sabo wjele prajicź. Wobaj ménjeschtaj, tafki dyrdombej mózetaj žebi wschat kwaśicź, w domisnje tola nichtó wo tym njeschoni, mjes tym so budźa s tych, kiž žebi na nětchto sważa, bohaczt a samożicźi ludźo. Wórsy buchu pisches jene. Młody mandźelski žadasche žebi położu pschilubjenych pjenjes dopródka, mjes tym so dyrbjesche žo druha pokoja po pschinjesjenym woporu sapłacźicź. Sso wě, bźchu na to kedźbni, so pschistojnosć njeznanichu. Florentinski da žebi jimu w druhim posthodźe pschipokasacź. Do teje pak tajnje žožownym Gaetano sacźeże, mjes tym so žo śmélkotaty pschećel pschi boku rjaneje Ady wó jitwje i dwémaj kožomaj sahnjeźdźi.

Hacź je dobry Gaetano tule nóz spacź mohł, hacźrunjeź je mél pod hłowakom pokład wo 15 000 litow, nam njeje znate. Nasajtra stupasche po schodźe dele, so by delfach žwoju mandźelsku sabo powitał a žebi wot pschećela śpytk kupneho pjenjesa dał dacź. Ale namaka žwoju žonu w žyłlach płuwajo. S płackom prajesche: Florentinski bź žo pschi rańschim śmérkanju shubił a bź też jeje pychu žobu wsak. Muž bź wjeselny, so žo njelubu dyrdombej nimo bycź sda, a troschtowasche žwoju mandźelsku, prajiwy, so je 15 000 litow wjazy hacź doscź, so może jej shubjenu pychu narunacź. Hischcze khétro muczny poda žo mkódy por do pschedawarnje juwelow. Wón wupyta, so by ju troschtował, nékotre wožebje zjane kruchi. Kak njelubje pak bź pschekwapjeny, hdyž jemu pschi sapłacźenju juwelow praji, so žu tyhażhriwnowśe papjery wopacźne, a hnydom polizišu sawoła, kiž po dróży thodźesche a njesbožopwny wótśe płakazy por na polizišu wotwjesćź da. So polizišu njeby dale na njeju tukała, so staj pjenjesy falschowakoj, dyrbjeschtaj Gaetano a Ada powědacź, kak staj k pjenjesam pschischłoj a njemóżeschtaj też dyrdombej samjeleźecź, kiž žo s polizajskich aktow bórzy na haju namaka. Ludźo žebi se śmjećom brjuch dźerżachu. Pěčneho pschećeła pak pozdźišo hischcze namakała njeje.

VIII. Wšosokolski zlět.

Hižo w 1. čisle pisachmy wo VIII. Wšosokolskim zlěće, 26. junija hač do 6. julija w Prazy so wotměwacym, jako wo najwažnišim podawku w sokolskim cźělozwučowańskim swěźe w tutom lěće.

Ze sokolskimi zlětami w Praze móża so přirunać jenož olympiske hry w starej Grichiskej před 1500 a wjacy létami. To běchu wulke cźělozwučowańske swjedźenje a wubědźowanja, kotrež so wotměwachu pod Olympom, swjatej horu starych Grichow. Olympiske hry stachu so z najwjetšim narodnym swjedźenjom, kotryž wšě grichiske splahi swjećachu. We času olympiskich hrow knježeše po wšěm grichiskim kraju swjaty měr. Wšě njepřećelstwa a wojowanja, kotreż hewak často mjes jenotliwymi splahami a městami knježachu, přestachu a brónje so wotpołožichu, zo by cyły narod z połnym zajimom a bjez kažneych podawkow mohł so wěnować jenož připrawam a wobdźělenju so na tutych narodnych hrach. W stawiznach člowjestwa njeje žadneho podobneho cyłonarodneho zjewa, kotryž by tak hłuboko zasahował do kulturneho, haj tez hospodarskeho žiwjenja cyłeho naroda, kaž tute olympiske hry, ke kotrymž grichiski narod pućowaše w njepřehladnych syłach, ze wšěch krajow wótčiny a też z dalokich zamórskich kolonijow, po srjedźnem morju rozpjeršenych. Kóžde štwórte lěto so tutón starogrichiski „Sokolski zlět“ — smě-mli tak prajić — wotměwaše. Zapušći tak hłuboke korjenje do cyłeho zjawneho žiwjenja, zo běše štyrilětna doba jich wotměwanje zakonšcy postajene měridło časa město jeneho lěta, (tak so praješe, zo je muž, 40 lět stary, 10 olympiadow přeżiwił), dołhosć olympiskeho stadiona służeše jako zakónske měridło (kaž nětkole km). Dobyćeŕ pak na olympiskich hrach so najbóle česćeše w cyłej Grichiskej. Gricha sam njeznaješe nicho krasnišeho a wulkotnišeho, štož by stało nad olympiskimi hrami, a najwjetše jeho požadanje běše, zo by znajmjeńša jónkróć we swojim žiwjenju pobył na poswjećenem městnje olympiskeho stadiona a był sobu ze swědkom wulkich cźělozwučowańskich wubědźowanjow a swjedźenjow.

Tak też wšosokolske zlěty z postupom časa putachu powšitkowny zajim cyłeho naroda, nic jenož češkoslowakskeho, ale dale bóle cyłeho wulkeho słowjanskeho splaha, haj kedźbliwosć cyłeho kulturnoho swěta. Při zlětu staji Sokolstwo narodej a swětej před woči to najdrózše, štož może poskićić krasu zrósteho a mocy wuwědomnjeneje a disciplinowaneje młodźiny wukubłanoje na sokolskich zwučowaniščach.

A hdyž z cyłeho swěta hač daloko přez morjo přijědu tysacy a statysacy, zo bychu byli ze swědkami wulkotneho wšosokolskeho zlěta, sokolskeje olympiady, tak teć my z blizkeje Łužicy njechamy skomdźić najwjetši swjedźeń Sokolstwa a Słowjanstwa.

Zo móhli sebi nékajke předstajenja činić wo rozměrach tuteho zlěta, mjenuju nékotre ličby: Připrawy cyłeho zlěta płaća Češkej Obcy Sokolskej 14 milijonow češkich krónow — nimale 2 milijonaj němskich hriwnow. Při swjedźeńskim čahu Sokolstwa přez Prahu wobdźěli so na 50 000 Sokołow a Sokołkow w sokolskej uniformje. Na hobrskim zwučowanišču nastupi pódla druheho k zhromadnemu prostnemu zwučowanju po zynkach hudźdy 16 000 mužow, dale 16 000 žonow, před tym na 10 000 mužskich a 10 000 žónskeho dorosta, 8 000 šulskich hólcow a 8 000 šulskich hólcow. Hobrske zwučowaniščo (stadion) wobdawaja kołowokoło tribuny, hdyž namaka městno 150 000 přihladowarjow. Železnica připrawuje so na to, zo może na hłownych dnjach 250 000 cuzych do Prahi dowjesć a zaso z Prahi wuwjesć.

Haćrunjeź hłowne předstajenja na zlětowem zwučowanišču traja tři dny a kóždy króć je městno na 129 000 přihladowarjow, tola statysacy žanych lisćikow njedostanu, dokelž hudźa, kaž nazhonitosć wuči, bórzy wšě rozpředate. Štóž ze Sokolstwa abo z wukraja chce sebi lisćik zwěsćić, dyrbi so hač do 31. měrca přez nastupace organisacije zamolwić. Serbja přez sekretariat Domowiny (Sokołjo přez swój Zwjazk, Domowinje přizamknjeny.) Po 31. III. Češka Obec Sokolska lisćiki do swobodneho rozpředawanja jenej bancy přepoda, a potom budźa bórzy rozpředate. Bjez zastupneho lisćika so wězo nichtó do stadiona njepušći.

Wuzběhnjenja hódne je też to, zo češke Sokolstwo za tuto hobrske předewzaće, z kotrymž bjez dwěla, wulke służby wupokazuje cyłemu narodej a statej, ani wot stata, ani wot města Prahi ani halerja podpjery k wurunaju nasponmnjenych 14 000 000 Kč. njepožaduje, ale wuhotuje jón cyle ze samsnymi mocami swojeho sobustawstwa — mjez tym zo podobne olympiady, haćrunjeź nic tajkich rozměrow, w druhich krajach, na př. w Němskej, stat a gmejny z wulkimi subwencźiemi podpjera. Zo by sebi Češka Obec Sokolska nuzny fond a pjenjeżnu zepjeru za přihotowanje zlěta wobstarała, płaći kóždy češki Sokol zlětowu dań wo 10 Kč., z čimž přindże do zlětoweje pokładuje hižo přez 3 000 000 Kč. Dale so předawaja a wězo zwjetša jenož wot sobustawstwa kupuja zlětowe znamki a karty, z čehož so wočakuje dobytk 2 000 000 Kč. za zlětowy fond.

Z tajkej woporniwosću a stejo a spužćejo so jenož na swoje samsne mocy, je wosebje češke Sokolstwo ze swojim hesłom: „za narod a wótčinu!“ swojemu prjedy teptanemu narodej wupokazało najwjetše służby.

A tak natwari češke Sokolstwo k VIII. Wšosokolskemu zlětej same nowy stadion, a to na wyšinje wulkotnje nad Prahu ležacej, hdyž dotal nadeńdźe so jenož puścina horow a dołow. Tam natwari so hobrska arena za 150 000 přihladowarjow a 16 000 zwučowarjow, nuzne městnosće za přewobleknje, nastupjenje atd. za nimale 40 000 Sokołow, też lókarnje, kuchinje myjefnje atd. za nich, restauracije atd. za statysacy wopytowarjow, dale dróha, elektriska železnica na tutu horu, zo mohło so tam za krótki čas 150 000 ludźi horje a zaso dele transportować tak, zo žane njezboże a katastrofa njenastanje. Hdyž to a druhe wopomniš, spóznaješ hakle, wo kajke hobrske dźełło a organisaciju so jedna a kajke mocy, luboso, wutrajnosć a disoiplina we hłowje a stawach k tomu słuseja z dowěru so puščić do tajkeho hobrskeho předewzaća. A Sokolstwo tutu dowěru do sobje a swojich mocow ma, wěri do dospołneho zdara VIII. Wšosokolskeho zlěta — a dźela wot předsydstwa hač k poslednjemu zwučowarjej, statej. Budźmy ze swědkami wulkeho VIII. Wšosokolskeho zlěta, štóž někak może.

Listowanje.

C. R. Samjertne wopišmo (Sterbeurkunde) we wójnje padnjeneho wójskeho pschisłuschnika może žo pola stawnistwa (Standesamt) wuzbadacź, hdyž je dwa powołanja k wojerstwu žydłk.

Służobowy. Je-li pschi pschijstajenju abo pschi pschepodaću hodownoho dara žo ničžo wuczinilo njeje, so może žej jón dariczel we wěstych padach najpjet žadacź, da je jadźerżenje mšdy njesakonjśe a mózecze po naschim ménjenju žwoje prawo na dopłaczenje wusłorżicź.

R. S. Sakski žejm ma tu khwilu 96 sapółtłanzow a to 41 socialdemokratow (žu zdźela rosschežejeni), 19 němsko-narodnych, 19 s němskeje ludoweje strony, 9 kommunistow a 8 demokratow.

F. R. Wyschische wobkhodne schule (Handelshochschule) wobsteja w Lipsku, Nurnbergu (w Bayerskej), Khelnje (nad Rhynom), Königsbergu (w Rańschej Pruskej), w Barline a Mannheimje (w Badenskej). Wobroczeje žo na jenu z tutych mjenowanych schulow (najlépje do Lipska abo Barlina) a bóstanjecze wschét rébne rosjaśnjenja.

Do Prušeje. Zyrkwinski dawk bu 1924 wožebicze a samostatnje postajeny. Wón może žo stacź, so na nékotre zyrkwinski dawk płacźicź, mjes tym, so je wot dołhodneho žwobodny. Wot léta 1925 žo jako zyrkwinski dawk pschi rańkl k dołhodnemu, pschemyślenemu a wobpschesnjeneju (Grundvermögensteuer) zbérają. Tuž je mózno so na wšelke dołhodneho dawka njepłacźi, tola pak zyrkwinski, kotryž je njedźeńskich wot ležomnosće.

L. M. Podpjera sa malych rentnarjow žo doma, je-li je namjetowany potrěbny. Potrěbnosć pschedpokłada, so je měsačzne dołhody jenoliwe wožoby 35 hr. njepschekhrodźa a pola mandźelskeju měsačzne wjazy hacź 52,50 hr. njeje wucźinja.

A. S. Wodźany kamjen (Wasserstein) hodźi žo s aluminiowych hornzow lohzy a derje wotstronicź, hdyž žo hrubu wlomjana łapka (najlépschi wot starych nohajzow) s nékotrymi kapłami hólowneje khłalimy womacza a s drobnym běłym pěskom hornź zwischndruje. Mydło a soda žo k temu derje njechodźitej dla žwojeho rospuschczateho waschnja. Też žylne khłale s cźerwjenymi běłinjami žołtych jabłuczkow (Apfelsine) w aluminiowym hornzu warjene, cźinja žu dobro znutska žwétke a hładke. We wuwjedźenju dyrbi žo žwobodno derje wotpłokacź a wuśuschicź. To je nuzne trěbne.

Do B. Na praschenje dla podruźneho dawka njemóżemy wotmołwicź, dokelž tu wědźeć njemóżemy, kak te wobstejnosze leża a ł kajtich winow žo podruźny dawk w naspomnjenych padach njesběra. Tehodła pak žo Wy sapotrudźicź njeśmjećze, tutón dawk płacźicź, dokelž jón druhi też njepłacźa. Tajka žamopomoz njepłacźi. Pische sakoń nichtó njemóże. — Po žmjerczi sastaraczerja (mandźelskeho, nana) stupja dźědźiny (herbojo) do jeho podruźnych wucźinjenjow. Wupowědźicź žo bydleriše a wobkhodne runnosće njeśmědźa a to po § 19 podruźnika schkitzeho sakona (Mieterschutzgesetz). Podruźny pjenjes njestołuje žo po nětczišich wobstejnosćach, ale ma žo sakonska procentika hadźba dwójnikeho podruźneho pjenjesa płacźicź a to za wobydlenja a runje tak za wobkhodne runnosće.

K. P. Khwćebus ma na 52 000 wobydleri, je potajtim po ličbje wjetšich dyžli Budyšchin (39 052 po ludźicźenju 16. 6. 1925).

O. R. Skowo „Telegramm“ běsche Američan Smith w lěcze 1852 sa hacź dotal nałożene hłowo „Telegrafiska depescha“ namjetował. Je žo, byrnjež wopak twórjene (wot grichiskeje strony je žo tehdom na prawu formu „Telegraphen“ pokasało) bórzy w žyłem śwěcze pschećzišchcźało.

G. R. Wroczowjacze sfakanki njeje sakońcźiły dowolene. Njeje pschipółpłana twora sfakanzy pschimérjena, dha może-cźe ju firmje pschekwotstajicź a płacźenje sapowědźicź. Sćežkowk teho budźe sfórzba, kotrejež wukónz wot twaśiwědźenja puczowarja wotwiśuje a je tak njewěsty.

R. M. Mějesche-li skoco hižo tu thorosć, hdyž sće jo pschedał a je w běhu 14 dnjow po pschepodaczu tutón njedostał na sjawne pschisłuch, da macze sa njo rukowacź, hewak niz (§§ 482 a druhe B. G. B.)

Do Wojerez. Sa słótnołékarske powołanje žada žo najprjedy wušiwdźenje sraloscze jeneje wyschcheje schule (gymnasije) wyschcheje realki a podobne a potom hischcze 9 semestrow (połletow) na wyschchej słótnołékarskej schuli, k tomu dwé statnej pruhowanoj. Po dalschich 2—3 lét może žo pod wěstymi wumjenjenjemi poradźeć, so žnadź sastojnstwo hamtskeho słótneho lékarja bóstanje. Pomjenowanje k doktorej med. bet. stawa žo na tajsej schuli na pschr. w Barlinje, Drjezdźanach a Hannoveru kaž też na veterinärmedezinischich fakultach uniwersitow w Lipsku, Giežnu a Mnichowje. Wuhladny k žwobodnemu słótnołékarskemu powołanju njejsu tu khwilu najlépsche, runje tak w statnej a komunalnej służbje, dokelž je tuto powołanje khétro pschepjelnjene. Ale w Sserbach hischcze žo néhdże město namaka. Jenož we wyschšiwje žu trošchu lépsche wobstejnosze a je pomérnje njedostatk na trěbnych mozach.

Do W. Je-li testament ničžo druhe njepostaja, dha Wy jako mandźelska schtwórczinu sawostajeńšwa dźěćicze (herbujecze) a dźěći s wobeju mandźelstwoma hromadze tři schtwórczinje. Wašchej dźowcy pschipadne ¾ : 9 = 1/36. Potajšim ma wona jenu dwanaccinu (dwanaty dźěl) žwojeho sawostajeństwa dostaś. Schtož sće hischcze do mandźelstwa žobu pschinjesła, je zyle wobjebite a ma žo po powschitkownych sapadach pohódnoćicź. Pohódnoćenje žwójstwo pschipaduje pschi žmjerczi Waschej dźowcy.

Směški.

** **Teź kostum.** Lota: „Ty, Berta, njemóżeschi mi rjanu a tunju mašu radźicź?“ — Berta: „Dźi tola jako rańscha hodźina. To dale žadyn kostum njetrjebasch a w hubje maśch hischcze twoje słote plomby.“

** **Rozmołwa mjes pjanymaj.** „Schto tam cźinischi?“ — „Pytam.“ — „Schtoha?“ — „Moje nawocźi.“ — „Hdże dha hy je jshubił?“ — „Tamle znapschecza.“ — „Cźehodła potom tu pytaschi?“ — „Tu je žwětlischcho.“

** **Telegramm k narodninam.** Na póst pschińdże staruschka a dha depeschu wotpołkacź. Wobroczi žo na sastojnika a praji: „Dajcze mi tola telegramm, ale prawje rjany s nježnymi dwétkami, chcu jón k narodninam połkacź.“

** **Sakitanje.** Ssudnik: „Sće potajkim Maschi kij na słóržniku rosbił?“ — Wobstorżeny: „Haj, ale njejsym to s wotpołkadom cźinił.“ — Ssudnik: „Kak to, niż s wotpołkadom?“ — Wobstorżeny: „Kij njedyrbjesche na kuchu hicź.“

** **Wobhladniwje.** Max dže s klobukom do khojenjownje. Jedyn ma na hłowje, druhi pod pažu. „Cźehodła dwaj?“ prasche žo pschećel. — „Haj, žym hižo dwójzy klobuk wjazjo wostał a žej potom duzy domoj płech sajmił. Wot teho cźasa bjeru nastajnje jedyn klobuk k reserve žobu.“ — Praji a połspźnje wobaj klobukaj na hołdźik.

** **Kompromiš w Genfje.** Na Barlinskej bursy žej powědachu, so Pólska w Swjatku Ludow žwojeho wotmyślenoho žydła po wsda a sa to jene město k staću dostanje.

** **Khora žotra:** Wobežena knjeni swari žołdy dźeń khudej holcźay politwu k wobjedu. Ssostśicźa khoreho dźěsća pschińdże kóždy dźeń po nju. — „Ale ftyjch ras, holcźka“, prajesche knjeni jeneho dnja, „twoja khora žotśicźa ida žo mi zyle strowa bycź. Widźach ju wczera wonka na haju!“ — Dźěcźo: „Haj“, hnadna knjeni, „strowa wschak moja žotra sabo je, tola wona hischcze pschesze jěl.“

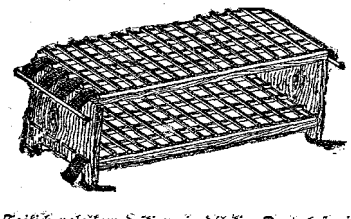
Ssyćž mòjeśch ju na konzu meje a w sapoćzatku junija. Potom mòjeśch polo hišćhcze jónu pśicheworaćž a prawu rèpu na nje wosnyćž.

Lupiny pak njehodża žo jara k jelenej pizy abo na žuśchenje.

Wobroćowak jeji.

(S wobrasom.)

We wulkich hospodarstwach a pśichedawarńach khowaja jeja w kośchach (korbach) a kaśhćžikach. Mjes nimi žyvaja žyknje, pak kładu je do žlomy abo drjewoweho moha (Holzwolle). Tuto khowanje ma tón njedostatk, so žo swjerćha cźerśtwe bjeru a cźerśtwe pśikładuja. Tak móże žo stacź, so spódne leżo wostanu, so staża a sažmjerdża. Pśichi tajkim khowanju trjebaśch wjele cźaża, so by jeja k nażadżowanju wśchédnje wobroćała, kaž je to woprawdże nuśno. Tymle njedostatkam spytaja s pomozu wśchelakich polcźkow wotpomhaćž.

Tajkich polcźkow dejśi maja dźerki. Do tych žo jeja stajeja. Jeja k nażadżowanju njeśmędża stejećž, ale dyrbjśch je leżo khowaćž. Tohodla twarja w nowiśchim cźaśu hinajśche družiny polcźkow. Jeja wotpoczuja leżo na cźenkich pśekśuchkach (hl. wobras). Pod pśekśuchemi khadźi paž. Na nim jeja žobu wotpoczuja. Dyž ja paž sćehnjejśch, žo kóžde jejo žame wot žo wobroćźi. Na druhi dźeń sćehnjejśch sažo do druheje strony a samóżejśch jeja k nażadżowanju wśchédnje s lóhkej prózu a ruczje wobroćźeć. Tajke polcźki twarja wjele etažow wyśoke. Mjes nimi pak dyrbi telko ruma byćź, so samóżejśch s lohkej prózu ke kóždemu jejej. Na tutej polcźku móżejśch jeja wot kóždeje kokośche wobeśhe klasćź. Dalścha lèpśchina tuteje polcźki tćźi w tom, so jeja njeśžu zarpte do žlomy abo žyknja. Se wśchěch stron wobdawa je cźerśtwy powětr a pśchinośchuje k temu, so žo dołho dźerża. Pśekśuchti dyrbja prawje hładke byćź, so by móżno było, je s lóhkej prózu wurjedźićź. Wobcźniki polcźki dyrbja dojść krute twarjene byćź.

Jeja k nażadżowanju.

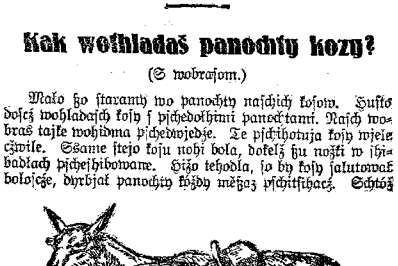
Jenoź, hdyž jeja k nażadżowanju dośćź derje wubeŕasch, samóże žo cźi plahowanje pjerjsny poradźićź a ty smějejśch s twojeho pjerjsnarśtwa rjany wužitk. Kedźbuj pśichedewśchem, wot kajteje kokośche jeja žu. Dyrbjśch je bracź wot najlépścheje kokośche. Tym dyrbi byćź pśichodaty khapon dobreje raży. Khapon a kokośche dyrbjśch kedźbliwje a derje pizowaćž. Jenoź žylnych a cźiłych kokośchow jeja trjebaj k nażadżowanju. Najlépśche žu mèrzłe, haprlejśle haćž mejśke jeja k nażadżowanju. Jeja dwě a tśiłétnych kokośchow nażadżuj radścho, haćž te létnych, wośebje cźejśich družin. Starśche kury žy na jich khmanosćź lépje spójnać, haćž młodych. K nażadżowanju žuwběraj stajneje a strénjeje wulkosćże jeja. Jeli pódla wulkich małe jeja nażadżujeśch, hrozy strach, so žo dośćź njepśchehrèja a saporodź sažo wotemrjéje. Wśchě małe a teź pśchewulke, kaž teź jeja žpodźiwnych formow njeśmějśch nażadżowaćź. Cźim cźerśtwśche žu jeja, cźim lóhścho žo dypaja. Wone njeśmędża starśche haćž 3 njedźeł byćź, wot daloka pśchipośłane jeja njeśmèše starśche haćž 2 njedźeli byćź. Sny-li wot daloka žnano s póstom jeja dóstaka, njeśmějśch je hnydom nażadżićź. Staj je na 24 hodźin na khłódny a cźerśtwy powětr. Pśiedy haćž starśche jeja nażadżujeśch, pokuž je pśiedy khwilku do cźopkoliwkeje wody, pśiedy wotwarjeneje. Hdyž ńch je s wody wjaka, njeśmějśch je swutrowaćž. Sklądź je na žuche rubiśchcźo a tu leżo njech wuśkhnu. S dléźichim leżenjom žu žo jeja trochu wuparike. Sny-li je do wody położíka, kóża sažo wlóžnotu a žo lóžicho laknu. Samałane jeja smuj, pśiedy haćž je podpołożujejśch w lèwtej wodże a njech na powétśe wuśkhnu.

Kelko jeji žmějśch pokładowaćž, složuje žo zyle po wulkosći jeji a kokośche. Małych jeji žmějśch wjele a wulkich mjenje podkładowaćž, wulkej kokośchi wjazy haćž małej. W sjmnym cźaśu podkładuj mjenje jeji. Hdyž wjazy jeji podkładujejśch, haćž kokośch samóże wobžydnyćź, skafyśch žebi zyle leżnidło. Kokośch mjenuśzy jeja wjazy raśow wob dźeń wobroćźuje a pśichekładuje.

Kak wothladaš panochty kozy?

(S wobrasom.)

Mało žo staranty wo panochty naśchich kośow. Husto dośćź wohladajśch kośy s pśichedołhimi panochtami. Naśch wobras tajke wohlédma pśichedwjedźe. Te pśichibotuja kośy wjele cźasu. Ssame stejo koju nohi bola, dokelž žu nożki w jich badłach pśicheźibowarne. Hžo tehodła, so by kośy sakutowaś bolośće, dyrbjał panochty kóždy mèzaz pśichtśihaćź. Schtóž

to žam njedokonja, wśjće w kóždej wśy nèkoho naderźe, tute dźèło wobstarazeho. Pśiched rèjanjom panochty derje wumyj. K temu trjebaj cźopku mydlinowu a sodowu wodu. Po rèjanju je s 5% želukrejolowej wodu (Cellokresollösung) desinfizèrui. To je wośebje potom nuśno, je-li śy pśchewjele pśichtśihał. Pśiched tym wśchak dyrbjśch žu na kedźbu bracź, so do žiweho mjaża njepśchindźejśch.

Prašenja a wotmołwjenja.

Prašenje: Moje krumy rady drjewo wobkuźuja. Dawam jim rèpu a žyno. Sstomy móża žo do žyteje wole nażracź. Schto dyrbju cźinićź?

Wotmołwa: Tajke dawanje je khudy na mineralnych wutkach. Tohodła dawajće waśchim krumom na tutych wutkach bohatśchu pizu. Wolijowe wožuśchki a śchrót luśchcźinow (Hülsenfrucht) jamóża tutón njedostatk narunacź. Teź fosfortśiłate wapno (phosphorsauren Kalk) a pławjena kryda (Schlemmkreide) słoteź tyjetej. Sseł k lisanju tohorunja požadanje sa žranjom pośbèhuje.

Serbski Hospodar

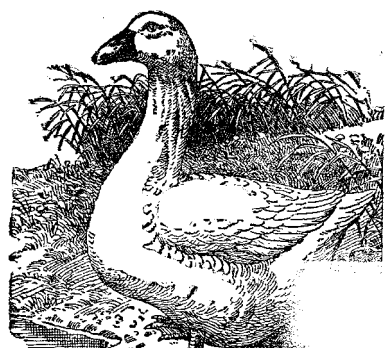
Časopis za Serbskich ratarjow

Cisło 14. Budyšin, 3. haprleje 1926. Lětnik 33

Emdenska husyca.

(S wobrasom.)

Emden je mètnaćźo w ranśichej Frijiśkej. W ranśichej Frijiśkej wot starodawna žem hušy plahuja. Hžo stari Romjenjo wot tam hušaze pjerjo a mosćh kupowachu. Krajiny pśichi morju a rèkach je swojimi tuźemi pśichodźachu žo wubjerne ja plahowanje huš. W běhu stolétow tute plahowanje popśchestawowaśche. Tamne brjohi poćzerpichu druhdy wulke sapuśćenja. Mórśke

žołmy, s wětrom honjene, wulinychu žo do kraja, pózrjechu jón. Cźasto dośćź wulke pśichetrjenje wobydlenehu kraja s cźokowjetimi žydlśichcźenj wotpłakiwichu. W žarideńnjom lètstotku žo huśaŕśtwo w krajinach wokoło Emdena nimale poślubi.

Nèhdyśicha Emdenska huśyza bè wulki ptak. Jeje śchija bè njepomèrnje dotha. Tohodła mjenowachu tute huśy teź „Emdenśke kołpy" (Schwanengänje, kołp = Schwan) W spočatku 19. stolèta pśchewjesechu tute huśy do Jendźelskeje. Jendźelcźenjo je teź „Emdenśke huśy" pomjenowachu. Tam khśiżowachu je s cźeźkimi Toulouśeśkimi huźemi (Toulouse je pśichodne mèsto w połonśkej Franzowskej). S tutych khśiżowankow wuródże družina lèdma japodobna na dotalnu Emdenśku huśyzu. Pśichedewśchem njebè tuta nowa družina tak kruta kaž pśiedawśicha.

Pśiched 50 létami plahowanje huś w Emdenskich krajinach žnowa jakcźe. Hacź dotal bèchu huśy po jendźelskim nałożu a pśichikładu plahowali. Bórśy pak žo dohladachu, so tuta družina, ja tomne krajiny žo mało pśichodźi, so njeje ja dospołne wužitkowanje dośćź dobry ras. Tohodła žo k temu wènowachu, žu hibicźiwśichu wuplahowaćź, ale w dotalnej wulkosći a cźekosći. S dobom prózowachu žo, so by cźu žo jnamjenja Toulouśeśkeje huśyzu sažo trochu pośhubiśe. Zyle žo jim to njeporadźi. Tośtny podśchijt (Kehlwamme) pśicheźylna śchija a tŕótki, dośćź krutu pyšk dopomnaja na Toulouśeśku huśyzu.

Dźentźnśicha Emdenska huśyza, kaž žo nam na naśchim wobraju jewi, je wurjadnje dobra wužitk dawaza huśyza. Mjes naśchimi tukrajnymi huźnjami je najcźeśćiha. Njekormjene waża 12 hacź 16 puntow. Je-li je kormjeh, pśchinjeśech je na 20—26 puntow. Haj žamo 30 puntow žana rèdkośćź njejsu. To rèka tajku wahu dozpija na tucźnej paśtwje a pśchi dožahazym kormjenju. Na śchpatnej paśtwje a pśchi njedožahazej pizy tak wyśoku wahu wotcźalowaćź njemóżejśch. Teź hórśe bóle jymne krajiny jej njehowja, dokelž w njej tćźi krew połonśkich cźopłichich krajinow. Pórnjo pśiedawśchim njekhśiżowanym Emdenskim huśom nètcźiśe tak wjele jejow njenanjeśu. Pśiedawśe nanjeśechu 30—40 její, nètcźiśe pak jenoź 15—20 jejow. W februaru-mèrzu sapoćzinaju njesćź. Jejo waži 160—200 grm. Schtóž ma dobre tucźne paśtwy, njech s Emdenskej huśyzu pospyta. Pórnjo druhim huśom wjele wjazy tuka a mjaśa podawaja. Libjata žu trochu śmjerśe, tehodła mašch s nimi, je-li je wjedro grube a śymne, druhdy wobwinowćźe. Pomerśe huśy žu wo wjele krucźiśiche. Pjerjo Emdenskich huś je cźiśto bèle.

Emdenśku huśyzu mòjeśch s naśchimi krajnymi derje khśiżowaćź. Tajke potomniki žu wurośćene a wulkomnjene runje tak cźeźke, kaž nètcźiśiche Emdenśke. Pódla toho žu hišćhcze krute, cźiśe a niž śmjerśe. Tajke khśiżowanki njech wśchudy tam plahuja, hdyž cźiśto Emdenskim podnjebjo (Klima) njehowi, hdyž je hruba krajina, mało wody a śchpatna paśtwa.

Nèhdyśiche cźiśtoemdenśke huśy žu žo nimale zyle poślubiłe.

Rólnistwo.

S tajkimi žrèdkami morśch žnèź w žymjenitnym sornu.

Kóžde léto skoro śkyśchimy naśchich hospodarjow iterźićź, so maju žnèźiwe pśchenzu abo druhe sorno. Tajke

forno potom njemóžesch a njesmiesch wěso jako hymjenje pschedawać. Wjele wschak žo wo tym pische, so by bimy hymjo nacžinicz a ſ tym žo žnjecz niczi, pschedy bacz je žnjeny. Tola mnohi hospodar hischcze tutym nowym pschedpiſmom abo warnowanjam njewěri. Wón žyje dale žwoje žnjeczowe forno a ani njewě, ſo ſ tym niz jenož ſam žebi ſwadźi, ale też žuſodnym polam.

Druhi ſaſo žwoje hymjenſne forno ſ juchu a ſ kuſa-tym wapnom (Kalk) nacžinjeja, kaž žu to wot ſaſtarſka ſem ſwucženi. Cžitaja-li wo taſtich nowych žrědkach, ſe kotrymiž móža žnjecz moricz, tola hdyž žo derje doſcz njewuſteja nacžinjecz, dha to radſcho woſtaja. K tomu pſchidźe hiſchcze, ſo žebi kóždy fabrikant žwoje twory najbóle khwali. Hospodar druhdy njewě, kotre žrědki žu potajkim prawe. Chcemy nětko naſchim hospodarjam trochu roſſaſnicz, kotre žrědki žu poprawnym prawe, ſo by žo mnohi hospodar wſchelakich njetrjebawſchich wudawkow ſminył. S prěnja dyzemy nětko wo ſornowej žnjeczi rospominacz. Sornowych žnjeczow je wjazy druzinow. Jena ſ najhórſchich žnjeczow je próſchna žnjecz (Flugbrand), kotraž pſchenzu a jeczmjeń natrykuje. Hdyž kłoſzy kčźeja a wětſit wopłódnjaju próſchk po kłoſach rosnoſchuje, rosnoſchuje ſ nim tež žobu žnjeczine wytrubły (ſapkódki) a ſaplodźi nětkotre ſornjeſchka. Na ſrawjazym ſornu njeje doſnła nicžo widžecz. Sorno ſ druhimi doſrawi. Też poſdźiſcho njeje na ſornu nicžo widžecz, dokelž je tunje tak twjerde a ma ſamu běku muku kaž tamne. Mały ſapkódk žnjecze žedźi zyle w ſornu ſchowany. Hdyž nětko taſte ſorno wožnjeſch a wone nětkotre dny w ſemi leži, počzina bubnicz a žo puknje. Kikernaczik ſo wudobudže a ſeſkhadża. W kikernaczu pak roicže też žnjeczowy ſapkódk žobu a ſapoczina žo žylnje roſſchérjecz a pichiſporjecz. S jeneho jeniczkeho ſaptódka wutworja žo jich wjele druhich. Tute nětko cžakaju, doniž ſmjelžo kłoſzy njedoſtanje a njewukczéje. Tak bórzy hacž je kłóſ pſchekczél, dobudu žo do młodeho ſornjeſchka a tam wutrjebaju wſchitke žiwiny, kotreż kłóſ k tworjenju noweho ſorna trjeba. Skóncznje nażeru ſorno tak dalko, ſo jenož cžorna mucžka ſwoſtanje. To žu ſaſo nowe ſapkódki k pſchiſporjenju žnjecze.*

Tute žnjeczowe ſapkódki móžemy pak jenož ſ horzotu moricz, dokelž tute mycilije (ſapkódki žnjecze) wyſkotu cžapkotu njeniſeju. Wone njchi 50—52° C. ſahinu. Sorno móžeſch potajkim ſ horzej wodu abo ſ paru pſchecžahnycz dacz. Prěnja wez žo wěſo najlóžſcho pſchewjeſcz hodźi. Nakypaj ſorno do jeneho ſuda a nalij na nje 20—25° C. cžopiu wodu. Tak woſtaj ſorno 4 hodźiny ſtejo, ſo by nabubniło. Na to žypń ſorno na 10 mjeniſchiſchinow do 50—52° C. horzeje wody. Po 10 mjeniſchinach daj ſorno ſaſo tak rucže hacž móżno wuſtudnicz. Potom je wužuſich. Na to móżeſch je bjes ſtracha žnjecz, dokelž je žnjecz w nim morjena. Najwažniſche pſchi taſtim morjenju žnjecže je, ſo temperaturu wody wobkedźbujeſch. Je-li woda pſchelíwka, njemoriſch ſ tym žnjecžine mycilije, jeli pak je woda pſche horza, ſorno ſchpatnje ſeſthadża. Sſamžnu ſchkodu maſch, hdyž ſorno pſche dołho w horzej wodze woſtajiſch. K tomu najpſchiſomniſchi aparat poſkicza nam firma P. Altmann we Berlinje.

Kaž ſmy hižo horjeka ſpomnili, móżemy tute wſchelake žnjecze je chemiſkimi žrědkami ſnicžicz. Džeńžniſchi džeń ſnajemy tu žrědki a nakóžki, ſ kotrymiž móżemy žnjecz chemiſzy ſnicžicz. Prěni žrědk je namoczenje ſorna ſ taſtim žrědkom. Na druhe waſchnje ſorno ſ taſtim žrědkom wokrzepimy a k tjeczemu žo žrědk do ſorna ſmesicha abo ſorno žo ſ nim popróſchi. Ssobu ſ najlépſchich nakóžkow je krjepjenje. Sorno žo na niże hromady jeſypja. Wéſty dźěl morjazeho žrědka žypnjeſch do liwkeje wody a potom ſorno ſ nim wokrzepiſch. Sorno dyrbiſch na to ſtajnje měſchecz, ſo by žrědk derje ſorno pſchecžahnył. K jenemu zentnarjej jeczmjenja trjebaſch 2, ſnajmjeniſcha 8 litrow, k wowżej pak 10 litrow tuteje měſcheńzy. Naſchim hoſpodarjam wſchak je tuta nakóżba derje ſnata. Tuž njetrjebamy wo tym dale nadrobniſcho rospiżowacz. Najwěcžiſche wſchak taſte krjepjenje njeje. Cžim wěcžiſcho pak žnjecz moriſch, poždy ſorno do taſteje wody namocžiſch.

Sorno nałypaſch do kóſcha (Korb) a kóſch ſe ſornom ſtajiſch potom do taſteje wody. Taſte podnurzenje do wody wołożeje žnjeczowu pcheniczu wucžiſczi. Maſch li prawje žnjeczowu pcheniczu, to wſchak ju ſ rědka zyle wucžiſczi. Hdyž nětko taſti kóſch je ſornom do wody namócziſch, płowaju žnjeczowe ſornjatka ſwjerčna, tak a móżeſch je zyle derje ſtójicz a woſtronicz. Je-li jene taſte žnjeczowe ſornjatko žobu do žyjaſy pſchindże a ža rosmjehcže, to žo cži ſ tym ſaſo wiſchi ſorno ſanjeſchwarni, a desinfekcija by cži nicžo njepomhała. Dale pak dyrbiſch też hiſchcze na to kedźbowacz, hdyž ſorno žnjeſch, ſo tam žane žnjeczowe kochorki njeſydu, kotreż bychu ſorno ſnowa ſanjeſchwarnili. Tu je najlépje, jo ſchpunowanjo, hdyž ſorno žypaſch, najprjedy ſ formaldehydowej rospuſcheczlinu (Formaldehydlöſung) wokrjepiſch. Tak žnjecz ſornu nicžo njeſchkodźi.

Mnohi žo też nětko praſcha, kotry žrědk je pſchecžimo žnjecži jako desinfekcija najlépſchi. W prjedawſchich cžaſach naſchi hoſpodarjo wołożebje ſ mjedźeńku (Kupfervitriol) ſorno nacžinachu. Džeńża wſchak ża mjedźeńka wjazy njenałożuje, dokelž njeje tak khmana, kaž druhe nowe žrědki. Wona žnjecz w ſornu iżyła njeniczi, ale jenož ſeſtabi, tak ſo žo dale njepſchiſporja. Dale mjedźeńka hiſchcze ſkhadżazu móż žłabi. Hdyž pak woda abo mokrota w ſemi mjedźeńku ſe ſorna ſwopłokuje, potom móże žo žnjecz też dale rosmnożowacz. Wjele lépſche nicžadła žnjecze hacž mjedźeńka žu germiſan a ujpulum. Ssymjo, kotreż cži ibyła, kotreż žu ſ tuttymaj dwěmomaj druzinomaj nacžinjał, njemóżeſch wěſo wužiwacz. Ssy-li je ſkóncznje doſcz cžiſcze mumył a wurjedźił, móżeſch je ſ druhej pizu ſmeſchane ſkotej dawacz. Nacžinjenje ſ formaldehidom wěſo ſornu telko njewadźi, tola njeje tak wěſte.

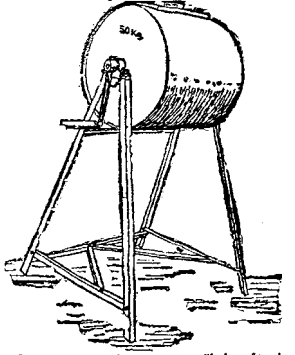
K žuchemu nacžinjenju jenož uipulum nałożuja. Wéſty dźěl uſpula ſměſchej do wěteho dźěla ſorna. Sorno maſch potom derje pſchemeſchecz. Tuta desinfekcija ma tón wuſnam, jo móżeſch ſorno hnydom žnjecz.

Horjeka žmy ſpomnili, ſo ſorno, kotreż žu ſ mjedźeńku (Kupfervitriol) nacžinjał, tak derje njeſkhadża. Mjenowane nowe desinfekcijſke žrědki ſkhadżenje ſamo pčehuja. Ssu to uipulum, germiżan, žegetan a tillantin. Po tym, kak žrědk na ſorno ſkutkuje, jeżo ſkhadża móż žo poſběha.

Ssuche nacžinjenje žymjenja ſ pomozu bubona.

(S wobraſom.)

Ssymjo nacžinjecz rěka žywy pſched wſchelakimi ſchkodami wobarnowacz a žebi wuhladu na dobre žně powje-

tſchicz. Schtóż žwoje ſorno njenacžinja, žwoje žně wo wjele a wjele pomjeńſchi. Wudawk a próża ża nacžinjenje žo wo wjele a wjele a wjele narunа. Dacz dotal bě nacžinjenje žita a druheho ſorna a žymjenja wobežeżne. Natożene nacžinjenje dyrbjeſche we wodże roſpuſchczicz a potom ſ tutej roſpuſchczeńku ſorno macžecz, krjepicz, měſchecz a pak w tutej roſpuſchczeńzu nuntacz. W nowiſchim cžaſu twarja a pſchedawaja bubony, ſo by młożno było, ſorno žuche nacžinjecz. Ssuche nacžinjenje bjes tuttych bubonow bě ża nacžinjaże wołoby pſchesło mjenje abo bóle ſtrafchne. Nacžinadło je tola žuchi ſmjetſcha jédojty próch. Próſcho wobcżežowaſche dźěłacżerjow, žydaſche žo do wocżow, huby, erta a na pluża. Sacžinjeny blachowy bubon tute njelube njedoſtatki woſtroni.

We pſchedſtejazym wobraju naſchim cžitarjam taſti bubon pſchedwjedźemy. Blachowy bubon jeſbła tak dżerži, ſo wěſo horje pokaſuje. Wěſo bubon tak krucże ſawrjewa, ſo žo ſ njeho njeproſchi. Wěſo žo wuſbéhnje. Na bubon ſtaji žo drjewjany lik. Sorno ſ nacžinadłom žypnje žo do bubona. W bubonu hodźi žo na jedyn raz zentnar žita žucho nacžinjecz. Jehlu wucżeżń a wjerch bubon žnano 5 mjeniſchinow a ſorno je dokładnje nacžinjene. Bubon wotpocżuje na wyżokich krożnicžkach, twohdła ſo ſ lohżej prożu wjercži. Ssy-li jón dołho doſcz wjercżał, pſchipowjeż k dżéri měch a ſorno ſ njeho, hdyž ży dżéru dele wobrocżił, ſamo wot žo wuběhnje.

Kajke druzinу dżecżela žo na pěſkojcżne polo najlépje hodża.

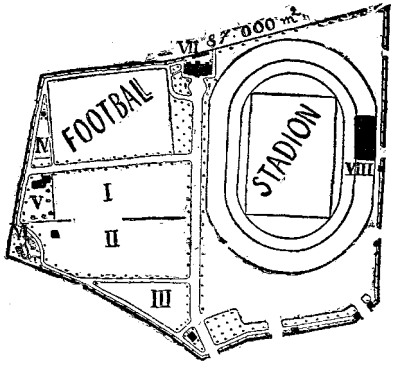
Cżerwjeny dżecżel, kotryż w naſchej wokolinje ſwjetſcha wichitaż hoſpodarjo plahuja, radźi wſchak žo najlépje na tróchu cżežkich abo lépſchich polach. Na ſahonach, hdżež je bóle pěſkojcżna hlina, tam wſchak žo cżerwjeny dżecżel jenož potom radźi, hdyž mamy bóle mokre abo pſchimokroważe lěto. Na jara pěſkojcżnych polach pak žo ſzyła njeplaczi jón plahowacz, dokelž tam žo ſrědka hdy radźi. Na taſtich pódach dyrbimy wſo druhe druzinу dżecżela plahowacz. Ssu drje wjele druzinow, kotreż žo ſa pěſkojcżne pola derje hodża, tola pola naż žu tute druzinу mało ſnate. Ssu to běły dżecżel a tak mjenowana kmjelna luzerna, (Gopfenluzerne) abo žołty dżecżel. Wobě tutej druzinе wſchak žebi wożebje wjele hnoja njeżadatej.

Dale ſnajemy hiſchcze jenu druzinu dżecżela ſa pěſkojcżne pola. Je to tak mjenowany plecżak (Wundklee). Hdyž žy lěto pſched tym, hacž plecżak na polo žypjeſch, ke wobkopowaniam 4 zentnarje 40 procentnej draženej žele (Kaliſalz) a 8 zentnarjow Domaſchoweje rudy (Thomasmehl) na 1 hektar na polo namjetak, njetrjebaſch k plecżakej wożebje ſ kalijom a foſforowej kiżalinu hnojicz. Hnojidła, kotreż ſ wobkopowantow we pódże ſwoſtanu, jemu dożahaju. Nimo toho żadaju pak žebi tute tſi druzinу nětchto wapna (Kalk) w pódże. Nimaſch-li tunje dobre wapno, ſpokoja žo wone też je marglom (Mergel).

Plecżak žo potajkim najlépje na pěſkojtych polach radźi. Wón też wſchelake ſmjerſki abo njepſchihódne ſymy lépje ſnjeżu. Plecżak (Wundklee) móżeſch hiżo też naſymu do żita woſyjecz. Móżeſch wſchak jón hnydom ſobu do żita ſměſchecz. Lépje pak je, hdyž jón na woſnyty ſahon żita woſyjeſch. Hdyž jón ſ maſchinu žypjeſch, dyrbiſch prěki pyches polo jěżdźicz. Drilowe dutki ado dżěrki, ſ kotrychž dżecżel pſchi žyczu pada, maja 10—12 zentimetrow jena wot druheje ſdalene byczi. Hdyž dżecżel na woſnyte żito woſyjeſch, ſeſthadża wjele ſtajniſcho. Hdyž žy dżecżel woſyi, polo ſmakkuj. Na to hiſchcze jónu polo pſchemótcżé, ale ſ zyle lóhkimi bránami. Wěſo pak móżeſch plecżak też nałéto žyczi. Hdyž plecżak ſ maſchinu žypjeſch, trjebaſch na 1 hektar ½ zentnarja. Ssyjeſch-li pak ſ ruku, dyrbiſch 60 puntow na 1 hektar woſyczi. To płacži pak jenoż, maſch-li zyle cżiſte žymjo. Plecżak maſch žyczi krótko prjedy, hacž ſatcżéwa abo hdyż ſatcżéwa. Móżeſch jón hnydom ſeleny pizowacz, abo jón wužuſchicz. Se žuſchenjom plecżaka wſchak dyrbiſch kedźbliwje wobkhadżowacz. S wjele deſchczom taſti dżecżel wjele na ſwojej hódnoſci ſhubi. Najlépje wſchak je, hdyż plecżak, tak bórzy hacž je trochu ſwjabnył, na ſajtarje ſpowiſchesch a jón na tatarjach dożuſchiſch. Tak bórzy, hacž pak žy ſ druhemu raſej dżecżel woſtrkt, móżeſch žmahu podworacz. Jeli pak je hiſchcze pſchimokowaty cżaſ ſa tym, móżeſch też dżelniſchczo jako paſtwu wužicz. Taſte dżecżelniſchczo wſchak móżeſch też ſkóncznje na tſi lěta jako paſtwu wužiwacz. Měſto na taſtej paſtwje też ſtajnje jenak njerozcże. Wunoſcht taſteje paſtwy je wěſo jara wſchelakory.

S hektara = 3½ tórza abo 4 jutry móżeſch w płódnych létach ſamo 60—100 zentnarjow ſuſeneho pleczaka naſyczi. Druhdy wſchak dyrbiſch jo też ſe ſnadnymi ſnjami ſpokojicz. Pleczak trochu hórko ſaſtłodźuje. Tohodła jón też ſtót ſ wopréđka tak rady njeżerże. Po małych kuſtach žo ſkót bórzy na njón pſchiwucżi. Pleczak pak je wożebje ſtrowa piża ſa ſtót. Wón też dołho żuchi cżaż wudżerži, dokelž ma dołhe korjenje, kotreż hłuboko do ſemje żahaju.

Trochu hinak je ſe żołtym dżecżelom. Tón telko żuchoty njeſnjeże, dokelž na żwoje korjenje bóle we ſwjetſchnych worſchtach pódy. Hewak pak žo też żołty dżecżel na wſchech łohkich abo hubjeńſchich polach derje radźi. Żołty dżecżel móżeſch, jeli cżaſch hiżom naſymu woſyczi. S nim móżeſch na ſamżne waſchnje wobtkhadżecz, jako ſ plecżakom (Wundklee). Też maſch jeho telko na hektar woſyczi każ plecżaka. Żołty dżecżel wſchak ſam wjele wuċhny njeje, dokelž ma jara cżenke ſtwjelża. Tohodła je lépje, hdyż jón ſ plecżakom ſměſchany żyjeſch. Żołty dżecżel, hdyż je cżiſty woſyzty, žo bórzy lěhnje abo we mokrińſchim cżaſu pohniwa. Plecżak ma żylniſche ſtwjelża a tak dléje ſteji. Ssyjeſch-li pak żołty dżecżel cżiſty, je najlépje, hdyż jón jako paſtwinu wužiſeſch. Ssuſchiſch-li żołty dżecżel, to żuſch jón ſtajnje na żajtarjach, dokelż by žo hewak wjele łopjeſchkow wobrjebiło. Na 1 hektar żołtehо dżecżela nażnéjemy 200—260 zentnari ſeleneho dżecżela abo 70—80 zentnarjow żuſcheneho. Dale ſpomnimy nětchto wo běłym dżecżelu. Też tutón žo na hubjeńſchich polach abo we wſchelakich létach derje radźi. Wón hodźi žo wożebje jako ſelena piza na pěſkojcżnych polach. Jeli pak je polo wo ſpódnich worſchtach ſtajnje mokre, dha žo wón njeradźi, dokelž tajtu ſpódnu mokrotu njeſnjeże. Wón žo wot prěnjeho a druheho dżecżela ſ tym roſeſnawa, ſo telko żiwin w żebi njewobżahuje. Sa to pak je ſażo jara dobra paſtwinka roſtlina. Běły dżecżel wſchak žo w taſtich krajinach ſtérſcho radźi, hdżež maju wjazy deſchczow. Na łóbſtich pódach abo w krajinach, hdżež maju mało deſchczow, ſwoſtanje wón krótki. Dołho traje, prjedy hacž nětchto nażyczeſch a potom hiſchcze njeje ſe żanej żylnjajej piżu ſa ſtót. Na paſtwach pak ma wón wożebje tu łéſchinu, ſo žo pſchi ſemi plecże a 3—4 léta wudżerżi. Hdyż jemu w nałéczu derje ſ dużnym pohnojiſch, to je cżi ſa to jara dżakowny a žo wożebje derje radźi. Najlépje je, hdyż jón nałéto mjes żitom woſyjeſch. Ssyjeſch-li dżecżel ſ maſchinu, trjebaſch na 1 hektar 24 puntow, żnjeſch-li pak jón ſ ruku, trjebaſch na 1 hektar 32 puntow. Nimo tutych ſpomnjenych tſoch dżecżelow móżeſch też hiſchcze ſeradelu na łohke pódy żnycz. Wona je, hdyż žo radźi, nimo měry żylnjaża piża a ſtót ju też rady żerje. Najlépje radźi žo ſeradela na cżornych pěſkojtych polach, njeje-li w taſtich krajinach pſchemało deſchczow. Na żuchich a żołtych pěſkojcżnych polach wſchak žo wona ſrědka hdy radźi, dokelž tam je jenoż wot deſchczow wotwiżna. Najlépſcha roſtlina k pżowanju na taſtich żołtych pěſkojcżnych pódach je cżecżata woka (Zottelwike). Wona žo na najlóżſchich polach radźi, jeli w nich nětchto wapna. Cżecżata woka ma jara łkabe ſtwjelża a žo bórzy lehnje. Tohodła je radno, ſo žo do żita wożyje. Ssyne ſtwjelżate żito ju podpjera. Taſtu měſcheńzu móżeſch potom jako ſażnu ſelenu piżu wužicz. Móżeſch pak ju też na raſtarjach wużuſchicz. Cżecżatu woku dyrbiſch naſymu w ſeptembru na ſwórane żitniſchczo wożyczi.

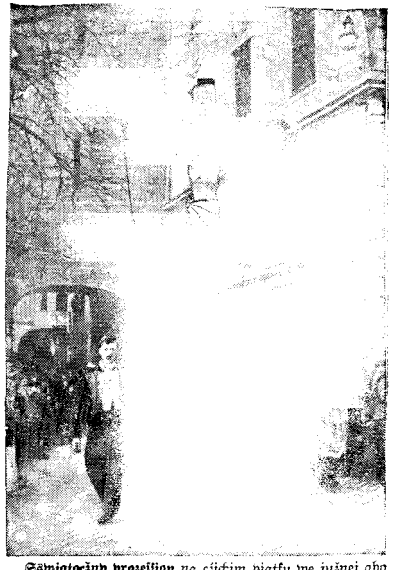
Cjelske žołolske jmuczowanischczo abo stadion we Winje je pisches tři hórzy wulke. Wopomniwosej Cjechow jón płaczi a wudźerżinje.

Němskeho redaktora, wěsteho Beckera, [illegible] Litwinifeje. Wón je najfěrje tamne knjeżstwo ſtſchiwdżił, tohodla cżerja jeho pisches mjesy.

Rušti general Brusſilow je wumrěł. Wón je nam je ſmětowseje wójny derje znaty. Wón bě throbły nawjedował ruſkich jězdnych a Kozakow. Po revoluziji ſastupi do ſowjetſkeho wójska. Hacž runjež bě we bitwach nohu ſhubił, **ſwoju** ſtużbu dale ſastawasche.

Sswjatocżny prozeſſion na cżichim pjatku we južnej abo połańſchej Tirolſkej. Pobożni wěrjazy cżahnu ſ Božej martru pisches městacżko Meran.

Hdże je ratař?

Wupytanje wobraſa w tydzeńſchim cżiſle:

Wobroczeże wobraz wopaki. Jězdny, kiž je ſ konja padnył, je lohzy namatacź, dokelž konjej runje na thribjece leži.

Směški.

** **Derje wopiſak.** Mots Matijej, kiž ma hłowu ſawobalenu: „Ale, kajki to napohlad! Schto dha ſzy žebi ſaźo doſtał?" — **Matij:** „Ach mój jejdynko, chżych jeno ras naſchej ſtarej ſwoje měnjenje prajicź!"

** **Wſchitko jemu k luboſczi.** Wón: „Wěſch ty, w tutym ſchórzuſche ſzo mi zyle derje ſpodobaſch, je wſchak mje też zynku hromadu pjenjes płacził! — **Wona:** „Ale, mój luby, ſchto ſtaraja mje pjenjeſy, hdyž jenoż móžu cźi wjeſełeło ſcźinicź!"

Čo. 14 W Budyšinje, 3. haprieje 1926 2. lětnik

Jutrowne začuće.

Bože słónčko skhadźuje
W rjanej pyše, wěčnje nowej,
Cŕjódka Boża khwatnje dźe
Do zahrody k Božom' rowej,
Jara wulku statosć ma,
Kak tam přińdźe do rowa.

Njestaraj so cŕjódźička,
Jandźel Boži swětły, jasny
Rowa durje wotewrja,
Wumóžnik dźe z njeho krasny,
Strażnicy so nastróża,
Zemja rži a třepota.

Jandźel cŕjódcy přiwoła
Lubozne a mile słowa:
„Pytajće wy Jezusa?
Pójće, hlajće wšak do rowa!
Wón tu njeje, widźiće,
Jezus z morwych stanył je."

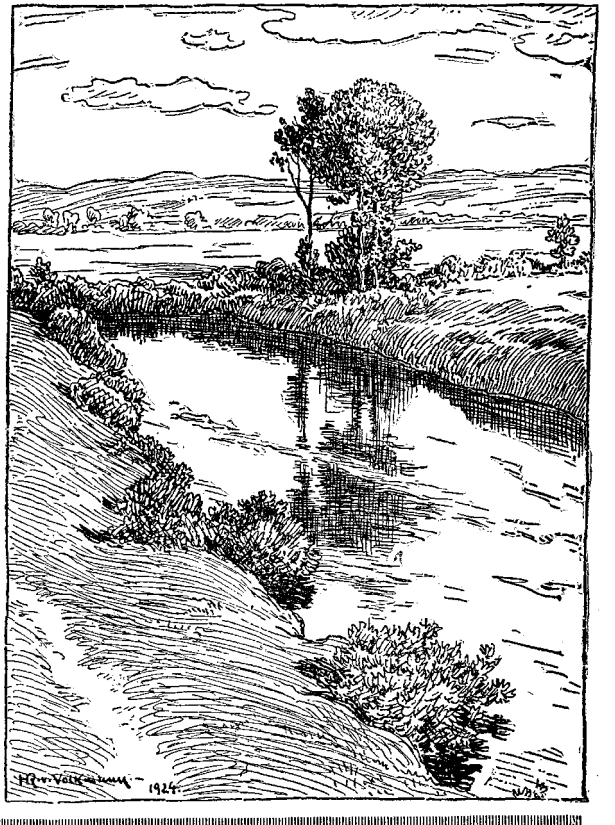
Kak mi klinčiš wjesele
Zbóžna powjeść tamnoh' ranja,
Jezus z morwych stanył je, —
Nětko dołhoh' smjertnoh' spanja
Ja so wjacy njeboju,
Rady nětko wumrěć chcu.

Wšak też Jezus wumrěł je
A so rowa bojał njeje;
Smjerć mi škodźić njemóže,
Njewadźa mi mocy jeje:
Jezus wšitko w ruey ma,
To je mój trošt wumrěća.

Mój trošt, moja nadźija,
Njemóže mje zjebać ženje,
Junu truby zaklinča,
Junu z morwych stanu rjenje,
Junu z procha zeńskeho
Do raja du njebjeskoh'

Żyły Bože, wyskajće,
Wumóžnik je z morwych stanył,
Smjerći wša móc wzata je,
Cert, naš njepřećel, je panył,
Zbóžnik helu pobił je:
Syły! dźak jom' dawajće!

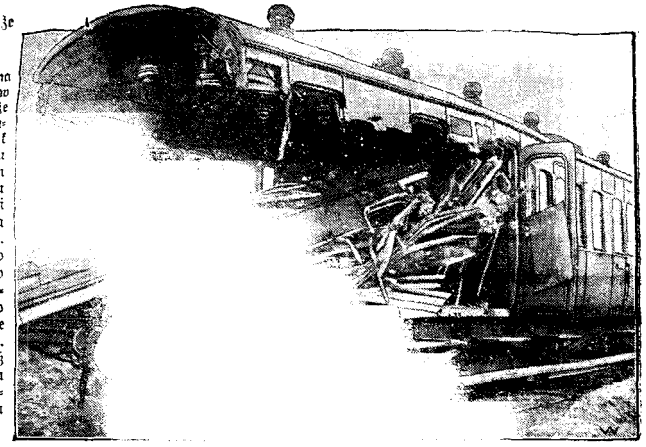
Jan Hajnca.

Dźensa pokhowaja pěsnjerja do Lěrje zole we Wjelećinje.

Cžežke železiniše njesbože we Wierschnizach pola Rieju.

Sandźenu tydźeń je žo na cžarie mjes Rieju do Wilkow (Elsterwerda) cžežke njesbože stało. Pschehibowar (Weichensteller) bě pschehibadło wopak stajił. W połnym jedźenju cžah se žylnym wotmachom do jeneho na dwórnischczu stejazeho cžaha prašy. Schtyri wosy žo rostrčšskowachu a jedyn do druheho sestorkachu. Pschi njesbožu 6 puczowarjo žiwjenje shubichu, 8 žo cžežko skanichu. Też wjele lohkich skanjenych dyrbjachu lekarjo sawobalecz. Jara wobcžežne bě, rosbite wozy wotstronicz. Nasch wobraz wjedźe naš na měsino njesbože, jako běchu rospodanki nimale wotnoschene. Widźimy psched žobu rosbity wós 4. rjadownje.

Spodźiwny nałožk nyndźelu Palmarum w Schpanišlej.

Kož hižo mjeno praji, je nyndźela Palmarum abo Botmonczka njedźela palmow. Na tutym dnju a wjelednjom prjedy pschedawaja na hažach městow Schpanišeje bělene hałosy palmow. Schtóž je kupi, donjese je do Božeho domu so brychu žo wožwjeziše. Potom pschiczinja je twarjenjam. Schpanicženjo wěrja, so móža tute žwjecžene hałosy twarjenje psched błyskom schkitacz. Nasch wobraz wjedźe naš do hažy schpanišeho města. Tu žu bělene palmowe hałosy postajene kaž pola nas Božedźěcžowe schtomy psched hodami. Widźimy tu kupzow, kak žo hotuja, tajku hałosu kupicz.

Cžełozy Chinešojo.

Tónle wobraz wjedźe naš do Chineskeje. Tam howri žadława sbožkarska wójna. Sbožkarjow nawjeduje general Feng. Teho žu sandźeny tydźeń knjezerstwu žwérne wójska sbiše. Na naschim wobrazu widźimy poražených sbožkarjow cžekacz. Cžekaja na konjach a pěschi, kak pěschnje hacz jich nohi njesu. Mnohi žu hižo žwoje bróńe wot žo cžiščli.

Pólski general Luzian Želigowski.
Nako Italeczan d'Annunzio sa Italsku Rjeku wobsedźi, wobsedźi wón sa Polsku Wilnu.

Gušta Mahler,
po rodźe Czech, bě znamenity komponist a direktorom Winskeje opery.

Niels J. W. Hoest,
danski wuprjažanz w Prahu. Wón dosta cžeskosłowakiski rjad Běleho Lawa I. rjad.

Oldrich Slamal,
znamenity cžeski wótcžuz w Ameriki. Wón stara so swulkej wopornjwosczu sa cžeskich invalidow.

Horthy, wuherski bohat,
je žobu sapiecženy do malanych należnosczow salschowanja pjenjez.

Hynek Majer, rodźeny Czech, nětko w Botharskej sažydleny a tu tam do žejma wuswoleny.

Miškowa-Sokolowičžowa, primadona (t. r. najlepscha hrajeczka) pschi narodnym dźiwadle w Sofiji.

Pólski pomnik w Skorczowje na pólskim Teschinje k dopomnjeczu na padnjenych pólsk. wojakow.

Karel Handžel, znamjenity cžeski pisowaczel a žobustaw redakzije cžeskich nowin „Czěskosłowj. Republika".

Eliška Thlowa, ozowla hlownehe sbudžerja cžeskeho dźiwadła. Thlowa bě pschi nar. dźiwadle w Prahu.

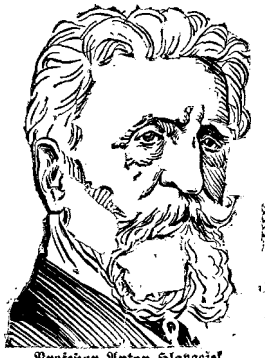
Siamski kral Rama VI.
Tele dny wumrě w Bankongu. Wón bě jara wuczeny knjez.

Prynz Prajadhikok
je naźiedmi jemrětehe siamskeho krala, dokelž tutón bjes dźěci wumrě.

General Faucher (wupraj Foschej) je je žobnuſtawom franzowſkeje wojeſkeje mšije w Czeſkoſłowakiſkej.

Profeſzor Anton Hlavaczek ſnamjenity czeſki moleť wumrě 84 lět ſtary we Winje.

Profeſzor Michalczew bolhaeſli wupoſłanz w Czeſkoſłowakiſkej naſtupi tam 6. 2. 26 ſwoje ſaſtojnſtwo.

Vlaſta Pitturka ſnamjenita czeſka ſpiſowaczelka je njedawno ſemrěła.

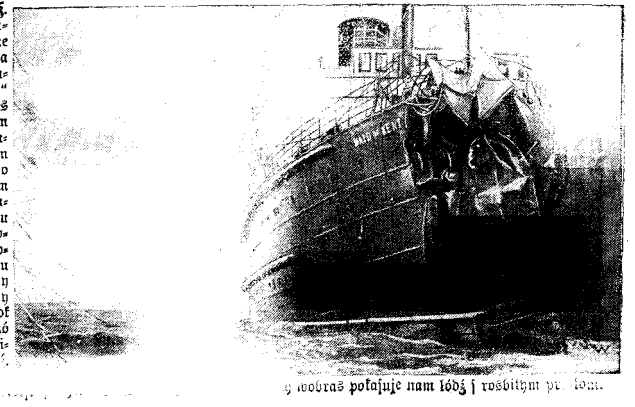

Kriſtof Columbus jako ſwjaty. W Mexiko je nowa ſekta naſtała. Ta chze wušlědźerja Ameriki Columbuša ſa ſwjateho wuwowałź.

Wjaczlaw Schlenczka je wyſchſchi direktor pſchi měſchczańſkej nalntowarni w Prazy na „Winohradach.

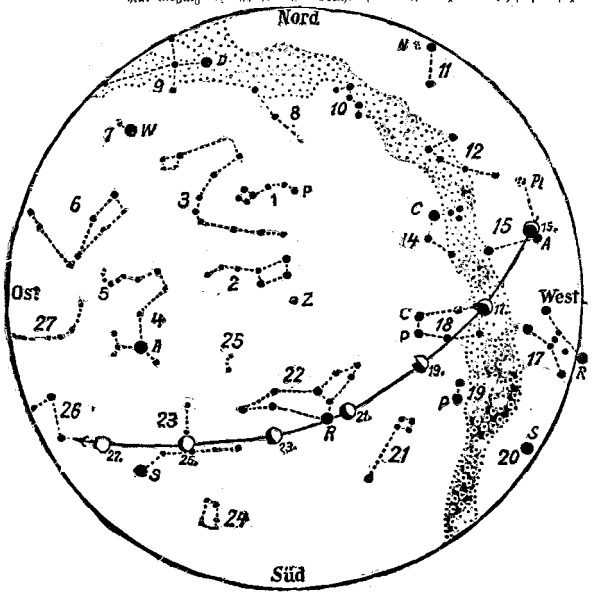
Czeſko wobſchkodźena łódź. Pſched nětkotrym czaſom jachadźechu na morju žałoſtne wětry. Te žu, žo wě, ſa łódźſtwo ſe ſahubu. Jendźelſka łódź „Maid of Kent“ ſaſtara łódźnu žłužbu mjes Doverom, na jendźelſkim brjoſu, a Calaiſom, na franzowſkim brjoſu. Morjo tam ſchěroke njeje. Mjenuja jo tehodła Kanal. Tola tam ſatkhadźeja hroſne wětry. Jendźelſka łódź bě ſaſo po puczu mjes Jendźelſkej a Franzowſkej. Wjeſeſche 400 puczowarjow. Tu hrabny ju hroſny wichor. Wón wjerbny ju ſ prědkom wo kamjenitny „zotmylamak“, jei zyty prědk rosnaſywſchi. Łódź ſamó hiſchčo žo w bliſchim pichiſtawje (Hafen) wuthoma. Na wulke ſboże nichtó žiwjenje njepſchiſtóže.

wobraz pokaſuje nam łódź ſ rozbitym pr[illegible]om.

Hwězdna khartka na haprleju.

Kak měšacź khodźi, je łóžbu druhi dźeń napomnjene a ſchip pokaſuje roſczěr.

Z = Zenit.

1. Mały miedwjedź, P połnóżna hwězda.
2. Wulki miedwjedź.
3. Smij.
4. Czołmy.

A = Arktur:

5. Króna.
6. Herkules.
7. Waryto, W = Wega.
8. Cepheus.
9. Kołp = Schwan.

D = Deneb.

10. Caſſiopeja.
11. Andromeda, N = mžha.
12. Perſeus.
14. Wójnik.

C = Capela.

15. Woł, A = Aldeboran, Pl = Plejady.
17. Orion, R = Righel.
18. Dwójnikaj, C = Coſtor, P = Pollux.
19. Mały poš, P = Prokyon
20. Wulki, S = Sirius.
21. Wodowy had.
22. Law, R = Regulus.
23. Knježna, S = Spika.
24. Rapak.
25. Berenizyne włoſy.
26. Waha.
27. Had.

Hendrich Kuau, ſnamjenity czeſki ſkładbnik (komponiſt), bě prjedy ſ direktorom Prazſkeho konſerwatorija, wumrě 7. měrza t. l. w Rudej pola Soběſława.

Dr. Ladiſław Nadaſchi, lěkaŕ w Delnej Kubinje, ſnamjenity ſlowiniſki ſpiſowaczeł. Wón 12. małeho rózka ſwoje 60. narodniny ſwječeſche.

Dr. Joſef Schiežł, czeſkoſłowaſki miniſtr ſozialneho ſaſtaranja. Wón je znaty jako horliwy czeſki wótczinz.

Směški.

** **Miſchtr wucžomjez:** „Czepl tola, khadla, ty ſy tola, hdyž Bóh tón Knjes hłupoſcze wudźělesche, ſnajmjenjſcha pjecź raſow ſawołał: „Jowle, Jowle!“

** **Njepſchihódny pſchikład.** Knjes wucžer: „Hdyž cźi waſch nan da pjecź bróſchkow, waſcha macź tſi bróſchki a waſcha cźeta dwaj bróſchkaj, kak wjele jich potom maſch, Matejko?“ Matij: „Bróſchki žane nochžu, knjes wucžer!“

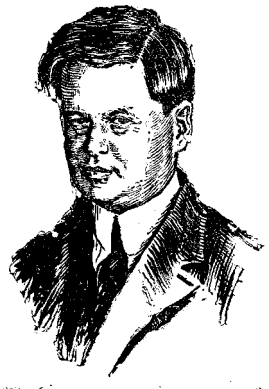
** **Jara prawje.** Czehodła žu ryby něme?“ wopraſcha ſo ras ſtudent towaŕſcha. — „Hłupe praſchenje, rěcź dha ty junu, mějo hubu we wodźe!“ běſche mudro wotmołwa

Mrloſch Kober
czéſkoßłowakſki wupóßłanz pſchi turkowſkim knjeżerſtwje w Angorje.

Dr. Jan Krečmar
czéſkoßłowakſki miniſtr ſchulſtwa a ßłowjeſkeho roswučowanja.

Wjazlaw Talich je direktor ßławneje czéſkeje filharmonije dobu wulku ßławu na ßwojim konzerti ym puczowanju po ßwěcze

Dr. Beneſch
wjele mjenowany czéſkoßłowakſki miniſtr ſwonkowntych naležnoſczow. Jenički europiſki miniſtr, kotryż je wot ſtónczenja wójny w ſaktojnſtwje.

Dr. Franz Veroutta
czéſkoßłowakſki wikowanſti miniſtr, hacž dotal ſekzionſti ſchef tuteho miniſtrſtwa.

Dr. Jurij Hauſzmann
czéſkoßłowakſki miniſtr ſuſtizy, bě hacž dotaj ſ preſidemom wyſchſcheho krajneho ſuda w Prazy.

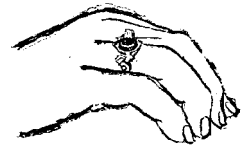
Brilat Sawarin
ſnamjenity franzowſki politikar a ſpiżowaczel wumrě pſched 100 lětami.

Karikatura na Ludwiga XIV franzowſkeho krala, kotryż bě wulki jedžk.

Anton Saik po rodże Czech jakoż pſched 75 lět. w Běłohrodże hłown. měſtſe dżenżniſcheje Južnoßłowakſkeje **wójnſku akademiju**

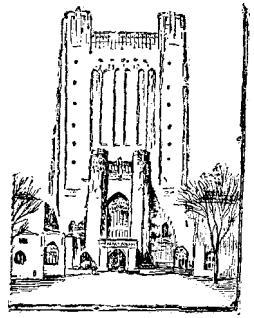

Najmjenſchi motor w pjerichczenju cżopkota porſta twori prud, cżerjazy motor.

W tutym domczku ſym.ri.

W ſchleſiſkej wjeſzy Bjedrichczach (Friedrichshain) pola Rychbacha w Krkonoſchach (Rieſengebirge) je domczk, we kotrymż ſcheri. Na doho je ßłyſchecz ßylny ropot. Wo jitwje póczina ßo ſtokpolběhacz. Dołho njetraje, jow a tam ſlacże, każ by chtył rejwacz. Potom ſaßo je ßłyſchecz, najrenſche ſpewanje ſ pſchewodom waryta abo zumbala. We domczku bydleſche wudowa wojeſ'ſcheho hejtmana Gerlacha. Ta njemóżeſche tam dłeje wutracz a je nětko wucżahnyła. S Wrótßławja je ßo do tuteho domczka komiſija podała, ſo by pſchiczinu ſjewjenjow pſcheworała. Wczipni ßmy wſchitzy, ſchto może tuta komiſija tam wuzłędżicz.

Najwjetſcha knihownja ßwěta.
Ju natwarja w běhu bliżſchich 5 lět w Newhavenje njedaloko New-Yorka.

General Jan Ssyrowy,
najwyſchſchi roskajowar czéſkoßłowakſkeje wójſka. 1888 narodżi ßo w Trjebiczu na Morawje. Lětwe wóczko je w bitwje ſhubił.

karol Kalalovy
je ſnamjenity ßłowakſki ſpiżowaczel. Njeſprózniwje dżełaſche na ſjednoczenje Czechow a Sſłowakow.

General Pilżudki je wjele mjenowany półſki general. Wón je półſku armeju ſałożił a organiſował. K jeho narodninam bě ßo pſched jeho wjeſnym wobydlenjom 3000 półſk. ofizěrow ſeſchło, ſo bychu jemu ſbożo pſcheli. Pilżudſki narodżi ßo 1867. Wón pokhadża ſ litwiſkej ſemjanſkeje ßwójby. We Wilnje bě ſe ſchulerjom gymnaſije a potom ſtudowaſche na ruſkej univerſicze w Charkowje. Tam wobdżełowaſche ßo na ſtudentiſkich ſbężkach. Tehodła dyrbjeſche univerſitu wopuſchczi. Jeho półłachu do Sſibiriſkeje. Wón ſorgamſowa półſke polki-ſtżelzow (Schützenregimenter). S tymi we ßwětowej wójnie pſcheczíwo Ruſkej wojowaſche. Potom ſtupi na czoło półſkich legionow. Dokelż tuczi Němſkej nochzychu ßwěru pſchiżahacz, tykhychu jeho do jatby na Magdebórkſku twjerdżiznu. Potom bu ſ półſkim wójnſkim miniſtrom a też ſ preſidentom półſkeje republiki.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 xl. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 xl. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 xl. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 xlot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćiki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 79 — ***Budyšin — wutoru, 6. hapriele 1926 — Bautzen*** — *Lětnik 85*

Překřiwjenje při sakskim ludowym woporje.

Sćehowdź Siemens wupraji, so je general Hauer wo přeprošenjach sakskich fabrikantow přeco zaso a zaso wot Meißnera namolwił, so by přećehowanje po možnosći wurunał, so bychu strony lěwizny skoncentrowane njeměle, wo **„Barmatskim skandalu prawizny wěrjeć.** Knježom z přećehowanstwa wšelkak je so, dokelž njeje swoju dohladowanku winowatosć dopjelnili, zalěžało, so bychu k wurunanju přećehowanych summow přinoscheli. Meißner je na to wotdowił: „Hdyž pak tym potón próžny wukłukany a njemóže wjazy płaćiś, potom tola na sprawnosć přećehowanstwa njedźe." General Hammer je so pola generala Müllera wo to prózował, so by so wěc wuprawiła, prjedy hač sprawnosć wo tym nělćto zhoni. Tola so bojach, so Löffler jónu wěc wyschnosće přećeradźi, přećeho Meißner ras k zwědźe přećinźe a jenu praji:

Löffler dyrbi so sbudźeć! Mam dobry zwisk z wukrajom. Tu wón jadyn kwětkowy wjazy njedobudźe, wón dyrbi do wukraja so wottorhnyć.

«Nětčnik dr. Fleischhauer so zwědźa woprascha: „Njeje so začuńe měli, kaž so je Meißner po starym rezepće činił: Dźerżćse paducha!? Přećehož na takle waschnje so tež dźiwne Meißnerowe přećepytanje Löfflerowcho wobydlenja rozsudźi.

Sćehowdź praji, so njeje tole začuńe měł. Wobkorżeny Löffler přećipomni, so je sebi sbudźenje zyle hinak wulożił, a so so tu też přećistajenjow teho samcho měnjenja byli.

Zwada sozialdemokratow w Sakskej.

Mjes sozialdemokratami prawizny a lěwizny w Sakskej je zwada strowa wudyrika. Sozialdemokratiske podrjesnje přećehowanstwa su w Lipziger Volkszeitung" jenomyslnje wosjewiłe, so je su **23 sozialdemokratiskich apóstlanych prawizny je swojim sadźerżenjom swiš z sozialdemokratiskej stronu rozstorhnyli.** Podrjesnje přećehowanstwa praja, so zastaldemokratiscy krajnoležejmjezy sapóstlanzy, kotśi 28. měrza 1926 njejsu za rospuśćenje sejma hłosowali, wjazy jako zastupjerzo sozialdemokratije njepłaćaca. To same wo ministrach płaći. Zastupjerstwo sozialdemokratije w zakskim sejmje z tym na sapóstlanzow přećerdźe, kotśi na podlożku sozialdemokratiskeje strony steja. Podrjesnje so napomnjaju, so bychu po możnosći bórzy zamarzo dyrbjałe *formalnje se sozialdemokratiskeje strony wuzamknuć.* Hdyž je so někto rozsudźenje stako, wo to dźe, wobe mozy zebrać, so by so sozialdemokratiska strona na nowowólby do sakskeho sejma wo nasynje přećihotowała.

Hobrske překřiwjenje při železnicy w Frankfurće n. W.

W Frankfurće nad Wódru je zamomordarstwo radźerzała němskeje železnizy Fölsinga wulke spodźiwanje budźiło. Fölsinga běchu před dwěmaj dnjomaj zajeli, na njeho tukało, so je so přeći jedanstwach přeći železnizy w rańšej Němskej wobdźěłił. Fölsing dyrbješe so šćitowórk dopoldnja k přećepytowańskemu sudnikej dowjesć. Po puczu k přećepytowańskemu sudnikej so jemu poradźi, policajskemu sastojnikej wupjerchnyć a to we wokomiku, hdyž přeći starym Wódrinym haćenju nimo dźěłachaj. **Wón do rěki skoči a so tepi.**

Jedanstwa přeći němskej železnizy w rańšej Němskej su so hižo před dwěmaj létomaj wotkryle. Němska železnička direkcija w rańšej Němskej tehdy někotre wažne twarjenja sa wobthad w Pólšej twarješe. Pozdźišo so wukopa, so bě so sa tele twary nimo měry wjele pjenjes wudało, a so běchu němscy železnizu na njeběłyschone waschnje wobschudźili. K wuslědźenju jedanstwa Barlinsku kriminalnu policiju na pomoz wsachu a po wobrězenych śledźenjach někto radźićela němskeje železnizy Bjedricha Fölsinga sajachu, dokelž na njeho tukachu, so je wón z hłownym winikom. Kaž je so swěsćiło, je so Fölsing z wulkimi summami pokupicy dał. Hdyž lećhu jeho zyły dźeń přećeběłyscheli, dyrbjesche so wón 1. haprele z policajskeho arresta do sudnišćinskeho sastojnikow wrota arrestownje přećekroczi, wón sastojnikow na bok sćisnyschi na 20 metrow dalene Wódrine haćenje bohdża a do rěki skoči. Hdyž bě krótki cząs pliwał, so wón přeći wjeczomaj sastojnikow tepi, kotśi běchu so mjes tym z cźołmom sa nim puschćili.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Ręči serbski

Najl. a najtuńša kupowańska wobućow. Fóduwowanje spěšnje a tunjo

Posadźana němska špionaja w pólšcej hornjej Schlesyskej.

Nowiny sapóstlanza Korfantyho „Polonia" powědźa, so je statny rěčnik w Katowizach w hornjoschlesyskim kjeżnje žadanje sapodał, so bychu němskemu sapóstlanzej Ulickej njeskankowosć wotrjekli a jeho sudnistwu přećepodali. Ulička je je sarjadnikom němskeho ludoweho swjatka w pólšcej hornjej Schlesyskej, kotrehož sobustawy su špionaju dźěła dla špionaje sajeli. Ssejm budźe so tejle należnosću po jutrach sabjerać.

Kommunistiske sy přećiwny přećeziwo hórnikam.

W Eissenje je so prozeß stónčił, kotryž je mjes hórnikami roshrojenosć a pohorśki sbudźił. W Nječe 1924, hdyž dźeschu hórnicy strajkować, kommunistojo traschaze wotbźelenja falošachu, kotrež dyrbjachu w podkopkach schodu nazkinjeć a dźěło sestajić. Mjes druhim bě so wobsamkło, do podkopkow „Bismark a Wilhelmine Viktoria" nakładźene wuwoźne wuhlowe wozy do schachtow smjetać. W mozy so sobustawy traschazeho wotbźelenja do podkopkow kradnychu a někotre wozy do hłubiny storźachu.

Jedyn z hórnikow, kotryž tehdy w schachtu dźělasche, přeći sudom wo njesfutku śledowaze wupraji:

Wokoło połnocy nadobo satraschny wrjeskot wot horka sasłyschachmy. Wustróżeni hnydom z śěžneho korba skočichmy a tak swoje žiwjenje wuthowachmy. Sekundu poźdźišo by po naschim žiwjenju było. S hrimotom a wrjeskotom z kamjenjemi nakładźeny wóz do schachta swrjekota. Myślachmy sebi, so so zyły schacht zhrynje.

Nadobo nakładźišćo hač horje w płomjenach steješe. Drje dźesaćź króć śěžny stoł kaž schćerjenje horje a dele śěžeše, hdyž bě unjes tym wóz do tonidła padnył. Prjedy hač běchmy so wot swojich stróželow sbrahali, bo hrózny podawk wosprětowa. S tym samym hrimotom druhi wóz dele ślečza, kotryž śěžny korb rozbi.

Dweju hłownoju winikow na lubi pola jeneho kommunista wukśeljichu. Wonaj so z revolwrom sćelejo wobarachtej. Jedyn policajt hu mórjeny a druhi śmjertnje ranjeny. Hdyž běschtej złóčinjkaj munizoju rostśelałoj so zamaj satśelichtaj. Tśo druhy winikoju so přeći sud stajichu a so k zastwu po 2½ lěcze sadźubźichu.

Kommunistiska naždylnosć w Düsseldorfu.

Hdyž so njedźelu rano wjednik drohowoje železnizy w Düsseldorfu sapowědźi, přeći cząsom swjatka cźerjenych frontiskich wojowarjow sastaca, kommunistojo z mozu wós sadźerżachu. Wjednikej sluku z ruki wutorhnychu a do hłowy cźišnychu, so so jemu hłuboka rana wurasy. Sawołani policistojo so sa kommunistami puschćichu a schytnyrjoch z nich sajachu.

Hospodarske naprawy awstriskeho stata.

Awstriske kuježerstwo je wobsamkło, swój wuwos na to waschnje špěchować, so wobrotowy dołu přeći wuwosu we połnej wyšokosći saruna. Wočakuja wot tuteje naprawy, so so z tym wuwos wožmi. Mózno pak też je, so budźa też druhe staty po tymle přeći kładze cźinić.

Wopory njeměrow w Strźju.

S přećepytanjom kwalownych njeměrow dźěłonjemějerjow w Strźju je so swěsćiło, so su kommunistojo dźěłonjemějerjow k nažylnosćam nasćahkali. Mjes 17 sajatymi kommunistami je też agent kommunistiskeje internazionale. W chorowni bu dalsche tśi wopory śeleńzy wumrěte, tak so je 9 cźłowjekow žmjerc poćerpiło.

Francowska financna reforma so skónčiła.

Deputěrtka komora senat stej hakle njedźelu dopołdnja nowe dawki dewuradźiłej. Senat je z 193 přećećiwo 88 hłosami komorinemu stejišćeću přećihłosował, so ma so petrolejowy monopol z wozbitym sakonjom srjadowacź. Na to je senat z 220 přećećiwo 16 hłosami zyły sakonjowy nacźisk wo dawkach z wuwsacźom powysćenja klažowcho dawka a někotrych njeměrnych dawkow přećijał. Komora, kotraž bě so jutrownicźku rano sama zhromadźiła, senatowemu dostónčenemu tekstej přećihłosowaše. Senat a komora so na to do jutrownych próśdninow rozeńdźeštej.

Falšowanje francowskich bankowkow w Madźarskej.

Sastupjeć Francowskeje banki w Budapeštu, rěčnik Auer, je statnemu rěčnistwu pisemno přećepodał, z kotrymž zyku należnosć falšowanja znowa roswiwa. Žada sebi, so by so wo 16 dypkach nowe přećepytanje sawjedło. Wobsebje sebi přeći, so by so róla rosjatnika, kotruž je madźarske póstlanstwo we Winje přeći tym hrało. Sćehowdy su wuprajili, so su so pjenjesy, kotrež je rosćerkowanje falšowanych bankowkow wunjesło, dyrbjałe Winskemu póstlanstwu přećepodać. Też je so pjecza Winskemu póstlanstwu porucźiło, maschinu, z hłotowujenju falšowanych bankowkow trěbnu, z kurěrami do Budapešta póstlać. Też dyrbi so należnosć biskopa Zadraweźa znowa pruhować. Nowinarjam su Francozojo rjekli, so nimaju přećepytanje hišće sa skónčene a so tehodła dale w Budapeštu sawostanu.

Wunoschi přećepytanja wo falšowanju franzowšich bankow w Němskeje.

Franzowšcy policajscy kastojnicy su w Němskej sa wobsahami śledźili, kotrež su trěbny material za falšowanje franzowskich bankowkow podawałe. Kaž „Frankfurter Zeitung" z Budapešta zhoni, je so swěsćiło, so staj sekretar prynza Windischgrätza, Rada a wodźeŕ kartografiskeho wustawa w Budapeštu, Gerö,. w Mnichowje z wodźerjom tamniskeho kartografiskeho wustawa, wyschkom Krautmannom, jednakoj a pola njeho sa 800 dollarow papjery sfałszoj. Posdźišco staj so do Dürena podałoj, hdźež staj pola firmy Schüler a Co. skasanku wobstaratoj.

Južnoslowjanske ministerstwo wróćo stupiło.

Mjes južnoslowjanskim ministerstwom přećedsydu Paschićom a ministrom kśesćanom Radićom je znowa swada wudyrika. Zyle ministerstwo je tohodła wobsamkło, wróćo stupić.

Sastupjerja Londonskich „Times" z Konstantinopla wupokazali.

Knježerstwo w Angorje je přećikazało, dopisowarja Londonskich „Times" z Konstantinopla wupokazać. Turkowske knježerstwo wudawa, so je njewěrne powěsće rosćerkjał.

Wojowanje w Marokkowskej.

Parišći „Journal" z Kesa powě: Riffaj Kabylojo su njedźelu wšelake špitali přeći Mitualskej frońce napadli, tola so wotrasyli. Tónle dźel fronty też dale wohroženy wostanje.

Agenta Abd-el-Krima sajeli.

Hawaska powěsćernja z Tangera powě, so su franzowske wyšinoseše Abd-el-Krimowcho agenta, Waldmann rěkajcy sajale, kotryž je z přećewodom schwedskeju stśelanow Lengletom a Haukenom do Tangera přeśišćol. Won je hromadźe z Haukenom špitał, twory, material a benzin k Abd-el-Krimej přećewjalał.

Offensiwa přećeziwo Drusam.

Po rospravje franzowskeho wójnskeho ministerstwa w Syriilej dwě wotbźelenj franzowskeho wójska w Hermonskich horach postupuja, so bychtej je wot sbźěkarjow wuczišćiłej. Jene wotbźelenje je 1. haprele Ofani dobało, druhe, kotrež je Jordan přećekročił, je so 2. haprele swjedźiłej Banyes sinozowało. Wobej wotbźelenj stej 3. haprele do Mejdela, do hłowneho wukhowa Drusow, sačahnyłej.

Grichiski general Plastiras zaso w Grichiskej.

Nětkuschi grichiski minister general Plastiras bě přećihoty k powróćenju nětčišćeho diktatury generala Pangala cźinił. Wo tym shonichu, je Pangelos swojich přećeźiwnikow sajał a na grichiske kupy wuhnał. Plastires je so poradźi, do Engjoperbitje wupjerchnyć. Tam wón jako politiski cźekinzej policajskim dohladom w Skoplju a potom w Belgradźe steješe. Njedawno je Plastiras z Belgrada do Albanskeje cźekmył a je so wot tam do Grichiskeje wrócił. Tam znowa na tym dźela, so by Pangala wotstronił.

Generala Pangala sa republiknemho presidenta wuswolili.

Pśichi nowowólbje presidenta grichiskeje republiki je diktator general Pangalas 90 prozentow wśichich wotedatych hłosow dostał. Oppozizionelne stronу jeho winuja, so je wón wólbu swobodu potkóźił, a źebi žadaju, so by wólba njeby jako płaćiwa pśichipóznała.

Hdyž so Indojo mjez sobu wadźa, móża jich Jendźelćenjo derje wobknježić.

Wulka wjetšina indiskeho luda pak hinduskej pak muhamedanskej wérje pśichilušnje.

Pśichi składnosćach pśi swjatych nabožeńskich pśiležnosćach so pśichiwšichnitzy wobeju wérywuznaćowu do krawnych pukow dawaju. Kaž so pak w Kalkutty powě, su tam muhamedanojo jedyn hinduski tempel wupuśćili, no cźoź su so hindojo pśi wupuśćenjom mošcheje wjeselili. Dokelž so teź pożacu do wobydlenjow dobywaju a je wurubjeju, jendźelska wyšnosć we wwohroženych městowych dźelach maschinske tśelby postajiła da. Klamy so samrjechu. Kaž „Zentral News“ powěda, je so 200 wozbowom franko.

Po pośledních powěśćach su Hindojo na muhamedanow i tśechow tśeleli, šchtoź muhamedanojo se sapalenjom hinduskich thežow wotplaćichu. Pośledni dźeń je so wjele 50 morjenych a 600 ranjenych wozbowom naliežało. W europiskim dźelu Kalkutty su so hroły dali, so mohle so nazbyłnosće na njom rozśěrić. Jendźelscy wojazu s panzerowanymi wosami su stronu njeměrow wobstupili.“

Wojowanje pśichi iraśkej mjezy.

Iraśko-arabiske sylahi, nětko wjele 2000 muži sylne, pjatk iraśko-turkowsku mjezu pśekrocźiśe pytachu. Jendźelske tanki namalej wobarachu a sylahom wjele šchkody naćinichu. Hdyž lećadła pśileźachu, njepśeśeźe 45 mornych zawostajiwšchi cźeknu. Njepśeśeźelowe šchkodowanje njeje znate.

Wójna w Chinje.

Cźejše wojowanje wo Peking

Po kratkownym wojowanju pśichi Pekingom je śtyri komunistiske wójsko wojsewito, so budźe Peking zaśitkowaś. Po druhich powěśćach komunistiske wójsko do Kalgana cźeka. Dwě z njeho k Pekingej joza. Pśechcupuju su dobrowólniki korps k zaśitanju pśiched kommunistiskimi wojakami naješ. 20 000 wozbowom i wokolnych wśow je so do Pekinga wukhowało.

Lećarjo su bombу na Peking mjetali.

Lećarjo Cźangśiolinowcho abo Wupośiusowcho wójska su poślednje dny wojpjet na město Peking bombу mjetali. Někotre bombу su njedaloko wukrajnych pósłanstwow padle. W Pekingu su połne rosbórjenja dla njerozumnecho bombardementa.

General Fengwušhian do Mośkwy dźe.

Genral Fengwušhian, nětkuśi hłowny roskazowaŕ chineskeho kommunistiskeho wójska, w tutkwilu s Urgi, hłownego města Mongolskeje, do Mośkwy puźuje. Marschall Cźangkśolin je, kaž je znate, na jeho hłowu milijon dollarow wustajił.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutora, 6. jutrownika.
Irenaca.

1849 założi so pola Handrija Porieha w Rachlowje ev. serbske towaŕstwo. Jan Swora z Dróždźija je 1. pśedsyda, Handrij Ponich naměstny, Jan Prusk z Bŕožowa a Jan Lubjeński z Rachlowa zapisowaŕoj.

† 885 na Wjelehrodźe w Morawskoj Methodej, japoštoł Słowjanow.

Łastojčka tu je.

Ja sym mała łastojčka,
Loni na zymu sym śła
Do cuzoh kraja daloko,
Toż lećała sym přez morjo,
Sym husto na was spomniła,
Toż husto spěwnła:
Hdyž zaso čas so přibliži
Zo budźe zaso naléčo,
Chcu zaso lećić přez morjo
Do mojoh kraja serbskeho.
A cichi Pjatk ja přińdźech k wam
A wam tež dobre ranje dam,
Chcu zaso bydlić pola was.
Tón cyły lětni čas.
Sym wašu khěžku pytała.
A tež ju zaso namkała;
We wašej hródźi bydło mam,
Wam k wjeselu zaso zaspěwam:
Rano rano stawaj, spěwaj, dźěłaj,
Rano rano stawaj, spěwaj, dźěłaj,
Rano rano stawaj, spěwaj, dźěłaj.

Pěsnił Jan Hala z Hornjeho Hunjowa 1889.

Přisłowo: Druźka by rada njewjesta była.

*

— **Wo wjedrje.** Dźeńża rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer +10, thermometer +8. Wuhlady na njestajne wjedro, pokhisenje k hrimanjam a deschczam. Wjedrańnje šnjeja po něckim pśichełhod bo njewobkšaknjeho ale mileho wjedra. Wječera rano bě wyšchina, so wupśeśeśeźeraśa s Biskayskeho salwa, nad Franzowsku, hrjedźmu a krótkoraśchu Europu s wulěžkom hacź bo połońścheje Norwegskeje. Nižina bě nad dołhoraśchańcźe a dołhowjerchowej Europu. — Juśe hrjedu na Maćicu Sserbsku swoju hłownu shromadźiznu. Zadyn śiwerny šhubstaw njech ju njeskombdi a nowi njech bo samolwja. Juśe śtwadźa śtónczko 5,24 hodź. a bo 6,41 hodź. khowa. Měśaczk khadźa rano 3,13 hodź. a bo dop. 11,56 hodź. khowa. Njeśtomdź juśe hławny koncźert w Krónje.. Měśaczk je śtlubił, kózdemu wopytowaŕoj w prawym cźasu domoj pośwěśćiś.

— **Wulki šerbski konzert w „Krónje“ w Budyšchinje** je nětk zyle blisko! Juśe hrjedu wjecźor ½8 hodź. bo wotmětwo. Je wěsto hižo kóždy wo nim cźitał a mnohi Sserbja a Němcy bo na njón hotuja. Budźe teź to wopraudźe zwulka wěc. Pśiched nami leźi śwjedźenśiski programm. Napaduje tón ras wośebje pśiches to, so je jara bohaty na rjanych šerbskich spěwach. Wośebje na 30 wšchelakich spěwow. Wubjerne spěwne mosy pśichi koncźerze šobuśtutkuja. Naš šerbšći mišchr, kujes kral. hudźb. direktor Kraus, wošchem Sserbam derje doseź znaty, koncźert nawjeduje. Tón ras pośtiźa bo teź narodne rejе Sserbow. Tak, lubi Sserbjo, njewoštań nichtó i Waš domach ale wobdźeléeźe bo ze žywlami na śwojim konzerze. Sastupny pjenjez je nišli a dźenśnišchim hospodaŕšim wobśtejnosćam pśichmérjeny. Tak na šaśowidźenje w Krónje!

— **Ssamomordaŕstwo.** 39-letna njewoženjena dźěłaczejka Ernstina Symez, na Rybowej haśy 7 bydlaca, je śebi w cźežkich myślach i wobwěžnjenjom žiwjenje wsała. Kaž bo powěda, su Symez, kotraž we Weigangez lithographiskej dźěłarni dźěłasche, dźělo wupowědźili. Tohodla je bo cźežkich myślow samyślila.

— **Porjedjeńka.** Pśichi nastawku „Schto radosć rjenschu dawa“ w cźišle 78 Sserbskich Nowin šaśdźenu bo bo su cźišchcejeśi šmyk stał. Nastawkowy šapowjatk rěka prawje takle: Schto radosć rjenšchu dawa, hacź drohu puczowacź, hdyž i nowej mozy trawa chze jemu wobšlacź atd. — W namohujenju na cźeśceńcych doiwérnikow a rosnoschowarjow Sserbskich Nowin, najmjenjo z śwjedźeń: „Śpěw, hudźba, narodne rejе Sserbow.“ Budyšchinje, ma so mjes 7. a 8. rjadku zyły rjad šumnej, tak so ma šada rěkaś: „. . . . w jich wośe pśichiłubnym městnje pśichikłepali abo pśichěpili, a to cźe bo jutrownych śwjatych dnjow, (jeli so hišcheje njeje), a tak šobu pśichnoschowali k dobremu porad śwjedźenja . . .“

S Delnjeho Wujězda. Nasche studenśtwo so žiwje za šimunje sa śwój lud. Niž jenož na wulkich próšdninach, khadźeje bo wośrjedź ludu, kóždu khwilu wodychnjenja a mjeńšich próšdninow wužije, so jeźnaś z ludom a so šły lud bo jeźnat ze studentami. Tak witamy naśchich studentow cźaścźišćo do naśchich wśow a wjeśow. Tak wuleźichu śebi wječera, druhi dźeń jutrow, do delanskeho kraja. Delni Wujězd, lubośna wjeś nimale we njeśkónčnej šerbskej holi, ma hižo śwoje šerbske stawišny. Rochcemy khwile wujeź do pśiněch cźaśow naścheho narodneho wubudźenja, hdyž w zyrkwi a we šchuli a we wokolnych šchulach bźeźachu sahorjeni šerbšći wótcźinjozo za duchowne a hospodaŕske žiwoźe šerbskeho luda. Na mlódźe nalětne žiwjenje padachu mrośy a śmjerśći pruśkeje politiki, maćerśkeje rěcze a kulturne kubła mjeńšich ludow šaniećazeje. Bóh je Pruśkej dorućił swójub małych ludow, sa pruhu, wón móje šchikitaćź małe ludy. Wona śwój nadawk njeśpóśnjeschi, runje nawopak pośtupowasche. S Božim dopušćenjom njom šawinowa, so miljiony Němcow śtóźi na šchodźenje małych ludow w Pruśkej. — Tuta doba po franzowskej wójnje bě doba podtłóčowanja rěcze a kulturы małych ludow w Pruśkej. Wuczerjam w šchulach a duchownym we Božich domach njebě dale móžno, so je šahoritoscźu pśichi wótcźinjow i połnej mozu tutemu śwjatemu škutkowanju wěnowaś. Pruška politika žabasche wot nich byś i katom śwojeho ludа hacź bo dźeńśniśchego dnja. Wjele, ach wjele, so bo tutoho wošuda podachu. Tu kwasche pśichipóśnaćze, tu bě mnohi hospodaŕśki wuźit, woboje tak śilne, so pohłuśchi hłóś wótcźinozawego śwědomnja. — Lud pak nochcyšche śmjercźe. W tutych śtrašchnych lětach bě Bóh šapołożił lubośćź k pśichinarodźenej maćerśkej rěcźi a narodnosći do wutrobow jednorych mužow i mošlotej ruku dźe ale i cźopej wutrobu. Schtoź šakomdźt wucźenosćeź a šabiwasche namóź, to nětkaŕ naruna jich wěra a śwěra. Dež po pruśkej holi, hdźeź hakatišťow djabośke šłowy uajšturowišcho šakhadźeja, naštawachu sjednoczeńśtwa śwěrnych Sserbow. K Delni Wujězd bě śobu najpśenišchi w pruśkej holi. Mjeno hižo wośnamjenja nadawk. Tu je wujězd do šerbskich wutrobow a šerbśkeje hole. Po wójnje šerbskich towaŕśtwow śjěźd najpśenišchi bě tu we Delnom Wujězdźe a jewi wšchemu śwěźel, tak śta, haj tyśacy bo horja sa ideju nadobnu. — Do tuteho Wujězda wuleźichu śebi wječera naśchi studenźa. Naśchim dźěćom pśichinjeśechu lubu pśeśeśłapjeńku: klankodźiwadło. Wśelake. Kaśchport se śwojej pśeśłepanoscźu rjenje šabawjeśche tych drobnych pśichiładowarjow ko radowacu žyku. A wječork! Haśchcź śała bě połna pśichipośłuchарjow i błiźka a daloka. Teź śtarym bo pokaśa i jewišchcźa, so klankodźiwadło je mózne teź za Sserba. Mózny kuśtaŕ bě śaśnišowaŕ kralewnu a jeje lud bo śmjertneho drémanja. Rjaneje kralowje duśchu chžyśche w žyłej jeje rjanoścі a tak njewuhasnyу žiwjeńcźko jeje, ani jejnemu ludej, hyrnjeź djabośći śłośnik žarliwišcho śchepłał: śnicź!, śnicź! Wobaj pak pśeśeradźišchtaj nochcźeju dźeŕmazemu rjeźej śnamjo wumożenje se šakuśtanju: mlódźeje lipy haśoju bo mjenowazym

tu hodźinku. A někotry stary, niz sabudź staru, doma dźe thromy Pětu, swaźi so na cźestnu rejtu, cźyjsche hischcze jónu być młody z młodymi. A jutse hižo wulki dźel naschich studentow wotjědze na wyšoke schuls do dalokich městow.

S **Bolborz.** Druhi dźeń jutrow dopoldnja w 9 hodźinach je we wobydlenju cźešle Oppitza, hdyž bě tutón se swojej mandźelskej kemschi woteschoł, woheń wudyrił. Wohnja so hnydom dohladachu a jón salachu. Bohužel je so jenoletne Oppitzez dźěcźo, kotrež wo jstwje spasche, sadusyło. S nadobny je so jenoź mało wopalilo.

S **Nuknizy.** Dźensa na ranje wotpali so blizko naschcze wsy Hlomowa sajma' Lubjerja Wawrika. Kak je woheń nastał, njeje znate.

S **Pancźiz.** W nozy wot Dźicheho pśatka k sobotcźe su so paduschi do Glauschcze pschekupstwa dobyli a tam jene pokradnyli. Sču so najskerje sady z wyšokeho brjoha po rěblu do dwora podali a sadne domske durje wotpreźili. Sebrali su 155 metrow jukertoweho platu (cźorna wumjelska žida), 9 kruchow barchenta (běleho a pśipaneho, na 210 metrow) 25 metrow běleho platu sa poslescźa, 10 kuskow schokolady, 2 bleschi Sinalko a 150 hriwnow pjenjez. Sobotu dopołdnja pschihwata polizajski póź z Kamjenza a namaka cźerpo do Kukowa (delnjeho konza). Podhladneho huhnydom do pschepytowanstwa sastwa w Kamjenzu dowjedli, njemóžachu pak jemu w tu khwilu niczo dopokazaś, tuž jeho sasu puschcźichu. Tak nimaja hacź dotal žaneho śleda za njekniczomnymi paduchami. Kaž so wjele sda, su z domjazymi wobstejnjoscźemi snaźi być dyrbjeli.

S **Lubija.** Knjez Pawoł Tannhäuser, hosćenźaŕ Radneje pinzy, swjeźeschcze 1. hapŕcźe swój 25-letny wobkhódny jubilej.

S **Wósskorka.** W tudomnej zyrkwi su njedźelu Valmarium 12 hólzow a 12 holzow konfirmérowanych. Hólzy su žebi scźěhowaze powolanja wuswolili: jedyn schewstwo, jedyn rěsnistwo, jedyn pschekupstwo, jedyn blidarstwo, jedyn samkarstwo, jedyn ratarstwo, jedyn mlokarnstwo, jedyn pjekarstwo, jedyn wojnarstwo, dwaj wopytajtaj dale pschekupku schulu w Lubiju a jedyn powolanstu schulu w Drježdźanach.

S **Dźéwina.** W jamje „Julius" w Cźiježi śrjesboŕi hórnik Jurij Siorp. Jedyn wós, kiž posasta, jemu ruku niże kolena ślemi a jemu wutrobu śmjeźe. Nasajtra jeho so śaniterknym autom do Khocźebuskeje khorownje dowjedechu.

S **Wojerez.** Wokrjesny sjězd Wojerowskeho wokrjesa wotmě so póndźelu, 29. měrza. Pśichi sapoczatku pschedbyhda dóšli, so je wokrjesny wubjerk na město wustupjeneho žobustawa wokrjesneje rady pschekupza Welsa w Kulowje wuczerja Emila Welsa w Němczach za nasłédnika postajił. Někto wuradźowasche wo jenotliwych namjetach ja liczejske léto 1926. W nastupanju wokrjesneho twarskeho hamta, kotrehož dochody a wudawki 277 600 hriwnow wuczinja, namjetowasche sapósłanz Weber, so ma so k wudawkam 5000 hriwnow pschidaćz, kotrež maja sa twarjenje gmejnskich puczow žłužiś. Namjet so pschija. Wokrjesnemu spomóžerjowowemu hamtej so 350 000 hriwnow pschiwoli. Wokrjesny sjězd postaji na to sa hospodarśi plan 886 000 hriw. Sa nje kryte wudawki, kiž po hospodarskim planje hischcze swostanu, maja so, kaž sjězd jenohłósnje wobsamknu, sćěhowaze pschirazki jako wokrjesne dawki sbéraś: a) 20 prozentow statneho lewzownostneho samożenjoweho dawka; b) 30 prozentow z pschemysłowego dawka; c) 20 prozentow wot podźělow městow, gmejnow a kubkow wot jich dokhodnych dawkow. Tele dawki najsterje 152 600 hriwnow wunjesu. Sa sarjadnistwo wokrjesneje nalutowarnje so 21 000 hriwnow pschiwoli. Sa žobustawow rosrisanskeho žuda pomjenowaschtaj so knjesaj podkopkowy direktor Killmann we Werminghoffje a wobkhodny wjednik Apiza w Bórkhamoru. Sa hamtšti wokrjesa za Rólanske wšy postaji so na město zemrěteho hamtskeho pschedsteźiczerja Altrichtera gmejnšti pschedsteźiczeŕ Hainsch we Warnocźizach. Na to wuswoli sjězd žobustawy wobsebiteho finanzneho wubjerka za Wojerowski wokrjesk we Wojerowskim wokrjesku. Po wschelakich wuradźowanjach so 5hodźinske pobeźenje stónczi.

Pohrjeb Jana Hajncy.

Zyle njenadźizy potrjechi naš srudna powěsć, kotraž Seleny schtwórtk do žerbšt. kraja dźěsche, so je nasch lubowany ludowy basnik Jan Hajnza njebohi. Sstrjedu, 31. měrza, běsche jeho nadobna, bohata a z dobrem jednora duscha žwoje cźelko wopuscźiła. Ssobotu jeho cźelne powostanki semi pschepodachmy na Mjeleczinskim pohrjebnischcźu pod módrymi kuzišikimi horami. Krasne Boże stónczko žmějkotasche žo nad wozuczajez Bożej stwórbu. Jan Hajnza tutu krasnosć Bożeje stwórby se polnej duschu lubowasche a hluboko srosumjesche. A tak też tuta Boża stwórba kaž we wobjebitym žwjatocźnje krasnym sdraschenju jeho pschewodjesche do tamneho žwěta.

Njenadźizy, spěschnje a nežnje běsche žmjerc naschego Hajnzu do žiwjeho kona wobjała. Hischcze žobotu, 27. měrza, widźachmy jeho w Budyschinje dosć cźerstweho a cźilkeho a wjeselcze myśle, kotraž jeho ženje we žiwjenju njewopuschcźi. A kak so radowasche nad naschim rynkom, kotryž jenoletny jemu napschecźiwo pschibeža.

Drje njecźujesche so zyle derje, a domjazy pschiwusni jemu wotradźachu, so by radscho doma wostał. Tola běsche žwojemu bratrej słubił, so so žobotu z nim we Budyschinje setka, so by jemu pomozny być pschi nekajkich wobstaranjach. A tak spuscźomny a žwérny muž. — A žobotu sa tydźeń hižo, jutrownu žobotu, pschewodźachmy jeho na pohlednim puczu na tutom žmjerzce. Wudawaŕ Hajnzowych basnjow, kotrež k basnikowym 70tym narodninam w l. 1923 sebra — w pěknej knižzy wuda Hajnzowe najlepsche basnje a z tym woddarjeneho ludoweho basnika po sakluždże sawjedże sago do schérićeje žerbšteje sjawnosće, pschejesche jemu w mjenowanej knižzy: „Njech Bóh tón Knjes k rjanej pišanej tkaninje jeho žiwjenja hischcze pichitkaje krasny słoczanu wobrub a nam naschego basnika hischcze sdźerji mnohe lěta!" Njeje žo Bohu spodobało, tuto rjane pschecze dopjelnicź, ale je žebi naschego lubeho spěwarja pjedy do njebjes swokał, hacź žebi to pschejachmy.

Rjana liczba pschecźelow a znatych běsche žo pódla pschihwinych žhromadźizka w rjanym statoku, w kotrymž běsche spěwał pola lubych pschiwusn. žwój žiwjeńsk. wjeczor — drje krótsi, hacź žebi to myślachmy a pschejachmy, ale rjany, spokojny, bjesstarostny — dokonczik. Jako sastupjerjo žerbšteho luda, kotruž běsche z njeboh tak horzo lubował a kotruž dyrbjał poprawom zyły pschihwatacź k pschewodu žwojeho wobhnadźeneho spěwarja, běschtaj pschikhwatakoj k. w. just. radźićeŕ dr. Hermann jako sastupjeŕ Macźizp, a k. š. sekretaŕ dr. Schleza jako sastupjeŕ Domowiny. Potajichtaj drohemu semrětemu na hrow wěnzaj, z wěnjowanjom: „Bažnitej Janej Hajnzy — džakowny žerbšti lud" a pschiwolaschtaj jemu pschi domjazej pohrjebnej žwjatocźnosći psches ert prěnjeho mjenowaneju posledńje Bożemje w mjenje žerbšteho luda. Wobžadny faraŕ, k. Renčź, hižo pschi domjazej žwjatocźnosći, wotkeže pak pschi nahrownym předowanju spominasche a pschitomnym wopraždze nutrneje a rjanej rěcźu wustojnje pisched wocźi staji wotbežity wusnam, hyrže, charakter, lubosć a žerbłosć tuteho naschego lubowaneho spěwarja. Proźmy k. faraŕa, tež naš tutom městnje, so by tute žwoje słowa nam napisaŕ a žerbštemu ludej podaŕ, kiž je njemózesche pschi pohrjebnej žwjatocźnosći žłyschcźeć. A druhe wustojnische pjero zyle wěcźe też hischcze ras nam narużhuje a psched wocźi staji zyłu bytosć tuteho wšadneho žerbšteho spěwarja. Pisches hory wrócźachmoj so domoj, srudnje spominajo wšadneho žerbšteho muža a žerbšteje dusche, a nascha prósiwa snoschowasche žo k njebju.

O so bychu z twojeho klina wuschli muzoju hódni wecźnoh' wopomnjecźa! — haj, hódno wecźnoh wopomnjecźa, kaž naschi nětko njeboh spěwaŕ Jan Hajnza. Sch.

Jutry a křižerjo w „Klóstrje".

Marijna Hwězda, Pancźizy a Kulow a wobežbe tamne wjesne dźele, kotrež nimale njepowschědnje pschi w lecźe .... natwarjenej statnej dróży leza, mjenuje lud ſ dawna žem spkrótka „Klóschtr". Hdyž naležźo žo jewja w Božej słowbe a wona ſ morwych stawa, nastanje tu junu wulki hołk a ropot. Wšo niz tajki njeměr, kaž by jeschcźik nětkajku sanježenu wjesku w holi. Dże dźen tu tola nimo krajna dróha, kiž pśches Kamjenz do Drježdźan wjedże a k ranju tamne města sjednocźuje, kotrež pśiedy nětdy w ſwjasku „Schésćeměstow" (Kamjenz, Budyschin, Lubij, Zitawa, Shorjelz a Luboscź) pschisłuschachu.

Wschědnje cźerja žo tu sta automobilow a motorskich koleśow ſ wulkej haru a ſ njewitanej wónju a kaža wjesnu měr. Hižo wjazy lět pschiprawjeny swisk stasnych jězdźadłow mjes Budyschinom a Kamjenzom ma wliwa na wjesny wobkhód a měr. Zuſy myślu śej, wosebje njedźelu wjecźor, hdyž auto ſ Budyschina pschijěždże, so je wo małym měrcźe, telko ludźi žo tu drudnyh nabeži. Wot 1. harpleje mamy też póstowy auto, kiž póst a pałaźerow wot Pancźiz pśches Khrósćizy, Worklezy a Njebjelcźizy do Kamjenza woziy. Ssmě pak,, najsterje w sajimje saskeho stata, jenoz tute pódlanske puczе jeźdźicź. Pschi tym pak Pancźizy wo niczo lepsche njejdu se žwojim póstom hacź pśiedy, tež niz Delany. Na wokrjesnu geografiju so tu też dosć dźiwaco njeje, dha njebychu wšy póstowym agenturam so pschipokasaco, kotrež ani pśches schulu, ani pśches zyrkej w ſwisku njesteja. Wo tym budźemy najsterje podźišcho hischcze wjazy žłyschecź. W lécźe 1826 łakoženy žwjaty Józefowy wušaw ſ informatom — łetša měš kwoje 100-letne wobstacźe žwjecźicź, tola dla wschelakich nowotwarow a pschetwarjenjow budźe k létu wjetsha žwjatocźnosć wotměcź — hdźej je też wjele žerbšich holzow do schule khodźiło, ma powschenu pokrocźnu schulu ſ domjaznostnym a pschekupskim wotdźělom sa mlode holzy w starobje wot 12—15 lět, hdźež žo na žwoje podźišcho powołanje pschihotuja. Wschitkadźeja tu se wschěch rózkow žwěta.

Też pschiwusni knježnow žmědźa létnje junu jich wopytacź a ſ nimi popowědacź a to w parlatorium (rěcźna khěžka) a to też jenoź pśches sawjeru. Tohorunja cźehnje starožitna zyrkej se žwojimi historiskimi pomnikami mnohich na žo. Lěcźni puczowarjo a wuletnicy, wopytowarjo Smjeczkeczańskich kupjelow, schule, jenotliwzy a towarschwa pschikhadźeju wok léto do „Klóschtra" na wopyt. Tola to wscho niczo njeje porno pschiběhej, kotryż mamy tu jutrownicźku ſ pschileżnoscźu tschitjerjow. Njesmérne cźrjódy pschicźahu wokoło pschipołdnja a jich liczba rosće nałajnosći do popołdnischich hodźin. Najhórje je krótko do pschijěchanja Khrósćanskeho prózesiona. Je drje najžpłnischi mjes wschitkimi w katolskich žerbšich wosadach.

Ssobotu běsche hischcze tkěrko symo? a njedźelu rano stejesche thermomtr. na niczu (null). Na polach a honach leżesche žyzny mrós a we wschelakich žudobjach běsche woda wonka w nozy samjersła. Ale thorhojcźka na klóschtrskej wězi běsche žo wobrocźiła a pokasowasche je žuha. A tak mózachmy žo cźołlischeje jutrownicźki nadźijeć.

Hižo rano sahe nacźerja žo prěni wopyiowarjo, swjeticźka zuſi koleśarjo. Ale też wjesnjenjo a wokolni wobydlerjo thwataja na rańsche, swjeticźka wjele jěždnych, kotrež thędża žo na jutrownym jěchanju wobdźělicź. Mnoho maja hischcze dopołdnja wobstaracź, kuje rospleścź a hriwy roscźesacź a wurjedźicź. Hdyž kemschi dźemy, khschimy w blistem Wotrowje wjeśele haleluja, prózejion dże do połow a cźesći z morwych stanjeneho Sbóžnika. Hižo rano sahe. A prosćha wo Boże žohnowanje sa role, dom a statok.

Hluboka módrina žmeje žo ſ wyšokeho njebja. We błónczynym błyschcźu leża pschittulne thędki, kaž mucźne dźećzi, kotrež jich špar ſ wocźow rybuja. Dale a hórje rosće liczba pschihładowarjow. Wokoło pschipołdnja roswije žo „cźahanje ludow" w klóschtrje, kaž w jenym internazionalnym měrcźe. Do tuhanow dże liczba — 5,6 a wjazy. Někotryžkuli je mjerjazy, so žo jemu jeha pschecźa njedopjelnja. Tak dasche žo jedyn ſ Wulkeho Hrjesodora błyschecź. „Tu njeje nicźo bóstaczu. Wschudże wscho polne. Pójedu dale." W žwojim dialekcźe klincźeschе tutón žwar na klóschtr thętro žmějchnje. Ale hewak pak žo wjesne wobkhody dosć staraja, so bychu wschěch spokojtke. Dóstachu dźeń za jutrownicźku wotschérnische prawo ſ pschedawanju žwojich tworow. Korcźmy a klamy běchu wschě polne, też sastawy sa koleśa, motorśe a automobile. Je jich tu do hromady sawěsće sago na 2000 było. Kaž žwjetscha lóżde léto. Wschelazy wschak žez myślachu — wšo tajzy, kotříž nje-

Pohrjeb Jana Hajncy.

Zyle njenadźizy potrjechi naš srudna powěsć, kotraž Seleny schtwórtk do žerbšt. kraja dźěsche, so je nasch lubowany ludowy basnik Jan Hajnza njebohi. Sstrjedu, 31. měrza, běsche jeho nadobna, bohata a z dobrem jednora duscha žwoje cźelko wopuscźiła. Ssobotu jeho cźelne powostanki semi pschepodachmy na Mjeleczinskim pohrjebnischcźu pod módrymi kuzišikimi horami. Krasne Boże stónczko žmějkotasche žo nad wozuczajez Bożej stwórbu. Jan Hajnza tutu krasnosć Bożeje stwórby se polnej duschu lubowasche a hluboko srosumjesche. A tak też tuta Boża stwórba kaž we wobjebitym žwjatocźnje krasnym sdraschenju jeho pschewodjesche do tamneho žwěta.

Njenadźizy, spěschnje a nežnje běsche žmjerc naschego Hajnzu do žiwjeho kona wobjała. Hischcze žobotu, 27. měrza, widźachmy jeho w Budyschinje dosć cźerstweho a cźilkeho a wjeselcze myśle, kotraž jeho ženje we žiwjenju njewopuschcźi. A kak so radowasche nad naschim rynkom, kotryž jenoletny jemu napschecźiwo pschibeža.

Drje njecźujesche so zyle derje, a domjazy pschiwusni jemu wotradźachu, so by radscho doma wostał. Tola běsche žwojemu bratrej słubił, so so žobotu z nim we Budyschinje setka, so by jemu pomozny być pschi nekajkich wobstaranjach. A tak spuscźomny a žwérny muž. — A žobotu sa tydźeń hižo, jutrownu žobotu, pschewodźachmy jeho na pohlednim puczu na tutom žmjerzce. Wudawaŕ Hajnzowych basnjow, kotrež k basnikowym 70tym narodninam w l. 1923 sebra — w pěknej knižzy wuda Hajnzowe najlepsche basnje a z tym woddarjeneho ludoweho basnika po sakluždże sawjedże sago do schérićeje žerbšteje sjawnosće, pschejesche jemu w mjenowanej knižzy: „Njech Bóh tón Knjes k rjanej pišanej tkaninje jeho žiwjenja hischcze pichitkaje krasny słoczanu wobrub a nam naschego basnika hischcze sdźerji mnohe lěta!" Njeje žo Bohu spodobało, tuto rjane pschecze dopjelnicź, ale je žebi naschego lubeho spěwarja pjedy do njebjes swokał, hacź žebi to pschejachmy.

Rjana liczba pschecźelow a znatych běsche žo pódla pschihwinych žhromadźizka w rjanym statoku, w kotrymž běsche spěwał pola lubych pschiwusn. žwój žiwjeńsk. wjeczor — drje krótsi, hacź žebi to myślachmy a pschejachmy, ale rjany, spokojny, bjesstarostny — dokonczik. Jako sastupjerjo žerbšteho luda, kotruž běsche z njeboh tak horzo lubował a kotruž dyrbjał poprawom zyły pschihwatacź k pschewodu žwojeho wobhnadźeneho spěwarja, běschtaj pschikhwatakoj k. w. just. radźićeŕ dr. Hermann jako sastupjeŕ Macźizp, a k. š. sekretaŕ dr. Schleza jako sastupjeŕ Domowiny. Potajichtaj drohemu semrětemu na hrow wěnzaj, z wěnjowanjom: „Bažnitej Janej Hajnzy — džakowny žerbšti lud" a pschiwolaschtaj jemu pschi domjazej pohrjebnej žwjatocźnosći psches ert prěnjeho mjenowaneju posledńje Bożemje w mjenje žerbšteho luda. Wobžadny faraŕ, k. Renčź, hižo pschi domjazej žwjatocźnosći, wotkeže pak pschi nahrownym předowanju spominasche a pschitomnym wopraždze nutrneje a rjanej rěcźu wustojnje pisched wocźi staji wotbežity wusnam, hyrže, charakter, lubosć a žerbłosć tuteho naschego lubowaneho spěwarja. Prožmy k. faraŕa, też naš tutom městnje, so by tute žwoje słowa nam napisaŕ a žerbštemu ludej podaŕ, kiž je njemózesche pschi pohrjebnej žwjatocźnosći žłyschecź. A druhe wustojnische pjero zyle wěcźe też hischcze ras nam narużhuje a psched wocźi staji zyłu bytosć tuteho wšadneho žerbšteho spěwarja. Pisches hory wrócźachmoj so domoj, srudnje spominajo wšadneho žerbšteho muža a žerbšteje dusche, a nascha prósiwa snoschowasche žo k njebju.

O so bychu z twojeho klina wuschli muzoju hódni wecźnoh' wopomnjecźa! — haj, hódno wecźnoh wopomnjecźa, kaž naschi nětko njeboh spěwaŕ Jan Hajnza. Sch.

Jutrowske zwuki.

Wotměje žo hižo dźešćchi cźaš ſ nawěschcźankami a we skorej wschitkich wikach ſ pschikładnymi plakatami wosjewjeny wulki žerbšti žwjedźeń:

Spěw, hudźba a nar. reje Sserbow!

Wopraudźe krasny, hódnostny žwjedźeń budźe žo Wam, lubym Sserbam, posticźicź a na kotrejž rjanosći budźeca hischcze bohu spominacź. Hižo cźasto pschinjesechu „Sserb. Nowiny" kaž też „Kat. Posoł" krótke rozpomnjanja wo posticźenjach, kiž budźa Waš na tutym žwjedźeńskim dnju wotschiwicź. "Pokasany hischcze raz na spomnjenku w dźenźnišchim cźišće Sserbšich Nowin pod „Se Sserbow". — S wutrobu žebi pschejemy, so bychu žo wschitcy Sserbja Hornjeje a Delnjeje Luježy jutse žrjedu, 7. hapŕc., wjecźor 1/28 hodź. w „Krónje" w Budyschinje w jenej wuhći, w hobrźki liczbje seschli a žłuchali na rjanosć žerbšteho spěwa, hudźby a wobdźiwali stare rejе! Wutrobnje wschěch pscheproschujemy a tam rjane hodźinki wobradźimy

w Budyschinje.

Jutsje žrjedu

wotměje žo hižo dźešćchi cźaš ſ nawěschcźankami a we skorej wschitkich wikach ſ pschikładnymi plakatami wosjewjeny wulki žerbšti žwjedźeń:

Spěw, hudźba a nar. reje Sserbow!

Wopraudźe krasny, hódnostny žwjedźeń budźe žo Wam, lubym Sserbam, posticźicź a na kotrejž rjanosći budźeca hischcze bohu spominacź. Hižo cźasto pschinjesechu „Sserb. Nowiny" kaž też „Kat. Posoł" krótke rozpomnjanja wo posticźenjach, kiž budźa Waš na tutym žwjedźeńskim dnju wotschiwicź. "Pokasany hischcze raz na spomnjenku w dźenźnišchim cźišće Sserbšich Nowin pod „Se Sserbow". — S wutrobu žebi pschejemy, so bychu žo wschitcy Sserbja Hornjeje a Delnjeje Luježy jutse žrjedu, 7. hapŕc., wjecźor 1/28 hodź. w „Krónje" w Budyschinje w jenej wuhći, w hobrźki liczbje seschli a žłuchali na rjanosć žerbšteho spěwa, hudźby a wobdźiwali stare rejе! Wutrobnje wschěch pscheproschujemy a tam rjane hodźinki wobradźimy

w Budyschinje.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru, 6. hapŕcze 1926.

Kschesćijanow wulki žwjedźeń, nasche jutry abo Sslozojanow žwjedźeń wulkeje nozy, je wot ſ:leneho schtwórtka žem sasajał žwétkowy wikowanski wobkhod. Ssobotu do jutrow žaneje burhy ani produktowych wikow njebě. Banki a kontory, tute žrjedźischcza nascheho hospodarskeho žiwjenja běchu žawrjene.

Skótne wiki sajmu žobotu w Berlinje (Zentralviehhof). Wiki schpatnje dźěchu. Tohodla komitśija wobsamknu, wo placźišnach žaneje rozprawy njepodaś. Swinje najschpatnischo dźěchu. Placźišny žo wotdrjezbjowachu.

Na pschedaŕ

Kosa blisko **kóstatom** w Horach 27 pola Wojerez.
Kolo motorske we Wojerezach, Opitzowa haša 14.
Krowa mloda dójka do cźehnjenja we Wyšokej 47 pola Kamjenza.
Byk mlody, k pschipuschczenju w Hórkach 6.
Prošata, knjezi dwór we Luwocźizach.
Kóń do dźela, w Lubiju, Nowe torhoschcźo 11.
Srěbz jušnobruny, kolba, Veters w Dašinje 15.
Płót žerdkaty, 100 mtr.; 20 zementowych stolpow, 2,10 wyšoke, twarski mischtr Müller w Lubiju.

Sso pytaja;

Wohońcź, Gersch w Njesmarowach.
Džowku, kubłeŕ Frindt we Woleschnizy pola Lubija.

Dobrowólne pschedawdźowanje.

Piatk 9. 4., **dop. w 11 hodź. na karje w Czornym Kholmu:** bufet, pišanske blido, schatowy khamor, blido, stoły, sofa, schpihel, komody, myjne blido; loža stoł k lehanju, hospodarska nadoba, knihe, wobrazy, lutowaze wohnischcźo, (Sparherd), schijaza maschina, kupańska wanja, dobrowólnje na pschedawdźowanje.

Ssudnizy na pschedawdźowanje

Schtwórtk 8. 4., **dop. w 9 hodź. w Rohalnju** w hoschcźenzu pišanski stroj, muzaze kolo.
Ssamtny dźeń dop. w 10 hodź. w Bělym Kholmzu we Grundmannez hoschcźenzu: schijaza maschina, hospodarski, schótny a knježski wós.
Ssamtny dźeń dop. w 11 hodź. w Tjoch Jonach w hoschcźenzu: sofa, drastny khamor;
pschipołdnja w 1 hodź. we Łasu w hoschcźenzu pschi torhoschczu: kowarski aparat, 6 muzaze, 3 žonjaze kola, schijaza maschina, 2 zentrifugi, meble a motor do kola;
popołdnju w 2 hodź. we Schcźelizu w hoschcźenzu: 2 krowy;
popołdnju w 5 hodź. w Lěšku w hoschcźenzu: cźelo, muzaze kolo;
wjecźor w 6 hodź. w Delnim Wuježu w Haschkez hoschcźenzu; meble, piano, lětny nawołek, khabaty a tšelzow.
Sstedu 7. hapŕcze, dop. 1/29 hodź. w hoschcźenju w Pancźizach: cźažnik na žeńenu, gramofonowe płaty, 4 cźažnikowe rjeczaški, 6 cźažnikowych kapslow;

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe witi, dźenża dop. 3/11 hodź.: Witi žu hischcze malo rozwite. Tendenza: Bjes wobkhoda. Dop. 3/12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

— Schkrowa powěsć w wjedrje sa jutsje žrjedu: Ssucho a rjenje. We wjecźornej Europje po krótkim wokhódnjenjom sažo žuchu (najskerje po njewjedrach).

běchu jutrowne jěchanje hišchće widźeli —, so je to nětkajšli ludowy zwjedźeli se wšelakimi zawjeselenjemi. Tuž drje tu jedyn zwarjesche, so tu nihdźe hudy z kobłakami njeslečachu, kaž znadź na „Barschče" w Kamjenzu, abo „Schießblejsche" w Budyšinje abo „Ptačej tuzy" w Drježdźanach. Tón hišchće smužk tuteho nadobneho nałožka dopósnał njeje. Ale tež na to waschnje może tu kóždy swoje pjenjezy wotbyć, jeno so jich prawje wjele ma.

Cžežite autobuzy, wulke privatne a statne jězdźadła (Kraftwagen) — wot nich jězdźachu 4 do Budyšchina a 3 do Kamjenza — a też póstowe auta (2 wjetšchej se Drježdźan a Pančecžanski) wobstarachu wobtóhód a dyrbjachu zwonka wšu sjejo wožtacž, so njebnchu wobtóhód kasnje. Wokoło 23 městnoscžow starasche so za wukhowanje koleskow. S Lipika, z Barlina a znamo wokoło Hkhowa (Glogau) w Schlesynskej pchišjedźechu z awtami. Běchu dźeń mnoho w cžasopišach wo khižerjach cžitali a wobrazy wo nich widźeli. Nadpadnje malo sapschahow z wosami běchu widźecž. W tym je so šwět też modernisował. Motorej skuscha nětko pschedprawo a žej je też cžini. Policija měrješche potnej ruzu dźěła, so by wobkhod srjadowała a njesbožo wotwobroczika. K jutram pschińdże też wiele pschiwuslnych, pschecželow a znatych do wšy a do wokoliny, so wchelakim cžežko padnje, wschěch derje a spokojnje shospodowacž. Bjese wuwlacža khwala žej zuli žerbšku hospodliwoscž. Snym to z wjazorych ertow khnichał. Domjazi pak so też prózuja, wschě pschecža po możnoscži dopjelnicž.

Wšeso sa zwonkownej vnchu, sa cžestnymi wrotami a girlandami pytaja tu zuli podarmo. Sa to pak žu drohi a schcžežki a dwory a statki derje wurjedźene. Ssobotu wjecžor jědźesche wjesna šnkawa a mačže'che drohu, so so njeby nasajtra tak kurjko a ludźo jenoż vroch do so žrěbacž trjebali. Nješchto je to tola pombałko a njech so k lětu wolpjetuje, je-li niehjo to šame njecžini. Tak cžini wjesła spokojaay saczijschcž a kóždy zuiy so na tym wjeselì. Rano i cžasom je też we wšy wscho na nohach. Je dźeń jutrownicžka a tu njeśmě žej nichtón pschespacž.

Klóschterski prózežion, wobstejacy z khižerjow z Marijnej Hwězdy, Pančzja, Kulowa, Swinarnje, Milocžiz a Wětenzy, khomadźe so po nowischim waschnju wokoło 3/42 a jěchaja pisches Staru Zyhelnczu do Khrósczja, mjes tym so Khrósczanjy pisches Sejzay a Swinarnju swój pucž woimu. Tu sastanu na pot hodźinku, so bychu khižerjo wjesnu hospodliwoscž wužiwali — po starym waschnju. Pisches nékajke niedorosumjenje dyrbjeche so skoro pschemenjenje stacž. Ale je wostako kaž hacž dotal. Rad jich hospoduju, bynnjej jich wjese k dawaniu niebnji. A spokojeni podaja so khižerjo do bliskeho klóschtra, hdźej žno z njeczerpnoscžu na nich cžakaja. Swony klóschterskeje zyrkwje wosjewja jich pschikhad. A někto so wscho cžerj a cžiscžcži do klóschterskeho dwora, kotrnj khižerjo tsi krócž wobjěchaja. Khrósczanskich běsche 82 a Klóschterskich 31 sapschahow. Napoja so wjazy njedawa na klóschtrje. Wulspěwane a lacžne schije žu we Swinarni trochu namacžake a tak hacž domoj wudżerja. Mnohy jědni wschak njewědźa, cžehodla won jěchaja. Wschelazy ani huby njewocžinja. Njespěwaja nicžo. Niech pschichodnje radscho doma wostanu a město druhim pschewostaja, kotriž so lepje k temu hodja. Njaneho saczijschcža to na domjazych njecžini, sabnwschi na zuiych. Na to dyrbjało so tola też dźiwacž. Konje so hordże snoschuja. Ssu žej swojeho cžestneho powokanja wědome a stupaja kedźbliwe. Kudźerjake hriwy hraja we wětšiku a banty smahuja so na wopuschach. Je to bjes dźiwa, so že bur swojeho najlepschcho a najwěrnischcho towarscha wulwoli ta tutón nabožny nałožk, tik i nim žnje a žnje, wschudże jena pruha a so i nim traduje. Też stari aermanoio cžestcžachu žej konja. W cžasu wotucžazeje Božeje stwórby jěchachu z konjemi won do pola a pschižpěwachu skoczeczu wožebiteje ważnoscže.

Hacž je jutrowne jěchanje po khižnych wójnach nastało abo pyjedn abo poldruhich, wone je wěrny wobkhod znutsnowneho cžłowjeskeho smyslenja nap'chezo Bohu. Bur chze Boha tam cžestcžowacž, hdźež jeho zyze lěto žohnuje, wonka na jeho polach a rolach, łukach a lěsach. Tam chze so jemu wožebicže dźakowacž za mnohe dary a žej dowěrliwje druhe wuprosnicž. Tutón narodny nałožk je tatke w swójku z zyrkwju so tak nadobnje rozwił. A w swjatku z zyrkwinskim žiwjenjom ma wón prawo na wobstacže. Katolšan Serbja pódu k shožownischemu pschichodej napschecžo, je-li žej wobkhowaja moralikeje mozy, z najkubłscheje dusche a pschesmědženja tutón rjany nabožny a z bohom narodny nałožk hacž do naitarschich cžasow wobkhowacž. Chcemy žej swoje žerbske waschnja dźerżecž k naschemu wužitku a ke khwalbje žerbskeho mjena.

Jurij Sstodeńk.

Towarstwowski powěstnik.

Maćica Serbska. Posedźenja, rozprawy a wuradźowanja wědomostnych wotrjadow:
Wutoru, 6. IV., dop. 1/2 10—1/2 1 a pop. 1/2 3—6 h. rěčespytny wotrjad;
srjedu, 7. IV., a) 9—10 h. beletristiski abo literarny-dźiwadłowski wotrjad z přednoškom, b) 10—11 h. rozprawy předsydstwow wšěch druhich wotrjadow, c) 11—12 h. paedagogiski-šulski wotrjad z přednoškom k. wučerja Marćina Krala.
Na wšitke tute posedźenja wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Bukecy. Spěwanje srjedu po jutrach wupadnje dla wulkeho koncerta w Budyšinje. Sobustawy njech w prawje bohatej ličbje koncert wopytaja. Přichodne spěwanje budże srjedu, 14. jutrownika. Dirigent.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh" zmeje štwórtk, 8. IV., wjecor we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu pola k. Zmija na Christianskej drózy 22. Wšitke sobustawy a druzy lubi Serbja a hosćo su z tutym wutr. přeprošeni. Předsydstwo.

Komitej za jutrišči koncert ma jutře srjedu wjecor 1/2 7 hodź. w „Krónje" być, k přewzaću zarjadniskeho dźěła. Tuž čiń kóždy swoju winowatosć a přińdź z dypkom. P. Kr.

Pančicy. „Lipa Serbska" zmeje pjatk wjecor we 8 hodź. dźiwadłowu pruhu. Pruhować budźetej so 3. a 4. jednanje z přeměnjenjom. Njech wšitcy hrajerjo wěsće přińdu. Je najwjetši čas. Zarjadnik.

Wulět do Prahi a Českosłow. Swicy. Je možno, w hišće w najbliższich dnjach připowědźić, dokelž smy něšto wjacy liščikow skazali. Zapłaćeno 2.50 hr. dosahaja na městno k staću (to su skhodźeńki, na kotrychž może so też sedźeć). Štóž chce městno k sedźenju na ławcy měć, dyrbi to hnydom a to hač do 7. IV. wozjewić a 7.50 hr. zapłaćić abo 5 hr. dopłaćić. Dale dyrbi so hnydom wozjewić, štó z njesokołow so njespokoji ze zhromadnym, darmotnym nóclěhom, ale chce privatne bydlenje, kotrež wokoło 2 hr. za nóc płaći, měć.
Sekretariat Domowiny.

Zjenoćeństwo serbskich wučerjow přeprošu na posedźenje paedagogiskeho wotrjada Maćicy Serbskeje, kotrež budże srjedu, 7. jutrownika, wot 11—12 h. Krótke posedźenje zjenoćeństwa so přizamknje.
Kral-Zar., předs.

Zwjazk Serbskeho Ratarskeho Dorosta. Předsydstwo zmeje srjedu, 7. haprl., w Budyšinje w Serbskej kofejowni 1/2 5 hodź. posedźenje a ma połnje zastupjene być wot sobustawow kaž też předsydow jenotliwych towarstwow a wotrjadow. Sekretariat.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolef w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje

Jako wosebitosć

mojeho wobkhoda porućam

připóznate wubjerne

palene kofeje

(ze samsneje palefnje.)

po hr. 3.60, 4.—, 4.40, 4.80 za 1 punt

Při wotpósłanju wot 5 puntow sem njewobliči so žadyn porto a zawalenje.

Marijna drogerija Alfred Steinborn

Telefon 129 **w Kamjencu** Herrenstr. 8

Rumowanske předawanje dla mało městna.

Syjace mašiny

2 m z 19 rynkami		**390.— hr.**
1.75 m z 17 rynkami		**340.— hr.**
1.50 m z 15 rynkami		**290.— hr.**

Najlepje wuhotowane nowe mašiny z fabriki! Nimo teho elektromotory, rjedźeńske mašiny, rěpukrajace mašiny, centrifugi, butrowe mašiny, kótlinki, decimal-wahi atd. wo wjele niže płaćizny.

Karl Gast w Budyšinje

na Drjewowych wikach 27. Telefon 3290

Ratafske mašiny a motory.

Walter Rinnelt

wosebny frizěr za knjezow, knjeżny a knjenje

chotowja wšě wosobowe dźěła,

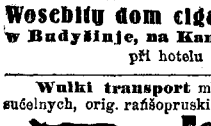
Najwjetši skład wšěch toilettowych tworow, wotfihanje po wašnju bubikem a pažskem (Bubi und Pagenköpfe).

Připrawjenje towarstw. a dźiwadłowych frizurow.

Najspěšniše a porjadne postuženje.

Wosebity dom cigarow a cigaretow w Budyšinje, na Kamjeńtnej hasy čo. 17 při hotelu „Krone".

Wulki transport młodych, sylnych, wysokosućelnych, orig. rańšopruskich hollandskich

kruwow

też z čelatami, je wot soboty, 10. 4. po wotběžanej kwarantenje, w mojich hródźach we Hotel Kurfürst w Budyšinje, jara tunjo na předań.

Emil Gräfe, skótn. wikowarnja

telefon 2063 a 2418.

NB. Skazanki so přijimuja. Rězny skót so zamjenja.

Zwjazk serb. spěw. towarstwow

Srjedu, 7. jutrownika 1926

z dypkom 1/2 8 hodźin w Krónje w Budyšinje

serbski ludowy koncert.

(Spěw. hudźba, nar. reje)

Sobuskutkowarjo: knjeżny E. Belza (mezzo-sopr.), Frajšlagec (sopr.) a Měrana Lešawic (recit.), Štamař (baryton). Radwořska hudźbna „Jednota" (dirig. khóra: M. Nawka), Drježdźanski „Hromadnik" (nar. reje). — Zhromadne wjednistwo: Bjarnat Krawc.

Po koncerće pyšny bal.

Zastupne khartki su za 1 hr a dawk w Smolerjec kniharni na Lawskich hrjebjach čo. 4 a na swjedźenskim dnju wječor w Krónje, při pokładni (kasy) na předań.

Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budże **jutrownu srjedu, 7. haprleje 1926** z dypkom 1/2 3 hodź.

w Serbskim Domje w Budyšinje.

Porjad: 1. Rozprawy. — 2. Přednošk k. dr. Wjacsława wo Wulkohródskich Słowjanach. — 3. Namjety.

Wječor 1/2 8 hodź. je potom

wulki koncert w Krónje

Wšěch sobustawow wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Ležomnosć

je na předań po dźělbach abo w cyłem w **Manjowje** pola Deln. Wujezda.

2 parcelli dobreje role, 2 jutrje dobreje łuki, dobre jutro lěsa, twarjenja z wulkej sadow. zahrodu.

Zajimancy chcyli so zamołwić pola k. Augusta Bomsdorfa w Aitenheinje p. Tschirne w Bóleslawskim wokrjesu abo k. Jana Bomsdorfa we Wulkich Debsecach č. 15 pola Budestec.

Sylne prosata

ma tunjo na předań

Pawol Topolinski w Radworju.

Wěncy spěwow

za serbsku młodosć

5 zešiwkow su zaso na předań

w Serbskej kniharni w Budyšinje.

Nejl. Elderski tučny twarožk
9 puntow = 6 hr. franko
(Dampfkäsefabrik)
Parna twarožkowa fabrika
Rendsburg.

Ruby na blida

zofy, přikrywy na blida, płachty k wodźewanju žožow a truhłow najnowše přikłady, tunjo

K. Erler, w Budyšinje

na Žitnych wikach 11

50 ctr.

symjeńt. běrnow

(Kaiserkrone) płaćizna 2.50 hr. ma na předań **Rjeda**

w Stróžišću p. Mał. Wjelkowa.

26 lětny ratař

pyta zastojnstwo hospodarja abo hospod. pomocnika. Dobre wuswědčenje je k rukam. Offerty chcyło so zaspodać pod O 66 na wud. Serbskich Nowin.

Dwuznowe přikrywy

wot 5 hr. sem

přikrywy na sofy, dołhe 2.50 hr.

mužace borchentowe kołdry 2.50 hr.

łož. płachty. łož. předložki 1.50 h.

Erler na Z. Lawskej hasy 10.

Serbjo

podpjerajće swoje

Serbske Nowiny

z małymi nawěsćikami.

Bildowe ruby, kuchinske šaty W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9.

Někotre rjane wysokosućelne jara dobre pjahowanske

kruwy

su na předań.

Skazanki z wosebitej přestrowy nastupajo pjahowanski skót so swěžemicze wuwjedu.

Max Köhler a syn

wikow. pjahow. a rězn. skota

W Niježej Wsy a Njeswačidle (Knježi hosćenc).

Młodej, sylnej, wosokosućelnej čehniwej

kruwje

stej na předań

w Malem Wjelkowje

čo. 3.

Młoda wysokosućelna

čehniwa kruwa

je na předań w Bošecach čo. 8.

10 małych libjatow

je na předań

w Słonej Boršći čo. 1.

12 libjatow

2 njedźeli stare su na předań

w Radworju čo. 7.

Starši bruny

rólny kóń

je na předań

w Kulowcu čo. 23

pola Kulowa.

Wujki

kupuje stajnje a přińdźe po nje sam.

K. Polak, Oppach.

Rjane prosata

su na předań

w Khelnje čo. 40.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóždo čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjoe knihiličišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěščki, kiž maja so haš do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěščki a tabele so wyšo wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. = =

Čisło (Nr.) 80 — Budyšin — srjedu, 7. haprleje 1926 — Bautzen — Lětnik 85

Zwada w sakskej sozialdemokratiji.

Stuhr'e wopytana shromadźizna sastupjerjow 16. sozialdemokratiskeho podkrjeża w Kamjenicy, pschi kotrejž bě też najwjazy sozialdemokratiskich ješmikich sapósłanzow wobdźěli, je bě wo swadźe w sakskej sozialdemokratiji wuprajila. Shromadźizna, kotraž wósom hodźin trajesche, bě jara njemérna. Pschedźiwda wjetschiny sakskeje sozialdemokratiskeje frakzije w ješmje, Wirth, rosprawnu poda. Po tchtyrikrócznym wothłosowanju sapósłanza Arzta z Lewizy za korreferenta postajichu. Wothłosowanje bě **dobyczom sakskeje frakzije wjetschiny skónči.** S nimi bě namałowjenje se 57 pschećiwo 40 hłosam wotpokasa, po kotrymž dyrbjachu bě tři 23 sozialdemokratiscy sapósłanzy je sozialdemokratiskej musamknjenej, kotrejž bu njedawno w sakskim ješmje pschećiwo rospuschćenju ješma hłosowali. Jenohłósnje pak bu wobsamknjenje pschija, so bu nětčišche wobstejnosće w stronje njesmjerne. Shromadźizna wobzaruje, so je stronine pschedsydstwo w Barlinje dołkónčne rosrudźenje wotstorčiło. W sakskej stronineje jednoty ma so kakši ješm we postajonnym czasu do czasa rospuschćeć.

Katarska demonstrazija w Sakskej.

Tśi tydźenje katarjow z Rochlitzkich stron so njedźelu pod holym njebjom shromadźichu a psched hamtske hejtmanstwo w Rochlitzach pschećahnychu. Deputazija hamtskemu hejtmanej wulku nusu katarstwa pschednjese a wo pomoc prosćesche.

Sadźo femineho mordarja sajeli.

Wěsteho Oskara Thomsona z Fraulicha, za kotrymž Barlinska policija dla wobdźělenja pschi jenym femininym mordarskim złódźesche, su nětko w Mecklenburgskej sajeli. Thomsena, kotryž bě pola Grevensmuhlena dźěło namakał, je żandarmeriski kommisar na kuble w Wórtzowje wuzkładźił a Grevenmühlenskej sudniskej wyschnosći pschepodał. Femini mordarjo so po sadźu w Grevenmühlenskim wokrjeżu bjes strocha czujachu.

Pschekschiwjenje w Franiscreze nad Wódru.

Do pschekschiwjenjow na schkodu němskeje żelesnicy pschi warach blisko pólskeje mjezy je, kaž zu Barlinske nowiny zhonile, nětdźe 60 wopschatich a črěnich żeleznikich sastojnikow saschmatanych. Woni su na nětkotrym twarskim firmam pokupicz dali a zu cźerpili, so je so stat wo milijony hriwnow sjebał.

Dźěłaćerske njeměry w Pólskej.

W Lublinje je so wutoru nětdźe 1000 dźěłakjenjerjow shromadźiło, kotrejž pjenježnu podpieru żadachu. Do policije zu srahyli, pschi cźimż zu so tśi so policistoju cźežko sranili. W radnizy so někotre wokna wubichu. Měschćanostwo sastupjeć je so z wotpósłanzami dźěłaćerjow rosrěcźał a roshorjenu cźrjódu smérowak. jej lubju, so so blizsche dny wjetsche summy pjenjes rozdźěla. Wobdźělenje wojakow dyrbjesche so skasać, kotrež ludowu cźrjódu rosehna.

Program nowcho rumunskeho knježerstwa.

Knježerstwowy program ministerskeho pschedsydy Avaresca so je sledowazymi dypkami saběra: Najprjódy dyrbi so kupnostwo knježerstwo prózowacz, so by so wukrajny kapital do kraja pschinjedł, a potom, so by so ratarske wupłodźenje spěchowało. Młody sjawnych pschisłužesnjow maja so dla wotbódnoscenja pjenjes powyschicz.

Tale ma so sakoń wo wuswojenju leżownoscow pschemněnicz. Ratarske wobydlerstwo dyrbi so za wunoschne ratarske dźěło wozahnyć, kaž dźiwy zlow maja so pscheměnicz. Wobydlerstwu dyrbi so swobodne kulturne roswicze njedźiwajo na rasu a nabožinu dacz. Wuczba na universitach a črěnich schulach ma so reformowacz. Prawschenje ludowych mjenschinow ma so pod hladanjacznjom rosrisowacz, so so i polepschenjom połoženja mjenschinow połoženje stata njepoštabi, ale so pozwylni. Wójsko ma so reformowacz a z Ruskej ma so dorozumjenje pytacz.

Madźarszy falschowarjo franzowskich bankowkow.

Runje kaž madźarske pódstatnstwo we Winje, tak je też madźarske pódstatnstwo w Barlinje do masaneje wězy falschowanje franzowskich tyšazfrankowskich bankowkow sapleczene. Najezejšche su wobstórżby, kotrež Franzowsojo madźarskemu pódstatnemu w Barlinje cźinja. Sastupjeć franzowskeje policije w Budapeszu praji, so je madźarski pósłanz w Barlinje, baron z Kandya, pschi k falschowanju franzowskich bankowkow nadpjerał. Won je też papjeru, maschiny a inżenieura Schulza saradźił.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Ręči serbski

Najl. a najtuńša kupowarnja wobućow. Póduwańanje spěnje a tunjo

Knježerstwowa kriza w Južnosłowjanskej.

Knježerstwowa kriza ma swój normalny běh. Kral je so sobotu počał z wjednikami politiskich stronow rosrěcźeć. Won je se Živkowicowej radikalnej skupinu a se wjednikom demokratiskeje stronu Dawidowiczom rosrěczenje měł. Pódla teho staj so wjednik južnosłowjanskich muhamedanow Spaho a sastupjeć ministerskeje ludoweje stronu Kulowez k kralej powołałoj.

Rubježnicy italske żeleznisko zastaniśco nadwadźili.

Tśi cźežko wobmrjeni mužojo, kotrejž běchu žebi wobliczo z maiku pschikryli, su italske żelesniske sastanischczo we **Prestranku,** pschi južnosłowjanskej mjezy leżaze, nadpadli. Mjes tym so so dwaje z banditow so z revolwrom do sastojnikow měrjeschtaj, so tśeśi z nich **kažnemu wobstarka we wyschkosći 250 000 lirow smjezowa.** Rubježnizy na to na stronu k rězy Pinzy cźekachu. Mjes tym běchu żelesniscy sastojnizy w Prestranku namjesnym finanznym sastojnikam a sajsitiskej miliży powěsć wo rubježnym nadpadze dali. Tuzi rubježnikow wocźakachu. Mjes woběmaj z tśelezy dóndże. Pschi tym sajsitiskeho sekretara, dweju finanznej sastojnikow a jeneho żelesnizarja sranichu. **Sekretar bórzy na swoju ranu wumrje. S banditow dweju saisełichu, mjes tym so tśeśi z rubjenej summu wupjerchnu.** Pódla běchu pola njeho 22 000 lirow namakali, so wón pónje wusna. Zandarmojo a wobdźělenje wojakow sa dalschimi pschipomoznikami sledźa.

Francowski wuspěch w Syriskej.

Město Mejdel-el-Chems dobywschi dyrbja so Franzowsojo hischcze krjedźiskeho sdźěłarskeho Drusow, Dźebela-Druza smjezowacz.

Na swojim njedawnym pucźowanju po Palestinje je syrišti wyschschi kommisar Jouvenel w rosrěczenju z politiskim redaktorom Jerusalemskich nowin „Doar Hayom“ mjes druhim sledowaze rjekł: „Połoženje w Syriskej je jenoż w powěsćach z Palestiny a Cźiptowskeje strasdne. Powěsće jendźelskich nowin su pschehnate. Někotre njeważne namjesne wuńdu su Turkowskej pschewostajile. Zyle wusamknjene je, so bychu so Alexandrette a druhe ważne městna wotstupiłe. Runje tak je njewěrne, so so syriske krajiny Palestinje wotstupja.“

Kommunistiskemu kapitanej Sadoulej je Jouvenel sakasał, do Syriskeje pschińcź.

Francowska konferenca wo Marokkowskej.

W franzowskim swonkownym ministerstwje je so mjes ministerskim presidentom Briandom, generalnym residentom Staegom w Marokkowskej a marschallom Petainom konferenza wo połoženju w Marokkowskej a marschallom Petainom konferenza wo połoženju w Marokkowskej wotměła. Knježerstwo dcze so pjeza na wschě możnosće pschihotowacz. S teho hudźa, so ma so znowa wojowacz, jeli so pschipowjedźene jednanje wuspěcha njesmje. We wěstych politiskich kruhach so namjetuje, Abd-el-Krima, podobnje kaž Abd-el-Kadera, nětkuždcheho sakitarja Algeriskeje, nusowacz, so by polnócnu Afriku wopuscźił a so pod dohlad franzowskich a schpanskich wyschnosćow stajił, kotrejž dyrbjałe jemu létnu pensiju wupłacźeć. Tola so na to pokazuje, so so też potom hischcze z trajitym měrom njebudźi lizuje, so so też potom hischcze z trajitym měrom njebudźi lizuje, so so tśi tysac Kabylam brónje sebrałe, by nusne bylo, kraj wojerskeje wobsadźicź.

W Schpanskej su po sdaczu mjenje spólniwi, z rifskimi Kabylami měr cźiniecź, byli w Franzowskej. Też w Madridze su wo wobsamknjenju měra z Abd-el-Krimom jednali. Pschi tym je mjenjenje pschewahu mjelo, so so sdźěł wo Marokkowskej hischcze njeje na dołażace waschnje potłocził.

Abd-el-Krim zwjatu wójnu żada.

Kaž Parizske nowiny z Tangera powědźa, je Abd-el-Krim zwojim kaidam wokolnik pósłał, w kotrymž praji: „Siednoczeje so a notwarjeje hačenje pschećiwo pschejeczijanam! Sarubjajeje jich, hdźejkuli jich namakaje. Puschejeje so wschudźom sa njepschećeljom, salěhajeje jenu puzje, dźiże do zwjatoje wójny, so byschcze nasch lud schkitali.“

Radikalny dźěłaćerski zjězd w Jendźelskej.

Jutry je so we Whitley Bayu létna shromadźizna radikalneho rjadnika jendźelskeje dźěłaćerskeje stronu wotmě ła. We njej so wobsamknjenje pschija, so ma so „je shromadnym politikim a industrialnym hibanjom dźěłaćerjam mjda sawěscźicź, kotraž je jich potrěbnoscźam pschimjerjena.“ Mac Donald, wjednik dźěłaćerskeje stronu, njebě na sjězdže pschitomny. Někotsi wotpósłanzy jeho njelubje kritisowachu. Won je rjekł, so sjězdowe wobsamknjenja njejsu wjazy hódne, dyžli hole rěcze a so nimaju z wopraudze sfutknjwej sozialistiskej politiku nicźo cźiniecź. W pobjednim sjězdowym pozdźenju je so w nastupanju swonkowneje politiki dołha resoluzija pschijała. Po njej ma so Versailleske mérowe rozcźenje dospolnje pscheměnicź, wot Němskeje so žadaze wójnske wotschkodźenje ho wunnalnycź, wójniki doły so wotsonnje spuschcźicź a so normalny politiki a hospodarski wobkhad z Ruskej wotewrjecź. Druha resoluzija potwschitkownu sozialistisku **zwětownu konferenzu pschećiwo wójnje** namjetuje; dźěłaćerjow namołwjeja, so bychu tódże wójnske brożenje z organisowanym pschećiwjenjom se swscheho spozatka sjemóžnili. Dale so wobsamknu, so ma so jendźelske wójsko z Cźiptowskeje a Iraka wróco sćahnyć, so ma so wutwar wójnskeho pschistawa w Singapore sastajicź a so maju so pytani dźěłaćerjo psched wutwužiwanjom z europiskim kapitalizmom schkitacź.

Zjězd ruskich cźeknjencow w Parizu.

W Parisu je so pónjdźelu sjěd ruskich cźeknjenzow wotewrił. 500 wotpósłanzow z Franzowskeje, Pólskeje, baltiskich prowinzow, Balkana, z Ameriki je pschińdźko, so bychu monarchistiski swjatk pschećiwo bolschewikskemu knježerstwu w Ruskej organisowali. Profesor Struve pschedsydstwo wjedźe. Se znatych politikow staj nětkuždi ministerski pschedsydy Trepow a duminy wobstaw Kowalewski pschitomnaj. Sastupjerjo ruskeje demokratiskeje a liberalneje stronu njejsu sjěd wopytali, dokelž njejsu za monarchiski statny formu.

Bolschewikska Rusla wo połoženju w Chinje.

Moskowske nowiny z kedźbliwoscźu za powdźerjenu Pekingskich nowin hladaju, po kotrychž su Jendźelscźanjo Cźangtsekolinej dorasnje porućeli, so by **ruskemu wójnskemu Karachanej z Chiny kasał a wobkhad z bolschewikskej Ruskej sastajił.** Nowiny „Raicha Gaseta“ ma tajke wotmyslenja jendźelskeje politiki za wěrje podobne, a na to pokazuje, so by so jim chinejske sjawne mjenjenje napschećiwo stajało, na kotrež dyrbi kóżde chinejske knježerstwo dźiwacz.

Muhamedanojo a hindojo.

S najwótrischimi napschawami je so jendźelskemu knježerstwu poradźiło, nabožeńske njemjery mjes hindami a muhamedanami w Kalkucze podtłóczicź. Po knježerstwowej rosprawnje je so 46 wosobow morilo a so nětdźe 600 sranilo. Tele licźby njejdu pak po sdaczu dospolne, dokelž su wjele morjenych a sranjenych pschiwinjarjo jich stronu wotnjesli. S wurubjenjom a sapalenjom nastata schkoda je jara wulka. Dwě mošcheji stej so do cźista wupuscźilej, a wjele hindušskich pschedawarjowow so spalichu. Wjschnoscź je wschě pschedawarnje samknyć daka, wschón wobkhad je pschestał. Wschě shromadźizny su so zakasale, a policistoju, z dobrowólnikami pospjelujeni, tódże ludowe zbórzenje roshonjeja. Po hlownych drohach so stajnje tanki a maschinske ćelby woża. Njedźiwajcy tychle naprawow pak so boja, so njemjery sajko wutrajachu. Nabožeńska hida so dale pod swjerchom žehli a z wobeju stronow z wosjewjenjom nadrobnoscow nowu zhrobu dostawa.

Sbožkarjej Malajoju na kupje Sumatra.

W pozledním czasu Malajo na indiskich kupach czasczicho pischeczíwo hollandskemu knjezstwu postawaju. Na kupje Sumatrje su domorodni hollandsku wojerstu patrouillu nadpadli a patrouillnicho wjednika a pjeć wojakow morili. Schesczo wojazy a dwaj wosczerjej so czeżko sranichu a schesczo wojazy lohko. Wojazy su z nadpadnikow djerwjatnacze muzi morili.

Němske zamoženje w Americy.

Finanzny wubjerk representantischo doma Sjednoczenych statow je wutoru poczat, wo wudaczu němskeho samoženja, za czaż wójny schromadzeneho, jednacz. Po sdaczu so representantiski dom njebudże wudaczu němskeho samoženja pischecziwjecz. Sa to je wosud sakonjowcho naczisla wo wudaczu němskeho samoženja w senacze jara njewěsty. Wo nim so senator Swanson sakonjowcnu naczisku na pischeczo staja.

Amerikanszy biskopja pischeczíwo srěczenju z Turkowstej protestuja.

Newyorkski biskop Manning a pisches sto druhich biskopow amerikanskeje episkopalskeje zyrkwje su senatej Sjednoczenych statow protest sapodali pischeczíwo wobstworjenju Lausannskeho srěczenja mjes Ameriku a Turkowstej. Ameriku njeńmětko tole srěczenje wobsahnuwschi, dokelż su hischcze loni Turkoju pschecziwjacy wobstajenja Trakijskim kraju pschepjeczeli.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu, 7. jutrownika.

1847 dozaloži so na Třeleřni w Budyšinju Maćica Serbska.

† 1909 Handrij Dučman nětdy z fararjom w Radworju a w Lipsku, w Dubnje pola Drježdżan — jedyn z našich najhorliwišich wótčincow, wysocy wobdarjeny jako basnik a spisowaćel. Přeložił mjez druhim Sillerowu pěsch wo zwonu, spisa samostatnu wjeselohru „Złote Hrody", — legendarium „Živjenja Swjatych" a wuda za swoje pjenjezy bromadu serbskich knihi. — Za swoje młode lěta so horjacy přebohaty, jimacy duch, kiž so nihdy njezapomni.

† 1892 J. Eduard Wjelan, farař w Slepom, njebohužny zakitowař Serbowstwa před wšitkimi prnskimi wyšnosćemi — a pódla spěwar psalmow, sam so mištrscy wustojo na złote truny — zaběrajo so z južnoserbskej rěču a literaturu a swoju zalmawu Slepjansku narěč swěru studujo, rysowař a prědar. Wysokočesćowany tež pola Němcow runje jako Serb.

† 1883 Franc Xaver Krawc, farař a duchowny radźićel w Kulowje spisa serbsku rěčnicu a stawizny swojeho městačka. —

Přisłowo: Stóż je z kóčku wlóčił, najlěpje wě, kak čehnje.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 737, hygrometer + 2,5 proz., thermometer wo dnjo +19 Dźenża rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer —3, thermometer w nozy +8. Wuhladny na mało so pischeměnjaze wjedro. — Wczera rano leżesche wyschina nad ranischej Franzowskej, wolońischej a hrjebjenej Němskej a nad hrjebjenoseńskim morjom. Nižiny běchu nad Ruskej, pisched Norwegskej, z krótkeho ranja kupy Islanh a je wjeczora Jenbzelišcze. Po měnjenju wjedrarnjom gnmémy njewobstajne wjedro wočakowacz. Deschczik by ratał sazo witał na runje sadźelane żnywy. — Jutje schtwórtk hłownje 5,22 hodź. khodże a so 6,43 hodź. khowa. — Měsaczk schadża rano 3,54 hodź. a so po pischihołdnju 1,15 hodź. khowa.

— **Dźenża wulki serbski koncert w Krónje.** Pokazujemy hischcze raz na to, so so dźenża hrjedy w Krónje polski-czitja wuraduje parle serbskeho spěwa. Wubrane solistiske mozy pischi tomu sobukutkuja. Schtóż ma sajim na serbskich kulturnych bohatstwach, njech tuż doma njewostanje. Sawěsce so na policzenjach wospschelwi. Zyły program korjeni we słowach: Spěw, hudźba a narodne reje Serbow. Sapoczatk konzerta je wjeczor z dypkom ½8 hodźin. Po tym je pyschny bal.

— **Statistiske wotdźelenje** pischi policajskim hamcze města Budyschina nam sdźeli: Po nowej (powjetschenej) methodze wobliczena liczba mnjskotatneho indeksa za wudawki za sežiwjenje (jěź, bydlenje, terjenje a swěcu, drastu, wobkhad a hewaschu potrjebu) wuczinjesche w pschereštu mězaza měrza t. l. 138,3 (1913/14 = 100).

— **Srjadowanje konfirmazije a paczerskeje wuczby we Budyschinje** so wot tuteho lěta pscheměni. Konfirmazija njestanje so pischichodnje wjazy po schulskich wokrjesach, ale po duschepastyrskich wokrjesach. Paczerske dźeći maja so pola pischisłuschneho wokrjesneho duchownego w czasu wot 12. hacz do 17. haprelseje, popokdnju wot 5 hacz 7 hodź. samolwicz. Pischi tym ma so dopokaz pischpokazacz, so su so dźeći wot lěta 1923 na nabožnym roswuczowanju we schuli wobdźělile. Dalsche hlej w hamtskim wosjewenju.

— **Njeshoži.** Dokelż bě so jemu we hłowje sawjerczało, padże sańdźeny schtwórtk 72lětny dostawar renty se wšy w jenej tudomnej leżownoschi po ikhodże dele. Wbohi starz so nahkowje frani a żebi lewe ruczne shibadło slemi. Ssobustaw samaritiske kolony sjesbożeneho do měschczańskeje khorownje dowjesy. — Seleny schtwórtk popoldnju motorski kolojesdny je z wozom motorskim kokom żonu powali. Na zbożo so żona njefrani. Jenož je drasta so trochu wobschkodźi. Żona dróhu dosez wobhladniwje pschekrocżiła njeje.

— **Nosprawa policije. Zrěni dźeń jutrow pop.** wokoło ½5 hodźin na khižnej dróży pschi Lawkej hażu a Krónprynzowym mosce ludźazy auto a motorski kolesar do so sraschichtaj. Srażenje pak njebě strašhnepschetoż wobej jěźdźadle mózeschtej hnydom sazo dale jěcz. Tej njeje nichtó do schkody pschischioł. Podawk bě, so wě, wulku sensu luda pschiwabił. — Krótko po tym na rózku Kamjenitneje haży a Sserbskich hrjebjow motorski kolesar a kolojesdny do so sraschichtaj, jako chzyschtaj żebi pucza wuwinyczá. Kolojesdnemu so koło kolesa njebeschkodźi.

— **Kradnuli** su 3. 4. 26 sczěhowaje jěźdne kola: Mużaze jěźdne koło z czornymi khrognami, błotowymaj schtitakomaj a swjenami se selenymi żmuhami, horjeschibnjene wodźadło z żeluloidowymaj pschimadkomaj. Na jěźdu je czisko 33 sanzte. — Mużaze kolo znamki „Exquijit" z czornymi khrognami, swjenami a błotowymaj schtitakomaj, rune wodźidło z czerwjenymaj gumijowymaj pschimadkomaj, spinadło se sersawym pjerom, nowe brune żedko, torpedowy żamoběh. — Żonjaze jěźdne koło znamki „Dürkopp", czo. 91 006 z czornymi khrognami, swjenami a błotowymaj schtitakomaj, horjeschibnjene wodźidło z czornymaj żeluloidowymaj pschimadkomaj, wošomróżatym swónczkom. Předtu bě wacżakotnoschak pschiprawjeny. — Dale kradnuchu we wokolinje 1. 4. 26 mużaze koło znamki „Budissa" czo. 69 809 se schérym wobkukom, deleschibnjenym wodźidłom z czerwjenymaj gumijowymaj pschimadkomaj, zoltymi swjenami z czerwjennymi żmuhami. Na kole bě bruna aktowa tosicha.

S **Bórka** Pothroma je saschła mjes skotom ratarja Schuberta Sawěranske naprawy za Schubertez dwór so sděhnu. Schtitanske naprawy su Bórk dale pkacza.

S **Khwaczicz.** Najstarscha wobydlerka nascheje wšy, Rychtarka, je jutrownicżku wumrěła. Wě 84 lět stara. Nětk je nasch najstarschi wobydler privatus Arnoscht Albert, kiž je 80 lět stary.

S **Raschowa.** Jutrownicżku wjeczor wokoło ½10 hodź. so to naschej wšy na wocheń trubjesche. Bliżki wšy palesche so słomjana fajna żiwnoseżerja Maksa Dejki. Płomjo njebo jasnje rosswětlesche a tak bě wocheń daloko widżecz. Sstykawy pschijědżechu z Budestez, Hajniz a Wulkich Dehi-, Njetrjebachu pak sykacz, dokelż twarjenjam strach njehr-sche. Fajmu je nichtó sapalił.

S **Bóschiz.** Sjawny pucz z Bóschiz do Lomiska poła-sprawcżidła so dla nasppowanja na Bóschczańskich hon-wot 6. hacz do 14. haprelseje sawrě. Jědny wobkhad każe so na Wětrow.

S **Czornego Hodlerja.** Ssobotu popoldnju wok-5 hodź. sady nascheje wšy 53lětny Jan Hejduschka z N-kez i hischcze njewujasnjeneje pschiczíny se żwojim kon-jom podny a żebi moshy stichaczy a wutrobno smjer-Nimoduzy ludźo donjeżechu cżeżkopstranjeneho do hosćen-za w Czornym Hodlerju. Wot tudy jeho Budyschka k browólna sanitetna kolona z autom do Budyschkeje n-schczańskeje khorownje wotwjesy.

S **Hornjeje Borschcze.** Mjes skotom kublerja Ar-schta Schuby je pokhroma wudyrka a so hamtizy sw-sczika. Sawěranski wokrjeż je dwór pokhromy, schkitanski wokrjeż pak sbytkna wjeż.

S **Holzy** pola Husti. Druhi dźeń jutrow rano ¾1 hodź. w starej bróżni żiwnoseżerja Lehmanna woheń wudyri. *Bróżeń so do cżisto wotpali. We jene z najtwórdschich twarje-njow na Holzy.* Woheń dawasche wulku żiwélinu, so żesu we wokolnych wjach na wulki woheń myhlachu. Tohodla bě so tež wjele pschihladowarjow sběhało. Bohużel je so wbohi poż bobu spalił, kiž mějesche pschi bróżni żiwnoseżenu hěm, a kotrehoż nichtó wjazy wulkowacz njemóżesche. Mózno je, so je woheń nechtó sakużił. Bróżeń dyrbjesche so najprjedy lětża swottorhacz a snowa nawarcz. Tole wot-myślenje pak bě wobzedżer pjenježnych cżeżkotow dla na letnische wotstorcził.

S **Husti.** Mjes skotom ryczerskublerja hrabje Schalla Riaucoura (we wowczerni) je pokhroma wudyrka a so hamtizy swěcżika. Sawěranski wokrjeż je dwór pokhromy, schkitanski wokrjeż pak sbytkna wjeż.

S **Klétneho.** Lětża pola naš 51 dźećzi schulu wuthodźi. Make dźećzi pschijimuja so 13. haprelze. Wjeżmu pokracżowanske schulu wuthodźi 27 schulerjow. Dwaj schulerjej dostaschtaj za pilnosć a kedźbliwosć knihu. Pokracżowanske schulu wopyta nětkoże 50 schulerjow, kiž so w dwěmaj rjadowanjomaj roswuczowachu.

S **Maleczij.** W nozy wot Cżicheho pjatka k sobocze staj so pola wobsedżerja rěsaka Schkody paduchaj do twarjenja dobyłoj. Se schczowkanjom pżow holza wotcużi a knjeżtwo wubudźi, dokelż pobhladne schudrowanje wušskisha. Jako paduchaj pytnyschtaj, so su domjazy wotwucżili, mějeschtaj so z procha a njespóznataj cżeżnyschtaj. Każ so ida, je jedyn delkach z woknom wuskocził, druhi pak na lubi z woknom wuléł a so po winowych żerdkach dele żunył. Na zbożo je paduchomaj jenoż mało pjenjes do rukow padło. Sa nimaj hischcze pytaja.

S **Lubija.** Ssobotu dopoldnja wokoło ½11 hodź. motorski kolesar na Nowosalskej dróży blisko żeleznistkeho pschekhoda. 1½lětne dźećzo pschejedże, kiž bě żebi na dróży hrajkało. Każ kolesar wubawa, je dźećzo jemu do koła saběhało. Wono so na htowje cżeżko srani. Lěkar dr. Lobeč dźećzu prěnju pomoz posticz. Sawołani dźećaczerjaz Samaritizy dowjesechu dźećzo do khorownje.

Se **Scheichowa.** W jutrownej nozy wokoło ½12 hodź. w naschej wšy na woheń trubjachu. Nědże 400 lět stary dub pschi knjeżim dworje so palesche. Dobrowólna wohnjowa wobora woheń bórzy sala a stary schtom psched dospołnym sniczenjom sachowa. Kak je so schtom sapalił, nichtó njewě.

S **Nježwaczidła.** Pucz z Nježwaczidła do Bóschiz je, każ hižo w Sserb. Now. pischadmy, dla nasppowanja na Wětrowskich leżownoscach zahrjeny. Druhi dźeń jutrow nekotři mužetniwjy z pokmym wotmachom na żypane kamjenje zaschwischi knjeżiżtwo nad kokom żhubichu. Dwě holzy a mtody mużski z kokom padnychu a so khětro sranichu.

Se **Zicżenja.** Mjes skotom ryczerskublerja Stárkera je pokhroma wudyrka a so hamtizy swěcżika. Sawěranski wokrjeż je dwór pokhromy, schkitanski wokrjeż pak sbytkna wjeż.

Khodojty.

Prěnjotny roman wot Jlsana.

14] (Pokracżowanje.)

Ssudnik wotpósła jastwownika z dwěmaj mużomaj, so bychu budku pschepytali a kožn a żatku pschinjesli.

Ssudnik rjekny Handrijowej żonje: „Sdy Traugotta we wjeczerj koji widżała a je wón wopraudże twoju kosu jakużał?"

„Mózu pschiżahacz na to", rjekny wona, „Traugott je swoju kosu jakużał, żym jeho spónata, dokelż so jemu koża, hdyż jeho z kijom dyrich, z khowy żuny. Ale njeckam żaneho saumanja."

Traugott bě wotrostk bjes tużdeho rosswuczenja a wukubłanja a śe nakhilnoscze, kiż bě wot maczerje pschenjesał, mózachu so tak żiwobodnje roswinacz. K tomu pschindże hischcze pohon wot sleho ducha. Ssudnik je pschedżydu a pschiżydnikomaj muradżowasche, kak ma so hólz khlostacz.

Ssudnik rjekny: „Prěnje khlostanje sahtużk macz, kiż njeje hólza wukubłała a je jeho k stemu namolwjała."

Tu pschindżechu mupóżłani mużojo wróczo a prajachu, so njejsu ani koże ani żatky namakali.

Knjes měnjesche, so je wulke praschenje, hacz je hólz dożyła jako wjelk wokoło běhat. Sa to żwědczi też, so so żana koża a żatka namakacz njeda. Może być, so je hólzej, hdyż je so je żatku namasał, to wschitko jenoż dżało. Ssudnik tomu pschikhołowasche a rjekny: „Loni rěčzach z druhim sudnikom wo cżłowjekach, kiż jako wjelki wokoło běhaja. Tutón mi powědasche, so su pola nich pruhu w tutej wšy cżinili. Tam sudźachu żónjku, kiż bě wobstorżena, so jako wjelk wokoło běha. Ssudnizy żadachu żebi, so dyrbi pokazacz, kak wona to cżini. Żona żakowasche żebi se żwojej żatbu hłowu, schiju a ramjenjej psched sudnikami a padny do hłubokeho spanja. Spasche tři hodźiny a potom wotwucżi. Wona powědaschе, so je tute tři hodźiny jako wjelk wokoło běhała a wo wšy, hodźinu sdalenej, wozu a krutwu rostorhała. Ssudnizy so dachu napraschecz, hacz je so to we tutym cżasu stało a to bu jim wobkrucżene."

Knjes rjekny: „Najlépje je, so hólza druhdże pod krutu dohlad damy. Dowjedżeże jeho do Wólschiz na mój windwor; tam njech je z wolazym."

Pschiżydnikaj so dżiwadżachu tutomu makemu khlostanju, ale zwolischtaj do teho. Wobehje bě pak jimaj spodżiwne, so knjes niczo njeznaspomni, so na też Julija khlostana bycz, kiż bě tola hólza sawjedła.

VIII.

W Dolizach powědachu żelvi na roboże hischcze dźeschi cżaż wo podawku z Traugottom. Tola też tón pschindże zabycza. Druhe wšy robocżanow bóle sajimachu. C-żnjotw bě so pschibliżił, a kóżdy wocżakowasche je żadosczu nowy Bożi khlěb. S wjeselosczu sklakowachu, kak rjenje Boże żita steja a kak lubja bohate żně. To wobjesche też dżiwina w lěsu a khodjesche na wjeczur won na pola, so by so na tuczněj pastwje derje napażła. Ssornik wodżesche żwoje żorny a se żarliwosczu kedźbowasche, so jemu żadyn druhi jedun z nich wotwjedł njeby. Tutón cżaż rozwólnosće saklepi pak tej nékotrehożkuli żornika a pschinjese jemu żnjerz, dokelż bě żadyk kedźbowacz na njepschecżelow, kiż na njeho kakachu. Cżłowjek wuzije cżaż żornikoweho salubowanja, so by jeho dożahnył. Kak je so żorniki koja, to drje nékotrykuli wědżesche a myślesche, so Bóh ludy Knjes njeje je jenoż sa knježi swórik. Knjes pak bě pschewědczeny, so ma jenoż wón prawo na nje.

Jónu w żnjenizu pschindże won pospże popoldnju do hajnikownje a kasasche hajnikej z nim hicz a jemu pokasacz, hdże żylne żorniki na wjeczor so pażu. Hajnikowa mandźelska so ruczże do hornjeje stwy jkhowa, żo troschku pschewobleka a pschindże dele, so by so knjesej pschedstajika a jeho poniżnje postrowika.

Erich na nju z radoscziwym saczuczom pohlada a rjekny k hajnikej: „Ty masch sawěrno krażneho holbika, teho bych cżi ikoro sawidżecz mohł. Moja żona bo twojej runacz njemóże."

Khrysta so żyle saczerwjeni a Erich poda ji rutku, ju nježnje ikkóżi a praji: „A ruczku ma njehyk każ żomot, ha ta móże rjenje majkacz. Hajnko, ty sy sbożowny cżłowjek!"

Hajnikej wschak so tuta khwalba tak praunje njelubjesche. Bě jemu, każ by so nječeho hórkeho napił, ale dyrbjesche mjelcecz, bě dżeń to jeho knjes, kiż takke rěczesche; tón jemu khléb dawasche.

Khrysta pak bě każ wobkuślana. Wuhloczornej wocżi Erichowej na nju wulzy skutkowachu.

Hajnik pschihotowa mjelczo pschiprawy k hontwje, sawola leżeneho a rjekny knjesej, so je wschitko pschihotowane. Tak podachu so wschitzy na pucz, so bychu w prawym cżasu na městnje byli, prjedy hacz żorniki na pastwu pschindże.

Sdyż bě sklónczko Bożi domczk schko a pocżachu żwjerki padacz, stojesche jady wulkeho duba, nadobu krażny rohaty żylny żornik a pódla pażechu so jeho żorny. Wyniżej jeho żażnej wócżzy wschitko kruże wobhladakoj, tak njemóżesche mjeżeho śraschneho namakacz. Tola njebě tak wobhladniwy każ hewak, dokelż pschezo żsladowasche k mtodej żornicy, kiż so jemu pomałku pażo pschiblížowasche. To bě jeho njeschże. Mózny żwuk saklincza, żornik skoczi do powdera, padny na khribjet a stonasche żylnje. S ranu lijesche je krew a czerwjenjesche selenu trawu. Ssorny běchu sjesbożene czełke, jich wjednik pak bědżesche so je żmjerczu. Erich bě jeho rjelił a pschisłupi někto a tło jeho z hajnikim dołhim nożom. Hajnik wotkama selenu hażku a tykny ju knjesej na kłobuk jako znanjo dobyczа.

Sdyż bě so żornik trochu wukrawił, swjaża jemu Erichej nohi, a wja jeho na ranjeni. Wjeżele so wschitzy tyje wróczichu, dokelż żornik mężesche krażne rohżina.

Sdyż hacz k hajnikowni pschindżechu, posasta knjes a rjekny:

(Pokracżowanje sczehuje.)

S **Pschimwjizj.** Pokhroma je saschła mjes skotom ratarja Mjerwy. Sawěranske naprawy sa Mjerwizj dwór a schkitanske naprawy sa Pschiwjeżiżu žo sběhnu.

S **Bělschez.** Mjes skotom žiwnoschcerja Czecha je pokhroma wudyrila a žo hamtizy šwěrčiła. Sawěranski wokrješ je dwór pokhromy, schkitanski pokrjeb pak sbytkna wješ.

S **Rakojd.** Pokhroma je saschła mjes skotom žiwnoschcerja Duczmana, hoschzenzarja Sendy, žiwnoschcerja Reinhardta a žiwnoschcerja Jachmanna. Sawěranske naprawy sa dwory mjenowanych wobsedžerjow žo sběhnu, Rakojdy pak dale schkitanski wokrješ wostanu.

S **Bělschez.** Pokhroma je saschła mjes skotom ratarjow Wagnera a Weickerta. Sawěranske naprawy sa dwory mjenowaneju wobsedžerjow žo sběhnu. Schkitanske naprawy sa Bělschezy dale płaczа.

S **Hrubjelczij.** Mjes skotom kubłkoweho najeńka Buhla je pokhroma wudyrila a žo hamtizy šwěrčiła. Sawěranski wokrješ je dwór pokhromy, schkitanski wokrješ pak sbytkna wješ.

S **Kamjenza.** Sbrjedu, 31. měrza, šwjeczesche wudowa Eleonora Kowarkowa žiwoje 97. narodninu. Stara knjeni, kiž je najstarscha wobsydlerka naschego města, je hižo psched wjele lětami widženje šhubiła. Duch jeje pak je hischcze jara hibičiwy.

S **Delan.** Hdyž žo jutrownicžka w rjanym nalětnim błónčnym błyschczu sjewi, kaž to lětża běsche, zyła krajina wot Kulowskich hacž do Ralbiczanskich stron radošcž a wjeselе dycha a radosćne khérluschе jutrownych khižiżerjow žo czim rjeńscho po zyłej nižinje a cžémnej holi k wobémaj stronomaj pruńko-šakleje mjesy rosnoschuja a to psches zyłu jutrownicžku wot dopołdnja po 8 hodž. hacž do wjeczornych šmérkow. Na 12 hodžinow pschi Delanizy khižiżerjo na žwojim puczu a je to mjes naschimi žerbšimi khižiżerjemi najwobschérnischi prozeßion pschi Delanizy. Na 12 hodžinow pschi Delanizy khižiżerjo na žwojim puczu a je to mjes naschimi žerbšimi khižiżerjemi najwobschérnischi prozeßion po czahu a też po liczbje. Kulowska wožada wupóžka lětża 207 a Ralbiczanska 112 koni.

Kulowjan khižiżerjo žo je wschěch wžow a j mésta pola farkeje zyrkwje hromadża a po dopołdnischich kemschach a potom na Kocžinu a Konjezy do Ralbiz jěchaja, dozpiwschi tu w 1 hodž., hdyž po zyłej wšy rosdžělení wobjeduja a sa žwoje konje žyno a wowš dostawaju. W 2 hodž. je žwjatocžny nyschpor j jutrownym předowanjom. Potom žo jako hromadża a tšt ras wjes a kérchow wobjechuje a wrócża žo na Konjezy, Schunow, Ssulschezy a Ssalow do Kulowa, hdyž žo w měsče we wožmej hodžinje czah roswjasa. Ralbiczanjzy khižiżerjo hižom po 8. hodžinje je žwojich statokow wujechaju a zu hnydom po kemschach krótko po 9. hodžinje w Ralbizach hromadžujo žo khižiżerjo wšy. Dostawschi psched zyrkwju khorhoje a khižiż jěchaja tši ras psches wjes a wokoło zyrkwje a kérchowa a potom na Konjezy, Schunow, Ssulschezy a Ssalow do Kulowa, tohorunja wokoło zyrkwje a psches město. Powobjedujo a pożylnjejo žwoje konje, pobudu też tu na nyschporje a w schtwórtej hodžinje wrócża žo po dalschim pschejechanju města psches Kocžinu a Konjezy do Ralbiz a roswjasa žo prózeßion w žedmej hodžinje. W jenotliw. cžrjódach khwataja do žwojich wžow, hdyž žo žrjedž wšy po króćkej pobožnosći žerbskeho khižiżerja jutrownicžka stónczi. Sprózni drje po dołhim puczu a wjele napinanju hižom wjeczor sažo na pschichodne jutry množla a wuraduja, schto mohło žo k lětu na najhonjenych njedostatkach pschemènicz. So je posluj mózny, kóždy wé, kotryž lěta a létdżesatki dołho jutrownicžku w Sserbach pscheżiwja. Sahorjenosć sa nasch prastary jutrowny nałóž bjes dwěla sažo rosće a to prawje a swjeżelaze. Najwobschérnischi khižiżerski prozeßion w Delanach je žamo w Sserbach mało znaty a też zuseho wopyta je tu pomérnje mało, njeje wschak też runje nuńnje trjeba, ale sažluji pak žebi też wjetschepe khédżbnosće.

S **Wojerez.** Khěbětař knjes A. Lehmann žwjerczesche 1. haprleje žwój 25létny žłužbny jubilej pschi naschej měschczańskej zyrkwi. Wožada dari jubilarej skoty cžarnik j wěnowańskim pišmom. Bóh špožč thěbětarjej, so by hischcze dołho žwoju žłužbu wukonjecz mohł.

S **Hóšnizy** pola Mikowa. W lécze 1923 w naschej wokolinje paduschi wobsydlerstwo traschachu. Wopytachu też tudomny hród, kiž kn. šwud. j Knorr žłuscha. Wobšedžerka, kotraž tehdy žama hród wobsydlesche, bě sabłyschała, so wokowa schklenza schczerczi. Na to bě twarjenje wopuschczila, so by ža pschicżinu hladała. Njebě pak niczo podhladneho namatacz mohła. Tute nóz žu potom w jeje hrodze žłéborne wězy kradnyli, kiž běchu wjazo hacž 10 000 hr. hódne. Sa paduchami nětk pitnje pytachu, tola njemóžachu žaneho žłeda namakacz, khiba jenu kradnjenu wěz, kiž w blišej pěškowej jamje leżeše. Njespróznjenemu pytanju a wobtedžowanju knjesa wyschicheho žandarma Beyera j Mikowa, kiž je žiżo žwojich wupěchow pschi wušledženju paduchow dla znaty, je žo nětko poradžiło, dweju paduchow do kłódy tuknycz dacz. „Džěłaczerjej" (??) Max Dreßler j Buschina a Micžka j Drježdżan (jedyn je rodżeny j Mikowa) běschtaj hromadnje j tjeczim njedoczinkom, kotrehoż hischcze wušledžili njeżu, paduschtwo słuczěli. Ko je pak žo Micžka wusnał, so je knjeni Knorr, jako chinje kražnje wuhotowane bydlenje, kaž tajki baron. Jako poliżija po njeho pschihóże, runje na lěhanskim sofie nowiny cžitaschе a zigaretu kurjesche. Wulki dżel kradnjenych wężow hischcze pola njeho namakachu. Nětko je pak žo Micžka wusnał, so je knjeni Knorr, jako je wokolo hroda schła, jenož tři krocžele wot słóžnikow dalena stała, dokelž žu sady njeje w ferku leżeli. Dreßler a njesnaty staj ju w tymle wokomiku stónzowacz chżyłoj. Ale wón je žwojeju towarischow wot toho wotdżerżał. Jednanje w Shorježu, hdyž žu na namjet statneho rěcžnišca słóžnikow dowjesili, dalsche dopokaże. 6000 hr. hódny pórzlinowy cžažnik hischcze pobrachuje. Paduschna zwólba ma hischcze 13 dalschich paduschtwow w tamnischej wokolinje na žwědomju.

S **Mikowa.** W oktobru 1924 bě tudomny ratař Arnoschi Pojcžka wjazy króć dżiwinu kóńt a kołydła kładł. Hajnik Keßler j Bartscheje hory możesche jemu dopokasacz, so je žornu popadnył. Hamtiži žuo w Nitkej Pojcžku tohodła k 320 hr. pjenjeżneho khłostanja sahudżi. Mjesche też wschelake termije saplacžicz. W zivilnej słóżbje sahudżichu Pojcžku, so ma žiwej žornje po jeju hódnosći sarunacz, k tomu dyrbješche Pojcžka hypotheku wo 350 hr. na žwoju kežownosćž sapiłacz dacz. Tele pjenjezy dyrbi po znatej bankowskej dani sadanjeck. Tejle žornje, kiž je dżiwjeł j kołydłom popadnył, płacžitej jeho telko kaž ifi dołhe truwy. To je prawe khłostanje sa tajke njedocžinstwo.

S **Dubža.** Sandčenu žrjedu pola naš 19 holzow a 16 hólzow schulu wopuschczi. Njedżelu Palmarum buchu kodstrmérowane. Po próśdninach nětkże 30 dżěži nowych do schule sastupi. — W nowej schuli žu žo nimo 6 schulskich žitowom a wucženiteje kuchnje też tři bydlenje pschiprawike. Dżiwajo na wulki njedostatk na bydlenjach žo hacž k dotwarjenju tychle měšnioczow stara khéża, kiž blišo nutskhoda noweje schule steši a dwě wobydleni wopschija, stejo wostaji. Nětko pak žo wocžakuje, so pschišłuchne wyschnoscze pschicżinow pschijomnoscze, łutowanja a rjanoscze žwoju dowolnosćž dadża, so žo stare twarjenje swottorha. Sa domownika noweje schule žo mjes pjecž fajimanzami dżěłacžer Rychtař wuswoli. So by nětkžiche turnowanske a hrajkanske městno bórzy hładke město dostało, dżělonjemějerjo schtomy wokoło njeho žadżeja. Haasez firma w Lěhiżu bórzy sapoczinje se šnutskownym wuhotowanjom schule, a mózemy na to licžicz, so žo nowa schula žwjatki pośwjeczi.

S **Běleje Wody.** Wot njedżele, 4. haprleje jěždżitaj żelesniżkaj cžahaj 2284 j Mužakowa rano 6,44 hodž., do Běleje Wody 7.02 hodž. a 2292 j Mužakowa wjecžor 8,38 hodž., do Běleje Wody w 9 hodž. kóżdy dżeń, potajkim też njedżelu a žwjate dny.

S **Běleje Wody.** W nozu k Cžichemu pjatkej dobuchu žo na Gutenbergowej dróży paduschi do kurjeiza k. Wiesnera, kradnychu kury a je na městnje sarescha. Poliżija hischcze sa paduchami žledżi.

Hospodarski rozhlad.

Sbrjedu, 7. haprleje 1926

Wežerawsche kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowšk. fran.	14,59
1 jendżelski punt	20,39	100 cžešk. krónow	12,43
100 schwajz. frankow	80,84	100 półšć. markow	51,92

Pomałku wobhad po žwjatych dnjach na burhy pschihóra. Efekty běchu w kursach wschelakore, jkerje chżyłu žo wotdrjebjowacž. Wómška požczonka bě ja to cžim darmowischa, kurs stupi na 4,60 hr. za 1000 hr.

Produktowe wiki mějachu wežera šnadny wobrot, ale cžena płacžitym dale postupuja. Pschenża bohu po zentnaru 5 np., rožka 10 np., wowša žamo 15 np. Jeczmjeń žwoju płacžitnu njepschemèni. Wežera płacżesche zentnar.

w Drježdżanach:

pschenży 13,75—14 hr., rožki 8,35—8,60 hr., jeczmjenja nałkinżeho 10—10,05 hr., wowša I 10,05—10,10 hr., II. 9,60 hacž 10,25 hriwnow.

w Berlinje

pschenży 13,90—14,10 hr., rožki 8,45 hr. hacž 8,70 hr., jeczmjenja nałętnjeho 8,75 hacž 9,90 hr., nałymneho 7.30—8,05 hr., wowša 9,50—10,15 šł. hr.

w terminowym wikowanju

sa meju: pschenży 14,27—14,35 hr., rožki 9,50—9,55 hr., wowša 10,05 hr.,

sa julij: pschenży 14,10—14,15 hr., rožki 9,75 hr., wowša 9,85—9,80 hr.

Na pschedań.

Kóń, 5-létny cžornak, Heinrich w Biskopizach, Drježdżanska dróha.

Koło motorske sa 120 hr., May w Kamjenzu, Walska dróha 17;

Kóń žylny jenopschežnik, Nowak w Budyschinje, Swonkowska haża 14 I.

Kruwa podhobna w Ptaczezach; žuczelnej a žuczelna jałoża w Jenkezach 38; žuczelnej do cžahanja w Malym Wjelkowje 3; žuczelna ſ 4. cželeczom w Pluńnikezach cžo. 19.

Jałoża wyšokožuczelna, Liebsch we Wujeschku pola Pomorz; wyšokožuczelna žylna w Hrodźischczu 35.

Bčhak, Hilger w Jaženje pola Hródka.

Prošata, knježi dwór w Ruschi pola Hródka.

Palne drjewo nětkże 400 mtr. klumpacžow, wyschicha hajikownja w Bělom Khołmzu, telefon 1 a 11 hamt we Łasu.

Sšo pytajcz.

Pohonez we Semizach cžo. 15; knježi dwój w Semichowje.

Pachol (Lausbursche) Wagner w Budyschinje, Zitne wiki cžo. 4; Alb. Lehmann w Budyschinje, Połnožna haża 2; drogerija w Budyschinje, Khežorska haża 10.

Hołza do domu, Hajnichowa w Budyschinje, Hoschiż Hażi cžo. 38, šadni dom, žo pschedstajicz wjecžork wot 5—7 hodž.; Karolina šajroda w Budyschinje, Lubijska dróha, Kittnerka w Budyschinje, Sserbska haża 10; Prostkowa w Budyschinje, Bleichenstr. 1; Grothowa w Hródku, Lipjeżanska haża 10 II Rehnertowa w Jažni pola Hródka; Rudertowa w Budyschinje.

Pschesadżowanje.

Schtwórtk 8. 4., pop. w 4 hodž. w Sohlandže n. Schprjewju: Konjez, cžeńki, šrénjoletnjej, grataj, wozaj sa woženje dołheho drjewa, kołsaty wós, pjenježny chamor. Kupzy šeidu žo pola Ošwalda Wóhme mt. we Sohlandže-Hrihowzu.

Sšudnizy na pschesadżowanje:

Schtwórtk 8. 4., dop. w 10 hodž. w Kamjenzu: 6 kožanych stołow, uniforma sa šélza, wežawa sa młodżenc mescheinu, žonjaze koło, blidko k žehlenju, 2 zentrikuły, wožawa, khachliczki sa šnjescenz njaża, 3 schijaze maschiny, knihowe khamory, pišanške blido, salonowe blido, jedżne servis, draśne khamory, pišanške stroje, sofa, wucžahowaze blido. — Kupzy seidu žo w hoschcenzu „Kc hvětkowej schadrožce..

Schtwórtk 8. 4., dop. w 10 hodž. na žuduiśtuje w Lubiju: 3 pišanške blida, zigaretowy cewi, mantschek. knešaj, paczerckowy rjeczańk, cžažnik na narucžnizy, 3 nuzaje cžažniki, motor 1 PS, elektr. žehlak, wschelada elektrika nadoba, motory a lampy, sofa, knihowy khamor, vertiko, kaufenje na rowy, büfet, kredenza, stol; drjewa na drjewsnatzy a słupnje.

Schtwórtk 8. haprleje 1926, dopołdnja w 10 hodž. we Dobroschczach kuczowy wós (na kupjenje šmyklem) jeidu žo na gmejnskim hamcze);

popołdnju w 1 hodž. w Hnaschczach cžo. 4: nowa kowarska nakowa, połna kowarnja a schrubnik (bjes schruba). Ssudništi wukonjeř hamtšk. šudnistwa w Budyschinje.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżeń dop. ¾11 hodž.: Wiki měrne, rožka drózscha, ale žadna tendenza měrna, kruta.

¾ 12 hodž.: Kaž pšched hodžinu.

Płacžiny na Barlinskich produktowych witach.

Žito a wolsowe šymje po tunach abo 1000 kg, šowak 100 kg, płacžiny po Notej hriwnje.

	6. 4.	1. 4.		6. 4.	1. 4.
Pschenża	278-282	277-281	rapš. wožuschi	14,80	14-14,70
rožka	169-174	167-172	poch. melaka	—	—
nałét. jeczmjeń	175-198	175-198	ferabella	31,00	30,00
nał. jeczmjeń	146-161	146-161	běrnjaze trużki	14-15,20	14-15,00
wowša	190-203	187-198	bury	21-22,00	20-21,00
kukuriza (Mais)	168	—	wola	30,00	30,00
pschenicžn. muka	35-38,50	35-38,25	lany wožuschi	19-19,50	18-19,50
rjana muka	24-26,75	24-26,50	módre łupiny	11-12,50	11-12,50
pschenicž. wotr.	11,00	10,90	zolle łubiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	11,00	—	žyno, 50 kg	3,40-4,00	3,30-3,50
rapš	—	—	žłoma, rjana	1,00-1,60	0,90-1,50
lane žymje	—	—	„ pschenicž.	1,00-1,50	0,90-1,40
hróch	23-25,00	23-25,00	„ wowšna	1,00-1,50	0,90-1,45
vieluschti	21-23,00	21-23,00	„ jeczna	1,00-1,45	0,85-1,80

Drježdżanska burza.

Pschenża	275-280	**běrnjaze trużki**	17,00-18,00
rožka	167-172	**pschenicž. wotruby**	10,10-11,00
nałétnj jeczmjeń	200-210	**rjane wotruby**	10,50-12,00
nałymski jeczmjeń	—	**pschenicžna muka**	40,00-42,00
wowšz	192-205	**rjana muka**	25,50-27,00
ekterimjenj khežel	220-250	**wóka**	30,00-32,00
rapš	330-340	**pšeniczki**	26,00-27,00
kukuriza (Mais)	190-195	**hróch**	28,00-29-50
ruche truśanczki	11-11,75	**zokrowe truś.**	18,00-20,00

Płacžiny réśneho skotu na Drježdżanskich skótnych wikach.

6. haprleje 1926. Płacžiny po zentn. a ſł. hriwnach.

Skótne drużiny a wosnamjenjenje.

Woły: 18.

Połnomłaśne, wukormjene, najwjetschepe réśneje hódnosće hacž do 6 lět	48—51
Młode mjaśne, njewukormjene, starsche wukormjene	40—46
Mjenje wukormjene młode, derje pjewowane starsche	36—38
Mjenje pjewowane wschěch starobow	32—34

Byłi: 74.

Połnomłaśne, twarosćene, najwjetschepe réśneje hódnosće	50—53
Połnomłaśne, młódsche	45—47
Mjenje wukormjene młódsche a derje pjewowane starsche	41—44
Schwatne	—

Jałoży a kruwy: 123.

Połnomłaśne, wukormjene kruwy najwjetschepe réśneje hódnosće	47—49
Połnomłaśne, wukormjene jałoży najwjetsch. réśneje hódnosće hacž do 7 lět	41—45
Starsche wukormjene kruwy a derje wuwite młódsche kruwy a jałoży	35—38
Derje pjewowane kruwy a mjenje pjewowane jałoży	25—30
Mjenje a schpatnje pjewowane	13—20

Cjelata: 425.

Najlépsche wukormjene	82—85
Mjenje wukormjene a łaśe wot žuza	74—79
Schpatne	60—68

Wowzy: 188.

Młódsche a starsche wukormjene	50—55
Starsche wukormjene	44—48
Mjenje wukormjene (Merzschafse)	34—40

Sawinje: 652.

Połnomłaśne, wuhelbjich rażowe a tich schicžefowe, hacž do 1½ lět stare	83—84
Wukormjene	80—82
Mjaśne	77—79
Schpatne	74—76
Kanzu a kundrowe	70—73

Najnowše z cyłeho swěta.

Schkrowa powjeczj wo wjedrje sa jutrje schtwórtk: Samrócžene, deschcze žu możne, pojdżiżu bo žažo wuczahuje. W Franzowskej žo podeschczuje a Jendżelskej wucžahuje. Wot ranschepe Němskeje hacž do Ruskeje jara lyma a mjerschje.

Po Schrammsteinskich skalach w Sakiskej Schwizy horje łažo je druhi dżeń jutrow 32 létny drogist Voigtländer se Lipika do hłubiny padnył. Jeho do Schandawitzkeje khorownje pschinjeżechu, hdyž ža někotre hodżiny wumrje.

*

Japanszy sastupjerjo sa wotbronjenisku konferenzu žu šlědowaze wukasanje dostali: 1. Nosrěczenja maju bo jenoż na pschewjedżitwe naprawy wupschesrěcz. 2. Wo letarstwje bo njesmje jednacz. 3. Japanska ma sa njemóžne, podmórske czołmy wojstronicz. 4. Japanska žada, so by bo sakasało, jedojte plunu we wójnje nałoźicz.

Hamtske wozlewjenja z Budyšina.

Nad zamrjenjom wiwowarja ſ wurěrjenymi a wolnjanymi tworami **Jurja Nowotnika w Budyšinje** na Schulerſkej haſy 4 je ſo 1. hapreje 1926, dopoldnja w 11 hodź. konkurs wotewrił. Pſcheſtupy Gustaw Chriſtoph w Budyšinje je ſo ſa konkurſowego ſarjadnika pomjenował. Konkurſowe žadanja maja ſo hač do 30. hapreje 1926 na ſudniſtwje pſchiſjewić. K wobjamknjenju wo ſpožerjenju pomjenowanego abo wo wuſwobodženju druheho ſarjadnika kaž teſ wo ſkaſanju wěrjeſelſkeho wuběrka a je-li trjeba wo wězy, tiž ſu w § 132 konkurſoweho porjada pomjenowane, ſo na 28. hapreju 1926, dop. 1/2 12 hodź. a k pruhowanju pſchijſjewjenych zadanjow na 19. meju 1926, dop. w 11 hodź. pſched podpiſanym ſudniſtwom — w ſali 141 — ternuja powoła. Schtóž wobſtejdźi wěz, kotraž do ſadołženje hromady ſtuſcha abo je něſchto dołžny, njeſmě niježo ſhromadnemu dołžnikej wotedać abo ſapłacić a dyrbi ſo wěz wobſtejdźi a ſo ma płacić, konkurſowemu ſarjadnikej hač do 30. hapreje 1926 wojſewić.

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje.

Dyrbjenſke pſcheſadźowanje Schmollerez leżownoſcje we Budyšinje na leżownoſtnym lopjenu 932, tiž bu na 7. hapr. 1926 poſtajene, ſo **njewotmě je.**

W Budyſchinje, 6. hapreje 1926.

Hamtſke ſudniſtwo.

Schtwórtk 8. hapreje 1926, dop. w 10 hodź. ſo we pſcheſadźowarni na ſudniſtwje ſcjehowaje wězy ſa hotowe pjenjezy pſcheſadźuja: Dubowe piſ. blido, pjeraty nakwós na 2 konj., 2 wožobinſkej wahy, 2 elektr. motoraj. 4 a 10 konj. moc., wulka wjertula, 3 piſ. maſchiny, krebenza, 7 piſ. blidow, 2 polſtr. ſtólčkaj, pluſchowy ſofa, 2 bušeſej, ſofa, piſanſke blido, ſ naſtawkom. plunowa wiſ. lampa, 7 elektr. wiſ. lampow, bušej dubowy, piſ. maſchina (Rheinmetall), draſtowy khamor, wulki wobraz na ſcjeńu, wobraz (poſutna Madlena), 2 nóžnaj khamorcłaj, kurjenſke blidło, lehaniſti ſofa ſ pſchikrywom, pokładna „National", 4 regale ſa klamy, ſtojazy cžahnik, piſ. blido ſ worjeſchiny, akkowy khamor, harmonium, lehaniſti ſofa ſ módrym pożchnjenjom, 2 korbaſtej ſtolaj, ſchpihel, wſchelake bźle wina, wulki ſcjeńſti cžahnik, klawěr, wulki ſodowy khamor, 2 tworowaj khamoraj, 2 ſwinjeczi na 5 zent. cžežkej, 6,20 m. mužazych tkanin, 5 matrazow, kłukowy ſtólčk, pjenježny khamor, bźelba wotmjanych wězow, módry mantl, Singerowa ſchijaza meſchina, motor 8 konj. moc., drjewjana draſchla, bźelba ſilazowych ſtupnjow, 2 automobilaj, kroſna ſa ſtótny wóz, 300 wołowych ſtipzow, roſebrany parkowy wós, 50 dubonych tołſtych deſkow.

Dale ſo wot 1/2 10 hodź. ſe ſiwobhonuje ruki pſcheſadźuje: 2 piſanſkej bidže, 2 knihowej khamoraj, piſanſka maſchina, kłukowa lampa.

Ssudniſti wukonjeć hamtſk. ſudniſtwa w Budyſchinje.

Pomjenowanje dróhi.

Dróhi 12 po nowym twarſkim planje, kotraž wot wjeſcorneho kónza Wuſtawowje dróhi (Anſtaltsſtraße) ke polonzy a k połodnuj wjedźe, ſmy k dopomnjenju na 9. februara 1789 w Mnichowje narodźeneho a 4. januara 1849 w Mnichowje ſmrjetneho ſtaromiſchtra němſkeho rychłopiſa Franza Xavera Gabelsbergera mjeno

„Gabelsbergerowa dróha"

dali.

W Budyſchinje, 1. hapreje 1926.

Měſchčanſka rada.

Pſchijimanje ſchulſkich dźěći,

kotrejž lětſa jutry do ſchule du, je:

w Peſtalozzijowej ſchuli póndźelu 12. hapreje, dopoldnja w 9 hodź. ſa hólzow a dop. 1/2 11 hodź. ſa holzy we holczazej ſwučowarni;

w Lutherowej ſchuli póndźelu 12. hapreje; dop. w 10 hodź. w ſchulſkej ſali;

w Leſſingowej ſchuli póndźelu 12. hapreje, dop. w 10 hodź. we ſwučowarni (Turnhalle);

w Fichtowej ſchuli póndźelu 12. hapreje, dop. w 10 hodź.;

w Tſchantſkej ſchuli póndźelu 12. hapreje, dop. w 10 hodź. w ſchulſkej ſali noweje ſchule na Mättigowej dr. čo. 29.

Wuſjewjenje wo roſwuczowanju pacjerſtich dźěći.

Konfirmacija njeſtanje ſo wot lěta wjazy po ſchulach, ale po duſchepaſtyrſtich wokrjeſach.

Dźěći, kotrejž maju ſo jutry 1927 konfirměrowacź, maja ſo pola pſchiſłuſchneho duchownego ſamolwicź we dajach wot **12. hacź do 17. hapreje, pop. wot 5—7 hodź.**

Wſchi ſamolwjenju budże ſo duchownym pſcheſpěwěcźi, hacź ſu ſo dźěći wot lěta 1923 na nabožnym roſwuczowanju w ſchuli wobdźělile abo doſahażu nabožnu wuczbu po wuſnaczu ev.-luth. zyrkwje doſtałe. Dźěći, kotrejž ſo na nabožnym roſwuczowanju w ſchuli njewobdźěla, ſo na zadyn pad njekonfirměruja ani k pacjerſkej wuczbje njepſchipuſchcza. Sa dźěći, kotrejž ſo w Budyſchinje narodźile njeju, na ſo **kſchcženſke** wopiſmo (ſwójſka kniha) pſchedpołožicź.

Ma-li ſtarſchi wěſtych ważnych pſchicžinow, dha woſtanje jim pſchewoſtajene, pola kotreho druheho duchownego hacź pſchiſłuſchneho ſwoje dźěći ſamolwja.

Ev.-luth. farſki hamt ſwj. Pětra.
w. ſ. faraŕ Berg.

W leżownoſtnych knihach ſa město Budyſchin na lopjenu 361 na mjenu ſkótneho wikowarja **Jana Cžejžiny w Budyſchinje** ſapiſana leżownoſcź ma ſo 26. meje 1926, dopołdnja w 10 hodź. na ſudniſtwje — w ſtwje 186 — na dyrbjenſke waſchnje na pſcheſadźowanje pſchedawacź. Po ſahonjenych knihach je leżownoſcź 15 arow wulka a je na 100 782 hr. ſchacowana. Na nju je natwarjene domſke ſ dwěmaj pſchitwarkomaj, ſamkarſka dźěłarnja, druhe bydlenſke twarjenje, hródže, dźěłarnja a autowa kólnja. Do ſdźělenjow hamtu leżownoſtnych knihow móže kóždy pohladnyć (w ſtwje 168).

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje.

Swójbne powěſće.

Sſlubjeni: Hilda Forkerez w Biſkopizach a Ota Nowak w Budyſchinje. — Gertruda Auguſtez a Hermann Purſcha w Sſmilnej. — Dorla Ehemannez w Kamjenicy a Pawoł Guhr we Lutach. — Herta Seltenreichez a Maks Melcher w Kamjenzu. — Hilža Hemplez a Walter Friebel w Kamjenzu. — Kata Kunzez w Budyſchinje a Kurt Dinter w Netzſchkawje w Vogtlandſkej. — Marha Kopkez w Budyſchinje a Kurt Faſold w Drježdźanach.

Sſwěrowani: Ota Demmy w Miſchnu ſ Charlotu rodź. Rudołfez w Kamjenzu. — Pawoł Petraſchka mjeſtſki miſchtr, ſ Johannu rodź. Birkigtez w Kamjenzu.

Sſemrěli: Korla Bohuwěr Tešrisa, radźiny hajnik na wuměnku w Lěpkarjezach, 91 lět. — Marja Neumannowa rodź. Hanſchez w Kamjenzu, 42 lět. — Jan Jurij Schupank, hoſtwinſki pſchedſtejićeŕ w Běłej p. Kamjenza, 72 lět.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornoboh" změje **štwórtk, 8. IV.**, wječor we 8 hodź. ſwoju měſačnu zhromadźiznu pola k. Zmija na Christianskej dróze 22. Wšitke sobustawy a druzy lubi Serbja a hoſčo ſu z tutym wutr. přeprošeni. Předsydstwo.

Kulow. Serbski dorost a čłowzwučowański wotrjad změja **njedźelu** w „Kóžoru" hłownu zhromadźiznu. Předsydstwo.

Mlnaka. Serb. tow. „Statok" ma přich. **njedźelu, 11. IV.**, pop. w 4 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Dokelž budże so wo jenym bliższim swjedźenju jednać, prosy so, zo by kóždy sobustaw přišoł. Předsydstwo.

Pančicy. „Lipa Serbska" změje **pjatk** wječor we 8 hodź. **dźiwadłowu pruhu.** Pruhować budźetej so 3. a 4. jednanje z přeměnjenjom. Njech wšitcy hrajerjo wěſce přińdu. Je najwjetši čas. Zarjadnik.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerz w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Brěžncy. — Za nawěški: O. Janak w Budyšinje

Müllerec konditorſnja a kofejownja
w Budyšinje :-: na Postowym naměſtnje

Rumnosć za popołdniši kofej
staroznata a rady wopytana
Najlěpše konditorſke pječwa

Emil Jurack
twornja maſinow, tow. z wobm. r.
w Njeswačidle
twari jako wosebitosć
zatwarjomne ščroke a zubičkate młócace maſiny, ſłomowe prasy a walcowe ſrótowanſke młyny
Předawanje wšěch ratarſkich mašinow a nastrojow
Najſpěšniše wěcy wustojne wuporjedźenje
po najtuńšem wobličenju.

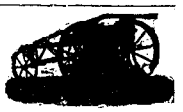
Britwje, truhanske aparaty a nožiki,
:: wótřeńſke rjemjenje ::
poruča w najlěpšim wuwjedźenju
Ernst Frick, britwjowa točeſnja na Třełanskej dróze 4
Wosebita točeſnja britwjow a chirurgiskich inſtrumentow kaž teſ wšeho krawſkeho oratu.

Swobodne měſtna | **Přeměnjenje měſtna**

Přiſtajenja
za wšě khmańše žónſke połowanja do domu, swójby a žule (też za mužſke powołanja).

Nawěšći za znaty swójbny tydźenik
„Daheim"
kotryž je přez cyłu Němsku a ſusodne krajnoſce ſylnje rozšěrjeny a poſkićenja a doprašowanja wuſpěšnje a wěſce zmóžni, přijimuje naša
předawarnja
na Lawskich hrjebjach čo. 4.
Poſkićenja, doprašowanja dla měſtna atd. trjebaju ſo jenóž pola nas zapodać a wudawki (bjez přirazka) zapłaćić. Kóždy ſo z dypkom a dowěrliwje poſłuži, bjez někajkich wudawkow za napraſowarja, kotremuž ſo z tym kóžde dalše dźěło zalutuje.
Płaćizny nawěšćka w „Daheim" ſu porno wulkemu nakładej tunje a wučinja tukhwilu za čišćany tyńčk rjadowca (7 złóžkow) za poſkićenja 80 pj., doprašowanja 60 pj., dalše małe nawěšći 1 hr.
Prosymy, zo chcyli ſo nawěšći po možnoſći z čas. zapodać.

Kulturwehr
njech ſebi kóždy w „Serbſkej knihařni" w Budyšinje ſkaza. Wukhadża **měſačnje** a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Jurij Hänſel
w Budyšinje
na ſukelniſkej haſy 34.
Telefon 736.

Hłowna pſchedawarnja Rud. Sacka ſ Lipſka w Budyſchiſkim hamtſkim hejtmanſtwje.

Skład ratařſkich mašinow a gratu wšěch družin.

Khorosće włosow
kaž wupadanje włosow, rozšćěpjenje włosow, ſkhorjenje włoſoweho žra, ſkřiwjenje włoſowych korjenjow, ſupizny, liſawy, ſo započace płěchi, wosebje **wupadanje włosow** kotejžte wupadanje włosow ſo z dopokazomnym wuſpěchom hoja. Poručenja ſu w bohatej lićbje k rukam. **Włosy ſo darmo přepytuja. Zapoſćelće nam hnydom pokazku Waſcheł włoſow.**
Wosebitoſć: **Włoſowe ſołmy** (bubiſka hłowa).
Richard Hässler
na Hórnčerſkej haſy 41
dom w zahrodźe, też nutřkhod na kralowſkem wale
ſpecialiſt za pěſtowanje włosow
rědne hódź. wot 9 h. dop. hač 6 h. pop.

Prager Preſſe
Najważniši a najdospołniši rozprawjacy organ ſrjedźneje Europy.
Najdokładniši wozjewnik narodneho hospodarſtwa a wonkown. wobkhoda.
Na njedźelu literarna a illuſtrowana přiłoha,
Wuſpěšne nawěšći. Čiſło k wobhladanju darmo.
Zaſtupnikow wšudźe pytamy.
Zarjadniſtwo: Praha XII, Fochova 62.
Č. S. R.

Wobkhod podzemſkeho twaŕſtwa
R. Kühn w Kamjencu, na Nordſtr. čo. 28
poruča ſo za tunje wěcywuſtojne wuwjedźenje wšěch k wěcy ſłuſacych dźěłow, kaž też přewjedźenje mjeńšich mostow a překhódow.

Wěncy ſpěwow
za ſerbſku młodoſć
5 ſešiwkow ſu zaſo na předań
w Serbſkej knihařni w Budyšinje.

Bělosmuhate počehnjenja 27.-hr.
z 2 zychomaj, 4 hłowakami
damaſt, piſane cychi, wolm. płachty, trjenja, trjenčka, ruby, ſerwiety ma jara tunjo
J. Erler, na Zwonk. Lawkeje haſy 10 rózk krónpriuc. mosta.

Transmiſije
kóždeje družiny
wollje, bencin atd.
podawa ze ſkłada
Carl Gaſt
w Budyšinje
na drjewowych wikach čo. 27.
Wolmu k ſtrykowanju a wušiwanju ručnoho dźěła
W. Köhlerowa, Hłow. torhoſčo 9.

Najl. Elderſki tučny twaroźk 9 puntow = 6 hr. franko (Dampfkäſefabrik)
Parna twaroźkowa fabrika Rendsburg.

Zažne běrny
su došle
Paul Bennewitz
w Budyšinje
ſkład na Drjewow. wikach pola Baldeweg & Sachſe.

Přikrywy za ſofy a diwany
najnowše pokazki, wulki wubjerk
K. Erler, na Žitn. wikach 11

Meblowy Bjar
Wulki wubjerk w ſpańſkich jſtwach, bydleńſk. jſtwach, kuchinjach a ſtólcach, ſofach a ſezelongach
po přijomnem dźěłbn. płaćenju.
Tunjo! Dobre!
Při hotowych pjenjezach wyſoki rabat!
Znapřeča piwarnje

34 młodych buš
je na předań
w. Bachlowje čo. 42
pola Kubšic

33
ſerb. narodnych ſpěwow
za jedyn hłós z přewodom na klawěrje
wot Bjarnata Krawca
ze ſerbſkim a němſkim tekſtom ſu runje wušle a za **2,50 hr.** dóſtać
w Serbſkej knihařni w Budyšinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

S. N. płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćernja, nap. dr. a w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so haš do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje, u u

Čisło (Nr.) 81 — Budyšin — štwórtk, 8. haprleje 1926 — Bautzen — Lětnik 85

Panama němskeje železnicy.

Skandal němskeje železnizy w Frankfurcje nad Wódru hroži pišćego wjetšich rosměrow nabyć, hač so hač dotal pódsche. Niz mjenje dyžli pol sta wyšćišćich a tšnich sastojnikow je po dotalnych powěsćach žylnje poćežencych. Najbórsche pak je, so je někto ł wschelakich stronow železnišćenu sarjadnistwu porotuje, so je widžomnje pytało, wěz sawodźerć a samasać. „Vossische Zeitung" wobšeje w tym nastupanju tak poćežaze jenotliwoće pódkuje, so je jara nusne, jo wobwinowane sarjadnistwa wěz do cyšta wuja-snja. Wokasuje so na to, so je president němskeje železnišćeje direkzije w raušćej Němšći, Martiabel, hižo pišći poćwjeceznju itworowebo dwórnišćeza w Nowym Bonczenje w swojej rěči spodźiwnu radu rjek: „Dźakuju so wschitkim tym, kotšij so žobu na tymle stuku dźelali, **bohužel pak se samjesowanjom, kaž daloko so to s cyšćitymaj rukomaj cyšnili.**

Hižo tehdy je dyrbjako po najnowschich wosjewjenjach presidentej němskeje železnizy Martiabelej a niz jenoj jemu, ale tej wobšhadnemu ministerstwu a statnemu ministerstwu znate byeć, wo cząsu so tu wo pravom jedna. Wschak běchu sastojnizy a prawtni ludźo dosć wobstórżbow wy dmotosćam pózłali. „Vossische Zeitung" na pschikład je list dźełodawarskeho swjazka sa twarstwo na ministra Oeserja wocišćeżała, w kotrymž so tutón na to kedźbliwy cyini, **so płacyšny, kotrejž su so sa dwórnischczowy twar saplaczile, wjazy króć na mětnje swuczenu płacyšnu, pschekrocżeja.** Na podobnu spdźeńku na presidenta němskeje železnišćeje direkzije w raušćej Němšći swjazk wosnamjazu wotmolwu dosł: Warnujemy Waš we Waschim zamknym sajimje w pschihodze psched podobnymi wuprajenjemi, dokelž njejsmy swólnuvi, pschi wobjetowanju Wam psches porty hladacż."

Sastojnikam, kotšij su žebi swěrili, wyschnosćam wocži wotewrjeć, je so sa to hubjenje sćicko. Wyschšcheho železnišćeho mišćtra Göhlera, kotryž ł pišmom na generalneho direktora němskeje železnizy na to pokasa, so je samóženje sastojnikow pola bankow a druhich kazow wyšokosćz dospiło, kotraž njemóžesche ł dokhodow abo pódlanskeje sałkužby pochadźeć, kaž dyžsche je swědkami dopokasać, je je firma Schmidt w Rosengarjenje jenotliwym sastojnikam wulke summy darika, na podłožku jeho wobstórżby se słužby puschćicżu. Železniski assistent Karge na žwoju wobstórżbu wotmolwjenja njedóšta, ale jenoj žšelenku, so je wottwarjeny. Diwaj sastojnikaj, kotraj so k pschepytanju do Rosengartena pózłaschtaj, poćežeaze twobstórżby potwjerdżene namakaschtaj, tola so wostajischtaj, w należnosći direkzii rosprawu podacż, dokelž so bojeschtaj, so jeju teho runja wotstrańa.

Dale je so swěsćiło, **so su wobdźelene firmy sastojnikam wulke pjenzy wuhotowale.** Hdyž wobthodne knihe twarza Schmidta sebrachu, nadeńdźechu mjes druhim 6000 hriwnow jako wuplaczenje sa „pschimanišku komnitšiju", kaž jórnje Frankfurtšiej dwórnischczowej policiji rěkachu. Twarzej Naumanej ł Frankfurta n. Wódru, kotryž po pola direkzije na to wobeżežowasche, so je jenoj je železnizu pschećelenym firmam dźela pschipokasuja, statne ręcznistwo ł wobstórżbu hrošesche, je-li so njeby žwoje wuprajenje wróćił."

Tak daloko ł krótka prajene spodźiwanje sbudźaze jenotliwoće, kotrejž je „Vossische Zeitung" wosjewiła. Po wschém tym budźe najwjetschi cząs, so je do cźemneje należnosće pośwěći. Jebanstwowy proješ dyrbjesche je hižo 20. haprleje lětša sapoczeć. Tła wulkeho wobšahja materiala je tale termija najšćerje wottworći. Też pruski a nětušći ješm budźetej je wšo ł należnosću jaberacż.

Wusud w procesu ludowcho wopora.

Proješ ludowcho wopora, kotryž je pschede wschej sjawnosću shnilosć a skaženosć wyschšich ludowych worschtow wotkryt, je je ryjedu w Drje džanach stóncził. Hacż runje je je worschta, kotrejž dr. Meißner a Löffler pschiwuschataj, po mózmosći mało psched žudom wuprajita, je je tola pschewjele skandalnych wězow wukopało. Na njewuprajnje bjes-šwědomite wotschnje je je pjenjesy, kotrejž běchu je sa khudych a potrěbnych darile, na wojerske organizazije a podobne šednoczeństwa rosprołkale. Wulki dźěł ł nich staj dr. Meißner a Löffler sa žiwoje wjeżele, do kotrychž tej lohke žónzke žłuschachu, rosbrojiloj. Najwjetschu schkodu ł tuteho proješa maja khudźi, kotrychž je pro wójnje wjazy dyžli hdy pryedy źiwetoweje wójny. Mnohy samóžerći je dowěrjenje ł dobroczelskim towarstwam jhubili a njebudźa sa nje niczo wjazy woprowacż chcyjeć.

S wobstrożenych je dr. Meißnera k jastwu na 4l ćta, Löffslera na 2 lěći, Gründela na 8 měšazow a Langguthez ł 70 hriwnam pieniežneho khłostania jakudźili.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Ráči sorbsk.

Najl. a najtuńša kupowatnja wobućow. Póduowšanje spěšnje a tunjo

Liga k zakitanju swobody.

Europiska liga k zakitanju swobody je wutworja. Manifest, kotryž je je rozesłał, namołwja, je pschećiwo kóždemu tyranstwu, kóždej diktaturje a pschećiwo kóždemu fa-sijinej wobarace. 300 podpiśmow, kotrejž je hacż dotal znate, je ł Franzowskeje, Němskeje, Awstriskeje, Schwizarskeje, Jendźelskeje, Belgiskeje, Schpanniskeje, Madźarskeje, Italiskeje, Pólskeje, Portugalskeje, Rumunskeje a Rušćeje. Najwjazy pschihłoskowanja je manifest w Němskej a Franzowskej namakał.

Dorost za bolšewikisku Rusku.

Trajny sekretariat Pětrohródskej Leningradskeje) akademije wědomoćejow Sergej Oldenburg j jako žwoje pschewědočenje wuprajił, so bolschewikisku Rušku njesmeje doža-hajeho wědomostneho dorosta. Oldenburg najzinduischi pschichod ruskej wědomosći dopředa praji. Twar bolschewikiskeje Ruskeje je žwynje, jeli so je sjawnosć a kulturna organisazija hnydom sa wutwarjenje nowych wědomostnych dźełaćerjow **njepostaraju.** „Wědomostne pschihotowanja dołho traja", Oldenburg praji, „a wědomostny rjap je sa naš runje tak nusny kaž wojerski rjap. Bjez wědomost-nych generazijow njemóžemy do předka krocżeć. Dale njeležeć njeje **možno,**" Oldenburg žwoje pobudźenje skónczi.

Bolschewikojo su pschi spočatku tyhaźy studentow, kotšij nedźychu hnydom jich knježiwo pschipoznać, skórzowali. Tyhaźy studentow a wucżenych su do wukraja cżelli. Tu-tej wuhnatej ruskej intelligenzy je cźeskosłowakska republika wulkomužlnje wuczeł posćicżała. Wona j w Prahy rusku universitu załožiła, na kotrejž nětdże 4000 ruskich studentow a studentkow ł podpjeru cźeskosłowakskeho stata studuja. Jeli so by je bolschewikiske knježerstwo w Ruskej powróćiło, mohła nowa Ruska ł Czech hnydom tyhaźy deje wu-wucżenych sastojnikow wyschischeje wědomostneje sdźełanosće dostacż.

Nowy wopor Budapeststkich falšowarjow bankowkow.

W Budapeststim sanatoriju je 30. měrca nazionalistiski sapósłanz Jurij Hir wumrěł. Wo nim je znate, so je je pschi falschowanju bankowkow wobdźělił. Wjazy króć je so prajiło, so Hir wažne dokumenty wobhedži. Jeho nje-jahka smjerć je tež w Budapeststich nowinach, podhlednje rozpominałe. Pariški „Matin" dowěrliwe powěsće wosjewja a praji, so su Hirej ł jédom sawdali. Ludźom, kotšij su je pschi falschowanju bankowkow wobdźělili, je wot o schło, so by je Hir po możnosći bórzy wotstronił. „Matin" **mjes druhim** sledowaze pišche: „Mjes tym, so je hacż dotal njemóžesche dopokasacż, so su bankowkowcho Schulza, kotryž je njedawno w Barlinje wumrěł, sfórzowali, je wěsće, so su Hira jeho nazinalistiscy pschećelo-sy nusowali, **žebi žity rozrěnjeł.** Na tule operaziju pak sa-pósłanz njewumrje. Dowjesechu jeho do sanatorija. Schtyri dny po dźišcho wón nadobo wumrě a w žmjerknych hro-nach sawoła: **„Sahinu kaž Schulz!"** Lěkarske pschepytanje spóźina, so je je zenu ł **jédom sawdalo.** Bjez diwěła je bycż tda, so je je Hir wopor swojich prjedawschich nazionali-stiskich pschećelow sčinił. Po dźelenkach, kotrež smy dostali, běchu tajne organizazije jenemu lěkarjej dowěrile, sapókaz-za, kotryž tak wjele wjedźesche, wotstronicż. To je runje w tymto okomiku sta, hdyž jeho pschepytowanika komnitšija žadasche, so by je Hirsej parlamentna njesranliwosć wot-pósłała. Njetrěbne je rjez, so je njedźiwaja na to, so je je ł jédom sawdasze žwěsćiło, njeje poručiło, so pschiežinu Hirsoweje nahleje žmjerce sledźicż, a so winikoja njejsu w straschu, so je psched žud staja.

Boncourowe dźěło w Polskej.

Franzowski sastupjeŕ w Swjazku ludow, Paweł Bon-cour, kotryž je tele dny do Parża pschišeł, je w pólskich no-winach jako pschećeżel Pólskje a wobžitny sastupjeŕ sajimow Pólskeje wostaje a pschede wschém rańcach a wječerne mje-ły wopyta. Tele dny so na wulkeť k rańšcej mjeły psches Wilno nastaji a 12. haprleje do Pósnanja pschijědże, so by po wjeczornej mjeły puczował. 18. haprleje je won na domojpuczej poda a pschedwidźomnje też Gdańsk (Danzig) wopyta.

Franzowske zła so hnydom powyscha.

Kaž „Information" powě, so 30 prozentise powyschenje powyschikowneho złowneho tarifa tele dny we wyschnosći-nych nowinach wosjewi. Generalna direkzija złow je namjesnym strażišćam a hłownym złonišćam sdźełita, so nowe złowne žadźby hnydom po wosjewjenju nowehо sa-konja do mozy stupja.

Attentat na Mussolina.

W Romje je ryjedu dopoldnja w 11 hodźinach na mě-šće Kapitola stara žona ł najwjetšcheje blišćosće ł revolvera do Mussolina we wokomiku tšelika, hdyž wón ł inter-nazionalneho chirurgiskeho kongresa pšches wyskazy lud-ł žiwojenu automobilej krocżeše. Kulka Mussolinej chrjep-zy pscherasły. Mussolini měr a žymutkrejnosć njesłubi; wón hnydom naprawy cżinješe, so by so ł attentatowym cźěhnikami sjawny porjad njekasył. Skuczeńku, kotruž nó-žachu lědma pšched roshorjenym ludom schkitacż, do žonja-zeho sjawa dowjedechu. Wona Violet Albina Gibson rěka, je 60 lět stara, ł jendźelskej stacżanku a je so na kupje Dalkey bliźo Irskeje narodźiła. Powěsć wo attentacże so po Romje špěchnje rosčěri a mjes Mussolinowymi pschiwiwšowarjemi roshorjenje sbudźi. Cźrjódła młodych lu-dźi psched twarjenje liberalnych nowin „Mondi" pschicżeże, so do njeho dobu a w cźišćeżerni wulku schkodu naczini. Dalke hdyž bě so twarjenje sapuścżiło, połicija žamupasch-nikow rosehna.

Jutšje cżahyscże so Mussolini ł wójnjej łódju „Cavour" na jelsku do Tripolitanskeje podacż. Wschě parne hwisdźele italskich łódjow we wschich pschistawach a na wschich morjach dyrbjachu podawk tehole wusnamneho pucżowanja powu-cżeć, kotrež nětkole kedźbliwosć wulkajnych knježerstwow sbu-dźuje. Se wschěch italskich radnizow pschimórskich městow budźa so zdźiły dźeń khorhoje smahowacż a so wjeczor wob-žwětła, so bychu wo tamnjatce, so je nowa namórska a kolo-nialna politika sapocża. Mussolini po attentacże tole pu-cżowanje drje wotstorzi, deniž jeho pschećelskej khrjapzy njejšći sčilej.

Italscy fascistojo amerikanskich matrozow nabili.

Po powěsćach ł Londona je jutry we cenedigu njes fa-šistami a matrosami amerikanskeho saniczaka torpedowitkich cżołnow, we Benedigskim pschistawje leżazeho, k cżežkim pukam doschło. Pschi nich je so žydom matrosow cżežka sranilo. W amerikanskich krubach podawk we Benedigu jara khutnje poćudźuja, dokelž so senator Borah, kotryž je žiwojim pschećiwnistwom pschećiwo inprawnyzim italskeho wójnskeho dobha a Sjednoczene staty njeje wuhnała, we to prózuje, so by so pschi prěnim italsko-amerikan-skim schipadże, pschećiwo Mussolinowemu knježerstwu dip-lomatiśzy sakrocżiło.

Wjednik italskich demokratow Amendola wumrjek.

Do Roma je powěsć doschła, so je znaty wjednik ital-skich demokratow, Amendola, w jenym měsće polodnischeje Franzowskeje wumrjek. Cźrjódła fašzistow bě jeho pschi Monte Catini nadpadła a jeho pot morwehо sbiła. Na sčežkowkach pocżerpjenych pukow je wumrjek.

Abd-el-Krimowy wupad.

Hawalka powěsćenja ł Tangera powě, so su riffjy Ka-bylojo na fronce k Tangerej wupad sčinili, kotryž je so ł najwjetschim nadběhom domorodnych, kiž na franzow-skej stronje wojuja, sastajił. Wšy, kotrež běchu riffjy Ka-bylojo wobžadźili, žu so sašo dobyłe.

W Parišu je prascheja, hacż je Abd-el-Krim pschi tymle wupadże hižo žwoju zuku wudyrbnu moż pschećerjebał, abo hacż jenoj wo tak mjenowanu diplomatiśu offensiwu dże, so by so Abd-el-Krim žwoje žadanja pschi jednanju wa měr pschećišćeschał. Parišće nowiny Abd-el-Krimowe sa-dźerżenje njeprawne mjenuja. Tak „Intranśigeant" pi-sche, so je Abd-el-Krim pobłedni cżah wschelakich tak mjeno-wanych pokmomóžnikow k schpanniskej a franzowskej fronce pobłał, so bychu je jeho mjenje wo měr jednali, w tym ša-nym cżahu pak je k riffikim splahanm sahorjace namołwje-nja sa offensiwu błał, w kotrychž praji, so su Franzowjojo a Schpannieženjo jeho wumělenja pschijeli, so pak dyrbi je so hischcże pobledni wupad cżinicż, po kotrymž so wschi žadanja riffikich Kabylow dopjelnja.

Serbski koncert w „Krónje“ w Budyšinje.

Loni nasymu wulki konzert a jutry hižo sajm jedyn, byrnjež też w mjeńšej rozměrje. Hač budźe so nam poradźić, smějemy też hosći dosć? S taſtimi a podobnymi myślemi a praſchenjemi je so namětny sarjadowazy wubjerk so sawěsče sabjerak, rosmyślujo dokónčny efekt. Dokelž tuto organisatoriske praſchenje je słónčnje runje tak ważne, kaž hudźbne, ma-li so dobry finanzielny wuspěch swěsćić. Sarjadowazy wubjerk a to iwjetſcha wobstejazy se zobuſtawow „Nadźije“ — na čole k. Krjeczmar; dale knjeza Schajba, Wowčerk, Wojnar, Lorenz, Nowak; knjeżny Lebjez, Hermannez, Hajnez, a Kowarkez —, je swój nadawk pſichkladomnje dopjelnił. Zyle techniſke pſichoty je derje pſchewjedł. Wo tom ſwědčeſche jara buhaty wopyt, nimale tak žnyty kaž w nasymk. konzercje. Tutón wuſpěch njech je wubjerkej džakne pſchipósnjace a ſ dopokazom, ſo je wſcho nanajlepje pſchewjedł. Tu chcemy hnydom pröſtwu nawjaſacź: **Njech ſo wutwori k trajazej namětnej organiſaziji ſa pſchewjedźenje wjetſchich žerbſtich ſwjedźenjow w Injiſk. ſtoliży.** Tajku trjebamy jara nuſnje, ſ w pſchipadże kóždy nawjedowaś wě, na koho ma ſo wobroczić. Tu rěka, ſ hromadnymi mozami k rjanemu wuſpěchej dopomhaś.

Jara bohaty a wotměnjazy program, kotryż nawjedował ſtóžka němſki roskoſnowaſche, wopſchitſcheſche ſ jenotliwymi rejemi na tſizećí cžíſkow a wotwi ſo bjesporočnje. Wſchě pöſticzenki namakachu wjeſele pſchipósnacze. Comporationy pſchikleſt ſkoſowaſche ſo bóle na wjeſelſchi wobrot pěſnicžſti. Mjes pſchipoſtuchariemi widźachmy kk. wotriſeſneho heſtmana dra. Richtera ſ mandźelſkej, wyſchſchiſcheho knjeſerſtwoweho radźiſcela Kaeſtnera ſ mandźelſkej a zyle Maczícžne pſchedſtydſtwo, ſchtož je jara ważne, też pſchiſtudźechu pſchileżnje nékotſi ſaſtupjerjo němſkich a póſſlich mjeńſchin, kotſiž mějachu w Drježdźanach ważne wuradźowanja. Cží ſo widomnje ſa Sserbow ſajimowachu a **ſa jich na wyſokim ſtwodženku ſtejazu kulturu.**

Swjedźenſki porjad wotewri Radwoſrka „Hudźbna Jednota“. Hnydom dopředka chcemy rjec, ſo to tak lohke dźěło ja jenotliwe ſpěwanſke towaſtſtwo njeje, we wulkej rumnej ſali Krony wuſtupi. Pſchi jeje dobrej akuſtizy pſchewjedźe maly chór — njeměješche drje wjacy hdyžli 20 hobuſtawow — ſwój nadawk jara ſpokojazy. Wſchedmjezy běchu ſ dźěla jara cžeſke, kaž „Schto ſo ſtała we Khoczebuzu?“ — taktnje melodiizy w ſwojich hudźbnych pſchethodach. Hluboki ſaczíſchcež ſawoſtaji narodna legenda (ludowy ſpěw) „Sſwjaty Jurij“, w cžeſtym moll wot B. Krawza ſeſtajena. Schtož je ſo hižo na druhim měſtnje ſ pſchibożnej khwalbu wuſběhnyło, chcemy woſpjet cžinić: **Radwoſrka Jednota ſpěwa wſcho je pomjatka.** Tutón ſthodżenk dyrbja wſchě ſerbſke towaſtſtwa dopředk, **jeli na ſo wo hudźbnym zwójſtwje rěcžeć.** Tak pſchenźże tekſt a melodija a pſchewod do wutroby a duſche a ſpěwa ſo zyle hinak, hač hdyž papjerjane topjeno dźeli dirigentu wot ſpěwarjow. Jenož tak je nóżne, wjcho ſ jeneho zyle pſchewjeſeſ, kaž ſmy to tak wulzythwalbnje wot hudźbneje Jednoty ſłyſcheli. Tak ſo hodża wſchě taktne a dynamiſke pokiwy hač do najſnadniſcheho pſchewjeſeſ. Potom je wuſpěch ſwěſcźeny. Wſchitzy ſpěwarjo — tu dyrbjeſche kóždy jenotliwy ſwojeho muża ſtajicź — wobkedźbowachu hibanje dirigentoweje ruki a porkow. A ſchtož dyrbi ſo ſ khwalbu wuſnaſcź, maly chór dźerżeſche kruczе ton. Běchu drje we alcže jenož ſchtyrjo, ale dźerżachu wſchém druhim wahu a daſche mnohim khoram pſches ſwój ſonowy ton roluminjeżny wuras. To dyrbi ſo rjec: Michał Nawka ma ſwojich ſpěwariow zyle na woteſchży. Tak a niż hinak dyrbi pola wſchěch towaſtſtwow byc. Potom kroczimy daloko dopředka. Sſkawa jemu!

Nješchto nowe w naſchim hudźbnym žiwjenju je melodram. A tajkeju je naſch hudźbny wulzyołažkužbny miſchtr dwaj ſhotowik a to ſkłožuja ſo na ſłowa Cžiſchinſkeho „Sſón na Lubinje“ a Seſſerja „Pſchi kwaſu“. Wěſo je pſchi melodramje hudźba žobu najwažniſcha. Wona karakteriſuje myśle pěſnje w žonach a to je B. Krawz wulkotnje trjechił. Wón hrima a duje a howri a zuni w cžeſkich a nježnych athordach, kaž žej to pěſnjer žada. A w knjeżnje Měranje Leſchawiž mamy waženu interpretku, kotraż pěſnjerjowe ſacžuczja na pſchipoſkucharjow pſchenjeſe. To mózachmy też pſchi rezitazijach „Mudraczko“ a „Sserbſke holczo“ wot Seſſerja ſłyſcheć.

Tutón konzert dyrbjeſche być bóle ſoliſtiſkeho raſu. A tuž je bjes dźiwa, ſo hnydom tſjo ſoliſtojo wuſtupichu. Knjeżna Frajſchlagez, nam ſnata wot poſlednjeho měſchczańſkeho konzerta a druhich na wjach ſpěwaſche ſe ſnatej cžuczitwoſcžu a nježnym khłoſom tſi ludowe ſpěwy „Sſokolik a róża“, „Sſkłonikaj — lěnikaj“ a „Wilka na witku“ (M. Nawka) ſ pſchihódnym klawérnym pſchewodom B. Krawza, kiž je woſpjet konzertej ſwój ras naczíſchczał a mohł ſo bjeſewſcheho wumělenja „Krawzowy konzert“ mjenowacź. Dychaſche nimale je wot prěnjeje hač do poſlednjeje noty jeho duch, wjedźeſche jeho wuſchikna hudźbna ruka, ſo mnohy ſe ſpodźiwanjom ſhladowachu na wumjelcžu ſ tajkimi bohatymi wot Boha žohnowanymi hudźbnymi darami. Njech jeho nam hiſchcže dołho ſdźerži ſ njeſemnymi mozami ducha a cžeła.

W knjeżnje Elſiy Belzowej, opernej ſpěwarzy pſchi Budyſchſtim dźiwadźe, ſeſtachmy ſo ſ jara wobdarjenej ſpěwarku. Jeje hłóſ jima kóždeho. Byrnjež hiſchcže žerbſku rěcź dokładnje njeſnaſa, ſpěwaſche tola ſ hłubokim ſacžuczom 4 ſpěwy ludoweho raſa a to woſpjet wot nawjedowarja knażnje ſeſtajene „Kolebawka“, „Njeſwěra“, „Jaty wowcžeſ“ a „Poroki“. Mózny pſchiſtlesk dopokaſa, ſo bě ſo do wutrobow pſchipoſkuchaſtwa ſaſpěwała. Spěwarzy kaž też reziſiaka buchu ſ rjanymi kwěcželemi poczeſczeny.

Knjes Emil Schlemar, kiž budźe w pſchichodźe dyrbjeć pſchewſacź priedawſchu rólu naſcheho njeſapomniteho direktora Hankl, ſpěwaſche ſe ſnatej wuſtojnoſcžu 3 ludowe a 1 Krawzowy ſpěw. Poſledni je pěſnik naſch njedawno ſemrěteho ludowy pěſnjer Jan Hajnza. Saſmo te ſpěwy, kotreż ſu nam hewak jako khórowe ſnate, na pſch. „Witajcze hólzy ſ daloka“ dóſtanu hinaſcheho raſa, hdyž ſo tak wumjelcžy a ſ tajkim wotměnjenjom a pſchewodom ſpěwaja, kaž to k. Schlemar cžini.

K hudźbje a k ſpěwej pſchida ſo tón ras rejka. A Bjarnat Krawz ma w tym wulkeje ſaſłużby, ſo je nam wjazore narodne reje wurył a tak ſabycžu wukhował, ſamo wſchelake i cžaſnow Limborcžanow na pſch. „Nój, pój na rejku“ a „Młyn“. Wěſo je ſo k rejam prjedy pſchezo ſpěwało, ſchtož wuwjedźerjo ſobuſtawy Drježdźanſkeho „Sſromadnika“, ſdźeła też cžinjachu a to ſ tajkim wuſpěchom, ſo ſo njewoſtudźeſche na nich hladacź. Wěſche jich na 8 rejow. Nětko je ważne, ſo ſo po cžaſu do ſuda ſajm pſchenjeſu. W tym měše towaſtſtwa ſapocžatk cžinicź a ſnadź na to waſchnje, ſo **hdyž** tamni 8 w towaſtſtwach ſwoje rejowanſke wumjeſtſtwo pſchedstajili a jich k ſcžěhowanju pohnuli. To dyrbjało ſo hiſchcže ſarjadowacź. Nětkotre na pſch. „Schewz“ — „Stup dale“ — „Póſłſi žid“ ſo tam a ſem hižo rejujo, ale jenoż jenotliwje. To dyrbi być ſwójſtwo wſchěch towaſtſtwow, haj ſyłeho luda. W rejach tcží też kultura. Kaž lud rejuje, tajki je.

Hiſchcže chcemy dodacź, ſo běchu wſchě ſpěwy ſoliſtow wubrane ſe ſnateje knihi „33 žerbſtich narodnych ſpěwow ſ pſchewodom na klawérje“ wot Bjarnata Krawza, kotreż ſu njedawno w Steingräberowym nakładze we Lipſku wuſchłe a je w Sſmolerjcą knihikupiſtwje ſa 2,50 hrimnow dóſtacź. Sſmy hižo na ważnu knihu pokaſali a cžinimy to woſpjet. Ta ſłuſcha do kóždeho žerbſkeho domu, hdyž ſo hudźba pěſtuje. Kóždy pſchipoſkuchar je ſo woſpjet pſchepokaſacź mohł, kak miſchtrizy naſch hudźbnik melodiju a tekſt ſ pſchewodom ſo ſdruſchcžicź we.

Wčerawſchi konzert ſe ſwojim ſara wotmenjazym porjadom je woſpjet wobſwědčił, kelko bohateje kultury Sserbja hiſchcže maja a ſu woſebje hiſchcže w ſpěwje a ſłowje ſo jewi. **Spěwarſke towaſtſtwa ſu na prénim** měſtnje powołani, ja pěſtowacź, hajicź a ſdźerżecź. Potom też lud ſa nju hłubſcheho ſajima dóſtanje a na wſach dźěłaſtwo ſo ſnowa dopomnja. Hdyž ſpramni Němzy ju pſchipóſnaja a ſu pſchewědčeni wo jeje wažnoſci, dha měli ſo Sserbja ſ cžim wjetſchej lubóſcžu wo jeje ſdźerżenje ſtaracź. Też waſchnje, kiž je Radwoſrka hudźbna Jednota wuwjedźenje ſerbſtich ſpěwow napſchimnyła, je ważna pokaſka k poſtupej w ſpěwnej kulturje. Wčerawſchi konzert budźe drje woſpjet k tomu wabicź. A hdyž ſo hiſchcže ras djatnje na wobſcherne a napinaze dźěło hudźbneho ſaſtarowarja ſpomina, dha tutón djak je jenoż ſmadny wuras — też darjeny koſchit ſ wužiwadłami — ſa to, ſchtož jemu a jeho dźěłu na kulturnym polu dołżnjemy. Konzert běſche ſe wſchěch kónčzin poměrnje hiſchcže derje wopytany a ponjeſe woſpjet Sserbow ſkawu do ſerbſkeje a němſkeje ſjawnoſcže. Pyſchna reja ſe ſerbſkej polonesu ſkónčzi we wſchém derje poradźeny konzert, kiž w putach ſpěwa, hudźby a narodneje reje ſo wotwiwaſche. A nětko ſ nowymi mozami na wulki naſymſki konzert.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Štwórtk, 8. jutrownika.
Amanija, biskopa.

1863 wotmjeje so w Budyšinje swjedźeńska hoscina k česći wótca Jana Arnoša Smolerja w přitomnosći *slawneho* ruskeho basnika hrabje Alekseja Tolstoja a wjercha Gagaina, kiž běše jeho za profesora na uniwersitu w Moskwje powołał. Ale nan wóte Smolerje je tuto wulkotne poskićenje, kiž by jeho wot wšitkich pjenjeżnych starosćow wuswobodźiło a do srjedźišća słowjanskeho swěta, na wulky naludane městno wjedło, z lubosću k swojemu khudemu a małemu ludej wotpokazał, derje wědźo, zo běše serbskemu narodej z njezarunajomnym duchownym wjednikom. — Tu je w česnych wokolnosćach wutrał a skutkował hač do swojeje smjerće.

† 1865 Michał Buk, kapitułar a šolastik Budyšskeho tachantstwa. Wuda dwě dobrej knižcy za lud; wobdźěli so při wudawku prěnjeje katolskeje čitanki z lěta 1847 a skutkowaše pilnje w Maćicy jako wubjerkownik. — Narodźił bě so w Zywiecach na serbskem kuble.

*

— **We wjedrje.** Wčera wječor we 7 hodź. barometer 732, hygrometer +4, thermometer we dnju +18. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 733, hygrometer −2, thermometer we nozy +11. Wuhlady na małe žo přichmjenjace wjedro. — Wjedro so bóle k njewobstajnemu tkła. Wčera rano nadeńdźechu so wschudźom nad Europu mjenjše abo wjetše pěchrjene nižinow. Dóšć wšudom hapreja wschak ratał wita. Jenož nad połoniſchej Europje bě wyſchina. Dźensa wokoło połnocy je so wokoło Budyšcina trochu podeſchczowało. Ale pröch je ſłabje ſamacžany. Jutſe pjatk ſłónčko 5,20 hodź. khłada a so 6,45 hodź. khowa. Měſacžk khłada rano 4,26 hodź. a popołdnju 2,36 hodź. ho khowa.

— **Sswoje ſaſtojniſtwo naſtupił** je ſaſdźenu wutoru knjes dr. med. vet. Jan Langhoſ, dotal měſacžnſki lěkař w Aue w Rudnych horach, kiž so ſa direktora Budyſchſkeje rěſarnje wuſwoli.

— Margarina ſa dźěłonjemjerjow ſo tónle tydźeń pola pſchekupza Philippa njewudawa, ale wudawa ſo we Worjechowej butrowej zentrali na Zitnych wikach.

— **Njeſbožo pſchi kulenju jutrownych jejі** na Hrodźiſchću w Budyšcinje. We ſaſdźenych lětach dźěcźi pſchi ſbéranju jeji cžaſto do njeſboża pſchińdźechu. Też lětſa ſo bohužel nětkotre njeſboża ſtachu. Jedyn 13lětny hólc

Khodojty.

Přenjetny roman wot Ilſana.

16] (Pokračowanje.)

„Hajiſko njeſbožom tebi hiſchcže zadyn kwažny dar dał, rohžina pak njech woſtanu tu wó ſtriwje, ſo **bych** ſo kóždy **nječko** k pjerſi pſchihotuje, dokelž žym jara laczny, njes tym njech nam rohžina wotrěſa a ſa tebje ſtornika pſchihotuje. Tak dołho dorzakam.“

Jurij je wupi ſ Erichom do hajiſkownje a praji Khrystej: „Knjes žeh ſchcje, ſo by hnydom jemu wokhłodźazy napoj pſchihotowe ...“

Khrystu, dźowka wyſchſcheho hajnika ſ Wólſchi, bě wot ſwojeje maczerje nawuknła ſ jahodow a ſ druhich płodow wſchelake wokſchewjaze napoje pſchihotowacź. Wona pſchinjeſe w rjanej ſchkleńcy, kiž bě wot ſotry ke kwaſej dóſtała, ſčerſtwy napoj a ſtaji jón pſched knjeſom a rjekny: „Bóh žohnuj wam, miłoſcžiwy knjeże!“

Knjes ſcžahny ſebi hnydom kłobuk a praji: „S dowolnoſczu mojeho knjeſa“ a pijeſche.

Hajiſkej ſo tutym hłoſom dźiwaſchtaj, myśleſchtaj pak, ſo je to knjejſke waſchnje, dokelž ludźo tak njewotrownohrajdźu.

Knjes bě jara wjeſoły a rěcžnikowy a praſcheſche ſo hajiſkoweje, kak ſo jej tu lubi, hač ſo jej njeje jara ſtyſkało po Wólſchiſach, po nanje a maczeri a žortowaſche, hač ju tež hajiſt pſchežo poſłuchła, kelko hubkow jej ſa dźeń dawa.

Khrystka kčejeſche **kaž** róża a prajeſche: „Wěſcheho muża žebi njejwěſcheju hač Jurij je.“

Wjeſoły pokhwalowe pſchejdźeſe pſchi tutych ſłowach ſ khutnoſczu napjelnjene wobliczo Jurjowe. Erich rjekny: „Haj wſchak, tak wſchitke młode ſeny měnja, dóniż njeſpóznaja, ſo ſu druſy hiſchcže lěpſchi.“

Hdyž to Jurij wuſłyſcha, ſabola jeho wokoła wutroby, kaž by jeho něchtó ſ nożom kłoł. Wón bě jara wjeſoły, ſo Liſchka pſchińdźe a rohžina pſchinjeſe.

Knjes praji: „Sſornik ſłuſcha do kuchinje hajiſkowej, rohžina pak njech woſtanu tu w ſtriwje, ſo by ju kóždy rěcž, hdyž tu pſchińdu, dopomnił na dźenjuſchnu rjanu hodźinku, kiž ſym tu pſchežiwił. Dyžo lěta dołho njeſłyſchu ju tak wjeſoły cžuk, kaž dźenſa. Tola cžas hicź, je cžaſ.“

Jurij dźiwyſche knjeſa pſchewodźecź, ale tón wotpokaſa a praji: „Cžas hiſchcže jomu ſpontinajo na dźenſnjiſchi wjecžor ſam pſchebywacź we wosbożowazych cžuczach, kiž mje dźenſa napjelnieja.“

Khrystka bě zyła ſbożowna a njemóżeſche ſo dobźiwacź, kak pſcheczelny knjes je a powědaſche ſama telko, ſo njeputny, kak Jurij nékak mjelcži. Wón dyrbi ſo też dźiwacź, ſo bě knjes dźenſa dospa hinaſchi a tak pſcheczelny, ale jemu bě wokoło wutroby nékak wuſko. Lubſcho by jemu było, hdy njeby tak pſcheczelny był.

Liſchaj ſo zyła wjeſ njelubjeſche, praſcheſche ſo Jurja, ſchto ma jutſe cžiniccź, pſchejeſche dobru nóz a dźeſche domoj. Doma žydny ſo ja blido, ſapali žebi ſwoju drjewjanu dymku ſ wurěſanym jelenjom, ſhledźeſche po cžinje pſchi wotewrjenym wokniu a rosmyſłowaſche dołho, ſchto wón cžiniccź, ja Jurja njeby jano njeſłyſche podeſchcz. Mjeješche dźe jeho tak radu. Sſonczuje dyrbi ſo ſ pjaſcžu do cžeła a rjekny: „Rékam Liſchka a rékacź mě Cžornak, wſchudźom widźu cžorne mróczele a w kóždym hyješelazym kłowje ſłyſcž. To njeje prawje wot tebje, kiž dyžeſch ſpratwny być“ — a dźeſche ſpacž.

Sa někotre dny pſchińdźe Erich ſaſo a pſchinjeſe knażnje wurěſanu deſku. Na nju dyrbjeſche hajiſk rohžina pſchibicź. Potom pikaſche knjes na deſku, dźeń, na kotrymž je žornika tſelił. Cžinjeſche to ſ tajkej thwiſu, ſo ſo ſdaſche, ſo pyta jenož pſchiležnoſcž, ſo by ju prawje dołho woſtacź mohł.

Tu ſaſtupi Liſchka a praſcheſche ſo hajiſka, hač nejpóſdźetaj k dźełacžerjam do łěſa. Knjes praji, ſo **nejdetaj** wobaj hicź, **wón, hdyž wupiſmo dobotowi, pójdźe domoj.**

Hajiſk a Liſchka wobaj njerſataj wopuſcheſiſchtaj hajiſkowinju, ſo dyrbitaj tu ſchtrehołza pſchi hołbiku woſtacź.

Erichej bě to jara lubo. Wón ſo ſ Khrystu nanajlepſcheliſcho roſmuwjeſche a dlijeſche ſo ſe ſwojim wokhadom byrnjež dejſu hižo dawno dobotowił. To poża Khrystſe kuſk napadne być, wona ſtany a rjekny, ſo ma ſa kruwicžku pohladacź hić, kiž je na paſtwje hižo pſchi hajiſkowni. Wona njewěrźi ſo prjedy, dóniż Erich hajiſkowinju njewopuſcheźi. Duſy domoj Khrystu hiſchcže lubośnje poſtrowi.

Lěcžo ho minu, a prěnje ſunne wětry poczachu pſched ſcžerwjenſchcžeja ducź. Knjes da Jurjej k ſebi pſchińdź a poruczi jemu, ſo na Knjeſowe lěſy w druhich krajinach pſchehladowacź a jemu rospravu podacź, kelko drjewa ma ſo w ſymje ſpuſchcžeć. Pſches dowerjeny nadawk cžuješche ſo Jurij cžeſczeny a poda ſo hórzy na puć. Dwě njedźeli dołho mějeſche hajiſk we wulkich lěſach pſchehladowacź prjedy hač mózeſche ſo domoj wróćicź a rospravu podacź.

W tutym cžaſu pſchińdźe Erich dwójzy do hajiſkownje. Prěni ras rjekny, ſo je na hoſtinje był, a nékło mało duzy chże ſo wopraſchecź, hač ſo hajiſkowej po muzíku jara njeſtyſchcže.

Wona ſmaypſcheczíwi: „Prěnje dny je ſo mi jara ſtyſkało, hdyž dyrbjach ſama tu być, dokelž mam Jurja jara rad.“

„Ja mam też Jurja jara radu“, rjekny knjes, „ale tebje hiſchcže radſcho. Kak ſbożowny bych był, hdy by to moja žona była!“

„Schto by waſcha mandźelſka k tajkim rěcžam prajiła?“

„Ta nje hižo dawno wjacy ſańcz nima. Sſmój dyr w ſamnjej ſkěži žiwaj, ale ſrédka ho wobkedźamoj, ani hewnadźe njeſłyſnoj. Jeje lubocžcz ke mni je wuhaſła a mi pokazała jenoj hórka ſrudoba.“

Khrystka wotmolwi: „Žiwjenje bjes luboścže dyrbi ſrudne być, ja žym Jurjej ſ cžłej wutrobu pſchichilcna.“

(Pokračowanje ſcžehuje.)

wožebje chętko sujesboži. Pschi kójenju jeji tak njesbožownje padże, so žebi dwójay ruku niże kohcża sl. Ssobustawy dobrowólneje sanitetneje kolony jeho swolachu a k lékarjej dowjedżechu.

— Kradnuli su tu druhi dżeń jutrow mužaze jédnje kolo snamki „Góricke“ s cżornymi kroßanami, tehorunka złótowymaj schkitakomaj, żółtymi sujsenami, runym wozydłom s gumijowymaj pschimadłomaj, cżornym sedłom, Torpedo-hamobéhom, schérymaj gumijowymaj wobruczom. — Dale su kradnuli we wokolinje 7. 4. 26 mużake jédnje kolo snamki „Diamant“, khérro masane, se żółtymi sujsenami, cżerwjenymaj gumijowymaj wobruczomaj, hornji dżeł swónczka pobradnje. — Wo wézowne spóźlenja prošy kriminalna policija w Budyschinje.

— Stórża statucje pósty. Na 150.000 listnych pożylkow w schébnje jenoż pschi wulkich póstach njemóża dla njedostahazeje adresy pschi prénim wunoschowanju hopu wjacy. Pisches 40.000 z nich dyrbi so wrócżo póslacy, dokelż ani na jakladze adresowych knihow a napraschowanjow, ani pschi wschej prózy njemóża bydło adresatow namakacy, a wjele tyßazow dyrbi so sniczicy, dokelż hamto s wotewrjenych listow ani wotpósłarja wukleschcy wémóża. Pschedstajmy sebi, kelko dobrskeje prózy, kelko sachostnjitych mozow, kelko njewuzitneho cżasa, kelko wudawkow to żada, dżeń każ dżeń tajku mnohosć njedospolnych pożylkow wobdżelacy. Pisches to dóńdu pschewjedse na swoje mésto abo dozpla niz. Żyły wobstóhowy żiwot żada niske póstowe płacżiny. Khtenmu pschecżu so napschecżo dżża, hdyż ma póst wschédnje njetrjebawschi, haj cżasto samo s njerozdy a s njedokładnosće s tyßazami njedospolnje adresowanych pożylkow so bédzicz a żebi wudawki cżinicz, kotrez hu w najwjetschej mérje njechospodarske a zyle njewuschne. Tomu wotpomhacz może kóżdy dopißowar, hdyż swoje pożylki prjedy hacz je wotpósczele, kruce prubuje, hacz je tam dospolne mjeno, ßaw, mésto, dżeł wulkeho mésta, wulica, cżisło domu, khdi domu, pschi malych wsach póst, blisse mésto, krajina. Na wobalku tez dopißowar swoju adresu najskerje napißaj. Schtóż take cżini, wolósi zyły wobtóhób a sadżela wjele njerjanjanz a wjele wudawkam.

S **Wulkeje Dubrawy.** Żadny żiwjedżeń sloteho twarha żiwjeli dżensa schtwórtk, 8. hapreleje, dobladowar a pschekadny mischtr knjes Emil Lepitre se swojej mandżelskej Jubilowar staj hischcże strowaj a cżerstwaj a haj rad widżanej wosobje. Jejn cżestny dżeń mjes jeju ludźmi budże dżiwadło na dżélbracże dalokich kruhow wésche wosebity dżeń wjesela a radosce.

S **Brésyny** pola Huczinu. Polkroma je saschła mjes skotom ryczerskubka. Sawérjanske naprawy sa ryczerskubko a schkitanske naprawy sa Brésynu so sdehnu.

S **Porschcz.** Pschichodnu niedżelu smeje knjes farar dr. Nósaćk w dopołdnischej Bożej służbje swoje roszohnowanske prédowanje, so by po 12-slétnym zohnowanym stukowanju swoje nowe sastojnstwo w Lipsku nastupił. Wjeczor budże wożadna roszohnowanska swjatocznosć je wschelakimi postkczenjemi w Wożim domje. Wożebite cżesczowanje so wotbhadżanemu fararjej s kola biblistich hodżin dóńa, kotrejż jemu jutrownu póndżelu w posledżnjej biblistej hodżinje drohotnu knihu, prof. Hankowe zyrkwinske stawizny Némstcze jako dar dżakownosce a dopomnjecza pschepoda.

S **Bukz.** Wutoru wjeczor we 8 hodź. so tudomny wjesny hat wot 1. nowembra 1926 hacz do 31. oktobra 1932 sjowuje pschenaja. Bé so malo sajimanzow namalało. Dań dótha dotalny nujnik wohsedżer Krem. Sr. Dhrinwanj létnje najwjazy hadżi.

S **Malcje Borschcze.** Ssym tudomneho ryczerskubleria Luzińa sandżenu wutoru wjeczor wulku pißmowu schczerku fatżeli, jako wona na nowym hacze pluwasche. Hijo dléschi cżaż su w hasze dżery pytli, s kotrymiż so woda do lukow cżehnjesche a bé strach, so so tuki do bahnow pschewobrocża. Tola nichtó dotal wo pißmowej schczerku nicżo njewédżesche. Je mużke świerjo a ważi nébżke 3 puntły a je wurjadnje tucżne. Jeho żyła dołhosć wot kónz wopuschc hacz le klanje wuczini 58 zentimetrow. Wopuschc je łanza 22 zentimetrow dołha. Wobsjun cżéła mérì 32 zentimetrow. Swérjatko ma jara husty kożuch, kiż hischcże njelina.

S **Hornich Brußow.** Jutrownuczku so tu 19-létna holza hnuhi, kiż na głabosć ducha cżeérpi. Bé drjewjanzy wobuta.

S **Wóßlinka.** Żadny jubilej świeczesche 1. hapreleje knjes kowarski mischtr Hermann Rychtař we Wóßlinku. Na tym dnju bé 60 lét kowař, 50 lét mischtr a 40 lét kobulaw Kanjesischeje kowarskeje jenotły. Zitawska pschemyßlowa komora jubilarej cżestny mischtrski list pschepoda.

Wšě čišćerske wěcy

serbske a němske

kaž zličbowanja, listowe hłowy
kwitowanja, načišče na listowe
wobalki, kwasne spisy, slubowe
khartki, wěrowańske khartki,
smjertne khartki, visitne khartki,
přeprošenja, dźakne khartki atd.
zhotowja spěšnje a płaćizny hódno

Smolerjec knihićišćerńja

z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk, 8. hapreleje 1926

Bezerawschc kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowsk. fran.	14,62
1 jendżelski punt	20,39	100 cżéskosk. krónow	12,43
100 schwajz. frankow	80,92	100 półsk. markow	51,92

Efekty mésjachu wezera wschelakore kursy a kabsajsy bé wulke, na kónzu so trochu skruczichu.

Na produktowych wikach naschcho kraja je żito żadne a tohodla kż wezera w płacżisnje trochu posunu, byrnjez ho na wunkrajnych wikach wodrjebowase. Pschenza bobu 5 np., rożka 10 np., nalcżini jeczmjeń 10 np., nasypniny 20 np. a wowsż 10 np. W Berlinje płacżeschc wezera zentnar:

pschenzy 13,95—14,15 hr., rożki 8,55 hacz 8,85 hr., jeczmjenja nalcżnjeho 8,85 hacz 9,90 hr., nasypneho 7,50—8,15 hr., wowsa 9,60—10,25 fl. hr.,

w termijnowym wikowanju

sa meju pschenzy 14,40 hr., rożki 8,60 hr hacz 8,55 hr., wowsa 9,95 hr.,
sa julij pschenzy 14,20 hr., rożki 9,80 hr., wowsa 9,80 hr.

Sswinjaze wiki wezera sjedu w Berlinje (Magerviehhof Friedrichsfelde). Pschiwjesli bżehu 330 bżehakow a 435 prohatow. Te płacżachu:

bżehaki wulke 90—110 hr., srjenje 70 hr. hacz 85 hr., małe 46—65 hr.,
prohata wulke 38—45 hr., srjenje 32 hr. hacz 38 hr.

Někotre płacżisny Drjezdżanskich wikow (Markthallen) wezera sjedu: Sajaz s polczom pschelykainy 1,50 hr., karnikl 1.—1,20 hr., husy 2,50 hr. a kacżki 2,75 hr., młodżicżki 1,60—2 hr., holcże 1—1,80 hr. schtuka, karny 1,60 hr., hlusy 2,40 hr., jabłuka 10 np. hacz 70 np., mjeń 1,80—4 hr., bżerwy 3—3,50 hr. sa zentnar, morchel 18 np., karoty 20—25 np., cżerwjena rjepa 25—30 np., kulrepa 12—15 np., zybła 15—20 np., spinat 50 np., cżerwjeny kał 18—20 np., bély 16—18 np., sholesi kerczk 25—40 np., sušene prawaki 6 hr., butra mlokarnisła a burjsła 1,20—2,40 hr., mloko litr 31 np., sa twaroh 28—35 np., jeja 12—13 np., muka wuczaß 28 hacz 30 np., najlépscha 30—32 np.

Na pschedaż.

Młoda wyßokoßuczelna krowa je na pschedaż w Hórkach cżo. 3 p. Khrósczicz.

Krowu wyßokoßuczelnu w Jitru 23; 3 młode, Lomka, młyn w Brésynskim pola Wisłopiz.

Konjej lischaj, Endert w Lubiju; 3 knjezi dwór w Hornjej Hórzy.

Kosa s kósłatom a druha blisko kósłatam w Hornim Wujésdże 24 b; w Dobruschi cżo. 3.

Munklizu knjezi dwór w Semichowje.

Wós taflaty, méschczańska piwarnja w Kulowje.

Wjerzadło groczane trjebarne, 200 mtr. w Budyschinje, Nowosalzka dróha 18.

Libjata 34, w Rachlowje 42 pola Kubschiz.

Sse pytaja:

Pachol (Laufbursche), Schneider, klamy fukowych klaninow w Kamjenzu na Torhojschczu.

Hosza do domu, piwarnja w Jéserm pola Niskej. — Hosczeńz „k wodychcnjenju“ (Erholung) w Semiączach. Pjetkar Richta w Biskopizach na torhoschczu 31. — Lehmanka w Biskopizach na starym torhoschczu 20.

Pohonej, knjezi dwór w Semiączach (v. Lippe).

Drjewowa awkzija

sobotu 10. 4. pop. w 2 hodź. w Némsko-Paßlicżanskim rézerje 41 mtr. klumpaczow a schczépkow, 150 mtr. walcżiny, wschdy khójna.

Skarowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dżensa dop. ¾11 hodź.: Rożowe wiki skerje kruczesche, pschenzowe ledma pschemenjene. Wobtkhod je knadny. Tendenza wocżakowaza.
Dop. ½12 hodź.: Każ psched hodżinu. Tendenza mérna.

Płacżisny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wollowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg, płacżisny po kotej prinzje.

	7. 4.	6 4.		7. 4.	6 4.
Pschenza	279-282	278-282	rapš. wołejski	15,00	14-14,80
rożka	171-177	169-174	poch. metasa	—	—
nalcżt. jeczmjeń	177-198	175-198	ferabeka	31,00	31,00
nal. jeczmjen	160-168	146-161	běrnjace krużli	14-15,80	14-15,60
wowsż	192-205	190-208	bury	21-23,00	21-23,00
kukurica (Mais)	168	—	wika	30,00	30,00
pschenczn. muka	35-38,75	35-38,50	lany wołejski	19-19,60	18-19,60
rjana muka	24-26,75	24-26,75	módre łupiny	11-12,50	11-12,50
pschencz. wotr.	11,00	11,00	žolte łupiny	14-14,60	14-14,50
cżane wotruby	11,10	11,00	symo, 50 kg	3,40-3,60	3,30-3,50
rapš	—	—	słonza, rjana	1,00-1,60	0,90-1,50
lanc symjo	—	—	„ pschenc.	1,00-1,50	0,90-1,40
hrich	23-25,00	22-25,00	„ wowsina	1,00-1,50	0,90-1,45
pschenzny	21-23,00	21-23,00	„ rjana	1,00-1,50	0,90-1,45

Płacżisny rjesneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

7. hapreleje 1926. Płacżisny po zentn. a fl. hriwnach.

Stótne bruzjny a wospanjenjenje.

Woły: 245.

Polnomjasne, mukomjasne, najwyschscheje rjesneje hódnosce	
hacz do 6 lét	50—52
Młode mjasne, njewukormjene, starsche wukormjene	45—48
Mjerne wukormjene młode, derje pjerowane stare	40—44
Mjerne pjerowane wschelki starowu	35—38

Bytli: 312.

Polnomjasne, wurolczene, najwyschscheje rjesneje hódnosce	48—50
Polnomjasne, młódsche	44—46
Mjerne wukormjene młódsche a derje pjerowane starsche	40—42
Schpatne	—

Jałowje a krowy: 835.

Polnomjasne, wukormjene telony najwyschscheje rjesneje hódnosce	47—50
Polnomjasne, twukormjene jałowy najwyschscheje, rjesneje hódnosce hacz do 7 lét	37—41
Starsche wukormjene krowy a derje wukormjene młódsche krowy a jałowy	30—36
Derje pjerowane krowy a mjerne pjerowane jałowy	24—27
Mjerne a schpatnje pjerowane	20—22

Cżelata: 2850.

Najcżischo wukormjene	80—85
Mjerne wukormjene a tajke wot zyza	70—75
Schpatne	55—65

Mowzy: 2427.

Młódsche a starsche wukormjene	50—55
Starsche wukormjene	44—48
Mjerne wukormjene (Mezjschafe)	34—40

Sswinje: 8264.

Polnomjasne, wożebitych rażow a zyle cżischenych, hacz do 1½ lét stare	78—79
Wukormjene	76—78
Mjasne	74—76
Schpatne	72—73
Mamy a knubrowe	70—74

S **Kamjenza.** Cżischi pjatk pschi hatinych hrjebjach na Hausdorfskej leżownosći wobsedżer Herbkeje grychty, Rychtař, schésć imitjow sarahy, kiż na 15 metrow do hłuboka leżachu. Schtyri imitjy su derje frosczene a dwé stej wożebje wulkej.

S **Wósborka.** Druhi dżeń jutrow so automobil, kiż do Shorjelja jédżesche, w sawinjenju wyschc Wodowoje ßuwacj pocża a sajédże s tajkim wotmachom do telefonowoje żerdże, so so wona zyle wotcża. Na to so automobil hischcże wo schtom wobsedże. Potom sasta. Ssylnje wobschkodżenu wós dyrbjachu ſ konjomaj do réżaka wotwjesć. Autoskażedżazej wożobje, schofér aj, strożelemi woteńdżeschtaj.

S **Kulowa.** Swój a truba wohnjowoje wobory jutrownu sobotu ranu we 7 hodź. woheń we mésce pschipowedasche. Na Horuczerstej haży so sażo palesche. Horni pażeny polkhód domskeho skarja Mikkawskja Krjeczmarja so do cżista wotpali. Wola ßuſowa prénjeho dżelacżerja Božidara Bulanka, hdżež so njedżelu prjedy hižo palesche, so wjetschi dżeł tżehi wotpali. Krjeczmar na jenoż nitko sawésczene. Skak je wohenj naskat, njeje hischcże znate.

S **Wojerez.** Pschi posledninm cżeżkim njewjedorje dyri błysł do khżiża na wéżi nascheje evangelskeje zyrkwje. Horni dżeł khżiża błysł wotraju, spitlnu dżeł pak bospolnje rostschésta. Spodżiwne je, so błysk na wéżi druhrje schkody nacżinił njeje.

S **Wojerez.** Swoje mischtrske pruhowanje staj wobstałoj kowař Matej Pink w Sabrodze a samkař Fryza Kubisch we Wojerezach.

S **Nisseje.** Wot 1. hapreleje t. l. je tudomne hamtske sudnistwo wschédnje dopołdnja wot 7 hacz 2 hodź. wotewrjene, póndżelu, srjedu a pjatk nimo toho hischcże wot 4 hacz 6 hodź. popołdnju.

S **Nowneho.** Cżésława Manuschka, kotrehoż bżehu we swojim cżasu dla wotcżerjenja ke khłostarni na 3 léta sajandżili, bé próstwu wo spuschczenje służitneho ¼lostarja sapodał, kotrejż pak so jemu njedopuschi. Manuschka ma hischcże nimale léto żedżeż.

S **Jamneho.** Wokrjesna wyschnosć je sola naß sastarańsu za cżischche dżeżi pschiprawiła. Knjes dr. Maślank kżdu srjedu popołdnju macżerjam darmo radu poda. Też wahu k wożenju cżischnych dżeżi może kżdy wuzżiwacz.

S **Lutow.** Wiches naschu wjeß cżehnjesche sandżenu wutoru wjeczor wokolo 8 hodź. cżeżke njewjedro s błyßnym hrimanjom. Błysk elektrikki pschipraeu wobschkodżidu, a bżehmy bjes świeżu. Daschi błysk łapny do hródże żelesnikeho dżelacżerja K. Borsy so tym jasnje płonjo s tżehi unprajny. Wohnjowa wobora woheń na hródź samjejowa a dalschemu roschérjenju sabżehnjesche. Wjele syma a symy je so bohużpalilo. Skót mógachu we prawym cżasu wukhowacz.

S **Běleje Wody.** Pjatk, 9. hapreleje, wjeczor we 8 hodź. je w Prenzlej hoscżenzu sjawna schromadżizna, na kotruż so wsché towarischwa skótneho sawésczenja a wschitzy płahowarjo skotu w Bělej Wodże a wokolinje pschesprošchuja.

S **Běleje Wody.** W tudomnym sjudnistwie jastwuje je wéhy dżelacżer R. na sajédowczu wumrél. Jeho bżehu njeskasańsku dla sajeli. Psched někotrymi dnjemi bé je samomordarisku wotpołładom jeż k żebi brał.

S **Běleje Wody.** Wezera wutoru pschipołdnju po 1 hodź. so lép sapali. Ludżo naschu dobrowólnu wohnjowu woboru na pomoz sawołachu, dokelż bé strach, so so woheń dale rosschéri. S łopaczemi so ſ wohnjom do wojowanja dachu. Kak je woheń w lépu nastał, njeje hischcże znate. Husto ludżo w lépu so hischcże żeblaze kónczki zigarow abo zigaretow prjecż cżišnu. S tym lohzu wulke lépne wohnje nastanu.

S **Jéſora.** Ssobotu popołdniu sujesłoži kujes Mechelk młody ſ Mikowa ze swojim motorikim kolom mjes Jéſorom a Mikowom. S kolesarjom, kiż jemu napischcże pschijędże, hromadże srasy. Mechelka dyrbjachu ſ autom do Nisseje k lékarjej a potom do jeho bydlenja dowjesć. Motorske kolo je so cżežko wobschkodżiło. Schto je so ſ padnjenym kolesarjom stało, nam njeje znate.

S **Turjow.** Tu wumrje fwudowjena wunučnatka Hana Nosina Jakubowa w cżésczepolnej starobje 91¼ lét. Sewmrěła bé najstarscha wowjoła naschcje wsy.

S **Jéſora.** Cżischi pjatk dopołdnja so sa cżaß Božeje służbuy dżelacżer Pßawot Reich wobwésczeny. Dla njesjadomnjecho cżerpjenja na nohy je hakle 55 lét stary muż ruku na so złożił.

S **Hórki.** Jutrownuczku rano wokolo 7 hodź. mandżelska kowarja Wińsche, kotrejż mandżelski je w Berlinje żiwy, do wodny sforzi. Wünschowa bé pola krawskeho mischtra Höfinera la hospoju. Najsterje je bżeh 32-létna żónska w cżežkich mużłach świnjene wjała.

S **Mikowa.** Nimake nowe jězbne koło znamki „Heros“ zu na tudomnym dwórnischežu korbarjej Kijankej kradnyli. Někotři źwedźu zu ſkobom muršeho w hajnikej drasece widźeli, tiž pak je so njeſobźu ſhubił. Schtóž něschto blížſche wo tym ſhoni, njech jo żandarmej w Mikowje powě.

S **Mužakowa.** Cźežke njeſboże ſ automobilom ſta ſo 1. dźeń jutrow wjeczor w 7 hodź. na drósy ſ Kija do Mužakowa. Ludźazy automobil, kiž knjeſej Daniclej w Mužakowje ſłuſcha, dyrbjeſche dwě knjeſnje a wěſtehu knjesa Lehnigka ſ Wuſſkódje wjeſć. Blizko hornjeho młyna ſo wobruc̀ praweho prědneho koła pukny a we nałym ſawinjenju ſo automobil na stronu wjerhny. Kuježuje ſo jenoż ſ lokka wobadrěſchtej. Schoferej Lehmannej cźuwy ſaprajichu a Lehnigk ſlemi ſebi rutu. Ssamtkny wokomik, jako ſo njeſboże ſta, pſchindźechu po drósy někotſi knjeſa, kotſiž ſo wukhodźowachu. Blidarſkeho mſchtra Kleina ſ Mužakowa automobil wot zady ſhrabny; jemu ſo noſy wjazu króć ſlemiſchtej a ſo nop rosraſy. Pſchekupz Lindeck ſebi wobruczku a noſowu kóſcź ſlemi. Tſeźi wukhodźowazy, rěſnik Wauro, mózeſche hiſchcźe w poſledním wokomiku do pſcherowa ſkocźiź. Tak njeſranjeny wosta. Sanitetoju franjenych ſ autami do Mužakowſkeje khorownje dowjeſechu. Klein hižo po puću wumrě. Na ſtamtnym dnju ſwjeczeſche ſwoje 55. narodniny. Wo tamnych ſranjenych ſo boja, dokelž ſu rany cźežke. Auto nakhwilnje wyſchnoſcź wotewſa.

Z Łužicy.

S **Kumwalda.** Ssrjedu dopołdnja tudomny wucźer Weber ſe ſwojim motorſkim kołom njeſboži. Pſchi Zikocźanſkej horje doſcźeże Weber hólza, kiž na kole jědźeſche a druhe koło ſobu wjeſeſche. Weberej ſo ſda, ſo hólcźej pocźina njeměſtu bycź ſe ſwojimaj kołomaj. Mjes tym ſo pak hólz ſměrom dale jědźeſche, Weber ſ motorſkim kołom padźe. Slemi ſebi noſowu kócź, wobſchkodźi ſebi ſuby a ſej najkerje ſ lokka moſny ſiſchaże.

* S **Hornjeho Kumwalda.** Wutoru rano ſo khěża murjerſkeho połěra Hänſela do cźiſta ſpali. Mózachu jenoż malo nadobny wukhowacź. K haſchenju njemóžachu wody doſcź. Kak je woheń naſtał, njeje hiſchcźe ſtate. Schkoda je khětro wulka.

S **Wopakeje.** Ssobotu rano invalida a nětdyſchi kralſki mſchtr pola Förſterez w Nowoſalza-Spremberg, Edmund Warmbrunn w Nowej Wopakej, ſmjertnje njeſboži. Padźe po ſtłodze dele a bě hnydom mortwy.

S **Khemberka.** Pſchi njewjedrje wutoru do jutrow popołdnju błyſk do domſkeho pſches 80 lět ſtareje wudowy Sarjeńkowcje dyri. Domſke je ſ zuželemi kryte. Na ſbožo błyſk dom njeſapali, ale jenoż ſtěchu wobſchkodźi. Njewjedrja pſchinjeſechu ſyſne deſcźe. Hiſchcźe wjeczor bě daloke hrimanje ſ Budyſchkich ſtron ſkyſchecź. Pſchi tym błyſk krajinu roſſwětleſche.

Se **Sokolanda.** W nainjeſnej wſy Kaiſerswalde ſo padušchi do ludoweje ſchule dobuchu. Woni wutkoźchu něſotre woknowe ſchkleńzy a dźěkachu hižo w kuchni wuſchſcheho wuczerja, jako poſ ſaſchczowka a ſwójbu wubudźi. Paduſchi ſ woknom wuczeknychu a ſo njeſpóſnaczi ſhubichu.

S **Habrachcźiz.** Selenu ſchtwórtk wjeczor pjany kolojeźdny do Schprjewje jaźdźe. Hacźrunjeź 2 metraj hłuboko bele padźe, ſo jemu tola niczo njeſta. Wbohi łacźny něſchto „cźiſteje“ wody ſrěbny. ſ cźimž ſaſo wozſtróbni. Se wſchelako měſchanej wodu bě ſebi picheđ tym hłowu ſamucził, ſo dróhu a rěku roſeſnawaczi njeſamó. Koło ſo trochu wobſchkodźi.

S **Wostrowza.** Tcź pola naſ wotmčwa ſo kóždoletnje jutrownicźku jěchanje. Jěchanje wopuſchcźa ſ dypkom w 1 hodź. ſarſti dwór. Najprjedy wobjěchaja torhoſchcźo, potom ſo Wostrowſay jěchanje w kłóſchtrſkim dworje ſ druhimi ſjednoca a wot tam jěchaja pſches ſo na zuſeje farſeje woſady. Na wſchelakich kſchiżnych puczach poſaſtanu a proſcha wo Boże ſohnowanje ſa pola a ſwoju a wo dobre wjedro. Krótko po 4 hodź. pſchijěchaja ſaſo na torhoſchcźo, kotrež tſi krócź wobjěchaja. Potom du do zyrkwje na nješchpor.

* Se **Shorjelza.** Ludźazy auto ſrjedu popołdnju do młodeje knjeſnicźki, kiž e ſwojim kołom jědźeſche, ſawadźi. Hiſchcźe njewěſtu koleſarku by auto wěſcźe pſchejěł, njebu-li ju ſchofer ruczе wokoło ſtorhnył. Koleſarka bě ſo tak wuſtróżała, ſo możeſche ſo ledma na nhomaj ſdźerżecź. Ju dyrbjachu do ſtarſchiſkeho doma pſchewodźecź. Koło, kiž bě hakle pſcheđ nětkotrymi dnjemi nowe, ſo ſłuſnje wobſchkodźi.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěſcź wo wjedrje ſa jutſje pjatk:** Po zyłej Němſkej ſo pſchemjenjujaze wjedro, ſ měſtnami deſcźe, temperatura 5—10 ſtop.

*

W zellulozowej fabrizy Höſcha a Co. w Piruje je ſrjedu dopołdnja w 9 hodźinach parny kotoł roſbuchnył. Pſchi tym je ſydom cźłowjekow nahlu ſmjerć poczetpiło a ſo 20 bóle abo mjenje ſranjeno. Boja ſo, ſo pod roſpadankami hiſchcźe někotſi morwi leża. Kotolnja je ſo ſaſypała. S kajkej pſchicźinu je ſo njeſboże ſtało, njje hiſchcźe wujaſnjene.

*

Powětrowna łódź „Norge“ je ſo ſ Italiſkeje, hdźež je ſo nałvarika, na lět do Norwegſkeje puſchcźiła. Na leźu k połnócnej toczinje (polej) ſo pódła Amundſena ſchćeſ Italcźanow, jedyn Ruſa, jedyn Amerizan jedyn Finlandźan a ſydom Norwegſkich wobdźěła.

*

Po powěſcźi ſ Jeruſalema je emir Hamed Atraſch, jedyn ſ wjdnikow ſbožakſkich Druſow, pſchi wojowanju pola Manraba padnył.

Z Łužicy.

Najmłódſi ſobuſtawcy ſu ſo ſtali: Hermann Kaſper, ſkładnik w Budyſchinje, Bautzner Straße 3;

Příloha k číslu 81 **SERBSKE NOWY** Štwórtk, 8. haprleje 1926

Serbski statok.

Podał P. Kr.

S wężow zyrkwjow witaju swony ſ mózným hłosom njedźelu do kraja. Wopuſchćeju město a kročžu dale, dale won do serbſkeho kraja. Njejsym zebi ani městno ani wułóng swojeho puczа ſtajił, ale ſtejdźeju w myſlach podnurjeny cźěr, kotruż mi dróha pokasuje. Boża ſtwórba ſo kraſni, ſłónczko ſo ſ mróczelow njebja na mnje ſmeje a dźatnje pſchimnu ptaczki do trunow, ſo bychu Bohu wſchehomóz chwalili a do dušche mi zunje wěſta pokoj a měr. Dam wóczay do dalokoſcze ſahaczi, ſo bych teſ póſnak kraſnoſcź wokoliny mojeje ſerbſkeje domiſny. Wětr ſ waha ſaduwa a kraje zebi ſ mojimi włoſami. Słónczko měni dźenſa ſe ſtwórbu rjenje a w jaſnym błyſchczu kupaju ſo pola a hona a pluſkotaje żołmiczki *makeje rěczki, kiž zuka ſej ſu mjes ſobowmi puczi, ſwiſtkoła* ſu łóſchtnje a wabja mje k ſebi.

Tola, ſchto wuhladam? Widźe malku hlinjanu, ſe rjenjanymi prětkuſchemi wudebjenu, měku barbjenu, ſe ſtomu krytu khěžku. Tu dyrbja tola Serbja ſtatok měcź, kaž ſudźu po ſwonkownym napohladze. Blížu ſo k ujej a maſe błyſkotaje wokniſchka wabja mje k ſebi. Wětr ſlepoje ſ makymi duſczkami, kiž ſawrěja pucź do ſahrodk. Lohło je wotewrju a pſchekročju mały różow rai, kiž pſchipowěda mi lubóſcź wobydlerjow domczža k Bohu ſtwórbje. Steju pſched khěžnym ſatkodom, pſched kotrehož lěwej ſtronu ſteji wulka lipa, kiž ſe ſwojimi ſchčitkimi hakoſami twori cźichu khłódnizu a pſched kotrejež bónkami ſteji rjana, ſ bréſowych hałoſow ſhotowjena ławka. Stupam bliže. Saklapam. Wſchitko woſtanje cźicho. Wotewrju duże a wuhladam ſtareho nana a ſerbzy ſdraſcźenu maczerku ſa blídom ſedźo, cźitajo. Poſtrowju jich a ſerbzy mje witaſa: „Witajcze k nam“ Dźiwataj drje ſo nad zujym wopytom a nochzetaj mje wokomiknje ſa ſerbſkeho pſcheczela ſpóſnacź. Poſticzа taj cźiſty běły burſki ſtólczk, w kotrehož ſejerje teſ wutrěſana wutrobiczka njeprobachuje. Ssydnu ſo k nim a powédam, kak ſym ſ města do ſerbſkeho kraja kročžo *jich lubu khěžku wuhladał a kak* je mje k ſebi wabiła, myſlo, ſo nadeńdu tu Serbow. Roshladuju ſo wó jſtwje a ſ wjeſelom ſpóſnaju, ſo ſo tu wſchudże pſchedobywa ſerbſki ras: Wokniſchka maju k ſtronje ſaſuwadła, rjany kamorczk debja barbne talerje, jim pſchidruża ſo niſke béłe kachlicźki ſ helu, kiž ławka wobrubja, ſa kotrejež ſawěſchkom maju ſudobja městno. W różku wuhladam barbny ſerbſki kamorczk a ſcźěny debja wobraży ſwjatych a ſerbſke hróncźła a k ſtronje wuhladam mały wołtarczk. Mjes tym ſo ſe ſtaruſchkom w lubej ſerbſkej maczerſcźicźinje bjeſeduju, ſaſtupi młody pachoł cźémnowłoſaty, cźerwjenoliczaty a frótneje poſtawy. Mudrje hladaju jeho wóczay do ſwěta a pytaju ſwójcźicźi *myſle*, na poſtrow dźakowazeho zubnika. S hordoſcźu pohladnje ſcźehdźiwjeny ſtarz na mnje, wuſnajo dobru ſerbſku ſmyſlenoſcź ſwojeho jeniczkeho ſyna, kiž bě tu w blíſkej wſy ſ rjemjeſlniſkim pomocznikom. Dach ſo też ſ nim do rěczow a wokſchewjenje ſpoſcźi khutna a wjeſela rosmowa ſ tutymi tſjomi dobrymi duſchemi. Spěſchnje miny ſo cźaſ a tuż poſtannych ſo bych jim ſ dźakownej wutrobu bożemje prajił łoka maczerka proſcheſche ſyna, ſo by mi na ſwojich hušlicźkach hiſchcze pěknu ſerbſku pěſeń ſahrał. Schtó by to woteńcź chcył? Hólcźeż pſchiniſche ſwoje hušlicźki a proſcheſche nana ſo *bychmy ſo wonkach pod lipu* na ławzu w cźerſtwym powětrje wokſchewjeli. Nad jim ſkłédowach a pytach ſej méſtno pod ſelenym krywom pſched khěžu.

Hólcźej wſa hušle, ſpruhowa truny, ſapocźa hudźicź Sserbow ſpěw „S dychom ſwjatoh' Jana“. Junje ſynki łkachu ſo do wuſchow, nurjachu ſo do duſche, pytachu wuſynk w pſchirodze, kiž kaž debjaza pſchestrěń ſo k nohomaj pſcheſcźerasche a we wſchinach ſcheptachu kopjeſchta, jako bychu moje pſchipóinacze ſdźełili. Khěžka pak ſdaſche ſo, jako by ſoniła, ſoniła wo cźaſach a ludźoch, kotrymż bě jako ſeniſti pſchebnyk ſłukiła, ſpokojnje ſo radująo nad putnikami, kiž w tak ſradnej hodźinje ſjednoczeni pſched jej brjohom hospodu pytaju. Synki hudźeli doklinczachu, hólcźej hudźicź poſtanje. W myſlach pak podnurjeny buch pſchekwapjeny: Haj to je kruch ſerbſkeje domiſny, tu ſda ſo derje bycź! A ſaſo ſynczka truny rjanu pěſeń: „Boże ſłónczko domoj dźeſche, kwětka wócźko ſańdźela“. Sbożowny pokoj pyta wutroba a lěha ſo nahona, na Bożu pſchirdu. Synki majſaju a wobkuſkaju ſtaru khěžku a ſdaſche ſo, jako bychu ju wobwěnzowacź dyrjli ſ kraſnyma różemi. Synk doklinczа ſ dźakoneje wutroby ſtócźu młodemu herzej ruku, pohladnu do wócźow ſtaruſchkow a cźitach we nich ſtarſchiſtu radoſcź, znějazych dary dobreho dźeſca.

Stanu! Dyrbju woteńcź, haczrunjeż mje tutón pſchebytk ſe wſchemi mozami k ſebi wabi. Dakuju ſo ja dobru ſerbſku hoſpodliwoſcź, wupraju moju radoſcź nad tym, ſo haja tak Sserbſtwo a pſchiłubju, ſo ſo bórſy ſaſo k nim wrócźu. — Młodeho herza pak ſamknu do ſwojeje wutroby, cźau bycź jemu pſcheczeł.

Sawrjeju duſczka ſahrodki a kročžu domoj. Dyrbju ſo hiſchcze junu wobhladnycź. Khěžka khila ſo k runinje a ſłónczna pruha pyta wotkhſchcź we woknjeſchku, mi pak bya, jako by małuſchka khěžka duſchu měła, kiž dopomina mje na ſłub, ſo nochzu kraſne hodźinki a wobydlerjow ſabycź, kiž maju we njej tu ſeniſti pſchebytk.

Kročžu dale a dam wóczkej pytacź wołſchewi, kiž ſticzi kčéjaza pſchtroda. Wjeczorne ſmérki łehaju ſo na hona a tu a tam na njebju ſybola ſo hižo hwězdy. Wtócźo ſo ſpokojnje do ſwojeho ſtatka, ſ wutroby ſebi pſcheju, ſo bych wſchudże mjes mojimi róbnymi bratrami a ſotrami w domiſnje nadeſchoł taſku ſdobnoſcź, łuboſcź k Sserbſtwu a cźiłu ſa Sserbſtwo kutkowazu mkodźinu.

Njech njeſchła ſo cźma na naſche ſerbſke hona, ale njech dźeń a wjazy hwězdow ſo ſybola nad njebjom ſprawneje ſmyſlenoſcze, pucź wſchém pokaſuje, kiž wjedźe Sserbſtwo dale k ſbożownemu pſchichodej!

Kurzy Zwjazka słowjanskeje ratarskeje młodźiny w Krakowje a Prazy.

Swjaſk ſłowjanſkeje ratarſkeje młodźiny, do kotrehož ſłuſchа ratarſcí doroſt Pólſkeje, Cźeſkoſłowakiſkeje, Južnoſłowjanſkeje, Bołharſkeje a też naſch ſerbſki je naſtał na ſakładze wjazoreho pſchibuſnjſtwa, kotreż wjaſa ſłowjanſke narody. Wſchitke tute narody maja ſamnyny pohład, ſkrytu nědźe w dawnym prawěku, maja pſchibuſnu rěcź a pſchibuſne nabožniſtwo w dawnych cźaſach. A ſtawiſny rosmnožichu hiſchcze tuto pſchibuſniſtwo. Sańdźenoſcź wſchitkich ſłowjanſkich narodow — to je njeruna mjenje abo bóle njeſbożowna wójna ſe wſchelakimi mózným njepſcheczelemi, to je dlěſche abo króćiſche wotrocźſtwo, kotremuż je nadźijomnje na wſchě cźaſy koną cźiniła ſwětowa wójna. — To ju bóle hiſtoriſke a kulturne pſchibuſniſtwa. Tola dale, ſłowjanſke kraje ſu pſchewańcze kraje wulkich runinow, na kotrychž dźeławy ratař wote dawna wobdźěła namrětu ſemju. A też to je hiſchcze jene pſchibuſniſtwo hoſpodarſkeje powahi. Sſowjan tón je typ ratarja. Wulki pſchemyſł, wulki wobthod, to njeleźi w khowanteru, w pſychologiji Sſowjana. Sſowjan je typ cźerpliweho, měrlubowazeho, dźeławeho rólnika. Na ſakładze wſchěch tutych pſchibuſniſtwow je Swjaſk ſłowjanſkeje ratarſkeje młodźiny naſtał.

Jena ſ hłownych dźełow tutoho Swjaſka je, wuſlědźicź wſchitke kulturne a hoſpodarſke cźinicźele, kotreż wjaſa a maja wjaſacź ſłowjanſke narody. Sa tym ſamerom ſarjadowachu ſo w dnjach wot 3.—23. februara kurſaj, najprjedy w Krakowje, hdźež pſchedźełachu ſo praſchenja naſtupaze ratarſku kulturu a wjeſne a ludowe wukuſlanje, potom w Prazy ſ praſchenjemi hoſpodarſkimi a hoſpodarſkimi politiſkimi. Saſtmawoſcze dla njech ſo tu jenotliwe temata, wo kotrychž je ſo rěcźało, woſſewja:

I. w Krakowje.

1. Pſchichod ideje ſblíženja a hromadźeńcźa ſłowj. narodow.
2. Wobras hiſtoriſkeho a kulturneho wuwicźa wſy.
3. Kharakter wjeſneho ludu po ludowych pěſnjach, ſmuczenjach a waſchnjach.
4. Kharakter wjeſneho ludu na ſakładze individualneho a ſhromadneho ſiwenja.
5. Ratař w literaturje.
6. Wjeſne dźiwadłowniſtwo.
7. Woſwědczenſke a kulturne dźełko na wſy.
8. Organiſazije ratarſkeho doroſta.

II. w Prazy.

1. Agrariſmus a ſhromadne hoſpodarſke a politiſke nadawki a ſamery ſłowj. narodow.
2. Wobras hoſpodarſkeho wuwicźa wſy.
3. Ratarſtwo ſ narodohoſpodarſkeho ſtejniſchcźa.
4. Ratarſke družſtwowarſtwo a wotrjadne ratarſke organiſazije.
5. Reforma ſemje a ratarſke ſakonjedawarſtwo.
6. Ratarſke ſchule a druhe wuſtawy ſa ſdźełanje, wjeſneho luda.
7. Politiſke ratarſke ſtrony.

Jako rěcźnizy wobdźělichu ſo na kurſach wuſnamni wjednizy ratarſkeho luda pola jenotliwych ſłowjanſkich narodow, mjenuju tu jenoż nékotrych: na cźeſkoſł. ſtronje dr. Mihan Hodża, min. ratarſtwa; dr. Kſchikovſky, min. prawow; póſłanz dr. Adolf Prokupek; ing. Ferdinand Klindera a druſy. Na pólſkej ſtronje: Julius Poniatowſki, póſłanz a podmarſchałk pólſk. ſejma; ſenator F. Buzek; póſłanz Jan Dembſki; póſłanz M. Malinowſki a druſy. Na južnoſłowjanſkej ſtronje: miniſter ſemſkeje reformy Pawoł Radicź; póſłanz Predavez a druſy; ſ Bołharſkeje prof. dr. Drenowſki a dr. Gavriſki.

Hižo po wuſnamu tutych wobſołbow móże ſo ſłudźicź, ſo wuhladу ſtejachu na wyſokim ſthodźenku a politiczaho dośpołny wobras, dokelž ſo dopjelnjowachu wot wſchěch ſaſtupjenych narodow. Najwjetſchi ſajim wěſo ſłudźichu w Krakowje: filoſofija wſy, polo hiſchcze mało wobdźěkane, ale nad měru ſajimawe a woſwědczenſke dźełko na wſy, kotremuż ſo pola naſchich ſłowjanſkich bratrow wěnuje wulka kedźbnoſcź. W Prazy ſaſo ſajimachu wobeje temata: ratarſtwo ſe narodohoſpodarſkeho ſtejniſchcźa. Tu běchu nahłady doſcź wſchelake a pólſki rěcźnik hajeſche ſtejniſchcźo, ſo na ratarſkich pchedewſaczach po 3—5 hektarach je możno, najintenſiwniſcho a najpſchihódniſcho hoſpodarcź a to ſe dwejoch pſchicźinow:

1. Taſke pſchedewſacźa njetrjebaja żadnych cźeladnych, dokelž wobſtejdźeŕ je ſebi je ſwojej ſwójbu ſam wobdźěła.

2. Seźiwja ſnadno wobſtejdźerjowu ſwójbu, kotraż pak budźe ſo prózowacź, ſej ſ tutym hłown. dźełom wudźełu hiſchcze wěſty nadbytk ſa ſwoje lépiche bnoże a tycze.

Wjele intereſentow namaka wěſo tej pſchednoſchł reforma ſemje, kotraż je ſo we nékotrych ſłowj. ſemjach hižo pſchewjedła (Bołharika a Cźeſkoſłowakſka) abo je w ſtadiju pſchewjedjenja (Pólſka a S. H. S.). Pſchecźiwnje reformy ſemje pola naſ bychu tutym wulożowanjam pſchitomni dyrbjeli bycź: dokładny ſtatiſtiſki material wo ſozialnym ale też hoſpodarſkim, jeje wuſnaw by jich na druhe myſle pſchiwjedł.

Tola też wſchitke druhe pſchednoſchki namakachu dźatnych pſchipołłucharjow a żiwa diſkuſija, kotraż ſo k jenotliwym pſchednoſchkam pſchiſamknu, ſwědczeſche wo tom, ło dźe wo aktuelne praſchenja.

W Krakowje pſchednoſchowaſche wo naſchim ſerbſkim ludu a kraju, jeho hiſtoriji a wo jeho kulturnym żiwjenju a prózowanju jedyn ſ naſchich narodnych dźełacźerow. Pſchednoſchk, iluſtrowany ſe ſnyku pſchichodnych ſwětłowobrazow běſche też Krakowſkej ſjawnoſczi pſchiſtupny a ſwjeſeleſche ſo njewſchednemu ſajimu a wopytu. W Prazy pak pſchednoſchowaſche wo naſchim hoſpodarſkim położenju dopiſowarź.

Haczrunjeż ſo w kurſach we wſchěch ſłowj. rěcźach pſchednoſchowaſche a diſkutowaſche, njeběſche wſchelakoſcź rěcźow ſtajkim ſadźewkom kſcźěhowanju pſchednoſchowarjow, kaž ſo to wotpředka myſleſche. Wobźeje ke tónzej kurſow, hdyż běchmy ſo na zuſe ſwuki ſwuczili, ſebi doſpotnje roſumjachmy. Wobźaruju nad měru jara, ſo njeje żadyn ſe ſerbſkich młodych ratarjow ſo mohł roſſudźicź k wobdźělenju na kurſach, haczrunjeż bě ſnate, ſo wſchitzy wobdźělnizy budźa ſ hoſcźemi Krakowa a Prahi, tak ſo ju wudawki byli minimalne. Skomdźiła je ſo ſ tym pſchiležnoſcź, ſo wo ważnych ratarſkich praſchenjach powěźcź, kaſkaż ſo tak bórzy ſaſo njepoſticzi. — Kurſy a wulkéty to wuſnamnych ratarſkich pſchedewſacźow a krajtnow, kaž Pólſeje ſal Cźeſkoſłowakſkeje běchu ſ rjanym ſakóńczenjom prénich a ſawěſcze wulży wuſnamnych kurſow Swjaſka ſłowjanſkeje ratarſkeje młodźiny.

Najwuſnamniſche wobſamknjenje pſchedwjedſtwa S. Sſk. R. Mł., kotreż ſo kurſam pſchiſamknu, je, ſo ſo jenotliwe pſchednoſchki we wożebitym almanachu wudadża, a ſo tak zgłemu ſcźerokemu ſłowj. ratarſkemu ſwětej pſchiſtupne ſcźinja. Poręcźa ſo też we prénich pſchihotach k II. kongreſej S. ſſł. R. Mł., kotryż ma ſo naſymu ſwołacź do Sofie, budźa-li tam poměry trochu wólniſche ſa cźežaży pruhowane tamniſche ratarſtwo, hewak do Prahi. Wukrajiniſka emigrantſka ratarſka organiſazija ſo jako wurjadny ſobuſtaw pſchija. Swjaſk Sſk. R. Mł. budźe potajkim ſjednocźacź nimale wſche ſłowj. ratarſke doroſtowe organiſazije. Ruſka emigrantſka rat. organiſazija je prózowanjam jara nahkilena, kaž ſmy to pſchi kurſu méli pſchiležnoſcź wobkedźbowacź, a njebudźe drje ſ pſchihłoſowanjom wjazy dołho na ſo cźakacź dacź. Możemy ſebi ſrót a kcźów ſwjaſka jenoż pſchecź, pſchetoż budźe to ſawěſcze pſchinoſchowacź k lépſchemu ſłowjanſkeho ratarſtwa, kotreż je ſyło dotal doſcź wotſtorkowane a ſapżěwane a niż we pożlednim rjedźe k lépſchemu wſchěch ſłowjanſkich narodow, dokelž ratarſtwo twori pola wſchěch pſcheważnu wjetſchinu.

Němskostatny strowotny tydźeń.

Wot 19. hacź 25. haprleje t. l. wotměje ſo na naſtork němſkoſtatneho knježeſtwa w zyłej Němſkej ſ dobom němſkoſtatny ſtrowotny tydźeń, kotryż ma powſchitkownu kedźbliwoſcź na ważnoſcź hajenja ſtrowotu ſkóźicź a dyrbi woſobinſke ſacźuce ſamokwitoſcze kóżdeho jenotliweho na ſdźerżenje ſamżneje ſtrowoty ſbudźicź.

Sa méro Budyſchin ju ſcźěhoważe ſjawneſhromadźiny wotmyſlene:

Póndźelu 19. haprleje wjeczor we 8 hodź.: Sjawna wożebita ſhromadźizna Budyſchiſkeje wotnoſti mathematikow a pſchirodowědomoſtnych (ſ pſchednoſkom knjeſa ſtud. rady dr. Jordana ſ Budyſchina wo „*pſchekaźażach a jich hygieniſkej ważnoſci, wożebje* jako pſchenoſchowarjow thoroſcźow“) w ſali bohotownje.

Wutoru 20. haprleje wjeczor we 8 hodź.: Wjeczor ſa ſtarſchich ſ pſchednoſchkom knjeſa dr. Traegera wo „nowocźaſnych woczehnjenſkich methodach“ w Lutherowej ſchuli.

Sſrjedu 21. haprleje wjeczor ½8 hodźin: Sjawny pſchednoſchkowy wjeczor ſ filmowym pſchedwjedźenjom w „Méſchčanſkej ſahrodze“ (knjes dr. Traeger: „Kak woſtanu ſtrowy“, k. dr. Käſtner: „Saſtaranje bednych“)

Schtwórtk 22. haprleje popołdnju w 4 hodź.: Sjawne wożebite ſeźidźenje Budyſchańſkich żónſkich towarſtwow ſ pſchednoſchkom knježny dr. Morizez ſ Berlina wo „phychoanalyſy dźěſcza“, w bohotowni.

Pjatk 23. haprleje wjeczor we 8 hodź.: Sjawny maczeŕſki wjeczor w Kónje ſ pſchednoſchkom „Kak ma ſo dźěcźo ſeźiwicź wot cźeſchenja hacź do żiwenja ſaſtupi?“ (knježna dr. med. Snellig ſ Drježdźan).

Nimo tychle pſchednoſchkow wotmeja ſo ſa ſchulerjow a ſchulerki roſsajnjenſke pſchednoſchki wo tuberkuloſu, ſexualneje ſtrowoſcźi, powſchitkownym hladanju ſtrowoſcze, pſchemyſłowoje hygieny a ſadźewanju njeſbożow.

Kak khłostachu 2000 lět do Khrystusa?

Hróſbne khłoſtanje bě ſmjercź na kſchiżu. Cźichi pjatk naſ żiwje na to dopomina. Taſke a podobne ſu rowe khłoſtanja a cźiwile ſu nimale wſchudże łaſchke; we nékotrych krajach hiſchcze ſu, na pſch. ruſzy bolſchewizy, indiſzy wjerchowje njeſnaja hiſchcze mjeſow w hroſnoſcźach dźenſnjſchi dźeń. Sſwět to wě, ale boji ſo pſchecźiwo tomu raſnje wuſtupicź, dokelž nima wěry a mocy doſcź.

Kak khłoſtachu do Khrystuſa?

1. Lěta 1902 namaka franzowska wuczena cžrjódła w měsače Ssnie w južnej Persiskej blok s cžornego dioryta, na kotrymž je wurnte prawo babylonskeho krala Hammurapi. Tón knježevše wokolo lěta dwaj tyšac pšched Khrystušom. Jeho prawo ma tu 282 stawcžkow (paragrafow). Někotre postajenja šlysch:

Jeli schtó koho wobstorži, so je někoho morik, a njemóže jemu to dopokasacž, budže morjeny." Ssmjertne thlostanje je ludži wot lohkomyslneho pohubjowanja a winowanja wotkjerjalo.

Paduschstwo bu se šmjerceu thlostane. Sakoń praji tam:

„Jeli schtó wobšedženstwo Boże (šwjatnizy) abo hrodu (kralowe) kradnje, budže morjeny a teš tón, kiž kradnjene wěcy z jeho ruku pschimnje, budže morjeny."

Schtóž pak by privatne wobšedženstwo kradnył, bu morjeny na měsače, jeli jeho pschi paduschstwje lepichu, a tam pohrjebany.

Jeli paduch cžeknył, wobkradnjeny hódnotu šwojich wězow w šwjatnizy dokkadnje wošewik, a potom jemu město a měschczanosta schkodu šarunaschtaj.

Schtóž by pschi wohenju něschto tomu kradnył, kotreho šatok šo palesche, bu živy špaleny.

2. Lěta 1914 němska wuczena wuprawa w Aßura, najstarschej asyriskej residenzy něschto taflow namaka. Na nich je staroaßyrske prawo s lěta 1500 do Kr. napisane.

Prěnja tafla wobšahuje prawa žonow. Jeli mandželska s domu zuseho muža něschto pokradła, schtož bě wjazy hódne hacž 5 minow wolosa, a jeli jejny muž paduschstwo wrócži a žonu wukupi, wobkradnjeny paduschinzy wuschi wotrěsa. Jeli pak muž tajkule žonu njewukupi, wša šez tu šlóstnizu wobkradnjenz sa njewólnizu do šwojeho domu a wotrěsnje ji nós.

Tróschku hinak měješche šo wěz, jeli so by njewólniza kradnjene wěcy brała. Hdy byschtaj njewólnik abo njewólniza z rukí ženjeneje žony něschto kradnjeneho nabyłoj, buchu jimaj wuschi a nós wotcžate! Potajkim njewolnik (wotrocžk) bu krucžischo thlostany.

Prawo: šub sa šub! teš tu płacženje. A rěkasche dožkownje takle:

„Jeli schtó muženj plistu da, kotryž je wyschi po dostojnosczi hacž plistowar, naměri šo jemu sjawnje s wołojanym tkjom 60 (pukow)."

Krucže teš thlostachu šynow, kiž pschecžiwo nancz ruku sbožechu; wotrubachu jim wobě ruzy, so bychu jej wjazy na nana sběhnycž njemóhli.

Njewólnikej pak, kiž by šwobodneho cžłowjeka dyrił, wotcžachu wucho. Hdy bychu jemu ruzy wotcženi, njeby dželacz mohł.

3. Paragraf 218 prawa Hammurapi-ja płacži lěkarjam:

„Jeli lěkař komu cžežku ranu s bronzowym nožom naczini, so tón cžłowjek wumrě, abo jeli komu wocži štónzuje, so wobtlepi, matej šo lěkarjej ruzy wotcženi.

§ 219 praji, so ma, jeli jemu njewólnik pschi operaziji wumrě, jeho knjesej druhehu njewólnika sa to dacž.

Hórje bě hischcze twarzam. Twarz měješche štajnje tak derje twarcz, so by dom šo nještynuł. Hdy by padaty dom wobšedžiczerja šarasył, by twarz tohorunja wumrěcz dyrbjał. Hdy by twarzenje wobšedžerjej dżěcžo šarasyło, bychu też twarzkemu mischtrej dżěcžo štónzowali. Hdy by dom padajo njewolnika pohrjebał, by twarz s druhim njewolnikom knjesej schkodu narunacz dyrbjał.

S toho wischeho šwita, so běchu thlostanja jara krute, šurowe.

Kischesczanstwo je wjele porjedžiło, hdyž pak je wěra morwa, šatkadża duch Hammurapi-ja hischcze dżenša. To we wójnach a sběžkach štajnje doživjujemy. Tohodla rěka šo staracz, so by prawa wěra prawe skutki płodżiła. To pak s holymi šlowami njedozpějesch, ale s pschikładom a šlowom. N.

Zapósłane

S **Pančiz.** Jedyn bjesmjenity wobthodny wubjerk (tak mjenowany „Verkehrsausschuß") je knižku wo klóschtrje a schižerjach wudał a njenjese ani mjenu ani autora. Na pohledujej stronje šteji jedyn Halschtrowski nakład, wésty knjes Kuske. Snadź je tak samolwity wudawar abo jara ważny šobustaw Pančiczanskeho wobthodneho wubjerka. Po wobšahu jara thudušcka knižka dyrbjesche jenož reklamje kluzicz a teš k lohkej šabłužbje. Wo tym šwědcza wschelake nawěschtki, kotrež wobšahuje. Nětk pak je samolwity wudawar mnohe poškownje to s tamnych cžerwjenych knižkow wuwšak, schtož šym w nich wo klóschtrje a schižerjach pišak. Mjenuje šo „Wendenland", je pola wschelakich pschekupzow (teš w Smolerjej kniharni) sa 50 pj. dostacz. Tute je Budyschšti Dżenik nakładował, ale njeje wotpišanje z nich wošebicze šakasak. Hewak je waschnje, so šo duchowne jórła wošjewjeja, s kotrychž je něchto czerpat. To wschak bychmy hischcze pschełhladali, jeli njeby tamny wudawar šwoje wotpišane wězy šez šakasaŋ schkitał a to z pschipomnjenym „wocžischcz šakasany". To je tola špitzačelita throbkoseż, kotrejež hacž dotal doživił njejšym. Njech šo Budyschšti nakład z nim dojedna, hacz ma prawo, zuse duchowne šwójstwo jako šwoje wudawacz. Schtó tutón wobthodny wubjerk je, njeje hischcze w šjawnosczi šnate. J. Sskodenk.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Pirny.** S Heidenawa pschikhadżaży automobil njedżelu Palmarum wjeczor wokolo 11 hodż. kolije żelesniżu do Gottleuby pschejedże. W šamšnym wokomiku pschiježe cžłk, šthrabny automobil a wottorje jemu šrudżak. Każ pšches dżiw wjednik automobila pschi živjenju wosta. Jenož krucht schkleniży, kiž pšched wětrom schkita, jeho w mjeswoczu franichu. Wobydlerjstwo šebi dawno žada, so bychu šo na tejle żelesniškej cžarje pschi pschehhodach šawjery pschiprawike

* S **Kamjenizy.** Jako wutoru tydżenja wjeczor na Annabergskej dróży toczeš Bräunlich s elektriskeje dróhowoje żelesniży stupi, šhrabny jeho auto a wlecže šche jeho šrodu a skónczuje jeho na šronu wjerhny, hdyž je šlemjenym rjapom leżo wosta. Auto njesastawichi dale cžerjesche. Tola šu jeho cžiško špósnalk. Njewobhladniwy schofer, kiž je šwojim autom s 80kilometriskej hodżinskej špěschnoszu pschi stejazej dróhowej żelesniży nimo schižyna, ma cžežke khlostanje wocžakacž.

* S **Freiberga.** We Weigmannsdorfje Boże njewjedro pola kublerja Klemma byka a tši mlode howjaze skoczała sarasy.

* S **Freiberga.** Cžežke njeschoże sta šo tu Cžichi pjalk wjeczor. Schilleicžerski dżelacžer, kiž w Zugu bydli, jedżesche se šwojim kolom z żelesniżnemu mostej. Pschecžiwo policajskemu postajenju, so by druha wožoba nješkód na kolo brał, mějesche schkleżowky dżelacže šwoju dżowku šobu na kole. Pschi żelesniškim mosče na wopacznej stronje do šawinjenja jědżeche, a automobil jeho k wobtoženju rěki Münzbach stłoczi. Dżecž bě hnydom morwe. Nan šebi ruzy strašnicjer šmjecže, so stej wobej bjes cžneża a njeměže šmjemaj hibacž.

* S **Niesy.** Żelesniške njeschoże we Wülknizach je šebi dalschi wošor žadało. Kowarski mischtr Hermann Klöppe se Schwelnfurtha, kiž bě šo pschi żelesniškim njeschoži cžežko sranił, je nětk na šwoje rany w tudomnej khorowni wumrěł.

* S **Rožwejna.** Pschi cžežkim nałětnim njewjedrje šaubženu wuteru wjeczor w Wöhrigenje wětrowe kuržno pok tšechi jenoho domšeho wotkry z 150 metrow daloko wotnjeży. Tšecha by hischcze dale leczała, njebyła-li ju powychilczowy naježy żelesniży s Kamjenizy do Rožwejna sadżerżał. Pola jeneho šahrodnika wichor verandu wot domšeho wottorhny a nětdże 60 wokonowych schkleżowzow rosbi. Na Gołstowym twarjenju tšechu a horni twar šylnje wobschkodži. W jenej twarjeńi maschinow tšechu z dżěła wotkry. Požłedni wós jeneho tworowego cžłowa, kiž bě polny kolfzych drjewjanych desfow, wětr wuprózdni a drjewo do wschech kónczin rosnjeła. We rjanym malym dwórnischczowym lěsu wichor 40 brěsow, kiž běchu hacž 15 mertow wyšoke a na 30 cm. toiste, s korjenjemi šwuwała. Leża prěki a pódlu šmjetane. Na lěsnej kromje šteji rjad wulkich šrósthnych schmrěkow. Snajmjeńšcha 20 je wichor nětdże 2 metraj nad šemju šwotlemik a wotajeżił. Ludżo njesłu wo žiwjenje pschischli. 17-lětna holza, kiž bě šo schtoma pschimmyła, žebi stawy šmjecže, jako wětr schtom podšemi a horni dżěł wotnjeże. Thorhnjo wichor s wobydlenjow wšcho możne šwidu a šobuwša: pošlescha, nałkrihetne korby, lakowe šmjnje, schlik atd., wulke kaschcze, tkeschne roły, šawo krjejzawku a wschc, schtož pschiwšsane njebł, w powětše wokokołetasche. Wschitzy ludżo šwoje pošlescha namakali njeżšm. Wichor trajesche 3 mjeńšchiny.

* S **Zwikawy.** Njedżelu Palmarum wudowa dżěłacžerja Marga s draštu plunowemu warjakej pschebliiko pschiúdże. Draśta šo šapali a żona khwaitasche šo palo a wołajo do thże, hdyž druhy wobydlerjo doma płomjenja šhaschachu. Nasajtra wboha żona w khorowni wumrě.

* S **Grimmje.** Pschi njewjedrje. kiž šo wutoru tydżenja nad naschej wokolinu rospuschczi, bě 15lětny ratarski schuler Heimuth Koch na polu a kidasche hnój. Njeżabay błysk do mlodeho cžłowjeka dyri a jeho šarasy.

* S **Lipska.** Druhi dżeń jutrow popoldnju špyta na statnej dróży do Pegawy njedałoko Wulkich Storkowiz Berlinski automobil druhi automobil pschesżahnyez. Pšacj tym šajdże do pschérowa. Nutskadżdżage wožoby šo won cžišczachu. Barlinskistinstizny rada Danziger šbi nop puknu, nac žoż bórsy wumre. Jeho mandželka šo cžežko srani. Industrialny Wolff, kiž auto njedżesche, bjes schkody wostaże.

* S **Halły.** Jakožne cžwilowanja wóšomlětneho pschirodneho bjeżża wotkrychu šo w šudnistkim jednanju, hdyž wikowarišku mandželku Linu Wildowu k jaštwu na 9 měžazow šašudżichu. Njeczłowješe žonischczo je 8lětnu njemandżelsku dżowku šwojeho muža s kachlowej kwaku a s cžrijemi krjudowała. Na njeczłowješim wobthadże šwoje maczerje wšachu šebi jeje šamšne mjeńsche dżeczi ił y pschiklad a na najbórsche waschnja pschirodnu kotlicžku pschesczěkowachu, ju s horzym żelesom palachu a ji s mozu grawoczinu wodu do huby lijachu. Wbohe dżeczo je schtyri njedżele dotho w khorowni leżecz byrbjało. Nětk je holczku jeje prawa macz k šebi wšała.

Přilopk.

* **Po haprlesku półłani.** S Grunu pola Eilenburga šo pischе: „Parna łódż na Muldże!" Spěschnje rosčehri šo tale powěsez pondżelu w naschej małej wšy a drjez też w šušodnych wšach. Mlodši a stari pschihdżechu je cžrjodami, so bychu tajsche něschto žadne ovshladali. Wschelake mjenjenja běchu šłyschczecz. Kuž pschicžeże po dole a bě daloko widżecz. Skónczinje pschi pošledniim šawinjenju móża shromadżeni šo łódże dohladacz, wšo je pak jara małcžka. A jako bliże a bliże pschipluwa, pokasowasche šo na wjele wobsicžach wšche wostrošhnjenje. Pschetoż pschiplinwa wulka hromada šłareje sčzinj a trawy, s kotrejež šo šylnje kurjesche. Ludża, kotrychž běchu do cžłuna po haprlesku półłali, šo s dołhimi mjeswoczemi domoj wróczichu.

* **Najdrohotnischa żelesniża na šwěrze** namaka šo we Mexiku. Cžahi jědża na wudwjetnach s mahagonitkeho drjewa. Twaršli material za mosty a statne thże šu s běłeho marmora. Na wschelakich cžarach šu wudwjetnje s cžornego duba (Ebenholz) a twary se złóthorneze rubty. Wšo njestawa šo dla luxuša. Wschón trěbny material je tam w tajkej mnohošezi a blišo, so je jeho wutrjebanie wo wjele tuńsche, hacž nakupjenje a pschiwožowanje jednorischcheho materiała.

* **Plahowanje krěna we Błótach.** Plahowanje krěna je šo we Błótach jara pschisporiło. Lětnje šo na 20000 zentnarjow krěna wuplahuje. Wón šo na 228 hektarach (to je nimale 1000 jutrow) plahuje. Najrjedży bu zowasche šo město Lubnjow wo šawotne plahowanje teje żelesniży. Dżenża pak šo nimale kóżda wjeska z tutym dżełom šaběra. To šo hižo na 300 lět šława, šnajmjeńscha w Lubnjowje a wokolo města. Krěn lubi šwobu (Grundwašser) a teje je we Błótach dosć. Tež lenu też derje tyje a roseže. Pschinješe wobydlerjam rjana inu šlužbu.

Listowanje.

P. K. Schto je „platonitka lubosez?" Listowar wschitzmuje wschitko wobjecz njemóże. Ale po rěcznym nałoženju wošnamjenja „platonitka lubosez" pocžoži mjes cžłowjekom maj wschelakoreho roda bjese nětkajich cžełlnych pożadoszow. Samsykt tuteho złowa šepjera šo na mjeno šławneho filosofa Platona, kiž tutenmu wuraźej wjelo hinajschi, wyschi wošnam da. Njeměnjeschе s tym poměrny rodaj mjes šobu ale myšleschе na šhromadne poběhnjenje k ideji wědżerstwa a božeho. Wěšo może też platonitka lubosez mjes manželskimi knjezicz. Ssnadź šeže s tutym rozkłonjenym špokojom. To je wobzebita wež jenotliwza a tuž je cžežko, powschitkowe nje płacżazy rozsud dacž.

G. R. Wunamakanje tšelneho procha (Schießpulver), kotrež šo powschitkownje franzifkanskemu mnichej Bertholdej Schwarzej (wokolo lěta 1300) pschipisuje, haha we woprawdżitoszi wjele dale wrócžo. Dopokasacž šo hdyž so bě hižo do tschescżanskeho cžaża Judam a Khinam pedeła na měschenza šnata. Arabožo pschinjeżechu jeje šnajomnosez do Europy. Też tak mjenowany „greckti woheń", kotrymž narański konsti khežor Konstantin IV. Arabow wot Konstantinopla wodżerżewasche, běsche derje někajka prěnja na forma podżšcheho tšelneho procha.

P. R. „Augurojo" běchu pola starych Romjanow mjeschnizy, kotiż mějachu z ptaczazeho špěta a z njebjeschich znamjenjow kaž i błyka a hrimota wědżeczez. Ssada „augurojo šo šměja", so dżenża hujeżischo trjeba. Rěka telko kaž „wědżazy" (mudri) šo pošmiewkuja, hdyž něhdże je złakowy dopokasanu něschto dopokasacž chcedża, ale je wopaczne.

Směški.

** **Najlépscha pschilepnoszcz.** Něchtó běsche njedawno z awtom do njejboża pschijschol. Jěždżadło bě dożyła rosbite a wobhedżer w khorowni. Bórsy po njejboże wopjta jeho mlody muzikt a chze šnjebożenym wěczerz. Hdyž je jemu napischecziwi, so njeje hischcze pschi polnym rosumu prajesche: „To pak je wulkotnje, chzu jemu nowe awto pschedacž."

** **Rosdżel.** Kajki rosdżel je mjes modernym nowym twarjenjom a podružnikom? — Wotmolwa: Khěża może po wobstejnoszcach wot podružneho dawka natwarjena bycz, podružnik pak jenże.

** **Ssudnik k paduchej:** „Wy sce potajkim šajo kradnył. To je wěste. Sa to budżemy waš dwě lěcže tyknycz!" — Paudch: „Ach, najlubschi kolega." — Ssudnik: „Hólcže kak šo škrobtišch, mje kolegu mjenowacz!" — Padu: „Ach, šmérzuje šo jenoż! Wěz je zyle jednora: Najrjedży šym ja nutsstykat a nětko mje wy nutstyknjecže. Tyknjene je tyknjene!"

** „Waschа kóżła je wopraudże rjana." — „Ta pa je też 50 hriwnow winojta." — „Nó, 50 hriwnow? Nje dawno mi tola prajeschеże jenoż 25." — „Haj, njedawno — Mjes tym pak je naschej kanarikaj sežrała."

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Do **wikowańšcheho** registra je šo dżešła zapisało:

1. Na lopjeno 717 firmu **Paul Rauer** w Budyschinej naštupajo: Prokura je šo spožczila direktrizy Hedwig Wortschez w Budyschinje.

2. Na lopjeno 810 **Budyschke wokrjeżne** mlyny, towarstwo s wobm. ruk. w Budyschinje naštupajo: Likwidazija je skónczena, a firma je hašła. Sastupowarške prawo likwidatora Wylema Brinkmanna je šo skónczilo.

3. Na lopjeno 933 **Schpirzewinodolan štpiżowu** fabriku, towarstwo s wob. ruk. w Dwaschezach naštupajo: Towarstwowe krjeżenje 27. 6. 23 je šo s wobsamknjenym towarstwom 17. 3. 26 po notariatnym protokolu změnjeło w §§ 1 a 3 pscheměniło. Towarstwo dżěła pjenjesnych kolow sa jědżadła wschcze družiny, a wobdżela šo na druhich pschedewšaczach. Firma njeníje šo pschemodnje: „Schpirzewinodolna fabrika dżelow jedżnych kolow, towarstwo s wob. ruk."

W Budyschinje, 6. 4. 26.

Hamške šudnistwo w Budyschinje.

Nowowumjerjenje Židowšich honow.

Nowowumjerjenje na Židowšich honach, s kotrymi loni započachu, šo špoczatk tuteho měsaza dale wjedże.

Wumjerja šo naprjedy hona, kiž wobmjesuje Sstonoborschczanska dróha, Horni pucž, Sprewja, Budyšhka, Sczitjeczanska a Ratarska mjesa a Rakeczanska jesenja a dżěle, hdyž je šo loni měriko, mjes Cžemjerskim a Sstonoborschczanskim puczom.

Dokelž pak maja wobšedżerjo leżownoszcow do wumjerjenja mjesy wokolo šwojich leżownoszcow šcjahnycz, pokajemy na wošjewjeni 26. 9. a 9. 10. 25 w Sserbšcžich Nowinach."

Hewak może mějicželjo leżownoszcow dalsche šhonicz na hlubotwarškim hamcze abo pola radżeneho geometra Geiera na hlubokotwarštim hamcze, kiž wotmjesowanje dżěła wukonja.

W Budyschinje, 7. haprleje 1926

— **Měschczanska rada.**

Hamtske wozjewjenje z Wosereč.

Pokhroma je wudyrila a šo hamtšky šwěšcžila mjes škokom hamtškeho pschedstejiczerja Schubertscha w Dżiwnju. Dżiwnju je šmértanški wokrješ.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihiśišćerńja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domja w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšiki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy n n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisto (Nr.) 82 **Budyšin — pjatk, 9. haprleje 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Mahraun wo planach němskich nacionalnych bolšewikow.

Wjednik młodoněmšeho rjada (Jungdo) Artur Mahraun, kotryž sa dorosmjenje ſ Franzowskej, sa nazionalny měr nad Rheinom wustupuje, w poslednim čźitle młodoněmšeho měšačnika „Meister“ pšed nazionalistiskimi ludźimi w Němskej warnuje, kotšiž bychu rad ſ ruskimi bolšewikami hromadźe schli a wójnski plan wudźełaju, kotryž po dwudonadjesnoseći swojeho runjeca nima. Tutón plan je po Mahraunowym wopisanju tśěchowazy:

„Dobrowólniske němske wójsko — němšoktatna wobora njemóže žo wobdźělić — žo bo Pólšeje wali a pólske wójsko wuwali. Na druhej stronje žo bo Pólšeje ruske wójsko bobudu a žebi tam ſ němskim wójskom ruku sawdadźa. S tym je rańscha wójnska moz wutworika, kotraž žo do wojowanja ſ wjeczornymi kapitalistiskimi demokratisemi da. Mjes tym dyrbi žo Němska njepschećelam hač k Lobju pschiwostajiś. W tychle stronach šmědźa jenoź mjenjše dobrowólniske cźinjoby postupowanje Franzowskow sadsierżowaś, kotšiž dyrbja pschi Lobju sastaś. K wójnje tymani ludźo ſ kraja ſ wjeczora Lobja žo do kraja ſ ranja Lobja pschewjedu. Pschi Lobju sjednoczene ruske a němske wójska Franzowskim napschećeżo stupja. Po reorganisaziji ruskich wójskow rańske ludy shromadnje k wjeczoru postupowaś započnu. Franzowzku na kónzu zbija, a wójna žo ſ dobyczom rańschich krajow skónči“

Mahraun potom nadrobnje pokazuje, so by tutón bludny plan k sahubjenju Němšeje dowjedł. Wón może pjeća dopokazaś, so tutón plan njeje jenoź ſ holym powědanom, niž ſ bludnjazym wutworom, kotryž w mózgach cźwilowaneho luda hnědźi, ale so zyle wědome mozy, ſ zentralneho měsina žo wobdaze, ſ njepschemėnliwej doślědnosću tónle plan pśiches nazionalne hibanje pschećiwschećej pśijaśn.“ Wón njemuje **wyschka Nicolaja**, kotryž praji, so je tutón bolšewiski wójnski plan ſ jeniczkim wupuśonom fa nazionalnu Němsku. Mahraun na schkodnu dźeławosć wyschka Nicolaia we źwětowe jwójnje dopomnina. Potom k Hugenbergej pschenźe, dowěrnikej politiskeje mozy němšeje cźeźkeje industrije, wobźeže jeje nowin.

Němska so pjeća na wójnu hotuje.

Němski universitny profesor Foerster dopokazuje we pschesjenoseći ſ bayerskej „Allgemeine Rundschau“, so žo general Seeckt a jeho zobudźełaćerjerjo prózuja, Němsku sa nowu wulku wójnu pschihotowaś.

Salandra wo krizy w Zwjazku Ludow.

Nědyduschi italski ministerski president Salandra w sawodnym nastawku w „Corriere della Sera“ wo kriźy we Swjazku Ludow po sastupjenju Němskeje pšche. Salandra mėni, so dyrbjale Ruska, Němska a Sjednoczene staty pokněnje Ameriki do Swjazka Ludow sastupiś. Sastupjenje druhich statow dyrbjeli pak žebi na to myślić, so bychu swoje samžne sajimy sakitali. Hacź dotal je skoro kóžde pośedźenje Swjazka Ludow wo dweju politiskeju bastardow zednało, kotrajž staj žo ſ Versailleskim trěcźenjom stworiłoj, njemuju wo Saarski kraj a Gdańsk. Pschichodny sastupjer Němskeje budźe wěsto wažne słowo w tymle praschenjomaj rěcźeć. Němska njemóže wSwjazku Ludow sapreć, so by na to měri, měrowe trěcźenje pschemėniła. Teź pschećiwo paragrafej, so je wójnu sawinowała, budźe žo Němska wobaraś. Napschećeżo temu pódla Franzowskeje a Belgiskeje hišcźe druhim nozam wo to dóže, so žo měrowe trěcźenje njefrani. Němska je teź njedawno Italiji na to dopominała a žo pschi tym njeźepa pokazała.

Nowe njeměry dźełonjemėjerjow w Lublinje.

W Lublinje žu žo njeměry dźełonjemėjerjow wospjetowale. 500 dźełaćerjerow žo psched radnizu sbeža a tyla žo do twarjenja dobyć, tola jėdni policijstojo demonstrantow wróćo stłóčźichu. Teź na torhoschću, hdźež chcychu shromadźiśiu wotměć, policijstojo demonstrantow wuhnachu. Tuzy žo policiji spjeczowachu. Jedyn policijst ſ konjom padże a cźežko do njesboża schiidże. Někotši demonstrantojo žo lohko kranichu. Demonstrantojo potom po dwěch cźahajo ſ hłoboom wokajo žadachu, so bychu 42 zajatych dźełaćerjerskich wjednikow puschcźili. Hakle popołdnju žo policiji poradźi, njeměry połłóžiś.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Ręči serbski.
Najl. a najnuńša kupowańja wobućow. Póduwańanje spólnje a tunjo

Usunowić južnosłowjanske ministerstwo twori.

Južnosłowjanski kral je ministrej fa sjatwe twary, Nikoli Uzunowiczej porucził, nowe ministerstwo ſ radikalneje a chorwatiskeje rakatiskeje strony sestajeć. Wočakuje žo, so žo nowe ministerstwo hišcźe dźenża twarworí.

Attentat na Mussolina.

Wo nadpadźe na Mussolina žu žo hišcźe źiedowaze nadrobnoseće pšdźiłe:

Po wotewrjenju internazionalneho chirurgiskeho kongresa Mussolini ſ pschewodom někotrych sjěsdowych wobdźělnikow Kapitol pod wuslanjom luda wopuschcźi, mjes tym, so cźrjoda studentow fašišistiski spěw „Giovinezza, giovinezza“ (młodźina, młodźina) spěwasche. Mussolini žo śmějkotajo žo dźakuje po Kapitolowym namjeśe ſ swojemu automobilej dójde. Pryvedy hacź k temu bóźdže, starscha žónska w cźěrnej drasce nadobo malu revolwer se swoje toche wuceże a žo ſ najwjetšeche blikośe do Mussolinowego wodźeża samériwschi steli. **Mussolini žo na nožowym delnim łóncźu srani.** Policajski president, heftman żandarmow a policijst žo na žónsku walicha a jej sabšėwachu, dale stśeleć. Wotdźělichu ju ſ ludowese cźrjoby, kotraž chcyche ju lynchowaś. Mussolini žo fa nóš pschimny, a swoju ruku kravwu wuhlada. Chirurg Bastianelli, kotryž ministerskeho pschedsydu pschewodźeśche, schanik k krawjazemu nožej dźerżeśche. Mussolini a jeho pschewodnizy žo potom do Kapitola wrócźichu, hdźež pschitomni chirurgojo ranu šwobalichu, mjes tym so Mussolini poruczi, so dyrbi policija nazjutšnoscam wobaraca. Ani wokomika měr njeschubi a tych směrowasche, kotšiž žo k njemu cźišcźeschu. Na to žo Mussolini ſ pschewodom lekarjow a statneho sekretara sa swonkowne należuzeje, Granda, k swojemu automobilej podaa a žo domoj dowjeze.

Po nadpadźe wójwoda ſ Aosta Mussolina wopyta. Mussolini kralej telegrafiku rospravnu poda, potwierdźejo, so žo cźeśtwy a cźiły cźuje. Wokoło pschipołdnja Mussolini generalneho štabneho rěcźnika a pschepytowarišcźeho šudnika pschija, kotrajž žo jeho wo nadpadźe wuwoprašcheschaj. Ludowa cźrjoda nastajnoscji pšched Mussolinowym domom śeśeche. Dwě śiśe źinje, kotrejž běschej pola wótnika wupokazenej, so ruce ſ podpjerkami wupjesnischtej. Teź šobuštawy diplomatiskeho korpsa žo sapjerachu. Zyle město je žo ſ khorbojemi wupyschiło. Do wobydlenja smjerschći Mussolini sastojnikam swojeho presidia, kotšiž jemu napschećeżo khwatachu, praji: **„Sym hišcźe žiwy, mi žo njeje niczo stało, pójmy k dźełu.** Njeirjebamy žo do njeměra dacź, a njeje žaneje pschicźiny k alarmej.“

Chirurg Bastianelli źiedowazu rospravu wo Mussolinowym franjenju poda: Sranjenje je ſ wutšełom nastało. Khrapzy stej pšcheražene. Sranjenje njeda žo strasche być.

Nadpadniza nabožeńsko-bludna.

Miž Gibson, kotraž je na Mussolina nadpad skuźiła, staremu jendźelsko-irskemu semjanskemu rodej pschisłuschna, kotrehož bobustawy žu w Irjeki a Jendźelskej husto najwyschsche sttue sastojnstwa sastawale. Zyła bobźiba žo jako nervosna wopisuje. Nadpadnižnyny nan, lord Ashbourne, bě je khownym irskim juristom a bě khowliu samo ſ irskim lordskim kanzlerom. Jako unionistiski politik bě won w jendźelskim delnim žemje wobeźe je swojim wótrym hłosom znaty. Nětcźišchi lord Ashbourne, po taiskim nadpadniznym bratr, je kaž teź wona k katholskej wérje pschestupił. Won je žo ſ jenej Franzowskowku woženił a w Compiegne w Franzowskej bydli. Won je je sahorjenym Keltom a žo stajnje staroirsku drastu wobleka.

Miž Gibson — semjanski titul w Jendźelskej jenoź na najstarscheho žyna pschekhadźa — je žebi hižo sandźene leto w Romje w klóschtrje, do kotreboż bě žo wrócźo cźahanka, spytała žiwjenje wsaceź. Tśěli žebi ſ revolwera kulku k wutrobje. Abbatiga, kotraž po spytanym samomordaśiwje do sjiwy njesbožowneje pschibeża, ju schepjaca gły cźesche: **„Sym spytała, žo k Bogej i cźeścźi satśeliz.“** Abbatiga cźyjsche policijtu jawolacz. Tola lordej Ashbournej žo klónczuje poradźi, swoju fotru směrowacź. Won tehdy praji, so je jeho fotra pschego nervosna była.

Nadpadniznje pschicźiny k attentatej žu hišcźe njewutjasnjene. Pschi prénim pschepytowanju w jastwje je jenicźka rjetka „o Viola Gibson Nka a so je ſ Irjeje. Se schantkom bě žebi revolwer k ruzy swjasała, w druhej ruzy bleschku ſ jodowej tinkturu dźerżeśche. Najšterje je žebi chcyła po nadpadźe ſ jedom sawdacź. Hdyž běchu ju sajeli, bě tak samyslena, so ani słowa syknucź njemóżeśche. Noshorjena ludowa cźrjoda bě ju na hłowu bita, so bě nadpadniza bjes wědomja k semi padła. Ju do Kapitola donjeśechu, hdyž žo jej hakle ſ pożylnjazynni napitkami wědomje wrócźi. Wona sacźišcźej duchatkoreje cźini. Wdyła žebi, so žo wo zadyn komplott njejedna. Hdyž jejne wobydlenje pschepytachu, wschelake listy a antifašišistiske wutkrajne nowiny namakachu.

S Roma žo dale powě: Nadpadniza Viola Gibsonowa, kotraž je žo psched létom žama fašišeliczej spytała, bě žo jako hósćz w jenym italskim klóschtrje samešćiła. Na attentacźe wona praji, so njewě, cźehodla je cźiniła, dokelž Mussolina njesnaje. Gibsonowa je hižo psched někotrymi létami pschi jednanju w irskim parlamenće w Dublinje ſ bludnym wustupowanjom kedźbliwosći na sebe wobrocźała; wona kóždeho rěcźnika, kotryž sa dojednanje ſ Jendźelskej rěcźeśche, ſ dźiwnym khichćenjom samylicź pytasche.

Mussolini sažo k ludej rěcźi.

Mussolini je ſ balkona palazza Chigi k hromadźe luda, kotraž jemu napschećežo wyšasche, rěcź měł. Mjes druhim praji:

Dyrbicźe někotre minuty mój hłóž słyšeć, so byšcźeże žo pschešwědcźili, so žo je jeho šynk hišcźe njeje pschemėnił, runje kaž mój Wam rjec, so moja wutroba cuzišcźo njepuśeze. Chyst žo Wam za tónle improvisowany wustup dźakowaś; pschetoš Wasche wustupjenje pokasuje, so je žo fašišistiske kněžźinstwo we Waschich rjadach krucźe sakorjeniło. Teź pšched nowym fašišistiskim wjednistwom strony je Mussolini rěcź měł, w kotrejž na to pokasa, so je nusne, wschitkich wuzitkhsadarjow je strony wufamikhnyć. Na kónzu praji: **Do prédka dźe! Hdyž ja do prédka krocźu, stupajcźe za mnu. Hdyž zosam, skónczujeże mje, hdyž wumru, wjecźejce mje!**

Mussolini do Tripolitnišeje wotšėł.

Mussolinowe jeranjeje šo žo jara šuadne byeć. Wón je fahtwórik w Fiumicinu na wójnišku łódź „Cavour“ stupił, so by žo ſ njej do italskeje kolonije w połnóžnej Afriźy, do Tripolitanišeje, dowjeseć dał. Pryvedy jeho je wón žwojemu statnemu sekretarej Grandej porucził, so by sastupjerjam wukrajnych nowin jeho wotšaleńśi postrow wupraśił a žděłił, so žo jeho pucźowanju nima pschehnaty wosnam, pschiwihacź, kotryž žo na njo we wukraju kładže. Wona žo jenoź tehodla w žiwjatocźnej formje stawa, dokelž je to prěni króć, so knježerstwowy pschedsydza italsku kolonitu wopyta. Powěsće, so je žebi Italska wojnnyšlika, dźeł Anatolskeje wobhadźicź, žu bóle samtatiśte dyźli někajši roman. Italika je wjele měrnischa smyślena a na njedźiwajcy Genfa Locarnske trěcźenja ſ njetwobhte.

N binnišej łódźi „Cavour“ je Mussolini po cźetnej kompagniji krocźiwschi psched sekretarami fašišistiskeje strony rěcź měł. Praji, so je jich na łódź sawołał, so bychu wójnskemu łódźiwu, na kotrejž žo najwažniše nadźije sakłońja, cźeścź wopokasali a so by ſ tym wědomje sa ważnosć marinu dołpolnje wotnicźka. Sómy cźłowjekoho hrjedźnego morja a nascha nadźija — nochżu nikoho npodobnicź — je staźnje na morju leżała budże n morju leżeć.

Zyle w tym hamym smyśle je nětdy teź prjedawschi němski khežor rěcźał. Won je žo, kaž kónz wójny pokasa jara myślił. Kaž nětdyschi němski khežor teź Mussolini pschewjele rěcźi.

Nadpad na ruske pósłanctwo w Romje.

Powěsć wo nadpadźe na Mussolina žo ſ wulkej spěšnoseću rosscheri we wschich ludowych worschtach hłuboke rosbhorjenje łudźi. Wobźeže wo hrjedź města žo ludowe cźrjody shromadźichu, kotrejž ſ najwótrischimi słowami attentat tamachu. Cźrjoda młodych ludźi k twarjenju demokratiskich nowin „Mondo“ pschicźahnywschi žo do njeho dobu. Cźišcźejerju sapusceźchu, pschezerowe sklady spalichu a nadobo na dróhu swunjetachu. „Mondo“ a „Voce Repubblicana“ žo wěsto tón dźeń njeznožeschtej wudacź.

Pryvedy hacź bě nadpadniznje njeno znate, žo powěsć rosscheri, so je wona Sklowjanka. **Cźrjoda studentow teho dla k ruskemu konsulatej cźehnjesche,** so bychu žo do njeho dobyli, tola wotdźělenje żandarmow jim wobaraśe. Jenoź dwaj studentaj mózeschtaj konsulatowy płót pschesće. Někotši żandarmojo pak jeju se zahrody swihnu. Druzy demonstrantojo konsulatowe wokna ſ kamjenjemi swubichu. Smutska ruskho konsulatej bě žo personal wobnuił a nadběh smérom wocźakowasche. Hewak je Rom smerom wostał. Wjecźor bě wěsto šiwjedźenišzy wobstrowene.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 9. jutrownika.
Bohuslawa.

† 1748 Khryša Bjodrich Fabor (łaćanscy za Kowař) farař w Klukšu, kiž je prěnju serbsku knihownju założił, kotraž nětko radźinej knihownt města Budyšina słuša a wšelake jara žadne knihi wobsedźi. Do cyła na 59 spisow, z kotrychž je so wósom zlubiło. Knihownja wobsedźi na přikład Najstarši serbski ABC wot lěta 1671, Frenclowe prědowanje wo Budestećanskej dupje z lěta 1688, najstarše a nam wulcy ważne serbske spěwarske knihi z lěta 1710; Matejowy přełožk Jezusa Siracha z lěta 1719 a jedyn rukopis ze serbskimi přisłowami. — Zapis tutych knihow je Faber sam čišćeć dał. —

† 1798 Samuel Bohuwěr Ponich, farař w Malešecach, Faberowy přichodny syn, kiž je sebi też wo stawizny serbskeje literatury wulke zasłużby dobył, dale knihi hromadźił a wudał, je też serbsku towarstwo we Wittenberku założił. — Běše jara dźěławy a wučeny knjez, kiž je też w němskej ręči wjele wódomostnych nastawkow spisał.

Přisłowo so směje: Starša ta porchawa — bóle so kuri. —

*

— **Wo wjedrje.** Położenje wjedra je so dospołnje **pschemeniło**. Wyschina z rjanym wjedrom je so do krótkorańskeje Europy sćahnyła. Směješmy nětk dale njewobstajne wjedro, dokelž so wot morja wjažmy powětr do srjedźineje Europy dobywa, kiž nan pschemjenjate a khłodnische wjedro pschinjese. Tole wjedro nasskerje nětkotre dny wobkhowamy. Jutse žołoty słónčko 5,17 hodź. schadża a so 6,47 hodź. khowa. Měsačk schadża rano 4,54 hodź. a so popołdnju 3,59 hodź. khowa. — Wječera wječor w 7 hodź. barometer 1732, hygrometer —2, thermometer 1/16. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 732. Wuhlady na njestajne wjedro.

— **Towarstwo kantorow a organistow** Drježdźanskeho a Budyschskeho wokrjesnjeho hejtmanstwa swjeći dźenża 9. haprleje w Drježdźanach jubilej swojeho 50 lětneho wobstaća. S małych spočatkow je so towarstwo wuwiło a wopschija dźenża 520 sobustawow.

— **President ev.-luthersteho krajneho konsistorija D. Böhme** w Drježdźanach zwjeršeschi saidźenu srjedu swoje 70. narodniny. Dostojnemu knjezej so wjele cześćowanjow dosta.

— **Hłodutradanski wumělc „Max“ w Budyschinje.** Wječera schtwórtk wječor w 7 hodź. bě runy tydźeń, so je so Budyschski hłodutradanski wumělc „Max“ do swojeje schkleńczaneje klětki zhydnył. Waži nětko jenoj hischcze 117 puntow. Je so potajkim wo 8 puntow wołóžił. Wječera pschihołdnju wopyta jeho schef Budyschskeje khorownje, knjez profesor dr. Peß, so by na tradanjkim wumělcu swoje studije činił, je jemu krjepku krut wuczahnył. Tole dyrbi **nětkotre** rady wospjetowaćej. „Max“ je so na swoje bydlenje hišo wot nowembra pschihotował. Je hižo po rjadu 2, 3, 7, 9, 19 a 10 dnjow bjes jedze był. W januaru, jako 19 dnjow bjes jedze wutra, je pschi tym hischcze 6 dnjow dźěał, w měrzu hłódżesche 10 dnjow. Kóždy ras je derje pschitrał. „Max“ ma krutu wolu a dobru nadźiju na wuspěch. Wupije wschźdnje nětkdże 6 bleschow Selterskeje wody a wukuri nětkdże 20 zigaretow.

S **Bórka.** Mjes skotom kublerja Strohbacha je pokhroma wudyrila a so hamtšzy swješćika. Sawěranski wokrjeß je dwór pokhromy, schkitanski wokrjeß je dwór pokhromy, schkitanski wokrjeß słuchna wjeß.

S **Korsnjca.** Wot pondźele, 12. haprleje, pojedże prěni pósitk automobil z Korsnjca do Budyschina hižo rano 6,15 hodź. a pschijedźe do Budyschina 6,45 hodź. So pak by swizł z cahom dostał, kiž 7,55 hodź. se Schrachowa do Zitawy wotjedźe, pojedże auto hižo we 7 hodź. rano z Budyschina a pschijedźe 7,38 hodź. na dwórnischcźo w Schrachowje.

S **Jenkez.** Kaž słyschimy, wuhotuje spěw. tow. „Ssobłubk“ pschichodnu njedźelu pola naš herbski wjeczor. Je to za dołhe lěta sajo nješto wožebite. Tuž **mózemy** kóždemu porućeć, so by tutón wožebity swjedźeń wopytał.

S **Wulkeje Dubrawy.** Jutrowniczku wuhotowa tudomna dźěłaczerska Samaritska kolona dźiwadkowy wjeczor, kiž mějesche dobry wopyt. Hudźbne pschednoschki a dźiwadło žo hoscżom podschi.

S **Barta.** Druhi dźeń jutrow wustupi tudomne turnarske towarstwo w Müllerez hoscżenju je wschelakimi swingowanjemi. Wječor njebě najšerje wopytanych.

S **Hodźija.** Mjes skotom kublerja Arthura Hennersdorfa je pokhroma wudyrila a so hamtšzy swješćika. Sawěranski wokrjeß je dwór pokhromy, schkitanski wokrjeß słuchna wjeß.

Se **Spytez.** Mjes skotom žiwnoscżerja Jana Illiga je pokhroma wudyrila a so hamtšzy swješćika. Sawěranski wokrjeß je dwór pokhromy, schkitanski wokrjeß słuchna wjeß.

S **Hrubocżija.** Mjes skotom kublerja Jana Lipki a hoscżenzarja Hasche na Ssokołsy je pokhroma wudyrila a so hamtšzy swješćika. Sawěranskaj wokrjeżaj staj dworaj pokhromy, schkitanskaj wokrjeżaj Hrubocżiju a Ssokołsa.

S **Myschez.** Mjes skotom kublerja Pawoła Moriza Lehmanna je pokhroma wudyrila a so hamtšzy swješćika. Sawěranski wokrjeß je dwór pokhromy, schkitanski wokrjeß słuchna wjeß.

S **Přeczez.** Pokhroma je saschła mjes skotom kublerja Richarda Schkody. Sawěranske naprawy sa Schkodźij dwór so sdźěłaju, schkitanske naprawy pak sa Přeczejo dale płacża.

S **Krapowa.** Mjes skotom kublerjow Handrija Bartuscha a Augusta Hartsteina je pokhroma wudyrila a so hamtšzy swješćika. Sawěranskaj wokrjeżaj staj dworaj pokhromy, schkitanskaj wokrjeżaj słuchna wjeß.

S **Nječina.** Pokhroma je saschła mjes skotom tudomneho ryczerkublerja z Diepowa.

S **Lubija.** Czeżki njeschoći z motorskim kolom staschcej so na statnej dróšy z Lubija do Nychbacha. Tam běchu w nozy njeknicżomnizy kamjenje z hromadowu, kiž běchu ke klepanju nawożene, na dróšu namjetali. Motorski kolesar, **kiž** w nozy po dróšy **pschijedże**, sawadźi do kamjenjow a cżišmy so je swojim kolesom. Wón so cżežzy skani. Polizija je njeknicżomnikow wukhleda a **nětkotrych** z nich sajała. Woni wudawachu, so je su kamjenje z pjanoscżu na dróšu namjetali, hdyž su z wjesow schli. — Na tamtnjomu městnje snjeseloži blidarski mischtr Legler z Nychbacha se swojim motorskim kolesom, dokelž so schlawch sadnjcżo **kola pukny**. Jeho mandżelska znak z kola padże a żebi schiju slomi, so bě hnydom motwa.

S **Wolschnizy** pola Klětneho. Mjes skotom sahrodnika Matcja Borna je pokhroma wudyrila a so hamtšzy swješćika.

S **Noweje Wšy** pola Rakez. Sjawny pucz z Rakez do Minakala so na Nowowjeseżanskich hondi wot 12. hacż do 17. haprleje nasypowanja dla sawrć. Jedyny wobchad pokaże so na Hermanezy.

S **Dyrbacha** pola Klětneho. Gmejna wulivarjuje wo wšy, wot Jamnowskich mjesow psches wjeß hacż k schobałki, kotrejž dróhu, na kiž je 1000 metrow dołhi kónz. Ssobustawy gmejny tele dźěła wukonjeja. S tym so w naschej holi sajko kóna pěškojskeho pucża słubi. Twjerda dróha budże za wjesnjanjow z wulkim połóženjom, budże na swoje pola lózo jeździcż móz.

S **Marijnej Hwězdy.** Wječera rano rosschěri so **struchła powěcż po klóschtrskej krajinje, so je jara lubowany klóschtrski duchowny knjes P. Gerhard (se swojim zwětnym mjenom rěkasche Franz Höfil) we Wortleczanskej khorowni semrěł**, hdyž běschе so 20. měrza pschewjeł a hdyž je nětko 8. haprleje nozy w dwěmaj cżicho zemrěł. Njebożcżički narodźi so 30. septembra 1895 we Pröhlig w zjewjernej Cżeskej a wotpokoji zwjatoczne **sluby (profes) w lecze 1918 a 6. julija 1919 zwjeżeschе swój prěni wopor Bożeje mschě we wożadnej zyrkwi we Strahuje (w Cżeskej).** Po swojej **primizy** pschebywasche **najprjódy** w klóschtrje Oseku **a pschińdże** 18. oktobra 1919 do tudomneho klóschtra, hdyž bu z nabożnym **wuczerjom w holeczazej a sdźěła też** w hólczazej schuli (w Pančanskej). A po wotkhadże knjesa P. Ubalda pschewsa nabożne roswuczowanje w Pančanskej schuli dozpla (wot jutrow 1925 hacż do 1926). Hižo lěta dołho cżerpjesche na žłabosći pluzow a tak je so je schulskim dźěłom husto pschenapinał, kotrejž měsesche póbła wobschěrneho zpytkwinskeho sastaraczą. Tuž dyrbjesche we lěcżnym cżasu 1923 (srjedź auguita hacż do oktobra) wupschahnyć a lěkowasche so najprjódy w kupjeli Lipspringe pola Paderborna (we Westfalskej) a posledńje tydźenje w měsesche samom. Tróschku so polepschi a wrócżi so najpjet na dotalnu městnosć swojeho skutkowanja. W swojej wjazy hacż Gětnej dźěławosći je sej lubosć a dowěru swojich wěrjwych nadobył. Se swojim cżełnym a nježnym waschnjom, kiž njemóżesche nikomu złoho cżinicż, pschikhili sej wschě wutroby. Tuž je zarowanje wo njeho jara wulke. Jeho bólne cżełko, kotrež je tu na twjerdze wjele pschecżerpjeł, budże sobotu dopołdnja na klóschtrskim kěrchowje pothowane. Wo jeho pschesajnu smjerc zaruja hłuboko srudźenej starschej, sotra a jeho klóschtrscy bratrja. To je cżim srudnischo, dokelž klóschtr Oseł pschewulki wubjerk na dźěłowych mozach nima. Njech je zwěrnemu a zwědomitemu duchownemu, njesprózniwenu dźěłaczerjej naschim polu a lubowazej dźěcži a lubomu pschecżelej tudomna zwjata semja lohka. To nochcemy jemu zenje zabyć, so je i lubosću jemu dowěrjenych duschow zherku rěcż nawukuył a i jeje pomozu tu w schuli a zyrkwi nadobnje słutkował. Schtó je Knjeża myšl spóznał a schtó je jeho radźiczel był? Have pia anima!

S **Kamjenza.** Druhi dźeń jutrow žo w žuškodnej Běłej tólnja kublerja Rěšbacka wotpali. Schcżěłkatny hólcżeg bě blisko tólnje se sapałkami hrajkał a wobeń samischkił.

S **Cżornowa** pola Kamjenza. W nozy z wutorje žu we jenym tudomnym statoku nowy konjazy komot 5jes samla a herwajskich pschižłukschowo kradnyli. Psched łupjenjom žo warnuje. Wěžowne sdźěłenja chzyże žo na kriminalne wotdźělenje na hamtšskim hejtmanstwje w Kamjenzu sapodaċ.

S **Lubjenża.** Sjawny pucz z Budyschina do Splósta žo dla nażypowanja na Lubjenšskich honach wot 12. hacż do 19. haprleje sawrć. Jěsdny wobchad pokaże žo na Bónjezy a Malu Khójnzu abo na Sréschin.

Se **Skeho Komorowa.** W naschim měsesce njes schulskini dźěcżimi scharlach zyzhnuje. Někotre dźěcżatka žo hižo na njón wumrěle.

S **Wochos.** Rjane herbske waschnje, kotrejž hischcze delkach w naschej holi knjeżi, je, so młode holzy jutry spěwaja rjane jutrowne kěrluschke. W naschej wjazy je waschnje, so z tymle jutrownym spěwanjom hižom někotre njedźele do jutrow sapoczinaju a to na njedźelskich wjeczorach w pschirodze, hdyż wjaz. hdyż so wjesne holzy khadźuja. To potom zyła wjeß klinczi a brinczi, tak so žo wschitkzy na tym fraduja. Je to wopraschowe njechto rjane, **i o je žo tole we** naschej wjazy hacż do dźenšnischeho dnja sdźerżało. Jutrownicżku rano potom w cżasu psches wjeß cżahnu a spěwaja jutrowne kěrluschke. To je rjany nałoż naschich herbskich prawótzow, kiž je žo hacż do dźenšnischeho dnja sdźerżał. Tele jutrowne spěwanje knjeżi też w Sślepjanskej wožadze a też hischcze w někotrych druhich wjazach jow delkach. — Hdyż je so herbski lud pschenémcżił, je tole rjane waschnje saschło. To žu wschitko płody njestrowneho germanisérowanja herbskeho ludu. Hdyż so lud pschenémcżuje, tam też z nabożnu klaza. Niż jenoj jutrowne spěwanje, ale też hischcze druhe herbske nałożki žu so hacż do dźenšnischeho dnja tu delkach sdźerżane, każ na pschikład pišanje jejkow a podawanje knóstajcych darow. — Potom hischcze jutrowne krjepjenje a stżelenje. To žu wschitko nałożki, kiż žu so hacż do dźenšnischeho dnja tu delkach sdźerżane.

S **Nowneho.** Lětża naschu schulu 16 dźěcżi wukhodźi, 9 hólzow a 7 hólzow. Do schule sastupiło je 14 dźěcżi.

S **Miłoraża.** Pschi słónczežnym schule pola naš lěta 15 dźěcżi schulu wukhodźi, mjenujcy 6 hólzow a 9 holzow. Nowych dźěcżi je 11 sastupiło.

Khodojty.

Přenjetny roman wot Jlsana.

16] (Pokraczowanje.)

„To je prawje, so Jurja lubujesch, ale njesbožowneho Klowjeka każ mje, njeżmělsch sastorczicż. Wopokazaj też mi troschku lubosće, so bych žo z mojich srudnych myšli wuswobodźił.“

Wón stany, poda ji ruku a wona pokaży swoju do jeho ruki. Wón ju zwaha stżežzi a rjekny: „Kak **nežmu** rucżku tola masch, hdy by ta mje jenoż jónu majkała“, a wokolnji ji ruku.

Khrysta žo saczerwjeni a postróži žo. Na to khwatasche won. Też Erich wopuschczi hajiłkownju.

Sa nješto dnjow pschińdże won sazo do hajiłkownje a **hrajesche**, so bże žo praschecż, hacż hajiłk hischcze domoj pschischoł njeje. Khrysta žo postróži a rjekny:

„Chżu to jónu Liščhi bżeżcż wopraschecż, hacż won njeboł, hdy Jurij domoj pschińdże.“

Knjes wschak prajesche, so to trjeba njeje. Khrysta pak na to njekedźbowasche, ale khwatasche k Liščhy.

Tón bě na sbożo doma a hnydom pschińdże. Knjes njehladasche pschecżelnje na Liščhu a rjekny: „Chżych z Jurjom wo howinach rěcżecż a kak z dźiwinu stoji.“ Bě widżecż, so knjes njepożłuchasche na Liščhowu rosprawu wo dźiwinje, ale jeho wocżi hladaschtej na Khrystu. Ta pschi wotnje žedźesche a żebi nješchto k schicżu wsa. Erich mjerzasy, so Liščha njewoteńdże, stany a dźěsche domoj.

Sa nětkcżo dnjow pschijedże hajiłk domoj. Na druhi dźeń dopołdnja da knjesej rospravu wo lěżach. Tutón bě Jurjej jara pschecżelny, khwalesche jeho namjety wo pusczenju drjewa a rjekny: „K tebi mam dospołnu dowěru, dokelž widżu, so swoju wěz derje rozumisch. Dyrbisch dohlad na wschitkich lěżach měcż a masch postajecż, kak na žu z lěżanmi hospodarcż, dyrbisch też tohodła w sjunje wschitke drjewo pschehladacż, kotrejž ma žo w lěżach pschedawacż. Sa tuto powjetschene dźěło tebi też dokhody połepschu, so by ty njetrjebał wjazy wo swoje hospodarstwo staracż, ale wschitke swoje mozy a swój cżas jenoż k lepschemu lěżowi wobnowacż.“

Wječorjy wróci so Jurij pschipołdnju domoj a powědasche Khrysteje wo swojim sboju. Tuta pak njepokasa pschi tom tajku radość, kajkejej bě Jurij wocżakował. To też jemu wjesele troschku kajesche.

Popołdnju dźěsche hajiłk z Liščhu do lěża. Jurij połwdasche Liščhży, kajke sastojanstwo je jemu knjes pschepodał. Liščha z pokhmurjenym mjeswocżom pokłuchasche na Jurjowe złoma a rjekny: „Běž ko schkrahołza na kedźbu; njeje derje, jo je hołdiza z nim zjama. Diwóży je pschi njej pobył, hdyż bě ty prjecż. Liščha pak kedźbowasche a wokehna teho.“

Jurja to samjerza a praji: „Liščha, wém, so derje nječi, ale moja žona njeje žana hłupa huśbyczka, so njejmějeła z nikim žanna porećeć. Twoja staroscż dże pschedaloko, kloro žo mi zda, każ by mi sawidżał, so je kenjes so nmu a z mojej žonu tak pschecżelny a dobroczżiwy. Wschoż, schtoż je pranje.“

„Nó, tak derje, to rěka njemělscher žo do druhich wjezow. Wém, so zym lěżny a njerozumju knjeżskim waschnjam.“

Liščha cżujesche žo kusk ranjeny psches Jurjowe złowa, ale jeho wulka lubosć k Jurjej to bórzy pschewinny a won bě a wsta swólniwy wschitko cżiniecż, so njebě hajiłka žane ma knjesowa pschitżiwosć z hajiłkej rěkacż. Ssapata powdźesche k hajiłkowej napjelni jeho nutrny a won žadasche žebi wot swojeho helskeho žłužownika, so by jemu pomhał Khrystu sanjesecż. Tola tuttón wotmołwi: „Wé tajkich žu njekhmanoscżach njeżmu dasch wuwuczeny, w tajkich wjezach

S **Bórkowow w Błótach.** Schtwórtk rano wokoło 5 hodź. wotpalł žo domske wobšedźerja Bjedricha Schmidta w kolonji. Wohnjowej woboze Bórkowskeje kolonije a wšy brózeń pśiked wohnjom schkitaschkiej. Wicha domjaza nadoba a 50 kur žo žobu spali. Hižo wokoło 1/4 3 hodź. žo jedyn wjeźnjan dohlada, so žo pola Schmidtez pali. Mubudźi wobšedźerja a wobaj woheń zhascheschiaj. Ale sa 2 hodź. woheń sažo wudyri. Myśla źebi, so je nęchtó woheń sakóźił.

S **Djężow.** Na hermank, kiž bě dotal pśiježo jara źiwy, bě tón ras jeno mało pśichedowarjow a kupzow pśichśichło, dokelž je knjeźerstwo hermank zhěnnyło. So žyła nękotśi pśichedowarjo pśichźidźechu, ležeśe na tym, so wo sakasni nicžo njewědźachu. Nadźijomnje žo hermanki wot julija sažo porsadnje wotmėwaja.

S **Wjeśki pola Mužakowa.** W poślednim poźedźenju tudomneho gmejnskeho sastupjerstwa žo wobjasnichu, so maja žo wšy Wjeśka, Brunojzy, a Sagoŕ wot Mužakowskeho 1. hamtskeho wokrjeża k hamtskemu wokrjeżu Wjeśy źiłnocźicź. K pśichwjedźenju tejele naležnosće žo w bliźšim cźasu ſ Rósborkskim wokrjeżnym wubjerkom jedna.

Z Łužicy.

S **Kumwalda.** Nahła žmjerć sajdźenu wutoru źiwjenju tudomneho molerskeho mišchtra Arnoschta Herbriga kónca sežini. Druhi dźeń bě žo hišcźe wukhodźowak. We nozy hišcźeze hibicźiweho muža Boża ruckła jasa.

* Se **Shorjelja.** W buchownym sacźinjenju srjedu wjeczor ¼11 hodź. 14½ léta stary dźěłacźeŕ Kurt Simon ſym żelesniskeho dźěłacźerja Simona, ſ woknom schtwórteho pokhoda na Wielandowej dróhy 1 na dróhu skoczł, hdyž morowy lejo wosta.

Cyrkwinske powěsće.

S **Budyschina.**

— W Michalskej zyrkwi w Budyschinje smjeźe njedźelu Quasimodogeniti rano 1/8 hodź. nėmsku ſpowědź a źiwj. wotkasanje, faraŕ Njeda. Dop. 1/9 hodź. nėmsku a we 10 hodź. serbsku Božu žiwu, faraŕ Tischeŕ.

Schtwórtk pop. w 3 hodź. ſonjaze towaŕstwo (na kwórnischczu).

— **Krajnozyrkwinske shromadźeństwo w Budyschinje,** na Rózowej haźy 31.) Njedźelu dop. 1/2 11 hodź. njedźelska schula, wjeczor we 8 hodź. evangelisazińska shromadźizna. Wot póndźele 12. hacź do sobóty 17. hapryeje pśiked shromadźizny wupadnu, dokelž žo na sławnych pśichedroschkach duchownoho Stierze w Pétrowskej zyrkwi wobdźelimy. — Knjez shromadźeńskowy wothladaŕ Zimmermann śmjeźe bibliſku hodźinu njedźelu 11. 4., pop. 1/4 hodź. w Njeźwacźidle, srjedu wjeczor we 8 hodź. w Smuzach a pjatk w Hornjej Hórzy. — Knjez shromadźeńskowy wothladaŕ Kschižan śmjeźe njedźelu pop. 1/2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. bibliſku hodźinu w Bėłej Horje, wjeczor we Worzynje, pónd źelu we Wulkej Dubrawje, wutoru w Hornjej Wjasońcy, srjedu w Suborniczy, schtwórtk w Trjebjenicy a pjatk w Suborniczy, pśichez wjeczor we 8 hodź.

S **Bukeź.**

Njedźelu Quasimodogeniti rano 1/27 hodź. serbska ſpowědź, we 8 hodź. serbska a dop. 1/2 10 hodź. nėmska Boża słužba.

S **Budyźichinka.**

Njedźelu Quasimodogeniti rano we 8 hodź. serbske kemschenje, dop. 1/2 10 hodź. rozwuczowanje młodźiny.

S **Barta.**

Njedźelu Quasimodogeniti rano w 7 hodź. serbska ſpowědź, we 8 hodź. serbśe a dop. 1/2 10 hodź. nėmske kemschenje.

Sėmrěli: Marja Martha Gabelka, pohonc̆za we Barcze mandźelska, 29 lět. — Friedrich Wilhelm Lony, privatneho sekretara w Barcze ſyn, 1 lěto

S **Cźišnego.**

Njedźelu Quasimodogeniti, 11. hapr., dop. w 9 hodź. serbska ſpowědź, dop. w 10 hodź. serbska Boża słužba.

S **Hodźija.**

Njedźelu Quasimodogeniti śmjeźe farar Wjesar rano w 7 hodź. nėmsku ſpowědź, farar Voigt rano we 8 hodź. nėmske a 1/2 10 hodźin serbske kemschenje, we 11 hodź. je Boża słužba sa dźěći. Popoldnju w 2 hodź. je rosrěcźenje ſ mužskej młodźinu.

S **Husti.**

Njedźelu Quasimodogeniti rano w 7 hodź. serbska ſpowědź, we 8 hodź. rano serbśa a dop. 3/4 10 hodź. nėmska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. zyrkvo. rosrěcźowanje se ſonjskej młodźinu.

S **Hornjeho Wujezdu.**

Njedźelu Quasimodogeniti dop. 1/2 9 hodź. nėmske kemschenje. — Kaschcźiki. — Sśrjedu 14. 4., wjeczor we 8 hodź. mišijońska hodźina.

S **Huczinu.**

Njedźelu Quasimodogeniti rano we 8 hodź. serbska Boża słužba, dop. 1/2 10 hodź. kemschenje sa dźěći. Pop. w 2 hodź. towaŕstwo knjeźnow na farje. Sbėrka ta biblija je wunjeśła 18,80 hr.

S **Drodźischcźa.**

Njedźelu Quasimodogeniti rano we 8 hodź. serbska Boża słužba (faraŕ Krawcz), dop. w 10 hodź. nėmska Boża słužba (faraŕ Konik-Koteczański).

Pokhowany Arnoschi Gerhard Schäl, mandźelskeho ſyn fabrikskeho dźěłacźerja Augusta Schäla w Skanezach 5 m. a 26 dn. stary).

S **Khwaczicy.**

Njedźelu Quasimodogeniti rano w 7 hodź. serbska ſpowědź, we 8 hodź. serbske a dop. 1/2 10 hodź. nėmske kemschenje, w 11 hodź. dźěćiskemschenje.

Sėmrěła 5. hapryle: Hana Luisa Khrystina swob. Rychtarjowa rodź. Purschcz w Khwaczicach, 83 l. 7 m. 12 dn. stara.

S **Kluksca.**

Njedźelu Quasimodogeniti rano w 7 hodź. serbska ſpowědź, we 8 hodź. serbska Boża słužba, 1/2 10 hodź. wohadna shromadźizna. Pop. w 3 hodź. nėmska Boża słužba ſe ſpowědźu w Nowoschanskej schuli, pop. w 3 hodź. shromadźizna ſónskeho towaŕstwa pola Schusterez w Klukschu.

Sėmrěli: Handrij Mikeła, wumjenkaŕ w Lichanju, 56 l. 10 m. — Ota Reinhold Menzel, ſedlaŕ w Klukschu, sėmrěł w khorolni w Budyschinje, 43 l. 2 m. 25 dn.

Pokhowany: morwonarodźeny ſynk Arnoschta Hermanna Pėischi, towaŕskeho mischtra w Kiśelay.

S **Kotez.**

Njedźelu Quasimodogeniti rano we 8 hodź. nėmske pśedowanje (wosadny duchowny) a w 10 hodź. serbske pśedowanje (faraŕ Krawcz ſ Drodźischcźa). Zutrownej sbėrzy ſtej wunjeśłej 9,59 a 4,62 hr. Wschėm dariczejam wutrobny dźak.

S **Lupose.**

Njedźelu Quasimodogeniti rano we 8 hodź. serbśa, dop. 1/2 10 hodź. nėmska Boża słužba a 1/2 11 hodź. dźěćiskemschenje. Pop. w 2 hodź. rosrěcźowanje ſ konfirm. młodźinu.

S **Małeschcź.**

Njedźelu Quasimodogeniti rano w 7 hodź. nėmska ſpowědź, we 8 hodź. nėmske a dop. 1/2 10 hodź. serbske kemschenje. Pop. w 3 hodź. ſónske towaŕstwo na farje.

S **Minakała.**

Njedźelu Quasimodogeniti rano 1/28 hodź. serbska ſpowědź, dop. 1/2 9 hodź. serbske a w 10 hodź. nėmske kemschenje.

S **Rozaczy.**

Njedźelu Quasimodogeniti rano we 8 hodź. nėmska a dop. 1/2 10 hodź. serbska Boża słužba. — Pop. 1/2 3 hodź. bibliske rosrěcźowanje ſ konfirmérowanej młodźinu we Božim domje. — Pop. 1/4 hodź. shromadźizna młodźiny na farje.

S **Rjejwaczidła.**

Njedźelu Quasimodogeniti rano w 7 hodź. serbska ſpowědź, dop. we 8 hodź. serbska a 1/2 10 hodź. nėmska Boża słužba. — Pop. w 2 hodź. nutrnosć ſa te dźěći, kiž jutry do schule sastupja a jich starschich. — We 3 hodź. towaŕstwo młodych holzow na farje. — Pop. 1/4 hodź. bibliska hodźina w pacźeśiskej ſtwje (ſ tow. wothł. Zimmermann ſ mésta).

S **Porschiz.**

Njedźelu Quasimodogeniti rano we 8 hodź. serbśa a dop. 3/4 10 hodź. nėmska Boża słužba, na kotrejž knjes faraŕ dr. Rėbakk swoje Boženje wupraji. — Sbėrka ta posaunski khór khóscźesć. towaŕstwa młodźenzow. Wjeczor 1/28 hodź. ſwjedna shromadźizna w Božim domje ſ dekłamacijami.

S **Rakez.**

Njedźelu Quasimodogeniti rano we 8 hodź. nėmska ſpowědź, dop. dop. w 9 hodź. nėmska a 1/211 hodź. serbska Boża słužba.

S **Rychwalda.**

Njedźelu Quasimodogeniti dop. w 9 hodź. nėmska a 1/411 hodź. serbska Boża słužba.

S **Sdzelcwa.**

Njedźelu Quasimodogeniti serbska ſpowědź a Boże źiwj. wotkasanje rano we 8 hodź., serbska Boża słužba dop. 1/2 10 hodź., nėmska 1/412 hodź.

Swěrowani: Hans Schuster ſ Trjebinka a Madlena Jandez ſ Trjebina. — Korła Robert Erich Topp ſ Berlina a Frieda Elisa Ottilia Kólpinez ſ Lėska.

S **Wótzlinka.**

Njedźelu Quasimodogeniti rano w 7 hodź. serbska ſpowědź, we 8 hodź. serbske a dop. 1/210 hodź. nėmske kemschenje. Sbėrka.

Zapósłane

(Bjes samolwitosćze redakzije.)

Tarifne hibanje we wobnjokrutnej industriji a serbscy dźěłacźerjo.

Sa wulku liczbu dźěłacźerjow a dźěłacźerkow serbskeho kraja ma tarifne srěcźenje sa wobnjokrutnu industriju jakiteho zwobodneho stata wożebiteje wažnosćze. Nėhdże położa wšěch dźěłacźerjow tejele industrijowe je wotnoźił leźi w serbskim kraju a pśichijomne srjadowanje młodowych a dźěłowych wumėnjenjow tehodła wot hibicźiwosćze serbskich dźěłacźerjow a wot jich pśichśikłuschnosće k organisaziji wotwisuje. Hižo cźaſcźišcźo mėnjachu dźěłodawarjo, so mója serbskim dźěłacźerjam wożebje ponižaze wumėnjenja staješ. Cźi pak jim pokasachu, so žu tele cźažy nimo. Tukhwilnje je sažo jedna wo wolsamknjenju mantlowego tarifneho srěcźenja a młodoweje tafle. Hišcźe w běhu tohole tydźenja budźe žo tarifowy hamt pod pśichedźyndstwom knjeſa knjeźerstwowego rada. dr. Opitza ſ Drjezdźanskeho smėrowanskeho wubjerka (Schlichtungsausschuß) ſ naležnoscźu saběrać. Pśichedewsačejšo wóhnjokrutneje industrije žebi žadaja, so bychu žo nėtcźišche młdy wot 65 pj. na 58 pj. ſa hodźinu wottwarike. Dale žadaja žebi, so bychu žo akkordowe žadźby dojpołnje znowa srjadowane, wone dyrbja žo bjes wuwłasca na 25 prozentow pśichrażka k hodźinskej mjdże snjźicź. Wšěsće tarifowy hamt ſa snjźenje hodźinskich młdow njebudże, dokelž je tež nėmskostatne djełowe ministerstwo teho mėnjenja, so wottwarjenje młdow w naschim cźaſu wojtrawnjenje njeje. Też dźiwaja na akkordowe žadźby tež wšcho po woli dźěłodawarjow njepondże. Schtož mantlowe srěcźenje nastupa, je hišcźeze mało wuhladow, so jednanja ſ ſpokojazemu końcej dowjedu. Dźěłodawarjo žadaja žebi bjespśichrażkowe podśěśenje dźěłanskeho cźaſa na 54 hodźin wob tydźeń a tole ſa palerjow a tepjerjow

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 9. hapryeje 1926.

Wežerawiske kursy w Barlinje.

1 Doller	4,195	100 franzowisk. fran.	14,62
1 jendźelski punt	20,39	100 cźeſkosł. krónow	12,43
100 schwajz. frankow	80,99	100 pólsk. markow	51,92

Efektowe wiki ſo wežera dale njepśichemėnichu. Rožka a pśicheńza ſwoju płaczijnu wobkhowaſchtej. Tola też ječmjenjowe a wowsowe płaczijny běchu pśi malym naprašchowanju krute a žo na ſwojej wyſokosći sdźerżachu. Do płaczi też wo muzy a pizowadlach. Wežera płaczejsche zentnaŕ

w Lubiju:

pśicheńzy 13—14 hr., rožki 7,80—8,25 hr., nałėtnjeho ječmjenja 8,50—9,50 hr., kowa 10—9,25 hriwnow,

w Berlinje

pśicheńzy 13,95—14,15 hr., rožki 8,55 hr. hacź 8,85 hr., nałėtnjeho ječmjenja 8,85 hacź 9,90 hr., nasymskeho 7,50—8,15 hr., wowsa 9,60—10,25 hr.

w termińowym wikowanju

ſa mėju: pśicheńzy 14,45 hr., rožki 9,55 hr., wowsa 9,90—9,82 hr.,

ſa julij: pśicheńzy 14,25 hr., rožki 9,78 hr., wowsa 9,70—9,65 hr.

Wiki wežera w Lubiju. Butra 1—1,15 hr., jeja 10 10—12 np., ſóśrepa 10 np., běły kalk 13 np., cźerwjeny 20 np., morchej 20 np., jėdźna loboda (Spinat) 55 np., ſoloſej 30 np. hlijcźała, zbóla 20 np., radiſki walcźe 12—15 np., cźerwjena rėpa 15—20 np., seleri 35—40 np., jabluka 15—40 np., łany wolij litr 1,80 hr., twaroh 35—40 np., kóſtała 75 np., kosaze mjaſo 80 np.

Wiki wežera w Khorczebuſu. Butra 2—2,10 hr., jeja 10—11 np., twaroh 30 np., howſajze mjaſo 0,80 hr., hacź 1,20 hr., cźelaze 1,20—1,30 hr., ſłopjaze 1—1,20 hr., ſwinjaze 1,10—1,30 hr., ſyra płeczijna (Schinken) 1,60 hr., ſuschjeny połcź 1,40—1,60 hr., ſchmalź 1,30 hr. łany wolij litr 1,60 hr., hliny 1,40 hr., hacź 1,80. Sa ſchcźuki 1,20 hr., karpy 1,40 hr., młode holbje 90 hr., ſiwe kury 2,50—3,50 hr., khapony 3—4 hr., morchej 10—15 np., jėdźna loboda 50 np., cźerwjeny kał 15 hacź 20 np., běrny zentnaŕ 3 hr., jabluka 40—65 pj.

Na ſwinjaze wiki w khorczebuſu wežera ſchtwórtk běchu pśichinali 1132 proſtatow a 71 běłakow. Te płaczachu:

proſtata małe 20—25 hr., srėnje 25 hr. hacź 30 hr., wulke 30—35 hr.,

běłaki małe 35—55 hr., srėnje 55—80 hr., wulke 80—110 hriwnow.

Wiki wežera w Shorjelju. Butra 1,05—1,10 hr., jeja 9—11 np., jėdźna loboda 30—35 np., cźerwjeny kał 12—20 np., běły 10—18 np., morchej 10—15 np., zybła 12—15 np., běrny 3 np., seleri 20—35 np., howjaſe mjaſo 0,80—1,10 hr., ſwinjaze 1—1,35 hr., ſmjerſke 62—76 np., jabluka 40—60 np.,

Na pśichedań.

Jaloiza, rauſchopruſka, blisko k cźelenju **w Rakezach** 37. **Deſti,** khójnowe, rjane žuche, w Nowoſližach cźo. 5. **Kolo** muzaze, w Kamjenzu na Dźiwadłowej haźy 5. **Kosy,** nowej dójzy, we Luwowcźanach cźo. 19.

Sćo pytaja:

Konditorſki a pjekaŕſki, wuſtojny, Zuſchka we Wósborku. **Holza ſa dom,** pjekarnju Friedr. Dehme w Drjezdźanach-A **Cźeſkliſkaj wuczobnikaj,** twaŕſki mischtr Schneider w Njedźischcźe.

Zutrowna holza k 1. meji, Mezechowa w Kamjenzu na Budyschkej dróſy 75.

Škrowe depeše.

Barlinſke produkłowe wiki, dźenża dop. 1/211 hod.: Wiki žu mało rozwite, wobłhod je žnadny. Tendenza mėrna a ſtajna.

Dop. 3/412 hodź.: Wobłhod je dale žnadny. Žadanja žu wyſoſsche. Tendenza mėrna, kruta.

Płaczijny na Barlinſkich produkłowych wikach.

Zito a wołijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, ſowat 100 kg, płaczijny po ſtotej hriwnje.

	8. 4.	7. 4.		8. 4.	7. 4.
Pśicheńza	279-283	279-283	rapš. wołijſki	15,00	14-14,00
rožka	171-177	171-177	poch. melasa	—	—
nałėt. ječmjeń	177-193	177-198	ſėmjeńa	31,00	31,00
nał. ječmjeń	150-163	150-163	běrnjeze kužli	15-16,00	14-15,00
wowſ	192-205	192-205	bunu	21-23,00	21-23,00
kukuriza (Mais)	163	—	wołs	30,00	30,00
pśicheńzn. muka	25-28,75	25-28,75	łany wołijſki	19-19,60	18-19,50
rjana muka	24-26,75	24-26,75	mórske łupiny	11-12,50	11-12,50
pśicheć. wotr.	11,00	11,00	lolte łupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	11,25	11,10	ſyno, 50 kg	3,40-4,00	3,30-3,50
rapš	—	—	ſiwina, rjana	1,00-1,80	0,90-1,50
kure ſymjo	—	—	" pśicheć.	1,00-1,60	0,90-1,40
ſyć	23-25,00	22-25,00	" wowsina	1,00-1,80	0,90-1,45
pjelušchi	21-23,00	21-23,00	" jedne	1,00-1 45	0,85-1,80

Płaczijny rėſneho ſtotu na Drjezdźanskich kótnych wikach.

8. hapryle:

3 woły, 7 bykow, 13 jałowjow a krowow, 408 cźelatow, 91 wowzow, 515 ſwinl.

Woły, byli, krowy a wowzy běchu we wikowanju žłabotohodła žo wėſte płaczijny njepostajicźim.

Płaczijny ſa

cźelata: 2. 88—91, 3. 80—85, 4. 75—79, 5. 60—70;

wowzy: 1. 50—53, 2. 44—48,

ſwinie: 1. 82—83, 2. 79—81, 4. 77—78.

trajnje. Žadaja žebi, so by žo dźěłaćeli cłaš podlěšchił, byrnjež dźěłej dźěłarjow móżno njebě, so žwožim dźěłaćerjam polne 48 hodźin dźěłać dowasche. Tole žadanje pokasuje znaty njerosum dźěłodawarskich nahladow w prašchenju dźěłaćeskeho cłaša. Je to ludohospodarska hłuposć, hdyž chodźa ſ mjenje dźěłaćerjemi wjazy dźěła dokonjeć, mjes tym so tyšnjazy ludowych stawow bjes dźěła na drohy steja a dyrbi jich stat a dźěłaćerjo se žwojimi pschinoschkami podpjeracź.

Nadděh pschedewsaćelow měri pak žo wožebje pschećiwo postajenjam wo dowoleńcy (Urlaub) w dotalnych rěčenjach. Stare rěčenje swěšći temu, kiž je w jenej dźěłarni łěto dźěłał, schtyri dny dowola, kiž postupi hač na dźewjeć dnjow sa teho, kiž dźesaća lět w žamknjej dźěłarni dźěła. Pschichodnje chodźa pak dźěłaćerjam hakle po dwěłetnej dźěławosći tři dny a po kóždym dalschim rěče dźeń wjazy hač do schěsć dnjow po pjećlětnej dźěławosći hač. Nimo teho žadaja žebi, so by žo wikelanski dźeń (Stichtag) sawjedł, tak so praktiſy dobry dźeł dźěłaćerjow hakle po tšjoch lětach dobrotu tšjoch dnjow dowola wuživa. S tym pak hischće njeje dosć, nowe rěčenje dyrbi sćěhowazy paragraf dostaćź.

„Połožju dowola dźěłodawaŕ po kóždoćasnych mdowych hadźbach saruna a to sa wschěch dźěłaćerjow po jich hodźinskej mdźe. Dźěłarnje, kiž žu sa cłaš wot 1. oktobra jeneho protyčneho łěta hač do 1. hapreje druheho protyčneho łěta dłeje hač schtyri njedźele zwjeſćile, nad kotrež žu dłeje hač wóšom dźěłowych tydźenjow wschо w hromadze mjenje hač 30 hodźin wob tydźeń dźěłale, maja prawo w protyčnym rěče, do kotrehož 1. hapreje padnje, próšdninam wupadnyć dać.

Wothladawschi wot wschěch hewaschich paragrafow, kiž tu hischće žu, so bychu dźěłaćerja wo próšdniny pschinježe, dołhaha hižo horjekach naspomnjeny paragraf, so by wschě próšdniny k niczomu sčinił. Wobhladamy žebi firmy kaž William Kempe w Měrkowje abo karolinowniju a schamotownju w Adolfikej Hěrje, schamotownju we Mětrowje a pschede wschěm pak schamotowu dźěłarniu w Thonbergu, dha doźiwimy, so wob łěto 2—4 krócź wosiewsieja, so njedźěłaju a wulki dźěł łěta krótko dźěłaja. Druhi dźěł łěta pak chodźa pschewjele dźěła žebi wunusowacź.

Žadaja žebi potajkim, so bychu žo midy wottwarile a so by žo dłeje dźěłało, so bychu próšdniny indirektnje wotstronicź mohli. Pschećiwo tymle naprawam budźa žo dźěłaćerjo wohnjokruteje industrije w šerbſtim kraju se wschěj rasnoſću wobaracź. Dźěłaćerjo ſ Pančźij, Kukowa, Wotrowa, Sejća, Lejna, Khrósćij a wokolinu budźa žo sobotu 10. hapreje w Pančźankim hoſćenzu ſ tejle należnoſću saběracź. (Hlej nawěſchtk w dźensnischim čišle). Sserbšan dźěłaćerjo, kotříž ſkoro wschitzy k wohnjokrutej industriji pschiſłuſcheja, chodźa dopředka pschińcź a nochodźa žebi wot dźěłodawarjow žiwjenje pohubjeńſchicź dacź. Tak sčinja jo ſke wotpohłady dźěłodawarjow k niczomu.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** Wulke pschekchiwjenja žu pola Krala Biedricha-Augustowych mlynow wotkrył. Jedyn prokurist je nětkle 22 000 hriwnow pschekſchiwił.

* S **Lipska.** W oktobru ſańdźeneho łěta murjerja 27-létna schijerka kožuchow Kalauchez ſ Lipska wobjimasche. Pschi tym jemu ſe sadneho dybſaka listowniju ſe 120 hriwnami wucześe a mějeſche žo pschi pschichodnej ſtadnoſći ſ procha. Posłjšicho pak ju murjeŕ sałžo ras ſetka a da ju kajeź. Lipsčanſki hamtſki žudnik łuboſćiwej padajschnizy 8 měsazow jastwa naměri.

* S **Kamjenitz.** Schofera, kiž bě wutoru do jutrowa na Annabergſkej dróży 35 létneho muža pschejěł, je polizija sajała. Lokomotywlny jěchaŕ je wěſty jěchaŕſki wucześ Liebert ſe Neukirchena pola Kamjenitz.

Přilopk.

* **Piwopiežy strajkuja.** W połnocnej Bayerſkej žu piwopiežy do ſtroika ſtupili. Se ſtrajkom chcedźa žebi wunusowacź, so by piwowe płaćišny poniža. Hižo k jutram žu ſtrajkowacź ſapoczeli a njechadźa pryedy kapli woptacź, dóniž piwarnje tuńſche piwo njewarja.

* **Kościowzaj w murí.** W Bodersbergu w Hornich Frankach pschi pschewarjenju hoſćenza w jenej muri ſtejazaj kościowzaj ſamurjowaj namakachu. Jedna ſo we wožobje, wo kotrymajž w žiwjenje pschińdźe, 612 twarjenjow žo ſapuſći. 4000 cłowjekow je bjes bydlenja.

Najnowše z cyłeho swěta.

— **Schkowa powjeźej wo wjedrje ſa jutſje žobotu:** Po zyłej Němſkej so pschemjenjuje wjedro. Deſchcź wožebje w rańſchim dźelu Němſkeje. Po zyłej Europje daloko rospschestrěne deſchcźer, jenož w połodnju rjenj, w ranju ſnya.

Na Mittenwaldſkej elektriſkej żelesniży w bayerſtich Alpach je žo na cźarje mjes Garmiſchom—Reutin ſchtwórtk cźežke njeſrjeźe ſtako. Lutowańſtich pschicźinowo dla bě na lokomotiwje jenoj żena wožoba. Pschi jeſdże lokomotiwnik lokomotiwine wukhodne durje wocźiniu, ſo by nětchto na zyłe porjeźił. Pschi tym je žo jemu hłowa sawjerćeła a won je ſ lokomotiwy padnyłſchi ſ cźežkej ranu na hłowje bjes wědomja leżo wostał. Cźaſ ſ pschezo wjetſchej ſpěſchnoſću do dola cźerješe. Tehodła cźaſowy wjednik ſa nuſowe ſpinadło ſeźahny. S nahłym ſaſtajenjom lokomotiwa ſ kolijow wuſtoczi a nětkle meter hłuboko do pſcherowa ſjedże. Stěđowacy bremzenjowy wóz a tři wožobowe wozy žo ſtrěcźichu. Schěſcź wozobow žo cźežko ſrani a žo ſe ſanitarnym cźaſom hnydom do Garniſcha dowjeſe.

*

We ſwižu ſ wotkrytym tajneje hakenkreuzlerſkeje wojerſkeje organiſazije w Cźěchach žu žo redakcija němſkoſocialiſtiſtich nowin w Opawje a někotre wobydlenja w Prahu pschepytałe.

*

Pschi wotpalenju jutrownego wohnja w Botropu pola Eſſena bě njeſnata wožoba rosbuchadło do walcźiny tykła. S jeho rosbuchnjenjom žo dźeſaćěteny hólc mori, dwě žonje žo cźežko ſranjeſchcźej a někotre wožoby lohko.

*

Bolharſky k ſmjerći ſaſudźeni cźekujenjcy, Atanažow a druhi wjednicy bolharſtich ratarjow, žu žo pschećiwo wuſudźej pižomnje powołali. Wěz žo kaſazyſkemu ſudźej pſchedpołożi.

*

W San Luis Obiſpo ſrjedu dopołdnja błyſk do ſchtyrjoch petrolejowych kótleſchcźow, Union Oel Company ſłuſchazych, dyrí a ſapali. Kótleſchcźa 3 700 000 barilow petroleja wopſchijachu. Sto ludźi naſypy naſypaju, ſo bychu woheń wot pjeć dalſtich kótleſchcźow wotdźerżałe. S rosbuchnjenjom žo zyłe měſto ſatſchaſe. Tutón woheń je najwjetſchi w dotalnych ſtawiſnach petrolejoweje industrije.

Swójbne powěſće.

S ſ l u b j e n i : Fridła Furſchikez w Budyſchinje ſ Rudijom Grunewaldom w Charlottenburgu. — Hildegard Schmidtez w Lipſku a Reinhold Elkner w Cźeſwjenych Nožlicach. — Wiktoria Buchmannez w Jſoru a Jan Lund w Niſkej.

S w ě r o w a n a j : Gerhard Bětnaŕ ſ Hilźu rodź. Heymannez w Bikhowjcach.

S m r ě ć a j : Knježna Khrystina Bränerez w Budyſchinje. — Bjedrich Albert Hanak w Bikhowjcach, 57 lět. — Pawlina ſwud. Schołcźina rodź. Krygarjez we Wojerezach. — Hana Kałcźowa rodź. Ludwigez w Schtrobitzach p. Khocźebuſu, 54 lět. — Marja ſwud. Noßakowa rodź. Fichterjez w Khocźebuſu, 55 lět.

S m r ě ć i : Hańža ſwud. Wirthowa rodź. Kſchiżanez we Budyſchinje, 75 l. — Hana Rychtarjez w Budyſchinje. Hana Hotajſowa rodź. Labiźa w Hnaſchcźach, 69 l. — Ernestina Symez w Budyſchinje, 39 l. — Erwin Scharrer, pſchekupc w Hródku, 27 lět. — Hermann Breitkreuz ſkałk w Hródku. — Bjedrich Hans ſ Criegern nad Thumizami a Sprembergom, 88 lět.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Ssudnizy žo pschešadźuje ſa hotowy pjenjes:

Sobotu 10. hapreje 1926, dop. w 10 hodź. w Hajnizach (na łupjenje ſmjłšeni ſeidu žo na gmejſnim hamcźe tam): brašowy khamor, dertiko, wulka ptacźa klětka, 2 małej ptacźej klětzy.

Ssudniſki wukonjeŕ hamtſk. ſudniſtwa w Budyſchinje.

Pod cźišłom 70 towaŕſtwoweho regiſtra je žo dźenża *towaŕſtwo: Turnaſſe towaŕſtwo za Hornju Hórtu* a wokolinu ſe ſydłom w Hornjej Hórzy ſapiſało.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ zeńdźe so dźensa pjatk, 9. 4., wjećor 1/2 9 hodź. k spěwnej pruzy w kat. towaŕſowni. — Bratŕa, ſotry, přińdźe wšitcy — ćas khwata, swjedźeń so bliži. Předsyda. Dirigent.

Delni Wujezd. Jednota Sokoł změje sobotu, 10. 4., zwučowanje. Kruta winowatosć kóždeho je, zo přińdźe. Po zwučowanju je krótka zhromadźizna, na kotruž so też pasivne sobustawy přeprošuja, dokelž mamy ważne wuradźowanja.

Hrodźišćo. Tow. „Zerja“. Mužscy spěwarjo maju sobotu, 10. 4., wjećor we 8 hodź. w Njechornju pruhu. Nuzne pak je, zo wšitcy mužscy přińdu. Přidawk ze „Spěwaŕskich“ ma so sobu přinjeść. Dirigent.

Jeńkecy. Nam wuhotuje přich. njedźelu (11. 4.) serb. tow. „Sołobik“ w Lehmanec hoścencu rjany serbski wjećor ze spěwami, dźiwadłom a rejemi Też wšelake sokolske předstajenja budźa so poskićić. Prosymy wšěch Serbow a serb. towaŕstwa naše wokoliny wo bohaty wopyt. Započatk w 7 hodź.

Kulow. Serbski dorost a cźłowuzwučowaŕski wotrjad změja njedźelu w „Kěžoru“ hłownu zhromadźiznu. Předsydstwo.

Lichań. „Zernička“ změje přich. njedźelu, 11. 4., pop. z dypkom w 4 hodź. pola Rudolfec hłownu zhromadźiznu. Nowowólby, zlićowanje, rozprawy pokładnika, namjety. Wšitcy maju přińć. Hosćo a nowe sobustawy su nam stajnje witani. Předsydstwo.

Malešecy. Jednota Sokoł w Malešecach a Porśicach zmjetej přichodnu sobotu wjećor we 8 hodź. hwizdanje.

Minakał. Serb. tow. „Statok“ ma přich. njedźelu, 11. IV., pop. w 4 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Dokelž budźe so wo jenym bliššim swjedźenju jednać, prosy so, zo by kóždy sobustaw přišoł. Předsydstwo.

Sowrjecy. Serb. tow. „Sołobik“ a „Sokolski wotrjad“ wuhotujetej přichodnu njedźelu, 11. haprl., we Lehmanec hoścencu w Jeńkecach serbski wjećor ze spěwami, dźiwadłom, sokolskimi předstajenjemi a rejemi. Započatk wjećor 1/2 8 hodź. Bohaty wopyt so wočakuje.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerſ w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarſki dźěł: Arnošt Bart w Brěžyncy. — Za nawěſchi: G. Janak w Budyšinje

Zwjazk fabrik. dźěłaćerjow Němskeje
zarjadnistwo w Budyšinje.
Sobotu, 10. hapreje 1926, wjećor 1/2 8 hodźin
w hoścencu w Pančicach
zhromadźizna
našich sobustawow z Pančic, Kukowa a wokoliny.
Dźeńſki porjad:
Wuprajenje k tarif. wojowanju wohnjokruteje industrije Ref. kol. Jeremias.
Prawizniske prašenja Ref. kol. Salomo. **Wšelake.**
Wo bohaty wopyt prosy
wjesne zarjadnistwo.

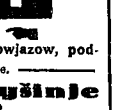
Kupujće polstrowane meble jenož pola rjemjeſlnika!
Sezelongi z krasnym počehnjenjom wot 35.— hr. sem
Patentowane matracy z podkładź. wot 40.— hr. sem
Sofy, z plišom počehnjene wot 90.— hr. sem
Při hnydomnem płaćenju 10% rabata.
Schulze & Zernick, tapeccźarnja w Budyšinje
Kralowski wal čo. 3 prjedawšt lacźeret.

Walter Fuhrmann w Budyšinje
při Mjasowych jětkach čo. 8.
poruča
symja k wusywam a symja za zwěrinu
Tunje płaćizny!

Dla mało městna
su na předań
blida k pisanju, sofy, blida, portlery a druhe, zaškleńcowane wobrazy, mjez druhim 1 wulki zbožnik
Bliže zhoniće pola
Juwelěra Jung-a na Serbskej hasy 61.

Najlěpše cychi, wupjerki
běłe a pisane
trěnja a trěnćka košlace sukna
po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku
A. Bokelmann nasl.

Frauen
Poručam swój wulki skład
přepaskow, měsačnych a předpadowych powjazow, podpołožkow. Sym radłubje k radźe.
Wagnerowa w Budyšinje
před Sulešskimi wrotami čo. 9.

10 zamčnjenych koni
mjez nimi por 4 lětnych lohkich oldenburgskich walachow su po cyle tunich płaćiznach na předań
Pawoł Wels
konj. wikowaŕ na Třełanskej dróży 6.

Nawěštki přinjesu wužitk!

Ruby na blida
zofy, pikrywy na blida, płachty k wodźewanju ložow a truhłow najnowše přikłady, tunjo
K. Erler, w Budyšinje
na Žitnych wikach 11

Najł. Elderski tuchy twarožk 9 puntow = 6 hr. franko (Dampfkäsefabrik)
Parna twarožkowa fabrika Rendsburg.

Róže
Płamowe róže do zahrody 10 št 3.60 hr. 25 št. 8.50 hr.
na row, přezymske, 10 št. 3.30 hr. 25 št. 8.— hr.
na balkon: 10 št. 4.— hr. 25 št. 9.— hr.
Wobsadźenju rjadkow 10 št. 4.— hr. 25 št. 9.— hr.
k wotrěsanju do jatwy: 10 št. 4.— hr. 25 št. 9.— hr.
wijate róže: št. 0.60 hr. 10 št. 5.— hr.
Wysoke róže:
wysok. króny 1-1 1/2 m st. 2 hr.
„ „ 0,75-1 m št. 1.75 h.
Žarowanske róže:
wysokosć króny.: 160—2 m štuka 3 — hr.
Na doběrku (Nachnahme) abo doprědka zapłaćenje.
Illustr. liſćina płaćiznow po přeću darmo.
Fa. A. Paulsen
štomowa šula
Kaltenkirchen i. Holst.

Ratarjo wuréźajće sebi moju adresu! I
Přinjesu wšo waše wupłody
na Barlinske wiki
Chcećе-li wysoke płaćizny docpěć, tak płasće mi hišće dźensa. Wróćny porto ma so připołožić.
Else Schulz, Berlin N 54
Zehdenickerstr. 11 II.

Strympy, rukajcy, šatki za cźěsne dźěći.
W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9.

Kupujemy kóždu dźěłbu
dźěła
wot burow za hotowe pjenjezy. Pokazka ma so sobu přinjeść.
Schulze & Zernick tapecirarnja w Budyšinje
Kralowski wal 8, přjed. lacźaret.

Vogtl. gardiny
mtr. 45 pj. wumjelske gardiny 3 m Madrasowe gardiny 3.50 tkaniny za witraže wot 65 pj. sem
Erler, na Zw. Lawskej hasy 10.

Składnostna kup!
Někotre **mužace a žonjace kola** su jara tunjo na předań Max Seifert w Budyšinje na Kamjenitnej hasy 29.

Sórcuchi z kožaneho sukna tunjo. K Erler Žitne wiki 11

Wujki
kupuje stajnje a přińdźe po nje sam.
K. Polak, Oppach.

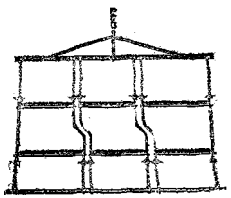
kimi rolami w nalěcu potom wjele dźěła nimaš. Trjebaš je jenož jónkróć pschewlóčeć a zwalkować a hižo móžeš pyć. Sa tóždu rolu wschak njemóžemy pschezo jenajše prawidła wukazać. Wjele zależi na wobdźěłanju role, kajše žně móžemy na polu wočakować. Hdyž rolu derje wobdźěłaš, wosjanje w njej stajna měra wjakši a powětra. Póda so j tym na dožiwanje waschnje hrěje a dawa też rostlinam w prawym czasu trěbne žiwiny.

Podamy nětko někotre kjowa, kak huste mamy wuzyć wać. Wjele naschich maschi hospodarjow wschak hischcze djenžni dhi dźeń i ratu žyje. Druhdy wschak so to hinak njedodźi, ale ruczny žywy je je schkodu za hospodarja. We jenej wjzy, hdźe swjetscha hischcze mali ratarjo bydła, kotřiž maju znadź po 15—20 jutrow role, njeměchachu lěta 1920 hischcze žaneje žnjawy. Tjto i nich kupichu žebi nowu žnjawu. Sa tři lěta wo czaš inflazije běchu se žwojeho žnjenitneho sorna tclko wulniowali, schtoż jich žnjawy płaczachu. Nětkle ratarjo pak hischcze je žnjawu pschehuste žnja. Wjele wjazy bychu mohli hischcze nalutować, hdyž by so stajnje jenoż dobre žnjnjo k wužywej trjebało. Na 1 jutro role dožaha 30—50 puntow wowsa a to za tym, kajka je rola abo kaž žy hnojiš.

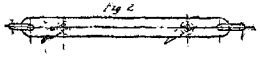
Nalětni jeczmjeń dyrbiš wšo nječhto huschtschicho žyć, dokelž so malo pjenkuje. Jeczmjenja žyje so na 1 jutro nětdże 50—70 puntow. Mnohy ratarjo wschak też nazymske žywy psche huste žyja. Hdyž lětża druhdy na někotre najmjńe žywy hladamy, njewěmy druhdy, hacj je to kuka abo žitny łahoń, tak huste su někotre žita wožyte. Wobeběe žita so we tajkilem nalětnim czasu jara derje pjenkuja. To by hižom ½ zentnarja wužywna na 1 jutro dožahało. Někotři ratarjo pak žyja samo 80 a 100 puntow. Hospodar ma i tym dwoju schkodu. S prenja i tym pschenjele žynja pschetrjeba a i druha žito žlabe we žlomje wostanje a so borzy lehnje, pschihódźeli płodny czaš. Najmjńtu pschenżuz mózech wšo nječhto huschtschu žyć, dokelž so tak njepjenkuje jako rózka. Dale masch też na to dźiwać, hacj žaznu abo poźnju druźinu žyjesch a do kajkeje role žynjo wužywasch. Wazy hacj 60—80 puntow na 1 jutro pak njeradźimy žyć. Chcemy też hnydom nječhto wo selenej pizu naspomnić, na psch., kak huschtu mamy tu žyć. Mnohy naschi ratarjo hižom wjazy lět dołho luzernu jako selenu pizu žyja. Luzerna poschczuje 6 lět sazobu (kotrej wubjernu pizu. Ke luzernje masch wozebje hluboko swarać a nječhto hódnje wapna namjetać. Luzerna žaba jara hluboko se žiwitnimi korjenjemi a pyta žebi hluboko w jemi trěbne žiwiny. Je to wozebje schwarna piza we žuchich létach. Na dźeczelnischczach ho we žuchim lěże borzy dźeczel wuzmali. Luzerna pak je we tajšich létach stajnje selena, dokelž ji wloha dožaha. Tola też luzerna po někotrych létach pócznje hinyć. Njerodź na polu luzernu najbóle niczi. Tuž masch ju w prěnim rjedże wo prawje czište polo staracz, dźeschi-li luzernu žyć. Najšepe ju czi luzerna po wobkapanjach radźi, dokelž ju tajše pola najeschischische. Wožyj na psch. nalěto na běrnischczo abo rěpnischczo prawje rédko jeczmjeń abo wowš. Do njeho wožyj też hnydom luzernu. Zbytu měschenżu potom, hdyž je wowš abo jeczmjeń žuju dostał, wožjerj, so by ju luzerna njerzjebawschi njedušyła. We septemburu masch potom hižom prenju luzernu. Na jedyn hektar (3½ korza a 4 jutry) masch žwjetscha 24 kilogrammow czišteho luzernoweho žynja žyć. Najrjeńschu a najhuschczischu luzernu jakhowasch, hdyž ju derje wothladasch. Nalěto masch luzernu derje wločzeć a hrabacz. Wchelaka trawa mjes luzernowymi pjenkami jeje wjele saduży. Najwjazy czi luzerna we druhim a tśeczim lěcze wunjeże. Sa pjerj lět po wužywje dyrbisch staru luzernu znowa pschewarać, hewak czi pschejara i njerodźu jaroicze a proża ho wjazy njepłaczi. Luzerna žada wschak też nječhto hódnje pichikupneho hnoja. Na 1 hektar dawaj 6 zent. domaschczowe rudy (Thomasmehl), 10 zent. kajnita, 6 zentn. 40% kalijoweje žole a pjedy toho 40 zent. palenoho wapna. Wjele wschelakeje trawy w pizy j czasto i winu, to ju nam druhdy jelena piza njeradźi. Kóždy ratař, kotryž stajnje dźeczelowe žynjo je žwojich žantžnych polow wužywa, czini zyle wopaki. (Skónczenje pschichodnje.)

„Kuttruf" rólny šleprowak.

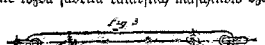
Sa ratarja je ważne, so wjedro w běžnym lěcze dopředka znaje. Němske ratarske towarstwo twdawa tehodła běžnje wunoschki pschepytowanja Berlinskeje wjedraźnje, kiž su něhdże na 6 mězazow dopředka wobkrócżene. We januaru pschipowědasche wjedraźnja nalěczo, kiž je j wopředka mokre a kónczenje czopke. Nalěczo dyrbi po jeje wócżeczenju hotze a žuzke lěczo jeżehowacz. Tole wéschczenje zakožuje so na wobkedźbowanje žylnych blakow na žlónzu a dołholětne nasłanjenje.

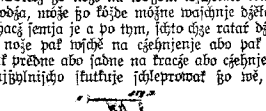
Ratař dyrbi so tohodła prózowacz, so by žywam seminu włožnosez, na kotrejž je semja bohata, idźerżak. To może dozpěcz, hdyž rólny schleprowak wužije, pschetoż su swědczili, so mějesche rola w bróžach 11 měrza jenoż hischcze 16,73% włožnoty we žebi; rola, kiž bě w nalěcu włóczena, mějesche 17,18% włožnoty a rola pak, kiž bě je schleprowakom pische-

dźana, wopschijesche 18,56%. Ratař, kiž lětża rólny schleprowak wužije, idźerži rostlinam seminu włóżnosez a smeje dobre žně. Sa rólny schleprowak wot lěta k létu na ważnosczi dobywa, widźimy i teho, so jón dźenżnischi dźeń nimale kóžda fabrika ratarskich maschinow dźěła. Wěsze

žu tohodła też wschelakore twarjedźenja, lěpsche a hubjerschche. Jako najlěpschi schleprowak možemy drje patentowany Walter Sackowy rólny schleprowak „Original Kuttruf" mjenować. Pschetoj wón je jednory, ale hodži so na wschelake waschnje trjebacz a wschelako skutkuje. Sómy to hižo raz w „Serbskim Hospodarju" bliże wopisali a wobrazy wo tym pschinjesli. Schtóž jón wobhedźi, jón khwali. Dokelž so noże na wóżkom wschelake waschnja jeżadźacz hodźa, może so kóżde możne waschnje dźěła dozpěcz. Sa tym hacj semja je a po tym, schto chce ratař dźěłacz, bawaja so noże pak wschě na czehnjenje abo pak wschě na kraczе, pak prédne abo sadne na kraczе abo czehnjenje saschtajicz. Najžylnischo skutkuje schleprowak so wě, hdyž so

wschě noże na kraczе saschtajene, najskłabischo pak, hdyž wschě noże prěki steja a schleprowak znak leji. Grat może so potajkim na czežku a na lohku pódże jenak derje trjebacz. So włóżnotu w jemi lěpje zakhowa, skutkuje grat pichihódnje na zhadźenje žywow. Dokelž je semja swjercha dróbna a mjelna, sadźěwa, so włóżnota i kiterkom do powětra wustupuje. Tak je po wjedrownych powěsczach jara ważne, so rola w lěcu se schleprowakom wobdźěła.

„Kuttruf" schleprowak je dostacz pola naschego serbskego krajana Bjenady (w firmje Bjenada a Pjetasch) we Kamjenzu, kiž ma też Schurigowy pług, po kotrymž hižo w Serbskim Hospodarje pisachmy, na pschedań.

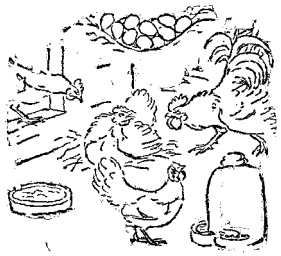
Časopis za serbskich ratarjow.

Čisło 15 Budyšin, 9. haprleje 1926. Lětnik 33

Dźesać kaznjow při nasadźowanju.

(S wobrasomaj.)

Blahowarjo pjerjiny žu ważne sadźby postajili. S nich chcemy podacz j tuttych sadźabow sjednoczenych 10 kaznjow.

1. Wuběr jenoż czerstwe, derje wutworjene jeja jeneje druźiny k nasadźowanju. Te njeżmělе starsche hacz 10—14 dnjow być. Wuběr jeja jenajsche wulkosze j sażnej, hladkej a derje wutworjenej schkorpawu. Wone dyrbja derje wopiodżene być. Kokoch, kotraż je jeja snjeżka, je dyrbja za żelene dostawacz.

2. Wuběć jenoż měrnu starschu patu czežkeje druźiny. Derje żedża a lahnu Orpingtonske, Wyandottske; lěpsche žu hischcze te po khaponu židźentkotseje kokosche a kokosche Wyandottskeje paty. Pata dyrbi derje wukormjena być. Kukurizowa (majsowa) piza wutwabi kokanje. Dobra pata njeje spłoščiwa, je-li žo jej swopředka, ale żenje niz wot sejadu blišich.

3. Dżerż na to, so pata njeby njerodże měra. Pjedy hacz patu nażadźujesch, pschepross pjerjo j czerstwym perstikim prachom pische pschekasanżu pak j wapnowym prochom (Kalkstaub), tobakowym prochom ab. Prosch tute žredki niż po pjerju ale do pjerja. Też hnězdo patu wobarmuj że żamymi žredkami. Kury j wapnowymi nohami (Kalkbeinen) žo ja patu njehodża.

4. Njenażadźuj patu w kurjeżu. Tam je sa nju pische wjele njemera. Też žo stanje, so druhe kury do hnězda nowe jeja strjeżu.

5. Pschiprawuj hnězdo k nażadźowanju po pschinjesenych sażadach. Do spody położ dorn. Hnězdo njech je nikke je žkomy a žyna. Sałoż je we czemnym a derje wobarmowane.

6. Njepokładuj pische wjele jejow. Kotreż jeja pata wobžywjeż njesamože, žo słaża.

7. Patu wobstaraj porjadnje. We žiwoim czażu, stajnje porjadnje a j dypkom dyrbisch jej sorna žypracz. Pata wuběhny tak j hnězda, so jej j lěwej ruku pod brjuch sażdżesch a jeje pajorki sapschimnjesch, prawu ruku położ jej na khribjet. Tak žadź ju 15 njenschitnow dołho na dwór, so mohła žo tak pschebehnyć. Dawaj jej jenoż sorno. Selene a židku piza jej dawacz, njeje radno. Też dyrbi stajnje czerstwu wodu dostawacz a jej móżno być, so popjelkacz.

8. Wostaj tak wjele hacz móżno patu bożebła na pokoj. Njewobežežuj ju, hdyž žo kurjatka dypaja. Pschi tym toka niczo pomhacz njemożesch. Kurjatka, kotreż žo mudrypacz njemóża, žu žlabe a tohodła ježeża wostanu. Jenoż jejotve schkorpawy hdyž a hdyž wotstroń. Prenje wudrypane kurjatka donjeż na czopke městno, so dychu wužkke a žo wunowe hrěwake.

9. Kurjatkam hnydom po wudrypanju niczo njedatwaj. Wone dyrbja a samóża 36 hodżin bjez pizu wutracz. Druhdy móża žo kapki jesběraneho mloka napicz.

10. Wschо, schtož je patu a kurjatka pschi lahnjenju abo dawanju, dokładnje wurjedž. Stare hnězdo spal. W kotschu (korbje), hdżež je pata lahnyła, njesmějcz kurjatka khowacz. Patu hischcze jorn pschepross i prochom pische pschekasanżu. Městna, hdżež žu žo wschi jalabnyle, pomjaj je zipżowym abo lanym wolijom.

Zahrodnistwo.

Plahujeze buny.

Wschě kuschčišny (Hülsenfrüchte) wožebje buny možemy na wyščelakich pódach plahowacź. Kuschčišny njejžu tak wumyžlene jako nětkotrežkuli rostliny a radža žo też na lóhšich pěsčojtych rolach bjes toho, so by jim pšče jara pohnojił. Wone nježdaju žebi wožebje wjele drohoho dušnyka, dokelž žame dušnyk z powětra črjerpaju, schtož zanym druhim rostlinam mózno njeje. Ninto toho kuschčišny hišče dale pódu wo dušnyk wobohacźa, dokelž tón dušnyk, kotryž žami njetrjebaju, we žowjich korušchkach hromadža. Tak žo po kuschčišnach druhe płody na taikej pódze derje radža, bjes toho, so by jim z dušnykom pohnojił.

Buny ženje pridy nježdaju hacź na sapočatku abo worjedź meje. Dočakaj, doniž žo pózdnje mrózy njeminu a doniž njeje zemja dospołnje pschehrěta. Bunam khłódna zemja njehowi a wone teź lohko zmjerznu.

Buny ženje pšchehušte nježdaju (na 1 ar 2 puntaj). Najprjedy maich wšo pódu dokładnje pscherjecź a pschedžěkacź. Najwjazy njeju kerčzite buny. Sa nimi žo teź na wikach najbóle praschaju.

Mokrotu zmjeju jako najlěpje „holsteinske parle“ (Holsteiner Perlbohnen). Schtóž na polu buny žada, ma je pravje rědke žadźecź a to ½ metra rózno, jo mohł je poždišcho derje wobkopowacź. Teź nježdaju je pšchehłuboko, žnadź 3—4 zentimetrow a do kóždeje dźery 4 buny. Tak bórzy hacź žu sejkbadźale, maju žo wobkopowacź. To ma žo 3—4 raźy za lěcźo wospjetowacź. Tak bórzy hacź žo młode buny z lóhła wotlamaju, mózeju je jako selene schčipacź. Poždišcho žu hižom pschejara wjerde a drjewjane a njejžu dobre. Buny žo teź kóžde lěto jenak njeradža. Radža-li žo buny derje, naschčipaich žamo ja jene lěto 2½ zentnarja na jentym aru. Ssadźesch-li na polu niške buny, mózeju teź mjes nimi hišče rěpu abo šmětkojty kał wobžadźecź. Hdyž žu wschě buny jeschčipał a žane wjazy młode na kerčzach njerosu, mózeju selo jowutorhacź a słotej sdawacź. Taike bunaze selo je wožebje dejnym krutwam jara wuzitne, dokelž potom cźim lěpje deja.

Plahowanje měrnika (Sellerie).

W nětcźichim cźasu mnoży hospodarjo abo měšcźelso małych sahrodkow wjele seleniny plahuja. Snata a dobra selenina je měrnik. Wožebje we městach žo wjele za nim praschcźeja a jón droho zapłacźa. Naschi hospodarjo wschak jón tak prawje z łóschkom njeplahuja, dokelž kaž praja, žo jim žwjetscha njeradźi. Teź w žewjernej Němiskej (Norddeutschland) žo měrnik bóle plahuje hacź w Južnej (Süddeutschland). W žewjernej Němišej jón jenož we sahrodach njeplahuja ale teź zyłe sahonty z nim wobžadźeju. Plahowanje měrnika na polach pak je tohodła wunoschne, dokelž je drohi. Mnoży plahowarjo wschak žebi z nim w sahrodach wschu móznu prózu dawaju, tola z wunoschkom nježdu spokojom. Tuž žo mnoży praschcźeju, kak je mózno, so by cźi, kotrejž na polach měrnik plahuja, z wunoschkom spokojom. Plahowarjo we žewjernej Němišej na jene pruske łutow (to je 2500 kwadratowych metrow) 18 000 žadźenkow wužadźeju. Hdyž žu polo derje wobžadźeli a pohnojili, dostanu ji njeho 16 800—17 400 schtuk radnych kułow, kotrejž móža bjeze wschoho na wiki dowjesćź. Sa kopu placźa wikowarjo w tamnych stronach 6—7 hr. Tajkemu plahowarjej, kotryž je na 1 jutru měrnik plahował, wunježe to létnje 1500—2000 hr. Sa měrnikom wschak druhdy hižo na polu wulka torhańża. Schto pak mamy nětko wožebje pšchi plahowanju měrnika wobkedźowacź? Mnohim plahowarjam wschak žo tohodła měrnik njeradźi, dokelž prawe waschnje zpjeho plahowranja njeinaja. Měrnik je rostlina, kłuschcźaca do tych rostlinow, kotrejž wjele žele w žebi wopschijeja. Tohodła žebi won teź k žwojemu najlěpschemu wutwicźu wožebje wjele žele žada. S měitmami, tola jara srědka, hišchcźe dźiwi roscźe, tola to na tajkich polach, kotrejž maju wjele žele. Měrnik žebi potajkim k žwojemu dospołnemu wutwicźu dosćź žele a wody žada. Cźim wjazy žele a wody w měrnikej dawaich, cźim bóle cźi roscźe. S prěnja spominamny něschto, kak mamy z měrnikom w sahrodźy wobkhadźecź. Tón, kź wschitke pravidła nałožuje, nusne k jeho roswiwanju, teź dozpěje, so žo měrnik najlěpje radźi. Měrnik ma potajtim dosćź wody a žele dostacź, ma-li žo dosćź derje radźicź. Sšół měrnikej i hnójnizu abo druhim hnojom pschidawasch. Jako najthmańschi hnój k měrnikej je žo žwinjazy wopokasał. We žwinjazym hnoju je jich najwjazy njepschetrjebanych žiwinow. Tutón hnój potajtim najwjazy žele wopschija. Hnój pak nježdmječh hakle nałeto sarywacź, dokelž potom je měrnik jara hórki. K měrnikej hnój hižom najmnu sarjy. Hrjadki potom pšches žmu tajke pschenje leżo wostaj. Tak je mja w žmje derje wumjernje a hnój žo derje pscheparí. Na rjadki mózeju teź w žmje druhdy hnójnizu nałecź. Dale na rjadki cźasto drjewjany popjel nałypaj. Tón njenuju wjele kalija a draželnych želi (Natronsalze) wopschija. Hdyž žy j drjewjanym popjelom hnojił, tam měrnik jenož derje njerosźe ale teź wjele lěpje žłodźi. Nětkotsi wschak hakle potom j drjewjanym popjelom k měrnikej hnoji, hdyž jón žadźeju. Teź mózeju po dešchczu popjel k měrnikej nałypacź. Nimasch-li drjewjany popjel w domje, nalij w žmje harjenču želimu (Heringslake) na rjadki, abo namjetaj na nje nałeto cźerwjenu žel. Teź njesabudź j kalijom rjadku pohnojicź. W lěcźe pak žada žebi měrnik wjele wothładanja. Snajmjenscha kóždej dwě njedźeli nalij jenu hnójnizu. Dale maju žo wschě połojczne korušchki derje žwobrěsźowacź. Gewak wschě žiwiny we korušchkach žwostanu abo do nacźe cźerja a měrnikowe kule małe žwostanu.

Kaž žmy pridy hižom spomnili, plahuja j městnami wjele měrnika na polach. Měrnik žebi potajkim hłuboko pschedźekanu, płódnu a cźopłu zemju žada. Cźim tučźnischa a mjelnischa je póda, cźim lěpje žo měrnik radźi. Wožebje měrnik w włóžnej pódze najlěpje roscźe. Ssadźesch-li na polo měrnik, masch hižo najmnu rolu hłuboko pscheworacź. Najlěpje je, hdyž rolu na 60 zent. hłuboko vigolujesch (pscheryjesch) a žobom wjele hródźneho hnoja zarjyjesch. W žmje rólu tajku pscheworanu leżo wostaj a cźasćišcho na nju hnójnizu wož. Najważnische je wšo žywe hnojenje. Nałeto masch tajku rolu jenoj nitko pschewóracź, jo by žymika włóžnota j njeje njeczekała. Na to polo wjazy raźow pschewłócź, jo by pjerschcź pravje rosdrjebił. Na polo měrnik na kónzu meje žadźej. Zenje pak nježdaju na horzych žłónczitych dnjach, ale na zamróczenych a deschczojtych. Měrnikowe rynczki maju być 40 zent. rózno. Ssadźenki pak žadźej na rynczkach 35 zent. rózno. W lěcźe jón wjazy raźow žwobkopuj. To je wožebje nužne, jeli žo poczne njerość na polu rosschérjecź, pschedenwschčem po žywnych deschczach. Mnoży plahowarjo w awguscze rynczki wobjéždźuja, jo by měrnik w jemi njeselenił. S wobjéždžowanjom je měrnik teź wjele žywnischi a kucźischi. W Fendelskej měrnik do 20 zent. hłubokich rynczkow žadźeja. S tym ma měrnik wjazy włóžnoty. Na spočzatku augusta, hdyž žu dulki měrnika žnadź tak wulke, kaž žymjenitne bérny, žwobrěsuja mnoży plahowarjo wschě nabočzne korušchki. Teź wschě łopjena, kotrejž pjenkam błódk mjetaja, wotstroń. Wotstronicź maich te žwonka łopjena, a to ž tóždeho měrnika pjecź nadobo. Mnoży wschak měrnik, kotryž chzeda žebi pšches žmu thowacź, pschejahe won bjeru. Cźim bóle dny wotebjeraju a nozy pschibjeraju, cźim bóle měrnik roscźe. Sšłahe žmjerschi měrnikej nicźo njewadźa. Měrnik, kotryž chzejch pšches žmu thowacź, wschak dyrbjich hakle na tónzu oktobra sc žemje bracź. Hdyž žy jón je žemje žmuczahał, jemu pobocźne korušchki žwobrěsuj ale niz pschekrucźe. Łopjena wschitke hacź na najpóslednische pschi wutrobiczy žwotwjerecź. Na to měrniši do jamow, kotrejž žy do žemje wurył, do pěsta zahrjebaj. Tak žo cźi hacź do nałeza dźerži. Najważnische je potajtim za měrnik hłinjana, wložna póda, hnojenje z drjewowym popjelom a zaworanje hnoja hižom nałymu. Hdyž nałeto hnojischi, to cźi jenoj do sela cźeri ale njerostu žane kule.

Kajke družiny pak žu nětko najlěpsche. K plahowanju we sahrodach khwala žebi wožebje tři družiny. Je to Pražiki a Naumburgski hobrski měrnik a hrótki łopjenaty Erfurtiski. Wožebje žo Pražiki hobrski pola naš jara derje radźi. Nětkotre kule dozpěja žamo wahu do dweju puntow. Teź Erfurtiski wschak žo dosćź derje radźi. Pražiki ma tón wušnam, jo ma Erfurtiski dołhe. Spominamy teź nějchto wo sahrodach plahujc, kupuje wschak žebi žwjetscha měrnikowe žadźenki pola sahrodnika. Sadźesch-li pak měrnik na polo, dyrbjich žebi teź rostlinki žam plahowacź, dokelž měrnikowe rostlinki žu pomérnje drohe. Měrnikowe žymjo je jara łohke, a tohodła žo teź jara hubjenje žije. 2000 žornjatkow měrnika waża něhdže 1 gr. 1 gr. žołotowheho žymjenja ma 800 žymješkow. Prjedy hacź měrnikowe žymjo sešhadźa, mnje žo žnadź 4—5 njedźeli. Tohodła dyrbjich jón hižom spočzatk februarja i wótnej pěsčojtej pjerschcźu do jeneho hornza smješchecź. Na tónzu februarja abo sapočzatku měrza wobžyj j pěsčom smješchane měrnikowe žymjo do parjenischcźa. Ssžymjo potom bórzy sešhadźa. Hkowna wěs je, jo je w parjenischcźu dosćź wróżnoty. Młode žadźenki dyrbjich pak na žłóždy pad, hdyž žu nějchto narostłe, pschežadźowacź (verstopfen), hewak jara žłabe wostanu. Ssadźecź móżeju je nejch ztrowe, žylne žadźenki. Pschežadźowacź masch žadźenki do tajkeho parjenischcźa, kotrejž je prawje na žłónzu. Wschi pschežadźowanju korušchki pschihotuj. S tym wjele pobocźnych korušchkow dostanu. Do parjenischcźa rosšadźej je na 2—4 zent. rózno. Tak žo prawje ježylnja. We žymnych nozach dyrbjich parjenischcźo wošo derje zawodźecź.

Dalša připrawa za dejenje z mašinu. (S wobrasom.)

Jedna žo wo dejenšku pschiprawu z fabriki znatych alsowych zentrifugow. Jedyn wobžedźeć tuteje pschiprawy je žo wo njej wuprajił. Pruhowanški wustaw jatkeje universitety w Lipšu bě žo na njeho se wschelakimi prašcenjemi wobročził. Wot januara 1925 tutón ratař žwoje krawy z tutej pschiprawu dejł.

Na prašcenje, kajke pschicźiny žu jeho pohnuke, žebi dejazu pschiprawu pschipokoźicź, wón wotmolwi:

Mětło mózu też njerowcźenych dejerjow w žwojej hródźi trjebacź.

Na prašcenje, hacź je z tym žanych ludźi zalutował, měnješche, druheho dejerja. Jeho pschiskazeni njeježu žo spjecźowali, pschiprawu trjebacź a nołożowacź. Teź krawy žo na dejazu pschiprawu tucźe swucźichu. S tejho žanych wobcźežnoscźow ani wobužnoscźow njeměješche. Jemu žo žda, kaž by krawom dejenje ž pomozu maschiny derje cźiniło. Ani wumjenju ani žirowocźi krawy pschiprawa nicźo žwadźita njeje. Se slajnym dejenjom nadeja wjazy mloka. Teź dowudejowacź je krawy njetrjebaja. Pschiprawa krawu cźišcze wudeji, tak ruch hacź žo po pschedpisanju nałožuje. Dale spomnjeny hospodar wuzdeny, so je ž majchinu wudejene mloko cźišcźische, tohodła je lepsche a žo dleje dźerži. Wone zakutuje jemu ludźi, a nadeji wjazy mloka.

Stót plahowazy inspektor dr. Brüggemann w Arnsbergu je tutu pschiprawu w bróđi ž 28 krawymi wupenuhował. W kóždym najtupenju je był ž njej spokojom. S njej je we spomnjenej hrodź wjele na cźažu, prózy, ludźoch a pjenjezach wuluwował.

W Budyschinje wešty Oswald Liebmann na Tšelanšej dwóry 42, telef. 2321, wscho dalsche wukasuje. Kamjenczanšta wokolina wobroczi žo najlěpje na najcheho žerbšeho krajana knjeza Benadu w firmje Petaich a Benad w Kamjenzu.

Hnojenje a wobdźěwanje role w naléću, wasebje šlož wopkopowanki nastupa.

Teź lětža bě we pscheróšku mila zyma. Tuž je bjes dźiwa, jo ratarjo i cźažom na polach dźełacź zawocźinatu. Dźenžnischi dźeń, hdyž je ratař cźim bóle na wunoschk žwojich polow pokasany, stara žo teź wožebje wo to, so by ju žwoju rolu po mózności intensiwnje wobdźěłał, to je, so by ju wožebje w prawym cźasu a na prawe waschnje pohnojił. Podanny tu ž prěnja nějchto wo wobdźěłanju role k wobkopowankam. Wobkopowanki žadaju žebi tajku rolu, kotraž je dosćź pschewětrowana a kotraž też wěsty dźeł włohi zatkowa, so by žymjo derje sesšhadźało a žo wobkopowanki też poždišcho dosćź derje wobdźěłate. Lětža drje je žwjetscha kóždo ratař wscho do zymy žworak, znajmjenscha hnój zaworał. Nětkotsi dyrbi maju hišcźe hnój zroskidowany na polu leżo. Tón ma žo nětko wěsto tak bórzy hacź mózno zaworacź. Schtóž je w nałymje hłuboko zworał, pschewłócź a zwalzuj žworane pola a pschihotuj je derje k žadźenju běrnow abo k rěpje, cźejch-li žymjeschka tykacź. K wobkopowankam dyrbjich póda pravje hłuboko pschedźełacź. Na tajkej derje pschedźełanej roli mózejch bohatschi wunoschk wocźakowacź. K dobremu wobdźěłanju role słuschcźa wšo schtyri pravidła woranja.

1. pravidło je, so dyrbjich schcźerńischcźo tak bórzy hacź mózno podworacź. Potajtim, njeczakaj, doniž njeje pogledni žnóp j pola, ale woraj žijo mjes pópami.

2. Druhe pravidło je, so žworanu rolu kóždy ras jasno pschewłóčzich, je-li je tam j deschczom nětkajka jkora na žwjerchu nałtała.

3. Zenje njeworaj cźežku hlinjanu rolu pšche mokru. S tym žebi ju na wjazy lět skajych. Cźim bóle lěpjata je rola, cźim hórje. Rola dyrbi žo hnydom sa pluhom drjebicź a žypotacź. Cźim lóhšcha, pěsčojcźnischa je rola, cźim prjedy mózejch ju też pschi bóle žyrtym mjedzje woracź.

4. Schwórte pravidło je wšo, so wschém wobkopowankam nałymu žworak. Bróšdy dyrbja we žmje wumjernjcź a tak žo rola we nałecźu cźim lěpje drjebi. Loni mózachmy nałymu dołho woracź, dokelž mjedro howjesche. Tohodła smjeja mnoży ratarjo lětža nałeto wjele mjenje dźełacź. Najmnjše woranje ma hišcźe to dobre, jo žo ž tajkeje role wjele włohi njetrjebawschi njewupari. Hdyž polo nałymu njeworacźi, dha na njemóže w žmje wjele deschcźa do njeho jacźahnjecź, ale wscha woda žwjercha žwotběhnje. K tomu hišcźe nałeto jara jesthnje. Sšy-li nałymu trochu mokru abo rušlatu rolu žworak, dha to też nicźo njeschkodźi, dokelž žmjerzł wschč, też najwjetschje rušle rosdrjebi. Jeli je rola nałecźo pschejara japadnjena, to rěka, jeli je w žmje wjele deschczow było, tak mózejch nałeto hišcźe je jónu žnadź 15 zent. hłuboko pschewóracź. Masch-li bóle tónopte polo, dha pschejahe na nim njedźełaj, dokelž j tym by žebi rolu na wjazy lět skajył. Lěpje je, taike role tydźeń požicźo wobdźěłacź, hacź jedyn dźeń pschejahe. Lěpje je to pola hlinjaneje role. Tajka hlinjana rola nałeto wjele prjedy wuschknje a pschesekhnje. Tak bórzy hacź je rola trochu wuschknyła, mózejch hižom rolu ž wlecźakom (Schleife) pschejedźicź, so by žo žwjercha pschewjele wody njewupariło. Na to może rola derje a dosćź hłuboko ž kultiwatorom žo pschedźełacź a pschewłóčzicź. Lóhše role mózejch tž druhdy hižom we žymje, jeli wjedro howi, pschewłóczicź a ž walzu pschejedźicź. Tajka rola w žumje nailepje pschemjerinje. S taikimi lóh-

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde 6o. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 8 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčasnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobiličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisto (Nr.) 83 **Budyšin — sobotu, 10. haprileje 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Přiběranje železniskich zjednoženjow w Němskej.

S malym napraschenjom zentrumskeje fraktsije w pruskim krajnym sejmje so na to pokazuje, so so sjednoženja na němsku železnizu na wobmyslomne waschnje kopja. Pschiczinu tehole trajneho pschiběrazeho wohrożenja železniskeho wobthoda ma so po zdaczu njedostatkej personala a jeho pschecjeżenju pschipisaćź. Hacź runje je wottwarjenje pola němskokatnych a krajnych wyschnoscjow stónčene a je sakonjemi sastajene, so pola němskeje železnizy hischcze pschezo njepschestawajcy personal puschcza a so sastojnizy do dźěłaćerstwa wrócźo stajeja. Hacź runje na so nětkuždy 5000 lokomotiwow wuporjedźicź, je so psched jutrami wjele stow dźěłaćerjow je železniskich wuporjedźerjow w Betzdorfu, Naćiboru, Opoli, Gliwizy, Wróćławju, Kölnje, Trieru atd. pyschesło. Statne ministerstwo so w napraschenju stónčenje namołwja, so by absolutnu bjesstraschnosć železniskeho wobthada wobnowiło a dalschemu puschczenju personala wobarało.

Němska železnica kredity wot němskeho stata bjerje — a we wukraju kupuje.

Hłownemu sarjadnistwu němskeje železnizy so psched někotrym czasom cźeże poroki cźinile, dokelž němska železniza železniske tramy z wulkeho dźěła z wukraja kupuje, a so jenož znadne sumy dostateho stomilionskeho kredita němskej industriji pschipokazuju. Wjerjomy poslednim pożedźenjam je so hajnisa hospodarska rada rasnje na to wobcźežowała, so němska železniza swoju potrjebu 1 500 tyżaz tramow z wjetschego dźěła z wukraja kupuje. S tym je fiskus chětro schkodował, dokelž w statnych lěźach puschczene kilobje drjewo za dźěłanje tramow so někto njehodźi pschedźěłacź. Wono dyrbi so, dokelž so za druhe zasmyślny njehodźi trjebacź, za nitku płacźizny pschedawacź. Zadachu, so by so wubjerk postajił, kotryż ma nadawk, sastanje tramow wuprawicź.

Zwada w sakskej sozialdemokratiji.

Podkrjeplene pschedsydstwo sozialdemokratiskeje strony w Lipsku je 8. haprileje wobsamkło, sakskich zjednoćerskich sapósłanzow Otto Bergera, Antona Hagena w Lipsku a Bjedricha Strubu dla wobstajneho pschecźiwjenja pschecźiwo wobsamknjenjam stronineje organisazije je strony wusamknyło. Wobsamknjenje so na to zasoli, so staj sapósłanzaj Berger a Strube pschecźiwo rospuschczenju zjednoćerskeje hłosowarnje, a so je je so sapósłanz Hagen wothłosowanja wostajił. Winowatym dale porokuja, so su tej prjedy stajnje pschecźiwo wobsamknjenjam stronineje organisazije dźěłali.

Attentat na Barlinsko-Michowski cźah.

Na Barlinsko-Michowski spěschny železniski cźah je so mjes Lochhausenom a Pasingom w Bayerskej sły pschihot stuknył. Pisches kolije bě so schesćo metrow dołha železniska scéna położiła, kotrejež so lokomotiwnik po cźmje njemóžesche dohladacź. Lokomotiwa schému zjedża stama a wobaj kruchaj někotre metry daloko cźišnu. Se srażenjom lokomotiwa předki z kolijow wuskoczi a něhdże 100 metrow pódla nich jědżesche, pryjedy hacź możesche so sastajicź. Nichtó so njeje ranił.

Što so w Pólskej stawa?

S Barlina so powě: S Pólskeje dowěrliwe powěsćeje pschiběraju, so so žydna kommunistika agitazija w rarjach pólskich stronach wjedże. Bolschewikzy offizěrozy pjeża sa rosschérjenje kommunisma dźěłaju. Mjes tym, so so ruske wójsko k pólskim mjezam wozy, dyrbja pólscy kommunistojo w Galizijej a w korridorje zwjacz sbudźeć, so njemohłe Francowska pschez Gdansk (Danzig) a staty Małeje ententy pschez Galizisku Pólsku pomozne wójsko a wójnski material zwacź. Wobsedźicy pschiběh kommunistojo a strony dźěłonjemjerjow dosłowaju, kotrejž su so pschi swojich poslednich demonstrazijach k nazwjelnosćam storhnyć dali.

Attentat na železniznu w Pólskej.

Pjatk w nozy je spěschny železniski cźah mjes Bochnju a Słowinu, 45 kilometrow dale Krakowa z kolije wuskocził. Lokomotiwa, wuhlowy wós a prěnjej dwaj wosaj so po železniskim nahipje dele walichu. Mjeź tym druhe wozy na kolijach stejo wostachu. Njeboże je so se stym pschihotom stało; na městnje njeboża bźichtej dwě schinje wotschrubowanej. Jedyn dźěłonjemjeć, korgul rěkazy, kotryž so wokoło zwročenych wosow brudźesche a wacźoki puczowarjow kradnyć pytasche, je so jatak. Na njeho tukaju, so je sły pschihot stuknił. Wšicho hromadże je so 25 wozobow ranjko, mjes nimi schtyri cźežko.

W Cźeskosłowakskej so zmjerjne khłostanje wotstroni.

W Cźeskosłowakskej so z reformu khłostanskeho sakonja saběraju. Wubjerk juristiskich wězywnostojnych je tele dny nacźisk noweho khłostanskeho sakonja zhotowił. Nowy sakon w powschitkownym dźělu zmjerjne khłostanje wjazy njesnaje. Wono so z khłostanju naruna a so jenož pschi nahłym žudźe jako wurjadna naprawa pschipuschcźi.

Wopyt franzowskeho presidenta w Belgradje.

Belgradiske derje wobhonite kruhi powědźa, so lětża w lěcźu president franzowskeje republiki do Belgada kralа Alexandra wopytacź pschijědże. Wopyt smjeje offizielny charakter a budże z nowym dopokasmom franzowsko-južnoslowjanskeho pschecźelstwa. Do Južnoslowjanskeje so pódla franzowskich sapósłanzow, wusnamni zjawni cźinicźeljo a mucźenjo wotkazuja. Swój wopyt su hižo pschipowědźili; chcedźa podrobnje sesnacź žiwjenje a wobstejnosće w Južnoslowjanskej.

Nowe Južnoslowjanske ministerstwo.

Usunowicź je nowe ministerstwo sestajak. Usunowicź je pschedsydstwo a nakhwilnje tež ministerstwo finanzow pschewzał. Jako nowy dobustaw je radikalny sapósłanz Wujicźicź do ministerstwa zastupił, kotremuž je so sastojnstwo jatrownych dźěłow pschepodało. Hacź do Stojadinowicźa žu w nowym ministerstwie wschitcźy druhi ministrojo prjedawscheho Paschicźowcho ministra. Schtwórtk wjeczor je nowe ministerstwo pschisahu složiło.

Padanje ruskeje měny.

Kurs ruskeho cźerwonza, kotryž je na stołu hódnocźy skrucźeny, je njedźiwajcy teho stajnje padał: **Za poměrnje krótki cźas je wón wjazy dźěli 20 procentow zhubił.** Policija pyta podarmo z krutymi naprawami tenu sadźewacź. Cźerwonzowy kurs je dźeń a mjenje hódny, a teho dla je płacźizny za wchu žiwjenjowu potrjebu horje stupaju a su so něsto hižo podwojile. Kaž něhdy w Němskej pytaju so ludźo w Ruskej něsto z cźasom z trěbnymi twormi sastaracź, dokelž so boja, so so płacźizny za nje hižo blížsche dny sasoo polnyscha. Cźežko z liczbami pschicźiny padanja cźerwonzoweho kurza mjenowacź. Wěste pak je, so je žylny dowos wurkajnych tworow do Ruskeje a pornjo tenu zhubi wulkos z Ruskeje z hłownej winu. Najhórsche pak je drohota w kraju samym. Ruska znadź je dźensa najdróžschi kraj w Europje. W poslednim cźasu su spytali, padanje cźerwonzoweho kurza z tym sadźerzacź, so su dowos pocźezili. Tola Ruska je dźensa we wulkej měrje na dowos pokazana, kotryž dyrbi, kaž je so hižo prajilo, płacźizny horje honicź.

Tychle pschicźinow dla nimaju we wukraju do papjerjaneho cźerwonza žaneho dowěrjenja. Finske knjezerstwo je sawjedźenje papjerjaneho cźerwonza do Finskeje zakazało. Bolschewiske knjezerstwo je pschecźiwo tomu protestowało a žada, so by so finska zakaznja wrócźiła; dokelž je so dyes pschicźinow wobsamkła. Je-li so by so Finska tomu sapowědźiła, by Ruska rusko-finsku mjesu zawrjeła.

Attentat w Moskwje?

Do Barlina je schtwórtk powěsć z Moskwy pschischła, so je žyn jeneho prjedawscheho sastojnika zarstcho hroda pschecźiwo kommiharej znutskownych należnosćow attentat stucźił. Kommiharjowi znutskownych należnosćow Wěloberedowu, kotryž je so pschi stónzowanju zarstcze žiwójby wobdźělił, je so pjeża jenoż lohko na ramjenju ranił. Nadpadnika su pjeża zajeli.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski

Najš. a najtuńša kupowańnja wobućow. Pódwuowańanje spěšnje a tunjo

Francowska so wohrożena čuje.

Sjawne měnjenje w Franzowskej Mussolinowe puczowanje do Tripolitanskeje jako sapocźatk so wupschestrěwajceje kolonialneje politiki wobhladuje, kotraž mohła so runje w połnocznej Afriki na schkodu Franzowskeje pschewjesć. Nowiny zwonkowneho ministerstwa „Temps“ w žiwjenju poslednim cźiłe praja:

Poslednje Mussolinowe wustupowanja dźe so njeźmědża pschewyschko powažicź a jenotlive žadyn niz pschejara po zdowje srozumicź, na druhej stronje pak njeby prawe było, hdy by so jich wažnosć pschipósnała. Mussolinowe pucźowanje do Tripolitanskeje, na kotrymž jeho możne wójnske łódźstwo pschewodźa, wo tym rěcźi, so so nowy wobrót italskeje politiki sapocźnje. Cźežko je, dalsche rozwicźe dopředka widźeć. To najskerje wot połoženja wotwisnje, kotreż so z internazionalnej politiku w Europje wutwori. Jene pak je wěste, so faszizmus so prózuje, se wóchej rasnoscźu sjejiscźo Italskeje we wukraju wupschestrěć.

Minister Malvy wrócźo stupił.

Franzowski znutskowny minister Malvy je wrócźo stupił. Wón njewudawa, so zwoje sastojnstwo khorowatosće złoji, ale so knjezerstwo dla jeho wožoby njeby dalschich wobcźežnoscow měło. Jako Malvyowy naślednik so radikalny sozialistiski senator Jean Durand mjenuje, kotryž je hacź dotal ratarske ministerstwo sastawał. Sa tutoho najskerje prjedawschi ratarski minister Noret z radikalneje lěwizy sastupi.

Dobrowólne dary za polěpšenje francowskich statnych financow.

Finanzny minister Peret je **„nazionalny wubjerk za dobrowólne dary k polěpschenju statnych finanzow** założił. S wubjerkowym presidentom je marschall Joffre. Na cźole zběrki steji republikanny president z 50 000 frankami, finanzny minister Peret z 10 000 frankami. Wjele mjenschich darow je hižo doschło. „Journal Official“ někotre pschewodźne listy wozjewja, kotrejž wótczinstwo daricźelow spóznacź dawaju. Ludźo pak, na kotrejž dyrbi so wozbeże liczicź, kaž bankerjo, wulke akzijowe towarstwa, wulke lećomnosćerstwo, bohate semjanstwo njejdu hischcze niczo dali. Někotre radikalne nowiny, kotrejž Peretowemu pospytej k polěpschenju finanzow pschihłosuja, tehodla žadaju, so by dobrowólne woporne dary se sakonjom wudospołnił, kotryž bohatych k płacźenju nuzuje. Tole žadanje je wuprawnjene, tola hdy by knjezerstwo chcyło po nim cźinicź, bź so narodnemu woporneniu darej charakter dobrowólneje pomocy wzało, a politiske wojowanje wo dawki by so sasoo sapocźało.

Kóncz bliščeho tydzenja chce finanzny minister Peret do Londona puczowacź, so by so zjadowanje wójnskeho dołha dośednał. Prjedy teho pak so Peret nadźija, so dojednanje wo wójnski dołh w Amerize dóńd. W finanznym ministerstwje je so ramo prajiło, so ma so sahadne dojednanje sa tydzeń wocźakacź. Knjezerstwo Sjednoczenych statow je hischcze pschego pschecźiwo schkitankjenu pschichtawku, so Franzowska trjeba jenoż tak dołho płacźicź, kaž dołho wot Němskeje wotschkodźenje dóstawa. Tola Sjednoczene stty chcedźa na zaplacźenje pjecź abo schesćo lět cźakacź a potom wróćezoplacźenje na cźaš 60 lět stopnjowacź.

Tyfusowa khorosć mjes rifskimi Kabylami.

Hawaska powěsćerstwa z Tangera powě, so domorodni, kotřiž žudu o Tangera pschischli, powědaju, so je so mjes rifskimi Kabylami tyfusowa khorosć rozsčerila, kotraž je z wumjeru sjednoczena. S franzowskeje strony bu wschitke naprawy cźinja, so by so rosschérjenju nakładliwe khorosće wobarało.

Italski wulwos do Němskeje wotebrał.

„Agenzia di Roma“ je spěšcźika, so je wulwos z Italskeje do Němskeje jara žylnje wotebrał. To wožebje wo ratarskich wupłodach płacźi.

Fazistiske nazwjelnosće w Romje.

Po attentacźe na Mussolina su fazistojo w Romje wosebje sozialistiskich sapósłanzow, jeneho demokratiskeho nowinarja a dopitarki Barlinskeho „Vorwärts“ wupuscźili.

Bjesdjelosć w Jendjelskej wotebéra.

Ljeżba jendjelskich djelonjemějerjow stajnje wotebéra. Po pohlednjej tydsenskej rosprawje je so twona sajo wo 25 754 na 1 013 600 tmjenskicha.

Generalej Plastirej so stacjanske prawa wotrjekle.

General Pangalos je wukaz wudał, z kotrymž so generalej Plastirej wjace stacjanske prawa wotrjekny. S dohom so tomu wulke pjenjeze myto lubi, kotryž mesnu pscheradži, na kotrymž so Plastiras khowa.

Kaž grichiske nowiny „Proia“ powdża, je kónc mérja nat upje **krécze revolucionarne hibanje wudhrjeł hrozbo** a so je so jemu wojerska wobžadka na kupje Santorinje pschisanka. Pschebywk generala Plastira hischcze njeznaju.

Njemčery w Indiskej.

Njepschecelnosć mjes muhamedanami a Hindami je w Kalkutcze z nowym krwawym njemérom dowjedła. Kaž Reuterez powéczerinja sdżeli, su mohamedanojo a hindojo znowa do so sratyli, pschi czimž su sajo schtyri wosoby morile a dźesacz so cżežko ranile. Njewérnap owdżej, to sun ekotrych muhamedanow skónczowali a jich domy spalili, bé mohamedanow roshorila a żadanja sa wjerzejnjenj mjes nimi sbudżika. Policiji je so poradżiło, njemčery potlócżeć.

Cołace chineske kommunistiske wójsko.

Njeporjad w khowanym kwartéru chineskeho bolschewikskeho bolschewikskeho wójska dżeń a bóle pschibéra. Do njeho wjele cżerwjenjeho spitcho kommunistiskeho wójska pschikhadża, kotrež w nim wuczeł pytaju. Kommandant khowneho kwartéra, general Lu Czung-ling je teho dla nékotre kroce naprawy cżinił. Mjes druhim je akasane, njewérne powécże rosscherjeć. Schtož tule sakasanju pschestupi, dyrbi so hnydom psched wójnski sud stajeć, kotryž może junjerne khlostanje pschipósnaeć. Kurićej, picj a jelicej je tehrunja sakasane a so krucze khosta. Dalschi wukas je pschecżiwo pschibéranemu wodżiwanju pocżinkow wobroncża. Njerodne jónske, kotrež so njedżiwajcy wukasow wobsebnje pytcha, dyrbja so pschichodne cżorny drastu wobleckać a jako znamjo swojeho powokanja bele hwézdy na rukawje nošyć.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobota, 10. jutrownika.

Marije Kleofy.

1897 położi so při 50 létnem jubileju Maćicy Serbskeje zakładny kamjeń za Maćičny Dom. —

Położenje zakładneho kamjenja, kajki běše to krasny dżeń! Słónčko so najmilišo swěćeše nad serbskim krajom. Wšitke stawy serbskeho ludu běchu zastupjene na dworje Maćičneje ležownosće. Krasne słowa Čišinskeho so zaspěwachu wot serbskich wučerjow. Hišće mějachmy wótca Hendricha Imiša! Ze zahoritoséu młodżenca wón rěči 78 létny starc. — Hišće klinča nam jeho słowa we wušomaj: W mjenje najswjećišeje Trojicy, Boha Wótca, Syna a swjatoho Ducha! Serbscy bratra, serbske sotry! Tutón twarjomny dom ma być srjedźišco, hajišco, khowanišco za wšitko, štož čełnemu a duchownemu zbožu našeho ludu służi. Bóh Wjelsny, kiž je po swojim přećelnym wodżenju wašu kolebku do serbskeho staršiskeho doma stajił, tón chce, zo byšće sebi swoju narodnosć — trjeba-li — też z lubosćiwymi woporami wysoko wažili. — Naš ważny twar Knjezowej miłosći poručujo poswjećmy tutón zakładny kamjeń za naš serbski dom ze hesłom našich wótcow: Bohu k česći a Serbam k wužitku! Amen!“

Njedżelu, 11. jutrownika.

Quasimodogeniti. — 1. njedżela po jutrach.

† 1918 Jurij Delonk we swětowej wójnje na bitwišću pola Ploegsteert w Flandernskej. — Bóšo so 1882 we Wutołčicach jako najstarši syn wot 15 dźěći narodźił — a pozdźišo jako kaplan Katolski Posoł wubjernje redigował. — Jako dobrowólnik je z bróńju wojował a za swoju wótčinu padnył! — Swoju smjerć do prédka widżo, napisa sebi sam za Katolski Posoł wozjewjenje wo njej. W tutym pisu wo sebi: „w poslednim wokomiku spominaše wón na wšěch swojich swěrnych přećelow a serbskich sobudźěłacerjow, z wutrobu jich strowjo, jim so dźakujo a wo pacer za swoju khudu dušu prošo“. — To njech so tej dźensa stawa! Njezabudźee jeho! Jěra bolosć nas jima, hdyž na njeho spominamy. — Z ryzy złota běše jeho dobra wola. Po tej so człowjek sudźi, nic po tym, štož je docpół. —

* 1790 Handrij Lubjeński, wulcy zasłużbny wótčinc, farar prim. w Budyšinje, kiž 19. 3. 1840 zemrě. Na njeho hižo nadrobnje spominachmy.

Přisłowo dźensa swari: Stóž je so poćonja bojał, njech k wobjedu před dworom stoji.

*

— **Wo njedrje.** Wječera wjeczor we 7 hodź. barometer 732, hygrometer 0, thermometer we dnjo +12. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 732, hygrometer 0, thermometer w nozy +4. Wuhladu na dalsche njeslajne wjedro. — Skoro zyłu Europu pschikrywaja nižiny z wusoka-cjom wjeczorneje a krótko-wjeczorneje Europy. Khłódne a njewobstajne, ale fiwmam a lukam, polam a schtomam howjaze wjedro najskerje wobtkowamy. — Jutře, mlode jutry abo Quasimodogeniti słónczko 5,15 hodź. schadża a so 6,48 hodź. khowa. Měsacżk khadża wjeczor 5,19 hodź. a so rano 5,21 hodź. khowa. Póndżelu je mlody měsacżk. Pschedżenak staja dešcżowanje.

— **Ruski konzert w Krónje w Budyschinje.** Kaž hižo pischachmy, wotmjeje **mě šćany khór towarstwa ruskich studentow w Sakslej** sobotu 17. haprleje w sali „Krónty“ wulkotny konzert. Khór może so hižo z hobrkim wuspěchom we khownym mésće Drjezdżanach, kaž też w provinzy khwalicż. Wobstejí z wjacy 25 knjezow a knjesow, kotsiž wschitkim w narodnej drasce wustupja. Najpomnjenja hódna je jeseina dissiplina a zunje dynamiske hłosy pschi spěwanju. K wotmenjenju programma so z pschewodom klawera narodne reje pschedwjedu. Tu, lubi Sserbjo, khłychcże sajo słowjanski spěw a hudźbu. A wobhladacże narodne reje najwjesceho słowjanskeho luda. Tohodla njedajcże sebi tole žadne poskiczenje nimo hicż. Sastupne thartki pu dostacż w Sserbskej kniharni a w hudźbnym domje Jeremiasa na Khežowskej dróży w Budyschinje.

— **Rozšohnowanska fwjatocznosć sa knjesa duchownoho prim. Haeblera.** S 1. haprleje t. l. je knjes duchowny primarius Haebler na wotpocznik schoł. Jutśe njedżelu pschi Bożeje žtužbje dopołdnja w 9 hodź. so z wosadu rozžohnuje.

— **93 lét stary.** Samkarski mischtr Gustaw Naumann w Budyschinje, kiž je pribatnje žiwy, fwjeći dźensa sobotu swoje 93. narodniny. Jeho wócżky pak wjazy derje njewidżitej, njemóże sam cżitacż. Też khłychenje je wosłabło. Bóh spožcż starjej milý wjeczor žiwjenja.

— **Schwjedżeń sajzowidżenja rez. pschehoho polka cżo. 103.** Reserwny pschi polk cżo. 103, kiž pschi sapoczatku wójny 1914 swobodny knjes z Ompteda lestaja, sendże létsa 31. julija a 1. augusta k sajzowidżeńskemu fwjedżenju w Budyschinje. Polkej pschiwušchesche w polu 16400 wašchow, z kotrychž 2737 fmjerceż sa wótzny kraj pocżu. Sstawnje a po wschelakorym dóńże wróći so polk zdmbra 1918 do domizny. Ssamkna nusa, kamšne c pjenja, ale też kamšne wjeżela fu towarschow na w městnach sjednoczite. Přežnjej sajzowidżenej fwjedże wotmeschtaci so w Drjezdżanach a Kamjencu. Nětko mólwja sjednoczenstwo rezerwneho pěšcheho polka cżo. k sajzowidżenju w starym mésće 103. polka, w Budyschinje. Wone pomhaju sebi žada, so by sebi tohodwy towarschi k dnjej za njón swobodny sożerzał. Dopišty njech so ja na towarscha Hanża Schleekelena w Budyschinje na Tsetschej dróży 13.

— **Zyganojo**, wschu w hromadże 11 wožobow, z 3 ... sami wczera popoldnju po dróży z Budestecz k Budyschinej pschijědżechu. Zandarmojo jich z podpjeru ludowniskich policistow pscheo mésto pschewodowschi do Maleho Wjeska abo hacż ke krajnym njesam pokasachu. Zyganojo hi pscheo Budyschinom pruhowachu. Wožoby, kotrež policija pyta, njes zyganami njeběchu.

S **Khrowaczij.** Tjeczi dżeń jutrow wotmě so pola knjesa Scholtsy sjawna gmejnska khromadżizna. S khlownym dypkom dnjowneho porjada bě twar nowoje khěže za žykawu. Khěža a stupańska wéża matej so hnydom twarcz sapoczeć. Najžiwischa bě rosmowa wo wjesnych schrebarskich zahrodach. Khowaczij maja wosrjedź wjele tolstich zahrodkow, kiž maja wobsedżerjo na cżas žiwjenja wotnajate. 17 wobsedżerjow ma pravo na tole wjesne sahrodnischwo. Knjes Kästner žiwoju parzellu na samenjenje sa twar khěže sa žykawu pschewostali. Wjesna lezownosć (burske kubło) je so na 11 fasimanzow rozdźelika. Jako wjesny sługownik je so knjes Burkhardt starschi do službny wsał, kiž też jako nózny strażnik Dolizy a Jesdżizy sobu wobstara. Pschisamknjenja k wodowodej wotpocżuja, dokelż so pschepodaje samolwichu. Sa woheń w Hainewalde gmejna 6 hrimnoh pschisłmoli. Na konzu rěcżesche so hischcze wo twarjenju puczow. Na konzu so wjesnjanam na wutrobu położi, so bychu shromadżiśnu pschezo pravje pilnje wopytowali.

S **Budestecz.** Sanđżeny schwórtk wjeczor wotmě so we „hajitowni“ wulka shromadżizna wobydlerjow, na kotrejž so nětkaže 400 wožobow wobdżěli. W fjedżidżeńcżu jednanjow sjesesche nascha gmejnska žirowa pokladna. S pschiwolenjom pschewyšokich kreditow bě so tak rjez do bankrotta storczita. Tola z pomozu žiroweje zentrale je so wobsteljnosće sajo do pravych kolijow pschinjesłe. Knjes mésčezanosta Seifert napominaschе wožebje nasich wobhodnikow k dowérje k gmejnskej žirowej pokladnje. Wulka je w gmejnje też nusa na bydlenjach. Pobrachuje nětkaže 40 bydlenjow. Zyle mjone pak je, so so nowa schkula nawari. Dżeći w dotalnej wjazy mésina dosć nimaja. Měsčezanosta napominaschе hischcze ras wschech pschitomnych, so bychu po swojich mozach pomhali polepschecż stejischczo gmejnu.

S **Wjeleczina.** Gmejnska wyschnosć bě stótplahowarjow na fjedżu wjeczor k 2. poždżenju powolała, dokelż sebi hamtske hejtmanstwo jako dohladowarska wyschnosć jada, so by so pschebywschtwo stótplahowarskeho towarstwa hacż do 10. haprleje wusiwolilo. Se 70 stotarzow bě jenož 14 pschischło. Czi wobstamknychu, so ma so resoluzija sapodacż, so sa Wjeleczin zanchło stótplahowarskeho towarstwa njetrjebaja, dokelż su swojeho sajima na druhe waschnje hladali.

S **Rachlowa.** Sjawne pucże z Mjeschcz, Sswinjerz a Delan do Rachlowa so dla nappywowanja na Rachlowskich honach wot 10. hacż do 14. haprleje sawrn. Jedyny wobkhad pokaże so na Wyšoku.

S **Rakez.** We Schescholowskim lěsu fjedżu wjeczor fabrikant z Budyschina je swojim motorskim kolom sjesesche. Bě je swojim fynom wobkhodnieje nałeżnosće dla po puczu. Sdyn je strózelemi woteridże. Nan wosta lezo. Jeho dyrbjachu z autom domoj dowjesć. Wobschkodżene motorske kolo je w jenej tudonnej twarjerni.

Albert Rager fotograf. atelej w Kamjencu

na rańej dróży Telefon čo. 239 na rańej dróży

podawa Wam najlépše fotografije kóždeje družiny we wobkhódże a zwonka wobkhoda

Skazanki za fotografowanja přijimuje zwonka wobkhoda za mnje tež knjez frizér Jupt w Pančicach

Khodojty.

Přenjetny roman wot Illana.

17) (Pokrać̀owanje.)

Knjes je so z hajikowej pschecżelnje rosmowjesche, praschesche je, kak je jej wjedże, a dokelż bě nasaltra płaczi tweż chżysche wjedżecż, schto ma ji sroka pschinjesecż. Sa hodźinku poda je sajo domoj. Na dwju płaczeju tważa pschindże sajo a pschinjeże wschelake khłóschczenki, kiž je žebi z Budyschina wobstarał, žobu a pofliczi je mlodej hajikowej.

Ta je so na tym jara fwjeżeli. Knjes wucżahny też bleschu z cżerwjenym winom a praji jej: „Wobrěj je trochku, daj jo do hornja z cżopjej wodu, kusk cżoplischo je lépsche. Cżopte cżerwjene wino sajo cżłowjeka wožiwi, hdyž je so wonka nasymnił. Djenża k..chak tam wscho se jimu pikoge.“

Hdyž bě wino wobrěte, prajesche hajikowej: „Dopominam so, so je mój pjuk wonka wostał, pujchcż jeho kusk nuts, so by mi wobsche khócżko symu njemrěło.“ Bě pak jeho z wotpohładom wonka woptajił.

Hdyž bě Khrystа wonka, liny se bleschi, kotruž bě jemu Julija pósłała, nésčko brěcżeli do swojeje schkleńzy.

Khrystа sastupi z pjom a knjes posliczi ji schkleńzu, so by žebi z nim schpichiła.

Khrystu napominaschе jautskowne cżucże, so njeby pila a rjekny tohodla: „Njejchtschcha so, so z wami piju a na wino njejsym łroucżena, wjerzcż so mi potom hnydom hłowa.“

Knjes znapjechcżiwi trochu mjerzajo: „To by mje jara ranilo, hdyž žebi njeby se mnu pschipiła, ale je-li žebi myslischi, so žnym do twojeje schkleńzy jeż nażypak, tak wsmi žebi moju.“

A wón posliczi ji swoju schkleńzu.

Khrystа je spodżiwnje twiło wokolo wutroby; njewjedżesche, schto sapoczeć. Knjesa njechajsche ranicż, myslesche też na Jurja, so by jemu mohła pisches to we sastupnistwje schkodżicż, hdyž by so spjecżowała picż. Myslesche też, hdyż ji knjes swoju schkleńzu posticzi, tak njemóże to sawěsce nicżo schkódne być. Tak pschinmy schkleńzu, klinknu z nim a rjekny: „Na strowjo!“ a wopta wino.

Wón pak wupi zyłu schkleńzu nadoba a nala žebi sajo poknu a nuczesche Khrystu pschejo a pschejo, so by też wupika. Wona pomału druhdy sajo kusk žrébnu — a spodżiwnje, cżim dlejc žrébasche, cżim bóle ji žłodżesche a poczа so wjeselscha a wjeselscha cżuczeż. Tak pomału wupi zyłu schkleńzu. Pschecżiwo druhej pak so drje twobarasche, tola da so naprožyeż a žebi nalimpeż a žrébasche žyłnischo hacż pjedy.

Knjes je jej lischczesche, powédasche, kak je wón njesłowjeny, kak jeho žona wo njeho njerozdżi. Prajesche dale, kak je so twjeselił, hdyż je hajikowu prěni krócż wuhladał, kak cżopło bě jemu tehdom wokolo wutroby, kak žebi ju wón waži a cżesći a rjekny: „Krysta, hdyż njeby Jurjowa žona była, dyrbjała moja być“, a pschi tym maschasche jeje ruzy a liczały.

Hajikowa bě kaž wopojena. Saczi we wutrobje wulku pschichilnosć ke knjesej a njetwobarasche so, hdyż ju žamo wokoschi.

Cżertowe cżinki stareje khodojty Julije stutkowachu a cżert po wjeselesche, so je sajo pógżiwu duschu snicził.

Hdyż hižo wjeczorne žmerki padachu, wróći so knjes z hajikowinje domoj.

Na pschichodnych tżoch dujach pschindże Erich kóždy krócż, hdyż bě Lischka w lésu, do hajnikowinje a pschebywasche tam nékotre hodźiny. Klara pschiwuzna, kotraż Lischzy hospodarstwo wjedżesche, so dohlada na cżażczische wopytowanja knjesa a wupowéda to Lischzy. Lischka dżesche hischcze wjeczor do hajikowinje a wopraschа so Khrysty:

„Njeschcż nicżo, hdy Jurij domoj pschindże?“

Jemu napadny, so je so Khrystа dożyła pscheměniła. S jeju wocżow hapasche dżiwi woheń. Na njej bě widżeczi roshorjenosć a rjana cżerwjena barba z lizow bě so ponminyła. Wón so posłrżi a poczа wo Jurju rěcżeczi, kak je wón jeho znał jako malehu hólczeza, kak bě hižo tehdy tak dobroczinny, pilny a swědomity. „Haj“, rjekny Lischka, „Jurij žebi sahluži, so ma kóždy jeho rady, kaž wón j kóždym derje mění. Wobżebje mje swjeżeli, so ma dobru żonu, kiž jeho lubuje a je jemu swérna. To derje by sa Jurja žmjerczi była, hdy by jeho żona jeho sjebała. To wschak wém, so ty to żenje cżinita njeby, ale derje je, so je so też žadyn podhlad njesbudż. Tajke dołhe twopyty, a hyrnjeż wot knjesa byte, mylliu, so njesju dobre.“

Khrystа pschipohłudżiwschе je srudnym wobliczom a nadobo kuchnu je słyschy yo lizonaj a poczа z khłopom płakacż.

Lischka ju pokojesche praje: „Njerudż je pschejara, wérju, so twoja wina njebudże pschewinuta. Hdyż by knjes jara pschecżelnje na njeho pohladnyła, tak pschichodny krócż pohladaj na njeho każ sle njedobre, tak so ho cże nastrózi a wjazy žem njepschilése. Bjez je jeho na kedżu, snaju jeho, je hižo wjazy żónskich njesbożownych sżitnił. Wupłakaj je, to budże cżi jako łóżo. Sa nésčto njedżeł pschindże jako Jurij domoj a potom budżesch jeho witacż z wjeselym wobliczom. Ja mam doma hischcze wschelake wobstaracż a dżin nétko hicż. Budź tu z Bohom! Dobru nóż.“ A Lischka khwataschе domoj.

Khrystа płakasche dale a njetwotnotnowi ani słowcżka. Wé tute dny bła kaž bjes rosumu, nétko pschindże jako k žebi a spóma, schto je bo stało. Sżyschi je wutrobu njetwołżicżu, ale palachu kaž woheń. Cżinjesche je wonjerczesche-na, njehódna. Jurjej jako napischczo sinpicż. Njemérjesche nikoho, ...ej mohła bo dowéricż. K maczerji cżerwjeną je hawowaschе a bé to też w symje nétkole ...ow njemóżne. Tohodla myslesche žebi na to, žebi žiwjenje wsacż. Wobwéżnjeż je njechajsche, do wody skocżicż tej nihdże njemóżesche, dopomni je na Juliju, wo kotrejž bě płyschała, so ta wschelake jédży wari a tak cżyschże žebi j jédom zawdacż.

Khrystа njeschżesche spacż, ale wosta pschi blidże sedżo, zyłu nóż, płakasche, rosmyślowaschе, schto by cżinita a njeschżesche wócżka. Jenoż na ranje podrémnu a tu wobsczesche wuhlja Jurja i wulkej ranu we wutrobje, z kotrejež krej cżerwjeschе. Srudnje hladasche na nju Jurij, ju pak wjedżechu k schcżěpowej, so bychu ju spasili. A na to wotmje.

(Pokrać̀owanje ſcżěpuje.)

Se Spitez. Tudowny skalanski mišir je knjes Köhler z Bernersdorfa pola Shorjelza kupił.

S Kulowa. Naschi měschczanjzy sastupjerjo smeja žrjedu, 14. haprleje, wjeczor we 7 hodź. we pożedženskej ssiwe sjatwne pożedženje. Dujowy porjad: 1. Namjet k postajenju gmejnskich dawkow sa liczejske leta 1926. 2. Wuwjedenje kanalisasije. 3. Pschemenjenje měschczanskeho statuta, sarjadowanje wobeňačenja nastupazy. 4. Naprajschowanja a Wschelczišny.

S Kulowa. Wot nětka žo ja tudownym dwórnischczu žezkowaze njedželske jedne liczżki wudawaja. Do Budyschina (w 3. rjadowni 2,30 hr., w 4. rjadowni 1,50 hr.) a do Drježdżan (w 3. rjadowni 6,20 hr., w 4. rjadowni 4,10 hriwnow.)

S Wojerez. Kaž khrschimy, žo najskerje hischcze letża sbitykom rosbity khižiž na naschej evangelskej zyrkwi ponowicz a ž dobom žo wjeżina tjescha znowa postoczi. Wažadne sarjadnistwo hischcze z wustojnym sakkim porjedženjom wjeżow jedna, kotrehož je jemu knjezejstwo poruczilo. Też jedyn z naschich sportiskich ludži je žo dobrowolnje k tutomu czežkemu dźełu postiskł. Snježemy tak raz žadnu skladnicz, wobkedžbowacz swažliwych wježetwarzow.

S Běleje Wody. Na puczu z Kruschwizy do Běleje Wody srjedu popoldnju mandżelska schkleńczerskeho dźelacerja Schmidta z Rychwalda Boża ruczka saja. Jonje je pożako sče bycz a tohodla je powotpoczinyła a bórzy žedžo wumrěła. Nimoduzy ludźo powědźichu to jeje tudomnym pschiwuznym a pschewjescham wunczku z wostajkom žobu, kiž bě Schmidtowa pschi žebi trjejo wostajiła.

Z Łužicy.

S Zitawy. Na tudomnym hlownym dwórnischczu jutrownižku 39 letny tepjeř na lokomotiwje, Hermann Marschall z Hirschfeldy smjertnje sjesežoži. Pschi wukonjenju swojeje słužby bě žo najskerje pschedałoko z jedżejeje lokomotiwy sklenyk a dyrl z hlowu wo żelezny stołp a žo na městze sarały. Snjesoženy sawostaji wudowu a 15 letnu dźowku.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

— W Pětrowskej zyrkwi njedżelu Quasimodogeniti smjeje rano ½7 hodź. farar Menda spowědź, ½8 hodź. a pschipołdnju w 12 hodź. kaplik vikar Siegemund předowanje.

— W Marijnej-Marczinej zyrkwi ma dop. w 9 hodź. farar Große předowanje, kotremuž so huydom pschisahanje narěcz a požohnowanje wotkhadżeneho duchownehopřim. Haeblera. (Zyrkwinska hudźba). Sbérka za wosadnu diakoniju.

Wutoru wokrjesna konferenza duchownych.

Srjedu pop. ¾3 hodź. w Pětrowskej zyrkwi modleńska hodźina za njedżelnicze.

Tydżenske sastupjenje ma w Pětrowskej zyrkwi farar Eder w Marijnej-Marczinej zyrkwi farar Berg.

*

Evangelisazijske pschednoschki duchownehe Stierle z Freiburga

hwoł 11. hacz do 18. haprleje 1926 w Pětrowskej zyrkwi, wjeczor we 8 hodź.:

Njedżelu 11. haprleje: „Bucz do tamneho swěta".

Pónđelu 12. haprleje: „Wotemrěcze a wožiwjenje człowjeka."

Wutoru 13. haprleje: „Wołeń a njejednota".

Srjedu 14. haprleje: „Człowjeka sadżerżenje w pożledním czasu".

Schkwórtk 15. haprleje: „Hdyž duscha wotmeji".

Pjatk 16. haprleje: „Nowoczasne sameršy duchow"".

Sobotu 17. haprleje: „Psched mandżelstwom a w mandżelstwje".

Njedżelu 18. haprleje, rano ½8 hodź. předowanje.

Popołdnju w 4 hodź.: „Živjenja swjatosez a živjenska mdz".

Wjeczor we 8 hodź.: „Człowjek, smjerez a tamny swět".

Mimo toho smjeje duchowny Stirle hwot 13. hacz do 17. haprleje popołdnju w 5 hodź. bibliske hodźiny w Marijnej-Marczinej zyrkwi.

Protestowanska zhromadźizna w „Krónje" w Budyšinje přeciwo nowym namjetowanym dawkam w Sakskej.

Wokrjesny Landbund sa Budyschin, Lubij, Zitawu a Kamjenz bě na dźensnischim hodom popołdnja ½10 hodź. protestowanska zhromadźizna pschećiwo nowym sakskim dawkowym namjetam powołkał, kotruž nětkle 12—1300 ratarjow wopyta. Knjes hospodarski radźićel Richter z Lutowcza wotewri zhromadźizny. Wusnjeny, so by ważne pschećiwny ratarskeje nuzy z nastorkom dźensnischeje zhromadźizny byle. Pschirmnjache ratarstwo z thorym człowjekom, kotremuž dźedża pożledni jěd dacz, so by tónz wjalo. Tónle jěd su nowe dawki. Dawki su byle dotal z pschićinu sadżenka na pokraczowanju w ratarstwje. Sokle ratarstwo na porucz dotalnim provinzam najwjetsche dawki płaczicz, nětk chze je knjezejstwo podwojicz a hischcze bóle posejerz. Tohodla je Landbund za nuzne měr, powołacz protestowansku zhromadźiznu, na kotrejž ma žo protestowacz pschećiwo městnoczanam, kiž sakonje dawaja. Hižo dźensa ratarstwo žanych sredkow wjazy nima, so by sapłacziło nětkliše dawki, wjele mjenje nowe. Kóždy staczan ma prawo, so by žebi schkit wot stata žadał. Knjezejstwo pak z ratarstwom hinak sachadża. Pod tajkimi wobstejnoscemi dyrbi ratarstwo zahinycz. Wšitcy maja tohodla hromadnu skaczu, so by ho tole wotwobroczało. Potom pschepoda zapósłanjez Grellmannez słowo. Sapocza swoju rěcz pokazujo na wischorowe znamjenja, kiž so po zyłej Němskej, wosebje pak w Sakskej pokazuja. Minister dr. Reinhold je ratarstwu pschilubił, so žo dawki pontża, ale wo tym ratarstwo nicżo njepytnje. Wěsa dawk na czełowny ſtót, kiž je statej 2½ milijonow, a pschemysłowy dawk, kiž je 9 milijonow pschinjesł, je žo wottronił, tola druhe nowe dawki, na pschikład nahodnoscejerski dawk (kiž 30—40 milijonow pschinjesze) so ratarstwu napokoja. Ratarstwo je swólniwe, so by sdżerżało to, schtoż je wot wótzow namrěło. Sa to pak knjezejstwo žanehu smyłka nima. Němskostatny kanzler dr. Luther je w jenej swojej rěcži na to pokasał, so ratarstwo 30 prozentow swojeho wunoschka na dawkach wotniwdże. Niż mali, ale wulzy sastupnizy maja žo we Němskej wottwarjacz. Nječnik pyta pokasacz, hdże ma žo wottronicz. Wo nastupanju leżownostneho dawka maja stat a gmejny bjes dawka wunicz. Wo skutkowanju noweho leżownostneho dawka njehodži žo dźensa hischcze nicżo wěste prajicz, dokelž maja so leżownoscze hatke schazowacz (Beiwertung). Schazowanje rosbłoži žo na ratarstwo a twarike leżownoscze. Ale schto twarike leżownoscze žu, wo tym žebi nicżo wěsteho wyšlicz njemóżemy. (Na ratarske leżownoscze ma žo 1 na 1000 a na twarike leżownoscze pak 10 wot 1000 hr. płacziz.) To najhórsche pak je, so žmě gmejna k tomu hacz do 150% pschitrażka sběracz. Pschecziwo tomu ma žo rasnje wustupowacz.

Nasche gmejnske sarjadnistwa maja też pschewjesle sastopnikow. Dźeła je wjelo wjazy, ale z dobrej wolu so hodži wjele dozpěcz. Nječnik sażadži sastopnikow, kiž su so pschez revoluziju do czorneho hnězda we gmejnskim sarjadnistwje sydnyli. Wobwrozi so pschecziwo hajenju spomożeżstwa. Mamy jenož tam pomhacz, hdżež je wopraudże nusa. Ale wulki aparat, kajtiž jón dźensa mamy, jenož wjele pjenjes sežerje. Jeli měhdże někajki klub nasnanje, chze měcz pjenjezny pomoz jako spomożeżstwo. — Druhi nowy dawk je hischcze wjele hórschi, kiž žo mjenuje nahodnoscejerski dawk. Po prawym dyrbjał žo dawk podruznjiski dawk mjenowacz. Dotal wuczinja dawk 27%. Wot 1. haprleje ma žo dawk powyschicz na 40 proz. a dyrbi žo rosschéricz na brožnje, hrodże, kólnje atd. Knjezejstwo steji dźensa hischcze na stejischczu, so je žo ratarstwo pschez inflaziju wobohaczilo. Wopraudże wobohacził pak je žo stat. Nasche ratarstwo ma dźensa 9 milijardy dołha. S nowym podruznjiskim sakonjom žo wosebje male ratat, dokelž ma nahonjacz twarjenjow, pocżeżnje. Sa tónle sakoń njemóżemy nětczischcznu sakskemu finanznemu ministrej dr. Dehnje winu dawacz, dokelž je jón wot swojeho pschednika dr. Reinholda pschenjał. Nětpak sakoń 1. haprleje do mozy stupit njeje, ale na jeho městno nusowe postrejenje stupi. Schkriczka nadżije! Wot stata žebi žadamy, so by sastojnikow wottwarjał. Mamy w Němskej 2600 parlamentarischi sapołkanzow. W Sakskej mamy sakoń, so ma kóždy, kiž je 4 leta z ministrom był, prawo na pensiju, mjes tym so ma sastojnik hakle po 10 letach prawo na nju. To dyrbi lud z dawkami nawdacz. — Sto dóstnje prajschenja wurunnanja z wjeczernami, mjenowasche jo Lju a jebanstwo.

(Pschi skónczenju redakzije zhromadźizna dale traje.)

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S Lipska. Hlodutradanski wumjetz Rudi Stein, kiž w „Dobrym žórle" w schkleńczanej klětży žedżesche, so by 46 dnjow bjes jedże był, je w jenej z pożlednich nozow žiwoje dobrowólne pożesenje po 24 dnjach sastajicz dyrbjał, dokelž jemu wutroba wožkabny.

* S Lehnizy. Jedyn tudomny pinczitř dyrbjesche žo tele dny k lekarjej podacz, dokelž jemu na prawym boku žiwdała sarżełkliwa nasta. Jako lekaŕ sarżełkliwu dale wobkladowasche, žo kulka z czéża dobu, kotruž běchu pinczitřej we lecze 1918 do praweho płuza tšelili. Wołom lět dołho je kulku pschi žebi nošył.

Našim serbskim towarstwam.

Sława! Tajka jim sluša, hdyž so tola kóždo z nich po swojim zamysle za narodnosć prócuje. Jene spěwa, jene zwučuje čeło, jene rozwučuje wo ratarstwje, jene bjesaduje. To wšo je trěbne, je nuzne našemu narodej. Nowiny nam powědża wo zhromadźiznach a wo kóždym jenotliwym towarstwow. Zawěrno njeje jich dźeło a próca bjez wuzitka. Ale je wuspěch přimérjony nałożenej prócy? Nad tym dyrbimy dwělować. Pohladamy nadże 40 lět nazad, widźimy cyłe wosady we wotrodźenstwje, kotrež běchu tehdom hišče ryzy serbske. We čim leži wina tajkeho wolinknjenja? Tu słyšiš na wšech dróhach.

Hdżeha hišče zetkaš dźěći mjez sobu serbscy powědajo? Haj, kelko starších namakaš, kotrajž hako dźěći słowčka němski njerozymjachu, a nětko ze swojimi dźěćimi jenož němscy powědaja. To dyrbjale jich poprawom hańba być, swoje njebohe maćerje takle wonjeczesčić! Hdyž tajke dźěći wotrostu, njemóża žanoho słowčka serbscy. Tuž potajkim: Chcemy-li našu narodnosć zdżerżeć, dyrbimy sebi dźěći serbske zdżerżeć. K tomu dyrbi pomhać Raj. To je maly časopis za dźěći. Wobsah je jara wšelakory powučacy a zabawny a je připrawjeny tak, zo namakaja najmjeńše a najstarše nětšo přihódne. Tam a sem so wučerjo za rozšerjenje postaraja, druhdże pak nic. Njebychu naše lube towarstwa — so wě: tón abo druhi sobustaw — hišče tu jenu čežu na so wzałe a pomhałe, zo by kóžde serbske dźěćo Raj dóstało? Płaćizna je směšnje nizka; kóžde čisło płaći 5 pj.; štóž chce je domoj pósłane měć, by dyrbjał krošik přidać. Zaléto wukhadża 9 čo. potajkim lětny wudawk wučini 45 abo 72 pj. Njejsu naše dźěći tajkeho hobrskeho pjenjeza hódne? Raj so přihodźi za Saksku a za Prusku. Komuž je pokazka luba, njech so wobroći na redakciju Raja w Donnerlukoc knihičišćerni w Budyšinje.

Komisija za Raj. Kral, předsyda.

Katzers Ruhestätte.

Tuto napismo nad rowom našeho prěnjeho serbskeho hudźbnika K. A. Kocora (1822—1905) je mjenje stajnje hłuboko zrudźiło, wosebje pak, jako njedawno při rowje běskeho mištra B. Smetany stejach. Serbski lud měř so hanibować swojeje liwkosče, z kotrejž njesmjertneho swojeho spěwarja — česći! Lěta dołho hižo běchu so wo pjenježnu pomoc w tej wěcy, kotruž sam wuwjesć njemóžu; sym negativny Krösus. Za dostojnu desčicu (taflu abo pomnik) wudatej 2 tunje wobrazkaj so tak špatnje kupujetaj, zo je w běhu 3 lět fond jenoż — 17 hr. wulki. Dwěluju skoro na moralnej sylnosći našeho luda, też na woporniwosći spěwnych towarstwow. Tola w ómowej nocy nadobo nadźijepołny błysk! Štwórtk, 25. II. po spěwje sedża sobustawy „Hromadnika" pola Gusty Zmija při zabawje, spěwaju też: „Hdyž bratřa, bližša hodźinka" — wšo bě po nim hnute a dirigent praji: „Hleješ a tutón naš Kocor ma na swojim rowje němsku taflu! Zbórajmy tola też my w kóždej hodźini šerpatki za wotstronjenje a połěpšenje tajkeho njedostojneho zjewa!" atd. Tuž postany jedyn připadnje přitomny serbski překupc, prajo: „Tak to steji? To njesmě być! Tu Wam ja, knjez Krawco, darju za pomnik našeho Kocora — hišče so dźiwy stawaju — 50. hr. = njedźěsasć hrinwow. A toho wótčinscy zmyslenehu wukrajneho Serba mjeno njech je tu přikładnje wozjewjene, hadrunjež je sej dźaka zakazał: Pawol Piwaro. Tukrajni Serbjo, kiž maće hišče idealne zmysłenje, położe też dary na woltař serbskeje muzy. Redakcija „Skowronćka" wotewri z tutym zbórkus Kocorowy pomnik. Dary přijima rady a kwituje w tutym časopisu dźaknje.

B. Krawc.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutrje njedźelu: Khłódno, njewobstajnje po zyłej hyžedźnej wjeczornej a połnotnej Europie. Wpołnóžnej a rańšej Europie hišče sylnje njerśnje.

Liczba dźěłonjemějerjow w Austriskej je žo za posledne tśi schtyri njedźele wo 14 000 smjeńšiła.

*

Pschedbyždu swjasta „Czorno-bjało-czerwjene", drjewowego wiłokwarja Edelmanna z Aschaffenburga a jeho dźěwčynow je Hanauski kud sajudźił, dokelž je 2000 hriwnow je swjasłoweje sbérki pschesčahnył. Edelmann dósta 3 měsjazy a jeho žona Rudolf, kotryž bě pódła teho njenaturskeho njeskafanstwo dla wobstorjeny, 9 měsjazow sajtwa.

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. „Serbske nar. towarstwo" změje njedźelu, 18. haprl., pop. w 3 hodź. posedźenje. Přednošowak budże knjez telegr. inspektor Kubjenc z Budyšina. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Bukecy. „Radosć" změje srjedu, 14. 4., z dypkom 8 hodź. spěwanje. Swjedżeń so bliži, tuž njech nichtó njewuwostanje. Nowe mocy lubje witamy. Dirigent.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" wopyta njedźelu, 18. haprl., pop. w 2 hodź. Serbski muzej w Budyšinje a při tutej składnosći wobhlada sebi cyły Serbski Dom. Po tym budże w sali S. Doma přednošk, na kotryž so tež bratrowske towafstwa a wšitcy Serbjo přeprošuja. Předsydstwo.

Hrodźišćo. „Zerja". Spěwny wotrjad změje srjedu, 14. 4., wjecor we 8 hodź. w Hrodźišću spěwanje. Serbski „Spěwařski přidawk" sobu přinjesć. Dirig.

Jeńkecy. Nam wuhotuje přich. njedźelu (11. 4.) serb. tow. „Sołobik" w Lehmanec hosćencu rjany serbski wječor ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Też wšelake sokolske předstajenja so poskića. — Prosymy wšich Serbow a serb. towafstwa naješe wokoliny wo bohaty wopyt. Započatk w 7 hodź.

Kulow. Serbski dorost a čołozwučowański wotrjad změja njedźelu w „Kěžoru" hłownu zhromadźiznu. Předsydstwo.

Lichań. „Zernička" změje přich. njedźelu, 11. 4., pop. z dypkom w 4 hodź. pola Rudolfec hłownu zhromadźiznu. Nowowólby, zličbowanje, rozprawy pokładnika, namjety. Wšitcy maju přińć. Hosćo a nowe sobustawy su nam stajnje witani.

Předsydstwo.

Małešecy. Jednota Sokoł w Małešecach a Porśicach změjetej přichodnu sobotu wječor we 8 hodź hwizdanje.

Minakał. Serb. tow. „Statok" ma přich. njedźelu, 11. IV., pop. w 4 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Dokelž budże so wo jenym bližšim swjedżenju jednać, prosy so, zo by kóždy sobustaw přišoł. Předsydstwo.

Pančicy. Přichodna dźiwadłowa pruha je wutoru (13. 4.) wječor we 8 hodź. Hrać budźetej so 1. a 2. jednanje. Njech wšitcy přińdu, wosebje ći z dypkom, kotřiž su próni wobdźěleni. Zarjadnik.

Ralbicy. „Lilija" wuhotuje njedźelu, 18. 4., wot ½8 hodź. spěwny wječor w Sernjanach a přeprošuje předewšo na njón.

Serb. Sokolski Zwjazk. Dźensa sobotu wječor we 8 hodź. posedźenje Zwjazk. wubjerka (Jednotam pisomnje wozjewjene). Předsydstwo.

Sowrjecy. Serb. tow. „Sołobik" a „Sokolski wotrjad" wuhotujetej přichodnu njedźelu, 11. haprl., we Lehmanec hosćencu w Jeńkecach serbski wječor ze spěwami, dźiwadłom, sokolskimi předstajenjemi a rejemi. Započatk wječor ½8 hodź. Bohaty wopyt so wočakuje.

Sowrjecy. Tow. „Podčornoból" nima jutře njedźelu zhromadźiznu. Sobustawy wobdźěla so na swjedżenju „Sołobika" w Jeńkecach. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerz Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźeł: Arnošt Barth w Brěžcy. — Za nawěšk: O. Janak w Budyšinje.

Tow. Sołobik a Sokolski wotrjad ze Sowrjec
wuhotuje jutře njedźelu, 11. haprleje 1926
w Lehmannec hosćencu w Jenkecach

serbski wječor

ze spěwami, dźiwadłom, sokolskimi předstajenjemi a **rejemi.** Započatk 1/2 8 hodź.

Wutrobnje přeprošujotaj
towaŕstwje „Sołobik" a „Sokolski wotrjad".

Hotel „Króna" w Budyšinje

Sobotu, 17. haprleje 1926

ruski wječor

wuwjedźeny wot měšaneho khóra ruskeho stud. towaŕstwa w Drježdźanach.
Dirigent: Pawoł ze Šulgin.
Sobuskutkowacy: pianistowy virtuos Dimitri Venoff.
Poskićić budu so
ludowe khóry a reje w narodnej drasće
kaž tež **přednoški na klavěrje**
Započatk: **wječor 1/2 8 hodź.**

Kartki předawaju so do předka **w Serbskej kniharni we Budyšinje a hudźb. domje H. Jeremiasa** na Kěžorsk. drózy kaž tež do koncerta při wječornej pokładni za **1.50 hr. a 2.50 hr. z dawkom.**

Wobydlerjo Budyšina

njezabudźće na
přichodneho swětow. předobyćerja
hłodutradanskeho wumělca Maxa
w hosćencu „Münchner Hof" na Hornčeŕskej hasy,
kotryž je we połnem dźěle.
Max chce Barlinskeho Jolly-a, kotryž je swoje 44 dnjowske tradanje 29. měrca přetraŕ, we swětowem předobyćelstwje přetrjechić.
Wopytajće jeho we prawje bohatej ličbje,
zo by so jemu čas minył.

Lehmannec konditorńja a kofejownja

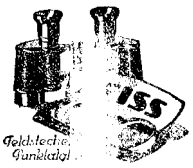
na Serbskej hasy 8
Najpřijomniše hóstne městnosće · Konditorske pječiwa
prénjeje kwalowanje.
Wšědnje wot 4—1/2 7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert.
Wosebitosć: TORTY
so jako dar při kóždej składnosći hodźace.
Lód k jědźi. Fürst Pückler.

Wěncy spěwow

za serbsku młodosć
5 zešiwkow su zaso na předań
w Serbskej kniharni w Budyšinje.

M. Mikel

časnikaŕ w Kukowje
poruča
dobre časniki, słubne pjerščenje a nawoćl
(bryle) po najtuńšich płaćiznach.

Jupki 50 pf.
wuntyk. Šipaki, (Steckklasen) laoki, gummijowe podłohi 50 pj., wóskowany płat do dźěłano. wozyćka.
J. Erler, na Zwonk. Lawskej hasy čo. 10.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, bleče běłeho wina
bleče čerwjeneho wina
oktowe bloše, wšě druhe bloše, po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale**
jenoć na wupokaz wyšnosće.
Popp na hornčeŕsk. hasy 18 telefon 3427.

Khójn. koliki

k zamjezowanju pastwišćow,
drobnołětne, krute
khójn. koliki z. štomiki
drobnołětne,
palne drjewo
wotedawa tunjo
Knježi dwór w Boršći
pruska H.-Łužica.

Najl. Elderski tuźny twarožk
9 puntow = 6 hr. franko
(Dampfkäsefabrik)
Parna twarožkowa fabrika
Rendsburg.

Přikrywy za sofy a dliwany
najnowše pokazki, wulki wubjerk
K. Erler, na Žitn. wikach 11

Ratarjo! Skótplahowarjo!

Poručam so za wurězowarja koni, kundrozow, bykow a kozołow kóždeje staroby. Přetykuju bykam nosowe rynčki. Specialist we wurězowanju swini. Wuwjedu operacije na jěrchenjowych konjach, kundrozach a lěkuju skót na přetorhnjenje sytkow. Tunja zawěsćeńska możnosć.
Józef Swarowsky
pruh. na wurězowanje R. K. D.
W Biskopicach na Drježdźanskej drózy 7.
— Dopisnica dosaha, přińdu wšudźe do domu. —

Kofej

Wuživam
nowu mašinu k palen. kofeja
w najnowšim wuwjedźenju
a je mi tehodla możno
wšědnje čerstwy paleny kofej
poskićić. Poručam jako
wosebitosć mojeho wobkhoda
moje připóznate wuznamne palene kofeje k płaćiznam po hr. 3.20, 3.60, 4.—, 4.40, a 4.80 za punt.

Marijna Drogeria

Alfred Steinborn
w Kamjencu, Herrenstr. 8

Kedźbu!

So počahujo na nastawk w dźensnišim čisle „S. N."

„K nahódnosćenju dowójnskich papjerjanych pjenjez"

napominam, zo chcyli so wšitcy zamołwić do zwjazka wěrićelow statn, banki pola
městneje skupiny w Kamjencu
na Arndtskej drózy čo. 33.

KELLING

barbi a čisći chemiscy
wšu
nałětnu garderobu
kaž tež **zawěški, mebłowe pochenjenja, tepichi, přikrywy** atd,
Samsne klamy:
w Budyšinje na Kěžorskej drózy 6 na Přiśećanskej drózy 16 telef. 3638
w Khójebuzu na Hrodźkowskej drózy 4, telefon 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy 22
w Běłej Wodźe na Bismarckowej drózy 26

Dźak

Wšěm, kotříž běchu nam při naju wohnjowem njezbožu k pomocy a naju skót wumožlichu a do swojich hródźow přiwzachu, naju
wutrobny dźak.
Wosebje pak dźakujemy so Łuhowskej, Zarčańskej, Milkečańskej, Njeswačidlskej a Łahowskej wohnjowej woborje, kotrež naju domske a bróžeń před płomjenjom wukhowachu.
Korla Hajdan a manželska
we Łuzy.

Dobre čehnje k sebi!

Wobsadki
ze židy a cankow, židźane francy, židźane nahłowjace rubišća a taflety, moireja, židźane rubišća, zelene, běłe, šěre, židźane tkaniny za rubišća

Wołmjane muslinу
za šórcuchi, satin, jenobarbne filcowe sukno, za suknje

Wołmjane suknje
zelene, čerwjene a módre kentuše, lěčne a zymske čornožidźane jaki

Somoty
nohajcy, zoki, rukajcy, dźěćace drasćički, kłobuki a čapki

Dom tunich płaćiznow a hódnosnjeje twory

GÖRLITZER JOHANNES
Kaufhaus Schmidt
BAUTZEN

Magnetny dom!

---

26 lětny ratař
pyta zastojnstwo hospodarja abo hospod. pomocnika. Dobre wuswědčenje je k rukam. Offerty chcyle so zapodać pod C 66 na wud. Serbskich Nowin,

---

Ratarjo wurěžajće sebi moju adresu!!
Přińjesu wšě waše wupłody
na Barlinske wiki
Chceće-li wysoke płaćizny docpěć, tak płasajće mi hišće dźensa. Wróćny porto ma so připołožić.
Else Schulz, Berlin N 54
Zehdenickerstr. 11 II.

Mužace porchentowe košle 2,50, běłe porchent 80 šěr. 1.-, płat za trjenja m 40 pj.
ma **J. Erler,** w Budyšinje Zwonk. Lawskej Lasy 10.

---

100 ct.
runklicy
je na předań w Radworju 69

Koza
z kózlatami je na předań
w Nowej Jasećicy 37
pola Njeswačidła.

Wysokosućelna **jałojca**
je na předań
we Wulkim Wjelkowje 34.

Professor Dr. Fr. Otto Hess
zapućuje na 14 dnjow
W Budyšinje, 10. haprleja 1926.

Přiloha k číslu 83 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 10. hapr. 1926

Jutrowne posedźenja wotrjadow a 79. hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje w Budyšinje.

Hdyž pschiroda Boža ſ nalěčom ſława k nowemu žiwjenju a radoſtna jutrownicźka pschinjeſe nowe woživjenje duchow a duſchow, potom też naſcha Serbſka Maćica ſawoła k ſobu ſrjedu po jutrach nimale wóſom ſtóžeſtkow pospochi ſwoje ſobuſtawy k narodnym dźełam, wuradźowanjam a rozprawam. Też letuſchi Maćicźny dźeń na jutrach. běſche ſ wokſchewjazym ſnamjenjom bibliczniwego ſerbſkeho žiwjenja na duchownem polu.

Jutrowne poſedźenja wotrjadow ſapoczachu ſo hižo ſ wutoru, 6. hapryłom, hdźež wotmě r ě č e ł e p y t n y w o t r j a d ſwoje wuradźowanja. Do wubjerka, kiž wobſtojeſche hač dotal ſ 9 wosobow, pſchiſwoliſchtaj ſo hiſchče dwaj knjeſaj, direktor W j e r a b a wyſchſchi wučer S s y m a n k. Smjeſelaze bě ſhonicź, ſo hiſchče kěſka dóſtanjemy dwaj wulkej ſłownikaj do rukow. S s e r b ſ k o - n ě m ſ k i ſ ł o w n i k K r a l o w y je doſpołnje w rukopiſu hotowy a leži hač do pismika R we Donnerhakeź cźiſchčeńki na 1412 ſtronach folia wocźiſchcźany. Nakład ma literarny fond. Też dra. M u k o w y D e l n j o ſ e r b ſ k i ſ ł o w n i k, kotryž je ruſka akademija w Pětrohrodze w létach 1911—1914 cźiſchčejcźa daka hač do ſłowa narſki, cźiſchčeſi nětko cźeſka akademija w Praſy dale a jeho prěni dźeł je hižo hotowy. Na ſkoržo je ſo prěnjotny rukopiſ ſakhowak, ſ kotrehož ſo nětko wotpiſy na cźiſte ſkotowja. Nawka je k Rěſakowemu ſłownikej dodawk napiſak, kiž je ſo ſobu ſa Kralowy wuzjił. Na to wuradźowaſche ſo wo wſchelakich rěčeſpytnych drobnoſtkach, kiž měſe ſo w rěčeſpytnym kuczíku wozjewicź. Pſchichodne poſedźenje budże ſ r j e d u p o S w j a t k a ch.

Ssrjedu, 7. jutrownika, wotměchu jenotliwe wotrjady ſa ſobu poſedźenja: delnjołužiſki, ſtawniſki, narodopiſny, pſchiroduſpytny, hudźbny, belletriſtiſki a paedagogiſki wotrjad M. Ss.

W d e l n j o ł u ž i ſ k i m ſo powě, ſo wuńdże Mukowy ſłownik bórſy w zyłku a ſo je C ź a ſ a ń n i k pod redakcźiju Miny Wittkoju porjadnje wuthadźał.

We ſ t a w i ſ n i ſ k i m woſjewi pſchedſydża dr. Wjazſławk, ſo je ſerbſku bibliografiju ſpiſak a pyta nakładnika. Bibliografija ſměje nětkhdże 400—500 cźiſchcźanych ſtron we wulkoſcźi Cźaſopiſa M. Ss.

W n a r o d o p i ſ n e m wupraji dr. Schleza wſchelake pſchecźa w naſtupanju wuſtajeńcźu jutrownych jejkow we Wojerecźach a namjetuje, ſo by M. Ss. myto we Wajerecźach wuſtajiła a runje ludow. motiwy mytowaka. M. Kral namjetuje, ſo by M. Ss. poſtajiła, a ludźom powěła, kotre a kajke ſu ludowe ſerbſke motiwy. Naſch moleſ Nowak mohł tu ſ pomozu być, ſo by lud wopraſhowże narodne motiwy nałožowak. — Dr. Muka wotmolwi we mjenje M. Ss., ſo M. Ss. njeje pſchi Wojerowſkej wuſtajeńcy chcyła pjate koło pſchi woſu być; woſebje też tamniſche motiwy njejſu wſchě ſerbſke ludowe. M. Ss. może ſebi ſama tajku wuſtajeńcu ſarjadowacź a je to kěſka też cźiniła.

W p ſ c h i r o d o p i ſ n e m wotrjedże ſhonichmy, ſo jeho pſchedſydża Sch ě z a ſen. je w ſaſchkem łěcze wjele piſak a to w prawje ludowem duchu; jeho naſtawki ſu ſo w Sserb. Nowinach woſjewile a też jako knižki wudate. Ważnych dźełow njemóże na poſedźenju pſchitomny być a je ſo tohodla ſamolwił.

Jenak pilnje dźěła też h u d ź b n y w o t r j a d a jeho pſchedſydża Skodeńk ſtara ſo wo wudaće noweho nakłada, „T o w a r ſ c h n e h o ſ p ě w n i k a“. W tej naležnoſći je njedawno poſedźenje poměł.

Wo p r a w i ſ n i ſ k o - r ě č e ź e ń ſ k i m a b e l l e t r i ſ t i ſ k i m ſo wuradźowaſche, hač njeměł ſo pſchidawk „rěčezńſki“ wumaſnyć a poźłednich belletriſtiſkich ſ kołom ſerbſtich ſpiſowaćelow ſwjaſacź, jako ſajka někotre wotrjady wotſtronicź, dokeł je jich pſchewjele; po dźeſchim wuradźowanju ſwoſta pak wſcho pſchi ſtarem.

W b e l l e t r i ſ t i ſ k i m — d ź i w a d ł o w ſ k i m rěčeſche prof. Wičźas jako pſchedſydża. Wudawa Pſchedźenak a Luźizu. Luźiza je dźenſka ſ 1. jutrownym cźiſłom ſaſo w ſtarem kabaće wuſchła a pſchińdże ſe Ss. Nowinami też do ludu. Stajnje ma pětkowacź rjane piſmowſtwo. W 1. cźiſle ſabéra ſo ſ Cźornobohom; wo tom łěcźnik wſchelake ſajtmawe podrobnoſcźe pſchedoſchuje. We „Luźizy“ ma ſa wſcho ſběracź, ſchtož ſo wo Sserbach w němiſkich muſejach namaka. — Nimamy hiſchcźe ſtawiſnу ſerbſkeho piſmowſtwa. Spocźatk je dra. Patowy „Ljvod“ Sawod do ſerbſk. piſmowſtwa. — Sserbſka literatura ſapoczina ſo w 18. létſtotku, ſ cźaſom możnjeſe. Kſchešcźijan Bohaboj Gellert w Lipſku, wo kotremž prof. Wičźas rěcźi, je na ſerbſtu młodźinu, ſtudowaću w Lipſku, wulki wliw měł. Mnohe Gellertowe thérluſche ſu ſerbſcy duchowni pſchełožili. Radyſherb-Wjela je wjeſe ſ jeho bojow a powědańcźkow ſerbſkemu ludej wulożuje a zyle ſamoſtatnje pſchipiſrawił! — Wulźo ſajimawy pſchednoſcź mytowachu wſchitcy ſe żiwym pſchikleſtom. —

W p a e d a g o g i ſ k i m wotrjedże pſchednoſchowaſche pſchedſydża M. Kral wo ſerbſkej wučźbje w Sserbſtich ſchulach (wo § 2, 5. ſchulſkeho ſakonja ſ l. 1919).

W ſakonju a wukaſach ju hiſchcźe njedoſtatk, kotreż měſe ſo wotſtronicź. Sserbſchcźina je we wſchich pſchedmjetach pódla němſkeje rěcźe dowolena; nimo toho ſu 3 (abo 2 hodź.) hodźiny ſa měſchanu wučźbu pſchijwolene. Srudnje je, ſo njemóże ſo dla njedoſtatka ſerbſkich wučerjow jakoſi ſwjetſcha wſchudże pſchewjeſcź. Też w pokroczńej ſchuli je ſerbſka wučźba nuna, dotal pak ſo tam žana njepodawa. Njeje ani wuhladow, ſo ſchulſke pſ pſchedſtejećeſtwa pſchidawne hodźiny ſa ſerbſchcźinu pſchiſwoła.

W Pruſkej ſa Sserbow w ſchulach ſakoſtnje klaza. Tu ſakonje a wukaſy wſcho ſnjemóżnjeja, ſchtož by ſerbſku wučźbu nětkaſ ſpěchowako. Tohodła je tu ſa Sserbſtu Ludowu Radu wulźy ważny nadawk, lépiche poměry dopěcź pytacź a ſebi je ſadacź. — Pſchedźydowy pſchedpoſchi bu ſ pſchiklekłom pſchijaty.

S tym ſkónčichu ſo wotrjadowe poſedźenja.

* * *

H ł o w n a ſ h r o m a d ź i ſ n a M a ć i c ź y S ſ e r b ſ k e j e ſapocźa ſo łětſa hakle wokoło 3. hodźiny. Pſchedźyda dr. Hermann wotewri ju ſ powitanjom mnohich Maćicźarjow, kotříž běchu ſo w jara nahladnej liczbje ſeſchli a na to wulſpěwachu ſhromadźeni narodnu hymnu (1. ſchtučźku) „Rjana Luźiza.“ Potom poczeſći ſo wopomnjeſe dweju ſemſrěteju ſobuſtawow: rěčnika H a j n y w R o ß y n j e a naſcheho ludoweho basnika J a n a H a j n z y ſ W j e l e c ź i n a. Poſledniſchemu wěnowaſche hnydom prof. Wičźas wopomnjeńſke ſłowa. Pſchedźyda wobroczi naſchu ſkedźbnoſcź na wuſtajeńcu jutrownych jejkow. Woſjewi też, ſo je nam Bratiſławſka univerſita rjanu medailu ſ pocźeſcźazym wopiſmom pósłała. Na to podawachu ſo rozprawy. Jako prěni wuſtupi ſekretař, prelat M. Žur, ſ hłownej rozprawu ſtukkowanja Maćicźy Sserbſkeje ſa minjene léto 1925. W ſawodże wupraji ſo ſ dorjaſom ſa to, ſo ma ſo na łóſdej hłownej ſhromadźiſnje je ſtrony jeje wopytowarjow na krucze poſtajeny dźeńſti porjad dźiwacź; woſebje ſchtož namjety naſtupa. Tute dyrbja ſo pſchego w poſtajenem cźaſu prjedy hižo pſchedźyduje ſapóſłacź; je-li dyrbja namjety wuſpěch měcź, je nuſne trébne, ſo byſchtej pſchedźyduſtwo a wubjerk je też mohłej prjedy pruhowacź.

S roſprawy ſhonichmy, ſo ſtej pſchedźyduſtwo a wubjerk wſcho hromadże 4 poſedźenja měłej, a to 13. meje a 25. nowembra m. l. a 12. januarja a 23. měrza m. l. nimo toho je była ſrjedu, 30. ſeptembra, naſtupna a póndźelu, 4. januarja 1926 prěni krócź hodowna ſhromadźiſna M. Ss., wo kotrejmaj ſtej ſo rozprawje w Ss. Now. podałej.

Pſchedźyduſtwo a wubjerk ſtej tak ſwoju winowatoſcź dopjelniłej, kaž to wuſtawki ſadaja, byrnjež by ſo nětko też wjazy powſchitkownych ſhromadźiſnow M. Ss. wotměwako; to pak je w naſchim cźaſu też nuſne, hdyž tu, kaž njedawno tajſi wichor howrjeſche w němſtich cźaſopiſach a nowinarſtwje zyłeje Europy, hdyž běchu ſebi Sserbja ſakoſtili „Ludowu Radu“. Sa Maćicźu je ſo knj. pſchedźyda ſ komiſiju dla tajkeho howrjenja a njeſmyſlnoſcźow k wyſchnoſći, na wokrjeſne hejtmanſtwo, podał, ſo by ſo tam cźiſte wino naliwako a wo wěrnoſći ſwědcźiło. — My pak chcemy ſo dale próſowacź a dźękacź, ſo mohli też dale ſ wutrobu ſpěwacź: Bóh je ſe nami, wjedźe naſ!“ a Wón chcył też ſohnowacź naſche dźenſniſche dźěła a wuradźowanja“, tak do ſłowa ſtónči ſwoju roſprawu ſekretař.

Na to poda ſarjadnik Sserbſkeho Domu, juſtizny rada M. Žur, ſwój pſchehlad wo Domje: Wot 1. januara 1925 hač do 1. 1. 1926 je było dothodow 11598 hr. 85 pj. (wotſebje wunoſchk ſ pſchenaiccźa bydłow a klamow), wudawkow wſcho hromadże 8285 hr. 41 pj. (a to ſa dawki 5682 hr. 8 pj., ſa porjedźenja a nowe dźěła 1530 hr. 93 pj., ſa cźiſtotu a porjad 558 hr. 30 pj. a ſa wſchelake druhe wudawki 514 hr. 10 pj.) Tuž ſbywa cźiſty wunoſchk 3313 hr. 44 pj. a k tomu hiſchcźe wuſbytk ſ l. 1924 397 hr. 22 pj.; tak ſo wobſtejitej ſwoſtanu 30 hr. 15 pj. — Schtož zyłe ſamoſtatne Ss. D. naſtupa, to mamy tajkile pſchehlad: hódnoſcź Ss. D., kaž je ju ſinanzny hamt wulicził, wucźini 172 400 hr. Doth (ſ nadhódnoſcźenja hypothekow) 49 750 hr., tak ſo mamy we Sserbſtim Domje 122 650 hr. ſamoſtatnja. Nimo toho je tu hiſchcźe ſ l. 1924 a 1925 nětkhdże 6368 hr. 31 pj. dotha ſa wſchelake porjedźenja; tutón doth budże wſchak w pſchichodnem měſazu ſapłacźeny. K tomu ma ſo pſchiſpomnicź, ſo je Sserbſti Dom 354 000 hr. płacźił, mjes tym, ſo je jeho dźenſniſcha hódnoſcź ſ jenoż 172 400 hr. wobliczíła. — Łětſa je ſ roſprawy widźecź, ſo je Ss. Domom doprědka dźe. Hižo 29 krócź je ſarjadnik ſwoju roſprawu podawał a pſchedźyda ſawdawa jemu derje ſaſłużeny dźak. — Po nim poda farař Rjeda roſprawu wo wobſtejnoſcźach zyłeho Domu, kotruž je ſe komiſiju pſchehladał; někotre wězy měſe ſo hiſchcźe porjedźicź, hewak pak je Dom w dobrem porjadku. Slcźowanja ſu byłe pſchehladane a wot farara Rjedy pruhowane; tuž ſo ſa prawe ſpóſnaja a juſt. rada Žur ſo jenohłóſnje wuſwobodźi.

Wo knižnej pokładnizy roſprawja direktor Wjerab. Dołhodow je było nětkhdże 2306 hr. wudawkow pak wjazy hač 2500 hr., 600 hr. je ſo dyrbjało pſchipołožicź, dokeł je nakład ſa dwaj ſeſchinkaj Cźaſopiſa nimale drohe pſchiſchoł. Też tu je ſlicźbowanje pſchehladał a ſa prawe ſpóſnał farař Rjeda a tohodła ſo jenohłóſnje pſchipóſnawa a pokładnik ſo wuſwobodźił. Dale roſprawja direktor Wjerab jako muſejownit: Dary, kiž ſu ſo muſejej dóſtawale, ſu wſchelazy knjeża wěnowali, tak njeboh knjes tachant J. Skala, dr. Muka, wučeŕ Eſkodenk, moleſ Nowak-Njechornjki a Šnjaharnik Janak a to ſu byłe ſwjetſcha wobraſy. Wopyt ſe ſerbſtich ſtron mohł bohaćiſchi być. Mjes zuſymi hoſcźemi maja ſo mjenowacź ſkowjanſkeho hoſcźa a kapłan D. ſ Hallſtadta pola Wirzburka, kotrehož je tamniſchi farař, ſajimowazy ſo wulkjarа ſa Sserbow, do Sserbow pójtał. Roſpomina też wo wuſtajeńcy jutrownych jejkow, w kotrejž mamy tu wſchelake ſajimawe pokaſli ſe wſchelakich ſerbſkich krajinow. Na łońzu proſbу wo wjetſchi ſajim Serbow ſa narodny muſej. — Pſchedźyda wupraji roſprawnikej dźak a to powſchitkowne pſchecźe, ſo bychu ſo jeſka ſnadź wſe wokoło knihitkupſtwa wuſtajiłe, k cźemuż prof. Wičźas pſchihłożuje a dalſchemu poſtupowanju napomina.

Knihikładnik Kubjenz je ſadźěwany, wożobinſzy pſchińcź, a tohodła pſcheczita mějtopſchedźyda far. Žyž jeho roſprawu. Na to ſcźěhowaſche roſprawa knihownika. Jednotliwi knjeża ſu knižne dary podawali, mjes nimi ſtud. rada dra. Muka a Smeſchkal; woſebje też naſchej ſerbſkej cźiſchcźerni wſchě cźaſopiſy a protyki a Sſmoleńſkeju druſtwo nimo toho hiſchcźe zyły rjad knihow, nowe wudawki poſlednich lét. Sa němſke wodźelenje je knihownik też najnowſche wudaća nakupił, kotreż wo Sserbach jednaja. Nimo někotrych tutrajnych towaŕſtwow pſchipóſłachu też akademije pólſka, jugoſłowjanſka a cźeſka ſwoje publikacźije. —

Měſchcźanſka rada dha ſe ſwoju knihownju měcź jenotliwe łětniki Cźaſopiſa M. Ss.; to pak pſchewoſtaji ſo roſſudźenju pſchedźyduſtwa a wubjerka.

Po tutych roſprawach ſcźěhowaſche pſchednoſchi dra. Wjazſławka wo „Wulkohródſtich Sſkowjanach“ (Wulkohrodſka t. j. Metkenburſka) kotryž ſo dla ſwoje ſe wulkeje ſajimawoſcźe a ważnoſcźe, kiž ma ſa ſtawiſnу połobiſch Sſkowjanow, ſawěſcźe dołkownje woſjewi we Sserbſtich Nowinach abo we Luźizy. Pſchedźyda ſo rěcźnikej wutrobnje podźakowa.

Dale jednaſche ſo wo wulkcźe, kiž cźiże M. Ss. ſrjedu po ſwjatkach pſches ſerbſki kraj hač k Wódrje, pſchi wokoło puczowanju ſ autom ſarjadowacź, je-li ſo ſnajmjeńſcha 20 wożobow wobdźěla. Pſchi 30 wobdźělnikach budże jéſha nětkhdże 20 hr. ſa jenotliwza płacźicź; pſchi tom mjenowaſche wſchitke měſtna ſhromadneho wulėta.

Jeniczki namjet běſche ſapodał knihiréviſor M. Stṙympa wo wuſtajeńcy wumjeźkow. Wupraji pſchecźe ſo by jedyn ſobuſtaw k tomu też pjenježnu garantiju pſchewſał. Wo tom budźetaj pſchedźyduſtwo a wubjerk dale wuradźowacź.

Studijny direktor Wičźas wulkhowaſche wuſnam lětuſcheje ſhromadźiſny, kotraž błyſchcźi ſo pſches ſwój bohaty wopyt, wożebje też ſ Delneje Luźizy, ſ bohom powita wuſka naſcheho njeboczicźkeho delnjołužiſkeho wótcźinza Hendricha Jordana. Dale porucźuje wotebżeranje Luźizy, kotrejež redaktorſtwo je po mnohokrócźnem namołwjenju na ſo wſak, a proſby wſchich pjera wuſtojnych, wo pſchinoſchći, dokeł je to naſch jeniczki beletriſtiſki cźaſopiſ. — Pokładnik Wjerab pokazuje na to, ſo może ſo kóždy też jako ſobuſtaw Delnjołužiſkeje Maćicźy Sserbſkeje ſapiſacź dacź a ſa to płacźi 1 hr. łětneho pſchinoſchka, k cźemuż woſebje ſtud. rada dr. Muka naležnje pohnuwa.

Ratař Króna pſcheproſchuje M. Ss. na ſerbſki ſwjedźeń w Bukezach, hdźež wołkawi ſo njedźelu, 13. julija 50ſtne wobſtacźe Bukecźańſkeho ſerbſkeho towaŕſtwa a ſ dobom poſwjeczenje khorhoje. Dr. Schleza ſpomni, ſo budźe tutón ſwjedźeń ſ dobom ſe wſchotowaŕſtwownym ſtłokom Domowiny.

Jako nowe ſobuſtawy M. Ss. buchu hnydom na ſpocźatku ſhromadźiſny jenohłóſnje pſchijmjeni: 1. wučeŕ Pawoł Rjeczka w Hajniczach, 2. bankowy direktor Arnoſcht Wičźas w Plawnje, 3. wučeŕ Jurij Kubaſch we Miſchnje. Sa cźeſtneho ſobuſtawa wuſwoli ſo jenohłóſnje miniſterſti rada Frontiſchek Mlčźoch w Praſy. Sa ſakładne ſobuſtawy pomjenowachu ſo tſo knjeża we Praſy, wot pſchedźyduſtwa a wubjerka namjetowani, mjenujcy redaktor Jan Hejret, bankownik Władimér Smětſchka a muſejſki pſchedźyda Narodneje Radu Cźeſkoſłowakiſkeje Auguſtini Senfert. Wſchitkim tuźi knjeża buchu wot ſhromadźiſny jenohłóſnje pſchijcźeni. —

Wokoło ½7 hodź. ſtónčі pſchedźyda ſ djakownymi ſłowami 79. hłownu ſhromadźiſnu M. Ss. a pſchitomni ſaſnjeſechu poſledniu hrónčku narodneje hymny „Rjana Luźiza.“

Njech ſohnowany tutón narodny ſwjaty dźeń ſa dalſche tracźe je, a wobſtacźe ludu ſerbſkeho a Bóh dał, ſo by Maćicźa Sserbſka pſchejo bóle ſo ſakorjenita a płody ſnjała: Bohu k cźeſći — Sserbam ſ ſpomoženju.

Jan Sserbin,

Jurij dže do šule.

(Wobraz se wjacy.)

„Nó, čakaj jenoš, mój hólčko, hdyž do šchule póudješ, to hižo šmérom hedźecy nawukniješ. Njemyšl šej tola, so budže kujes kantor s tobu dołho so plenczicź. Wosmje šwój čas a wudźela s nim poprijanzy hacź so wšcho kuri."

„Poprijanzy, macźi?"

„Haj, haj — poprijanzy. Te pak troschku hinak hłodźa, hacź s Połeschijanschcze twornje. Runje tajke, kajkeż cži nan wečera sa wnschi da, hdyž jeho panczuchi do bowa wobu tykny. Runje tajke poprijanzy to fu."

„Hdyž pak fym prawje połuschnu, to nje kujes kantor potom njeubijże? Macźi, kak po prawom w schuli je? Schto dyrbimy tam cźinicź?"

„Nó, — pišaš, cźitaš, a to šerbšći a nemšći, dale liczicź, špiwaš, wukwješ a druhe."

„Myšlach hej, so dyrbimy tam šmérom hedźecy?"

„Sčo wé, so macźe tam šmérom hedźecy."

Na to waschnje hižo macź Jurka wot schtwórteho léta fem wo schuli „wosmuczuje". A pschezo saso réka: „Nó, cźakaj jenoš, hdyž do schule pschindźesch!" Abo takle: „Haj, dawaj šej pschezo prózu, to so kujes kantor wjeselí, hdyž to a tamne hižo mózesch, to so na tebi šwjeselí." A tak saždże cźaš a dźeń njepschindźe a njepschindźe. „Macźi, kak dołho dha to traje? Njemóžmém šcoro do schule hicź? A wopraudźe, to traje bjes teje milosce dołho. Hižo hacź do dźesatcy może liczicź: na porstach, na šahrodnych tyczach, s jabłukami a worschcami. Wschudże to móje. A theš sa sobu hacź do dźesatcy. Naspjet hischcze nij. A duzy we tydźenju šnaje kaž mi a tebi niczo. Trź nekotre schtuczki wot Sejferja a Wótchenalch. Tafli a pišaš na hižo dawno. A ras, dwaj tši, bésche tafla na webéwaj stronomaj pokna, hdyž talle šapocza pišacź. Pschezo dołoła wokoło, prěti a po dołhoczi, horje a dele. Haj, zyle derje mózesche hižo pišacź. Hdyž macź a nan pschihladowaschtaj, to njerad pišasche, dokelž dyrbjesche pschezo tajke pikne suby pišacź. To sa njeho niczo njebésche, to jemu wschu pschepomaku dźesche. Prjedy hacź bésche jena tafla hotowa! Hižo molowacź też mózesche. Ale ſ cjaſnikom, to jemu nihdy do hłowy nochzysche. Ale hewak hižo wschu tak dałoko mózesche.

Sa por dnjow dosta wopraudźe nowu schulisku toschu se rjanymi rjentjenjemi a ſ wulkim pšom na wéku. Zyłcźki dźeń mésesche ju na khribjecze, bésahasche ſ njej po dworje a po wšej wokoło. A kóždy ju pod nóš tykasche, so dyrbi so ſ nim wjeselicź. Je hordźe na njeho šhladowała. Wša šej toschu šobu do koża, rano saso na khribjet a hnydom w kochli po domschim wokoło. Hacź šmé nikto scoro do schule hicź. Tafli a kaschczik sa pišadło je hižo šej wczera wjecžor do tosche tyknył. Njeschtschicze, kak w tochi schcerczaš. Schto, hakle sa por dnjow? To dźesche Jurkej na płaczki.

Skónczuje tu dźeń je. Jurk napisa swójej stronje hischcze khéts polnej a napraschuje so pola macźerje to a tamne wo schuli. Na sto praschenjow dyrbi jemu wotmolwicź. Ach, njemóže dočakacź je šwojej nowej toschu. Skónczuje pocžina wézka thutna byc. Kak jeho macź mnje a pschistojnje hotuje, wložy cźeła a wschelake dobre wucźby pichi tym dawa. Wjacy dyrbi so ſ macźerju na puć nastajicź, khowa so sady khežnych duri a płacze a méni, hacź njemoh hakle sa léto do schule hicź. To mésesche macź mły josicź, so šobu dźesche. Sšudobjiš Jank a druhe wjesne dźeći tola też póidu a kujes kantor budże wschém nješto sobre khłóschczenju dacź a je so hižo wjacy krócź napraschowak, hacź duschmy Jurk scoro do schule njepschindźe. Ale macź dyrbi jemu dołho dobre słowa dawacź a réczecź, prjedy hacź šej Jurk krucze rosmyšli. Hischcze ras jemu njeswocžo wurnuje, so nichtó wnpłakane wocži njewidźi. A nétko na puć do schule! Wosmje Jurka za ruczku a tuž ranu šmuhu po wšej horje do schule. Jurk je šaso hinaschcze, wjeselischcze mysle a trypoze pódla macźerje ſ rjanej toschku na khribjecze. „Ach, budże so kujes kantor na tym rjanym pšom wjeselicź, kotrehož mam sady na wécžku! Njewérno, macźi?"

A nétko je na jedyn ras macźeri płaczt bliže hacź šméschk. Cźehdła, to po prawom šama tak prawje njeschóze. Je jit tak spodźimnje we wutrobje, kaž tehdom, hdyž bu konfirmérowana, hdyž bu wérowana a Jurk so ſ kschcześnju njeschesche. Runje tajke šacžuesza ju nétko zimaju. Haj wschak, njeje nicžo dale pschi tym, wjedże dźeń šwojeho Jurka do schule. Jeho tohodła tola njeschubi. Jenoš, so je nétko tak dałoko, so ma do schule khodźicź. A tola, ſ tutym šaftupom do schule nuri so zyły wotrěſt žiwjenišći do morja šandźenoschcze a nowy so šapoczina. „Bóh dak, so hižo so wschu derje poradźiło", wudobu so ſ jeje macźerneje wutrobły. „Daj Bóh šwoje!" A w tutych krótkich słowach, kotrejž je šama ſ hubu njepschindu, w nich teži wschu, schtož jenej macźeri, šajta cžłowjeſej pschi tajkich a podobnych ważnych wokomikach žiwjeńskich na wutrobje leża: Wjeżela a šrudoba, dźak a próšwa wo Boże žohnowanje na tutón ważny puć. A wulka macźerna luboscź pschimnje Jurkowu rucžku cžim krucžischo.

Hopża hej, kak wjeſese Jurk se schule domoj šacże se šwojej toschku a ſ wulkej titu, kotruž je jemu kujes kantor dał. Schto ma to wschu powedacź! Tajke wuhłoke wohna w schulišej jiwoje a na khamorje tajka wulka kula! Wobrašy a telko dołhich a krótkich kalkowo. Tam mózesche toschu špodu tyknycź. A też tajke wulke kachle. A telko druhich dźeći. A kujes kantor je žortował a wschém licžła majłak. Kak réka, kak nan a macź rékataj, kak šamy je, hacź mózе hižo macźerje špiwacź, schtó je jemu wložy tak rjenje sceżał, skrótka, wschu je šo jeho wuwopraschał. Šamo licžeſ je dyrbjał. A ſ cjaſnikowym rjeczałkom je šej pschezo wjerczał. A tajti rjany pjerschczeń nétjeże na porsce. A šwarjeſ kujes kantor žyła njeje. Wjele, wo wjele rjeńscho je w schuli bylo hacź doma. „Njewérno, macźi, jutjie šmém saso do schule hicź? Ach, budże pak to rjenje!"

K nahódnoscźenju starych němskostatnych bankowkow.

Měschczańska wotnožka w Kamjenzu wěricźeliſeho šwjalka němskostatneje banki, němskostatneje zentrale we Berlinje nam pišče:

Hižo dołho wobsteji sjednoczeństwo šajimow, kiž je pšches zyły němšći stat rosschérjene (swjašk wěricźelow němskostatneje banki, němskostatna zentrala w Berlinje), kiž se wschěmi sakoništimi prědkami sa to wojuje, so by so privatne akcijowe towarstwo, němskostatna banka, nusowała dopjelnicź winowatoscze, kiž je pschewjako. So hischcze wschelazy wobhdźerjo dowójnſkich bankowkow myšli jich nahódnoscźenja dwělujo napischeczo steja, šmeje drje šwoju pschicźinu ſ hłowneho dźěła w tym, so wo němskostatnej banzy nicžo zyłe njewědźa. Mjeno němskostatna banka (Reichsbank) šawjedże ſ wopacznemu ménjenju, so je tole akcijowe towarstwo nétkaſi statny wustaw. Tole ménjenje pak je wopacżne. Němskostatna banka je privatne pschedewšacże kaž kóždе druhe, privatna banka kaž Drježdźanska banka, Němska banka atd., jenoš ſ tym rozdźělom, so je se strony stata privilej dostała, so šmé bankowki na šarunanje wudawacź. Po šlawje 50 stareho němskostatneho bankowskeho šakonja ſ léta 1875 je němskostatny kanzleř winowaty, so by dohładował nad tym, hacź banka šwoje pschiſlušchnoscze porjadnje dopjelnja. Ma, hdyž je nusne, poručzicź, so banka likwiduje, so bychu so ſ dołhodom wěricźeljo spokojili. Schto dha su wobhdźerjo bankowkow druhe, hacź wěricźeljo němskostatneje banki? Na kóždej bankowzy šteji ſ podpišmom date pschilubjenje, so ma so tomu, kiž bankowku woteda, bjes toho, so trjeba so wupokazacź, 100 abo 1000 hr. wuplacźicź. Dołelj měšesche Němska metalowu mènu, dha rěkasche to ſ druhimi słowami, so ma so 100 abo 1000 hr. w słocze wuplacźicź. Tule pschiſlušchnoscź němskostatna banka měšesche a to też šama dosyta njeprěje. Jako pak pschi spočzatku wójny strach hrožeše, so mohł njepschecželſti wukraj wschě bankowki němskostatneje banki němskostatnej banzy pschedpołožicź a tak słoto do wukraja šwotwoscź, wuńdże 3. augusta 1914 postajenje ſwjatkoweje rady, so ma so němskostatna banka „hacź na dalsche" wot jeje winowatoscże wuplacźenja w słocze wuſwobodźicź. Tole postajenje bě potajkim jenoš wójnſka naprawa, a měła so kaž wschě druhe postajenja, kiž so wójny dla wudachu, hižo dawno šbéhnycź. To pak so stało njeje. S toho wuthahża pak ſ logiſcej jasnoscźu, so němskostatna banka wot winowatoscże šarunanja wošwobodźena njeje. Swjatkowa rada dyrbjała w pschihódnym cźašu wo šbéhnenju tutoho moratorija němskostatneje banki wobšamknycź. Tónle nadawk ma nétko němskostatna rada. Schto pak němskostatna banka cźinjesche? Jako bě so inflazija do rosměrow wurošła, kajkeż wjetsche bycź njemóžachu, schtitasche so wona ſ nowym bankowskim šakonjom a powoła so, jako šebani wobhdźerjo dowójnſkich pjenjes šwoje bankowki wot štarje banki wupišane pschedpołožichu, na § 3 noweho bankowskeho šakonja, kiž ji, kaž wudawa, jenoš sa billion papjerjanych hriwnow = 1 štotu hriwnu wudaczi dowoli. S prawom? Ně a šaso ně! Štare što- a tyšaghriwnowke pjenjesy njejšu byle jenoš płaczenjske šrědki, ale šu štote obligazije wostałe, to rěka na štoto wupišane dołžne listy. Bu-li potajkim prawje bylo, kaž němskostatna banka wobtrukuje, so mjenowany § 3 też dowójnſke pjenjesy wopschija, by so tu wo šebranju šamoježna jednako; schtoż pak by šaso pschecźiwo § 153 němskostatenje wustawy bylo, kiž wobhdźeństwo schkita. § 3 so tohodła na dowójnſke bankowki němskostatneje banki njepocžahuje. Schto prajt pak něsto tole šakonſke postajenje, wo kotrejž so tak wojuje? Ničžo dale, hacź so dyrbjesche němskostatna banka papjerjane pjenjesy, kiž su we wobkhodźe, sa kotrejž pak žane šlubjenje štoteho płaczenja njewobstejesche — kiž běchu wopraudźe jenoš papjery — wróczo wjacy a na nowu němskostatnu hriwnu šamėnicź. Běchu pak štare tyšaghriwnarje hischcze we wobkhodźe, jako ſ biliżonami licžachmy? Kóždy nétkaſi rosumny cžłowjek budże tole wobtrucźicź chcyc. Zadyn cžłowjek šebi njeje na nje pomyślił a też Dawesowe pobudźenje ménjeſche jenoš miliardy a bilijony, kiž běchu we wobkhodźe a njemyšlesche ani ſ dałeka na to, so by też štare je štotom tryte bankowki wopschihałto. To też praktiſej ſ zyła možno było njeby, pschetoż po wobliczenjskej žadźibe němskostatneje banki by runje dźeſi pjenjeżka dosahak k pokupjenju wšěch dowójnſkich pjenjes. Minima non curat praetor! Wo tajke maliczkoscze je so šakonjedawaſ nještara, abo je wopraudźe zyły šakonjedawarſki apparat do štutka štupił, so by wo dołhy němskostatneje banki wobšamknył, kiž jenoš pjenjeżk wucžinjeſche. Ničžo šměſchnjesche šebi myšlicź njemóžemy, hacź tajke njerozumne ménjenje.

Rjek Swjatohór.

Ruska bylina*.

Na horach wysokich, na horach Swjatych, běše žiwy wobdźiwanja hódny rjek, kajkehož na cyłem swéce njeběše. Njejěchaše Swjatohór na swjatu Rus, dokelž macźerka syra zemja jeho njewunjese. Cžežka běše jemu jeho rjekowska móc, cžežka jako najcžežše brěmjo. Štóž chcyše spóznać tutoho šławneho najštaršeho a najsylnišeho rjeka, dyrbješe sebi doňć na te hory wysoke a tam so jemu hłuboko pokłonić.

Jónu wšak tola wostudźi so rjekej Swjatohorej jěchać stajnje po twjerdych skałach Swjatych hór. A sydny so rjek Swjatohór na swojeho rjekowskeho konja w cyłem swojim rjekowskim brónidle a z heju wórcłowej, z wótrym mjećom, tuhim prokom a worcłowymi kłokami w tyłowje.

Tak poda so rjek Swjatohór na daloki puć, do města Kijewa.

A rjekny takle k swojemu rjekowskemu konjej:

„Aj, ty mój konjo rjekowski! Posłuž mi swéru z prawdu!"

Rjekowski kóń rjekny z cłowjeskim hłosom:

„Aj, ty Swatohorje rjeko! Hdyž sy so sydnył na mój konjacy khribjet, njestłóčuj ty wotrohow worcłoweju do mojich twjerdych rjebłow a nješwikaj mje z krudźikom žiłdžanym po mojim konjacem khribječe a njeprěćahuj wuzdy žiłdžaneje a potom mózu či posłužić swéru z prawdu."

Jěcha potajkim rjek Swjatohór, jěcha po puću, pućiku, a słyšeć je jeho daloko, šěroko, přetoż macźerka syra zemja so zatřasuje, ćmowe łěsy so šumpaju a réki so z brohow wuliwaju, jěcha-li rjek Swjatohór, wyše łěsa stejateho, z hłowu hač w mróčelach.

A rozwjeseli so jemu jeho wutroba rjekowska, a rjek Swjatohór wučahny swoju heju worcłowu a takle rjekny:

„Hdy by był kruh na Božim njebju a druhi kruh w macźerej zemi, přepačił bych ju horje k njebjesam a změšał bych njebjeske z pozemšskim!"

Zdrěmny rjek Swjatohór na swojim rjekowskim konju a dojěcha jeho wot zady mócny ruski rjek a dyri jeho z hłebiju po ramjenjomaj, dyri jeho z kóncom njewótrym.

Wotući Swjatohór a rjekny tajkele słowo: „Kak to ruske muchi kałaju!"

Rjek dyri jeho druhi raz z hłebiju po mócnymaj rjamjenjomaj druhi raz z kóncom njewótrym.

A wupřestrě rjek Swjatohór swoju rjekowsku ruku, hrabny mócneho rjeka a posadźi jeho do swoje tyłowy rjekowskeje a jěchaše dale po puću, pućiku.

Ale rjekowski kóń Swjatohórowy kaž khełpa po pućiku, tak so pótknywa, a rjekny z cłowjeskim hłosom:

„Aj, ty rjeko Swjatohorje! Njemóžu wunjesć dweju rjekow — brěmenja tutoho we twojej tyłowje".

Wučahny potajkim rjek Swjatohór z tyłowy swoje tamneho mócneho ruskeho rjeka też z jeho konjom rjekowskim a rjekny k njemu:

„A štó sy ty, ruski, mócny rjeko?"

Ruski rjek wotmłowi jemu takle:

„Sym rjek ze stolicy Kijewa — sym Samson Samojlowič."

Rjekny k njemu rjek Swjatohór:

„Aj ty sy potajkim Samson, ty sy Samojlowič! zbratřmoj so potajkim po křižomaj" a ja budu twój starši bratr, a ty budźeš, Samsonje Samojlowičo, mój młóđši bratr."

A rozkałaštaj swojeju rjekowskeju konjow a jeju wutroba rjekowska so rozwjeseli. A hdyž tak jěchaštaj po šěrokim puću, wuhnu so nahle Samson Samojlowič na prawu, na puć póđlanski.

Rjek Swjatohór přijěcha k wysokej skale a złože z rjekowskeho konja. Rozwjeseli so jeho wutroba rjekowska, a wobhlada so wróčo — a wšak tu njeje Samsona Samojlowiča!

Postupi potajkim rjek Swjatohór na tu wysoku skału a započa z kamjenjemi mjetać ze swojimaj rjekowskimaj rukomaj a wołać:

„Pojčcha-li tudy Samson, tón Samojlowič, zabiju jeho z wulkimi kamjenjemi z tuteje nahleje skały!"

Ale rjek Swjatohór njemóžeše jeho wučakać.

Sydny so potajkim zasy na swojeho rjekowskeho konja, a hdyž tak jěcha po šěrokim puću, pućiku, widźi před sobu krócžić cłowjeka pućowaceho z měšečkom na khribječe. A pohoni rjek Swjatohór swojeho rjekowskeho konja, ale pućowaceho dojěcha njemóžeše.

A zawoła na njeho rjek Swjatohór:

„Aj, ty pućowacy cłowječe, dołahł trošku, njemóžu če dojěchać ani na swojim dobrem konju."

A zastany njeznaty pućowaf, położi měšečk na syru zemju a takle rjekny:

„Aj, ty rjeko Swjatohorje! złéz ze swojeho rjekowskeho konja na macźerku syru zemju. Tu w tutom měšečku je khowana wša čeża zemška. Spytaj, Swjatohorje, wšak sy rjek, spytaj wulkosć swojeje mocy!"

Rjek Swjatohór złéze z dobreho konja a přimny so měšečka z jednym porstom. Druhi raz přimny so měšečka z jednej ruku. Třeći raz rjek Swjatohór napina hižo wšš swoje wulke mocy rjekowske, hač jemu po běłem licu różočerwjena krew přiběła, ale měšečka pozběhnyć njemóžeše, hačrunjeż so přepadźe hač po kolenomaj do syreje zemje.

Njeznaty podróżnik přimny potom z běłymaj rukomaj měšečk a położi sebi jón zasy na bjedra.

A zawoła na njeho rjek Swjatohór:

„Aj, što sy ty, hdyž sy ty sylniši dyžli rjek Swjatohór? A kak tebi do domu rěkaju?"

Podróżnik jemu wotmłowi z tajkimi słowami:

„Sym Mikula, rólnik sym, Mikula Seljaninowič*** sym — mje ma rad macźerka syra zemja."

A wotenđže z měšečkom do runeho pola.

Hdyž so potom rjek Swjatohór też sydny zasy na swojeho rjekowskeho konja, wostany jeho rjekowska wutroba tola tam pola toho měšečka.

Rjek Swjatohór powotjěcha na pućik na šěroki a zetka so njenadźicy znowa ze Samsonom Samojlowičom. A jěchaštaj hromadźe k městu Kijewej.

Přeserbšćił M. N. — N.

*) Byliny su ruske ludowe powšeče, jednace wo bajeńzyoł sławnych rjekach a jich skutkach.

**) Zbratrowanje stawaše so tak, ro sebi rjekaj wumėništa wzajomnje křiže, kiž wokoło šije powšenej nosyštaj. Zbratrowanje bywaše potom ważna powinnosć, křiżny bratr swojeho křiżneho bratra wopuščić njesmědźeše, dyrbješe jemu štajnje być z pomocu a podobnje.

***) Seljanin je naš wjesnjan; potajkim podróżnik so mjenowaše, Mikula, syn wjesnjanow.

Winowatosćj němšćostatneje banki k šarunanju dowójnšćich pjenjes pšichažo hišćeže wobsteji. Scherjenje inflazije, ć kotrymž chodźa bojašnych do šracha pšichinješć, nam njehroži. Inflazija rěka pychodźenje stata, niž pak privatneje banki. Sa krnješe dowójnšćich pjenjes je tu skota doscj. We wopraudźitosći pšchi pichjópnaczu šarych bankowkow inflazija pjchišcha njeby, ale jenoš, so by so wobsteđenstwo pšcheśunyko. A pšcheđ tym maja akcionarojo helšti šrach.

S tychle zjadkow drje kóždemu njesroniśemu śwětko sesthaja, so śwjatk wěricelow němšćostatneje banki se žydkom w Berlinje za prawu wěz wojuje, so by jeho žadanja woprawnjene, a so je jeho wustupowanje za prawdosć teš ć dobom wojowanje za khudych a sjebanych, za sprawnosć a pchistojnosć we wobtkhodnym žiwjenju. Němšćostatny žud so we śwojim cžasu za to postara, so by prawu k dobyczu dopomha.

Wědomostny wotdźěl „Jubilejneje zahrodneje wustajenicy."

Hłowny zajim wulkeje „Jubilejneje zahrodneje wustajenicy" Drježdźanskeho lětneho rozhlada, započožujo so 23. haprioja, poskići wědomostny wotdźěl wot prof. dra. Tobleza, dir. krajneje zahrody w Drježdźanach wobdźěłany. W sedmich dźělbach pokazuja, so tu naturske zaklady zahrodnistwa, statistika němšćeho zahrodnistwa, zahrodniske wukubłanje, organizacija zahrodnistwa, zahrodnistwo a ludowe hospodarstwo, zahrodniske zběrki a pismowstwo, a to w tajkim razu, zo njemóže so jenoš wšcywustojny, ale też kóždy druhi člowjek wo wulcywuwitym stawje cyłeho našeho wědomostneho zahrodnistwa z dowidnym a praktiskim materialom přeswědčić. Jednotliwi wustajerjo tuteho wotdźěla su jeničcy po wědomostnych zasadach wuzwoleni a za wustajeńcu wosebje požadani. Wo jednotliwym tuteho wědomostneho programa naspomnimy nještrě přikłady. Pokaz wšelakoreje zemje jako ważna, powuława maćizna za zahrodnika, budźe mjenje wobrazowny a kartografiju poskići, za to pak, štož so dotal hišće nihdźe pokazało njeje, jasnje předstajł, kak ze wšelakich kamjeni nastanje wšelakora druźina zemje. Klimatiski a wjedropis pokazuje z pomoću krajneje wjedrownje za zahrodnika přikładnu zběrku jednorych nastrojow a pokiw, kak so nałožuja, wosebje z wuźitkom w zahrodnistwje. W phaenologiji (wuwiću rostlinow w jednotliwych stadijach) podawaju dwaceći-lětne wobkedźbowanja Drježdźanskeje botaniskeje zahrody žiwje w Tabelbriskej podłozy. Wotdźěl hnójnistwa je direkcija krajneho pospytneho a přikładneho zahrodnistwa w Pilnicach přewzała, pokazuje přehlad powšitkownje zajimawych pospytow a nowočasnje stimulacije přez prof. Popofwa ze Sofije Skit rostlinowy wopřija bohaty wotdźěl, podawajo městna k tomu słužace, kaž krajny biologiski wustaw

Hospodarski rozhlad.

Ssobotu 10. haprieje 1926.

Wječerawsche kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowskich fran.	14,35
1 jendźelski punt	20,39	100 češkosł. krónow	12,43
100 schwajz. frankow	80.99	100 połsk. markow	51,92

Efekty běchu wječera w kursach wscheslake, skerje chabychu so wotdrjebjowacj. Wójnske požčonki so tchorunja wotdrjebjowachu.

Produktowe wiki wječera w Berlinje wjele noweho njepschinjeßechu. Sakładne mjenjenje wostanje też dale khrućene. Jećmjeń, rožka a wowß dobuschtaj kóžba druźina po 5 np. Powoćcja ć wukraja rěcza wo horjebijazych płaczijnach. Zentnar płacześche:

w Drježdźanach

pschenicy 14,05—14,30 hr., rožki 8,60 hacj 8,85 hr., jećmjenja nałetnjeho 10,30 hr. hacj 10,80 hr., wowsa I 10,65—10,90 hr., II. 10,40—10,60 st. hriwnow,

w Berlinje

pschenicy 13,95—14,15 hr., rožki 8,60 hr. hacj 8,80 hr., jećmjenja nałetnjeho 8,90 hacj 9,95 hr., wowsa I 7,55—8,20 hr., wowsa II 9,65—10,30 hriwnow,

schtwórtk w Kamjenzu

pschenicy 13,50—14 hr., rožki 8—8,40 hr., jećmjenja nałetnjeho 9—10 hr., wowsa 9—10 hr.,

w Shorjelzu

pschenicy 13,50—14,50 hr., rožki 7,80 hr. hacj 8,40 hr., jećmjenja nałetnjeho 8—9 hr., wowsa 8,50—9,60 hr.

Libjata sandźeny schwórtk w Kamjenzu 2,20 hacj 3 hriwny.

Wiki wnjitkowneho skotu sandźeny pjatk w Berlinje (Magerwiehhof-Friedrichsfelde). Pschihnali běchu 821 dźesnych a wyšokoćuczelnych krutwow, 6 wołow do cžahanja, 5 bykow, 35 prósonikow.

Młode dójki a wyšokoćuczelne krawy płaczachu

1. druźiny	400—530 hr.
2. druźiny	300—380 hr.
3. druźiny	200—300 hr.

Ssuczelne jałowizy płaczachu

1. druźiny	260—400 hr.
2. druźiny	180—260 hr.

Prósoniki a druhi skót ke kormjenju 32—38 hr. po zentnaru žiweje wahi. Rjane krawy derje dźěchu.

Konjaze wiki tam (Magerwiehhof-Friedrichsfelde). Na aje běchu pschihnali 422 koni. Pschi mérnych wikach po tychle płaczijnach pscheđawachu:

1. kajkosće	900—1200 hr.
2. kajkosće	600—900 hr.
3. kajkosće	300—600 hr.
Dobijaki	50—300 hr.

Rosprawa wulkosćmjenjatneje Metz a Co. w Berlinje-Steglizach wo śmjenjenjowych płaczijnach. Kupzy, kotrjż su ć wjeschego dźěła ć hospodarskich winow wocžakowali, su so někto kupowacj rosćudźili. Wobkhod je tele dny tak wobcžežny, so je jenoš ć najwjetschim napinanjom możno, so so wschě skasanki wuwjedu. Jara kupuje so cžerwjeny dźeczel. Wjele skasankow dóńdźe tchorunja za schwedski, běły, schołty a inkarnatski dźeczel. Wulke žadanje je też za trawowymi śmjenjenmi, wosebje za rajskej trawu. Hacžrunjcj śmy ihžo hłuboko w haprieji, kupuje so tola hischcže wjele łupinow, woki a pjeluschkow, też seradella, kotraž so trochu podroži. Też śmjenitny hróch so derje kupuje. Płaczijny su tele:

cžerwjeny dźeczel	85—110 hr.
běły	70—110 hr.
schwedski	80—110 hr.
žołty	28—35 hr.
inkarnatski	21—24 hr.
luzerna	76—94 hr.
franzowska rajska trawa	46—56 hr.
němska	28—35 hr.
italska	27—32 hr.
žołte łupiny	9—10 hr.
žonop	56—64 hr.
seradella	14—16 hr.
woka	14—16 hr.,
pjeluschki	12—13 hr.
nissi žołty hróch	14—15 hr.
módry mak	68—78 hr.

Ssudnizy na pscheđadźowanje

pónđelu 12. 4., dop. w 10 hodź. w Kamjenzu w hoscženzu „Ke kwětkowej jahrodze": šutknjane śmjenje, benzinowy motor, sofa, knihowna prasa, lodowe-, drastne a klamatske khamory, komoda, tafłaty wós, schijaza maschina, pišanišći stroj, śrejazy cžažnik, klawěr-

popołdnju w 4 hodź. w hoscženzu w Protezach 2 motoraj; **schtwórtk** 15. 4., dop. w 10 hodź. w Kamjenzu w hoscženzu „Ke kwětkowej jahrodze": 3 běrnjaze parjaki, schidła k mlócžazej maschinje a tschahawa (Schlittelmaschine),

pónđelu 12. 4., pop. w 2 hodź. w Kulowje w hoscženzu „K tśjom krónam": hospod. wós, khamaršej połzu, 12 róm dośtow, pišanišći stroj, 5200 wschelakich schwartow, walach, 2 skótn. wosaj, kobła, 3 schijaze maschiny a meble wutoru 13. 4., dop. w 11 hodź. w radnizy w Kulowje pišanišće blido, sofa;

pónđelu 12. 4., dop. w 11 hodź. w Krauez zyhelnizy 2 krawi, kolo a wschelake meble;

pónđelu 12. 4., dop. w 11 hodź. w Krauez zyhlowanczi 12000 tšešnych zyhelow.

Ssamtšny dźeń pschip. w 1 hodź. w hoscženzu „K wodychnjenju" w Makej Nydeji: wičzny wós, cžežki, frémi a łochki rólny wós.

Ssamtšny dźeń dop. w 9 hodź. we Wulkim Cžišku w hoscženzu pschi dróhy zentrifuga;

popołdnju w 10 hodź. w hoscženzu pschi zyrchoi we Wulkich Sdźarach: zentrifuga, pišanišći stroj a wschelaki cžapr sa elektrotechnikow.

Wutoru 13. 4. w Hermanecach w hoscženzu: mužaze a žonjaze kolo, w kajkej hodź. je finanzny hamt, kotryż je koł cžasacj dał, sabył ć wjeselošcju napomnicj.

Ssamtšny dźeń pschip. w 1 hodź. w Janischkej hoscženzu w Sabrodze: świnjo.

Ssamtšny dźeń pschip. w 12 hodź. w hoscženzu w Drežwje: klamarska połkadnja.

Drjewowa awkcija

na Dubrinczanske-Ssulschecanskim rewěrje źjedu 14. 4. dop. w 10 hodź. w Brannecej hoscženzu w Kulowje:

32 dubow, khłonow, bukow, wólschow, śipow, tałsnje 18—59 cm., śrenjeje tołstoscje;
110 mtr. brjosowych a khójnowych kulichow,
180 mtr. waschelkeho twjerdeho drjewa.

Na pschedaće

Sofa a trjebana kuchinska nadoba w Wilkowiach. Mała zyrkwinska haša 4.

Ziwnoscj we Spalach cžo. 23.

Motorske kolo we Wosjerezach, Opitzowa haša 14.

Srědź lětny w Bukojnje 24 pola Wojerez.

Kury fildwornaczki 5, we Wojerezach, Bismarkowa haša cžo. 8 delka.

Kosa k rěsu w Cžornym Khołmzu 21a.

Kóń 4-lětny dobry cžahać w Nydeji cžo. 5. 4.

Kóšlezi, Kula w Dubrawje pola Hródka.

Runklizy, Nałoża w Dubrawje pola Hródka.

Wosy, 3 hospodarske łohke, Schołta w Borschezi hoło Mikowa.

Blido pišanške, Kühn w Khrjebje.

Bilard knježi dwóž w Delnjej Wolescheznizy pola Mikowa.

Wós łohki w Budyschinje, Nowowjazska dróha 17; hospodarski w Budyschinje, Schneider, Moltkowa haša; dźecžazy w Budyschinje, Lubijska dróha 28 na prawo; sportowy w Budyschinje, pschi Starej winizy 2 l.

Resak za skomu a selene w Jenkezach 38.

Walach 4-lětny w helnje 23.

Kóń žołty, we Wurizach 17.

Jałozja wyšokoćuczelna žyłna w Nakezach cžo. 37: wyšokoćuczelna žyłna w Małsezach 2.

Prošata w Budyschinje, Ssukelnska haša 24.

Libjata, Lehmann kubleč w Radworju.

Jeja k nasadźowanju italske w Budyschinje, Tšelanska dróha 42.

Kolo žonjaze w Budyschinje, Stelzmann, Kantowa dr. 1.

Mužaze kolo w Budyschinje, Fiedlerjowa haša 10 delka na prawo.

Sso pytaja:

Hoza do domu, hajkowanja w Wělnym Khołmzu; Wrobzina pjekarka w Budyschinje, Wulka bratrowska haša 18; Cžulitzowa w Budyschinje, Jurjowa haša 3; Mertinkowa w Budyschinje, Lubijska dróha 10.

Jutrownа, Pětschowa we Wojerezach, Hródkowske pschedměsto 1.

Samkatski, Fuhrmann w Budyschinje, Hornjeserska haša cžo. 10.

Kowatski, Schubert w Komorowje pola Klukscha.

Pohonc, Barth w Tšelanach.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźenja dop. ¾11 hodź.: Sdnadny wobrot. wiki mérnische. Tendenza wotcžakowaca. Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płaczijny na Barlinskich produktowych wikach.

Kito a wotijowe śmjeno wo tuni abo 1000 kg, wobrat 100 kg, płaczijny po złotej hriwnje.

	9. 4.	8. 4.		9. 4.	8. 4.
Pschenica	279-283	279-283	rapš. wołejschi	15,00	14-15,00
rožka	172-178	171-177	poch. melasa	—	—
nałet. jećmjeń	178-199	177-198	šerabella	32,00	81,00
nał. jećmjeń	151-164	150-163	běrnjaze krutki	15-16,50	14-16,00
wowß	193-206	192-205	bany	21-23,50	21-23,00
kukurjca (Maiš)	168	—	woka	30,00	30,00
pschenič. muka	35-38,75	35-38,75	łany wołejschi	19-19,50	18-19,85
rjana muka	24-27,00	24-26,75	módre łupiny	11-12,75	11-12,50
pschenič. wotr.	11,00	11,00	žołte łupiny	14-14,50	14-14,50
cžarne wotruby	11,25	11,25	žyrna, 50 kg	8,40-4,00	8,30-8,50
rapš	—	—	šroma, rjana	1,00-1,60	0,90-1,50
lane śmjeno	—	—	„ pschenič.	1,00-1,50	0,90-1,40
hróch	23-26,50	22-25,00	„ wowßna	1,00-1,50	0,90-1,45
pjeluschki	21-23,00	21-23,00	„ jećna	1,00-1,45	0,85-1,30

Drježdźanska bursa.

Pschenica	281-286	**krutki**	17,00-18,50
rožka	172-177	**pschenič. wotruby**	10,10-11,00
nałetni jećmjeń	206-216	**rjane wotruby**	10,50-12,50
nowy mjeń jećmjeń	—	**pschenična muka**	41,00-43,00
wowß	208-213	**rjana muka**	26,50-28,50
cžerwjeny dźeczel	220-250	**woka**	30,00-32,00
rapš	330-340	**pjeluschki**	26,00-27,00
kukurjca (Maiš)	190-195	**hróch**	28,00-29-50
fuche truhnježki	11-12,25	**zokrowe truh.**	18,00-20,00

Drobnowikowanske płaczijny w Budyschinje.

10. haprieja po hamtskim postajenju.
Wschě płaczijny šo po złot. hriwnje srošumja.

Twora		najmišch. płaczijna hr.	najwyšch. płaczijna hr.
Howjaze mjaso ć loščemi	1 kg	1,40	2,00
Cželaze mjaso	1 „	2,20	2,80
Skopjaze mjaso	1 „	2,20	2,80
Sswinjaze mjaso	1 „	2,20	2,60
Tukrajny świnjazy schmalz	1 „	2,40	3,20
Wschelakina muka	1 „	0,40	0,54
Rjana muka	1 „	0,32	0,40
Khlěb	1 „	0,25	0,28
Jedźne běrny, nowe	1 „	0,08	0,10
Rajš	1 „	0,40	1,20
Hróch	1 „	0,48	0,72
Sboki	1 „	0,56	1,20
Amerik. świnjazy schmalz	1 „	2,00	2,20
Ssuschcheny połcž	1 „	2,80	3,20.
Dobre mloko	1 lit.	0,26	0,28
Jedźna butra	1 kg	4,40	4,80
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	schk.	0,10	0,13
Jedźne bany	1 kg	0,40	0,64
Zokor drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,36
Kamjentne wuhlo (domj. tepj.)	1 ztr.	—	1,90
Brunizowe briketty	1 „	—	1,22

Wječne płaczijny w Budyschinje.

wot 10. haprieje 1926.
Wschě płaczijny šo po złotej hriwnje srošumja.

Pschedmjet		najmišcha płaczijna	najwyšch. płaczijna
Pschenica	50 kilo	13,50	14,00
Rožka	50 „	8,00	8,40
Jećmjeń,	50 „	8,50	9,25
„ nasymski	50 „	—	0,00
Wowß	50 „	9,00	9,75
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	1,50	2,00
Butra	1 „	4,20	4,60
Ssyno	50 „	4,00	5,00
Sšroma, ć masch. mlócž., prašk.	50 „	0,80	1.00
„ ć malch. „ ć sajšk.	50 „	1,00	1,10
„ ć zypami mlócžena	50 „	2,00	2,20
Pschenična muka, 60 %	50 „	22,00	22,50
Rjana muka, 70 %	50 „	13,75	14,25
Pschenične wotruby	50 „	6,00	6,25
Rjane wotruby	50 „	6,00	6,50
Jeja	1 schk.	00,10	00,11
Prošata — schtuk	1 schk.	00,00	00,00

(Sa lěwschu tworu wyšche płaczijnu.)

rostlinařnjo w Drježdźanach a Pilnicach a druhe z jich wudobytkami, wosebje preparatami a žiwymi objektami. Plahowanje rostlinow přez docpěte wědomostny nazhonjenja a trěbno techniske srědki; prěni raz widźomne skutkowanje dźědźerskich zakonjow a podobnje kaž w ratarstwje nowočasna kontrola a dopoznawanje symjeni, skónčuje pokaz rostlinow pod zakońskim šikom, dźěło to botaniskeje zahrody a šikt domizny. Wosebje wobrazowne pokaz statiskich dźělbow budže nahladny. Wuwite zahrodne šule a běh zahrodnika we wěcach zastojnstwach dowidźimy. „Flora", sakske tow. za botaniku a zahrodnistwo podawa historiske wobrazy a dokumenty, Powołańske zastupjerstwo, komora za zahrodnistwo. pokazuje wuwiće, zaměry a stutki zwjaskow a też zarěsćerstwo. Wobšérne městno wobsahuje zahrodnistwa a Indowa strowota přez němski hygieniski musej. Ważna zběrka přikładnych pokazkow móže so za šulsku wučbu trjebać. Cyły wědomostny wotdźěl njebudže so stajnje měnjeć, kaž wšě druhe wotdźěle, budže pak też ze žiwymi rostlinami debjeny wjele poruči a pokaže zo našo zahrodniecy zamóža wědomostne zakłady sobu tworić a też wuživać.

Přilopk.

* **Automobil do Łobja padnył.** Cźichi pjatk rano krótko po poł. so stajne wjeze na Wuseću (Ruska) na mostcu přeco Łobjo cźełe njeboże z automobilom. W nakhym zalwinjenju přeco mostom pola cźełeho antomobila, kiž mějesche 25 hektolitrow piwa nakkadźene, spinadło zapraji. Wós přecerasty mostowe wobłoženje a cźiny so sćeńcź metrow hłuboko do rěki dele. Druhi wozowy wjednik z cźełom z wosa sterži. Prěni schofer pak do wody padże, hdyž so automobilowe rosbiłki na njeh walichu. Jeho možachu jenož jako cźełu wucźahnyć.

* **W Rudnych horach zapadnje jene město.** W měsce Woleschnizy (Olsnitz) zu so ludźo do njeměra dali, dokelž přeches hórsku schodu storo žana thěża wjazy runje njesterži. Wězywustojni wobkrućuja, so w přichodnym cźasu zapadki wo wjele metrow so přichihotuja.

* **Duchathora so zarachła.** W duchownym sacźěnowanju salěty 79 lětna wudowa z hydlenja žiwoje dźowki, kiž bě zyle pod tśichu na Augustowej dróży w Barlinje na stśěhu a bježeše přeches tśi dny tśioch inwarjenjow. S postajenjeho twarjenja padże na hołu dele a wosta cźełostrašenja ležo. Po puczu do khorownje starnyschła wumrě.

* **Kulojty błysk.** S Londona so powěsć: Přichi zhłuhym wichorje sandźenu krjedu wjeze kulojty błysk w Palmers Green nětkuže 25 twarjenjow wobschkodźi. Wjele stow wokonowych schlenjow so z błyskom rosbi a wjele błesgrotowych radiowych aparatow so wobschkodźi.

* **Přched zyrkwju so z wutśelom sranił.** Wobsedźer konditorije a kofejownje Bruno Engelhardt z Unterneubrunna w Durinskej bě je swojim rynom k spowědźi pobył a wróći so z zyrkwje. Přched zyrkwinym durjemi jemu wutśel přeches hłowu sajedże, so by dyrbjacu jeho hnydom do Koburgskeje khorownje dowjesć. Nětkuži lohkomyślni pachoło w blišej bróžni do tarcze tśělachu, přichi cźimž wutśel njeboženje nimo sterca a z zyrkwje duzeho trjechi.

* **S pyramidy dele padnył.** Po powěsćach jendźelskich nowin „Daily Mail" z Kairo je dr. Korla Musil z Prahi z jeneje Gisehskich pyramidow dele padnył. Bě hižo schwórty dźeł pucźa wróco stał, jako so nadobo puschcźi. Bóh kuleschе so hacź k nohomaj pyramidy a wosta delkadź morwy ležo.

* **Zakotśne njeboże z milinu.** We wjy Pröllas we połnoźnych Cźechach sta so zakotśne njeboże. Monter Adolf Klee dyrbjeschе na elektriskich grotach něschto swuporjedźecź. Prud wotstajichu a Klee zalěty na schćejžor. Mjes tym so na grotach dźěłasche, prud zaso do grotow puschcźichu, kiž monterej přeches cźeło dźěsche. Hnydom zapachu jemu płomjenja wokoło hłowy, kotraž so zhła swuhli. Hačrunjež elektriske groty hnydom rozrěsnychu a prud zastajichu, so jemu tola hłowa hač na ranjeni spali. Ludźo, kiž přichładowachu, powědaja, so je było hrózbnje hładacź, kak so cźełko za groty wisało pali.

* **Cźełko spěwarki Jurjewskaje namakali.** Cźełko spěwarki Sinaidy Jurjewskaje, kiž so loni 3. dezembra nadobo we Andermattu w Alpach zhubi, bu zbožnje popołdnju kilometer niže Cźertowego mosta strażowazy wojazy Andermattskeho forta namakali a pohrjebali. Cźełko njepokasowanje wjetśichich ranow, jenož lěwu hłóh nježeche přeměrjenju, schtož je najskerje z britwju sćinjene, kiž ju we žiwojim cźasu namakali. Hłowa bě na lěwym boku snjesćena. Spěwarka znadź je na hłowu padła, hdyž je z Cźertowego mosta skocźiła. Měnjenje, so je hebi Jurjewskaja žana žiwjenje wzała, so z tutym wobkrućeja. Cźełko bě dotal samjersnjene. Nětko pak je lód rostał.

Listowanje.

E. D. Postajenje k sarjadowanju dźěwakeho cźasa wot 21. dezembra 1923 hischcźe wobsteja a płacźa. Wuczobnizy šmědźa so wyšche wósomhodźinskeho dźěławego cźasa hischcźe też k sarjadowanju dźěławje wutrjebacź a to wuczobnizy hacź do 16 lět jenu hodźinu wschědnje a tajny přeches 16 lět hacź do dwě hodźin. wschědnje. Do domjezeho dźěła šmědźa so jenoż tajny wuczobnizy bracź, kotrež pola mišchtra jěsć a bydlenje dóstawaju. Wobsteji za tuto rjemjeslo jednota (Innung), da so na nju wobroczeje, w druhim padże na wikowanstu komoru.

F. G. 3. Wupowědźenjsti cźaš je tola na salwěsćenstim wopišnje dowidźecź. Swjetscha je to 3 měsazy do wołbjazeho sotwěsćenskeho cźasa. Seje w salwěsćenskim wopišnje postajeny cźaš přchepaść, dha je so wuczinjenje (Vertrag) drje wo jene lěto podlěschik. To wschо pak so je polisy wupokaja

W. R. Jeli njejsće hischcźe sjerwjensku přichrahu (Offenbarungseid) složił, budźe drje wěrjeczeł přchi bjeswuspěschnym cźahanju Waš k tomu nuczicź.

Přchemyślowy wuczeř. Ma najpriózby praktiscy wukmjeć a to snajmjenscha jene lěto a dyrbi pomognjsće pruchowanje (Gesellenprüfung) w jenym rjemjeslske dopokazacź. Kowne (Metall), twarske a drastowe rjemjesłko na lepschim napschecźo wumjeiskemu a poźiwjazacemu. Taiki seminar je w Charlottenburgu. Windawki ju podobne kaž za studowanje na univerzitach (t. r. po semestrach). Přchihtajcźisće wumenjenja ju w tu tłowitu dobre, dokelž so přchemyślowi wuczerjo jara pytaja. Wschо blišsche zhonicze w naspomnjenym seminaru. Přchemeńjenje dyrbjeńskeho wukmanja so přchihotuje.

Směški.

** **Dźěczazy hort.** Mała Liska přchiběži bjes dycha z schule a cźeri hnydom k macźeri do jstwy. „Macźi", woła zyła wnjaclena, „Bóhłuby Knjes je hischcźe zyle młody muž!" — „Schto? Schto tola rěcźiśch?" — „Haj, w schuli zmy dźensa spěwali: „Ein fester Bursch ist unser Gott"!

** **Rosjasnjenje.** Korla, zyn jeneho prawisnika, zhyschi, kak nan praji, so dźensa trochu posdźischo k wobjedu přchińdźe, dokelž ma přchedsyhdstwo wjesćz we wulkej zhromadźiznje wěrjeczelow. — „Schto dha to do ludźi je, tuczi wěrjeczelo?" prasscha so mały hólcźez. — „To zu ludźo, kotrjž dyrbja do teho wěricź", wujasni nan dźěczu.

Swójbne powěsće.

Sewrěcźi: Helena zwnd. Holanowa rodź. Sobiz we Cźornych Nošlizach, 79 lět. — Amalia Augusta zwnd. Grundmannowa rodź. Wendiez w Kamjenzu, 90 lět. — Martha Wenkowa zwnd. Schmidtowa rodź. Engerez w Běłej Wodźe, 49 lět. — Hermann Wiedemann w Jeliskezach pola Riśkej, 30 lět. —

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Přchijimanje schulskich dźěći,

kotrež lětsa jutry do schule du, je:

w Pestalozzijowej schuli pódźelu 12. haprleje, dopołdnja w 9 hodź. za hólzow a dop. ½11 hodź. za hołzy we hołczazej swuczowarni;

w Lutherowej schuli pódźelu 12. haprleje, dop. w 10 hodź. w schulskej sali;

w Lessingowej schuli pódźelu 12. haprleje, dop. w 10 hodź. we swuczowarni (Turnhalle);

w Fichtowej schuli pódźelu 12. haprleje, dop. w 10 hodź.;

w Trochantskej schuli pódźelu 12. haprleje, dop. w 10 hodź. w schulskej sali nowoje schule na Mättigowej dr. cźo. 29.

Do sapiska mandźelskeho prawa sud w Budyschinje sapisa: Samkarśki mischtr Biedrich Hermann Hentsche w Budyschinje nima podźěła ani na sarjadowanju ani na wuziwanju samoženja swojeje žony Hany Marje rodź. Schneiderez.

Sudnistwo so pschedawanje sa hotowy pjenjez:

Pódźelu 12. haprleje 1926, dop. ½9 hodź. w **Kjelnje** (na kupjenje smytšteni seidu) so na gmejnskim hamcźe) motorske koło NSU, 11 PS;

dopołdnja w 10 hodź. **w Baczonju** cźo. 6 2 běhakaj, trjebane mužaze jězbne koło, por schkórni, pišanski puit;

popołdnju w 1 hodź. **w Budestezach** cźo. 67 drapadło a wjeschi pjenjezny khamor.

Wutoru 13. haprleje 1926, dop. w 11 hodź. w Lulowezu cźo. 20 100 metrow njeczežaunych pschikromnych kamjenjow.

Sudnistwo wukonjeć hamtsk. sudnistwa w Budyschinje.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507

Filialcy we Wojerecach a w Khočebuzu.

Telefon 3506 a 3507

Agentury: w Khróšćicach pola knjeza **M. Čornaka** — w Bukecach pola knjeza **stolarja Rjenča**
w Kulowje pola knjeza **Oty Bulanga** — w Hrodźišću pola knjeza **M. Pawlika**
w Rakecach pola knjeza kantora **J. Rjelki** (na šuli) — we Łazu pola knjeza **J. Haješa**

Pola tutych mjenowanych knjezow hodźa so pjenjezy na knižku zapołožować a po potrjebnosći zběhać,
Zadanja pjenjezy wot 1. haprleje t. l. ze 4½—9 procentami. Pjenjezy so zadanja hižom wot dnja zapołoženja.

Hdyž chcezće woprawdże dobry wobraz měcź,
dha dźicze do
fotografiskeho ateljeja
Rich. Hutha
měješcźel **Arno Lehnert**
w **Budyšinje** na Serbskej haśy 13
Kóždu njedźelu wot ½11—3 hodź. wotewrjene

Roklic zahrodnistwo w Kulowje
telefon 63 poruča telefon 63
wšě družiny štomow, kerkow a różow
Ilišče je čas k sadźenju.
Wšelake kwětki a palmy w horncach
też wěncy a kwěcele za wšě składnosće
dym w zwjazku kwětkarjow, tak zo kóžda skazana we wšěch městach a sjeli wokolinje (też we wukraju k pomocu telegramoweho kluča) w prawem času šerstwa do rukow tych přińdże, za kotrychž je posta jena.

Gardiny, šaty
tunjo. K. Erler, Žitne wiki 11.

Za rumarja
poruča so kóždu wutoru wot rana hač do wjeczora w Kitkowje w Now. kej hoscenu Herm. Zieache, pruhow. masseur we Wichowach pola Wósporka.

Wuporjedźenja časnikow
wuwjeduje najlěpje po najtuńšich płaćiznach
Fritz Nerlich
we Wojerecach
za dwórniščowej dróży 40.

Oswald Liebmann
hlowny zastupjeŕ w Budyšinje
na Třełanskej dróży 42. Telefon 2321.
12měsačne dźělbne płačenje
bjez powyšenja płaćizny.
Kóždu sobotu předawam na Žitnych wikach — před muzeom.

Spedallist nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje
na seminarskej hasy 5.

Wupjerki, łož. šaty, běła pis. W. Köhlerowa, Hłow. torho. 8.

Wóskowane płatowe ruby
ma jara tunjo
K. Erler, na Žitnych wikach 11

Meblowy Bjar
Wulki wubjerk w spańskich jstwach, bydleńsk. jstwach, kuchinjach a stólcach, sofach a šezelongach
po přijomnem dźělbn. płaćenju.
Tunjo! Dobre!
Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!
Znapřeća piwarnje

Wšě čišćerske wěcy

serbske a němske

kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, slubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno

Smolerjec knihićišćerńja
z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Sajmawy wobraz ſ cžeſkich ſtawiſnow nadebůje ſo w Miſchnjanſkim hrodje. Wobraz pſchedſtaja ſlub džowki Sdenki cžeſkeho krala Jurja Poděbradſkeho ſe ſakſim wojmodu Albrechtom wobſtajnym w lěcže 1459 w měſcže Chebu (Eger) w Cžeſkej.

Fr. M. Pelzl
wumrě pſched 125 lětami. Wón bě ſlamjenity ſpiſowaczel a piſaſche we němſkej, cžeſkej a kacžanſkej rěcži

Franz Tomaſchek
pſchedbyda niedawno ſokoženeho ſwjaſka cžeſkich žurnaliſtow (dopiſowarjow nowin).

Row njeſnateho wojaka w kapalni ſtaromějſchčanſkeje radnizy w Prazy. Tu wotpočuja koſcže njeſnateho wojaka, padnjeneho we ſwětowej wójnje. Jemu wopokaſuja wulku cžeſcž. S tym praja, ſo cžeſcža tóždeho w wójnje padnjeneho, kotryž ſnaty njebudź

Auguſt Thyſſen, ſlamjenity němſki induſtrialny, je ſurowiczku ranu 85 lět ſtary wumrěł.

Hdže woſtanje jenoš macž?

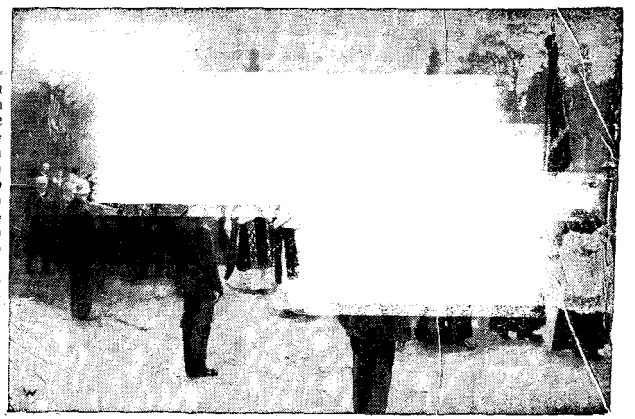
Wuhladanje wobraza w tydženſchim cžiſle:
*Staje*cže *wobraz na lěwu ſtronu. Pſchi kromje lěha na*
malucže ratarja.

Naš čas we wobrazach

Čo. 15 **W Budyšinje, 10. haprleje 1926** **2. lětnik**

Pohrjeb ſlamjenitego wjednika zentruma Fehrenbacha.
Konſtantin Fehrenbach narodźi ſo 11. wulkeho róžka 1852 we wjeſcy Wellendingen w Badenſkej. Gymnaſij we Freiburgu w Badenſkej wuhodźiwſchi ſtudowaſche na univerſicže ſamoho měſto prawa. Tam ſaſtydli ſo po ſkónczenych ſtudijach tež jako prawiſnik. W lěcže 1885 wuſwolichu jeho do Badenſkeho ſejma a 1901 do ſtatneho ſejma. Po Kappowym ſbožu bě trótči cžaſ ſ němſkim kanzlerom. We wojnu 1917 wuſwoli jeho němſki ſejm ſo ſwojeho preſidenta. Tež narodna ſhromadźizna we Weimaru jemu preſidentſtwo dowěri. Zentrum ſhubi ſ nim ſwojeho wjednika; wón krótko do ſtrowa wumrě.

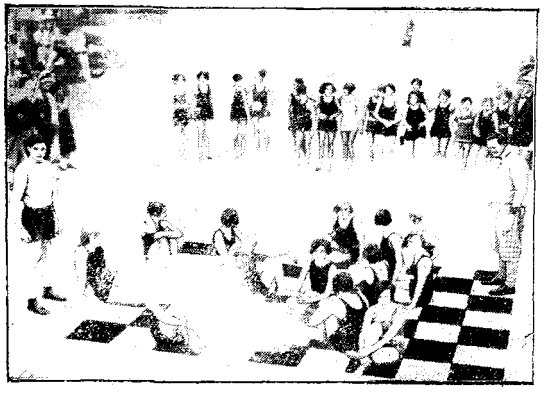
Cžornuchoju ſe ſwoiſmi hudźbnymi naſtrojemi.
Naſch wobraz wjedźe naš do lěhwa Cžornuchow abo Negarjow. Cžornuchoju ſu ludy horzeje afrikanſkeje ſemje. Sſmy w jich wſy. Stejimy pſched jenym wobydlenjom. Wſeſ wobdawaja ſkalojte hory. Cžornuchow hudźba abo jich herzy ſu ſo tu ſeſchli. Na hwiſdźelach a bubonach wſchelakeho raſa dźěłaja po wſchěm ſpačžu džiwnu a najſkerje džiwju hudźbu. Tuta džiwja hudźba je ſo tež hač k nam do naſchich cžeſkich herbſtkich ſlejſkow pſchenjeſła. Měſto ...ow, ſo bychmy wopſali pſchi ...nej hudźbje wuwabjenej ſe ...bſtkich hudźbnych naſtrojow ...my ſpodobanje na hewrje...ej hudźbje afrikanſkich cžornuchow. W měſtach ſu ſo wutwariłe tak mjenowane jazpandakapały. Te dźěłaja džiwju bujnu hudźbu ſo berje hodźazu njepſchiſtojnym wobernym rejam.

Hindenburg, [illegible] němskeje republiki, stupi sańdženu žrjedu, 7. haprleje psched 60 létami do wójjka.

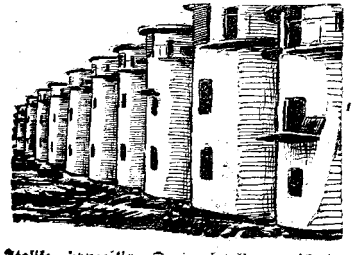

Hindenburg jako młodostny kadet.

Schachowa hra.

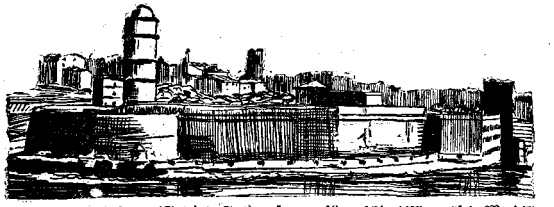
Schach je stara a jara sajimawa indiska hra. Na deżu s běłymi a čornymi polkami pscheżuwaja žo figury wschelakeho rasu. Někto žu k temu pschistupili, žebi pod hokum njebjom pschiprawicź na semi tajse pola sa bracźe schacha. Postawy sa pscheżuwanje žu žiwe młode holzy bożu wot nohow hacź do plěcha. Jenož wokoła żiwota maja wjetše draśćiźti. K hraczu schacha trjebatej žo dwě družinje postcwow. Tak tworja tutej stronje jenu žołtowłošate, druhu cźornowłošate młode holzy. To podawa žo w Daytonje pschi brjohach błónčneho a cźopłeho Floridaskeho kraja w Ameriźy. Tu kupaja žo mużśy a żónse hromadźe w morju, łaž pola naž huży, hdyž žo hużorja. Tale „wyšoka" kultura je žo někto też pola naž sahrjedźiła. My Serbjo mamy to sa njepocźink, ale dokelž je nimale „žwětowy nałoźt" je to kulturo, łaž snaty sajtojnik měni.

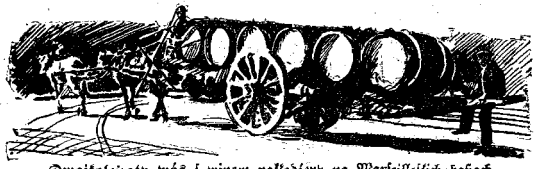
Italske „žnaneźki". To iunych wěžow worschtuja w Italskej žyno. To je hischeże jónu tak dobry łaž pschi chowanju pod hołym njebjom.

Seźepan Radicź.
To je suamjenity wjednik hrwatskich burow a wobdźěłuje žo na narodnych rejach hrwatskich burow.

Twerdźizna St. Jean (Swjaty Jan) w franzowskim pschimórskim měsće Marseille. Ta je se stareho cźaża. Tu stajeja žo do zuibarskeho wójska nowi nejeźi wojazy, wožebje cźi, kotrymž pschewjesele dowěry nimaja. Tu žu też hrosne jastwa, tehodla mjenuje žo też „kupa cźertowska".

Dwajkoleźaty wós s winom nakładźeny na Marseilleskich haźach.

Łubosna Lounska krajina w Cźeskej. S lěwizy wusběhuja žo j městaczka Louny **wusnamny** twar zyrkwje žwjateho Mikławscha je swojej schwižnej wěžu. Zyrkej błuscha do najsajimawschich tworbow se sańdženych kěstiotkow.

Wary w rězy Oltawje (Moldawje) wo cźaż wulkich wodow. Tute wary cźahnu **do pisches** rěku w Prasy. Schumot wodow pabaźych po warach dopomina na padaze wody w hórskich krajinach.

Dolerźlow, najmłódscha wjeź w Cźechach. Ju žu tak pomjenowali po Nestorn cźeskich nowinarjow a spisowaczelow, Josefu Holicku. Tón je dawno pschipowjedał lépsche cźaża ja tych „bjes semje". Wulkotna cźeska semska reforma je jim wobradźiła dom a statok.

Row Napoleona I.
na kupje Swjateje Heleny. Tu bu, 5. meje 1821 wumrěwschi, pokhowany, ale w lěcźe 1840 pschewjesechu jeho nowoźtanki do Parisa.

Hermann Schlechta
nowy polizajski prezident w Prasy.

Ramjay Macdonald, bywschi pschedžyda jendźelskeho ministerstwa.

Kral Pětr, prěni kral wulzwobodźenych Serbow, Hrvatow a Sslowinzow.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

*S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóždo so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. z ř. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawóžki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěrajo so stajace nawóžki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 84 **Budyšin — póndźelu, 12. haprleje 1926 — Bautzen** **Letnik 85**

Bjezdźěłosć w Němskej.

Po pśeglědowanych rozpšawach zarjadźeńskich dźěła go sa bruhu połozju měrza z tym liči, so je go bjezdźěłosćej wo něhdźe 4 prozenty sunjeńšicha. W někotrych stronach je bjezdźěłosćej wo 10 prozentow wotebrała, mjes tym so je go w někotrych městach bjezdźěłosćej zhóršicha.

Katastrofa nětkole wjazy dźěłaćerjow trjeba. W industriji njeje go z najmjeńšcha bjezdźěłosćej zhóršiła. Liczba konkursow je pórnjo januarej wo połozju padła. Snamjenja wobrota w hospodarśtwje krity njejsu pśepópšnaś, tola połěpšenje go jara pomału stanje.

Nowozrjadowanje prawow njemandźelskich dźěći.

Němskokatny radźe je go sakonjowy naćisk pśechopdak, kótryž prawa njemandźelskich dźěćej znowa zrjaduje. Wón cha njesocialne wobkhadźenje z njemandźelskimi dźěćimi wotzwónicu, z cśimž pak go normalny podłožk žiwótneho žiwjenja. mandźelstwo, njejmě zkhabłaćej. Nowy porjad ma samyhł, so njejmědźa njewinowate dźěći cśerpjeć, jo dyrbi go jim porok njemandźelskeho narodźenja wotewjaćej a jich pśichodu go pótwórśiś.

Hkowne naćisku dypki go w śledowazych cśarach hrubaju: Njemandźelskim dźěcim ma go po możnosći same cśelne a duchowne rozwicje dawaś, kaž mandźelskim. Potna starschiła nuga móže go na nana abo macej pśewinjeś, zyły wobzobinski wobkhad mjes starschinuj a dźěćom go na nowy podłožk stajiś. Wudźerjowańska winowatosć go tak pśiwaduje, so go pśichod njemandźelskeho dźěśeja sda zawěsćeny byś. Ssu-li nětkótre nanoju do praschenja pśichśi, wschitzy jako zhromadni dołžnicy rukuja. § 1717 stacźańskeho sakonika go po taśim zyle pśechmeni, a wurěź wobkhadźenja z druhimi muzemi wotpadnje. Wyšokosć wudźerjowańskeho pjenjesa go po stejiśnem maćerje śi-łoju tola tu nanowe wobstejnosće go bu rozśěrjowaś, hdyž bźi to dźěśeśowy pśichod žada. Naćisk je tamo tu jara dałoko dźe a móže pśichi wobstejnosćach nana nuzowaś, go sa wukwećenje teź po schěźnatym lećze staraś; tamo nanowaj starschej dyrbitaj pśichi wěstych wumjenjenych rukowaś. Herbowańske žadanje njemandźelskich dźěći go rozśěrja, pśichiećе město dźeśeja go wołoži. Sastupjenje wschěch žadanjow na sudniśtwach go wjele połoži a pomału.

Połěpšenje němśkeho mloka.

Němskokatna rada w ministerstwje ześiwjenja je go postajiła a prajiła, so ma nadawk, němśke mloko a wšykne jeho pódlanske produkty (butru a twarožk) po hódnośći połěpšiś a tśišćiś, so by go žyłny dowos z wukraja podwajsał. Wobźeźe ja wulkomésta dyrbi go mlokowa hódnosć połěpšiś a pśichiwożenje go połóźiś.

Proces pśeśiwo němskemu ludowemu zwjazkej w pólskej hornjej Ślezyskej.

Dopórjedne pśechpytanje pśeśiwo sajatym šobustawam němśkeho ludowego zwjazka w Katowizach je go stónćiło. Wobstorźenym je go wobstorźbne pjenjo pśechopdało. Jednanje go 10. meje sapoźnje. Warćawske rěcnizy su dźěła sakitanje pśechwasali. Wšyćo hromadźe śměje go dwanaće wožobow samolwićej, z kótrychž je jadnaće w jatbje. Jeneho z wobstorźenych, a to schulśkeho radźićela Dudeka, wumuja, so je wojerske potajnosće ścherdźił. Wšyćiznu druhi wobstorźeni go winuja, so su w lěće 1923 jako dowěrnizy pólskeho knježeństwa tutomu powěśće podawali, kótrejž su go dyrbjałe w sajimje pólskeho knježeństwa potajiś. Tele powěśće nastupaju wědomośće wo narodnym smyślenju a wo sadźerjenju pólskich stacźanow w pólskej a němśkej hornjej Schlezyskej. Jenemu wobstorźenemu go porokuje, so je hač do pobledka jako šobustaw němśkej wojowańskej organizaciji domińsje šwórnych Hornjoschlesyskich pśichśićeśał, organizaciju, kótraž na to dźěła, so by so Hornjoschlesyska sajo wot Pólskeje wottorhła a so ź nakhłonoścu k Němskej pśichśamknła. Prozeš, na kótryž je wjazy dyźi 100 šwědkow skasanych, budźe wjazy dyźi 10 dnjow trać.

Statne rěcnizwo w Katowizach je w pólskim jazyku zadanje sapodało, so by so zjemowenu šobustawej Ulicźy, zarjadnicej němśkeho ludowego zwjazka, sapóśćlanzka njeskantinowosć wotrjekła. Wón je pjenja wojakam pśichi cźekanju z pólskeho wójska pomozny byk.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěźi serbski.
Najst. a najtuńša kupowańska wobućow. Pódawanje spěšnje a tunjo

Pólsko-ruske jednanje wo rukowańskim śrěźenju so sastajiło.

Pólski pódsanj w Moskwje je dlěše rozśrěźenje z ruskim wukrajnym kommisarom Cźicźerinom wo pólsko-ruskim rukowańskim śrěźenju měł. Cźicźerin je pjecza rjekł, so so bolschewiśka Ruska njemóže z nim saběrać, hdyž so najprjedy njeje rumuńsko-pólske śrěźenje, kótrejž so pśeciwo Ruskej měri, rospuśćiło. Dale dyrbi Pólska Ruskej sa to rukowaś, so Bešarabiski sajo dostanje; pśichetoj bjes tuteho rukowanja je pólsko-ruske śrěźenje njemóžne. Kaž je słyšeć, Pólska na podłožku Cźicźerinowych wumjenjenjow jednanje wo rukowańskim paktu sastaji.

Wopyt Skšynskeho w Prazy a Winje.

Ssobudźěłaćerjej „Noweho Kuŕera Pólskeho" je pólski ministerski pśedsejdźer Stśhynśki wo žiwotnim pućowanju do Prahi a Wina njes druhim śledowaze rjekł:

„Moje pućowanje do Prahi a Wina ma charakter wotpłaćeńskeho wopyta. Pśichi tymle wopyśe budźe go wšo-ześ politiske praschenje rospominaś. W Prahy budźe go w pśenim rjedźe wo pśichpuśćeńsku Pólskeje do Rady Swjatka Ludow, wo wobsamknjenju śrěźenja wo rozśrěźanym žudźe a hospodarśkich praschenjach jednaś. Teź wo ześejdźeeuropejskim paktu ludźe go wuradźeś. Geografiskich pśicinjnow dla budźe go Pólska pśichi dźěłach Małeje ententy wobźeleś. Naš poměr k Małej entencje je hač do wěsće měry wujasnjeny. Teź we Winje budźe go wo śrěźenju wo rozśrěźanym žudźe jednaś. Najźerje go śrěźenje hižo sa cźaś mojeho wopyta podpiśe.

*

Cźěšk-slowakiski pósłanc we Warśchawje, dr. Roberi Fliedeŕ, je njedźelu do Spał wotjěł, so by pśezidentej pólskeje republiki słoty rjeczas k běłemu lawowemu rjadej pśechpodał.

Pozastaće wobydlerskeho pśiběranja w Francowskej.

Po wojsejowenju franzowiskeho dźěłoweho ministerstwa je go ludliśenje w Franzowiskej něźo stónćiło. Wobydlerstwowa liczba, kótraž 1920 39 209 518 wobydlerjow wuźinjeśe, njeje go wjele pśemeniła. Pornjo lońskemu lětu je go liczba ześitwoju něśtko pomjeńšiła, liczba narodźenjow pak wo 17 000 pśichibźeraka, na druhej stronje pak je wjazy dyźi 29 000 ludźi wumrjeło. Pśechodny narodźenjow pornjo 1924 (72 000) nětkole 60 000 wuźinja.

Rosprawje je statistika wo liczbje narodźenjow w druhich krajach pśidata. Pornjo dowójnjtkim liczbam lětow 1911 hač 1913 je lětny pśechodyk na 10 000 wobydlerjow znadnje pśichibźeł w Franzowiskej wot 17 na 19, w Hollandskej wot 150 na 153, w Italiskej wot 124 na 127, we Schpanjelskej wot 89 na 102. We wšyćich druhich krajach pak je liczba narodźenjow wotebźeraka. W Norwegiskej je wot 123 na 106 spadła, w Němskej wot 118 na 82, we Madźarskej wot 112 na 66, w Jendźelskej wot 103 na 66, w Schwedskej wot 98 na 61.

Njedowěrjenje Francowskeje k Jendźelskej.

Londonski „Sunday Expreß" je nastawk franzowskeho politika Pertinaxa pod napšašmom **„Cźehoła Jendźelskej njewěrimy?"** wozjawiśkał. Pertinax w nim rosłoženje, so žu Locarnjske śrěźenja Franzowisku sjebałe. Dokelž je rukowanje Jendźelskeje za wjeźernu mjeju dwojostronske, njemóže wono franzowiski sajim spokojeś. **Po jastanju w Locarnje je go wulke wostrósćenje stało.** Wě Franzowiskej go pśeśeo bóle spójnalwa, so móža go z Locarnjskeje schmatańaju jenoj z direktinym dorownjenjom z Němskej twadobyś. Pertinax do pśedka praji, so budźa jendźelsko-franzowske styki dyrbjeć w bliźšchim cźasu nětkótre kriły wobśiaś. Jendźelska wulku móc Němskeje w śrjedźnej Europje pśechpóśnawa. Ssrjedźnje a rauśchpeuropejske staty do stracha pśichiźdu, so by kolonije Němskeje zcźinju, hdyž go jim podpjera wjeźernych mozow wosmje.

Francowscy wotpósłancy w Budapeśtu bjez hospody.

Kaž ześ z Budapeśta źěli, pyta Budapeśtska policija franzowiskich policajskich sastojnikow z tym wotbyć, so jim njeluboscje naćinja. Franzowsojo w hotelu „Hungaria" bydla. Hotelowa direktija je wšeśe po wyšchej porucznośći jich namołwiła, so bychu hotel wopuśćeźili a druhdje kwartěr pytali. Tole namołwjenje go sa Budapeśtske wobstejnosće na źmělschnu wuměź sałoźuje, so žu Franzowsojo wopyty žónskich pśichjeli.

Sběžkarjej Druso zo jasju.

Po franzowskich powěśćach je go franzowskimaj kolonomaj, kótrejž w Hermonskich horach stejitej, poradźiło sběžkarskich Druso ibcź a Bayas sajo dobyć. Sběžkarjo pjecza do Palestiny cźekaju, hdyž jim jendźelśki namjeni strażnizy bróńje wotebjeraju. S Druso we je pjecza pśichi wojowanju 204 muži padło a 250 je franiło.

Spjećenca dźěła grichiskeho wójska.

Knježeństwowa powěźeńnja w Athenje je śledowazu powěść rośćerikło: Offizjerojo Karakitsas, Bafkrdjis, a Diamkas su pjatk w nozy dźěle Ssoluńskeje garnisony nasćeźowali a z města do Allatini wuceźahnyli. 11. divizija je sběžkarjow wuceźe wobśupiła. Tuchi žu na to z wotpółanzom sdźěli, so je hibanje pśeciwo knježeństwu njeměri, ale pśeciwo jich pśechdstajenym, a so bychu je poddali, hdy by je jim śłubiło, so je pśechdstajeni z druhimi samezinja. Knježeństwo je wotmołwiło, so je sapowědźe, je spjećowanjemi jednocź a jim cźaś postaji, po kótrymž bychu jich z mozu bróńjow rozbonili. Kóždy wokomik je wocźakuje, so je bjes wumjenjenja podabał. Wójnske łódźiśwo je je wšchej spěšchnosći do Ssolunja wotjěło. Ssoluńśki měšcźanośta je telegrafiśky powědźił, so je rosporjene městowe wobydlerstwo zhromadźiśny wotmołko a so je hotowe, k bróńjam pśeciwo sběžkarjam pśichinnyć. Nadpiwarjo go krucźe pokhlostaju. Telegramy je wšchěch statow Thrazitskeje, Mazedońskeje a Epira a z druheje Grichiskeje powědźa, so wschudźe dospołny měr knježi.

*

Po knježeństwowej powěśći su go wjedniły spjećeńzy w Ssolunju a něhdźe 200 wojakow bjes wumjenjenja poddało. Naschkararjo go pśeśo wójnski śnd staja.

*

Napśeśeźo knježeństwowym powěśćam, so su go spjećowarjo w Ssolunju bjes wumjenjenja poddali. „Berliner Lokalanzeiger" ze Sofije śhoni, so je je jenoj dźěl spjećowarjow poddał, njes tym so je so wulka wjetšchina spjećowarjow za Ssoluń wrośo sćahnyła, so by pśiłuśnjenja dobrowólnikow wocźakała. Teź je pjecza śběžk w Janinje a na Peloponesu wudyrił. Letadła, kótrejž su wot Pagala k Plastirej pśeschle, bomby na wójnske łódźiśwo njetaju, kótrejž je go z Piräa pśeciwo śběžkarjam pótłako. Bombymjetaje letadło su pjecza w Ssolunju wulku hrozu naćiśnile, a zuje konsulaty su pola grichiskich wyschnoścow żadale, so bychu naprawy cźiniłe, z kótrymiž bychu go jich statni pśichitłukschnizy schkitali. Pśichi grichisko-bolharskej mjeju su je pjecza někotre wyschše wodźełenja k sběžkarjam pśichsamłe. Knježeństwowe wyschnośe su pjecza z někotrymi wójzu do Bolharskeje ezekte.

*

Belgradska „Politika" pówź: Sandźenu nóź wokoło ½2 hodźin je go z dwěmaj wunźelomaj znanjo k spjećeńzy we Ssolunju dało a wschitzy wojazy w połnym wójnskim wuhotowanju su wokolne wobkhwjeźaze hórki wobhadźili. Jedna go wo něhdźe 5000 wojakow z 8 kanonami. Sześa pod wjednistwom majora Karakusa, kommandanta śeśeho bataliona. Pjatk rano su wojazy roskasowarjej śeśeho armeekorpsa w Ssolunju śledowazy ultimatum dźělili:

1. General Pangalos ma so hnydom wrośo sćahnyć.
2. Nowe knježeństwo ma so wutworić.
3. Sswobodne wuhwolenje pśezidenta ma so wuhwaćaś. Mjes tym dyrbi dotalny pśezident Konduriotis w sastojnstwje wostaś.
4. Nowinska źwobóda ma go sakhowaś, a wschitkim politikam a offizéram, kótrychž je Pangalos po pośledních podawkach sajeź a na śdalene kupy dowjeśeź dał, ma go źwobóda daś.

Sběžkarjo hroża, so artilleriju śśeźu na Ssoluń sapoćinu, jeli so go jich wumjenjenja njedopjelnja.

Powěśće, kótrejž su z Athena doschle, praja, so su sběžkarjo w Ssolunju radiowu stazyju wobhadźili. Sběžkarjam su go teź kommandant Ssolunskeje żandarmerije wuschk

Kalokrisialakis a někotři druzy žandarmšyj offizěrowje pschidali.

Napschećžo tutym powješćanc knjeźerstwo w Athenje wojenja, so je so jón k hižo porafył. Pschi tom źěłu je so jenoź 400 wojakow wobdźěliło.

Kommunistiske wójsko wot Fengyuxhiana wotpadło.

Sobotu rano su wojazy kommunistiskeho wójska hłowny kwartěr cźelnjece gardy Tsangczijuia a po krótkim wojowanju ju mjerowali jo poddacź. Tsangczijui sam je pjeczo do wukrajneho městowoho dźěła pósłankowstwow cźelnył. Jiaokun je so wuźiwobodźił. Kommunistiske wójsko je generała **Wupeifua telegrafiśy pschepołoźiło**, so by hnydom do Pekinga pschischło. Tele podawki dopołnjaju, so chce kommunistiske wójsko s Wupeifuom hromadźe hić a so we Pekingu dźerźeć, bacźujuc je pozdźejšuj dujsej w bitwje pschdźiwakało. Zosawschi nětkole pjatnace kilometrow psched Pekingom stej a je na bokomaj s połodnja a s wjecźora wohrożene.

*

Pekingski dopisowaŕ „Daily Telegrapha“ powě, so je s wotpucźowanjom Fengyuhsiana s Chiny so stare njepschecźelstwo mjes Wupeifuom a Cźangkaifoliom wobnowiło. S tym so połoźenje zyłe pschemjeni. W tu chwilu so wjacy njewojuje. Pekingski dopisowaŕ Londonskich „Times“ praji, so je kommunistiske wójsko swólniwe, k Wupeifuej pschećź.

Nowe wojowanje pola Pekinga.

K ranju Pekinga je so nowe wojowanje sapoczało. Mjes Cźangkaifoliowym a kommunistiskim wójskom so bitwa bije.

Ze Serbow.

Dujownica.

Póndźelu, 12. jutrownika.
Julija L., bamža.

1838 Tadźej Pacak, rodźeny 1786 w Ceołiacźi, kiž běše, wotpołoźiwši klóšterske sluby 17½ lěta w našim Rózeńcu skutkował, hdźež bě dospołnje serbscy nawukny. W kapali zaja jeho při swjatym dźěle Boża ručka. — Wotpołoźuje w Rózeńcu při wótčinen Tecelinom Měrtom. Hišće dźensa — kaž sym so sam wo tym přeswědčił — spominaja z luboscu na tuteho pokorneho bratra swjateho Benedikta. — Pacak jo spisaŕ wobšerny serbski słownik, kiž so na administraturje w Rózeńcu khowa a serbsku rěčnicu. — Słownik je dosć wobšerny, z wulkej swědomliwosću wudźěłany — trójcy! pisany. — Jako cheych sebi jón na administraturje wobkładać, běše so serbskemu rěcespytnikej wupožčił, kiž wulkotny serbsko-nimski słownik wudawa a też Pacakowy słownik sobu wuczerpa. — Tak Pacakowe pilne swérne dźěło hišće dźensa płody njese.

Na koho měri so dźensa tute přisłowo:

Stóź njoje sobu na hunje byŕ, za teho njestoji na blidźe skła.

*

Ducy do šule.

Ważny dźeń je dźenża sa tak někotry dom. Ssynk abo dźowczicźka so hotujetej, dźenża hicź s macźerju abo se nanom k prěnjemu rasej do šule; macź a nan so sobu wjeselitej, s wutrobu, kotraž so Bohu dźakuje, so je dźěcźo jimaj hacź tam sdźerźaŕ, žohnowaŕ, s wutrobu, kotraž Boha proźy nutrnje, so cźiny dale lube dźěcźo schkitowacź, žohnowacź a jemu też w schuli wjele dobreho dawacź.

Ssynk, wjchón njedočakliwy, swobleka so hižo wcźera na pruhu, wscho, wot cźapki hacź do schkórnjow a wšo njesabudźe wsacź na khribjeť „ranzu“. Kak to dźenża pondźkuje po puczu, kotryž dyrbi nětk khodźicź 8, haj hnadź hischcze wjacy lět pschi dobrym a njedobrym wjedrje. — A holcźka pěkna, maka, kotraž chze hebi dźenża po „wulku ttitu“ hicź, dźelesche wcźera hižo s bratschkom a s wulkej šotru wschě te dobre, słódke kuski, kotrež su w ujej; wšo tej macźerka a nana njesabudźe. Ow, to budźe wjesele! So ma telko dobrych lět w lězu a we symje tam khodźicź, to njewopomni, njedorosumi, a to też je derje tak.

Wóh luby Knjes žohnuj waš, lube dźěći, na tutym prěnim puczu do schule a wostaŕ pschi waš še swojim hnadnym žohnowanjom kóždy cźaš! A Wóh luby Knjes spožcź swoje žohnowanje wam, wy lube macźerje, wy lubi nanojo, so byschcze byli a wostali sbožowne macźerje, sbožowni nanojo a wasche dźěcźi wam lube a pěkne, njech wulke, njech make!

*

— **Wo wjedrje.** Dźenża rano we 8 hodź. barometker 741, hygrometer 0, thermometer +2. Pokhitenje k ćmjenemu wjedreju. — Wcźera rano bě wyschina nad wjecźornej hacź hrjechowej Europu. Nižina cźelnjeche so wot Finiskeje psches Pólšku hacź k Cźornemu morju. Nowa nižina leži nad Atlantiskim ozeanom. Tohodla wjedranje měnja, so po krótkim rowujedrjenju sajo njewoótajne wjedro sastupi. — Jutse wutoru słónczko 5,11 hodź. schwdźa a so 6,52 hodź. khowa. Mjenacź schwdźa rano 6,06 hodź. a so wjecźor 8,02 hodź. khowa.

— **Hłodutradanšti wumjelz „Max“ w Budyschinje** tradaschе wcźera njedźelu swój 10. dźeń. Je mjł jara dobry spaŕ a hnaŕ so derje cźuje. Wcźera wažesche hischcze 116 puntow. Dźenża rano, na swojim 11. dnju wažeschе jenoź hischcze 115 puntow. Je pak w nozy sajo jara derje spaŕ a so jara derje cźuje. „Max“ ma krutu nadźiju, so swój samer dozpěje.

— **Margarina sa dźelonjemějerjow** wolebawa so intón tydźeń pola pschechujpa Gnauca na Drjewowych wikach a Sliegłera na Serbskej haśy.

— **Policajska rosprawa.** Policija saja w Dóbeluje spoczaŕ: lutcho mišjaja Gustu Heino **Barutzkeho**, rodźeneho 16. 7. 90 w Spłasćenje w Memelskej krajinje. Barutzki so sa architekta wudawanoschi, je wot nowembra 1925 wot Barlina sem wjele městow wopytował, prajischi, so je wdowi, s Memelskeje krajiny wuhnaty Němc. Pschedźěwam lokalnych skupinow towaŕstwow sa Němzow we wukraju, twaŕskim mischtrom, architektam a twaŕskim hamtam je podpjerał wuwěschcźowaŕ. Też we wischelakich městach Łužicy, mjes druhim w Budyschinje je pobył. Tudomna policija njeje hischcze wo tom powěschow dóstała. Kohoš je wobschkodźił, njech to hnydom pola tudomneje kriminalneje policije wozjewi.

S **Hornjeje Hórki.** Tudomne ratarske towaŕstwo wotwě 6. haprleje shromadźizny, na kotrejž so najstarschemu hobustawej, hobustawskemu towaŕstwa, knjesej Arnoschej Schmidtej s Mnischonja, wosebita cźesć dosta. Knjes rycźerkubler Günther s Dźěchorjeja pschepoda knjesej Schmidtej bronzowu medaillu se cźestnym diplomom ratarskeho wokrjesneho towaŕstwa. Towaŕstwo dari jemu rjany płódny hnadanšti korb. Knjes Schmidt je najstarschi hobustaw towaŕstwa, kiž w lěcźe 1875 towaŕstwo sobu sałoži. Towaŕstwo chze letsa nałuny swjedźeń swojeho 50 letneho wobstaćenja wobswjecźicź. Hospodaŕskich wobstejnosćow dla bě so swjedźeń hacź do tehole cźasa wotstorcźił.

S **Brězyny.** Wcźera smy naschu nowu wjesnu swjatnicu swjatocźnje do naschoje wóju witali. A hižo so jej poradźi, dwoje prěnjej mycze dobyć. Popołdnju½2 hodź. palesche so w Hucźinje Mierwiz kónja. Płonjerja Juicźichu wjele słowny a też nješchto bérnow. Nascha wohnjowa wobora kaž wichor se swojej nowej hyłkawu pschihna a pomhasche wosch salawacź. Ldima běchu so spróżne muzstwa k derje sahotowanemu wotpocźinku podale, hižo sabu hrosće na wohoń trubjachu. Sajo so w Hucźinje palesche. Bě rano ¼5 hodź. Kowarjej bróźeń, drje dobjerzana, ale sa worschtowanje hischcze chmana, so palesche. Też tu nascha hyłkawa a jeje horliwe muzstwo swoju chmanosć wopokasachu. Běchu sajo prěni. Pobła nich běchu wschak też hajnje strażowaŕ a dla swojeje chmanosće a spěchnosće daloko a schěroko wuwołani Malaschanjo a Dobrunjo na pomoz pschiźeli. Też husobna Bukojna bě se swojej hyłkawu k wohnjownaj pschijeła.

S **Barta.** W nozy wot soboty k njedźeli wokoło ½3 hodź. w bróźni žiwnosćerja Arnoschta Ssymanta wohoń wudhri, kiž su hacź na wobdawaniske murje znjeli. Jene žiwinjo, někotre husy, sloma a piza so sgubichu. Se sgubjonych wsow běchu tři hyłkawy k hasćenju pschijeli. Prěnje myto bě hebi Rakojdźanska, druhe Bukojnjanska wohnjowa wobora. Wichonska njetrjebasche hyłkacź. Wjesła sebi, so je woheń słónstnika ruka sałožiła.

S **Hodźija.** Kaž słyschimy, sarjaduje serbske towaŕstwo „Nadźija“ s Budyschina tu w Cźignerez hosćenzu njedźelu 25. haprleje „krasny serbski swjedźań“. Lěta dołho smy žedźili sa tajkim posćicźenjom, kiž ma nam do dusche wjeź wosćerstwjenje, kiž serbski spěw, hudźba a serbske bźiwadło spožcźuja. Witamy jich s radosću, kiž pschinjesu do naschich honow jónu sajo krasnu serbskoju, kajkaž hnjezdsche něhdy pod njesapomnitym knjesom fararjom Janischom a jeho lubej mandźelskej. Tuž pytajmy s radosću wotkchcowne hodźinki, kiž serbski swjedźeń Sserbam poskicźi. Wjesćimy ho, so Budyschcźy Serbja k nam pschikhataju a chcemy so też kóždy wo to prózowacź, so smeja po liczbje bohate, w dusći dźakowne pschiwobsłuchaćerstwo.

S **Hodźija.** Mjes tkotom kublerja Arnoschta Kschijana je pokhroma wudyrila a so hamtizny swěsćila. Sawěraŕski wokrjeź je dwór pokhromy, schkitaŕski wokrjeź pak stwtkna wjes.

S **Marijneje Hwězdy.** Saźdźenu sobotu buchu někotrym powostankti wjelelubowaneho duchownoho knjesa patera Gerharda na klóschterskim kerchowje pohrowane. Njeliczonne žyły luda běchu jeho hižo na pusćiwjecźoru wopytali. Wohnjowa wobora pschenjeseše kaschcź do zyrkwje. Sa nim krocźachu jeho pschiwusni s Cźech, mnohi duchowni bratrja, na cźele abt klóschtra Ossela w Cźeskej, dr. Theobald Scharnagl, can. cap. kantor Krjeczmaŕ jako sastupjeć biskopskeho ordinariata, duchowni patronata, klóschterskeje sastojnizy, schule se swojimaj wucźerjomaj a Katolske Kasjino s khorhojow. Pohrjebne swjatocźnosće w zyrkwi natwjedowaschе knjes abt a swjatoczne requiem mějesche k. propst Max Macźef pod assistenzu kk. patera Romualda a patera Ubalda. Po offizin sa mortwych nastaji so dołhi cźah na kerchow, kiž cźejdu zarowczych lědy wopschidja. K njemu mjesnje pohrjebnischcźo klóschterskich knjeżnow, kiž pod klaufuru steji, t. r. jiwětnym ludźom je tam pschijimp sakazany. S cźichim pacźerjom a s hrusłkom semje dachny Bożenje jźwérnemu duchownemu wucźerjej a pschecźelej. Wjele ludźe běschе wutrjewał a ju stokrócźnje žnjał. Se sylzu we woku rożžohnowa so gnejna wérinych wot lubeho duschipastyrja a budźe jemu trajace wopomnjecźe wobkhowacź. Njech je semja jeho druheje domišiny jemu lohka. R. i. p.

S **Pančicy.** Paduschstwo pola tudomneho pschekupca Glawscha njeje so hacź dotal wujosnilo. Wěso je tym organam, kotrež ho powotkamiły s jeho wuzwólenjom sahbraja, jara witane, hdyž so ludźo na tym wobdźěłuja, też pschi druhich wźacy. Sawěrcźenski wustaw, pola kotrehož je wobkradnjeny pschekupc sawěrcźany, je někto 100 hriwnowo myta wustajił tomu, kiž paduchow wuzwěźdi a wěcze wosnamjeni, so móże po pschecźinowe nim sudnistwo sakrocźicź. Schtóž potajkim nješchto wo paduschstwje wě, njech ho pola pschekupca abo wjesnjeje polizije samolwja. Teho mjeno je wšo wjesnjowjesni. Tak móża ho rjane pjenjezy s lohkoscu sasłužicź.

S **Rakez.** W sobotnischim cźišłe pišachmy, so je na drózy w Schescheschwitkim lězu nan se swojim synom s motorstim kokom sjesdował. Sinjesbožanej běschtaj twarz dezimalnych wahowu Matej Eder s Budyschina a jeho nětkoše 10 letny syn. Jedźeschtaj s Khorcźehuta do Budyschina. W spomnjenym lěsu pukny po powětrowy schlawch a mantl pschinźe mjes sjwjena. Eder tak njesbožownje padny, so krwawje leżo wosta. Jeho syn so z kola cźišnywschi bjes wjetschcźe schkody wotekdźe. Hólcźez hnydom wobstejnosće spóźna.

Khodojty.

Prěnjotny roman wot Ilsana.

18

(Pokracźowanje.)

Hdy bě ranšche dźěło dokonjała, samkuły durje a dźescze Julijt. Wórsy potom pschińdźe Erich a namaka hajikownu samknjenu. Lischka bě na njeho cźakał. Wustupi se swojeje thěži a dźesche nětko ninno hajikownje postrowitwschi knjesa. Tutón so postróži. Cźuješche so pschetaženy a prajesche, so je někotre złowjeźka cźuhł s hajikowej porcźejcź a dźiwa so, so je tu samknjene.

Lischka wotmolwi mérnje: „Wcźera wjecźor cźuješche so hajikowa troschku thora, synn pola njeje byŕ, a njechcu drje dźenża jane wopyty pschijimacź.“

Erich kuźmy so do belnjeje huby a dźesche do lěża. Wědješche, so Lischka jeho pschewidźi. Njebě dźe Lischku ženje cźerpjecź mohł, dokelž bě jemu pschejara pschekleparny.

Khrysta pschińdźe k rospadowazej thěži, hdyž Julija **bydlesche**, ale njewěrjesche sebi sastupcź. Julija bě ju hižo wuhladała a prajesche pschi sebi: „Ha, hdyž holbiko tak daloko hižo je, so by so schtrahowjej podała? Nětko drje dyrbi dyrbjeć, so bych ja cźi pomhała a tebje sajo běku sćinika. Ně, schtož by sebi nadrjebika, to wuježe.“

Hdyž Krysta sastupi, warjesche Julija nješchto na wohnjischcźu a njehladaschе na nju. Hrósba wobeźa Krysta, a wona njewědjesche, schto prajicź. Skónczuje rjekny: „Mam domu khore prożatko, kotrež chcu sbożowacź, dokelž je njemóżu widźecź cźerpjecź. Sarasćej je njemóżu, to by mje pschejara bolało, tohodla chcu jemu ja sbożowanje sabudźicź. Njemóżeśch mi tajki jěd dacź?“

Julija rjekny: „Hdyž ty njemóżeśch je sarasćicź, njech to hajik cźini. Jěd je broha wěc!“

Krysta wotmolwi: „Hajik wschak domu njeje a njepschińdźe tej tak bórzy.“

„A tak,“ rjekny Julija, „hajik njeje domu, tu nasta ja jeho holbika prożatko a nětko dyrbiju ja s prożatka sajo holbika sćinicź. Tajke nješchto sa njemóżu.“

Krysta bě kaž s krewju polata, tak ho haiłowaschе a cźesny. Kaž natźelena žorna wot hoitwarskeho pża pschesczehana, běschеsche po lězu. Symuły powětr smérdowa sajo jeje krew tak, so počza rosumnje myślicź. Tu sełka ju Erich a sawoła: „Krystal“ Wona pak na njeho ani njepohladniły a khwatasche domoj. Wona hebi wotmyśli, swoju winu Jurjej wusnacź, snajesche dźe jeho dobru wukrobu a bě pschesćudźena, so wón jej woda, a potom dyrbjesche swoju tłóstcź krucze sapokucźicź, so by też Bóh luby Knjes jej wodał.

X.

Sapoczaŕk naležnika bě Jurij wotjeł s Wožyka a hakle posledni dźeń psched jutrami, kotrež běchu letsa thetro posdźe, so wrócźi. Drjewo bě jara derje rosspschedaŕ a swojemu knjesej bě wulku bźdnicźku, kotruž mócźachu schtyrjo muzjoło lédna wusdźehnuć, pomu źłebra pschinjesć. Knjes jeho pochwali sa wuspěschne dźěło a poschicźi jemu nješchto źłebra, ale niz pschewjele, dokelž dyrbi bě lakomny. Jurij pak bě spokojny s darom a wjesoły khwatasche s knjesejho dwora do swojeho domu a myślesche na to, kajke wjeselo mohł s tutym pjenjezami swojej Krysce pschihotowacź. Zidźane rubiśko njeješche drje jej žobu, ale hdy by dostałe pjenjezy pyżedy měł, by jej wjazy žobu pschinjeśł. Zyke rosradowany pschińdźe k hajikowni, tu powita jeho žiwerny poż a njechcźeše jo smérowacź, hdyž swojeho lubeho knjesa wuhlada. Hajik jeho majskasche, tola jeho wóczny hladowaschcźej se žadosću do **thěże**, hacź ju a njepokasa, kotruž tak horzo lubowascheše. Krysta pschińdźe sa krótki cźaŕ a hdyž Jurja wuhlada, pschejedźe jeje wobliczo kaž cźorny sćin, bě někajka samylena a powita hajika strótka.

Hajik jo trochu pospróżi, hinak bě jebi husto powitanije po tak dołhim dźělenju pschedstajał. Jemu bě někaŕ synna wokolo wutrobu. Njewědjesche jebi najprjedy wuzajacź, schto je so z Krystu stało, wuźlesche, so je je jara tudy dołho prożatko a nětko dyrbiju ja s prożatka sajo holbika sćinicź. Tajke nješchto sa njemóżu.

Krysta bě kaž s krewju polata, tak ho haiłowaschе a cźesny. Kaž natźelena žorna wot hoitwarskeho pża pschesczehana, běschеsche po lězu. Symuły powětr smérdowa sajo jeje krew tak, so počza rosumnje myślicź. Tu sełka ju Erich a sawoła: „Krystal“ Wona pak na njeho ani njepohladniły a khwatasche domoj. Wona hebi wotmyśli, swoju winu Jurjej wusnacź, snajesche dźe jeho dobru wukrobu a bě pschesćudźena, so wón jej woda, a potom dyrbjesche swoju tłóstcź krucze sapokucźicź, so by też Bóh luby Knjes jej wodał.

Też tu nascha hyłkawa a jeje horliwe muzstwo swoju chmanosć wopokasachu. Běchu sajo prěni. Pobła nich běchu wschak też hajnje strażowaŕ a dla swojeje chmanosće a spěchnosće daloko a schěroko wuwołani Malaschanjo a Dobrunjo na pomoz pschiźeli. Też husobna Bukojna bě se swojej hyłkawu k wohnjownaj pschijeła.

S **Barta.** W nozy wot soboty k njedźeli wokoło ½3 hodź. w bróźni žiwnosćerja Arnoschta Ssymanta wohoń wudhri, kiž su hacź na wobdawaniske murje znjeli. Jene žiwinjo, někotre husy, sloma a piza so sgubichu. Se sgubjonych wsow běchu tři hyłkawy k hasćenju pschijeli. Prěnje myto bě hebi Rakojdźanska, druhe Bukojnjanska wohnjowa wobora. Wichonska njetrjebasche hyłkacź. Wjesła sebi, so je woheń słónstnika ruka sałožiła.

S **Hodźija.** Kaž słyschimy, sarjaduje serbske towaŕstwo „Nadźija“ s Budyschina tu w Cźignerez hosćenzu njedźelu 25. haprleje „krasny serbski swjedźań“. Lěta dołho smy žedźili sa tajkim posćicźenjom, kiž ma nam do dusche wjeź wosćerstwjenje, kiž serbski spěw, hudźba a serbske bźiwadło spožcźuja. Witamy jich s radosću, kiž pschinjesu do naschich honow jónu sajo krasnu serbskoju, kajkaž hnjezdsche něhdy pod njesapomnitym knjesom fararjom Janischom a jeho lubej mandźelskej. Tuž pytajmy s radosću wotkchcowne hodźinki, kiž serbski swjedźeń Sserbam poskicźi. Wjesćimy ho, so Budyschcźy Serbja k nam pschikhataju a chcemy so też kóždy wo to prózowacź, so smeja po liczbje bohate, w dusći dźakowne pschiwobsłuchaćerstwo.

S **Hodźija.** Mjes tkotom kublerja Arnoschta Kschijana je pokhroma wudyrila a so hamtizny swěsćila. Sawěraŕski wokrjeź je dwór pokhromy, schkitaŕski wokrjeź pak stwtkna wjes.

S **Marijneje Hwězdy.** Saźdźenu sobotu buchu někotrym powostankti wjelelubowaneho duchownoho knjesa patera Gerharda na klóschterskim kerchowje pohrowane. Njeliczonne žyły luda běchu jeho hižo na pusćiwjecźoru wopytali. Wohnjowa wobora pschenjeseše kaschcź do zyrkwje. Sa nim krocźachu jeho pschiwusni s Cźech, mnohi duchowni bratrja, na cźele abt klóschtra Ossela w Cźeskej, dr. Theobald Scharnagl, can. cap. kantor Krjeczmaŕ jako sastupjeć biskopskeho ordinariata, duchowni patronata, klóschterskeje sastojnizy, schule se swojimaj wucźerjomaj a Katolske Kasjino s khorhojow. Pohrjebne swjatocźnosće w zyrkwi natwjedowaschе knjes abt a swjatoczne requiem mějesche k. propst Max Macźef pod assistenzu kk. patera Romualda a patera Ubalda. Po offizin sa mortwych nastaji so dołhi cźah na kerchow, kiž cźejdu zarowczych lědy wopschidja. K njemu mjesnje pohrjebnischcźo klóschterskich knjeżnow, kiž pod klaufuru steji, t. r. jiwětnym ludźom je tam pschijimp sakazany. S cźichim pacźerjom a s hrusłkom semje dachny Bożenje jźwérnemu duchownemu wucźerjej a pschecźelej. Wjele ludźe běschе wutrjewał a ju stokrócźnje žnjał. Se sylzu we woku rożžohnowa so gnejna wérinych wot lubeho duschipastyrja a budźe jemu trajace wopomnjecźe wobkhowacź. Njech je semja jeho druheje domišiny jemu lohka. R. i. p.

S **Pančicy.** Paduschstwo pola tudomneho pschekupca Glawscha njeje so hacź dotal wujosnilo. Wěso je tym organam, kotrež ho powotkamiły s jeho wuzwólenjom sahbraja, jara witane, hdyž so ludźo na tym wobdźěłuja, też pschi druhich wźacy. Sawěrcźenski wustaw, pola kotrehož je wobkradnjeny pschekupc sawěrcźany, je někto 100 hriwnowo myta wustajił tomu, kiž paduchow wuzwěźdi a wěcze wosnamjeni, so móże po pschecźinowe nim sudnistwo sakrocźicź. Schtóž potajkim nješchto wo paduschstwje wě, njech ho pola pschekupca abo wjesnjeje polizije samolwja. Teho mjeno je wšo wjesnjowjesni. Tak móża ho rjane pjenjezy s lohkoscu sasłužicź.

S **Rakez.** W sobotnischim cźišłe pišachmy, so je na drózy w Schescheschwitkim lězu nan se swojim synom s motorstim kokom sjesdował. Sinjesbožanej běschtaj twarz dezimalnych wahowu Matej Eder s Budyschina a jeho nětkoše 10 letny syn. Jedźeschtaj s Khorcźehuta do Budyschina. W spomnjenym lěsu pukny po powětrowy schlawch a mantl pschińdźe mjes sjwjena. Eder tak njesbožownje padny, so krwawje leżo wosta. Jeho syn so z kola cźišnywschi bjes wjetschcźe schkody wotekdźe. Hólcźez hnydom wobstejnosće spóźna.

Jan hódźe k njej a ju pschecźeknje postrowi.

Krysta ju radosnje pożmějowny a rjekny: „Žadny wopyt, to je prawje, so by so khónczuje na nań dopomnik.“

(Pokracźowanje sćěkuje.)

Pschinjeje najprjedy swojeho nana do pschěrowa, staji wobschkodźene kolo k bokej a hiwatasche na to do Rakez po ponoz. Se sapschahom franjenego do „Sakskeho Donnu" bowjesechu, hdyž jemu knjes sanitetny radź. dr. Langer prěnju lěkarsku pomoz poskići. Knjes pjekarski mischtr Wirth knjesa Edera a žyna f autom do Budyschina dowjesy.

S **Kamjenza.** Na tudomnej Dolinej dróhy pjatk popołdnju kokošćonaj do žo fraschachtaj. Jedyn jenož se strożelemi wotendże, druhi pak žeho wobruczku slemi a žo na hłowje cežko srani. — Na Arndtowej dróhy pjatk popołdnju motorski kolehaž sranjeschoži. Jemu žo pola koka widlizy slemichu, ježdny dele padże a žo na hłowje srani.

S **Delan.** Sjahowny puch f Delan do Rachlowa žo dla nażiwowanja na Delanskich łežownoscach wot 12. hacź do 15. hapreje sawrě. Ježdny wobkhad žo na Wyšoku pokaże.

S **Debjerkez.** Mjes skotom hospodarskeho radźićela Wóhmy je wotkhroma wndyrila a žo hamtšay swobodźiła. Sawěranski wokrjeź je dwór pokhromy, schkitanski wokrjeź pak sbytkna wjeź.

Se **Sślepeho.** Konjaze, skótne a žwinjaze wiki pschepołoża žo wot 13. na 20. hapreje.

Protestowanska zhromadźizna w „Krónje" w Budyšinje přeciwo nowym namjetowanym dawkam w Sakskej.

Rěčnik dr. Grellmann wobroćił žo pschećiwo wukrajnej politiży, pschećiwo Dawesowemu dobroćadźu. — Sadźudźi kommunistiske hibanje mjes ludźimi ratarskim ludom. — Kubleć Domsch f Großhennersdorfa spomni na to, so je žo w němskokstatnym žejmje spytako, so bychu žo staroście ratarstwa snižike. Ale schto pomha wschitko, hdyž sakske knjeżerstwo dawki po žwojej woli postaja. Spyta dopokasaca, so je minister dr. Küz nastork k powyschenju podružnistkeho dawka dak. Wupraji też žwoje wjesele nad tym, so je žo telko ratarjow schschko, so by protest cżim móznischi byk. Rěčnik wobarcai žo pschećiwo nadběham sapóžlanza Krätziga, kiž bě jeho w dźelacżerskej nowinje wuzmějschowal. Schtož niemóry winizarjow w Bernkastelu nastupa, je rěčnik we wosebitym wubjerku, kiž bě žo w němskokstatnym žejmje sa to wutworik, jshonik, f kakeje nuzy cżerpjeni žu winizarjo nadběh na finanzny hamt cżinili. Dawk na wino žo na to hnydom wotstroni. Tola łužiśay ratarjo na to njemyślachu, f namtoju pschećiwo knjeżerstwu sakrocżiś.

Knjes hospodarski radźićel Richter wosjewi žobustawy komisiże, kiž maju hicź na wokrjesne heftmanstwo, so bychu žadanja zhromadźenych ratarjow pschednjesłe. Komisiji pschiskłuscheja nekotři Sserbam znaczi knjeża: kubleć Pětšch f Wórka, Kschižan f Makeje Prahi, zinowneżer Israel je Sohlanda, hrabja Schall-Riaucourt je Hustři, Marczinc f Dobroschcej, f Boxberg f Wulkeho Wjelkowa, Pětšchta f Wóscherja aid.

W dołstowje samotwi k. hospodarski radźićel Richter f Kamjenskich stron, kiž tohodla pschischli njebechu, dokelž smjeja bliżsche dny žami zhromadźiznu.

Knjes kubleć Mager f Wjelkowow wusłyschny, so žo Landbund hižo léta dołho wo žwoje wobstacże bójsi a so dyrbja žobustawy kruczje hromadu ztacź. Kapitan Feldmann, direktor sakskeje zentrale Landbunda pokasa na podawki w Bernkastelu a mjenjesche, so měli ratarjo jich bratram pschi rězy Mosel dźakowni bycź so cżi njebojasny postup. Też sa sakske knjeżerstwo je to warnowanske znamjo. Wohejn so mjes ratarjemi zehli, trjeba jenoż wótr do njeho jadunycź a pomjo wuprażnje. Rěčnik knjeżerstwu dowěrjenje wotrjekny. W sakskim žejmje wojowanże wo dawkowe sakanje po jutrownych próśdnich dale póndże. Knjes Schäfer f Friedersdorfa pokasuje na pschikładze žwojeje žiwnoscże, so mały ratarjo wjele bóle pod dawkami cżerpi, hacź wulki. Wón, kiž je do wójny 113 hr. dawkow płacził, płaczi nětko 550 hriwnow. Knjesej Wirthej se Stróże ztowo zapowědźichu a jeho je sale wupokasachu. Wo jara žiwej rosmolwje žo zhromadźizna skónczi. Na Zitnych wikach je stupachu žo ratarjo do demonstrazijskeho cżahaa cżehnjechu, komisiju pschewodźejo, na wokrjesne heftmanstwo na hród. Nětdże 6—700 wožobow žo na demonstraziji wobdźeli. Komisija pod wjednitwom k. hosp. radź. Richtera poda žo k wokrjesnemu heftmanej k. dr. Richterej a pschedpołoży jemu žadanja na wotstronjenje cżiśicżazych dawkow. Nětdże pol hodźiny demonstrantojo na dworje Ortenburgskeho hroda cżakachu, donidź ko komisiju njewrócźi. Mo wuspěchu jednanjow se wokrjesnym heftmanom k hosp. radź. Richter ratarjam dźeli, so je žo k. wokrjesny heftman, kiž ratarśe wobstejnosce znaje a je žam w ratarstwje wotrostk, pschilubi, so dyże pola knjeżerstwa za połoženje dawkowych cżežow skutkowacź a so ma nadźiju, so budże ratarjam žadane połoženje dobyć. Na to žo ludźo smérom roseńdźechu.

* * *

Protestowanska zhromadźizna

ratarjow sańdźenu žobotu w Budyschinje bě deputaziju na wokrjesne heftmanstwo wotpóstała. Jej pschiłuknu schachu mjes druhimi ck. Pětsch-Wórkeczanski, Pětschka f Wóscherjz, nětkuschi gmejnski pschedstejaceż Marczink-Dobroschanski a hrabja Schall-Riaucour. Jich nawjedowasche k. Ruchtar-Luwoczanski jako rěcznik, muż, jenicżki mjes nimi, kotryż wě, wo cżo dże.

Knjes wokrjesny heftman dr. Ruchtar wotpóstanstwo mikoscżiwje pschija po tym, so bě knjes Ruchtar-Luwoczanski rosłožił, wo cżo dże, pschetož wschitzy nadobo njemożachu žo kola žkowa jimacź. Wokrjesny heftman jim wotmotkwi: „Sso dźakujo sa wuprajenu dowěru dytbi wusłyschnycź, so jako městny organ knjeżerstwa je powołany a swólniwy, rospominanja a pschecża wotpóstanstwa pschijimacź a dale podacź. Jemu pak njeżmědża pschijapcź žaneho wliwa na knjeżerstwo, kotrehoż pscża nima a měcź njemóże. Tola mjeni wusłyschnycź, so knjeżerstwo a žejm se łbehnjenjom dawka na cżehnity stót a że łpuschczenjom pschemyślkoweho dawka na ratarstwo žu wotpohlad spójnacź dakoj, ratarśwe wołóżicź. W nusowym wukasu njeje dże žo podružnistki dawk (Mietzinssteuer) f wotpohładom na ratarśe rumy położik. Kak budże leżownostny dawk skutkowacź, hdyž žo hakle po wosjewjenju wschelakich wobliczenjow na sakładze statneho hódnotneho sakonja (Reichsbewertungsgesetz) poždźicź).

Wožobinżu sastupuje na sakładze spuschczenja hódnych žóżelenjow stejischcżo, so położenje ratarśwa njeje žane dobre, wobdźenjenje (Verelendung) ratarśwa, wadżażemu zyłemu hospodarśtwu, dyrbimy sadźewacź. Stożumija połnje rosłożenje ratarjow nad nowymi dawkowymi cżežemi, jeli dyrbjeli woprawdże sastupicź, runje w jenym cżaśu, hdyž druhim dźelażym stawam pschiwolują wschelake wołożenja. Pschi dołżeżenje pschecża dże knjeżerśtwu pižonnje a extnje sdźelicź a sa to sastupowacź, so by wózowne a mérne waschnje, s kotrymż buchu pschecża pschehusenje, kylo próstwarjam niż se schkodu, ale runje tohodla j wużitkom."

Se žlowow knjesa wokrjesneho heftmana jażnje wukhadża, so je ras žobotnischeje zhromadźizny derje spóznak. Ratarjo žu po zyłej Sakskej njespokojom f Landbundom. Tohodla dyrbjesche žo nejchto ztacź, so njeby njedowerа k wjednitwu hischcże bóle pschiběraka. Tak Landbund nětko po zyłej Sakskej tajke zhromadźizny wotmėwa pschećiwo dawkam. To bjes dwěla cżehnje. Dawk nichtó rady njepłacźi. Knjes wokrjesny heftman j połnym prawom na to pokasa, macże tola knjeżerśtwo, to twori žo f naschich wuiwolenych sapóžlanzow a macże žejm, tam žydaja Grellmann, Domsch, Schreiber a dr., žejm jenoż teju organ. Wo dawkach rěcżeże, te w też formje, każ ludej barbicże, tola do mozy njestupja. Schtož druhe dawki nastupa, wocżakimy najprjedy jich skutkowanje. Sso wě, knjes wokrjesny heftman njemóżesche na to pokasacź, so wulka wjetschina knjesich dworow zaneho dołhodneho dawka njepłacźi. Tohodla dyrbi žo burik tatle do běłeho krwawicź.

Hospodarski rozhlad.

Póndżelu, 12. haprleje 1926.

Kursy sańdźenu žobotu w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowisk. fran.	14,35
1 jendźelski punt	20,39	100 cżeskožk. krónow	12,43
100 schwajz. frankow	80,99	100 pólsk. markow	51,92

Efekty mějachu sańdźenu žobotu na Barlinskej burzy saho wschelake kurhy. Wone žo sterze sežłabjowachu. Wójnska pożežonka mějesche mjenje wiki, hdyż toho, so by žo cżuscżinje sežłabiła.

Produktowe wiki pschinjeżechu sańdźenu žobotu žnadne sežłabjenje placżisnow po tym, so bychu też wukrajne wiki žłabsche. Dokelž je žito žadne, njebě woidrżejowanje na naschich wikach cżuscżine. Jeczmjeń hischcże nješchto dobry. Pschesża, rożka a wowjż pschińażdżichu po 5 np. za zentnar, nahmjeny jeczmjeń bě wo 15 np. a nałetne wo 10 np. drożschi. Ssobotu placżesche zentnar w Berlinje

pschenicy 13,90—14,10 hr., rożk 8,55 hr.
hacź 8,85 hr., jeczmjenja nałetnjeho 9 hr.
hacź 10 hr., nahmnjeho 7,70—8,35, wowża 9,60—110,25 hr.,

w termijnowym witowanju

za mej: pschenicy 14,45 hr., rożki 9,62 hr., wowża 9,70 hr.,
za julij: pschenicy 14,20—14,22 hr., rożki 9,80—9,77 hr., wowża 9,60—9,55 hr.

Hermank konjazy, howjadowy a žwinjazy w Sslepom žu na póndżelu 20. hapreje pschepołożili.

Na pschedaż

Walach 5-letny rańschopruski, cżemnobrunny, Keller we Worzynje.; w Pódzahlizach cżo. 8; w Cżornych Rożlizach 8; ztarschi w Rodczach 9; hrěnjej Bernd a žynojo w Budyschinje, Schliebenowa haża 12.

Jeża kacże k nałożdżowanju we Sslonej Borschczi 8. — Trutnże jeża k nałożdżowanju w Malej Dubranyh 9. — Jeża žlébornacżki, k nałożdżowanju, w Budyschinje, Bach Schliebenowa haża 9. — Jeża hużaże w Sslonej Borschczi cżo. 2.

Koło mużaże w Budyschinje, Muzakowska dróha 16 bokka na lěwo. — Koło motorske w Budyschinje, Pětlanska dróha 50 I.

Kolesa 9 trjebane w Lichanju cżo. 16.

Ssloma, 10 zentnarjow we wokłepach, Pjeloy w Delnjej Hórzy 4.

Sluh, bróny, jéż, radło, hużinjzoby žuh, wosy a graty a žanki, Gottschalk w Hrodźischczu.

Sunklija w Boschczach cżo. 41. — R. Zimmer w Budyschinje, Hornjeżerska haża 15.

Sata, derje jedżaza, w Jenkezach cżo. 61.

Zentrifuga w Delnjej Hórzy 28.

Běhaki w Nowej Wsy 10 pola Hnski, Vetters w Dażinje cżo. 15.

Wół do cżahanja w Budyschinku 14.

Krowa wyżokožuczelna, žyłna, w Delnjej Kinje cżo. 255.

Krowa wyżokožuczelna do cżehnjenja w Boschczach 8. Wobsłobna krowa f cżeleczkom, mostowa korczma pola Kuczinh. — Krowa f druhim cżeleczkom, hotczeniz we Worzlezach.

Jałoża wyżokožuczelna we Wulkim Wjelkowje cżo. 31. Jałoża wyżokožuczelna, Ketter w Rakezach cżo. 37. — Jałoża wyżokožuczelna a Jersey, hotczeniz we Worklezach.

Kosa mloda bójka w Hlinje 19.

Prožnata w Nowych Boranczach 21, w hotczenju w Bělschczach, w Khelnje 40, knjezi dwór we Luwoczizach.

Lišjata, Schram w Radworju.

Wós dżeżazy łaklaty, w Budyschinje, Kamjenna haża 131, na Zidowje, Wjelkowska dróha 236. — Sportowy wós w Dobruschi 67. — Dżeżazy wós w Porchowje 229.

Ranza f proślalami w Pěschczach 26. 7

Leżownosci w Běłej Wodże, Sstrjedźna haża 4.

Konje 4 f gratom a wosami, Griesel, twaiz w Hródku.

Kóń žyłny w Bewerej korczmje w Semtzach.

Krowa, dobra bójka, mloda, Starick we Wulkim Bukowje pola Hródka.

Sso pytaja:

Kowarski, Schubert w Komorowje pola Klukscha.

Piekarski, Rassa we Wjelschczinje, Wäser w Porchowje.

Introwna, knjezi dwór we Wyšokej pola Kamjenza.

Dźakarjerjo, schtoneżezenja w Kamjenzu.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżeńża dop. ¾11 hodź.: **Wiki hischcże mało wuwite. Tendenza: Na placżisnje wobstawaza.**

Dop. ¾12 hodź.: Wiki měrne pschi powyschenych placżisnach. Tendenza: měrna, kruta.

Placżisny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wołiowe žymje po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg, placżiny we Rotej Hrniwje.

	10. 4.	9. 4.		10. 4.	9. 4.
Pschenica rožka	278-282 171-177	279-283 172-178	rapš. wołiwschi poch. melasa	15,00 —	14-15,00 —
małki, jeczmjeń	160-200	178-199	ferabella	32,00	32,00
mał. jeczmjen	164-187	151-164	běrnjaze hrušli	15-16,50	14-16,50
wowż	192-205	193-206	žimy	21-23,00	21-23,50
fakurize (Mais)	168	—	wołe	80,00	80,00
pschenicz. mała	35-38,75	35-38,75	tamy wołowschi	19-19,60	18-19,60
rjana mała	24-27,00	24-27,00	młodre łupiny	11-12,75	11-12,75
pschenicz. wotr.	11,00	11,00	lotte tworiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotręby	11,25	11,25	žymo, 50 kg	3,40-4,00	3,80-4,00
rapš	—	—	łłopina, rjana	1,00-1,60	0,90-1,60
lane žymjo	—	—	pschenicz.	1,00-1,60	0,90-1,50
hrěch	23-26,50	23-26,50	wowżna	1,00-1,50	0,90-1,50
pjelušchki	21-23,00	21-23,00	jeczna	1,00-1,45	0,85-1,85

Placżisny rěsnego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

10. hapreje 1926. Po zentn. a št. hr.

379 bykow, 643 wołow, 1140 krukow a jałozow, 2100 cżelatkow, 6125 wowzow, 5691 świnj.

Woły: 1. družina 52—55 hr., 2. 47—50, 3. 42—46, 4. 37—40.

Byki: 1. družina 51—53, 2. 47—49, 3. 43—46.

Jałozy a krowy: 1. družina 50—54, 2. 42—46, 3. 34 hacź 39, 4. 26—30, 5. 22—24.

Cżelata: 2. družina 85—90, 3. 72—82, 4. 55—67, 5. 45—50.

Wowzy: 1. 56—60, 2. 46—54, 3. 44—40.

Sswinje: 1. družina —, 2. 81—82, 3. 80—81, 4. 77—80 5. 75—76, 6. — ranzy a kundroby 73—76.

Najnowše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powótrej wo wjedrje za jutřischu wutoru!** Ssuchy a rjenje pomałku dale wocżopkuje. Jenoż w dołhoranischej Europje syma, samtróżeno a žněh.

W Khocżebuskim zentralnym zastwje je 30 politiskich zatych, žwjesżicha kommunistow, do hłodowego strajka zastupili, dokelž žu, mjes tym so žo w jastwowym dworje wulkodżowachu, měr kaślł.

*

S pschetorhnjenjom haczenjow reli Tigrisa je žo nětkaże 300 kóżnych mil kraja milu pschez Bagdadom powodżiło. Haczenje žu žo blizko kralowskeho hroda pschekrika. Hród je žo wopuschcził a je žo zyle j wodu wobkamknył. Tyhaczy wo dnjo a w nozy murje žwojich chežow wobtwjerdżeja, so bychu je cżakmy njewotpłakwile. Sta cżeknjenżow pod hotym njebjom lęża.

*

Wurjadny žud (cżeka) je nekotrych offizérow wojerskeho letarstwa zajał. Mjes zajatymi žu jara nahladne wożoby.

*

Na połkupje Komeżatzy w dołhoranischej Aziskej wot 28. měrca Awaczinski vulkan wschednje lavu wupkuwuje. Zyły wokolnosci je w nozy wobżwětlena. S kratera płonjezuje trubjele wužapuja. Wumjetane vulkanske kamjenje wokolnosć pschikrywaju. Wětšik podpjel 900 kilometrow nożby.

Přilopk.

* **Wujpěch reklamy.** Kajku ważnosć rosżudna reklama ma, ja to žiwy pschikład. Wimicże kaczku. Snjeże nětkaże njeleżo žwoje jejko a njeprajі nikomu niczo wo tym. Kokoscho cżini reklamu pschi kóżdym jejku, cżeri haru, hawluje a reji to do zyłeho žwěta. A wuspěch toho: Kurjaze jeża žu artikl, za kotrymż žo kóżdy prascha a kupuje, za kaczemi jejemi žo nichtó njectorha.

* **Sjoło w twarożku.** Wjsło nižošerokeho brjoha leži w mórskej hłubinje mórskej hollandski cżołm „Tubantia", kiž bu we wójnje pschez jedyn němski podmórnik torpedowowany a žo podnóri. Offizielnje běsche cżołm j twarożkom poczeżeny, kiž drje mjes tym pucż wscheże sańdźenoscże je schok. Ale w twarożku trżachu 2 milionaj hriwnow! — Němska cżerpjeschе pod njedostatkom na żyrinje. Tohodla dżensche 1916 tutu sumu do Buenos Aires w Argentinskej jako napłatku pósłała. „Tubantia" waja drohotnu wéz w Rotterdamje j sebi, hu pak wot podmórnika podnurjena, kiž wo tym nicżo njewědźeschе. Nětko pytaju „sloty twarożk" sběhacź. Na tutym dżele wodżěżesa žo hižo dłóhi cżaš wjazore ludy.

* **Mišijonšin ziezijn w Chinje nadpadli.** Każ žo j Songkowa powě, je we Wuchowje žyła ludu amerikanske mišijonske twarżenje nadpadła. Rosnorjeni domorodni amerikanzi khorhoj dele cżiżnyczu a na njej tepiachu. Mišijonarojo a jich pomocnizy mózachu lědma cżekmyez a žo na amerikanski kanonski cżołm powkhowacź.

Wusudźenja.

Shromadny zawisli žud w Budyšinje. Saudźeny pjatk jednaſche žo pſcheczíwo 29lětnemu pſchiſtajenemu Jurjej Pawoteiſ choleze ſ Worklez. Schołta bě pola Budyſchſkeho finanzneho hamta pſchiſtajeny a napoſledk w Budyſchinje bydleſche. Jeho winowachu, ſo je ſ jemu dowěrjenych krajnych kołkowych ſnamkow (Landesſtempelmarken) dźěłu wo 7850 hr., dale 1455,90 hr. pſchemyſłoweho dawka (Gewerbeſteuer), kiž ſu wjeſni měſchczanoſtoje jemu wotedali, ſa žeby ſtłował. Dale je gmejnam ſ podſtołow pſchemyſłoweho dawka 4100,03 hr. ſ wotpohladom pſchewjeſe pſchepokałał, kiž je žeby podźěłſkeho ſaſo wróćo žadał a tohorunja ſa žeby ſtłował. Dale je žeby ſ druhich dawkow, kiž ſu ludźo jemu płacźili, 335,23 hr. pſchiſtajił a ſa ſwój wužitk nałožował. Njeje potajkim ſnamkowe knihi prawje wjedł a je hamtiſe wopiſmo, podawanſki liſt (Lieferſchein) finanzneho hamta wotſtronił. Kublerja Oswina Vogta w Konjezach pola Kubſchcha je ſ wopačnym wudawanjom narěčał, ſo je jemu ſmužny, kiž bě pſchijał, wudał. Schołtu ſaſtupowaſche rěčnik Marſchner w Budyſchinje. Schołta je we Worklezach wotroſtł. Hdyž bě ſchułu wopuſchčił, piſaſche pola jeneho rěčnika w Budyſchinje, poſdźiſcho dźěłaſche ſa jenu Drježdźanku ſawěſčenſtu firmu. 1. haprleje 1917 dźěſche jako namórnik do Kiela. W juniju 1920 pſchińdźe ſa pomozneho dźěłaczerja na wokrjeſnu dawkowu hamt w Budyſchinje. Wot 15. junija hač do 15. oktobra 1920 dźěłaſche w Budyſchſkim finanznym hameze a hač do 31. okt. 1923 na finanznym hameze w Biſkopizach. Schołta ſo 8. julija woženi a 1. nov. 1923 ſaſo na Budyſchſki finanzny hamt pſchińdźe. Dźěczi nima. Kóždy dwě njedźeli dołtawaſche 85 hr. n. by. Pola finanzneho hamta w Budyſchinje mějeſche ſamoſtatne ſarjadnoſtwo wjeſneho pſchemyſłoweho dawka. Jemu pſchipokaſachu knihu wot njeńdźe 4 hač 5000 dawkipłaczerjow; jim dyrbjeſche kwitowanja wupiſowacź a je pokładni pſchepodawacź. Wón ham pjeneſny pſchijimacź njeſmědźeſche. Dale dyrbjeſche wupiſowacź namołwjenja wot płaczerjow, kotrež ſo komdźachu, kiž wjednił pokładnje podpiſowaſche. Jeho dźełko bě dźeło ſaſtojniſka němſkoſtatnych dawkow. Stónčnje khowaſche hiſchcze krajne kołkowe ſnamki a wo jich nałožowanju knihi wjedźeſche. Schołta ſ wjetſcha k wiſchemu ſtejeſche. Hoſpodarſke ſarjadnſtwo krajneho finanzneho hamta bě 23. haprleje 1925 ſa 7850 hr. krajnych kołkowych ſnamkow pózłało, kiž Schołta k ſarjadowanju doſta. Te pak je ſa žeby ſtłował a mułti dźěł ſ nich ſa ſwoju móſchen pſchedał. So bě pożnka ſ krajneho finanzneho hamta pſchiſchła, Schołta do ſnamkowych knihow ſapiſkał njebě. Podawanſke wopiſmo, kiž měſeſche k aktam finanzneho hamta położeź, je žoba domoj wſak. Dale Schołta pſchida, ſo je wot měſchczanoſtow ſ Łahowa, Brězynki, Noweje Wěſy pola Huſti a Zornoźnjk wſcho hromadźe ſa 1455,90 hr. pſchemyſłoweho dawka pſchijał a je njeje na pokładnju wotwjedł, ale pſchekſchiwił. Nas bě žo ſtało, ſo je Łahowſkej gmejnje jeje podźěł na pſchemyſłowym dawku (708,24 hr.) ſ pſchehładanjom dwójcy pſchepokałał. Pjenjezy za žebi wróćźeł a ſtłowa je ſa žebje. Nětk wobſtara žebi na ſamžne waſchnje pjeneſny; pſchepokaſa do Łahowa 1280,60 hr., do Hnaſchcz 1256,81 hr., do Poſdez 553,10 hr. a do Seſźicz 301,28 hr. ſ wotpohladom pſchewjeſe, wotewja tele pjeneſny ſaſo a ſtłowa je ſa žebje. Přeſeſche pak, ſo je wot pſchekupza Běłka a hoſcenzarja Gaudera w Budyſchinje 126,28 hr. a 140 hr. dawkowych pjenjes pſchijimał. Też přeſeſche, ſo je Kublerja Vogta w Konjezach wo ſmužny (1000 a 1300 hr.) ſjebał. Vogt pak praji, ſo je jeho Schołta w naležu 1925 narěčał, ſo dyrbi jemu ſmužku wo 1000 hr. pſchewoſtajicź, dokelž bě wudawał, ſo jeho domjaza nadoba jemu ſtuſcha. Krótko po tym je jemu Schołta powědał, ſo je žo ſmužka womaſaka a ſo je ju ſnicźił a je jeho proſył, ſo by jemu město womaſaneje druhu ſmužku we ſamžnej wyſokoſczi dał. Schołtowy bratr je na to po ſmužku pichjichoł, kiž bě ſaſo na 1000 hr. wuſtajena, liczbu pak je Schołta potom do 1300 hr. pſchemėnił.. Schołta też prěnju ſmužku ſnicźił njeje, ale je ju wudał. Druhu ſmužku bě pſchekupej Běłkej w Budyſchinje pſchewoſtajił, kiž mějeſche jemu hnydom 300 hr. na nje wupłacźicź. — Wo tym, kak je Schołta pſchekſchiwjene pjenjezy wužił, powědaſche, ſo je ſwoje hydlenje pſchiſprawicź dał, ſwojim bratram a ſnatym pjenjezy pożčował, ſwojeho nana podpjerał atd. Tola ſu ſwěſčili, ſo je žebi cźaſcźicho ſ autom wujeł a wulke worcźiny ſapłacźił. Ssud ſaſudźi Schołtu dla cźeźkeho a jednoreho pſchekſchiwjenja w ſaſtojniſtwje, dla falſchowanja liſcźinow a jebanſtwa le thłoſtańi na 2 lěcźe a 8 měſazow a wotrjekny jemu cźeſtne prawa na 5 lět. K tomu pſchilicźi ſo pſchepytowanſka jatba wot 20 dež. 1925 hač žem.

Widźerſki proces přeciwo Clairi Reichartec w Mnichowje.

Saudźeny pjatk ſapcźa žo w Mnichowje pod wulkej cźiſchcźenju luda widźerſki proces pſchecźiwo widźerzy Clairi Reichartej, dokelž ju winowachu, ſo je ſa widźenja wot ludźi, kotſiž ju k njej thodźili, pjeneſny brała. W Bayerſkej maja w ſakonju hiſchcze paragraf ſ lěta 1861, kiž mjenowany keſkeſti paragraf. W žanym druhim kraju taſtoho paragrafa nimaju. Tón ſakaže, ſo ſmědźa widźerzo, wěſchczerzo atd. ſa ſwoje wuprajenja pjeneſny bracź.

Swědkow bě 20 ſkaſanych. Claira Reichartej doſtanje hnydom ſłowo, ſo by ſo k wobſtórźbje wuprajiła. Rěcźi jara mjelcźo a ledma ſrozumliwje a wuſběhny woźbje, ſo je jenoż w jenotliwych padach pjeneſny brała. Wo ſwojich widźenjach ſo wuprajі, ſo hižo dłeſchi cźaſ politiſke wězy doprědka widźi a ſo chże ſwojemu wótźnemu krajej ſłužicź. Jebanje wotpohlady pſchi tym ženje meła njeje. Sajimawe běchu też wuprajenja Injenje Zuberoweje, kiž bě mjes ſwědkami. Wona wuſběhny, ſo je Reichartej dróhowe wojowanja w Mnichowje doprědka prajiła, je widźała ludźi ſ rubiſchtami wokoło rukawow wo dróhach thodźicź a wožebje na dróży, hdźež bydli, wiele truh pſchelecź. Swědk dr. Dietrich, kiž bo ſ telegrafiju a widźerſtwom ſaběra, je tohodla ſ Reichartej do ſnajomſtwa ſtupił. Wón wupraji, ſo wjetſchi dźěł jeje wěſchczenjow wopruawdźe trjechi, ale w nětkrych padach pak je też błudy a ſmylki namałak. Reichartej powědaſche, ſo je pſchi ſwojich widźenjach druhdy w rěcźach pißała, kiž dozyła njeſnaja. Knjeni Auerowa, mandźelſka nětkhuſcheho bayerſkeho miniſtra, powědaſche, ſo je Reichartej nadpad na jeje mandźelſkeho wěſchcźiła. Kaž bě praſiła, tak je žo nětkhuże 10 dnjow poſdźiſcho ſtało. Krótko pſched Hitlerowym puczom je Reichartej wo nowym krejroſleczu w Mnichowje powědała. Jenomu cźłowjekej je wěſchcźiła, ſo ſ autom ſnjeſbożi, ſchtoż je ſo tež bórſy po tym ſtało. Jena jeniczka žona wobſtwědcźeſche, ſo je Reichartej ſe žmuhow w ruzy wěſchcźiła. Hewak wona jenoż ruki a cźoka cźłowjeka dótknje, potom ſacźini wocźi a wěſchcźi.

Pſchecźiwo wſchemu wocźakanju žo proceß hižo popołdnju ſkónczi. Ssud wobſtorźenu k 100 hriwnam pjeneźneho khłoſtanja ſaſudźi. Jeje ſakitowar chce žo pſchecźiwo wuſudej powołacź. Statny rěcźnik dopokała prawdoſcź wuſuda ſ tym, ſo je w Bayerſkej ſakaſanc, ſa tajke wězy pjenjezy bracź, wſcho jene hač žu widźenja prawe abo wopačne. Wón też njewěri, ſo je Reichartej nětkajo ſtebacź chcyła, dokelž do ſwojeho widźerſkeho dara wěri.

Na tónzu měſeſche Reichartoweje ſakitowar, rěcźnik dr. Götz, dłeſchu ſakitowańku rěcź. Keſkeſtki paragraf 54 je nětchto ſměſchne, dokelž pokhadża ſ lěta 1861. Je žo we ſwojim cźaſu pſchecźiwo khartowym žonam a podobnym ludźom poſtajił. Na Reichartej pak žo nałoźicź njemóże. Bě wulka njeprawda, ſo je žo wo widźerſkim daru knjeni Reichartej jako wo keſkeſtwje rěcźało. Ssamo ludy ſu cźaſto ſ pomozu widźerſow mordarſtwa a druhe ſłoſcze wotkryłe. Rěcźnik žada žebi tohodla, ſo bychu Reichartej wuwinowali. Tola ſud pſchi ſwojim wuſudźe woſta.

Kamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Sjewna pſchekupſka ſchkula w Kamjenzu.

Wſchitzy ſchulerjo a wſchitke ſchuleŕki, kiž nowe do ſchule ſaſtupja, pſchińdu pondźelu 12. haprleje k. pop. we 2 hodź. do Leſſingoweje ſchule, ſ dworom nuts.

Schulſke wopiſmo a zenſurſku knihu maja ſobupſchinjeſcź.

Schulſke wjednistwo. Dr. Floß, direktar.

Kamtske wozjewjenje z Kulowa

Powołańſka ſchula.

Wſchitzy ſchulerjo, kotſiž byrhja wot 1. haprleje 1926 do powołańſkeje ſchule thodźeć, ſo wutoru, 13. haprleje, wječor w 6 hodź. w měſchczańſkej ſchuli pſchijimuja.

W Kulowje, 7. haprleje 1926.

Wjednik powołańſkeje ſchule. Krakt, rektor.

Swójbne powěſće.

Sſlubjeni: Ida Płaſnikez w Biſkopizach ſ Pawołom Geißlerom w Budyſchinje. — Nola Rychtarjez w Sohlandźe n. Spr. a Franz Metzner w Budyſchinje. — Dorothea Gelpkez w Berlinje a Hans ſ Loeben, dapl. hajniſtim inżeńerom w Koporzach.

Swěrowani: Willy Kruſchwiza w Lubiju ſ Bertu rodź. Geißlerez w Budyſchinje.

Sſmerći: Alma Rafeltowa rodź. Schwarez w Budyſchinje, 27 l. — Marja Ferdinandowa rodź. Fiecźez w Dubrawy. — Martha Adolfowa rodź. Lenkefeldez w Běłej Wodźe, 58 l. — Richard Staeckel, tocźeſtki miſchtr w Běłej Wodźe, 46 lět.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyſin. „Nadźija" zmėje jutře wutoru, 13. 4, w „Kat. towarſowni" ſpěwnu pruhu, a to za muzſkich z dypkom we 8 a za knjeżnu z dypkom we 9 hodź. Wočakujemy was w połnej liczbje, wosebje muzſkich. Cas khwata — ſwjedźeń ſo bliži!

Bukecy. „Serbſke nar. towarſtwo" zmėje njedźelu, 18. haprl., pop. w 8 hodź. poſedźenje. Přednoſowaŕ budźe knjez telegr. inſpektor Kubjenc z Budyſina Wo bohaty wopyt proſy předſydſtwo.

Bukecy. „Radoſć" zmėje ſrjedu, 14. 4, z dypkom 8 hodź. ſpěwanje. Swjedźeń ſo bliži, tuž njech nichtó njewuwostanje. Nowe mocy lubje witamy.

Haslow. Kołojėzdne towarſtwo „Błyſk" zmėje pſchichodnu ſrjedu, 14. jutrownika, we 8 hodź. w Haslowje ſwoju měſacnu zhromadźiznu. Předſyda.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" wopyta njedźelu, 18. haprl., pop. w 2 hodź. Serbſki muzej w Budyſinje a pſchi tutej ſkładnoſći wobhlada ſebi cyły Serbſki Dom. Po tym budźe w ſali S. Doma přednoſk, na kotryž ſo też bratrowſke towarſtwa a wſitcy Serbjo přeproſuja. Předſydſtwo.

Hrodźišćo. „Zerja". Spěwny wotrjad zmėje ſrjedu 14. 4., wječor we 8 hodź. w Hrodźišću ſpěwanje Serbſki „Spěwarſki přidawk" ſobu přinjeſć. Dirig.

Pančicy. Přichodna dźiwadłowa pruha je wutoru (13. 4.) wječor we 8 hodź. Hrać budźetej ſo 1. a 2. jednanje. Njech wſitcy přińdu, wosebje ći z dypkom, kotříž ſu pſchi wobdźěleni. Zarjadnik.

Radwoſ. Jednota Sokoł wotměwa pjatk, 16. 4., wječor we 8 hodź. wurjadnu zhromadźiznu w ſali Herbſkeje Grychty. Kóždy Sokoł je přitomny. Starši ſokolſkich dźěći, kaž też druzy přeċeljo, ſo wutrobnje přeproſuja. Ważny přednoſk ze ſwětłowobrazami koło wokoło ſwěta ſo poſkića. Starosta.

Radwoſ. Jednota Sokoł. Hudźba zwučuje ſtwórtk wječor we 8 hodź. pola Brylec. Měrćin.

Ralbicy. „Lilija" wuhotuje njedźelu, 18. 4., wot 1/2 8 hodź. ſpěwny wječor w Sernjanach a přeproſuje přeċelnje na njón.

Rózant. Naše „Tow. kat. młodźeńcow" wuhotuje njedźelu, 25. 4., ſwój zjawny załožeńſki ſwjedźeń we Herbſkej Grychće w Sernjanach. Na njón ſo z tutym přeproſuje. — Přichodna pruha njeje ſrjedu, ale ſtwórtk z dypkom 8 hodź. Předſydſtwo.

Malešecy. Jednota Sokoł zwučuje jutře wutoru. Po tym je měſana zhromadźizna.

Wšotowarſtwowy zlėt w Bukecach (Spěwne towarſtwa nastupajo). Z naměſtnym towarſtwom ſu ſo jako zhromadne ſpěwy Spěwn. Zwjazka ſċěhowace postajiłe: 1. „Zerja" čo. 6, 2. „Dobry wječor" čo. 6 a 14, 3. Złamany ſlub (bjez ſolow), 4. Serbſke barby (4 hłoſne wot Kocora). Štóž noty nima, njech ſo na podpisaneho wobroći. Njech pak też ſpěwne towarſtwa nětk pilnje wukńeja! J. Słodeńk, hł. dir.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyſinje. — Zamołwity za hoſpodarſki dźěł: Arnošt Bart w Brěžnicy. — Za naměſtki: G. Janak w Budyſinje

Swobodne městna | Přeměnjenje měsina

Přistajenja

za wšě khmańše žónſke połowanja do domu, swójby a šule (też za muzſke powołanja).

Nawěſtki za znaty swójbny tydźenik

„Daheim"

kotryž je přez cyłu Němsku a ſuſodne krajnoſće ſylnje rozſěrjeny a poſkićenja a doprašowanja wuſpěſnje a wěſce znožni, přijimuje naſa

předawarnja

na Lawskich hrjebjach čo. 4.

Poſkićenja, doprašowanja dla měſtna atd. trjebaju ſo jenóž pola nas zapodać a wudawki (bjez přirażki) zapłaćić. Kóždy ſo z dypkom a dowěrliwje poſtuji, bjez někajkich wudawkow ſa naprašowarja, kotremuž ſo z tym kóžde dalše dźěło zalutuje.

Płaćiny nawěſtka w „Daheim" ſu porno wulkemu nakładej tunje a wučinja tukhwilu za ćišćany tyrńk rjadowca (7 złóžkow) za poſkićenja 80 pj., doprašowanja 50 pj., dalše małe nawěſtki 1 hr.

Prosymy, zo chcyli ſo nawěſtki po móżnoſći z čas. zapodać.

Nawěſtki přinjesu wužitk!

Kněže za jenu swójbu (Eigenheime)

na 15 lětne měſačne dźělbne wotpłaćowanje twari

Neuland, tow. z wob. ruk. w Mnichowje

Rozjasnjenja podawa wokrjesne zaſtupjerſtwo

w Budyšinje na Jurjowej drózy 23

Najl. jězdne kola

ma tunjo na předań **Salm w Budyšinje**

na Fiedlerowej drózy 5 II zady Krónprync. mosta.

Dokelž twory z hotow. pjenjezami zapłaću, je mi móżno tak tunjo předawać.

Za rumarja

poruča ſo kóždu ſrjedu wot ranja hač do wjećora w Kukowoje w Nowakec hoſćencu Herm. Ziesche, pruhow. maſſeur

Ratarjo wurěžaje ſebi moju adresu!

Přinjesu wěſ waše wupłody na Barliuſke wiki

Chceće-li wyſoke płaćiny dopěć, tak pisajće mi hłěbe dźeſa. Wróćny porto ma ſo připołožić.

Else Schulz, Berlin N 54 Zehdenickerſtr. 11 II.

Najl. Elderſki tučny twarožk 9 puntow = 6 hr. franko (Dampfkäſefabrik)

Parna twarožkowa fabrika Rendsburg.

Wupjerki, łoſ. čapy, běłe a pis. W. Köhlerowa, Hłow. torbo. 9.

Sórcuchi z kožaneho ſukna tunjo. K Erler Zitne wiki 11

Holca do domu

nje pře młoda, kotraž rozemi jednore jěźe warić a ma dobre wuswědčenja, pyta ſo k 1. meji

Knjeni **Steffen-owa**

w Budyšinje

na Hornčerſkej hasy 19.

Wyſoko-ſudźena **kruwa**

z 8. čeledom na ja předań w Baćonju čo. 14

Jara wažne za woteběrarjow „Serbskich Nowin"

(Tu wutřihać).

Haprleja 1926.

50 pj.

(Podpiſmo woteběrarja „Serbskich Nowin".

Tónle wotrězk płaći w měſacu haprleji 1926.

(Tu wutřihać).

Zo bychmy wšěm naſim čeſćenym čitarjam ſkładnoſć dali, ſo móhli wěſo, štož maju na předań, abo jeli chcedźa ſebi něſto kupić, abo maja někajku druhu naležnoſć,

z nawěſtkom w „Serb. Nowinach"

wozjewili, smy jako něſto cyle nowe, wotrězki zawjedli. Kóždy čitaŕ „Serbskich Nowin", kotryž při ſkazanju abo připóſłanju nawěſtka wotrězk předpołoži, dóſtanje nawěſtk wo 50 pj. tuńſo hač hewak płaći. Wotrězk ſmě ſo jenoż w poſtajenym měſacu wužić. Skazaŕ nawěſtka ma ſwoje połne mjeno a wjes podpiſać. Nowy wotrězk ſo kóždy měſac wodźići

Nakład. „Serb. Nowin".

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pł., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde 6o. płaći 10 zł. pł. Wudawa a dźiłoi Smolerjec knihtišćerňe, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěsткi, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pł. Wobješenje so stajace nawěsткi a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pł. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 85 **Budyšin — wutoru, 13. haprele 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Dwaj hobrskaj procesaj w Němskej.

W Barlinje staj žo dźeńża dwaj hobrskaj prozeßaj zapoßałoj. W prěnim prozeßu žo wo podwjedźenje spiritußowego dawka jedna. Pśichcełuj Hermann Weber je fiskus wo wjele milijonow na to waśnje sćehał, so je wot spiritußowego monopolowego sarjadnistwa spirituß sa techniske samyśły kupował a jón potom k dźěłanju palenza wuźił. Dokelž monopolske sarjadnistwo spiritus sa pśichmyłkowe samery sa pśeźimu płaćišmy spiritußa wotedawasche, kotruž sa pśeźimy spirituß žadasche, je lohko srosumnicz, so je Weber hobrski wuźitk dozpił. Kriminalny komnitar Peters, kotremuž spiritußowy referat podstejesche, je žo Weberej pokupicej dał a je jebanistwu polěkował. Teź je wón Weberej, hdyž je žo k cźekńenju hotował, pomoznu był. Wobsłuchowźeni su pódła Petersa kriminalny assistent Bayer, generalny direktor Weber a někotśi druhi pśichcełuzy. Někotrym wobsłuchowźenym je žo poradźiło cźekńuc, někotśi su jebi žiwjenje wusali. 100 świedkow a wěsmi sćojnych je žo skasało. Ssudnik je jednanje ludźe śnadź dwaj měźazaj tracź.

W druhim prozeßu je wo pożeńonki pólśeho žida Iwana Kutiskera jedna. Ssobuwobsłuchowźeni su Kutiskerowaj žynaj Alexander a Max a Michał Holzmann z Ruśkeje. Pruska statna banka je pśichi pożeńonkach na Kutiskera wo nimale 15 milijonow hriwnow sschkodowała. Teź sa tutón prozeß je nimale 100 świedkow a bankowiskich wěsmutkownych skazanych. Ssudnik je jednanja ludźe na 14 dnjow sajał. Kutisker je žo pśichi ssudnikim jednanju je njemozu sajał. Ssudowy pśichedźuja wosjewi, so jednanje z najwjetšej wobkładnitwoźu powjedźe, so móhł žo wobsłuchowźeny pśichełuchowaś.

Dawkowy dołh Hohencollernskich.

W prawnym wubjerku němskeho ześmja su žo wopjet knježeńśtwo prascheli, kak wulki je sastaty dawkowy dołh Hohenzollernskich. Na tole prascheńje je demokratiska nowińska skupina wotmołwiła, so Hohenzollernska źiwója wjeco hromadźe žydom milijonow hriwnow dawkow statej dołži.

Bjezdźěłosć we Westfalskej hišće pśiběra.

We Westfalskim hórnišwje je žo wjele dźěłaćerjow z dźěła puscheźiło. W dowidźonym cźasu njehodźi žo se polepśeńśenjom licźiś, skerje žo boja, so budźe bjezdźěłosć pśichiběraś. W pśichedwsatcach w Rheińsko-Ruhrskim krustu sjednoženych žo hač do julija pśichedwidźowanje 6 hač 8000 dźěłaćerjow a nětśe 2000 sastojnikow a pśichistajenzow puscheźi. Teź na Hórdeńskim towarśtwje w Hórde žo někotre sta sastojnikow puscheźa; wupowědźenja žo hač do 15. julija stanje.

Zjězd ruskich cźekńeńcow so skóńcił.

Sjězd ruskich cźekńenjcow je žo póndźelu skóncził. We sjónčnej wěcy pśichitomni cźekńenjcy wulkowjerscha Mikławscha Nikolajewicza sa jwojeho internacionalnego wjednika pśichwótnachu.

Mjes ruskim ludom sjězd lětak rossćerjeś da, w kotrymuž žo dźeńcejśětne cźerpjenje Ruśkeje pod knježeńśtwom kwawnych katow kommunistiskeje internacionale wopiśuje, kotraž je rušći stat sniczika a ruśći lud połoźcźuje. Ruśny cźekńenjcy nodźeźa tomu dale pśichiłabowacz a dyrbja wšykne mogy k sakitanju wótcźiny a k krutenu wojowanju pśicheźiwo połoźcźerjam nałožiś. Hodźina pśichińdźe, hdyž pod wjednistwom wulkowjercha Nikolaja, kotrehož žu wšykniz sa ludowe wjednika pśichwótnali, je sjednoczenymi mozami muź „kommunistiskich katow“ powała. Manifest potom pśeje, so žo po powróśenju bolschewiskeho knježeńśtwa sašo pśjebawschi zarśte knježeńśtwo postaji. We nowej Ruśkej jenoź wo to póndźe, so budźe kóždy muź w mérje žiwy bycź a dźěłaćerjow. Wěrimy, so kommunizmus rospadnje, Ruśka je wječna.“

Wuznamna réć Paula Boncoura we Waršawje.

Sastupjeś Franzowskeje w Radźe Swjatła Ludowa, Paul Boncour, je do Pólskeje pśichišeł, so by pólske hospodarske a politiske wobstejnjośe ssudował. Ssobotu je pólsko-franzowska parlamentna skupina jemu k cźesći hromadźiznu wotměła. Pśichi njej je Boncour réć neš, w kotrejž njes druhim praji: Se šanowanjom wocźomaj žywu žo wo važnosći dźěła pśicheźwědźich, kotrejž je Pólska po wójnje dokonjała. **Tutón kraj wobkładawśi, žywu jeho wujnam sa europiski měr sapśijśijał.** Pólski wojak na pólsko-ruskej mjeji bě sa nmje se sakitanjom zyłeje europiskeje zibilizacije. Locarno je na wšchelake waschnje měr na ranju a na wjeczorje sarnuźko; pśichetož Jendźelska měrśesche, so njemóźe žwoje rukowanje dale Rheina wupśestrěcź. Ja pak žywm pśicheźwědźeńcy, so Europa srosumni, so rukowanje bjesstrašnoscze we Europie žo njemóże jenoź na Rhein wobmjesowacź, ale so na žo teź na pólske mjeji pocźahowacź. **Pólski dyrbi žo w radźe Swjatła Ludowa žydło pśichdźeliś.** S tym žo słowa mér sarucźi. Pólska dyrbi tole žydło teź tohodła dostacź, dokelž bu mjes Němskej a Pólskej nékotre zahadźne naležnoscze. Dźakujeze dale w jesle wšej! Franzowska budźe z Wami w Genfje hač do posledka dźěłacź. Na to rěcznik sponni, kak je spitzacźel Michelet pśichi žwojim pśedńim pśichedniku w franzowskim kollegu pólšemu pěsnjerjej Mizkiewiczej próśony stok na suamjo stajieź dał, so dyrbjał žo z Mizkiewiczom wobhadźiś. Boncour praji, so po jeho ménjenju w Radźe Swjatła Ludow jene žydło do **tehe cźasa próśdne wostanje, hač jo Pólska dostanje.** Boncourowa réć žo se sahorjenym pśichiśleskom pśichija.

Mussolini w Tripolisu.

Tripolisći mésćanjenca, Hassuna pascha, je Mussolina z arabskej récźu powitał. Tutón žo na konja žydny a mjes generalomaj Dodonu a Grazianom wojakam nimo cźahnuwši da, mjes kotrymiž běchu wotdźělenja domorodnych se Lybisteje a Erythrejskeje. Wurjadnje pišana a sacźišcźowu polna parada pśiches hodźinu trajesche. Pod sawami artillerije a pśikanjom wótcźinskich spěwow wulka hromada ludu pyšnjej parade pśichihladowasche.

Wójsko wobkładawśi Mussolini na torhosćejco jěchasche a mějesche k arabskemu wobkłeśiwu réć, kotraž žo hnydom do arabskeje **récźe pśicheložì** a žo se sahorjenjom a se žławu wokanjom na italiskeho kralа a Mussolina pśichija. W njej Mussolini mjes druhim praji: „Knježeństwo žebi pśicheje, so by tutón kraj, w kotrymuž je tak wjele śledow Roma, w pśichidnoscze wuhaty, kśesćjany a žydowny był.“ Po žwojej récźi Mussolini mjes druhim knježeństwowotnych sastojnikow, deputazije wójska a wójniskeho łódźstwa, gmejnskeho sastupjeństwa a konsularskich sastupjerjow wukrajnych statow postrowi. Pośedźiśco mějesche Mussolini z balkona knježeńśtwoweho doma réć k Tripolskim sajźitam. Mjes druhim praji:

„Moje pućowanje njeńnjo žo jako jedinory sarjadniski skutk wobkładacz. Mam jo sa potwjerdźenje mozy italskeho luda. Wožuh naš do tuteho kraja cźeri. Nichtó njemóże wožuh sadźerźeć, a wobeńe njemóże nichtó naschu njechańazu wolu slemieź.“

Mussolini na konju žwojeje récźe na sajźitow praji: Njeje bjes wažnoscze, so to pśichi brjohach morja praju, **kotrejž bě romske a kotrej pozdźina sašo romske bywacź,** a so mam pśichi tym sacźucźe, so sa nami zyły italski lud stej. Towaršchojo, pomyślmy nětko na nowu mutworjonymi Italiju, na žywu Italiju, kotraž we cźesći žwojeje žławneje saradowanjeńcje žadyn sadźewk, ale **pohon k spěchnischemu dozpěcu** jusiśkeho triumfa widźi, kotryž nimo naš njepóńdźe.

Kaž nědhonjchi nemski **kněz**or teź Mussolini njemóże žwój jasyk na wuźdźe sdźerźeć. Když won praji, so **pozdźenke morjo pocźina sašo romske bywacź,** won wšykne ludy spłoščki, kotrejž pśichi tutym morju bydla. Nichtó wjazy na tym njedwěluje, so chce Mussolini Italiju do wšyšich stron rossćerjeć, a to won tohodła kóždemu **žurkodej** z rudźejšnym nadpadom hrozy. Tajšeho žurkoda budźa bo wšchitcy pśichinjeńowace staty hładacz a skadnoscz woczakuju, so bychu jeho njejich dueho sezinili.

Miš Gibsonez jako duchakhora spósnata.

Miš Gibsonez, kvaž je na Mussolina attentat sluczíla, **žu** za duchakhorn spósnali. **Žu** z Italskeje wupokasaju.

Cźežke wojowanje w Solunju.

Belgradske nowiny dalsche nadrobnoscze wo wojowanju w Ssolunju (Salonikl) pśichinjeju. Mjes tym so knježeństwowi wojacy se sbjerkarjemi wojowachu, nuwje létadła nad městom létachu, kotrejž na město bombu mjetachu, pśichcźinš je žo wěnjdże 200 wožobow, njes nimi wjele žonow a dźěći, pak wjeriko pak žo franiko. Wěsta licźba woporow žo tajna dźerži.

Wo prozeßu pśicheźiwo sbjerkarskim wjednikam žo powě, so je sastupjeś wobstorźby namjetował, so bychu žo wjedniczy sbjerkarskeho hibanja k tyjerceźi, druhi wobdźělniczy k tłokstarni na cźas žiwjenja sasudźili.

Wojowanje w Marokkowskej so zastajiło.

Londonski „Daily Expreß“ z Londona zhoni, so žu žo njepśicheźelnosće pśichi wšykich frontach w Marokkowskej zastajiłe. Jeczi dyrbja žo sanemicz. Tele naprawy žo pśicheźwedu, dokelž žu schtwórtk poczeli w Udźoze wo mér jednacz. Riffskim Kabylam žu žo źiedowace mérowe wuménjenja wosjewiłe:

1. Abd-el-Krim dyrbi žwétne a duchowne knježeństwo marokkowskeho sultana pśichipóznacz.

2. Splahi riffiich Kabylow dyrbja žo dospołnje wotbronicz. Wojerska kontrolla riffskeho kraja z franzowskimi a schpanischimi wojakami žo pśichprawi. Franzowska a Schpanska strategiske městna, kotrejž so ta to pśichłodźa, wobhadźitej.

3. Pódne doły k poknozy wot Nerghi dyrbja žo hnydom wikowanju wotewricz.

Tele wuménjenja žo wotpósłanzam riffskich Kabylow w Tangeru pśichekrute bycź sdadźa. Praja, so móże žo prenje wuménjenje, sultanowe knježeńśtwo nastupeze pśichijeź. Druhe wuménjenja pak žo njehodźa pśichijeź.

„Daily Telegraph“ z Tetuana powě, so **Schpaniczenjo hižo nětkole njerad wo mér jednaju.** Boja žo, so mér ze Abd-el-Krimom njebudźe dołho tracź, jeli so tón njeje najprjedy do cźista sbity, a so by potom Schpanischa nowemu strachej nadpadna wuźitajena była a so njemohła z nowa na pomoz Franzowskeje licźiś. Schpaniczenjo teź ménja, so je Abd-el-Krim źiwólniwy mér cźiniz, dokelž je jemu cźežko, nowe wójsko njes domorodnymi nałběracź. Domorodni, kotśi žu do Tetuana pśichišli, pak to njepotwjerdźuja. Praja, so je Abd-el-Krim jara žywny a so je na bożbahace waschnje z municiju sastarany. Wón je dospołnje na to pśichipotowany, dale wojowacź, jeli so jednanja wo mér njebychu wuspěschne byle.

Jendźelska jednanje wo mér se sajimom wobkedźuje. Wona so bojź, **so mohł žo z nim internacionalny charakter pśichmórskeho města Tangera spschemnicz.** W schpanischich nowinach je žo namjetowało, so by žo Tanger pod schpaniske knježeństwo stajił. To njemohła Jendźelska dla strategiskeje wažnoscze Tangera jako nayscheźmeje cźeże Gibraltara dowolicź. Po ménjenju diplomatiskeho zobudźekcerja „Daily Telegrapha“ budźe Jendźelska konferenzu wo **pśichchodnym trejśem cźu Tangera namjetowacź.** Pśichi njej mějej žo pódła Schpanischeje a Franzowskeje teź Italska a Amerika wobdźělicź.

Abd-el-Krim z lětarjemi wohrożeny był.

Hawaska powěsćerjenja z Madrida powě, so žu mjes tym, so je Abd-el-Krim w Nalschab-Ungaru pśichebywał, schpanische létadła wjele bombow na wjeś śmjetale. Abd-el-Krim je tohodła dyrbjał wukhow pod jemu pytacź. Sswojich pśichewodnikow je winował, so žu jeho pśichebył Schpaniczanam pśicheradźił, a je pokny hněwa wotpuśćował.

Wójna w Chinje.

Cźangkśolinowa offensiwa pśicheźiwo Pekingej.

Cźangkśolin je njedźelu žwoju offensiwu pśicheźiwo Pekingej dale wjedł. Njedźiwajcy hyšće pśicheśiwjenja kommunistiskeho wójska je Cźangkśolinowe wójska hač do 10 kilometrow k Pekingej postupiło. Wot ranischich hodźin bittwa i pśichdźerjej mozu sakhadźeśe. Tśelenje kanonow a burbot maschinistich śelbow je hač do Pekinga słyšeć. W mésće samym je žo wobydlerśtwo do najwjetšeje hrozy dało. Chinesiski statny sastawaŕ Tuan Cźiśui, kotryž je wrócźo stupił, a druhe šohnstawne nětkśišćiske knježeńśtwa su do templow a do wukrajnych sapóśłanzitwow cźekli, so bychu žo sajeźa sminył.

Nowe nadpady létadłow na Peking.

S wobnowjenej offensiwu je Cźangkśolin sašo létadłam pśeśiwał, na Peking znowa bomby mjetacź. Hač su ludźo i tym do njeśboża pśichišli, njeje nětkole hyšće znate. Jena z bombow je blisko wukrajnych pósłanzitwow rosbuchła. Někotśi muhammi Chinesojo žu wjednistwo wobeju wójskow prošyli, so bychu žo nadpadu létadłow, kotrejž jonelo famyślka minnaju, njebychu wospjetowałe. S nimi jenoź nětkni mésćanjenju schkodnja.

Czangtsolin hrosy. ruskeho pósłanza Karachana zajeć.

„Daily Mail“ ſ Tokia powdź, ſo je japanſke wuſtrajne ministerſtwo ſhonilo, ſo je wokoło wobkhad ſ Pekingom pśeceterhujeny a, ſo je ſo w Pekingu wójſke prawo pśichpowdźiło. Czangtſolinowe wójſko ſo pomalu Pekingej bliži. Powěſć ſ Dairena w Mandźurſkej praji, ſo je ſo kompakt ſ Czangtſolina wokhrył, do kótreho je ruſke bolſchewiſke kuſeſtwo jaſchmatane. Spſchihanýh ſu do Czangtſolina zlěwane bomby do Mukdena pósłali. Czangtſolin je na to pśichkaſał, ruſkeho konſula ſe Mukdena a wſchitkich ruſkich jelesnilſkich laſtojnikow ſ Mandźurſeje wupokaſaś. Won je teź **ruſſemu pósłanzej we Pekingu, Karachanej, telegrafiſły radźił, ſo by hłowne mĕſto wopuſchcził, dokeľ. by won Peking dobywſchi jeho hnydom ſajeć dał.** Chineſko-ruſke njeſpśeczeľnoſeje we Mandźurſkej pśeza pśibźeraju.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutora, 13. jutrownika.

Hemengilda.

† 1810 w Moskwje dobry Serb Handrij Ruska, nĕhdy zahority starši serbskeho towaſtwa w Lipsku — jako domjacy wučeŕ we hrabiuskem domje Saltykowow. Z dźowku tuteho hrabiuskeho doma bĕše so druhi Serb Handrij Niča, rodźeny pod hrodom w Budyšinje, hdźež bĕše so teź Ruska narodźił, woženił. — Handrij Niča bĕše we Wittenberku, Lipsku, Kopenhagenje, Oxfordźe, Genfje prawo studował a krótki čas w Moskwje jako profesor filozofije skutkował, potom sebi wulke zemjanske kubło Mengelsdorf kupił. — Tu přistaji sebi Rusku za wučerja swojeho bratrowca, kotrehož bĕše za syna přijał. Po dokonjanem dźele poda so Ruska do Moskwy,, zo by w přiwuznem domje skutkował. Tu je wostał hač do swojeje smjerćo a je so wšĕće derje měł. — Jako jemu staršej w Budyšinje zemrĕštaj, staji jimaj rjany kamjeńtny pomnik ze serbskim napismom, ki. hišće dźensa na Tuchorju stoji. Mĕješe rjany basniski dar. Wot njeho je spów: „Wójna a mandźelstwo stej dwě kolesy, z kotrymajž Bóh swĕt wobroća.“ — Njeje to dobra myſł Z mandźelstwom dźe do prĕdka a z wójnu do zadka!

Přisłowo praji: Pĕkneho susoda na zawkach noš!

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor we 7 hodź. barometer 739, hygrometer 0, thermometer we dnju +16. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 742, hygrometer —3, thermometer we nozy +6. Wuhladny **na** jaſne wjedro. — Rańſche a czołiſche wjedro ſtajeja nam wjedrarjo. Wčera rano leżeſche wyſchina nad wjeczornej a hrjedźnej Europje. Nišina bĕ na najſrjedźnišchim ranju a w połnocy Europy. Schikleisa je dale na rjane ſtupała. Jutſje hrjedźne ſtóńcko 5,08 hodź. ſkhadźa a ſo 6,54 hodź. khowa. — Mĕſaczk ſkhadźa rano 6,32 hodź. a ſo wjeczor 9,19 hodź. khowa.

— **Macicźny wulĕt do Delnjeje Luſicy.** So bychu ſo naſchi ducźowni a wuczerjo na wulĕcze do Delnjeje Luſicy wobdźĕliś mohli, je ſo wulĕt na 3 dny wobmjeſował, wot ſchtwórtka 27. hacź do ſobóty 29. meje 1926. Czara wośtanje tańama, jenož Pichibing (Fürſtenberg) a Beſkowa ſo njewopptaſej. Schtóž ſo wobdźĕli, njech to hacź do 20. hapreje knjeſej Janakej woſſewi. Jenož ſtóńdy ſo 30 wośzobow wobdźĕli, je wulĕt móńny. Teź knjenje ſu zad witane, ſo bychu naſch wulĕt porjeſchikte.

— **Wulki twarſti plan** ſa lĕto 1926 je ſo w pośledniem poſeźenju mĕſchczańſkich ſaſtupjerjow poſtajił. Sa twarjenje je ſo 1 084 000 pſchiſtowliko. S nich je 390 000 hriwnow ſ pjenjes nałutowańje a ſbytk ma ſo ſ podruźniſkeho dawka wzaś. Tola to je lĕdma pokoja pjenjes, kiž ſo trjeba. Ludźo, kiž chodźa twarićej, pak ſebi wſchitko we hromadźe 2 060 000 hriwnow twarſkich poſčonkow ſadaja. Budźe ſo potajkim jenož pokoja twarſkeho programa pſchewjeſeć móz. Mĕſto pak je ſ tym wſchĕ ſrjedźk, kiž mózeſche ja twarjenje hydſenjow jenož nĕkak dośtaś, na pſchihódne waſchnje rozdźĕliło. S twarjenjom ſu ſ dźela hižo ſapoczeli.

— **Sa ſozialnych rentnarjow!** Schtwórk, 13. hapreje 1920, dopołdnja wot 1/2 8 hodź. hacź do 12 hodź. ſo podpjera ſo ſozialnych rentnarjow w bohatowni na Hrodowſkej haſy 10, dolka, wupłaćujże.

— **Na ſmjikaku rĕcź cźerpjazym poſkiczuje** ſo w tuthuju poſtideju ſkładnoſć w Lubiju na Kwĕtkowej dr. 18 III a w Budyſchinje na Hoſchcź haſy 2ź ſ woprawdźe trojenu wołſtrowjenju wſchĕch ſmjikow pſchi rĕczenju (hlej nawĕſchk). Wſchitcy, kotſiž ſnaja ludźi, kiž na ſmjikaſki pſchi rĕczenju cźerpja, njech jich na tónle puć ſ wšĕſtemu wotpomhanju pokaźa. Wo wurjadnych wuſpĕchach tuteho ſyſtema wuleźa teź ſ naſchej wokoliny mnoho wobkruczenjow, kaž tole: „Mějach dźenſa ſkładnoſcź, ſo mózach ſo pſchepiſmjeńcźiś wo dobrych poſtupach ſiwjeho ſyna, kiž wośtudje jara na ſmjikaku rĕcź cźerpjeſche, hižo po 4. roſwuczowańſkej hodźinje wón bĕžnje rĕcźi a cźita.“ — W Lubiju, 26. 3. 26. Arthur Schmidtgen.

— **Hłodnitradaufti wumĕrł „Max“** na nĕtko hižo 12 dnjow ſa ſobu. Won ſo dale derje cźuje, je derje ſpał a waźeſche tej dźenſa rano 115 punkow.

— **Pſchekſiepaneho proſcherja ſajeli.** Saſudźeny pjatk tudomna policija 48-lětneho pſchekſiepaneho proſcherja ſaja, kiž je ſo we Württembergſkej narodźił a bundawa, ſo je wuczeł ſa ſuſe rĕcźe. Proſcherſ, kiž je hižo wjacy króć chłostany, wopytowaſche najradſcho wuczerjow wiſchĕſchich ſchulow, cźeſche jim, ſo dyze rĕcźne kurły ſarjadowacź a kónčnje jich wo dal proſcheſche. W najbliſzej padach dóſta teź njepomérnje wulke dary. Tułkowiti tónle muž proſchenja dla we khłódze ſedźi a mjes tym wſchelkoſcźe prenuja, hacź hiſchće wſchelake druche pſcheſtupjenja ſobu na jeho konto njepſchiſłu. c

— **Kriminalna policija jakow ſajala.** Saſudźenu ſobotu ſtaj do wſcheſelakich tudomnych wobkhodow jebakaj pſchiſchłoj, kotraj ſtaj take dźĕłałoj: Staj nadobo nuts pſchiſchłoj a ſtaj maticźkoſcź kupiloj. Mjes tym, ſo je jedyn 10-hriwnaŕ na blido połoſił a pſchedawaŕ je chcył ſtyknе pjenjezy wróćiś, je druhi ſ tym, ſo je njewuſchkne druhe wĕzy ſkaſał, kóždomužoſcź pſchedawarja wothobroćiś chcył, ſo by towaŕſchej dał ſkładnoſć, ſo by won mohł ſe wunmĕnjenymi pjenjezami teź 10-hriwnowſku papjeru na ſo wſaź. W dotal ſnalych padach je na ſhoźe jenož pſchi poſtyknych wotſtało. Kriminalna policija pachowoł króćko pſched tym, jako chcyſchtaj ſ wjeczornym ſpĕſchnikom do Drježdźan wotjeći, na tudomnym dworniſchcźu ſaja. Dokliž mĕſeſchtaj wſchelake druźiny cźigarow, cźigaretow, nahlajow, pjetlikow, 1/4punta ſwinjazeho pleza aid. pſchi ſebi, je wĕſte, ſo ſtaj wſchelake wobkhódy ſe ſwojim wopytom „wośwoźiloj“. Wobkhódniźy, kotrychž ſtaj jebakaj hobołu popołdnju ſjebałoj, njech ſo hnydom na kriminalnu hamcźe ſamołwja. Wonaj ſtaj 1,75 a 1,80 m. wulkaj a ſchwižnaj, rĕcźa pruſki narĕcź ſa ſtaj ſ jaſnym lětnym ſwjerſchnikom wobleźenaj. Jedyn ſ njeju nośy naiwozi.

— **Kradnyli** ſu tu 10. 4. 26 muźſke jĕdne koło ſnamki „Presto“ cźiſło 7667 ſ cźornym kroſnami a błótowymaj ſchiktakomaj, zoltymi ſwjenami ſ cźornymaj ſmuſkami, jendźelſkim wodźidkom ſ cźornymaj zelluloidowymaj pſchimadkomaj, brunym ſedłom, nadſadnym kołom waczokinoſchak. — Dale kradnychu muźſke jĕdne koło ſnamki „Phänomen“ ſ cźornymi kroſnami a błótowymaj ſchiktakomaj, brunymi ſwjenami, horje ſhibnjenym wodźidkom, torpedoſtim ſhamodĕłom, ſchćernymaj gumijowymaj wobruczkomaj. Wo wĕzowne ſdźĕlenja proſcź kriminalna policija w Budyſchinje.

S **Jenkez**, „Sſolobuk“, ſerb. tow. w Sſowrjezach, wuhotuje njedźelu 11. 4. 26 ſerbſki ſwjedźeń w Jenkezach, tak cźitach w „Serb. Nowinje“. To drje je dobra, ale jara ſwaſliwa krocźeł, tak ſebi myſlach — tuž tam khwatach. W 7 hodź. ſapoczatk, to ſa hiſchće ſkoro próźdna ſala. Dobra hodźinka ſo mimy, prjedy hacź dĕ měſtno hacź na poſlednje w ſali wobhadźene. Wopyt potajkim dobry, ale jara ſeſpołdźeny. Pſchedkhyda, knjes Hladki, powita pſchitomnych najwutrobniſcho ſ krótkimi, dobrymi ſłowami a wuſłĕžiny we ſiwjeſej narĕcźi khwalobny ſkutk, kiž je knjes wyſchiſchi wuczeł J. Sſlodčik ſ Pancźiz wuwjedł, ſo nakhwalnu dirigentſtwo na ſo wſa a po ſkoro 2-lětnym wotpočinku ſo towaŕſtwej tak ſmuźni, ſaſza k ſpomożenju ſerbſkeho narodа dźĕlaś. Pod knjeſom Sſlodčikowym wuſtojnym dirigentſtwom ſanjeſe towaŕſtwo mnohi ſerbſki ſpĕw, pſchijbłuchajuce pſchipoſłuchariow ſnjeżo. Knjeſnje Hermannez a Lebſez ſ Budyſchina (hobuſtawy „Radźije“) ſanjeſechu nĕkotre kraſne ſoła po wot nich ſwuczenym, wuſtojnym waſchnju a jim pſchiſłuſnihy ſo dirigent ham, mózne a kraſnje ſanjeſe nĕkotre lube ſerbſke ſpewy. Se ſhromadnym khorom ſkónči ſo derje poradźeny pĕrni dźĕł programa. Dirigentej, k. wyſchcźiſchemu wuczerjej Sſlodčikej, pak ſłuſicha njewuprajonny dźak ſa prózu a cźeze, kiž je nałožił (ſe ſokoliſkim bratrom Natuſchom ſ Pancźiz ſ motorſkim kołom pſchikhwatajo), tutu cźrjódźu ſwórnych Sſerbow wuwuczojo. Sſława jemu a jeho pomocznikej a njech je jim wĕſte dźak ſ tym, ſo towaŕſtwo dale na naſtupjenym puću k dokonjanoſći krocźi. — Druhi dźĕł programa wokniježeſche dźiwadło: „Nankowe ſchćorńe“, hra w 3 jednanjach. Hra ſama na ſebi ma jara wulki žortny wahnjeń a wabi kóždeho k ſmjeczu. Nĕkotre role (kaž Motſowa) mějachu dobrych ſaſtupjerjow, druhe bychu ſo dyrbjeli hiſchće bóle do krucha ſajźiwiś, na to myſlo, ſo runje tuta hra žeda jara hibicźiwe wuwjedźenje. W zyłym pak naložichu wulku prózu a bowjedźechu tak pſchedſtajenje k dobremu wukónzej, dźak wſcheſch pſchitomnych bohaſce žnjeo. — Tśeći dźĕł: Sſokoliſke pichedſtajenja. Sokoliſi wotrjad „Sſolobik“, podpjerany a ſ też nawjedowany wot Porſchiſchich ſokoliſkich bratrow, wuwjedźe wopraudźe rjane wĕzy, kiž ſmo pichihładowarjam ſ cźaſanmi dyhi ſahaćichu. Krutа diſzipłina a ſahorjenoſć k wĕzy rubaju tu puć, po kotrymž ma a budźe naſch ſtrowy ſerbſki dorost Tročicź k ſpomożenju, k ſdožowneniu wukónzej. Haj, ſ mozu ſawa Sſokoliſo, do prédka ſpĕchujcie a ſtorhnjeże teź tych ſynow, kiž ſhubinja ſo hiſchće w maticźkoſcźach, w kulturze, kiž ſu jim druſy ſaſchczepili. Sſerb na ſam kulturne kubła, ſ kotrychž pomozu a dobrej wutrobu może ſahaćź k wyſchinam. Schtóž praji, ſo nima Sſerb kulturu a njewobwjedźi žanych kulturnych kubkow, tón lži ſnadź ſ njewědomoſcźe abo, ſ wotpohladom. Narodna ſtupina, wuwjedźena wot Sſokoliſo, ſkónči zyły ſwjedźenſki porjad hodnoſtwje a mózuje rjeſche žurła, hdyž Sſokoliſo ſwój ſwój ſpĕw ſanjeſechu. — Sſwjedźeń by ſo rjeniſcho hiſchće poradźił, njebyli ſo tak wjele ſchukotało a piapotało mjes pſchipoſłuchariſtwom. Tuž mějach ſtoro ſaćuźe, ſo jenož ſtari ludźo waźnoſcź ſwjedźenja w jich wjeſeju ſpóſnachu, mjes tym ſo wutroba młodźiny dyrbi bóle ſa wyſchej kulturu žeđźeſche: ſa rejemi, kiž trajachu drje hacź do pózdnich rańſkich hodźin. Njech dopokaſa tamniſcha młodźina, ſo njeje temu tak było a to ſ tym: ſo paſtupja we wulkej liczbje do traſch bliſſeho abo tuteho towaŕſtwa abo k Sſokoliſi. — Sſolobiki! hajcźe dale mjes ſobu herbſki ſmjĕkenoſcź a paſtupcźe kaž njedźelu runje we wohrożenych ſtronach do narodneho boja. — Bratrej Mtj. pak chcźu pſchipomnicź: „Budź ſprawny a njeſudź druhich njeſprawnje, njeſyń-li ham ſkrućzeny w ſynuku! Mudry njeſcźeſche a myſlеſche ſebi ham naſlépſche. Niž rĕcźe wuſnamjenja muža, ale ſkutk.“ Niczo ja ſło! Jenož ſprawnoſći prawo! Wam wſchĕm pak budź ſ hełłom hróncźo:

Bratrja, ſtotry! hajcźe kubła / Waſche drohe maćerne!
Khdyž ſo kóždy dźeła pſchima / Sſerbſtwo nihdy njeſahdźe!

W. Kr.

S **Porſchija.** Saſudźena njedźela bĕ ſa naſchu wośadu dźeń roſchohnowanja ſe ſwojim duſchepaſtyrjom, ſaraſjom dr. Rĕſbarkom. Se ſpĕlami bĕchu wośadni pſchikhwatali na Božu ſłužbu, we 8 hodź. na ſerbſku a w 10 hodź. na nĕmſku. Sſo ſaložuju na bibliſke ſłowo 1. Kor. 2, 2 dźerjeſche faraŕ dr. Rĕſbark ſwoje roſchohnowanje prédowanje. Hłubokomcźi poſłuchachu wośadni ſłowant ſwojeho wotkhadźaceho duſchepaſtyrja, kiž jich wopuſchcźuje, ſo by ſo powdał do Lipſka-Tonberga, ſo by tamniſchej wośadze ſłužił. We ſwojim prédowanju ſpomni na to, ſo je dwanacźe lĕt dołho w naſchej wośadze ſkutkowacź ſmĕł. Wſchelazy budu ſo praſchecź: Cźehodła woteńdźech? Ale je Knjeſowa wola, ſo dyrbi Porſchiſki wośadu wopuſchcźiś, ſo by we wulko-

Khodojty.

Prĕnjotny roman wot Ilſana.

19] (Pokračowanje.)

„Wſchak wĕch“, wotmołwi Jan, ſo mějach hižo ſonk a zyłu ſymu drĕnje w nohomaj a to ſo wopyty ſtano wot ſo jakajajn. Tola nĕtko je mi dźakowano Bohu ſaſo lépje a tak ſym ſo na dźeńſniſchim rjanym dnju k wamaj na puć naſtajił a nĕtko tu ſym, Khdże pak je Jurij?“

Pſchi ſłowje Jurij pſchejdźe kaž cźorna mróčel jeje hižom tak troſchčiu pokhmurjene wobliczo, cźemuž ſo Jan dźiwaſche, a pomyſłi, hacź njeje nĕkajſa pſchekora mjes mandźelſkimaj. Khrysta praji: „Hladaj, khdyž nĕkohoždy kaſch, tak wón pſchihdźe. Hawak hižo bĕži domoj, tak njeje knjes wjazy daloko.“

A hižo bĕ teź Jurij mjes ſchromami widźecź. Khdyž Jana wuhlada, ſ wjeſelokoſcźu poſkoczi a pſchibĕža ſkoku kaž mały pachoł a poda Janej wobe ruzy, wjeſele wołajo:

„Stónczńje dźeſch, budź wutrobnje witany. Tola njeſtojmy tu wonka, pój nuts a pohydn ſo ſchtyriadwanzecź hodźin a Khrysta pſchinjeſe namaj nĕſchto k jĕdźi a k picźu. Sdym ſo w lĕku hłódny wubĕhał.“

Khrysta rjekny: „Haj, tajſi žadny hóſcź ſebi ſaſłużi, ſo jeho hódnje poźeſcźejmoj.“

„Luba Khrysta“, wotmołwi Jan, „njecziń ſebi ſe mnu ſaneje harų, ſym na wopyt pſchiſchoł a niz na jĕdźenje a picźe.“

Jurij pak mĕnjeſche: „Wſcho, ſchtož prawje je a ſo ſłuſcha, ty mje teź tóždy króć muſujeſch, khdyž do hrodu pſchińdu, to bych pojeđ a ſo napił. Pój nuts!“

Wonaj ſaſtupiſchtaj do ſtwy a poſtydnyſchtaj ſo ſa blido. Khrysta pſchihotowaſche wonka ſwaczinju. Tuž rjekny Jan: „Khrysta, ty ſo mi tajka ſpodźiwna ſdaſch, je ſo pola waju brimalo.“

Jurij ſo wjeſele ſmĕjo praji: „Drimalo ſo pola naju hiſchće ženje wjeſe a teź uiz dyrilo, ale njedźiwam ſo tebi ſtaremu nježenjenjeſej, ſo ſónſtich wobſtejnoſce njeſnajeſch. Ale wuprochu ſej tebje hižo dźenſa ſa kmótra. Nĕtko wĕſch, ſchto to rĕka.“

Jan ſo teź nĕtko ſmĕjo wotmołwi: „To ſo mi lubi, ſo budu tebi kmótſicź mój, pſchihdu wĕſcźe a byenjeź ſwojeje wieſe dla po ſchtyrjomi lĕſcź dyrbjał. Tola kak ſo tebi wjedźe? Njeſłyſm cźe dlĕſchi cźaſ wjazy wohladał. Ssy wſchak knjeſowy dowĕrnik a tak nimaſch wjazy khiwile ſa ſtareho knjezźiłeho ſłužobnika.“

„Khdyž njeſbych wědźał, ſo ſy ſchibały, bych cźi twoje ſłowa ſa ſło wſał, ale wĕm, ſo ſy pſchejwědźeny, ſo mi na dowĕrnifiwje knjeſowem wjele njeſałeji. Ty ſy mi lubſchi hacź knjeſ ſ zyłym ſwojim ſtotom a ſtóbrom. Mje ſnſto tak hutjaza koża wobĕhnje, khdyž jeho widźu pokhmurjeneho pſchedе mnu ſtacź, wobeſbje khdyž tón mały ſłužobnik pſchećeje ſaſtupi.“

„Haj, ſwotkel je ſo tón wſak, to nichtó njewĕ. Je-li tón djaſ ſnu njeje, tak je ſaſwĕcźe bliſki jeho wuj. S nitim wón njewobkhadźuje, pola knjeſa płacźi wón wſchitko. Powĕda ſo, ſo wón a knjes ſnſto w nozy ſ ſwitnenjom ſon kaž žehlinej pjaj jĕdźetaj a pſched rannom ſo ſaſo wróćitaj. Ja taſtim bladam wſchak njewĕrju.“

Jurij rjekny: „Ja teź niz, ale to je mi napadło, ſo je wón pſchezo bóle a bóle nahraſmny. Darnjwy wón ženje był njeje, ale nĕtkole je wón runje wen ſakomny. Khdyž kĕża nałĕto jemu ſ drjewa wuwikowaſu wulku bĕdnicźku ſlĕbra pſchihwjeſeſ, bě wón kaž pſcheměnjeny. Wón ſo ſmĕjeſche a majſaſche ſlĕbro, kaž mačej dźĕcźatku liczby majka. Dźiwach ſo, ſo może nĕchtó takle ſymny kow lubowacź.“

„Mój luby Jurjo“, praji Jan, „to bych cźi dozyła hiſchće wĕzy hiſchće powědacź mohł. Nĕka, ſo Erich wſchudże, khdyž wón ſ ruku pſchimnje, kaž ſa kabat, brodu, hłowu blido, kałku pjenjezy namaka. Khdyž pak je pjenjezy namakał, tak wón hnydom ſ ruku ſajeđźe k hubje a da je do huby a kuſa je tak, ſo wrješchcźi, potom wſchitko ſpóźcra a pſchi tym je mjes wocźi huſto zyły módry, dokeľ ſo daji pſchi późeranju. Kuchařka, ſ kotrejž ſo wón pſchezo nahadźuje, je jemu jómu je ſ ruki hrabka a to bĕchu merkiſke grójſche, pjenjezy, Schćerćzinſke, Miſchunjanſke, piſłe, cźeſke, teź banborſke grójſche a mjes nimi teź nĕkotre ſte cźerwjene. A to wſchło wot teho cźaſa, khdyž je ſebi tutoho helſeho ſobu pſchiwjedł. Wowrótnicź by cźłowjek mohł, hdy by wſchło chcył wĕricź, ſchtož ſo wo nim powđa. Tola to dyrbiju praji, ſo ſym pjenjezy ham wſchitke widźał. S wotkel pak je je kuchařka mĕła, to njewĕm. Njech je každuli, to pak dyrbju prajicź, khdyž njebych ſtary a wiczitwy był, tak bych dawno hižo hród wopuſchcźił.“

„Luby Jano“, Jurij praji, „pſchiłúdź ſ namaj. Jĕſcź tu teź ſa tebje budźe a khdyž ſy Ericha pĕſtonił, kaž by mi powědał, tak budźeſch to teź pola mje móz.“

Jan ſo ſmĕjo rjekny: „Hlej, ta ſu rjane wuhlady. Kuſejſi ſłužobnik budźe na frare dny pĕſtonicźa. Ale praju cźi, Jurjo, pſchekładu ſebi wěz a potom cźe wosmnu ja ſłowo. Tola dźenſa hiſchće ſawdak dacź njetrjebach.“

Tu ſaſtupi Khrysta a pſchinjeſe ſwjaczińi: khlĕb, njaka a twarożchk a k tomu brĕczku ſ jahodkow, a wupiſchestre bĕły rub, kiž bě wot maćerje ſe khwaſej dońtała, na blido a poſtiſcźi twaczińi ſe ſłowami: „Bóh ſohnuj ſwaczińi!“ A ſydny ſo ſobu ſa blido.

Jan rjekny: „A tebje tohomnia“ a khwaleſche hoſpoſu ſo może tak dobre jĕſcź a picź pſchihotowacź. Tajka khwalba ſo Jurjej lubjeſche, ale teź Khrysje a wjeſele na tym bě ji na wobliczu widźeć. Po ſwaczini, kotraž wſchitkim jara derje ſchłodźa, dźĕchu wſchitcy do ſahrody a ſydnychu ſo na ławku, ſo bychu ſo, kaž Jan praji, na ſłónczku wohrewali.

Jan rjekny k Jurjej: „Ty ſy telko njedźeli w ſymje po ſwĕcźe wokoło dundał, powědaj, ſchto by nowoho naſłyſchił. Schto tón Traugott, Julijnoje hólz we Wólſchizach cźini?“

(Pokračowanje ſcźehuje.)

mněšćeńskiej wožadže pod cźešćinu wobstejnosćemi Knjesej słužił. Hdyž hlada wróćo na sajdźene lěta, dyrbi ſ džakom pyšeńcźiwo Bohu wuznaś, so je wožada ſ hłubokim nabožnym ſrosmuńenjom wjeśele a horjo ſ nim dźěłała a njeźła. Hižo jako ſo w Porschiſtej wožadze pschedstaji, ſtojeſche wona w znamjenju ſrudoby, bě 2. auguſta 1914. Jako potom w nowembrı do Porschiz ſaćahny, ſtojeſche wjele mužow w źiwotowej wójnje a tu a tam dyrbjeſche farar śiweru pombaćeć. Cźežko bu ſa wožadu, jako dyrbjeſche ſwoje ſwonty woprowaćeć. Tež pischćeśele ſłubichu ſwoju pychu. Tola po ſrudobje pschindźechu ſaſo dny wjeſela. Pischćeśele ſo ſnowa wutwrjeſchichu a ſwonty ſaſo dostachny. Kajke wjeſele to bě, jako ſtrědźiſke wožada ſwjeźeńcy ſwjedźeli 100-lětneho wobſtaća. Wolkhadźazy farar ſwuprajı nadźiju, ſo njebudźe jeho dźěło jenoż ſwjo, ale teſ ſnź. S dźakownoſću budźe pschezo na lubu Porschiſku wožadu ſpomińaćeć. K cźeſći wotkhadźazeho duſchepaſtyrja porjeńſchi pschewuſći khór Bożu ſłužbu. Wjeczor wotmě ſo w ſyrkwi hiſchće ſwójbny roſchohnowanſki wjeczor. Knjes hoſpodarſki radźićeł Mitag ſ Krakeż pschepoda fararjej wopomnjeńſku mapu ſe wobraſami ſ wožady, ſyrkwje a ſarſkeho domu. Knjes farar dr. Rěńark pschiprawi w naſchej wožadze kemſchenje ſa dźěći, ſakoſi towaríſtwo mlodźenzow a młodych holzow. Najwjeſchu luboſćeć pak wopokaſa khudymi, ſtarym a chorym, dokelž ſawjedże wožadnu diakoniju, kiž dołhe lěta zyle ſam ſdźerża. Sa tole ſołmowane dźěło jemu Porſchiſka wožada pſchezo dźakowna woſtaje.

Se **Semilnje.** Sobotu ſnjeſboži 15lětny dźěłaćeł Arnoſcht Röſtler ſe Semilneje w Marſchnerez ſkale we Nowej Ssmilnej. Jako ſběhadko nathilenſtu lowriju ſběhny, njebě Röſtler ruće doſcź na bok ſłoćił. Pschiprawa jeho trjechi a jemu noha ſlemi.

Se **Semiz.** W Semiczańſkej ſkale ſajdźeny ſchtwórtk dźěłaćeł Jencź ſ Niedaſchcez ſnjeſboži. Wón źebi noha nize kolena ſlemi. Dźěłaćeľſan ſamaritojo polliczidu jemu prěnju pomoz a dowjeſchu jeho k lěkarjej. Njeſboże w tudomnej ſkali pſchiběraja, měſto ſo bychu woteſbrałe.

S **Malеje Borſchcze.** Njedźelu wjeczor w tudomnym małym hacźe ſaſo pižmowu ſchćurku ſatſelichu, dalſchu natſelichu. Satſelena ſchćurka je ſónka. Pſched krótſichim cźaſom ſatſelichu tu mužiſka. Kaž ſo ſda, pſchebywaja tu pſchcze někotre ſchkódniki. Nadźijomnje je też bórſy njeſchkódne ſcźinja.

S **Dź...w.** Tudomny źiwnoſćeć a knježi dźěłaćeľ Joachim ... rowólnje do ſmjerce ſchoł. Pjatk wjeźor woteńi ... ſwojeho domu, ſwojim prajizu, ſo na pola dźe. Tola njewróćił ſo wjazy. Podarmo ſebo pytachu. Sobotu rano wokoło 5 hodźin wobźarkomneho w lěſu njedaloko ſwojeho bydlenja wbwěſnjeneho namakachu.

S **Pancźiz.** W Pancźańſkim hoſcźenzu ſaběraſche ſo 10. t. m. jara derje wopytana ſyromadźizna dźěłaćerjow ſchamotowych fabrikow a tonowych jamow ſ wunoſchkom mſdowych jednanjow ſa wohnjoſtrutu industriju w ſakſkim ſwobodnym ſtacźe. Wobſtodny wjednik Budyſchſkeho ſarjadniſtwa ſwjaſka fabrikiſkich dźěłaćerjow Němſkeje rosprawjeſche, ſo ſu ſo w tarifnym hamcźe 9. hapriеje na ſcźehowaze dojednali: 1. Najwyſchiſcha mſda (Spitzenlohn) woſtanje kaž dotal 65 pf. 2. Jónſte dostanu 70 prozentow najwyſchcheje mſdy. 3. Wożebiczi dźěłaćerjo (formarjo, dopraſowarjo, piezowi pſchiwoſerjo a wuwożerjo a palerjo) dóſtanu pſchi hodźinſkej mſdźi pſchikohu wo 6 prozentow na hodźinſke mſdy a pſchi akkordſkim dźěle pſchikohu wo 4 prozenty na hodźinſke mſdy, kiž ſu ſa akkordy tkmane. Ssadźby ſa akkord móſa ſo ſ nowa poſtajicź, hdyž ſo mſda akkordneho dźěłaćerja k jeho dźěłu pſchirunacź njemóže. Powiſchitſnje njepotrjebcja ſo ſ tym akkordſay dźěłaćerjo, kiž wjazy hacź 40 prozentow — a je-li ſo wo wożebitnych dźěłaćerjow jedna, wjazy hacź 45 prozentow ſ pſchikohu ſa wuſtojnych dźěłaćerjow — pſches hodźinsku mźdu njeſaſłuża, khiba ſo wjetſcha ſaſłužba njeleźi na tkmanoſći dźěłaćerja. Tole ſrěćenje móże ſo ſ měſaćnym wupowědźenjeſtim cźaſom, najſajſcho ke kónzej měrza 1927 wupowědźicź. S tym, ſo je ſo tole ſrěćenje pſchijało, ſu ſo wottwarjowanſke namjety dźěłodawarjow nimale bjes wuwſacźa wotpokaſake. Jenoż mſdowa žadźba ſa dźěłaćeńſki ſo wo 1 pf. ſa hodźinu ſnjiž. Pſchitomni ſtyſchachu hiſchće rosprawu wo jednanjach wo mantlowym tarifje, kiž hiſchće ſkónczene njeſbu. Jenoż hłóſnje ſadźerżenju wjednistwa organiſazije pſchihłoſowachu. — W dalſchim pſchednoſchtu rěcźeſche dźěłaćerſtwowy ſekretar Salomo wo ſakonju ſa ſchćit dźěłaćerjow, wo próſowanju tych, kiž ſa prawa dźěłaćerjow wuſtupuja a wo ſeſtajenju jenotneho ſakonja ſa dźěłaćerſke prawa. Wożebje ſaběraſche ſo rěcźnik ſe nadawkami dźěłaćerſkich rodow (Betriebsräte) a nadrobnje ſ §§ 84—87 ſakonja dźěłaćerſkich radow, kiž ſo porcźahuja na ſchćit wupowědźenja, a ſ § 96 mjenowaneho ſakonja, kiž rěcźi wo ſchćitcźe pſchećiwo puſchcźenju ſ dźěła ſobuſtawow dźěłaćerſkeje rady. Pſchi tejle ſtkadnoſći rěcźeſche pſchednoſćeć dokładnje wo wuſudźe Kamjenſkeho wokrjeſneho pſchemyſłoweho ſuda w jutrowym tydźenju w mſdowej ſwadźe dźěłaćerja Mildnera ſ Khróſcźiz ſ Thonbergſkej ſchamotownju. Firmu ſaſtužichu, ſo dyrbi mjenowanemu 360 hr. mſdy ſa cźaſ wot 19. 1. hacź 1. 3. 1926 ſapłacźicź. Sapołožił pak wobſtorżena firma powołanje pſchi krajnym ſudniſtwje we Budyſchinje, ſu wuhladu na wuſpěch firmy ſnadne. Shromadźeni powuczachu roſkoſnowanjam ſ wulkej ležbłiwoſcźu pſchipoſłuchachu a pſchejachu ſebi, ſo bychu ſo cźaſcźiſcho takſe ſhromadźiny wotmeźe.

S **Kulowa.** Jako mandźelſka jeneho tudomneho ſaſtojnika na próſdnim popołdnju ſ wulkoda wróćo ſetka ſo na ſkhodźe ſ „thudym pućowazym“. Mjenjo, ſo je ſuzy hižo ſ jeje mandźelſkim, kiž we pſchiſłemi dźěłaſche, porěcźał, ſo wo njeho dale njeſtaraſche. Wołdźiſcho pak ſe ſtrožeſemi pytnų, ſo je „ſtary proſcheć“ jeje wotamknjenu jednu komoru wopytał a ſo ſa ſwoje dalſche pućowanje ſ kołbaſu a potcźom ſaſtarał. Njeje pak dłuhi zyle darmo měcź. Na talet bě 40 pf. hódny Kulowſki proſcheńſki ſchek położił.

S **Kamjenza.** Njemſchćidne autowe njeſboże ſta ſo tu ſaſajdźenu njedźelu wjeczor wokoło 11 hodź. Pola jeneho automobila, kiž we delnim dźělu Budyſchſkeje dróhi ſtojeſche, ſ hiſchće njeſnateje pſchićinu ſpinadło puſchcźi. Wóſ bjes wjednika po horje dele jěźeſche. Pola Huſtigez łežowuſoſe ſajźdże do murje a ſe ſlemjenym wodźidłowym kołom a prědnej wóſku wołta leźo. Na ſbóje ludźo do njeſboża pſchiſchli njeźju.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru, 13. haprieje 1926.

Wežeraviſche kurſy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowiſk. fran.	14,35
1 jendźelſki punt	20,39	100 ćeſkoſł. krónow	12,41
100 ſchwajz. frankow	80,95	100 pólſk. markow	43,18

W **efektach** bě wežera na Berlinſkej burſy położenje *trochu feſtkadjene*. Wójnſka pożćonka hacź bo 30 np. ſa 1000 hrimnow pſchitkadźi.

Na **produktowych wikach** źito dale horje bijeſche. S ſwukraja pſchikhadźachu tehrunja powěſće wo ſkruczenju płacźiſnow. K tomu bě źito na naſchich wikach hiſchće ſahne. Pſchenźa posběhny ſo wo 10 np., rožka wo 5 np., naſtupny jećmjeń wo 20 np., naſtupny wo 25 np., wowſ pak 5 np. pſchitkadźi, dokelž bě jeho doſcź na wikach. Wežera płaćeſche zentnar

w Drjezdźanach

pſchenźy 12,15—12,40 hr., rožki 8,70 hr. hacź 8,95 hr., jećmjenja naſtinjeho 9,25 hr. hacź 11 hr., wowſa I. 10,50—11 hr., wowſa II. 10,90—11.25 hr.,

w Berlinje

pſchenźy 14—14,25 hr., rožki 8,60 hacź 8,90 hr., jećmjenja naſtinjeho 9,25 hr. 10,25 hr., wowſa 7,90—8,60 hr., wowſa II. 9,55—10,20 hr.,

w termiſnowym wikwanju

ſa meju pſchenźy 14,52—14,65 hr., rožki 9,65—9,72 hr., wowſa 9,85 hrimnow, ſa julij pſchenźy 14,25—14,35 hr., rožki 9,82—9,87 hr., wowſa 9,65 hr.

Na pſchedań

Sſyno a ſłomu, kóždeho 12 zent., w Horach 27 pola Wojerez.

Bůfet w Budyſchinje, Swonk. ſawſka haſa 54 III.

Wós dźeźazy w Budyſchinje, Tſćanſka dróha 5611 na pravo. — Promenadowy wós, Snutskowna ſawſka haſa 8III na prawo. — Ruczny taſl. woſaj, w Budyſchinje, Paulſiowa haſa 9 delka na ľewo.

Motorſke koło II. S. P. 6½, Mark w Pancźizach.

Koſy młodej dóſzy w Raſchowje cźo. 3. — Koſy ſ kóſlami w Budyſchinje, Humboldowa haſa 10.

Proſata, w Budyſchinje, Dornſchnabel 5; w Maleſchezach cźo. 14.

Sšo pytaja:

Holza do domu, kaſino dźěłaćerjow we Lutach.— Hajukowńa w Jędłowje. — Simſowa w Niſkej, Letoſ-Vorbekowa haſa 1. — We Wojerezach, Michala na torhoſchću 12. — Metſchingowa w Budyſchinje, Jurjowa haſa 29.

Pohońcźa a dźowku w Kanezach 4 pola Hodźija.

Pohońcź, ſpediter Halke w Niſkej.

Schoſer, Błaſcha w Budyſchinje, Drjezwowe wiki.

Ssudniſzy na pſcheſadźowanje

Ssudniſzy na pſcheſadźowanje ſchtwórtk, 15. haprieje:

Dopołonja w 10 hodź. w Bělym Khołmcu w Jerošchez hoſcźenzu trjebanu Hindenburgowy kožuch.

Pſchipołdnju w 12 hodź. we Laſu w hoſcźenzu pſchi torhoſchću kowańſki aparat, mužaze koło, ſonjaze koło, a wſchelake meble.

Popołdnju w 2 hodź. w Hermanezach w hoſcźenzu mužaze koła.

Popołdnju ½4 hodź. w Nuoezi w hoſcźenzu ſoſa.

Popołonju w 5 hodź. w Delnim Wujeſoże w Haſchkez hoſcźenzu łětny nawoblek, khabataj ſa tśełzow a wſchelake koleſaſtki cźapor.

Wjeczor w 6 hodź. we Luczu w hoſcźenzu mužaze koło, hobanka.

Pónđźelu 26. haprieje, dop. w 9 hodź. na ſudniſtwje we Hrodku, ſſwa cźo. 14:

Źiwnoſćeć w Terpje pola Hródka, ſłuſchca Emmi Noſnikez rodź. Schneiberez, ſ domiſkim, klamańnju a brózu, je 20 jutrow (5 ha. 75 a. a 50 kóſnych mtr.) wulka.

Skrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki dźenja dop. ¾11 hodź.: **Pſchi ſnadnym wobrocźe płacźiny ſkerje niźſche. Tendenza: měrniſcha.**

Dop. ¾12 hodź.: Kaž pſched hodźinu.

Płacźiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Źito a wotſtowe ſyrowźo po tuni abo 1000 kg, ſewoſ 100 kg, płacźiny po Kotej hriwnja.

	12. 4.	10. 4.		12. 4.	10. 4.
Pſchenźa	280-285	278-282	rapſ. wołſtſchi	15,00	14-15,00
rožka	172-178	171-177	poch. melaſa	—	—
naſiet. jećmjeń	185-205	180-200	jerabella	32,00	32,00
nat. jećmjeń	169-172	164-167	běrnjaze kruźki	15-16,50	14-16,50
wowſ	191-204	182-205	bunj	21-23,50	21-23,50
kukuryca (Maiz)	168	—	wola	30,00	30,00
pſchenźn. muka	26-29,00	25-28,75	lany wołſtſchi	19-19,50	18-19,50
rožna muka	24-27,25	24-27,00	módre łupiny	11-12,75	11-12,75
pſchenź. wotr.	11,00	11,00	rolle łupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	11,50	11,25	ſyno, 50 kg	3,40-4,00	3,80-4,00
rapſ	—	—	ſłoma, rjana	1,00-1,60	0,90-1,50
lane ſymjo	—	—	„ pſchenź.	1,00-1,50	0,90-1,50
hroch	23-26,50	22-26,50	„ wowſna	1,00-1,50	0,90-1,50
pjeluſchki	21-23,00	21-23,00	„ jećmja	1,00-1,45	0,85-1,35

Płacźiny rěſneho ſkotu na Drjezdźanſkich ſkotnych wikach.

12. haprieje 1926. **Płacźiny po genim. a ſł. hriwnach.**

Słotne druzyny a wołnamjenjenje.

Woły: 127.

Polnomłaſne, wukormjene, najwjetſcheje rěſneje hodnoſcze hacź do 6 lět	56—60
Młode młaſne, njewukormjene, ſtarſche wukormjene	50—54
Mjenje wukormjene młode, derje pizowane ſtarſche	43—47
Mjenje pizowane wſchěch ſtarobow	39—41

Bydła: 184.

Polnomłaſne, wukormjene, najwjetſcheje rěſneje hodnoſcze	58—61
Polnomłaſne, młódſche	54—56
Mjenje wukormjene młódſche a derje pizowane ſtarſche	49—52
Schwatne	40—44

Jałowje a krowy: 265.

Polnomłaſne, wukormjene krowy najwjetſcheje rěſneje hodnoſcze	54—57
Polnomłaſne, wukormjene jałowje najwjetſch, rěſneje hodnoſce hacź do 7 lět	48—52
Starſche wukormjene krowy a derje wuwolte młódſche krowy a jałowje	40—45
Derje pizowane krowy a mjenje pizowane jałowje	32—35
Mjenje a ſchpatnje pizowane	—

Cźelata: 863.

Najſłódſche wukormjene	86—88
Mjenje wukormjene a ſałſe wot żyza	78—82
Schwatne	70—75

Wowcy: 421.

Młódſche a ſtarſche wukormjene	60—65
Starſche wukormjene	52—58
Mjenje wukormjene (Merzſchafe)	46—48

Swinje: 2072.

Polnomłaſne, wożebnych raſow a ich ſchćitencow, hacź bo 1½ lět ſtare	82—83
Wutorniſne	79—81
Mjenſne	77—78
Schwatne	74—76
Ranzy a krudroży	62—72

Drjezdźanſka burſa.

Pſchenźa	283-288	běrnaze kruźki	17,00-18,50
rožka	174-179	pſchenź. wotruby	10,10-11,30
naſtinț jećmjeń	210-220	rjane wotruby	10,50-13,00
naſymſki jećmjeń	—	pſchenična muka	41,00-43,00
wowſ	210-220	rjana muka	26,50-28,50
ćzeſkoſłowſki hłeckel	220-250	woka	30,00-32,50
rapſ	330-340	pjeluſchki	27,00-28,00
kukuryca (Maiz)	190-195	hróch	29,00-30,00
ſuche truhańcźki	11-12,25	ſotkowe kruſ.	19,00-21,00

Z Łužicy.

S **Biſkopiz.** Po powěſći měſchćańſkeje dźěłkoweje ſaradźernje je położenje na dźěłowych wikach w pożlednich tydźenjach połepſchiło. Liczba dźěłonjemějerjow je ſo w měſcze wot 465 na 443 ſnižiła, we wokrjeżu pak wot 1110 na 989. We wſchelakich industrijach ſu ſo wobſtejnoſcze tſoho połepſchile.

* Se **Sohlanda** nad Sprewju. Kelko pſcheczełowo ma nowy ſkótplahowanſki ſakoń pola tudomnych rataryow, pokaja tak prawje ſajdźenu ſrjedu ſhromadźiſna, kiž bě gmejniſka rada powołała, ſo by ſo pſchedźěłdźiſtwo ſkótplahowanſkeho towaríſtwa wuſwolilo. W naſchej wſy mamy nětkhe 250 ratarjow a jenoż na wſchě 7 bě pſchiſchło.

S **Nowoſalza-Spremberga.** Saſdźenu ſrjedu wumrě tu wjazy wědomja njenahwſchi pſches 80 lět ſtara njeſenjena Pawlina Hahnez. Wboha ćhyſche druhi dźeń jutrow ke mſchi hicź. Duzy ke mſchi w ſwojim domje po ſkhodźe dele padze a źebi nop putny.

* Se **Hornich Kundraczig.** Wikowaŕ Schlage ſrjedu drjewo rubaſche. Pſchi tym jemu hruch drjewa tak njeſbožownje do hłowy ſlecza, ſo jemu łéwe wóczko ſtraſchnje wobſchkodźi, ſo wone nathwilnje widźeńe ſhubi. Po lěkarſkim měnjenju pak ſa widźenje bórſy ſaſo wróćí, je-li dalſche cźeſkoty na ranje njenaſtanu.

* Se **Zitawy.** W cźeſtej wſy Wittig wotmě ſo krwawna luboſcźinſka ſtruchkohra. Tam blidaſchi pomoznik Tuma do ſwojeje lubki Herknerez dwójcy ſ revolwrom tſeli. Wutſelaj trjechiſchtaj hołzu do wutrobna. Wona ſo bjes mozy ſwjeſy. Jako hołza ſ womory wozuci, ju Tuma wjazu krócź ſ britwu rěſny. Pod ſakoſtnymi bołoſcźemi proſcheſche hołza lubeho, ſo dyzk tola po pomoz hicź. Tón bě ji też k wolí a ſ pomozu někotrych ludźi je wšy dowjeſe ju do khorownje. Bórſy po tym jeho ſajachu a do ſudniſkeho ſaſtwa w Liberzu dowjeſechu.

Najnowiše z cyłeho świata.

Skhrowa powěſcź wo wjedźe ſa jutſiſchu ſrjedu: Njeńje a ſnadno, ſo dale woczołpkuje. Jenoż w połnocźnej Europje ſo dejchcźuje.

We Wilnom w Pólſkej ſu wobhoujeſiſu organiſaziju wuſkedźili a pſzedawſchego policjajſkeho komiſara Turuſ-Sklawińſkeho ſajeli. Dale ſu dweju kurérow ſajeli, kotrajž chyſchtaj mobiliſazijſke plany do wukraja wotwjeſeć, kotrež ſu ſ piſańſkje jeneho techniſkeho regimenta we Warſchawje kradnjene.

W **Toulouſu** w Franzowſkej je ſo 84 metrow wyſoka ſyrkwina weża ſaſpadła. Dwě ćheji a 14 wožobow ſu ſo pod roſpadankami pohrjebałe. Hacź dotal ſu 4 morwych a 8 cźeſkokranjenych i roſwaltnow wuczahnyli. Maja ſa to, ſo hiſchće někotſi cźłowjekojo pod roſpadankami leża.

W **tezaſtim** pſchiſtawje Porturu Arthuru je ſo na tankowej parnej łodźi ſ 90 000 barrelami petroleja roſbuchnjenje ſtało. 33 matroſow je ſo morilo, 7 ſo hiſchće njeje namakało.

Bulkan Maunaloa na Honoluku hobrſke hromady lavy wupłuwnje. Njeſadka nawalna ſołmna je kupiny wjeczorny brjoh ſapuſtiła.

Nawjedowar mordarskeje cwólby w Budyšskej wokolinje?

Krajny kriminalny hamt w Drježdźanach cźini na mordarja a rubježnika kedźbliwe, kotrehož wyschnosće hižo dawno pytaja. Jedna so wo nawjedowarju późtiskich mordarskich zwólbow, kiž hižo pśed dleńkim cźasom na wschelakich městnach němskeho stata wobeźe wjeźny lud traschachu. Nawjedowar je późtiski ratarški dźěłaćer Jan Liemercz, kotrehož mjenuja hlepcho Jana abo teź cźorneho Josefa. Dotal je so późtiji stajnje wutkowaś mógł. Jeho mordarskich a rubježniskich towaršchow su hižo pod šuchu sadźili. Po nowišchich powěźcach, su słóstnika spocatk haprleje w Budyšskej wokolinje widźeli. Wón je lohaj spóśnaś. Je nježdże 30 lět stary, 178 zentimetrow wulki, je hóle šuchoje postawy, ma napadnje šuche hrošne mjeńwozco, cźemne rědke włośe; wobliczo je njeztroweje barby, wokoło wocźow ma wulkej módrej koleju, dołhi šibnjeny nós a trochu y-nosy. Na cźole su widźeć błusny wot schróta, w kotrychž su hišcźe 2 abo 3 schrótowe fornjatka spóśnaś. Teź na thribjecźe a sadku ma schrótowe błusny. Lěwe wocźko je zlepe. Nima pak mikawcźt saćinjenu, ale wono ho trochu na dśe śpoloži. Hornje šuby jemu pobrachuja. Schtóž chce pschecźiwo Liemerczej, kiž je je khwilemi teź w Žónšćej drasce khodźił, zakrocźiś, njech so ś najwjeśiśej pschedhladniwoscźu cźini, dokelž je mordarśti wjednik derje wobrónjeny a bjeśwómócźiwje bróń wuźiwa. Je lohzy można, so słóstnik dźeło pola ratarjow, pschi twarjenju żelezniźowu abo we podkopach nakhwilne dźěło pyta. Na słóstnika je nježdże 6 000 hriwnow myta wuśtajene.

Wusudźenja.

§ **Krajny žud w Budyschinje.** Spodźiwny a straschny žort bě žeb 9. januara 1926 hižo khłostany 52 létny dźěłaćer Arnoscht Gustav Heczik ś Budyschina dowoli. W pjanoscźi je w Budyschinje najprjedy pschi Krónpryncowym mosće a podźišcźo hdźeź Khežorska dróha na Zitne wiki wuběhnje ś połběhnjenymaj rukomaj a žwarjo po rjadu 3 automobile sadźeržak. Wobkhod bě runje jara žnjny a kak lohzy można go njeshožo stacź. Heczik je so hižo pschezo ś wulkim njepschecźelom automobilow byk. Policija je tohodla wjazy trócź je nim cźiniła méta. Wobškorzeny bě dla žwojeho sadźerzenja tři dny khłódy namérjene dostak. Pschecźiwo temu pak bě powołanje sapołožił. Na to bě jeho hamtiśi žudnik w Budyschinje k 8 dnjam khłódy sažudźił. Teź pschecźiwo tutomu wušudej so powoła. Mała khłostanska komora jeho powołanje zaćišcźany a jeho sažo dla hacźenja wobkhoda k 8 dnjam jatby sažudźi.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Wóstrowza.** W jenym domje pschi torhoschcźu skhori žona na tyfus. Žyła žwójbu do khorownje dowjesechu a bydlenje wucźišcźichu. — Tudomny tśechirkyjer Erdmann Thiel je so wobwěźnył. 63 lět stary muž bě hižo dleńschi cźas khorowaty.

* S **Noweho Města.** Sobotu cźehnichu pschez nasche město nekotśi wobžerjo mjedwjedźow ś mjedwjedźemi. Policija jim 1500 hriwnow šebra, dokelž njeběchu dawśi wotwjedli. Cźile ludźo měćachu jara wjele pjenjes, mjes nimi zentnaŕ cźežki měch nowych płébrowych pjenjes pschi šebi. S wobjerjom mjedwjedźow bycź, hischcźe nješchto wunjeźe.

* S **Hornich Pókowow.** Na žynowym pschatrě wiswarja Wohlleby pjatk wjećor woheń nasta, kiž móžesche lohzy hórsche šćěhowši měcź. S pomozu šušgodow a wohnjoweje wobory so woheń bórzy sašo sala. Škoda njeje wulka. Kak je woheń nastał, njeje znate.

* S **Grošharthawy.** W nozy k pjatkej so paduschi do jenoje tudomneje kowańje dobuchu a nimale wschón kowaršti grat žodu kajachu. Ssamo 12 puntow cźežki kowaršti hamor teź wotnjeźechu. Paduschi běchu na jemu karbolinej naleli a karbid nahnypali, so sa nimi płědźicź njemóža.

* S **Lipšta.** Tu su pjatk popoldnju tradarśkeho wumělca Harry Nelsona w jeho schkleńcźanej jitwiczy sajeli. Wot 9. měrza Nelson w Lipšcźańskim krystalowym hrodźe hłódni. Je so njemjenjcy wukopało, so su Nelsonej wot kónka ś gumijowym schlawchom mjaśowu juschku a Bicmatź podawali. Tehole jebańtwa dla je so sajachu.

* S **Hamburga.** Tu su nowy hobrski móst pschez Labjo sjawnemu wobthodej pschepodali. Móst jako zyłk najcźežschi twar zyłeje Němskeje pschistajas. Jeho żeleso waži 7000 tunow = 140 000 zentnarjow.

Swójbne powěśće.

Semrěli: Ida Zimmermannowa rodź. Lassigez we Budyschinje, 83 l. — Jan Arnoscht Müller, wyschi dowładowaŕ na wotpocźinku w Budyschinju, 71 l. — Erich Synda w Kamjenzu, 20 l. — Hans Buschbeck w Biskopizach, 14 l. — Augusta Paulina šwnd. Mannowa rodź. Klausez w Pózlowach, 78 l. — Bjedrich Arnoscht Kunath, kubłeŕ w Dźibrachcźizach, 43 lět. — Hermann Fröhlich, wyschi dejeŕ na wotpocźinku we Schprjójzach, 63 lět.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Na śrjedu 14. haprleje 1926 dopołdnja w 10 hodź. poštajene pschedhadźowanje Reinholdez leżownosće na łopjenu 26 leżownostnych knihow sa Bóschcźicu žo **njewotmeźe.**

Sšudništy žo pschedhadźuje sa holowy pjenjes:

Schtwórtk 15. haprleje 1926, dop. ½11 hodź. w Njeswačidle (na kupjenje šmykseni šeńdu žo na gmejnskim hnmeźe): klamaŕska pokładnja „National", tepjenje je spódnim wětrom;

pschipołdnja w 12 hodź. w Hnaschcźanach 122 worzołowych rólow (na kupjenje šmyksenu šeńdu žo w kantinje industrijowego dwora.

Sšudniśti wukonjeŕ hamtsk. šudnistwa w Budyschinje.

Schtwórtk, 15. haprleje 1926, dop. w 9 hodź. žo we šudnistej pschedhadźowarni na pschedhadźowanje pschedawaja: 10 šofow, 4 bufety, krebenja, stojazy cźašnikow, šlébornu taflowu nastawk, 4 drasny, khamory, 2 schiwcźi, 2 brastowej stojidle, kuchinśti khamor, kuchinśt ćaf ćaf, kuchinśti regał, 2 stólcźaj, 9 pišanskich błidowych pjećk sa piśbłido, klamaŕska pokładnja, dźełba mu ćaf, žonj. stupnjow, filzowe stupnje, mužacy mantl, nóšcźy wobłek, 10 módrych samkaŕskich błusow, módre samkaŕske khołowy, 2 sćiśeŕskaj mantlaj, dźełba sokow a žonj. nohajzow, dźełba kakawa, šyreho kofeja, Miod- a jebźneje schokolady, autowa wschelca, motor, kórkikrajaŕ, papjeru krafeŕśki aparat, 50 tołstych dubowych deskow, pišanska maschina, wschelake regale, klamaŕske błida, wschelake błida, stoły, stólcźki, likery, wina, błidowa lampa, lodowy tworowy a khowaŕśki khamor, nakhlećeńska waga, rólowaŕśti khamor, kopérowaŕska praša, wschelake radiowe aparaty, 2 dezimalnej wały, wschelake wobrazy, 18 mužacych a 9 žonjazych jódnych kolow, cźašnik na pjanje błido, 3 tocźeńske maschiny, elektr. motor, pjenjezny khamor, léhaśti sofa, 2 schatowej regałaj ś 5 a 8 wotdźěłemi, dźełba hólcźazych šlupnjow, schafśte a niske schórnje, 2 pianoj, jažnoschéry wobłek, wucźahańske błida, 2 wulk. wobrazaj, wuśtajeńki nastawk, gramofon, Singerowa schijaca maschina ś motorom, 2500 zigarow, 2 nóžnaj khamorcźkaj, létny mantl.

Sšudniśti wukonjeŕ hamtsk. šudnistwa w Budyschinje.

Towaŕstwowski powěźnik.

Budyšin. „Nadźija" zmeje dźensa wutoru, 13. 4., w „Kat. towaŕšowni" spéwnu pruhu, a to za mužskich z dypkom we **S** a za knjeźny z dypkom we 9 hodź. Wočakujemy was w połnej licźbje, wosebje mužskich. Cas khwata — swjedźeń so bliži!

Bukecy. „Serbske nar. towaŕstwo" zmeje njedźelu, 18. haprl., pop. w 3 hodź. posedźenje. Přednošowaŕ budźe knjez telegr. inspektor Kubjene z Budyšina. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Bukecy. „Radosć" zmeje srjedu, 14. 4., z dypkom 8 hodź. spěwanje. Swjedźeń so bliži, tuž njech nichtó njewuwostanje. Nowe mocy lubje witamy.

Haslow. Kołojózdne towaŕstwo „Błysk" zmeje tón tydźeń srjedu, 14. jutrownika, we 8 hodź. w Haslowje swoju měsačnu zhromadźiznu. Předsyda.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" wopyta njedźelu, 18. haprl., pop. w 2 hodź. Serbski muzej w Budyšinje a pśi tutej składnosći wobhlada sebi cyły Serbski Dom. Po tym budźe w sali S. Doma přednošk, na kotryž so teź bratrowske towaŕstwa a wšitcy Serbjo pśeprošuja. Předsydstwo.

Hrodźišco. „Zerja". Spěwny wotrjad zmeje srjedu, 14. 4., wjećor we 8 hodź. w Hrodźišcu spěwanje. Serbski „Spěwaŕski přidawk" sobu přinjesć. Dirig.

Poršicy. Poršiska Jednota Sokoł wuhotuje njedźelu, 18. haprl., pola Handrikec w Poršicach swjedźeń. Swjedźeński porjad: 1. Cźełozwučowańske předstajenja. 2. Spěwy. 3. Dźiwadło. Započatk programa ½ hodź. Reje hižo wot ½7 hodź. Na tutón swjedźeń přeprošuje Předsydstwo.

Radwoŕ. Sokoł zwučuje srjedu wjećor z dypkom 8 hodź. Dźěći zwučuja so štwórtk wot ½6 hač do ½7 hodź. Načolnik.

Radwoŕ. Jednota Sokoł wotmeźwa pjatk, 16. 4., wjećor we 8 hodź. wurjadnu zhromadźiznu w sali Herbskeje Grychty. Kóždy Sokoł je přitomny. Staršj sokolskich dźěći, kaž teź druzy přećelja, so wutrobnje přeprošuja. Ważny přednošk ze swětłowobrazami koło wokoło swěta so poskića. Starosta.

Radwoŕ. Jednota Sokoł. Hudźba zwučuje štwórtk wjećor we 8 hodź. pola Brylec. Měrćin.

Ralbicy. „Lilija" wuhotuje njedźelu, 18. 4., wot ½8 hodź. spěwny wjećor w Sernjanach a přeprošuje přećelnje na njón.

Rózant. Naše „Tow. kat. młodźeńcow" wuhotuje njedźelu, 25. 4., swój zjawny założeński swjedźeń we Herbskej Grychće w Sernjanach. Na njón so z tutym přeprošuje. — Přichodna pruha njeje srjedu, ale štwórtk z dypkom 8 hodź. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Zamolwity za hospodaŕski dźeł: Arnošt Bart w Brěžnycy. — Za nawěški: G. Janak w Budyšinje

Zadyn apparat

Na zmylkatu rěć cerpjacy!

Žana hrynoza

Na wjelestronske nawolwjenja podźěłu čas posledni ch přijimanjow za tute wosebite jenotliwe rozwučowanja w Lubiju na Kwětkowej drózy 18 III., **w Budyšinje** na Hošic hasy 25 III. **a w Zhorjelcu** na Kwětkowej drózy 56 I..

Stóž chce w žiwjenju postupować,

dyrbi móc hibićiwje a hładscy rěčeć a dyrbi wobsedźić dokonjany dar wuprajenju.

Jakoćiwosć,

strach při rěčenju atd. zniči dowěru k sebi samemu a wjesele nad žiwjenjom. Na zmylkatu rěć cerpjacy, kotřiž sebi po spěšnym a trajnym wuswobodźenju wot tuteho žiwjeńskeho zadźěwka žadaja, kaž teź starši, kotrymž dalše zbožo a dobry postup swojeho dźěśa na wutrobje leži, wabroča so dowěrliwje na wjednistwo **Demoathenecakeho rozwučowanja. Zamolwić móža so k posledním** jenotliwym rozwučowanjam w tutownej wokolinje we **Lubiju** wutoru, srjedu, štwórtk 10—1 a 4—7 hodź., **najpozdźišo pak hač do pjatka,** 16. **haprleje; w Budyšinje** tónle pjatk a tule sobotu 10—1 a 3—6 hodź. Na pozdźiše zamolwjenja so njemóže dźiwać. Wosobinske předstajenje je nuzne. (Jenož jenotliwe rozwučowanja wodnjo a wjećor bjez zadźěwanja při powołanju.) Sta přípóznatych attestow wobkruca wulkotne wuspěchi tuteho systema, kaž teź sćěhowace: Mój syn čerpješe wot swojich najmłódšich dźěćacych lět pod **wulkimi** rěčnymi **rěčemi**, štož bě jemu při jeho studijach z wulkim zadźěwkom. K swojemu najwjeśenemu wjesełu a překwapjenju hižo dźensa po 2 **rozwučowanju po Demostheneskim systemie**, zo móže mój syn přez naturske wobkhadźenje bjez zmylkow rěčeć a čitać, štož je dobre swědźenje za tónle derje přemyslany system.

W Zhorjelcu, 10. 4. 26. **Wilh. Berner, póstowy assistent.**

Ratarjo wurěčajće sebi moju adresu!! Přinjesu wšě waše wupłody **na Barlinske wiki**

Chceće-li wysoke płaćizny docpěć, tak pisajće mi hišće dźensa. Wróćny porto ma so připołožić.

Else Schulz, Berlin N 54 Zehdenickerstr. 11 II.

Diwanowe přikrywy wot 5 hr. sem

přikrywy na sofy, dołhe 2,50 hr. mužace borchentowe košle 2,50 h. łož. płachty, łož. předłołki 1,50 h. **Erler** na Z. Lawskej hasy 10.

Najl. Elderski tučny twarožk 9 puntow = 6 hr. franko (Dampfkäsefabrik)

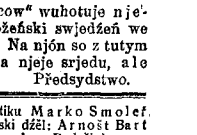
Parna twarožkowa fabrika Rendsburg.

Čista spanska stwa je na přenajeće.

Bliže je zhonić we wudawarni „Serb. Nowin."

Wot wutoru, 13. haprleje sem je transport **młodych wysokosnećelnych**

kruwow a jałojcow

w Herbskej gryćhe w Konjecach na předań.

Hermann Priemel Heinrich Jacnbetz.

Telefon Wóslink čo. 27.

Slezyski symjeńtny dźećel

najlěpšeho stroweho zorna je zaso dóšoł. — Mamy hišće mału dźělbu z ruku wuběranych dobrych

symjeńtnych běrnow

Serbski Hospodaŕ w Budyšinje

ratarśke wulkowikowańske tow. z wob. ruk.

Wšě čišćeŕske wěcy

serbske a němske

kaž zličbowanja, listowe hłowy **kwitowanja, načišće na listowe** wobalki, **kwasne spisy, slubowe khartki, wérowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki,** přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno

Smolerjec knihićišćeŕnja

z. dr. z w. ruk. w **Budyšinje** w Serb. Domje

Dobre a rjano

symjeńtne běrny

šlezyski symjeńtny dźećel (wosebje rjany) najlěpše **šlezyske wapno** (kalk) a druhe hnójniśka mamy na składze

Malešanska nalutowarn. a wupalćerna zap. dr. z njewob. ruk.

„Sokołske Listy"

Časopis Serbskeho Sokolstwa

njech sebi kóždy w „Serbskej knihaŕni" w Budyšinje skaza. Wukhadźeja měsačnje a płaća: na lěto za sobustawy 1.— hr., za druhich 2.50 hr., dowukraja 3.—hr.

Sórcuchi z kožaneho sukna tunje. K. Erler Zitne wiki 11

Wolmu k šćrykowanju a wušiwanju ručneho dźěła

W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 7.

Žiwnosć

z 10 kórcami a masivnymi twarjenjemi je na předań

w Trupinje čo. 7.

Pytam hnydom za wšě dźěła pilnu, spušćomnu

serbsku holcu

Předstajić ma so pola

Heleny Ehlersoweje conditaŕ, we Wojerecach.

Sylna jałojca

blizko ćeleću (kiž je hižo cahnyła) a

kruwu z ćelećom

stej na předań

w Malem Wjelkowje čo. 3.

Vogtl. gardiny

ma tunjo K. Erler, na Zitnych wikach čo. 11.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 xl. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 xl. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. płaći 10 xl. pj. Wudawa a dźěl Smolerjec knihidźěrnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 xlot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 86 — Budyšin — sr. edu, 14. haprleje 1926 — Bautzen — Lětnik 85

Pruski ratarski minister wo wuhladach ratarstwa.

Pruski ratarski minister dr. Steiger je w generalnej zhromadźizne burskeho towarstwa we Worundittu pschemoschk wo położenju němskeho ratarstwa měł. Minister nadźiju wupraji, so **dla wobstejnosce na žitnych wikach w bliźchim czasu polěpscha,** k czemuž dyrbi tej němska zlowna politika pomhać. **Plahowanje** koni je dla pod zlownym schkitom derje roswito. Pod **dowozom smjerstkeho mjasa je statistwo trochu schło.** Ratarstwo dyrbi pak na kóždy pad plahowanje žwiri a howjazeho skota rosmnožić. **Wo wikowanskich srěčenjach minister praji, so tu za wone na schkodu ratarstwa wobsamkle.** Pschichod njesdha so rózjoriły lhać, tola so njesmě nadźija na lěpschi pschichod spuschczić.

Skitańska policija ma so pječa wottwarić.

Kaž „Pruska nowinska kluźba“ powě, je so w Barlinje pod pschedsydstwom pruskeho ministra fnutskownych naležnosćow, Severinga, konferenza wschěch wyschschich a knjeżerstwowych presidentow wotmě̌ła. Minister je w njej praji, so **bjesdźěłosć njebudże** tež pschichodnu nazymu hilschcze zyle pschewinjena. **Wo woboranstich organizajach** won měnjesche, so drje je pschewyšoko njewaži, so pak je s agitaziju radikalnych na lěwizy a prawizy možno, so so s tšelbow jónu zamo wot so tšeli. Won wěri, so budźa provinzialne wyschnosce potom drje směrom, ale s rasnoscu wustupować.

Na konferenzy je dale ministerialny direktor Abegg zdźelił, so je so s internazionalnymi mozami **wo policajskim praschenju powschitkownje dojednało, so ma so liczba policajskich sastojnikow zmjenschicz.** Tohodla budże nusne, so so z nětkotrych městow statna policija prjeca wosmje. To so zyle po nječim stanje a so na nekotre dźěla rosdźěli. Tola je hižo nětkole nusne, na wottwarjenje kommunalneje policije dźěłać.

Zwada w sakskej sozialdemokratiji.

Radikalni sozialdemokratojo w Sakšej su wobsamkli, 29 sapósłanzow sozialdemokratiskeje wjetschiny w sakskim žejmje se sozialdemokratiskeje strony wusamknuć, dokelž su pscherstwo namjetej na rospuschczenje sakskeho žejma, se strony sapósłanzow sozialdemokratiskeje mjenschiny sapodaetemu, hłosowali. Tutych štyrjoch wotchadzeczoch nochzedźa tej jako kandidatow pschi blischich wólbach do sakskeho žejma cerpicz. Ssobustawy sozialdemokratije wjetschiny w žejmje nochzedźa pak so njewobarawoschi z politiskeho jewischcza wot stupicz. Pódobnu zu so woni se swojimi pschiwisnarjemi w nowomě̌schczanskim kasinje w Drjezdźanach sešchli. Hacz runje běchu Drjezdźanske sozialdemokratiske nowiny wotradźale, tule zhromadźiznu wopytacz, bě so na nju nětkle 500 wołosow sešchło. Sapósłanz Schnirch rosprawu wo politizy sobustawoju sozialdemokratiskeje wjetschiny w žejmje do dobra poda. Politiskeje p'ichcziny k rospuschczenju žejma, kotraž je so na Heidelbergskim stronitym žejdźe zadaka, njeje było. Tohodla je wjetschina fraksije namjet mjenschiny na rospuschczenje žejma wotpokasała. Nětk so potom s taktiku sozialdemokratiskeje lěwizy saberasche, kotraž je sobustawam wjetschiny fraksije w organizajach a w nowinach sozialdemokratiskeje strony łódu możnosci wsaka, so by swoju politiku sakitala. Tohodla je so zhromadźizna jako **zwjedł** nusneho wobaranja swołała. Zhromadźizna rěčnikowym wukonjenjam pschihłoßowasche. Bliżschi rěčnik, pryedawschi ministerski president a nětczischi wotrjadny hejtman Buk praji, so je politika sapósłanzow wjetschiny jenički prawa a jenička mózna była. Tymle muzam dyrbi so hacz do pozhledka zwernosc sakhowacz. Na konzu sapósłanz Bethke na to pokasa, so, je-li so so politika potkczenja a satraschenja zwobodneho mjenjenja dale powjedźe, nicżo druheho njewubudźe, dyžli **wozebite kandidatne listeżiny sestajecz.**

Mjes tym so sozialdemokratojo lěwizy dale prózuja, stejsischczo sapósłanzow wjetschinje w sozialdemokratiskej stronje podrjecz. Tak stej **podkrjepnje** pschedsydstwo Kamjenzanskeho wólbneho wokrjesa a pschedsydstwo sozialdemokratiskeho Rochliczansko-Burgstadtsko-Mittweidaskeho podwokrjesa wobsamknyli, žejmstich sapósłanzow sozialdemokratiskeje wjetschiny se strony wusamknuc, dokelž su so wobsamknjenjam **krajneho** hrěda sozialdemokratiskeje strony **spjeczowali.**

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski

Kajl. a najtuńša kupowarnja wobućow. Pódawanje spěšnje a tunjo

Paul Boncour w Gdansku.

Saftupjeł Franzowskeje w Radze Swjatsta Ludow je póndźelu s Warschawy do Gdanska (Danziga) pschijeł. Do Gdanska je jeho kumnišar Swjatsta Ludow profesor se Hammel pscheprosył, kotryhž duchowne Boncourej stkadnosce posticzi, Gdansk a jeho politiske a hospodarske położenje na mestnje zamym sebi dacz. Kónz sanjdźeneho tydženja je we Gdansku tež franzowski senator Reynald pschebywał, kotryž pak je po krótkim pschebywanju a s wuchosczeni ani njewobkhadźawschi do Warschawy dale pscheł.

Skrynskeho pućowanja do Prahi a Wina.

Puczowanju pólskeho ministerskeho pschedsydy Stschynskeho do Prahi a Wina je w Pariju wulka wažnosć pschipisuje. Franzowsoju zu pschesmědczeni, so tónle zwórlnowostny wopyt skadnosć k wažnym politiskim rozsudźenjam da. **Pschi Prazskich rosrěczenjach ma za to hodźasce a politiste sbliżenje mjes Pólsku a Czeskosłowakiku wobkruczicz.** Stschesce wobsteżace wobczežnosce dyrbja so s ertnym dorěczenjom mjes dr. Stschnskim a dr. Beneschom wottronicz. Najprjedźy wo to dże, czeskosłowakisko-pólske wikowanske srěczenje, dale dojednanje wo rosrěżnym zudże a wo pólskich mjenschinach w Czeskosłowakskej potwerdźicz. Tež dyrbja so **pschihoty sa polito-czeskosłowakisku zlownu konferenzu czinicz.** We Winje ma so pjeca praschenje wo pschijamknjenju Austriskeje k Němskej rosponninacz.

W Pariżu je sbliżenje mjes Pólsku a Czeskosłowakskej wulke spokojenje sbudźiło. Franzowskej wschno na tym sależy, so bychtej Pólska a Czeskosłowakska, kotrejž stej hižo s wojerskim swjazkom k Franzowskej pschijamknjenej, tež mjes sobu wusko swjazanej byłej. Pólsko-czeskosłowakski swjazk so jako wudospołnjenje pólsko-rumunskeho swjazka wobhladuje. Tele staty dyrbja plany Němzow sniczicz, kotrejž so na to měrja, z pomocu Rusłeje nětczischa krajne mjezy europiskich statow pscheměnicz. Czim wuzo su Pólska, Czeskosłowakska a Rumunska mjes sobu swjazane, czim wjetsche je rukowanje sa to, so so z Rusłeje hrožazy wójnski strach wotwobroczi. Pariżski „Temps“ praji, so dyrbi franzowske knjezerstwo jednotu mjes swojimi pschecželenymi stakami w rasischej Europje na kóżde waschnje spěchowacz. Sastupjenje Němskeje do Swjazka Ludow może politiske położenje do zyka pscheměnicz. Tohodla je nusne, **so Pólska, kaž je to sastupjeł Franzowskeje Boncour pschi skadnosczi zwozeho wopyta w Pólskej rjekł, stajne žydło w Radze Swjatka Ludow dostanje. Pódla teho dyrbi so też tsiom statam Malcje ententy możnosć dacz, so mohłe swoje sajimy w Radze sastupowacz.**

Runje tak je nusne, so so Pólska, Rumunska, Czeskosłowakska a Južnoslowjanska s pohladom na wotbronjenisku konferenzu w Genfje wo shromadnym sejsischczu rěcza. Tele staty su wschě nadpadam njepschecziwstschich žuzodow wustajene a njeběndża tohodla swoju nětczischu wojersku nóz pokkabicz. Rusłeja je so zapowdała, so pschi wotbronjenisku konferenzy wobdźelicz. S tym je swoje tajne wójnske plany pschekadźała. Hdyž njemóże kommunismus w Europje po mérnym waschnju rosschérjeż, dyrbi so sbolschewikowanje Europy s ruskim wójskom pschewjesc. Pschecziwo ruskemu strachej dyrbi Europa wobronjena wostacz. „Temps“ na konzu praji, so sbliżenje Pólskeje s statam Malcje ententy sa nikoho niczo wobrožazeho charaktera nima. S nim ma so jenož podłožk wobstejazych krajnych mjejow we wobluku mérowych srěczenjow swěsczicz.

*

Pólski ministerski pschedsyda a zwonkowny minister hrabja Stschynski je wutoru pschipoldnju w 1 hodźinu do Prahi pschijeł. K jeho powitanju běchu so na dwórnischczu zwonkowny minister dr. Benesch, pólski minister dr. Fatka, pólski pósłanz a někotri wyšozy sastojnizy sešchli. Stschynski je zwojim pschewodom na Hradczany jědesche, hdyž je s hosczom presidenta czeskosłowakskeje republiki.

Demonstracija italskich studentow we Winje.

Pschi pschedstajenju w Apollowskim dźiwadle we Winje je póndźelu, hdyž jedyn komik žmječiny žort wo Mussolinje sczini, k italskej demonstrazji doschło. Nětkole 15 italskich studentow se zwlnym herjekanjom wotmolwi a w dźiwadle howorjazy zyzhom sbudźi. Publikum pschecziwo měrkazerjam s rasnoscu protestowasche a žebi žadasche, so by jich policija s dźiwadła wupokasała. Hdyž běchu so Italscenjo wotstronili, so dalsche pschedstajenje smérom k końcej dowjedźe.

Hrožacc wothódnoscenje ruskeho czerwonca.

Bolschewiska Rusła je we wulkich pjenježnych wuskoscach. Kurs czerwonza, kotryž dyrbjesche stotu hódnosczu mecz, njepschestawajzy dale pada. Bolschewiske knjezerstwo je spezialnu kommisiju powołało, kotraž dyrbi czerwonez dospotnemu wothódnoczenju wukhowacz. Ruska cze znowa špytacz, we wukraju wulku požczonku pytacz. Jako rukowanje chze knjezerstwo valutowy fond finanznego ministerstwa, kotryž je njewotwisny wot stoteho sonda statneje banki, a zarske juwele sastajicz.

Nowe přeměnjenja w južnosłowjanskim knježerstwje.

Minister wutwuczenja Schczepan Radicz je so s wobchadnym ministrom Mileticzom roskorił. Radicz je we shromadźiznje w Pakrazu rjekł, so so na statnej żelesnizy kóżdy měsaz nětkole 4000 tunow wuhla kradnje. Minister Mileticz nicżo njeczini, so by so tutomu dopuschczstwu wobarało. Mileticz je hnydom swoje sastojnistwo złożił. We swojim pismje na ministerskeho pschedsydu Ujunowicza praji, so nochze s cżłowjekom, kajkiż je Radicz, sa ministerskim blidom žydacz. S prostej tšu je, so by so nětczischo podobneho stako wot cżaża, so je s wobchodnym ministrom. Won žebi nochze tole sschihdźenje lubicz dacz a tohodla zwoje sastojnistwo złoži.

Powěsczą wo njewschědnym postupanju ministra Miletiża je w politiskich kruchach najwjetsche dźiwanje zbudźiło. W radikalnych kruchach Mileticzej pschichłoßuja. W opposizijskich stronach so Mileticzowe wróczokrupjenje jako spoczatk nowieje thutniczeje ministerskeje kriży wobhladuje, wobsebje s pohladom k tomu, so je Mileticzej pryedy hacz je so sastojnistwa wzdał, s Paschiczom radu składował. Njedźiwajzy teho so da dwělne bycz, hacz so Paschiczej poradźi, hižo nětkole Radicża powalicz, dokelž ma kral polne dowěrjenje k Radiczej.

Jendźelska a Italska chcetaj so do Abesynskeje dźělic.

Hižo pyched nětkhże tżiżcej létami bě zebi Italska Abesynsku w Afriży sa koloniju sgladała. Tehdy so wulke italske wójsko pschecziwo Abeżynskej półka. Abeżynski lud pschecziwo zuzym nawalnikam postany a mózne italske wójsko pola Adwy do cżista sbi. Wot teho cżasa je Abeżynska pyched Italskej mér měła. Swoje rubżezne wotmyslenje pak Italscenjo pschecziwo Abeżynskej njeżu spuschczili. Najprjedy su kraj pschi Czerwjenym morju, pyched Abeżynskej leżazy wobsadźili a tak Abeżynski pschitkhad k morju salepnyli. Nětko je so pjeca Italska s Jendźelskej sjednocżila, so by s njej shromadnje Abeżynsku nadpadła a so do njeje dźěliła. Pschecziwo temule italsko-jendźelske dojednanje wo Abeżynskej so Franzowska pschecziwja. Wona je pschecziwo dźelenju Abeżynskeje do italskeho a jendźelskeho pasma protestowała. Pokasuje so na to, so tole dojednanje franzowskim sajimam pschi Czerwjenym morju hrosy a žylnje na hospodarsku zamostatnosć sobustawskeho stata Swjatska Ludow skrukuje. Po franzowskim ménjenju měł wo tej naležnosći Swjatsk Ludow rostudźicz.

Nowe zbožki w Grichiskej.

Po powěsczach s grichiskich mjejow Belgradske nowiny powěda, so rewolucionarne hibanje pschecziwo Pangalej hischcze njeje potkóczene. Spjecżenje je so we wschelakich druhich garnisonach wupschestrka, wosebje w Epiru a we Thesalskej. General Plastiras w grichiskej Macedonskej pschebywa a stajnje je swojimi pschiwisnarjemi wobchada. Won chze **pjeca w Grichiskej monarchiju s pryedawschim kralom Jurjom na czole wobnowicz.**

General Pangalos je wótre naprawy porucził, so by zajnych powěsczow wo wobstejnoscach w Grichiskej do wukraja njeswuschło. Grichiskim staczanam je sakazane, do wukraja puczowacz abo na dwórnischczach z zuzymi pucżowarjemi wobchadźecz.

Wójnski łud w Ssolunju je zydom wjednikow offizjerskeho pschihotowanstwa w Ssolunju k zmjerzeji sajadźił.

Wuſud je ſo hižo wukonjak. Wjes ſaſtšelenymi ſu tžo ſapóſtlanzy arcbiſkofko kelma.

Jednanje wo měr z riſkimi Kabylami.

Wo jednanju wo měr ſ riſkimi Kabylemi chze „Petit Parisien“ wědźeć, ſo drje dyrbi ſo Riſanam weſta městna ſamoſtatnoſeć pſchiwoliće, wo pokuć ſamoſtatnoſći pak hiſchcze njemóže ſanoje rěcze być. Po wobſtawkunjenju pſchimérа dyrbjeli ſo riſzy Kabylojo hnydom wotbrońić. Abdel-Krim dyrbjał Marokkowſku wopuſchćiś a ſtatnu penſiju wot Franzowſkeje a Schpaniſkeje dóſtaś.

Pariſzki „Journal“ piſcheſ, ſo budże ſo najpſchódy ſadaś, ſo by ſo franzowſka fronta do pſchódka ſtunyła. Se ſwjatanjom franzowſkich a ſchpaniſkich ſtejiſchćow dyrbi ſo wobſtupjenje riſkeho kraja w ranju dokonjeć. Jeli ſo hychu Kabylojo do teho ſwolili, mohło ſo hnydom wo měr jednaś, hewak pak hychu ſo njepſcheſelnoſcze hnydom ſaſo ſapočzale.

Wojowanje Francowzow w Syriſkej.

Hawaſka powjeſcženja ſ Beiruta powjeſ, ſo franzowſke wotdźělenja ſbóžkaſkich Druſow njepſchеſtawaju dale we Hermoniſkich horach wróćo honja. Pſchi dotalnym wojowanju ſu na franzowſkej ſtronje 18 muſojo, wjes nimi tžo Franzowſojo padli. Sranjko je ſo 48 muži, wjes nimi tehorunja tžo Franzowſojo. Schkodowanje Druſow ſo na 700 morſwych a ſranjenych wobliczja.

Amerika ruske bolſewiſkske knježerſtwo njepřipóznawa.

Kaj „United Preß“ ſ derje wobhoniteje ſtrony ſhoni, je ſo w poſlednich konferenzach mjes Coolidgeom, Kellogom, Houghtonom, amerikaniſkim póſłanzom w Londonje, a Gibſonom, amerikaniſkim póſłanzom w Bernje, też praſchenje rozpominało, hacž maja Sjednoczene ſtaty połitiſneje Ameriki bolſchewiſkie knježerſtwo w Ruſej jako ſakoniſke ſchipóſnaċ. Wobſtejnjenje dokładnje pruhowawſchi ſu wobſtawki, bolſchewiſkie ruſke knježerſtwo hiſcheze niż pſchipóſnaċ. Liberalny „Journal of Commerce“ w Newyorku, kotryż tehorunja tule powjeſć pſchinjeſe, k tomu pſchiſpomni, ſo amerikaniſke ſwonkuſne miniſterſtwo też njeje Harrimanſkemu kredźeju ſa Němſku k finanzowanju jeho wowoja do Ruſkeje pſchiłožowało.

Ze Serbow.

Dnjowniza.

Srjeda, 14. jutrownika.

Justina, martrarja.

1716 zeńdże ſo komunistja k wudaću dospołneje ſerbſkeje biblije pſchi króć w Budyſinje. Do njeje ſłužachu fararjo Dołhi w Minakale, Jokuš we Hbjelsku, Běmař w Budeſtecach a Wawjer w Bukecach. — Jich wulke dźełło dokónči ſo 27. winowca 1727. K lětu změjemy potajkim dwěſcé lětny jubilej ſvangelſkeje ſerbſkeje biblije, kiž dyrbjał ſo na kóždy pad wot wšitkich ſerbſkich evangelſkich wosadow dostojnje ſwjeċiś; přetož je tuto lěto z woprawdźitym mężnikom we duchownych ſtawiznach naſcheho łuda. Přełožk běše za ſwój čas zawěſce mištrſke dźełło a dokonjany po zakładnymaj rěčomaj we duchu ſerbſkeje rěcze! Z nim móże naš lud z česću wobſtaċ před kulturnym ſwětom! — Z rěčniſkeho ſtejniſca ma ſo přełožk liſcze pohódnoſcić! — Poſlednje dźełło, z kotrymž je ſo naš wulki wóte Michał Hórnik zaběrał, jako jemu ſmjerć pjero z ruki wza, ſłušeſo 10. wudawkoj tuteje biblije. Při kóždym wudawku je ſo na jejnom teksće wuporjedźiło. Kelko prócy je naš lud na Swjate Pismo nałożował! Na dźełło katolſkich a delnjołużiſkich Serbow a ſerbſkich pěſnjerjow při tom ſobu z poboſćowanjom ſpominamy.

*

— **Wo wujedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer +2, thermometer wo dnjo +19. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer —2, thermometer w nozy +5. Wuhladny na malo ſo ſchcemjenjaze. Jaſne wjedro. — Mjane a ſuche wjedro dale wobkhowany, tak mėnja wjedrarjuſe. Też ſchkleńza dźenja rano ſaſo dale na rjane ſtupaſche. Wyſchina bě wczera rano nad kŕótkoraniſchej a hrjedźnej Europu. Mjżny běchu nad dolhoraniſchej Europu, nad Schwedſkej hač do Finiſkeje. Nowa nižina je ſo ſ kŕótkeho wjeczora kupy Island ſawika. — Jutſe ſchtwórk błónczko 5,06 hodź. ſtudża a ſo 6,55 hodź. khowa. — Měſacžk rano w 7 hodź. ſtudża aſſ o wjeczor 10,32 hodź. khowa.

— **Antowa cżara ſ Kumwalda do Lubija ſo jutſe 15. hapreje, wotewri.** Jěſdne plany na póſtach wuwiſaja. Jón też w „Sſerbſkich Nowinach“ wojſcewiny.

— **Njepſchijimujcze wobſchkodżene papjerjane pjenjeſy.** Hižo błiſchi cżaſ nadeńdu ludźo we wſchelakich měſtach dobre pjecżěrtwowiſke rentſke papjery, wot kotrychž je ſmuha wotrěſnjena abo ſ kotrychž je ſmužka wurěſnjena a ſ papjeru ſalěpjena. Snjeſtjcha ſu take dźěry ſ cżornej papjeru ſalěpjene (kaliko). Njech nichtó taſke wobſchkodżene pjenjeſy njebjerje, ale njech, je-li ſo poſtżěja, to hnydom polizji wojewi.

— **Njeſboże ſ kolom.** Póndźelu wjeczor wokoło 7 hodź. blisko wulkeje piwarnje ſtružobny je ſwobodneho kubła we Bönjezach ſe ſwojim jěſdnym kolom padże. Nadobo ſo jemu prędnje kolo ſ widlizow wukli a je ſylnym wotmachom kolojěſdnu na dróhu padże. Wobyklerjo pſchinjeſechu ruċże wodu a rubiſchcza. Snjeſbożeneho najprjódy do pivarnje donjeſechu. Kmjes dr. med Monſe jeho mużnje ſwobala a ſanitetniży cżeriwjeneho kſchiża jeho do khorownje dowjeſechu. Snjeſbożeny je ſebi lohko mohły ſchkaſt a ſo na prawym mjeſnowcu franti.

— **Sſo ſhubił** je 24. 3. 26 wjeczor 32 létny ſłotnik Hermann Schiller, kiž napoſledk na Lożowej haſy bydleſche. Mjenowany dżeń je Schiller ſwoje dźełło wopuſchcżił. Wot teho cżaſa je ſo ſhubił. Po wſchelakich ſwjeſenjach je Schiller poſledni cżaſ napadnje hjeſtólchanu byl. Najſerje je ruki na ſo ſložił. Je wěſke 1,60 metra wulki, na krótkoſrěſane nacżeſerjeni wuſy (Schnurrbart), ſtabe jaſne włoſy a hižo trochu plěch. Wobleczeny bě ſchćere khołowy ſ běłymi ſmuhami, cżmjenomódry jaket a laż, na ſchéry mantl, ſchéry ſłobuk ſ jaſnym bantom a cżorne ſchnórowanſke ſtupnje. — Schtóż je jeho po 24. 3. hiſchcże khodźił abo ſ nim rěcżał, abo ſchtóż może hewak nješkto wo nim ſdźěliċ, njech to Budyſchkej kriminalnej polizji powě, telefon ma 2802.

— **Kradnyli ſu** tu ſ jeneho twarjenja na Bohatej haſy 10. 4. nimale nowe mużaze koło ſnamki „Phänomen“ ſe horjeſhibnjenym jendźelſkim wodźidłom, barbojtymi ſwjeſenami, cżornymaj pſchimadłomaj, jaſnoſołtym ředłom a Notazowym ſamoběhom. Fabrikiſke cżiſło pak 44401 abo 44299. — Wo tężowne ſdźělenja proſy kriminalna polizija.

— **Hłodutradanſkemu ſumnéżej „Marej“ w Budyſchinje** ſo pſchcżo derje wjedże. Saſtżenu nóż je ſaſo derje ſpał a ſo derje wuſpał. Dźenja rano na 13. dnju ſwojeho hłodnjenja ważeſche jenož hiſchcże 113 puntow.

S **Bórka.** Pokhroma je ſaſchła mjes ſłotom kubleriſku Jana Pětſcha a Pawoła Hilbjeriża. Sawěrańſke naprawy ſa Pětſchez a Hilbjeńez dwór ſe ſbéhnu, ſchkitańſke naprawy ſa Bróſ bale placża.

S **Khwarzig.** Saſo ſebi w naſchej wuſy ſtżeżu ſmanińſtwo dowolińſchcżaj. Sſobotu w nozy naſch ſ kaſchcżik roſbiſchtaj a jin na to na dróhu cżiſnu. Rjelpuchow ſu hižo wuſſeđżili a nětko na derje ſa ne khłoſtanje cżakataj.

S **Lutobrża.** Tele dny ſu na tudomnem dwórniſchcżu groty elektriſkeje ſwędży kloſeż poczeli. Khdyż ſmjeżemy polom ſwędżu, dopjelni ſo pſcheczo, kotreż ſdawna na wutrobje noſchachmy.

S **Huczíny.** Saſtżeny pjatk ſo pola naż cżeſke njeſboże ſta. Jako žiwonoſcżeż Jan Jurk ſe ſwojim wołom, kiž mężeſche ſ drjewom nałkadženy, domoj jědżeſche, cżetka Bulduggſe jědżadło Kraukez firmy w Połpjach. Kóń ſo pſchedtim ſpłóſchi a ſlemi wojo. Jurk ſo ſ woſa cżiſnu a ſo na jenem boku ſtrašcżnje wobudże. Mjes tym konjej poczeſchtaj ſ wołom ſahrabowaċ, na kotrymż Jurkowej dźěċi, 4- a 6 létnej ſedżeſchtej. Najprjedy 6 létny hółz bełe padże a kola jemu khribjet pſchejédżechu. Hółz pak bě na ſboże do běrnjazeje łóże padnył a ho jenož cżeſko ſmjecże. Hórje ſeđżeże ſo 4 létnemu bratrej. Tón możeſche ſo nětkore ſta metrow dźeż na wołu ſdżerżeċ a potom na dróhu padnyċ. Też pſches njeho koła dźěċhu a jeho cżeżu na ruże, noſy a boku ſmjeżechu. Hółz bjes wědomja leżo woſta. Ruċże ſanoſowany lekaŕ wuprajł, ſo je nadżija, ſo hółz ſaſo wotkhori.

S **Bukez.** Saſtżenu póndźelu pola naż 56 dźěżi do ſchule ſaſtupi, 28 hółkow a 28 holzow. To je w pſcheđerżu nimale ſtaunja ličża każ do wójny. Sa nowoſaſtupjene dźěżi pſchiprawitej ſo dwě rjadowni.

S **Hodżija.** Mjes ſkotom kubleria Maxa Bräuera je pokhroma wudyrila a ſo hamtży ſwęſcżiła. Sawěrańſki wokrjeż pak ſtyknka wjeſ.

S **Njeſwarżidła.** Saſtżeny pjatk 9. 4., ſrjadowa naſcha gmejińſka rada ſ podpjeru hamtſkeho hejtmanſtwa powuczeńſki wjeczor wo wothładanju ſadownych ſchtomow. Runjeż bě laſtwy barmotny, bě ſo malo pſchipoſłuchanjow ſeſchło. Knjes wyſchſchi inſpektor Umhauer ſ Budyſchina pſchednoſchowaſche ſ pomożu ſwětłowobrazow wo ſchczepjenju, ſadżenju a hnojenju ſadowych ſchtomow. We ſajimawej roſmołwje poda rěcżnik wažne a wużitne pokiwy ſa ſadowu ſahrodu.

S **Nakez.** Knjeſa wuczerja Klauſnitzera ſu k 1. 4. na tachantiſku ſchulu w Budyſchinje pſcheſadźili. Na jeho měſto ſo tudomny wuczeŕſki laſtupjeċ, knjes Krawz ſa nje ſtajneho wuczerja pſchi naſchej ludowej ſchuli poſtajż. Na jeho dotalne měſto ſtupi 1. hapreje dotalny wupomożny wuczeŕ Friedel w Komorowje pola Klukſcha. Saſtżenu póndźelu ſchuliſti wjednik knjeſa Friedela ſwjatożnje do jeho tudomneho laſtojniſtwa ſapokaſa.

S **Bělſchez.** Pokhroma je ſaſchła mjes ſłotom kubleria Jana Zyża. Sawěrańſke naprawy ſa Zyſchez dwór ſo ſbéhnu, ſchkitańſke naprawy ſa Bělſchez dale placża.

S **Hornjeje Borſchcże.** Mjes ſłotom žiwnoſcżerja Henrycha Hübnera je pokhroma wudyrila a ſo hamtży ſwęſcżiła. Sawěrański wokrjeż je dwór pokhromy, ſchkitański wokrjeż pak ſtyknka wjeſ.

S **Nakojd.** Pokhroma je ſaſchła mjes ſłotom kubleria Kſchiſana. Sawěrańſke naprawy ſa Kſchiſanez dwór a ſchkitańſke naprawy ſa ſchkitańſke naprawy ſa Nakojdy ſo ſbéhnu.

Se **Zicżenka.** Mjes ſłotom Jana Debika je pokhroma wudyrila a ſo hamtży ſwęſcżiła. Sawěrański wokrjeż je dwór pokhromy, ſchkitański wokrjeż pak ſtyknka wjeſ.

S **Korjez.** Naſcha wjeſna dróha ſo pleſtrowańſkich dźěłow dla hacž na dalſche ſa ſjawnu wobkhad ſatwrċ.

S **Wóſbork.** Póndźelu wjeczor wokoło 10 hodź. we Wodowej wohrji wudyri. Njewobydlene domiſe Fiſcherej leżewnoſcże a blišſa brożeń ſo doſpołnje wetpalſchnjej. Wóſborſka dobrowólna wohnjowa wobora přeńża na pomoc.

Khodźiły.

Přenjotny roman wot Jſana.

20] (Pokračowanje.)

„Toho ſym widżał“, rjekny Jurij, „a też ſ nim rěcżał, njeczěni runje jara dobry ſacżiſcżeċ. Praſchach ſo jeho, hacž ſo tomu po maċeri njetyka a rjekny „ně“, ſo ju njecha ani widżeċ. Też ſwojeho miſchtra, kiž je jeho k ſłóżeli ſaſwjedł, ſebi njeſkwali, dokelż jemu ſłubjene pjenjeży dał njeje. We Božich wężach njewě nicżo, wo Bohu tak malo, nó, każ wjeſ. Hewak, każ ſo mi prajeſche, ſwoje dźełło ſwérnje dokonja. Ale wſchudżom, hdżež dyrbjach w korczmach pſchenożowaċ, powědaſche ſo wjeczor pſchi piwje wo khodźiżach.

W ſapoczatku maleho rózła pſchenożowach w městaczku Lężnike na cżěſkich mjeſach. Lud bě jara roſhorjeny a powědachu mi, ſo budżeja jutſe khodźiły a kuſtarjo ſjawnje khłoſtani. Wobhladach ſebi wěż. W ſwjatoczkanym cżaſu ſ walkim pſchewodom dżěſche tam 53 wołſobow, 21 muſkich a ſónſkich dżěſche ſ naſej khowu, ſe ſwężku w ruży a ſ powjaſom wokoło ſchije. Potom pſchidże ſaſo 21 wołſobow, kiž mėjachu na khowje biſkopſke papjerjane męży k ſnamjenju, każ ſo mi prajeſche, ſo ſu tuċi pokutu cżiniłi. Potom wjeſelnu połwoſtanti pjecż ſemſkich ſ jich wobraſanmi a napoſledku dżěchu ſchcżeżo w dwěma cżornej drajcże a ſ biſkopſkej mėżu na khowje. Połwoſtanti ſemſkich a ſcheżo poſlédnji bichu na ſchcżeżowzu ſpalenj, dokelż ſu ju jako kuſtarjo a kuſtarnicże wupokaſali. Mjes dwuhimi, mi prajacżu, je diwanacże wołeżje ſłóſnych khodźiżow. 24 wołſobow bě k pukanu ſaſnadżenych, 18 wołſobow, kotreż běchu wuſnaſe, ſo ſu ſ khodźiżami wobłhadżowale, a two miłoſcż proſżnje a ſe ſyłnami ſłubile nakaſanje, buchu jako pokutnizy pſchiwjaſcżi.“

Jan ſtany, wſa ſwój ſij a rjekny: „Zyły ſwět powěda jenož wo khodźiżach, ale ja to wěrcżeċ njemóżu. So ſo někotre ſłóſcże ſtawaju, to je pſchcżo było a budże też, ale tohodla njeriżebaja tola lute khodźiły byċ. Myſłu ſebi, ſo ſo wjele njewinowatych pſchi tym ſaſnadźi a ſpali, njech je ło pola podjanſkich abo lutherſkich. Pola wſchitkich knjezi je-nuka ſaſlepjenoſcż. Je to każ natykowaza khoroſcż, ſo ludże wſchudżom khodźiły widża. Schto ty k tomu prajiſch, Krysła?“

Tuta bu każ je ſpanja ſbudżena a rjekny ſrudnje na Jana hladajo: „Myſlu, ſo ju ſu ludźo, kiž ſamóże wſchelake cżiniłi dokonjeċ, każ ſo to we Juliji powěda.“

Sſłónczko poċża Božu domoċż hiċ, tuż rjekny Jan: „Dżěċiċ, je najwjeſelſchi cżaſ, ſo ſaſo domoj ſo wróċiċ, budżiaj w Božim mjenje ſirowaj a hdyż budże mi możno, pſchińdu ſaſo.“

Jan da Krysłe ruku a pohlada pſcheċeſelnje ji do woċi. Krysła ſo ſaċżerwjeni każ rak a ſo khċżże wotwobroċżi a bżeżeſche do ſwojeje komorki a płakaſche. Jurij pak Jana hiſchcże kuſk puċża pſchelwodżeſche, hdżeż potom po někotrych wokomjuċżach kuſk pohladaċ, hacż ſo jana dźiwina njepokaſuje a pſchińdże poċżnje domoj.

XI.

Nałeċżo pſchińdże, je ſwojim ſo błyċżeżajym keżenjom a rodbuſtajej wonju ſo pominy a pſchińdże leċżo je ſwojej ċżuwioru a cżłowjekow, wożeże ratarja, tak jwjeſelażymi ſnjeni. Ratař wuprawdże je poċże ſwojeho wobłicża ſiwéj khléb je, ale najebacż wſchitkeho ſwjarjenja a wobcżeżenjow je jemu dźełło pokojaże, dokelż napjelnja jeho ſ dżakom k njebjeſkemu nawjeſ, kiż ho luboſcżiwje ja ſwoje dżeċi ſtara a dawa wěſtoſcż, ſo je cżłowjeſ a łkt ſaſo na łeto ſaſtarany ſ najmiſnjiſchej potrjebu. Lędma pak ſu jin ſnż w brżnjazej ſchowane, ſapoczina hymniſchi wětřiſ bucż pſches ſchcżeżeniſchcża, ratař thwatajcży wora a włóċżi, ſo by wużywał a tak ſa pſchihodne łeto pſchihotowak. Bożi khléb. Dny bywaju pſchcżo króſiſche a króſiſche a wětry pſchcżo hymniſche a dołho njetraje, ſo je jedneho ranja ſemja běła ſe mrózom pſchikryta. W horach pjedy hacż w dołach pſchełetuja bórhy běłe, błéſkorne mjeſelki a każ bychu ſebi chcżyle ſ ſobu hraifacż, ſydaja ho cżi na wobliċżo, na nóſ a hdyż hubu wocżiſnjiſch pſchi ſylnym dychanju ſlécża cżi do huby; ju pak hymne a mokre. Semju pak ſwodżenaja każ ſ běłym poſleſchcżenu, ſo bychu ju wohrjewale. Někko ſakſinża w łežach jowiſi tłuſcżatych rózłow, kiż napjelnjeja wutrobu mnohich cżłowjekow ſ wjeſełom, ſwérinje pak ſu to ſmjerċne hrona.

Knjes nad Skaligami bě w naſywumiku pſcheworożyć ſebi pſcheċeſelow a ſnatych k wjeſołej hoċżiwje na jelenje a żorny, na ſajaży a liſchki we ſwojich wulkich połach a łéſach. Jurij a Liſchka mėjeſchtaj dżeża doſeċ, ſo bychtaj tłeżcżow ſeſtajłoj na praſwe měſtna, hdżeż bě bory popadł ſkoro wéſty, a honjerjam pokaſałoj praſwe puċże, ſo by ſwérina njemóżła namakaċ wuċżeka. Tehdy bě hiſchcże ſwérinu doſeċ, tak ſo bě popadł bohaty a kżdy tłeż ſpokojom ſe ſwojim bohatſtwom. Jenož honjerjo mėjachu prózy doſeċ a nadoſeċ, ale njedoſtachu ja to njeċżeh, khiba někotre wudma, kotrymż bě kżdy raſ pſchiſtajene „wendiſches“ każ „wendiſches Bier“, „wendiſcher Dummkopf“ a podobne a tajſich wuraſowu mėjachu nėnżeż tujeſtwjo we wulkej mėrje. Tżeży běchu wot Ericha pſchcżeproſżeni ſ wołżebne njeċżeri, też Jurij jako najwjeſelſchi dohtadnik łéſow. Pſchi wjeċżeri pjachu knjeſykoju ſ wulkich ſłébornych ſudobjow wino w tajſej njepoměrnoſcżi, ſo běchu wokoło połnoċż wſchitcy ſ wuwſacżom Jurja, ſyeni każ ſwinje.

Wboſy honjerjo bychu ſo ſpokojili ſ winom, kiż ſ dubowych blidow bżeżeſche, ale njedóſtachu ani kwaſ. Dżěċiu tohodla k Schżeże do Dolż, ſo bychu wot cżerſtwego powětra feſtke ſchije wokſtwdżili ſ brannym piwkom. Honjerjo powědachu ſebi, kelko je żadyn kujeſtk ſtelił a kelko ſwérinu je njewuſchikkym ſtrélam cżekko. Dyżeważ Handrij Hubala ſawoła: „Mi njeby telko cżekko!“ Liſchka, kiż bě też hobu w korczmje, praji: „To ſo wé, ty by też dołho doſeċ wukuył, dżiwinu kojiċ!“ Handrij praji: „Nó, luby Liſchka, je da Bóh luby Knjeż dżiwinu jenož ja zuſyh knjeżkow ſwoſiċ, kiż ſu nam naſchu po wótżach nanuċżu ſeniju wſali, tak ſo huny nėtko njewědżiju na ſwojim wobhodżeńſtwu. My mamy łédnu kuſk ſuchehok hléba a kuſk cżerſkeho pinka ja naſchu dréżeżu, cżi rubjeżnjey pak żeru ſpożeżenje a żłokaja wino ja ſwoje ſenjopaſenje. Hdyż ſebi ſ naż nėtko jednoho ſajaċża bohatnjże, cżinja tak, każ by to njeſfónċżne wulki njeſkuk byk. Hdyż ſebi nėtko ſwért tutym njekmanſkam wérnoſcż prajeċ, wobſtorża jeho jako khodźiżu a ſpala jeho na ſchżeżowzu.“

Liſchka rjekny ſmjejo: „Handrijo, hladaj ho, ſo tebje też jómu njeſwopjeſku.“

Wſchitcy pak běchu mużni a tak dżěchu bórſy domoj.

(Pokračowanje ſeżehuje.)

Pschikhwata. Ji sczehowaschtej woborje ſ Kschizowa a Mareczku. Kak je wohen nastak, njeje hischcze ſnate.

S Wojerez. Letadło, kiž dla wosschkodzenja motora dlekschi czaſ pola naſ pschebywasche, nětko nad naſchim nješiom wschelake ſtamelske lětanje pokasuje. Mulki ptak naſ bórsy wopuſcheži a ſ naſchej lětanſkej ſtaziji je mimo.

S Wojerez. Pſched nĕhdže dwĕmaj lětomaj da ſebi hajnik Münch na hajnikowniu w Kollijach wagon grotu pschiwjezeſ. Bĕ 10 rólow, kóžda wopſchijeſche 50 metrow grotu. Bórsy po tym jemu dwĕ róle kradnychu. Tehdom njemóžachu paducha wuſlĕdžicz. Pſched króttkim czaſom ſo nĕkt tudowinemu wyſchſchemu zandarmej poradži, ſo paducha, chĕžerja P. we Wulkim Czifku, wuſlĕdži, pola kótrehož hischcze pokózu kradnjeneho grotu nadeńdże. Paduch bóſe ſo pſched ſudom ſamolwicz bytrjecz.

S Wojerez. Sſobotu wjeczor wokoło 7 hodź. ſo na kſchižnej dróży Dwórnitſchezoweje a Brĕtnjanſkeje dróhi njeſboże ſta. Automobil „Eintracht“ dźĕłarnjow a ſajſchaſ tudowneho ſpediteura Schuſtera do ſo ſrahyſchtaj. Hackrunjeſ ſo wobaj wjednikaj wróżowoſchtaj, njemóžeſchtaj kola njeſboże wotwobroczicz. Kóń padże a jeho durbjacha podſtſcho morieſ. Ludźo njeſbu do ſkódy pſchiſchli. Schtó je na njeſbozu wina, hischcze njeje wujasnjene.

S Wojerez. Zyganſka czĕwja w naſchej wokolinje pſchibĕra. Sſobotu ſaſo policiju na pomoz ſawolachu, kotraž zyganow ſadżerża, kiž ſu chcyli jeneho rataſa we Kinaſchtu wo ſłomu ſjebacz. Jich na policajſku ſtrażu dowjedżechu. Jako bĕ policija podawk napiſała, zyganow ſ mĕſta wupokaſa.

S Brĕtnje pola Wojerez. Hižo dołhi czaſ pola naſ drjewo kradnychu. Nĕkt je Wojerowſki wyſchſchi zandarm Ermlich hižo tſjoch paduchow wuſlĕdźił, kotſiž maju ſaſtuſenje khłoſtanje wocz̃akz.

S Hamorow pola Wochoſ. Sandźenje lĕto bĕſche lĕſny dźĕłaczeſ Jurij Nowak, kotryž je 48 lĕt pola Muſakowſkeho knježeſtwa dźĕłał, wot ſwojeho dźĕłodawarja, knjeza zrĕdneho hajnika, dóſtał wobraz ſ napiſmom: „Knjeza krajne ſtawy pruſſkeje Hornjeje Łużiy wumraja knjeſej Jurijej Nowakej, kiž je wot 1. 3. 1878 hacz do nĕtkle njepſchestawajcy jako lĕſny dźĕłaczeſ pola hrabi Arnimej ſlužbazej wyſchej hajnikownje w Bĕlej Wodże we ſłużbje był, ſwoje pſchipołnjacze ſa ſwĕru a wopraſnódźitu ſłużbu, a dźĕła k temu ſwoje wobſtwódżenje. W Shorjelzu, we mĕrzu 1925. Krajny hejtman pruſſeho markhrabiſtwa Hornjeje Łużiy!“ To je wopraſnódże dołhi czaſ, 48 lĕt na jenym mĕſtnje dźĕłacz a ſwĕru ſwojim knježim ſłużiz, kaž je to knjes Jurij Nowak czinił. A czohodła je wón to czinił? Dokelž je ſwoju domiſnu lubował, kaž to kóżdy bobry Serb czini, kajtſiž też wón je. Wón ſo we Wochoſach narodźi, poſdźiſcho ſo do Hamorow pſchejdźi a ſo tu wożeni a je nĕſto nimale 70 lĕt ſtary, ale je hiſchcze czíły a ſtrowy a khodźi kóżdy dźeń na ſwoje dźĕło. Wón k tym Sĕrbam w Hamorach ſłuſcha, kiž ſu hacz do dźeńſniſcheho dnja ſebi ſwoju ſwĕru nit jenoż ſpk Hamory na nĕmſku Bożu ſłużbu khodźa, knjes Nowak a nĕkotri druſy ſwĕrni Sſerbja khodźa na ſerbſke. Cżohodła jako Sſerbja wumrĕcz, kaž ſu rodżeni, njſebadźa ſo pſchenĕmcżowazym ſokmam ſobu ſtorhnycz, ale ſtaja krucze k ſwojemu ſerbſkemu narodej, kótremuž pſchiſłuſchcja. Taſchi kruty Sſerb je też knjes Jurij Nowak, kiž twjerdźe dźerži k temu, ſchtoż je jeho. Wón pſches 40 lĕt dołho „Sſerbſke Nowiny“ czita. Tuż jemu tež na tutym mĕſtnje woſtajicz dyrk kluſcha, kiž je ſebi wopraſnódże ſaſłużił. Wón dźerży jeho hiſchcze dołho cżilcho a ſtrowo a daj jemu ſbożowny wukónz ſwojeho żiwjenja.

Z Łužicy.

* S **Bejerez** pola Lubija. Njedaloko domu ſwojeje njewoſety ſebi pónđelu rano 22-lĕtny tſchikhrjeſ Grabowſki kulku do hłowy tſĕli. S pſchiżiknu tuteje ſadwołomneje krocżele je njeſbożowna lubosc̃. Grabowſki bórsy na ſwoju ranu wumrĕ.

* S **Hauswałdy** pola Polczńicy. Nĕhdyſchi ſwónk, kĕžeſ a tkaſ Oſwałd na wiſchnjowem ſchtomje halozy wurĕſnowaſche. Na dobo padnu je ſchtoma a ſo ſaraſy.

* S **Wulkich Nĕdarjez.** Liczba dźĕłonjemĕcżerjow we boſe rĕki Nöder je ſo ſa poſłedni czaſ na 667 ſnižiła. Nimo nich hiſchcze nĕkotre ſta krótkodźĕłacżych podpreru dóſtawaja.

* Se **Shorjelza.** Pónđelu wjeczor wokoło ½7 hodź. pſched Meirowſkej kupowańſkim domom na Berlinſkej dróży mlodoſtny koleſaſ 60-lĕtneho pſchekupza F. pſchejĕdże. Pſchekupz tak njeſbożowne padże, ſo ſebi lewu hwjdźeſ ſtemi. Sobſtawny ſanitetneje kolony ſnjeſbożeneho do khorownje dowjeſechu. Koleſaſ je wjacy kroczi ſwonił, to par pſchekupz, kiž cżeſko ſłyſchi, ſaſłyſchaſ njeje.

* S **Nychbacha.** W tudomnej najwjeſelſchej ſabrizy — Schuſter a Wilhelmy — ſaſo polnje dźĕłaja. To je wulke wjeſele ſa dźĕłacżerjow. — Też licżba dźĕłonjemĕcżerjow je ſo w naſchim mĕſcze ſnižiła, dokelž wjele dźĕłonjemĕcżerjow bróhi twari.

* S **Nĕmſkich Jenkez.** Tu je ſebi 30-lĕtny dźĕłaczeſ Hermann Wiedemann żiwjenje wjaſ. Bĕ hižo dźĕſchi czaſ thory, tola ſo wjeza ſ nim ſaſo połepſchowaſe. Serjedu popoldnju bĕ ſaſo raſ do khorownje k lĕkarjej ſchoł, tola ſo wjaſy domoj njewróczi. Nałajtra jeho w lĕſu mjes Nĕmſkimi Jenkezami a Dźĕſemi wobwĕſnjeneho namakachu. Cżĕſke myſle ſu mlodeho pilneho cżłowjeka do ſmjercze ſeſnale.

Hońtwa w haprclu.

Introwny mĕſaz poſkicza pola naſ jako najwożebniſche a najſajimawſche kuſło naſcheje kraiyny: lakaſaju na dźiwje honacże, rhdyž tokaju (Birkhahnbalz). So njebychmy pak pſahowanje kaſyli, mĕli tola po możnoſczi po 15. haprclu hakle tſĕlecz. Swoje honacże pak ſe ſebi prawy hajnik hižom w mĕrzu wobhladaſ a ſwdżiſlk, dokelž wjedro bĕſche lĕtſa jara pſchihódne. Chżeſcheſi-li je ſe ſchkita (Schirm) tſĕlecz, natwar jón na mĕſtnje, hdżeż ſu je tokacż ſłyſchaſ, ſ cżiny, kĕrzeżiny a wſchelakich halaſow, ſo njeby nadpadne a ſcherjate bylo. Twarſich pſcheſ-klepany, wutrajny a kruty pſcheczĕwo ſymje a mlóżnej ſemi, njeſlubuje wumĕſtſcheho ſchkita, ale wuſziwa ſuche hrjebje, wrjoſowe ſtĕczki, haj ſamo wjeſelſke knotowiſchcza a kóżdy bórzſt ako khópik ſemje, ſo by tutemu ſadumnemu ptaczkej we jeho ſalubowanej ſtkepoſczi pſchimĕrjenemu malu kulku ſ dałokoſcze 80—150 metrow pſchipóſłał abo jeha na 35—40 krocżeli ſ drobnym wołojom hrabnył. Schtoż poſledniu możnoſcz namaka, ſmĕ ſo miſchtr mjenowacz a to je też najſprawniſchi a najwĕcżiſchi wuſlĕł. To njeby wĕrił, kelko ſ dałoka ſ drobnej kulku natſelenych honacżow nihdże do ſłkowa hiſchcze ſcherjaſchi tam ſahinje a ſrudny kóńz namaka, bjes toho, ſo by je ſchtó nadeſchoł. S wulkeje dałokoſcze ſo njemĕło ani ſ kulku, ani ſ wołojom na honacże ſtrĕlecz a żenje wótrje twot pródka, hewak maſch ſ wjeſelſka njeſboże.

Stoły na ſhorniki możeſch nĕtkle hižom ſtajecz a pomałku ſa nimi hładacz a najrjeńſche pytacz. W haprclu maja ſtylne, ale też w meji hižom ſłabe ſwoje rożki „wumjercżene“.

Kurwote njeſbu hižom jeja a dżeſchi-li je ſ dżecżała, hdżeż potom nimaja mĕra k ſpdanju, na mĕrnische mĕſno ſchnacz a nuſowacz, ſo jeja pſchenjeſbu, pſcheſcżĕhaj je kymżilu kdżbliwje ſ dobrym pſtom.

Rubjeżnym kóczkam a pſtam, kotrež ſwonka wſzy po honach natrjechiſch, dżi njeſmilnje na kożu, ſchto tam ſwĕrimy ſnicża, cżłowjeſ njewĕri. Też rubjeżna kóſmina (liſchki, khumy, thóry) nĕtkle, hdyż ſmĕja mlode, ſa ſwoje hłódne potomniſtwo wjele trſchaju. Wróny, ſroſi, gabize a wſchelakore rubjeżne ptaki tohornnja wjele zroby bórſy ſa ſwoje mlodżata do ſwojich hnĕſdow potrjebuja.

Żadyn rosumny hajnik pak njemĕj ſa ſwoju hajeńſku winowałoſcz, ſo by nĕtko wſchitku ſchkódnu a rubjeżnu ſwĕrinu wukorjenił, dokelž wona ſo tola też wot wſchelakeje njeroſoje żiwi. Naſcha dżeńſniſka Boża ſwórka wſchak je bjes toho hižom thĕrbo próſdna! Tohodła też tu rĕka: wſcho we ſwojej mĕrje! Pſchi wſchĕm dżerż ſo krucże ſawrjeneho cżaſa!

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** Tudomna jubilejna ſahrodnitſka wuſtajeńza ſo 23. haprleje, pſchipołdnju ½12 hodź. we wulkej ſali wuſtajeńſkeho palaſta ſwjatoczńe wotewri.

* S **Mułwarn.** Na naſchim torhoſcheju privatny automobil ſ Nychbacha w Vogtlandſkej 75-lĕtnu żonu pſchejĕdże a hnydom mori.

* S **Peniga.** W jenej ſtużbnej wſy dźĕłaczeſ w pĕſkowej jamje w cżĕſtich mułach bo 20 metrow hłubokeje ſtudnje ſkocżi. Tam pak ſmjercz njenamaka, kotruż pytaſche a dyrbjeſche nĕtk ſe ſlemjenej nohu tři dny dołho na dni ſtudnej lezecz, dóniż nimodożu jeho wołanje njewuſłyſchachu a jemu pomoz njepſchinjeſechu.

Najnowiše z cyłeho swĕta.

— Schtrowa powĕſcz wo wjedrje ſa jutſiſchi ſchtwórk: Rjenje a cżopło.

W Barlinje je ſo w ſali wucżeńſkeho towaríſtwa pſches 2500 mlodych wucżerjow a wucżerkow ſeſchło. W ſhromadźiſnje ſo hórchachu, ſo je ſ 110 000 wucżerjow a wucżerkow nĕtkle 30 000 bjes ſaſtojnſtwa abo ſo nĕkajke dźeło ſa ſchpatnu mſdu hłada. Po nĕtczjſchich wuhladach może 10 lĕt traez, prjedy hacz poſledni mlodſi wucżerjo do ſaſtojnſtwa pſchińdu. Mlodſi wucżerjo mĕtina njedoſtanu, dokelž je pſchewjele dźĕczi w ſchulſkich rjadownjach, a dokelž ſo liczba wulwucżowanſtich hodżin powjeſchuje.

*

Jendżelſka je pjecza Turkowſkej wuprawu Możulſkeje mjeſy poſkicżiła. Turkowſka ſa to Jendżelſkej hoſpodarſke lĕpſchiny pſchiſwoli a ſ njej ſwjaſk neutralnoſcze wobſamknje.

*

Amerikanſki repreſentatiwny dom je 85 milijonow dollarow ſa pjeczĕtiwy twarſki program namóſlſkeho lĕtakſtwa pſchiſwoliſ. Wo ſakonjowej pſchedłoſy ma nĕſto hiſchcze ſenat wobſamknyez.

Hospodarski rozhlad.

Serjedu, 14. haprleje 1926.

Wczerawoſche kurſy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. iran.	14,53
1 jendżelſki punt	20,39	100 cżeſkoſł. krónow	12,42
100 ſchwajz. frankow	80.92	100 pólſk. markow	43,18

Efekty ſo wczera na Berlinſkej burſy też ſaſo ſeſłabjowachu. Poſdźiſcho chżychu ſo ſkruczowacz. Wójnſka poſczonka ſo ſnadnje ſeſłabi.

Produktowe wiki běchu wczera mjenje krute, dyrnjeż pſchesza we wukraju droha była. Tu bĕ żito na wikach daże żadne. Pſchenza bohu hiſchcze 5 np., rożka nicżo, nałkni jeczmjeń pak 25 np., natymne 10 np. Wowſ 40 np. pſchiſładżi. Wczera płaczeſche.

w Berlinje

zentnaſ pſchenicy ſ14,05—14,30 hr., rożki 8,60—8,90 hr., jeczmjenja nałkniſeho 9,50 hacz 10,50 hr., natymneho 8—8,70 hr., wowſa 9,45—10,10 hr.,

w termińowym wikowanju

ſa meju pſchenicy 14,67—14,72 hr., rożki 8,72—8,70 hr., wowſa 9 95 hriwnowiz,

ſa julij pſchenicy 14,37—14,40 hr., rożki 9.87—9,85 hr., wowſa 9,77—9,72 hr.

Na pſchedaż

Jałoiza a bĕhakaj, rjanaj w Stachowje cżo. 35. — Jałoiza do cżahanja a krowa ſ cżelecżom w Malym Wjelkowje cżo. 3. — Jałoiza a krowa, ſuczelnej a proſſata we Jenkezach cżo. 38.

Krowa mloda wyſokoſuczelna, Kromka w Wojſchezach, wuſnowſ pola Hródka. — Krowa bliſko k cżelenju w Cżornowje 20 pola Kamjenza.

Konjez ſylnaj w Hródku, Gartenſtr. 8.

Soſa, wiſchelala hoſpodarſka nadoba, w Hródku, Mühlenſtraße 10.

Kolo mujace w Lubiju, Janſke namĕſto 8.

Kachle klinjane w Hródku, Budyſchſka haſa 40.

Wanja k plokanju, wułka, w Kamjenzu, Anger 581.

Morchej, korczmaſ Budaſ w Schenkowje pola Hródka.

Wós parkowy a por żołtych ſłow, Budyſchſka mlokarnja w Budyſchinje, Kamjentna haſa.

Proſſata w Budyſchinje, Dornſchnabel 5.

Pata, Foßmann na hrodże w Budyſchinje.

Jeja kacże, Sepfried w Jenkezach. — Trutaze jeja, F. Chriſtoph w Kamjenzu, cżelowjeny młyn.

Sſo pytaja:

Mĕſnifi, Pezold w Bikopizach, Biſmarkowa haſa.

Dźĕlaczerka mloda, Stolle, palerinja w Kamjenzu.

Dolja do domu, Schmidtowa w Hródku, Dolha haſa 31, Berlinſka haſa 5a w Hródku.

Ssudnizy na pſchedażowanje

jutſe ſchtwórk 15. 4., dop. w 10 hodź. na ſudniſtwje we Lubiju: 27 bleſchow liſera, 15 ltr. araka, wuczahanſkej blidźi, ſchijaze blidło, kachle, kachliju, pijanſke blido, ſtolaj, kuloſte blido, kredenza, rowowaj pomnikaj, draſtny khamor, marmorowa plata, ſofa, 14 hólczich wobleſkow, 3 liſtrowe khabaty, dżeczaze cżrije, wſchelake elektriſke pſchiprawy, pijanſkej ſtrojaj, blido k temu, drjewjanjaczowe a ſtupnjowe drjewa.

Jutſe ſchtwórk 15. 4., dop. w 10 hodź. w Kamjenzu: walza, kultiwator, 5 ſtujacowic, wahi, kola, ſchijaza maſchina łożowe ſchaty, trĕnja,t wjekli, ſpódnje taiły, kholowy, ſamkatſke wobleki, łonjoze mantle, dyhſaczne rubiſchta, kamatſke blido, klamatſka pokładna, jĕdżne, kofejowe a cżajowe ſerwiſy, bowła, benczka, kuchiniſka nadoba, wołojowe wobrahy, 20 ſadbhowych ſchtkow. — Kupzy ſeſdu ſo w hoſeżenju „Ke kvĕtkowej ſahrodże“.

Schtwórk dop. w 11 hodź. w Kamjenzu w hoſcżenju „Feuerhaus“ 5000 zigarow.

Schtwórk pſchip. 3/12 hodź. w hoſcżenju w Lejnje pola Kamjenza: konja a klawĕr.

Dobrowólna awkzija

na wiczeżnym kuble (Conradez) w Brĕſnje pola Kamjenza, dop. w 11 hodź.: 10 jejnjatow.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje djenſa dop. 3/11 hodź.: Wiki jara mĕrne, żadaja 5—10 pj. po zent. wjazy. Tendenza: mĕrna kruta.

Dop. 3/12 hodź.: Każ pſched hodżinu.

Płaczińy na Barliniſkich produktowych wikach.

Kilo a wotſiowe ſymje ſo tuni abo 1000 kg, ſwjaſk 100 kg, płaczińy ſo kotej hriwnje.

	13. 4.	12 4.
Pſchenja rożka	281-286 / 172-178	280-285 / 172-178
naſk. jeczmjeń	190-210	185-205
nat. jeczmjeń	160-174	168-172
wowſ	189-203	151-204
kukuriza (Mais)	163	—
pſchenicżn. muka	26-39,00	35-39,00
rożka muka	24-27,25	24-27,25
pſchenicż. wotr.	11,00	11,00
rjane wotruby	11,60	11,60
rapſ	—	—
lane ſymjo	—	—
hłódk	28-26,50	22-26,50
pielufzki	21-23,00	21-23,00

	13. 4.	12 4.
rapſ. wołoſzki	15,00	14-15,00
poch. mełaſa	—	—
ſerabella	34,00	32,00
bĕrnjaze krujzh	15-16,50	14-16,50
bany	21-23,50	21-23,50
woła	30,00	30,00
tenty wołoſzki	19-19,60	18-19,60
ſchedre łupiny	11-12,75	11-12,75
ſolte łupiny	14-14,50	14-14,50
ſymo, 50 kg	3,80-4,00	3,30-4,00
ſłoma, rjana	1,05-1,65	0,90-1,60
„ pſchenicż.	1,05-1,55	0,90-1,50
„ wowſjna	1,05-1,55	0,90-1,50
„ jeczma	1,05-1,50	0,85-1,55

Kak maš so wokoło elektriskich grotow zadżerżeć.

So by ſo njeſbożam, kiž ſ elektriſkimi ſwobodnje wiſazymi grotami naſtanu, ſadżewało, je ſwjaſk nĕmſkich elektrotechnikow w Berlinje ſadżerżenſke prawidła poſtajił, kiž wopſchijeja powuczenja wo prjejej pomozy pſchi njeſbożu ſ milinu. Nuſne je, ſo ſo wobydlerſtwo pſched ſtrachami ſylnoprudnych grotow warnuje. Tu ſeſĕhuje to najwaſnjiſche ſ tutoho łopjena:

Njech ſo nichtó na żadyn pad elektriſkich grotow njepſchima.

Niż jenoż te elektrowody ſu pſchi pſchimnjenju ſa żiwjenje ſtrašne, hdżeż ſu ſcżeżory ſ cżerwjenym dźiwkowym ſchijpom abo warnowańſkej tafliczku wofnamjenjene; też njewoſnamjenjene elektrowody mója też ſtrachi pſchinjeſecz, ſchtoż tón, kiž wĕzywuwitojny njeje, wobſtarać njemóże.

Pſchi wſchĕch dźĕlach bliſko elektriſkich grotow njeſmĕ ſo niczo grotow abo ſwónczkow abo żelezhnych dźĕlow, kiž ſu k drjewu pſchicżińjene, też niż kótwizowych (Anker) grotow dótknycz, na pſchikład pſchi puſchczenju abo cżiſczenju ſchtomow, pſchi ſtajenju roſchtow ſa twary abo ſa wjerczenja ſtudnjow, pſchi wſchĕch wuporjedżenſtich dźĕlach na twarjenjach, pſchi cżiſczenju woknow, pſchi wułkadowanju a wotkładowanju żnjowych wołow, pſchi twarjenju ſajmow, pſchi ſtajenju rĕblow k ſchczĕpanju ſłada, pſchi haſchenju wohnjow, pſchi twarjenju antennow atd. Wołbeſje hdyż ſo ſchtomy puſchczeja, ma ſo kedżbowacz, ſo na krotu abo ſcżeżory njepadnu. Wobz.

steji-li pak strach dótknjenja, ma so hnydom prěnjej wobkhodnej městnosći nadkrajnje zentrale (milinarnje) sdźělić, prjedy hač so z dźělami sapočnje, so by wona pak milinu wotstajiła pak druhe schkitanske naprawy cyłnicy mohła.

Pschi wohnjach ma so blizschemu wobkhadnemu wjednistwu hnydom powěsć dać. Na elektriske groty so njesmě woda sprjkać.

Do transformatorskich thrjelow njesmě nichtó stupić, schtóž k tomu prawa nima, też rěble so na tele thrjeli sprjewać njesmědźa.

Blisko elektriskich grotow smije puschczeć, je sa žiwjenje straschne, też na sćežorzy łasyć.

Rostorhnjenych je sćežorow dele wisacych abo na semi leżacych elektriskich grotow so dótknyć abo so jim blizić, je straschne. Nimokhodźacy maja so w taskich padach warnować. Najblischej wobkhodnej městnosći nadkrajneje zentrale (milinarnje) ma so po najpschednischim puću, po możnosći telefonisce abo telegrafisce powěsć dać. Ssamsna powěsć je nuna, hdyž něhdże na grotach abo swónčkach zwětko abo woheń wobkedźuje.

Snjesbożeneho, kiž njepotrjebnje abo potrjebnje hischće se grotom w swisku steji, pschimaca, je sa žiwjenje straschne.

Přilopk.

* **Swada na wikach.** Na tydźenskich wikach we Wormsu so dźělacześ Korla Theis z wikowarjom se zelenymi wěsami dla někotrych pjenjezkow swadźi. Shrabny w rosthorjenosći skónčnje nóž a kij wikowarja tak straschnje do wutrobna, so tón na to wumrě.

* **Pschi spowědźi wobkradnjene.** W klóschtrskej zyrkwi we Weingartenje we Württemberskej hižo dlschi czas kradnychu. Wěrjazym zonam ruczne toschki kradnychu, jako wone we spowědnym stole klečzachu. Nětko su stónčenje paduschnizu lepili, runje jako chzyschce sasu jenzi zonje toschku kradnyčz.

* **Hrózbne rubježne mordarstwo pola Marijnych kupjelow.** W sasnych rańschich hodźinach sandźeneje zbototy so w Rockendorfje pola Marijnych kupjelow w Czechach hrózbne rubježne mordarstwo sta. Tamnischi ratar Rudolf Döllner bě tele dny woka pschedał a bě sa njeho 4000 czeskich krónow dostał. Pjenjezy měješe domach leżo. Wo tym je po sdaczu rubježny mordar, kotrehoż hischće wuhledźili njesmu, wedźał. W nozy wokolo 1 hod. Döllnerez zwójba nadpadże a mori je żekeru najprjedy dwělětneho hólza, schtyrilětnu holcu a 20 lětnu złużobnu. Potom ratarja Döllnera a jeho zydomnjetne dźěcko czeżu strani. Döllner je hižo na swoje rany wumrěł. Döllnerowu mandżelsku mordar tehorunja na hłowje je żekeru czeżko skani. Tola lekarjo maja nadźiju, so ju pschi żiwjenju dźerża. 13 lětny Kaschpar bě so pjched mordarjom pod lože schował, so jo tón pytnył njebě. Wot tam je strózelenni pschihladowasche, kak mordar pschecziwo swojim lubym sakhadźesche. We Perlsbergu je sandarm někajkeho lumpaka sajał, na kotrehoż tukaja, so je mordaŕ. Wón njeskuk přejsche. Tola pschi swojich wuprajenjach zhebi zyle wěsty njebě.

* **Rubježny nadpad na spěšny czah z Moskwy do Taschkenta.** Spěšny czah z Moskwy do Taschkenta su krótko psched Taschkentom rubježnjo nadpadli a puczowazych wurubili. Sekretarej afghanskeho pósłkanzlstwa, kiž z tymle czahom jědźesche, diplomatiku póstu rubichu. Wyschnoscjam je so poradźiło, so su dźěl rubježneje zwólby sajale. Diplomatiku póstu pak njemóžachu wjazy namakać. Sowjetske knjeżerstwo je afghanskemu knjeżerstwu swoje wobžarowanje wuprajiło.

* **Jendźelska kralowa pschecziwo krótkim łuknjam.** Hižom pched krótkim je schpanska kralowa jako moralistka módy wustupiła. Nětk ma so też jendźelska kralowa po jeje pschikładże. Sa nalětnje pschijimanja wopytow je żebi sakasała, so bychu lu knjenje w krótich łuknjach wopytałe. Mjes łuknjowej kromu a semju ma być jenoż 12 zentimetrow, mjes tym so bě w towarschnoscjach dotal waschnje, so żmědźiche so łuknja hakle 45 zentimetrow wysche semje sapočzeczi. Londonzyn žonjacy krawy su żebi najwjetschu prózu dawali, so by jim kralowa 10 zentimetrow spuschczika. Tola kralowa swoju twjerdu wutrobu njesmjechcji.

* **S wjelkami wobstupjenaj.** Drjewarjej, Josef Kingsburg a Adelard Lavoilette, kotraj w lěhach pschi haznim běhu rěki Ottawy w Ontariskej provinzy w Kanadze swoje powolanje wukonjeschtaj, staj straschny dyrdomdej se stadkom wjelkow měloj. Kaž so z Mantreala powě, dybrschtaj psched roshorjenymi hłodnymi swerjatami na schtom salěcz a pschebywachtaj psches tři hodźinn w najwjetschim straschu. W pikotazej symje jeju wjelki pożadliwje strażowachu. Dha dopomni so Lavoilette, so je ras łtyschak, so wjelki psched wohnjom czekniu. Sapali najprjedy swoje dyblaczne rubichko a czišmy jo do nich. Teho so njebojachu. W swojim sadměłowanju wuběleze so swój wolmjany pótnik, sapali jón z mulkej prózu, machasche z nim wo wětije tam a zem a czišmy jón do wjelkow. To pomhasche. Nastróżane swerjata czeknychu a drjewarjej możeschtaj so wukhowacz.

Dary za „Tow. pomocy za studowacych Serbow".

Dalše dary składowachu:

Dotalne dary:	386,58 hr.
k. B. w Komorowje	2,— hr.
přez Měšerec šulerku w Měrkowje p. Radworja	
k. J. Kasper	1,— hr.
k. M. Čorlich	—,50 hr.
k. J. Krawe	1,— hr.
k. J. Pjetaš	—,50 hr.
k. J. Libš	—,60 hr.
k. J. Lipert	—,40 hr.
k. J. Cyž	1,— hr.
	393,68 hr.

Swójbne powěsće.

Sslubjenaj: Dorothea Schoneichez a Ota Haubitz we Hródku.

Smjerći: Luisa swud. Eckhardtowa rodź. Thielez we Budyschinje, 74 l. — Hugo Gutte, nehdyschi wobsedźer fabriki a homdopath w Małej Wježnizy pola Shorjelza, 65 l. — Augusta Knjeschowa, maudź. klampnarskeho mischtra w Dźěžnych. — Wylem Matika, dźělacźer we Bukowje pola Hródka, 52 l.

Kamiske wozjewjenja z Budyšina.

Samóženje 1. pschekupza Arnoschta Gustava Jordana, 2. měješelki wobkhoda Marje Emmy Jordanez a 3. sjawneho wikowańskeho towarstwa w firmje Ernst Jordanowa swud. w Budyschinje sо dźenża k wotwobroczenju konkursa pod wobkhodny dohlad stajl. Dohladowarska wosoba: Knihowy rewizor Kurt Fischer w Budyschinje na Wettinskej drózy 17 II; sobustawy wěricelskeje rady. Pschekupz Jurij Bülow w Drjezdźanach now. měsače na Budyschskej drózy 10, direktor nalutowarnje E. Eickhoff w Budyschinje na Bohatej haży, pschekupz Emil Kunz, zobumněicel firmy Kunzez bratrow w Shorjelzu na Berlinskej drózy 30, pschekupz a rada pschekupskeho żuda Pawoł Rauer w Budyschinje a kommerzijski radźicel G. A. Steinbach we Wittgensdorfje pola Kamjenicy. Kamiske żudnistwo w Budyschinje, 12. 4. 26.

Do leżownostneje knihi sa Mały Wjelkow, wjeś, na kopjenje 31 na mjenu pedalowneje fabriki M. Kreuz, towarstwo z wob. ruk. w Małym Wjelkowje, zapisana leżownosćej ma so 26. meje 1926, dopołdnja w 11 hodź. na żudnistwje — w sali 186 — na dyrbjerskje waschnje pschehladowacź. Leżownosć je 20,8 arow wulka a na 8180 hriwnow pohódnoscena. Wopaka khaja wuczinja 9200 hr., k czemuż hischće 90 procentow pschiraźka pschidźe. Leżownosć leži pschi Budyschsko-Rakezanskej statnej drózy. Na nju je samkarska dźěkarnja z pschitwarkom natwarjena.

Kamiske żudnistwo w Budyschinje, 3. haprleje 1926.

Nad samóženjom pschekupza Waltera Gietzela na Zidowje čo. 126 b., jako jenicznym měješelu firmy Wilhelm Marx a Co. w Budyschinje na Hłownym torhoschcu 9, so 12. haprleje dopołdnja w 11 hodź. konkurs wotewri. Sarjadnik konkursa je rěčnik dr. Hentzsche w Budyschinje. Konkursowe żadanja maja so hač do 15. meje 1926 samotrjecź. Termin wo dźerżenju dokalneho abo wo wólbje nowego sarjadnika konkursa 5. meje 1926, dop. w 11 hodź. a k pruhowanju pschisłuschnych żadanjow 9. junija 1926, dop. w 11 hodź. w sali 141 popódźaneho żudnistwa.

Kamiske żudnistwo w Budyschinje.

Konkursowe jednanje nad samóženjom rycześkubłowego najeńka Hanża Mauki w Minakale so z pschihłosowanjom wěricelskeje shromadźiny sastaji, dokelž zadołżena hromada k wudawkam za jednanje pomérnje wulka njeje.

W Budyschinje, 7. haprleje 1926.

Kamiske żudnistwo w Budyschinje.

Sšudnizy so pschehladuje za hotowy pjenjez:

Pjatk, 16. haprleje 1926, dopołdnja w 11 hodź. w Rakezach 4 elektriske motory (2, 3 a 4 konj. zyhn.), kowanski aparat, kuparske khachle, emajl. kupańska wanja, stólzowy klosett, myjna toletta, drasnja, wjertnje, miotowa zentrifuga, motorske koło (Phantom 2 konj. zyhn.), nakhladny butrowak, pianoforte, pschekupski lexikon 7 zwjazkow, něhdże 22 litrow koguaka (skalarska blescha), 10 taflow wólka za salu, manometer z wěstotnym ventilom, butrowa maschina, kuczowy wós, mały kryty wós, nakładny wós. Na kupjenje zmyslseni sędźu so w hoscenzu „K Saskkemu Domej".

Sšudnizki wukonjeć kamiskeho żudnistwa w Budyschinje.

Kamiske wozjewjenje z Kamjenca.

Póndźelu, 19. haprleje 1926, dop. 1/4 9 hodź. zjawne pasbjenje wotrjekjenkeho wubjerka. Dnjowny porjad wuliwja wot 15. haprleje w twarjenju kamiskeho hejtmanstwa.

Rada sa bědnych we Wulkich Nědarjezach a Kamjenzu.

Blischkej hodźinje podawanja rady za bědnych wotmjetej so żoboty, 17. haprleje 1926 a to we Wulkich Nědarjezach dopołdnja w 11 hodź. we hłownej schuli, w Kamjenzu popołdnju w 2 hodź. w barazy mikostneho wuslawa.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Sokołki změja jutře štwórtk wječor we 8 hodź. zwučowanje. Načolnica.

Bukecy. „Serbske nar. towarstwo" zmeje njedźelu, 18. haprl., pop. w 3 hodź. posedźenje. Přednošowař budże knjez telegr. inspektor Kubjenc z Budyšina. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Lichań. Tow. „Zernička" zmeje štwórtk wječor we 8 hodź. spěwanje. Dokelž mamy jara ważne wuradźowanja, njech kóždy wěsće přińdże. Předsydstwo.

Poršicy. Poršiska Jednota Sokoł wuhotuje njedźelu, 18. haprl., pola Handrikez w Poršicach swjedźeń. Swjedźeński porjad: 1. Čłołozwučowańske předstajenja. 2. Spěwy. 3. Dźiwadło. Započatk programa 1/2 8 hodź. Reje hižo wot 1/2 7 hodź. Na tutón swjedźeń přeprošuje Předsydstwo.

Radwoŕ. Jednota Sokoł wotměwa pjatk, 16. 4., wječor we 8 hodź. wurjadnu zhromadźiznu w sali Herbskeje Grychty. Kóždy Sokoł je přitomny. Starši sokolskich dźěći, kaž też druzy přećelja, so wutrobnje přeprošuja. Ważny přednošk ze swětłowobrazami koło wokolo swěta so poskiča. Starosta.

Ralbicy. Jednota Sokoł zmeje přichodnu srjedu zwučowanje.

Ralbicy. „Lilija" wuhotuje njedźelu, 18. 4., wot 1/2 8 hodź. spěwny wječor w Sernjanach a přeprošuje přećelnje na njón.

Rózant. Naše „Tow. kat. młodźeńcow" wuhotuje njedźelu, 25. 4., swój zjawny założeński swjedźeń we Herbskej Grychće w Sernjanach. Na njón so z tutym přeprošuje. — Přichodna pruha njeje srjedu, ale štwórtk z dypkom 8 hodź. Předsydstwo.

Zwjazk Serb. Kat. Dorosta. Pónd'źelu, 8. meje, je wulět do Hajnic a na Mnišonc. Pojédźemy z kołami rano w 7 hodź. z Budyšina. Dalše zhonja sobustawy we swojim towarstwje. Prosy so, zo by so kóždy wobdźělił. — Ratarska wustajeńca w Prazy je srjedź meje. Zajimcy njech so wobroča na sekretariat S. R. D. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolef w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěški: G. Janak w Budyšinje

Hotel „Króna" w Budyšinje

Sobotu, 17. haprleje 1926

ruski wječor

wuwjedźeny wot měšaneho khóra ruskeho stud. towarstwa w Drjezdźanach.

Dirigent: Pawoł ze Šulgin.

Sobuskutkowacy: pianistowy virtuos Dimitri Venoff.

Poskiće budu so

ludowe khóry a reje w narodnej drasce

kaž też přednoški na klavérje

Započatk: **wječor 1/2 8 hodź.**

Kartki předawaju so do předka w **Serbskej knihafni we Budyšinje a hudźb.domje H. Jeremiassa** na Kěžorsk. drózy kaž też do koncerta při wječornej pokładni za **1.50 hr. a 2.50 hr. z dawkom.**

Müllerec konditorija a kofejownja

w Budyšinje :-: na Postowym naměstnje

Rumnosć za popołdnišku kofej

staroznata a rady wopytana

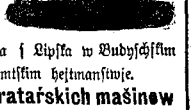
Najlěpše konditorske pjeċiwa

Jurij Hänsel

w Budyšinje

na Łuticnjej haży 34.

Telefon 786.

Płowna pschedawatnja Rud. Sacka z Lipska w Budyschskim hamtskim hejtmanstwje.

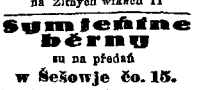

Skład ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

Nawěstki přinjesu wužitk!

Wulki transport **rańšo-pruskich hollandskich plahowanskich**

krowow

je palo mje wot srjedy, 14. t. m. pod najpřihodnišimi wumjenjenjemi tunjo na předań.

R. Richter

wikowafnja z plahowanskim skotom w Kulowje na Torhošću čo. 19. Telefon čo. 59.

Wšě šulske knihi

serbske a němske

dostanjeće najtuńšo

w Serb. knihańi w Budyšinje

w Serbskem Domje.

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, benciu atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na drjewowych wikach čo. 27.

Běłosmahate počehnjenja 27.-hr.

z 2 zychomaj, 4 hłowakami

damasć, pisane cychi, wołm. plachty, trjenja, trjenčka, ruby, serwiety ma jara tunjo

J. Erler, na Zwonk. Lawskej hasy 10 rózk krónprinc. mosta.

Najl. Elderski tučny twarožk

9 puntow = 6 hr. franko

(Dampfkäsefabrik)

Parna twarožkowa fabrika

Rendsburg.

Wołmu k atrykowanju a wuškwanju ručneho dźěła

W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9.

Ruby na blida

zoty, pšikrywy na blida, plachty k wodźewanju łožow a truhlow najnowše přikłady, tunjo

K. Erler, w Budyšinje

na Žitnych wikach 11

Sumjenite běrny

su na předań

w Šešowje čo. 15.

Ratarjo wurězajće sebi moju adresu!!

Přinjesu wšě waše wupłody

na Barlinske wiki

Chcedźe-li wysoke pładziny dosahć, tak płasće mi bźez dźenja. Wróčny porto ma so připołožić.

Else Schulz, Berlin N 54

Zehdenickerstr. 11 II.

Dobry samostatne

pjekańska pomocnik

pyta hnydom abo pozdźišo dźěło.

Poskićenja **na Jana Mikana w Hrodźišću pola Wósporka.**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

S. N. płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,20 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde 6o. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. a w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 87 **Budyšin — štwórtk, 15. haprleje 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Wunošk ludowcho požadanja.

Němšćostatny wólbny wubjerk je pod pśehedźydstwom profesora dr. Wagnera sjawne poteđenje k tśeśenju dośtónźnego wunoška ludowego požadanja w nastupanju wuzwojenjom wótcerkwi wótmětk. Němšćostatny wólbny wubjerk je swěśił, so je žo w němšćim stśe 12 523 939 wobwodow pod ludowe požadanje podpisało.

Licba šapizow wuzwinja w Pruskej 7 553 631, we Bayerskej 750 734, w Sakskej 1 541 066, we Württembergskej 467 835, w Badenskej 500 238, w Durinskej 422 680, w Hessenskej 325 609, w Hamburgu 396 836, w Mecklenburgskej-Śwérinskej 104 987, w Braunschweigskej 112 015, w Oldenburgskej 58 912, w Anhalskej 89 024, w Bremenje 92 544, w Lippe 30 250, w Lübecku 41 615, w Mecklenburgsej-Strelitzskej 14 558, we Waldeku 4905, w Schaumburg-Lippe 10 500.

*

Provinzialny wubjerk porheinskeje zentrumskeje strony, kótryž je žo wutoru w Kólnje sejchał, je žo do drobna te prašenjow rozrumanja z wjeśerjanmi šaberak. Po rozprawje němšćožeńskego sapódłanza Scheltera je žo z wulkej wjeśichinu śkšowaze wobsamknjenje pśijało: **Provinzialny wubjerk porheinskeje zentrumskeje strony skazuje zentrumskeje strony w němšćim žejmje należnje namolwja, so by pśichi pśichodźejazym sakońskim wuprawjenju na powšitkownje ludowe wolkhudnjenje bóle hač dotal dźiwała.**

Němske wojerske organizacije so pječa zjednoca.

„Reichsdienst der deutschen Presse" powě, so žu wjedniźy organizacijow Stahlhelma a Wikinga wuradźenje se wulkomišćitrom Młodoněmšćeho rjada (Jungdo) Mahraunom wo wudźełanju zhromadneho programma měli. Mahraun žebi žada, so bychcej Stahlhelm a Wikingćti swójsk do Młodoněmšćeho rjada spkunyłoj, kótrehoj licba žobustawow je w poślednim cźasu na 60 prozentow woteběraka.

*

W Gdańsku (Danzigu) žu žo póndźelu wulke wustupy němšćich wojerśich organizacijow wotměte. Pśichi demonstrazijach žu mnohe wotpórkanjstwa wojerśich organizacijow wobdźělichu, kótrejž běchu z pruskich regimentow z regimenćiskimi chorhojemi pśichśichte.

Němska z Ruskej jedna.

Londońske „Times" z wulnamneje strony zhonja, so němśke knježerstwo z bolschewikskim knježerśtwom wo tśeśenju jedna, kótrejž je ta to postajene, rusko-němśke Rapollowske tśeśenje z léta 1922 po wuměnjenjach Locarnskego tśeśenja složiś. Pózlednje dny je jendźelske knježerstwo se stronu žwojeho Barlinskego póśłanza a franzowske knježerstwo se strony němšćego póśłanza w Parisu zhonilo, so Němska pśiched wobsamknjenjom tśeśenja z bolschewikskej Ruskej śeji, kótrejž móže žo z pohladom na wobsamknjene tśeśenja jako **„nadadźawešćaze tśeśenje"** mjenowaś. Teź Jtalskej je žo powěsć dała. Wuraźnje žo wusćěhuje, so tole nowe tśeśenje žo na žane waschnje duchej a pitźnikej Locarnskego tśeśenja njepśeciwi. Wo nadrobnišćej formje teho podaźnego rusko-němšćego zbliźenja njeda žo ničo žwěśiś. Pa pózledních zdźělenjach ruskeho ludowego komunikara za zwonkowne należnosće Cźicźerina je samór ruskeje politiki jaśny: wón w tym wobśeji, **so žo europ'ska fronta pśeciwo jendźelskemu a amerikanskemu nadknježśtwu wutwori.**

Dr. Wirth w Ruskej.

Nětkuśi němski kanzler dr. Wirth je jako pśedsyda dohladowaćskeje rady němšćeho Mologaćskeho akciowego towarśtwa za drjewowu industriju do Pětrohroda pśišćeł, so by wo rozśerśenju němśkich śeźowych konześijow jednał.

Zwada w sakskej sozialdemokratiji.

W pośedźenju 12. haprleje je žo rozśerśene wokrejzne pśichedźydstwo sozialdemokratiskeje strony w rańšej Sakskej pśicerźiło sapódłanzam sozialdemokratiskeje žejmoweje frakcije śtajiło, kótrejž žu žo wobsamknjenjam stronineje organizacije śtajnje śpeźowali. Po namjeźe Drjezdźańskeje stupiny 5 žo wobsamknu, w rańšej Sakskej bydłazuch sapódłanzow Karla Bethku, Ewu Büttnerowu, Ernsta Caśana, Gustava Göldnera, Oskara Günthera, Otu Kühne, Maga Heldta, Hermanna Müllera, Otu Schenbora, Ernsta Wólkela, Maga Winklera, Roberta Wirtha a Langhorsta na

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.
Najš. a najtuńša kupowańa wobućow. Póduwaśanje spěšnje a tunjo

podkłaźu 28. paragrafa 1. wotdźělenja wustawkow, se sozialdemokratiskeje strony wusamknyć.

Powołański sud Wordca wuwinował.

Rudolstadśi šawniśi sud je loni gmejnskego pśichedśiśerja Worcha w Langenwiesena w Durinskej k khłostanki na jene léto sašudźił. Worcha winowachu, so je w cźašu, hdyž wójeske organizacije pśiched Hitlerowym puczom po Durinskej cźahachu, nětkotrych studentow sašał. So by jich pśichi pśeśiwnjenju nuśował rěčeł, be pječa z gummijowym klumpachom nad nimi machał a z tym swóju sastojnu polnomóc pśekrocźił. Monarchistiśny šuplźeny šudnik bě jenož wuprajenjam studentow pśaceźu dał a wobswědcźenje polizistow jako wěry njehódne njewobchódźował. Worch je žo pśeceźiwo šurowemu wuźudźej i wušpěchom powołał, so žu **jeho** wuwinowali a khłosty statneje kašty napołožili. Wuwinowanje je žo dla njedožahajcych dopokasmow stało.

Bolšewikska spionaža w Pólskej.

Pólska ma z Ruskej najdźeśicu njeju a tohodla je teź kommunistiśnej spionaži a agitaziji najbóle wustajena. Politiska policija we Wilnom a Warśawje je daloko rozśerjenu spionažnu organizaziju wotkryła, kótraž w źiśoje ruskeho bolschewikskeho knježerśtwa śiśejsche. Ssobustawny organizazije žu z wojerśkeho archiwa tajne wojerśke dokumenty kradnyli. W świźu z tutej naležnosću žu we Wilnom a Warśawje wjele ludźi sajeli.

Česko-pólske zhromadne dźełanje.

Wopytej pólśkeho śwonkowneho ministra hrabje Alexandra Skśynśkeho pólśke nowiny wobśěrne sawodne natawki wěnuja, w kótrychž žo na powšitkownu wažnosć wopyta Skśynśkeho w Prahy a na nutrnosć pokazuje, so dyrbitaj wobaj bratrowskaj ludaj hromadźe dźełaś.

We „Warśawskawjanym" hłownym redaktor Stroński praji, so žo stawiznika wěrnosć potwjerdźa, so dyrbja Pólacy, Cźeśa a Skowacy pśeceźiwo němšćemu cźišćerjej k ranju *muśi pśichi muju wojowaś, so bychu jemu z wušpěchom na pśeceźo stupali.* Stawizny dopokasuja, so žu Pólacy a Cźeśa śtyri byli, kaž dołho so mjes sobu podpjerachu, so pak žo jich traje sahubichu, hdyž bo dźělichu a na šamtnu nuku wožuł swójich ludow wobdźachu. Po telko najbohnjenjow wyšchaj žo wobaj ludaj njehódnaj noweje šwobody wopokasakoj, hdy wyšchaj na wulke wuczby stawiznow sabyłoj a hdy bychcej do starych bludow šapadnoś. W tśiśtym padze je nusne, so pśeceźiwo Němšćej wojnuju wobaj ludaj hromadźe dźetaj. Němšći cźišćerjej je drje po wójnje trochu popuśćeli, tola won hišće je njeje pśechestał. Versailleske a St. Germainske mérowe tśeśenje śej wobaj ludaj šało k šebi zbliźeś. Dalše zbliźenje je žo w lěće 1920 stało a je žo tehdy je strony tehdomnišćeho pólśkeho śwonkowneho ministra śpěchowało. Pód dr. Beneśchom je ko politiśke dorozumjenje dospko a dźenja pśichi wobpyce Sśchynśkeho žo hižo wérne hłuboke pśiwjeśelstwo jewi, kótrejž je žo bjžo z wušćim hromadnym śtukkowanjom na Locarnskich a Genśkich wulkich dnjach wuprudnowało. Cźešćokłowakojo a Pólacy žu žebi wědomi, so je cźich wobšud śjednoćeny a so dyrbja we pśichodźe we tśeśich praśenjach hromadźe hić.

Nowa kriša w južnošłowjanskim knježerśtwje žo śtónźija.

Wobkhadne ministerstwo, z Miletićowym wróćozstupjenjom wuprašśonje, je žo z dotalnym ministrom rataršinom dr. Maźu Jowanowiśom wobhadźiło. Wón ratarśke ministerstwo nałwilnje dale wobkhowa. Sa finanzneho ministra je kral prjedawšcheho justizneho ministra Minka Pericza pomjenował.

Mussolinowa jězba do Afriki.

Mussolinowa jězba do Afriki a jeho dźiwanje šudźaze wuprajenje, **so je knježerśtwo morjo rowśe bylo a so budźe šało rowśe,** je w Franzowskej **powšitkownu njemér šbudźiło.** Wulke Parišśke nowiny mója hubjeny šacźišćeć, kótryž je Mussolinowa rěć šawostaiła, kedma potajicź. „Matin" pśichpowěda, so dyrbi bliźše dny nadrobne pśeprašenje italiskich šamérow w knježerśtwskim morju wošewieć. Snaty wožebity dopiśowaŕ tutych nowin, Jules Sauerwein, žo w Romje z tym sabera, měru dawajcych ludźi žo wuwoprašcheć, so by we Mussolinowych wotpohładach rošćaśnjenje dośtał. Kaž „Matin" hižo pśichipowěda, wón wšo dopokaže, so Mussolinowe plany na žane waschnje Franzowskej je strachom njehroża.

W „Figaru" je žo nastawł wojśewik, w kótrymž w tym šamtnym tmuśe rěka, so Franzowśka ninja najmjeńšcheje pśichtcźiny, žo dla Mussolinoweje dźiwanje šudźaze rěcze do njeméra dacź, „Figaro" méni, **so Jtalśkej njebudźe możno, nětcźišchu runowahu w knježerśtwskim morju na nětkajke waschnje pśichwjeśeć, pśichetož Jendźelska to ženje njedowoli.** Pódła teho ma Jtalśka dość śkadnosće, z roświśom žwojich wikowańskich śwójatow se šamótśkimi krajemi pśichebyłk žwojeho wobydlerśtwa do dalokich krajow pśichwjeśeć. W polnóžnej Jtalśkej njeje ani trěbnych žywinow ani praktiskich hospodarśtich možnosćow, so mohła žo Jtalśka na pśichiprawne waschnje wupśichśtrěć. Tutych pśicźinow dla, „Figaro" pišche, njemóža žo Mussolinowe głowa jako **hnutne** śhrošumieć, a jeho **wuprajenje:** „Jtalśkeje pśichihod leži na wodźe" **žnadź** wjazy njewośjnami, dyžli parola, kótraž w Franzowskej žaneho njeměra njenacźini. **Spodźiwne** jenož je, so dyrbja, hdyž žo je wšchem tak ma, Parišśke nowiny njedźiwajcy teho z dołhimi nastawkami hakle „njestrachnosćej" italiskich planow dopokasacź.

*

Teź w belgiskich wobhonitych kruhach žu ménjenja, so ma žo Mussolinowa jésna do Tripolitanskeje jako hroženje pśeceźiwo Turkowskej, žnadź jako mobilisazija wójnskeho łódźstwa k pśechdźejazemu nadpadej wobhladacź. We wśchelakich europiskich šwonkownych ministerstwach žu wo wójnskich pśichśotach Jtalśkeje pśeceźiwo Turkowskej šhonili. Jtalśka pječa Ssmyrnu nadpadnje, mjes tym so žo grichiśke wójśko jdobnu do turkowskeje Thrazijskeje nawali.

Turkoju žu žo nabojeli

S Konstantinopla žu jendźelśke nowiny powěsć dostale, so je žo turkowske nowinarstwo z Mussolinowym puczowanjom da italiskich wotpohładow w Małej Asiśkej do hrošy dało. Turkowske nowiny na to pokasuja, so Jtalśka wojerśke pśichihoty cźini.

Jendźelske turkowśke jednanje wo Mossulskej mjeśy

„Daily News" z Konstantinopla powědźa: Jendźelski póśłanz žo bliźšeho pjatk do Angory poda, so by wo Mośulskej mjeśy dale jednał. *Turkoju ménja, so póśłanz nowe* namjeły pśichinjeże, kótrez budźa žo pśichijeć hodźiś.

Wuhlady na měr w Marokkowskej.

Sastupjeć Parišśkeho „Temp'a" je z generalom Simonom, kótryž je wutoru popoldnju do Marseilla pśišćeł, a na cźele franzowskich mérowych wotpórkanzow śteji, rozrěcźenje měł. S generalowych roskładnjotow njedy žo źiśdowaze žadyn wuśěhnu. Abd-el-Krim je z wjelikim jenehom z połnóžnych riśkich śplahow. Wón njeje z jenicźkim wjednikom. Njebudźe z Abd-el-Krimom, teź niš z jenym śplahom jednacź, ale ze sastupjerjemi wšchitkich śplahow, kótrejž žu k nam pśichśicke. Njeńdźe wo jednanja, kótrez žo we mjenje Schpanišćeje abo Franzowskeje wjedu, ale wo jednanje knježerśtwa marokkowskeho sultana, kótrehoj sastupjerjo žo nam na mjeśtnje žamym pśichśamknu. Jenož marokkowske knježerśtwo z pomozu protektoratskeju mozow Franzowskeje a Schpanskeje móže měr cźinicź.

Na praśchenjo, kak žo śmérowanje pśchewjedźe, general Simon wotmolwi, so wobnowjenje hospodarskeho žiwjenja riśkich źěźi wjele prjedy podujże, dyžli nékajke druhe napraviny.

Położenje w Chinje.

Komunistiśke wójśko je póndźelu pječa wójśka generala Liźinglina, jenehoż Cźangtśolinowego generala, póndźelu pśiśes Fengtat wróćo śehnało. Mjes Wupeifuom a komunistiśkim wójśkom je žo pječa połne dorozumjenje dospiło. Sśylne Wupeifuowe wójśkowe wotdźělenja žu do pśichednidśa Promacźanga sacźahnyłe.

Cźangtśolinowy general Liźinglin je žrjedu do japanskeho póśłanśtwa cźekny. Jeho winuja, so je tajuje se kommunistami pśeceźiwo Cźangtśolinej dźiwał.

Cjangkjsolin chce bolschewikiswo w Chinje wukorjenić.

Po powěsći ſ Mukdena je Cjangkjsolin rjekł, ſo wón jenoż tohodla wójnu wjedźe, ſo by bolschewikiſtwo w Chinje wukorjenił. Tónle samér dospěwſchi ſo wón hnydom do ſwojeho kraja k polnuzy wot chineſkeje murje wróći. Pſchi- ſchenje, ſchtó budźe ſ preſidentom w Chinje, jeho njeſejimuje. Wón je pſcheſwědčeny, ſo ſebi ſlawne ſkónčenje pſcheje, ſo by preſident muż tajerdeje wole był.

Strašne wustupy Ku-klux-klana w Americy.

We wſchelakich ſtronach Sjednoczenych ſtatow połnocneje Ameriki je ſo tajny ſwjaſk załoſchdźił, kotryż ſo Ku-klux-klan mjenuje. Pſchi nětčiſchich gmejniſkich wólbach je w nětkotrych wjeczornych ſtatach mjes Ku-klux-klanom a policiju k wojowanju docho, pſchi kotrymż ſu ſo tſělby wužiłe. Na městu Herrin w Illinojſkim ſtatu, hdźež ſo njemócy ſapocžachu, je ſo wobſtrělenjeńſki ſtaw położił. W Herrinje ſu ſchěſć wozłobow, mjes nimi tſjoch policajſkich ſaſtojnikow, mórili. Wjele ludźi je ſo ſraniło. Wojowanje w nozy ſwjedri, dokelž ſo wobydlerjo pſcheſiłnu ſatrofchazym wu- ſtupam Ku-klux-klana wobarachu. Jeho zobuſtawy dyrbiachu zoſtacz a ſo na to we wulkej automobilowej kólni ſa- rachžiu, hdźež mějachu wſchelake maſchinſke a druhe tſělby k ruce. Wot tam dźiwju tſělenju pcheczelerjo wobdźerjanu ſabocžachu. Nadpadnjene wobydlerſtwo ſo tchórnuje wo- brońi a ſo do wobſtrělenjow ſrjadowa. S pſchipomnjanjom policije nadděli pſcheczěwo Ku-klux-klanej ſpytachu. Tola tón nadděharjow wotrasi. Na to ſo ſa zyku ſtronu wobſtrělenjeńſti ſtaw pchipowědźi.

W Chicago je ſo tehorunja cžežko wojowało. Organi- ſowane bandy wjelkake ſtrony města traſchachu. Pſchijěd- dźechu ſ automobilemi pjched wuſwolčenje, ſ tſělbami a revolwrami wuſwolerjow a wólbnych ſaſtojnikow ſatra- ſchachu, wólbne ſudobja rubichu, a hdyž jim wobarachu, do pſcheczěwnikow tſělachu. Wjele wobydlerjow je ſo ſraniło, a wólbni ſaſtojnizy ſu ſo ſdźěła jako jeczi wotwjedli. Też ſ druhich městow ſrjedźnjych wjeczornych ſtatow powěſče wo wojowanju pſchikhodźeja.

Poroki w amerikanſkim ſenatu pſcheczěwo Muſſolinej.

W ſenatowej debatze wo ſrjadowanju italſkeho mi- ſkeho dołha wuradźowachu. Pſchi tym Mac Kellar, demokra- tiſki ſenator ſ Tenaſſee Muſſolina despota a najnjebſche- njeſbože mjenowaſche, kotrež je italſki lud wot leſtſtokow pode chło. Republikanſki ſenator ſ Pennſylwanſkeje, Reed, pſched tajkimi ſtrowami warnowaſche, dokelž bychu ſo jako njepſcheczelnoſcej pſcheczěwo Italſkej ſrosumile.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Štwórtk, 15. jutrownika.
Anastazija, martrarja.

† 1740 Abraham Brancl, woprawdźity patriarch, w ſtarobje 84 lět jako farař we Sunowje pola Bjeſ- načec, nan 19 dźěći. W Sunowje běše z wuwzaćom jednoho, wšitkich hoſpodarjow pohrjebał, kotrychž bě tam při ſwojim pſičehnjenju namakał. Wón běše ſyn Budyſtečanſkeho Michała Brancla a ſo na farje w Kózlach pola Nizkeje 19. novembra 1656 na- rodźił. Cyły ſwobodny čas ſwojeho dołheho žiwje- nja je wón ſtudowanju ſerbſkeje a druhich ſłowjan- ſkich rěčow, ſerbſkich ſtawiznow a ſpiſow poſwje- ćił. Je hobrſke wědomoſtne zběrki zawoſtajił, kiž ſu dźensa drohotne wobſedźeńſtwa knihownjow we Zitawje a Zhorjelcu a ſo wot wučenych naſcheho časa wučerpaja. — Je też rukopis cyłeje biblije a ruko- pis delnjoſerbſkeho ſłownika zawoſtajił, kiž pak ſtej ſo zhubiłej. W čiſću pak je wuſoł pręni ſłow- nik ſerbſkeje rěče pod napiſmom „de originibus lin- guae ſorabicae“ t. j. wo započatkach ſerbſkeje rěče a druhe ſpiſy. — Wón je pręni pſirunowaoy ſło- wjańſki rěčespytnik! —

Přiſłowo praji: Na krnwatſkich kholowčkach krawſki hóle wuknje.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera rano bě wyſchina nad zyłej Europu. Jenoż nad ſrjedźoſewiſtim morjom a pola kupy Island nadeńdźechu ſo niżiny. Niżiny, w połnocy ni- mo cžahaje, móhli po někotrych dnjach naſche wjedro po měnjenju wjedrańſkich wohroſnyć. Natać wſchak ho deſchčik ſaſo nuſnje trjebać. — Jutſije pjatk ſtłónčko 5,04 hodźin ſtkadźa a ſo 6,57 hodźin ſkowa. Mjezačk ſtadźa dop. 7.33 hodźin a ſo do połnocy 11,39 hodźin ſkowa. — Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer +4%, thermometer wo dnjo +21. Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 741,, hygrometer —2%, thermometer w nozy +9.

— **Sjawna dźiwowa ſaradźerńa w Budyſchinje.** Kónc měrza je ſo liczba dóſtawarjow podyjerjy po ſdačju ſni- ſika, dokelž ſu wſchelaczy ke krótkemu dźělu pyſchełchli. 1. hapriejc wuczińjeńſche 3000. S nich bě 1673 (1321 muzyſkich a 352 žónſkich) ſ města Budyſchina a 1327 (1162 muzyſkich a 165 žónſkich) ſe wjeſow. Liczba tych, kotiż bźelo pytaja, pak ſo njeje ſniżiła, hačrunjež ſu wſchelaczy dźelo dóſtali. Sa rataſtwo ſo dla ſapocžatych nałetnich dźěłow woſtejje njeczenjene dźěłaiſke mozy pytaja. Pobrachuja wo- ſtejje žónſke mozy.

— **Krajne ſaſtwo** w Budyſchinje pſchi Klinzowej dróży wobſteji tele dny 25 lět. Pręnje tchbomniſche twarjenje wobſhadźicho 15. hapriejc 1901 ſe 100 tyſoſtaſami, ko- tſiż dyrbjachu wuſkit wobdawaſku murju ſobu twarjeć ponchać. W wěcze 1904 hakle ſo ſaſtwo połnje wobſhadźi.

— **Wozowiniſkej automobilaj** ſtaj ſrjedu wjeczor wo- koło 7 hodź. na rózku Wettinſkeje a Karolineje dróhi do ſo ſraſwoj. Jedyn wóz je ſo tłětro wobſchkodźił. Wo- ſtejby do ſchkody njepſchiňožechu. Zadyn wjednik ſo nje- może winowaćz, ſo njeje wobſhadowe pſcheđpiſma wobſe- kedźował.

*

S **Woſtaſcherz.** W naſchej łubojnje ležanej wjeſy dyże- ja pod Mniſchońſkej horu wodyjchnjeńſki dom ſ kupjelemi natwarić. Po rjenje pſchiprawjenych, pomału poſtnjowa- wazych puczach może ſo ſ ſoſtej prózu do hajuſkowje abo na hórſti hoſpćenz dóſcz. S kwarjenjom bórſy ſapocznu.

S **Barta.** Njedźelu popołdnju wótmě Rakołdźańſka ho- ſpodarſka banka w Sendźiż hoſpeńſu w Rakołdach ſwoju porjadnu generalnu ſhromadźiznu.

S **Łupoje.** Kaž w nawječſchtu w dźenſnjiſchem cžiſle cžitanu, je tudomny pjekarſki miſchtr Geißler ſwoju pje- karnju ſwojemu pſchichodnemu ſynej Marſchałkej na ſche- najeczje pſchewoſtajił.

Se **Schejchowa.** Sſrjedu, 7. hapriejc „Serbſke No- winy“ piſachu, ſo je ſo w naſchej wſy w jutrownej nozy ſtary dub pſchi ſnjeżem dworje wupałił. Mětko je żan- darm japałerjow wuſlědźił. Sću ſedmijo. Zehławu (Zünd- ſchnur) je burſki ſyn ſapalił, kiž je ratałſki ſchuſu wopytał.

S **Njebjeleżij.** Pſchichodnu njedźelu 18. hapriejc wje- cžor ½7 hodź. woſtajeńcži tudomna dobrowólna wohnjowa wobora we wjeſnem hoſpeńſu ſwój 15. ſałožeńſki ſwjeże- dźeń ſ dźiwadłom a rejemi. (Hicj dźeńſa nawěſchch.)

S **Marijnce Hwěždy.** Wutoru ſta ſo w Sſmjeckje- zach njeſbože ſ motoriſkim kolom. Jako chajiſche ſo motoriſti kołeſaſ do kupjelow ſawinjeć, wón a jeho pſchewodźeć ſ kolom padnyſchtaj. Na ſłoże runje ſ wutkim ſpěchom njeđźěſche, hewak mohło ſo wjelſche njeſboże ſtacź. Kołe ſo ſ łopka wobſchkodźi. Jěſdynaz ſo niczo njeſta.

S **Kamjenicy.** W Dźiwnlingez ſtałe w Ježowje ſu tón tydźeń hobrſti kamjeń wottſełili. Wón drje je najwjetſchi ſe wſchěch, kotreż ſu ſo wjeſe lět w naſchej wokolinje ſtełałe. Kamjeń wopſchija nětkje 100 kubikiſtich metrow, je 12 metrow dołhi, 4 metry wyſoki a 4 metry ſchěrokł.

S **Kulowa.** Też pola naſ lětſa wojazy dźěći do ſchule ſaſtupi hač ſaſtdźene léto. Saſtdźenu pondźelu 88 ma- łych hólczkow a hólczkow ſ pręnjemu raſej w ſchuli po- bu. Dokelž je jich tełko, dyrója ſo do dweju rjadowanjow dźělicź, kotrejż hač na dalſche wuczerjeż Wels a Jung nawjedujetaj.

S **Wojerez.** S pſchileżnoſcju nětuſkoſtalneho ſtrowe- neho tydźenja njedźelu 18. hapriejc, powołanju ½3 hodź. wſchitke měſchczańſke ſporiſke towarſtwa a kluby po měſ- czańſkich dróhach pocžahnu. Sſrjedu 21. hapriejc, na- měſe ſo w „Eſſelenni“ piſany wjeczor. Pſchiſtup je zy darmo. Tak ſo wjele wopyta wocžakuje. Kóżdy ſporiſa- cžłowjek a kóżdy pſchecžel ſporta je winowaty, ſo ſo na woběmaj ſrjadowanjomaj wobdźěli.

S **Mužakowa.** Wokolo jutrow ſo w blíſkim Pſchibu- ſu tale wěſ poda: Cžichi pjatk dojdźe 22-łětna dźowka jeneho žiwnoſcerja ſ Jeſſendorfa do Pſchibuja. Domach praji, ſo chce k ſchwalczi dojeć. Holca pak, kiž pjched wašom ſtejeſche, wopyta ſchewſkeho miſchtra Schołta w Pſchibuſu. Tónle ſchewz, nětkje 36-łětny wudowz, wu- konjeſche je ſwojim 30-łětnym ſynom — wuczenym dźi- karjom zigarow — praktiſe runarja a měſeſche mjes wjeſ- nym wobydleſtwom wjele pſcheczelow. Wobſedże ſonu a holzy wjele do njeho dźerżachu. Cžichi pjatk dyrbjeſche nětk ſa njeho połnudny dźeń być, jeho „patientka“ jemu pſchi runarju wumrěć. Schołta mjeſeſche hłowu połnu a ſawoła dweju Pſchibuſkeju lěkarjow. Lěkarjej namakaſchi- ſej holzu zyle wuſſłkanu. Bórſy na to polizija ſchcowza a ſynna ſaja, dokelž běchtaj ſo pſcheczěwo naſtawazemu ži- wjenju pſcheſchłoj. Polizija namaka też liſcžinu, do ka- trejež běchu ſapiſane mjena 134 (!!!) wobſedow, ſ wjeſcha ſonow a holzow ſ měſtačka a wokolinu, kotreż ſo kóżdy krótk ſa 50 abo 100 hr. Schołeje „lěkowacz“ dachu. Kaž ſo powěda, ſtej hižo raz dwě żonje na ſcžěhnuki Schołtowe- ho lěkowanja wumrěłej. Nawożenju ſemrěłeje holzy ſu nětk też ſajeli, dokelž je holzu nawabił, ſo by k Schołeje ſchła.

*

Mjes ſkotom łubla w Nowem Lubołuju, wobſhedźerja Borna we Woleſchnizy a łublerja Fiſchera w Hornich Brußach je połkroma wudyrił.

„Ruski wječor“ w Budyšinje.

Zyle wobſebity a wobſebje ſa naſ Sserbow jara ſajima- wy hudźbny a rejwański wjeczor poſtkiczje ſo pſchichodnu ſobotu w Budyſchinje w „Króni“ (hlej nawěſchtki a pla- katy). Wotmětwa ho tam „Ruſki wjeczor“, kotryż wuwjedźe měſchany khor ruſkich ſtudentow w Drježdżanach. Spěwaja w ruſkej rěči a ruſkej narodnej draſce ludowe khory a pſchedwjedu ruſke narodne reje. Też kłavérne pſchednoſchki klavérneho virtuoſy Dimitrija Nenowa wobſahuje tutón zyle wurjadny program.

My Sserbjo ſmy Sſkowjenjo kaž Rußojo, ſmoj bra- trowſkaj ludaj. To ſpóſnajeſch w tom, ſo je ruſka rěcź zyle podobna ſerbſkej tak, ſo nješchtožkuliż roſumiſch, hdyż ſej ruſki njemohł a ruſki ženje njeſkyſchał. Pſches ruſkich wójniſkich jatych je někotryżkuliż ſerbſki bur ſo ſam ſpóſnał. Ruſki lud jako tajki je wuwołany, ſo móże duſchnje ſpěwać a rejiwać. Je jón ruſka rěcź, najkraſniſcha na ſwěrće, ſamu kraſna melodija. A ruſſy ſpěwarjo a rejiwarjo a rejiwarki ſu ſobu najſkaſniſche na ſwěrće.

Mjenowany khor Drježdżańſkich ruſkich ſtudentow je wſchudże pjched nėmiſkimi poſtkucharjemi ſ najpoſetſchim wu- ſpěchom wuſtupował. „Dresdner Volkszeitung“ je kritiſiuje takle: „Żelezna diſzyplina jda ſo pola ruſkich ſpěwarjow nětčiſo ſamo ſo roſumiſaje dyrj. Pjchetoż kaž Donſzy Koſa- kojo, tak też ſtudentiſzy ſpěwarjo reaguja na najmjenſche po- kiwy, ſ cžimż ſu wobſebje kraſne wotſcežinjenje ſmóžnjuje.“ A Dresdner Nachrichten: „Zyły ſwět zuſpch tajnopołnych hudźbnych kraſnoſczow woteſwrja nam tute khory, kotrychż myſtiſke ſynkowe kuſło je tak wuſke —“ Sa naſ Sserbow tuta hudźba njebudże tak zuſa, kaž ſa Němcow, ale ſłowjań wěſcze hłubſche pſchibuhnoſcze ſ naſchej ſerbſko-ſłowjanſkej. Na kóżdy pad ma naſcha naſchi ſerbzy ſpěwarjo a dirigen- tojo jara wjele naiwuknjcz wot naſchich ſłowjanſkich ruſkich bratrow. Schtóż je Sserbow, tij maja nėkaje roſumnjenje ſa hudźbu a ſpěw, nėkaż móże, njech tola tutu wobſebitu ſkładnoſcz njeſfomdźi. Budźemy na tutom wjeczoru zyle wěſcze ſo cžuez każ doma, dokelž budźemy w prawym ſłowjańſkim duchu a powětru. **

Khodojty.

Přenjotny roman wot Iljana.

21] (Pokračowanje.)

Jurij woſta nėſchto pſches hodźinku pſchi kuježiſej wje- cžerzi a potom ſo wotſtali, prajo, ſo ma ſa jutſiſche cžinicz pſchichoty k pytanju natčeleneje dźiwiny. Wón bě wjeſołny, ſo je ſo hońtwa derje poradźiła, ja njepomérne picže nje- měſeſche žaneho ſajima a nad njeſchwarnymi rěczemi knje- ſkowu žadneho ſpodobanja; khwataſche radſcho domoj, dokelž tam kěſeſche jenu, kaž ſebi myſleſche, cžiſche ſboże. Krysta ſedźeſche po cžinje a hdyż woheń ſadžeła a ſtwězu ſaſwjeżi, widźeſche, ſo mějeſche woina wupłakanej wocži. Wón rjekn: „Luba Krysta, ſtym dźenſa tak wjeſoły, ſo je wſcho derje wotběžało, ale ty mi wſchitku radoſcz kaſyſch, hdyż tebje tak ſrudnu a ſaſo wupłakanu widźu. Praj mi tola ſónu, ſchto tebje cžeſni? Wjeſelmaj ſo tola, ſo namaj Bóh luby Knjes wobradźi potomſtwo, kiż budźe naju radoſcz w mło- doſcži a naju ſejera w ſtarobje!“

Pſchi tuttych ſłowach wupraſnychu Krysceje ſtyły a kulachu ſo po liczkomaj a jeje płacz bywaſche pjchego ſtyłniſchi a pſchcheſche ſ tajkej bolaſcu a tak żełuwje, ſo ſebi Jurij żaneje radu njeſwědźeſche. Wón ju pokojeſche ſ łubożcžiwymi ſłowami, majkaſche jeju ruczku, wſa jeje hłowczku do ſwo- jich rukow a foſchcheſche ju nėżnje. Krysta ſo jemu wutorhnu, padny na kolenje, bijeſche ſ hłowu wo ſenju a wołaſche: „Prjecz wote mnje. Njedóſtkaj ſo mje wjaży; ja njejšym tebo hódna, ja ſym mandżelſſwołamarka; płód, kotryż no- ſchu, je Erichowy.“

Jurij bě kaž pohłuſchemy, wón njeſwědźeſche wjazy, hač je to wopraſwdże wérno, ſchtóż wón ſłyſchi abo dźije ſo je- mu. Wón pſchimmy ſo ſa hłowu, wón cžuješche, kak jemu ſwerb do hłowy ſtupa, pola wutroby cžuješche wulku bolaſcz, każ by jeho nėchtó ſ nożom ſtłół, wón poczа wėdomje ſhubo- wacź, nadobo pak ſo jedna żiłka w nożu puknу a nóż ſyłnje ſe ſwojeje ſtwy. Wón ſtejeſche ſ wočinjenej hubu a ſ wočinjenymi wočomaj a ſłuchaſche, ale ničo njeſłyſchaſche. Jeho ſłuch bě ſo ſ ſwojeho wnutrnego ſwěta ſaſo- ſadźił a wón njeſłyſchaſche nėchto druheho hač ſwoje ſwłaſne ſrudne myſle. Wón ſtejeſche ſ wočinjenymi wočomaj a ſłuchaſche, ale ničo njeſłyſchaſche. Jeho ſłuch bě ſo ſ ſwojeho wnutrnego ſwěta ſaſo- ſadźił a wón njeſłyſchaſche nėchto druheho hač ſwoje ſwłaſne ſrudne myſle. Wón ſtejeſche ſ wočinjenymi wočomaj a ſłuchaſche, ale ničo njeſłyſchaſche. Jeho ſłuch bě ſo ſ ſwojeho wnutrnego ſwěta ſaſo- ſadźił a wón njeſłyſchaſche nėchto druheho hač ſwoje ſwłaſne ſrudne myſle.

Krej bježeſche do wočinjeneje hubу a to pſchi- wjedże jeho ſaſo k wědomju ale njeſwědźeſche hiſchcze, hdyż ho ſe ſymnej wodu mujeſche, ſchto je ſo wopraſwdże ſtało. Hdyż bě krej wupłuwał, ho do połnje wumył a nėtko Krysta na ſemi leżo jikotaju wuhłada, ſo depomni na ſkowa, kotreż bě ſaſłyſchał. Wón ſbehny Krysta, denjeſe ju do brunje ſtwy a połoži ju do loża. Sſamu pak ſo ſwobleka, wopuſcži cžiſty a dźiſche wen do lėża. Tu bhndźeſche wokolo, njeměđźeſche pranje, hdeż thodźi, mužke cžiwilowachu jeho, tu nabodo ſaſtyczka hłóſ: „Jurjo, ſchto tu cžiniſch?“ Bė to hłóſ Liſchkowy, kiž ſ korcžmy domoj dźeſche.

Jurij padny Liſchzy na wutrobu a poczа ſrudnje płacź a jikaſche: „Luby Liſchka, ſtym najnjeſbożowniſchi cžłowjek na ſwěrće, mi nichtó žiwy pomhacź njemóże!“

Liſchka ho ſtróži a rjekn: „Jurjo, praj, ſchto je ſo ſtało, trjebaſch traſch wjeneſeſ? Sſy ſo ſabył a Knjeſowe pje- njeſy pſcheſchiwił? Ja ſym ſebi nėſchto nałutował, wſchit- ko, ſchtoż mam, cži rad dam.“

„Ach, Liſchka, hdy bych jenoż pjenjes potrjebował, nė, hórſche je ſo ſtało, jenże njebudu ſo wjazy ſwojeho žiwjenja wjeſelicź. Erich je moju żonu ſawjedł.“

„Cžert a hela! Moje cžiſte mje njeje, każ żenje, też tón krótk ſjebako. Njechach wěrzicź a hlej, je ſo ſtało. Hubola ma pranje, tucži knjeſkoju ſu rubjeżnizy a mordarjo, jim ſłuſcha ſmjerć a pokleje! Ale Bóh je ſprawny, jich hrėchi wołaju do njebjeſ, wón ſniczi jich rubjeżne hnėła a ſnich njeſwoſtanje kamjeń na kamjenju, a pſchi jich ſóſeji wosnjeſe wětr do wſchitkich kónzow ſwėta. Jurjo, moj łubу hólcže, ſmėrnuj ſo! Schtó wė, cžohodła je tuto horjo na tebje pſchiſchło! Myſlu, ſo je Krysta njeſwinowata a ſo je jeje łubosc ſ tebi żenje njeje wuhaſka. Njechach wěrzicź do thodźitow, ale wone ſu. Erich ſtoji ſawjeſce ſ cžertom we ſłojaſku a mózno też ſ tutej thodźitu Julkju. Jenoż ſ kuſtarſkimi rėdkami je mózno było, Khryſtu wopoſicź a jeje żónſku cžeſcź jej rubicź. Cžekło je tajke brėmjo njeſeſ, ale łubу ſ mużom a njeſ ſo ſmużiczeſ!“

Jurij ſtłóczi Liſchzy dżakownje ruku a mjeleżiſty dżeſchtaj domoj a njepraječhtaj ani ſłowicžka wjazy. Doma namaka Krystu hiſchcze płacžo na łoju leżo. Wona ſtany, padny pjched nim na kolenje a rjekn ſrudnje: „Njechaм ſo lėpſcha cžiniczi hač ſym. Bėch pſchedowėrliwa. Poſticži mi wino a ſym pika, je deje mi nacžinik a tak je ſo ſtało. Cžiſt ſo mnu. ſchło dżeſche. Proſchu jenoż wo jedne, wodaj mi, je-li mójeſch, łubowaka ſym tebje pſchez a też nėtkle, toho- dła ſym tekło cžerpika a cžerpim. Hdyż mje wuczerſch ſ do- mu, njeſwėm, hdże pójdu.“

Jurjej kulachu ſo ſłyſy ſ wocžow a rjekny: „Widźiſch, kak ſym tebje łubował. Nėtkle woſtanjeſch pola mje. Schto ſo poſdźiſcho ſtanje, njeſwėm. Stań a dźi ſpacz.“

Krysta wokoſchi Jurjej ruku a dźeſche do komorki, Jurij pak woſta zyku nóż ſebjo na ſtółczku.

Rano ſahe thwataſche ſ Liſchzy a prajі, hdże maja ſo honjerjo ſhromadźicź, ſo bychu natčelenu dźiwinu pytali a kak maja ju pytacź. Powołdnjuh hakle pſchińdże honjerjam a rjekny Liſchzy, ſo maja hač do hnėrkow pytacź a dźiwinu w hrodże wotedacź. Wón ſam chce domoj hicź, tohodła njech Liſchka wſchitko wobſtara.

Hdyż Jurij blíſko k hajuſkowni pſchińdże, wuhłada Kry- ſu ſ khėże bjeżeć. Wón ſawoła: „Krysta!“ Wona pak cžiniſche, każ njeby jeho ſłyſchała a bėżeſche dale do lėża. Tu ſtupi ſ khėże Erich. Jurij hrabny ſwój hajiſki nóż a wali ſo na Ericha. Erich pak, wuſchinny wojowar, ſtuny Jurja tak do ruki, je Jurjowa ruka ſwinу a nóż ſajeże Jurjej ſ zyłym wutrobom do wutroby. Jurij padny a krawjeże ſyłnje. Erich wołaſche wo pomoz. Krysta ſo wobhladaw, a hdyż wuhłada nėkoho leżeć pola Ericha, pſchi- bėża wrócžo.

Wuhładawſchi Jurja ſ nożom we wutrobje, błėdcho a mrėjażcho, padny na njeho. Jurij wotewri hiſchcze jomu ſwojej ſwėrnej wočžzy, Krystu wuhładawſchi, ſchchny: „Ja cži wodam“ a bė mortwy.

(Pokračowanje ſeźehuje.)

Z Łužicy.

* Se **Zittawy** . Pjatk popołdnju telegrafiska wupomoznjze, 20-letnu Katu Wezkez w jeje wobydlenju ſ plunom ſasędojcźenu namalachu. S nětkańkeje pschiczyny bě plonisz na plunowym warjaku wuhaſło a plun bě wuſtupował a holzu pohnſchich. Ju hnydom do khorownje dowjesechu. Njedźiwajcy pospytow, ſo bychu holzu do źiwjenja wróćili, wona ſobotu wumrě.

Zjězd ratarſkich dźěłaćerjow za Hornju Łužicu.

Kſchesćijanſko-nazionalny zentralny ſwjaſk ratarſkich dźěłaćerjow bě na ſaſdźenu njedźelu 11. hapreje ſjěd ratarſkich dźěłaćerjow Hornjeje Łužizy do Budyſchina powołał. Sjěd, kiž ſo w „Tſchech Lipach" wotmě a kiž bě wurjadnje ſylnje wopytany, nawjedowaſche wokrjeżny ſekretar Scheffel ſ Budyſchina. Po wujednanju ſwjaſkowych naležnoſćow rěčeſche wokrjeżny wjednik ſapódłanz němſkoſtatneho ſejma Hartmann ſ Drježdźan wo tym, kak ſo zentralny ſwjaſk ratarſkich dźěłaćerjow k wupowědźenju tarifa ſtaji, kiž je ſo hižo wupriſajiło. Je było cźežko, ſo by ſo tarifna myſl w ratarſtwje krucźe ſaſwobliła. Wjele wobcźežnoſćow dyrbjeſche ſo pschewinować, ſo by ſo tarifna myſl pożiwdźe lěta ſdźerźała. Po něcźim pak ſu tola ſpóſnali, ſo tarifne rěcźenje we ratarſtwje kaž tež we wſchěch druhich hoſpodarſkich wotdźělenjach hoſpodarſki měr ſwěcźeje. Dźěłodawarjo ſu tarif wupowědźili, dokelž je ſozialiſtiſki němſki ſwjaſk ratarſkich dźěłaćerjow jich pſchećiwa na pscheměnjenje wotpokaſał. Po prawym wſchak pscheměnjenja tak wulkeje ważnoſće njeměłachu, ſo ſo ſ jednatſym njedyrbjało k dorozumjenju dóńcź. Zentralny ſwjaſk ratarſkich dźěłaćerjow budźe ſo prózowarź, ſo by ſo tarif ponowił. Na to rěcźeſche k. Hartmann wo hoſpodarſkim położenju ratarſkich dźěłaćerjow a pokaſa na to, ſo położenje njeje wożebje pſchihódne. So by ſo hoſpodarſke położenje ratarſkich dźěłaćerjow poſběhnyło, wotwiſuje wot hoſpodarſkich wobſtejnoſćow w ratarſtwje. Bahužel dyrbi ſo praiicź, ſo wone tukhwilnje runjewon pſchihódne njeje. Nimo powſchitkowneho ſadołženja cźerpi ratarſtwo w Sakſkej wożebje pod cźiſchcźom wulkich dawkow. Dawki, kotrež je žebi ſakſke kněžerſtwo wotmyſlkło, ratarſtwo ſe 100 proz. wyſche poćežeſi. Tajele dawki njeſwědu k porjadnemu hoſpodarjenju, ale ratarſkemu ſaſtócźa. S tym tež ratarſjy dźěłaćerjo dźěko ſhubja. Tohodła ma tež ratarſtwo ſajima na tychle praſchenjach. Ratarſtwo njedyrbi ſo ſ dawkami ſadušyć, ale dyrbi ſo ſdźerźeć. Ratarſtwo, kiž je k bycźu khmane, je najvrjedy nuſne ſa połěpſchenje zyłeho ludoweho hoſpodarſtwa. Pſchipoſłucharjo pſchednoſchi ſ mózným pſchiſłeſkom pſchijachu.

Na to porěcźa ſwjaſkowy redaktor H. Wöhm ſ Berlina wo nadawkach zentralneho ſwjaſka ratarſkich dźěłaćerjow. We wulkim wobwodźe pokaſa na ſwjaſkowy program. Dźe wo to, ſo bychu ſo nimo praktiſkeho ſkhowanja dźěła ſo tež ſakonje dawaſke naprawy k lěpſchemu ratarſkich dźěłaćerjow wliwa dostałe. Samér ſwjaſka je, ſo by ſo ſtaw ratarſkich dźěłaćerjow poſběhnył w hoſpodarſkim, ſozialnym a kulturelnym naſtupanju. So ſo ethiſke ſaměry do woprawdźitoſcźe pſchewobrazcźa, ma ſo runje tak jara wobkedźowacź, kaž praktiſke ſwjaſkowe dźěło. Zentralny ſwjaſk ratarſkich dźěłaćerjow ſaćžiſnje materiliſmuſ a ſteji na kſchesćijanſkim podłožku a cźże tež w tymle duchu dźěłacź. Niz wojowanje worſchtow a hidu mjes worſchtami, ale ſo bychu ſo ſahady kſchesćijanſtwa w hoſpodarſtwie ſ ľubjenju naložowałe, ſa to ſwjaſk dźěła. Zimy pſchiſłeſk pſchitomnych wopokaſa rěcźnikej dźak ſa jeho wěrne ſłowa. S jadrizwym wobſamknjenjeſkim ſłowom ſłónczi ſekretar Scheffel derje poradźeny ſjěd.

Wusudźenja.

§ Krajny ſud w Budyſchinje. So by podpjeru ſa małych rentnarjow dóſtał, je nětk 64letny ſamoſtatny krawc Pětr Pawoł Wicźas w Kukowje wot lěta 1922 njepſchetſtawajcy a źiwje ſ měſchćanoſtu a gmejnſkim ſaſtupjerſtwom w Kukowje ſaž ſ ſ Kamjenſkim hamtſkim hejtmanſtwom wojował. Jeho namjet, ſo bychu jeho do lińſiny małych rentnarjow pſchiſwałi, bě měſchćanoſta Bětnar, ſež gmejnſky ſaſtupjerjo a dźěſchi cźaſ ſež hamtſke hejtmanſtwo wotpokaſało. Wicźas wobſędźiſ pſchenaſenku khěžu ſ někotrymi ſwójbami na podružźiwje, měſeſche letnych pſchebywarjow, dźěłaſche ſež hiſchcźe we ſwójim powołanju a njebě hiſchcźe tehdy pſchedpiſanu ſtarobu ſa małych rentnarjow dożěł. Wicźas winowaſche měſchćanoſtu Bětnarja, ſo je wina, ſo podpjeru njedoſtanje. We ſwójim hněwje pihaſche na hamtſke hejtmanſtwo. Skónčnje jemu hamtſke hejtmanſtwo podpjeru ſa małych rentnarjow wot 15. meje 1924 pſchiſwoli, ale ju jemu 1. januara 1926 ſaſo ſapowědźi, dokelž ju pruhowanja dopokaſałe, ſo Wicźas w ſmyſle ſakonja potrěbny njeje. W liſce, kiž bě na hamtſke hejtmanſtwo jako wyſchnoſcź ſa leżownoſtny dawk pihał, w kotrymž bě wo ſpuſchcźenje nahódnoſcźenſkeho dawka proſył, je Wicźas też wo ſwójej podpjerje małych rentnarjow pihał a je wudawał, ſo je Bětnar „měſchćanoſta, kiž ſo po ſwójich winowatoſcźach nima", dokelž jemu dwě lěcźe dołho rentu pſchiſwołił njeje. Tutoho ſchiwdźenja dła bě hamtſki ſudnik w Kamjenju Wicźasa ſe 30 hr. pjenježneho thłoſtanja abo k 3 dnjam jatby ſaſudźił. Powołanje, kiž bě wón a ſtatne rěcźniſtwo ſapokožiło, krajny ſud ſaćžiſnu. Wicźas ma ſwoje thłoſtanje njeſć.

Nowiše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěſć wo wjedźe ſa jutſiſchi pjatk: Njenje ſuchu, cźopło, ſo ſ lohka pontrócźuje. W dobrim wjeczoru Europy ſu deſcźeſe możne.

W Leubnitz-Neuostra pola Drježdźan je 24 letny rjadowar dróhoweje żeleſnizy Kokot mandźelſku ratarja Merbita, ſ kotrejž měſeſche mandźelſtwoſkamaſiti wobſtał, ſaſtrěli a potom ſam ſebje ſmjertnje ſranił.

*

We wubjerku němſkeho ſejma ſu demokratoju ſadali, ſo by ſo dokhodny dawk wulkoležownoſcźerjam po tej ſamej měrje woblicził, kaj mjeſtnim ratarjam. Demokratoju ſu dale ſadali, ſo by ſo ſamožne pſchetrjebanje ratarſkich wuploſow wot wobrotowcźo dawka wuſwobodźiło a ſo by ſo dokhodny dawk tych hoſpodarſtwow niže woblicził, kotrež ſo ſe ſwójbnymi mozami wobdźěłaju. Statny ſekretar Popitz tutym namjetam pſchihłoſowaſche. **Wożebje je wón ſa to, ſo by ſo ratarjam napſcheczo pſchiſchło, kotrychž dźěcźi we hoſpodarſtwje ſobu dźěłaju.**

*

Loni bźchu ſo ſobuſtawy jenecho němſkeho nazionaliſtiſcheho ſwjaſka w Lipſku ſcźełane, Lipſcźanſku ſhuagogu ſ dynamitom do powětra buchnyć. Prjedy hač ſo plan wuwjedźe, polizija wo nim ſhoni. Spſchiſłahańcow ſu ſajeli a tele dny ſudźili. S nich ſu ſahudźili Neuhardta a Kirſtena k thłoſtańi po 5 lětach, druhich wobſkorżenych k jaſtwu po 3 dnjach hač do 1 měſaca.

Towaſtwowski powěſtnik.

Budyšin. Serb. tow. „Nadźija" ſpěwa też jutře pjatk w „Kat. towaſſowni", mužſke hłosy z dypkom 1/2 9 hodź., žónſke hłosy pak w 9 hodź. Tute wosebite pruhi ſu jara nuzne. Přińdźe w runje tak bohatej liczbje, kaž poſledni raz. Předsydstwo.

Budyšin. Sokołki zmeja dźensa štwórtk wječor we 8 hodź. zwučowanje. Načolnica.

Budyšin. Jednota Sokoł zmeje jutře wječor 1/2 9 hodź. w Towaſſowni na Hornčerſkej hasy zwučowanje.

Drježdźany. „Hromadnik" ſpěwa kóždy 1. a 3. štwórtk w měſacu pola Gusty Żmija, Christianstr. 23 p., wječor 8/4 9 — 10 hodź. Prjedy toho (1/2 8—1/2 9) je ſerbſka hodźina a też ſerbſke reje budźeja ſo tam dale pěſtować. Młodźi rejwarjo ſu wosebje witani. B. Krawc.

Pančicy. Pjatk wječor we 8 hodź. je pruha za „Gero". Hrać budźetej ſo 3. a 4. jednanje. Z dypkom maju tu być Nahoń, Miłhóſć, Čedray, Přibyhnaw, Stodorjani atd., zo mohli hnydom započinać a zo bychmy w prawem čaſu zasy hotowi być. Njech ſo kóždy tutoho wučinjenja dźerži. Wšo ma z pomjatka hić. Zarjadnistwo.

Radwoſ. Jednota Sokoł wotměwa pjatk, 16. 4., wječor we 8 hodź. wurjadnu zhromadźiznu w ſali Herbſkeje Grychty. Kóždy Sokoł je přitomny. Starši ſokolſkich dźěći, kaž też druzy přečelo, ſo wutrobnje přeproſuja. Ważny přednoſk ze ſwětłowobrazami koło wokoło ſwěta ſo poſkića. Starosta.

Ruski wječor wotměwa ſo ſobotu, 17. t. m, wječor w „Krónje" w Budyšinje. Doporučujemy naležne ſerb. towaſſtwam a wšém Serbam, zo bychu tuto wosebite a za nas Serbow žadne poſkićenje wopytali, komuž je někak możno. Hlej nawěſtk.

Zjenoćeństwo ſerb. wučerjow zeńdźe ſo ſobotu, 17. jutrownika, pop. 1/4 4 hodź. w Serb. Domje w Budyšinje. Dnjowy porjad: 1. Rozprawy předsydy a pokładnika. 2. Rěčne kursy za ſerbſkich wučerjow. 3. Přiručne knihi za ſerb. wučerjow. 4. Namjety, přeća, naprašowanja atd. — Spominajće na lětny přinošk, na Albertowy fond, na Towaſſtwo Pomocy a na Raj! Předsydstwo.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 15. hapreje 1926.

Wcźerawſche kurſy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. fran.	14,39
1 jendźelſki punt	20,39	100 cźeſkoſk. krónow	12,42
100 ſchwajz. frankow	80,98	100 pólſk. markow	43,18

Efektowe kurſy ſo też wcźera na Berlinſkej burſy dale wotdźerjeſowachu. W běhu burſy dźeſ ſo trochu ſhrabachu, tola na konzu běchu ſaſo njeſměſe.

Na produktowych wikach žito dale horje bijeſche po tym, ſo też Amerika ſwoje placźiſny powyſchowaſche. Na naſchich donjazych wikach je žito pichcźo hiſchcźe žadne. Wcźera poſtupichu placźiſny ſa pſchenicu a rožki wo 20 np., ſa naležni jecźmjeń wo 15 np., ſa naſymne wo 10 np. Womaſ pſchi ſwójej dotalnej placźiſnje ſawoſta. Wcźera placźeſche zentnar 14,25—14,50 hr., rožki 8,80—9,05 hr., jecźmjenja naležnjeho 9,65—10,65 hr., naſymny 8,10 hr. hač 8,50 hr., wowſa 9,45—10,10 np.,

w termijnowym wikowanju

ſa meju pſchenicy 14,87—14,95 hr., rožki 9,80—9,85 hr., wowſa 9,87 hr.,
ſa julij pſchenicy 14,55—14,60 hr., rožki 9,97—10,02 hr., wowſa 9,72 hr.,

Šwinjaze wiki wcźera ſjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde). Pſchihnali běchu 410 běhakow a 386 proſatow. Te placźachu:

běhaki wulke 90—110 hr., ſrjenje 70 hač 85 hr., małe 46—65 hr.
proſata wulke 38—45 hr., ſrjenje 30 hač 38 hrinnow.

Šwinjaze wiki wcźera w Hródku. Pſchihwjeſli běchu 293 proſatow a 24 běhakow. Proſata derje dźěchu a je wſchě roſpſchedachu, hačrunjež 30—40 hr. jene placźeſche. Běhaki 110—130 hr. Tole wſchě njeroſpſchedachu.

Někotre placźiſny Drježdźanſkich wikow (Markthallen) wcźera jedu:

Karnikl 1—1,10 hr., libjata 2,50 hr., młode kaćki 2,75 hr., młodźiczki 1,60—2 hr., hołbje 1—1,80 hr. ſchtuka, karpy 1,60 hr., hliny 2,40 hr., jabłuka 15 hač 70 np., měd 1,80—4 hr., běrny 3,60—3,50 hr. ſa zentnar, morchej 20 np., karoty 25—30 np., cźerwjena rěpa 20—25 np., kulrěpa 12—15 np., rjenjeń (Rhabarber) 35—40 np., zybła 15—20 np., ſpinat 25—35 np., cźerwj. kał 18—20 np., běły 16 hač 18 np., ſołotej kerćźž 20—25 np., ſušcźene ſrawaki 6 hr., butra mlokatſinka a burſka 1,90 hač 2,40 hr., mloko litr 31 np., ſwarjoły 28—35 np., jeja 12—13 np., muka (wuzjaty) 28—30 np., najlepſcha 30—32 np.

Na pſchedań.

Zentrifuga, 50 ltr., w Lubiju, Matildźina haſa 7 delka na prawo; w Hrubocźizach cźo. 5.

Pcźoły, 15 kolcźoch, Kühn w Khrjebje. — 6 kolcźow, Mattermann w Běłowje pola Kamjenza.

Sěno. Grohmann w Nitkej.

Krowa podſobna, młoda dójka we Wulkim Wožnyku 39.

Sſolma a 15 mtr. buka, herbſta grycha w Hornjej Wjaſojicy.

Proſata a běhaki, knježi dwór w Semichowje.

Wóz dźerźaty w Budyſchinje, Hauſenowa dróha 1 delka na prawo; w Budyſchinje, Nowoſalzſka dróha 8 delka; w Budyſchinje na Kralowſkim walu 3 III; we Wojerezach, Kreiſhausſtr. 7 II; w Hródku, Haaggaſſe 11.

Kundroh k pſchipuſchcźenju w Sałowje cźo. 11.

Kóń kobła, 4-letni, w Nydźi cźo. 5; walach 5-letni we Łaſu cźo. 46; kobła 5-letna, w Hródku, Budyſchſka dróha 4 w korcźmje.

Jehnjata, knježi dwór w Radowjeſu pola Hródka.

Kolo 3 PS. motorſke, w Budyſchinje, Kaublerowa haſa 3.

Sſo pytała:

Dźowka, Krjeczmań w Dubom.

Krawſki, Wels we Wojerezach, Hrodowiſka haſa 5.

Holza do damu, Dietrich, rěſak we Wjeleczinje. — Villa Dora na Torhoſcźcu cźo. 15.

Pohonc, knježi dwór w Bolborzach.

Schwajzarſki wuczohnik, herbſke kubło w Dažinje.

Hoſpodarſki pomoznik, Nychtař we Woleſchnizy pola Lubija.

Drjewowa aukcija

njedźelu 18. 4., pop. w 3 hodź. pola Kinajcźka we Hłubokim podružźinſkim kacźe:

40 mtr. ſyłneho khójnoweho drjewa,
10 łožow khójnoweje walcźiny.

Esudnizy na pſchedpołożowanje:

Kralez hólſkarſka ſiwnoſcź w Sſmjerdźazej cźo. 19 ſ domſkim, brósnicźku, kólnju a hródźu na 2460 hr. hódna, póndźelu 31. meje, dop. w 9 hodź. na ſudniſtwje we Kamjenzu.

Pjatk 16. 4., dop. w 9 hodź. w hoſcźeńcu w Njebjeleczach: 2 kuczi.

Sſobotu 17. 4., dop. w 9 hodź. w runjenoſcźach khorobneje pokładnizy we Wojerezach: dźełba khaminow na wohleń a mantle.

Sſamſtnu dopołdnja w 12 hodź. w hoſcźeńcu „K ſłotej hwězdźe" we Wojerezach: deſkowanej wozaj ſ deſkami.

Sſamſtnu dopołdnja pop. w 3 hodź. w Sabrodźe w Janaſchkej hoſcźeńcu: ſofa a kruwa.

W Biſkopizach pjatk 16. 4., dop. 1/2 10 hodź. w hoſcźeńcu „K pſchikwarkej" (Anbau) ſwinjo a pjśańſke błibo.

W Biſkopizach na ſudniſtwje dop. w 10 hodź. wſchelake meble a wſchelake dźěła ke kołam a motorſkim kołam.

We Wjaſojicy w Sauerez hoſcźeńcu popołdnju w 2 hodź. wſchelake meble.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/4 11 hodź.: Žito žadne, krute placźiſny, mało pscheměnjene. Tendenza: měrna, ſtajna.

Dop. 3/4 12 hodź.: Wiki dale měrne pſchi žnadnym wobrocźe dale měrne. Tendenza: měrna.

Placźiſny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wotſijowe ſymje po tuni abo 1000 kg, ſewał 100 kg, placźiſny po ſłotej hriwnje.

	14. 4.	13. 4.		14. 4.	13. 4.
Pſchenica rožka	285-290	281-286	rapſ. wokrjeſchi	15,00	14-15,00
	176-181	172-178	poch. metalka	—	—
nałeſ. jecźmjeń	195-213	190-210	ſerabeſka	36,00	34,00
nal. jecźmjeń	162-176	160-174	ſrjenje krujki	15-16,50	14-16,50
wowſ	183-202	185-203		21-23,50	21-23,50
kukuryca (Mais)	163	—	buny	80,00	80,00
pſchenična muka	35-39,00	35-39,00	wota	19-19,60	18-19,60
rjana muka	24-27,50	24-27,25	lany wobſuſchi	11-12,75	11-12,75
pſchenič. wotr.	11,25	11,00	modre lupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	11,75	11,50	zolte lupiny	3,80-4,00	3,80-4,00
rapš	—	—	ſjeno, 50 kg	1,05-1,65	0,90-1,60
lane ſymje	—	—	ploma, rjana	1,05-1,55	0,90-1,50
hrótch	23-26,50	22-26,50	" pſchenič.	1,05-1,50	0,90-1,50
pielušchki	21-23,00	21-23,00	" wowſna	1,05-1,50	0,85-1,50
			" jecźmjena		

Khorosće włosow

kaž wupadanje włos. w, rozšćěpjenje włosow, skhorjenje włosowho žra, skřiwjenje włosowych korjenjow, łuſany, łiſawy, ſo zapoćace płěchi, wosebje pſchi wupadanju włosow kolojte wupadanje włosow ſo z dopokazowanym wuſpěchom hoja. Porućenja ſu w bohatej liczbje k rukam. Włosy ſo darmo pſchepytuja. Zapoſćućće nam hnydom pokazku Waſich włosow.

Richard Hässler

na Hornčerſkej hasy 41

dom w zahrodźe, też nutſkhod na kralowſkem walu

ſpecialiſt za pěſtowanje włosow

rěcźne hódź. wot 9 h. dop. hač 5 h. pop.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerſ, w Budyšinje. — Zamołwity za hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje

Česćenemu wobydleństwu we **Lupoji a wokolinje** wozjewjamoj, zo smój swoju

pjekarnju

kotruž 35 lět wobsedžachmoj, swojemu přichodnemu synej **Maxej Marschallej** na wotnajeće přepodałoj.

Za namaj dotal wopokazane dowěrenje so dźakujemoj a prosymoj, zo by so tute też na naju naslědnika přenjesło.

Z počesćowanjom

Hermann Geißler a mandźelska
pjekarski mišstr.

Na horni nawěšk so poćahujo prosymoj wo dalše podpjeranje mojeho wobkhoda. Budźemoj so kóždy čas prócować, zo bychmoj stajnje wšě přeća našim wotebjerarjam dopjelniłoj.

Z počesćowanjom

M. Marschall a mandźelska.
pjekarski mišstr.

Přeprošenje! Njedźelu, 18. hapriela wječor 1/2 7 hodź. woswjeći swobodna wohnjowa wobora

w hosćencu w Njebjelčicach

swój

15. założeńsći swjedźeń

s dźiwadłom a rejemi. — Předstajeć budźo so A. L'Arrongowy ludowy kus w 3 jednanjach

„Mój Leopold"

wot swobodneje wohnjoweje wobory. — Přećelnje přeprošuje

komando swobodneje wohnjoweje wobory.

K naležnym wusywam poručam:

Kalowe symjo (za běły a čerwj.), **runklicowe symjo** (za bělu a čerwj. — Eckendorfsku), kaž wšě družiny **kwětuchu symja**; Drježdźanske **cyblowe symjo a dźěćelowe symjo**, wšě druhe **symjenja za poľa a do zahrodkow.**

Jan Bjedrich z Kołazy

Sym Serb! 43 lět hižo předawam!
Sym kóždu sobotu w Budyšinjo na Mjasowych wikach.

C. E. Rinke

mějićel: **Kurt Rinke, kóžkarski mišstr**
w Budyšinje, na Bohatej hasy 5

Klobuki čapki pjelsćiny

na bohatem wubjerku. Sprawne płaćizny.
Samsna zhotowjefnja.

Emil Jurack

twornja masinow, tow. z wobm. r.

W Njeswačidle

twari jako wosebitosć

zatwarjomne šćroke a zubićkate młóćace mašiny, słomowe prasy a walcowe šrótowanske młyny

Předawanje wšěch ratafskich mašinow a nastrojow

Najspěšniše wěcywustojne wuporjedźenje

po najtuńšem wobłóčenju.

Trjebane a nowe

meble

kaž też **wuhotowanja stwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4[1]
Podźělnje płaćić dowolam.

Dostach telefon

čo. 2209.

Viktor Schlecht w Budyšinje
kachlestajeŕ
Hohengasse 9.

Wulki transport młodych, wysokosnućelnych a nowodójnych rańšopruskich

kruwow a čelatow

je pola mje štwórtk 15. 4. płaćizny hódno na předań.

Hermann Priemel wikowaŕ. ze skotom
w Kulowje telefon čo. 4.

Štóž pyta - namaka

tunju drastu za žónske a mužskich

Manti za žónske, donegal, 125 dołhi 3[75]
manti za žónske, wosebity praktiski za žony 5[50]
snknowy manti, čěrne barby . . 9[50]
elegantny sukn. manti dobra wolma 19[50]
manti, z dobreho wołmjaneho ripsa w najlěpšich kajkosćach 29[50]
elegant. woblek po zwónčatej formje čista wolma 12[50]
woblek z dobreje wołmy w rjanych barbach 16[50]
woblek z dobreho wołmjaneho ripsa w modernych nałětnych barbach 25[50]
vealowe bluzy, běłe z mód. wupyš. za reklam. płaćizny. 95 pj.
woseb. krute wšěd. suknje 1[50]

nowoč. nałětn. woblcki, rjana forma 23[50]
sporłski woblck, homespun, prakt. nałětni woblek . 29[50]
wobleki z gabardiny, najn. nal. barby . 48[50]
elegantny woblck z gabardiny, narun. za měru 59[00]
paletoty z covercoata, dosp. ze satinella podšiti, 4 razy přešiti . . . 42[50]
eleg. swjedski manti, Cooce wło- sańcami 48[50]
gumijowy manti, z tkaninowym počehnjenjom . 19[75]
kholowy we wšelakich smuhach 14,50 12,50 8,90 5,50 3[75]

Dźěćace woblečenja

wobleki za dźěći wot 1.60 sem / **hólčace wobleki** wot 7.50 sem / **mantle za holcy** wot 5.50 sem / **mantle za hólcow** wot 9.50 sem

Drježdźanski konfekcijowy dom

Birnberg & Co. • w Budyšinje • při Miasowych jětkach čo. 5

JAHRESSCHAU DRESDEN 1926

Jubiläums-Gartenbau-Ausstellung
23. APRIL BIS OKTOBER 1926

Internationale Kunst-Ausstellung
12. JUNI BIS OKTOBER 1926

Original-Alfa Separatoren
60-600 Liter Stundenleistung
Perfekt-Separatoren
60-130 Liter Stundenleistung
Original-Alfa-Ersatzteile und Oel liefert zu Original-Fabrikpreisen

Alfa-wolije a wšěna narnnske dźěle
Zastupjeŕ:
Hans Ruppert w Budyšinje
před Šuleńskimi wrotami 1a (po 1. poskhodźe).

Walter Rinnelt

wosebny frižéŕ za knjezow, knježny a knjenje

zhotowja wšě włosowe dźěła.

Najwjetši skład wšěch toilettowych tworow, wotfihanje po wašnju bubiskem a pažskem (Bubi und Pagenköpfe).

Připrawjenje towaršstw. a dźiwadłowych frizurow.

Najspěšniše a porjadne poslužen̄je.

Wosebity dom cigarow a cigaretow
w Budyšinje, na Kamjeńtnej hasy čo. 17
při hotelu „Krone".

Runklica
je na předań w Bukojnje 23 pola Barta.

Symjenine běrny
su na předań
w Sešowje čo. 15.

Copie spódne woblečenja
W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9.

Małe nawěšťki
w „Serbskich Nowinach"
maja dobry wuspěch!

Kóždu sobotu wot 8-6 hodź.
kózlace a knotnce
kože
a wšě družiny
kožow a kóžkow
kupujetaj po najwyš. płaćiznach.
Kießling & Erdenberger
w „Połmšacu" na Zwonk. Lawskej hasy.

Lupiny
su na předań w Mučowje 28 pola Werminghoffa.

Najlěpši šlesyski
čerwjeny dźećel
wotedawa
Paul Bennewitz
w Budyšinje.

Ratarjo wurěžajće sebi moju adresu!!
Přinjesu wšě waše wupłody
na Barlinske wiki
Chceće-li wysoke płaćizny docpěć, tak płasajće mi hišće dźensa. Wróćny porto ma so připołožić.
Else Schulz, Berlin N 54
Zehdenickerstr. 11 II.

Jurij Fuhrmann
w Budyšinje na hornčerskej hasy čo. 10 poruča jězdne kola, šijace mašiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjedź.

Najł. Elderski tucny tworožk
9 puntow = 6 hr. franko
(Dampfkäsefabrik)
Parna tworožkowa fabrika
Rendsburg.

Přikrywy za sofy adiwany
najnowše pokazki, wulki wubjerk
K. Erler, na Žitn. wikach 11

Wróćiwši so wot rowa našeho lubeho nana, přichodneho nana, dźěda a wuja

wumjenkarja Jakuba Rychtarja

kiž bu zaźěnjenu wuboru po krótkej khorosći w starobje 77 lět na wosadnem kěrchowje pokhowany, wuprajamy wšěm přećelam, susodam a wjesnjanam za wopytowanje na pustywječoru a bohate k rowu přewodźenje, wosebje Khróšćanskemu wojeńskemu towaršstwu za njesenje, swój

najwutrobniši dźak a „Zapłać Bóh"

W Kukowje, na dnju srjedźe, 13 hapriela 1926.

Zrudni zawostajeni.

Srjedu rano 3/4 8 hodź. zemrě měrnje po dłóšim ćerpjenju naša luba starosćiwa a stajnje wjesela mać a wowka

Berta Maderowa

rodź. Besserec

po dźělapołnem žiwjenju, w 74. lěće.

W ćichej zrudobje

Willy Mader a mandźelska rodź. Weissec.
Frieda, zwud. Brettschneiderowa rodź. Maderec.
Johanna zwud. Maderowa rodź. Stöhrec
a 6 wnučkow.

W Budyšinje a Lipsku, 15. hapr. 1926.

Pohrjeb je sobotu popołdnju 1/4 4 hodź. na pohrjebnišću w Njeswačidle.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,20 zł. hr. Do wukraja 15 Kč. Kóžda čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěi Smolerjec knihidźernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšteki, kiž maja so haš do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežuje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. ɪ ɪ

Čisło (Nr.) 88 — **Budyšin — pjatk, 16. hapreje 1926 — Bautzen** — **Lětnik 85**

Němsko-ruski neutralnostny zwjazk.

Powěsćej Londonskich „Times“ wo wobsamknjenju *němsko-ruskeho neutralnostneho* zwjazka je *wschudze* najwjetsche pschekwapatnje zbudźiła. S Barlina so njeje zapěrało, so wopraudźe Němska z Ruskej wo wobnowjenju a wudospolnjenju sćežencju jedna, kotryž je so pschedněčotnymi letami w Rapallu wobsamknło. Po nowym sćežencju dyrbi Němska a Ruska pschi hospodarskej abo politiskej zwadźe wzajomnje neutralnosć sarućeć. Podobny zwjazk je Russa hižo njedawno z Turkowskej wobsamknła.

W Jendźelskej je powěsć wo blišim wobsamknjenju *němsko-ruskeho* neutralneho zwjazka njeluby zaćišćeny činiła. Jendźelska bě so nadźijała, so by Němsku z Locarnskim sućežencjom do sjednoćenstwa europiskich statow pschećiwo Ruskej sputa. Tale spekulazija je so jako mylna wupokazała. *Němska je dopómała*, so je zastupjenjom do Swjazka Ludow porjedźenje swojich rasiskich mjenjow njedozpi. Tohodla znadź je so za swjazk z Ruskej rozsudźiła, wo kotryž je so Russa njepschestajwajcy prózowała. Němska dże praji, so by Locarnske sćežencje z *němsko-ruskim* sćežencjom njepowołali. Wopraudźe pak je so z tutym politiske położenje tak pscheměniło, so może Locarnske sćežencje za druhe sobustawy Swjazka Ludow jenož hischeže malo hódnoće měć.

Diplomatiski pohódźowaćel Londonskeho „Daily Heralda“, nowin jendźelskeje dźěłaćelskeje strony, je pjecza słowniš, so by nowe *němsko-ruske* pschećelstwo a wzajomne neutralnostne sćežencje hižo we bliźšich dnjach podpische. Wono budźe sćežencju, mjez Ruskej a Turkowskej kónc sandźeneho léta wobsamknjenemu, jara podobne. S nim so postaji, so pschi wojerskim postupanju někajkeje kuli mozy pschećiwo Ruskej abo Němskej druha z njeju neutralna wostanje. Zana z njeju so pschećiwnikej njepschisamknje abo budźe jeho na nětkajke waschnje podpjerowaćej. Ruska je swolniwa, tajke sćežencje z hódnym druhim statom wobsamknjeć. Bolschewiske knježerstwo widźi w sćežencju sawěsćenje pschećiwo tomu, so so Němska, hdyž do Swjazka Ludow zastupi, je žanej wjeczornej mozu njemóže jako bróń pschećiwo Ruskej wužiwać.

Wothłoš w Parisu.

Sostupjerjam Parizjskich nowin je so w franzowskim swonkownym ministerstwje źiwadłowaze wo *němsko-ruskim* sawěsćazym sćežencju dźěłało. Po wobsamknjenju Locarnskeho sćežencja je bolschewiske knježerstwo w Barlinje na to cyłkowanje, so by z Němskej wróćozasawěsćaze sćežencje wobsamknło. Po njeporadźenej Genfskej konferenzy je Ruska pola *němskeho* knježerstwa bóle wotewrjene wuchо namakała, dyžli prjedy, a praji so, so so wobaj stataj, njeunijej Ruska a Němska, hotujetej, nowe sćežencja podpisaćej. Němscy póstkazy w Londonje, Parizu a Rowje su zyle wěsću dźěławku wo wop'ichjezu tuteho sćežencja wotedali a na to pokasali, so so wo sćežencje jedna, w kotrymž běši wobaj stataj dobre žurnodne styki sarućataj, kaž ma so to z *ruskoturkowskim* sćežencjom. Sćežencje ani jeneho dypka njewopschija, kotryž by sadaban Locarnskeho sćežencja napschećezo rěcał. Swjazkarske knježerstwo tole wo jewjenje *němskeho* swonkowneho ministerstwa za spokojace wobzhadnja. Dwělne pak njeje, so bolschewiske knježerstwo runje kaž Turkowska spytaše, wšěch dobytk z tuteho wróćozasawěsćazeho sćežencja bracź. Najskerje tež njeje Turkowska z *Němskej* z jednanjam dóńdże, z kotrymiž dyrbi so *němskoruske* sćežencje wudospołnić.

„Echo de Paris“ chze wědźeć, so je so two tutym *němskoruskim* wróćozasawěsćazym sćežencju hižo w septembrje 1925 jednało a so je so po Genfskej konferenzy jednanje wobnowiło. W franzowskich diplomatiskich kruhach žu do drobna wo tym wobhonjeni běli. Pódła toho je hrabja Stschwiski Briandej dźěłał, so by so njes Barlinom a Moskwu wo sćežencju jedna. Franzowskemu knježerstwu blisko stejazy „Petit Parisien“ je w tutym pschećiwnym duchu wo sćežencju wupraja. Wón widźi, so tu wo „ńork pschećiwo Locarnu“ dźe. Skoro we wšěch nowinach z swjatnacjonu „Matina“ je na to pokasaše, so *z nowym němskoruskim sćežencjom Locarnske sćežencje* płaćizny wjazy nima a so je wono **pschećiwo Polskej měri.** Schtož je so Němskej njeje na Genfskej konferenzy poradźiło, to chze wona z pomozu Ruskeje do skutka stajić.

„Petit Parisien“ měni, so chze Cźiczerin njedowěru pschećiwo sprawnosći *němskeje* swonkowneje politiki pola swjatkatskich mozow zbudźić. Němska je jej wotmyślita, *ze* sbližnjenju *z* Ruskej na Franzowskim a Jendźelskim cźlchcześ, so by Rada Swjatka Ludow po jejnym žadanju sestajana była.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski

Najl. a najtuńša kupowańnja wobućow. Wóduwešanje spěšnje a tunjo

„Echo de Paris“ widźi hižo nowu wójnu so bliźićeć. Tohodla namołwja franzowske knježerstwo, so by sćežencja z Južnosłowjanskej a Rumunskej hnydom podpisało.

Němsko-českoslowakske jednanje wo namjezne železnicy.

Mjes zastupjerjemi Němskeje a Cźeskosłowakskeje su póndźelu zapoczeli, wo nowym wuprawjenju wobstejnosćow na *němskich* železnicach, do Cźech dohrajuzych, jednaćej. Po tsidnjowym jednanju su so rozeschli, so bychu wo wuprajenych měnjenjach swojemu knježerstwu rozprawili. Rozprajenje, kotreż je so na pschećelnoužitkowne waschnje wotmětko, dyrbi so w krótu dale wjesć.

Rozšćěpjenje sakskeje sozialdemokratije.

W saskim sejmje, **kotryž je so po dołhej chwili schtwórtk** zaso seschoł, je so **sozialdemokratiska strona w Sakšej do dweju frakcijow dźělila.** Sozialdemokratoju lěwizy bě sejmowemu presidentej pismo pschepodali, w kotrymž wosjewjeja, so su sakske sozialdemokratiske krajne instancy wobsamkle, 23 sapołstanow sozialdemokratiskeje wjetšiny se sozialdemokratiskeje strony wusamknyć, a so su so sozialistoju lěwizy jako samostatna frakcija wustajili. President wosjewi, so frakcija sozialdemokratow lěwizy samostatna frakcija stwa a tež hydło we wubjerkach dóstanje, a so je porjad hydłow w pozdźišej dźělenju wotpowědało srjadnje.

Na wusamknjenjske wobsamknjenje wotmołwjejo wjednik sozialdemokratiskeje strony, sapołstanz Wirth, wopowědźenje cźitasche, w kotrymž so sadźerjenje sozialdemokratow lěwizy wótro pozdźiwasche. Wón wobešje na strachi pokasa, kotreż z pschećerjumnistwom pschećezowo sozialdemokratam prawizy za republikanisku statnu formu nastanu. Sapołstanz Wirth so mjes druhim prajesche, hacź so sajimy sozialdemokratije zchikaju, hdyž jeje wjednistwo do rukow ludźi pschenđże, kotśiž jenoź swoje wobzobinske žadźiwe pozadanja spokojić pytaju. Mjes tym so je do wójny w sozialdemokratiskej stronje sadała njepowalnje płaćizna, so móża jenoź srake, w dotholetnym dźěle za sozialdemokratiju wupruhowane a na honite charaktery se stronumni wjednikami być, je dźenża wjednistwo sozialdemokratiskeje strony we wulkej wjetšinje w rukomaj muża, za kotreho tole wumělenje njepłaći. **Jenoź se žadanjom za knježerstwom zhromadźenych, kotrež na krajowe realne faktory njedźiwa, je nětčišne wjednistwo sakskeje sozialdemokratije w politiskim nastupanju njemudrosć na njemudrosć kopiło a tym jenoź republikanskim pschećiwnikam słužiło.** S politiskim blubom wobjate, so może kommunistow, kotśiž zu hacź dotal jenoź jedyn samer měli, republiku powróćiće, k płodnej statnej dźěławosći wocžahnyć, je tole stronine wjednistwo sakskeje sozialdemokratiskeje stronu rostorhło. Wono so jenoź na to měrjesche, dźeło koalizijskeho knježerstwa systematizny wohanić a 23 hobustawow frakzije systematizny słschiwdźić. Heidelbergski stronimy sjedź je tutej schkaranźy najprjódy kónc činił. Zyła strona je **spóšnała a sławnje wuprajła, so ju je sakskim stroninym wjednistwom njehodźi pratiska politika cźinić.** Kurs sakskeho wjednistwa je w Heidelbergu wulke porażenje poczerpił. Sakske stronine wobstejnosće pak pschećiwo naschej nadźiji njeju wotkhorile. Stronina morala je ju sajedźocźika. Sakske sozialdemokratiske nowiny ju so je ńejma systematizny a wědonje z njewěrnymi powědźenjemi sastarale. Wjednizy sakskeje sozialdemokratiskeje njesnajachu druhi samer, dyž li je krótkami pschihłodźenja starych a sprawnych proletariatowych wjednikow poniźić. Sozialdemokratiske nowiny su tule politiku politiskeho njesamołenja podpjerali. Sozialistam prawizy je na kóžde waschnje pozdźene, žiwoje měnjenje wuprajić. Porjedźenja móża ju jenoź *z najwjerschim* cźichcześenjom a po dołhim cźasu dospjeć.

Wšěch tutych pschicźinow dla wjetšina frakzije politiku nětcźišcheho wjednistwa sakskeje strony wotpokasuje. Wona jako sozialdemokratiska stronа kurs, kotryž je pohłednje léta k lěpschenju ludа wjedła, z płodnej statnej zobudźeławeosću dale powjedźe.

Po tutym wopowědźenju wjednika sozialistow prawizy wjednik sozialistow lěwizy sapołstanz Liebmann stany a sozialistam prawizy prawo zapre, so změlі so sozialdemokratoju mjenować, w pschichodźe změdźa jenoź „wusamknjeni“ rěkać. Kenu i jara rafnej rěču sozialist prawizy Bethke na pschecźo stupi, kotryž na to dopomni, so ju sakscy sozialistojo prawizy psched lětom runje kaž dźenża „wusamknjeni“ rěkali, so pak je zyła sozialdemokratije Němskeje tole wusamknjenje z pschemóžajej wjetšinu wotpokałała. Hacź maja tśiadźawcźo sozialistow prawizy jako zastupjerjo sozialdemokratije płaćiće abo niż, wo tym wuswolerjo blišcheje wólby do ńejma rozsudźa.

W Niccy italskeju spionow zajeli.

W Niccy ju dweju Franzowsow sajeli, kotrajž staj ju wusnakoj, so staj italskemu knježerstwu powědźeće wo franzowskim wójnskim łódźstwje podawałoj. Na to je počahowaze pismа ju pjeza pola njeju namakali. Jako nimi je jedyn z njeju, Procope, mězaczinje 3000 a druhi, Latopie, 2000 frankow dostawał. Wobaj staj winikaj druheho rjada dałeko rozschérjeneje spionažneje organizatije.

Demonstrazija franzowskich fastojnikow w Parisu.

W Parisu běchu so frjedu někotre tyšaz fastojnikow zhromadźili, so bychu dla wotbódnoscźenja franka wjetšinu nsdu žadali. Policija spyta, jich rozeschnaćej. Pschi tym je k cźežkim sražanjam dóschło. 80 wobołowolo je so franiko a 1200 demonstrantow je policija sajała.

Přiměr w Marokkowskej

Powěsće z Marokkowskeje praja, so je Abd-el-Krim swojimi wojakam poručił, so bychu njepschećelnosće na franzowskej fronće sastajili. Hibanje mjes rifiskimi wojakami, runje kaž mjes franzowskim wójskom, pak hischeże njeje pschestało. Sa pad, so jednanje wo měr njeby wuspěcha měło, so nowe stejišcźa wuběraju.

Franzowski general Mougin, kotryž je w Udźoże wobkhad mjes Abd-el-Krimom a franzowskim knježerstwom wuběrał, je jenemu nowinskemu zastupjerjej rjekł: **Měr se Abd-el-Krimom je nuzny; pschetoj dalscha wójna by jenoź malo dobytka za płaćijnu wulkich woporow pschinjesła.** Abd-el-Krim ma hischeże dosć wlišwa, so by splahamy, kotreż jemu pschiwinuja, měr, na nětcźišche měrowe wumělenja nastawarjeny, pschinuwał.

Reuterez powěsćerja w Londonje 15. hapreje powě: S wěrnyhódneje strony je knježerstwo, so je **Abd-el-Krimowy swonkowny minister** jako měrowy wotpósłanz do Udźoły pschischło a je sapoczał, z franzowskimi zastupjerjemi wo měr jednaś. Wopohoby, kotreż zu ho njedawno z rifskeho kraja wróćyle, praja, so Abd-el-Krimowa móz njeje rifskimi splahami hischeże njeje woteběrała. Wón wšěch wumělenja, kotreż zu mjenje pschihódne, dyžli te, kotreż je Poincare posticźił, wotpokaże.

Ssmjertne wuńudy pschećiwo Ssolunskim spjećowarjam ho powalile.

Po powěsći z Athena je ministerski president Pangalos tśioch z kmjerczi sabudźenych offizěrow, wjednikow Ssolunskeje spjećowiny, wobhnadźił. Pangalos je rjekł, so jeho knježerstwo na tak twjerdym załožku stej, so ho njetrjeba žaneho sćežka wjazy bojeć.

Wojowanje wo Peking.

Cźangtsolinowe a Wupeifuowe wójsko stej frjedu artillerisku tśeleizu na woběmaj frontomaj wobnowiłej. Komunisitiske wójsko je swólniwe, *ż* Pekinga wuczahnyć, jeli je ho Cźangtsolin a Wupeifu do teho swolikaj, so ho wokoło Pekinga neutralne pašmo postaji.

Pólski ministerski předsyda a zwonkowny minister w Prazy.

(Dopis z Prahi.)

W dnjomaj 13. a 14. hapreje hospodowaše Praha žadneho hosća, pólskeho ministerskeho předsydu a zwonkowneho ministra Aleksandra Skrzyńskeho, kiž bě přijěł, zo by tu wospjetował loński wopyt ministra dra. Beneša we Waršawje a z nim dojednał wšelake politiske a hospodarske prašenja.

Poměry, w kotrychž wopyta před 3 létami Prahu tehdyši pólski min. zwonkownych należnosćow Skirmunt, su so w běhu poslednich lět jara přeměnile. Je so sčinila wulka kročel do předka, štož nastupa zbliženje mjez čěskoslowakskim a pólskim narodom.

Předewšěm njeje wjacy zahubnoje rozkory wo mjezy w Češinskej, na Orawje a Spiši. Też wšo hłowa

niše žadanja małoje pólskoje mjeńšiny w Československej su so dopjelnile ze strony Pražskeho knjeżerstwa. Tutaj momentaj, hačrunjeż samo na sebi dosć podrjadneho raza, wadżeštaj při pólskej čuśiwości w podobnych prašenjach wzajomnemu zbliženju wjele bóle, hač wšelakore we swojej podstaće zawěsće ważniše diferency w hospodarskej politicy wobeju statow.

Widźimy to najlěpje dźensa; přetoż njedawny zakaz dowožowanja rěznego skotu z Pólskeje do Československeje přez Pražski zastojniski kabinet (z čimž je wulcy škodowane pólske skotarstwo, — ale na druhej stronje też konsumenća wosebje we wulkich městach československich) njezamó zadźěwać wopytej A. Skrzyńskeho we hłownym měsće bratrowskeho naroda.

Před mało lětami njebě hišće ani tu ani tam wjele zahorjenosće za myslicku zbliženja a zhromadneho postupowanja. W Prazy so liceše z wulkeho dźěła hišće z tym, zo komunistiski režim w Ruskej so dołho njezdźerži, zo po jeho padu nastupi tam knjeżerstwo, złožene z ruskich tak mjen. demokratiskich stronow, wosebje socialnych revolucionarow, kiž bychu po měnjenju tehdyšeje zwonkownje politiki we Prazy mohli być z dobrym a wužitnym politiskim partnerom. Tute čěske sympatije napřeco Ruskej a ruskemu narodej nikoho njepřekwapja, kiž znaje čěske stawizny poslednich 150 lět a wuznam, kotryž Ruska měješe pak woprawdźe, pak jenož fiktivnje za wozrodźenje čěskeho naroda.

Polacy wšak, při swojim horjacym wótčinstwju, strachowachu so kóždeho sympatisowanja z ruskimi žiwołami, kotrychž hesło je wobnowjenje „Wjelikoj Rossiji", pod čimž Polacy widźa restauraciju Ruskoje w jeje předwójnskich hranicach, štož po jich měnjenju by był kónc pólskeje samostatnosće. Tohorunja zbudźi w Pólskej wulku rozhorjenosć, hdyž l. 1920, jako bolšewikske wójska stojachu před Waršawu, československy železničarjo so spjećichu dowožować do Pólskeje municiju. Československa njeje też přewzała rukowanja za Rižski měr, kiž postaja hranicu mjez Pólskej a Ruskej. Pólske nowinarstwo zaso wołaše po rozpušćenju ukrajinskich wojerskich formacijow, kotrež hač do njedawna hišće wobstojachu we Československu, haj samo po zběhnjenju čisće kulturneje institucije, kajkaž je ukrajinska universita w Prazy, kotrejež posłucharjo zwjetša pokhadźeja ze krajow dźensa słušacych Pólskej.

Z českeje strony (wosebje to běchu narodni demokraća), zaso so wumjetowaše Polakam, zo niča šule českich kolonistow we Wolyńskej, zo njetrjebawši koketuja z Madźarskej, zo podpjeraju słowakskeju politikow Ungara a Jehličku, kotrajž chcetaj Słowaksku wottorhnyć wot československeje republiki. Wo rozkorje hranicow dla a wo chronitskich wobčežnošćach w hospodarskich počahach bě rěč hižo horjeka.

Tola na woběmaj stronomaj skónčnje dobu realna politika stroweho rozuma. Też w času najwjetšeje rozkory a přećiwnosćow njepřesta na woběmaj stronomaj wěrić do lěpšeho příchoda počahow mjez Polakami a Čechami horstka spisowaćelow, žurnalistow a politikow; na českej stronje wosebje naš swěrny přećel Adolf Černy, kiž ma ze swojim skutkowanjom wo Waršawje wulki podźěł na zasłužbach na zlěpšenju počahow mjez woběmaj narodomaj, potom basnik J. Kvapil, prof. Vydra, žurnalista Dressler, dr. Führich a druzy, a pola Polakow spisowaćelo Stanisław Przybyszewski, Jerzy Bandrowski, J. Kurnatowski a pólskaj pósłancaj w Prazy E. Pilz a Lasocki. We Waršawje, Póznanju, Lwowje, Prazy, Plzni a druhdźe su hižo towarstwa, kotrež su sej hajenje českopólskich počahow stajiłe za nadawk. Triumfalny přewoz smjertnych powostankow pólskeho narodneho spisowaćela H. Sienkiewicza přez čsl. republiku a jeho pochowanje w Pražskim pantheonu přez cyły čěski narod bě z najlěpšim dopokazom toho, zo čěski a pólski narod tola zaso namakataj puć k sebi.

Też w politiskich počahach nasta wobrót k lěpšemu. Derje su znate służby wopokazane přez dra. E. Beneša pólskej wěcy w času hornjošlezyskeho ludowoho hłosowanja. Clowna wójna z Němskej a němsko přihoty k wospjetnemu zastupjenju do koncerta europiskich narodow pohnuwachu pólsku zwonkownu politiku bóle a bóle k tomu, zo by pytała stajije wužši zwisk ze susednej Československej. Pólska njeje drje zastupiła formalnje do Małeje ententy, dla wosebitych nadawkow teje, tola na wšěch jeje zhromadźiznach namakamy też pólskeho politika jako wobkedźbowarja a najwjetši wuraz namaka tuta československo-pólska kooperacija a wzajomne podpjeranje na jednanjach Ligi narodow w Genfju a, kaž bě widźeć, też w Locarnu. W pólskim sejmje poda so zo strony pólskich narodnych demokratow, kiž pódla ratarjow soj najbóle přeja zbliženje, samo namjet na wutworjenje clowneje unije mjez woběmaj bratrowskimaj statomaj. Njedozrjadowane hospodarske počahi kapnu drje też hišće dźensa tu a tam dosć połona do rałosće nad zbliżowanjom, tola je nadźija, zo bórzowne dojednanje definitivneho hospodarskeho zrěčenja sčini też tomu kónc.

Pólskemu statnikej dosta so tu w Prazy wopraw-dźe bratrowskeho přijeća, kaž wot oficialnych městnow, tak też wote wšěch worštow wobydlerstwa a nowin (wězo z wuwzaćom kommunistiskich a němskich). Pólske nowiny, też te, kotrež hewak njejsu z najwjetšimi přećelemi Čechow, přewodźeja puć A. Skrzyńskeho do Prahi z přećemi najlěpšeho poradźenja.

Móžemy wuznać, zo tutón wopyt je politiski podawk prěnjeje rjadownje nic jenož za wobdźělenej stataj, ale za cyłu Europu a wosebje srjedźnu. Přezjenosć mjez woběmaj statomaj, hlicazymaj hromadźe přez 40 milijonow wobydlerjow na přestrěni wo wjele wjotšej hač je Němska, zwyši jeju prestižu w mjezynarodnych počahach a budźe přinošować k stabilizaciji powójnskich poměrow a je rukowanje, zo měr we srjedźnej Europje zwostanje wobkhowany.

J. Wićaz.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 16. jutrownika.
Akurije, biskopa.

* 1864 we Radworju Jurij Kral, konsistorialny radźićel w Drježdźanach, kiž je wubjernu serbsku rěčnicu a wobšérny serbsko-němski słownik spisał.
* 1863 Ludwik Kuba ,moler našeho luda, kiž je wjacy hač 150 wulkich wolijowych wobrazow molował a w nich narodne drasty našeho luda zakhował. Nimo toho pak je přez 100 narodnych hłosow zapisował, naše ludowe wumjelstwo studował a wjele nastawkow wo Serbach spisał. Ludwik Kuba słuša do wulkich słowjanskich idealistow, kiž su swoje dary a swoje žiwjenje dospołnje k doznaću słowjanskich ludow nałožowali. — Wulki dźěł swojeho žiwjenja je po słowjanskich krajach duey po puću był a swoju monumentalnu zběrku: „Słowjanstwo we swojich spěwach" nahromadźił, kiž změje njezachodnu hódnosć. —

Přisłowo praji: Z lenom je jara, jara, jara wulka hara.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 734, hygrometer +3%, thermometer wo hnjo +24. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 734, hygrometer —3, thermometer w nozy +10. — Po měnjenju wjedrankjow naše wjedro bóry swój dotalny puć hišći a rjany ras słubi a žo do njewobstajneho pschemjeni. Wčera rano cehnjesche žo wyschina pisches žrjedźnu, pokrjašchu a krótkorańšchu Europu. Nižina pola kupy Island je še swojim wuběškom Jendźelskej hižo dosćcźowanje pschinjesło. Dalscha nižina bě nad krótkowječźornej Europu. — Jutrje sobotu klóńčko 5,02 hodźin khadźa a žo 6,59 hodźin khowa. Mležačk do. 8,11 hodźin khadźa a žo w poknozy khowa. — Zaby hižo rjechtaja, nimale 10 dnjow do Jurja, 23. 4. Po starych burschi prajidmach dyrbja telko dojow po Jurju žwjećźicź. —

— **Swobodne mjasowe jětki w Budyschinje.** Sobotu 17. haprleje dopokhnja wot 8—10 hodźin wotedawa žo žyrre howjasemjasko punt po 50 a 35 pj., žyrre šwinjaze mjaso punt po 60 pj. Swinjaze mjaso wotedawa žo jenož na cźišla 571—670. Dźěłonjeměrjam wotedawa žo dopokhnja wot 11 hodźin.

— **Njesbožo.** Schtwórtk popołdnju rózk Khownehe torhoschcźa a Lawskeje haje ludźazy auto do schtyrilětneho hólza sajdźe a jeho powali. Auto žo hólza lohaj schmórnu. Pschi padnjenju žebi hólz tulu do hłowy nabi. Schofera wina njetrjechi, dokelž tara pomaku jedźesche a šwój wós hnydom sastaji.

— **Kriminalna polizija saja** 15. 4. tu 18lětneho dźěłaćerja Viktora Gliewa z Bytomja (Beuthen) a pschepoda jeho statnemu rěčnistwu. Gliewa bě šamtnuy bješ po proschenju khodźo z jeneho wobydlenja, hdźež bě jenoj dźěćco doma, pjenjesy kradnył.

S **Khwaczicy.** Naschej gmejnje njedoczinkojo pokoja njepopscheja. Sersedu w nozy dźiwku wješmy hat wotpschedźicź. Wona rózdźerk kruch noweje bróhi a namacza jenemu wobšedźerjej bróžeń. Nózny straznik je muzikeju widźał, kotrejuj pak njeje spóznacź mohł.

S **Mjeschicy.** Sersedu popołdnju wokoło 9 hodźin žo w naschej wjsy na woheń trubjesche. W bróžni žiwnoscźerja Hanuscha, kiž bě je žlomu kryta, bě woheń wudyrił. Bróžeń žo do cźišta wotpali. Ssobu špali žo dalsa wjeja maschina, nowy hospodarski wós, 80 zentnarjow žlomy, 40 zentnarjow žyna a 8 fm. duboweho a bukoweho drjewa. W symskim cźasu Hanusch na wojnarstwje dźeła. Wjeležnjenjo pschibježachu z polow a khwatachu, psched nimi k. měschcźanoscta Lehmann, z wjesnej žykawu k haschenju, so bychu domste k. kubleria Beckera schtitali. Pokodnischi wětr njeježesche schtrě je žlomjaneje tšechi a je žlomjaneje sajmy, kiž bě je tohorunja zapalila, na Beckerez wumělk. Tón žo hižo palicź pocźa, jako wohnjowej woborje z Nachlowa (1. myto) a z Bukez (2. myto) pschikhwataschetej. Woborje wschě twarjenja, kiž běchu w strasche, wutkhowaschtej. Dalsche žykawy z Pomorz, Woschez a Schekez njetrjebachu wody dawacź, dokelž bě wschón strach bóry nimo. Pjeczlětny žynk wobježerja bě je sapalkamt hrajkał a woheń sakościł. Njeschoźo je dwójzy cźeste, dokelž knjes Hanusch pjenjeżnych wuskoścźow dla sawěsćene nima. Jeho wschitzy wobzaruja, dokelž je też jeho mandźelska hižo pokdra lěta khora.

S **Porschicy.** Saso hotuje žo nascha Ssokolska Jednota, pschichodnu njedźelu pola Handrikez žwjedźen za sjawnosć wuhotowacź. Njech tola wschitzy, kotriž žo za Ssokol a Sserbstwo sajimuja, žwjedźeń wopytaja a tak naschim Ssokolam jich próju mytuja. Wopytowarstwu politicza žo wschelake žokolike swuczowanja. Też někotre spěwy žo sanjeżu a napógledk žo dźiwadło hraje. Sapoczatk žwjedźenja je na wječor 1/8 hodźin postajeny. Reje sapoczny pak žo hižo 1/7 hodźin. Lubi Sserbja a lube Ssorbowki, pschińdźcźe tohodla w prawje bohatej

Khodojty.

Brěnjotny roman wot Jlsana.

22] (Pokračowanje.)

Też knjes nad Skaligani bě šlédowył, ale hnydom žo zbraba. Sahwiła z małym hwizłom a hnydom stojesche pol njeho jeho djabołski słužownik Martinet. Temu pschikaja, zo ma cźeło wot krewje wumycź, ranu na wutrobnje sawobalicź, hajnka do dobreje drasty sdrasćicź a na marv połožicź. Też ma hnydom kaschcź a row wobstaracź. Ma žo sa to postaracź, so nichtó ranu njewohlada, wošebje niz Lischka a ludźom prajicź, so je Boja ruczka hajnka sajała, też popej. Pohrjeb m žo žwjatocźnje stacź, widawki knjes wschitke sarana.

Erich žběhny Krystu, kiž bě kaž we womorje. Hdyž pak žo jeje Erich dótknu, skocźi wona precź kaž by ju nechtó khtół a jawoła: „Mordarjo!" Erich rjekny: „Hacź žym mordat abo nic, to je wschó jedne. Sstyschi, schto cźi praju: Jeho je Boża ruczka sajała. Tak praj wschitkim, hewak sničzu tebje a twoje dźěćo, kotrež nošyschi. Tak by była žana mordarka žwojeho dźěćeca."

To pohnu hajnkowu, so mjelcźeschе wo podawku. Kak bě Jurij žmjertnu ranu dóstał, wosta też jej potajne.

Martinet wobstara wschitko, kaž bě jemu knjes poručił. Kóždy mějesche wutrobne žobudźujcźe z młodej hajnkowej a mnohe žyły žwědźachu wo tym, kak rady běchu wschitzy Jurja měli. Też Jan pschińdźe na pusty wjecźor a žarowaschе jara wo hajnka. Stary Lischka płakasche kaž małe dźěćo; bě dźe Jurja jara lubował a njewěrjesche też do winy žmjerzce. Jeho hyspoda bě jemu wschak powědała, so je widźała Skaliganskeho knjesa pschińcź. Hdyž je tón ležała do hajnkownje sastupił, je hajnkowa do lěža běžała a turnje je hajnk domoj pschičhoł. Schto je žo tam stało, njeje widźeczj mohła, dokelž je sastup do hajnkownje na druhej stronje wot Lischkoweje tšěšli, ale je žlyschała knjesa wołacź a widźała, so hajnkowa domoj běžt. Njeje pak žebi žwérika, tam hicź.

Na pohrjeb pschińdźeschtaj też Krystejinej starschej a khyschtaj ju žobu domoj wjacź, wo cźimž pak Khrysta nicźo wědźecź njechaschе. Macź jej žlubi, so sašo pschińdźe a so budźe žo sa nju staracź, hdyž budźe sa nječzo cźaja jeje pomozy trjebacź. Mjes pschewodźerjemi bě też stara Julija z płakazymaj wocźomaj, ale wjeležej wutrobu, so je jeje njepschecźel sniczeny. Bóry po pohrjebje pschińdźe Jan do hajnkownje a wosjewi Krystce, schtož je knjes poručił, mjenujcy, so może je wjacź w domcźu bydlicź, dokelž nowy hajnk tam njepschińdźe. K žiwjenju dóstanje telko wot knjesa, schtož budźe trjebacź

XII

Ssněh padasche někotre dny bjes pschestacźa z njebješ a wětr howrjesche je wschej mozu. Wulke žepje sahaczachu ludźom pucź a cźeło bě žo pisches taike žepje žněha pschedałyció, wošebje, hdyž je cźłowjek starschi. Lischka dyrbjesche kóždy dźeń do lěža, dokelž tu noweho hajnka hischcze njebě. Lischka poczа wschón storhany bycź, jemu njeschłodsesche ani jěcź, ani dymka. Wón poczа kaschlowacź a wustawacź. Pisches wyschoke žepje žněha brodźo žo jomu jara pschepoczt, pschińdźe potom z lěža won, hdźež bě rěsaty wětr a bě wschón prostrowł. Wón žo lehny, žyma jeho wobšehowasche a potom sašo cźopkota, wón poschubjowasche wědomje a rěcźeschе wo khodojtach. Stary tašeń pschińdźe a chcźyschе jemu žitu rubacź, ale krej hižom wjazy běžeczj njechaschе. Lischka pschińdźe k žebi a rjekny, so bychu jeho na pokoj wostajili, dokelž wón wě, so dyrbja stari wumrěcź, so bychu nkóždi nětko měli a sacźini weczi a wudyrcha žwoju žwérmu žerbsku duschu.

Lětma bě Lischka nětko druhemu wuprózdnił, pschiležała hižo bacjon do žužodneje hajnkownje a pschtinješe malu holczku. Krystejina macź bě hižo psched někotrymi dnjemi na wopyt pschijšła a sastarowasche mlodu macź. Jan, knjesowy žłužownik, samotnoješche žo sa knótra, dokelž, kaž prajesche, je jeho Jurij hižo wuprožył a tak bu wón knótr a Krystejina macź knótra. Kschcźijna běchu někotre dny po pohrjebowanju starehо Lischki. Macź sarjadowa maku hoscźinu, na kotruż bě nimo knótra a knótry a baby też stara Lischzyna hołpoła pscheproschena. Khrysta bě žo dotal jenoż žwojej žrudobje podała a njebě z nikim wobkhadźowała. Dźensa pak pschejdźe prěni połnicźk pschesrudźene wobliczo, hdyž žwoju holczku w rukowej dźerżeschе. Sslubi žebi, so dźěćo ženje njeježmě shonicź niczo wo jeho pokhodze, so dyrbi wukhowacź wo bohabojsnosći a jemu wulku cźesćownosć saschczipicź psched Jurjom, jeje mandźelskim. So njebě dźěćo žo jenje skasyło, dyžschе cźaj žiwjenja tu w kamorze z nim wostacź a k jeho wukhowanju wschitku prózu nałožowacź. Sulcźka dosta we žwjatej kschcźeńzy mjeno Silja, kaj bě Krysta postajła. Krysta bě lutherska a njewědźeschе wjele wo podjanskich žwjatych, ale jomu bě wot Jana, kiž bě podjanski, žtyschała, so je Silja była mandźelska wjetcha w Durinskej a je jara miloscźiwa była k khudym. Krysta pak mějeschе jara njejeku wutrobu a bě jara dobrocźiwa, tohodla wona dyrbjesche, so by jeje dźěćo mjeno tuteje žwjatoje něko a też jeje žmyślenja było.

Lětko po lětku žo miny. Wschudyjom rozcźeschе nowy žplah. W Dolizach pola Schokcźiz bě Mikkawskich hižo rjany pachol a Borborka pontbasche hižom macźeri pschi wschelakim domjazym dźele. Na brodźe wuwuczowaschе žo hólz Dietrich we wojowanju se wschelakimi brónjemi, mjes tym so jeho žotra Hanka wot macźerje wschelake wumětšе dźěła wošebje wuschiwanje, molowanje, žukowanje wukhtjeschе. W lětnej žamocze pak wuwuiwaschе žo mała wójcźka; kotraj bywascheе z kóždym dnjom mlódnischa a rjeńscha, mała Silja. Krysta bě tu někto dozyła žana, dokelž hołpoła njeboh Lischki bě žo k twojemu pschecźelstwu pschecźahnyła a khejża lětneho stejeschе pródża.

Stara Julija njesahu na žanu kschiwdu, kiž bě jej po jeje menjenju nechtó sfucźił. Wona špominaschе na to, kak je drjewarjowa Handrijowa žona jeje Traugotta wobstorzowała, so je wón jej kołu rostorhował a tak wina jeho sajeczа była. Jeje štótne žmyślenje žadasche sa wjeczenjom. Myślesche, so może Handrijej a jeho žonje najwjacy z tym schkodźeć, so jemu tkežu sapali. Ssama pak žo bojesche, to sejinicź, dokelž derje wědźeschе, so, je-li je lěpja, ma žmjercź na schcźěpowzu wocźakowacź. Djabołski słužownik Martinet bě pak jeje pschecźel. Tón bě jej pomogny, a tak žo Handrijej wotpali jomu nasymu w nozy zyły statok. Handrij njemóješche žebi hnydom nowe stajicź a žyma bě blisko. Praschesche knjesa, hacź njejsmě w khěžzy pryedawscheho lěžneho Lischki bydlicź, a tón jemu dowoli. Tak mějeschе Krysta tola někohо jako jako žužodna.

(Pokračowanje ježe žhnje.)

liczbo na tutón zwjedżeń. Myślimy hedź, so budźe so Wam derje spodobać.

S **Kitzelu pola Kuczinu.** Dźenża w połnocy ½1 hodźin je Boži woheń też naschu wjeź domapytał. Wón wundże w statoku khěžże Kirstena. Wot tam pschenjese so na khězu wudowy Schneideroweje. Wobaj statokaj běschtaj starej. S Kirstenoweho je stomu krtyeho domskeho njesamóchu wjele nadoby wukhowacź. Pkomjenja nimale wschu šnitžichu. Wón pak ma sawěschene. Se Schneiderayneje khěže poradźi so jenož dźěl nadoby wunoschnć. Wona ma jara nisko sawěschene. S wohnjowych woborow jako najprěnscha Lichaista pschithwata a dostanje prěnje myto. Woheń je najsterje stósnika ruka salośika.

S **„Klóschtra".** (S wjeselneho schulstwa.) Se spočatkom nowcho schulskeho léta je so we wjeselnym schulstwje wschelake pscheměnjenja stale. Wotrowska schula je so do tšjoch rjadowanjow pschetworika a trjeba też šama swojeju wučerišku móz. knjesa Schwarzu, kij hdźela też hodźiny w Banczišanskej schuli podawasche. Na jeho městno je stupił knjes Jurij Wujesch, rodźeny w Njebjelczicach, a šaštara hdźela wučbu w Khrósczanskej schuli. Do jutrowa šastupowo che ši njedźele dolho sthorjenu wučerku w Kamjenzu. Tak mamy nětko šaso šerbskeho wučerja. Hižo do jutrow wróći so k. P. Ubald do tudomneho klóschtra, hdyž běsche léto w Marijnym Dole pschebywał a pschewza šerbšku nabožnu wučbu w hólczazej a holczazej schuli, do kotrejež běschtaj so prjedy diwaj knjesaj dźělikoj. Hižo dźesći czaš lékuje so jenička šerbska wučerka klóschtrskeje schule, knježna Wórscha Wezlichez, we Worklečanskej thorownji. Ju sastupuje tak dolho k. wyschši wučer Schewczik z Nalbiz, domiž so sthorjena wučerka dozuku njemurkuje. Létha běchu bohate žně we woběmaj schulomaj. Hólzow bě hacź dotal njeźišchana liczba — mjenujzy 18 — pschijatych, holzow 21. Wjeselce bězachu so pjerjimi titami domoj we wschelakej wulkosći. Lépje drje je, so buchu w pschichodze jenak wulke byke, so njeby hižo we wutrobje nějnych dźěćatkow někajke sacžuze njeprawdy sakorjniło. Wschako to też w druhich schulach dźe. Pschejemy wschém, nowym a starym, pratwje wjele Božeho žohnowanja w Knjesowej winizy.

S **Nalbiz.** W delanach, hdźež su hischcze stare dobne šerbske waschnja z domom, seidźe so žrjedu jara bohata liczba šobustawow Sjednoczeństwa katholskich wučerjow šerbskeje Łužicy — na 31. Do shromadźizny pobosći hopodliwa fara pschichwatazych z pschileżnoschu abrahaminow k. fararja Jura. Na pozpjenju wospjetowi pschedsydźeda jeho z nutrnymi a džakownymi słowami k pschejesche šubskarej bolscheje cželnoje a duchownoje cžitošcze hacź do najdalschich cžasow. Wospjetowje powita starého šobustawa k. fararja Bjedricha (na winowatku we Worklečach a pschejdy z dolholetnym wohnadnym fararjom), runje tak też najmlodšcheho šobustawa, k. wučerja Wujescha w Panczišach, jemu swoju pschejo do nowcheho sastupstwa a so by šwoje duchownje mozy šwojemu wobrozenemu ludej wěnowak. — Nato rěcze k. farar Delan-Barzoništi khutre słowa „Wowukubtanju w narodnym duchu", složiwšo so hdźela na myšle njeboho tachanta Stake. Myślicki su tak koswažne, so so prošitowa wupraji, so by so pschedsydstwo šerbskej sjawnosći wosjewił. Chcemy w tu chwilu někotre myšle wusimacź: Bóh chze wobšacże tej šerbskeho naroda. Nad nami šaležł, dźerżecz schtož je nam dał. Siwnstkowna krutosći ma naš šwjasłowacź, šwoje najbliščze šwojim potomnikam žive a cžile sakhowacź. Se stawi now mózemy wjele pschikladow cžerach. Kak so druhe narody wo sdźerżenju šwojich najdrohšich klobow prózuja! Naschа mlodžina ma so w narodnym duchu wukubtacź. Wučerj, hacź runjež na šakoń šwajsany, móže, haj ma być wučerj z ludu a za lud. Naschе šjednoczeństwo to chze. Luboscź k dominje ma pschehrěwacź zyle byeze kóždeho stawa šerbskeho ludu, pschedewschém pak wučerja a duchownoho. Naschi narod je stajnje khwalbu měł pózcžiwoho ludu. Bjes dobreho pocžinka njeje narod hódny wobstacża. Snacź dyrbiši waschnje, nakóžli, pišmowniwo, špěw, rěcź a zjanosce wschich tychle wotnohow šwonkownoho a šmitškownoho byeza naschеho ludu. Sakoń w Sakšej dawa nam wschelake možnoty, štužicź šwojemu narodej. Naschе dźěcźi maju natwuknyć šerbški cžitacź, pišacź, mysliciź, rěcźecź, špěwacź. Naši žonšti dorost ma sdźerżecź natwuknyć naschе domy, naschi šynoju dyrbja pschihotowani być, šjawnje za Sserbšwo wustupowacź. Poschulske towaršiwa maja być šerbske, ale towaršiwoiwi Sserbja šami njedokonjeja tón nadawk, też privatne budź Sserb žiwy! Wołtań w kraju a dźěłaj tu jako šerbški wučeř a duchowny šylej wutrobu a duschu za šwój lud! Starajmy so za dorost šwojich rjadow. Ssamo Nětnzam šwita, so je šerbška narodnosći něchto rjaneho, hajenja hódneho. Živa rosnoroka sjehowasche: Naschа šerbska cželedź ma na wšach wostacź. Naschе holzy a hólzy so w městach kaža. We wozadže maju duchowni a wučerjo pschikladownu hromadže skutkowacź. Krute nabožne wukubtanje dyrbi sažy do ludu, wobsebje do mlodšiny. Na nabožnym sakładze ma so narodnosć po Božich kažnjach hajicź. Hospodarske wobstejnoschе cželedže šu tón cžaš też w Sserbach nětndźekuli jara schpatne. Hdyž wona cžeka, sažydluje so němske a pschenjemki a pschesche šwoje wobydlerske a rjemjeslne dźěła. Wosebje powita starého kowarja Jakuba Hajnca z Rachlowa, kij je 50 lét swój rjemjeslniski dźěl wukonjał a 25 lét cžłonk pschedsydstwa je. Wón je tež dołho cžłonk wuběrka za wustajenje Serbskeho muzeja w Budyšinje. Wón je tež dołho cžłonk wuběrka za wustajenje Serbskeho muzeja w Budyšinje. Wón je tež dołho cžłonk wuběrka za wustajenje Serbskeho muzeja w Budyšinje.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 16. haprleje 1926

Wežerawschе kursy w Barlinje.

Dollar	4,195	100 franzowisk. fran.	14,24
jenšelski jaun	20,98	100 czeskošl. krónow	12,42
100 schwajz. frankow	80,98	100 pólsk. markow	45,77

Efekty mějachu wežera na Berlinskej burzy pschi spočatku krute kursy. Posdźischo so sešlabjowachu a naposlédk běchu wschelake. Wójnska požeżonska sašo něschto malo bolu.

Na produktowych wikach też wežera žitne płacžiny dale **a bóle horze bijachu.** Naschi rakarjo nochzyli prawy wokomik pschedbacża skombinacź. Bjes dwěma šo pschi tuthwilnym horšebicžu płacžisnow wo špekulaciju jedna. Pschenża a naletni jeczmjeń a wowš ležnychu šašo wo 10 np. a najwjacy jeczmjeń wo 5 np. po zentnarju. Rožka šwoju **hotalnu** płacžisnu šakhowa. Wežera płacžeschе zentnar:

w Lubiju:

pschenży 13,75—14,40 hr., rožki 8,20 hr.
hacź 8,60 hr., jeczmjenja naletnjeho 9 hr.
hacź 10 hr., wowša 9,50—10 šk. hriwnow.

w Berlinje

pschenży 14,35—14,60 hr., rožki 8,80 hr.
hacź 9,05 hr., jeczmjenja naletnjeho 9,75
hacź 10,85 hr., najsmnjeho 8,15—8,85 hr.,
wowša 9,55—10,15 hr.

w termijowym wikowanju

ša mesc pschenży 15,05 hr., rožki 9,77 hr.,
ša julij: pschenży 14,70—14,75 hr., rožki 9,95 hr., wowša 9,65 hr.,
ša september pschenży 13,90 hr., rožki 9,75 hrimnow.

Wiki wužitkoweho skotu šaudženu hrjedu w Leer we Eanškej Friesiskej. Pschihnali běchu 382 wultich howjadow. Te płacžachu:

Mlede dóžki a wyšokobuzeńe krowy:

1. druzinu	550—650 hr.
2. druzinu	450—525 hr.
3. druzinu	300—400 hr.
Bróšnuki	100—350 hr.
Sšuczelne jalowzy	250—500 hr.
Skót ſ paschwy	150—400 hr.
Byki	150—500 hr.

Wubrawy rjany skót bě hischcze drožischi.

Drobneho skotu běchu pschiwjesli 159 schtuk. Prošaca płacžachu 32—38 hr., běhaći 50—90 hr., wowzy 25 hr. hacź 40 hr., jehnjata 3,50—6,50 hr. Pschichodne wiki budu 21. haprleje.

Wiki wežera w Khrožebušu. Butra 2—2,10 hr., jeja 9—10 np., howjaše njašo 80—120 np., cžeľaze 100 hacź 120 np., kopjaze 1,10—1,20 hr., šwinjaze 1,10 hr., šyra płeczina (Schinken) 1,50—2,20 hr., šulschemy polcź 1,50—1,60 hr., šchmalz 1,20—1,40 hr., tany wolij litr 1,60 hr., hliny 1,40—1,60 hr., schczuki 1,20 hr., mlode holbje 0,80—1 hr., kury 3,50—5,50 hr., khapony 2,40—4 hr., tšbjata 2,40—2,50 hr., marchej 15—20 np., šdźina loboda 40—50 np., hromak (Spargel) 2 hr., ša zjehowjeny kal 15—20 np., bóły 10—20 np., ſolotej 25 np. (keicžk), zubla 15—20 np., běrny zentnar 3 hr. hacź 3,20 hr., jabluka 30—50 np., radiški 15 np., rjerwjeń 20—25 np.

Na šwinjaze wiki tam běchu pschiwjesli 609 proša tow a 37 běhałkow. Te płacžachu:

prošata make 25—30 hr., šrjenje 30 hr.
hacź 35 hr., wulke 35—40 hr.,
běhałki: male 40—60 np., šrjenje 60—90 hr., wulke 90—120 hr.

Wiki wežera w Lubiju: Butra 1,05—1,10 hr., jeja 10—11 pj., twaroh 30 pj., kulerčza 10 pj., běły kal 20 pj. cžerwjeny kal 20 pj., schpinat 40 pj., zybla 20 pj., ſolotej kerčźi 30 pj., radiški 15 pj., rjerwjeń (rhabarber) 40 pj., krěn 90 pj., běrny 4 pj., tany wolij 1,80 hr.

Wiki wežera w Sjorjelzu: Butra 2—2,20 hr., jeja 9—11 pj., schpinat 35—40 pj., radiški 10—15 pj., ſolotej 25—30 pj., rjerwjeń 30 pj., 10 punt. běrnow 30 pj., běły kal 15—16 pj., cžerwjeny kal 18—20 pj., morchej 10—15 pj., zybla 10—15 pj., hołbje mlode 70—80 pj. schtuka, měd 1,70 hr.

Sso pytaja:

Pječarski wučzobnik, pječarnja we Lupoj.
Holza do domu, Steffenka w Budyschinje, Hornjerjeska haša 19.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża doh. ¾11 hodź.: Wjele kupzow, malo žita, polwychene płacžiny, krjeni wobrot. Tendenza: kruta.

Doh. ¾12 hodź.: Wjele kupzow też sa muku, płacžiny dale wyšche. Tendenza: dale kruta.

Płacžiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wotlejowe šymjo po tunach abo 1000 kg, hewak 100 kg, płacžiny po ſotej hriwnje.

	15. 4.	14. 4.		15. 4.	14. 4.
Pschenża	287-292	285-290	rapš, wozimski	15,00	14-15,00
rožka	176-181	176-181	bock. melasa	—	—
nalet. jeczmjeń	195-217	195-218	ferabella	38,00	36,00
nal. jeczmjeń	163-177	162-176	běrnjaze kružki	16-16,50	14-16,50
wowš	191-203	189-202	bruny	22-24,00	21-23,50
kukuriza (Maisch)	168	—	woka	31,00	30,00
pschenična muka	35-39,50	35-39,00	lany wołoschi	19-19,60	18-19,60
rjana muka	24-27,50	24-27,50	modre lupiny	11-12,75	11-12,75
pschenič. wotr.	11,25	11,00	žolte lupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	11,75	11,75	hyno, 50 kg	8,80-4,00	8,80-4,00
rapš	—	—	ſlowa, rjana	1,05-1,65	0,90-1,60
lane šymjo	—	—	„ pschenič.	1,05-1,55	0,90-1,50
hroch	26-28,50	22-26,50	„ wowšina	1,05-1,85	0,90-1,50
pjenizki	22-25,00	21-23,00	„ jezina	1,05-1,50	0,85-1,50

Płacžiny rěsneho skotu na Drjezdžanskich skótnych wikach.

15. haprleje:

7 woły, 42 bykow, 47 jalowzow a krunow, 830 cžeľatow, 49 wowzow, 509 šwinow.

Woły, byki, krunowy a wowzy běchu we wikowanju **žłabe tohodła po wyšše płacžiny njepostajichu.**

Płacžiny ša

cžeľata: 2. 80—82, 3. 72—75, 4. 60—66, 5. 42—50;
wowzy: 1. 59—62, 2. 54—57,
šwinki: 1. 77—79. 2. 74—76. 4. 70—72

němcži kwas a ſtalok. Stara anterlika duchownych a wučerjow so psches wschelake kruhi ſ wotpohladom podpiwa. Swisk mjes hospodarjom a cželedźu je so pohubjenschi. Stare počinki maja so wupjet do ludu sakorjenicź. — Hischcze mnohich druhich khutrych mysličzkow rospuschcži ważny pschednoschk. — Sliczborowanja na léta 23, 24 a 25 běschtaj šobustawaj pschehladakoj a po nětkrotych porjedźenkach so pokkadnik wolózi. Dla „Kinderfreund" (7. a 8. létnik — nowy wudawk) knjeza hischcze wschelake njeporoczese. Tam je ministerstwo sawjedźenje dowolilo, druhdže sašo wotpokasało. To salezi najsterje na tym, so je so pschepodoje we dowolnoscź prožyło a to se strony Swjasła. „Einst a Jetzt" so k pilnemu cžitanju w schulach porucžuje (placži 60 pf. a je w Donnerhaczy a Sšmolerjej knihicžišchczernik dostacź). Saběrajmy so se špitami, kotrež do naschich sserow hajaju. Rosprawjmy my nich ſ nich w Sjednoczeństwu. Cžitajmy „Łužicu" a pišajmy do njeje. Na kónzu powjedźenja džakowasche so k. farar Jur ša pschecża a pschejo pjeſ šhromadne pjódne dźeło wuczerjow a duchownych. Pschichodna shromadźizna je žrjedu 19. meje w Radworcu.

S **Njebjelczicz.** Jara wobžarujomne njeſdožo sta so žrjedu na wjeczor na kuble měschczanskeju Mittkawscha Jura. Pohoncź běsche ſ konjomaj ſ role domoj pschijeł a jeju wupschahowasche. A kaž je waschnje, běchu domjazе kedžbnych a warnowasche jich, so njebychu pschebliſko ke konjomaj pschiſchcze. Hacź je nětko dźeco nětchto klubu sčiniko abo jene ſ nich konja ſ kchudom ſchlipko, nadobo kół wudyri a trjechi pjecźlétneho hólczeja wobžedzerja do žiwota, ſo je hórſy po tym na sčžěhowach cžežeho franjenja wumrěł. S potrjechenej žwójbu žaruje zyła wjeź žobu. Tutón ſrudny pad pak wospjet wucźi, so psched konjemi na kedžbu bracź, wosebje nij makym dźeczom pschebliſko bacź.

S **Njebjelczicz.** Rjane šwjedženje wo ſapschijeczu žiwych winowatokčow dawa tudomnej wohnjowej woborje nowa ſnapaſka wóża. W mikhwilu bu pschcże twari. Budże na kromje wšu ſtejecź. Delni twar je hižo hotowy, też rjady su natwarjene. Hižom w blížschich dnjach ſo wóża dotwari. Jeje pošwjedženje budże je šwjedženſkim podawkom ša naschu wjeź a też žobu ſa žušodne wšy.

S **Tranjow pola Wujesda.** Ssobotu ſakhadžeſche w naschich stronach ſakošne njewjedro. Blyſk dyri do elektrowoda mjes Manjowom a Tranjemi. Ssydom žerdžow žo powali, a w twarjenjach pola naš ſwulkeho chu wſche ſwěſzenja.

S **Czernſka pola Krjebje.** Schtwórtk rano w 7 hodź. wudyri tu pola Wěrkej woheń. Se ſkomu kryte domſke žo w blížkoſczi wuhnja palicź počza. Domjaza nadoba mózeſche žo wukhowacź, dokelž bě hnydom doſcź ludźi pschihwatało. Też Krjebjanſka ſnkawa bórſy pschihwata. Tak mózachu durhe Wěrkej twarjenja, kij su ſ žyhelom kryte, pſched wohnjom wuthowacź. By-li wětr žylniſchi byk, njeby to wěſo mózno byko.

Zjawna zhromadźizna w Krónje přeciwo zakonjej spłažnych khoroscow.

— Wulza ſajimawa a jara potrjebna pschednoschk ſ rjadowa wežera wjeczor we 8 hodź. we „Krónje" jako wotmołwon na „rjanju ſtrowotny wódżeń „Towaršiwo ſa hajenje ſtrowoty a pschirodne lékowanje", kaž też „Biochmiſke towaršiwo" w Budyschinje. Pschednoschk bě ſjawny, tuž bě ſo wulka liczba ſajimzow ſejchła. Jako pschednoschowarja běchu knjeza profesora dr. Polenſkeho ſ Oranienburga (p. Barlina) dowołyli. Wjeczor 1/4 3 hodź. wotewri knjes wyſchſchi knihiwjazaſtki mischtr Klaſnar pschednoſchkowy wjeczor ſ powitazymi ſłowami, wuprajo ſwoju radoscź nad nimo měry bohatym wopytom a pschehoda na to knjeſej profesorej dr. Polenſkemu ſłowo. Pschednoſchowar, po powołanju jurista, pschednoſchowaſche wo nowym ſakonju naſtupajo ſyfilzne khorosce (Geſchlechtskrankheiten), kiž ma ſo w blížſchim cžaſu rozſirjacź a potom ſtuano jako płacžazy ſakoń ſo wobkruczicź. Tutón nowy ſakoń by zyke němſke wobydlerſtwo ſwojich prawow na ſwojim ſamſtnym cžele wuwjafak a jeſo do rukow prakt. a ſtatnje pschipoſtnatych lékarjow dał. Schtóž by ſo potom ſam ſtuano khory ſdał, by winowaty był, ſo hnydom do lékarſkeho pschepytowanja a hójenja podacź, hewak by dóſtał ſtó jaſtwa. Wimuje-li tehe pschecżel abo njepſcheczel ſyfilzneje khoroſcze poſtatcho, ma polizija prawo, tehe k lékarſkemu pschepytowanju nucźicź a — ſpóſinaja tehe nětko lékaŕ jako khoreho (ſtuano pak ſyfila njeſtho), dyrbiſch ſo lékowacź dacź ſe ſtrědkami kaž Salwarſan a Ziwym ſtlébrom, kij ſu ſtraſchne jédy, kij kóžda cžłowjeſka ſwoorjenoſcź njeſnieſze a kotrež móža ſamo k ſmiſkowemu trajnemu ſthorjenju krewje a cžéka wjeſcź. — Schtóž njeby ſo potom tutemu ſakonjej kłoniecź chcył, by ho ſ létom jaſtwom a pjenježnym khłoſtanjom khłoſtał. Jenož ſtatnym lékarjam by było dowolene, ſyfilzne khoroſcze žónſkeho abo muſzeſkeho ſpłaha lékowacź a był najmjenſche był, kij cžłoſtała w lécże ſama wot ſo wubudźi, kij na łohke ſthorjenje cžerpi, bjez toho, ſo by nékaſi njepchiſtojnu wobſtrad mél. Cžył ty někto jako pſcheczel abo pſcheczeſka ſ dobrocžiwoſcze pomhacź a tutu ſe ſ najſtnadniſchim a najnjeſchkódniſchim ſrědkom pſchirodneho raſtu (kaž ſ wodu, kupjeſemi abo ſe ſłónzom) lékowacź, by ho po ſakoniſkim poſtajenju pſcheſchoł a pokhłoſtał ſe létom jaſtwa a wjenzejeſej pokutu. Kóždenum pſchirodnemu hójerjej (Naturheilkundigen) by potaſkim tohorunja ſakaſane było ſwoje cžaſto jara ſpomożne a njeſdóżte lékowanje wnkonjecź — by ho hewak khłoſtał. Nětnik poda we ſwojej nimo měry derje wobdźełanej rěcźi hiſchcze dalſche hrube momenty, tak, ſo ſyfilzniki ſ roſhorjenoſczu ſpóſnachu, kaſka cžeża bo na němſki kraj a ſeho wobyholeſtwo kładże ſ tutym ſakonjom, po běhach ſwětowneje wójny, kotrejež ſahubjaze ſeſtkowki hiſchcze dźenża, haj, ſnadź ja 50 lét hiſchcze ſo ſjawja. Němſki lud dyrbi dopokaſacź, ſo njeje moralitſy tak hłuboko ſpadnył, ſo taſcheho ſakona potrjeba, kij jemu prawo na ſwojim ſamſtnym cžele wſonje. A jeſto by wulkraj měnił? S pohnym prawom by měnił, ſo je Němcz cžłowjek, kij trjeba nawjedowarja ſady ſo, hewak njeby. ſchto chce a na cžim.

Wosebje

ſ turiſtiſkeho ſtojiſtiſcheſa zyły jakoŭ wobſwědčił a jeho hradki rozſtoſnu. Mózny pſchikleſk mytowaſche jeho dobre rumjeđenja k ſpomoženju cźłowjeſtwa. Na bohacze wobſtarowanju ſo kuježa: dr. Schnabel, naturſk. hoſeć Thomas a dr. Kuježa. Dobre běchu jara ſajimowe. Snapſchcźiwoje nja k. dr. Schnabela k rěcźnikowym ſłowam běchu tak ſłabe, ſo je rěcźnik, kaž tež druſy kuježa, haj ſamo pſchikomni ſ tołkoſcźu wotbychu, kaž na pſch.: ſo ſo lekarjo ſady tuteho ſałonjoweho namjeta njeſchjowaju. Kuježe Klahra pſchedcźiła wobſamknjenu reſolusiju, kiž knježerſtwo namołuja, ſo jara kóſtbiwje ſ tutej naležnoſcźu ſabjerać k ſpomoženju němſkeho ludu. Reſolusija ſo jenohłoſnje pſchijeła. Kuježe profeſor dr. Potenſky poda ſkónčne ſłowo. Hromotny pſchikleſk jemu jeho pröſu mytowaſche. Kuježe Klahra ſkónči ſ đźakownymi ſłowami ſhromadźiznu a pſchejeſche ſebi, ſo by ſo zyły němſki lud bóle ſ cźaſnym proſchenjenjemi tutoho raza ſaběrał.

Bohudźak jewja ſo hižo ſerja kraſniſcheho ranja, kotrež wubudźi cźłowjeka, ſo ſo ſchtita pſched wuwjaſowazymi ſakonjemi nad prawom ſwojeho cźěła! — Cźłowjeko, ſpěwaj a wróć ſo k pſchirodźe! Tež my Serbja dyrbjeli ſo đźeń a bóle ſ tutym ważnym proſchenjom ſaběrać k ſpomoženju powſchitkownjoſce ſawěſce wjeđźe. P. Kr.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. Tow. „Łužica“ z Hornjej Hórki budźe sebi přich. njeđźelu, 18. 4., pop. 2 hodź. Serbski muſej wobhladać. Po tym je w Serbskej ſali přednošk a zabawa. Njech ſo Budyſſcy Serbja při tym tež prawje bohaće wobđźěla.

Budyšin. Serb. tow. „Nađźija“ ſpěwa tež đźenſa pjatk w „Kat. towaŕſowni“, muſzke hłoſy z dypkom 1/2 9 hodź., žónſke hłoſy pak w 9 hodź. Tute woſebite pruhi ſu jara nuzne. Přińđźe w runje tak bohatoj ličbje, kaž poſledni raz. Předſydſtwo.

Budyšin. Jednota Sokoł zmjeje đźenſa wječor 1/2 9 hodź. w Towaŕſowni na Hornčerſkej haſy zwučowanje.

Rakecy. Tow. „Lipa“ zmjeje přich. njeđźelu pop. w 4 h. p. Hónča zhromađźiznu. Wo bohaty wopyt ſo proſy.

Bukecy. „Serbſke nar. towaŕſtwo“ zmjeje njeđźelu, 18. haprl., pop. w 3 hodź. poſeđźenje. Přednoſowaŕ budźe knjez telegr. inſpektor Kubjenc z Budyšina. Wo bohaty wopyt proſy předſydſtwo.

Delni Wujezd. Tow. „Zahrodka“ zmjeje přich. njeđźelu pop. w 4 hodź. pola Haſkoc měſacnu zhromađźiznu. Dowěrnicy maju pop. w 3 h. poſeđźenje. Spěwarjo a ſpěwarki zmjeja přich. wutoru ſpěwanje.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ wopyta njeđźelu, 18. haprl., pop. w 3 hodź. Serbski muzej w Budyšinje a při tutej ſkładnoſci wobhlada ſebi cyły Serbski Dom. Po tym budźe w ſali S. Doma přednošk, na kotryž ſo też bratrowſke towaŕſtwa a wšitcy Serbjo přeproſeja. Předſydſtwo.

Pančicy. Pjatk wječor wo 8 hodź. je pruha za „Gero“. Hrać budźetej ſo 3. a 4. jednanje. Z dypkom maju tu być Nahoń, Milhóſć, Čedray, Přibyhnčw, Stodorjani atd., zo mohli hnydom započinać a zo bychmu w prawem čaſu zasy hotowi byli. Njech ſo kóżdy tutoho wučinjenja đźerži. Wšo ma z pomjatka hić. Zarjadnoſtwo.

Poršicy. Poršiſka Jednota Sokoł wuhotuje njeđźelu, 18. haprl., pola Handrikec w Poršicach ſwjeđźeń. Swjeđźeński porjad: 1. Cźěłowučowańſke předſtajenja. 2. Spěwy. 3. Đźiwađło. Započatk programa 1/8 hodź. Reje hižo wot 1/2 7 hodź. Na tutón ſwjeđźeń přeproſuje Předſydſtwo.

Ralbicy. „Lilija“ wuhotuje njeđźelu, 18. 4., wot 1/2 8 hodź. ſpěwny wječor w Sernjanach a přeproſuje přećelnje na njón.

Ruski wječor wotměwa ſo ſobotu, 17. t. m., wječor w „Krónje“ w Budyšinje. Doporučujemy naležne ſerb. towaŕſtwam a wšěm Serbam, zo bychu tuto woſebite a za nas Serbow žadne poſkićenje wopytali, komuž je někak możno. Hlej nawěſtk. Domowina.

Zjenoćeństwo ſerb. wučerjow zeńđźe ſo ſobotu, 17. jutrownika, pop. 1/4 hodź. w Serb. Domje w Budyšinje. Dnjowy porjad: 1. Rozprawy předſydy a pokładnika. 2. Rěcne kurſy za ſerbſkich wučerjow. 3. Přirućne knihi za ſerb. wučerjow. 4. Namjety, přeća, naprašowanja atd. — Spominajće na lětny přinoſk, na Albertowy fond, na Towaŕſtwo Pomocy a na Raj! Předſydſtwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Zamolwity za hoſpodaŕſki đźeł: Arnošt Bart w Brěžcy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje

Hotel „Króna“ w Budyšinje
Sobotu, 17. haprieje 1926
ruski wječor
wuwjeđźeny wot měšaneho khóra ruſkeho ſtud. towaŕſtwa w Drježđźanach.
Dirigent: Pawoł ze Šulgin.
Sobuſkutkowacy: pianiſtowy virtuos Dimitri Venoff.
Poſkićić budu ſo
ludowe khóry a reje w narodnej drasće
kaž tež **přednoški na klavěrje**
Započatk: **wječor 1/2 8 hodź.**
Karki předawaju ſo do přećka w **Serbſkej knihaŕni we Budyšinje a hudźb. domje H. Jeremiasa** na Kěžorſk. drózy kaž tež do koncerta při wječornej pokładni za 1.50 hr. a 2.50 hr. z dawkom.

Lupiny
ſu na předań w **Mučowje 28** pola Werminghoffa.

Copłe ſpódne woblečenja
W. Köhlerowa, Hlow. torbošćo 9.

Štrykowańſka wołma
tunjo. K. Erler Zlne wiki 11

Małe nawěſtki
w „Serbſkich Nowinach“ maja dobry wuſpěch!

Gardiny, ſaty
tunjo. K. Erler, Žlne wiki 11.

Holcu 16 abo 17 lět ſtaru a młuđšeho
wotročka do burſtwa k 1. meji
pyta **kublef Krawc w Krapowje čo. 22.**
Telefon Lubij čo. 460.

Kajkoſć
rozsuđźi, nic wyſoke płaćizny. Dowěru kupcow
mojich jěźdnych kołow znamki „Janko“
njemóžach wot đźenſa na jutře dobyć, ale je ſčěhwk lěta dołhoho ſpokojneho poſtuženja.
Tak sudźi kupc: Z jěźdnym kołom znamki „Janko“ jěźdźu bižom 18 lět dołho na đźělo, je dobre a ſym z nim jara ſpokojom. M. K. w Nowej Wjeſcy, 25. 3. 26.
Jěźdne kola znamki „Janko“ ſu wuđźěłki Opelskich kołowych đźěłaŕnjow w Rüſſelsheimje. 1100 kołow zhotowja na jednem dnju.
Wobkedźbujće: Moje płaćizny ſu jara nizke!
Dokelž we wulkich đźělbach za hotowe pjenjezy kupuju a mam wulki wobrot, je mi tole możno. Na kóżde kolo ſprawne lětne rukowanje. Lohke wotpłaćenje!
J. Schieback
na Mužakowſkej drózy 4, telefon 3874
Hobrski wubjerk! ◆ 250 kołow na ſkładźe!
Žane klamy! Prošu wo wobhladanje bjez kupneho dyrbjenja! Žane klamy!

Dalije wšěch druzin, **gladiole** we wšelakich barb. a pyšnoſć. **rózowe ſtomiki** a kerčki w najlěpšich druzinach, **jahodkowe ſtomiki a kerčki** poruča
Gallec zahrodniſtwo w Budyšinje
am Lindenberg.

Kurt Thieme
prawizniſki bilrow w Kamjencu, Fürſtenſtr. 3 pt.
ſo za wobſtaranje wšěch prawiznikich naležnoſcow poruča.

„Sokołſke Liſty“
Časopis Serbſkeho Sokoſtwa
njech ſebi kóżdy w „Serbſkej knihaŕni“ w Budyšinje ſkaza.
Wukhađźeja měſacnje a płaća: na lěto za ſobuſtawy 1.— hr., za druhich 2.50 hr., do wukraja 3.— hr.

Najlěpše cychi, wupjerki
bělo a piſane
trěnja a trěnčka košlace ſukna
po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku
A. Bokelmann naſl.

Frauen
Poručam ſwój wulki ſkład
přepaſkow, měſačnych a předpadowych powjazow, pod-położkow. Sym radłubje k radže.
Wagnerowa w Budyšinje
před Sulerſkimi wrotami čo. 9.

Sobotu
mjez 3 a 5 hodź. pop. wotewrji a začimi ſo zaſo pod dohładom notara
ſkleńčana klětak
z hłodom tradaccho wumělca
„Maxa“
w hoſćencu „Münchner Hof“ na Hornčerſk. haſy
Lud ma přiſtup.
Wobydlerjo Budyšina a wokoliny přeſwědčće ſo na ſprawnem hłódnjenju.
NB. Róže a liſty atd. proſymy **jenoż** do „Münchener Hof“ připóſłać.

2 derje zdźeržanej
ſijacej maſinje
ma tunjo na předań
J Klemm w Budyšinje
na Serbſkej haſy 11.

Vogtl. gardiny
mtr. 45 pj. wumjelſke gardiny 3 m Madraſowe gardiny 3.50 tkaniny za vitraže wot 65 pj. ſem
Erler, na Zw. Lawſkej haſy 10.

Najl. Elderſki tučny twarožk
9 puntow = 6 hr. franko
(Dampfkäſefabrik)
Parna twarožkowa fabrika Rendsburg.

Róže
Pižmowe róža do zahrody
10 št. 3.60 hr. 25 št. 8.50 hr.
na row, přezymſke,
10 št. 3.30 hr. 25 št. 8.— hr.
na balkon:
10 št. 4.— hr. 25 št. 9.— hr.
wobſadźenju riadkow
10 št. 4.— hr. 25 št. 9.— hr.
k wotrěźanju do jatwy:
10 št. 4.— hr. 25 št. 9.— hr.
wijate róže:
št. 0.60 hr. 10 št. 5.— hr.
Wyſoke róže:
wyſok. króny 1-1 1/2 m ſt. 2 hr.
„ „ 0,75-1 m št. 1.75 h.
Žarowanſke róže:
wyſokoſć króny.: 160—2 m
štuka 3 — hr.
Na dobérku (Nachnahme) abo doprědka zapłaćenje.
Jilluſtr. liſćina płaćiznow po přeću darmo.
Fa. A. Paulſen
Štomowa šula
Kaltenkirchen I. Holſt.

Nawěſtki přinjeſu wužitk!

Zwjazk ſerbſkich ſpěwarſkich towaŕſtwow.
Wšitkim ſobuſkutkowarjam při koncerće
7. jutrownika w Budyšinje
wutrobny đźak.
Woſebje rucy tłočimy wšěm worpniwym, horliwym a wuſtojn. ſpěwarjam **Radworſkeje hudźb. „Jednoty“** a jich wjednikej, lubemu přećelej **M. Nawcy.** Runje tak wulku ſławu zaſłužichu ſej też ſobuſtawy **Budyšſkeje „Nađźije“** za jich tajne, napinacy a njeđźakne đźěło zwonkowneho přihotowanja a cyłeho zarjadowanja do koncerta we nim a po nim: to bě runje přikładneho razu.
Předſydſtwo.

W najwjetšim wubjerku a po najnižšich płaćiznach
poručam: **muzace wobleki** (narunanje za měru), **wobleki za mužow, młođźencow, pacholow, hólcow a đźěći; manšeſtrſke a wołmjanocordowe ſportſke wobleki; dobre krute kožane kholowy; manšeſtrſke kholowy; ſuknane kholowy; Breeches kholowy; lětne kholowy; lětne jaki a žakety; najlěpše lyſtrowe žakety; módre kóperowe jaki a kholowy; đźełańſke a kalmukowe jaki; lacy, kholowy za pacholow, hólcow a đźěći; krótke kholowy; kholowy ze ſtałčikom;**
nimo měry wulki wubjerk **jakow do wětra** (we wšěch wulkoſćach) a **gumijowych mantlow** a. t. d.
10% hač do 20% rabata
zbytki a zapłaty darmo.
Wosebje khudym ludźom a đźěłaćerjam poſkićam ſkładnoſć, tak tunjo hač możno kupować
Woldemar Menger w Budyšinje
na Serbſkich hrjebjach 6
(prjedy A. zwud. Mengerowa)
Hižo 42 lět powšitkownje znaty, kruče ſolidny a ſprawny ſpecialny wobkhod, z drastami.
Położenje w płaćenju. **Wotpłaćowanje je dowolene.**

Ratarſke ſymjenja
runkliowe, hróchowe, peluškowe, wokowe a ſeradelowe, kwětkowe a zeleninowe ſymjenja đalijowe we wšěch druzinach, gladiolowe cyble poruča
Raudfuß
w Budyšinje na Žitnych wikach **9.**

Wróćiwši ſo wot rowa našeho lubeho nana, prichodneho nana, đźěda a wuja
wumjenkarja Jakuba Rychtarja
kiž bu zaſpěwu wutoru po krótkej khoroſći w ſtarobje 77 lět na wosadnem kěrchowje pokhowany, wuprajamy wšěm přećelam, ſuſodam a wjeſnjanam za wopytowanje na pustywječoru a bohate přewođźenje k rowu, wosebje Khróſćanſkemu wojeſkemu towaŕſtwu za njeſenje, ſwój
najwutrobniši đźak a „Zapłać Bóh“
W Kukowje, na đnju pohrjeba, 13. haprieje 1926.
Zrudni zawoſtajeni.

Přiloha k číslu 88

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 16. hapr. 1926

Pólska šulska wójna.

Wo tym přijaja n ě n t k e nowiny: „W pólskim schulsnoje schlesyjskeho wójnowdźiwa dźeđża, dźiwajo na druhe đźele pólskeje republiki Pólskej Hornjoschlesyjskej sekahodźicź. Skoro žane němske mjeńšinske schule tam njeje, wo kotrychž njeby skórža žłyšcheć dyła. Wot w schulstwje pschistajenych (wucžerjow) je jenož 42 % Schlesyskich, mjes tym so je žiwotnych 58 % ł druhich krajinow Pólskeje — žu. We Hornjoschlesyjskej je tute poměry jara napadne. Wot 100 wucžerjow je 60 ł druhich krajinow pólskeho stata.

Liczby wo pożłedniim etatnym rozrěčenju w schlesyskim sejmje su k tomu, so bychu wopaczny wobraz wubudźite. Wone postaja sa cząš wot 1. septembra 1923 hacź do 1. sejtsembra 1925 pschirinsk hđeźi w němskich mjeńšinskich schulach na 7000 dźeći. Pólske wyschnoseje samjelcza, so su hacź do 1. dezembra 1922 wjazy hacź 43 000 dźeći ja mjeńšinske schule samokwile. D ź e n ž a n j e j e a n i p o l o j z a s c h u l a m p s c h i p o k a f a n a. Wot nasymy 1925 su ša dla njepschiwkacza 1500 dźeći do němskich schulow stórżby wjedle. Pschećiwo postajenjam w Genfje leźi wjednistwo mjeńšinskowych schulow jenož w rukach p ó l s k i c h r e k t o r o w, kotrjž su w mnohich padach Němzam njepschećelsiy smyslenι.“

Na němske schulske stórżby dyrbi žo jara kedźbliwje pshlahowacź. Kaž je snate, hórscha so Němzy, hdyž su ł mjeńšinu, na wschu a dźeđża najffromnische pschecze dopjelnjene nječ. Njestawa so to, da so hórscha, niz jenož w tym kraju, ale psched zykym świetom. Bychu-li tute stórżby we Hornjoschlesyjskej wérno a wopramnjene byle, da móża so tamni Němzojo ł nami troschtowacź. Jich troscht budźe cźim wjeselschi, hdyž sjonja, **so za Sserbam tak a wo wjele hórje hižo lětdźesatki, haj leitstotki dźe. W Pruskej na pschi. na šerbskich schulach sdawna žem jenoż němšzy wucžerjo, kotrjž su Sserbstwu swjetscha njepschecželsiy smyslenι.** Schkodźa šerbskej narodnoscźi na wschě możne wašnjcza. Sserbja su so na to hórschili, ale wyschnoscze su njesakrocza a wucžerjo nicza dale šerbšce ludźiwo. Wędźa dźeći, so so jim tohodla nicžo njestanje. Skérje so wukhwaluja sa p s c h i k k a d n u g e r m a n i s a z i j u. Tohodla ǧej teź seminarišti direktor dr. Bodde w Rychbachu dowoli, w o b d a r j e n e h o š e r b š k e h o h ó l c ž e z a, kiž swoje pruhowanje derje wobšla, wotpokasacź a to jenoż, **dokelž je Sserb.** Nasch sapódźkanz w pruskim ǧejnje je so pschećiwo tomu hórschił. Ale tamnemu seminarišemu direktorej, kiž njeje takle widźomnje swoju winowatoscź dopjelnił, nje-budu so jantych wuschkosow tohodla cźinicź. Teź někajkeho khłostanja so bojecź njetrjeba. **W tuthym padże jewi so stónczne jystem, kiž hižo so lětdźesatki pschećiwo Sserbam natožnje a tohodla kulturelnje dopręđka njemóžemy.** Pruska je a wostanje dale narodny kérchow Sserbow. **Dźeło rozwujerjow wobstaraja němzy wucžerjo a statne instanzy.** Kak kwerja žebi Němzy, so nastajnje hórschicź pschećiwo pocźitschcźowanju w druhich krajach, hdyž su doma wo wjele hórschi hacź wukrajnizy. Njesaczuwaja stónczne tutu dwojaku moralku. Abo myšla ǧej, so ǧu jenoż woni wulwolenu lud na šwécze, kiž m a s a ž o ǧ e j w s c h ě p r a w a ž a d a c ź, druhim ludam pak žane, pak jenoż jara žnadite dacź. Mjes sprawnymi Němzami poczina šwitacź, so tajku moralku šwětowa sjawnosczi sahudźuje, zyła kóždy cłowjek, kiž hischcze někcžto do dźesacź Božich kaſni dźerži. Njesnaja pruzy samotwórcźi staru sahadu: Schtož nochcźesch, so by žo tebi stało, njecźiń to druhim! Němske skwolenje we wukraju njesmêje pryedy wuspěcha, dónjż Němzy w wukraju swojim narodnym njeńeschinam wschě te prawa njedadźa, kotrež ǧej wot druhich statow žadaja. Bóh wé, kelko tyšacz a tyšacz šerbskich dźeći je žo ł pruskej politiku pschenémeźiko. Tohodla ǧej samotwórcze worschny žaneho šwędomja njecźinja. Njeđźe w Pólsko-Hornjoschlesyjskej wscho po jich pschećiw, abo mohło žo jene jenicźke němske bźeco w pólskej schuli słužicź, to cźi hotka a harv naczinja, kaž by Němzowstwo ł tym słyšało. Sprawnosczi je zakład wscheho knjezenja. Ta myšl njech stónczne pschewahi dostanje pola samotwórcych instanzow.

Cyrkwinske powěsće.

— **Krajnozyrkwinske shromadźeństwo w Budyšinje,** na Nóžowej haſy 31. Njedźelu dopoldnja 1/11 hodź. njedźelska schula. Wjeźorc shromadźizny njebudźa. Wutorn wjeczor 1/8 hodź. wotmeje so bjesabowanski wjeczór pomuczazeho rasu sa młodźenzow. Pschedstajeja žo někotre filmy, kiž žiwenje a bycze naschich mórskich wobydlerjow žiwych pschedstaja. Saſtup je idarmo. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblišla hodźina. Rěčnik mišijonar Böhmk ł Drježdźan. Ssobotu wjeczor we 8 hodź. hodźina sa mužow. — Knjes shromadźenstwowy wotbhladar Zimmermann smêje biblišku hodźinu njedźelu pop. w 3 hodź. w Roswodźacach, pónđźelu w Kumwalde, žirjedu w Doubruschi a pjatk w Tuczizach. — Knjes shromadźenstwowy wotbhladar Kschižan smêje njedźelu pop. 1/2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblišku hodźinu w Běłej Horje, njedźelu wjeczor w Nowych Porschizach, pónđźelu w Burkach, wutoru w Cźornjowje, žirjedu w Kunnischizach, dale schtwórtk w Zyschezach a pjatk w Małeschezach, pschezo we 8 hodź.

S Budestecz.

Njedźelu Miserikord. Domini smêje farar Domaschka rano w 7 hodź. němšku spowědź, farar Bóiz dop. we 8 hodź. němske a 1/10 hodź. šerbske předowanje. — Popoldnju we 3 hodź. wuczba ł němšcźi młodźinu.

Sšrjedu wjeczor 3/4 hodź. shromadźizna towarstwa žónšcźe młodosczе.

S Bukez.

Njedźelu Miserikord. Domini rano 1/2 7 hodź. šerbska spowědź, we 8 hodź. šerbsta a dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba. — Pop. w 2 hodź. rosrěčžowanje ł konfirměrowanej młodźinu.

Sšmrěli: Hilda Emma Schrammiz, njem. dźowcź. ł Trjebjenzy, 8 měšz. stara. — Korla Gusta Prochno, žiwnoscźer we Lušu, 64 l. 2 m. 16 dn. stary.

S Budyšinka.

Njedźelu Miserikord. Domini rano we 8 hodź. šerbske a dop. 1/10 hodź. němske kemschenje, dop. 1/11 hodź. kemschenje sa dźeći.

S Barta.

Njedźelu Miserikord. Domini rano w 7 hodź. šerbska spowědź, we 8 hodź. šerbske a dop. 1/10 hodź. němske kemschenje. — Pop. w 4 hodź. němska spowědź.

S Delnjeho Wujězda.

Njedźela Miserikord. Domini rano we 8 hodź. šerbske a dop. 1/10 hodź. němske kemschenje.

S Hodźija.

Njedźelu Miserikord. Domini smêje farar Voigt rano w 7 hodź. šerbsku spowědź, farar Wjesak rano we 8 h. šerbske a dop. 1/10 hodź. němske kemschenje. Popoldnja w 11 hodź. je Boża słužba sa dźeći. — Pop. w 2 hodź. zyrkwinske rosrěčenje je žónšcźej młodźinu.

S Husli.

Njedźelu Miserikord. Domini rano w 7 hodź. němska spowědź, rano we 8 hodź. němska Boża słužba, dop. we 10 hodź. dźećicźemschenje. — Pop. w 2 hodź. zyrkw. rosrěčžowanje ł muzšcźej młodźinu.

S Hornjeho Wujězda.

Njedźelu Miserikord. Domini dop. 1/9 hodź. šerbske a w 10 hodź. němske kemschenje. — Pop. w 2 hodź. rosrěčžowanje ł młodźinu, kotraž je jutry 1924, 1925 a 1926 konfirměrowana.

Sšrjedu, 21. hapreje, wjeczor we 8 hodź. biblišla hodźina.

S Hucźiny.

Njedźelu Miserikord. Domini rano we 8 hodź. šerbska a dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba. — Pop. w 2 h. katechismusowa wuczba. — Sbérka sa Lužiski stuk Luboscze.

S Hrodźišcźa.

Njedźelu Miserikord. Domini rano w 7 hodź. šerźišti hamt, rano we 8 hodź. šerbšta a dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. rosrěčžowanje.

S Khwaczicz.

Njedźelu Miserikord. Domini rano we 8 hodź. němske a 1/10 hodź. šerbske kemschenje. — Pop. w 2 hodź. zyrkw. rosrěčžowanje ł konfirměrowanej młodźinu.

S Kluksicha.

Njedźelu Miserikord. Domini rano w 7 hodź. šerbska spowědź, we 8 hodź. šerbška a dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba. — Popoldnju 1/3 hodź. shromadźizna młodych holzow na sari. — Pop. 1/2 hodź. rosiwuczowanje ł młodźinu.

S Kotez.

Njedźelu Miserikord. Domini rano we 8 hodź. němske předowanje, dop. 1/10 hodź. němske katechismusowe rosrěčžowanje ł konfirměrowanej młodźinu pożłednich tśjoch lět. Sbérka. Sańdźenu njedźelu wunjeje sbérka 2,65 hr. Wschěm dariczelam wutrobny dźak a postrow žohnowanja.

S Lupoje.

Njedźelu Miserikord. Domini rano we 8 hodź. němske předowanje žo cźita.

S Małeschez.

Njedźelu Miserikord. Domini rano w 7 hodź. šerbska *spowědź, we 8 hodź. šerbšte, a 1/10 hodź. dop. němske* kemschenje (ł dobom k pschiwsaczu do schule sastupjenych dźeći). — Pop. w 2 hodź. zyrkw. rosrěčžowanje ł konfirměrowanej młodźinu. W 3 hodź. stowarschenje ł młodymi holzami na sarje.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. biblišla hodźina w pacerskej jstwi (towarstwowy wotbhladowar Kschižan ł Běłeje Hory.)

S Minakala.

Njedźelu Miserikord. Domini rano 1/8 hodź. šerbska spowědź, dop. 1/9 hodź. šerbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Po tym pożegnenje zyrkw. pschedstejićerstwa. Pop. w 2 hodź. rosrěčžowanje ł młodźinu.

S Nohacźig.

Miserikord. Domini rano w 7 hodź. šerbska spowědź, we 8 hodź. šerbška a dopoldnja 1/10 hodź. němšta Boża słužba.

Schtwórtk 22. hapreje, wjeczor 1/8 hodź. towarstwo žonow na sarje.

S Njeswačzidla.

Njedźelu Miserikord. Domini rano w 7 hodź. šerbska spowědź, we 8 hodź. šerbška a dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba w Sarečzu (k. farar Njenčz-Lupjanski).

Sšrjedu pop. w 3 hodź. žónske towarstwo w knježim hoscźenzu.

S Porschiz.

Njedźelu Miserikord. Domini rano we 8 hodź. šo šerbske předowanje cźita. — Pop. w 2 hodź. ev. tow. žónske młodźiny. — Wjeczor 1/8 hodź. biblišla hodźina w Nowych Porschizach, bratr Kschižan.

Wunosch šerbi pschi rossyhnowańskim předowanju k. fararja dr. Rěsbarka sa posamništi thór 360 hr. Najwutrobnischi dźak!

S Rakez.

Njedźelu Miserikord. Domini rano we 8 hodź. šerbska spowědź, dop. w 9 hodź. šerbska a 1/11 hodź. němska Boża słužba.

Sšmrěli: Birla šwud. Daunowa, šwud. Bartuschowa rodź. Gnauka, dźowcźerka w Rakezach, 60 l. 5 m. 12 dn. stara. — Hermann Klezka, wumělkař w Khomorowje, 72 lět, 11 m. 7 dn. stary. — Ruth Mariana, mandź. dź. Jana Elly, hospodaršeho pomocznika w Khomorowje, 9 dny stara.

S Ruchwalda.

Njedźelu Miserikord. Domini dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. šerbska Boża słužba.

S Wóšlinka.

Njedźelu Miserikord. Domini rano w 7 hodź. šerbska spowědź, rano we 8 hodź. šerbske a dop. 1/10 hodź. němske kemschenje. Sbérka. Dop. w 11 hodź. kemschenje sa dźeći. — Wjeczor we 8 hodź. 8-letny swjedźenj žonsazeho towarstwa.

S Wochoz.

Njedźelu Miserikord. domini rano we 8 hodź. šerbske spowědź, dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. šerbska Boża słužba. Wjeczor we 8 hodź. biblišla hodźina na sarje.

Sšrjedu, 21. hapril. wjeczor 1/2 9 hodź. bibl. hodźina w Hamorch.

Pjatk 23. hapreje, wjeczor we 8 hodź. bibl. hodźina w Czelnom pola Mrosto-Kětanez.

Wumělstwo hłódnjenja.

Je tola něschto wożebite ł „wumělstwom“ hłódnjenja. Wot toho cźaża, jako bu „hłódnjenje“ Lipcźanskeho wumělza Nelsona snate, kiž žo potajnje ł mjažowej juschku, biomalzom a hłódkimi wězami žiwjesche, pschibèraja dźeń wote dnja powěsče, so tradansjy wumělzy swoje dobrowólne žastwo wopuschczeja. Haj, sadźerźuja so žamo jako błudni, hdyž jich hnydom se schkleńczanego hamora njepuschcza. Dla tajkich powěsczow někto wěso pschećeźiwnizy tutoho wożebje wědomostneho „schporta“ pschibèraja.

Wo najnowischim hłódnjenskim strajku žo ł Kamjenizy powě. 28lětna wumělka Hilda, kiž wot 25. měrza w schkleńczanej klětzy žedźesche, žadaische žebi po žwobodźe, dokelž měješesche wulke bolosce w thribjecze a žubach. Wona hrożesche, so žo ł mozu wudobudźe, jeli jej njewotewrja. Ju wuzwobodźichu a wona dźěsche se žwojim mandźelskim domoj. Teje stražowarjo mênja, so so wo žane jebanstwo njejedna. Druhe pschicźiny žu Hildu nusowale, so žwoje tradanje spuschćeźi.

Kaž Hilda, tak je teź jeje hłódnjenski kollega Jackie-Jack, kiž w Halli žwoje „wumělstwo“ wukonjesche, žo sašo do zwěta jědźow a picźow wrócźił. W nozy k wutorje wokoło 1 hodźin stany nadobo, wschě žwoje mozy napinajo se stola, rosbi ł pokrolnej bleschu Seltersleje wody schkleńczu žwojeje klětki a žo zyle bjesmózny swjesе. Jeho hnydomi ekarjej pschedstajichu. Wschi sapocźatku hłódnjenja wažesche 140 puntow a nětk na 24. dnju jako žwoje wumělstwo skónczi, jenož hischcze 116 puntow.

Wot wutory nozy w 3 hodź. žłuscha teź hłódnjenje Drježdźanskeho wumělza, kiž žo ł rjanym mjenom Harry pschedstajesche, do minyłosce. Kaž žo powě, je je žwoje klětki wulěł a cźeknył. 30 dnjow je žo poscźił, jeli žo njeje někak potajnje žiwił, kaž jeho Lipcźanski kollega. Powěda žo, so je Harry teź 10šsthe pjenjes žobu wjak

Potajtim takle dobrowólnje hłód cźekpicź, to žo bórzy wjeczi. Kóždy žo teź ža to njechódzi. Budyšanski „Max“ je nětk teź hižo psches 15 dnjow bjes jedźe, tola jeho wobliczo je žo thětro pschemêniło.

Zapósłane.

(Bjes samokwjenja redakcije.)

Wobras je šerbskeho spěwarskeho swjedźenja w „Krónje“.

Kóžde lěto w jutrownem cźasu sthadźaja žo šerbske towarstwa k rjanemu konzertej. Dźěch tam teź a běch pschepłajeny dla rjaneho wopyta — ale bohužel bě tam mało šerbskeho luda — bě tam wjele Němzow. Hdyž běchu Budyschzy Sserbja a Sserbja ł Budyschzkeje wokolicy. Bě tam mało dobrych Sserbow. Pschisnawam wšeso, so bě runje za žiwy rjane nałčne mjedro. Teź ja běch hacź do 4 hodź. na roli, ale šebi prajach: na šerbski swjedźenj póndźech, to je twoja k r u t a š e r b š k a w i n o w a t o s c ź. — Kak rjany napohlad mějesche thor Radwotřikeje Hudźbneje Jednoty, hačrunjež pu liczkje mały na wulkim jewischczu „Krónty“. Wschitzy w rjanej, pyschnej narodnej drasce — a jich spěw! Dyrbjesche kóždeho wopytowarja we wutrobje hnucź. Tśtrócźna ławka jim sa jich dźeło! Cźuju tola teź wopomnicź, so žu Radwotřicy spěwarjo a spěwarki ł wulkeho dźela ł ratarskeho luda. Kelko prózy žu dyrbjeli nałožecź na pruhach a teź na jěhoje do Budyschzina. A wy, Sserbja ł Budyschzina a wokoliny, kiž wy na konzert pschischli njeběschcze, njewobžarujecze, jo sce žebi dali tajki rjany swjedźenj *nimo hicź?* Wobmyšlcze, kelko prózy je sjednowanje konzerta płacziło a hdyž jón potom njewopytacze, njeje to njedźak? O wocźuječze ł narodneho dremanja! Luby pschećelo, khodźischi znadź na němske pschestajenja, kiž žu žnadź naschemu šerbskemu ludej je schkodne. Wobwrócź jim thribjet a budź dobry žyn žwojeho šerbskeho narodu!

A něšt to hłowne! Widźach ǧjedź lubych hosczi na žwojeho dźenju wschelakich wopytowarjow. Wo drasce wschelakich žónšcźich dych žebi pschak, so bychu žo ł najmjeńšcźa Sserbowki pschistojnje woblekacze. Je to šrudnje — na te mohł prajicź — na pol nahe žwoblekane knježiny hładacź. Njebojeze žo hrěcha, hdyž žo tak woblekacze. Kak hluboko žu šerbšti ludo, padnył, hdyž njehladaschi na žwoju pschistwoscź!

Nabožnoscź a narodnoscź, tej kuble dźerž wyšoko, potom ǧu dobry Sserb, kajzyš twoji wótzowje běchu. Wo dwěmaj šerbskimaj knježnomaj, kotrejž matej dobrej

serbšćinu starschoju, wěm, so staj šamny wječor, hdyž bě serbski koncert, schtoj do kinowa, so byschtaj hebi „Die Braut nach“ wobhladałoj. O, kak krudnje. A jeju rěčej: Ženož němšći! Praja, so serbska rěč „modern“ njeje. A schtož šamny na rejach němški njerěčeschtaj, njetrjebaschtaj šamny nimaj rozmysch. Prajeschtaj, na serbskich šwjedženjach niče „lós“ njeje, dźensa radšo na němški „lósta“ hicz, tam je „chic“. A wječora wčoho „lósno“ šwjedženi měr; widźach dwoju serbskeju młodźenzow, kotrajž halle rano do-mowi jědźeschtaj, hdyž druhi ljudźescheńo ke nischi khwatachu. Schto pomha protest khromadźiny Laubanda, hdyž take młodźina swoje pjenjezy rozbroja. „Katarjant je hischcze derje dje,“ prajeschtaj ni jedyn Němc, „katarska młodźina dawa w „lósnu“ winu a schtej po blidźe bjerzej. Hdy jenoż by so serbska katarska młodźina tychle towarschtwowa dalowała! A nětko hischcze nješchto wo rjanych serbskich rejach, kiž so nam na jewischczu pokasowachu. Njeby možno było, so bychu so tele rjane, stare a pschitrjone reje sajo do na-schcheho serbskeho ludu pschinjeschle a z nimi šerbšći wobras na šwjedženje a hwazby? Sserbska młodźina, czijuž pjerej te njeschitrjone reje, kaž Shimmy, Jaz, Foxtrott atd. Ssym ninmale pschešwědčeny, so so tele wrótne reje, kiž su nam Němcy pschinjeschli, so rejam dźiwich czornuchow w Afriky runaja. Sserbska młodźina rejuje wirkowje serbšći! Kelko Sserbow hischcze wě, so mamy šerbske narodnu reju. Schkoda, so njemjeje tele serbski orchester, kiž le rejam tak rjenje hudźesche jane noty serbskeje narodneje reje. Na konzu wunjeju hischcze naschemu mišchtrej kujcej Bjarnatej Krawzej schtrowzu šlawu. O, so by Bóh jeho hischcze mnohe lěta k lěpschemu šerbskeho ludu dohrjał.

Jedyn šerbšći młodźenj.

Pschedewjacze wumělskeho tradanja na wobhladerstwo w Budyschinje a wokolinje.

Někotři hladarjo hódnjachu wuměłstwo šu w poslednim czasu do czasa pschestacej dyrbjeli, dokeł šu jim dopokazali, so šu na šakazane waschnje jědź ke sebi brali. Dla tichle podawkow je mjes eschczenym wobhladerstwom srohumliwa njedowera. Wupraju dorazhe, so hłodnjaczy wumrěli; „Max“ we Budyschinje w hotelu „Münchner Hof“ na Hornjecerkwi haży na zane waschnje jědź k sebi njebjerje. Wschelazy šu na tym postorkuja, so ma Max šamkniuu karten w swojej klěty, a njewědźa, hacz w nim jědźe nima. Tola ujeje možno, so by so to kontrolowało. W kartowje šu jenož nusne schoty; karton je so p'chepruhowal, jako je Max do klěti šo podał. Njedźiwajcy teho šym so rozsudźił — hacrunjej dyrbjeschce so klětka hakle na 20. abo 21. dnju k prěnjemu rasej wotewrić —, so je wschitkomuschi kuješa notara Gošcza a wuchěch, kotryž so ja to sajimuja, klětku z o b o t u, 17. h a p r l e j e, p o p o ł d n j u m j e š 5 a 7 hodź. wotewrić dam. Dawam ſ tutym skadnosćej, so może so kóždy na kóżde waschnje wo mojej sprawnosći pschešwědčeć, a šym swólniwy pschijimacz p'chcerja na dalsche šwěrjenje njenuż-nosche jědże. Pjerej wophytowarjow, kotrychž ludźo postaja, maja k tutej kontrolli šwobodny pschistup, tehorunja pschepro-schuju j tutym knjesow lekarjow, měschczańskich sastupje-rjow a nowinarjow. Nadźijam šo, so dobudu ſ wunoschkom dowěrjenje, wo kotrejž je mi čzinicz. Njedźiwajcy ſ běła na-pischeczinych wudawanjow je to klónczinje też wědomostny po-jypt a dyrbjał šo ſ tuteho stejischcza pokazowaczi. S dopokas-kom teho je, so njepschepro schczi jenaj Budyschčich lekarjow, ale tež pschesporow a lekarjow iwot wunka k „Majej“. Pschi prěnim wotewrjenju budu czjeschenych wobhladerjow proschyć, so bychu tjoch abo schtyrjoch knjesow wuswolili, kotryž moja pola Maza kóždy czasz wodnizo abo w nozy kontrollowaš.

Manajer W. W.

Přilopk.

* **Mjes storkaczomaj šmjerczj namakaš.** Wutoru popołdnju pschinidźe na Khoczebuschim dwórnischczu železniski sastojnik Hensel pschi pschesunowanju wosow mjes storkaczaj dweju železnischczu wosow, kotrajž jemu wutrobno šmjerczschtaj. Hensel hnydom wumrě. Wón sawostaji žonu a tři dźěczi.

* **Njejabzn wobłudnika.** Na dwórnischczu w Hirschbergu w Schlesinskej słužobna holza, kiž bě ſ Barlina pschijěła, njejabzn wobłudnika. Polizija ju po holzy horjewsa a dowjedźe ju do měschczańskeje thorownje.

* **Lětny woheń.** W statnym lěsu pola Chinona we Franzowskej je woheń wudyrił, kiž je šo hižo na 10 kilo-metrow dołhosćze wupschestrěł. Hrozy hischcze, so šo dale rosschěri.

* **Influenza w Glasgowje.** W Glasgowje w Schotis-skej tukhwilnje wurjadnje šylna epidemija influenzy knježi. 140 polizistow a 200 sastojnikow dróhoweje železnizy je skhorilo. Też pschistajeniżu w thorownjach ſa ludźi, kiž na influenczne jahorjenje pluzow cżerpja, tu šo ſ thorosczu natrjeli.

* **Najwjetsche zyrkwje na šwěcze.** Najwjetscha zyrkej šwěta je zyrkej šwj. Pětra w Romje. Pschi šwjatoczn-ych pschilešnosczach je czjasto hacz do posledniego města polna, a ſ wolpjetnym liczenjom pschi tajkich składno-sczach šu wulicžili, so zyrkej nětdźe 55 000 ludźi wopschi-ja. Pornjo tejle zyrkwi šu němske zyrkwje małe. Wul-koszći Pětrowskeje zyrkwje blišt so najpóle dom w Kólnje. W nim ma nětdźe 30 000 ludźi městna. Druhe wulke zyrkwje w Němskej wopschijeja nimale wschitke je-nož 10—15 000 ludźi. Też ſ wukrajnych zyrkwjow nje-móże so žana ſ Pětrowskej zrkwju měricz. Kathedrala šwj. Pawoła w Londonje ma městna ſa 25 000 człowje-kow, Hagia Sophija w Konstantinopli też nimale telko. Schczěpanowa zyrkej we Winje wopschija 12 000 wozobow.

* **Buddhowa mlocżna kupjel.** W indiskim měsce Co-matessora stej hobrika Buddhowa postawa, kotraj šnadź je bjez diwła najwjetschi pomnik zyleho šwěta. Je 21 mtr. wyšoka a hlada na rjanu starobu „pches tyšac lět wróco. Kóżde pjatnacze lět so wona nětko docżišća wurjedźi. Pomnik so ſ wyšokimi roschtami wobdawa. Wot wjerschka hłowy hacz do nohow dele polewaja boha ſ mlokom, so wodrunduje w rěkach běži. Prawo na tym, so šměch pschi tutym dźele šobulnikowacz dobywaju šej domorodni ſ wěsti-nym waschnjom pschešadźowanja. S tym so woni jara horhaja. Pożlednje rjedźenje Buddhy sta so loni a je wjaz-ny tyšac punktow sterlingow šej žadało. Delka wokolo po-stawy cżišchcza so pschi mjezu njeliczomne šyty luda, do-kelž na postawu njetidaja jenož mloko, ale pożpyjaja ju też ſ pjenjesami, ſa kotrejž so wěsto dołcze wotebźerari namaka.

Listowanje.

Czini njedorosczenu holzu žuńtwa polnoletnu? Holza je w Němsiej ſ 16 lětami ſ cżitowje thmana, t. r. trjeba k tomu dewolnosć starscheju abo pschipós nacże sastaracżer-skeho šudnistwa (Vormundschaftsgericht). Wopraudźita polnoletnosć sastupi hakle ſ dopołnjom 21. léta. Pisches mandželske hojasanje dże starosez wo małoletnu holzu ſa jeje wohobu, dóńdź 21 lět stara njeje, na jeje mandželskeho. Tón może na pósh. jeje šydło (Wohnsitz) postajicz. Tola sarjadowanje jejnehe samoczenja abo sastupjerstwo we wschich wothbodnych (geschäftlich) nałeżnosczach zwostawa w rukowaj starschich abo sastaracżerja (Vormund) hacz do 21. léta. Tuž trjeba we wschich nałeżnosczach, kotrej jeje samoczenje potrjebuja, dewolnosce swojeho nana. Też jeje wězy, kotrež wobzoninzy trjeba, podleja sarjadnistwu jeje nana. Hakle po 21. lěcze może wona po sakońsim pschedpi-sanje se swojim samoczenjom cżinicz, schtož dże. Jeli šo njeje hinak postajiło, pschenidże wono do sarjadnistwa a powuzitwanja (Nutznießung) mandželskeho. Wona może jenoż ſ dowolnosczu swojeho muża swoje samoczinstwo (Güterstand) tak sarjadowacz, so wjazy pravwa na nim ma. To pak ma šo do samóżnistkeho registra (Güterstandsregister) sapisacz, je-li ma to wuczinjenje nékajkeho wuspěcha na-pschecziu tżeczim wobsobam měcz.

Dobra duša.

Po boulevardu Montparnasse w Pariżu cżischeši mały hólczcz wulki posud nakładowy ruczny wós ſ wulkej mašu dowpjerka. Hólczcz je šnadź 12 lět stary.

„Tu hjescze, tuton skandal!“ sawoła roshorjeny jedyn mužel, kiž na terasy „Rotunde“ šedźi a „farżischcze“ hromadźuje.

„Wopraudźe, tajke wutrjebanje dźěcži je haniba!“ sa-woła druhi mužel pschi pódlańskim blidźe, „tajzy ludźo dyrbjeli šo haniwowacz.“

„Sso wě,“ měnjesche prěni mužel, „to sašy tajki khaola budże, kiž šam žanych dźěcži nima, hewak njeby pschc wutrobu pschinjeli, tajcheho maleho 12-lětneho hólczcza ſ tajkim wulkim wosom wotpóšłacz. To njeje k wutrjacu! Budu jemu pomhacz! . . .“

Nucze stanje. Po krótkich wokomikach streji pola male-ho hólczcza.

„Maloch hischcze daloko?“ — „Hacz k observatorijej, knježe.“ — „S wotkel pschihódżesch?“ — „Ow, zyle blisko, ſ Ravinskeje oróhi.“ — „Ale kaj chjeschi tola hacz k ob-servatorijej dojdeć, nimasch tak žanehu duchu wjazy?“ — „Haj, knježe.“ — „Zohobla njejšy twojemu mischtrej rjekł, so je tajki nakładowny wós pschecżeżki za tebje?“ — „To šym jemu prajił.“ — „A schto je na to wotmoliwił?“ Mischtr prajesche: „Dźi jenoż wo mérze. Trjebasch jenoż nimo „Rotundy“ jěcz, tam šedźa na terasy nastajnje por idiotow (bludnych), kiž maja šobuželnosć ſ tobu a cżi pomhaja!“ . . .

Molcz stupi krocżel wrócko, wojowaschе se šwobu nje-kotre wokomiki a potom — dźěsche ſ hólzom hacz k obser-vatorijej šobu.

Smješki.

** **W ludowej kupjeli.** Kaplerar: „Proschu dopłaczicz, sche kupanišći cżaš wo 30 njemšchinow pschekrocżiš.“ — „Ach, wobajcze jenoż! Trjebach šamo 20 njemšchinow ke pschecżitanju nowego domšcheho porjada.“

* **30 mežazow (2½ lěta bjes wědomja.** We Wiscon-sinskem stacze w Ameriży jena žona 30 mežazow bołho bjes wědomja thora leješche. Ju dyrbjachu wumělcy lejiwicz. Skónczinje šajo wozuczi. Lékarjo dyrbjachu ju na jérchenju operaziju wuwjesc. S tym so šajo dospolnje wustrowi.

** **Maty egoista.** „Na, Jurko, sy małeho bratsika dostał, njejšy to wjeselty?“ — „Ale wujko, njewěsch dha, so by mi harmonika lubscha była?“

** **Wschо pschewidźi.** „Hsejcze, tamle tón knjes je šlawny röntgenologa. Tón wschо pschewidźi, jenož niz šwoju žonu.“

* **Hólza na tschiš pchiblili.** Blisko Mesetka bě 14-létny hólz šwoju macżer nabił. Nad tym so wobhladerjo tak ros-hněwachu, so jeho psched wsej wjeczeznu tam tschiš postajichu, hólza jako cżerta pschewoblekachu a pschinuzasachu jeho tak na tschiš, so dyrbjesche do štónczka hladacz. Wyschnoscze pschecżiwo ludej njesakrocżichu.

* **Njesłoże ſ létadłom.** Na jendżelskim létanischczu we Neukowje sandženu šobotu 90 metrow wyšoko se schtyrjomi wokobami wobšadżene létadło do druheho létadła strały. Wobej létadle so hnydom šapalischtej a dele padżeschtej. Pjerej wobobaj, 2 offizeraj a 3 wojazy wo žiwjenje pschiwdżechu.

** **Jenemu hinak cżini hacz druhemu.** Hanża: „Spytajcze wajchemu na nošy thorennu dźěczu nošy ſ palenzom ryhowacz. To je jara pożnlnja.“ — Dźěczowa macż: „Mě-nicze? Ale mój muž, je tola runje po palenzu tajki šłaby na nohi.“

** Zandarm: Kajki tón kadła šajo wupada, hdźiwaju šo ſ tajkim bagabundom hicz.“ — Pschesć: Nó, knjes zandarmo, ſ wami hicz, to też žana wulka cżešcz njeje.“

** **Luboscz njeradže pschelo pisches zołdk.** Ssedżeschtaj ſa blidom a hladaschtaj šej do wocżow. Jenoż mechanizny bjerjeschce jědże k šebi. „Ah“, prajesche wona, „mje šwješe-li, so Wam tak šłodźi. Macż nałtajnj prajt, so mózu jenoż dwě jědźi derje waricz — kiżkate běrny a šadowu tortu.“ — „Wopraudźe? A schto toli je?“

Swójbne powěšće.

S e m r ě l i: Marja šwob. Mihanowa rodź. Spankez we Budyschinje, 83 lět. — Korla Braun, krawski mischtr w Běłej Wodźe, 62 lět.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Bukeczańska gmejna chze wodowód twaricz. — Ryžowanja wuleża ſ nutspohladnjenju na hamtskim hejtmanstwje.

Pschecżiwjenja pschecżiwo twarej maja šo najposdżischo 14 dnjow po wozjewjenju pola hamtskeho hejtmanstwa abo na gmejnskim hamcze w Bukezach sapodaczi — Schtóż šo w postajenym czašu njesamolwi, šhubi prawo k dalschemu pschecżiwjenju.

W Lubiju, 10. haprleje 1926

Hamtske hejtmanstwo.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

W leżownostnej knihy ſa Ssmjerdżazu na lopjenje 20 na njeno ſtakarja Jakuba Krala sapisane leżownosće ma šo 31. meje 1926 dopołdnja w 9 hodź. na šudnistwje na dyr-bjeńske waschnje na pschedażowanje pschedawaczi.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Wołkroma je ſaschła mjes ſkotom pschekuża Thomaša w Lejnom. Sawěranske naprawy ſa Thomašej dwór šo ſdźěhnu.

*

Pola dweju šwini khežerja Korle Weicherta w Hójnt je šwinjazy mór wudyrił.

*

Ratař Jan Smohor w Lejnom ma dowolnosć, so šmě na šwoje polo pschi Lejnowskej wodowni jědźicz pschenżu šypacz.

*

Krajny radżiczel pokaże pschi nastawazym nałęcze na to, so by kóždy w lěczu lékarske rosliny a sela hromadźił.

Wokrjesny šejm (Kreistag) na liczerske lěto 1926 šajo šrědźi k pschipomozam ſa potrěbnych wopytowarjow (kotšiž we wokrjesu bydla) ratařskich šymskich schulow pschišiwolił. Próstwy wo pschipomozy może šo na wo-krjesny wubjerk (Kreisausschuß) we Wojerezach sapo-dacz.

Cżežkošłyschazy, hluschi a złepi noscha na dróhy wo-koło ruki žolte rubischko ſ tjomi cżornymi dypkami. Tak šu w straschnem wobtkhodże lépje schtikant.

Jězdny plan autowcje pósty z Kumwałda do Lubija.

Płaci wot 15. haprleje 1926

W 1	F 1a	W 3	F 3a	W 5	W 7	F 7a	Tarif km	Železniske přizamknjenja	W 2	F 2a	W 4	F 4a	W 6	W 8	F 8a
					600	600		z Budyšina do	1105	1155	348		825		
					652	652		do Kumwałda z	1106	1105	306		738		
605	720	1250	1130	445	820	820		z Kumwałda, pósty . . . . . do	915	915	280	105	620	1020	1020
609	724	1254	1134	449	824	824	1	„ Módreje kule	911	911	286	101	616	1016	1016
612	727	1257	1137	452	827	827	2	„ Sakskeho dwora . . .	908	908	243	1258	613	1013	1013
616	730	101	1141	456	831	831	3	Hornjeho Kumwałda, gmejnski hamt	904	904	239	1254	609	1009	1009
619	733	104	1144	459	834	834	4	„ Kalkofen † .	901	901	236	1251	606	1006	1006
624	738	109	1149	504	839	839	4	Halbawy, Schöblic hosćenca . . .	856	856	241	1246	601	1001	1001
629	743	114	1154	509	844	844	8	Dažinka, Kohlmanec hosćenca . .	851	851	206	1241	556	1001	1001
634	748	119	1159	514	849	849	9	Dažina, Schreiberec hosćenca . .	846	846	201	1236	551	1001	1001
640	754	125	1205	520	905	905	11	Wolešnicy, Liebec kubła † . . .	840	840	155	1230	545	955	955
645	759	130	1210	525	910	910	12	Lubija, Budyšskeho mosta	835	835	150	1226	540	950	950
647	801	132	1213	527	913	913	12	„ pósty	833	833	148	1224	538	948	948
650	804	135	1215	530	915	915	12	do „ dwórnišća z	830	830	145	1220	535	945	945
								Železniske přizamknjenja							
656	814	247	1292	738	942	942		z Lubija . . . . . do	827	827	1238	1142	518	745	745
736	852	324	116	757	1006	1006		do Zhorjelca . . . . . z	745	748	1208	1106	434	706	706
838	888	—	521	—	943	943		z Lubija . . . . . do	801	801	1130	1130	241	638	638
937	937	—	647	—	1043	1043		do Žitawy . . . . . z	632	632	1025	1025	135	535	535
830	830	316	1235	646	928	928		z Lubija . . . . . do	802	802	1251	1129	505	726	726
1106	1105	503	200	808	1135	1135		do Drježdżan . . . . . z	520	520	1129	912	248	458	458

† zastanje jenož po potrjebje.

Wobkhod je Kumwałdskej pósće podstajeny. Dalše wukaża pósty a wjednicy wozow. Wosebite jězby maju so na Kumwałdskej pósće skazać.

bě po starym nałožku hnojił, 90 zentr. na 1 jutro a hdyž bě po newym nałožku hajił, 130 zentr. na 1 jutro. To je potajkim 40 zentr. wjacy (45% wjacy wunoscka). Mnosy ratarjo mobli tak swój wunoscht běrnow wo wjele powjerschicej. Hdyž dyrbja k lětu běrny žadzecj, dyrbjsch hižom z cžasom po žnjach schezernischcžo podworacj. Dale masch hnydom hnój zaworacj, dokelj ma rola to symje wunierschnjec. Tez hdyž nahnuu hnój nimasch, možesch jón w symje na polo wosyecj a nalěto z cžasom zaworacj. Běrny možesch potom, hdyž je rola pschihotowana na wschelake waschnje žadzecj. Na pěstowcžnych abo žudnych pódach dyrbjsch wšo trochu hluboke rynczki pschihotowacj. Někotsi ratarjo maju tak njenowane džerschtapaze maschiny, z kotrymiž žo po derje pschihotowanej a zwalkowanej zoli jědzi. Běrny žo potom do džerow žadzeju, kotrež maschina nakala. To je na hlinjanych abo cžežkich rolach z lěpschimi. Na lohkich rolach je tež zaworanje seleneho hnojenja wulki wuzitne. Tute dyrbi žo w prawym cžasu zaworacj a sterschno nejdžicho hacj pschesahe. Chzesch-li na jenym jutru 100 zentr. běrnow nasběracj, trjebasch k tomu 45 puntow dužnika, 80 puntow kalija a 20 puntow fosforoweje kišaliny k hnojenju. Hdyž wjele seleneho hnojidła zaworasch a polo žrenje z hródženym hnojom pohnojisch, dha žy běrnam dosecj pohnojił.

Hdyž běrnam pschewjese kainita mjetasch, njemuwrori žo we nich telko schkroba (Stärke). Tuž ma žo běrnam na tuto město 40% drabelna sól mjetacj a dale 2 zent. Dounaschowoje rudy abo 1 zent. superphosphata.

Běrny chzedza měcz prawje derje pschedžěkanu rolu. Potom wona wschc hnojidła nasležje wuzitne. Hdyž njejžby běrnam žane selene hnojenje zaworał, abo jeli žo wone njeje derje radźiło, pschidaj běrnam 1—1½ zent. zyrikišateho amoniaka (Schwefelsauren amoniak). Hródženy hnój wschak srědka hdy žanemu hospodarjej dožaha. Tuž dyrbi žo na tódy pad pschikupny hnój mjetacj a to za tym, kajse mějesche léto prjedy na žanženym polu płody a kajka je wola hewak na wobžahu žiwin (Nährstofje). K porjadnemu płahowanju běrnow žlužcheju dobre družiny. Mjes wschěmi płahowanymi rostlinami žo běrny najprjedy wurosru, to réka, mózy k rozcjenju, kajkosc a hódnosc słuhja. Naschi ratarjo pak njech wožebje na to kedźbuja, so žebi khore družiny njewožadzeju. Jena z najschkódnischich khorosczow je běrnjazy rak. Tón žo tež z jenoho pola na druhe pschenjesse a zyle sahony sniczi. Ratarjo chzyli tohodla tež tajke družiny žadzecj, kotrež su krute pschecžiwo tajkim khorosczam. Sa tajke abo tež za najbóle wunoschne družiny mamy sceželowaze: Depo, Parnasaja, Armita a Dźěwinske módre (Magdeburger blaue). Na pěskostnych abo lohkich rolach radza žo najlepje družiny: Alma, Angelika a Ella. Tu hodza žo žanu za najlóžcje a najnjepłodnischje pola. Běrny k žadzenju njenamuwěraj ženje pschemake. Radscho žadzej wjetsche běrny a je po dołhosczi rostkraj. Hdyž su běrny roskrane, potrosch je z drjewjanym popjetom. S tym žo na běrnje nowa kózka tworzi a khorosczj njemóže běrny tak rucže napadnycj. W semi wschak teza wjele schkódnych nakažlinow (bazillen), kotrež wschelake khorosce jarwinuja. Zenje nježadzej tež běrny pschehuste. Běrnjaze rynczki maju žo po někotrych dnjach puwožadzenju zwalkowacj. S wótcženjom, kotrež potom bórzy scežěhuje, žo hižom wjele njerodze, kotraž je mjes tym selskhadźała, sniczi. Běrnjaze rynczki maju žo potom cžasto sažo wobjěsdźicj a rosmlěwacj (lokern), tak bórzy hacj žo njerodź mjes nimi pokaze. Na lohkich rolach tak wjele mjes běrnjazymi rynczkami njeschkrabaj, dokelj potom jara do rynczkow słuhuje. Stónczne maju žo běrny k pozledniemu rasej swobkopowacj, hdyž běrnjaze selo sforo zyle rynczki pschikrywa. Na płahowanju běrnow zaleži wulki dźěl hospodarstwa w němskim kraju. Hdyž žo běrny radza, njesmjeseli žo jenož płahowar sam. Dobre běrnjaze léto je tež z wulkim wuzitkom za palerinje a schkrabarnje (Stärkefabriken). S tajkich tworiowm mamy potom tež wschelake wotpadki za žkót. Bohate wunoschki běrnow tež po něcžim bóriy nasche nětcžiske hospodarske poměry wustrowja, schtož žebi tola hižo dawno kóždy pscheje.

Kak najlěpje wulke myše łojis?

Wulke myche j jědom łojicj je pschezo straschne. Te jón radu wotnjesu a potom na njón domjezny stót konz wosmje. Derje skutkowaze pažle samóžesch žebi j małymi wudawkami žam pschipraweez. W nich žo myche j hromadamy łója. K tomu trjebaj dojcz wyšoki wodowy žud, znamy prózdny jerjowy a wuzmolony. W město weka powjasaj jón j trochu tolschej papjeru. Na žud nakhil dlejchu deschcz tak, so samóża myche po njej na žud bežecz. Na papjeru nakładu wschelake wabjenki, chléb, kosce, mjaso abo jerja. S wopredka myche wo wabjenki njerodza. Wulka myš je jara njedowerliwa. Kedźbliwje pschiprawu wobhladuje a jara wobhladniwje žo wabjenkam bliza. Stónczuje tola na papjerjany krjwo saleju a tam pschihotowanu hoscžinu wuzywaja. Po někotrych dnjach žo wone na pschezo krute klideo tež smuca. Někto wurěsaj z nožom do papjeru schisz. Do žuda lin wodu 20 cm. wyšoko. Do njeje staj murjerski zyhel na wyšoke. Wabjenki połoz kaž hewak na papjeru. Prěnja wulka myš, schibežaza k hoscžinje, do wody padnje. S njeje wukhowa žo na jenicki wukhow, na zyhel. Bórzy pschiběhnje druha. Tez ta padnje do žudźika a pyta z wótj wukhow na zyhelu. Prěnja tam žedźaza nocze z wótj wuczek z dobrej wolu wopuschczicj. Dóndże k zadawanemu wojowanju a kušanju. Wobeju kwiczenje a wrjeschczenje pschiwabi bórzy druhe myche. Wschc po žanym puczu do wody padnu. Wojowanje mjes žo tepjazymi myschemi iwa jenicžki wukhow je pschezo žurowische a njemdrsche. Na druhe zanje nadeńdzech w žudźiku j hromadanni morwych wulkich myschow. Na kamjenju žedźi jenicžka zbytna roskušana a hrosnje krawjaza jako dobyczerka we žurowym boju. Tez tu j lohtez prózu saraješch.

Prašenja a wotmolwjenja.

Praschenje: Mam wowczerku beju (Schäferhünd in), kotraž mało žerje a jara derje bjerje. Ssym jej Reicheltowe pastile pschecžiwo wakam dawak. Na to pokasachu žo někotre waki. Wjetschi džěl wakow pak je beja wubluwaka. Mózy rajž wona z zyła njeżerjc, ale jón sa poł hodźiny sažo wubluwa. Kak mózu tomu wotpomhacj?

Wotmołwa: Wascha beja ma žołdkowu khripu. Njedawajcze jej někotre žane pile wjazy pschecžiwo wakam. Město toho pak sa dżeń dwójzy łžicu pepsinoweho wina, do kotrehoż jene jejo smeschejcze. Jako napoj dawajcze jej židki wuzmusch z womžoweje muczki. Dale dawajcze jej łuski syreho homjaseho mjasa. Posližischo, hdyž je sažo lepje, mózerce ju sažo porjadnje pizowacj.

Praschenje: Nascha łóczka ma hižo schtwórcz léta židlawu. Kak mohł tomu wotpomhacj?

Wotmołwa: Dawajcze łóczzy jenoż w mlózy rajž a k tomu łuk roskułkowaneho mjasa. Rano a wjecžor dawajcze jej poł łžicžki jědloweje běliny (Tannalbin).

Praschenje: Nasche kury žu stajnje khrome. Druhdy njemóža žo dlejchi cžaž na nohach sdżerzecj, tak so žedźo jědża. Schto měł pschecžiwo tomu cžinicj?

Wotmołwa: Wasche kury maju žłabe nohi. Ta je scžěhwł linanja abo wopacžneje pizy. Abo žnadź je kurjenz włózny a symny. Pschidawajcze do běrnow Sprattowu ryhżazu muczku. Do kurjenza nahpajcze łuhu (Torfmull). Nohi jim masajcze z rheumasanom. Nimo toho jim hischcze runkliżu dawajcze, macze-li hischcze žanu doma.

Praschenje: Mam doma 2½létneho woła, kotrehoż bych rady wukormił. Dawam jemu sa dżeń zentnar kulerěpy. Schto mam hischcze k tomu pschidawacj?

Wotmołwa: Nimo kulerěpy dawajcze wołej 6 hacj 8 puntow žnjlinjazeje pizy a to 3 punty bunjazeho schrótu a 3 punty wotrubow

Serbski Hospodar

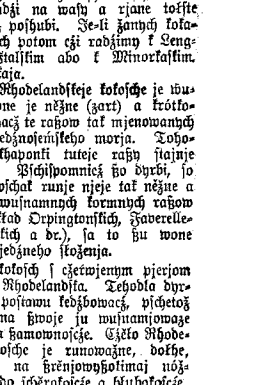
Časopis za serbskich ratarjow

Čisło 16. Budyšin, 16. haprleje 1926. Lětnik 33

Čerwjene Rhodelandske.

(S wobrazom.)

Najbóle rozschěrjena a tohodla najbóle znata družina kokoschow je Rhodeske Jslandske abo kaž hewak rěkaja, čerwjene Rhodelandske. S połnym prawom je tuta kokoschi wschudžom doma, dokelž je jara wužitna a ma hewak wschelake dobre žamownosce (Eigenschaften). Domjina tutych tur je połnócna Amerika. Tam žu ju wuplahowali fichižuzo domjacu kokoschi z Malayeskimi a Cochinskimi. S tuteje fichižowanki žu wuplahowali tukkwilnu Rhodelandsku. Spodžiwna wožebitosez tuteje kokosche je jeje waschnja. Tohodla je mózno, ju pschi wustich runnuwjesoch dżerżecj. Dale derje njeżby, jeje žu pomérnje wulke, žołteje kaž brun schkorpawy. Ssamo w krutej symje hischcze pomérnje derje njeży. Tołsce ju wobdawaze pjerzo ju derje wobrjewa. To je ja nasche hospodarstwa jara ważna wosebitosez. W symi žu jeja wjazy kacz dwójzy tak drobe kaž w lecze. Rhodelandska kokosch też derje lahnje. Tola dyrbjsch trochu sa tym hladacz, so młode kurjatka nimasch wot patow jara radu kokazych. Tak by měł słónczne lute kokawy a žanych jeji. Wschelaze płahowarjo žo prózuja, tajke patuy wuplahowacz, kotrež žyzka wjazy njekokaja. To pak tež radno njeje. Po něczim žo zyka raża pschemeni, zwoje ważne a wożebne žamownosce po něczim słubuwschi. Kokosch pschikładzi na wažy a rjane tołste pjerje žo tež poslubi. Je-li žanych kokawow nochzelch potom czi radźimy k Lengenemskim, Staslskim abo k Minorkaskim. Te rědko kokaja.

Mjaso Rhodelandskeje kokosche je wubjerne. Wone je nežne (zart) a krótkowlakate bóle hacz te raża tak mjenowanych z krajow žrjedžnoseniskeho morja. Tohodla mlode khaponki tuteje raży sjajnje rady kupuja. Pschispomnicz žo dyrbi, so jich mjaso wschak runje njeje tak nežne a beke kaž te wusnamnych kormnych rażow (kaž na pschikład Orpingtonskich, Zaverellskich, Brefsellich a dr.), sa to žu wone raży bóle žrjedźeneho słożenja.

Kóżda kokosch z czerwjenym pjerjom njeje pschezy Rhodelandska. Tehodla dyrbjsch na jeje postowu kedźbowacz, pschetoż kóżda raża ma žwoje ju wusnamjowaze wożebitosze a žamownosce. Czežko Rhodelandskeje kokosche je runoważne, dokhe, wotpocžowaze na khrenjowyżkolmaj mózkomaj. Wone běži w sejadku do schérokosce a hlubokosce. Tajke czežko rukuje žame wot žo hižo sa derje wuwite žmutkowne organy wożebje te jeja tworjaze. Czežko Plymouthskich (wupraj Plajmeskich) je hischcze hlubische ale sa to krótsche. Płahowar prajt, so je tych czežko tschranite, mjes tym, so žo te Rhodelandskich jda bycz schtyrihranite, dokelž je khribjet poměrnje dołhi. Stajsich-li Orpingtonsku pódła njeże, spósnajesch, so je tuta też schtyrihranita ale lepje kóstkojta (würfelformig). Te žu w czěle krótsche, ale wo wjele hlubische. Pschikrunasch-li je j Wyandottskimi, spósnajesch, so žu tute kulowate, mózli sforo prajicz kaž bule.

Je-li chzesch žo j Rhodelandskimi kurami sastaracz, hladaj mjenje na rjanosez barwy. (Sso wě, dyrbjała wschak czista bycz. Ssamo swódne pjerjo njedyrbjale ani do schě-

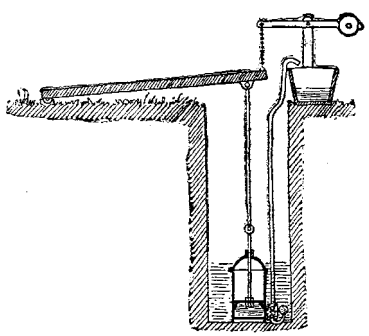
reho abo cžorneho abo žuano do běłeho pšchekhadšecź.) Rjona barba žama w niczim njeżenje jejow njespěchuje. Tohodla stoż žwoju kedžbliwosć na rjane, dołhe sady schěrołe a prawje hłuboke cžełko, rjanej hładkej a niż piche tołstej nózży. Te žo wě njeżmětoj na wapnitwosć (Kalkbeine) khipricź. Dale hładaj, jo ma stejazy, cžerwjeny a strowy hrjebjeń. Mjeśwoczko dyrbi hładke a bjeś faldow być. Wóczży njech wusłupujetej. S jenym žłowom, kokoschy dyrbi sticzowacź wobraz žiwjenja a khjazeje mozy. Kokoschy j wócžkom bjes žiwjenja a je japadnjenym, faldatym mjeśwóczkom, mjeńkim hrjebjenjom, pjerjom bjes błyschcža a j kónczojtym jesadkom njehodża žo za dale plahowanje. To žu trutły. Te schpatnje njeżu, tohodła je tak rucże hacź nóżno wotstroń.

Schtóż rosumi j Rhodelandskimi kokoschemi prawje wobkhadżecź, njejmě je ani pšche tucżno ani pšche kornno pizowacź. Se schcżědrimym njeżenjom budże nałożenu prózu a wothładanje mytowacź.

Samowodunačerjaki na pastwišćach

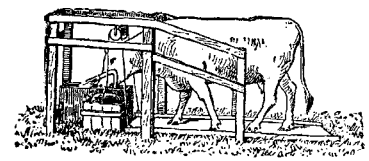
(S wobrajomaj.)

Pšchi pastwischcžach nimasch pšchezo bězazu wodu, hdżeź móhł žo sšot napicź. Tohodła dyrbišch jemu wodu pšchiwożowacź a pak pšchiwodžowacź. Na pastwach dyrbišch studnje wurymacź, j nich wodu do khortow cžerpacź a pak klumpacź. Tute dźěło žada cžaż a mozy. Tehodła žu žebi na pšchiprawy myślesi sběhaze abo cžerjaze wodu je studnje tak rucże hacź žo sšożo studni bliži, jo by piko. Wěsty Pöge w Hajenmooru je tajke žamocžerpadło wunamakał. We wobrajomaj je pschedwjedźemy a w scźěhowazym cžasemy je trochu wopiźacź.

W studni je pšchiprawa abo klumpa tak jakožena, jo woda po trubje běži do kortka abo žuda, j kotrehoż skocžo pije. Klumpowa žerdka wiźy na dešy. Tuta thodži wotpocźujo sa, cžopomaj prěkuscha w hnězkach. Druhi kónz deši wiźy na rěcźasomaj. Rěcźasaj staj pšchicźinjenaj k ruckkomaj. Teju napscheczny kónz je pocźepeny pak je żelezom pak j kantjenjom. Rjeczasaj móżetaj też na koleskomaj khodźicź. Kónz rjeczażow by teboruna j něcźim pocźepeny był. To je nusne, to by žo desła žamo posběhnyła. S posběhnjenjom deši sacźehnje žo tarcź w kótliku. S jeje posběhnjenjom nałożbnje žo kótlik j wodu.

Nětko tuta pšchiprawa takle skutkuje. Lacźne skocžo móże jenicźky po na rjeczajomaj wiźazej deizy k wódnemu khortej abo k žudej. Cźeża skocźerża stłocźi beiku dele. S tym pak cźeża tłocźi na tarcź w kótliku. Woda w nim běži psches trubku do khorta abo žuda. Tak sajtara bo skocžo žame j cźerśimej cźišej wodu. Je žo napito, stupi j deści dele a kótlik w studni nałożba žo zaso j wodu.

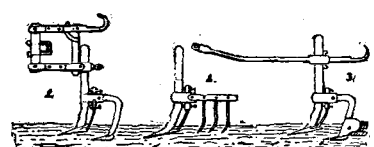
Takie žamonapojaki schkitaja lacźne skocžo też pšched wschelakimi khorocźemi. Straschny pluzowy cźerw (Lungenwurm) je žiwy a pschiporja žo we wotewrjenych pšcherowach. Je-li skot j tajkich pscherowow pije, lohży na kuteho straschneho cźerwja skhori.

Dwójny škrabak a wobkopowak.

(S wobrasom.)

W poślednich lětach žu ratarjo też k tomu pschistupili, nałéto też nasymne žiwy wobkopowacź. S tym dżedża troji wužitk dozpicź. Rola jakhowa žiwoju wlohu, njerodź w zicze žo trochu wupleje a powětr, rosczenje žylnjazy, móże do role jacźahnycź. Tajke wobkopowanje je jenoż tam nóżne, hdżeź žu je žiwjenu wużywał. Ssy-li j ruku šył, žebi na to ani pomyślicź njeżmělch.

Nascha ratarske maschiny twarjaza industrija je žo hnydom na to położyła ja tajke wobkopowanje trěbny grat zhotowicź a podawacź. Dotalne w ratarstwje trjebne wobjědźowaki a wobkopowaki žu wudoskonili a je wschelakimi lěpschinami wuhotowali.

Jako kymany grat je žo Bartelsowy dwójny wobkopowak a wobjědźowak wupokasał. Wschě dotalne wobjědźowaki mějachu tón njedostatk, so jenoż schpatnje hrjebachu a rosmělewachu. Je-li pak radlicźku hubje stajichu, mjetachu schtrutu a schtrucźicźi. W tych njerodź wjesełe dale roscżesche. Pódła teho k temu wobarachu, so by powětr rolu pschecźahnył. Je-li žo po tajkim wobjědźowanju hišcże dešcźowasche, bě nałożena próza padarmo. Wschě druhe porjedżenja njepschinjeżechu teborunja wotcźakaneho wužitka. Wobjědźowak njetrjebaschi hłuboko a njestajnje khodżesche, pak žo njehodżesche pschewodżecź a pak piche cźełka dżesche.

Bartelsowe wudospołnjenja chżedża tutym njedostatkam wotpomhacź. Wone hodża žo ja wschě systemy wobjědźowakow trjebacź. Prjedny nóż j niłkej radlicźku schtraba jemu žwjercha. Ju scźehowazy nóż běži w žamej hrjebicźy. Wón jemu dokładnje dreże a rosmělewa. Tón hodży žo na wschelaku hłubokosć stajicź. Je-li chżesch roztlinkamt eź hišcże wobkhypowacź, trjebasch nożej pschinożizzy pschicźinicź. To je žitej jara žłużomne, dokelż žo cźim lěpje rospjenkuje. Je-li dyrbi žo pjerschcź prawje rosmělecź, so by dosć žypotata była žo žadny nóż wotpołoži a j hrabjemi naruna. Runkliza a selenina žadatej žebi pratwje žypotatu rolu, kajtuż je móżno, j tutym gratom dospicź. S teho hižo jażnje wukhadża, na kak wschelakore waschnje žo tutón grat wužicź hodži.

Tajke žamonapojaki schkitaja lacźne skocžo też pšched wschelakimi khorocźemi. Straschny pluzowy cźerw (Lungenwurm) je žiwy a pschiporja žo we wotewrjenych pšcherowach. Je-li skot j tajkich pscherowow pije, lohży na kuteho straschneho cźerwja skhori.

Dwójny škrabak a wobkopowak.

(S wobrasom.)

W poślednich lětach žu ratarjo też k tomu pschistupili, nałéto też nasymne žiwy wobkopowacź. S tym dżedża troji wužitk dozpicź. Rola jakhowa žiwoju wlohu, njerodź w zicze žo trochu wupleje a powětr, rosczenje žylnjazy, móże do role jacźahnycź. Tajke wobkopowanje je jenoż tam nóżne, hdżeź žu je žiwjenu wużywał. Ssy-li j ruku šył, žebi na to ani pomyślicź njeżmělch.

Nascha ratarske maschiny twarjaza industrija je žo hnydom na to położyła ja tajke wobkopowanje trěbny grat zhotowicź a podawacź. Dotalne w ratarstwje trjebne wobjědźowaki a wobkopowaki žu wudoskonili a je wschelakimi lěpschinami wuhotowali.

Jako kymany grat je žo Bartelsowy dwójny wobkopowak a wobjědźowak wupokasał. Wschě dotalne wobjědźowaki mějachu tón njedostatk, so jenoż schpatnje hrjebachu a rosmělewachu. Je-li pak radlicźku hubje stajichu, mjetachu schtrutu a schtrucźicźi. W tych njerodź wjesełe dale roscżesche. Pódła teho k temu wobarachu, so by powětr rolu pschecźahnył. Je-li žo po tajkim wobjědźowanju hišcże dešcźowasche, bě nałożena próza padarmo. Wschě druhe porjedżenja njepschinjeżechu teborunja wotcźakaneho wužitka. Wobjědźowak njetrjebaschi hłuboko a njestajnje khodżesche, pak žo njehodżesche pschewodżecź a pak piche cźełka dżesche.

Bartelsowe wudospołnjenja chżedża tutym njedostatkam wotpomhacź. Wone hodża žo ja wschě systemy wobjědźowakow trjebacź. Prjedny nóż j niłkej radlicźku schtraba jemu žwjercha. Ju scźehowazy nóż běži w žamej hrjebicźy. Wón jemu dokładnje dreże a rosmělewa. Tón hodży žo na wschelaku hłubokosć stajicź. Je-li chżesch roztlinkamt eź hišcże wobkhypowacź, trjebasch nożej pschinożizzy pschicźinicź. To je žitej jara žłużomne, dokelż žo cźim lěpje rospjenkuje. Je-li dyrbi žo pjerschcź prawje rosmělecź, so by dosć žypotata była žo žadny nóż wotpołoži a j hrabjemi naruna. Runkliza a selenina žadatej žebi pratwje žypotatu rolu, kajtuż je móżno, j tutym gratom dospicź. S teho hižo jażnje wukhadża, na kak wschelakore waschnje žo tutón grat wužicź hodži.

Hnojenje a wobdźěwanje role w naléću, wasebje stoż wopkopowanki nastupa.

(Skónczenje.)

Druhdy dyrbisch žebi jaży nowe dżecźelowe žymjo kupicź. Stare je cźjasto je wschelakej trawu janjerodżene. K wużywej pak žmějch jenoż cźiste žymjo bracź. Sa trochu pěsfocźne krajiny je wożebje schleżyści cźerwjeny dżecźel jara schwarny. Dżecźel wschak je jara drohi. Tohodła też njeje kóżdemu ratarjej móżno, stajnje nowe žymjo kupowacź. Tuž dyrbisch žebi žiwój dżecźel pratwje twarcźicźicź. K tomu dże masch wschelake cźiscźawy. Próza žo cźi derje sacźapacźi. Tola pak dyrbisch snajmjeńscha kóżde 6 abo 8 lět jómu j wapnom pomjetacź. W poślednich lětach wschak mnohy ratarjo wjele wapna na pola njemjetachu. Njedostatk njepokazowasche pak žo jenoż na roślinach ale też na ržocże. Hdyż žo tohodła poždźicho jażo wjazy wapna na pola mjetasche, roślimy wjele lěpje roscżesche też sšot tajki dżecźel, kotryż na wapnjowym polu roscżesche, lěpje žerjesche. Dżecźel žo najlěpje radži, hdyż jón do žita žyjesch. Druhdy wschak mózejch jón też do wowsa žycź, ale njeje to tak khmane, dokelż wowsę posdźischo doscżahi. Jenże pak njeje radno, hdyż do jecźmjenja dżecźel žyjesch. Tajki jecźmjeń potom jara hubjenje sšmnje. Druhdy je jażo jecźmjeń pschehusty a tak žo njemóże dżecźel derje wuwicź. S měšnami jażo dżecźel jecźmjeń pscheroscże a potom masch zyły jecźmjeń sšajeny. Mnohy žu wschelakeho měnjenja, hdy ma žo dżecźel žyeź. Jeni měnja, jo mamy dżecźel prawje jahe žycź, so by žo prawje derje wuwił. Druhy jażo praja, jo je lěpje, hdyż dżecźel posdźischo žyjesch. Najlěpje wěso je, hdyż dżecźel pschesahe ale też pscheposdże njeżyjesch. Wusiwol běch takk ja žrěni cźaż. W jemi dyrbi też hižo wěsta cźopkota być, ma-li dżecźel jesthadżecź. Pschepodże pak njeżmělch dżecźel tohodła žycź, dokelż druhdy žuchi cźaż pschidże a dżecźel j zyła njeiesthadża. Najlěpschi cźaż ja dżecźelowy žymjo je po prěnej pokožy haprlega. Hojpodarjo wschak žu druhdy w nětkotrych lětach też hischcże na druhu pizu pokajani. Tajkim ratarjam, kotrěż maju wjele lohkich a pěskojtych polow, radźimy, so bychu nětchto jeradelle wożyli. Na cźeżsche role woku žyj. Skót tajki pizu radý žerje a potom derje dejt. Wożebje k běrnam. Nadźimy naschim ratarjam, so bychu pravje wjele seleneho hnojidła samorali. S tym rolu na mineralach wobohacźich a nimo dużyka, kalija a fosfora też na humużu (drobnej, cjornej pjerscżesći) pschiporich. Sdobom dżemy też nětchto wo hnojenju spomnicź. Hdyż je druhdy pschejara mila syma, mjetaju mnohy hižom we wulkim rózku pschikupny hnój na najmnjse žymy. Pschinidżeli pak na to mokre nałécźo, njeje to jara khmane, dokelż woda wjele drobich hnojidłow wotplawi. Cźim weścźischi, hdyż w februaru na .ita hnoj mjetasch, je-li cźaż hotvi.

Pschikupny hnój dyrbisch nałéto wożebje na tajke žita mjetacź, kotrymż žy najmnju wjele j pschikupnym hnojom njehnojił. Nimo dużyka a amoniaka žita nałéto pschede wschém kali a fosforowu kiżalinu potrjebuja. Tak bórzy hacź žo hnój na žita rosnjetak, dyrbisch jón haydom sawlócźicź, so by žo w powětrje njeshubił. Koruschki hnój bórzy pschijimaju. Wożebje lětża, hdyż žita njeżyu jara wumjerjene, dyrbja žo najmnjse žymy pschemlócźicź. Mnohy też rózku wtócźa. To też naschim ratarjam radźimy, dokelż žo tajka rożka lěpje pjenicźke a wunosché žnjowo j tajkich sahonow je dale wjetschi. Rożku pak njeżmělch na žadyn pad pschepodże wlócźicź. Dżenżnjschi dżeń wschak mnohy ratarjo wschě žymy wlócźa, hacź žu naśymne abo nałétnje. Někotsi ratarjo žamo žita wobkopuja. Tajke žita dyrbisch do rjadkow sjcź. Hdyż žita žyjeź, kotreż chżesch posdźischo wopkopowacź, dyrbja trubki pjanyj (Drillmaschinen) 25 cm. rózno być. Hdy bychu naschi njeńschi žitnoscżerjo jómu spytali, žita wobkopowacź, bychu žo pschestwedżili, kak wużitne je wobkopowanje. Na matych sahonach wschak žo to sšerje na pruhu pschewjesć hodži. Dale rospomnimy na nětkotrych pschikkadach, kak mamy k rěpje hnojicź. Praji wschak žo powschitkownje, so rěpje ženje dosć njepohnojimy. Rěpa trjeba na jedyn hektar 600 hacź 1000 zentnarjow hródźneho hnoja. Wjeso je wużitne, jo na kóżde polo njechto wapna pschinidże, dokelż wapno pschetwori kiżaku rolu na neutralnu. K rěpje pak hischcże j druheje pschicźimy wapno njetamy. Rěpa na taśkej roli, hdżeź žy j wapnom hnojił, cźim spěschnischo roscże. Też jej potom wschelake rěpowe schkódniki njenje wadża. S dużykatych hnojidłow nanjetaj k rěpje na hektar 6—8 zentnarjow wapnodużyka abo 4—6 zent. žyrikokiżakeho amoniaka (Schwefelsaures Ammoniak). Hdyż potom po wobkowanju salpetrowy dużyk njetasch, smějchej do 25 puntow 25 žadzikowego salpetra (Natronsalpeter). S fosforokiżatych hnojidłow je najlěpschе hnojidło superphosphat a to 4—6 zentr. na 1 ha. Hdyż pak měšito toho Domaschowe nuku njetasch, njetaj na 1 ha. 6—8 zentr. K rěpje pak njeżmělch na žane waschnje j kalijom lutowacź. Hdyż je draželnych (kalijowych) hnojidłow kajnit njetasch, njetaj 16—20 zentnarjow na hektar, a jeli móżno, prawje jahe. Njetasch-li pak měšito toho chlorowy kalium abo 40% draželnu żel (40 prozentiges Kalisalz), njetaj j chlorowego kalija 4—6 zent. a 240% draželneje żele 6—8 zentr. na ha.

Podamy nětko něchto wo hnojenju k nałétnim žywam. *Lětża drje nichtó wjele nałétnieje pschešiwu žycź njebudże*, dokelż je najmnjka derje jymu pschetraka. Hdżeź žo najmnjka pschenża plahuje, tam wschak nichtón wjele nałétnieje njeżyje, dokelż, hdyż nałétnju pschenżu jahe wożecź njemóżeśch, nimasch jenże spokojazu wunoschć wětży. K nałétnjej pschenży masch hnojicź 3—4 zentnarjow wapnowego dużyka, 2—3 zentr. žyrikokiżakeho amoniaka, 6 zentr. superphosphata 8 zentr. Domaschowieje rudy a 8 zeni. 40% draželneje żele na hektar = 3½ kórza abo 4 jutry. —

Najwjazy žiwin k žiwjenu dospołnemu wumóżiu sšoro wowcź trjeba. K wowjej mamy hnojicź 4—6 zentr. žyrikokiżakeho amoniaka na 1 ha. Hdyż dżecźel do wowcźa njeżyjesch, njetrjebasch kalijowe a fosforowe hnojidła njetacź. Hewak trjebasch 2—4 zent. 40% draželneje żele 4 zentr. superphosphata na 1 ha. Hdyż žy loni k wobkopowankam wjele hnojił a nětko na tu rolu jecźmjeń žyjesch, njetrjebasch k njemu wjele j dużykom hnojicź, wożebje niż tehdom, dżesch-li jecźmjeń do puwarnje pschedawacź.

Sdyjesch-li jecźmjeń do lěpschеje pódy, njetaj k njemu na 1 ha. 6 zentr. wysokoprozentneho kalija a 6 zentr. superphosphatu. Na lohkich pódach pak njetaj 16 zentr. kainita na 1 ha. Sdyjesch-li pak jenoż jecźmjeń k pizowanju a njeje-li w pódze dosć hnoja, nóżesch 2—4 zentr. žyrikokiżakeho amoniaka na 1 ha. rosmjetacź. Kelko hnoja dyrbi žo sžyka hnojicź, njemóżemy wschak žane wěste měry postajicź. Měry, horjeka wojjemjene, płacża ja role w dobrym porjadku, to rěka, hdżeź je žo stajnje porjadnje hnojiło. Njech pak nichtó j wopaczнej sluntnwosczju na hnojidłach njewotschcźiwuje, dokelż j tym by žo kóżdy jenoż žam sjebak. Dżenżnjschi dżeń dyrbja hospodarjo wschě móżne krědki nałożowacź, jo bychu je žiwoje pódy pratwje wjele dobyli. Dale hischcże wspomnimy, kak to ichkodźi, hdyż rolu na dożahuje waschnje j trěbnymi hnojidłami njesastarasch, ta rěka, hdyż jenoż jenostronży j dużykom a kalijom hnojisch a žo wo to njestarasch, jo by też něschto fosfora dosła. Na tajke waschnje rolu wo fosforowu kiżalinu wurubisch, a j tym je wunoschć žnjow wo wjele žłabschi.

Nětko nětorke jażady wo plahowanju běrnow. Wjele běrnow plahuja ratarjo jwjetscha na lohkich pěskozemnych polach. Ssu to sšoro jeniczke wobkopowanki naschich delanschich a holanschich ratarjow. Każ je žo w poślednich lětach wupokasało, mohł wschak žo wunoschć běrnow w pschichodnych lětach hischcże wo wjele powyschicź. S běrnami žo sšoro wjetschi dżěl wobydlerstwa w Němsku žiwi. Wěsty schleżyści ratař dżesche žo psched dwěmaj lětomaj pschežewdecźicź, kotre plahowanje běrnow je lěpsche, dotalne abo nowocźažne. Na 1 jutro pohnoji po dotalnym waschnju. Na druhe jutro hnojeschе po nowocźažnym nałożu, to rěka pschida k hródźnemu hnoju hnoj na 1 jutro 1 zentnar žyrikokiżakeho amoniaka, 1 zentr. 40% draželneje żele (Kalisalz) a 1 zent. superphosphata. Też běrny rědsche žadżesche a žadżesche nowu družinu. S toho nałběra na polu, hdżeź

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje wo wudawarni 90 xl. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 xl. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžda so. płaci 10 xl. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerna, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaci so za mały rjadk 20 xlot. pj. Wobdźěnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobkedźa. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. ɪɪ ɪɪ

Čisło (Nr.) 89 **Budyšin — sobotu, 17. haprleje 1926 — Bautzen** **Lětnik 8.**

Šulske prašenje před sakskim sejmom.

W sakskim žejmje je demokrat **Claus** wo wudawkach sa **ludowe a pokrajowanske šule** rosprawił. Stat ma sa nje něhdźe 47 milijonow hriwnow wudać a pódla teho wězowne wudawki sapłaćił. S pomocu stata je žo we 80 šulskich gmejnach 200 šulskich stwow pśihpśiwaliło. Tónle pśichrost pak hišće njedosahła. Pśiwjedy žu žebi žadali, so by žo šulski dohlad rozmnožił, hdyž žo wo rozpadźe ludoweje šule rěčeše. Dohlad žo pak hišće njeje rozmnožił. Też žo městna wokrjesnych šulskich radow, kotrejž je žejm 1924 pśihłosował, njejsu wobšadźile. Knjezerstwowne dowěrjenje do zwěrneho dźěła wučerjow je potajkim pśihběrało. Po wubjerkowym namjerje dyrbja žo tśi šulske wokrježe dźělić. Postupowanje poměry wučerjow ludowych šulow žu, dokelž je žo pśihśitajenje a powyšenje załrěko. žo njesnjesne sćinike. Powyšenja žu nimale wuzamknjene, dokelž žo w bližšich létach njewozakluje, so wučerjo na wotpocink pódu a dokelž je liczba dźěći tśěrno wotběrało. Se 17000 wučerskich mozow dyrbjeli po płaćiwych postajenjach 980 njestatnych wučerjow statnych sćinić. Postajenja, so statni wučerjo, sa kotrychž žanych statnych městnow njeje, personalnu statnosć dostanu, njesmě žo illuforiske sćinić. Wučerjam, kotśi móža žo hakle po sćěrjećy létach statni sćinić, dyrbi žo hižo po pjećy cakańskich létach statnosć pśihlubjić. Wubjerk je k polěpšenju powyšenjskich poměrow wučerjow žadał, so by žo wučerjam wot 45. žiwjenjoweho léta dyrbjeńska liczba hodźinow wo dwě smjenšiła. Wubjerk je też nanjetowal, so by žo mśdowy porjad w tym smyśle pśihmeńił, so akademiscy wuwučeni wučerjo městno po žiwojim wuwučenju dostanu.

Siegert ſ němškonzionalneje strony žada, so bychu žo dźećom njesamožitnych staršich wučbne knihi darmo podawale a so bychu žo khudym schulitym gmejnam wjetšce knihi jako pśichipomoc pśihšiwolile. Prawo wólby po poměrach w schulskim zarjadnistwje njeśmjeło žo spožćiś. Žada žo nuzowny wučbny plan sa rozwučenje, schulsy wodźerjo, kotśi maja dohladowańske prawo dyrbjeli žo snowa postajeć, wokrjesni schulsy radźićeljo dyrbjeli žo wot zarjadnistwowneho dźěła wušwobodźiś, k polěpšenju schulskeje kasnje dyrbjało cełne khłostanje jako posledni srědk dowolene być. Skónčnje žo žada, so by žo dohlad schulskich lěkarjow dale wutworił.

Hickmann ſ němšeje ludoweje strony schulsu politiku swojeje strony sakluje, sa rozšerjenje prawow schulskich wobźerjow wustupuje a žada, so by žo wučerjam we wólbje khłostańskich srědkow wjacy šwobodny dało. Sakonśe wukamknjenje cełneho khłostanja ma wón sa wopačne.

Sozialdemokrat **Weckel**, kotryž někotre namjety mjeńšinty sastupuje, porok sanjerodźenja pśiwcźiwo dźělanjeju schuli a pśiwcźiwo samosarjadnistwu wotpokazuje a praji, so je prozeš wo ludowym woporze w Drježdźanach pokasał, so nazionalne krući, kotrejž dźensa schulu sa khśesćansku kulturu a nazionalne wocźehnjenje wukhowacź, sprawnje zjemenja.

Minister ludoweho rozwučenja dr. Kaiser ſdźeli, so je ministerstwo někotre wulźerkowe žadanja hižo dopjelniło. **Liczba nuczenych hodźin** budźe žo w tutym lěcźe lědma pomjenšicź hodźicź. Ódy by so wschitkim wučerjam wot 40. léta nuczena liczba hodźinow pomjenšicźa, bychu žo wschitcy pomozni wučerjo pśichetrjebali. Nochcu **sakoń wo schulskim dohladzie** pohrjebacź, ale žo nadźijam, so žo tónle sakoń hišće tutomu žejmej pśichedpołoži. Pśichi pomjenowanju wokrjesnych schulskich radźićelow njejśmy žo ženje sa pśichłušćenjom k politiscej stronje praschał. Pod ministerom ludoweho rozwučenja Fleißnerom běchu mjeń dźewjeć nowopomjenowanymi wokrjesnymi schulskimi radźićelemi znajmjeńša wośmjo sozialdemokratojo a 1918 bě je 24 wokrjesnych schulskich radźićelow 38 prozentow je sozialdemokratije watych. Hdyž žo mi politiske pśichedźudki porokuja, njech žo najprjedy pśiedatscheho ministra Fleißnera woprašcheja, cźehodla mi njeje lěpscheho pśikłada pśichewostajił. Sapósłanc Weckel je nazionalny klub do debatty sćahnył. S mišunjenjom někotrych wobołow njemóže nazionalny klub žo do hańby pschinjesć. Za žam žym krótki cźas twonnu klubej jako žobustaw pśichtłušchał a žym hižo pśi hdy lětom ſ njeho wustupił. Hdyž žo we wopomnjeńśim pśinje wo ludowej schuli samožnosći schule kritisuje, njejśmy pśichecźiwo schuli sćerźował, ale žym schuli wjazy ludoweho dowěrjenja dobyć chcył. Skórźby na schule hišće dźenja pschitchadźeja, tola je jich njenje. Nalěžnosć wucźerki Barthej we Hluchowje, kotraž je tragiski konc wsała, njeje žo ſ njepschi pravnymi napravami ministerstwa k tutomu konzej dowjedła. Hdyž sozialdemokratojo žadaju, so dyrbi schuła sajimam proletariata złužiś, dyrbi žo tomu nap'chećo djerźeć, so **ma ludowa schula wschitkim ludowym kruham złužiś.**

Swobodu wučerjow njejśmy ani ſ wukasami ani ſ napravjenjom wučerjow pschikrócźił. Schulske městnosće sa druhe dujźi sa schulske samyślenje, žo w 2218 schulach w 16 317 tydźeńskich hodźinach wužiju. S nich jenoź 2607 hodźin zyrkwinskim samyślam złuži.

W nastupanju praschenja nabožeńskeje wucźby dyrbi žo swěźićź, so žebi **90 prozentow je starschich sa zwoje dźěći nabožeńsku wucźbu pscheje.** Schtóž chce khutnje schuli ći měć, dyrbi na to dźiwacź a tutym kruham dacź, schtož žebi žadaju. W Sakskej dźe njetrjeba žadyn wucźer schulsku wucźbu dawacź, a nichtó njetrjeba žiwojim dźěćom pschi nabožeńskej wucźbie žo wobdźělicź dacź. Kóždy móże žo w tutym nastupanju złe žiwobudnje rozsudźiś. Cźaž ja pschewrót nascheje kulturneje politiki njeje hišće pschikschok. Nochcu jenoźronsku schulsku politiku wjesej, ale cźiśe wězownu politiku, kotraž sajimam wschćich ludowych kruhow złuži.

Blüher ſ němšeje ludoweje strony ma wobmyślenje pśichecźiwo smjenšenju liczby nuczenych hodźinow a je pśichecźiwo tomu, so by žo hnydom sakoń wo mjeńše akademizy wuwuczenych wučerjow pschedpołożił.

Boncour w Barlinje.

Franzowski sastupjeŕ w Swjatej Ludowi je žrjedu do Barlina pśišeł. Wón je hižo snajomstwo je sozialdemokratiskimi wjednikami pytał, so by jich nahlady sesnał.

S Warschawy je powrě, so je Boncour, pśiedy hač je wotpucźował, nowinarjam rjekł, so je po Pólšej pucźował, so by organisaziju schkitanja pólskeje mjesy spóznał. Pólska rjeka Gdansk jako žiwój jeniczki mórśi pschistaw. Boncour pśiežiwjedźenje wupraji, so budźe Pólska po pschewinjenju hospodarśkeje krizy ſ Gdanskom žiwe hospodarśke poměry wudźerzowaćź, schtož budźe hospodarskemu spomóženju Gdanska złužiś. W nastupanju praschenja, hač na žo Pólskej Radźine žydło w Swjatej Ludowi pschipóstnaćź, je wón kruce pschežiwdźeny, so Pólska hromadźe se sastupjenjom Němšeje Radźine žydło dostanje. S pschijećom Pólskeje do Rady žo prawa Němšeje na žane waschnje njepschikrócźa.

Předběžne rozprawjenje wo němskim konkordatu.

Rómska „Tribuna“ powě, so je Barlinski nuncius Pacelli do Roma pschischoł, so by kardinalnemu sekretarej Gasparrej wo praschenju konkordata ſ Němšej rosprawu podał a žebi wědomośćź wo rozsrjanju praschenja dacź dał. Wjes dźěła žo tomu wjetšche wobcźežnosće napscheco sta-

jeja, hač žu žo pschi jednanju wo konkordaće ſ Bayerskej dyrbjałe pschewinjeć. „Tribuna“ pak praji, so Barliniske pschedběžne rosprajenje Pacellej dowěrjenje na wuspěch dawa. Byrnjeź pschicźe dołhe jednanje nutne było, sda žo sadałe dojednanje hižo śwěśeńe być.

Stara sozialdemokratiska frakzija w sakskim žejmje.

Dotalna sozialdemokratiska frakzija wjetschiny w sakskim žejmje je žo snowa wustajiła. Wona budźe žo „Stara sozialdemokratiska wjetschina“ mjenowacź. Sa pschedsydźu žu frakzijineho pschedsydźu, sapósłanca Wirtha, wuswolili.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski.
Kajl. a najtuńša kupowańska wobućow. Późnowšanje spěšnje a tunjo

Litewsko-ruske wosebite zrěčenje.

Po powěsćach ſ Rigi Ruska ſ Litwu we wobsebitym zrěčenju žiwje jedna, kotrejž khěrro dale dźe hač rusti nanijet na druhe baltiske staty. Ruska pjecza Litwje Wilensku mjesu napscheco Pólskej a Klajpedsku (Memelsku) mjesu napscheco Němšej sarucza. Wobsebite zrěčenje też hospodarśkej runowasy Lotyschskeje hrosy. Jednanje je pjecza hižo jara daloko pokrocźiło.

Marijanske kupiele w Cechach do wobsedźenstwa čěskosłowakskeho stata přeńdu.

Najwyschschi sarjadnistwowny žud je wo wobcźežnju Cźopliskeho klóschtra pschecźiwo sebraću Marijanskich žórkow, kupjelnych pschipravow a knježich kubłow wuwjud inwrajił. Po nim kupjelne twarjenja klóschtrowe wobsedźerstwo wostanu, žórka pak, a to Rudolfske žórko, klóschtrna studźeń a Ferdinandske žórko do statneho wobsedźenstwa pschenjdu, mjes tym so je wužud wo exzellioritim, Alfredskim a Alexandrinskim žórle nowemu rosšudźenju pschewostaji. Klóschtrowe kubła žmě po wobsteźonym sakonju pojenkowa wyschnosć sebrać.

Nacionalistiski nadpad na Vandervelda.

W Brüsselu je schtwórk wulka protestowanska zhromadźizna pschecźiwo možnemu pschistejnju blamskeho aktivista Vornija wotmě, kotrehož žu njedawno k khłostarni na cźaš žiwjenja sapadźili. Po skónčenju zhromadźizny cźrjódła nikodyh nacionalistow, kotśiž běchu so pschi zhromadźizne wobdźělili, na dróły swonkowneho ministra Vandervelda setka. Swonkowneho ministrej sschihnuwše wudnu nadawachu a jeho wjazy krócź do nohow dyrichu. Nuseachu žamo jeho kralej złatu wołacź a khłubk žejmowacź, hdyž hudźina kapała narodnu hymnu piskasche. Vandervelde je sozialdemokrat.

Přičiny padanja franka.

Franzowski justizny minister je porućił, spekulazije pschecźiwo frankej kedźbliwje dohladowacź a rasnje pschecźiwo spekulantam sakrocźeć. Frankowy kurs je žo ſ tym trochu polěpschił. Finanzny minister je zhonił, so žu žo poźěbne dny wulke summy franzowskeho franka na burśach w Belgiskej a Italskej pschedaće, so by žo waluta tejsle krajow polěpschiła. W Hollandskej žu žo tehorunja tśěrne frankowe summy na burźowe wikt cźišće, tola pschicźiny sa to njejžu spóznacź. Skónčnje žu žo na wschelakich městach we wukraju, wobsebje w Genfu a Brüsselu, na burśach powěsće wo njemérach w Franzowskej rosšěrile, kotrychž dla je žo wopraudźita hrosa złudźiła. „Matin“ pischo, so žu we wschelakich městach w srjedźnej Europje we złěźu w Parisu powědali. Demonstrazija sastojnikow je žo pjecza krwawnje potłoćiła. 400 morwych je pjecza na operatym naměsće leźało.

Rozwučenja wo płunowej wójnje w franzowskich šulach.

W Franzowskej žo nowebo wójnskeho nawała ſ Němšeje boja. Po žadanju franzowskeho wójnskeho ministerstwa žo tehodła zivilne wobhdźeństwo w namjesnym kraju we wobaranju pschecźiwo jědowitym płunam rozwučuje. W jenotliwych gmejnach gu sskadowanje sa pschepłunowe maski pschipraujeja. Offizjerojo je sarjaduja, a gmejnj je saplacźeja. Sdobom žo we wjetschich městach hižo w měrje tak njenjowane wucźišćaze kommanda wutworjeja, kotrejž žu podobnje organisowane, kaž wobnjowe wobory. Wone dyrbja po nadpadźe ſ płunowymi bombami hnydom sajědosćene městowe dźěle wucźišćećź. Wobaranje pschecźiwo jědowitym płunam, wobsebje ſ pschepłunowymi maskami budźe žo hižo w šulach wucźićź.

Nowe přeměnjenje južnosłowjanskeho ministerstwa.

Schcźepan Radicź je žo też ſ ministerskim pschedbydu Usunowiczom roskrił. Usunowicź a ſ nim druhi ministrojo žu hnydom wrócźo stupili. Na to je kral Usunowiczej porućił, so by nowe ministerstwo sestajał. Do nowebo ministerstwa bu Schcźepan Radicź, Pawoł Radicź a Krajacź njejžu sašo pschisłeli. Mjes tym je dźěł khorwatskich sapósłancow wot Radicźa wotpadnył. S nich staj Ssuperina a dr. Nikicź do knjezerstwa sastupikoj.

Madźarscy falschowarjo bankowkow žo hišćeze pschez pschełuschcheli.

Schtwórtk žu žo po franzowskich wotpółanzow sašo někotre wobroby wo falschowanju bankowkow pschełuschcheli. Najprjedy pryedawschego schefa krajneje policije Radobyca pschełuschchichachu. Ludźo, kotśiž žu Radobyca widźeli, hdyž je žo k pschepytowańskemu žuduiscej wjedł, powědaju, so je Radobyc lědma sašo hóńnacź. Wón je wschón

wschodzkiwik, wón pomuleny chodzi a je też jara wažuchny. Po žadanju Francouzowsow dyrbja so tež někotre styki frankowych falšowarjow k Němcej wujašnić.

Rozdźelenje Abessynskeje.

Londonske „Daily News“ powědža, so jendźelske knjeztwo z italskim knježerstwom wo rozdźelenju Abessynskeje jedna. Tele jednanja su njeluby šacžiłcy w Europje čzinił. Abessynska je njewotwisny kraj a jako robustaw Swjatej Ludowi pschiłušuscha. Italska, Francouska a Jendźelska maja winowatosć, jeje njesranliwosć schkitacź.

Kommunistiske wójsko z Pekinga wučahnyło.

Schtwórtk w nozy je kommunistiske wójsko Peking wopuschczilo. Wójsko z jednoczenje marschallow Čzangtsolina a Wupeifua pak do města njesjarschenje. W Pekingu stej policija a žandarmerija wschě pschihoty čzinika, so by chcej rubježnistwo a zbožk potlóčzitej. Sylne polizajske straže z maschinskimi tšelbami, kotrež su tšelenju hotowe, městowe wrota strahuja, na městowych dróhach je živa patrowanje a blizka organisowana a čzesće automobile, z čzekowobronjenymi polizistami wobsadzene, na strategiskich městach stoja. Kommunistiske wójsko do njedobytneho Nankowskeho hórskeho pschekhoda, hwonka wulkeje murje a gola. Wójsko sjednoczeneju marschallow jemu wučzahnjeć dawa.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobota, 17. jutrownika.
Ariceta, banuža, martrarja.

† 1790 Benjamin Franklin, sprawny amerikanski staćan.

Prjedy budže na wobłozy z pluhom
rólnik jasne hwězdy poworać,
na kopřiwje róża zakćěwać,
wjelk so budže jowy sčinić z duchom.
Prjedy zemja budže měsačk z kruchom
wokeŵ, wjerba kiće podawać,
wobeni wodu z džakom košiwać,
muška ze słonom, wjelryba z pjerskom.
Prjedy přestanu sej pěsnje spěwać
słowjanske wšě rjane holića,
na Tatrach so drjewa zelenjować.
Prjedy Solawa so wróći k žórłu,
swoju wodu naspjet wobroća,
nježli tebje, luba, zapomjenu.
Jan Kollar, „Dźowka Sławy“ I, 127.

Přisłowo praji: Hdyž chceš skhód wumjesć, započń wot horka.

Njedźela, 18. jutrownika.
Misericordias Domini — 2. njedźela po jutrach.

1864 wudobyštaj sebi z rjekowskej smjeréu dwaj serbskaj młodźenčaj Wylem Kito z Korhanoje pola Hródka a Korla Klimka z Lěšćow njesmjertnu slawu. Nadběhuja so nasypy pola Düppela. Stó k nim donjese pólverowe měchi, zo móhše so roztřeleć a předobyć! Jenož tutaj serbskej młodźenčaj so dobrowólnaj zamołwjašataj. Wědźeštaj, zo je jimaj smjerć wésta. Wukonjataj swój nadawk a padnjetaj za swoju wótčinu. Wjeselimy so toho, zo staj to činiłoj, jako by so to samo rozumiło. — We swěrje napřećiwo statej njesmě nas nichtó přetrjechić a teń njepřetrjechi.

Přisłowo radźi: Starej babje dwoje hrabje, młodej holcy strowe cypy.

— **We wjerdrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 730, hygrometer +3, thermometer we dnjo +23. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 729, hygrometer +1, thermometer w nozy +8. Wuhladny na malo so pschemjenjaze wjedro. — Wyschiny sejačny wječera rano nad rauischej, krótko rauischej a polouischej Europu. Nižiny běchu nad dolnouječornej Europu. Se swojimi nimoczahajacymi wunjekami pschinjesechu nam wječera hižo krótki ale plódny deschcžik. Dokelž nasz dalsche wudrički pschečzahnu, — na hrosne stupaza schklenza pschipowěda nam hižo zich pschichad, — mamy njewobstajne wjedro wotrjekawacz. »Jakalu od alzzyllun »jlualuqojjqaa ylalyj ahuzyaqajp drach. — Juise njedźelu Miserikord. Domini plónčzo w 5 hodź. schtadża a so 7,01 hodź. khowa. Měsačk schadża dop. 8,57 hodź. a so w polnozy 12,40 hodź. khowa.

— **Pomhajcže lubym ptačzatam!** Wjeselimy so na rjanym spěwje naschich ptačzkow, kotrež sahrody a kčzinu wožiweja. W symje smy jim pomhali so ježiwicź, hdyž je pizowachmy. Dźakuja so nam z lubosnym spěwom a čzitootnu. To iwjeseli naschu mutrobu. Ale teź nětko prosche ptačzata wo naschu pomoz. Chcedźa sej hnězka twaricź a mlode lahnyć. To pobrachuje naschim hnězdźerjam na trěbnych kukawach. Dudkawe schtomy, w kotrychž mohle hnězdźicź, su srědka, dokelž so bórzy puschczeju a wottstronja. Tuž je nascha winowatosć, so jim pomhamy. Twarimy kukawy a pójsmy je na schtomy abo pschičzinimy je na khěže. Hewak su wbohe ptačzata nusowane, so na njepschihódnych městnach sahybliczź. Schkórzy dyrbja do dudkawych schtomow. Njedawno widźach, kak por zykorkow do drjewjaneje roty, kotraž na dworje njetrjebana steji, swoje hnězko pschiprawischtej. Nechtóžkuli je to spytak, ale njeje sbože měł. To saleži na tym, so ahe kóždy ptačzk hinaschu kukawu měcź, schtóry druhu hacź zykorka, abo čzerwjenka. Wobčzitosći schonich najlepje we wobthodach, kotrež ptačzu pizu pschedawaju a maja sbodom tež trěbne kukawy na pschedaŵ.

— **Pschečziwo wjednikej mordarskich zwólbow,** Liemerzej, so sahdźeny schtwórtk zyła Kamjenska krajna polizija na pytanje poda. Pschepytja zyły wokrjeh Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa. So su mordarja we Lužicy widźeli, wo tym hižo ras piščachmy. Polizistojo běchu rano wot 4 hodźin hacź do pózdneho popołdnja po puczu, pschepytachu dokładnje tež wschě pólne brožnje a druhe twarjenja. S energiskim zapschimnjenjom polizije je njeměrnosći, kiž je mjes wobydlerstwom tu a tam nastała, sahe wottstroni.

— **Evangelisazitki pschednoschk** knjeza duchownego Stiekle njedźelu popołdnju njebudže w 4 hodź. we Pětrowskej zyrkwi, ale w 5 hodź. w Marijnej-Marczinej zyrkwi.

— **W nozy k 11. haprleji** staj so do składownje zokrowych twarowe na Hornjecžišej hažy paduchaj dobyłoj. Wječhtaj žeby hižo nětkotre kartony se štóžkami wězami we wokhěži pschihotowałoj, so byschtaj je sobu wsałoj. Tola jimaj so sda, so so jeju paduschstwo pschemało płacži. Rosbischtaj tohodla hischcže wokno k pižaňi, najšterje so byschtaj za pjenjesami pytałoj. Se haru, kiž delsepadaze kruchi schklenzy nacžinichu, domjazy wotuczichu a harn čzinjachu. S tym paduchom wotehnachu. Kriminalna polizija je nětko paduchow, młodeju pachołow z Budyschina, wušlědźiła, kotrajž nětk na sudnište khłostanje čzakataj.

— **Paduscha sajeli.** Sahdźenu wutoru pschipołdnju bě so nječtó do lubinych komorow z něhdźe 10 swójbami wobydleneho komorneho twarjenja husarskich kašarnow dobył. Kaschcže, kiž tam stejachu, bě paduch rosłamał a kožuchowu garnituru, schaty a drasty wjetschcže hódnosće kradnył. Kradnjene wězy bě njesnaty paduch do kradnjeneho kofra stykał a bě jón na tudomnym dwórnischczu do thowarnje ručznych wazkołow dał. Hačzrunjej dwórnischczo hacź do blizkeho ranja stražowachu, nichtó po wězy njepschindże. Sakle srjedu popołdnju pschindże młody derjesdraschczeny čzłowjek, kiž chzyscha kofr wotewjacź. Jelesnišzy sastojnišzy zuscho sadźerzachu a kriminalnej polizajti pschepodachu, kotraž žeby jeho blize wobhlada. Tak so wukopa, so běchu paducha žanscheho popadnyli, schtož tón tež skónčnje pschida. Dopołnja jemu dale, so je so tež do pinzy jeneho měschczanskeho džełaczerja Waltaŕ Jeschinski se Žitawy, kiž je tež najšterje tón, kiž je so do pinzow na Sedanskej a Poknóznej dróhy dowył. — Hdže su so poslednje dny paduschi do lubinyh komorow a pinzow dowyli? Wo powěsče prošu kriminalna polizija.

— **Hłódnjenšti wumělc „Mar“ w Budyschinje** waži dźesa po 16 dnjach swojeho dobrowólneho jastwa jenoz hischcže 111 puntow. Sahdźenu nóz je derje spak. Tež derjemčže je so saso polepschiło.

S **Margareczineje Hety.** Pódpołdnu pschipokdnju mózachu nětkotši z naschich wobydlerjow žadne naturske sjewjenje wobkedźbowacź. S wulkim hrimotom sajédże pschi čzichem powětrje wětrowa trubjel do makeho hata w parku. Woda so do wschěch stron rosklukny. Nětkotši ludźo, kiž běchu w blikkoscži, ruczе do boka skočzichu. Jena wožowa na jenem boku woprawdźe małe slemjenje sačzu. Wichor něhdźe 50 lět staru břězu kaž kwětku we wětje poschahže a rostorha. Na to cžehnjesche dale. Tróch a lisče so do něhdźe 100 metrow wyšokeho lika swjercza. Schtóž je tole wobkedźbował, je wěsče ženje njesapomni.

S **Małeschez.** S pschiležnosću němskostatneho strowotneho tydźenja směje knjes dr. med. Petrenz pschichodnu wutoru wječzor we 8 hodź. w Sendźišu sali pschednoschk wo „hladanju strowosče.“ S polticzenjemi měschaneho khóra, turnarskich towarstwow a kapały wohnjoweje wobory budže wječzor wulzy sabawny. Sastup je darmo!

S **Bukez.** Sahdźenu schtwórtk zwjeczeschze tudomny wučzeŕ Kichižan zwój 25lětny faktorski jubilej. Psched 25 lětami seminar wopuschcziwschi pschindże sa statneho wučzerja do Stróže. Něhdźe 20 lět tam wosta. Nasymu 1923 pschija wuprózdnjene město w Bukezach. Jubilarej dosta so mnoho čzeschczowanjow a žožopschečzow a wschelakich rjanych darow.

S **Hodźija.** Kaž hižo w Nowinach čzitachmy, postrěli so nam pschichodnu njedźelu, 25. haprleje w tudomnym Čigneŕej hoscženu rjany žerbski fijwedźeń. Hižo dawno jebi my Hodźijšty Sserbjo sa tajkim fijwedźenjom žadamy. Tež mnoho Sserbow z wokolnych wjesow so na tutón dźeń wjeseli. Wopyta naš tola towarstwo „Nadźija“ z Budyschina, kiž je w Budyschinje hižo wjele žerbskich fijwedźenjow wuhotowała, pschi kotrychž je sala stajnje pschepjelnjena była. Nětko pschindże towarstwo k nam do naschego nětdy sławneho žerbskego Hodźija. Poskedi nam rjane žerbske spěwy, kraŝne žerbske dźiwadło. Tohodla lubi žerbjay bratśja a žerbske sotry w Hodźiju a wokolinje, njewostańcže nichtó domach, ale pschindże wschitzy. Pokażże Budyschkim Sserbam, so je teź w Hodźijskej wožadże Sserbstwo hischcže žiwe a so čzujesce jako Sserbja. Wschitzy, stari a nitodź, bohaczi a khudźi, w schitzy su jenak wutrobnje witani. Teź rejs budźa. Tak wječze hódy k fijwejenu prawu pschindże. — Hladaj tež nawěschk w dźensnjischim čzišle.

S **Hodźija.** Mjes skotom kublerja Maza Helda čzo. 21 a kublerja Laraža čzo. 57 je pokhroma wudyrika a so hamtjay fijwešcžika. Sawěranski wokrjeż staj dworaj pokhromy, schtitanski wokrjeż pak spukna mjeż.

Se **Spytez.** Mjes skotom tudomneho ryczerkublerja Heibera je pokhroma wudyrika a so hamtjay fijwešcžika. Sawěranski wokrjeż je dwór pohromy, schtitanski wokrjeż pak spukna mjeż.

S **Pančzij.** Pomnik sa žynow Klóschtritich gmejnow, kotrjž su w žwětowej wójnje padnyli, dostanje rjanu pychu. Pilne ruzy so prózuja, so bychu wokoło pomnika rjanu sahrodku pschiprawiłe. Ssadźeja schtomiki

Khodojty.

Přenjotny roman wot Jlsana.

23] (Pokračzowanje.)

Hilža, ležma wóžom lět stara, běschе njebojasna a bě haschče rady žama po lěku a znajesche bórzy zuku wokolinu. Tež do khěžki starcje Julije žeby swaji, kotraž ju jara majstrowsche a ji wschelake khłóschczenki dawasche. Tam khodźesche nětko husto. Macžeri napadny, so Hilža storo niczo njeje a tola ma dobry strowy napohlad. Na macžerine praschenja wotmołwi Hilža, so kóždu nóz k njej pschileczi ptaczk, kiž ju kaž hołbje swoje mlode nažrjeja a tuta jěsć je jara dobra a žłódka. Stary Handrij pak pschera di Kryšeje, so Hilža k Juliji khodźi, schtož ji macj žakasa a wot teho czasa Hilža sabo tež žylnischo jedźesche. —

Hdyž bě Hilža 12 lět stara, pschičzahnychu do lěsa njedaloko hajnikownje zyganjo. To bě za nju wulke wjeselc. Ale macj ji sakasa, k nim so bližicź. Schtož ji wodnjo mózno njebě, to czinjesche w nozy. Lěbasche žama w kontorzy, ſ teje saleže ſ woknom won na rólk, kiž pschi khěžzy stojeschе, a khwatasche potom do lěkawa zyganow. Sso palaze wobnje a mjes nimi muzoju w barbowych drastach ſ czornymi dołhimi wołsami a ſe wobnimnymaj woczomaj a žónske w czežwjenych šuknicžłach a šmějatym njeswoczom, wupyschcene ſ tołstymi žlěbornymi, to wschitko na nju spodźiwnje skutkowasche. A k tomu wjeselka dźiwoja hubba a spěwy w zuſej rěczi. Hilža pak skakasche a rejowasche ſ zyganskimi hołcami a hołzami wekoło wobnjow. Sswobodny wobkhad mjes wobydlnaj jplahomaj rospali jeje wot saporzatka sajedojcženu krej a tak wotwučzichu hižo nětko w njej se sacžuza a pożadosće. Zyganske žónjse naiwuczichu ju wschelake kuštarske czinki: tharty Kalej, žonu wutkadowacź, ſ ruti wschelkich, pschiprawjecź wschelake kuštarske napoje. Hilža chzyscha so jim pschijamkmjeŕ, ale jedneho dnja zyganjo spěchnje wotczahnychu, dokelž wokolni wobydlerjo njechcychu, žeby jich pačuschstwa wjazy lubicź dacź a chzychu jich ſ mozu napadnyć. To pak khonichu tež zyganjo.

Hilža dospě pjatnate lěto a počza so rozwiwacź na rjanu ſtrjehnu. Husto wobhladowasche so w hladadle a měješe wulke wieselc nad swojej ſtwinej a cunej postawu. Kónu wuhlada w hladadle wobras rjaneho młodźenza, kiž jeje wobras wobjimasche a koschesche. Nad tym měješe Hilža wulku radosć. Młodźenz pokasa so nětko w swojej postawje a rjekny: „Sšym najwyschschi ſ bohow a cže jara lubuju. Je-li chzjesch so mi spodobacź, dyrbiš wěricź, so jym jenički bóh; njeznměch tej wjazy do Khrystusa wěricź a dyrbiš wschitkoho so wotrjecź, schtož sy dotal wěrił.“ Bjes dołheho rosmyślenja Hilža do wschitkoho swoli. Macžeri poza podhladne bycź, schto Hilža tak czasto psched hladadłom steji a praschesche so ju na mudre waschnjo. Hilža pschindże do wustkoscžow a byrnjej so djabołej žłubiła, mjelczeŕej, wupowěda tola wschitko macžeri. Macž hladadło khwiwa a pschikasa ji, so teho wotrjez, schtož je djabołej žłubiła. Hilža „je macžeri žłubi, ale sapadny do tajsche sendoby, so wo dnjo a nozy njepschestaja pkakacź. Wona njepsasche, njedźesche, wołasche, so je Boha šaprěła, njeměri wjazy do Boha, je zyła w wozy djabola a sa nju ſwostanje jenoz hela. Handrijowa žona a druhe ſnate měnjachu, so žu to wołoi ſ ſwižnja ſ macžerſtwom a měnjachu, hacž njeje wobkhad ſ nětkajkim muzikim měła. Pózdźischi po kaseńka. Tón puschczi jej nětkotre rasły krej a Hilža jeździ tak, so njemóžeschе wjazy ſ loža. Stary Handrij wuhna kaseńka prěcz, pózła k ſłužownikej Janej po nětkotre blesche dobreho wina a po wupiczu tuleho pocza hołzy sako jěsć lepje žłodźecź. Macž wuczeschе ju so mudrjcź a Boha wo wodacze prošcź.

So by so Hilža dospołnje wustrowiła, puczowasche macž ſ njej k macžerinymaj ſtarschinaj do Wólſchcža a wosta tam wjazy měsazow. Wólſchczizy ležachu blizko pschi małym městaczku a tam sesna so Hilža se wschelakimi towarſchkami a tak so ji tam bórzy jara lubjesche a jeje strowota so sako dospołnje wróći; jenož wosta druhdy trochu samyslena. W towarſtwach, do kotrychž Hilža khodźeschе, powdasche so wjele wo khodźiach, kaž tehdy wschitko, wobeběe pak powedachu ju žebi wobydlerjo tohole městaczka wjele wo podawku, kiž je tehdom runje tam sta.

Jan Kolwař, dźenjatinacze lět starý, bě kowařski pola mišchtra Brožyna w tamnym městaczku hromadze ſ kowařskim Wjelkom ſ Kamy w Czechach. Tutaj kowařskaj dźeschtaj do Jngolſtadta jeseło kupowacź. Na puczowanju pschindźeschtaj do wjeſki Buchlenhanna a kaſtwyschtaj tam do korczmy, so byschtaj so se schklenzu wina pożylniłoj. Tu pokasa Wjelk Kowarjej, kaju wobrótnosć a wuschiknosć ma wón pschi hicu a kakanju, a rjekny jemu, je-li chce wón to tež natwuknyć, jeho to nawucži. Wjelk da Kowarjej nóż, ſ kotrymž dyrbjesche Wjelka do ruki kłócź, schtož tón tež czinjesche, ale Wjelkej to niczo njeſeschłodži ani krewje njewuběża. Wjelk wucžahny na to kuſtarſku knjižku a da ju Kowarjej czitacź. Po puczu czitasche Kowař w knižzy a nabobo sawoła Wjelk, so by Jan jónu k njebjezam pohladał a hdyž tutón ſwojej woczi pożběhny, wuhlada psched sobu pschi jenej murí dwaczeji wobronjenych jěcharjow. Jan so stróži a czitany knižku na semju, Wjelk pak ju sbehny, czitasche nětkotre rjadki wróčzo a wojazy so ſhubicžu. Kowařskaj wróčzitschtaj so po nakupjenju želeſa k mištchrej a dźěłaschtaj tam sako hromadźe. Jan žeby nětko knižku wotpiša, ale njerozumjesche wschelakim ſłowam. Wón so Wjelka praschesche, schto ſłowa wosnamjenjeja. Tutón pak rjekny, so ſmě wón jemu hakle potom to prajicź, hdyž je Kowař krucze ſłubił, so budże wón kuſtarſtwo tež wukuncžeł, a to Jan tež ſłubi.

Wjelk nětko rozwuczowasche Kowarja, kak ma wón rano pschi stawanju najprjedy lewu nohu w czertowym ujenje ſ loža dacź, potom dwě abo tři rjadki ſ knižki czitacź. Jan so teho nabója a czitany ſkrabu ſwoju napjatanu knižku do wohnja w kowarni. Wjelk pak so teho dohlada a dyri Jana ſ czežkim klepakom na błowu a druhi ras tři jeho je schpanitším nožom psches łabat a koschlu. Jan njemóžeschе wjazy je ſwojim ſobuwotrocžkom ko ſnjesecź a wopuschczi kowarniju, so by so do ſwojeje domizniu podał. Po puczu, hdyž nimo ſlěborneho młyna dźesche pschi wječzy Dnolzu pschindźe jemu djaboł napschecžo w podobje towařiſcha Wjelka a proſcheschе jeho naležnje, so njebý do domizny schoł a politicžeſche jemu pjenjesy. Jan pak je njebjerjeſche. Potom wobjeſche jeho djaboł w lěsu wokoło, so bě Jan wschón błudny. Tři rasy ſ pschindźeschtaj hacž k ſlěbornemu młynej a pschi tſeczim rasu jwiczahny Jan powjas a dźiwoſche so wobwěžnyc. Djabołej czežky a Kowař so wrócži do městaczka a wojeni so bórzy ſ Borburu Nadiwcz. Ta pak ſa nětkotre njedźele ſtworje a zumme.

(Pokračzowanje ſchuje.)

k tečźi. W tymle selenem wobluźu budźe so jaźuy wyłoki kamjeń hakle w połnej rjanosći pokazowaś.

S **Radworja.** Tudomneho dźełaćerja Jurja Schenku w jeho wobydlenju wobwěźnjeneho namakachu. Schto je jeho k tutej wobźaronnej kročeli pohnuło, njeje hišćeze znate.

S **Lubija.** Wołaźne sastupjeśiśelstwo wuswoli jenohłósnje wyšeho farara Richarda Guida Wylema Franku se Neichenbacha we Vogtlandšej sa primariusa w Lubiju.

S **Hrodźišćeca.** Wołeźity zyrkwinski źiwadełski źmě naścha wołada wocakaś. Njedźelu Rogate, 9. meje, źiwjeśimy źiwadełski snutśkowneho mišijonstwa. Sserbske předowanje sa dopołdnišnu Bóžu słužbu je faraŕ Domaśicy z Budeśeju pśewzał. Na němšej źiwadełskej Bóžej słužbje popołdnju w 3 hodź. pśedarje knjes krajny biskop D. Ihnels z Drježdźan.

S **Pančźi.** S dźenźišnjeśeho nałeźišća widźa cjeśeśeni cźitarjo, so je so „Lipa Sserbska“ na jara cźeśći a wobśěžnu kruch „Gero“ swaźiła a dge jón ras herbskej śiamnosći pśichodnjeśeć. Tak dałoko hacź je znate, je ke tutón drama hakle jónu w Sserbach pśichodźaśiśo. Cźeśći świšowaćeŕ Alois Jiraśek je kru w lěśe 1904 świśał a autorilowany pśeloźk je 1906 naśi wótcźinu Mikławski Aldrići śhotowił. Cźuu tu nětótre źady z jeho pśichodźiśwa wusmjeć: „Rohnuty połoźeh pjero, dokonczźiwśi pśeloźk rudneho dźěła. Pśeloźk widźaś, so śu poměry hišćeze podobne, a so niźo njeje cźeźo wukorjenicź w ludach, dyźli saryte a sarośćene njepocźiśniki. „Gero“ je wołaźe śa naś Sserbow jara sajimawa hra a tohodła je ju ź dźiwadełnośće k cźeśćowanemu autorej pśeloźkich a ź lubośće k swojim Sserbam. Nětko źadam, so bychu ju hrali wuźiwaśi njeje brali.“ Tuto źadanje a pśicźeźo chze „Lipa Sserbska“ nětko dopołnicź. Na 20 lět je ź cźasa pśeloźka do kraja doschło, junu hakle hra ju pśedstajiła. Njerad go towaršiwa ź njej saběraja, dokeĺ trjeba wołaźebiteje sćenerije, mnohich drastow a zuźu cźišnu hnajerjow, na 30 a wjacy. Jśźej to wulkośćej jewišćeca dowola. Sserbja nećli towaršstwu dźiwadełni hyeź, so teź na dramatiśnim polu dźěła. Tuź mytujźe jemu ź prawje bohatym wopytom. Po dźiwadźe śu reje, ale jenoź sa wopytowarjow dźiwadła. Druśy na rejach pśichśitupa nimaja a ke wupokasaja. Njedźelu 25. hapreje wiśicy so Pančźi!

Se **Ssmjećeźeź.** „Schtó wě mój kónź, wón źnadź je blisko“, tak rosporninach, hdyź śtruchła powěśćź nadobo so rosnjeśe po wśeju, so hrosna, nahła a njenadźita źmjerź pśichkwata naścheho wjeśnjana a veterana ź wójny 1870/71, Michała Schimana. Hijo dźećiśi cźah cźerpjeśe na powśichtkownu śłabosćź płuzow, schtoź je ho wyšoka staroba — nimale 90 lět — sobu pśichinjeźe. Njedźiwajźy toho pak naź tola hišćeze pjeśeśkapi. Tuchwilu ź nowa wotucźaźa pśichtoda, so wobleka ź krašnu pišany śchat, pśichinjeśe mnohim bédnym wołóźenje a nowu nadźiju na bórśomne wustrowjenje, ża kótrymź tak horźo źeźeśe, ale bohuźel podarmo. Wśchédnje krcźeśe w nałécźu źwój śmućeny pucź won do Bóźeje śtwórby a wokśchewjeśe ho na jeje rjanośćach. Tu posahy rnchle wśchu jerkoćź a ból źiwjenja. Njepśichinjeźe wono jemu jenoź próźu, dźěło, ka ź tej śtarośće? Wumrawdźe. Mnoho dyrbjeśe doźiwiću a pśehtrać. Ssamo wójnu w 18. lětśtotku ź jeje hrubośćemi. Tohodła bě ź pśheceźiwnikom muśliću naśchkaranju noweje wójny, hotrajeź ho w nětcźišchej mkodźinje. S jeho śtajnym heśłom bě: mér a pśchesenośćź mjes nami. Je ho źwédomiće t.ho dźerźaŕ. Wśchudźe pomhaśche nuśy wolóźeć a wotpomhaćź po źwojich mozach. Bjeŕmy źebi tuto ża pśchikład. Wołeźbje śtaraśche ho ź horźej lubośću wo derźemćeze źwójby. Tutomu śmuśłu woprowaśche ho źyle. Wukonja a śnjeśe wśchitke cźeźe dźěła ź lohtośću. Lédma saświta dźeń a widźaćemy hijo śprózniwebyu muźika źnowaćź do dala. Serkascheśi koho, potom wuśłuśchach hnydom jeho śtajny wuras: Jenoź hubjeńśtwo wótśich na źwécze. Mějeśche prawo, luby, drohi śtaruśchko. Twoje wutrobite pśheceźe, wotźal cźahnyć do druheje dominy, masch nětko hnydom dopjelnjene. Wołrźeb śelenych kułow a palow wotwoła tebiźe rosźudźaźu hłós. Tuź wuźiwaj derźe twój śaśłużeny mér w źwjatej roli pod hruślatej hórku, hdźeź hijo dremaju naśchi śerbźy prawótźoźo. Pod wulkimi wopokaśmami cźeźeśe cźe tam pokhowachu. — Śpi we mérje!

S **Kulowa.** (Sahrodźa wokoło pomnika.) Loni we lécźu — hišćeze to 19. julija — posćaji źo tu pśichi rospucźu do Khrośćźiź a Janśkich kupjel na Klóśchtrśkich łehownośćach wójnśki pomnik sa wjeźnych padnjenych we podobje krašneho obelińka. Po pohwjeźenju śwoka méśtnośćź wokoło njeho próśdna, dokeĺ cźaś tehdy k wobhadźowanju njetujeśche, hdyź je śtwórbine źiwjenje źwój wjeśchk dozpéło a wułk roślinow pomaku do korjeń a źemje najpjet cźehnje. Wéśo méśtnośćź tajła wośtaćź njeźmédźeśche. Méjeśche źo do pśichihódnehu khabata draśćicź, hódna rśaneho pomnika, ktź wśchéch k posastacku wabi. A tuź źo gmejnika rada rosźudźi, méśtnośćź pśichjomnje porjeńśchećź dacź. Tutón nadawk je do najlépśich rukow dawa. Sahrodny techniśaŕ Franź Nuber z Bayerśkeje (rodź. w Lindawje nad Bodanśkim jéźoru), ktź je hižo do wójny (1913) śchtomownyu a sahrodu ża Pančźicańśkim hośćenzoum rjenje pśichiprawiŕ, je so ź pomukom do dźěła dał a ź dobom teź narćźiŕ k porjeńśchenju méśtnośćźe śhotowił. Pśichi wśchećź cźélnej bédnośćźi — we wójnje rostorhnuy jemu granata wuźłobinu praweje nohi a dyrbjeśe ho tohodła na pjećź lét w lazarecźe létowaćź a pśchebywa tu thwilu we Worłlezcańskej khorowni, hdźeź méśtno sahrodnika sastawa — dźěła wśchédnje po hodźinach źobu a tak budźe sahrodźa bórźy dokonjana. Pucźiŕ wokoło pomnika je ze sornowzowym drobkom pośypany a runa ho tak źebo barbje, śchtoź rjany śaćźiśchćź cźini. Śmjertne śelo a śchmrećźi wobrubiuja pucźiŕ a jim pśchitowarścheja ho wśchelake cźećźi (na pśch. liguśti, łośtiźe), kwétki (rhododendron), rože (polianteje) a śchtomićki (ka śamaritki, pišany płon, cźiś a jédle). A ź woka śteja ka na śtrażi dokoła źawory a pśchi śałhodźe k wobémaj bokomaj lipje, śchtoź budźe po létach krajny wobluk ź zyłlej. Wśchě roślinny pośawa firma Sperling w kupjeli „Bad Heil“ we Wudwerju. Frontu debja kamjenje śe sornowza a wozliwja hišćeze bóle pišany wobras. Wéśo wudawki teź make njeśu. Dyrbi źo wobśamknjenju gmejnśkeje rady pśchihłożowaćź, so chże néśchto pomnika a łubych padnjenych hódnych śhotowicź dacź. Wudawki k porjeńśchenju méśtnośće śtajeja źo na 600 hr. (bjes dźeka). To pak je bjes dźiwa, hdyź śu płacźiśny za jenotlíwe roślíny khtro wyśoke. Tak budźe teź to hišchcze wośpjet wo luboścźi wjeźnjanow napśchećo źwojim padnjenym źwédeźićź a méśtnośćź najtrjeńśchi bleśk źakeje wśy. Hušto śaśtawaju tu auta ź zuźnymi hośćemi a wobdźiwaja tute jśwonkowne śnamjo cźeśćowonośće. Nichtó źo na tym njepośtorcźi, so źu mjena herbśke do sornowza śarnte. Dźakuje dyrbi źo hišchcze nétko wuśnać, so źu gmejnśjy zastupjerjo na to dźerźeli. Sa to budu jim potomniźy néhdy dźakowni. S tym cźeśćźa źo tami. Do Sserbow źłuścheja herbśke pomniki.

S **Kulowa.** S pśchileźnoścźu wopyta wyśokodostojneho knjeza kardinala dra. Bertrama chźyli wośebje wobydlerjo Wojerowśkeje dróhi, Torhośchćźa a Baderśkeje haźy źwoje twarjenja wupyśchićź a khorhoje wupowěźnjeć.

S **Kulowa.** Ssrjedu 14. t. m. wotmėwachu naśchi méśtcźanźy sastupjerjo śjawne pośeźenje. Méśtcźanske dothody a wudawki sa lećerśke léto 1926/27 postajśchu na 126 000 hr. Dawkowe pśchirażki pornjo sańdźenemu létu ponižichu, pola leźowmośtneho samożenśkeho dawka wo 30 procentow a pola pśchemyślowego dawka wot kapitala a munoścźka wo 100 procentow.. Na tónźu jednanjow wo dothodach a wudawkach namjetowasche radnik Śsalowśki, so bychu źo mjdy pśchiśiśajenych hišcźe ras pścheźitśale. Pśchi tym naśta roshorjene wuréźowanje a tajśi hoĺk a tołk, so dyrbjeśche pśchedstejiśćeŕ pośeźenje na 10 mjeśchinow dołho pśchetorhnyć. Potom jednachu wo kanaliśajiji. Njedźiwajuy nadrobnych wéźywuśtojnych podkożtow bo tola wśhelaźu śnjeźa je śastupjeśtwa pśchedkohi pścheźwédźićź njedachu. Wotkhołowanje wo tymle dypku źo wotśtorcźi. Na namjet śastupjerja Sserbina źo teź dalśche dnpti dnjowepo porjada wotśtorcźichu a pośeźenje źo śtónźi. Sastupjeŕ Bittner dźiwajo na njelube wéźy źwoje śastojńśtwo jako méśtcźanśki śastupjeŕ śtoji. Je jara wobźarowacź, so taśtich rośomnych ludźi je śastupjerśtwa wukałaja.

S **Njeźwacźidła.** Żandarm tudomneho wobydlerja śaja, ktź je śo w lécźe 1923 pśchi padućhśtwach w Rósborśtim wotśeźił wobdźeliŕ. Tehdy bě dvohotny śtejaźy cźahnik ź Mśchmanskeho porzlina kradnyć a tu śahrjebaŕ na méśtnje, hdźeź śo śtary cźapor mjezy. Nas bě cźahnik hižo pśchedaeź chtyŕ. Wobhdźeŕka cźahnika bě pśchi wuryeźu pśchitomna.

Albert Rager fotograf. ateljej **w Kamjencu**

na raśśej dróży Telefon čo. 239 na raśśej dróży

podawa Wam najlěpše fotografije kóždeje družiny we wobkhodźe a zwonka wobkhoda

Skazanki za fotografowanja přijimuje zwonka wobkhoda za mnje też knjez frizér Jupt w Pančicach

S **Khažowa.** Khětra njehoda podeśdźe wcźera mandźelśku jeneho tudomneho źelezniśarja, kotraź pola jeneho źimnośćźerja bérny śadźeśche. W jeje njepśchitomnośći wudoby źo źwinja ź khlěwa a nadpadźe kóź w hródźi — wobej po kóślatach — a rostorha wbohéź skocźeźi tak, so dyrbjachu jeju hnydom dorésacź. Tutón podawk naź wucźi, so tam, hdźeź wogebite źwinjaje khlěwy njejźu, źebi wśte pśchiprawy wobśtaraja, ktź źwinjom wudobywanje śnjemóźnja.

S **Kamjenza.** Na połnej źelezniśy Weilandez śtoły pśchi Ptaćej horje śta źo śchtwórtk popołdnju cźeźke njeśboźe. Pśches 50 lét śtary śkałaŕ Wylem Jorka ź Kamjenza pśchińdźe mjes nathilenśkej łowrije, kotrejź jemu hłowu a ruku śnjeśeśchćej. Sobuśtawy dobrowólneje śanitetneje kolony dowjeźechu śnjeśbożeneho do Mikośtneho wuśtawa.

S **Horujeźo Hójelśka.** Ssrjedu w nozy wokoło 12 hodźin źo dowśe kwjeźeźadźerja Rewwawa do cźiśa wotpali. Domjte bě na jenym śchożu. Woheń je tak rucźe wupśchesterź, so niźo wukhowacź njemóźachu. Woheń je je śaśapnjenjom miliny w bróźni, ktź bě ź domźemu pśchitwarźenja, naśtał.

S **Manjowa.** Njedźelu 18. hapryla, popołdnju we 3 hodź. ź o w Krawsez hośćenzu w Manjowe gmejnśka hońtwa na dalśche 6 lét śjawnje na pśchebadźowanje pśchenaja. Mumeńjenja źo pśched termiju wośjewja.

S **Wósporka.** Póndźelu wjeźor źo we Wodowje Fiścherez njewobydlene domke wotpali. Wono mějeśche teź wéśtu hiśtorišku ważnośćź. W śastarśku bě w tymle twarjenju źłomna (Zolleinnahme), kotruź ź dobom kowaŕ wobydleśche, ktź je we źwojej kowaréni ź druheho boka dróhi Napoleonowego konja kowaŕ.

Se **Śplóśka.** Śjawny pucź je Śplóśka do Schumborka źo dla naśpjewanja na Śpiśćańśkich honach wot 16. hacź do 21. hapreje śawrě. Jśdźny wobkhod pokaźe źo na Kóśły.

S **Wojerez.** We wśchelakich wośadach naścheho wokrjeha maja ź dźěła hišcźeśe pśchcźeśele, ktź źu źo do léta 1800 twarile. Jich hódnośćź je wurjadnje mulka a by było wobźarowacź, hdy bychu źo tajśe naśtroje śnicźśe, dokeĺ su źredki k dokładnemu wuporjedźenju njedóźahaja. Tehodła je śchlehyśte konśtorśtwo pśchikałało, so maju źo jemu wśche te pśchcźele wośjewiśi, ktź źu źo w mjenowanem cźaśu namtarile.

S **Wojerez.** Dźełaćerja Dittricha Liebenthala źrjedu poź śłużbu. Dittrich dźeśe po dróhy ź jamy Erika do Lutowśkich dźełaćerjow. Nadobo źo jemu póź pśchiba, ktź źo jara pśchiśtośnje sadźerja. Nadobo kuźny Dittricha do pravveje ruki a jemu źredźeny porśt dośpołnje pśchekuśiły. Hačźrunjeź franźeny dźełaćeŕ podawk hnydom wośśewi, njemóźachu tola wjazy pźa namakaćź, ktź je po śdeju śkazeny.

S **Kamjenśneje Wólśchinki** pola Nikeje. Nétcźišchi śtražnik Heinrichej kożoweje fabrikł w Nikej a nébdyśchi śłużobnik na hrodźe w Kamjenśnej Wólśchinzy, Halek ź Nowych Jarkow, bě w lécźe 1923 na hrodźe kóźane wéźy, drašty atd. kradnyk. Wyłchśchi Żandarm Beyer ź Mikowa dotal hišchcze njeśnałeho paducha wuśledźiŕ. Wulki dźeł kradnjenych wéźow żandarm pola Khežerja Schołty namaka, jako jeho dom pśchepyta. Schołta bě kradnjene wéźy wot Hajeka Kupowak. W Schpryjojach namakachu drastowy méch ź śnamjenjom P. v. F. Tonle méch ź wuśźłokźenju paducha dopomha. Schtoź źnadź je hewak hišchcze kradnjene wéźy kupowak, njech źo pola wyśchścheho żandarma w Mikowje śamołwi, so by źo dalśchich njelubośnoścźow śminył. Mjes druhimi wézami pobrachuje hódnośtna brillantowa broścha.

Se **Śślepeho.** Sańdźeny śchtwórtk make dźěćźi ź prěnjemu rasej do śchule pśchińdźechu. Lětźa bě jich 22 dźećźi, 12 hólźow a 10 holźow. Naśchu śchulu, kotraź je śchtyrjoch rjadownjow wobśteji, wopytuje nétko 138 dźećźi.

S **Wékeje Wody.** W novembru bě źo tudomny krawśki michtr Bram je źwojeho hydlenja wotźaliť a źo njebě wjacy wrócźiť. Nétk łu jeho cźéko w jamownych dźěrach namakali. Brann je źebi najśćerje w cźéśkich mnźlach źiwjenje wśaŕ.

S **Hórkow.** W tudomnych śkałach je źobotu dźełaćeŕ Pawał Wehnert ź Kukowa cźeźke śmjertne poranjenje na hłowje a na rukach dóstał, hdyź je wobźarowanju kamjenjow puśchći źo hacź na dotal njeźnuśłdźene waśchne cźeźki kran, trjeći Wehnerta a rosraśy jemu śkewu nuha a śkama jemu tśi źebła. Jeho hnydom do Worłleźanśkeje khorownje dowjeźechu, hdźeź źo lékuje a po śdacźu źo polépśchuje

S **Hródka.** Wobźarujomne njeśboźo śta źo w bydlenju jeneho dźełaćerja w jamje Merkur. Horuź mloka ktź běchu runje śwarili, śtajichu na śemju pśchi dźećźaźym wośjeźku. W njewobkedźowaźym wokomiku paźe małe dźećźo ź wośjućka do horźeho mloka a źo łośtnje wopali. Wbohe kurjatko dyrbjachu do khorownje dowjeśćź.

S **Hóśniźy** pola Mikowa. Nétko źu teź tśeśeno paducha, ktź je w tudomnym hrodźe śobu kradnyk, wuśledźiłi. Wyśchśchi żandarm Beyer ź Mikowa jeho śaja. Paduch je ź Njeźwacźidła a réka Richard Schołta. Wón bě w Rowinach cźitaŕ, so jeho pytaja a tohodła hišchcze pobrachowaźy pórzlinowy cźahnik, ktź je 6000 hr. hódny, do 2 metraj hłubokeho bahna cźihnyk. Pod wulkej próźu móźachu cźahnik saśo wucźahnyć. Schokta wudawa, so je jemu hižo śajaty Dreśler, jedyn ź najwjetśich kommunistiśkich wjednikow tamniścheho cźaśa, pśchikaśak, so dyrbi śobu kradnyć hicź. Sa to je Schokcźe 20 hriwnow źłubił.

S **Drětweje.** (Sapośdźene.) Ssrjedu pśched dwémaj njedźelomaj źo wśchudźe śnaty rentnaŕ Tennert śe Drětweje śe śapśchachom mkmśtého wobdźeźeŕa Kożaka do lésa poda, so by lépne łuki do porjada pśchinjeśł. Na domojpucźu źedźeśchtaj Tennert a pohonćź na wośu. Sapśchah śetka wodźerjow mjedwjedźow. Konjej źo pśched njeśnatymi śwérjatami śpśójśchśchaj a śpytaśchtaj cźekćź. Pohonćź pak jeju śdźerźa. Pśchi śpéśchnej jéźdźe Tennert ź wośa padźe a źo na hłowje cźeźko śrani a źebi nékotre rjebła śłemi. Nétk cźeźko khory leźi.

S **Dubeho.** Do jeneho doma pśchińdźe pśched nékotrymi dnjemi zyganka a wukonjeśe śwoje wśchcźeśke wumélśtwo. Najprjedy dyrbjachu ji domjazy 3 hr. dacź, potom hakle śapocźa wéśchcźiźź. Wéśchcźeśche, so na dom cźeźke njeśboźo cźaka, tola to chźyśche wéśchcźerka wotwobrocźiźź, hdyź ji dalśche 5 hr. badźa. Jako źadany pjenjes dachu, wurécźa jim źónśka hišchcze pośśechcźo. Wona pśchilubi, so jo na dźewjaty dźeń saśo wrócźiť. Na druhi źeń powédachu domjazy śwójźdam we wśchcźerskej zyganzy. Sśuśłodźa jim jeje wéśchcźenja jako jebanśtwo rosjaśnichu. S pomozu wyśchścheho żandarma zyganam, ktź běchu hižo dale pucźowali, pjenjeźy a pośśechcźo motewśachu.

S **Gubina.** Kaplan Pejchka je ź katolikeje zyrkwje wuśtupiť. Njedźelu źo do evangelśkeje zyrkwje źwjatocźnje pśchija, kotreźź chze dale sa duchowneho śłużiźź.

Najnowše z cyłeho świata.

— Śchkrowa powětŕź wo wjedrje sa juśtśichu u.dźełu: Dale khłódnišcho ź khwilemi dešcźejowanje, śamrócźeno.

Němśke nazionalne nowiny źo wóiro pśchećźiwo pśchipowědźenju franźozośkeho śozialistiśkeho śapółtanza Boucoura wuprajeja, so dyrbi pólśka mjesa pśchećźiwo Němśkej runje tak śaruźena byeź, kaź je franźozośko-němśka mjesa ź rheinśkim paktom śaruźena.

*

W jendźelśkim delnim źejmje je źo tśinacź śapółtanzow dźełaćerśkeje śtrony dla kaźenja méra wujśankło.

*

Londonśki „Daily Telegraph“ śhoni, so je źo letaśtwo we Sjednoćenych śtatach połnóźnje Ameriki na 1852 létadłow rosmnożi.

*

Rumunśki śwonkowny minister je w Prahy a Belgradźe namjetowak, so by by bliśka konferenca Maleje ententy hakle w juniju w Bledu w Južnośłowjanśkej wotmeła. Rumunśka je wo to próźnje, so by Pólśka do Maleje ententy śastupiła.

*

Romśki „Matinowy“ dopiśowaŕ pišche, so je milijon Italejanow k wójnje pśchihotowanych, so pak njeje wéśte, pśchećźiwo kotremu śtatej je italśki imperialiśmus namérjeny.

Swójbne powěśće.

Semrećźi: Benno Banda w Budyśchinje, 61 lét. — Augusta źwid. Domaśchyna w Biśkopicach, 74 lét. — Hana Jeneźez we Wulkem Cźiśku, 5 lét, 9 mśź. — Julius Kroemer w Małej Mudeji pola Wojerez, 83 lét. — Marja Lemjerowa rodź. Wulkź we Wojerezach, 37 lét. — Aug. Hiźa, śchewśki muśchtr we Wojerezach, 74 lét. — Bohaćhwał Kühn w Riśkej, 71 lét.

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hóstne městnosće - Konditorske pječwa prěnjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert.

Wosebitosć: TORTY so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Lód k jědźi. Fürst Pückler.

Dźiwadłowy wječor w Pančicach

Njedźelu, 25. haprleje 1926.

Započatk wječor ½8 hodź. Hrać budźe so

„Gero“

wulki historiski drama w 4 jednanjach wot Aloisa Jiráska. Přełožił Mikławš Andricki.

Po dźiwadle **reje** jenož za wopytowarjow.

Tuni zastup.

Wo prawje bohaty wopyt prosy

Lipa Serbska.

Hosćenc w Jasenicy

pola Njeswačidła

Jutře njedźelu, 18. jutrownika

reje

Wšěch přećelow přeprošuje

hosćenćar.

Haškec hosćenc w Delnim Wujezdźe.

Njedźelu, 18. haprleje

pyšne reje

Wutrobnje předrošuje

kapała **hosćencar.**

Wolij. barby hotowe k barbenju

we wšitkich družinach, kaž k **barbenju špundowanjow, kuchinskeje nadoby a klódnicow. Suche barby, wumokana kryda, moleŕski klij, šablony a serščowcy** (Pinsel)

podawa stajnje tunjo

Emil Miersch w Budyšinje na Kamjenticnej hasy čo. 24.

napřećo sokolowni.

Konkurske wupředawanje

Schwarz w Budyšinje

na Kaeublerskej drózy čo. 12

Wobuće

za žony, muže a dźěći, skórnje a wobuće do dźěła.

Fotowe projekcijowe powjetšeńske domjace kinowe aparaty

a wšě wěcy za atěramske fotografowanje

Fotowy dom

Rich. Hutha

(mjeńcel Arno Lehnert)

w Budyšinje na serbskej hasy 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž też wotdahi wěcy wustojnje a najspěšniše.

Wosebje tunje poskićenje jězdnych kołow prěnjeje rjadownje

po poniženych płaćiznach najlěpše

znamki kaž **Onel, Phänomen, Schindtr. Pfeil.** Wuwjeduju też wšě wuporjedźenja na jězd. kolach a šijacych maśinach.

Sym zastupjeć N. S. U. motorskich kołow.

Martin Gabriel w Běłej Wodze.

Dom jězdnych kołow a šijacych maśinow.

Wuporjedźenja časnikow

wuwjeduje najlěpje po najtuńšich płaćiznach

Fritz Nerlich

we Wojerecach

na dwórniščowej drózy 40.

Transporty

wšěch družin.

Najl.wuwjedźenje.

na Hornčerńskej hasy čo. 19. Telefon 3460.

Serbski swjedźeń

z prěnjotnymi spěwnymi poskićenjemi, dźiwadłom a rejemi

wuhotuje so

njedźelu, 25. haprleje

w Hodźiju

w Eignerec hosćencu / Započatk rejow w 5 hodź. / Programa w 7 hodź. / Po tym zaso reje.

Serbske tow. „Nadźija“ z Budyšina tutón swjedźeń wuhotuje a wšěch lubych Serbow, starych a młodych, bohatych a khudych, z tutym nanajwutrobnišo přeprošuje.

Předsydstwo „Nadźije“.

Ratarjo! Skótplahowarjo!

Poručam so za wuŕězowarja koni, kundrozow, bykow a kozołow kóždeje staroby. Přetykuju bykam nosowe rynčki. Specialist we wuŕězowanju swini. Wuwjedu operacije na jěrchenjowych konjach, kundrozach a lěkuju skót na přetorhnjenje sytkow. Tunja zawěsćeńska móžnosć.

Józef Swarowsky

pruh. na wuŕězowanje R. K. D.

w Biskopicach na Drježdźańskej drózy 7,

— Dopisnica dosaha, přińdu wšudźe do domu. —

WILHELM RUDOLPH

vorm. Heinr. Müller. Kaiserstr. 8.

Za naléto

we nimo měry wulkim wubjerku a tunich płaćiznach poručam:

drasty za holcy a hólcow

wobleki ◎ mantle ◎ klobuki ◎ čapki

jednore kholowy, blusy, suknje ze składźenymi faldami (Faltenrock), alpske hólćace drasty we wšěch wulkosćach, šěrokosćach a za wšě starobach.

Prošu wopytajće bjez kupneho dyrbjenja mój specialn. wotdźěł 1. poskot

Dowa hotowa drasta za dźěći je zaso tuńša hač dźěła po měrje, dźiwam derje přistaji a je wjesela starišam a dźěćom. — Drasta, kotruž pola mje dostanjeće, je hižo léta dotho jako najlěpša znata.

Aeltestes Strumpf-Woll- u. Tricotagenhaus. Grösstes Specialhaus für Mädchen- u. Knabenbekleidung a. Platze.

Jako wosebitosć

mojeho wobkhoda poručam

připóznate wubjerne

palene kofeje

(ze samsneje palerńje.)

po hr. 3.60, 4.—, 4.40, 4.80 za 1 punt

Při wotpósłanju wot 5 puntow sem njewoblići so žadyn porto a zawalenje.

Marijna drogerija Alfred Steinborn

Telefon 129 **w Kamjencu** Herrenstr. 8

Ruby na blida

zofy, přikrywy na blida, płachty k wodźewanju łožow a truhłow najnowše přikłady, tunjo

K. Erler, w Budyšinje

na Žitnych wikach 11

Makulaturu

ma na předań

Smolerjec kniháliščerńja w Budyšinje.

Zhromadźizny

spomožerńsk. hamta města Budyšina při składnosći němskostatn. strowotneho tydźenja

wot 19. hač 25. haprleje 1926

Póndźelu, 19. haprl., wječor we 8 hodź. Wosebita **zhromadźizna** Budyšskeje wotnožki mathematikow a přirodowědomostnych z prědnožkom k. stud. rady dra. Jordana z Budyšina wo **„překazancach a jich hygieniskej ważnosći, wosebje tako přenošowarjo khorosćow“** — w zali sejmownje (Landhaus).

Wutoru, 20. haprl., wječor we 8 hodź. Starišeski wječor z prědnoškom k. měšćanskeho lěkarja dra. med. Traegera wo **„nowočasnych wočenjeńskich methodach“** — w Lutherskej šuli.

Srjedu, 21. haprl., wječor ½8 hodź. Přednoškowy wječor z filmowymaj předwjedźenjomaj: 1. Knjez měšć. lěkař dr. med. Traeger: **„Kak wostanu strowy?“** 2. Knjez privatny docent dr. med. Kästner, nawjedowacy lěkař chirurgisk. wotdźělenja měšć. khorownje w Budyšinje: **„Zastaranje bědnych“** — w **„Měšćanskej zahrodźe“.**

Štwórtk, 22. haprl., popołdn. w 4 hodź. Wosebite **zeńdźenje** Budyšskich žónskich towarstwow z prědnožk kněžny dr. Moricez z Barlina wo **„strowości duše a ducha“** — w zali sejmownje (Landhaus).

Pjatk, 23. haprleje, wječor we 8 hodź. **Maćeŕski wječor** z prědnoškom dźěćaceje lěkarki kněžny dr. med. Snellic z Drježdźan: **„Kak ma so dźěćo zežiwić wot čěšenia hač do časa, hdyž do žiwjenia stupi?“**; spěw knjenje stud. radź. K. Johnoweje z Budyšina (Žónska lubosć a žiwjenje wot Schumanna) — w zalomaj **„Krony“.**

Wšě zhromadźizny su zjawne a darmo!

Měšćanska rada. Spomožerństwowy hamt.

Kněže za jenu swójbu (Eigenheime)

na 15 lětne měsačne dźělbne wotpłaćowanje twarí

Neuland, tow. z wob. ruk. w Mnichowje

Rozjasnjenja podawa wokrjesne zastupjerństwo

w Budyšinje na Jurjowej drózy 23

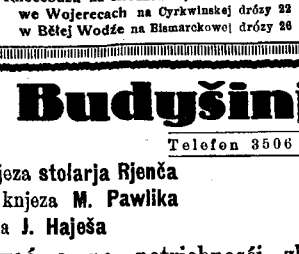
Přesadźowanje lěsneho słanja zbytneje walćiny a palnych kuluchow

na **Cymplansko-Turjanskem** hajniskom reŕarju w Rózbórskim wokrjesu

srjedu, 28. haprleje 1926 na městnje samem.

Kupcy zeńdu so dopołdnja ½9 hodź. w drjewišću 10. zahona na puću z Turja do Lemišowa (při krajnej mjezy).

Wyšše hajnistwo w Běłem Khołmcu.

KELING

čisći a barbi tež

auto-woblcki

kožane jaki, mantle a kapy čisćenje a napojenje jakow a mantlow do wjedra.

Samsne klamy:

w Budyšinje na Kěžorskej drózy 6 a na Přiležańskej drózy 16 telef. 3638

w Khoćebuzu na Hródkowskej drózy 4, telefon 1774

we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy 22

w Běłej Wodźe na Bismarckowej drózy 26

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 **Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu.** Telefon 3506 a 3507

Agentury: w **Khróšćicach** pola knjeza **M. Čornaka**
w **Kulowje** pola knjeza **Oty Bulanga**
w **Rakecach** pola knjeza kantora **J. Rjelki** (na šuli)
w **Bukecach** pola knjeza stolarja **Rjenča**
w **Hrodźišću** pola knjeza **M. Pawlika**
we **Łazu** pola knjeza **J. Haješa**

Pola tutych mjenowanych knjezow hodźa so pjenjezy na knižku zapołožować a po potrjebnosći zběhać.

Zadanja pjenjezy wot 1. haprleje t. l. ze 4½—9 procentami. **Pjenjezy so zadanja hižom wot dnja zapołoženja**

Přiloha k čislu 89 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 17. hapr. 1926

Česćeni čitarjo!

„Serbske Nowiny“ podawaju Wam dźensa jako přiloh̄u na pokazku 1. čisło 41. lětnika „Łužicy, zhromadneho časopisa hornjo- a delnjošuńskich Serbow. Wšitcy z Was „Łužicu“ dawno derje znaja, haj mnohim běše a je wona luba přećelnica — stara hižom, ale towařska, kotraž so kóždy měsac womłodźa. W lěće 1876 założi naš wšemu słowjanskemu swětej znaty serbski wotčinc dr. A. Muka jako młody studowacy w Lipsku „Lipu Serbsku“, časopis młodych Serbow. Pódla wukhadźeše „Łužičan“. Bjez wotpohlada jeju redaktorow sebi wobaj časopisaj bórzy zadźěwowaštaj. To bě škoda za wobaj a za serbske pismowstwo. To spóznawši, redakciji wobzamknyštej, město dotalneju dwěju jenoż jedyn zhromadny měsačnik założić. Tak nasta „Łužica“, kiž w januaru 1882 pod redakciji dr. A. Muki wustupi. Połdra lěta (1885-86) podawaše připódla „Łuźiski Serb“, časopis za serbski lud a studentow, pod redakciju M. Žura krasne novelki, humoreski a poetiske wutwory. — Naš wulki basnik Cišinski, Jan Wjela-Radyserb, Korla Fiedler, Mato Kosyk, Adolf Sommer, Jurij Libš, Mikławš Andricki, Franc Kral a druzy mišterjo našeho basnistwa a spisowaćelstwa su wot lěta 1882 sem so we tutem časopisu k zhromadnemu dźěłu stowařšili. Swětowa wójna zahaći porjadne wudawanje „Łužicy“, wudrě a rubi ji mnohich najpilnišich sobudźěłaćerjow a rozpjerši jeje wotebjerarjow. Ale zańć a so minyć „Łužica“ tola njesmědźeše. Na namołwjenje dotalneho redaktora dra. Muki přewza w spočatku lěta 1921 redakciju naš horliwy wótčinc, farař na wotpočinku, Jurij Libš a wudawaše ju porjadnje hač do kónc lěta 1921. Wón pytaše pak za přichodne lěto młodšu a w pismowstwje wobhonjenu móc a namaka ju w młodem spisowaćelju a basniku Jozefu Nowaku. Přez swojeho horliweho redaktora Józefa Nowaka klapaša w l. 1922 „Łužica“ w nowym wobleku jako kwartalnik, ale ze starej serbskej wutrobu wo łužiske serbske durje a domy. Zastojnske dźěła pak wumnoceachu wustojnemu spisowaćelej bórzy pjero z ruki, štož zawěsće kóždy přećel serbskeho pismowstwa wulcy wobžaruje. Hospodarske położenja powójnskeho časa znižichu ličbu wotebjerarjow na snadnu horstku a pjenježne srědki za dalše wudźeržowanje z zakhowanje časopisa zaprahnychu. Tu zmuži so lětsa Smolerjec knihićišćerńa a hnihaŕnja, zap. dr. z w. ruk. w Budyšinje a přewza nakład „Łužicy“, hdyž běše so jej poradźiło, našeju horliweju serbskeju wótčincow a wuznamneju spisowaćelow knj. stud. direktora prof. Otu Wićaza w Stollberku a knj. wyššeho wučerja kantora Jana Symanka w Budyšinje za nowoju redaktorow dobyć. Hižom jeju mjenje samej jeju wučenosć a wědomosć a jeju lubosć za narod a kraj rukuja za to, zo zamóže so „Łužica“ pod jeju wjednistwom k nowemu kćěwej wuwić k spomoženju tajkeje možnosće: nakładnik, redaktor a — wotebjerarstwo. Tohodla wobročamy so na kóždeho z Was, wosebiće lubi serbscy Łužičenjo a z Was ważeni přećelju Serbow z najnalešnišej prośtwu: „Podpjeraj nas kóždy jako swěrny wotebjerał! Čiń rady, štož je dźaka hódne! Hdyž khudźinkam kraješ, ći pod nožom pokruta rosće!“

Łužica chce so kruće dźeržeć tutym nam wulkim tradicijam a chce so zdobom přimjerić nowemu časej a jeho žadanjam. — „Łužica“ ma pěstować serbski krasnopis, jón pozbudźić a spěchować. Wšitko, štož je nam Serbam drohe, ma so tu kubłać we nadobnej formje. — W našim ludu khowaja so bohate pokłady, kiž maja so k žiwjenju wodźić. — We „Łužicy“ ma knjeźić swjata „Treuga Dei“, měr Boži, kiž je za zdźerženje našeho ludu na kóždy pad nuzny. — Tuž też so z časopisa wšitke politiske praśenja bjez rozdźěła wuzamknu. — Kóždy spisowaćel je nam witany, kiž chce w rjanej serbskej rěči něšto ważneho našemu ludej zdźělić. — Časopis ma być z mostom zrozumjenja wšitkich stronow a worštow, Serbow a Němcow, we Łužicy, ma našemu ludej a wšitkim jeho přećelam pokazać, kak jara so prócujemy wo dalše rozwiće našeje duchowneje kultury.

K tomu přidawa so jako wosebita přiloha k Łužicy jako nowinka wosebita hudźbna přiloha pod mjenom „Skowronćk“. Jeje redaktor je naš njespróeniwy wótčinc a slawny kral. hudźbny dir. Bj. Krawc w Drježdźanach. Wona ma służić powućenju a pozběhnjenju našich serbskich spěwarskich towaŕstwow. Budźo pak wěsće też zajimować, kiž ma zajim a lubosć za serbski spěw a serbsku hudźbu.

Tohodla njech sebi kóždy „Łužicu“ z jeje přiłohu w Serbskej knihaŕni w Budyšinje w Serb. Domje skaza, płaći jenoż 3.— hr. na cyle lěta.

Zwjazk němskich khorobnych pokładnjow wo strowotnym tydźenju.

Kaj je znate, wotmeje so po zyłkem němskem kraju w cźasu wot 15. do 25. hapreje němskostatny strowotny tydźeń, kiž je so němskostatnemu wubjerkej sa ludowe strowotne powućenje k pśehlejedźenju pśichpodał.

Samer němskostatneho strowotneho tydźenja je, so by w Němskej powšitkownu lekhkliwosć na ważnosć sdźerźenja ludowoje strowoty stajił, so by powućenje w praschenjach strowoty spěchował a wobsobinsku samohnitosć kóždeho jenotliweho pśicźinjo jeho strowotnotnym winowatosćam pozbyłnił.

Runje cźaš hlubokeje hospodarskeje nuzy kaž nětcźischi dyrbi kóždeho, kiž je do dźěła khmany — njech je, schtóžkuli — stroweho na jeho mětnje widźeć a sdźerźeć! Mnohosć wschelakich ludowych khorosćow pokazuje, kak jara nusne je powućenje wobeźe we worschtach, kiž su fozialnje sawěsćene.

Nofcherjam němskostatneho sozialneho sawěsćenja, kiž maja pschewjesć sawěsćenje pśe invalidnosći, pschistajenjowe, njesboženiowe a chorobne sawěsćenje a — schtóž so wobeźe wušbožnje tehorunja na tom wobdźělenym dźěkodawarjam a sawěsćenym nastawa nusna winowatosć, so bychu napinali wschě mozy shromaduje s lěkarjemi, sa sjawnym a zbožadnym spomoženjerstwom, se sjednoćenstwami dźěkodawarjow, dźěkazenistwami atd. sa němskostatny strowotny tydźeń.

Wušpěch dyrbi a budźe so bórzy pokazowaś, hdyž so sozialne cźeźe pomjeńscha, podpjery sawěsćenych powychcha, dźěkańska móz zyłeho naschego ludu so zbehuje a wscho s derjemećzom wschitkim słuži.

Dobyćerske wjesele.

(Wobras se wšy.).

Woprawdźe, tak wona naśtajnje cźini, ta stara syma. W měšazach, hdyž ma swoje dźěło poprawom wukonjeć, to so dli a nicźo i njej njeje. To so wupjera kaj Saspanzeg Michał a sćehnje śej kožmatu cźapku Bóh wě, kak daloko pśe wuschi. Ale tajka prawa syma pak njebě. Nětko, hdyž je naležćo do kraja pschischło, a syma precź dyrbi, cźe wulku hubu měcź a pocźina schtarkaca a se swojim nałśěbnikom so wadźiś a cźe najradscho wjeśchanje napschemo s nim sapocźeć. „Wój jenoż, ty błabe naletko, pój — pój, cźu cźi hižo pokasaś, kotry je žylnischi s naju!“ To jej hischće ras do khowy sajedźe a namjeze tam a śem śnehu a symneho deschcźa — junu syma nam skaca wokna s wulkimi krupami rasti —, pschinjeze smjerśt a grawocźiwe wětśiśi a cźapsche do wotkhada hischće ras swoju móz pokasaćź.

Ale naležćo njeda so mi a tebi nicźo do hembjerkow lahnaś a do strascha stajiś. „Bimel-bamel bimel-bamel“ pocźinachu śnehowki wjeśele do kraja wonicź. „Tak je prawje,“ schćerkećesche syma, „pschego krućze jwoućze jim wo śneźy a symizy, wy swónćźi, wy hischcźe błuschecźe ke mni.“ — „Ně, stary drjechmo,“ — pschi tym so pśched symu pschitojnje pokłoni — „te žu moje, je-li pschećźiwo temu nicźo nimaśch.“ Wjeło truta bitwa naśta. Khóts bracź, schtó teź to dobudźe?

„Syma dźi dom, salěs pod schtom!“

Njepóndźešch skoro precź, wosmu śebi schud a mjecź. Wuceŕžu cźe.

Naležćo pój, thwataj a stój!

„Symu nětk pschemóžej, daloko wot naš swěj. Cźaš wschat s njej je.“

Tak śej hižo jako dźećźi śpěwachmy. A woprawdźe, poczina być. Kuntworki śebi hraja, duny žu dlěcźe a cźoplische, schtóržgy skaczu a hwizdaju na schtomach a tworja hnězdaczka, kśeborne mizgi bimbaja žo na rokoće a hušaga kwětka sdźeła hižo žwoju běłu hłóźcźu. Ale wobdla njichtże wójna te lonzej njeje. Hischće dokho niz. Žyły cźaš hischcźe po póśnizach. Wjeło poczina žołtcźicka syma žo pomału strachowaś. A nětko łayka, hdyž śej dźećźi wjeśele wo naležcu łaśpěwaja a hižo pocźinaju boży běhaś a na wschěch kerćźach, schtomach a płotach žo łopjeschta a kćěnja na śwětko žo cźischća, hdyž schkowronćźk hač k wyšokemu njebu lěta. Kak je žo tola syma błamerowała, žo wohańbika a schónćźnje žo da zwojeho dóńta podda.

Myślimy śej, so je nětko tak daloko, so žo naležćo nicźeho wjazy bojeź njetrjeba. So móże w Bożim mjenje na zwojim dobnytku a ławrjenzu wotpocźowaś. Runje nawopak. Nětko ma žo jeho dźěło tak prawje sapocźinaś. Ale prjedy, hač žo to stawa, cźaje najprjódy śwjećźiś. Haj, to wona cźaje! Dokelž je dobyło, śwět wušwobodźiło a nowe žiwjenje śwórbje Bożej sadunyło. Bych rjekł, hdyž to tak prawje wośmjesch, masch wschu winu a pschićźinu, wjeśeły a dźakny śpěw wo luboścźi a nadźiji saśpěwaś.

To rěkasche thwataś a wscho rjenje na źwjedźeń pschihotowaś. Mój božićko, kak to wscho běhasche a dźekasche, schukotasche a powedasche, žo śmějesche a rjedźeśche. Kóżda stara sacźejećźićka dóśta na woběmaj stronomaj rjanu na seleń kromićku, i žódeje rostlinu a kwětki žo pukasche a tłóćźeche. Żyrkwinska schćejka a w sahrodźu bu wumjeczena a wuhrabowana. Wschudźe wonjeśche sa nowym pjeczenym tyknanom. Pschejo nuśnischo mějeśche sajecźk a kkaćeśche tu a tam. Dźećźatka běchu wjele hněźkow pschihotowałe a wjeśelachu žo na jutrowne jejka. Běchu dźeń wschitke duschne a pékne. Tehdom mějeśche jutrowny sajecźk połneje ruzy dźěła, so by wschě te jejka pschihotował. A schto hórśka wodźićźka? Klukoze a tlustoze po kamuschkach a hórboze swój hórśti śpěwźk. Njeźijschischch, kak to hórboli a schwórcźi. A kak thwatnje běši do dola. So žo tola njesakapnje do tych wulkich starych kamjenjow. So wiśaju njewostanje na schesheratych korjenjach a haluśach, dokelž rěcźnischcźo hischcźe njeje lětśa rjedźene. Sskyšch, wodźićźka, to śej njepichetkowataj. Ale rěcźka na to njepoškucha skacźe a thwata dale, dale.

Pschcźo wjazy śpěwarjow žo skhadźuje a wuknu nowy thwalobny łherluschch a dźerża hłownu pruhu. Och, kak rjenje to wschitko je a žo dale wuwiwa! A wutroba žo raduje a wjeśeli.

A słónćźnje tu bě, thražna jutrownicźka. Kak sybola žo milijony źiłkobornych łapkow na rožy selenej! Kak źwjedźeńšjy wscho śpěwasche a juchkasche. A jutrowny sajecźk běsche też hotowy, wscho dočźinił. A wjeśeli a wjeśećźi, kak sybolachu žo w jutrownym błónćźku. Kak cźerwjenjenchu žo wasche tśechi a słoczachu žo tśechne wokanjeschka! Kak pschitulena żyrkwinska wéża! Kak źwjatočźna zyła semja koło wokoło! A nasche swony! Teź te še žuhobneje wěju! Kak tonsiwachu žwoje mjedźane thwali za zńel thathnje. A hdyž te źwjatočźne powětśenje Bożeje stwórby nimo a Boża ruka płódne hona žohnowasche a mohł rjeź, žwoje stuknjene ruczki sałśu rostaćźichu. A nětko sapocźa hałke žo wscho podawaś a wjeśelićź a radośtna muzyka pscheswa wschěch. Wscho žo pyschesche, ludźo a schtomy a kwětki a žwony, na puczach a mjesach, na kérchowach a wschudźe. Haj, haj

Swjatohorowa smjerć*)

Ruśa bylina.

Sechze žo rjekej Iljи Muromzej śesnaćź žo s rjekom Swjatohorom. A poda žo potajkim Iljа Muromź na puć k rjekej Swjatohorej na te wyšoke Swjate hory.

Pschijěcha Iljа Muromź na te hory wyšoke, k tomu rjekej Swjatohorej, pschijěcha k njemu blišku schko a kloni žo jemu niśkuschko:

„Budź postrowjeny rjeko pschećźiwy, pschećźiwy ty rjeko a pschedźimny!“

„S wotkel pschikhadźeśch, dobry junako a kak tebi rěkaju do domu?“

„Synm ś města Muromźa, se wšy Korocźarowa, rěkaju mi stary kołak Iljа Muromź, žyn Iwanez, sechze žo mi wuhladaćź rjeka Swjatohora, wschak wón njejěcha nětko na maczećku žyru semju, naš rjekow njewopytuje.“

Wotmołwi jemu pschećźiwy rjek:

„Wschak ja bych jěchał na maczećku žyru semju, ale maczećka žyra semja mje njewunjeśe, njeśe mi powschatne jěchaćź na žwjatu Ruśź, je mi jenoż dowolene, pschejěchaćź žo tu po tych wyšokich horach a skalinach. A ty, stary kołako Iljа Muromźo, pój, pschejěchajmoj žo po tych skalinach, pschejěchamoj žo po Swjatych horach!“

Sbratisschtaj žo je žwojimaj tschižomaj a rěkaschtaj śebi tschižnaj bratraj. Swjatohór wuwuczi Iljи we wschěch skutkach a pschejědkach rjekowskich.

A pschejěchaschtaj žo po tych skalinach, pschejěchaschtaj žo po Swjatych horach a jěchaschtaj tak dołht cźaš: je ju rjekowska wutroba žo rosmjeśekł, jeju rjekowśe žily žo jimaj w běłem cźełe rosbudźichu, a jěchaschtaj tak a žo wjeśeleschtaj.

Na ras pytnyschtaj dźiw dźiwnuschchi: kaschcź, ale kaschcź hobrski a khuboli.

Rjek Swjatohór rjekny Iljи Muromzej:

„Ai, ty stary łokaśo Iljа Muromźo, lehń žo do toho hobrskeho, hłubokeho kaschcźa, hač by žo tebi hodźił?“

Sśěły Iljа Muromź s dobreho konja a lehny žo do toho hobrskeho, hłubokeho, kaschcźa. Ale kaschcź běsche Iljи pschedołhi. Sśěše potajkim rjek Swjatohor še žwojeho dobreho konja a lehny žo do toho dźiwneho kaschcźa — a kaschcź je jako sa njeho dźěkany.

Rjek Swjatohór dhe postanycź s kaschcźa, ale šam nětkaŕ postanycź njemóże.

„Och, ty stary łokaśo, Iljа Muromźo! Posłyšch mje s toho hobrskeho, hłubokeho kaschcźa!“

Iljа Muromź pschistupi k rjekej Swjatohorej: śěha, śěha, ale wušbožnycź njemóże rjeka Swjatohora s hobrskeho, hłubokeho kaschcźa.

A rjekny jemu rjek Swjatohór:

„Wotkamaj skalisku wyšoke a wušbožuj mje s toho hłubokeho kaschcźa!“

Kak stary kołak Iljа Muromź dyri še žwojej worzlanej heju do skały, do wyšokeje, naskoczi żelesna wobrucź na hobrskim, dźiwnem tom kaschcźu. Iljа dyri druhi ras a nowa wobrucź naskoczi.

A rjekny jemu rjek Swjatohór:

„Och, ty stary łokaśo Iljа Muromźo, ithi ko mni, dychnu na tebje še žwojim dychom rjekowskim.“

Iljа Muromź ithi žo k Swjatohorej a rjek Swjatohór dychny na njeho še žwojim dychom rjekowskim a Iljа Muromź jaczu w žebi thi krócź wjeschu mózk. A dyri Iljа theczi ras do skalow, hač schtrichći wotkłuja, ale hdyž ras dopadnje, tam nowa żelesna wobrucź naskakuje.

Tuž rěcźi Swjatohór k žebi tajke žłowa:

Je widźeć, so rjek Swjatohór tu skónczić ma! Nałkoń žo, bratśe, nade mnje, wotedam cźi žwoju móz rjekowsku!“

„Wotmołwi jemu Iljа Muromź:

„Mam mozu dosć, bratśe mój pschećźiwy; maczećka žyra semja njeśby mje wunjeśła!“

Swjatohór jemu na to rjekny:

„Derje žo, bratśe, jednaŕ, so njeśby na mnje pośłuchaŕ. Bych na tebje dychnył s dychom śmjertnym, a ty by pódła mje morwy spadnył. Budź throwy a njebóž žo nikoho! Rjekowskeho konja mojeho pschiwjasaj k mojemu rowej, pschetož nichtóń njeby jeho skłudźił nimo rjeka Swjatohora.“

A s jaśneju wocźow rjeka Swjatohora žórlachu žo horśe žylny a potom rjek Swjatohór skoji rjekowskej ruzy na běłu hrudź, na žwoju hrudź rjekowsku, a tak tu rjek Swjatohór pschija wulku śmjerć.

A my śpěwamy nětko wo śławje rjeka Swjatohora.

Pschełožerbschćik Měrćin Nowak-Njechorjišk.

*) Hladaj też „Rjek Swjatohór“ w cźišle 83 „Serbskich Nowin“.

— wschitzy pomhachu zwjeczicź a zu pschesjeni s wjeselom rjaneho nalécza. Sswjercź je pschewinjena, syma pschedobyta! Nowe Zjiwjenje, nowa nadzija. Wschudże wjesele a radosć. A tak możemy s pépnjerjom spéwacź:

„Swéti wulti a schéroki kraśny je,
Każ njewjesta pschenj,
Hdyż ľuczka a sahroda śmějo kcje,
Wón Zjiwjenśtu dymaja!"

Mordarstwo w Kamjencu.

K Budyšinskej kriminalnej policiji dóńdże pjatk rano powjesć, so je so w Kamjenzu mordarstwo stało. Mordarska komisija ze hnydom z autom do Kamjenza poda, tohorunja statne rěčnistwo. Schefcyšćikny hólž Maktar Gerhard Schultheiß, kotrehož maćej we Drježdźanach bydli, bé pola swojeje cźety w Kamjenzu na Pfortenstej haśy 19, kotraž jeho wocźehnjesche. We domje na Dźiwadłowej haśy 2 bydli 53 lét stara holza Marja Thielez, tiž je sozialna rentnarka. Je we khudych cźistych wobstejnoscźach źiwa. Thielez po pschezo z mjenowanym hólzom wukhodźowasche, wo cźimž pak jeho wocźehnjenśka macź wódzesche.

Póndjelu popoldnju w 4. hodźinje źebi Thielez zaźo po hólza pschijdźe, so by so z nim wukhodźowała. Wot toho cźasa bo hólc hišći. Wutoru rano pschijdźe Thielez na policiju a wudawasche, so je dźesćiowy nan ji s Wina pišał, so chze dźěćo k źebi wsacź a so pschijdźe a so z njej na wéstem méstnje jetka, so by źebi dźěćo wotwesał. Wudawasche dale, so je so dźěćo byl. Wot źrjedy, 14. hapriele bé so nétt tež Thielez jhubiła. Dokelž ju nihdże njewidźachu, dha policija wobydlenje samkarjej wotewriła. Wo jśtwé bé wšcho w porjadku, kožo bé późlane. Se jśtwu du durje do makeje komorki. Jako je policija woczini, leješesche tam hólz morwy, snak a ruczźy wot so tykało, mjeswocźo z krwju wopanzane. Na schijt bé śpómacź, so bé hólza nécht so schtrykkom dajił. Nad prawym wócźkom bé hlowa rosrazena. Teź trochu skalane cźélo bé.. Wó jśtwje na blidźe béchu pogleschcza wyšoko nakładzene. Pod pogleschcźami namakachu wschelake lisćiny, mjes nimi jenu wot wustawa za palenje cźélow. Thielowa bé hakle najšerje póndjelu pogłednje 100 hriwnow saptaćiła, tak mjeschе palenje źiwojeho cźéła saptaćene, mózesche nétk kóždy cźasy wumrécź. Dale namakachu list, w kotrymž so wot hólzoweje wocźehnjenskeje macźerje rozźohnuje. List bé 13. hapriele pišała. Pišche, so je rano cźélo namakała a so tak wustrózała, so njeje za cźły dźeń nicźo jedła. Hólzowy nan je pjeca prajicź dyrbjał, so hdyž wón hólza zyseho njedostanje, jeho teź macź njetrjeba — a so budże so wjeceźcź. Jako woteidźech, sapomnich dyrbje samknycź a jako doma njebéch, je pschišichoł a hólza morił. Ja mějach hólza tak lubo, njewutraju bjes njeho wosmu źebi źiwjenje. Dwaj dnjej podźišcho su Thielez hišćcze w jenej wźy wokoło Kamjenza widźeli.

Pjatk dopoldnja Thielez sajachu. Cźini saćišćesć, jako by zyle prawa njebyła. Bórzy so tez wusna, so je *mordarśtwo hama skuczźiła. Hamor*, s kotrymž bé hólza sarasyła, wo jśtwé na khamorje namakachu. Dźensa žobotu so cźélo lékasźy pschepyta. Thielez wusna so nchdże takle: „Ssym źebi póndjelu popoldnju po Gerharda schła, žym so jemu pok blesche piwa napicź dała. Na to je byl mučny. Ssym jemu schtrnczł wokoło schije sadźernyła. Dokelž pak je so z rukU hibnył, žym źebi myślił, so jara cźerpi a tohodła žym źebi hišćcze kónczojty nóz wsała a jeho skałała, nóz sajo wutrěła a sthowała. Potom žym so chžyła sa durjowe pschimadło wobwéżnycź. To pak so mi njeje poradźiło."

Thielez je hišćcze dwé nozy pschi morjenym cźéle spała. Pjatk pschipokónju ju policija na hamtšte šudnišwo dowjedże. Wulke śnyły lubu su pschewodźachu.

Kino w zahrodnej wustajeńcy w Drježdźanach.

Direkcija wustajeńcy je so létsa prěni raz rozsudźiła, za čas wustajeńcy wosebity kino zarjadować. K tomu je wosebita méstnosć z 300 méstnami k sedźenju připrawjena. Wšędnje w 5, 7 a 9 hodź. je předstajenje. Dobyli su jeničcy za tuto Drježdźańske kino wulkotny, cyle wosebity film „Kwětkow dźiw" ze hudźbu znateho komponisty Eduarda Künneke. „Kwětkow dźiw" budźe po Drježdźańskej wustajeńcy we wšitkich wukrajnych wulkoměstach, najprjedy we Mailandze a Londonjo pokazowany. Wo Barlinskim prěnjotnym pokazu praji Maks ze Schillings zahorjenje: „Tu so zawěrno dźiw předstaja, wérce jenož!" Podobne rozsudy měješe cyle nowinarstwo. Tutón film saha do najhłubšich potajnosćow Božeje stwórby, wotkrywajo nastawanje a rosćenje, zahinjenje a mrěwanje kwětkow w dźiwopołnych a hnujacych wobrazach. Stoż w koloběhu jeneho léta človjeskemu wóčku jako pokračowacy podawk njewidźomny so w žiwjenju rostliny stawa, je tu přez wulkotnu technisku ilusiju *na mało* mjeušinow hromadu stłóčeno a při Künnekowym hudźbnym přewodźe w swojim lyriskim zwobrazowanju dostawa cyły film wobkuzłace žiwjenje. L.

Khutne napominanje we wjesołym času.

Po prawym žu cźasy cźežke. Ale proschu, praješe mi tola, njeje hižo nałécźo zyle njes nami? Njeschuni wjeselе horjestaješe pćes léhły a pola? Wěke podleški (Anemonen) maja tošame lube njeswocźe każ hewak, hyrnjeż žwoje wobleczenje wo léto dźeše nožycź dyrbjał, bóniš jón wobrocźišch. A žolte mjetliczki, kotrež pśches nałémy łéš jolmuja a wschě kwětki wokoschuja, su rjane każ pridy, hyrnjeż „butra" na twojej pomału tróschku za margarinu źrodźała. Widźiśch, kak pśches šuche liśeje w léśu a błédu, sesłynyhi trawu na luży so mkodna felenosć błyschcźi a ju pschevroscźuje? Wšěch nétko, kak masch cźinicź. Jeli to njenawinjenisch, dha hy sa nałécźo šłuhowy. Ale dale: Sse šudny, so šłowne lubla njesu to twojej ruzy sjednoczene, hy bjestrosćitny, so nimasch hišćcze awto, so mohł po šwécze karkowacź każ druhy. Prajm cźi: Měj šobuželnosće s rowjenkami, kotiš dyrbja w alweje šedźecź. Motor borzi khudym w nałécźu šwoju melodiju runje tak nanóžnje a brutalnje każ hewak, ty pak šlyschisch lubosne šwéwy w polu a holi. Benzin runje tak wonja każ w druhich cźasach, tebi pak cźehnje wót kwétkow a šemje do nosa. Ty njetrjebasch nicźo pśches schikitaze nalwocźnizy wobhladowacź a wobdźiwacź a policiji na potku pośłuchacź. Sšwobodnje a njewotwisnje sarjadowjesch šwój wolkhod šam. Tebje tam a sem njenjestaja każ taflu tworni, sfacźesch do polwétra każ a hdyż chzesch, każ cźi kwitroba kaša.

Widźu, so poczinasch rosmyślowacź. Abo chzesch pśchezy hišćcze ménjecź? By tón šebamy byl. Potajkim, wumjeeš šwoje wšédne staroscźe, wucźéć njepopšchecźe a šawisć je šwojeje kwitroby a budźesch nałécźu każ tajki kral napschecźo šłupicź. Spéwaj a dźělaj po starym šerbšim hešlu a budźesch šbožowniy wosrjedź khudoby a hubjeństwa. Ssej žiwjenje prawje sarjadowacź, je wumérśtwo, kotreż kóždy njedokonja.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

— W **Michalskej zyrkwi** njedźelu Misericord. Domini rano ½8 hodź. šerbška spowědź a šwj. wokakanje: farar Tischer; dop. ½9 hodź. šerbška Boża słužba a w 10 hodź. **kemšchenje sa dźěćzi:** farar **Näba.**

W **Pětrowskej zyrkwi ma njedźelu Misericordias Domini rano** ½8 hodź. duchowny **Stierle** z **Freiburga** w **B. předowanje, dop.** ¼12 hodź. farar **Eder kemšchenje** sa dźěćzi z **pschijimanjom nowych dźěćzi; wjeczor we 8** hodź. ma duchowny Stierle evangelisazijski pschedwoschi wo „cźłowjeku, zmjerćzi a tamnem žwjecze."

W **Marijnej-Marćinej zyrkwi** ma rano we 8 hodź. farar Eder spowědź, dop. w 9 hodź. duchowny Stierle z Freiburga předowanje, w 11 hodź. farar Große kemšchenje sa dźěćzi z pschijimanjom nowych dźěćzi; pop. we 5 hodź. ma duchowny Stierle z Freiburga evangelisazijski pschedwoschi wo „žytosći žiwjenja a mozy žiwjenja."

Sběrka pschi předowanjach za wobstaranje wobleczenja woltarja w Tuchoristej zyrkwi, pschi evangelisazijskich pschedwoschtach za evangelisaziju.

Póndjelu pop. w 3 hodź. w ev. towaršchownym domje na Hornčerjskej haśy 23. konferenca duchownych wo „ev. filmowej słužbje".

Sšrjedu pop. ¾3 hodź. w Pětrowskej zyrkwi modleźba hodźina sa njedźelnicźe.

Tydźenšše sastojnstwo ma w Pětrowskej zyrkwi farar Mende, w Marijnej-Marćinej zyrkwi farar Große.

Wšě šulske knihi

serbske a němske

dostanjeće najtuńšo

w Serb. kniharni w Budyšinje

w Serbskem Domje.

Cesa a Zwjazk ludowych mjeńšinow.

Prajźa „Narodni Politika" pišche: „Swjazk narodnych mjeńšinow w Němšej, wo kotrehož wustawje šmy wjazy króć pišali, je šastajił wapomnjeńśki špit, powołajo so na wuwjedźenja němšłostatneho ministra dra. Stresemanna a žada *z dodawkom za 6. staw němšłostatneje wustawy*, po kotremž bychu so jej teź pschewostajiłe należnošce nar. mjeńšinow w Němšej a dale, so bychu dotwarjadowane *byše mjeńšinowe należnošce* z němšłostatnym šakonjom, pschi cźimž by so na to kedźbnosć složiła, so pschiłuschnym narodnych mjeńšinow maja jenake prawa štata, mějcźanske, zbilne a šjawne każ Němzy, so šakonje njeźmědża być wukozowane abo wuzjwane na šchkodu mjeńšiny, dale žada so, za pschiłuschnikow narodnych mjeńšinow w rěcźnem a nabožińskem nastupanju a we pěstowanju šich narodnosće dospołna šwobodna a we pěstowanju šich narodnosće dospołna šwobodna a we pěstowanju šich narodnosće dospołna šwobodna

1. Liczba wobsiężających korczmow nima żo powjetschicz.
2. Spadnjena dowolnosć na pschedawanje alkohola nima żo wo'pjet wobnowicz. (wo prawo wudowy abo njedorosćenych dżeći semrětcho korczmarja na dalsche korczmarjenje żo pschi tym njejedna, to jim swostanje.)
3. Czaż porjedżenja a pschedawanja ma żo snjiżicz (wolerjo šami postaja policajska hodźinu).
4. Pschedawanje palenza, w najhórschim padże wschěch alkoholnych napojow w gmejnje móże żo zyle sakasacz. Sa tuto postajenje je pat 60 prozentow wschěch wolerjow trěbnych, mó'a jej jo žadacz. Na pisch. w gmejnje ſ 200 wólbohmanymi dyrbi 120 sa to hłosowacz, hewak postajenje žaneho sakonjskeho prawa njedostanje.

Tute postajenja móża żo po žiwobodnej wólbje wolerjow na jenu abo někotre druźiny duchownych napojow wobmjesowacz. Tak je na pisch. mózno, pschedawanje palenza bozdla sakalacz a je wobmjesowacz. Wo dożiwne sapowjedżenje tu žanych rěči njeje. Pschecziwniwy jenoż alkoholiski kapital wunoschuja, so bychu hischcze wjacy sakłužili.

Užicy.

...chtrowa. Pjatk sańdżeneho tydżenja wumr... ...swojim wobhedżenstwje w Rehnsdorfje po krótkej thorosći kral. sakski komorny knjes Furiz ſ Boxberg. Směrětcho, kiž bu 72 lět stary, rjedu po żarowanskej żwjatocznosći w zyrkwi w Gersdorfje na tamnischim pohrjebnischczu w żwójbnym rowje pothowachu.

* S **Nowosalza-Spremberga.** W delnjej wšy na městnje, hdżež żo ckopke kłónczko staja a hdżež wětši ſe rědka duje, steji jabluczina w poknym ležu. Kżežata tych ſtuschc kamjenjeczeżarjej Augustej Israelej.

* S **Habrachczicz.** Pola naż dwórnischczo pschetwarjuja. Jako póndżelu nehdże 90 zentnarjow czjeżki zylindar dele puschczachu, pschi tym dżełacżer Israel ſ Nowosalza-Spremberga padże a żo na nohomaj czjeżko smjecże a żebi prawe bjedro wuwinj a ſłama. Snjesdożeneho do kliniki tudomneho lěkarja dra. Wanki dowjesechu.

* S **Rammowa pola Biskopiz.** Sańdżenu póndżelu żo na drózy blizko schule ſ njesnateje pschczinu motorſke koło sapalt. Pomozni ludzi żapachu hnydom pěſk na koło a tak woheń ſhaschachu a koło snicżenju wukhowachu.

S **Wulkeho Wožyta.** Wulki woheń snicżi ſrjedu rano ſtatok żiwnoscżerja Schibaka. Wokoło ½5 hodźin w brózni woheń wudyri, kiž żo rucże wupschestrě a też domske a hródże ſa krótki czaż do prócha a popjela pschewobroczi. Wschо ſorno, każ też maſchiny a domjaza nadoba je żo ſpaliła. Też jedyn kóń je w pkomjenjach tónz wſak. Kruwy a ſhybtnyj ſtót mózachu wukhowacz. Brózeń a pódlanske twarjenja běchu ſe ſtomu kryte, jenoż domske měſcheże do pokoja zyhelowu ſtechu. Każ ſtyſchimy, ma wobżedżeć jenoż nikto ſawěſczene. Woheń je najſterje ſe ſaſapnjenjom miliny nastał. Nimo wjeſnjeje bě hischcze ſchěſcz ſzkawow ſ wokolnych wjow k haschenju pschijěło, mjes nimi dobu żebi Panjeczańska prěnje mydo.

* S **Hornich Kundraczicz.** Pola rěsnikſkeho mjichtra Streita w njewobkedżbowanem wokomiku 32lětny njeżenjeny bankowy ſastojnik ſ Eibawy pjenjeſy ſ pokładnje w pschedawarni kradny. W Löfflerej fabrizy jeho hižo ſajachu a Lubijſkemu hamtſkemu ſudnitſwu pschepodachu. Paduch je ſo hižo psched dlſchim czaſom pola naż wokoło bruczić a po proſchenju khodźił.

* Se **Zitawy.** Na domojpucżu wutoru wjeczor tepjeł Korla Wiertz ſ Ghradka ſmjertnje ſnjeżbożi. Wieriz w tudomnej Neumannej tekſtilowej dżełarni dżełasche. Wutoru wjeczor jeho ludzo na drózy mjes Zitawu a Ghradkom ſ puknjen. napom a bjes wědomja leżo namakachu a jeho do jeho bydlenja dowjesechu, hdżež je ſrjedu dopołdnja wumrěł. Wieringowe jědne koło niebjo wobſchkodżene. Tohodla żebi najprjedy na ſlóſtnistwo myſlachu. Tole dokładne pschepytowanje dopokaſa, ſo temu tak njeje. Wiering měſeche hiſchcze czaſnik a pjenjeſy pschi ſebi.

* S **Eibawy.** Schwórtk pschipołdnju pola ratarja Alwina Marſchnera woheń wudyri. Maſiwne hródżne twarjenje żo do ziſta wotpali. Wjele żyna a ſlamy ſe żo żobu ſpaliło. Dokelż je kubło khětro ſdalene wot wšy, njemóżeſche wohnjowa wobora rucże doſcz na pomoz pschikhwatacz. Kak je woheń nastał, hischcze njeje ſnate. Dokelż bě pschihódny wětr, żo woheń na ſtużodne twarjenja njewupschestrě.

* S **Noweje Eibawy.** Njedżelu żuſodża thěſerja Maxa Findeiſena w jeho wobydlenju wobwěſnjeneho namakachu. Po ſdaczu bě żebi Findeiſen hižo psched někotrymi dnjemi żiwjenje wſak. Wón bě ſamotnik, kiž hižo ſańdżeny tydżeń pschlichoł njebě. Schto je jeho do śmjerże hnało, njeje hischcze ſnate.

* Se **Shorjelża.** Sańakła ſamomordarka je ſtużobna, kotraż pola żenych ludźi na Leſſingowej drózy ſtużi. Psched dlſchim czaſom ſpyta żebi ſ płunom ſawdacz. Ju pak hischcze w prawym czaſu namakachu a ſ pomozu kiżyłkoweho aparata psched śmjercżu wuſkowachu. Wutoru rano wokoło 8 hodź. ſkocżi ſ mosta ſa pěſchich do Niży. Ludźo, kiž běchu klużnjenje ſtyſchcheli, pschikhwatachu a wumóchu ju ſ czołmom a pośtarachu żo ſa to, ſa holzu do thorownje wotwjeſechu.

Ze susednych a dalšich krajow.

* S **Pirny.** Pola naż ſu ſadowe ſchłomy ſakcżeke. Hižo jutry żo tu a tam ſchłom w kraſnej běłej pyſche błyſchczeſche. Wiſchnje a kruſchwiny nětk w poknym kczenju ſteja. Kaſtanjowe kopjena dobuchu żo rucże ſ pupkow a tykaja ſwoje ſchtomiczki do powětra, kiž też bórſy ſakcżeja. Samo jabluczinj ſ měſtnami ſakcżewaju. Je rjenże, ſchtóż móże tele dny naſchu krajinu pschewucżowacz.

S **Lwowa** w Galizijſkej, żo pische: Pisched tudomnym wokrjeżnym ſudom żo prożeſ pschecżiwo 12 kommunſtam ſapoczinje, kotříž su wjeleſpěchadny dla wobſtrożeni. Wonj ſu po poruczności Moſkowſkeje internazionale w Galizijſkej kommunſtiſke organizazije ſtożili, kotrež mějachu żiwoje ſamtżne cżiſchczeńnje. W nich żo wſchě kommunſtiſke piſma a lětaki cżiſchczachu.

Hospodarski rozhlad.

Ssobotu 17. hapriese 1926.

Wežerawſke kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. fran.	14.19
1 jendżelſki punt	20.39	100 cżeſkoſk. krónow	12.42
100 ſchwajz. frankow	80.95	100 pólſk. markow	44,77

Efektowe kursy wežera na Berlinſkej kursy pschi żiwym wobkhodże ſ nowa horje bjachu. Wójnſka požeżonka żo tomu napschecżo ſeſłabi.

Na **produktowych wilkach** żito wežera dale a bóle horje leſeſche. K tomu pschinoſchowaſche żyſne horje bjeże płacżiſnow w Amerizy. Pola naż hiſchcze k tomu pschidże, ſo je żito na wilkach żadne. Kóżdy by radu ſa ſwoje ſitko najwyſchſchu placżiſnu bózał. Pschenża dobu wežera wo zentnarju 25 np., rożża 5 np., nałetni jeczmjeń 25 np., naſymny 60 np., wowż 10 np. Kentnar placżeſche:

wežera w Berlinje

pschenży 14,60—14,85 hr., rożi 8,85 hr.
hacż 9,10 hr., jeczmjenja nałetnjeho 10.hr.
hacż 10,90 hr., naſymneho 8,75—9,35 hr.,
wowża 9,65—10,25 hr.,

w Drjeżdżanach

pschenży 14.75—15 hr., rożi 8,75—9 hr.,
jeczmjenja nałetnjeho 10,50—11,25 hr., ſa
wowż I 10,90—11,25 hr., II. 10,50 hr. hacż
11 hr.,

ſchtwórtk w Kamjenzu

pschenży 13,80—14,25 hr., rożi 8,20 hr.
hacż 8,50 hr., jeczmjenja nałetnjeho 9,50
hacż 10,20 hr., wowża 9,50—10,20 hr.,

w Shorjelżu

pschenży 14—14,75 hr., rożi 8—9 hr., jeczmjenja nałetnjeho 8—9,25 hr., wowża 9
hacż 10 hriwnow,

w termijowym wobwanju

ſa meju pschenży 15,30—15,27 hr., rożi 9,80—9,87 hr., wowża 9,87 hr.,
ſa julij pschenży 14,95—14,97 hr., rożi 9,95—10,10 hr., wowża 8,72 hr.,
ſa september pschenży 13,70 hr., rożi 9,85 hacż 10 hriwnow.

Libjata placżachu ſańożeny ſchtwórtk w Kamjenzu 2,40 hacż 4 hriwnow.

Hermank w Polczniży budże njedżelu 25. a póndżelu 26. hapriese.

Wiki wuzitkowcho ſkotu wežera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde). Pschihnali běchu 978 dżiwich a ſnczelnych kruwow, 238 cżelatow, 10 bykow a 19 próſownikow. Te placżachu:

Młode dójki a ſnczelne kruwy

1. druźiny	400—530 hr.
2. druźiny	300—380 hr.
3. druźiny	200—300 hr.

Ssnczelne jałowy

1. druźiny	260—460 hr.
2. druźiny	180—250 hr.

Próſownicy, byki, jałowcżki k wjaſanju 33—38 hr. po zentnarju żiweje wahi. Wiki běchu měrne. Placżiſny żo pornjo pobłednim wikam malo pschemēnichu.

Na konjaze wiki w Berlinje wežera pjatk (Berlin-Friedrichsfelde) běchu pschihnali 705 koni. Te płacżachu:

1. kajſoſcże	900—1200 hr.
2. kajſoſcże	600—900 hr.
3. kajſoſcże	300—600 hr.
Dobjaki	50—300 hr.

Wiki běchu pornjo pożłednim wo nješchto żiwiſche.

Ssudnistwo na pschejahatowanje:

Pónożelu 19. 4., **pop.** w 2 hodź. w Kulowje w hoſcżeńcu „K tſjom krónam“: bruny nałach, ſkocżazy a hoſpodarſki wós, wſchelake meble.

Pónożelu 19. 4., **dop.** w 10 hodź. w Kamjenzu w hoſcżeńcu „Sle kwětkowej ſahrodże“: po 20 porach drjewjanych ſtupnjow, ſitzowych toſlow, kamaſſti khamoſ, benzinowy motor, hoſpodarſki wós, běrny bělaza maſchina, drastny khamoſ, murżahanſke blido, ſchpihel je khamorczkom, pliſchowy ſofa, zentrifugu, kolo, nłſtr, konjaze płachty, ſukniane ſtupnje, 1700 zigarow.

Na pschedaż:

Kundroż k ſtużbuſchczenju w Salowje 11.

Polzu a murżahanſke blido, we Wojerezach, Verbindungsweg 1 deſka na lěwo.

Kuru 12, amerik. ſlotowy bażant, hajnkownja w Bórku pola Wojerez. — 3 kury a khapon we Wojerezach, rólniſka haża 19.

Sso pytaja:

Kuchařka ſa cżeledź, w Maleczżach, knježi dwóſe.

Krawſki, Beław w Małej Rydeji.

Holza **do domu** w Biſkovizach, Dwórniſchczowa haża 10. Schimak we Wjeleczinje. — Semerka we Wojerezach, rózk. ſrjedżneje haży. — Konditorka Ehlerjowa we Wojerezach.

Pohonc na Zidowje 202.

Na pschedaż.

Ssyna a wotawa w Kulowje, Salowſka haża 9.

Kóń ſtarſchi, Müller w Jedlizach.

Runklizn w Czornowje czo. 3 pola Pomorz, Ackermann we Khelnje.

Piano w Budyſchinje, Komjentna haſioR 34 I.

Wós, 2-kolaſaty, taſtale blido do ſahrody w Budyſchinje, Mużakonſka dróha 4, ſadny dom. — Sportowy w Budyſchinje, Lotzowa haża 5 oeſa. — Dżeczaży wós we Budyſchinje, Wolf, Hornczeńſka haża 39, k rěczam wjeczor wot 6—7 hodź.

Koſa ſ kóſlatomaj w Merkowje 21.

Ranzu ſuproſchne, knježi dwóſe w Huczinje.

Jeża, huſaze k naładżowanju, Neumann w Rataxjezach cżo. 7.

Drjeżdżanſka burſa.

Pschenża	295-300	běrnaze kruſki	17,00-19,00
rożża	175-180	pschenicż. wotrub	10,10-11 80
nałetni jeczmjeń	210-220	rżane wotrubу	11,50-13 50
naſymſki jeczmjeń	—	pschenicżna muka	42.00-44.00
wowż	210-220	rżana muka	26,50-29,00
cżerwjeny ſkleczel	220-250	woka	30,00-33,50
rapż	330-340	pjeniſchcżk	27.00-28,00
kukuriza (Mais)	190-195	hrózh	29,00-30-00
ſnche trubnicżki	11-12.50	ſotkowe kruſ.	19,00-21,00

Placżiſny na Barlinſkich produktowych wilkach.

Żito a wołjowe ſymjo wo tunu abo 1000 kg, hewak 100 kg, placżiſny wo ſtotej hriwnje.

	16. 4.	15. 4.		16. 4.	15. 4.
Pschenża	292-297	287-293	rapż. wołjaniſchi	15,00	14-15,00
rożża	177-182	176-181	poch. melaſa	—	—
nałet. jeczmjeń	200-218	195-217	ſerabella	40,00	38,00
nat. jeczmjeń	175-187	163-177	běrnaze kruſki	15-16,60	14-16.50
wowż	198-205	191-203	ſoja	22-24,00	21 24,00
kukuriza (Mais)	168	—	wo'a	31,00	31.00
pschenicż. muka	38 40,00	35-39,50	lanu wołjaniſchi	19-19,50	18-19,6
rżana muka	24-27,50	24-27,50	mobre ſymjo	11-12,75	11-12,75
pschenicż. wotr.	11.25	11,25	otte lupinu	14-14,50	14-14,50
rżane wotrubу	12,00	11,75	ſymo, 50 kg	3,80-4,00	3,80-4,00
rapż	—	—	ſymo, rżana	1,05-1,65	0,90-1,60
lane ſymjo	—	—	„ pschenicż.	1.05-1,55	0,90-1,50
hrózh	22-23,50	22-23,50	„ wowżana	1,05-1,55	0,90-1,50
pjeniſchcżk	22-25,00	21-25,00	„ jeczma	1,05-1,50	0,85-1.50

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżeńża dop. ¾11 hodź.: Pschi jara měrnych wikach **rożża a pschenża** 5—10 pj. tuniſchcz. hacżrunjeż ſtej żadnej. **Tendenza: klabſcha**

- **Dop. ¾12 hodź.: Każ pšched hodźinu.**

Wiczne placżiſny w Budyſchinje.

wot 17. hapriese 1926.

Wſchě placżiſny żo po ſtotej hriwnje ſrosumja.

Wschedmjet		najniſcha placżiſna	najwyſch. placżiſna
Pschenża	50 klo	14.00	14,60
Rożża	50 „	8,00	8,75
Jeczmjeń,	50 „	9,00	10,00
„ naſymſki	50 „	—	0,00
Wowż	50 „	9,50	10,60
„ nowy	50 „	—	—
Rajs	50 „	—	—
Běrny	50 „	1,50	2,00
Butra	1 „	4,20	4,60
Ssyno	50 „	4,00	5,00
Sskoma, ſ mazy. mlócż., praż.	50 „	0,80	1,00
„ ſ małch. „ ſaſt.	50 „	1,00	1,10
„ ſ zypami mlócżena	50 „	2,00	2,20
Pschenicżna muka, 60 %	50 „	22,00	23,00
Rżana muka, 70 %	50 „	14,50	15,00
Pschenicżne wotrubу	50 „	6,00	6,50
Mane wotrubу	50 „	6,25	6,75
Jeża	1 ſchł.	00,10	00,10
Proßata — ſchtuk	1 ſchł.	00,00	00,00

(Sa lěpſchu tworu wyſche placżiſny.)

Drobnowikowanſke placżiſny w Budyſchinje.

17. hapriese po tamtſkim poſtajenju

Wſchě placżiſny żo po ſtot. hriwnje roſumja.

Twora		najniſch. placżiſny hr.	najwyſch. placżiſny hr.
Howjaſe mjaſo ſ koſcżemi	1 kg	1.40	2,00
Cżelaze mjaſo	1 „	2,20	2,60
Skopjaze mjaſo	1 „	2.20	2,60
Swinjaze mjaſo	1 „	2,00	2,60
Tukmjeny ſwinjazy ſchmatz	1 „	2,40	3,20
Pschenicżna muka	1 „	0,44	0,56
Rżana muka	1 „	0,32	0,40
Khlěb	1 „	0,25	0,28
Jedine běrny, nowe	1 „	0,08	0,10
Raiż	1 „	0,40	1,20
Hrózh	1 „	0,48	0,72
Ssoſi	1 „	0,56	1,20
Amerik. ſwinjazy ſchmatz	1 „	2,00	2,20
Sſnſcheny pokcż	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 lt.	0,26	0,28
Jedżna butra	1 kg	4,20	4,80
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeża	ſchł.	0,10	0,13
Jedine bumy	1 kg	0,40	0,64
Bokor drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,36
Kamjeńtne wuhło (domj. tepj.)	1 ſtr.	—	1,90
Brunizowe briketty	1 „	—	1.22

* S **Klingenthala** w Rudnych horach. Do wokrjeznje khorownje w blizkich Graßlitzach 25-lětneho wojaka Hermanna Knoblocha z Fröhbuša, kiž na dowolu přichodnje wotpalenje swojeje khěže. Pohrjebnišćo dokelj bě na nahrobkowaje sprostnjenje tyka sthorit.

Po jutrownej skhadźowancy.

Spominam z džakom na tych, kotřiž su studowacym woporniwje pomhali při wuhotowanju jich swjedženja.

Podźakuju so wjelečesćenym knježnam, kiž ze swojim sobuskutkowanjom zmóžnichu dźiwadłowe předstajenje, a to knježnje **Hilži Hajnec a** knježnoman **Dorje a Hilži Cěslic**, tohorunja też **spěwarkam a spěwarjam** Delnjowujezdźanskeho serbskeho towarstwa a jich horliwemu dirigentej, k. wučerjej **Lajnertej**!

Sława wjelehospodliwym Delnjowujezdźanam, slawa **Haškecom, Khěžnikecom, Suškecom a Rjelkecom**, slawa też lubym **Ebertecom**!

Serbscy studenći zawěsće njezapomnja na krasnu jutrownu póndźelu w Delnim Wujezdźe a **na dźeń — potym**!

Skónčnje podźaknju so też swojim lubym **towaršam** za jich pilnosć a horliwosć, předewšěm też našej pilnej towaršey **Hancy Bartoo**!

Nutrny dźak hišće našemu zastarańcej, mojemu wjelelubenemu přećelej kantorej **Lajnertej** za wšo, štož je za nas činił!

Měrćin Nowak-Njechorński,
starši
Zwjazka Łuž.-serb. studentstwa.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Sćudnišćy jo pšichodźujuce sa hotowy pjenjez:

Wutoru 20. haprelje 1926, dop. w 10 hodź. w Budestrjach 2 motorski kole (Mestro) 1½ PS., 2 motorjej kole D. K. W. (nowe a trjebane), 2 zentrifuhy „Krupp", 4 konjace jedne kola (Diamant) nowe. Na kupjenje smjsteni jenbo jo na gmejnišćim hamće.

Wutoru dop. ½12 hodź. w Hnaschczach jitwa sa knjefow (knihowy khamor, pisanišće blido se stólčkom, kulojte blido a korb. stólčkaj), basej, krebenza. Na kupjenje smjsteni jenbo jo w kantinje industrijowego dwora.

Sćudni li wukonjeć hamtšeho žudnistwa w Budyšinje.

Towarstwowski powěstnik.

Bačoń. „Kasino młodych ratarjow" zmeje njedźelu, 18. haprl., ¼10 hodź. pola Smolic posedźenje. Njech kóždy wšěše přińdźe. Předsydstwo.

Budyšin. Tow. „Łužica" z Hornjeje Hórki budźe sebi přich. njedźelu, 18. 4., pop. 2 hodź. Serbski musej wobhladować. Po tym je w Serbskej sali přednošk a zabawa. Njech so **Budyšcy Serbja** při tym też prawje bohaće wobdźěla.

Budyšin. „Nadźija" zeńdźe so **wutoru**, 20. haprl., wječor w Kat. towaršowni k spěwnej pruzy. Mužske hłosy z dypkom 8 hodź., žónske hłosy w 9 hodź. Polnoličbne wobdźělenje spěwnych mocow je česnja winowatosć. — Dźensa sobotu w „Krónje": ruski koncert. — Jutře njedźelu pop. w 2 hodź. zeńdźenje z tow. „Łužica" z H. Hórki w Serb. Domje. Komuž je někak móžno, njech so tam wobdźěli. Předsyda.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu **póndźelu** w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Radosć" zmeje **srjedu**, 21. 4., spěwanje. Wšitcy njech z dypkom přińdu. Předsyda.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" wopyta **njedźelu**, 18. haprl., pop. w 2 hodź. Serbski muzej w Budyšinje a při tutej składnosći wobhlada sebi cyły Serbski Dom. Po tym budźe w sali S. Doma přednošk, na kotryž so też bratrowske towarstwa a wšitcy Serbjo přeprošuja. Předsydstwo.

Pančicy. Wutoru (20. 4.) zmeje „Lipa Serbska" pruhu za „Gero". Započatk ½8 hodź. Njech wšitcy wšěše přińdu, dokelž so wšě 4 jedn. hraja. Zarjadnistwo.

Poršicy. Poršiska Jednota Sokoł wuhotuje njedźelu, 18. haprl., pola Handrikec w Poršicach **swjedźeń**. Swjedźeński porjad: 1. Čłožowučowanske předstajenja. 2. Spěwy. 3. Dźiwadło. Započatk programa ½8 hodź. Reje hižo wot ½7 hodź. Na tutón swjedźeń přeprošuje Předsydstwo.

Prašenje (potrjechi dźiwadło). Za „Dźiwju Hilžu" mějach dwoje noty, ale štó je ma? Je-li sebi je štó kupił, chcył snadź mi je požčić? Mikł. Hajna w Konjecach.

Rakecy. Tow. „Lipa" zmeje přich. njedźelu pop. w 4 h. p. Ilenča zhromadźiznu. Wo bohaty wopyt so prosy.

Ralbicy. „Lilija" wuhotuje **njedźelu**, 18. 4., wot ½8 hodź. **spěwny wječor w Sernjanach a** přeprošuje přećelnje na njón.

Ruski wječor wotměwa so **sobotu**, 17. t. m, wječor w „Krónje" w Budyšinje. Doporučujemy naležnje serb. towarstwam a wšěm Serbam, zo bychu tuto wosebite a za nas Serbow žadne poskićenje wopytali, komuž je někak móžno. Hlej nawěšk.
Domowina.

Šowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik" zeńdźe so přichodnu wutoru wječor we 8 hodź. pola Palerjec w Sowrjecach dla předstejaceho swjedźenja w Sowrjecach. Je nuzne, zo wšitcy přińdu. Předsyda.

Zwjazk serb. spěw. towarstwow. Naš nowy zhromadny organ nimo „Serb. Nowin" je wot 1. jutrownika sem „Skowronk", kiž jako přiłoha k měsačnikej „Łužica" wukhadźa. Kóžde towarstwo dyrbjało so wo to starać a za swoju přisłušnosć měć, zo by so tónle časopis prawje pilnje čitał a wot dirigentow a předsydow z přinoškami hudźbneho razu a też towarstwowe należnosće podpjeral. Prašenja a wšelake zajimawe wozjewjenja móžeja so woćišćeć. Dźělajće za „Skowronk" a pomhajće jemu z rozšěrjenjom k rjanemu žiwjenju! Listy a naprašowanja na redaktora Bernh. Schneider,
Dresden-A., Feldherrnstr. 6, II

Zwjazk Serb. Rat. Dorosta. Póndźelu, 3. meje je wulět do Hajnic a na Mnišonc. Pojědźemy z kolami rano w 7 hodź. z Budyšina. Dalše zhonja sobustawy we swojim towarstwje. Prosy so, zo by so kóždy wobdźělił. — Ratarska wustajeńca w Prazy je srjedź meje. Zajimcy njech so wobroča na sekretariat S. R. D. Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžcy. — Za nawěški: G. Janak w Budyšinje

Dobre čehnje k sebi!

Wobsadki
ze židy a cankow, židźane francy, židźane nahlowjace rubišća z taffeta, moireja, židźane rubišća, zelene, běle, šěre, židźane tkaniny za rubišća

Wołmjane muslinу
za sórcuchi, satin, jenobarbne filcowe sukno, za suknje

Wołmjane suknje
zelene, čerwjene a módre kentuše, lěčne a zymske čornožidźane jaki

Somoły
nohajcy, zoki, rukajcy, dźěćace drasćički, kłobuki a čapki

Dom tunich płaćiznow a hodnostneje twory

GÖRLITZER JOHANNES
Kaufhaus Schaub
BAUTZEN

Magnetny dom!

Vor Fettverlusten schützt der Alfa-Separator
mit Umlaufschler D.R.P.
Riesenauswahl
Alfa-Separatoren
Alfa-Butterfertiger
Alfa-Melkmaschinen
1200 erste Preise
Bequeme Ratenzahlung.

Oswald Liebmann
hlowny zastupjeŕ w Budyšinje
na Tŕišlanskej dróze 42. Telefon 2321.
12měsačne dźěłbne płačenje bjez powyšenja płaćizny.
Kóždu sobotu předawam na Žitnych wikach — před muzeom.

Za rumarja
poruča so **kóždu srjedu** wot ranja hač do wječora w Kukowoju w Nowakechoscenu **Herm. Zieschе,** prnhow. masseur

Staršu porjadnu a pilnu
domjacu holcu
pyta k 1. 5. abo pozdźišo Rycerkubło w Jasenicy pola Njeswačidła.

Hospoza
so hnydom na małe kubło we Łužicy pyta. Offerta pod C 67 na „Serbske Nowiny"

Holcu 16 abo 17 lět staru a młódšeho
wotročka do bursiwa k 1. meji
pyta **kublef Krawc** w **Krapowje čo. 22.**
Telefon Lubij čo. 460.

Žiwnosć
je na předań
wokoło 7 kórcow wulkeje, masivne twarjenja, 2 kruwje, něšto inventaka z 1000 hr napłaćenjom. Offerty pod C 68 na „Serbske Now."

Nimale nowy
kutrobas
je na předań w Poršicach čo. 61

Nimale nowy dźěćacy wóz a derje zdźerżany kostum
je tunjo na předań w Budyšinje, —— Schäfflerstr. 29, II b.

Rěpowe kruški
(Rübenschnitzel)
su došli
Žitny dom w Kamjencu
wotnoška w Pančicach

Zeskhadźane
symjenja
do zahrodow
poruča
Gusć. Heinka
mějićel Kirchhübel w Budyšinje, Korm. 34. Tel. 3358

Jezdne koła znam. „Brennabor"
su najlěpše cyłeho swěta a su na předań pola
Pannaschа w Kubšicach

Fotografijowy Meister
atelejej w Budyšinje na Nejorsk. dr. 15
hłowu njedźelu wotewrjene
Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańskich pasow, wobrazow za industriju, kwaenych a njewěsćinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2436.

Nawěstki přinjesu wužitk!

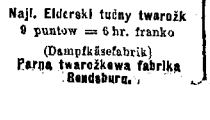

Specialist nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje
na seminarskej hasy 8.

Jupki 50 pf.
wutyk. šipaki, (Steckkissen) lacki, gummljowe podłohi 50 pf., wóskowany płat do dźěćac. wozyčka.
J. Erler, na Zwonk. Lawskej hasy čo. 10.

Feldstecher Punktalgläser

Sylny 4lět. kóń
je tunjo na předań w Dřewcach čo. 25 pola Laza.

Sylna jałowica
blizko čeleću (kiž je hižo čahnyła) a
kruwa z čelcom
stej na předań w Małem Wjelkowje čisło 3.

Kruwa
dobra dójka, blizko k čeleću, je na předań we **Wjeselu č. 5.**
Někotre wysokosćelne
rancy
ma na předań
Rycerkubło w Hućinje.

Sylne prosata
ma tunjo na předań
Topolinski w Radworju.

Rjane prosata
ma na předań Jurij Smoła w Baćonju čo. 1. Telefon Njeswačidło čo. 35.

Kače jeja
k nasadźowanju su na předań
w Radworju čo. 8.

Copte spódne wobličenja
W. Köhlerowa, Hlow. torhańšćo 9?

Mužace porchentowe košle 2,50, běłe porchent 80 šěr. 1.-, **płat za trjenja** m 40 pf. ma **J. Erler,** w Budyšinje Zwonk. Lawskej Lasy 10.

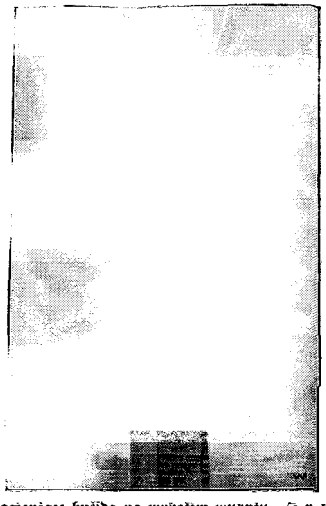
Visitne khartki
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec
knihićišćerńja
w Budyšinje.

Najl. Elderski tuńy twarožk
9 puntow = 6 hr. franko
(Dampfkäsefabrik)
Parna twarožkowa fabrika
Bendaburg.

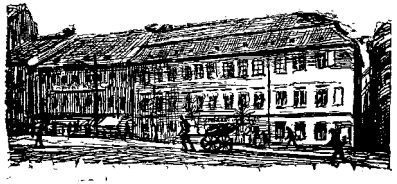
Meblowy Bjar
Wulki wubjerk w spańskich jstwach, bydleńsk. jstwach, kuchinjach a stólcach, sofach a **šezelongach**
po přijomnem dźělbn. płačenju.
Tunjo! Dobre!
Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!
Znapřeća piwarnja

Serbjo
podpjerajće swoje
Serbske Nowiny
s małymi nawěsćinkami.

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pf.
papjerowy wotpady po 3 pf.
lapy, bleše běłeho wina
bleše čerwjenego wina
elektowe bleše, wšě druhe bleše, po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnoćo.
Popp na hornčeńsk. hasy 18 telefon 3427.

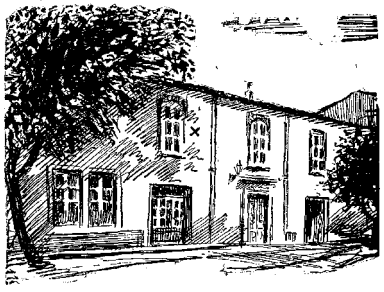
Baczonjaze hnězda na wyšokim wuhnju. S poldnja pschikhadźaja baczonez swójba je zebi swoje hnězda na wyšokim wuhnju jeneje kowarnje we Schlesyskej natwariła. Tak žo kowarjezy bojeć njetrjebaja, so jim baczonezy něschto „make" z wuhnjom pschičžišnu.

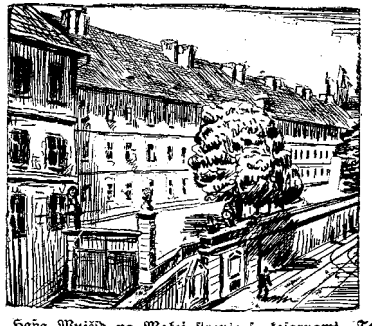
W Primasu sajimawa tworba na Wjazžkawskim namješće w Prahy. Něhdy piwarnja žo nětko swotorhuje. Na jeje město wotewri žo póstiki schekowy hamt.

Trenczinski hród. Na wapnowej skale stejo je hižo psched 2000 létami załoženy a bě na Sslowenisku něhdy kruta twjerdźizna. Knježerstwo chze jón znowa wupo-

Narodny dom znamjenitego franzowskeho wučenza Ernesta Denisa w pokuschofranzowskim mješcze Nimes. Ernest Denis bě wulki pschećel Čechow a łužiskich Serbow.

Haža Wujerd na Matej stronje se **kajarnami. Te** chzedža swottorhać a na jich městno wulkotny hosćenz stajić.

Hdže je hušazy pastyř?

Wupytanje wobrasa w tydjenskim cźišle:

Stajce wobras na hłowu. Postawu stareje ženy wuhladacze zyle derje w hałosach młodeju bréhow.

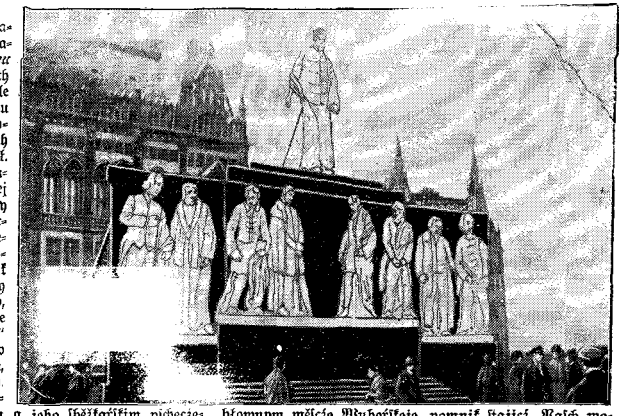

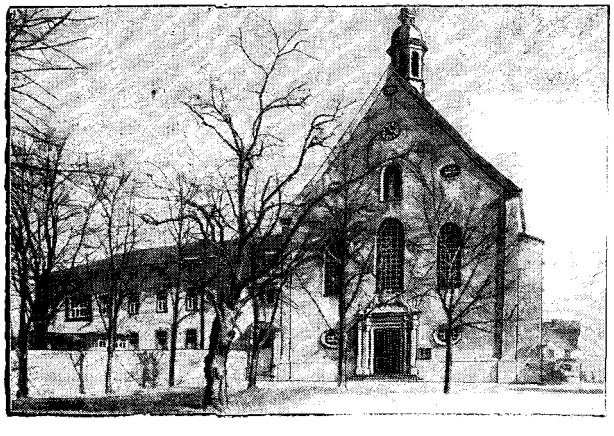
Naš čas we wobrazach

Čo. 16 | W Budyšinje, 17. haprleje 1926 | 2. lětnik

Kožuthowy pomnik.

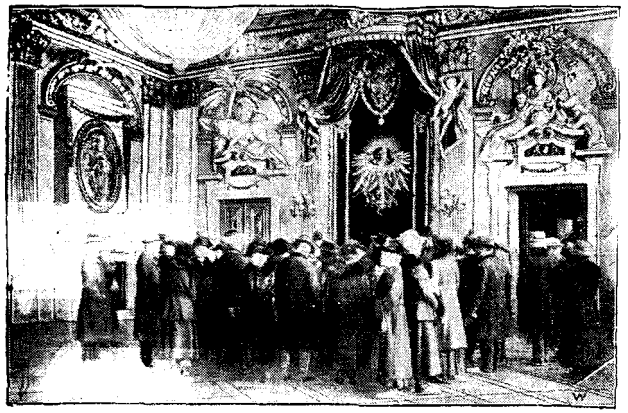
Ludik Kožuth je Wuherjow narodny rjek. W lěze 1848 na*wjedowaschcze wóstke za žwabodu* wuherskeho naroda. Kožuth njeje po rodze Wuher ale Sskowak. Hačrunjež běchu Wuherjo najhórschi potkóczowarjo Sslowakow, je Kožuth tola tutemu narodej žkužił. Widźimy se spodźiwanjom žamu historiju kaž w naschej Pruskej. Najhorliwischi pruzy Němzy žu němzowozy Sserbjo a Polozy. Skoro wjetschina pruzko-němskeho semjanstwa je pak herbskeho pak pólskeho połkoda. Tu mamy v. Bülau, v. Below, v. Bülow, v. Quitzow a kaž te pišane paćmicžło tych „von und zu" hewak réża. Wschitzy žo jako „echte" Germanojo wupinaja, žu pak Sserbjo pak Polozy. Tak też je j wuherskim narodnem rjekom Kožuthom a jeho sbežkarskim pschećelom hłownym mješce Wuherskeje, pomnik stajić. Nasch wolom. Jemu chzedža nětko pschi žejmje w Budapeśće, bras pokasuje wschelake nacźišći k tutemu pomnikej.

Karmelitiski klóschtr w Pütschenje.

Pütschen je male městaczko w Rheinskej krajinje, žkuschaze do Bonnskeho wokrjeża. Tu je prastary klóschtr Karmelitow. Psched tutón naž naschi wobras wjedże. Psched dlěze hacž 120 létami buchu karmelitkzy mnichojo z klóschtra wupokasani. Nětko žu žo sažo do njeho wróćili. Rjad karmelitow sakoži we lěcze 1156 roćež z křižnych wojnow z mjenom Berthold na horje Karmelu w žlubjenym kraju. Wot tuteje hory ma rjad žwoje mjeno. Po starych klóschtrskich bajach je pjeża profet Elias rjad sakožił. Tehodla réka też rjad Eliaža. Turkojo karmelitskich mnichow se žlubjeneho kraja wuhnachu. Tehodla sažydlichu žo na kupje Cypern.

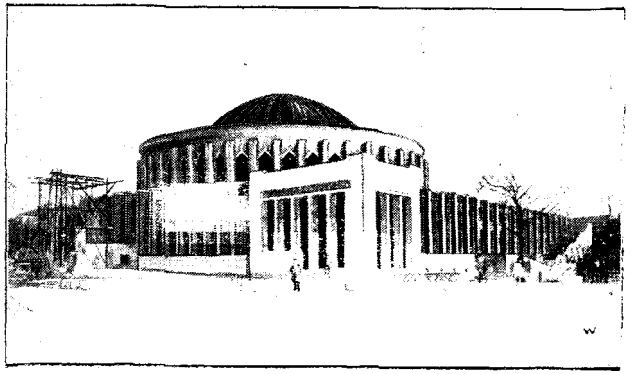

Barlinski nëhdyschi khëžorski hród.

Nëhdyschi khëžorski hród we Barlinje ßtuži dżenża jako muzej. Jenu ßiwu po druhej a jenu ßalu po druhej wubotuja na ßame waschnje, kaž ßu je nëhdy natwarili. We nich khowaja a wustajeja wschelake pohódny wumëtnikeje (künstlerisch) abo ßtawiznikeje hódnoty. We poßledních mëßazach ßu najßtarsche k wjeczoru leżoze rumnoßcże k tutomu ßamerej pichihotowali. Tute rumnoßcże pokhadżeja ſ czażow kurwjerscha Joachima II. hacż do czaßow krala Bjedricha Wilhelma IV. Wopytowarja dyrbja żo, prjedy hacż do tutych rumow ßaſtupja, ſilzowe toſle wobuczż, ſo ſchpihelhkadi parket wobkeptali njebychu. *Nasch wobras* nam pokaſuje wopytowarjow we ruczerjskej ßali.

Wuſtajeńża w Düſſeldorfje.

Lëtßa początk meje hotuja żo w Düſſeldorfje nad Rheinom wuſtajeńżu wotewricż. Ta dyrbi w ßwojim khownym wopſchijeczu żo jabëracż ſ praſchenjemi ſtrowotu. Wona chże byez to, ſchtoż dë pſched 15 lëtami hygieniſka wuſtajeńża w Drjeſdżanach. Mjes druhim chżedża w Düſſeldorfje też hwëſdarnju abo obſervatorij natwaricż. Tajki obſervatorij, każ hižo kaczańſke ßkowo proji, żkuži wobkedżbowanju njebja a hwëſdow. K temu ßu tam wſchelake aparaty a dalokowidy pſchiprawjene. Wopytarjam wuſtajeńży chżedża pokaſacż, kak daloko je cżłowjeſki duch hižo poſtupił. Nasch wobras wjedże naß pſched tutu hwëſdarnju abo obſervatorij.

Lord Sydney Arnold
ſnamjenity jendżelſki diplomat.

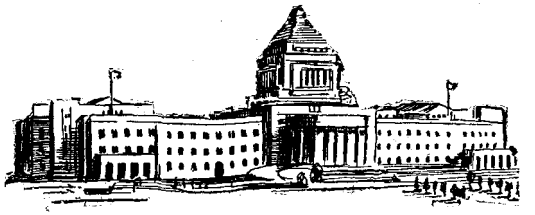
Jurij Danczjecz
ßławny ßerbſki ſtawiznar, narodżi żo pſched 100 lëtami, ſlukkowaſche ja ſjednoczenje SSerbow a Hrwatow.

Dr. Korla Motelj
nëhdyschi ſtaroſta a prëni cżeſiny żobuſtaw cżëſkeho ßwjaſka ſpëwarjow (Čs. obec pěvecká).

M. Stirin
ſnamjenity cżëſki knjigliſchczek w Prahu ſemrë njedawno 77 lët ſtary.

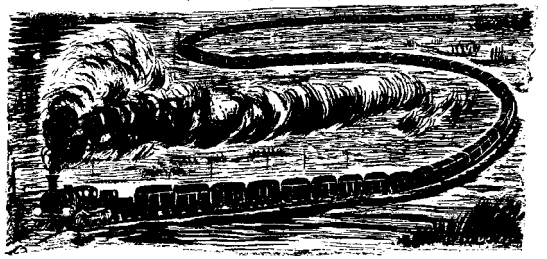
Nowa japanſka ßejmownja.

Jena znajwjetſchich twarjenjow ſwëta ſhotowja żo ſe ßeleſa a verona, ſo ju ſenjerjenja roßtſchaßże njebychu. Płaczicz budże pſches 3 miliony ſl. hr.

Japanſka ßejmownja w Tokiu

hłownym mëſcże Japanſkeje. Ju ſnicżi 18. ſeptembra 1925 ſtraſchny woheń.

Celko wojow papjeru mjenujżu 70 waggonow ja wójdne papjerki do ßejmowych a ſenatowych wólbow Cżëſkoßłowakiſkeje.

Saßkużbne wożoby w Cżëſkoßłowakiſkej dóſtawaja wuſnamjaże medalije na Hradżinach w Prahu 11. novembra ſ. l.

Najwjeſ. ßjwëżal (Leuchturm) ßwëta poſtaja na 600 mtr. wyßoku horu **pola** Dijona (wuraj Dižonga) w krótkoraniſchej Franzowſkej. Jeho ßwëtko ßahha hacż do 250 klmtr. Na horach ßchi Rheinje budża jo móz wobdżiwacż.

Jurij Feltr ſahorjeny ſpëchowak ßokoliſtwa na Morawje wumrë njedawno 70 lët ſtary.

Dr. Jan Stranſky znaty cżëſki politikar.

Dr. Vlad Fajnor je ſ bozentom na univerſicże Komenſkeho a wopiſowaſ prawiſnjiſtwa SSłowakow.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihdźiśerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy n n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 90 **Budyšin — póndźelu, 19. haprleje 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Němske ratarstwo a swětowe wiki.

W poćahowanju němskeho towarstwa za swětowe hospodarstwo je president němskeho landbunda, hrabja se Kalkreuta wo ważnosći němsk. hospodarstwa za Europu a swětowe hospodarstwo rěčak. Ratarśi wuwos do wukraja je w lěcze 1925 po hódnosći 300 miljonow pornjo 600 miljonam sa léto do wójny wucinił. We lěcze 1925 je žo hišće za dwě miliardze hriwnow zyroby do Němskeje dowjesło. Tónle dowos žiwnosće je wukraja je žo wožebje s kapitalom stał, kotryž je žo we wukraju pożčił. Kaž prjedy, dyrbja žo też w pśichodze wjelhódna pizowadka za ſkotarstwo s wukraja kupowacź. Nječnit potom dopokasacź pytasche, so je němskemu ratarstwu mózno, žiwnosću kotraž je žo dotal s wukraja kupowała, w ſamtžnym hospodarstwje wuplodźiś. Wón potom wumnjenja pśicheptowasche, pśichi kotrychž by němske ratarstwo samohło, też do wukraja wuplody swojeho hospodarstwa podawacź. Do teho wón organisowane swužiwowanje ratarśkeho wuplodźenja liči. Tajku zentralnu swužiwarńju ratarśtich wuplodow žu pśeni krócź se sakonjenjom noweho towarstwa za žitne wikowanje wutworili. Président němsk. landbunda hłowny dobytk tuteho pśichedowsacza w **nadawku widźi, płaćiny ratarśkich wuplodow wot najmy hacź k naléčju w jenakej wyšokosći dźerżeć.** To runje tak w ſajimje ratarstwa kaž konſumentow leži.

Temu napscheciwo prjedawshi němski minister Gothein žylnje ſpekulatiwny charakter noweho towarstwa wusbožowasche a mějesche sa jara straſchne, so žo sa takse samyšły pjenjezy něm. ſtata pśichiſwolsa. S dźěłowaśeju noweho towarstwa dyrbja žo płaćiśny powyšicź. K temu tajny radźićel Sering praji, so **nowe zła njejsu lětša nicžo hódne byłe.** Ruſy ratarstwa njemóże žo na takse wažnje wotpomhacź, nusa w ſnutskownym ſadołženju leži. Sering mėni, so dyrbi žo ratarśe prasche na to wažnje rosrisacź, so bychu žo wulke knjeże dwory na burske kubła rosſuſkowałe. S tym by też industrija wjetſche wotebéraŕstwo namakała.

Wnčomcy pruskich ratarskich šulow njesmědźa politiske znamješka nosyć.

Pruſti ratarśi minister je ſ wokolnym wukasom na ratarśe komory wučžomzam ratarśtich ſchulow ſakasał, ſnamješchka, cžapki, banty, kokardy a druhe ſymbole politiſtich ſtronow w ſchuli abo ſwonka nich nošyć. Też je ſakasane, tele ſnamješchka žobu pśichinjesć.

Wukas je žo wudał, dokelž žu wučžomzy jeneje ratarśeje ſymſteje ſchule tak mjenowane Hitlerśe a Stahlheimſke cžapki a ſnamješchka nošyli. Napśeczo tutemu ſadźerżenju je ratarśi minister na to pokasał, so maja ratarśke ſchule nadawk, młodźinu wězownje a ſtacžanſzy ſekylnicź a ju k ſwólniwemu žobudźeńu pśichi ſtatnym žiwjenju wocžahnyć.

Pśenje 40 miljonow za małe wobydlenja.

S kredita 200 miljonow hriwnow, kotreż je němski žejm ſa ſpěchowanje małych wobydlenjow pśichiſwolił, je němſki finanzny minister 40 miljonow hriwnow ſe ſadanjenjom 6¾ prozenta k wudźělenju poſtajił. Dokelž ſmědźa banki, kotreż kredit ſaradźuja, k ſarunanju wſchěch ſwojich thóſtow pol prozenta ſa léto wobliczecź, twarzy tutón mjesytredit ſa 7¼ prozenta danje.

Wopyt němskeho kanclera w Mnichowje.

Němſki kanzler a němſkaj miniſtraj Reinhold a Külz žu pjatk do Mnichowa pśijźeli. Bayerſki miniſterſki president Held je jich pśichi dwórnišćeju powitał. Wón je ſwojimi hoſcžemi němſki muſej a němſki finanzny dwór wopyta. Sobotu ſtaj němſki a bayerſki finanzny minister konferenzu mělo. Pśichi tutym wopyce žo pjeża wo wobcžežne finanzne położenje bayerſkeho ſtata a wo pomėry mjes němſkim ſtatom a krajemi powſchitkownje jedna. K wotwobroczenju finanzneho ſwěſchcženja poruczeja, so bychu žo w němſkej wuſtawje politiſke prawa jenotliwych němſkich krajow powjetſchiſke, so by ko finanzne wurunanje reſirmowało, ſo bychu kraje ſarjadniſtwowe nadawki němſkeho ſtata pſchewſake abo žamo, ſo bychtej němſkemu ſtatej jenož ſwonkowne politika a wójſko podſtakej. Němſkeho kanzlera dźeža pśichi jeho wopyce w Mnichowje na to pokasacź, ſo je pſchěhnata zentraliſazija němſkeho ſnutskowneho ſarjadniſtwa ſe ſchodu. Kraje njeſmědźa žo provinzy němſkeho ſtata ſcžinicź.

Podwjedźenje cła jeneje automobiloweje fabriki.

Němſke złowne ſarjadniſtwo w Kehlu je tele dny wulke podwjedźenje zła jeneje elſaſkeje automobilowneje fabriki wuſkedźiło. Tale fabrika je ſa ſwój ſeriſti wudźełk mały turowy wós, wjele wotebéraŕjow dobyła a je wědźała, tele wojy bjes zła pśiches mjeſy do Němſkeje wuwoſyła. Němſti złowny fiſkus je ſ tym wo wjele miljonow ſchkodował, dokelž je žo zło wjele mězaznow dołho podwjedło. Fabrizanneho ſaſtupjerja, kotryž we Němſkej bydli a ſchtyrjoch złownych ſaſtojnikow złownistwa w Kehlu, koſtaj žu žo pśichi podwjedźenju wobdźělili, žu ſajeli.

Francowske nowiny a rusko-němske zrěčenje.

Wo ſaćžišćeńu mjes Ruſkej a Němſkej „Echo de Paris“ ſhoni: „Powěſcź, ſo dyrbi žo nowe politiſke zrěčenje mjes Ruſkej a Němſkej wobſamknuc, je w diplomatiſtich kruhach wulke hibanje ſpudźiło. Wjele politikow w tutym podobku wotrjekńenje Němſkeje wot Locarnſkeje politiki widźa. Němſka dže žo na wobſtacže měra we wjeczoru jenož tak daloko ſwjaſacź, kaž daloko ſmě dobyk ſ tuteho ſwjaſanja wocžakacź. Se zrěčenjom ſ Ruſkej žo pśichezo možnosći dawa, žo pśicheźiwo europiſkemu porjadej wobroćicź. Jednanje ſe Ruſkej je pśiches léto trato a žo pornjobežne ſ jednanjom wo Locarnje wjedło. Sréčenje njeje hiſchcže podpiſane, tola zyle hotowe ſeſtajene, a němſky miniſtrojo žu ſ ruſkimi ludowymi kommiſarami wo nim ſjena. Němſke knježeſtwo je nekotre nadrobnoſcže wo zrěčenju w Pariſu a Londonje ſdźełko, ſo by žo žylnemu pśicheźiwoju franzowſkeho a jendźelſkeho knježeſtwa pśicheźiwo zrěčenju ſadźěwało. Sréčenjowe poſtajenja ſo pjeża poſtajenjam ruſko-turkowſkeho zrěčenja ſe 17. dezembra 1925 runaju. Tole je najwažnišche, ſo žo Němſka nodże politikeho ſwjaſanja ſ Němſkej wotrjez, dyrnjej by ſ tym Locarnſke zrěčenje ſchkodowało. Mjes nekotrymi žo ſajimowazymi knježeſtwami žo w tu chwilu mėnjenja wo němſko-ruſkim zrěčenju dopiſuja. Też njeje njemózno, ſo žo Barlinej roſžaſnji, ſo tónle nowy diplomatiſki inſtrument ſ wuložonjom Genfſkeho a Locarnſkeho zrěčenja njeſnjeże.

W krajnej ſhromadźiſnje württembergſkeje němſkeje ludoweje ſtrony je žo ſwonkowny minister dr. Streſemann wo **jednanju Němſkeje ſ Moſkwu wupraji,** ſo je jemu cžežko wo jednanju, kotreż hiſchcže njeje ſkónczene. Wukrajnym nowinam njeje žo žana wědomoſcź dała, tola tym mozam, kotreż žu ſ Němſkej rheiniſki pakt wobſamkle. Wjaſimoſcź wobeju ſtronow měła bo poruczecź. Schtóż jednanje Ruſkeje jako wotwobroczenje wot Locarnſkeje politiki wobhladuje, ſakładnu politiku tejele politiki pſchepóſnawa. Hdyž Němſka ſ Ruſkej wo to jedna, ſo bychtaj žo wobaj ſtataj njepſcheczeliſkich cžinow mjes ſobu wotſtajkoj, ſo bychtaj w hoſpodarſkich a wobſtronſkich dobytnych pomėrach woſtajkoj, je t ſakładna myſl, na kotruž žu też druhe ſtaty pſchi ſwojim pomėrje k Ruſkej ſakožuja.

Rozpadnjenje koalicije knježerſtwowych stronow w Pólskej.

Mjes ſtronami pólſkeho koaliziſkeho knježerſtwa njeje wo finanznych praſchenjach k dojednanju doſchło. Sozialdemokratoju njeſju finanznemu programmej finanzneho miniſtra Sdiechowſkeho, kotreż narodni demokratoju, kſchesćijanſzy demokratoju a piaſtojo podpieraju, pſchihłoſowali. Po dleſchej njewuſpěſchnej debacže ſozialiſtiſki ſapósłanc Daszyński ſdźěł, ſo ſozialiſtiſka frakzija ſ koaliziju wuſtupi. S pſchicžinami ſa to žu niz jeneż Sdiechowſkeho finanzne plany, ale też njeſpokojaze knježerſtwowe mjeſchinowa politika a jejne ſtejiſchcžo k nawrótej marſchalla Piłſudſkeho k aktivnej wójſkowej ſłužbje.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na ſeminarſkej hasy 6. Ręči ſerbſki

Najl. a najtuńša kupowańja wobućow. Fóduwańanje ſpěšnje a tunjo

Nědušcho pólskeho ministra Lindu zatčiłi.

Nědušcheho finauzneho miniſtra a preſidenta pólſkich nalutowańjow, Huberta Lindu, pſchećiwo kotremuž žo wot nekotrych dnjow khłoſtańſki prozeż wjedże, žu pjatk ſkónczowali.

Prozeż žo pjatk dale wjedźeſche a žo popołdnju we 4 hodźinach na pónđźelu wotſtorcži. Hubertus Linde je žudniſtwa wunđże, ſo by žo do ſwojeho wobydlenja podak. Hdyž bė k ſwojemu domej doſchoł, jedyn wojak ke njemu ſtupi a do njeho wołpjet ſ revolwrom tśeli. Linde žo hnydom na ſemju ſwjeſe a ſ nekotrych ranow krwawjeſche. Pjeć minutow po nadpadże wón wudychа.

Sawołana policija nadpadnika ſaja, kotryž žo pſchećiwo temu njewobaraſche. Wón je ſerjant pólſkeho wójſka a Smielowſki rěka. Atteniatowa pſchićžina njeje hiſchcže ſnata, tola mėnja, ſo je Smielowſki Lindu ſatčelił, dokelž je wocžakał, ſo budźe žud jeho wuwinowacź.

Balkanſke jednanja.

Mjes Rumunſkej, Italſkej a Franzowſkej žo wo wobſamknjenju ſaruczażeho pakta jedna. S tutym paktom, wo kotrymž žo też ſ dobom mjes Romom a Belgradom jedna, dyrbi žo pjeża pśichiſamknjenju Awſtriſkej k Němſkej ſadźěwacź.

Esperanto a swětowa policija.

Dwėlne njemóże bycź, ſo je powſchitkowne rosćerjenje eſperanta jako wupomožneje rěcže ſa wobſtadnu a kriminalnu policiju wulzy ważne. Pſchekoženje do wſchelakich rěcžow hy njetrěbne było, hdy bychu žo powěcže do wiceho ſwěta ſ eſperantiſkej rěcžu ſłałe. Wobeže by žo poruczało, eſperanto ſa radio k ſledźenju ſa ſłoſtnikami wužicź.

To ſpóſnawſchi je žo ſjednoczenje eſperanta rěcžazych policiſtow „Tutmonda Polica Ligo“ ſakožiło, kotreż ma ſwoje ſydło we Minje. S jeho preſidentom je policajſki president we Minje, dr. H. Schober, ſ jeżnymi žobuſtawami žu policajſiſy preſidentoju we Warſchawje, Madridże, Kopenhagenje, Bukareſtu atd. W Němſkej ma tole hibanje ſwoje hłowne ſepjeranišćeżo w Lipſku a Drježdźanach. Nětko žo wono počžina też w Barlinje roſcherićcź.

Konflikt w jendźelſkej maſchinſkej idustriji.

Swjaſk dźěłaćerjow w jendźelſkej maſchinſkej industriji žeńi žada, ſo by žo tydźeńſka mſda wo 20 ſchillingow powyſchika. Dźěłodawarjo žu žo tutomu žadanju ſapowjedźili. Woni ſu ſwólniwi, mſdu jenož wo maliczkoſcź polépſchicź. Tehodła w maſchinſkej industriji ſtrajk hroſy.

Jednanje z riſkimi Kabylemi.

Po Hawaſkej powěſći ſ Taurita žu žo franzowſky a ſchpaniſky wotpóſłanzy ſ riſtimi wotpóſłanzami we pólnym lěhwje ſetkali a žu hnydom roſrěčenja ſapocže li. Sobotu žu žo do Udźby podali, hdźež dale jednaju.

Franzowſki wodźeć jednanjow, general Simon, ſapocžatk jednanjow wot ſlédowazych tśoch wumėnjenjow wotwiſny cžini:

1. Pruhowanje połnomocy riſtich wotpóſłanzow. Swjaſkarjej chżetaj wěſtoſcź měcź, ſo wotpóſłanzy w mjenje wſchěch riſtich ſplahow a niz jenož w Abd-el-Krimowym mjenje jednaju.

2. Wotſamknjenje powſchitkowneho pſchimėra. Wobſtadzenje ważnych ſtrategiſtich fronczinych dźełow ſ ſawěſcženju możnych pſchekhwatanjow žo na to ſamjeſuje, ſo franzowſky wojazy ſtejiſchcžo pſchewoſmu, kotreż žu Franzowſam pſchiſwiſkoważe ſplahi wobžadźili. Abd-el-Krim je namjetował, ſo by žo wěſte pałmo neutraliſowało, ſchtoż pak je žo jako njemózne wotſtorcžiło.

3. Abd-el-Krim ma žo ſ riſtemu kraja wotſtroncź. Tele wumėnjenje dyrbjachu žo hiſchcže njedźelu pſchiſłuchacź. Tſi wumėnjenja maja ultimatowy charakter a dyrbja žo bjes pſchemyſlenja pſchijeć abo wotpokłacź. W politiſkich kruhach hižo ſ tym licża, ſo žo pſchijźmaju a ſe žo Abd-el-Krim w Biarritzu ſamjeſći.

Spanisku sebi sydło w Radze Zwjazka Ludow a město Tanger žada.

Schpanisti swonkowny minister Yanguas je we wulkeŧ swonkowneŋ rěczi wulsděhnył, so Schpanisko swoje wopraŵnjene žadanje na stajne sydło w Radze Swjatka Ludow njespuschczi. Dokelž je nusne, dwě druzinje sydłow w Radze Swjatka Ludow wobkhowacz, by pschihłosowanje Schpanskeje k mjelczazemu wusankenjenu ſ trajnych poſedženjow a mjelczazemu wotrjeknjenju wot wosebiteho stejiſchcza dowjedło, kotreż je jemu jendželſki minister swonkownych naležnoſcow pschipósnało. To by dobrowólne smjeſchenje internazionalneho stejiſchcza Schpanskeje wosnamnikło. Hdyż je pſedy pschiſpraŵne žo być ſdało, ſo žu saſtupjerjo neutralnych ſtatow Radźi pschikłuchake, ſo žo to nětkole nusne ſežiniło. Rospraženje ſtejiſchcza Němſkeje napschećo nahładej Schpanskeje, Yangues na poſledne wupraženje němſkeho ſwonkowneho ministra a němſkeho kanzlera pokasa. W Genfſkim wubjerku, kotryż žo 10. meje ſeſnadže, budże Schpaniſka ſ tej ſamej krutoſcu a ſymnoſcu reagowacz.

W ſwojej dalſnej rěczi Yangues praji, ſo dyrbi ſo **Tanger k ſchpaniſkemu paſmej pſchinoſeczicz.** Skónczenje ſo minister ſa ſtykami Schpanskeje k Amerizy ſadeŕasche, wo kotrychż praji, ſo žu ſo w poſlednim czaſu wutworike.

Swołanje reserwy w Turkowſkej.

Po powěſczi ſ Konſtantinopla žu ſo reſerwne klaſy wot 1920 hacz 1925 a wſche klaſy ſ 1926 ſwołake. W politiſtich kruhach ſo nowcho pakta mjes Italſkej a Grichiſkej boja, kotryż pak italſki pósłanc ſaprěwa.

Preciwjenja w Zwjednoczenych ſtatach pſčiwo wudacu zebraneho němſkeho zamożenja.

Wuhlady na bórſomne wudacze ſa czaſ wójny ſebraneho němſkeho ſamożenja w Sjednoczenych ſtatach poknożneje Ameriki žu ſo hiſchcze pohubjeniſchile ſ krótkej debattu, kotruż je demokratiſki ſenator Gerner ſ Texaſa w repreſentanſkim domje ſpudżił. Gerner je ſ najwietſchim njepſchećelom tuteje pſchedłohi. Wón žebi žada, ſo bychu žo, jeli ſo wubjerk ſakonjowu pſchedłohu polnemu repreſentanſkemu domej pſchipokaſa, wſche jenotliwoſcze nadrobnje rospominał. To rěka, ſo budże ſo debatta w polnym repreſentanſkim domje wjele dźeż do dołhoſcze cžahnyncz, hacz je ſo dotal wocžakało. Pokładowy ſekretar (finanzny minister) **Mellon** ſ dźiſchim roſkoženjom radźi, ſo by ſo ſakoń pſchijał.

Czežke poražene chineſteho kommuniſtiſkeho wójſka.

Po Reuterſkej powěſczerni je kommuniſtiſke wójſko ſ Pekinga wuczahnyło a je po krutym wojowanju dopołnje roſpuſchczene do Hankoua zoſało. Peking w tuthwilu pod dohladom měſchczanſkeje gardy ſteji.

Nalětna zhromadźizna ſerbſkich wučerjow.

W Budyſchinje, 17. hapriele 1926.

Sjednoczenſtwo ſerbſkich wučerjow (wobeju wěrywuznaczow), w kotrymż ſo tamni wučerjo ſhromadźuja, kotryż maja hiſchcze luboſcze a roſumjenja ſa ſwój wobohi ſerbſki lud, ſeńdże ſo ſobota w Macžicznym Domje. Wopyt cžerpjeſche wo někotre dła ſhromadźiznu „Reichsgeſundheitswoche“ we Mšeſcanſkej ſahrodze, kotraż ſo w ſtarym cžaſu wotmětwaſche. Najwažnjiſchi dypk dźenſkeho porjada běſche ſarjadowanje kurſow ſa ſerbſkich wučerjow. Dokelž běchu ſo ſa nje jenož ſchtyrjo ſamołwili, njeſhodźeſche ſo tuto praſchenje praktiſku pſchewjeſcz. Też njeby cžaſ njepoſrědnje po ſutrach jara pſchihódny był, dokelž maja młodźi wučerjo, kotryż k prěnjemu raſej do ſchulſkeje ſtužby ſaſtupja, pſchi ſpocžatku nadoſcź hamtſkeho dźełka. Potom wſchak cži, kotryż běchu to najmuſniſcho trjebali, njepſchihódu. Sdobom pak ſo jewja tu narodno-pedagogiſka miſera w bengaliſkim žwětle, kajkeż nihdźe wospjet njenadobudżeſch. Hdźe je na zyłym žwěrcze hiſchcze luda, hdźeż ſwoji wučerjo ſrodnu rěcz njeſnaja, ſo ani despožnje w njej dźěcži wucžicz njemóża? Nam Sserbam ſo hubjeńſcho dźe hacz Nětuzanu w Italſkej. Tamniſchi wučerjo wobkniježa ſnamjenjeńſka dozpjelu rěcz ſwojich jim poddatych dźěcži. Woni njetrjebaja wosebitych kurſow k nawuknjenju němſkeje rěcze. Na ſeminarach a druhich wyſchich ſchulach na žerbſku rěcz dośahaju njedźiwu. Tak nětkhuždy žerbſki wučerjo ju dokładnje njeznawuknjeża. Też wjednoſtwo tutych ſchulow ſo we tym pſchepiſowdźicz njemóżeſche a zenſura w žerbſcžinje hraje hiſchcze pſchipódlanſkeje róle. Tuto napadne upražene pſchenjeſche ſo na wučžonza a potom mamy telko ſozpěwarjow ſwojeje macžerſke rěcze.

So by ſo tutenu narodnemu hubjeńſtwu tróſchku wotpomhało, wobſankny ſo, ſo by ſo pſchirucžna kniha ſa wučerjow pſchipraŵiła a to we wjazorych ſeſchiwkach. Pſchi tym mělo ſo na prěnim měſtnje na ſkowotwor dźiwacz. Knjes ſarar Juſt w Dobeluju, kiž je na tutym polu hižo dźiwał a ſwoje wudźełki ſdźełał w cžaſopiſu Maczicžy Sſerbſcheje ſamoſcžiſt, ma ſo proſyc, hacz chcze tuto dźełko na ſo wſacz. Też žerbſke pſchiſłowa měſe ſo wobdźełacz. Sſerbſke ſtawiźny (profanſke) ſo pſchihotuja a na literarnych ſo tež dźła. Nutnje je, ſo dźeſi ſeſnaja žerbſke mjena ſa roſtliny a ſwěrjata, kaž ſtej je ſeſtajałoj Urban a Roſtok. Dyſi ſo to tuſcho wo naſpomnjenym waſchnju pſchewjedło, potom njetrjebali wosebitych rěcznych kurſow. Wučerjo mohli ſo po potrěbnoſći a po ſwojej woli doma wudoſpolnicz. A ſnadź mělo to tónſamu wuſpjech. Tu hlada nam potaiſkim mnoho dźła do rukow.

Pſchi ſhromadźiznje napomina ſo njedoſtatk, ſo ma po někotrych ſakoſnitych wunměnjenych ſchulſki wubjerk karakter ſchule poſtajicz. To je k tomu dóſchło, ſo ſu ſo ſdźeła zyłe žerbſke ſchule jako rěcžne měſchane abo dozpka němſke poſtajiſe. Po taſtim roſſudže ſu w Budyſchſkim wokrjeſu potajſim jenoż hiſchcze — pſchi a praj — pjecz žerbſkich ſchulow a to Radwoź a Sdźěr (potajſim wobej katoliſkej) a jenoż tſi evangelſke — Rakołdy, Mały Budyſchink a Poršchicy. Wſche druhe ſo jako tajke njewobhladuja. To je po liczbje dźeſi měrjene wulka njepraŵda. W tych je ſo ſ wulkeho dźěł na wołu wučerja džiwaku.

Tuthwilny pokładnik k. Lodni-Bukeczanſki roſpraŵjeſche wo ſliczbowanju na leta 1924 a 25, kotreż ſ něſchto hrěwnami (ſnadź ſi) ſkónczi. To pak na tym ſaleží, ſo hiſchcze kóždy ſobuſtaw ſwój letny pſchinoſchk (1 hr.) na ſwojeho dowěrnika wotwjedł njeſe. Dešitk by hiſchcze wjeſeli był, njebyli k. Holan (Malo-Budyſchczanſki) wěſty honorar do towaſſtwoweje pokładnizy dał. Dowěrnizy hłownego pokładnika ſu:

Sa Budyſchin k. Kralcz, pſchi Michalskej ſchuli, ſa Maleſchczanſku wokolinu k. Holan w Malem Budyſchinku, ſa Hornjehórczanſku wokolinu k. Frajſchlag, ſa Bukeczanſku wokolinu k. Holbjan, ſa Hodźijsku k. Baſer w Bolbrzach, ſa Radworiku wokolinu k. Nawka, ſa Kamjenſku wokolinu k. Pjetaſch w Khróſcžigach. To njech ſo kóždy na ſwojeho dowěrnika wobroćzi. Pſchedhyda wołſtwi, ſo je jenej wokolnje ſerbſkeho wučerja w Njeſwadliczanſkej wołoſdże ſ Albertowu fonda k hodnom 30 hr. darił. Cžini kedźbnych na „Towaſtwo pomozy ſa ſtudowazych Sſerbow“. Dyrbja ſo nowe ſobuſtawy hromadźicz. Tuto dźełko ſu hižo we wſchelakich kónčinach ſchulſke dźěći ſ dobrym wuſpěchom cžiniłe. Dale ſtykli, ſo je ſakazanje „Sahrodki“, ſerbſkeje cžitanki ſa 3. a 4. letnik, miniſterſtwo dowolilo. Wólby ſo na pſchichodnu ſhromadźiznu — 26. junija — wołſterczichu.

Nuſnje je, ſo bychu ſo wſchitzy ſerbſzy wučerjo tutomu Sjednoczeńſtwu pſchiſłankli. Do njeho na prěnim měſnje ſłuſcheja, je-li ſo jako ſerbſzy wučerjo hiſchcze cžiła. Mnoho dźěła nam do rukow hlada. Tuž je jara witanc, ſo wſchitzy ſapſchimnu. Naſchimi dźěćom dyrbi ſo ſakhowacz jich macžerſka rěcz. To je ſwjata winowatoſcz ſerbſkeho wučerja. Wěſo maja ſo tam a ſem wěſte cžeſze pſchewinuwcz. Ale pſchi dobrej woli a luboſći k wěcy wſcho dże. Też njetſtim dźěćom njeby niczo ſchkodźało, bychu-li w ſchuli ſerbſcžinu ſobu naſtuke, kaž je ſo njedawno jedyn wyſoki němſki ſaſtojnik napſchećo wučerjej wuprajił. W mnohich ſchulach ſo to hižo ſtawa, ſo němſke dźěći po pſcheczu ſtarſchich ſerbſki ſobu wukmu. Tak móże to wſchudżom być. — S dźakom ſa hiſchcze pomérnje dobry wopyt ſtónczi pſchedhyda ważne poſtedženje, kotreż dobrej hodźinje trajeſche.

—k.

Ze Serbow.

Bukowica

— **Wo wjedrje.** Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 728, hygrometer —5, thermometer we nozy +6. Wuhlady na njeſtajne wjedro. — Po roſpoloženju niżinow pokaſuje wjedro na njewobſtajny raſ. Wěcera nad łežachu wſchelake niżiny wot Jendželſkeje hacz do Fialſkeje a Pólſkeje. Jenoż nad Schpaniſkej be wyſchina. — Pſchi mějachu w Delnjej Łužizy njewjedro ſe ſylnym dešchcom. Khłódne wjedro wobkhowany. Dorniczeł kčeje. Dźeńſa rano be nimale ſylny mróz. — Jutſe rano ſtónczko 4,55 hodź. ſtwahża a ſo 7,04 hodź. khowa. Měſacžk ſtwahża dopołnja 10,48 hodź. a ſo na ranje 2,12 hodź. khowa.

— **Krajnozrjadnſke ſhromadźeńſtwo w Budyſchinie** na Rózowej haſy 31. Bibliſka hodźina tutón tydżeń njewotměje ſo ſchtwórtk, ale ſrjedu wjeczor we 8 hodź. Ju wotmeje knjes miſijonar na wumělku Bóhme ſo Drježdżan.

Margarina wudawa ſo dźěłonjemějerjam pjatk, 23. haprleje, pola knjeſow pſchekupzow Philippa na Nowych hrjebjach, rózk Molikoweje dróhi a pſchekupza Neumanna na Lubijſkej dróhi rózk Mättigoweje dróhi. Pſchi tym ſo wožebje na to pokaże, ſo ma na margarinowych a na khłębowych ſnamkach być napiſane mjeno teho, kiž margarinu abo khłěb dóſtanje; na ſnamki ma ſo twora najpodźiſcho hacz do wutoreho błiſcheho tydżenja we wudawarńach wotewjacz. Poſdźiſcho ſnamki ſpadnu a wudawarńe je wjazy pſchijeczej njeſmědża.

— **Sméđża ſo mjdy nuſownych dźěłacžerjow cžaſacz?** Po § 9 poſtajenja němſkoſtatneho dźěłoweho miniſtra wo ſjawnych nuſownych dźěłach ſ 30. 4. 1925, ſo ſo wone podjerje dźěłonjemějerjow ſa rune wobhładowacz njeſmědża. Mjdy nuſownych dźěłacžerjow runaja ſo po nahładże němſkoſtatneho miniſtra mjdźe ſwobodnych dźěłacžerjow w naſtupanju cžaſanja. W kaſkem wobſahu ſmě pak ſo pola nuſownych dźěłacžerjow cžaſak, wotwiſnje wot powſchitkownych poſtajenjow cžaſanliwoſcze. Tole praſchenje dyrbja ſudy rozriſacz.

— **Swój 25létny wobkhodny jubilej** ſwjeczeſche ſandźeny pjatk Teicherjez khachlestajeſki wobkhod na Sserbſkej haſy w Budyſchinje. W lěcze 1916 pſchendże wobkhod dla ſemrěcza ſałožerja na nětczijſcheho měſtſkeho Kurta Teicherta, kiž wobkhod w poſlednich létach khětro powjeſtſchi.

— **Hłódnjenſtt wumělz „Mar“ w Budyſchinje** měſeſche ſańdżenu ſobotu popołdnju ſwobodnej hodźinje. W 3 hodź. knjes notař dr. Goltzſch ſygel pſchi durjach jeho ſchtu-

Khodojty.

Přenjotny roman wot Jſana.

14] (Pokračowanje.)

Też Kowař jthorje, wón měješeche wulke bolosće w žiwocze a we hłowje, žiwot jara nabubni. Jan cžuješche žylne ſtorki pola wutroby. Djabol pſchindże k njemu we Wjelkowej poſtawje „pokaſa jemu kuſtaſku knjigu, pſchiſmny Jana ſa ſchiju a dajeſche jeho a to ſo huſcžiſcho ſta a Kowař wojowaſche ſ djabolom kóždy raſ ſchtworcz, pok hodźiny abo też dłeje. Jomu wſa djabol na ſcženje wiłazu bróń a dźyſche Jana pſchekłócz, potom ſjotowa Jana Janowu draſtu a wjedżeſche jeho po ſkhodźenkach dele, tam jeho namałachu jeho ludźo a ſ wulkej prózu mózachu jeho ſaſo do łoża donjeſcz. Wot tuteho dnja wuhłada Kowař pódła djabola rjanecho jandźela, kiž jemu prajeſche, ſo ma najwyſchſchi wjerſch ſ kruſchwiny a ſ winowebu pjenka wſacz, to roſrěſacz a ſjeſcz, potom budże lépje. Ale to niczo njepomhachże, doniż nebi njeda ſkeho ducha wužohnowacz.

Taſke wěſzy ſo Hilži jara lubjachu. Macz pak poda ſo bórzy po tym ſ Hilžu do hajſkowinje pola hroda knjeſa ſe Skaliz.

XIII.

Krysta dohładowaſche Hilžu, kiž ſaſo kčeješche kaž kraſna róża w naležu, někto cžim bóle, ſo njeby žane nowe njeſbóża ju podeſchło; wona wuwuczowaſche ju w domjazych dźłach a też we wumjeſkłych. Bódła prózowaſche ſo, ji prawje nabożne cžuczje do wutroby ſaſchczěpicz. Hilža drje poſłuchaſche na rjane ſłowa, ale jeje wutroba woſta symna. Najradſcho pſchebywaſche w łěſu žanna bjezo pod wulkimi ſchtomami abo pſchi ſelenej łuczy a ſchukotazej rěczy a ſonjeſche tam wo rjanych młodźengach a ſłotych hrodach, wo kraſnych draſtach, wjeſołych rejach, wo pyſchnych hoſcžinach a luboſcžiwej hudźbje. Khodźeſche w małych niſkich ſpicžatych cžrijłach a běłych nohajcach, w cžerwjenej ſukni cžy ſ piſanej ſalku, wutrobno bě wopaſane ſ łaſkont, wuſebjenym ſe ſlébrowymi wobſchiwami, a wokoło ſchije měješeche běły khornat ſ mnohimi faldami a ſłoty rjeczaſk. Doma dyrbjeſche měcz wſoſty pod mězu ſkhowane a w łěſu ju wotpiny a daſche łudźerjaſwym włoſtam, kotrež ſo na ſłónzu kaž ryſy ſłoto błyſcheſchu, ſpadowacz ſ pſches ramjenja a ſakrywacz ju hacz na pot cžeła. Jako łěſna bohowka khodźeſche tak po ſamotnym łěſu a hrajkaſche žebi ſ někotrymi ſornami, kotrež bě ſbi ſłuchżiła a kotrymż noſcheſche khłóſchczeńki. Njech bě w łěcu, njech w ſymje, w łěſu pſchebywacz bě jeje radoſcz; žadyn dźeń ſo njeminy bjez toho, ſo njeby ſo tam pſchekhadźowała a pſchi tym też ſchczěpała jahody a druhe łěſne płody a wutrowjaze ſela ſběrała. Tak dozpě wona dwacze łéto.

Na kraſnym, ſłónczným lětnim dniu ſedżeſche Hilža na kamjenju, ſe ſelenym mochom wobroſcženym na małej hórzy, ſ jeje nohomaj leżeſchtej dwě ſornje, kotrymaj hłójſchku ſ běłej ruczku maſkaſche. Popołdnjeſche Boże ſtónczko pſchedobywaſche ſo ſ jaſnymi pruhami pſches huſte liſcžo wyſokich ſchtomow a poſtroſcženaſche Hilžine włoſy tak, ſo ſo daſche, kaž by ſłota mróczel ju wobdawała.

Tu pſchijdże ſa ſwójnu młodźenz na wuhłoczornym, kaž ſnamoſt ſo błyſcheſatym konju, ſ liczkowej kaj kwj a nołca a ſ małymi czornymi łoſmiczkami pod nohom. Bě w krótkich cžemnomódrych khołowach, dołhich cžornych ſidźanych nohajzach, we jaſno-módrym kabaczu, kotrehoż ſadni dźěł bě ſaſwodżety ſe ſelenym pſaſchczom. Poſtawu na kamjenju ſedżo wuhładaſchczi poſaſta, a Hilža poſłeže ſwoju łubosnu hłójczku a ſtoji jaſnje ſo błyſcheżacej wóczy na młodeho jecharja.

Jěchał pak ſawola: „Sčyto cžinisch tu, łěſna bohowka? Sſmějeſch ſe tebi pſchińcz a cži hołdowacz a twojej běłej ruczy wołoſchicžkoſ?“

Spěſchnje ſtoczi jěchał ſ konja a pſchikłkywata k Hilži, poklaknu ſo pſched njej na koleno, wołoſchi jej ruczku, a rjekny: „Bohołka, moja hy, dołeſi hy na mojej pódze. Sſym Ditrich, ſyn Ericha nad Skalizami, a tutón łěſ je naſcheho nanowy.“

Hilža wotewri hubku, kiž bě kaž ſakcžeżawſy brózk a rjekny ſo ſmělkaja kaž wobłuſtaze pruhi měſacžkowe:

„Ja njejſym żadna bohowka, ale Hilža, dźowka njeboh Haaſy, wyſchſcheho hajſka waſcheho nana.“

Ditrich ſtanywſchi rjekny: „Sčyto? Takle błiſto ſy pſchi naſchim hrodże a niczo wo tebi njewědn? Sbožny dźeńſnjiſchi dźeń, ſo ſym tebje nanakał! Kóždy dźeń chu tebje widżecz a pſchi tebi pſchebywacz.“

„Ale njewěm, ſchto budże k tomu naſcha macz prajicz!“ ſmaſpcheczowi Hilža.

„Waſcha macz njeſmeje ſawěſcze niczo pſchecziwo mojej luboſći k tebi. Hilža, tebje lubuju ſ zyłeje wutroby, ty ſy ta, kotruż ſym hižo widżał we ſwojich ſonach. Hilža, ty dyrbiſch moja mandželſka być a żana druha. A naju ſlubu cžeemoj wobſtankcžeż“. — A Ditrich wobja Hilžu wokoło ſchije a koſcheſche ju ſadoſcžiwje a też Hilža jeho wobja a ſtłóczi jeho k ſebi. Nětko powědaſchtaj ſebi luboſcžiwe ſłowa a ſlubjſchtaj ſebi, ſo chcetaj ſo kóždy dźeń popołdnju na tutym měſtnje ſetykowacz.

Tydżeń dołho ſhadżowaſchtaj ſo na tannym měſtnje a běſchtaj tak ſbożownaj, ſo poſabyſchtaj na zyły ſwět a wokolinu. Ale też ſtara Julija khodźeſche ſwjeſcžicžo po łěſu, ſo by wuſtrowjaze ſela ſběrała a tak pſchińdże też błiſko ſem, hdżeż ſo hubkowachtaj młodaj ſalubowanaj. Wona praji pſchi ſebi: „Mje hižo njeby hubkował, ale waju ſłódkej hubzy wamaj hórkej ſcžinju. Mam tola ſe ſajazowej ſwójbu ſo hiſchcze wenrunacz.“ Salubowanaj pak Julijun njewobhladaſchtaj.

Hdyż naſajtra Hilža ſaſo ke ſhadżowanzy ſ Ditrichom khwataſche, hacz hórzy pſchiſchedſchi cžujeſche ſo nadobo tak jara mucžna, ſo dyrbjeſche ſo poſbydnycz. Ditrich pſchińdże a dźiwaſche ſo, ſo wona tu pſchi hórzy bježi a hdyż wuhłada ſrudne njeſwjacžo, ſo poſtróži a praſcheſche ſo: „Luba Hilžo, ſchto pak je cži ſwadźiło?“ Hilža praſcheſche Ditricha, ſo by dźenſa ſchol dale do łěſa, wona bórſy ſa nim pſchińdże. Po Ditrichowym wotkhadże ſtany wona a dźeſche druhi pucz hacz Ditrich, a běſeſche hodźiny dołho pſches doły a ſkały a pſchińdże na wjeſcžk wyſokeje hory. Tu ſo poſbydny a wuczahny wrjeczeńku, ſo by pſchadła. Bórſy pak wuſpyny. Hdyż ſo ſaczmi, wubudźi ju wulki czorny pós a Hilža jeho wuhładaweſchi poſtróži ſo jara a wołaſche Ditricha na pomoz. Pſkjk pak kraſny ſwoje paſory do jeje ramjeni, njeſeſche ju pſches łěſy a rěki, pſches doły a hory hrjebź dwěju ſkalow do tonidła, hdżeż ſo woda wot deſchczika a ſnědża hromadźeſche. Cžije buchu ji ſ nohow ſtorbnjene ſ taſkej mocu, ſo ſ jedneje nohi bu ſobu łoża ſdrěna.

(Pokračowanje ſeſchnje.)

zjaneje **Mikki wočinki a „Max“ na dwě hodźinje** z njeje puschečki. Marowny manažer bě na to dźelał, so by klětki hižo bobotu wočinili, schtož dyrbjesche so po prawom harke 20. abo 21. hapriele stacz. S pschičinu bě, so bě chu wschelazy wopytowarjo wobmyslenje wuprajili, hacž snadź so Max tola z něčim potajnje njezrěwi. Tola bobotu móžesche so kóždy pschesmědźicz, so by tu z njedowolenymi prědkami njedźela. Wopytowarjo se swojeje prjedajsiny pak někotrych wuswolichu, kotrjž Marowu klětku dokładnje pschepytachu a nicko podhladneho njenamakachu. Mjes tym so Max lětkasty pschepytacz da. Knjes dr. Hantusch a knjezna dr. Khěžorizc z měschczańskeje khorownje jeho pschepytaschtaj. Po wuprajenju knjesa dr. Hantuscha w strowotnem nastupanju z Maxom derje stej. Lěkar je był ham pschekopawny. Wutroba zyle normalnje dźěła. Je z Maxom jara spokojom. Wob tydźeń dwójaj su Maxej kapku krwě wotcwisali a pschepytowali, hač pak wschědnje pschepytuja. Max ham je jara wjesely a prylatny, ma kruty wolu a krute pschedewjazcz, so by 46 dnjow pschěrał, njespuschczi. Cźuje so tež jara derje. We žołdku dotal hišcze žanych bolosćow měł njeje, tež hišći hischcze zaczuł njeje. Pschi tejle skladnosći da so Max we mejsnowczu porjeschčicz. Brodutruhar jeho saho womitowdźi. Nětk na jeho wobliczu dozdka wjele rynjuczej njemóženy, jo je so zhubjenschi. Max kurl nětk jenož hischcze 5 abo 6 zigaretow wob dźeń. To jemu dosaha. W 5 hodź. poda so wunmělz saho do swojeje klětki, kotruž bě chu jemu wuczinczili. Tež 200 dalschich blescho Seltersteje wody, schaty, zigarety, knihi a druhe potrjebne wězy jemu sobu dachu. Knjes notar dr. Goltzsch za Maxom saho sajagnowa. Sobotu waželse Max: po 16-dnjowem tradanju hischcze 111 puntow. Myšli sebi, so jeho waha hischcze hacź do 105 puntow w dotalnej mérje spaduje, potom pak pomalschu, snadź kóžde 4 dny punt. Wunmělza wschelazy wopytowarjo z rjanymi kwěczelemi swjasełichu. Dotal je jeho hižo psches 5000 wołosbow wopytało.

— **Saniźenje wulkich myschow.** S powschitkownych stronow pschičinjowo so wot 19. hapriele hacź do 1. meje we wokrjesu města Budyschina wulke mysche powschitkownje saniźuja. Wscho dalsche je shonicz z dźensnischeho wozjewjenja měschczańskeje rady.

S **Hornjeje Hórki.** Sserbske towarstwo „Luźiza“ poda so wječera njedźelu w nahladnej luźbje do Budyschina, so by sebi Sserbski Dom a w nim samětnjene instituzije wobhladało. Czuchu tež sesnacz semrětkich a tež hischcze žiwych wjednikow serbskeho ludu, kotrychž podobiny pak w sali Sserbskeho Domu samětnjenz. Wobhladachu hebi rumnosće Sserbskeje Banki, dale rumnosće serbskeje cźitschczejnje, hdźež jim wobkhódny wjednik, k. Janak, nastacze „Sserbskich Nowin“ rozkładowasche a dźelawosći kóždeje w rumnosćach postajenieje maschiny rozjasni. Jim so tehorunja rozjasni, kak so nawěschtki a wschě druhe cźischczejske dźěła stajeja. Polom podachu so do sal Sserbskeho Domu hišći hebi někotre spěwezki sanjeschu. Knjes wyschschi wuczer Wjerab poda maly pschehlad wo dźelawosći a žiwjenskich byczach naschich hlawnych serbskich wjednikow, kotrychž podobiny hrěch w sali wobhladachu. Tajke rozjasnjenja su wopraschuje musne, so bychu so Sserbja sesnali je swojimi bywschimi a nětcźischimi wjednikami swojeho rodneho ludu a jich tak cźescźicz a wažicz wědźeli. S napominanjom zlowami k spójnaczu wažnosće serbskich kulturnych klubow a k jich hajenju skónczi knjes wyschschi wuczer Wjerab swoje rozsajanjenja. Pschedbyda tow. „Luźiży“ bźakowasche so pschednoschowarjej wutroby za rjane rozsajanjenje žiwjenja a žiwjenskich idealow naschich serbskich wótczinzow. Wjeczor wokoło 6 hodź. poda so towarstwo sajo na dompuck, bźakujo so pomnjo na tych knjesow, kiž su jim tute rjane powuczaze hodźinki je swojimi rozsajanjenjemi wobradźili. pkr.

S **Delnjeje Kiny.** Mjes skotom ryczerkublerja Hetzara je pokhroma wudyrila a ho hamtšzy swješcźka. Sawěranski wokrjesk je dwór pokhromy, schkitanski wokrjes pak schykna wješ.

S **Lahowa.** Sławny pucź z Lahowa do Mitkez ho dla nażypowanja na Lahowskich honach wot 19. hacź do 24. hapriele jawrě.

S **Bólscherez.** Mjes skotom kublerja Pawoka Pětschki je pokhroma wudyrila a ho hamtšzy swješcźka.

Se **Semichowa.** Pokhroma je saschła mjes skotom ryczerkublerja Leutholda. Sawěranske naprawy za knježi dwór a schkitanske naprawy sa Semichow so sdźěhnu.

S **Pančzic.** Pschedewjacze „Lipy Sserbskeje“, wulku dramatisku hru „Gero“ ras serbskeje sławnosći pschedewjesć, je wopschikkownebo pschihłosowanja mjes zelym ludom namakało. Kaž hižo naspomnichmy, je sławny cźesti dramatikar tutu maczinu do rukow wsak, kotruž žu psched nim hižo mnohy do rukow brali, mjes nimi też delnjołużiski pěznjer Mato Kósyk. Ale wjele wjazy hacź schéroki epos stutkuje cźin, tkutkuje hra a leje pohnuwanje. Jiratzek je krażnje wopijał tamny njestkut, kiž je markhrabja Gero na naschim ludze stucźił, mjenujay sabicź dał nimale 30 z wjerchowskeho splaha. S hnéwom wotwobrocźa so cźłowjek naschcho cźasa je swojim sprawnym cźuczom wot Gerowych surowoscźow a spomina bjesdźał na wězy a podawki naschej dobje wědomnische a blížsche. Se zazpěrjom hlada so na myšl na sarisejski lud, kotrehož je wón hłowa a kiž w podstacze njeje łopchi Mesyjborskeje zwólhy. Widźecź a khyscheczj dyrbjich to wschо, kak je tomu dóschło. To postacza cźi tutón struchły drama, kotryž so njedźelu psched naschčerschej sławnosću pokasa.

S **Kamjenza.** Wulki kulojty powětrowy balon pschelecza sobotu dopoldnja w 10 hodź. nasche město. Leczeschе khětro nitko. Ludźo możachu letarja derje wobkedźbowacź. Balon k ranju leczeschе.

S **Kamjenza.** Saidźenu sobotu zwjeczerschе tudomny wobydlerz Mylem Fleischer je swojej mandželskej skoty kwasz. Wjele kedźbliwosćze a cźescźenjawanjow so jubilarowi dosta. Knjes farar Jencź wupraji jimaj žohnowanje. Knjes farar Jencź wupraji jimaj žohnowanje pschecze zyrtwinskeje wošady a pschepoda jimaj cźestnu bibiiju. Jubilarej staj hischcze wobaj strowaj.

Hospodarski rozhlad.

Pónoźelu 19. hapriele 1926.

Efektowe kursy běchu saidźenu sobotu na Berlinskej bursy trochu wschelake. Wójnsta požeżonka staji so na 4,41 hr. na 1000 hriwnow.

Na produktowych wikach w Berlinje žitne płaczinzy saidźenu sobotu trochu popuschczichu. Natarjo běchu dosć pschesyz a rožki pschiwožowali. Też wukrajne wiki běchu pjatk nješchto słabsche wobyle. Ale sobotu so hižo zaso skrużowachu. To zadźěwasche trochu dalschemu spadowanju. Tak sehlabi so pschenza a rožca wo 10 np., wowoš 10 np. dobu. Jeczmjeń płaczesche sobotu

w Berlinje

pschenzy 14,50—14,75 hr., rožki 8,75 hacź 9 hr., nałětnjeho jeczmjenja 10—10,85 hr., nasymneho 8,75—9,50 hr., wowoša 9,75 hr. hacź 10,25 št. hriwnow,

w termitowem wiłowanju

za mej pschenzy 15,15—15,17 hr., rožki 8,72—8,77 hr.,
za julij pschenzy 14,90—14,95 hr., rožki 10 hr., wowoša 9,82 hr.,
za september pschenzy 13,55 hr., rožki 9,90 hacź 9,87 hrimnow.

Na pschecoai:

Kóń, 5-létny žyhny w Sahorju cźo. 5. — Konjej žyhn. *belgiſk.*, S telefonom prascheczi hamt Mjeleczin 27.

Wós dźeczazy w Hródku, Berlinska haja 6. — Syrotowy wóz w Lubiju, Gotthowa haja 3. — Nuczny wóz **dźeczaze** lojo w Kanijenzu, Połczinska dróha 51. — Dźeczazy wóz w Budyschinje na Bórklinje 10 III a na Paulijowej haju 32 III.

Krowa, mloda bójka, w Ruschi pola Hródka. — Mloda krowa, Bałzaz w Leschczowje p. Hródka. — Krowa žuczelina w Truscazach 11. — Wyschokoźuczelna krowa we Pschiwczigach 30, we Wjerchu cźo. 5. — Krowa z cźelecźom a wyschokoźuczelna jałozja w Malym Wjelkowje cźo. 3.

Koza, w Hródku, Hórska haja 13; w Bórku cźo. 1d pola Budyschina; w Budyschinje w „Stoiej hwězdźe“.

Buk 15 mtr. a **hłoma**, herbiza gruchta w Hornjej Wjasonizy.

Jałozja wyschokoźuczelna a běhakaj w Khelnje cźo. 47.

Zimnoscź, 7 górzow, twarjenja maschine, 6000 hr. napłaczenja, Měrich w Jenschezach.

Khěža za 2 swójbje, 20 mjeschkich wot Zizinskeho dwórnischcza, Zyž, młyn na Kocźizy.

Ranzy župrostne, knježi dwóź w Hucźinje.

Prošata we Wulkej Khójnzy 1. — Ssmoła w Bacźonju.

Libjata w Wěschczach 17.

Runklitza w Kschiwej Worschczi cźo. 2.

Jałozicza 1½-létna, cźelcźka ¼-létna w Jěžowje cźo. 7.

Młoda w Pěschczach cźo. 7.

Sso pytaja:

Dźowka, Uhlich w Ruschi pola Hródka.

Pohonc, herbiza gruchta w Semjanch. — Dr. Schilling w Měcźizy. — Na Zidowje cźo. 202.

Lěkar do Khrósćiz. Dalsche wukaze haptynkat tam.

Dźelaczerzi, fabrika mjechkeho metala w husarskich kasarnach w Budyschinje.

Holza do domu, Steibelka w Budyschinje, Pančijowa haja 25. — Knježi dwór w Jaßenizy pola Njeswačzidła.

S **Wótzinka.** Jutre wutoru 20. hapriele, popoldnju ½2 hodź. so w domje knjesa dra. Bergmanna maczerjam rada podawa. Lěkar budźe pschitomny.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźenża dop. ¾11 hodź.: Žito nimale žadne, wjele kupzow, powyschene płaczizny. Tendenza kruta.

Dop. ¾12 hodź.: Wiki dale krute, wołcźoje je pschenczu. Muku žyhnje kupuja. Tendenza kruta.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołcźowe žnuje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg, płaczizny po Rotej hriwnje.

	17. 4.	16. 4.		17. 4.	16. 4.
Pschenza	290-295	292-297	rapš. wołcźich	15,00	14-15,00
rožca	175-180	177-182	poch. melasha	—	—
nałet. jeczmjeń	200-207	200-218	jerabella	42,00	40,00
nał. jeczmjeń	175-187	175-187	běrnjeze trawy	15-16,60	14-16 60
wowoš	195-205	193-205	bury	22-24,00	21 24,00
kukuruza (Mais)	168	—	wołka	38,00	31,00
pschenczn. muka	38-40,00	38-40,00	lany wołcźich	19-19,80	18-19,50
rjana muka	24-27,25	24-27,50	modre łupiny	11-12,75	11-12,75
pschenczi. wotr.	11,25	11,25	žołte łupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	12,00	12,00	syna, 50 kg	3,80-4,00	3,80-4,00
rapš	—	—	hłoma, rjana	1,05-1,65	0,90-1,60
lane žyzniše	—	—	„ pschenczi.	1,05-1,55	0,90-1,50
hrich	28-28,50	28-28,50	„ wowšina	1,05-1,55	0,90-1,50
pjelušchi	22-25,00	21-25,00	„ jeczma	1,05-1,50	0,85-1,50

Płaczizny rěsneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

17. hapriele 1926. Po zenik. a št. hr.

531 **bykow**, 604 wołow, 1212 krowow a jałozjow, 2400 **cźelatow**, 5011 wowzow, 7122 **swini**.

Woły: 1. druzina 52—56 hr., 2. 48—50, 3. 43—46, 4. 38—41.

Byki: 1. druz. 51—53, 2. 47—50, 3. 43—46.

Jałozjy a krowy: 1. druz. 50—54, 2. 42—46, 3. 33 hacź 40, 4. 25—30, 5. 20—23.

Cźelata: 2. druz. 80—88, 3. 65—75, 4. 48—60, 5. 35—43.

Wowzy: 1. 52—56, 2. 40—48, 3. 28—38.

Swinje: 1. druz. —, 2. 70—71, 3. 69—70, 4. 67—69 5. 65—66, 6. — ranzy a kmotrowe 62—65.

S **Wósboreka.** Saidźeny schtwórk wumrě najstarschi wobydler naschcho města, rentnar Bohumer Ellger, we posledni cźas z cźeskej thoroscźu bohaci, a zmjerzi dě je mu z lubej wumóženku.

S **Wojerez.** Njedźoże, kiž bě sa pschihladowazych sa fatraschaze, sta so pjatk wjeczor pschi drósy do Njedźichowa. Motorski kolesaz pschijědze z wulkej spěschnoscźu po drósy a sajědze nadobo je swojim kokom do pschěrowa. Hakle sa khwilu so snjeho wudrapa. Wbohi hó zebi rusku wuwinuł. Motorske koło bě so wobschkodźiło. Kolesaz bě po sdaczu knjeżeństwo nad kokom sbuhł. Mjesesche pak pschi wschém wulke sboże, so bě zyle blizko sylneho schtoma do pschěrowa sajěł a njebě do schtoma sawadźił.

Se Zidźineho pola Wojerez. Tu smjeczischtaj wcźera Köhlerez (Fararjez) mandżelskaj swój błóborny kwaß. Jimaj so wsche sboża pscheje.

S **Wulkich Sdźarow.** Naschi wjeżnjanjo dostanu nětko też saleninu, kwětki a wěnzy wo wóży. Sarjadnistwo Werminghoffskeje wuhloweje jamy je prjedawschiu Kuhntej žiwnosć sahrodnikej Schramje k wobdźěłanju pschepodało.

S **Wulkich Sdźarow.** Tudomna žiwnosćerka D. so teke dny straschnje wustroża. Pschi brózni hrajkanju hebi dźeci. K swojemu wjeselu sadźewachu woheń. Sapalichu hromadu lischa a žyna, kiž pschi brózni leżesche. Zonj, kiž na polu dźěłachu, so na sboże wohnja bóroj dohladachu a jón podusznychu. Wobsedźeć runje doma njebě. Starschi dyrbjeli swoje dźěći psched tajkim hrajkanjom warnowacź a jim sdźěwnił psched wóczi wjesć. Dyrbja sapałki tak khowacź, so dźěći do nich njemóża.

S **Wulkich Sdźarow.** Naschej wjeżnaj baczonaj staj so sașo z polodunskich krajow wrócźiłoj. Najprjedy pschiležała knjes hněźda, so by so wobhonił, hacź je wschitko w dobrem porjadku. Jako bě so pscheżwědźił, so so stare bydlenje dale trjebacź hodźi, bě też liuba mandżelska bóry tu. Nadźijomnje też lětża rjanu liczbu mkodnych wulehujetaj.

S **Khoczebuza.** Póndźelu, 26. hapriele jedna so psched tudomnym pschisłužnym sudom pschecźiwo Richardej Neglingej, tejerjej pschi holczasej hrjebożnej schuli dla skónzowanja 15lětneje schulskeje holzy. S tym je postajkim wobtóżba, ha swoprědka na mordarstwo rěkasche, spadła a so do wobstóżby dla skónzowanja pschewobroczika.

Ruski koncert w „Krónje“ w Budyšinje.

Mała a wubrana cźerźbła ruskich spěwnych wumjelcźow — tak możemy tutych 9 knjeżkow a 11 knjesow bjese wscheho wuwinzcza mjenowacź — konzertowachu sobotu psched měsćanskej sławnosću. Mózno, so žu wobzeje do luźiseje stolizy pschikłowatali, dokelz w njej a bli łoczi Sserbja bydła. Tuczi pak žu tutu wažnu troczel z powěrenje zjanym wopytom wutowali, t. r. njeboczyk-li Sserbja z pschipowźikarstwom byli, buchu tuczi wopomnitwi młodźenzy a knjeżny do budźawseje próżdnjenzy hladali, haj snadź konzertowanja zyka so wsdali. Dobre sto ludźi běsche so seschło, njjes nimi wulka wjetschina Sserbow. A tola běchu pokliczenja najbohatschcho wopyta hódne. Budyschin wschak so nadoczź z hudźonymi politicźenjemi žiwezi. Wěso je ruska hudźba nětcźo wobzeite. Ale do nich běsche, mi so zda dwójzy, **ruski muzički khór** z Dźerdźan tu pobył a pódła spěwnych politicźenjow też znamjenity **balalajka-konzert** wuwjedł. Tutej pschedstajeni stej wo wjele lépje wopytanej byłej. Sdźiwadź je pak měsćanski publikum myślił, so so tu wo hame a zyle podobne jedna. Ssobotu wustupowasche **měschany khór** ruskich hudozwych z Dźerdźan a ju, każ mi naiwjednik napowni, „emigrantojo“, t. r. cźeknjerjaj, kotrymž je nawrót do luboje „Rossije“ do domińy jara poczejeny, sdźěła hnadź doczka sujesmóżnjeny. Tak dyrbja we wukraju so žiwicz a swoje žiwjenske potrebnosće z wulkeho dźěła sej je žiwjenju wunjesćiwom sakhwacź.

Se wschich politicźenjow dychasche cźisty klowjanski duch. Praji so, so je sakładny ras ruskeho spěwa a pěsnje sentimentalnosć. Ale w mnohich ludowych spěwach, każ na pisch. w „Spěw jěźnych“ jewja so wjeselażena wjeselosćez a pryllożitosćez ruskeho ludu. Nunje tutón spěw tak pschipowźikarskiwo jimasche, so dyrbjesche so swopjetowacź. Pschedwjesnjechu na 10 spěwow ludowego raju, jedyn pschezo rjeńschi hacź druhi. Tak pokasa so w spěwje „Wjeczorne zwony“ wobsebje zyle techniske wunjelcźiwo khóra, w kotrymž spěwje knjezina Fay Neuß jako solistka wustupowazke a khór jimaschi swonow napodobnjowasche, so jej wopraudzbe myślesche zhyscheez synki wjesnych swonow. To wsche pjero wupiżacz a ert dopowědacz njemóże, to dyrbisch słyschecź a cźuć, dożiwicź.

Sdyrn w swojim žiwjenju doscź thórnych pschedwoscźkow zhyschał —wubjerne, krězje a tcź schpatne. Schto je někto wobzebitosćez rusheho thora? **Jeho spěw rozcze z duschе.** Jeje najhłubsche truny zarjuja, hdyż spěw spěcha do wyschin. Smutkokwina a swonkowna diskipłina — pschedwoscźuja wschо z pontjatka a njeslożaja wuczko aui wokomika wot dirigenty —, wunjelcźe wobhnjezenja dychanja (to je wosebity napadny wutnam), tonowitwor, rhytmika a dynamika w taiżej dokonjanosći, to ju skoro wjazy stupnjowacź njemóżesch. Husto zhodźiwny rhytmus a akzentowanje tona a słowa cźinja swojoradueho facźiżdcha na pschipowźikarja a hyrnjej cźi rěcź njesłuk. Pschełhłody z najzwinischcheho forte do najzminischcheho piana — a to tak njepospěsnje, so je runjewon pschekwapjaze — je wunras wunjelcźiwego dychanja. Hłuboko hnezacźiwa sawołaji Burlakow spěw na Wołdźy „Ehi Uchnjem!“, kotrejż spěwy hajo w wjeselej monotonej formje zhodźiwnje jimaja. S nich rězi putana ruska dutcha, kowana do jenajkorcho dźěła a nanaka tentaj w tonje.

Wschě tute ludowe spěwy pschednoschowachu we swojej narodnej drasze, kotraż so pola žonzkich we wschém barbach pisani a mnjezy we zyplitych dołhich zchórnjach na drej litewzy a pumpatych zhołowach. Tak pschedwjedźe so jedyn por narodne reje, njeswschednje bibiczinje a wuzkoi

nje, wobsebje muzyki, ktoreż kaž kontrast k mérnemu ruskemu karakteroej. W narodnych rejach teži też kultura. Khór je schwitchöpnje pschewodźesche a jim takt a rythmus dawasche. We wschim dźerżesche na cżitoseż tona a to njetchabla je hacż do tónża.

Sswoterazne fu tohormja też zyrkwinske ruske spéwy, s kotrymiż fo koncert wotewri. Najcżežschi s nich bésche „Zutrowny spéw“ wot Makarowa a żadasche sej wyshke wudokonjanosce. Byrnjeż hlós fom na srebi jednory był, dha żeż tola pschewod wutkeje hudźbneje wobwrótliwosce żadasche. Wutkolnje pschewjedźechu naszunske piano we wobsolezi. Sywa fo hlosy mjes fobu runachu. Zadyn njerusstupowasche njetrjebawschi pschespéwje. Wusnam ruskeho spéwa teži też w tym, so mozne akkordy sham we durskich scżehach (Tonleitern) fo bohace wużija a tak spéwam sentimentalneho raka dadża.

W dalschim sesnachmu fo s nilodym ruskim (drje bolharskim) pianistu Dimitrijom Nenoffom, kiž Finale se sonaty op. 3 pot Serbalina, fwoju etudu op. 8 a Listowu „Tarantellu“ s wurjadnej techniku (wosebje poslednji kusch) je zadasche) a se saczuczom hrajesche, so bechu wschitzy za wumjelza zahorjeni. Wésho hrajesche też wschо s pomjatka.

Njedźiwajo na jara slabу wobsyt spéwachu, hrajachu a rejwachu ruszy fudotwarzy (swjetscha na techniku w Drjezdżanach) s lubosczu k wézy. Zużachu mózneho pschipósnacża, wosebje młodu'dzki nawjednik, Pawok se Schusgin. Dirigowasche bjez kiesczka, z rukomaj dżerżesche fwojich na wotesczy a hamo pjasej dyrbjesche k wusnamej dynamiskeho postupa sluzicż. Spéwarjo znaja wschе jeho pokiwy a hibanja a tak wschо do bjesporoczneho zyka lijachu. Ruski chór może fo pscheb najpodobliwschim hudźbnym wumjelstwom sluzicżecz dacż bjese bojoscze na nékajku schpatnu kritiku. Se wschéch pschednoscheach wjeczesche njewschédna dokonjanosc. My Sserbja mohli wot naschich skowjanskich bratrow wjele nawuknycż. Snad) fo ras do wjetscheje serbskeje wżyn fważa. Wjazy klinczazeho wulspécha sawésce smeja hacż w hudźbnje pschestużenym Budyschinje.

Jurij Sslodeńk.

Z Łużicy.

* S **Połcżnizy.** W poslednich tydżenjach fu fo we Połcżnizy a wokolinje wopacżnje 3hrimwarje wudawake. Wopacżne pjenjesy maja bijenike léto 1924 a pjenjesne fnamjo F. Wopacżny pjenjes je lohko spóznacż, dokelż je barba thétro na mosas podobna a na sadnjej stronje kroma thétro hubjena.

* S **Neugerodorfa.** Sesjedu fo konjej s furnérowym drjewom nakładżeneho wosa fptóschischtej a samérischtaj fo do thége jeneho rénjiskeho mischtra. Wojo storczi fo pisches wulku woknowu schkleizu rénjiskich klamow. Konjej wostaschtaj s prédnymaj nohomaj na woknowej deży stejo. W klamach bechu nékotri ludżo. Czi fo do zmjercze wuftróżachu.

* Se **Zitawy.** Na fnutskownej Weberskej drósy fo zyla ludu sbéża. Tam chżyschе fo jedyn tudomny pschekupz s woknom druheho posthoda na dróhu dele czihnycż. Wótże po pomozy wołasche. Jeho mózachu hischcże w prawym czażu sapschijecż. S thorobnym autom jeho do méschczanskeje thorownje dowjesechu.

* S **Hornjeje Wódrjezy.** Sskużobna pola tudomneho kubleria Eliaża, rodżena se Schlegela, dyrbjesche fwoju fważliwosczu droho saplacżicż. Holża wutoru se woknom famknjeneje komory do dwora dele skocżi. Wona żebi hwiżdżeł dwójzy slemi a fo nutskach wobschkodżi. Lékaż ju do Zitawskeje thorownje dowjesecż da.

Najnowiše z cyleho swéta.

— Schkrowa powésć wo wjedrje sa jutisje wutoru: Po deschczach fo wurczahuje. Wschudżom khłódno.

Pschi manewerstim marschu pola Ilirjza nad Moselu je automobilowy wós, k transportej wojakow fo wużiwacy, czežko do njezhoża pschichot. Automobilowy wjednik pschi wótrym dróżnym kole knjeżstwo nad czežitym automobilom, ! 20 mużemi wobżadżenym, shubi. Tutón do schkitańskeje murje pschi dróżnym kromje famadżi, ju pschetorczi a fo po nahlej winizy dele wali. Wón fo wżazy krócz schpeczitżny a tżechu pod winizu leżazeje thége pscherazy. Dżeż wojakow pschi njeshożu wotskocżi a je loschchimi franjenjemi wotendże. Dwaj mużej fo sarasłschitaj, druży fo fwjetscha jara czeżko sranichu.

*

Schwedfti kral je na puczowanju pisches Barlin pjatk hoscżom nemskeho presidenta s Hindenburga kuł.

*

Mikichowfti wubjerk powschitkowneho nemskeho dżelacżerstwa fwojaka je wobłamknył, so fo 1. meje w żanych dżelarnjach njezmé dżelacż.

*

W nozy k pjatkej je fo w Jlstadtu w Norwegskej kubło wotpaliło. Dwaj dorosczenaj a pjecz dżeci fu we plomjenjach zmjercż namakali.

*

Dla spionaże fu 11 Italczanow s Franzowstej wupokasali.

Ze susednych a dalšich krajow.

* S **Kamjenizy.** Ssud sażudzi formarja Oehnu ke khłostarni na 3 léta, dokelż bé wopacżne jeno- a tśibrwnarje dżélak. Jeho mandżelsku a dżowku, kotrejż pjenjesy do ludzi pschinjeseschtaj, żud hromadże k jastwu na pjecz lét a tśi méżazy sażudżi. Oehna je hižo ras khłostany, też dokelż bé wopacżne pjenjesy dżélak.

* S **Wrótżkamja.** We Waldenburgu w Schlesyskej maja też hłódnikeho wumżeża s mjenom Rolf Petersen. Tehole Rolfa jeho impreżario (cżłowjek, kiž schkleńczanu tśétku wobżeżdżi, w kotrejż hłódnikeho wumżeża żyda) wobschudżiż. Mjes tym so Rolf pilnje hłódnjesche, impreżario pjenjesy, kiž wopytowarjo nawdachu, pschecżinjesche.

Swójbne powésće.

Sślubjeni: Khata Marschnerez a Brunu Sachse we Budyschinje. — Margareta Wagnerez w Delnjej Hórzy a Kurt Weber w Neugersdorfe.

Swérowani: Alfred Bauch s Margarethu rodż. Thomaschez w Budyschinje. — Jurij Richter, wyschischi wuczeż w Pirnje s Charlottu rodż. Stieślerez w Kamjenzu.

Semrěli: Hana Khrysta Schöblowa w Bukowi pola Barta, 62 l. — Marja Eugenianowa w Barcze, 79 l. Ida Hillmannowa rodż. Schönig we Wjasowy, 28 l. Fricha Hertelowa rodż. Schönbergez w Budyschinje. Martin Oswald, pschekupsk pomoznik w Kamjenzu, 24 lét. — Arnoscht Gräger, schezarz a póstowy wupomoznik s Kamjenzu, snjeshożit, 72 l. — Ota Britze, schkleńczowy dżélacżer w Bélej Wodze, 49 l. — Hermann Methka w Hródku, 70 lét. W

Wšě šulske knihi

serbske a němske

dostanjeće najtuńšo

w Serb. knihařni w Budyšinje

w Serbskem Domje.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Nad samożenjom samkarskeho mischtra a installatéra Gustava Schmidta w Rakezach cżo. 135 je fo 15. hapreje 1926, pop. ¾1 hodż. konkurs wotewrił. Sarjadnik konkursa je pschekupz Gustav Christoph we Budyschinje. Zadanja maja fo hacż do 20. meje 1926 na fudnistwje famolwicż.

Hamtiste fudnistwo w Budyschinje.

S pschicżinow ftrowotneje policije fo wot 19. hapreje hacż 1. meje 1926 fo wulke mysche powschitkownje s arfenikom fanicżuja. Mjadżine hospodarske sarjadnistwo mysche fanicżinje a jéd do wschéch wobhbdlenych kwarjenjow fpya. Wobhbdleni wobżebżerjo leżownoscżow fu winowacżi, so méschczanskich pschifstajenych, kiž maju jéd klasecż, do fwojich leżownoscżow puschcża. Dale namolwja fo mjeżicżelżo njewobhbdlenych leżownoscżow (scharobow, schrebarskich jahrodkow atd.), wosebje tajkich, hdżez ftót dżerża a hdżez mója lohaj wulke mysche bycż, so bychu tohormja jéd wukładli. Jéd na radżinem hospodarskem sarjadnistwje pschihotowany bótacż. Pschi sanicżenju na fo s wobhbdlanistwow sa wobkhadżecż, jenoż fsnaschczownje wosbohy mója fo sa to postajicż. Swinjatne wulke mysche a njepschetrjebane fpytki wukładżeneho jéda mogu so jahrjebacż abo spaliecż. Njewobkédżowanje fo khłosta.

W Budyschinje, 17. hapreje 1926.

Mésczańska rada — spomożerstwowy policajski hamt.

Towarstwowski powéstnik.

Budyšin. „Nadžija“ zeńdże so wutoru, 20. hapr., wječor w Kat. towaršowni k spěwnej pruzy. Muzyke hłosy z dypkom 8 hodź., žónske hłosy w 9 hodź. Połnoličbne wobdźělenje spěwnych mocow je česna winowatosć. Předsyda.

Budyšin. „Bjesada“ skhadżuje so kóždu pónđelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Radosć“ zmjeje srjedu, 21. 4., spěwanje. Wšitcy njech z dypkom přińdu. Předsyda.

„Dźiwja Hilža“ (dźiwadło). Wochožanske serbske towarstwo trjeba hnydom noty za „Dźiwju Hilžu“. Prosymy naležnje, zo by tón, štóž je ma, je hnydom ke krótkemu wupožčenju w „Sekretariatu Domowiny“ (Lauengraben 2) wotedał. Domowina.

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad „Zerja“ zmjeje přich. štwórtk, 22. 4., w Njechornju spěwanje. Dirig.

Pančicy. „Lipa Serbska“ pruhuje jutře wutoru wječor z dypkom ½8 hodź. Hrać budu so wše 4 jednanja. Tuž njech wšitcy sobuskutkowarjo přińdu. Najprjedy Irmingerd, Hatheburch, Imma a dalši. Njech to kóždy wobkedźbuje. Zarjadnik.

Prašenje (potrjechi dźiwadło). Za „Dźiwju Hilžu“ mějach dwoje noty, ale štó je ma? Je-li sebi je štó kupił, chcył snadź mi je požčić?

Mikł. Hajna w Konjecach.

Ralbicy. Sokoł zmjeje jutře wječor zwučowanje. — Wšitcy dyrbja cyle wěsće přińć.

Sowrjecy. „Sołobik a Sokolski wotrjad“ zmjetaj štwórtk, nic wutoru, ważnu zhromadźiznu. Započatk we 8 hodź. Wšitcy dyrbja přińć.

Zwjazk serb. spěw. towarstwow. Naš nowy zhromadny organ nimo „Serb. Nowin“ je wot 1. jutrownika sem „Skowrončk“, kiž jako přiłoha k měsačnikej „Łužica“ wukhadża. Kóžde towarstwo dyrbjało so wo to starać a za swoju přisłušnosć měć, zo by so tónle časopis prawje pilnje čitał a wot dirigentow a předsydow z přinoškami hudźbneho razu a też towarstwowe naležnosće podpjeral. Prašenja a wšelake zajimawe wozjewjenja móžeja so woćišcż. Dźěłajće za „Skowrončk“ a pomhajće jemu z rozšěrjenjom k rjanemu žiwjenju! Listy a naprašowanja na redaktora Bernh. Schneider, Dresden-A., Feldherrnstr. 6, II

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje. — Zamolwity za Nowosći dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěški: G. Janak w Budyšinje

Zhromadźizny

spomożersk. hamta města Budyšina

při skladnosći němskostatn. strowotneho tydżenja

wot 19. hač 25. hapreje 1926

Póndżelu, 19. hapr., wječor we 8 hodź.

Wosebita **zhromadźizna** Budyšskeje wotnožki mathematikow a přirodowědomostnych z přednoškom k. stud. rady dra. Jordana z Budyšina wo **„překazancach a jich hygieniskej ważnosći, wosebje jako přenošowarjo khoroscżow“** — w zali sejmownje (Landhaus).

Wutorn, 20. hapr., wječor we 8 hodź.

Staršiski **wječor** z přednoškom k. měšćanskeho lěkarja dra. med. Traegera wo **„nowočasnych wočenjskich methodach“** — w Lutherskej šuli.

Srjedu, 21. hapr., wječor ½8 hodź.

Přednoškowy **wječor z filmowymaj předwjedźenjomaj:** 1. Knjez měšć. lěkař dr. med. Traeger: **„Kak wostanu strowy?“** 2. Knjez privatny docent dr. med. Kästner, nawjedowacy lěkarski chirurgisk. wotdźělenja měšć. khorownje w Budyšinje: **„Zastaranje běrnych“** — w **„Měšćanskej zahrodźe“.**

Štwórtk, 22. hapr., popołdn. w 4 hodź.

Wosebite **zeńdżenje** Budyšskich žónskich towarstwow z přednožk. knjeżny dr. Moricec z Barlina wo **„strowosći duše a ducha“** — w zali sejmownje (Landhaus).

Pjatk, 23. hapreje, wječor we 8 hodź.

Maćerski wječor z přednoškom dźěćaceje lěkarki knjeżny dr. med. Snellic z Drjezdżan: **„Kak ma so dźěćo zeźiwić, wot čěšenja hač do časa, hdyż do žiwjenja stupi?“**; spěw knjenje stud. radź. K. Johnoweje z Budyšina (Zónska lubosć a žiwjenje wot Schumanna) — w zalomaj „Króny“.

Wše zhromadźizny su zjawne a darmo!

Měšćanska rada. Spomożerstwowy hamt.

Rjane z ruku wuběrane

symjeńtne běrny

najlěpšich nowych druzin. Toż hišće nješto **Slesyskeho symjeńtneho dźećeła.**

Malešanska nalutowarnja a wupožčernja

Najl. jězdne kola

ma tunjo na předań **Salm w Budyšinje**

na Fledlerowej dróży 5 II zady Krónprync. mosta.

Dokelž twory z hotow. pjenjezami zapłaću, je mi mózno tak tunjo předawać.

Dostach telefon čo. 3196

Michał Hodka, hosćenčar **w Budyšinje**

na Cyrkwinskim namješcże čo. 1.

Nawěstki přinjesu wužitk!

Dostanjemy ze Šleskich pěskow hišće někotre wozy

rakakrutych

symjeńtnych běrnow

Dale poručamy **Šlezyski symjeńty dźećel.** (Rjane strowe sorno).

Serb. Hospodař w Budyšin'e.

Přikrywy za soły adiwany najnowše pokazki, wulki wubjerk

K. Erler, na Žitn. wikach 11

Najl. Elderski tucny tworožk 9 puntow = 6 hr. franko

(Dampfkäsefabrik)

Parna tworožkowa fabrika Rendsburg.

5lětny synny **walach** lišak, 1.70 m wysoki a kotryż derje ćehnje, je na předań pola **Heinr. Dittricha w Kulowje** na Wojerowskej dróży čo. 12.

Holcu 16 abo 17 lět staru a młódšeho **wotročka** do burstwa k 1. meji

pyta **kubler Krawc w Krapowje čo. 22.**

Telefon Lubij čo. 460.

Sylne prosata

ma tunjo na předań **Topolinski w Radworcju.**

Wupjerki, łož. šaty, běte a pis. W. Köhlerowa, Hłow. torho, 9.

Wěncy spěwow

za serbsku młodosć

5 zešiwkow su zaso na předań

w Serbskej kniharni w Budyšinje.

Knjezej wučerjej Šěcy w Rachlowje k jeho dźeńšnišim narodninam

najwutrobniše zbožopřeća!

Dźakowni šulerjo.

Za wšě wopokazanja wutrobneho sobuželenja ertne a pisomne, kaž też za pychu a posledni přewod k rowej našeje lubeje maćerje

Berty zwud. Maderowa

rodż. Besserec.

wupraju jenož z tutym w mjenje wšěch zawostajenych naš

najwutrobniši dźak

W Budyšinje, na Jurijowej hasy čo. 2.

Willy Mader.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde do. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźišć Smolerjoc knihiskišćernja, sap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so na mały rjadk 20 złot. pj. Wobchodnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 91 **Budyšin — wutoru, 20. haprleje 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Předstawizna němsko-ruskeho pakta.

S pschedstawizny němsko-ruskeho pakta swjetscha derje wobhonity parlamentaristi ßobudźełačer „Welt am Montag“ powě, so je rusti wotpósłanc Karl Radek pschi tym ßobuskutkował. Radek je ßamo ſ namjetom **wojerſkeho ſwjeſła** do Barlina pschiſchoł. Tele dalokoßahaze pschecza bolſchewiſkeho knjeſerſtwa njeßu pak w Barlinje pschiłhilne wucho namakale. Skónčnje ßu na ruske naczinſchcze ßwolili, ſo by ßo jednanje wo pschecželnoſtnym a njenadwadowańſkim ſrěčenju ſaſwjedło. Parlamentny ßobudźełačer „Welt am Montag“, kotryž je ſ tymle jednanjom jara njeſpokojom, praji, ſo ze ßame myßle w zyłej ſozialdemokratiſkej frakziji knjeza, dokelž ßu pjerza ſlyſcheli, ſo němſke knjeſerſtwo **w** němſko-ruſkim ſrěčenju wjeleroſpontinanemu ſtawej 16 wuſtawkow Swjaſka Ludowy, kotryž pschecžahowarje prawa we wójnach Swjaſka Ludow wuprajwja, takle wuježenje dawa, kotrež ani jeho ſmyßlu ani wukoženju druhich mozow, w Locarnje datemu, njewotpowěduje, a ſo je pódła teho ßada pſchedwidźana, w kotrejž ßo njeßaße a potaſtim wobmyßlomne wuraſty wo ſhromadnych naležnoſcach Ruſſleje a Němſkeje trjebaju. Wón ßo boji, ſo, je-li ſo ßo tele wuraſty ſ doſtočnjeho dojednanja njewotſtronja, faſchmatanoſcze naſtanu, kotrež Locarnſkemu ſrěčenju podłožk wosnu a mohle potom faſtupjenje do Swjaſka Ludow njemóžne cźiniſ. Srěczenje dyrbi ßo pjerza hacž do konza měßaza podpisacź. Po tym ßamym ßórle budźe ßo dale tele dny też wukrajny wubjerk ſ naležnoſezu, po wežerawſchim wuloženju knjeſa ßwonkowneho miniſtra hiſchcze dołcź tajnej, ſaběracź. Knjes Hergt, nětcźiſchi pſchedßyda wukrajneho wubjerka, hnydom po dr. Streſemannowym nawrócze wubjerk dla rozponinanja ruſkeho ſrěczenja powoła. W parlamentnych kuhach pa tym ßamym ßórle měnja, ſo budźe ßo też němſki ßejm po ßwojim ſhromadźenju ſ powſchitkownym położenjom ſaběracź.

Němske dawkowe dochody w měrcu.

Dawki ſ zlow, wobchodźenſtwa, wobchada a pſchirjebanja ßu w měrcu nimale 443 milijonow hrywnow wunjeſłe. Sa cźaß wot 1. haprleje 1925 hacž do 31. měrza 1926 potajkim ſ zyłeho finanzneho łěta ßu dawkowe dochody 6856 milijonow hr. wuczinile. Do prědka běchu ßo wone na 6770½ milijonow hr. wobliczile.

Něhduſchi ſakſki kral August ſtorzi.

Něhduſchi ſakſki kral August je kommuniſtiſke nowiny w Schleſyſkej wobſtorził, kotrež ßu pſched ſkónczenjom podpißanja ludoweho **požadanja** waſchnje **wotkryte**, na kajżej je Wettinſki dom kubło Königsfeld do ßwojeho wobchodźeńſtwa wſak.

Kóždy pólski dom dyrbi z twjerdźiznu być.

Pólſkej ſ Ruſſleje, Litwy a Němſkeje wójna hroſy. Teho dla ßo w Pólſkej na wobaranje pſchihotuja. Wobſedje knjeſerſtwo pyta wuſtojnoſcź mjes wobydleriſtwom w ſtelenju ſpěchowacź. Pſchi wotewrjenju ſjěda ſaſtupjerjow tßělſkeho ßwjaſka je miniſter general Żeligowſki rěcź měł. W njej rozłożi, ſo ßebi geografiſke położenje Pólſkeje ßada, ſo dyrbja niz jenoż wojazy, ale wſchitcźy wobydlerjo wukmanjeni być. ſ bytcu wótcźinu ſaſtkali. Kóżdy pólſki dom dyrbi ſ twjerdźizu być, a kóżdy wobydleŕ ſ wojakom. Wojeſke wyſchnoſcze ßo tehodła za wſchě organiſazije ſajimaja, kotrež ßo prózuja, ludowu wojowańſku móz pobłuźicź. Wojniſti miniſter ßo potom na tßělſki ßwjaſ wobrozi prajiźy, ſo dyrbi iſſelektiſki ſport i jeho hłownym ſportom być. Tßeleſka wuſtojnoſcź dyrbi w Pólſkej ſ narodnym poczinkom biwacź.

Rusko-japanska wójna so pječa njehodźi wobeńć.

Po powěſcźach, kotrež ßu do Pekinga doſchłe, je Cźangtſolin pjecza rjekł, ſo ßo **ruſko-japanſka wójna „najſtarſe“ njehodźi wobeńć.** Se ßamym wumjenjenjom njentoſa ßo bolſchewiſtiſkowo dale w Mandźurſkej cźerpicź. Dale je pjecza Cźangtſolin rjekł, ſo ßo, hdyż budźa w Pekingu ßaſo normalne wobſtejnoſcze, wobnowjene, do Mukdena wrócźi, ſo by ßo hoſpodarſkemu roſwiczu Mandźurſkeje wěnował.

Ruſka finanzna kriſa.

Dla ruſkeje finanzneje kriſy je ßo 60 prozentow ſkaſanſkow, w lecze 1925 ſa bolſchewikſku Ruſku do Schwedſkeje

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na ſeminarſkej hasy 6. Rěcź ſerbſki.

Najſ. a najtuńſa kupowańſka wobućow. Póduwańſanje ſpěšnje a tunjo

podatych, wrócźo ſyſako abo jich wotewjacze je ßo na njedowěrjny cźaß wotſtorzyło. Jedna ßo wobeßje wo ratarſki a mlokarſki naporjad. 40 prozentow ſkaſanych tworow je ßo hižo do Ruſkeje pſchiwjeſło. Ruſke knjeſerſtwo praji, ſo je njemóże ſaplacźicź.

Paul Boncour wo swojej jězbje po Pólskej.

Paul Boncour, ſaſtupjer franzowſkeho knjeſerſtwa we Radźe Swjaſka Ludowy je ßo ſe ßwojeho ſtudowańſkeho puczowanja po Pólſkej a Barlinje do Parisa wrócźił. W dlěſchim roſrěczenju ſe ſaſtupjerjom Parizſkeho „Fournala“ je wón jara wjele wo Pólſkej a mało wo Barlinje rěcźał. Wón je ſaczińſcźe měł, ſo ßu Nimzy wěrili, ſo ma jeho puczowanje nětcźit potajny ſamyßl. Wón je ßo próżował, hdyż je w Barlinje pſchebywał, tole njedorſunjenje roſſaßnicź. Sa Pólſku je Boncour połny ſafworjenja. Wón wo ſajimawym poſchwihnjenju tuteho dźiwneho kraja rěcźi, kotrehoż pſchichod je ważny; „pſchetoż wozud nowe Europy ßo pola Rheina njeroſſudźi, ale w Pólſkej.“ Tśi ważne praſchenja, kotrež ma ſa najwažnjiſche, ßu ſwady ſ Litwu, ſwada wo prawo Pólſkeje w Gdańſku (Danzigu) a poměry mjes Pólſkej a Ruſſleje, Swady ſ Litwu ßu njepſchijomne, tola niz pſchewinliwe. W Gdańſku wſcho bere dźe, pſchi ruſkej mjeſy pak ßu myßle napjate a ſmajmjeńſchej ſchku może wójnſki wonjeł naſtacź. Tole położenje móże wuradźenja wo wobronjenje poczeźicź. Pólſka pak móże na Franzowſku liczicź. Franzowſka Pólſkej ßwérna woſtanje a budźe jej dale pomhacź.

Franzowſki póſłanz w Londonj do Parisa pſchijeł.

Franzowſki póſłanz w Londonje, dr. Fleuriau, je do Parisa pſchijeł. Wón na Briandej niz jenoż jendźelſke měnjenja wo **wotplaczenju franzowſkeho wójniſkeho dołha na Jendźelſku ſdźělicź,** ale też wo němſko-ruſkim ſrěczenju roſprawicź.

Jendźelsko-italske dojednanje wo Abeſinskej.

Jendźelſka, Italſka a Abeßinſka Swjaſtej Ludow pſchiſłuſchcźeja. Tuſón ſwjaſk dyrbi ßwoje ßobuſtawy pſched wójnami, naßylnoſcźemi a njeprawdu ſachitacź. A kak ßo Jendźelſka a Italſka ſwjaſkowych poſtajenjow dźerźitej? Sćrjedź měra ßo wonej do Abeßinſkeje, kotraż jimaj njeje niczo ſleho cźinila, po waſchnju rubjeźnikow ßdźělej. Najprjedźy ſtej poſtajiłej, kotrež ſtronj ßmě ßózda ſ njeju ſa ßwoje wikowanje a hoſpodarſtwo wuſtrowicź, abeßinſke knjeſerſtwo ßo ani njewoprašchawſchi. Londońſke „Times“ powěda, ſo ſtej jendźelſke a italſke knjeſerſtwo ßo wo tym dorěcźałej, ſo bychtej do drobna ßwoje hoſpodarſke prawa w Abeßinſkej w pschesjenoſcźi ſ 13. dezmbra 1906 mjes Jendźelſkej, Franzowſkej a Italſkej poſtajiłej. Jndźelſke póſłanzſtwo w Parisu je tezi nowemu dojednanja franzowſkemu knjeſerſtwu ßdźělilo. Dokelž Abeßynſka do ßobuſtawſtwa Swjaſka Ludow ſlučźa, ßo dojednanje po potwjerdźenju pola ſekretara Swjaſka Ludow ſapoda. Po nowym dojednanju Italſka jenicźke prawo Jendźelſkeje na Tanaſki jěſor pſchipoſnawa, łaž je ßot w jendźelſko-abeßinſkim dojednanju w lecze 1912 pſchedwidźałe, mjes tym ſo je Jendźelſka ſlubiła, ſo ßo njebudźe do ſaneho italſkeho plana w naſtupanju roſwicza żeleſnicźy w kraju ſadu Erytrheje, ako w italſkim Somaliſkim kraju pſchecźiwjecź, kotryż mohł Abeßinſku naſtupacź.

Parizſki Quotidien k tennu pſchiſpomni, ſo ßu ßo powěſcźe ſ italſkeho źórła wo **roſchěrjenju Abeßinſkeje** mjes Italſku a **Jendźelſkej** poßlednje dny roſcherjałe. Aethiopiſke praſchenje, wo kotrymż w ſpočatku tuteho łěta měnjachu, ſo je wuprajwjene, je ßo ſ tym ſaßo roſwiło. Tole praſchenje pak ßo njehodźi w tutej formje do jednanja dacź. Abeßinſka do ßobuſtawſtwa Swjaſka Ludow ßtuſcha a je 1906 a 1924 ſrěczenja ſ Jendźelſkej, Italſkej a Franzowſkej wobſamkła. Franzowſka ma potajkim też ſłowo ßobu rěcźecź.

Powěſcź wo jendźelſko-italſkim ſrěczenju wo Abeßinſkej je w Parisu njeměr naczinika, a rěcźe, kotrež je Muſſolini w Tripolitanſkej měł, ßu jón hiſchcze powjetſchiłe. We wſchěch politiſkich kruhach ßo ßłoży ßłyſchecź dowaju, kotrež knjeſerſtwo k kedźbliwoſczi napominaju. Maju roſhłużenu politihu pſchecźiwo tymle prózowanjam Italſkeje ſa nuſnu. S jendźelſko-italſkim ſrěczenjom ßo franzowſke prawa ranja. Pokaſuje ßo na to, ſo ßo prawa Franzowſkeje, we l. 1906 jej w Abeßinſkej ſpožczene, jednorje na bok ſtorcza. Tehodła ßo rabźi, ſo by Abeßinſka tule naležnoſcź ſpočatk Swjaſk Ludowy pſchinjeſła. „Temps“ měni, ſo budźe roſwicze tuteje wěży na powſchitkownu politiku Europy ßylnje ſtutkowacź.

Prěnje rozrěčenje z ryſiskimi wotpósłancami.

S Rabata we ſwjerżornej Marokkowſkej ßo powě, ſo je ßo njedźelu wjeczor we 7 hodźinach prěnje roſprajenje ſ riffiſkimi wotpóſłancami kóncziło. Wo pſchimérje a wo wobhađenju ważnych ſtrategiſtich měſtuow njeje ßo hiſchcze rěcźało, dokelž dyrbja ßo wo wobkmanej praſchenjomaj hiſchcze roſrěczenja mjes frankowſkimi a ſchpaniſkimi wotpóſłancami wotmětcź. Każ ßo ſda, maja riffiſki wotpóſłanzy wulke wobmyßlenja pſchecźiwo franzowſko-ſchpaniſkim měrowym wumjenjenjam. Pſcheli ßu zbi, ſo ßmělł ßo wrócźicź a ßo ſ Abd-el-Krimom wo někotrych wumjenjenjach roſrěczecź. Każ ßo ſda, budźe ſ hłownym ſadźerkom pſchi jednanju praſchenje Abd-el-Krifowho wuhnanſtwa.

Parizſki „Fournal“ pak měni, ſo Abd-el-Krimowe wotſtronjenje ſ Rifa njeſtupi ſtołetnu hidu riffiſkich Kabylow pſchecźiwo Schpaniſczanam.

Pangelos je presidentstwo přewzał.

Njedźelu je grichiſki nowy president Pangalos w Athenſkej kathedrali pſchiſtahu na republizynu wuſtawnu ſłožił. Sobuſtawy knjeſerſtwa a najwyſchich wojeſkich a zźiwilnych wyſchnoſcźow, Athenſki arzybiſkop, diplomatiſki korps a wjele druhich wołobow běchu pſchi ßwjatoczinoſczi pſchitomni. Na jěßje ſ hatedrale do presidentoweho hroda Pangalej ſe ſaßorjenjom hołdowachu. Město je bohaće ſ khorhojemi wupyſchene.

Presidentiſchowe pſchewoſawſchi je Pangalos poručił, ſo ma ßo nětkuſchim miniſtram, na kupu Santorin wuhnatym, dowolicź, ßo do Athena wrócźicź. Pódła teho dyrbja ßo wſchitcźy jeczi, łběžka dla wobſtorzeni, wobhnadźicź.

Čangtsolin žada, zo by so Karachan hnydom wotwołał.

Po powěſcźi „Newyork Heralda“ ſ Pekinga Cźangtſolin a jeho generalojo hnydom ßadaju, ſo by ßo bolſchewiſki póſłanz Karachan hnydom ſ Chiny wotwołał. Jeli ſo ßo to njeſtanje, hroża, ſo jeho dla agitazije ſa kommunizmus a to dla pſchekrocźenja prawow, kotrež ßo jemu ſależa, ſjimaju.

W Chinje je ßo ſaßo wſcho hinak roſwiło, hacž je ßo wocźakało. Saßo je położenje zyle pſchemjenjene. Wupeiu njeje w tu khwilu hiſchcze ſpóſnacź. Wjednik kommuniſtiſkeho wójſka je ſ Pekinga wucźahnył. Na to je Cźangtſolinowe wójſko, kotrež wjele bliże měſta ſtejeſche, do njeho ſacźahło. Peking je potajkim w tu khwilu w Cźangtſolinowej ruzy.

Bombowy attentat w południschej Chinje.

S bombowym attentatom na město Hokhan w południſchej Chinje je ßo 20 muži, ſonow a dźěći morilo a ßo 150 wołobow ſranilo. Wjednik rubjeżnje bandy, kotraż bě do města ßo nadwalila, wot wobydleriſtwa 1000 puntow jako wukupny pjenjes ßadaſche. Gdyż ßo jemu to ſapowě, ßo rubjeżniży do dźiwadła dobnchu, hdyż ßo runje hrajeſche. Wopytarjo dźiwadła ßo ſe ßmjertnymi ſtrělelemi ſajachu, hdyż rubjeżniży do nich bomby ſcźiſnychu. Cźežkokranjeni ßo w ßwojej krwi walachu, mjes tym rubjeżniży pſchi powſchitkownej hrozu a ſchmatanźy cźeknychu.

Turkowska mobilisacija.

Po powěſcźach, kotrež ßu ſ Turkowſkeje do Jendźelſkeje doſchłe, Turkowſka ſchcźe ßwoju armeju roſſerjowacź. Wobſedje knjeſerſtwo ſchcźe 6 brónjanych wołka. S pſchecźelneje ſtrony je ßo Turkowſkej jdźěło, ſo chce Italſka wójnu pſchecźiwo Turkowſkej ſapocźecź, wjedy hacź Němſka do Swjaſka Ludow ſaſtupi. Italſka ßo boji, ſo by Němſka italſkim wójniſkim wotmyßlenjam ſadźewacź pytała, dokelž Němſka Turkowſku jako ßwoju pſchichodnu ſwjaſkarku wobhładuje.

Njeměry na kupje Sumatrje.

Na hollandſkej kupje Sumatrje je indiſkim morju tamniſchi domorodni Malajo pſchecźiwo hollandſkemu knjeſer-

swou postawaju. Jich nahladu na holkandiskich wojakow so pschesco lusiscisko wospjetuja. W Atjeskej krajinje su domorodni wobdzelenje polizajskich wojakow nadpadli. Wojazy nadpadnikow wotrasiwshu, kotsiz dzesiwjesej morniwych sawostajuwschi zosadu. Na holkandzej stronje su tsjo wojazy cesko franciku, jedym offizer a dwaj wojakaj lohko.

Kontrolla přećiwo přesmykanju alkohola w Americy.

Do Sjednoćenych statow połnozneje Ameriki so ſ Europy a to wosebje ſ Jendželskeje wjele alkoholiskich napojow pschesmykuje. Amerikanske knjezerstwo tódże, kotrejž alkohol pschiwozuja, hižo na morju seſtajcy pyta. K temu je so wosebite wobrónjenje tódżstwo załožiło. Jendželske tódże wosebje ſ Bahamaskich kupow, kotrejž Jendželscy stuchcheja a blizko amerikanskeho brjoha njdaloko Floridskeje połkupy leža, alkohol do Ameriki pschesmykuja. Sjednoćene staty su so hacž dotal podarmo pschećiwo temu pola jendželskeho knjezerstwa wobzežowała. Stónežnje je jendželske knjezerstwo do toho swolilo, so smědza amerikanske mjenišne tódże k Bahamskim kupam po prjedawschim pschisiwjenju jědzicz a sa pschesmykarjemi alkohola sledzicz. Njesmědza w tutych wodach zamu jendželsku tódź ferbrace. S dobrom budże knjezerstwo Bahamaskich kupow wuſesdżaze tódże wotro kontrollowacz.

W tutkhwilu njeje žanych wuhladow, so by so w Sjednoćenych statach sakoń pschewuzowanju alkohola wostrowił, Wšerno je, so so niedźiwajcy sakonja pschewuzowanje alkohola tajuze wjele paleraja pije. Pornjo prjedawschim czasom pak je wopiſtwo wjele wotebeŕało a dobre sezkhwli njchodża so pschepósnacz.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutora, 29. jutrownika.
Viktora, martrarja.

1888 wutcy zasłużbny farař Jan Korla Rjenč w Kotlicach, kotrehož wnukaj dźensa ze žohnowanjom jako serbskaj fararjej skutkujetaj.
1920 załoži so w Budyšinje serbske towarstwo „Nadźija“.
1921 hraje so w Budyšinje wulka historiska hra Napoleon wot Jurja Słodeńka.
1907 załoži so w Prazy towarstwo Adolf Černy k pěstowanju serbskeje rěče a literatury.

Towarstwo Nadźija hromadźuje sebi młodych Budyšskich Serbow, podobnje kaž nětdy Bjesada, kotraž hišće njeje zasy tak prawje wotucíła. „Nadźija“ pak je so hižo wjacy króć ze swojimi krasnymi serbskimi swjedźenjemi wuznamjenjiła, ma skutkowace a wušiknowe wjednistwo a wysoke zaměry! Pěstuje najnadobnišu zabawu! Tuž njech so tola wšitcy Budyšcy Serbjo tutomu towarstwu přizamknu! My jemu přejemy dźensa na narodninach wjele zboža do přichoda! —

Přisłowo praji: Falšna duša — do hele słuša!

*

— Wo wjedrje. Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 723, hygrometer +5, thermometer we dnjo +17. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 730, hygrometer —2, thermometer w nozy +7. Wuhlady na malo so pschemjenuje wjedro, ſ cžasonmi so podeschcžuje. — Wczera rano leżachu nizinu nad zyłej Europu. Te su nam nětko bóle mcžate wjedro pschinjesłe. Rataŕ wita je ſ dźaknej wutrobu. Wono howi schadźazym žiwam a wocžerstwi schłodowanšti wczerawschcho mróza. Wyschinje leżeschej wczera rano nad najsdalenischej dolharaischej a najsdalenischej krótkowjeczornej Europu. — Jutse źrjedu słonczko 4,53 hodź. schadża a so 7,06 hodź. schowa. Měsacžk schadża do połnocy 11,50 hodź. a so na ranje 2,48 hodź. chowa.

— **Macžižny wulet do Delnjeje Łužizy** wotmeje so hižo bliżschu njedźelu, 25. haprleje, niz hatle wo žwjatkach. Podrobnoscze, cžas atd., dyrbjake so we Tow. wosjewicz.

— **Němskostatny strowotny tydźeń.** We wobłuku hromadźinow spomožerstwoweho hamta města Budyschina wotmeje so dźenja **wutoru, wjeczor we 8 hodź. w sali Lutheroweje schule** starschiſti wjeczor, na kotrymž kujes měschczanski lekaŕ dr. med. Traeger wo „nowoczažnych wočežnjenskich waschnjach“ rěcži.

— **Prěni pschednoschi němskostatneho strowotneho tydźenja w Budyschinje** wotmě so wczera pondźelu wjeczor we 8 hodź. w sali žejmownje (Landhaus). Knjes stud. rada dr. Jordan ſ Budyschina pschednoschowasche wo pschekasanzach a jich hygienskeje waŕnoscži, wosebje jako pschenoschjerjow khorosczow. Nječnik pokasa w lohju rosumliwych žłowach na straschnoscz naschich domjazych pschekasanzow. Sapocza ſ drascžazej wschu, kotraž najradscho pod schowami drastow žnda a tam jejka kładze. Drascžaza wscha jenož nětdże 10 dnjow bjes jedże wutraje. Wschi žiwjenja rad trej cžłowjeka. Tale drascžaza wosch pschenoschuje wosebje khorosczu, kotraž so swjetscha je šmjerczu stónczi. Dalscha pschenoschowarka khorosczow je nahkowjaza wosch abo putka, kiž je troschku mjenscha hacž drascžaza wosch. Drascžaza wosch malo na cžełko pschiwdże, žnda swjetscha w drascže, ale putka jedźi jenož we wkoţach a na kožt hłowy a je žiwojim schrabanjom a zyzanjom wulke žwjerbjenje a bolenje nacžini. Tale wosch je wosebje jako pschenoschерka tuberkulosy strašchna. Nješchto wschednische hacž wschi pak fu schcžony. Wone žedża na wjerchowych hrjadach, ſa tapetami a we kožach, poprawom žo jim wschudże lubi. Tak je tu strach sanjeżenja wosebje wulki. Swětło njelubuja a wscho derje wuczuja. Hdyž schcžóna kała, to jara boli. Nima też lubosnu wón. Schcžóny maju telko jeda pschi žebi, kiž je tak žyłny, so nětdże 180 schcžónow myschi sajedosczi a mori. Schcžóny pschenoschuja bombjelatu mór, wušad, tuberkulosu atd., žnadź też raka. Straschne žu sa cžłowjeka też pthi. Jetka kładu do schmarkow schpundowanja. Wschi pschepytowanju pthow žu wuczeni bazile nimale wschěch khorosczow namakali. Tohodła ma so jich cžłowjek wosebje hladacz. Też kuntwory ma so cžłowjeka je strachom bnyć. Kuntwory žo ruczе pschijporjeja, wosebje nasymu. Najstraschnische žu symnizowe kuntwory, kiž malariju pschenoschuja. Tele sce kuntwory mamy też we Łužizy. W Budyschſtej krajinje žu we wulkej licžbje, wjazy pschi khorach, mjenje wokolo hatow. Psched kuntworami so cžłowjek najtkeje schkita, hdyž psched žwojim statokom nima stejazu wodu, hatk atd., ale bžazu wodu. Muchi žu. też wosebje straschne. Pola nas mamy swjetscha tři druzziny: wschědnu jstwinsku muchu, malu jstwinsku muchu a kalatu muchu. Nasstraschnischa je kalata mucha. Tola też tamne thorosczowe likerki pschenoschuja. Muchi pschenoschuja wosebje tyfus, paratyfus, tholoru, tuberkulosu. Muchi, kiž žu ſ ludźimi wo ſtmě hromadże žiwe, žu sa nich ſ najwjetschim strachom.

— **Knjes dr. med. Kral w Budyschinje** je so jako žudniſki lekaŕ sa krajne žudnistwo, statne rěcžnistwo, hamtske žudnistwo a sa jastwa pomjenował; mjenuje so nětk knjezerstwowy medizinalny radźicžel. Jeho powołanje placži wot 1. haprleje t. l.

— **Swjatł ludowozrjekwinskich lajkow** (Volkskirchlicher Laienbund) namokwja k sjedzel do Budyschina (Domfahrt), kiž budże 1. a 2. mcže t. l. Tu seidże so wjele zyrkwinskich smyslenych evangelskich ſ zyłeje Sakskeje.

— **Lětadło ſ Halby, dwojotsiežnik, kiž** be se dwěmaj wobzobomaj wobhadżene, a kiž chżyschże do Wróitzławja leczecz, dyrbjeschże so žobotu popołdnju na nebduschim łetanischczu w Schżijczach na semju puschczicz, so by mazijnu sa dalsche leczenje pschitwsako. Lětadło so hladaju dele puschczi a so saso hładaju do powětra sdehnu. Jedna schże so we reklamowe lětadło. Dowolne wopisma wyschnoscžow a wupokasy běchu w porjedze.

— **Cžełło namakali.** Psched nětdże tydźenjom kriminalna polizija wosjewi, so je so ſtótnik Hermann Schirker ſ Budyschina zhubik. Jeho fu nětk jako cžełło w Minje, nu ſ Lobja wuczahnyli. Mókotli pschczeczelo, kiž fu cžełło w Minjnu wobhladali, fu w nim zhubjenego spóznali.

— **Kradnyli** žu tu 17. 4. 26 žonjaze jězdne kolo znamki „Deutschland“ ſ cžornymi krohmami, swjenami a błótowymaj schkitakomaj, cžémnobrunym kožanym sedłom ſ napiſmom „Deutschland“, žamobéhom, schérymaj gumijowymaj wobruczomaj, nowym cžornym a lilabarwnym drastowym schkitakom, cžornym metalowym rjeczaſowym schkitakom. Wo wězowne zdźelenja proſzy kriminalna polizija.

Se **Sejiz.** Pokhroma mjes skotom kublerja Jurja Rjedy je saschka. Hamtske postajenja so zdźehnu.

S **Libuchowa.** Bożi woheń wuidże wczera popołdnju 3/2 hodź. w kólni hoscženzarja Jäkleż statoka. Tam leżesche žłoma a bě tohodła ſ dobrej zratwu sa pkomjenje. Susodam, na pomoz pschikhwatanym, pak so hiſchcze poradźi, pod kólnju stejaze maſchiny pkomjenjam wutorkhnyc, mjes tym, jako prénja, Kchtwo Worschczansta zykawa na pomoz pschihna. Wórsy pschijedżech też zykawy ſ Makeho Wjeſkowa, ſ Cžichonża a Cžemerz. Na wulke žboże žynły wětr wot poldnja ſtejesche a tak sdkle a pkomjenja na žuždne twarjenje njenjeżesche. Mjes tym na pomoz pschikhwatane zykawy Jäkleż hródżam a bróżni tola hiſchcze hrożazy strach wotwobroczkthu.

S **Radworja.** Cžełło Jurja Schenka, kotrehož we łoju wobwěžnjeneho namakachu, chżychu pożledniu žobotu popołdnja pothowacz. Ludźo pak khowanje njewohladachu, dokelż so cžełło hiſchcze khowacz njesmědżesche. Każ so jda, je wschelkaż khowanje wotstorczita. Tola bě njedźelu popołdnju pothowanje ſ cžełkownje na kérchowje. Po wschém, schtož je w Radworju žłyschecz, je jej Schenk ſ mjerjanjom nad žwójbnymi wobstejnoscžemi, kotrež so jemu njelubjachu, ziwjenje pschikrótschik. Wón běsche jara dźeławy cžłowjek, a ženje njeje tohodła bjes dźełka byk. Schtož je jeho snak, jeho trudnu žiwjenzu wobžaruje. W meji měsesche jeho žłéborny kwas bnyć. Tomu je wucžeknył.

S **Radworja.** Dźenża (wutoru) naschu nowu schulu sdźehaju. Dźecži budźeja spéwacz, wulzy budźeja rěcžecz, wschitzy budu potom jěcz a picz a so wjeselicz, so je iwar bjese schkody tak wyschoko dozpél. Starschiſki wjeczor tohodła wupanje a budże hakle pjatk. — Kryczź budźeja schulſki twar, każ je žłyschecz, ſ khidlizu (schifrom). Budże to thětro tupy kryw a malo budże žo wot módreho a też cžmoweho njebja a selenego liſcza wuſpéhowacz. Najkérje pak je tuniſki, hacž rjeniſki wjeſoky cžerwjeny kryw ſ zyhela, kiž by žiwiſcho ſkutkował na mkode žiwjenje a staréj woczi. — Schkoda, so wodowód tak pomalu postupuje. Tón mohł hižo pluſkotacz. Tola nadźijamy žo, so też to stónczne budże. Schtóż wocžaka, też docžaka. Ale wjazy ſwjetscha nichtó njedocžaka.

S **Łuha.** Njedźelu popołdnju na Luhowſkich honach njedaloko Budyschſko-Rakeczanskeje dróhi žornik na waschnje ſnjeſbożt, kiž drje žo w žwězde ſwérzatow jara porédko ſtawa. S keczżiny wustupichu pschi rjanem słónczným wjedrje schtyri rjane žorny, mjes nimi jenoletny žornik. Jako žorny pólny pucz pschekrocžichu, dla kokoſjedneho hłowu ſhubiwschi ſdźela pched nim a ſdźela sady njeho pucz pschekocžiwschi do žitneho pola sabéžachu. Po błiſtej dróſy pschina automobil. Jeho žo nabojawschi žo prédnjej ſwérzecži njejabzy wobrocžiſchtej a k pólnemu puczej wrócžo thwataſchtej. Ssornik. kiž bě pożledni, ſ pokrym wotmachom do jeneje žorny ſrafy. Wobej ſwérzecži žo pschecžiżnynchtej. Ssorna stany a běżesche ſa tamnymaj. Ssornik tohorunja posłoczi, tola

Khodojty.

Přenjotny roman wot Jlsana.

25] (Pokrjacžowanje.)

Schtyrzecži dnjow wosta tu wona bjes jedże a picza a bjes spanja, we wodże hacž do schije, se rospschestrjenymaj rukomaj, so žo njeby bóle podnurila. Symny połnozny wětr dujesche a nasta łód a ton stócži ju hacž ke stake, tak so žo bojesche, so budże rosstłóczena. Na to dujesche cžopły wětr, łód rosla a woda bě pokia wacžkow, kotrejž wona ſ wulkej prózu ſ rukomaj wot žo wotdżerżowasche. Tute pak jej nosecy, prawu rutku a wutrobno wobžrachu. Wona bě zble pschi wědomju. Lubosny spéw wschelakich ptacžkow pak ju pokojesche, też sajazy pthitżedżu hacž k wodże a wjeſele cžinjesche jej ſ klubženy wjelk. W tutej wulkej nuſy modlesche žo wona wjele.

Macž cžałkasche staroscžiwje, hdyž žmerki hižo padachu, na nawrót holczi, ale ta njepschińdże. Wona dźesche k žuželej, k staremu Sandrijej, wupowěda jemu, schto je žo stało a praschesche žo, schto ma cžinicz. Sandrij wsa žwojeho pża a khodżesche ſ macžerju hodżiny dołho po łéżu, ale niczjo njenamakałschtaj. Na druhi dżeń dźesche Sandrij k Janej a tón dyrbjesche knjesa prożycz, so by ludźi do łéża wupółtał a dał Hilju pytacz. Ditrich bě žo wjecžor ſ łéża wrócžił a hdyž rano thoni, schto je žo stało, da konja ſezhdżacz a jěchasche žobu pytacz. Ale njenamakachu niczjo a ludźo ménjachu, pak je nětdże do wody skoczika a žebi žiwjenje wsała, pak je dżiwje swérżo ju seżrako. Ditrich bě każ bjes rosumu, njewědżo, schto sapoczecz. Wón dźesche k hajikowej a rjekny jej: „Lubuju Hilju ſ zyłeje wutrobu a žiwu jej žlubik, žebi ju ja mandżelſku wsacz.“ Na tym žo Krysta tara postrózi. Wědżesche dżeń, so to dowolicz njeżmě. Myślesche žebi, so je Bóh lubu Knjes dżyl wotwobroczicz a tohodła je dał Hilji so shubicz. Wot nětka ju wjazy njepytasche. Ditrich pak njepschesta sa Hilju žedżicz ſ zyłej žwojej mkodosnjej, zahorjenej wutrobu.

Radżachu jemu, k Juliji hicz, khiba może ta hischcze pomhacz. Wjeſele khwataſche mkody knjes k staréj budży a njekedżbowaſche na masanoscz, na njeſubosnu wón w budży, ale pokny pschecžełnoscže proschesche staru khodojtu wo pomoz. Wón dari ji też dżeżacz ſlotych. To pohnu khodojtu a tuta wsa ſtare masane hladażo, hładaſche dołho do njeho a praji: „Hilja je žiwa, je jara dałoko w horach mjes ſkałami we wodże, hdże pak je, to njemóżu dowiżecz. Wobstaraj žebi dobreho pża, kiž cžéř cžłowjekow cžuje, tón może ju namakacz.“

Ditrich wubra žebi doma najſpcžehcžeho nanowcho pża a dżesche ſ nim k měſtnu, hdżesch bě Hilża žedżała. Pżyk cžuchaſche, bżeżesche potom pched žwojim knjesom pches hory a doły, donjż njepschińdżeschtaj na tamne měſtno, hdżej bě Hilża wrjeżeiſko wucžahnyła. Te tam Hitschcze leżeschе. Pob je wobnucha a wjedżesche nětko Ditricha hacž ke ſkałam. Tu wołaſche Ditrich, Hilża jeho žłyschesche, ale njemóżaschu wotmołwicz. Srudny wróczi so Ditrich domoj. Schtwórteje meje dżecžku haczerjo ſ dżeła domoj a žłyschachu žałoscženje każ małeho dżeżeża, ale njemóżachu niczjo namakacz. Woni wosjewichu wjeczor to Ditrichej. Tutón cžełnjesche ſ dżeżacżerjemi na druhi dżeń rano ke ſkałam, ale saso njemóżachu niczjo namakacz. Stónczne pschełeże Wětr, Handrijowy hołz, ſważliwje ſkoro njepschiſtupne ſkały a tu wuhlada mjes nimi Hilju. S wulkim napinanjom wucžeżechu ju ſ hłubiny, pschihotowachu nożydła a njeżechu ju domoj, dokelż Hilża bě tak ſtaba, so njemóżesche khodżicz. Žiwjachu ju ſ kożazym mlokom, Hilża nabu saso mozow, rany ſajicu, jenož nětkotre posty na nohomaj wostachu ſhubjene. Te běchu jej cžerwje we wodże wotſrake. Wschędnje khodżesche do hajikownje. Ditrich Hilju wopytowasche a radowasche žo, hdyż widżesche, kak žo Hilża wusstrowja, kak saso pschibéra, kak była rjeniſcha hacž prjedy.

XIV.

Wo ſpodźiwnym podawku, kotryż bě žo ſ Hilju ſtał, powědachu žebi ludźo w zyłej wokolinje, najwjazy pak w Dolizach. Njemóżachu žebi wumyślicz możnoſcz, so by mohł pżyk, bynjez ſej žłyny byk, cžłowjeka w paſorach dołho wokolo nożyez, so by hołza mohła schtyrzecži dnjow bjs jedże bycz. Nětkoſi ménjachu, so je Hilża khodżila a tuto ménjenje žo bórzy rospschestrě a namaka kruty wěrn. Wobjeże powědachu žebi hoſcžo w koreżnje pola Schołcżej wo ſpodźiwnym podawku, a też wo tom, so je Hilża młodenu knjesej naczłłanischczu w Schżijczach na semju puschczicz, so by mazijnu sa dalsche leczenje pschitwsako. Létadło so hładaju dele puschczi a so saso hładaju do powětra sdehnu. Jedna schże so we reklamowe lětadło. Dowolne wopisma wyschnoscžow a wupokasy běchu w porjedze.

— **Cžełło namakali.** Psched nětdże tydźenjom kriminalna polizija wosjewi, so je so ſtótnik Hermann Schirker ſ Budyschina zhubik. Jeho fu nětk jako cžełło w Minje, nu ſ Lobja wuczahnyli. Mókotli pschczeczelo, kiž fu cžełło w Minjnu wobhladali, fu w nim zhubjenego spóznali.

— **Kradnyli** žu tu 17. 4. 26 žonjaze jězdne kolo znamki „Deutschland“ ſ cžornymi krohmami, swjenami a błótowymaj schkitakomaj, cžémnobrunym kožanym sedłom ſ napiſmom „Deutschland“, žamobéhom, schérymaj gumijowymaj wobruczomaj, nowym cžornym a lilabarwnym drastowym schkitakom, cžornym metalowym rjeczaſowym schkitakom. Wo wězowne zdźelenja proſzy kriminalna polizija.

Se **Sejiz.** Pokhroma mjes skotom kublerja Jurja Rjedy je saschka. Hamtske postajenja so zdźehnu.

S **Libuchowa.** Bożi woheń wuidże wczera popołdnju 3/2 hodź. w kólni hoscženzarja Jäkleż statoka. Tam leżesche žłoma a bě tohodła ſ dobrej zratwu sa pkomjenje. Susodam, na pomoz pschikhwatanym, pak so hiſchcze poradźi, pod kólnju stejaze maſchiny pkomjenjam wutorkhnyc, mjes tym, jako prénja, Kchtwo Worschczansta zykawa na pomoz pschihna. Wórsy pschijedżech też zykawy ſ Makeho Wjeſkowa, ſ Cžichonża a Cžemerz. Na wulke žboże žynły wětr wot poldnja ſtejesche a tak sdkle a pkomjenja na žuždne twarjenje njenjeżesche. Mjes tym na pomoz pschikhwatane zykawy Jäkleż hródżam a bróżni tola hiſchcze hrożazy strach wotwobroczkthu.

S **Radworja.** Cžełło Jurja Schenka, kotrehož we łoju wobwěžnjeneho namakachu, chżychu pożledniu žobotu popołdnja pothowacz. Ludźo pak khowanje njewohladachu, dokelż so cžełło hiſchcze khowacz njesmědżesche. Każ so jda, je wschelkaż khowanje wotstorczita. Tola bě njedźelu popołdnju pothowanje ſ cžełkownje na kérchowje. Po wschém, schtóż je w Radworju žłyschecz, je jej Schenk ſ mjerjanjom nad žwójbnymi wobstejnoscžemi, kotrež so jemu njelubjachu, ziwjenje pschikrótschik. Wón běsche jara dźeławy cžłowjek, a ženje njeje tohodła bjes dźełka byk. Schtóż je jeho snak, jeho trudnu žiwjenzu wobžaruje. W meji měsesche jeho žłéborny kwas bnyć. Tomu je wucžeknył.

S **Radworja.** Dźenża (wutoru) naschu nowu schulu sdźehaju. Dźecži budźeja spéwacz, wulzy budźeja rěcžecz, wschitzy budu potom jěcz a picz a so wjeselicz, so je iwar bjese schkody tak wyschoko dozpél. Starschiſki wjeczor tohodła wupanje a budże hakle pjatk. — Kryczź budźeja schulſki twar, każ je žłyschecz, ſ khidlizu (schifrom). Budże to thětro tupy kryw a malo budże žo wot módreho a też cžmoweho njebja a selenego liſcza wuſpéhowacz. Najkérje pak je tuniſki, hacž rjeniſki wjeſoky cžerwjeny kryw ſ zyhela, kiž by žiwiſcho ſkutkował na mkode žiwjenje a staréj woczi. — Schkoda, so wodowód tak pomalu postupuje. Tón mohł hižo pluſkotacz. Tola nadźijamy žo, so też to stónczne budże. Schtóż wocžaka, też docžaka. Ale wjazy ſwjetscha nichtó njedocžaka.

S **Łuha.** Njedźelu popołdnju na Luhowſkich honach njedaloko Budyschſko-Rakeczanskeje dróhi žornik na waschnje ſnjeſbożt, kiž drje žo w žwězde ſwérzatow jara porédko ſtawa. S keczżiny wustupichu pschi rjanem słónczným wjedrje schtyri rjane žorny, mjes nimi jenoletny žornik. Jako žorny pólny pucz pschekrocžichu, dla kokoſjedneho hłowu ſhubiwschi ſdźela pched nim a ſdźela sady njeho pucz pschekocžiwschi do žitneho pola sabéžachu. Po błiſtej dróſy pschina automobil. Jeho žo nabojawschi žo prédnjej ſwérzecži njejabzy wobrocžiſchtej a k pólnemu puczej wrócžo thwataſchtej. Ssornik. kiž bě pożledni, ſ pokrym wotmachom do jeneje žorny ſrafy. Wobej ſwérzecži žo pschecžiżnynchtej. Ssorna stany a běżesche ſa tamnymaj. Ssornik tohorunja posłoczi, tola

(Pokrjacžowanje ſdźehuje.)

ſedwa bě někotre kročele běžał, ſwjeſe ẓo ẓakoſćo do ſelenego ẓita. Podarmo ſpyta ẓo ſ prědnymaj nohomaj dale wlecz. Wě ẓebi rjap nalemił. Kulka wumóh ẓorntka wot jeho cẓerpjenja. Pſchi lěku ſtejachu ſt ẓorny a ẓtyſchachu ẓornikowe ẓakoſćenje.

S **Malešcẓe.** Pſchichodny pjatk wjeczor we 8 hodẓ. ſměje knjes ſhromadẓeńſtwowy wothladaŕ Kſchiẓan ſe Wěſeje Hory na tudomnej farje ẓerbiſku biblifku hodẓinu.

S **Kubſchiẓ.** Sjawny pucẓ ſ Kubſchiẓa do Brěſowa a wot Budyſchſko-Lubijſkeje ſtatneje dróhi na Budyſchſko-Wósborſku ſtatnu dróhu ẓo dla naſypowanja na Kubſchiẓańſkich honach wot 20. hacẓ 24. hapŕleje ſawrě.

S **Pomorẓ.** Tudomneho póſtowego ŕadowarja Ernſta Bartuſcha ẓu k hapŕlejſ ſa wyſchſcheho ŕadowarja pomjenowali. Wſchitkẓy, kotŕiž jeho ſnaja, pſcheja jemu ſ wutrobu ſhoẓe k tutomu wuſnamenjenju. W ẓłužbnym wobtkhodẓe je ſtajnje pſcheẓełny a hójeẓ je mózno, k wolk. Njech nowe wuſnamjenjenje hiſchẓe wiele lět jemu wołoẓuje cẓeẓu jeho ſamołwjenja połneho ſaſtojniſtwa.

S **Bukeẓ.** Ssobotu, 24. hapŕleje, pſchipołdnju we 12 hodẓ. ma ẓo w pſchitomnoſći ſaſtupjerjow ſchulſkeje wyſchnoſcẓe rózny kamjeń naſcheje noweje ſchule położiẓ. Dha ẓhenmy ſ dobom na ſaúdẓenoſcẓ doſtojneje piches 100 lět ſtareje dotalneje wjeſnneje ſchule ſpominacẓ. Staru ſchulu, nad kotrejeẓ nutkshodom je liczba 1825 do granita wurubana, a hójeẓ budẓe ẓo teẓ dalewon hiſchcẓe ſchula wotmẽwacẓ, łehdom „w běhu lěcẓa natwarichu“, a dokelẓ je wſchẽch ſtron na to tłóczachu, ſo bu ſchula ẓo bórẓy trjebała, ju krótko do hód jako nowu ſchulu pſchewſachu. W njej je ẓo hižo po hodẓach w ſcẓehowaẓej ſymje wuczitło. Wſchẽ wudawki wuczinjachu kónẓ lěta 1828 2219 tolet, 14 złébornych kroſchow a 11 helarjow. W druhem łchtidle twarjeja, do kotreẓoż Arnoſcht Luboměr Pjech, kiẓ bě 50 lět dołho ſ wulzgłużbnym wuczerjom a kantorom w Bukezach, hakle w lěcẓu pſchichodneho lěta ſacẓeẓe, dokelẓ ẓo ſ połnym prawom wótnych murjow dła ſa ẓwoju ſtrowoſcẓ bojeſche, njeje ẓo najẓnadniſchi hribit pokaſał. Po ſakonju 6. junija 1885, „ẓo ẓo 3. roſnuczowanſka ſtawa a nowa bydleńſka ſtawa ſ komoru“ ſatwari. W lěcẓe 1874 pſchitwarichu 2 wulkej ſchulſkej ſtwě; wudawkt ſa twać ẓu w 40 létach po nẽcẓim ſeſapłacẓeli. Bukecẓanſka ſchula wuwi ẓo w běhu cẓaẓa ruce wot lektoratſkeho doma k zentralnej ſchuli. Njelube njedoẓahanje na mẽtnoſći pokaſowaſche ẓo poẓdẽnje 5 lět woẓeẓe jaẓnje, w tymle cẓaẓu dyrbjachu ẓo dẓeći w 4 wſchelakich twarjenjach roſnuczowacẓ. Nowa ſchula njebudẓe dałeko wot lubeje maẓerńerje ſchule ſtejecẓ. Wo wſchelakorem dóuczе mẽſchanorẽcẓnеje (ẓerbſko-nẽmſkeje) ſchule, kaẓ w Bukezach je, dhe jeſt wuczeŕ Holbjan (w Bukezach) poſdẓiſcho pſchi poẓwjeczenju nowеje ſchule nadrobniſcho piſacẓ. Wunoſchli jeho lěta dothich ſpytanjow wo naſchej 100 létnej domjacẓej ſchuli, ſ kotrejẓ je wuſko ſwjaſany, ẓu ẓo k „domjacẓnej ſchulſkej ſtawiſnje“ ſhulcẓiſe. Tole dẓěło je hódne, ſo by ẓo wocẓiſchcẓało, ſo bychu ẓo teẓ dalſche kruhi ſa domjacẓne ſtawiſny ſaſimowałe. Njech je nowa ſchula wſchem ẓwojim wopytowarjam niẓ jenoẓ ſ kulturnym hrjedẓiſchcẓom, ale teẓ ſ woprawdźitym ſchulſkim domom!

Hospodarſki rozhlad.

Wutorn 29. hapŕleje 1926.

Wẽzerawſche kurſy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. fran.	14,22
1 jendẓelſki punt	20,39	100 ẓelſkoẓł. krónow	12,42
100 ſchwaẓ. frankow	80,96	100 półſk. markow	41,96

Efekty měẓachu wẽzera na Berlinſkej burſy powſchitkownje ſeſłabjene kurſy. Wójnſka poẓezonka bě pſchi ſpoczatku ſeſłabjena, na kónẓu ẓo ſnowa ſkrucẓi.

Produktowe wiki pſchiniejeſchu wẽzera we pſcheńcẓu a rożẓu ſaſo powſchitkne płacẓiny. W Ameriẓy a Jendẓelſkej bě ẓito teẓ ſaſo dróſche. Pſcheńcza dobu 15 np., rożki 10 np., po zentnarju. Kupaẓ jenoẓ najmużniſche kupowacẓu. To je ſ dopokaſmom, ẓo do dołheho wobſtacẓa tuteho horjeſbicza njeẓerża. Naſchi ratarjo nochẓyli prawy wokomik ſa ropſchedacẓe ẓwojeho ẓita ſkombiniecẓ. Wẽzera *płacẓeſche* zentnar

w Drjeẓożanach

pſchenicẓy 15—15,25 hr., rożki 8,90—9,15 hr,. jecẓmjenja naléṫnjeho 10,50—11,25 hr. wowſa I 10.90—11,25 hr., II. 10,50 hacẓ 11 hriwnow,

w Berlinje

pſchenicẓy 14,65—14,90 hr., rożki 8,85 hacẓ 9,10 hr., jecẓmjenja naléṫnjeho 10—10,80 hr., naſymnego 8,75—9,65 hr., II. 9,75 hr. hacẓ 10,25 hr.,

w termiſowym wiſowanju

ſa mejn pſchenicẓy 15,32—15,27 hr., rożki 9,86—9,90 hr.,

ſa julij pſchenicẓy 15,12—15,10 hr., rożki 10,20 hr.,

ſa ſeptember pſchenicẓy 13,65 hr., rożki 10 hr.

Na pſcheẓań:

Duſzy, 40 wjetſche, we Wudworju cẓo. 226. — Duſzy, we Jitku pola Rakez.

Koſy w Kamjenzu, Kinsbórſka dróha 2. — Koſa ſ łóſatom, běła hjes rózłow, w Dobroſchi cẓo. 20.

Wotawa w Kamjenzu, Heyda, Pfortenſtr. 7.

Jałozjy, wyſokokuczełna, w *Biſkopizach, Wallgaſſe* 11.

Koło motorſke, Wanderer abo NSU w Radworzu 65.

Kruwa wyſokokuczełna we Wulkim Bukowje p. Schółza.

Pacẓi w Hródku, Hórſka haſa 15.

Wěhakaj w Hródku, Drjeẓdẓanſka dróha 60.

Ssłoma 20 zent., w Bukojni 29 p. Wojerez.

Kury 12 (ſłocẓane bażanty), hajnikowja w Bórku pola Wojerez.

Wołaj do cẓahanja, kuježi dwór w Pẓowjach.

Paty, żołte Orpingtenſke, po 4,50 hr., kuježi dwór we Pẓowjach.

Wós, ſtary hoitwinſki, we Lahowje 24. — Dẓećacẓu, ſwjatowy wós a **koſch** w Budyſchinje, Kotolſka haſa 181.

Hoſpodaŕkaj, jenopſchẽẓnej, w Budyſchinje, Lubijſka dr. cẓo. 6.

Sso pytaja:

Krawſki w Kamjenzu, Ernſt Scholz, Kaſarniſka haſa.

Dẓěłaczeẓ, w Kamjenzu, Berg a Meſſerſchmidt.

Kowaŕſki wuczobnik, Kuhlez w Blunju.

Dẓěłaczeńſka ẓwójba (roboczańſku), kuježi dwór w Najzu pola Hródka.

Schẓẽłkaŕſka wuczobnizа (hołza 14—15 lẽ), fabrika ſchẓẽłkow Heinrich Blücher w Hródku.

Hołzu do domu, Hertelka we Wojerezach, Hródkowſka dr. cẓo. 15.

Pohonc, Matij Nowak w Blunju.

Blidaŕſki, Fröhlich w Kulowje.

Ssudnizy na pſchẽhadẓowanje

Sóŕjedu 21. hapŕleje 1926, dop. ½11 hodẓ. w Njeẓwacẓidle mjina pſchiprawa ſ łateho żeleſa ſa 8 wołſohow a 500 zigarow.

Schtwórtk 22. hapŕleje:

dop. w 10 hodẓ. w Grundmannez hoſpodẓenju w Bełym Khołmzu: hoſpodaŕſki wós, kuẓa a ſłótny wós;

pſchip. w 1 hodẓ. we Łaſu w hoſpodẓenju pſchi torhoſchcẓu: kowaŕſki aparat, tmużace koło, ẓonjace koła, wſchelake mehle;

pop. w 3 hodẓ. w hoſpodẓenju w Schrẓeńzy 2 kruwi;

pop. w 3 hodẓ. w Cẓẽńjeczańſkej popowej fabrizy: 2 kuczi, 4 konjaze łujężite graty, 6 dẓěłaŕſkich, 6 ptachtow pſche deſchcẓi ſa konje, 4 komody, 3 hoſpodaŕſke wozy, wowſowy kaſchcẓik, 3 cẓiżiże karbolineja, wós ſ ẓnóżinzowym ẓudom, 1000 ltr. żeleſnу ẓud.

Škrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki, dop. ½12 hodẓ.: Wobkhod woſtaje ſtabу, tendenza mẽrna.

Płacẓiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a wołſowe ẓnużje ſu tuni ako 1000 kg, ſewał 100 kg, płacẓiny ſu w Rolej ẓerżowje.

	19. 4.	17. 4.		19. 4.	17. 4.
Wicheẓa	293-298	290-295	rapš. wołſchſki	15,00	14-15,00
rożla	177-182	175-180	poch. melaſa	—	—
naléṫ. jecẓmjeń	200-210	200-207	**jerabella**	**42,00**	**42,00**
nal. jecẓmjeń	175-193	175-187	bẽrnſaze ẓnużki	15-16,60	14-16,60
wowſ	195-205	185-205	bunу	22-24,00	21-24,00
kukuriza (Maiz)	168	—	wota	32,00	33,00
pſchenicẓn. muka	38-40,50	38-40,00	lany wołſchſki	19-19,80	18-19,30
rẓana muka	24-27,50	24-27,25	wódre łupiny	11-12,75	11-12,75
pſchenicẓ. wotr.	11,35	11,25	ſolte łupiny	14-14,60	14-14,50
ciane wotrubу	12,10	12,00	ẓyno, 50 kg	3,80-4,00	3,80-4,00
ẓyſk	—	—	płonu, ẓana	1,05-1,60	0,90-1,60
lane ẓymjo	—	—	„ pſchenicẓ.	1,05-1,55	0,90-1,50
hroch	26-30,00	22-28,50	„ wowſna	1,05-1,55	0,90-1,50
pjeluſchki	22-25,00	21-25,00	„ jecẓna	1,05-1,55	0,85-1,50

Drjeẓdẓanſka burſa.

Pſcheńcza	300-305	**bẽrnaze kruſki**	19,00-19,50
rożla	178-183	**pſchenicẓ. wotrubу**	10,10-12,00
naléṫni jecẓmjeń	210-225	**rẓane wotrubу**	11,50-13,70
nałymſki jecẓmjeń	—	**pſchenicẓna muka**	42,00-44,50
rowſ	210-220	**rẓana muka**	26,50-29,50
cẓerwjeny bẽcẓer	220-250	**wota**	30,00-33,50
rapš	330-340	**pjeluſchki**	27,00-28,00
kukuriza (Maiz)	190-195	**hróch**	29,00-30,00
ſuche trubnjeẓki	11-12,50	**ẓokrowe kruſ.**	19,00-21,00

Płacẓiny rẽſneho ſkotu na Drjeẓdẓanſkich ſkótnych wikach.

19. hapŕleje 1926. Płacẓiny ẓu ẓenim. a ſt. ẓiwnach.

Stótne druẓiny a wołſnamjenjenje.

Woły: 139.

Połnomłaſne, wukormjene, najwjetſche rẽſneje hódnoſće:	
bach ẓo 6 lět	54—56
Młode młaſne, nſewukormjene, ſtarſche wukormjene	48—52
Mjenje wukormjene młode, derje ẓiwowane ſtarſche	42—46
Mjenje ẓiwowane wſchẽch ſtaroſcẓe	34—38

Byŕi: 295.

Połnomłaſne, wurołcẓene, najwjetſche rẽſneje hódnoſće:	54—57
Połnomłaſne, młódſche	48—53
Mjenje wukormjene młódſche a derje ẓiwowane ſtarſche	43—46
Schpatne	38—41

Jałozjy a kruwy: 323.

Połnomłaſne, wukormjene jałozjy najwjetſich, rẽſneje hódnoſće	52—55
Połnomłaſne, wukormjene jałozjy najwjetſich, rẽſneje hódnoſće hacẓ ẓo 7 lět	46—50
Starſche wukormjene kruwy a derje wuwite młódſche kruwy a jałozjy	37—42
Derje ẓiwowane kruwy a mjenje ẓiwowane jałozjy	25—32
Mjenje a ſchpatne ẓiwowane	—

Cẓelata: 1258.

Naiſchſche wukormjene	67—70
Mjenje wukormjene a łajſe wot ẓima	59—64
Schpatne	48—56

Bowzy: 405

Młódſche a ſtarſche wukormjene	63—66
Starſche wukormjene	52—58
Mjenje wukormjene (Merzſchafe)	43—47

Schwinje: 2346

Połnomłaſne, wożebitych raſow a jich ſchichajow, bacẓ ẓo 1½ lět ſtarі	73—75
Butkormjene	70—72
Mjenje	63—70
Mjaſne	65—67
Schpatne	55—60
Ranzy a kundrowy	

S **Kamjenza.** K mordaſtwu na makem Gerhardu Schultheißu ẓo piſche, ſo je wina dẓẽẓcẓowеje ẓmjerczе ta, ſo je jemu Thielez ſ hamorom hłowu rosbila.

S Kamjenza. Srudnu ẓmjercẓ namaka 72létny ſchewẓ a wupomoznik na pósczе Gräger. Snateho hiſchcẓe ſtrowеho muża ẓobotu rano w 7 hodẓ. w Dołhej Wodẓe w Knjeſowem Dole (pola Müllerez a Arnoldez fabriki) morweho namakachu. Gräger bě pjatk wjeczor do Budyſchſkeho pſchedmẽſta telegram donjeſł a je piches Knjeſowy Dok domoj ſchok. Kaẓ ẓo ſda je w cẓmẽ ẓo pſcheſhladaẓo do wody a ſ mjeswoczom na kamjeń padnуł a ẓo ſaduſył. Grägerowa mandẓelſka je pſched 11 mẽẓacami wumrẽła.

S **Kamjenza.** W nozy k njedẓeli je w Kratochwilez hoſcẓenzu na Połnoẓnej dróſy paduch pobył. S wokna łeharnje wobẓeẓerja je paduch ſchkleńzu wutłócẓił a ſe woknom do hydlenja ſakſił. Najſkerje pak je jeho nẽchto pſchi kradnjenju myłił, pſchetoż je jenoż mało pjenjez je hóſtnеje ſiwy ẓobuwſak. Tajkich paduchſtwow je ẓo hiżo w pọẓlednim cẓaẓu wjazu ſtało. Ssu potajkim ſaſo paduſchi pſchi dẓěle, kiẓ najradſcho hoſcẓenzu wopytuja.

S **Halſchtrowa.** Saúdẓenu njedẓelu ẓwjeczeſche ſkałowy łowaŕ Emil Wóhma ſe ẓwojej mandẓelſkej ſłoty kwas. Jubilarej ſtaj [illegible] a cẓiłaj. Popołdnju ẓo mandẓelſkaj w ẓyrkwi [illegible] wacẓ daſchtaj.

S **Wojerez.** S pſch[illegible] nẽmſkoſtatneho ſtrowotneho tydẓenja cẓehnjechu ſaúdẓenu njedẓelu wſchitke ſportſke towaŕſtwa a ſjednoczeńſtwa w ẓwjedẓeńſkem cẓahu po naſchich meſchczańſkich dróhach. Cẓah ſyboleſche ẓo we wſchelakich ŕanych barbach ſportſkich draſtow. Někotre towaŕſtwa teẓ ẓwoje ſportſke narjadẓy ẓobu njeẓechu. Jedyn woſeẓe ẓyłny cẓłowiek ſa pał ſ wołobami wobſtadẓeny ŕołowański wós po meſchczańſkich dróhach cẓehnjeſche.

S **Wojerez.** W nozy k póndẓeli wokoło ½2 hodẓ. na woſeń trubjachu. Sa někotre mjeńſchiny hiżo tudomny motorſki haſchenéſti cẓah wotjeżde. Bíſko prénjeje zyhelnicze ſwjeczíchu ẓu wobornizy, ſo ẓo w Michałkach pali. Jako motorſka ẓyłkawa do wży pſchthna, bě bróẓeń, kotraẓ ẓo palеſche, jenoż hiſchcẓe ẓame pkomjo. Brětnjanſka dobrowólna wobora hiżo pilnje haſcheſche. Motorſka ẓyłkawa poda ẓo k bliżſchej wodẓe, ſo by Brětnjanſku wo-boru podẓerała. Jako bě ſtrach bórſy nimo, cẓyſche motorſka ẓyłkawa ſaſo wotjeżdẓ. Dha nadobo ſaſo wohnjowa truba ſaſlincza. Někotre ſta metrow dale paleſche ẓo druha bróẓeń. Po połdrahodẓ. bẓěłe motorſka ẓyłkawa teẓ tónle woheń ſala a domſke a hródẓ wulkhowa. Kat ſtej wohnjej naſtałej, njeje hiſchcẓe ſnate, tola mużła ẓebi, ſo je jeju nẽchto ſałożił. Wokoło ½5 hodẓ. ẓo haſcheníi cẓah ſaſo wrócẓi.

S **Wojerez.** Tudomne ẓadaŕſke a ſahrodniſke towaŕſtwo ſměje ſchtwórtk, 22. hapŕleje wjeczor w 8 hodẓ. we Hrodowej pinzy ſhromadẓiznu, na kotrejż budẓe ẓo mjes druhim teẓ wo pſchihotach wuſtajeńzy rẽczeẓ. Tohodła je nuſne, ſo wſchitke ſobuſtawy pſchińdu.

S **Běteje Wody.** Jena ſ naſchich najſtaſchich wobydlerkow, wudowa Karolina Steinowa je w 93. lẽcẓe ẓiwjenja wumrẽła.

S **Běteje Wody.** W nozy k póndẓeli wokoło 2 hodẓ. da ẓo 27létny piwowy pohonc Illichmann żeleſnikem cẓahej pſchejechcẓ. Wón bě wożenjeny. Pſchicẓina ẓamomordaſtwa leẓi w ẓwójbnych wobſtejnoſcẓach.

S **Niſkeje.** Njedẓelu popołdnju wokoło 6 hodẓ. motorſke koło, kiẓ bě ſ ſjomi wożobami wobſtadẓene na dróſy ſ Wódrjeẓu do Niſkeje pſchi dróhowem ſawinjenju ſe połnej ſpeſchnoſcẓu do ſchtoma ſajeżde. Wjednik koła, Schreiber ſ Wódrjeẓu, ẓo tak cẓeżko ſtrant, ſo maja mało nadẓije, ſo jeho pſchi ẓiwjenju ſdẓerża. Tamnej wożobje ẓo lohko franiſchtej. Koło ẓo dołpołnje roſbi.

S **Bobolj** w Dolnjej Łużicy. Saúdẓeny ſchtwórtk cẓahiſche jedyn tudomny ratař młodeho byka jenoho kubłerja ſapſchahnуcẓ. Tola ſtoczo ſtary pſchetłaty powjas roſtorżny a bẽżeſche pſches pola k ſchuli, hdẓeż ſahrodny płót pſcheſkoczi. Młoda żónſka ſpyta dźiwje ſkoczo ſadẓerżeẓ, tola wono ji ruku wuwinу. S ſudẓajnym wokanjom ſpółchcene ſkoczo ſahrabowaſche po Khocẓebuſchcẓ a Kalowſkej dróży, pſchecẓe rẽcu a ſłudi ẓu k lẽżach. We wſchelakich wżach ſu ſpółchcene ſkoczo wokoło bẽhacẓ widẓeli. We Wulkem Lubnowje ſabẓa byk do wotewrjeneho ẓwinjacẓeho chłéwa jenoho wobẓeẓerja, wobſchkodzi korta, wjeſł a durje a ſahrabowaſche dale po dróży do Kalawy. Haczrunjeẓ wſchelazy kokoſẽdni jeho ẓlędy ſcẓẽhowachu, jeho tola dotal hiſchcẓe namakali njeẓu.

Z Łużicy.

* S **Biſkopiz.** W pọẓlednim pọẓedẓenju meſchczańſkich ſaſtupjerjow pſchinjeſe prawiza rẽcẓ na njeſłyſchne kaẓenje Boẓeje ẓłużby njedẓelu Palmarum, kiẓ je ẓebi cẓerwjeny ẓwjoſk wojowarjow na fronczе dowolił. Rẽcẓnik ſtronow prawiẓy wuſdẽhny, hdyż policija njeje ſamóhła, kaẓenje Boẓeje ẓłużby ſadẓěrżowacẓ abo mẽr a porjad w mẽſcze ſdẓerżeẓ, dyrbi ẓebi muſlicẓ, ſo je pak njemóżna pak ſtroniſta. Rẽcẓnik pſchednjeże nekotre padу, ſo by ẓwoje nahlady wobtkrucẓił. Teẓ druſy ſaſtupjerjo ſ prawiżу ſaẓubżichu ſ wótrymi ẓlowami ſadẓerżenje policije. W rẽſoluciji policije najwótriſchu njeſpokojnoſcẓ wuprajichu. Meſchczanoſta dr. Kühn, jako ſchef policije, ſakitaſche ẓo wobtkruczeẓo, ſo policija njeje ſkładnoſcẓe k ſapſchimnjenju mẽra, dokelẓ je demonſtracija pſcherucze pſchiſchła. Dokelẓ jemu wumjetowachu, ſo je ẓo pſcheczíwo winowatoſcẓam ſadẓerżaŕ, je meſchczanoſta pola wotkrjeżneho hejtmańſtwa namjetował, ſo by ẓo pſcheczíwo njemu ſamomu diſziplinarne jednanje wotewrikło.

* Se **Schẽrachowa.** Sórjedu popołdnju ſta ẓo w hornjej ẓyły cẓeżke njeſboże. Djewjeczlétny ſyn Gerhard ſabrikſkeho dẓěłaczerja Hańſela hrajkaſche ẓebi ſ druhimi dẓěcẓimi na ẓynowem pſchatru. Sso pſchełhladawſchi padże wyſche huna dele na błébowy wós, kiẓ na hunje ſtejeſche. Wbohi hółẓ ẓebi nop pukny. Jeho do Khemnitſerſkeje khworotvnje dowjeſechu. Lekarjo ẓandom operaczin na nim wuwiedẓechu. Maja mało nadẓije, ſo ẓo hółẓ ſaſo ſhraba.

* S Sohlanda n. Spr. Njedźelu popołdnju padźe 8letny hólc wósnika Augusta do wodoweho hnida a so zatepi. Ssusodźina jeho njesłyša dohlada a spyta hólcka do žiwjenja wróćić. Tola wšitko bě podarmo.

* S Eibawy. Serjedu popołdnju 1/2 2 hodź. wotpalichu so tu hrěde a brěžen Nóweho młyna, kiž tudomnym Marschnerej herbarn słušeja. Wohenj je najskerje stófnisa ruka zakłoža. Tukoja na jenu wozobu, kiž w młynje steješe a ju tež zasahu. Wobarowachu je, so ju pschi wohnju tež njeskoži webowniy do njesłoža pschijschli.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S Radeberga. Ssmjertne njeszbože sta so srjedu wječor w Salitej schkleńczerni. Pschi zatepjenju Tentzeritsch thachlow wone s wulkej mozu rosbuchnyschu. Se rosbuchnjenjom so prednja strona a kryw thachlow wutorhny. Kamjenje hacź 20 metrow dalsko rosmjetane leżachu. Wulki samkazy kamjeń thachlow bě 8 metrow dalsko sleczał. Tež tśicha schkleńczerne bě so pschetrasyła. Tepjerja Korku Zimmera s Radeberga, kiž bě chzył zatepić, a njebě doseź wobhladniwy był, s rosbitej hłowu morwcho leżo namakachu. Wón bě so s rosbuchnjenjom 4 metry dalsko cźisnył. Snjesłoženy sawostaji žonu a tśi dźeći, 1—6 lět stare.

* S Oederana. W tudomnych mjeschczańskich kupjelach, kiž hischcze sa sjawnosć zwobodne njeźu, staj bo sandźenu wutoru hólzaj, 7 a 11 lět staraj, zatepikoj. Njedźiwajcy sakasnje běschtaj so do kupjelow sważiłoj a běschtaj so na desku zhnuwłoj, kotraž na wodźe pluwasche. Deska je so powroćiła a hólzaj staj do wody padkoj. Jako běchu jeju s wody wucźahnyli, spytachu jeju sašo do žiwjenja wróćiś, tola prózowanja njemějachu žanoho wuspěcha.

* S Lipska. Rosharjazy podawk sta so sandźenu srjedu w Zwenkawje. Jako so wósnik Jeschky pschipołdnju do swojeho bydlenja wróći, namaka durje wotamknjene a wscho pscherynte. Jako žebi Jeschky bydlenje bliže wobhlada, dohlada so, so s jenoho thamora někotre cźłowjecze porsny težachu. Wotewri ruce thamorowe durje a wuhlada w thamorje młodeho cźłowjeka, kiž so hnydom na njeho wali. Mějicźel bydlenja zhrabny zuseho a wrjeżny jeho wo semju. Mjes woběmaj nasta sažatke wojowanje, pschi kotrymž Jeschky domjazych wobhdźerjow na pomoz wołasche. Cźi pschikhwatachu a paduchu sadźerżachu a jeho poliziji pschepodachu. Paduch je najskerje s Lipska.

* S Lipska. Njedaloko Zwenkawy namakachu we jenom hornzu wutrobu, pluza a jatro, nimo toho hischcze kusk mjasa s kožu. Namakane wězy běchu zyle cźerstwe. Bórzy ludźo we wokolinje powědachu, so maja w Zwenkawje druhcho Denku abo Haarmanna. Zwenkawska polizija mjasko zebra a jo do Lipska pósła, so bychu jo tam pschepytali. W institucźe sa žudnistu medizinu pak spóznachu, so žo wo kruchi žwinjecźa jedna.

Najnowiše z cyleho swěta.

— Schtrowa powěsć wo wjedze ja jutśe srjedu: We wjecźornej a pokodnischej Němskej žrěnje, w rańschej Němskej žylnische deschcze. Wschudże khłódnischo.

W Barlinje je žobotu 31-lětna žona žwojeho 43-lětneho muża je sekeru zarazyła. Žona jo potom s njemozu wobja a rěcź žhubi. Ssamy dźeń je žebi w Barlinje 5 cźłowjekow žiwjenje wsało a žydom žamomordarstwow spytało.

*

Dr. Benesch je mozam, kotrejž žu Locarnske srěcźenje podpiśałe, praschenjske tśitno pożyał, kotrejž so na němsko-ruske srěcźenje poczahuje.

*

Paul Boncour je notwinstkim sastupjerjam rjekł, so ś tym liczi, so žo Pólśa do rjada wulkomozow Europy pschijima.

*

W Franzowskej, Belgiskej a Jendźelskej je žo njedźelu kcźny cźas sawjedł. Cźažnicy žu žo hodźinu do prědka stajiłe.

Swójbne powěsće.

Sstlubjenaj: Ella Teichez w Budyschinje a Arnošt Wbrach w Niedersedlizach. — Truda Barthelez we Lipsku a diplomowy inżeńer Fryz Barthel w Budyschinje.

Semrěli: Hanža Jwnd. Steglichowa rodź. Preuschez w Sohlandże n. Schp., 61 l. — Kschesćijan Ssmoler w Kamejnzu, 56 l. — Hana Makuschkowa rodź. Jaschkez we Wojerezach, 67 l. — Berta Handrikowa rodź. Kschlerez w Bělej Wodźe, 45 l. — Emma Schönichowa rodź. Pfesselez w Bělej Wodźe, 77 l. — Karolina Steinowa rodź. Schmidtez w Bělej Wodźe, 93 lět. — Wylem Horn, gratmischtr w Hródku, 57 lět.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" zeńdźe so **dźensa wutoru** wječor w Kat. towarschowni k spěwnej pruzy. Muzske hłosy z dypkom 8 hodź., žónske hłosy w 9 hodź. Połnoličbne wobdźělonje spěwnych mocow je česnta winowatosć. — Po tym je měsačna zhromadźizna z nimo měry ważnym dnjowym porjadom. Tuž přińdźe, prošu, wšitcy dypkownje. Předsyda.

Bukecy. „Radosć" změje srjedu, 21. 4., spěwanje. Wšitcy njech z dypkom přińdu. Předsyda.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh" zeńdźe so štwórtk, 22. 4., wječor we 8 hodź. k swojej měsačnej zhromadźiznje pola k. Zmija na Christianskej drózy 22. Wšitcy serbscy krajenjo, bratśa a sotry, kiž hišće składnosć měli njejsu, so do našeho towarstwa zamołwić, so na tutu zhromadźiznu wutrobnje prošuja. Tam je jim składnosć data, so do našeho towarstwa zapisać dać. Předsydstwo.

„Dźiwja Hilža" (dźiwadło). Wochožanske serbsko towarstwo trjeba hnydom noty za „Dźiwju Hilžu". Prosymy naležnje, zo by tón, štóž je ma, je hnydom ke krótkemu wupožčenju w „Sekretariatu Domowiny" (Lauengraben 2) wotedał. Domowina.

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad „Zerja" zmóje přichi. štwórtk, 22.4., w Njechornju spěwanje. Dirig.

Pančicy. „Lipa Serbska" předstaja njedźelu, 25. 4. wulku dramatisku hru „Gero" wot čěskoho spisowaćela Aloisa Jiráseka (přełoži Mikławš Andricki) w Pančičanskim hosćencu. Započatk 1/2 8 hodź. Po dźiwadle su reje jenož za wopytowarjow dźiwadła. Druzy přistupa nimaja a so nutř njepušća. Wšitcy Serbja so proša, sebi tule wulcy zajimawu hru wobhladać. Tajke něšto wosebite njehodźi so bórzy zasy poskićić. Towarstwo naložuje wšu pruwu a njedźiwa na wulke pjenježne wudawki, zo by so sławny drama derje a dostojnje předstajiło. To je woprawdźe něšto wosebite. Tuž přińdźće wšitcy!

Předsydstwo.

Pančicy. Zo bychu tež naše dźěći mały pohlad na serbskich stawiznow měli, budźe hłowna pruha za „Gero" zjawna a wšěm přistupna a to sobotu popołdnju w 3 hodź. Njech so wosebje dźěći na to kedźbne činja. Pruha je tohodla tak z časom postajena, zo mohła dalše hišće při swětłym domoj być. Hižo z pruhi hodźi so wjele nawuknyć, dokelž budźe scenerija a kostumy tajame, kaž njedźelu a srjedu. Njech so dźěći tohodla prawje bohaće wobdźěla. Zarjadnistwo.

Radwoŕ. „Serbski Rat. Dorost" zmóje štwórtk, 22.4., wječor we 8 hodź. pola Śmidkec ważnu zhromadźiznu. Předsyda.

Róžant. Naše „Tow. kat. młodźeńcow" wuhotuje njedźelu, 25. 4., swój zjawny założeński swjedźeń we Herbskej Grychće w Sernjanach. Na njón so z tutym přeprošuje. — Přichodna pruha njeje srjedu, ale štwórtk z dypkom 8 hodź. Předsydstwo.

Slepo. Přichodnu sobotu, 24.4., wječor we 8 hodź. towarstwo „Swěrnosć" hłownu zhromadźiznu pola Bastiana. Předsydstwo budźe so znowa wolić. — Kóždy njech spomina na słowčko „swěrnosć" a tuž njech přińdźe!

Sowrjecy. „Sołobik a Sokolski wotrjad" změjetaj štwórtk, nic wutoru, ważnu zhromadźiznu pola Palerja w Sowrjecach. Započatk we 8 hodź. Wšitcy dyrbja přińć.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerʼ w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brěžcy. — Za nawěški: O. Janak w Budyšinje

Twory-kupowacc towarstwo

Słužimy ludźi!

we Budyšinje z.dr.z w.r.

Dokelž smy derje nakupowali, je nam možno, wšitku hospodarsku nadobu w płaćiznach hobrscy znižić. Poručamy wosebje:

emajlowane bowy, 28 cm	**wot 1.— hr. sem**
emajlowane mlóčniki	**wot 1.50 hr. sem**
emajlowane khotlejownicy pyšne	**wot 1.95 hr. sem**
emajlowane krjepjawki	**wot 2.40 hr. sem**

wšelake emajlow. sklě, hornicy, myjnicy, bowy za dźěći, bowy k rajkanju, kofejowe hornčki, kofejowe kridy, zelowe kridy.

Wšitke aluminijowe twory

porcelinowe a kamjeninowe twory po kóždej płaćiznje, šijace mašiny, jězdne koła, narunanske dźěle za jězdne koła, płokanske a žimace mašiny, łoža z matracu a bjez matracy.

Njedźiwajcy tunich płaćiznow dawamy wot

20. hapreljoe hač do 15. meje

na wšu hospodarsku nadobu, tež na šijace mašiny a jězdne koła

wosebity rabat wo 10%

Prosymy sobustawy, zo nochcyli tute wurjadne poskićenje zapasć ale nas z prawje bohatym wopytom počesćić.

K zjězdej němsk ostatnych khorhojnikow poručamy swojim sobustawam wosebje:

Tkaniny za **khorhoje** we wšelakich kajkosćach.

Jaki do wětra a čapki wosebje tunjo

Jenož za sobustawy. **Jenož za sobustawy.**

Předstejićerstwo.

Wotewrjenje wobkhoda.

Česćenemu wobydlerstwu Njeswačidła a wokolinу z tutym wozjewjam, zo sym **w Njeswačidle čo. 45,** 1/2 mjeńšiny wot dwórniška

rězbarnju a wobkhod za rowowe pomniki

wotewrił a poručam so k wuwjedźenju rowowych pomnikow wšěch druźin, kaž ze zornowca, syenita a marmora. Wulki skład hotowych rowowych pomnikow a wobłożenjow rowow.

Dokelž sym derje nakupował, je mi možno, česćenym wotběrarjam wšitko tunjo podawać.

Budu so pročować, zo bych solidne twory předawał a prošu wo dobroćiwu podpjeru mojeho noweho wobkhoda.

Z počesćowanjom

Paul Eichhorn, rězbar.

Diwanowe přikrywy wot 5 hr. sem

přikrywy na sofy, dołhe 2.50 hr. mužace borchentowe kołdry 2.50 h. łož. płachty, łož. předłožki 1.50 h.

Erler na Z. Lawskej hasy 10.

Blidowe ruby, kuchinske šaty W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9.

Jutře srjedu

předawanje mjasa

na Hornčerskej hasy čo. 29.

Sórcuchi z kožaneho sukna tunjo. K Erler Žitne wikl 11

Kóždy, schtóž ma

něšto na pschedań, płat, grat, wschelake nowe a trjebane wězy, abo schtóž chce žebi něšto kupić, wosseu to ti :: :: s nawěschtkom we :: :

Serbskich Nowinach

Zaži nawěschći žo w njebože 6000 žerbšćich domach ezita :: a ma wšitk wuspěch. ::

Vgotland ske gardiny tunjo. K. Erler, Žitne wikl 11.

Wysokoeuelne nowodójne rjano mlode čehn. a pschowanske

kruwy

(šorne šaki) ma tunjo na předań

W. Köhler w Nižej Wsy pola Njeswačidła.

5lětny syny **walach**

lišak, 1.70 m wysoki a kotryž derje čehnje, je na předań pola **Heinr. Dittricha w Kulowje** na Wojerowskej drózy čo. 12.

4 lětny walach

lišak je na předań pola **Mirčinka w Kheinje 23.**

Lupiny

su na předań w **Mučowje 28** pola Werminghoffa.

Małe nawěštki

w „Serbskich Nowinach" maja dobry wuspěch!

Nowe hrónčka na scénu

su zaso dostać

w Serbskej knihařni w Budyšinje.

Wše šulske knihi

serbske a němske

dostanjeće najtuńšo

w Serb. knihařni w Budyšinje

w Serbskem Domje.

Symjentne běrny

kaž **Kaiserkrone, Sonnenschein Woltmann**

kónc tuteho tydźenja dostawši

Richters Jubel, prof. Gisevius žolte a centifollja

wotedawa

Paul Bennewitz

w Budyšinje telef. 2076.

Privatny dozent

dr. H. Kästner

nawjedowacy lěkaŕ

chirurgiskeho a babjeńskeho woddźěla w měšćanskej khorowni

je so z pućowanja wrócił.

Příloha k čisłu 91 **SERBSKE NOWINY** Wutoru, 20. hapr. 1926

Rozprawa wo knihowni „Dom a swět".

Hižo něchto lět je so minuło wot poslednjeje rozprawy, kotruž tym podał, Kołu Serbskich Spisowaćelow" a zyłej serbskej sjawnosći wo wudawanju knihownje „Dom a swět". Mjes tym pak je tež mnoho noweho było wukonjane.

S hłownym a ważnym słutkom swostanje sa roswiće serbskeje literatury, so je knihowna „Dom a swět" sa nią zyłe pjecź lět hłuboke korjenje do serbskeho kulturneho žiwjenja sapuściła a sažiwi so pomałku jako jedna z najlepšich sběrkow runoćažnjeje serbskeje literarneje twórby.

W prěnim swjatku bu wudate lubosne powědaćko „Filosofska historija" (1921 1000 eksemplarow) wot cźěskeho spisowaćela Alojsa Jirałka we pschełožku Jurja Wicźasa, kotraž swjeseli so pschikhilnosće serbskeho cźitaćerstwa a je była po sałkužbje derje rozsumjenja. Wobzełe serbske studentstwo njeměło by posabycź na tutón rosały roman se studentskeho žiwjenja.

Druhi swjatk, wudaty w lěcźe 1922 wobsahuje, kaž je znate, popularnu prěnjotnu historisku hru „Swobody njewjesta" wot naschego basnika Józefa Nowaka. Wudaće bu wocźakowanje so z napjećom a njeje tež zjebało. Sznadź njebudźe z pscheradźenjom redaktorskeho potajstwa, hdyž wosnamjenju tudy, so jednam wo wudaću nowejse sběrki basnjow Józefa Nowaka, kotraž dale Bóh, njeda dołho na so cźakaća a pschinjese znowa woźiwjenje basnistkeje serbskeje twórby.

Tśeśi swjatk, žamžneho lěta wudaty, bě so z wosprawdźitym pschekwapjenjom a swjeselenjom sa serbskich cźitarjow. Kražne powědaćićko se serbskeje zahłoće „Sserbšy rjekowje" (1000 ekpl.) wot Jakuba Lorenza-Salskeho je sawěsće wschěch mnohło sajimaćz a saharicź sa narod. Jeho narodnje cułukowazy ras je sawěsćił tutomu „narodnemu rozmaśej" (kaž jara derje běše napisał w swojej kritiku prof. Ota Wicźas) wusnamne město w serbskej literaturje. Mamy to pschećze, so by autor dał do cźišćicźa nětkajše se swojich dalschich dźełow. Sserbšti lud se zadosćiu cźaka na tajkeho rasu dźěła a w naschej knihowni je jim stajnje město wotewrjene.

S dalschim schtwórtym swjatkom su sahorjaze rysy narodne „Sserbšeke wobraśki" (1923, 1000 ekpl.) wot wulkeho pschećela a znajerja Luźiju Adolfa Cźerneho w rjanym pschełožku prof. Oty Wicźasa. Tutón swjatk je z tajkej małej serbskej cźitanku. „Wobraźki" bychu so změkše wschudźe cźitaćz, pschetoż pschedstajeja nam realistiske žiwjenje naschego ludu a woźiwjeja dopomnjeśki, kotrež su hišće tak cźerstwe. Tuž njech njebywa ani jeniczkeje serbskeje swójby, kotraž by tutoho swjatka njeměła. Pschi tutej pschiležnosći spominamy tež wo druhich kražnych a typiskich „serbskich wobrazlach", kotrež tak rjenje k nam rěcźa, a kiž je shromadźene wudał druhi dobry swjatk Luźizy a ważeny pschećeł, mischtr Ludwik Kuba. Sznadź budźa w běhu cźasa tež pschełożene, so buchmy je w naschej knihowni wudaćz mohli. Mnohim by to była lubа dopomnjeńka, ale wjele bóle hišćicze z pschikładnym powucźenjom.

Ani na delnjołužiśku literaturu njeźmě so w naschej knihowni sabyć a tohodla bu wudata „Pscherada markgrofy Gera" (1924, 500 expl.) wot Mat. Kóžyka jako pjaty swjatk knihownje. To je poprawom hižo druhe knižne wudaće tutoho dźěła. Wudawarstwo ma wotmyślene, so chże w naschej knihowni dospołne wudaće wschěch dźełow Mateja Kóžyka pod redakciju faraza Bogumiła Schwele wobstaraćz, kotryž je tež tutón prěni swjatk redigował. Ale tole prózowanje saraćuje so z finanznymi wobcźežnosćemi. Tutón swjatk njeje był tak wutrobnje pschijaty kaž druhe a jenoź mało wozćišćkow je do luda pschišło, wjetšich dźěł leži hišćicze na składze. Wěso je w analogiskim prawopisu cźišćeny, ale dyrbimy roswažowaćz, so jedna so ku wo cźežcźowne wudaće wschěch dźełow wusnamneho delnjołužiśkeho basnika, kotreż maja trajazu literarnu płaźiwosć. Tohodla cźininy tuhy z nowa kedźbnych wschěch pschećelow delnjołužiśkeho pismowstwa. Kruce wěrju, so wotmyślenje, wudaćz zyłe dźeło Mateja Kóžyka w naschej knihowni budźe so wumjeść hodźeć z pomozu wschěch zwěrnych Serbow.

Redakziji jedna so w prěnim rjedźe, kaž je widźeć, wo to, so bychu so dźěła runocźažnych autorow wocźišćowake, so by so knihowna staka z pschełudom dźensnišneje serbskeje literatury. A tohodla buchu w jednem swjatku wudate „Doknoserbske baśne" Miny Wittoj (1925, 500 expl.).

Se to prěni swjatk delnjołužiśkeje baśnjeńki. Wschitko cźuja, so njeje Delnja Luźiza jenoź žiwa, ale so so tež k žiwjenju pschipowěduje z baśnjemi nascheje spisowaćelki a tohodla ta radosć na wschěch stronach a to pschećze, so by autorka bórzy wudaka dalschu sběrku. To je pschećze wschěch, a tež redakzije a skutk śměje wulki nam. Mina Witkojz měka by napisaćz, jeśberaź delnjoserbske baśki a baje a tež zyłu wobraślow z Bótow. To by była kražna kniha, kotraž by swjeselika makych a wulkich a wobohaćiła by dosć khude delnjoserbske pismowstwo.

Schesty swjatk wobžahuje powědaćićko „Wuśadny" wot wuczeńki Marje Kubaschez (1925, 1000 expl.) a sedmy swjatk drama „Khodźita" (1926, 1000 expl.) wot teje žameje autorki. Wobeź tutej dźěle je swojim myślicźkowym pruhkom wosnamjenjujetej we serbskej literaturje nowy směr a kritika budźe jej sawěsće po sałkužbje pohódnoscźeć. Hra „Khodźita" ma wjele žamowneho, je pěkna a sajimawa. S nowinku je, so je tutón swjatk wupyschcny wot naschego molerja Měrćina Nowaka.

W kětuschem jubilejnem lěcźe Cźišćinskeho budźe wudata (je hižo w cźišću) jeho hač dotal njewocźišćcźane baśnišće dźěło „Nawożenja". Wo wudaće postara so prof. dr. Mikławsch Krjeźmar. Tež tutón swjatk budźe z wobrazami wot molerja M. Nowaka a budźe z wusnamnej literarnej nowinku. hačrunjeź dźe tu wo starsche dźěło. Serbska literatura swjasuje so tak se serbskim wumělstwom, so by so wutworiło dospołne a spodobne dźěło. Hižo nětko wobroczam na tutón swjatk kedźbnosć, kiž budźe samsćze tež w sběrkach cźitarjow dołpołnu kedźbliwosć wubudźowaćz. Wudawaczełstwo ma tež w myślach wudaćz hač dotal njewocźišćcźane a tež cźišćcźane beletristiske dźěła Cźišćinskeho a tutomu samérej cźinja so hižo pschihotny.

Dalschi program knihowny, kaž zym hižo wosnamjenik, je pišany, hačrunjeź njejsym wschitko hišćicze wuczerpał, schtož so pschihotuje. Pschi tom je žebi redakzija wěso wedoma so njejsu hišćicze wschitcy serbšy spisowaćelo we wobłuku pschinoscherjow knihowny a tohodla namołwjam wschěch, kotriž maja hódnotne literarne dźěła zwoje prěnjotne abo pschehladn je Słowjanskich a druhich literaturow, so bychu so samołwjeli k postupnemu wudaću tutoch dźěłow. Nimo autorow a pschekoscherjow, kotriž su pschi dotalnych wudaćach dźělbrali, zym wołeźe dźakowny prof. dreź. Mikławschej Krjeźmarjej, kiž je wopornjiwje a njeźeličnje wobstarował z wjetschego dźěła korrektury dźěłow.

Njebudźe znadź schkodźeć, hdyž pschi tutej składnosći wopomnju druhu knihownju „Sslowjanske roshlady". Samér tuteje knihowny je jazyny hižo z napjatym. We prěnim swjatku je wudata studija Domasch G. Mažaryka: Sskowenjo po wójnje (500 expl.) w pschełożku Jurja Wicźasa, w druhem monografija wot prof. Bryla-Sserbina „Sserbšti Dom w Budyschinje (1000 expl.) a w tśeźim studija „Ssokolstwo a Sskowjanstwo" (1000 expl.) wot dra. Jos. Paty z pschełożkom prof. dra. M. Krjeźmarja. Wichitke tute dźěła maja njewschědny wusnam sa serbsko-łužiśku literaturu, dokelž wobohaćeja ju z nowymi a nowymi spósnaćemi se słowjanskeho a domjazeho žiwjenja. Tež w tutej knihowni pschihotuja so někotre nowosće.

Spisowaćelo a redakzija, kaž je z tohole pschehlada widźeć, wudokonjeja pilnje dźěło k lépschemu pśimoństwa a serbskeho ludu. Roswažujemy-li, so sa jara krótki cźaś je było wudate 11 swjatkow w 9000 wocźišćchcach trajneje hódnoty (nimo dweju swjatkow, 2000 tuzow klankodźiwadłowych hrow), potom dyrbimy zwoju radosć wuprajić nad tutej płódnosću.

Jeniczki stajk, kotryž dyrbju wuprajić, je, so njeje pschedawanje a rosscherjowanje knihow w prawem poměru z wudawanjeźej dźeławosću. Pśinjeźene wobcźežnosće su wulke. Tohodla je z winowatosću tóžeho, so by zo wo finanzne roswicze tuteje knihownje z tym postarał, so budźe niz jenoź wotebrěcź wudate swjatk, ale tež mjes zwojimi znatymi rosscherjerj. Jenoź na tole waschnje budźe możno, knihownju dale rosmnožeć a we wudawkach pokraczowaćz, hewak je tuto krajne dźěło wohroženе.

Sserbšy spisowaćeljo, sjednocźeźe so wschitcy wokoło koła serbskich spisowaćelow z płódnej dźeławosću, serbski ludo, podpjeruj swojich kulturnych dźełaćerjow z kupowanjom jich literarnych dźěłow a potom budźe so roskcźěwaćz serbska rěcź a literatura k radosći wschitkich.

W Budyschinje, 30. měrza 1926.

Wladimar Smeschkal,
redaktor a wudawaŕ knihownjow „Dom a swět" a Sslowjanskich roshladow.

*

Pilnosć koła serbskich spisowaćelow serbske pismowstwo wobohaćiwaj, naš jara swjeseli. Ważimy sebi tež wopory a prózu a wupłody jich pjera do serbskeho ludu a w serbskim ludu rosscherjerj. Praschecź pak je dyrbimy, hačź njeby możno, tuhmyślu na druhe waschnje jim pucź do serbskich domow a wutrobow pokasaćz. Hospodarśta nusa w naschim kraju njedowoli knihe we tych rosmerach kupowaćz, kaž zebi tónle samér to zada. Zane tež najnalezńiše posticzenje na tym wjele pschemenicź njemóże a njebudże. Tak wostanu tute pokłady po tyźazych egzemplarow na składze leżo — žoknu —, žo sestarja, żeru dań. Ssmy wjeseli, so nékat wotbudźemy produkzije naschich cźišćcźerjow na schulskich a wědomostnych knihach, na protyzach a spěwnikach. Taj njeźetaj sa nje finanzne risiko a mataj jo hewak bedźicz j nusami, wukhadźajcych je zakostneje hospodarśkeje mohi rjez dronitśeje krisy tychle měźazow, haj lét. Knihownju „Dom a swět" dostaschtej do cźišćicza tudomnej serbskej cźišćerjerni jenoź se znadneho dźěła — jako cźaś inflazije wuwabi tunju produkziju.

Pschi dalschich wudawanjach hladachu na znadny rosdźěl w płaćišinje. Cźišćeja pschepodachu wukrajnej cźišćerni, njezadazej a njepotrjebajez tutych skasankow. Naschej sa pěsćenje serbskeje kultury tak ważnej cźišćerni a tohodla je jeje sdźerzenje sakład bycza a tyzca naschеje kultury so wusamknyschtej cźišćerjej serbske spisy, bjese wschеho finanzneho rizika. Jeje i wulkimi sadźewkami a duchownymi woporami nakładowanej organaj stej dobrej dosć, propagandowaćz sa do wésteho khodźenka konkurentne publikazije.

Naschej cźišćerni prózujetaj so sakhowaćz Sserbam jeniczki belletristiski cźasopiš „Luźizu". Dla finanznych cźežow njebé jenej mózno jón dale nakładowaćz. Nětko spyta so druha tutón sa naschu spisowaćelsku dźěławosć tak ważny organ na nohomaj sakhowaćz. Loni khipriesche na njedostatku literarnych pschinoschkow. Njeby możno było, w knihowni „Dom a swět" wosjewjene wupłody serbskich pjerow tak dołho publikowaćz w tutym cźasopišu, dondź cźasy njesakłupja pschihódnische za rospschedawanje knihow hač dźensnische. Kak rjenje by nasch jeniczki belletristiski cźasopiš kćěł, hdy chzyli temu zwomu starosć za wudawanje a mjetowanje spisowaćelow pschiwobroczićz a wotewsaćz cźežke břemjo. Idealne a derje wotmyślene dobroty zu cźasta łužoł wobuźnoscźow, hdyž so doźahaju njedźiwa na woprawne poměry.

Němske cyrknsowe wumělstwo w přitomnosći.

W Drježdźanach, w haprleji 1926.

Hišćicze dopomnimy so na tamny spodźiwny cźah Sioux-Indianoju k nowej rodniju, hdźeź 93lětny wodyk „Cźorny Bóh" wyschischemu měschcźanoscźi Bliiherej prostrow swojeho splaha a „měrowy hwiźk" pschinjese. A hižo zaby pschinjese Sarakani pyches nowu hru swojich „cźerwjenych koži" zyłe město do napjatocźe. Pschi tymnym wjedrje wjeskowachu Indianoju na Łobju mjes „módrem dźiwom" a korlowym městom na jednorych, ł krutych desknow sbitych cźołmach (tak mjenowanych konos) na pschemo, cźemuż tyźazu pschihladowachu. Hans Stosch-Sarażani je rjek dnja.

„Morwy prajimy" staru zirkus ł nim snowa woźiwja a dobywa wulkotne triumfy. Nawědźite amerikanske nowiny pisaja: „Sarrażani wukonja na zirkusowym polu węży, kotreż hewak sa móżne njedźerźiśch." Manege, kulojta mjeźnoscź 13 metrow w pschereźku a se rěsom pozpyana, je zwět, hdźeź jeho fantazija, jeho njepschewinjomna wola, jeho wutrajnosć dźeń wotedninja nowe dźiwy wukonja. Tu so honja wusnamki wschěch dźělow zwěta. Rjane konje pokasuja zwoje elegantne wumjeśtstwa. Tu honjo bruni zynojo puśćiny, arabišay akrobatojo. Wjelbłudy krocźo ł orientalskej (narodnschej) zeźewědomoscźu. A mischtrka wyšokeje schule, Thereja Renerl, pośledni zwědźi wulkeje tradizije, jeźa na poknokrejnych konjoch. Pišane rejowarki, wot žiwych hadow wobdate, schumja nimo. Tscherkežojo steja runje na spěschnych konjach a jich just dźěła z wutšelom revolwrow na pschemoh. Zortowarjo (klowny) thelpaja na pěstu, mjetaja so pyches hlowu, wukonjeja najsehnorische wězy ł rafinérowanej njeleposcźu a cźinja hewak hłuposcźow, so dźěcźi ł wjeselscźu rejа a schedźiwy starz na někotre wokomiki žiwjenstu cźežu posabudże. Potom cźumpaja po trenérowane cźěła na wyšokich trapezach a cźinja węży, so cźi rojom sastawa. Du a pschińdu Japansy, kotříž na praśtarym artistiskim wumělstwje steja, we źidże zdrasćenі Khinjenjo, indiscy fakirojo (kuśarjo), woheń žero a pkomjenja blumajo. Krokodile a papagaje pschesłapja pyches zwoju njejenakoscź. Niske konje stupja so njelepje do areny. Mjes nimi konje a zebry, potom sažo konje, 24, 36, 60 nadobo w maneźi, kaž w porjedje na karaselu. Dompteur (dreśerowak) sajtupi do spěschnie naiwarjenych saracźenjow a ł nim cźrjóda lawow. Wopuschcźeny steji wožrjedź dźiwych śwěrjatow. Lubuje zwój ćót. Jich khipriesche zubow a rozbźerańe tlamow so jenoź pomněwnje a sapražnje wótsje ł khchudom. Twori ł cźěłow sudanskich lawow pyramidy a druhe figury. Może žej fantazija lépschu a rjeńschu hru wumyślicź? Mjes nimi so hibaja artistojo, cźłowjekojo, kiž hady, zokoliso na so cźumpazym bambuku, śmjerina jěsba w aucźe a na kónzu krałojo Sarrażanskeje śwěriny, złony (elefanty).

Tež indianoju pschewjedźechu zwoje žlubjenja, mjenujzy dźiwju Ameriku pschedstajicź. Najrjeńschi a najwjetschi kruch w maneźi. Woprawdźe gigantiski běšche dotónczny wobras. Arena so do hata pschewobrocźi. A tu wotmětwa so bitwa mjes Indianami a farmarjemi, so cźi wkózy na htowje stawaju.

Dźenja porucza tamny muž ł bělymi włosami, kotrehož kolebka w małej zwójbje sastojnika w městje Pósanju stejeśche a kotremuž nan nawda, chemiju studowaćz, k tomu pak trěbny měr k hedźenju njemějeśche, ale swoje žiwjenje po zwojej woli sarjadowaćz chzyśche, dźenja zyłe cźrjódje najspodźiwnischich ludźi, pišanych wumělkow, zuych śwěrjatow, maschinow, wosow, autow, wožebitnych cźahow. Je wumělź, kiž sanowe města natwarjuje a so jim sažo łhubicź da, kiž kamjeńne a żelesne hobrśke twary sa wjazy dyźli 12 000 ludźi twari.

Tamne pośledne wulke zyrkuśowe pschedewsaćza, kotreż ł tamneje strony morja k nam pschikhadźachu, na psch. Barnum a Ballay a Bufallo Bill saźdźechu du žiwojeho jenostronstwa. Też Herzog, Kremsbor a Corty-Althoff namakachu konza dla hospodarskich wobstejnoscźow. Wobaj franzowskaj zyrkuśaj Sibylle a Angelo pschedźěschtaj do Sarrażanoweho. Też kupi nizozemski zyrkuś Oskar Cerre, tohorunja śwěrjata zyrkuśa Buscha a zyłe historiske kostumy Roberta Schumanna.

Tohodla so dźiwaćz njetrjebamy, so na jeho jěsbach po źwěcźe śetkaze zyrkuśy, ł wjetšcha wot Jendźelcźanow nawjedowane, jemu polo pschewostałchu. Won je dźenja tón zyrkuś.

Pschi wschěm wulkotnym wumělstwje ma Stoschsarrsani też pschikładnu sozialnu wutrobu. Wójnskim invalidam, małym renimarjam, bjes winy stłudnjenym a bjesdźětnym dawa darmotneho pschijtupa. W Rio de Janeiro wobtrucźi jedyn sapóźłanz po darmotnym

nastschi zaczischcej wo Němzach. Chzemy so w pschichodze pschedstajenju sa khudych dżeći: „Mamy nětko zyle hižako jich pscheczelżo wusnaċ. Argentinske knjeżerstwo a ɣ dżakownoscze dowol połkej 8. regimenta pod nawjedowanjem swojeho dirigentu Cesara Sesso, ćij nětko jeho na swojich jedach pschewodnjuje.

Hdyż Sarrasani so ɣ němskim klubom w Buenos Aires rozjohnowasche, prajesche rěczink: „My Němzy w južnej Ameriży mamy wschu pschiczinu, sa wschu, schtož sċe tu wukonjak, dżakowni byċ. Hdyż wy sa wasche wumeżan dżełaschcze, sċe ɣ dobrom też sa nas dżełak. Każ je mjeno Sarrasani swjasane ɣ dokonjanym wumeżstwom němskeho zyrkuża, tak je njerozdżelomne ɣ Němzowstwom, kotrehoż pěstowanje w kóżdym padże je możne a nusne."

Nasche zoologiske sahrody su nimale wuwsaczinje swoje wrota sawrjeċ dyrbjale a to w czasu, ćij chżedża po sdaczu jenoż żiwjenje wostajicj kabarectam a palenzowym sjtwam. Stosch-Sarrasani, w polnym pscheżwjedczenju swojeho pionerskeho powołanja, ćij we wutrobje nošy, wjedże kruin a njepschestawajcu wójnu sa klażiske zyrkużowe wumeżstwo. Měra żej njepopscheje. J. B.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hans Depla a Mots Tunka.

Zo někotrym ludżom woċi tak jara bolitej,
To čini nasich ratarjow rjana zelena hola,
Jenom' su pred lětami rjane dubiki narězli,
Tuż Boži wětřik zaducha, a wšitke zrudnje spowala.
Wšě ludźo, kiž tam nimo dżěchu,
To njekhmanstwo sej wobhladachu.
Bóh daj tym ludżom spokojnosć,
Kiž maja wulku zawiduosć.

Hans Depla: Sto dha sy dżens tak wěipny, Motso?

Mots Tunka: Nó, njejsy dha sebi rjanu stučku pročital?

Hans Depla: Haj, to wšak sym. Ale čini dha tak jara wěipnych?

Mots Tunka: Nó, so wě!

Hans Depla: O, Motso, ja hišće wjele wjacy wěm. — W nasej wsy su mjenujcy tajcy, kiž druhemu powětra njepopřeja.

Mots Tunka: Mój Hanso, dha to nětk hišće poliončanu te por fenkow zawidża, kiž su sej tola zasłużili. Najbóle temu ze swojim wokolcom. Dam wšak prawje być, zo je stary pomalku, ale wokole pak je jara teptał, hačrunjeż su jemu selenu fóru nakładli. Njeje sebi trjebał pola pisarja mzdu wučinić, je był spokojom z tym, štož je dóstał. Ale wulcy zawidżerjo so za to postarachu, zo pohončojo prewjele dostać njesmjedża, hewak dyrbjeli sami prewjele płaćić, hdyż jich potrjebaja.

Hans Depla: Njechcych sebi tola nihdy myslił, zo móża tam tajcy njepopřewaćeljo być.

Mots Tunka: Haj Hanso, a nětko hakło najnowiše přińdże. Młody Fix z rohatymaj šumjelomaj hišće njeje telko nawuknył, zo by sam bróździčku zworał. Dyrbi měć stajnje feldwebla při sebi, kiž jemu šumjelaj wodźi.

Hnas Depla: Haj to je zrudnje, tón młody Fix!

Mots Tunka: Jědżech po puću do Bremerhavena. Na dobo poča dżiwnje wonjeć. Njedaloko wuhladach tśoch muži stejo. Tuċi so na łopače zepjerachu. Woprašach so hólčka, što je to tam do zhromadżizny. Tón mi wotmołwi: To su naši dżełonjemějerjo.

Hans Depla: Ty maš Kamjeński nós, zo sy hnydom wuċuł, zo je za potom wonjało.

Mots Tunka: To wšak hišće njeje wšo. Poskhaj dale. Někotre dny pozdżišo přijědżech zaso domoj. A dha so woni na samsnym měsće na swoje łopače zepjerachu. Tuż bjez dżiwa, zo so wjele łopačow njerozlemi.

Hans Depla: Nimaja dha to žanelho hejtmana pódla.

Mots Tunka: Haj wšak, Hanso, tón wšak je pódla.

Hans Depla: Kotry dha to je?

Mots Tunka: Prěni na łopaču, kiž cyle puće roztepce.

Hans Depla: Dha je bjez dżiwa, zo su tajke hromady spowaleli. Sym pak wěipny, kak nětk pola noweho zastupjerja kara pojdże.

Mots Tunka: Ow, ow, tón budże so dźiwać, hdyż zhoni, zo sym ći tole zwupowědał. Naše cyle prawo su nam wzać dali. Smy nětk hubjeńši hač prošerjo.

Hans Depla: Motso, što tola rěčiš?

Mots Tunka: A nětk chcedża našeho stareho „schlecht" činić. Ow, kak derje nam tola běše, běchmy bjez staroscze żiwi, wšitko je wobhladał a wobstaral.

Hans Depla: Dha pak tola pola was wulka zawisć knježi.

Přilopk.

* **Wožudny smjk.** Wsched Darmstadtskim sawniskim ludom měsćeho so strażowar sawjery Biblis samotrjeċ dla njewobkedżbowanja swojich winowatosćow. Njedżiwe njemuży sawjeru w prawym czasu sacinić, hdyż so tworowy czah bliżesche. Biwowy pohonċ prekowaschc ɣ wo'om a ɣ konjemi runje w tym wokomiku kolije a lokomotiwa jeho trjebny. Pohonċ so czeżky srani a dyrbjesche so jemu noha wotewrjeċ. Po operazji wumrě. Pschi ludnistim jednanju so wupokasa, so jěsdny plan, ćij w strażowni (Wärterhäuschen) wisżasche, tutón czah wo jenu hodżinu pschesahe pokażowasche. Sud dyrbjesche, dżiwajo na bruhe podlanste wobstejnosće, wobsłużenemu winowatowaċ.

* **Přejeċ ɣ Denkowym domom.** W domje mordarja Denki w Münsterbergu je sebi njedawno podružnik żiwjenje wsak. S tym je so sjawna kedżbnosć sašła na twarjenje wobroczika, hdyż je nětkoże 20 cłowjekow na hrońe waschnje tónz wsało. Wobydlerstwo sebi nětk żada, so by so mordarske twarjenje borzy wotstroniło. Maja nadżiju, so pak město tuż kupi, pak wobsłużerjej telko pjenjes postċi, so może twarjenje swottorhacz a na jeho město nowe wjetsche twarjenje natwaricj.

* **Njeczłowjek.** Barlinska kriminalna policija w Hohenschönhausenje pjekarskeho mischtra Platowa saja. Tu jedna so wo podawk, ćij je so ɣ tajkej zurowosczu a bjesczuċiwosczu wuwjedł, każ so to hišće we kriminalnych stawiznach stało njeje. Pjekarski mischtr Platow bě swojeho dżewjatnaċelětneho pomognika k sapalenju nawabik, so by sawěsczeńsći pjenjes sa stareho konja dostał. Pomognik dyrbjesche najprjedy konjenu wuczišczeċ, nowu zbonku saklaċ, so by so lepje paliło a konja ɣ benzinom namasaċ. Potom saložl woheń a skoczo pod żakostnymi bolosczemi konz wsa.

* **Swójba, ćij ma dołhe żiwjenje.** W Saarbrücknje ɣwjerczesche žónska swoje 94. narodniny. Jeje dżeċaċ dżeći, pjeċ ɣnowa a pjeċ dżowkow, je hišćeze wschitkich żiwych. Maċ a dżeći su w hromadże 718 lět stare. Staruschka je 46 króċ wowka a 57 króċ prawowka. Do zukeje swójby słuschа 150 wozobow.

* **Rubjeznego mordarja sajeli.** Njedawno pišachmy, so je w Rockendorfje pola Marijnych kupjelow mordar w nozy nimale zylu swójbu se sekeru sarasył. Nětk je policija 40ličneho dżełarja ɣ Rockendorfa a jeho zwaka sajała.

* **Njesboże ɣ lětadłom w Italskej.** Wojerske lětadło ɣ leutnantom a serżantom bě so na lětanischczu pola Roma do powětra puschczilo. Dla wobschkodżenja na motorje dyrbjesche so k semi puschczeċ. Wjeczor wokolo 6 hodż. sběhny so lětadło ke druhemu rasej do powětra. Tola sa nekotre mjeńschiny so sapali a dele padże. Wobaj lětarjej so morischaj.

* **Měschany lud w Połnocznej Ameriży.** Nětkoże 30 wobydlerjow se sta je zusych. Licża tam nětkoże 10,4 milijona cżornuchow, 10,4 milijona Němzow a Austriscich, 4 milijony Irscich, 3,8 milijona Ruskow, 3,3 mil. Italczanow. W Newyorku wobsteji wobydlerstwo ɣ 80 prozentow zusych. Pornjo jemu pak w Londonje 95 prozentow Jendżelczanow bydli.

* **Schežnacje khlostanzow so ɣ khlostarnje wudobyło.** S khlostarnje w Tennere w Ameriży je so 16 khlostanzow pod nawjedowanjom wuwołaneho cżeżkeho słótnika Lee-Allena, ɣ jastwa wudobyło. Sastojnikam, kotrež chżychu cżekanju sadżewaċ, Allen ɣ drjewj. pistoliju hrożesche. Khlostanzy běchu sebi plan hižo dawno pschihotowali. Natrożeni sastojniży njeswěricheu so, wustupicj pschećiwo drjewjanej pistolji, kotraż bě jara na woprawdżitu podobna. Słóżniży samknychu sastojnikow a bjes sadżewkow cżekachu. Hnydom na to dobuchu so khlostanzy do jeneje banki, hdyż jim wulka hromada pjenjes do rukow padże. Policijo so dotal hišćeże poradżiło njeje, so by cżekajcych banditow popadnyła.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

W leżownostnej knihi sa Budyschin, tachantstego podżěla, na łopjeno 38 na mjeno konditora Korle Bjedricha Augusta Kühlera w Budyschinje sapisana leżownosć ma so 1. junija 1926, dop. w 10 hodż. na žudnistwje na dyrbjesitske waschnje pschedhadżowacj. Leżownosć je 5,8 arow wulka a na 17 411 hriwnow pohódnoscżena. Wospalne sawěscżenje 44000 hriwnow, k czemuż je tuchwilu hischcze 90 proz. pschiražka pschidże. Leżownosć je sawarjena ɣ predmym twarjenjom, pobocznym schidłom a sadnim twarjenjom a leži na Mnischej hasy (Mönchsgasse) 7.

Hamtske žudnistwo.

Wjeserżanska gmejna je wo dowolnosć prosyła, so smě la deschczowu a šnehowu wodu ɣ dróh a wotlocżkowu wodu ɣ khżejnych leżownoscżow pschi Zitawskej dróhi mjes Dwórnischczowej dróhu a Radnej pinzu do rěki puschczeċ.

Tónle namjet je so §33 wodowoho sakonja ɣ namolwjenjom wosjewi, so by kóżdy, ćij by nětschto pschećiwo tomu měł, so by w běhu 2 njedżel po wotczišczenju tuteho wosjewjenja na podpisanem hamtskem hejtmanstwje sapodał, hdyż też plany wuleża.

Wobdżělinizy, kotrež so w tymle czażu njesamolwja, shubja prawo k pschećiwjenju pschećiwo naprawam wyschnoscże.

W Budyschinje, 17. hapreje 1926.

Hamtske hejtmanstwo.

Schtwórtk 22. hapreje 1926, dop. w 9 hodż. so we pschedhadżowalni w žudnistim twarjenju sczežowoze wěży sa hotowe pjenjezy pschedhadżuja:

Wschelake meble, każ: stólczki, pišanjske blida, khamory, sofy, blida, bjerje, stólzy, tworowe regale, klamarske blida, 3 plotowanske maschiny, 2 twor. khamorai, „Rotiona"-pokładnja, elektr. fonolampa, sbowolowe blido, gramofon ɣ blidkom, wschelake pišanske maschiny ɣ blidkom, wschelake pišanske maschiny ɣ blidkom a bjes blidka, 7 krystalowych talerjow, krystalowa schtka, kurjerske blidko, tepich, bowla ɣ 12 schkleńzami, wotbjerna zarderoba, krystalowa wasa, tworowy khamor sa automu potrjebu, 3 klamarske pokładnje, tworowy regal ɣ dwjeju dżělow ɣ cżażnikom a khamorom je schpihelom, papjernkrajak, dwójny rólowanisti khamor, konferenzowe blico, elektr. lampa na pišanske blido, sejerski cżażnik, klimy sujerschnik, dżělba póduschow ɣ jadrowoje koże, dżělba nużaczych a żonjazych gumijowych pjenczkow, 2 poraj jižowych cżrijow, dżělba cżeżanecha a druheho pschidżena, wolmjane pótniki, schtrykowane dżěcżaze wobleki, nużaze jaki, pjasczowe rukajzy, soti a nohajzy, sózarske ɣ paczerskowego pschidżena, żud tišalo, kajcżyż mydłowego procha, mech nudłow, nječi rajża, 2 klawerai, kschidło, pila, elektr. wjertnika, ručna wjertnika, motor 8 PS., drjewjana drasčha, 4000 hłowow kolowych widlischczow, Apolonowy wós atd., kucża, sanje, nastawk kimnišam, nscebarbjena karoserija, 7 Singerowych schijazych maschinow wschelakich družin, 3 jesdne kola, nětkoże 50 kóżnych metrow, sażenjowych tolstych deschow, nětkoże 430 metrow ɣ maschinu wurešanych dubowych żerdkow, 10 autowych kożow, 2 schewskej maschinje, 1000 porow dżerżakow powětrowych plumpow sa jedne kola, 100 dużenkow tubow rospuschczeneho gumija, 15 nahajow bjelukow atd., 100 elektr. muchilójzakow, stejacy cżasnik, 2 zent. zarkowanych tworow, 200 kuskow jadrowego mydła, wschelake wina a likery, elektr. blidowa lampa, 30 motorowych schalkow, dżělba cżaża wschelakich družin, magnet (Bosch), radiowy khamor, radiowy aparat ɣ 2 rolkomaj, 3 elektriske thachle, 1000 tafłow Block-schokolady, 208,5 kg. balmjanych wotrěskow.

Sudnistki wukonjer hamtskeho žudnistwa w Budyschinje.

Pod cżišłom 71 towaršstwowego registra je so dżensa „Towarstwo sarjadnjerje akademije w Drježdżanach, wobnožka w Budyschinje" w Budyschinje sapisało.

W Budyschinje, 16. 4. 26.

Hamtske žudnistwo w Budyschinje.

Do wikowanskeho registra je so dżensa sapisało:

1. Na łopjeno 118 „Budyschsku žnkelnju akt. tow. we Budyschinje" nastupajo: Prokura je so spożczila pschekupzej Fryzej Sommerej w Budyschinje. Sčmě towarstwo jenoż ɣhromadnje se ɣbudstawom pschedsydstwa abo ɣ jenym prokuristom sastupowacj.

2. Na łopjeno 869 „Bżěkanju metallowych tworow Willya F. Staeckela, tow. ɣ wob. ruk. w Budyschinje" nastupajo: Hermann Schubert je jako wobkhódny wjednik wustupił. Sa wobkhódneho wjednika postajł so pschekupz Arnoscht Alfred Jehmel w Budyschinje. Sčmě towarstwo sam sastupowacj.

3. Na łopjeno 1013 firmu „Walter Herzberg w Budyschinje" nastupajo: Prokura Fryza Günzela je haßla.

W Budyschinje, 16. 4. 26.

Hamtske žudnistwo w Budyschinje.

Wušwobodżenje khudych wožobow wot nahódnoscżenskeho dawka.

Po § 3a nuzowcho postajenja 30. měrza 1926 so na namjet wot nahódnoscżenskeho dawka khdleńske twarjenja (bydlenja) wušwobodża, je-li wobydlerjo a cżi, kotrež so do domjazeho hospodarstwa dżěla w hromadże midu, ćij so dopokasacj hodżi, dostawaju, kotraż njeby po zakonju wo sniżenju mjdowego dawka ɣ 19. 12. 25 padła pod mjdu, wot kotrejež ma so dawk płaćicj. Njeje-li žanych dokhodow ako niż jenoż mjdowych dokhodow, dha so pod najpowinjenymi wobstejnoscżemi dawk puschczi, je-li dokhody sady najnižscheje licżby wostanu, wot kotrejež gmě so dawk dżěłaczerskeje midy wotcżahnyċ.

Wot nahódnoscżenskeho dawka so tón wušwobodżicj njemože, hdyż je wěste, so wobydleŕ létnje wjazy hacż 2800 hriwnow sasłuži abo hdyż bydlenje wobydli, ćij so dżiwajo na wobżežite wobstejnoscże k dokhodam pschimericj njehodżi.

Najwyschscheje dżěłanske mjdy, ɣ kotrychż so dawk płaczicj njetrjeba, ćij też sa wušwobodżenje wot nahódnoscżenskeho dawka płacża, su je scżěhowaseje tabelki dowidżecj. Namjet, sa kotrež formulary wuleża, maja so cżinicj wo ɣtwk cżo. 10 dawkoweho hamta.

W Budyschinje, 16. hapreje 1926.

Měschczanska rada — dawkowy hamt.

Leżownostny dawk.

Dopředne sapłaczenje sa 1. terminu leżownostneho dawka na léto 1926 ma so 15. hapreje sapłaczicj. Wotrjeċ ma so w hamtnej wyschnoscżi każ ɣ 4. terminu léta 1925. Człakanski cżah běži hacż do 22. hapreje 1926.

W Budyschinje, 13. hapreje 1926.

Hamtske hejtmanstwo jako wyschnoscż sa leżownostny dawk.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Mischtrski kurs.

Pschi dożahażenju wobdżělenju wotmeże so w bližschich tydżenjach w Lubiju powschitkowny theoretiski mischtrski kurs (nětkoże 60 hodżin wo knihownjednistwje, kalkulaziji, pišomnym wobkhadże, liczenju, wobdomoscżi sakonjow atd.) Kajenje a knjeża, ćij chżedża so wobdżělicj, njech pschichodnje pjatk, 23. hapreje, wjeczor w 6 hodż. do schulskeje sale pr. realki ɣ rosrěczenju pschiwodu, abo so hacż do teho czasa pola podpisaneho direktora pišomnje samołwja.

Pschemyslowa komora w Zitawje. Herrmann, sudijowy direktar.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

S pschesjedżenjom ɣ kusom hamtskim hejtmanom so „wokrjesny sjeźd (Bezirkstag) Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa" na pónđzelu, 26. hapreje, dop. 1/2 12 hodż. ke sjawnemu poswędżenju do poswędżenskeje sale Kamjenskeje radnizy powoła. Dujowy porjad wuwiża w hamtskim hejtmanstwje.

W Kamjenzu, 16. hapr. 1926.

Pschesydnja wokrjesnego sjeźda: Justizny rada Voigt.

Hamtske wozjewjenje z Kulowa

Schtóż sebi hischcze swoje hontwinske pjenjezy sa 1925 wotewrjeċ njeje, dyrbi je nětk zyle wěsće wot 17. hacż 24. hapreje wotewjeċ. Pjenjezy, po kotrejež sebi do postajeneho czasa njepschidżidu, pschepokasamy do pokładnje sa khudych.

W Kulowje, 16. hapreje 1926.

Hontwinske schedstejiczerstwo.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

«8. N. « płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,20 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóždo čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěł Smolerjec knihtišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2657.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobšěrnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobliczeja. Za reklamowy a n rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Cisło (Nr.) 92 **Budyšin — srjedu, 21. haprleje 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Němsko-ruske zrěčenje.

Sozialdemokratiska frakcija němskeho sejma je namjet japodała, so by so wukrajny wubjerk němskeho sejma hnydom powołał. Namjet so na to zakoržuje, so by so rusko-němskim zrěčenju hižo léta dołho jedna, so pak so parlamentej njeje ničo wo tym wjedźeło. Kaž je zjawjesćene, so by so w bliskim czasu we zrěčenju dojedna. Někotre Berlinske nowiny dchedża famo wědźeć, so by so zrěčenja hižo bliżichi tydźeń wobsamknuje. Pšichi jednanju mo nim w Berlinje je so pšeco někotrymi dnjemi pjecza tež jdyn sastupjer ruskeho knježerstwa wobdźelił, kotrehož tu, hač runje so z druhim mjenom mjenowasche, jako Karla Radeka spóznali.

*

Hač runje stej franzowske a jendźelske knježerstwo wosjewiłej, so njeje trjeba, so dla wobsamknjonneho rusko-němskeho zrěčenja do njeměra dacz, so franzowske a jendźelske nowiny hischcze njezjednowake. Diplomatiski dopisowaŕ „Daily Telegrapha" ma jyne wobmyslenje. Wón wospjetuje w stawje 16 wustawkow Swjatka Ludowa wulki sadźiwk widźi. Po tymle stawje by Němska, hdy by Swjatej Ludow pschihtuschcała, dyrbjała zuslym wójskam pśches Němsku cźahnyć dacz, jeli so by na pschikład Swjatk Ludow dyrbjał pschećiwo Ruskej wojowacz. Po rusko-němskim zrěčenju pak zbyła Němska a Ruska neutralnosć zarucźatej, jeli so by jena z njeju so do wójny sapletła. Rusko-němske zrěčenje so kedźła z wustawkami Swjatka Ludow njesłuscheje, a Němska njemóże so do Swjatka Ludow pschijeć, jeli so je so na neutralnosć znapschećeja Ruskej swjasała.

Na tutón staw 16 Swjatka Ludow so tež wokolne prašenje pocźahuje, kotrež je cźeskosłowakiski swonkowny minister dr. Benesch Swjatkowym zhromadstawam pósłał. Tónle wokolnik ma pjeca śledowaze wopschijeće:

1. **Po rusko-turkowskim zrěčenju, po kotrymž je němsko-ruske zrěčenje słojenc, dyrbitej wobej stronje pschi swonkownych pschipadach mjes sobu radu składowacź. Teho dla wobej němski swonkowny minister nusowany byćź, wo wschćich dowěrliwych jednanjach z druhimi mozami a se Swjatkom Ludow Mo.kwje powěsćź dawacź.**

2. **Kak hy so Němska sadźerźała, hdy by Swjatk Ludow pschećiwo Ruskej bojkott pschipowědźił? Je wobmjesowana neutralnosć, mjes Ruskej a Němskej wotmyślena, na staw 16 wustawkow Swjatka Ludow załoženy, abo ma Němska po Locarnskim zrěčenju wožebite stejnischcźo? Kotra autorita měła w pożlednischim padźe Locarnski pschijatark wukonjećź?**

*

Diplomatiski dopisowaŕ Londonskeho „Daily Telegrapha", kotrež wot Churchilla wědomosć dostawa, wo němskorusskim zrěčenju pischa, so w politiskich kruhach Jendźelskeje ménjenje knježi, **so by Němska derje na tym cźinita, hdy by zrěčenje bórzy wojjewita, so bychu so njewopraunjene podhladne momenty rozehnałe.** Tuteje pschicźiny dla je dr. Benesch wschém podpisarjam Locarnskeho zrěčenja, mjes nimi tež Němskej, swoje praschenje pósłał, so by so psched podpisanjom němsko-ruskeho zrěčenja rozsahnyło, hač bo wono z Locarnskim zrěčenjom a wustawkami Swjatka Ludow snjeze. Swonkowny minister Chamberlain je z němskim pósłanzom Sthamerom sktukowanje stawa 16 Swjatka Ludow rospominał.

Pólski pósłanz je dwójzy w jendźelskim swonkownym ministerstwje powył, so by swoje wobsojenje w tymle nastupanju wuprajił. Nětoli politikojo ménjachu, so dyrbi so Němskej frosumiez dacź, so Jendźelska wotrósbjenje Němskeje w Genfje połnje pschipóznawa. Wona pak njemóże bjezdźak pschihladowacź, so bo Němska politiku z mozu swjasa, kotraž je hacź dotal pschezo pschećiwo Jendźelskej djełała. Jendźelska dyrbjała teho dla swoje pschihodne stejischczo znapschećeja Němskeje znowa prnhowacź, a snadź Locarnske zrěczenje wupowědźiez.

Němske knježerstwo k 1. meji.

Němske ministerstwo je w nastupanju słužby 1. meje wobsamkło, so ma so wona kaž prjedawshe léta srjadowacź. Po tym ma so w krajach, w kotrychž 1. meja jako jakonsti swjatny dźeń njepłaci, sastojnizy, pschijatajeńzy a dźěłaczerjo, kotrjž dźedża so pschi swjedźenju 1. meje wobdźěliez, z cźasom pola słužbnych sastojnikow jebi wuprošyć, so bychu so wot słužby wuswobodźili.

Wottwarjenje při sakskej policiji.

Na salaćku jednanja z ententu je w blischim cźasu liczba schkitarskich polizistow zmjenschi. Wschy hromadze so wo zmjenschenje 30 000 muži jedna, kotrjž so na polizajsk je-notlive korpsy rozdźela. W Sakskej so po tym wo něhdze 1500 hacź 1700 muži jedna. Tola so wottwarjenje na dobo njestanje ale po něczim a po organiskim puczu na to waschnje, so so dźeł mjestnow, ſ wotthadźenjom wuprošnjenych, wjazy znowa njewobsadźi. Wottwarjenje so teź ſ tym połoži, so w blischim cźasu wjetschi dźeł polizajskich sastojnikow, kotrjž su dwanacze lět słužili a ſ tym prawo na sastaranjsk pjenjes dobyli, dobrowólnje wustupi. Teho dla njebudze trjeba, so so polizajsy sastojnizy po dyrbjeńskim waschnju se słužby puschcza.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 8. Rěči serbski.

Najł. a najtuńša kupowańja wobućow. Pódwuńanje spěšnje a tunjo

Mussolini jako nadpjerak k brasilianskemu protesciej w Genfu.

Po powěsći ſ Parija je brasilianski pósłanz Mello Franko psched schesćej dnjemi pschi hosćinje tam pschitomnym pokodnischim Amerićanam w nastupanju swojeho njehadacjeho tiejischcza na pohledinim sjězdu Swjatka Ludow rjekł: Mamy w Brasilskej wjele Italczanow, kotrjž su ſ wjelehódnymi wuswolerjemi a se saborjenymi pschiwisowarjemi Mussolina. **Italske knježerstwo je pschijeczu Němskeje pschećiwjewsche, so by czaſ za swoju politiku dobyło.** Mussolinowe pschercza běchu tak sjowne wuprajene, so je njemóžesche na nich dźiwowacź.

Powsćežerjenja, kotrež tule spóźeńku rosschérja, pschisporomina, so su dołhe rosprawy franzowskeho sastupjerja w Angorje a de Jouvenela ſ Beiruta wo **kolonialnej agitaziji Italskeje** do Parija doschże. Kdyžkuli dźiwanje je potrjebne, so kotrejž dyrbi so Mello Franko wottwotacź a so brasilianske pósłanzstwo w Parizu ſ brasilianskim swonkownym ministrom wobsadźiez, kotrjž so two tole městno prózuje.

Bamž mexikanskim biskopam.

„Osservatore Romano" je bamžiti wokolnik na mexikanskich arzybiskopow wojsewił. W nim bamž wobžaruje, so je mexikanske knježerstwo **pschećiwo zwojemu kluzbenju sfladnosć z pucźowanja bamzowego muzia do wukraja k temu wuzilo, so by jeho sazo do kraja njepuschczilo.** Bamž cźe biskopam a wérnym prawidło dacź, po kotrymž maju zwjazy swjatej pschikluschcźi? Markhrabja Pallavicini wotmołwi: „Móju knježi sapósłanzow smérowacź. Teź ja wjem jenemu pschikluschcźi; njemohł dźe so wo tej wjezy ſ tajsej wěstosću wuprajicź, hdy budźich jam w tajnym swjatsku njebył. Ale djenja to wjazy njezjawne. Hdyž mje za tutón tajny swjatk najachu, zwjem dwělomak, hacź zwěm napołoženu pschijašu słoźicź, dołcź je běch pschedy pschijašu jako tajny radźicźel a komornik słužił. Mójmu knježi smérowacź, so je mi, runje kaž druhim knjezam, knjes krajny sastawaŕ Horthy, jako kralowny sastupnik, rjekł, so pschijašu, kotruž zwjem pschedy słoźili, naz wjazy njeswjaſa. Potom zwjem so tajnemu swjatkej pschisamknył, zwjem pak posdźischo sazo wustupił, hdyž běchu do kralá Karla, kiž so do Madźarskeje wróćesche, stekeli. Sčzym tehdy spóznał, so moja druha pschijašna prěnjcej napschećo stejł. Knježerstwo, kotrež so za pjecź lět njemóże wot tajnych swjatkow njewotwisne cźinicź, njesamóże falschowaniskich należnosćo rozsahnicź. S wuprajenjom, kotrež zwjem psched pschepołnowanskim zudom cźinił, dyrbju dale rosrěczenje naspomnicź, kotrež je so mjes pólnym biskopam Sadrawzom a biskopom hrabju Mikeżom wotmě-ło. Pólny biskop bé so njemuzjy wo duschownym trosćet na biskopa wobrocził. Hrabja Mikes Sadrawzej praji: „Nima ničo rjeą, mój bynio. **Teź wuj Štefan a jeho stadło stej wo wězy wědźałoj.**" (Se „Štefanom" je ministerski prezident hrabja Štefan Bethlen ménjeny.) (Pschiwoła so: Nó, schto wěcźo hrabja Štefan a jeho stadło praji?) Teź hrabja Karolyi je mi rjekł, so je hrabja Bethlen ſ falschowanjom bankowkow zjawje poczeżeny. (Sapósłanz Horwath: Proschu, niz tak wótrje, moji knježa na prawej stronje. Knježa su wschitzy hromadze fotografowani a njebudza mój zaprěcź, so stadła pschiłuchcźa.) Pschiwoła so: Njejsu teź wotcźischcze powitwo? — Napischerjo że weka: „Nź, ale wotcźischcze frankow!

Wobskórźbna rěč Pallavicina přeciwo madźarskemu ministrej Rakowszkemu.

We wutornischim pospjedźenju madźarskeho parlamenta so markhrabja Pallavicini w finanznej debacze zjawa jimasche, so njeby, kaž praji, wo finanzach rěcźał, ale wo falschowanju bankowkow. „Knježerstwo je," Pallavicini praji, „wo mojim wuprajenju psched pschepytowaniskim zudnikom wopaczny spóźeńku wo jemiło. Tehodła zym nusowany, tu w parlamencze rosjasnicź, kak je so wěc mějesze. To so hižo teho dla famo wot zebje rozumi, dokelž zym so wot léta 1924 wschego wobkhada ſ ministerskim presidentom hrabju Bethlenom zdalowa:. Chzy: na to pokasacź, so zu so w **Madźarskej hižo w létomaj 1920 a 1921 ſ falschowanjom bankowkow zaběrali.** Njepraju to hakle dźenża, ale zym hižo 2. měrza rjekł, so je prynz Windischgrätz wo falschowanju cźeskich bankowkow wědźał, so je wschelakich wuprajenjow prynza Windischgrätza spómnacź. Spodźiwne je, so je minister znutskownych należnosćow tehdomnischemu schefej krajneje policije, wo kotrymž bé znate, so bé do falschowanja bankowkow zapleczeny, porucźił, falschowanje frankowskich bankowkow pschepytacź. Wschć moje wuprajenja zo ſ wuprajenjemi sekretara prynza Windischgrätza, Desidera Raba, potwjerdźeja, kotrež je pschepytowaniskemu zudnikej też wusnał, so je hrabja Bethlen wo falschowanju bankowkow wědźał. Raba je też wuprajił, so je pschi rosrěczenjach też policajski schef Nadossy pschitomny był, a so zu je wěste poznyki, wozebje licźaze maschiny, bjes zła i Wina do Budapesta pósłałe. Samsejczenje zyseje naležnosće psched sastupjazym ministerskim presidentom Wazonm, kotrjž knježerstwo wodźeše, hdyž Bethlen w Genfu pschebywaschе. dopokasuje, so je zo to w sajimje někotrych wobzobow stało, so bychu zo te pschikryle. Nadpadne je, so **zoro wschć wozoby, kotrež zu do falschowanja bankowkow zaschmatane, tajnym zwjaſkam pschiłuschcźa,** mjes nimi zu policajski schef Nadossy, president pótrišich nalutowanjow, Beroš, smutskowny minister Rakowszki (wulki holk w zylej zejnowni), wyschschi statny rěcźnik dr. Strache, kotrjž pschepytnje wo falschowanju bankowkow wjedźe a senatowy president, kotrjž smeje pschedbydźnow w pschepytanju falschowanja frankowskich bankowkow. (S knježerstwoweje strony so pschiwola: Sezе teź Wy jenemu tajnemu swjatkej pschiłuschcźi?) Markhrabja Pallavicini wotmołwi: „Mójm knježi sapósłanzow smérowacź. Teź ja wjem jenemu pschiłuschcźi; njemohł dźe so wo tej wjezy ſ tajsej wěstosću wuprajicź, hdy budźich jam w tajnym swjatsku njebył. Ale djenja to wjazy njezjawne. Hdyž mje za tutón tajny swjatk najachu, zwjem dwělomak, hacź zwěm napołoženu pschijašu słoźicź, dołcź je běch pschedy pschijašu jako tajny radźicźel a komornik słužił. Mójmu knježi smérowacź, so je mi, runje kaž druhim knjezam, knjes krajny sastawaŕ Horthy, jako kralowny sastupnik, rjekł, so pschijašu, kotruž zwjem pschedy słoźili, naz wjazy njeswjaſa. Potom zwjem so tajnemu swjatkej pschisamknył, zwjem pak posdźischo sazo wustupił, hdyž běchu do kralá Karla, kiž so do Madźarskeje wróćeschе, stekeli. Sčzym tehdy spóznał, so moja druha pschijašna prěnjcej napschećo stejł. Knježerstwo, kotrež so za pjecź lět njemóże wot tajnych swjatkow njewotwisne cźinicź, njesamóże falschowaniskich należnosćo rozsahnicź. S wuprajenjom, kotrež zwjem psched pschepytowaniskim zudom cźinił, dyrbju dale rosrěczenje naspomnicź, kotrež je so mjes pólnym biskopam Sadrawzom a biskopom hrabju Mikeżom wotmě-ło. Pólny biskop bé so njemuzjy wo duschownym trosćet na biskopa wobrocził. Hrabja Mikes Sadrawzej praji: „Nima ničo rjeą, mój bynio. **Teź wuj Štefan a jeho stadło stej wo wězy wědźałoj.**" (Se „Štefanom" je ministerski prezident hrabja Štefan Bethlen ménjeny.) (Pschiwoła so: Nó, schto wěcźo hrabja Štefan a jeho stadło praji?) Teź hrabja Karolyi je mi rjekł, so je hrabja Bethlen ſ falschowanjom bankowkow zjawje poczeżeny. (Sapósłanz Horwath: Proschu, niz tak wótrje, moji knježa na prawej stronje. Knježa su wschitzy hromadze fotografowani a njebudza mój zaprěcź, so stadła pschiłuchcźa.) Pschiwoła so: Njejsu teź wotcźischcze powitwo? — Napischerjo że weka: „Nź, ale wotcźischcze frankow!

Teź Wupeifu pschećiwo Ruskej

Marschall Wupeifu je do Pekinga depeschu pósłał, w kotrejž wón jednanju wo nětr pschihłosuje, tola dale prajiz Vischeradnik Fengyuhsiian ſ wukrajnym podpjerańjom kom-

flotny dźěła. Pekingu je ſ huſěnom bolſchewiſtiſchwa. Mój nadawk njebudźe prjedy ſkónčeny, doniž njebudźa wſchitcy bolſchewikoja w Chinie wutnjeni.

Cjangkiſolin w Pekingu.

Marſchał Cjangkiſolin je ſo kniſes Pekinga ſeſinił. Na cjole ſwojich wojakow je do Pekinga ſaſahnył a je porjad w měſeſe wobnowił. Kommuniſtiſke wójſko dale zoſa. Cjangkiſolin je woſiewjenje wudał, w kotrymž praji, ſo ma nadawk, kommunismus porasyć. Napomina wobyđleriſtwo, ſo by měr ſakhowa.

Abd-el-Krimowi wotpóſłancy.

Francowſki general Mangin je ſo ſ Abd-el-Krimowymi wotpóſłancami w Tauritu, w měſtaczku mjes Tafu a Uđđu, ſeſkał. Měſtaczko ma nětkđe 2000 wobyđlerjow, mjes nimi 200 Francowſow. Pſchi jednanju, kotrež ſo w Uđđe wjeđa, ſtej mužoja Rifanow ſaſtupuja. Je to pſchede wſchem Si Mohamed Akerkan, Abd-el-Krimowy ſwak a miniſter ſwonkownych naležnoſćow a namórniſtwa. Wón je woboranje pola Ađđin pſcheczíwo Schpaniſchanam a ſchkłonje hrjoha organiſował, ſchtož je jemu titul miniſtra namórniſtwa wunjeſło. Dale je tu ſtyn Abd-el-Krimoweho bratra Si Mohamed Hiſuni, prěni Abd-el-Krimowy bratr a Si Mohamed Hilmi, prěni ſekretar a ſkónčnje Hađji Mohamed Cheđdi, 25-létny Abd-el-Krimowy komornik. Wſchitcy płahej Deni-Uriaghel pſchiſłuſcheja

*

Miniſterſki pſchedſyđa Briand je pónđelu ſ wójnſkim miniſtrom Painleveom, ſ marſchałom Petainom a marokkowſkim reſidentom Stergom jednał. Potom je ſchpaniſkeho pólſanja Quinoſa de Leon pſchijał. Wójnſki miniſter Painleve je nowinſkim ſaſtupjerjam rjekł, ſo je měrowe jednanje w Uđđe drje na nětkoſt wobſejnoſće naraſtyło, ſo pak ſo nadźija, ſo budźe ſo ſchtwórtk dale jednać, hdyž ſo riffzy wotpóſłanja ſ Abd-el-Krimoweho lěhwa wróća. Schtož Franzowſku naſtupa, ſtej wona žiwje pſcheje, ſo by ſo měr dozył.

Djełaczeſki ſtrajk w Kalkuty.

W Kalkuty je ſendjelſkej Indiiſkej w jutowych ſkłaſernjach 35 000 djełaczerjow dźěła. Dokelž chcedźa jim djełodawarjo mjeſu ſnijić, ſu djełaczerjo ſtrajk pſchipowjeđili.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu, 21. jutrownika.

1892 zapisa ſo nalutowańja a wupoždženja we Małem Wjelkowje do towarſtwowcho registra a ſo dozałoži. Běše to ſkutk rozhladneje organizacije ſerbſkich burow. Nichtó njepraj, zo ſerbſcey burja nazad ſteja! Tuto towarſtwo wot nich założene běše prěnje mlokańſke zjednoćeńſtwo a prěnje ſkótpłahowanſke zjednoćeńſtwo. To je w lěće 1892 na hłownej zhromadźiznje towarſtwa ſerbſkich burow ſekretař ſakſkeho ratarſkeho zwjazka, zaſłužbny direktor dr. Brugger, zjawnje wuſwědčił. —

* 1821 Michał Rostok we Bólšecach pod Lubinom, naš ſławny přirodoſypytnik.

* 1837 w BólojWodźe Hendrich Wańko, kiž je Wysoki Khěrluſ do 22 ſerbſkich kěrluſow přepęſnił.

Přiſłowo ſe napomina: Štóž do wohnja duje, ſej bórzy włoſy zesmudźi.

*

— Wa wjeđrje. Wčera wjeczor we 7 hođ. barometer 727, hygrometer +1, thermometer we dnjo +12. Dźeńſa rano we 8 hođ. barometer 723, hygrometer 0, thermometer w nozy +6. Wuſhłady na njeſtajne wjedro, pokhłenje k deſchćowanju. — Wčera rano bě wyſchina nad krółkoraſiſchej Europu a nižini ſ dołheho wjeczora a połnozy Europy. Nižina ſ dołheho wjeczora wčera rano pola Iriſkeje Leżaza, je jara žiwa. Po měnjenju wjedrarjow pſchinjeſe nam jeje pſchibližowanje ſ nowa maczenje. Te wyſchki w hnyſeli ratař ſ dźałnej mutrobu wita. Sſywy a łuki potrjebuja krjepjenja. — Jutſe ſchtwórtk ſtđađa ſłónčko 4,50 hođ. a ſo 7,08 hođ. khowa. Měſaczk ſtđađa pſchipołdnju 12,54 hođ. a ſo na ranie 3,16 hođ. khowa.

— **Sſerbſkim towarſtwam!** Dźeń ſo bliži, na kotrymž chce towarſtwo „Nađźija“ ſ Budyſchina w Hođźiju ſerbſki ſwjedźeń wotměć. Je ſ najwjetſchim cźaſom, ſo ſo runje w Hođźiju jónu ſaſo prawe ſerbſkoſć pokaże, ſo ſo wobyđleriſtwo tamniſcheje wokolinY zyłe njeſłubi we jich wobđawanych zołmach đźeńſniſcheho cźaſa. So pak by to pſchemožaza jewjenka była, porućamy toſchim pſchedſyđnam ſerbſkich towarſtwow, kaž tež ſtaroſtam ſokoliſkich zdnotow, ſo bychu ſobuſtawcy, bratrowy, ſotry na tuton žadny ſwjedźeń w Hođźiju kedźbnych ſcźiniłi, ſo bychu ſo w prawje bohatej licźbnje na puć, na wopyt k Hođźijſkim Sſerbam naſtajili, ſo by zyła žurla tcźejotała, hdyž ſtutkoważy, wotuczeni Sſerbja, ſanjeſu ſwoju narodnu hymnu, đźěłaju k ſpomoženju ſwojeho ródneho ludu. — Hładajcze nawěſchk w đźeńſniſchim cźiſle.

— **Sſerbſke towarſtwo „Nađźija“ w Budyſchinje** wotmě wčera wutoru po ſpěwanju ſwoju měſaczną ſhromađźiznu. Pſchedſyđa powita ſobuſtawy a wuſłoſhny, ſo je 20. haprleje runje 6 lět, ſo ſebi w Budyſchinje „Nađźiju“ ſałożichmy. Na to ſpomina też Dnjownizar we wutornem cźiſle „Sſerbſkich Nowin“, to njech ſebi kóždy ſobuſtaw ras pſcheczíta. Dnjownizarjej pak ſerbſke towarſtwo „Nađźija“ wutrobny đźak ſa jeho roſpomnjanje a ſhođźopſchecze wuprajі a pſchiłubja, ſo chce też w pſchichodze ſwěru đale đźeržać a ſpěwacź ſa ſerbſkí lud a ſerbſku ſławu. — Pſiſmamwjedźerka poda protokol wo poſledźenju pſchedſyđſtwa a pſchedſyđna krótku roſpramu wo generalnej ſhromađźinu Domowiny. Na to jednachmy wo naſchim ſwjedźenju w Hođźiju. Pſchi dyrbu towarſtwowych naležnoſćow wopſiewi naſch pokładnik, ſo w bliſchſchem cźaſu pokładnu woteda, dokelž Budyſchin wopuſchći. Schtož wułkt do Delnjeje Luſiju naſtupa, kiž budźe naiſſerje w ſeptembru, wobſamknu towarſtwo, ſo ma ſo jélbnu fond ſałožiċ. Chcemy ſaſo we Wjerbnje konzert wuhotowacź w delnjoluſiſkej rěcźi. Tak móje nětk hižo kóždy na to lutowacź. Se ſpěwom „Rjana Luſiża“ ſkónczi ſo měſaczna ſhromađźizna.

— **Druhi pſchedńoſchi nėnſkoſtatneho ſtrowotneho tydźenja w Budyſchinje** wotmě ſo wčera wutoru wječor we 8 hođ. w Lutherowej ſchuli. Knjes měſchčanſki lěkař dr. med. Traeger pſchednoſchowaſche wo nowoczaſnem wocźehnjenju đźeći. Wuwjeđe nětkđe ſcźehoważe: Nětkoſi ſtarſchi měnja, ſo ſu doſpołnje prawi w ſwojim wocźehnjenju đźeći. S tym pak đźeći huſto huđźenje ſa poſdźiſche žiwjenje pſchihotuja. Đźeći ſu k tomu, ſo bychu k ſhođu doroſcźennych pſchinoſchowałe. Đźeći ſu jara wſchelakore, někotre wocźahnu ſo tak rjeż ſame wot ſo, druhe cźinja wulke cźeżkoty pſchi wocźehnjenju, to ſu nerwoſne đźeći. Tule nervoſnoſcź hižo ſobu na ſwět pſchinjeſu, dokelž ſtaj ſtarſchej hižo nervoſnaj. Đźeći dyrbja nawuknyć, ſo bychu ſamoſtatne a też ſhođźowne byłe. Hižo do ſchuſtłich lět ſo đźiwjerne dalſche žiwjenje roſſuđźi ſe ſadźerżenjom ſtarſcheju. Đźeċo dyrbi ſo ſahe na porjad, cźiſtoſcź, kedźbliwoſcź nawuczicź. Ske poczitnik, kaž bojaſliwoſcź, ſahakliwoſcź atd. dyrbja ſo łamacź, wobeſhe łžě a njeſprawnoſće. Najmjenje ſtarſchich ſwoje ſadźerżenje kritiſuje a móże wo ſwojich đźěćach ſhđźicź. Pſchi wocźehnjenju ſwojich đźeći maju ſtarſchi na ſchtyri hłowne dypki đźiwacź: Se prěnja dyrbja đźeċo tak cźahnyć, ſo ſo dobrého ſwuczi. Wob đźeń đoſahа, hđyž đźeċo tři abo ſchtyrikrót ſe. Pſchi jéđźi ſtarſchej njeſmětaj đźeċom hubu łakaċ, ale dyrbitaj ſo ſ nimi pſcheczełnje roſrěċowacź. Đźeċi dyrbja wjele ſpacź. Pſchi wſchem dyrbi kruta měra knjeżicź. Starſchej njedyrbitej ſwoje đźeċi pſchesahe do ſwjeſelenjow, łaż kinow, đźiwadłow atd. nawuczicź. Druhi ważny dypk pſchi wocźehnjenju je dobry pſchikład. Đźeċi njeſmėđźa ſtarſchich pſchi kjenju lepicź. Żadanje đźeċża, ſo chże wſcho po ſtarſchimaj cźiniċ, je ważny wocźehnjeniſki faktor. Đźeċo ſo też njeſmě niċo pytnyć, ſo ſtarſchej nad jeho ſtrowoſcźu ſtrażujetej. K ſeċeżemu dyrbi đźeċo ſ druhimi runoſtarymi đźeċimi hrajcź. Đźeċo bjes hraſkanſkich towarſchow je łaż ryba na pėſku. Starſchej dyrbitej ſwojemu đźeċu po możnoſci dołho na cźerſtwym powėſe pſchebywacź dawacź. W ſymje ſo đźeċo njeſmě pſchecźopko woblekacź. Pſchi hraſtanju ſo łohaj poczi a hđyž pſchestanje, ſymu mrėje. Poſledni dypk je roſumne nałożowanje khwalenja a zwarjenja. Jenoż napominacź, to wjele njepomoha. Starſchej njeſmėtaj na maliċkoſcźe hładacź. Pſchelohko đźeċo ſadanu poſłuſchnoſcź jako nėſchto njelubje ſacźuwa. Sſo wė, khłostanje je nuſne. Starſchej pak dyrbitaj đźeċo ſahe na to ſwuczicź, ſo chże wonu w domje wuſitne być a ſo ſamo ſo wobkněżi. Pſchi ſahakliwoſcźi đźeċża ſtarſchej ſ cźelnym khłostanjom wjele njewuczinitaj, jenoż w đźeċu hidu pſchecźiwo ſebi ſbudźitaj. Kedźbliwa macź ſkóry pytnje, hacź khłostanje dobry abo ſły ſacźiſchcź na ſmyſlenje đźeċża cźini. Hđyž đźeċo nėſchto ſwora, dyrbi ſo hnydom ſa to pokhłostacź, niż hakle poſdźiſcho. Hacź do 5. abo 6. lėta ſa ſprawnoſcź potneho roſumjenja nima. Tuż ſtarſchej đźeċżowu cźu pſchezo ſa wotpoſładanu njewėrnoſcź wobhładowacź njeſmėtaj. Nervoſne đźeċżt ſu łohko ſpróżne, potrjebaja měra. Hđyž đźeċo w ſchuli druhdy prawje ſobu njemóże, njeſmėtaj ſtarſchej na nje tłoċicź, to ſo da, wjeſele na ſchult dyrbitaj đźeċżu ſdżerżecź. — S płažnej ſrakoſcźu ſo đźeċaże lėta wobſamknu. Starſchej dyrbitaj đźeċo hižo do cźaſa ſrakoſcże wo ſpłażnych wėzach powuczicź a njeſmėtaj jomu żanych bażniczkow, na pſchikład wo bacźonju, powėdacź. To k niczomu dobremu njewjedźe.

— **S pſchicźiny nėmſkoſtatneho ſtrowotneho tydźenja** rėcźi knjeżna dr. Morizeż ſ Berlina ſchtwórtk, 22. haprleje, popołdnju w 4 hođ. w ſjemowni na Hrodowſkej haży 10 po 1 ſłhođże w nadawku Budyſchſkich a wokolnych žónſkich towarſtwow wo „ſtrowoſcźi ducha a dušche“. — Pſchednoſchk je ſjawny a darmotny.

— **Sſwėrny ſobudźełaczek.** Djełaczerjej knjeſej Arnoſchtej Bohuwėrej Kruzi, kiž bjes pſchetorhnjenja 30 lět dołho pſchi měſchčanſkim hoſpodarſtwje ſarjadnitſwje đźeła, wczera na radźinem měſtnje knjes wyſchſchi měſchčanoſta Niedner měſchčanſke pſchipóſnawanſke wopiſmo ſa jeho dołholėtnu ſwėrnu ſłużbu pſchepoda a jemu k jeho đźěłowemu jubilejej ſbożo pſchejeſche. Pſchi pſchepodaczu cźeſtneho wopiſma bė wotdźełenſki pſchedſtejiżeċ měſchčanſkeho hoſpodarſtwa knjes měſchčanſki radny Schuſter pſchitomny.

— **Cźahi, kotrejż ſmėđźa ſo też ſ njedźelſkim jėdnym liſtcźkom wuſiwacź.** Wot nėtka ſmėđźa ſo też ſcźehowacź żeleſniſke cźahi ſ njedźelſkim liſtcźkom wuſiwacź: Na dnju do njedźele a ſwjatych dnjow cźah 787 ſ Wjeleczina dop. 11,43 hođ. ſ Roswodeż 11,50 hođ. a ſ Budeſteż 11,55 hođ.; cźah 825 ſ Delnjeje Wjaſoriży 11,02 hođ. ſe wſchėch ſtacźijow hacź do Habrachcźiża; cźah 2713 ſ Rakeż 11,20 hođ. ſe wſchėch ſtacźijow hacź do Budyſchina; na dnju po njedźeli a ſwjatych dnjach cźah 831 ſ Wjeleczina 12,03 hođ. w nozy ſe wſchėch ſtacźijow hacź do Jttawy na Warnocźiży.

— **Kradnyli ſu tu 17. abo 18. 4. 26 cźerjenſki rjemjeń, 4,1 m. dołhi, 10 cm. ſcheroki a 4—5 mm tołſty**

Khodojty.

Přenjotny roman wot Jlſana.

26] (Pokračowanje.)

Erich ſhoni bórzy wot Martineta, kiž dyrbjeſche jemu wſchitko domoſchowacź, hđyž jeho żyn khođźi a cźehodła tak rady w korcźnje pſchebywa. Tola wón měſejeſche to ſa lubożeſne hrajkanje mjes mkodymi ludźimi a njeſtarałche ſo wo to dale. Tak khėtſije pak, hacź bė Ditrich Hiłju w lėżu nadeſchoł, pſchiſtđe wón hiſcheże jenoż jónu abo dwójży do korcźnje a potom đoſhła wjaſy niż. Bórſy ſhoni też Borbora, cźhodła je ſo Ditrich wot njeje wotwobrócił. Borbora drje na ſpođźiwnym ſłubjenju ſ Hiłju ſobu cźuſeſche, tola po nėcźim wotmeżi ſe njej potajne wjeſele, ſo je ſo Hiłja ſłubiła. A hđyž ſo Hiłja pſches njerowſtojnu prózu Ditrichowu ſaſo namaka, napjelni ju nėkajka ſrudoba. Borbora cźhžniſche ſebi tute hrėſchne ſacźuċa, każ je wona ſama mjenowaſche, ſebi potajicź. Ale běchu tu każ amle cźerwiki, kiż ſnicża poſdźiſcho najrjeniſchi płód. Tajke ſe myſlicźki ſu każ małe ſchkricźki: padnu-li do ſuchcho palidła, naſtanje wulki woheń, hđyž ſo njeſatepłaja.

Borbora ſhoni, ſo Ditrich wſchėdnje k Hiłji khođźi. To ſu napjelni ſe żarliwoſcźu. Tola wona ba wėzy rjany płaſchcźiċ. Borbora prajeſche ſebi, ſo ma wona prėnje prawo na Ditrichowu lubоſcź, a Hiłja je pſcheczíwo njej wulku njeſprawnoſcź ſtuċźiła, hđyž je jej Ditricha wotwjeła. A ſchtoż cźłowjek rady cźhże, to wón też rady wėri. Hđyž Hiłju wotnowachu, ſo je khođźita, tak tonu Borbora rad wėrjeſche. Wona bė pſchezmėđźena, ſo jenoż ſ kuſtaſſkimi ſrėdkami je mohła Hiłja ji Ditricha wotbohyċ. Borbora myſleſche: hđyž je Hiłja takele ſrėdki nałożowała, je też ji dowolene, podobne ſrėdki wuźiċ, ſo by ſo jej prawo ſtało. Ale wona njerozđźeſche ſebi ſama rady a njeroźerjeſche ſebi ſ nikim, ani ſ maczerju wo tym rėcźeċ, dokelž mėnjeſche, ſo macź nima wėlo đźěłanjocźe, ſo by ji ſrozumiċ mohła; macź đźėn njebė żenje żaneje ſchule wopytowała. Każ tak nunoh druhy, kotrež ſu ſchule wopytowali, myſleſche Borbora, ſo jenoż ſchula ſamoże cźłowjeka wukhmaniċ, ſo by prawje roſſuđźił. Dopomni ſe na Juliju, kotraż wė cźłowiekowu ra-

đźiċ woſebje w lubоſcźinſkich wėzach. Tola ſ njej ſebi njeroźerjeſche hicź..

Bė w cźaſu, hđyž poczachu w lėżu jahodki ſrawjeċ. Khodźeſche nėkto kóżdy đźeń do jahodkow ſ wotpohładom, ſo by Juliju w lėżu ſetkała, dokelž wėdjeſche, ſo też ta kóżde lėto do jahodkow khođźi. Bórſy ſo ko Borborje też ſeſchlachcźi. Juliju wohładowſchi ju pſcheczełnje poſtrowi: „Budź khwalony Jeſuſ Khryſtuſ!“ Julija wotmołwi: „Khwalony budź mój knjeż do wėcźnoſcźe.“ Borbora wſchak njeroźerjeſche, kajkeho knjeſa Julija mėni a rjekny: „Sſtyſchcu, ſo Julija Knjeſa khwali. Tak to wėrno njeje, ſchtoż ludźo powėdaja, ſo je wona Boha ſapręła a ſo je khodojta.“

„Widźiſch, mój holbiko,“ wotmołwi Julija, „każ ludźo wjele powėdaja, ſo by ſo jim hurka cźumpała a njeſtaraja ſo wo to, hacź ſu jich rėcźe wėrne abo nic. Lėpje by bylo, ſo by kóżdy pſched ſwojimi durjemi mjeſł a druhich pſches wochlu njeczahał.“

„To je też moje mėnjenje, ſ tebi mam dowėru, hyċh rad ſ tobu wo nėcźim popowėdała.“

Julija rjekny: „Pój, mój holbiko! Sſyſi ſo na kamjeń a tak móżeſch mi nuſu wulkorjicź.“

Bojaſliwje wobhładowaſche ſo Borbora, hacź ju nichto njeſłyſi, ſo ſ Juliju bjeżaduje. Julija ſpóſna, ſchto Borboru traſchi, a rjekny: „Njeboj ſo, holcźka, mój póſ naju ſtrażuje. Praju jemu, ſo na kėdźbowacź, ſo njebu k namaj nichtó bliſko pſchiſchoł.“

Julija ſawoła: „Sſtėrbje!“ a hnydom pſchiběża wulki, cźorny a trundlaty pós a hładaſche ſ wulkimaj cźornymaj wocźomaj na Juliju.

Tuta hładaſche krucże na pſa a rjekny: „Sſtėrbje, njedaj nikomu bliżko pſchińcź, ſo by naju nichtó njeſwobładał! Dźi!“

Pſaſk běżaſche we wulkim kole wokoło njeju, każ by roſumjał, ſchto ma cźiniċ. Hđyž běżchtej ſo na kamjeń njeſ ſuſtymi ſekkami pohybnyłej, Borbora rjekny: „Julija, mam wulku proſtwu. Możeſch mi ponthacź?“

„Najprjedy mi powėdaj,“ praji Julija, „ſchto twoju wutrobicźku tak wobcźeżuje.“

„Haj njewėm, kak mam ſapocźeċ. — Hiłja je mi mojeho nałożenju rubiła, Ditricha. Najprjedy je ke mni khożił, potom je jeha tuta khłona bulka wobkłukała a ućka wjaſy ke mni njepſchikhađża, ale bywa wſchėdnje w hajnkowni. Njemóżeſch mi ponthacź, ſo by wón ſaſ mje lubował? Ja mam prėnje prawo na njeho!“

„Wėm, mój holbiko, ty maſch prėnje prawo. Sſyſi widźała, kak je jeho ſawjeđka tuta kuſtarnicża a khođojta. Wone njeżju jenoż ſtare khođojty, ale też mkode a rjane, a te ju wjele hórſche. Sſu wſchelake ſrėdki, ſo by ſo lubý ſaſo k lubej wrócźił. Tebi chżu je prajicź.“

„O Julija, je-li mi ponthacź, budu tebi cźaſ żiwjenja ſa to đźakowna, dokelž Ditricha mam jara rady.“

„Pohłuchaj, moja holcźka! Saſtrėdcź ſelenu ſwėcźku a khođź wokoło njeje a powėdaj đźiwjeċ króċ a praj: „Lubý mój, ke mni pój! Każ ſo ſwėcźka pali nižſe, pój mój lubý, ke mni bliżſe.“ Dam tebi nėkotre ſela, te ſtwař a daj jemu wot juſchki nėkotre kapki do napoja. Tola njemėm, hacź budźe ſwėcźka ſtuſkowacź. Móże być, ſo je druha kuſtarnicża móżniſcha hacź ja. Móżka być jeho ſapleſcź. Tola je pjecźdżeſacź wſchelakich waſchnjow ſapleċenja a te dyrbjała wſchitke naſtrjehy natwarkowacź. Lėpje budźe, ſo dam tebi pročſk, tón daj do pjecźwa a te njech lubý ſjé. Ale kedźbuj, ſo njeby pjecźwo nichtó druhi ſjédł! Hewak by ſo tón do tebje tak ſalubował, ſo jeho żenje wjaſy wotbyła njeby.“

„Julija“, praji Borbora, „ja nimam ſeleneje ſwėcźki. Schtó mi ju wobſtara, a ſchto nam tebi dacź ſa ſelo a pročſk? Nimam pjenjeż.“ „Luba Borborka, njeczim ſebi ſtaroſcźow. Wſchitko tebi wobſtaram, dokelž mam tebje rad. Ty pak móżeſch wſcheho nana proſyċ, ſo by ſo kóżde żito ke khudej Julitji póſłał; cźehżo ſo huſcźicźko ſa mnje khudu ſtarak. Jutſje pſchińcź ſaſo w ſamſtnym cźaſu na tute měſtno a pſchinjeſu tebi wſchitko a nėkto dźi, ſłyſchu jeżerka mórſcźeċ.“ „Luba Julija, myſlach runje, kak mohła pročſk do pjecźwa dacź. Je to dozmła lohke. K domikhowanju ſcźelemy kóżde lėto ke knjeżim tykanzu, kóżdemu jednym. Do Ditrichoweho naſypam pročſk a potom żo ke mni ſaſo wrócźi a hđyž budu Ditrichowa, potom njeſmėſech ty żaneje nuſy wjaſy.“ „Derje, holcźka! Dźi. je najwjetſchi cźaſ. Ja cźe njeby nichtó pola mje wohładał.“

Wjeſele khwatajſke Borbora domoj.

(Pokračowanje ſcźehuje.)

W kolkom „Waggonowa fabrika w Budyšchinje". Wo wozowne spěšenja prošby kriminalna policija.

— Njeschoži. Na Rathenauowem namješcu (pschi. dwórnischczu) póndželu pschipoldnju kolojšdomy 11-lětnu schulsku holcu powali. Holca žebi kulu do sadnjeje hlowy nabi a žebi prawu ruku niže loheje wobodri. — Popoldnju f Mollkoweje dróhi pschijědže a chyšche žo na Nowu haßu koleßar do motorskeho koleßarja traf. Kolojšdomy, kiž f Mollkoweje dróhi pschijědže a chyšche žo na Nowu haßu winowc, sajědže motorskemu koleßarej, tiž do města jěchesche, tak ho boka, so žo wobaj cžišmyschtaj. Wonaj žo njeranschtaj. Jenož kolo žo žyšnje wobschkodžischcej.

— **Ssamomordarstwo.** Wutoru rano žo w pokodnischem pschedměsčze 41lětny telegrafisšt džełacžeř wobwěšny. Džełacžeřšzy Samaritojo jemu prěnju pomoz poskiczichu. ¼10 hodź. sawołachu dobrowólnu sanitetnu kolonu, so by wobwěšnjeneho f zikzikowym aparatom do žiwjenja wrócžika. Mjes tym pak bě knjes dr. Hoepfner spójnak, so je wobwěšnjeny wumrěł.

S **Budestez.** Sandženu njedželu wotmě kosplahowaze towarstwo sa Budestezy a wokolinu shromadžisnu, kiž bě jara derje wopytana. Sa rěčnikow bě towarstwow wokrjesneho pschedsydu knjesa Faßmanna f Budyschina a pschedsydu wušscheho wokrjesa knjesa Dittmanna se Budyschina dohyło. Knjes Faßmann roskoši derje srosumlwje mjokowu kontrolu pschi plahowanju kosow, mjes tym so knjes Dittmann wo swjaskowem sšědže rosprawješche, kiž žo psched tydzenjom w Budyschinje wotmě.

S **Kubschiz.** Mjes skotom kublerja Gustava Wjele je pokhroma wudyrika a žo hamtizy swješčita. Sawěrańskí wokrješ je dwór pokhromy, schkitański wokrješ je sbykna wješ.

S **Bolborz.** Mjes skotom měschčanoshy Marja Pinzla w Debješčezach a žiwnoscherja Marja Klahry w Jantezach je pokhroma wudyrika. Sawěranstaj wokrjeschaj staj dworaj pokhromy, schkitańskí wokrješ je zyła wješ Bolborzy f pschihšluschnymi džělemi.

S **Porschiz.** Sandženu njedželu wuhotowa nascha Ssokolska jednota sašo rjany žołokły šwjedčita. Byrnjež halle bě tydzeń prjedy w šuzbodnych Jenkezach žerbšk wjezčor, dě Handrikez žurla hišo do cžaša tak pschepełnjena, so nimale połoza wopytowarjow žydła njedósta. Mokolo 8 hodź. powita bratr kantor Holan wschitkich nanazwutrobnischo. Na to wustupischtej 2 družstwje hólzow na prěkuschu a bradlach. Jara cžežke swuczowanja (a džěcži wšjo kusk jara cžežke), šo derje muwjedžechu. Haj, někotři pokasowachu runjewon wumělške wězy. Tak sčinichu mjes druhim jedyn malý bratšk hobrski namach (Riesenwelle). S wětrnikom na prěkuschu, muwjedženy wot 2 najmjeńšich, skónczi šo swuczowanje. Swuczowanje małych holcžkow na bradlach šludži wschudze wjeselke wobliczo. Běchu wschak to prěnje holczki Ssersbskeho Ssokola. Krasne skupiny dźěczi, wobšwětlene f bengalskej šwězu, porjeńschichu wjezčor. — S wustupom wulkich na narjadach a w skupinach, skónczi šo swuczowarski dźěl. Tu bě teš widžeć, jo njejsu lěni byli, ale jo žu pilnje swuczowali. Na to pschednjeschu naschi Ssokolsko někotre špěwy, pod dirigentskwom br. Holana. Haj, niž jenož swuczowanje haja, ale teš špěw. Nam dawno znaczi špěwarjo špěwachu někotre rjane kwartety. Ke kónzej wumjedženschtaj dwaj bratraj mały žort, kotrjž wulke šmjezče wubudži. Hrimotazy pschilěsčk wyšowalche wschitkim zobuskutkowazym pilne dźělo. Wjeselca rejsa a loterija sdžerja naschich Ssersbow hischcze někotre hodźiny wjesele w hromadze. Porschiklim Ssokolam pak pschiwolam: Dale tak! Najdar!

S **Porchowa.** Połkroma je šaschta mjes skotom rycžerskublerja Parisiusa. Sawěrańske naprawy sa knježi dwór žo sdźěhnu. Schkitańske naprawy sa Porchow dale płacža.

S **Džibrachežiz Połkroma** je šaschta mjes skotom kublerja Richarda Gneusa a kublerja Maza Magera. Sawěrańske naprawy sa tele kubla žo sdźěhnu. Schkitańske naprawy sa Džibrachežizy dale płacža.

S **Prěcžez.** Połkroma je šaschta mjes skotom kublerja Beera a kublerja Tornawy. Sawěrańske naprawy sa sute kubla žo sdźěhnu. Schkitańske naprawy sa Prěcžezy tež to horunja sdźěhnu.

S **Wjelezina.** Mjes skotom rycžerskubłowego najenika Gießnera a žiwnoscherja Arnoschka Augusta Thomasa na Zitawskej dróhy je połkroma wudyrika. Sawěranskaj wokrjeschaj staj dworaj połkromy, schkitańskí wokrješ pak je sbykna wješ.

S **Hussl.** Mjes skotom hrabje Schalla-Riancourta je połkroma wudyrika a žo hamtizy swješčita. Sawěrańskí wokrješ je dwór połkromy, schkitańskí wokrješ pak sbykna wješ.

S **Hrubjelezk.** Mjes skotom žiwnoschcerja Hermanna Löhnerta je połkroma wudyrika a žo hamtizy swješčita. Sawěrańskí wokrješ je dwór połkromy, schkitańskí wokrješ pak sbykna wješ.

S **Barta.** Mjes skotom žiwnoschcerja Hermanna Schlezy je połkroma wudyrika a žo hamtizy swješčita. Sawěrańskí wokrješ je dwór połkromy, schkitańskí wokrješ pak sbykna wješ.

S **Komorowa** pola Kluńscha. Knjes dr. Pětranz, kiž je schulski lěkař naschego schulskego wokrjesa, smeje jutře schiwórk 22. hapriele wjezčor we 8 hodź. w Schustereej hoczenzu pschednoschk je šwětkowobrasami wo tuberkulosy. Turnarske a špěwne posticzenja porjeńschcja wjezčor. Sastup je darmo. Pjatk 23. hapriele wjezčor we 8 hodź. k. dr. Pětranz w Schustereej hoczenzu w Kluńscha zwój pschednoschk wospjetuje.

S **Hodźija.** Sserbja, kedźbujcze na nawěschtk w dźenšnischim cžišle „Sserbški Nowin", f kotrymž waš pscheproša šerbške towarstwo f Budyschina na šerbški šwjedženi, kiž pola was w Hodźiju wotmeje!

S **Husli.** Póndželu, 19. haprelu t. l. je žo 16lětny šedlarski wucžownik Alfred Schramm f Hornjeje Wjasoicy šhubił. Schramm njedželu zwojeju starschej wopyta, póndželu rano tam woteńdże, do Husli pak njepschińdże. Schramm je schwilna wožboża, ma połne blěde jeswocžo, jašne włosy. Wobleczeny bě na šeleń jaku do wětra, cžémne kholowy, schéru cžapku, cžorne hórske stupnje, na khribjeczje méjesche cžerwjenobrunu nakhribjetnik a w ruzy njeješche saschnórowany karton. Schtoš něchto bliže wo Schrammje šhoni, njech to žandarmej w Hušaju abo Wjasoicy šdźeli.

S **Pančiz.** S pschihotowanjom „Statneho strowotneho tydzenja" (Reichsgesundheitswoche) wotmě wa žo pjatk w tudomnym hoczenzu šjawny rosjašnjowazy pschednosch. Knjes dr. Rachel dże wo jedach sa wutrobu rěczeč, wožebje wo schčehkach njepoměrneho wužiwanja nikotina, najstrašnischeho jeda sa cžłowjeka. S dobom pak dże winy a pschiczíny rheuma (šta włoha, drěnje w šawach) wotkrycž. Tuto pschedewjasze powschitkownemu pschipóznacja namaka, šzyła hdyž wo nadawku powołany lěkař rěczi. Pschednoschk šjejsera žo na dotholetne nashonjenja k. dra. Rachele jako kupjelanskego lěkarja we Ssmjeczežach a schulskego lěkarja we wschelakich gmejnach, też na wobšedžowanja, kotrež je njedawno na šwojim puczowanju we wobšadženym kraju a w Barlinje nahromadźił, hdyž běchu lěkařske shromadźisny a hdyž je žo też wo taßich a podobnych prašchenjach jednako. W nich je k. dr. Rachel šwoje šlejtschczo k tutym aktuelnym praschenjam rosrißał a wožebje šwoje nashonjenja na kupjelanskich khorych we Ssmjeczežach k lépschemu dał. Po pschednoschku je šwobodna rosmołwa, pschi kotrejž może kóždy šwoje nahlady roswicž a sastupowacž. Wožebje mělí žo starschi a wocžehnjerjo młodźiny w prawje bohatej liczbje šeječ. Wěšo najwažnische je, so f tajkese shromadźisny někajki wulpch wudtoczi.

S **Panczig.** Spójnacže, so ma žo najprjedy khorosczam sadžewacž, so bo njebuchu potom lékowacž trjebałe, mělo powschitkowne šwóšłowo zyłeho luda być. Tehodła je žo se stronu šłata tak mjenowany „Strowotny tydzeń" (Reichsgesundheitswoche) postajił, a to wot 17.—25. hapreleje. W běhu tutych dnjow maja žo rosjašnjacze pschednoschki džerzeč se strony wězywustojnych, wožebje lékarow. Tuž chže też k. dr. Rachel pschichodny pjatk we Panczičzanskim hoscženzu wo mnohich khorosczach, kotrež nasch lud traschca, wěczerzi a też pokasacz muže, kał ma žo jim sadžewacž. Wschitcži žo na tutón pschednoschk (sapoczatk we 8 hod.) pscheproschuja, wosebje woczehnjerjo młodźiny (starschi, wucžerjo, duchowni atd.). Je jara nuzne, so žo wospjet na njerosum pokasuje, kał mnohy je swojej strowotu, je šwojim cžełom a potom też f duschu wobchadźeja. Nasche žiwjenje dyrbi žo hinak sarjadowacž, chzemy-li jako lud, jako cžłowjestwo wobstacž. Njech je shromadźisna prawje bohače wopytana.

S **Mutokžiz.** Njedželu wjeczor w 10. hodźinje padże 49lětny Bruno Erler po šthodże dele a žebi prawu nohu wyšche kolena šlemi. Knjes dr. Stöckel policzi jemu prěnju pomoz. Tola póndželu bu nusne, so jeho se sanitetnym autom Budyschkeje dobrowólneje sanitetneje kolony do Budyschkeje měschčańskeje khorownje dowjesechu.

S **Banez.** Sjawny puczk f Banez do Njeswaczidła žo dla nażppowanja na Baneczanskich honach wot 21. hacž 28. hapreleje šawrě. Jěšdny wotkhad pokaże žo na Lahow.

S **Wósborka.** Pschichodnu póndželu, 26. hapreleje, budźa pola naš konjaze wiki. Konje maja žo na namješcze psched Tšelernu šestajecž.

S **Kulowa.** Po něhdże 30lětnej służbje na drósy je Kulowa do Wojerez je wothładał dróhi Michał Kitmank f Kulowa na wotpoczink schoł. S jeho naßledníkom je wójnski wobschkodženy Bjarnat Wels f Kulowa.

S **Kulowa.** Zyrkwinšzan pschedsteitscherjo wobšamknychu w šwojim pohrebženju šandženu njedželu, so ma žo sa krycze potrjebow na licžerske lěto 1926 15 prozentow zyrkwinskeho dawka šberacž. K powjesčenju pohrjebnischcza je wohada psched 5 lětami kruch pola semrětseho mlynskeho wobdżerja Kobera kupika. Tole městno ma žo borsy srunacz a f murju wobdacž. Dokelž pak pjenjesy njedobajaja, ma žo w tukhwilu jenož pschi drósy murja natwaricž. Wospjetdy powjetschenego dźela ma žo kchiżi postajicž. Swšóbne rowy pschtihdu pscht muri. K porjeńschenju zyrkwinskeho namješta maja žo mjes faru a zyrkwju sahrodne pschipramy šczinicž.

S **Kulowa.** Sa šobustawy finanzneho wuběrka sa 6. dawkowy wokrješ wulwolichu žo: Sastupjeł brěnich ležownoscherjow kubłeł Pětr Hernascht w Rachlowje, kubłeł August Mickel w Strózi; sastupnikaj ratař August Jurk we Wulkich Sdżarach, kubłeł Michał Grosa w Nowej Wěsy; sastupjeł małych ležownoscherjow ratař Jan Mickela w Salowje, sastupnik ratař Jan Kral w Lubhoscu; sastupjeł pschekupstwa pschekupa Pawol Daithe we Kulowje; sastupjeł rjemjeskł. krawikł mischtr Jan Narcžik w Kulowje, sastupnik pekařskí mischtr Emil Zomak w Kulowje; sastupjeł dźełacžerjow montér Geppert we Kulowje, sastupnik dźełacžeř Hermann Bulang w Kulowje.

S **Wojerez.** Tu wumrě 73 lět staru wschudze znaty schewski mischtr Hizka. Wón je rodźeny Wojerowczan a je sa zyłe šwoje žiwjenja ležma f města pschischoł. Dothe lěta bě starý knjes, kotrehoż méjachu wschudze rad, naměstny wschitcži mischtr schewskeje jednoty. Posłeła lět dołho pschikhuschcženje muzikemu špěwnemu towarstwu kiž žo w lěcze 1852 sałoži.

S **Nowneho.** Pschichodnu njedželu, 25. hapreleje, popołdnju w 5 hodź. wotmeje žo w Nakonzej hoscženzu 4. wurjadna generalna shromadźizna towarstwa sa sastaranje f milinu. Dnjowny porjad wopschiga 8 dypkow.

S **Wjelzeje.** W lěcze 1918 semrěschtaj w naschej wšy franzowskej wójnskej jataj, kiž w tudomnej fabrizy dźełaschtaj. Jeju w šwojim cžasu na pohrjebnischczu pschi Germanijinej dróhy pokhowachu. Póndželu pschipoldnju da jeju franzowska komizija wuhrjebacž. Wuhrjebane kosče do kaschcza sklkadźechu, so bychu je do domišny wotwjesli.

S **Khoczebuša.** Njedželu a póndželu wjeczor spyta jena žona šwoju 6lětnu holczku do Schprjewje cžišnyc. Druhi krócz ji ludźo wjazo sadžewacz njemóžachu. Mikdy muzški pak ju nusowasche, so šwoje dźěcžo, kiž bě na pěšk spłuwnyło, sašo f wody wucžeje. Po dóšczenju policzije jedna žo wo Sserbowku f Luborasa. Wona wudawasche, so je chzyła šebje šamo a dźěcžo šatepicz.

Se **Chmjelowa** pola Khoczebuša. Poščedni cžaš Khoczebušku wokolinu wohnje traschca. W nozy k wutorje wokolo ½2 hodź. w naschej wšy na woheń trubjachu. Pschi hłomnej dróhy palesche žo je šłomu kryta bróżeń a hródź kubleria Sareza a domske wobšedżerja Zerny. Jošne płomjenja, kiž běchu hacž do Khoczebuša widżecž, zapachu k njebju, jako wohnjowe wobory k pschišu pschišedżechu. Njedżiwajuz toho, so žo wobornizy f wulkim napinanjom prózowachu, so twarzenje do cžista wotpalichu. Domjaza nadoba a rólne graty žo šobuspalichu. Ludźo do šchkody njepschińdżechu. Wobšedżerjej mataj jenož nikto šawšczene. Po dwěhodźinskim prózowanju žykawy wohnje šalahu. — Rano wokolo ½6 hodź. Chmjelowskiu wohnjowou woboru a Strobicku automobilowu žytawsku šašo do hłowneje dróhi šawołachu. Nětk palesche žo bróżeń wobšedżerja Cerny, domke, kólnja a hródże wobšedżerja Kupki a domske wobšedżerja Rischki. Też tu njemóžachu nicžo wulkowacž. Jenoż murje Rischkez domšeho hłischce šteja. Žyte dopołnjo dyrbjeschtej žo woborje prózowacž, so bychtej woheń šhaschałej.

Hospodarski rozhlad.

Ssrjedu 21. haprieje 1926

Wežerawsche kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowšk. fran.	13,81
1 jendželski punt	20,39	100 cželsk. krónow	12,42
100 schwajz. frankow	80,99	100 pólsk. markow	40,67

Efekty mějachu wežera na Berlinskej burshy pschi jara khablazych kursach šlabe wiki. Sšlabe běchu też wiki we wójnskej pożečowizy. Teje kursy žo sterje skrucžowachu.

Produktowe wiki njepschińdżesche wcžera žanych wulkich pschemenjenjow. S wulkraja njepschedewjasche žanych powěščzow, mějazych někajkeho wliwa na nasche płacžizny. Pschenza bě dale žadna. Wežera płaczesche zentnar

w Berlinje

rožki 8,85—9,10 hr., pschenzy njebě žaneje na wikach, jeczmjenja nałetnjeho 10 hr. hacž 10,75 hr., najsmužneho 8,75—9,65 hr., wowsa 9,70—10,20 štotych hriwnow.

Wowsž pschišadži 5 ny., pschě druhe druzjiny žita jakhowatu žiwoje pónđżetnische płacžizny.

w termiſjowym wikowanju

za meju pschenzy 15,25—15,27 hr., rožki 9,82 hr.,
za juli 15,07—15,10 hr., rožki 10,17 hr., hacž 10,15 hriwnow,
za september: pschenzy 13,50 hr., rožki 9,95 hriwnow.

Na pschedań.

7 kokoschow a khapon w Debješczach 19 b.

Khamor pjenjezny, w Bistopizach, Karolina haßa 6 delka. Drastny khamor, w Bistopizach, Bistopska haßa 21 delka na prawo.

Karnikle wulk, w Hródku, Drjezdżanska dróha 63.

Kachle klinjanc, jašne, w Hródku, Budyschkeje dróha 41.

Kóń f grahom a wosom, Günzel w Budestezach, telefon cžo. 19. — 4-lětny walach, lischta, Mérczink w Khelnje cžo. 23.

Byk 4-mješaczny w Hajnizach 16.

Krumi, 2 wyšokokuzelnicj, w Kortnizy 12.

Kunoroš k pschipuschczenju w Sarečzu cžo. 9.

Sso pytaja:

Djowzy 2 do Maleschcz cžo. 57

Pohonczi na Zibow 142.

Ssudnizy na pschehadżowanje:

schtwórk 22. 4., dop. w 10 hodź. w Kamjenzu w hoscženzu „Ke kwětkowej zahrodże: 2 židź. wobleczaj, 3 łaßaji, 3 sofa, schatowa manbla, ganti, wschelake tkaniny, 400 zigarow, šekretar, nadoba do lékarnje, pschepschrjeń, wobras, marmorowe płaty, motor, wołzaja maschina, buttrobaß, pišaße blido, drjewjane stupnje, schijaza maschina, fuschczerski aparat;

schtwórk 22. 4., na tuđnitzuje w Lubiju, doh. w 10 w 10 hodź.: drastn. thamorai, bušet, kredenza, pišaße blido se štołom, 5 blidow, lékařski sofa, štołaj, plyschowy sofa, wschelake motory a maschiny sa rěsbarjow a elektrotechnikarjow.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźenza doh. ¾11 hodź.: Wiki měrnische. Wobrót w najwuschischich mjesach. Tendenza cžicha.

Doh. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wołjowe šymjo po mec abo 1000 kg, šewał 100 kg, płaczizny po Kotej hriwnje.

	19. 4.	17. 4.		19. 4.	17. 4.
Pschenza rožita	—	293-298	rapš. wołjuschi	15,00	14-15,00
nałet. jeczmjen	177-182	177-182	poh. metaka	—	—
nas. jeczmjen	169-193	172-183	ferabella	43,00	43,00
wowsž	194-204	195-205	žymjeze krajti	22-24,00	21-24,00
faturaja (Mais)	168	—	bunta	32,00	32,00
pschenična muka	38-40,50	38-40,50	wuka	19-19,90	18-19,50
žitna muka	24-27,50	24-27,50	tany wołjuschi	11-12,75	11-12,75
pschenič. wotr.	11,50	11,25	wudre lupiny	14-14,50	14-14,50
žitne wotruby	12,35	12,10	jolte lupiny	3,40-4,00	3,50-4,00
rapš	—	—	žyno, 50 kg	1,15-1,70	1,05-1,60
tane šymjo	—	—	šłoma, žitna	1,15-1,60	1,05-1,50
hrótch	26-30,00	22-30,00	" pschenič.	1,15-1,60	1,05-1,50
pschenšchi	22-25,00	21-25,00	" wowsowa	1,10-1,55	1,05-1,50
			" jeczmjenja		

Hospodarska wustajeńca w Prazy.

Wot 12. hač do 17. meje.

Wulkemu dźělej serbskich ratarjow je derje znata hospodarska wustajeńca, kotruž kóždeho lěta w Prazy zarjaduje Ratarska jednota (Semědělska jednota) w Čěskoslowakskej republiki. Tuta wustajeńca je dźensa zwěstonata a kóždolětnje wopytowana jara bohače wot ratarjow zyloze hrjedźneje Europy. Dokelž so tež lětsa sahy wjetšcha ličba serbskich ratarjow do Prahi hotuje, budźe najlěpje, so by wschitzy interesentojo k zhromadnemu sjězdej sjednocza, schtož ma tute lěpschiny:

Kóždy wobdźělnik dóstanje jědnu legitimaziju, kotraž woprawnja k 337. sniženeniu jědnemu (Fahrpreisermäßigung) na cźěłkowje železnizach, k sniženemu popłatkej za pažowe visum a k tśikróćnemu sastupej na wustajeńcu. Nimo toho dadźa so za organisowany sjězd skasać do prědka nózłěhi, kotrež hewak w dnjach wustajeńcy pschi wulkim wopyće zuslinkow zanka njeju k bóstaću.

Jědna legitimazija płaći 1,50 hriwnow a ma so hnydom pschi pschihłosowanju sapłaćić. Pschihłosowanja njech so stanu do 30. t. m. pola k. F. Natuscha, sekretarja Swjazka Serb. Rat. dorosta w Pančicach. (Adreza: F. Natusch Pančschwitz bei Kamenz). Mjenowany knjes wobstara tež cźěłke pažowe visa a dawa wschě druhe podrobnsche informazije.

Najnowše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutrje schtwórtk: Po dešcźach so wuczahuje. Khłódnschno.

Wyschschoho statneho rěčnika dr. Asmusa w Kamjenicy běchu wobschorźili, so je jako pschiwisowar sozialdemokratiskeje strony wschelake wobstorhy pschećiwo sozialdemokratam a kommunistam sastajił. Statny rěčnik bě dla tymdom tajkich padow pschećiwo dr. Asmusej jastwo na dwě lěći namjetnył. Podła teho dyrbjesche so jemu thmanosć k sastawanju sastojnistwow na tři lěta wotrjec. Sudnizy su pschećiwstwo tutemu namjetej dr. Asmusa wutwinowali.

*

Sozialdemokratojo tuhi so z połskeje koalizije knježerstwowych stron wustupili. Ministerstwo nasskerje wróco stupi, dokelž so njemóže dale na wjerschinu sepjerać. Sozialdemokrato jotzebi myšlu, so Schchynski pschełhadne ministerstwo sestaji, kotrež posłužischo direktorici k diktatoriskej mozu město pschewostaji.

*

Podrujniski pjenjes so sa mejn w Pruskej njepotrjebuje.

*

W Italskej je zyły wětr sahe symsku temperaturu nadbuchał.

Trukowske knježerstwo je shonilo, so so Italska hotuje, wulki dźěl Makeje Asiskeje wobhadźić a mótelej pschisłuchawaj Adakin a Semyrnu nadpadnyć. Grichiske wójsko dyrbi so do rasiskeje Thrazijskeje nawalić.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Sudnizy so pschešadźuja sa hotowy pjenjeź:
Pjatk 23. haprleje, dop. 1/2 12 hodź. w Mješawaćidle (na kupjenje smyłkeni seidu so na gmejnskim hamcźe): mucźasowanjska maschina, 5 aparatow sa pschešiwanje kołtijow, samkaćli waschtot a 5 mlócźazych bubnow.
Pjatk 23. haprleje pschipołdnju w 12 hodź. w Minakale 10 1/2 zent. rožki.
Sudnizy wukonjeje hamtskeho sudnistwa w Budyschinje.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Nad samoženjom dźěłarja pschedeschnikow a mějićela wobthoda pschedeschnikow a muzajcych schatow Alberta Josefa Grofy w Kamjenju na Butrowych wikach 1 je so pondźelu, 19. haprleje, pop. w 3 hodź. konkurs wotewrił. Rěčnik dr. Steinborn w Kamjenju je so sa konkursowe sarjadnika ponjenował. Konkursowe zadanja maja so hač do 29. meje 1926 na sudnistwje smolwicź.

Hamtske sudnistwo w Kamjenju.

Hamtske wozjewjenje z Wóserc.

Dróha w Lubuschu, w starem wjeźnem dźěle, je so přestrowanja dla zawrěła.

Swinjazy mór je wudyrił pola swinjećza wudowy Pawliny Bělikowje a pola swinjećza Železnizarja Juliusa Henźela w Hósni.

Hamtski pschedstejićer.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija." Swjedźeń w Hodźiju so wotměje. Hłowna spěwna pruha je pjatk wječor 1/4 9 hodź. Kóždy sobuskutkowacy ma přitomny być. — Sobotu wječor we 8 hodź. je hłowna pruha za dźiwadło. Wšo w „Kat. towaršowni". — Skutkujmy skručeni zhromadnje k lěpšemu dobreho zaměra. Předsyda.

Budyšin. Jednota Sokoł změje dźensa wječor 1/4 9 hodź. w Towaršowni na Hornčefskej hasy zwučowanje.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornoboh" zeńdźe so štwórtk, 22. 4., wječor we 8 hodź. k swojej měsačnej zhromadźiznje pola k. Zmija na Christianskej drózy 22. Wšitcy serbscy krajenjo, bratŕa a sotry, kiž hišće składnosć měli njejsu, so do našeho towarstwa zamołwić, so na tutu zhromadźiznu wutrobnje přeprošuja. Tam je jim składnosć data, so do našeho towarstwa zapisać dać. Předsydstwo.

„Dźiwja Hilža" (dźiwadło). Wochožanske serbske towarstwo trjeba hnydom noty za „Dźiwju Hilžu". Prosymy naležnje, zo by tón, štóž je ma, je hnydom ke krotkemu wupožčenju w „Sekretariatu Domowiny" (Lauengraben 2) wotedał. Domowina.

Hodźijska wosada. Přich. njedźelu, 25. haprl., wuhotuje serbske tow. „Nadźija" z Budyšina w Eignerec hoscencu w Hodźiju rjany serbski wječor ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Započatk rejow w 5 hodź., programa w 7 hodź. Wšitcy Serbjo so na tutón wječor z tutym wutrobnje přeprošuja.

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad „Zerja" změje přich. štwórtk, 22. 4., w Njechornju spěwanje. Dirig.

Lichań. Tow. „Zernička" ma kóždy štwórtk wječor 1/2 9 hodź. pola Rudolfec spěwanje. Nowe spěwafki a spěwarjo su nam stajnje witani. Předsydstwo.

Lipsk. Naše „Serbske blido" skhadźuje so kóždu wutoru wječor we 8 hodź. w hoscencu „Thüringer Hof", Burgstr. (Cantorei). Wšitcy Serbja w Lipsku a ći, kiž tam na wopyt přindu, njech tola cyle wěsće „Serbske blido" wopytaja.

Malešecy—Porśicy—Radwoŕ. Bubnarjo a hwizdarjo maju jutře štwórtk, 22. 4., w Plusnikecach pruhu. Kóždy dyrbi přińć, dokelž so swjedźeń bliža. Noty sobu přinjesć. Nazdar! Sykora.

Pančicy. „Lipa Serbska" předstaja njedźelu, 25. 4., wulku dramatisku hru „Gero" wot češkeho spisowaćela Aloisa Jiráska (přełožił Mikławš Andricki) w Pančičanskim hoscencu. Započatk 1/2 8 hodź. Po dźiwadle su reje jenož za wopytowarjow dźiwadła. Druzy přistupa nimaja a so nutř njepušća. Wšitcy Serbja so proša, sebi tule wulcy zajimawu hru wobhladać. Tajke něšto wosebite njehodźi so bórzy zasy poskićić. Towarstwo nałožuje wšu prócu a njedźiwa na wulke pjenjeżne wudawki, zo by so sławny drama derje a dostojnje předstajiło. To je woprawdźe něšto wosebite. Tuž přińdźće wšitcy! Předsydstwo.

Radwoŕ. „Serbski Rat. Dorost" změje štwórtk, 22. 4., wječor we 8 hodź. pola Šmidkec ważnu zhromadźiznu. Předsyda.

Slepo. Přichodnu sobotu, 24. 4., wječor we 8 hodź. towarstwo „Swěrnosć" hłownu zhromadźiznu pola Bastiana. Předsydstwo budźe so znowa wolić. — Kóždy njech spomina na słowčko „swěrnosć" a tuž njech přińdźe!

S. Sokolski Zwjazk. Sokolska swjedźeńska akademija a předstajenje za dźěći njedźelu, 2. meje, wozjewjene wšěm Jednotam z wokolnikom, wotměwa so w Małešecach.

Sowrjecy. „Sołobik a Sokolski wotrjad" změjetaj jutře štwórtk, jara ważnu zhromadźiznu pola Palerja w Sowrjecach. Započatk we 8 hodź. Wšitcy dyrbja přińć.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Zamołwity za hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Brěžnicy. — Za nawěški: G. Janak w Budyšinje

Dźiwadłowy wječor w Pančicach

Njedźelu, 25. haprleje 1926.

Započatk wječor 1/2 8 hodź. Hrać budźe so

„Gero"

wulki historiski drama w 4 jednanjach wot Aloisa Jiráseka. Přełožił Mikławš Andricki.

Po dźiwadle reje jenož za wopytowarjow.

Tuni zastup.

Wo prawje bohaty wopyt prosy

Lipa Serbska.

Serbski swjedźeń

z přenjotnymi spěwnymi poskićenjemi, dźiwadłom a rejemi

wuhotuje so

njedźelu, 25. haprleje w Hodźiju

w Eignerec hoscencu / Započatk rejow w 5 hodź. / Programa w 7 hodź. / Po tym zaso reje.

Serbske tow. „Nadźija" z Budyšina tutón swjedźeń wuhotuje a wšěch lubych Serbow, starych a młodych, bohatych a khudych, z tutym nanajwutrobnišo přeprošuje.

Předsydstwo „Nadźije".

Müllerec konditorija a kofejownja

w Budyšinje t-t na Postowym naměstnje

Rumnosć za popołdniši kofej
staroznata a rady wopytana
Najlěpše konditorske pječiwa

Dźiwadłowy wječor w Pančicach

Njedźelu, 25. haprleje 1926.

Započatk wječor 1/2 8 hodź. Hrać budźe so

„Gero"

wulki historiski drama w 4 jednanjach wot Aloisa Jiráseka. Přełožił Mikławš Andricki.

Po dźiwadle reje jenož za wopytowarjow.

Tuni zastup.

Wo prawje bohaty wopyt prosy

Lipa Serbska.

Zjawna zhromadźizna w Pančicach

pjatk, 23. haprleje 1926, wječor we 8 hodźinach.

Knjez dr. Rachel budźe rěčeć

wo jědach za wutrobu.

Po přednošku swobodna rozmołwa. Kóždy ma přistup.

Komitej za „Statny strowotny tydźeń".

Kedźbu! Motorscy kolesarjo!

(z karbidowym wobswětlenjom při kole.)

Tež Wy móžeće při zadźěwkach w nocy na drózy swoje městno, kiž dyrbi so wuporjedźić, tak jasnje kaž wodnjo wobswětlić, hdyž sebi mojeho zakonscy šikitaneho elegantneh

pytaka

za 3,50 hr. kupiće. Moje předatajenja, kotrež wotměwaju so kóždy dźeń wječor w mojich klamach, Was hnydom bjez wumělenja wo wužitnosći přeswědča. Hodźi so za kóždu swěcu, tež elektrisku bjez pytaka.

Hultsch w Budyšinje

na Sulerskej hasy 6. Cigarowe klamy.

Swobodne městna | **Přemělenje městna**

Přistajenja

za wšě khmanše žónske połowanja do domu, swójby a šule (tež za mužske powołanja).

Nawěški za znaty swójbny tydźenik

„Daheim"

kotryž je přez cyłu Němsku a susodne krajnosće sylnje rozšěrjeny a poskićenja a doprašowanja wuspěšnje a wěsće zmóžni, přijmuje naša

předawarnja

na Lawskich hrjebjach čo. 4.

Poskićenja, doprašowanja dla městna atd. trjebaju so jenóž pola nas zapodać a wudawki (bjez přiražka) zapłaćić. Kóždy so z dypkom a dowěrliwje posłuži, bjez někajkich wudawkow za naprašowarja, kotremuž so z tym kóžde dalše dźěło zalutuje.

Płaćizny nawěstka w „Daheim" su porno wulkemu nakładej tunje a wučinja tukhwilu za čišćany rynčk rjadowca (7 złóžkow) za poskićenja 80 pf., doprašowanja 60 pf., dalše małe nawěški 1 hr.

Prosymy, zo chcyli so nawěški po możnosći z čas. zapodać.

Wolij. barby hotowe k barbenju

we wšitkich družinach, kaž k barbjenju špundowanjow, kuchinskeje nadoby a klódnicow. Suche barby, wumokana kryda, moleŕski klij, šablony a serćowcy (Pinsel) podawa stajnje tunjo

Emil Miersch w Budyšinje

na Kamjentnej hasy čo. 24

nanjerjo sokolowni.

Wšě šulske knihi

serbske a němske

dostanjeće najtuńšo

w Serb. knihańi w Budyšinje

w Serbskem Domje.

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, benzin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na drjewowych wikach čo. 27.

Bělosmuhate počehunja 27.-hr.

z 2 sychomaj, 4 hłowakami

damast, pisane cychi, wolm. płachty, trjenja, trjenčka, ruby, serwiety ma jara tunjo

J. Erler, na Zwonk. Lawskej hasy 10 rožk krónprinc. mosta.

Ruby na blida

zofy, přikrywy na blida, płachty k wodźewanju ložow a truhłow najnowše přikłady, tunjo

K. Erler, w Budyšinje

na Žitnych wikach 11

Strympy, rukajcy, šatki za čěšne dźěći.

W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9.

Symjentny majs

poruča

Jurij Cornak we Łazku.

Makulaturu

ma na předań

Šmolerjec knihiličerńa w Budyšinje.

33

serb. narodnych spěwow

za jedyn hłós z přewodom na klawěrje

wot Bjarnata Krawca

ze serbskim a němskim tekstom su runje wušłe a za 2,50 hr. dostać

w Serbskej knihańi w Budyšinje.

Wěncy spěwow

za serbsku młodosć

5 zešiwkow su zaso na předań

w Serbskej knihańi w Budyšinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pł., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pł. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćerńa, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2897.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pł. Wobčežnje so stejace nawěšćki a rjadk płaci so 60 złotych pł. Rabat po tarifje. " "

Čisło (Nr.) 93 **Budyšin — štwórtk, 22. haprleje 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Hobrska demonstracija ratarjow w Kamjenicy.

Swjasć ratarjow w Rudnych horach je w Kamjenicy (Chemnitz) wulku protestowansku zhromadźiznu pšećeźiwo nowym dawkowym zakonjam wotměł. Se wšěch stron Rudnych horow běchu ratarjo so zešli. W pšihotnosći statnych a městnych zastupjerjow so załožna rusa ratarjow w Rudnych horach rospominaše. Ryčežel kubler Merz we wotewrjacej rěcži praji, so je so kriza w ratarstwje se zawjedźenjom sloteje hriwny sapočała. Jeli so kjeżerstwo njebudźe na wołanje po pomozy ratarjow požrjedźować, wubudźe jenož pucą zamołwomoz, strajk dawdźiwanja. Druhi rěčnizy zkorčachu, so žrdnikli wukonjeŕ byrna se wšědnym hoćenom na kubłach. Wjetšina ratarjow dyrbjała po prawom konkurs pšihpowědźić. Sapółłanz Pagenstecher praji, so wšěch kjeżerstwa nusu ratarstwa pšihpórnawaju, tola bohužel pšeńepodźe; pšeńetoj katastrofa je so sapočała. Ratarstwo dże khrobłošći k khudobje nuźe, jeli so maja teź wšitcy khroblošći k dźěłu.

Wukrajny wubjerk němskeho sejma je so zwołał.

Pšeńedhoda wukrajneho wubjerka němšeho sejma, němšonazionalny sapółłanz Herght, je tutón na pšichodnu pónźelu, 26. haprleje, popołdnju we 3 hodźinach, zawołał. Na dnjowym rjedźe steji jako jenički dypk: němsko-ruske jednanje. Wukrajny wubjerk pšeńedwidźomnje se žiwojim wonradźenjom hakle wutoru k kónzej dwóje. W parlamentnych kruhach ź tym liča, so budźe so pokny němšti žejm ź němšokruhim sreźenjom najpozdźišo w pšenich nejsich dnjach saběrać.

Přesćěhanje republikanskich sudnikow w Němskej.

Pšeńedhadstwo pruskeho žudniskeho swjasła je wobsamkło, so žo žobustawstwo Pruskeho žudniskeho swjaska žo njenjeje se žobustawstwom pšihi „Republikanskim žudniskim swjazku". Po tutym wobsamkunjenju žu žo žobustawy Pruskeho žudniskeho swjaska, kotreź ź dobom Republikanskemu žudniskemu swjazkej pšihiśkucheja, wopraschale, hač chzedźa ź Republikanskeho žudniskeho swjaska wustupiś. Take napraschenje je žo teź znatemu pšeńedhadźe komorneho žuda dr. Großmannej pótałko, kotryž je na to w sjawnym liśe pšeńedhadźe Pruskeho žudniskeho towarstwa mjeź druhim wotmołwił: Hdyž někto wot nas tak njenowanych „diwjnych žobustawow" žadaśe, so bychmy ź Republikanskeho žudniskeho swjaska wustupili, to dobyśe tamneje strony žudniskeho swjaska wosnamjenja, kotraž kóžde wuznaśe republikanskeho smyślenja saćišćuje a pšeśeśeha. Po namołwjenju, so by so žobustawstwo jeneho ź wobeju towarstwow složiło, njebudu cźinić; wotcźakuju, hač žebi śwérśe, dołholetneho žobustawa Waschego towarstwa dla jeho wusnaća k Weimarskej wustawje wusamknyć."

Monarchistojo w Němskej nowe puće přihotuja.

Sozialdemokratiska „Münchener Post" monarchistiske puśe wotkrywaja pšeśe: 1. dźeń meje je po sdaću sašo ras monarchistam za puśowe plany hodźi. Nadpadne je, so žo hižo dołhi cźas we wosleźanych lětnych korćmach Frankskeho lěża wjednizy nazionalistiski swjazkow tajne pohedźenja wotměwaju, pšihi kotrychž je w nowišchim cźasu teź duchowni wobdźeleja. Muźstwa tajnych swjazkow žu dereje wobroženi. Bróniowe wopšiśiwa maja wšelake podpišma; wětty Köhler we Wilhelmstalu je wustaja. Tutón ź wojeśkim automobilom wokolo jśožo tajne swjazki dohladuje a na nekotrych adjutantow ź ntorskimi kolami k swojej poruchnosći. Köhler je žo hižo w cźasu Kappowcho puća wusnamjenił a tśełby sa cźas do Barlina dohladował.

Kaž „Leipziger Volkszeitung" shoni, je znaty puśeźistiski wjednik kapitan Ehrhardt njedźelu w Sehlišu pola Lipska paradu Wehrwolfa a Wikingskeho swjazka wotmeł. We Schlišu je žo teź wjazy hyšći 30 nowych tśełnikow za tak njenowane makolabirate tśešśe swjazki natwarikło. Ehrhardt bě ź zykym žiwojim stabom pšihiśchoł, za kotryž běschu dwaj wulkaj cźežitaj automobilaj trěbnaj. Po paradźe mějeśeśe wón rěcź, w kotrejž njeś druhim praji, so wón „organisaziju ratwizy za wobnowjenje wulkeje Němskeje sjednoćenje. „Volkszeitung" wuznaśe namołwja, so bychu śeći Ehrhardta a jemu podtajene swjazki ras bliže wobhladake.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Ręći serbski

Najl. a najtuńša kupowańja wobućow. Póduowsanje spěšnje a tunjo

Zwada w sakskej sozialdemokratiji.

Napśećeźne wopowědźenje sozialdemokratiskeje lěwizy w sakskim žejmje.

W mjenje sozialdemokratow lěwizy w sakskim žejmje je sapółłanz Liebmann „Starej sozialdemokratiskej frakziji" wotmołwił. Wón wudawanje wotpokaja, so je žo sozialdemokratija dla wusamknjenych 23 sapółłanzow rośśeźepśka. Sozialdemokratija žebi na to njepomyślił, žo dla 23 ludźi rośśeźepścy, kotśiž žu wšchón organisatoriźi swišł se sozialdemokratiskej organisaziju shubili a kotśiž žu šnutśkownje dawno pšichestali, sozialdemokratojo byś.

Koalizija „Stareje sozialdemokratiskeje frakzije" w sakskim žejmje ź měšćanskimi je so pšeśeźo bóle jako pakt ź měšćanskimi pšeśeźiwo proletariatowym sajimam wupokasała. Dźěławcy nětśišćeho koalizišćeho kuježerstwa w Sakśej je wot pśenjeho dnja na to namérjena była, so by žo demokratiśowanje statneho sarjadnišćwa, kotreź be sozialdemokratiske kuježerstwo 1918 sapočało, sastajiło, a so bychu žo sozialdemokratizuje a republikanizuje sastojnizy wotstronili. Město so bychu měšćanjenki republiku se sozialnym wopśihijećom napjelnili, žu sozialdemokratizuje ministrojo monarchistiske pšozowanje w chudźe spěchowali. Pśi Hindenburgowym wuwjeze w Drježdźanach je ministerśi president Heldt rěcź měł, so kotrejž žamo njesakske sozialdemokratiske nowiny pišachu, so budźiśe dyrbjała kóždemu sozialdemokratej w schiji tćazu wotśaś. Pśi žnjerjezi generała Müllera je sozialdemokratiśi šnutśkowny minister sawostajenym napisał, so je general w Sakśej pśihiładnje sfutkował.

Wusamknjeni 23 sapółłanzy sozialdemokratam lěwizy porokuja, so ź kommunistami hromadźe dźěłaju. Pśeśeźiwo temu žo na to pokasuje, so žu pśeśeź zhromadnym postupanjom ź kommunistami hromadźe dźěłali. Pśeśeźiwo temu žo na to pokasuje, so žu pśeśeź zhromadnym postupanjom ź kommunistami w lěśe 1923 wjazy kśóć sozialdemokratojo a kommunistojo w žejmje hromadźe dźěłali. Kuježerśtwo Buka-Litpinskeho bě žo nahnymu 1922 ź pśihłoźowanjom kommunistow wutworiło, zpła tu rěcźiśu sśidźowacźich nahnymu 1923 za to wustupali, so bychu kommunistojo do kuježerśtwa sastupili.

Skónčnje žo praji, so to pśeśeźiwo sašadam demokratije sastorkuje, hdyž žo kuježerśtwo krajnje na sapółłanzow sejjera, kotśiž ninaju w kraju pśihiwiśa. Sakśka sozialdemokratija budźe kaž hač dotal w pśesśesjonesći ź wolu wjetśinyny sozialdemokratiskeje strony žebi žiwoje šnutśkowneje žyłnośće a jednoty wdoma sajimy dźěławeho ludu žamostatnje sastupowaś a spekulaziju tśidwajezych na rośśeźepśenje strony sutśi.

Mjeź tym so žo tele wopowědźenje cźitaśe, njeběš „stara sozialdemokratiska frakzija" w sali pśichtowna, a sapółłanzy měšćanskich stronow žo rośrěźowachu. Tehodla žo wjazy kśóć „mérom!" sawoła.

Ssejmowa wjetśichina žo sapowědźi, wopowědźenje sozialdemokratow lěwizy rospominaj a žo na to je **schulfšimi prašenjemi** sabrałaśe. Se 60 pšeśeźiwo 27 hłosam žo namjet pśihija, so by kuježerśtwo žejmej sakonjowy nacźišć wo sarjadowanju akademiskich dźěławskich wuczerjow pšehepołožiło. Zadanju sa sastaranjom potrěbnych dźěćzi ź darmotnymi wuczbnymi śrědkami a sa powoženjom pśihtomoz za njesamóžite schulśe gmejnu žo pśihihłosowaśe. Zadanje wuczerjow, so by žo jim w schulskim sarjadnišćwje prawo ponerneje wólby dało, žo runje kaž wšchě dalśe schulśe zadanja wotpokasachu. Amnestijowy zakoń žo pak pśihija.

Sozialdemokratojo běchu žadali, so by žo **30 miljonow hriwnow za twar wobydlnow nałožiło, po wobsamknjenju prawneho wubjerka pak žo jenoj 15 miljonow hriwnow za to pśihiwoli.** Tale ssumna dyrbi žo hnydom za twar wobydlerjow jako pożyčonka za gmejny, wokrjeźne swjazki a sjednoćeństwa wuźiś.

Sozialdemokratojo žadachu, so by kuježerśto na to skutkowało, so by žo **wośomhodźinski dźeń jako normalny dźěłaśi dźeń** w sakskich dźěłarńach, statnych dźěłarńach a pola wujchowjezych sajudź.

Sakśke kuježerśtwo žo nahnowija, so by ześ pelo nėmśkeho kuježerśtwa na to cźišćejako, so by žo **Washingtonske dojednanje wo wośomhodźinskim dźěławskim dnju potwjerdźiło.** Wobėmaj namjetomaj žo ź 31 pšeśeźiwo 29 hłosam pśihłobowaśe.

Sakonjowy nacźišć wo **pschemėnjenju sakonja wo njedźelskim mérje**, po kotrymž dyrbjeśe **w broduitnarstwje dowolene dyrcź njedźelu ludźom poskutkiś**, žo prawnemu wubjerkej pśihipoka'a. Dale žo namjet pśihija, so by kuježerśtwo pola nėmśkostatneho kuježerśtwa namjetowało, so by žo w **schlenćerjenjach pneumatiske dujadło zawjedło.**

Mecklenburgske kuježerstwo wróco stupiło.

Mecklenburgski žejm je žo se 37 pšeśeźiwo 23 hłosam sapowědźił, kuježerśtwu dowěrjenje wupraźiś, kotrež běchu nėmśkonazionalni a nėmśka ludowa strona namjetowali. Pšeśeźiwo tutomu namjetej wšchě druhe strony hłosowachu.

Kuježerstwowa kriza w Pólskej.

Koalizišće ministerstwo Stśchynśkeho je dla wustupenja zozialdemokratow ź kuježerstwa wrócźo stupiło. Republikowy president pak njeje ministerstwowe wrócźostupenje pśihjał. Stśchynśkeho ministerstwo tehodła dale w zastojnstwje wostanje.

Ministerśi president je konferenzy ź zenotliwymi wjednikami parlamentnych frakzijow womėł, w kotrychž je žo wo wumėrjenjach jednało, pod kotrymiž wobko nėtśišćne ministerstwo kuježerstwowe dźěło dale wjeśeź. Ministerstwje, kotreź śej žo ź wustupjenjom zozialdemokratow wuprózdnjeź, śej žo nakhwilnje ź dźiwnaj zastojnikomaj wobsadźiśej.

Pólska přećiwo litewsko-ruskemu zajmnemu zrěčenju.

W tudomnych diplomatiskich kruhach je błyšćeśo, so je pólske kuježerstwo wulkomožy nałeźnje namołwiło, žo we Mosskwje a Kownom wobcźežowaś, so je žo mjes Ruskej a Litwu tajne sreźenje wobsamkło, kotrež wustawki zwjazka Ludow rani. Litwa njeźmė jako pśihiśluchniga Swjazka Ludow tajke sreźenje wobsamknyć, kaž dołho hišće je Swjazej Ludow pśihiśluchała. W Londonje a Pariźu maju wotmyślenje, litewske kuježerstwo pśeśed sreźenjom ź Ruskej warnowaś.

Ruska je teź ze skandinaviskimi statami pytała rukowański pakt wobzamknyć.

Powěźeśe, so je žo w pobłednim cźasu mjes Mosskwu a skandinawiskimi statami wo **wjajomny rukowanśi pakt jednało**, žo w Kopenhagenje potwjerdźiła. Mjes Ruskej a tśjomi skandinawiskimi statami, mjenujcy Finskej, Schwedskej a Norwegskej (niž pak ź Danskej) je žo jenotliwje jednało. Tele jednanja dyrbjachu ź zhromadnemu dojednanju mjes Ruskej na jenej a skandinawiskimi krajnemi nad truhej stronje dotwjeśeź, po kotrymž žo za sathowanje nėtśišćich krajnych mjelow rukuje. Jednanja pak žo rosbiśe, dokeź žebi Finska žadaśe, so dyrbjał, hdy bychu zwady mjes swjatskowymi pśihiśluchnikami nastaśe, je Swjatał Ludow rosrihaś. Rurska je tole žadanje wotpokasała.

Zhromadźenje turkowskeho wójska.

W Londonje hišćeśe njewědźa, hač ma žo mobilisazija turkowskeho wójska jako demonstrazija w Mosskwu pśešenju abo jako woboranśka naprawa pśeśeźiwo dobywanskim planam Italskeje w Małej Aziji wobhladowaś. Móžno pak je, so žo Turkowska runje tak pśeśeźiwo Jendźelskej kaž pśeśeźiwo Italskej bróni. Na to teź dźenjnjeska rosprawa diplomatiskeho žobudźelarja „Daily Telegrapha" pokasuje, kotrenuž je žo ź derje wobhoniteje strony zdźeliło, so je žo wjeho mnjiśe wobydlerstwa Małeje Asiśeje mjes 19. a 25. kóm mobiliśowało, a so turkowske wójska hižo w Sonthrnje, Merśinje a kolowokolo żeleznišeho kśiżnišćicźa Afian-Karahisiana śeja. Augoraśe nowiny pišchu, so Turkowska wójśo mobiliśuje, so by wozjakane wuźadźenje italskeho wójska na makoaśiśkim mórśkim brjohu wotrajhło.

*

Jendźelske nowiny wšchédnje telegrammy ź Turkowskeje wojśewješa, wo kotrychž žo na bojoseź Turkow pśeśed ital-

ſkim nadpadom pokaſuje. W najwjazy telegrammach ſo praji, ſo je ſo Muſſolinej poradźiło, Grichiſku za wójnu pſcheciwo Turkowſkej dobyć. Muſſolini je, kaž dopiſowaŕ „Daily Telegrapha“ powje, pſchi ſwojim poſlednim roſrěcenju ſ gridhiſkim ſwonkownym miniſtrom Ruſſom, tutenmu hotowy wójnſki plan pſchedpoloſył. Italiſka je ſwebi wotmyſlila, w malowaſiſkim pſchimórſkim měſeze Adali wójſko na bryoh wuſadźić. Turkoſo je tym ſamym czaſu nawal gridhiſkeho wójſka w europiſkej Turkowſkej wobſadźuja. S Konſtantinopla ſo wójnſke pſchihoty italiſkeho wójſka w Caſtello Rize ſ najwjetſchim njemérom wobkedźbuja. Muſſolini je dale preſidentej Pangali wulke pożczonki poſtiehił, to mohło ſo gridhiſke wójſko na wójnu wuhotowaś.

Wojowanje w Syriſkej.

15 000 franzowſkich wojakow je w tuthnitu w Eſra-Deraa, 100 mil wot Damaſka, ſhromadźenych. Woni ſo na roſſudźazy nadděl na Sueidu pſchiſłotnja. Offenſiwa ſo ſrjedź tydzenja wozaſnje. Druſojo ſu hižo někotre ſtrażiſchcza wopuſchczili a najſkerje Sueidu Franzowſam pſchewoſtaja.

Kſchesćanſke wobydlerſtwo w hornim Jordanowym dole ſo do ſwojich bydliſchczow wrócza, dokelż ſu ſo zbeżkarjo wotehnali. K dolhenu wjeczorej wot Jdliba w Dżebel Dowiſiliku kraju ſu ſo njepſchezelſke wotdźelenja, kotrež ſu pſches turkowſki kraj pſchiſchle, roſpjerſchike

Zběžkarſcy Druzojo też žónske přećiwo Francowzam wobronja.

Powješ dóſtawſchi, ſo Franzowſojo wjetſche wójſko k dobyću Sueidy, hłowneho města Hauranſkich Druſow, ſhromadźuja, ſu tuzi hnydom wójnſki radu pod pſchedſydſtwom ſultana Atraſcha ſwołali. Pſchitomni wjednicy Druſow ſu wobſamkli, pſcheciwo Franzowſam hacź do poſledneho muża wojowaś. Też druſiſke żony a hołzy ſo napominaju, ſo bychu nahwate bróńe trjebacź a na wójnu pſcheciwo Franzowſam wuczahnuwſ. So bychu ſo żónſke wobdźelenja nahwaźile ſtelerej, ſu ſo tiżły do wſeow pózkali. Kaž arabſke nowiny powedźa, je wójnſke napominanje ſahorjenych wothłoſ mjes Druſiſkimi żónſkimi nadeſchło. Wone ſu hotowe, ſo pſchi wojowanju wobdźelkeć. K wojowanju njekhmani muſłyy a żónſke ſo ledma wotdźerżeć dadža, ſobu do wójny cżahnuwſ. Jim je ſo poruczilo, tſelne hrjebje wuhyppacź a nażypny natwaricź. Tole dźeło ſ njewuſtawacej woporniwoſcju cżinja. Wójnſke wjedniſtwo je poſtajilo, ſo dyrbja żónſke wotdźelenja w ſadnim rjedźe wojowacź. Jeli ſo ſo prěni rjad ſ franzowſkim nadděłhom pſchelěkni, dyrbja wone po mo nocżi franzowſki nawal wotraſnyć. Zhły lud wot 12-letneho hółza hacź do 80-lětneho ſtarza je wobrońnjeny. Sſu ſo roſſudźili, też potom dale wojowacź, hdy bychu Franzowſojo hłowne město Sueidu dobyli. Wojowanje dyrbi ſo potom do ſmutkownych horow pchenjeſcź a ſo njepſchezelowe mozy ſ drobnej wójnu roſdźelcź.

Dr. Jurij Pilk njeboh.

Pančizy, 21. haprleje 1926.

Dźenża dóſtach ſ pſcheczelneje ſtrony krótku powěſć, ſo je naſch ſtawny hudźbnik Pawoł Hodźiſſki wjele ſwoje wocži na wěcżne ſaſdźeli. Wědźach, ſo hižo dležiſchi cżaſ khorowaſche, mi też pſchileżnje poſlednjeho wopyta ſkorcżiche, ſo ſ jeho ſtrowotu wjchak prawje njeđże. So dyrbjał tak rucże woteńcź, ſchtó běſche ſo toho nadźiał? We młodnej mjeſi — 22. — bě woſmjewcżił ſwoje 68. narodniny, potaſkim w lětach, hdźeż mnoży ſrej na ſmjercź njemyſlił. Schtóż wě, kak je jeho cżěłnik ſwójbny njemér, kak jeho pſchimał a jimał cżaſ inſtaſije ſe ſwojim hubjeńſtwom, tón ſapſchimnje, ſo taſta cżełna a duſchina cżeża powali cżłowjeka, hobra. Tu ſtedźu nětko w ſwojim tuſtulku a ſpominam żelnje na drohetho pſchećela, na ſnamjenitehо wucżenża, na ſtawneho interpretu ſerbſkeje (ſłowjanſkeje) hudźby, kotremuż ſo lyra ſ ruki wſa na wěcżne. Jeho ruka, kotraż bě nam ſa naſmjſki wulki konzert (1925) tajke rjane khóry napiſała, na kotreż ſamo Němcy ſ enthuſiaſmom poſłuchachu, kotruż wědźeſche telko wědomoſtnych a powuczazych wězow piſacź wo Serbach a Němcach, je ſeſtudko, jeho ert ſo ſawrěł, kiż tak rad wo wſchém powedźaſche, ſchtoż nadobne duſche ſwjeſeli. A roſprawjecź měł wo jeho dźeławoſczi, wo muzu, kiż je nimale hacź do poſledneho wokomika pſchimał ſo pjera, ſo by ſ jeho wulkeho ducha druhim ſdźełował, kiż ſo horjeſche ſa wſcho dobre, rjane a wulkotne. A jeho cżuczijwa wutroba! Pſcheđ létami běch ſ jeho hoſcżom we Wjaſoiży. Dźełmój bo korcżmiczki bliſko dwórniſchcża, pſchitulenje k lěſej ſwjatnizy. A běch ſwědk ſwójbneho roſſohnowanja. So njebych jeju dale mylił, ſyđnych ſo ke klawerej a ſahrach „Ach, ſpominaj na mnje!“ a ſaſpěwach k tomu. Sſyſlu ronjo pohnuwaſche mje k doſpěwanju a ſam ſobu ſapſchimny, ſpominajo drje na nehđuſche ſbożownische cżaſy. A wuſna, kak je jeho tutón ſpěw ſtalnje tak hłuboko jimał a tuż drje je też w ſwojej „Smjertnizy“ Hanzy tutón do erta położił, bedża ſe ſamym dóſtom ſnadź kuż wón. S tym hižo pokaſaſch na monumentalne dźełko, tiż budże tracź hacź do wſchěch cżaſow Sſerbowſtwa. Jako opereta ſmjeje wuſnama ſa wſche cżaſy, doniż budże ſo rěcżeć a piſacź wo Sſerbach, wo jich ſtawnych muzach, wo naſchej kulturje.

Po ſmjercźi tajkeho duchowneho hobra měł ſpominacź na jeho wobſchérne ſkutki a dźełа, ſ kotrymiż je wohołacżił cżłowjeſtwo. Praju cżłowjeſtwo. Schtoż je Wił pſchi ſwojej ſnatej pilnoſczi ſ dźełu a lubośczi k wědomoſci a hudźbje wuſkutkował, to njemóżu ſa hodźinki napiſacź, hdyż hižo maſchina cżaka jeđżiwje wo nekrolog, ſpiſany w dalokich Pancżižach. Pilkowa wažnoſcź na wědomoſtnem a hudźbnem polu, wośebje ſa naſ Sſerbow roſpiſacź, dyrbimy poſdźiſchim dnjam pſchewoſtajicź, ſo by ſo docżerpała duchowna, nihđy njeſapraſaja ſtudżeń. S kajkej radoſczu ſu naſchi ſpěwarjo ſynki jeho lyry pſchedneſchowali w cżiſtim domczku a w howrjazej żurli, we wuſſichich kruhach a ſchérokej ſjawnoſczi. Tak wopomińże żelnje nětk ſmjercź miſchtra, kiż je nam ſawoſtajił hiſchcże zyłu kopizu wuplodow ſwojeje niepſrożniweje truny, kiż Sſerbow cżeſtne mjeno njeſkt je do domow, do ſahonow, do ſwětoweje ſnajomoſcże. Jeho mjeno pſchedoby ſo k ſerbſkej ſjawnoſczi hakle tak prawje w lećże ſerbſkeje narodneje wuſtajenje w Drježdżanach 1896. Wjeje ſtawijnach ſtejì jeho mjeno hižo ſkote. Tehdomniſchi wulki konzert, w ſalkej ſtoliży, hdźeż ſ Bjarnatom Krawzom ſobuſtukkowachmoj, leżeſche jwjetſcha w jeho rukomaj. Tutón je naſtork dał, ſo ſ wotmachom ſapſchimnuy do ſerbſkeho warnyta, ſo darowaſche ſ namozu ſerbſtim ſpěwarjam wuđźełki ſwojeje ſentjalneje hudźbnoſcże, wośebje na polu narodneho ſpěwa. Tutych pjecźhłożne wobdźełkanje, kotreż k prénjemu rajej na wulkim konzerczje w Drježdżanſkej wuſtajeiży (1896) pſchednjeſeje, na pſch. „Stup dlže“, — „Witajcże hołzy“, — „Hanka, ty ſy moja“ a dr., żnjeſcże pod Krawzowym nawjedowanjom ſkławy a Němcy a Sſerby jemu elementarnje pſchihłoſowachu a wójwodka Meckſenhródka jemu a dirigentej dźakne ruku ſtoczi. Pilk běſche powołany tolmacź naſchich narodnych hłoſow a dokho budźe Sſerbja hiſchcże cżerpacź ſ tuteho hudźbneho żórła. Njewjawſchi jim ani ſródki ſ jich pſchinarodźenеje rjanoſcże, wone hiſchcże pſchiwſacu jimaneho kuſka ſ teje nježnje a pſchirodżeneje ſerbſkeje ſacżuwaweje wumjeſkeje duſche. Jeho nan běſche Sſerb, w ſwojim cżaſu żandarm w Hodźiju, hdźeż ſo Jurij 22. meje 1858 narodźi, a macź Němſka, wowka a dźeđ a dalſchi prjedowniczy wſchitkich Sſerbja. A tak hnuſto żortnje wuſna, ſo tjoch ſchtwórcżinow ſerbſkeje krjeſwje w nim cżeże. Wěſo běżneje ſerbſkcżiny runje njemėješche, ſa to pak piſaſche wſcho orthographiſky prawje. Też ſerbſki a němſki parnaż naſkupi. Swjaſowaŕ teſt ſ zyklusej ſerbſkich ſpěwow, kotryż w naſymſkim Budyſchkim konzerczje pod pruźnej cżeżu hiſchcże wulzy khwalobnje w „Sſrónje“ tolmacżowachmy, je ſhotowił a Fiedler potom ſeſerbſchcżił. Skoro bě po wotkhodże jeho naſtupnik był na evangeliſtim ſeminaru. Dwójzy bu ſ najwyſchſchego měſtna ſ dorafom poruczany a dwójzy pſchekaſnyhu intrigije naſtup do Budyſchina. A tutu epiſodu je wón „do rjeczaſa ſwojich „faſkužbow“ tak wójmidło ſapowěſnyncź ſa nuſne měł.“ Jeho faſkužby ſa naſ budźenju pſchileżnje nadrobniſcho roſpiſowacź. A nětko mje cżěſni, ſo w ſwojej ſtudowni ani cżaſa, ani měſtna dokhowanja k ſenſkemu wotpocżinkej njewóm, ſo bych pośledneje cżeſże wopokaſał pſcheczeżej, hudźbnikej, wumjeſzej. Sſnadź ſerbſka nowinarſka ſjawnoſcź to woſſewi. R. i. p. Jurij Skodeńk.

* * *

Khowanje budże pjatk, 23. haprleje, popołdnju ½4 hodź. wot cżełownje pohrjebniſchcża w Tołkewizach.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 22. jutrownika.

1862 wotmėje ſo we Drježdżanach w cyrkwi „Swjateje Knjenje Kocorowy oratorij: „Izraelowa zrudoba a tróſt,“ pod nawjedowanjom komponiſty, z cżimż ſebi wulke cżeſće a pripjaće doby.

* 1859 dr. theol. Filip Rězak we Wuricach, kiż je 11. ſeptembra 1921 nalle w Budyſinje zemrěł, z Bożej ruċku zajaty. Bóh je jemu poſledni pokoj w ſerbſkej zemi na Mikławſku ſpożił. Mějeſe nimo měry pſcheċelniwe, wutroby jimace waſnje. Jako praceſes Sſerbſkeho Seminara wobſeržeſe lubość a dowěru kóżdeho wucżomca. Za kóżdeho mějeſe pſcheċelniwe ſłowo! A tola běſe wón wuley wučeny knjez, kiż je ſam nimo měry ważny ſłownik ſpiſał a za ſwoje pjenjezy ćiſćeć dał, nam krasne knihi, każ „Naſa wowka“, „Prażſke Jezuſdźećatko“ a dr. ſpiſał, a ſtejeſe we wyſokem cyrkwinem zaſtojnſtwje.

† 1911 we wyſokej ſtarobje Jakub Kral, wučeŕ we Radworje, założeŕ prénjeho ſerbſkeho ſpěwanſkeho towaŕſtwa na wſach, Wotrowſkeje Jednoty — ſwěrny Elieſer ſwojeho luda!

Přiſłowo praji: Hwizdaċ a pózeraċ na dobo njemóże nichtó

*

— **We wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 753, hygrometer —3, thermometer we bnio +16. — Dźenża rano we 8 hodź. barometer 728, hygrometer —1, thermometer we nozy +6. Wuhladny na ſpódża jaſne wjedro. — Njewobſtajne wjedro poſlednich dnjow je naſchu krajinu wokoło Budyſchina bóle wobcżahnyło. Też wczera ſo kołowokoło hrimaſche bjes toho, ſo bychmy ſyhlniſchich deſchcżow měli. Saſdźenu wutoru je pſches Hródkowſke ſtrony ſyhlne njewjedro cżahnyło. W Proſchinje je błyſt do běrny ſpadżeje holzy na polu dyrił. Ju pohłuchi a jej draſtu roſtorha. Wczera ſo zyſe popołdnju na hory błyſkaſche a hrimaſche. Schkleitza ſaſo na rjane ſtupa. Wczera rano cżełujeſche ſo niżina wot Jendżelſkeje pſches Franzowſku każ k nam. S wjeczora Jendżelſkeje bě ſaſo wyſchina. Jutſe pjatk je Jurja. Tón żabam hubu rozwjaſa. Sſtónczko ſkhadża 4,49 hodź. a ſo 7,09 hodź.

Khodojty.

Prénjotny roman wot Jlſana.

27] (Pokracżowanje.)

W ſamtżnym cżaſu, hdyż Julija we łěſu Vorborje dobre rady bawaſche, ſtupi Ditrich pſched ſwojeho nana a rjekniže:

„Nano, ſym ſtary doſć, ſo bych ſo wożenił. Proſchu, dowol, ſo bych ſebi Hilju, dźowku njeboh wyſchſcheho hajika Haaly wſał. Lubuju ju horzo.“

Erich wotmolwi: „Sſym ſtyſchał, ſo wſchędnje do hajikownje khodźiſch, tola myſlił njeſym, ſo na taſke myſle pſchindźeſch. Njeje ſ naſchich worſchtow. Njechaм pak jednacź, każ ſtaj mojej ſtarſchej pſchecziwo mi cżinikoj. Sſy ju ſam wolił; tohodla njepſchindź mi żenje ſkorcżiż, jeli njeby ſ njej ſpodźowny był. Cżiń każ chjeſch!“

Ditrich ſwobleka ſo najſćepſchu draſtu, da ſebi ſwojeho konja ſeſedłacź, jěchaſche najprjedy khwilku w łěſu, ſo by ſo ſmérował a potom ſo naſtaji k hajikowni, ſo by hajikowu wo jeje dźowku proſył.

Khrysta rady njewidźeſche, ſo młody knjes tak huſto k nim khodźi. Njemóżeſche pak jemu to też runje faſacź; bě dźeu ſebi tola telko próży dawał, ju ſaſo namakacź. Druhdy ſo bojeſche, ſo mohł Hilju ſa mandżelſku požadacź. Potom ſaſo pomyſłi, ſo drje to tola możno njeje, dokelż wożeni ſo tola ſe ſemjanſkej. Khrysta bě ſebi njewěſta, ſchto ma cżiniċ, ſo by wobkhadej Ditrichowemu ſ Hilju ſadźiwaka. To ju jara tłoczeſche. So by pokoja nabyła, dźeſche dźenża na row ſwojeho muża ſo modliċ. Ditrich namaka tak Hilju ſamu doma a rjekniż: „Luba Hilja, myſlił, ſo cżinjeſch, ſo tebje ſ zyżeje wutroby lubuju, każ ſym to tebi praji ſchi naju prénim ſetkanju. Twoje khorowiże dla ſym mjelczał hacź dotal. Dźenża ſym ſwojeho nana proſył wo dowolnoſcź, ſo ſmėm ſo ſ tobu wożeniċ. A wón je do toho ſkłonił. Tuż ſo njedźiwaj, ſo ſym dźenża tak jara wjeſoły. Praj mi nětko, je twoja lubość też tak wulka każ moja? Chżeſch ty moja być ſa zyże zinżenje?“

Hilja njepraji ani ſłowoċka, ale wſa jeho wokoło ſchije a wokoſchi jeho ſ wulkej roſſahkoſcżu.

Ditrich praji: „Widźaŕ, ſo mje lubujeſch, nětko trjebaſoj hiſchcże dowolnoſcź waſcheje macżerje. Hdże je?“

„Ta je ſchła na nawoły row a wróċi ſo hórzy“, rjekny Hilja wjeſele.

Młodaj ſłubjenej běſchtaj runje w najſajimawſchej roſmoſwje wo kwaſu, hdyż pſchińdże Khrysta domoj. Ta ſtróji ſo, hdyż widźeſche, ſo Ditrich Hilju ſa ruku dżerji a ſ jej tak dowěrnje powjeda.

Ditrich ſtany ſpěſchnje, dowjedże Hilju k Khrysće a ſo pollakmuſchi praji: „Cżeſcżowna knjeni! Sſym ſ dowolnoſcżu najſcheho nana Hilju proſył, ſ mojej mandżelſkej być. Wona mje lubuje a je k tomu ſwólniwa. Proſchu tohodła Waż, ni Waſch jenicżki pokład dacź a mje pſchijmjacź jako ſwojeho ſyna.“

Zyła kreſ ſtupi Khrysće do hłowy. Wona ſo ſwjeſe na ſtólcżk, ſakry ſebi wobliczo ſ rukomaj a wulke ſyły padachu pſches poſtoły na ſemju. Ditrich njewidźeſche, ſchto ma to rėkacź. Wuſtaſche, ſo płacże, dokelż ma ſo wot Hilje dźeliċ. Tohodła rjekny: „Knjeni, njebudźeſche ſrudna, Wy pſchijcżehnjeċe ſ Hilju ke mni a woſtanjeċe pſchi nas maj!“

Khrysta ſtany, ſdźełany a ſawoła: „Proſchu, młody knjeże, njemóżu do toho ſwolicź. Njeſkażże Waſchemu nanej, ſo by jutſje dopołdnja ke mni pſchiſchoł. Nětko pak woſtajże naju ſ Hilju ſamoj. Cżuju ſo khora.“

Sſrudnje wopuſchczi Ditrich hajikownju, ſkoċi na konja a jěchaſche domoj.

Khrysta khwatoſche do ſwojeje komorki, padny na kolena a ſdychowaſche: Cżehoż ſym ſo bojała, nětko je ſo ſtało. Schto mam cżiniċ? Sſym ſpokhicżika, ale tu ſtojicź njemóżu pſchihadź, ſo by bratr ſe ſotrn ſo wożeniċ. Kak mam tomu ſadźełacź?!

Nasajtra dopołdnja pſchińdże Erich do hajikownje. Khrysta wotpóſła Hilju, ſo by ſchła nėkotre rożički na nawoły row nałađacź. Erich ſaſtupi ſ pothmurjenym njeſwoczom a rjekny: „Schto chjeſch?“

Khrysta praji: „Sſy nje ſawjedł ſ kuſtarſtimi cżinkami a mje nucził k ſtemu ſkutkej! Sſy mi rubił moju cżeſcź a ſhoje! Sſy mordaŕ mojeho muża! Chżeſch nėtko nowu ſtóſcź dopuſchcżiċ. To pak praju, ja to njepſchidam.“

Na Trichownym cżole nadėhny żika a ... rjekny hnėwnje: „Żónſka, kedżbuj na ſwój jaſyk! ... hiſchcże ſebi ſmėrił ujeje, takſe ſe nuzu rėcżeċ, ani a... Mam mój, tebje ſniċiċ. Dyż je tajſi ptaċik, ... nėkotre njedźele w mojej podſenſkej łėtyy pſchi... otom hinaj hwiżdy. Sſym ſwojemu ſynej dopołdn... ſebi ſuſacź, a njemóżu ſwoje ſłowo wrócżo ſuſacź. Wſchak nichtó njewé, ſo je wona jeho ſotra a też njeſhoni.“

„Sniċ mje, jeli chjeſch! Ja wėrju do Boha a njepſchidam żenje k ſtarej ſtóſcźi nowu ſtóſcź. Tak khėtże hacź mje do ſaſtwa cżiſtejſcheho, woſſewi moja macź, kotrejż ſym ja wſcheho wuſnawa, twojemu ſynej zyku wėż. Tak ſniċiſch ſam ſwojemu ſynej jeho ſhoże.“

„Cżert je tebi do wutroby bak,“ rjekny Erich, „takle jednacź. Dyrbju tohodła wėż hinaj ſarjadowacź a ſebi to wurabjeċ ſ mojim knjeſom.“

Na Khrystu ani njepohladawſchi wopuſchczi hajikowniu.

XV.

Mjerſazy pſchińdże Skaliczanſki kujes domoj. Sawoławſchi ſwojeho djaboſkeho ſłużownika Martinete rjekny: „Nėtko daj mi dobru radu, ſchto mam cżiniċ. Wėſch, ſo je ſo mój ſym ſaluboważ do dźowki prjedawſcheho wyſchſcheho hajika a tuta je moja holza. Mi drje na tym njeby niczo ſaležało, ale jeje macź to njepſchiſłwoli; muſowacź pak hajikowu njemóżu, dokelż je ſo ſa to poſtaraka, ſo by w tajkim padże zyła wėżka pſcheradži.“

„To je ſamo ja cżerta cżeżka wėż, to tutym padże nėſchto radżiċ,“ rjekny Martinet. „Saluboważi njewużiwaja roſtuma. Kóżdy tajſi hólcżik myſli, ſo jeho wuſwolenej żana druha podobna njeje a ſo bjes njeje żiwy być njemóże. Schtoż Dirricha ſnaju, je tón runje tak ſmyſlony każ wſchitcy ſaluboważi. Ditrich ma twjerdu hłowu a ſaſwėże wot ſwojeje vjanki njepuſchcżi. Hilji naczinicź, ſo by ſo Ditricha wotſtajiła, to myſlu, ſamo ſtara thodotja Julija nje-dokonja. Khrysta je ſwój ſrėch ſapokncżiła a je wėrliwa po-bożna żónſka, pſchcżiwo tej cżert niczo njeſamóże. Za niczo druhe njeſwoſtanje, hacź Hilju wotſtroniċ. Erich ſawoła: „Pomyſli, ſo je to moje dźėcżo!“ „Myſli,“ rjekny Martinet, „ſo njejſhy ty hiſchcże ſanoho wopora twojemu knjeſej pſchinjeſeli. Wſchak maſch tajſich dźeci doſć. — S jėdom Hilji ſaſobacź, to njeje wėſty ſrėdk a Ditrich by cżim bóle wo nju ſarował. Wſchak je nėtkole lohko doſć, nėſchto wotbyċ. Wſchudżom ſu wobchórby pſcheżiwo thodotjam a tu hiſchcże żana hyła njeje. Cżaſ je, ſo ſo tu też tajſej jomu nėſchto ſtanje. Mój a twój knjes ma na tym najwjetſchu radoſcź, hdyż ſo ludźo jedyn druheho jako thodotły wobſtorżuja.“

(Pokracżowanje ſcżěhuje.)

khowa. Mežacki skhadza po pschipotdnju 1,59 hodž. a so rano 3,39 hodž. khowa.

— **Mačiczny wulet do Delnjeje Luzizy** wotmeje so wot 27. haczk 29. meje (nic kaž so wczera smylnje wospjewi, 25. haprleje). Samolwjenski czaaž je so haczk do 25. haprleje podešchił. Schtóž chce so na wulecze wobdżelczeć, njech so haczk do 25. haprleje pola knjesa Janaka samolwi. Też knjenje su wutrobnje witane, so bychu jebu porjenschile.

— **1. meje sakonski swjaty dżeń.** Dokelż dżeń 1. meje w Sakskej jako sakonski swjaty dżeń płaczi, wotmeja so tydżenske wiki w Budyschinje hižo pjatk, 30. haprleje.

— **Tżeczi pschednoschkowy wjeczor** němskostatneho strowotneho tydżenja wotmě so wczera srjedu w „Mětschańskej jahrodze.“ Posticżischtej so dwaj pschednoschkaj s filmowymi pschedwjedżenjemi. Najprjedy kn. měschczański rada dr. Krüger pschitomnych powita a pokasa na to, so su němskostatnemu strowotnemu tydżenjej wumjetowali, so jenoż wjele czasa a pjenjes spožera, ale tydżeir je nusny, so by so lud wo hajenju strowoty powucził. Prěni pschednoschkt mějesche knjes měschczański lékař dr. Traeger. Sa thema bě jebi wuswolił praschenje: „Kak je so žo strowy?“ Tole praschenje je jene s najwažnischich praschenjow žiwjenja. Tola wulki dżeł ludu je hišće mysłow žiwy. K statnemu duchej pak kluschca strowe cżełko. Schtóž swojeho cżełka njehlada, so pschesahe pschetrjeba. Sa wšędżelanego cżłowjeka so žamo wot so rosumi, so jebi žiwoju strowoscz hlada. So by so cżłowjek derje cżuk, trjeba kóždy dżeń wjetu měru spara znajmjenscha 8 hodżin. Tżeczi dżeł swojeho žiwjenja pschebywamy w lěkarni. Najlepscha a najwetscha sjiwa zyrkwa bydlenja ma być lěkarnia. Spar w cżłowym je strowischi hač spar pschi žiwtkom. Wulku wažnosczu dyrbi cżłowjek na swoju kožu klasczi. Cżłowjek dyrbi so často łupacz a nahi pschi wotewrjenym woknu smuczowacz, ma žiwoju kožu stajnje cżistu dżerżecz. So kóždy žiwoje wkožby stajnje cżiste dżerżi, je nusne. Wošebje wažne pak je wothladanje žubow. Hdyž žołdk a cżrjewa porjadnje dżełaja, dha je to podkład dobreje strowoty. Drasta dyrbi być tajka, so cżełu pschi jebu hibanjach je sadżewkom njeje. Wótnoscze mody wobuczow tak nětkromu cżłowjekej jeho strowej nojy skaja. Nascha jedż dyrbi być tajka, kajkaž je sa nasche cżełko spomožna. Cżiscze bjes mjaza žiwy być, njeje strowe. Jara strowe je, mloda selenina. Mjasowa juschka njemóže so za ješiwjenliši srědk wobhladowacz, pospěchuje jenoż apetit. Pschi jedżi dyrbi pschi cżłowjek měra popschecz. Wobjed dyrbi stajnje nješto lubosneho na žebi mecz, je to tola runje ta thwilka, hdyž so wschitzy domjacy sendu pschikhadżeju kóždy je žwojeho dżeła. Do jedże dyrbi žebi cżłowjek ruzy wumycz. Pschi jedżi so njejmě pschewjele picz. Pschecżopka a pschesymna jedż schkodżi cżłowjekej. Wjeczer njejmě być pschebohata a nic tróšku psched tym, so za so koža dże. Kóždy dyrbi na to hladacz, so by z dobrej khwilu na kwoje dżełko hicz mohł. Duchowny dżełacżer dyrbi so w žwobodnem cżasu sportej wěnowacz. Na kóžde waschnje schkódnej stej za cżłowjeka alkohol a nikotin. Najlepje je, so cżłowjek dožnja palenj njepije a dožnja njekuri. Tak wostanje najstrowschi. Wo pschednoschku so jenotlíwe dobre a wopaczne waschnja wschědneho žiwjenja na derje srosumliwe waschnje pschedwjedżechu. — Druhi pschednoschk dżerżesche knjes privatny dożent dr. Kästner wo sastaranju bědnych. Bědny je tón, kiž ma wot naroda abo psches njeschoże nětkaki cżełny brach na žebi. Hižo wsastarku su ludžo spytali, kutym bědnym pomhacz. Wjele bědnych je nam wójna naczinika. W Němskej wobsteji swjatk žamopomozny bědnych, kiž so po žwojim sałożerju Otto Perl-swjatk mjenuje. Też w Budyschinje wobsteji wotnožka. Ludžo dyrbja swjatk podpjeracz a jemu dżeło dawacz. Powschitkowmnošcz dyrbi žiwjenje bědnych wologżecz pomhacz. Sa bědnych su wuthewanschte a hojenschke domy natwarike, jedyn tajki je w Barlinje-Dahlemsje. Też tu so pschitomnym s pomozu filma jasna a srosumliwa rosprawa poda. Mjes tutymaj filmomaj pschedwjedżeje so film wo cżełožiwuczowanju na prětuschu. Wjeczor bě jara derje wopytany.

Se Stróže pola Hucżiny. Kelko je winojte, hdyž mamy sami sykanu wo wšy, pokasa so pondżelu wjeczor. Wokolo 11 hodž. so wulka hromada sljanja zapali. Wyši trasch nascha gmejna hišćeze do Hucżinjanskeho woborneho šwjatka šlušchała a dyrbjał-li sykawa hakle s Hucżiny pschijcz, by so blisko je sljomu kryta brózen zyle wěsce žohn spalila. Sykawa, kotruž je žebi gmejna hakle psched krótkim cżasom kupiła, dżełasche k połnej spokojnosczi wschitkich.

S Malešec. S wulkich plakatow w městach a na wšach je widżecz, so je wot 18.—24. t. m. strowotny tydżeń w zyłym kraju wotměwa. Też Malešcanski wubjerk sa ludowe lěpsche bě žebi na sandżenu wutoru wobdżerlow i Malešcheg a s wokoliny na tajki strowotny pschednoschkt pschepronyć. — Pschednoschkowar knjes dr. Petranz Malešcanski pschednoschowasche wo hygienje wschědneho žiwjenja, kak ma so cżłowjek strowy a cżisty dżerżecz, so by so psched natykowazymi khorosczemi schkitak. Dale spomni na njeschoża, kotrejž dże husto dosch je winu cżłowjeka nastanu. Tohodla porucżeschе wschitkim, so bychu bóle na maschinu a schkitanske pschiprawy kedżbowali. W lěcze 1925 kóždy dżeń 18 cżłowjekow je njeschożom žiwjenje shubi. — Alkohol a nikotin staj też njepschecżelaj cżłowjestwa. Młodżina dyrbjała też bjes alkohola a nikotina wutracz móz. Nikotin, je to jeb w zigarecze a druhich kurjeńskich wežach, je najwetschi jeb za wutrobu. Pola młodżenza ma wutroba rosc, ale nikotin temu sadżewa. — Jara sajimawy a powuczaży pschednoschk bě derje wopytany. Prjedy a po tym wustupi knjes wuczeł Müller na klawerje, wohnjowa wobora s kapaku, spěwne tow. se spěwami, turnarske tow. a tež Ssokol s rjanymi pschedstajenjemi.

S Njechornja. Wutoru popołdnja wokolo ½11 hodž. sta so w tudomnych hornich hatach pola Luska cżežke njeschoże. Se sapschachom žymjentne rybu do hatow rozmožowachu. Dżełacżerja na wotu šedżachu. Sapschoh pschijedże nimo sylnjicze halowy, kotraž dżełacżerja Greulicha s wosa sworhnu. Won padże dele a sadnje kolo jemu pschez lewe ramjo a wutrobu dżeże a jeho cżełko krani. Wołožmu so rjay nalemi. Też lewa ruka a nohy stej wothromnitej. Greulicha do jeho domu donjeschechu. Tam jemu pomoz žmilna hotra s Worzyna poskicżi. Knjes lékař dr. Scholta s Wósboorka sranjenemu pschepyta a da jeho do Budyschkeje khorownje dowjezcz. Wokolo ½3 hodž. je sanitetnym autom po njeho pschijedżechu. Greulich je 52 lét stary. Won je dobry Serb a cżitaŕ Serbskich Nowin, tuž wupraji tež nakładnistwo „Serb. Nowin“ jemu žwoje žohnuczenje a pscheje jemu borsnome wustrowjenje.

S Banczij. Wulka dramatiska hra „Gero“, kotruž dże „Lipa Serbska“ trójzy herbskej sjewnosczi pschedstajicz (žoboty, njedżelu a pjedżu), je so 13. septembra 1904 prěnjemu raz je w Narodnem dźiwadle w Prahy hrała a je wulkotny wuspěch měła. Wo hrě je wsche narodne hubjenstwo Serbow, zyła polobtschi Sserbowjanow tamneho cżasa pschedstajene. S rosporjenjom a s hnětwym sapalom zapaja nasche cżucża pschecżiwo wuprandże sturnuwanje pschedstajenjam naschcheho rodu. Tu njeje jenoż Tugomér wuras tamneje falschnosczje, cżeżeżelakomnosczje, bratrowmordarščeje sahnjeje a hidy, kotraž ględi a dowjedże nasch padej. Skutk hry je jena s poslednich a drje potom rosžudżaja epizeda w tymle padanju. Tajchi Tugomérowy mamy hišćeze doczi njes nami, falschni pschecżiwo žwojemu narodej, beża radschо k zuhym a dżedża cżecże a nahladnosczje tam žnjeż. Mysla, so žu nětchto kmanschi a nahladnischi, hdyž zusemu Bohu žwój wopor pschinjeschu, zazpěwaju žwojich wótzow sandżenosczi. A schtó na naschej stronje we hrě cżisty a jasny žowa? Se starym Cżedrag (pohanški mějchnik) a s młodych pak Selibor (žiwnoz — wunik — Tugomérowy). To stej postrowje, kotrejž nasch sajim w polnej měrje wubudżitej. Njech rych, kotšij maju nětko w naschim małym ludżiku tajku cżisty, njethkabiazu zmyslnosczu, njeslemi podobny tónz. Srudny cżinik sascholych cżasow na jewischczeju pokasuje nam tehdomnischich Sserbow njepocżinli — njepschesjenosczi, sawisczi, njepopschecże, njedowéru, zusolubkarstwo. Na tym žu naschi pschedowniži sahinyli. Kak, to pschedstaja nam struchla hra. Dži a wobhladaj žej ju a budž, hacž je nětko hišćeze two wjele lépje.

S Nakjo. Sčrjedu rano we 2. hodžiny w naschej wožy woheń wudri. Wohnjowu trubu sašišischanischi, ludžo je žožow smuškachu. Se žlomu kryta brózeń kuhlera Schönfelbera sleżesche w plomjenjach. Se žuzbodnych žywkamow pschijedże k haschenju Bartika jako prenja, jako Kortinjanška a Bukojnška jako tsecża. ✱

S Wukrancżij. Saždżenu njedżelu po Božej słužbje wolmě so shromadżizna naschcheje luthereiske wožady. Lětsa w junju swjeczi je 80-letny kermuschny žwjedżeń. K temu ma so Wožj dom tež žwonlasch pomowicz. Shromadżizna wobšamkuje, so maju so hubjene měsna na wěži a na zyrkwinych murjach swuporjedżecz. Tele dżela dyrbja so wumjesecz tak rucże, hacž je možno. Je twaršemu pschedwołacżelej, knjesej Žyži w Dubom pschepodachu.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk, 22. haprleje 1926.

Wežerawske kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowšk. fran.	14,01
1 jendželski punt	20,39	100 cżešk. kronow	12,42
100 schwajz. frankow	80,98	100 półšk. markow	39,67

Efektowe kursy na Barlinskej bursy so wczera dale feštlabjowachu, khorunja wójnska požczonika.

Produktowe wiki pschinjeschechu wczera šnadne feštlabjenje žitowych płaczinow. Też mukrajne wiki mešachu so wotdżelowaze płaczinu. Kuzay pschestachu žito kupowacz, tak wiki wojsunchu. W pschenizy so nicżo njepschedbawsche a njekupowasche. Tak też wczera produktowe wiki w Berlinje žaneje pschenicżneje płaczinu njesapłaczachu. Porujo wutori bě rožka wo 10 np. tuńsicha, nałětni jeczmjeń a wowjeż wo 5 np. Jenoż najmuny jeczmjeń pschi žwojej dotalnej płaczinje jawosta. Wežera płaczejsche zentnar

w Berlinje

rožki 8,75—9 hr., jeczmjenja nałětnjeho 9,95—10,70 hr., najmuneho 8,75—9,65 hr. wowsyna 9,65—10,15 hr.

z termijnowym wobeńwanju

sa mejn pschenizy 15,20—15,10 hr., rožki 9,72—9,62 hriwnow,

sa julij pschenizy 15,02—14,92 hr., rožki 10,05—9,95 hr.,

sa september pschenizy 13,42—13,32 hr., rožki 9,82 hriwnow.

Sswinjaze wiki wežera žrjedu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde). Pschihnachi bóchu 600 běhakow a 452 prošatow. Te płaczachu:

běhaki wulke 90—110 hr., srjenje 70—85 hr., małe 46—65 hr.,

prošata wulke 38—45 hr., srjenje 30—38 hriwnow.

Někotre płaczinny Drjezdżanskich wikow (Markthallen) wežera žrjedu:

Karnikl 1—1,10 hr., libjata 3—3,50 hr., młode kaczki 2,75 hr., kury 5 hr., holbje 1—1,80 hr., karwy 1,60 hr., hlimy 2,40 hr., jabłuka 15—70 np., měd 1,80—4 hr., běrny 3—3,50 hr. sa zentnar, morchej 20 np., cżežwjena rěpa 20—25 np., čukrowa 12—15 np., rjenjeń (Rhabarber) 20—22 np., zybła 15—20 np., špinat 20—30 np., cżežwjeny kał 18—20 np., běły 16—18 np., žołtej 20 hacz 25 np., kuschene praznaki 6 hr., butra mlokarnika a burška 1,90—2,40 hr., mloko litr 31 np., twaroh 28 hacz 35 np., jeja 12—13 np., muka (smužaj) 28—20 np., najšpicża 30—32 pjenježkow.

Na pschedań.

Kosa s kóšczerjomaj, Schefer we Wulkim Wošpuku 34.

Běhakaj šylnaj, w Cżornowje 4 pola Kamjenza.

Krowa wyšokošuczelna w Wacżonju cżo. 14.

Kury, Jurk w Budyschinje, Tšelanska droha 5.

Kolo muzaze, Krasla w Sswinku pola Hródka.

Sswidnišzy na pschekhadżowanje:

Pjatk 23. 4., dop. w 11 hodž. w Hródku na Kochanoschkej (Kochdorfskej) haju 12: 13 hobankow s ‚gratow, durje, wokna, kuchinska nadoba atd.

Sobotu 24. 4., pschip. w 12 hodž. w khěži radnizy we Hródku: wertiko, khamor, stołaj, błido a pišanske błido.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dżenża dop. 3411 hodž.: Wiki su jara małe wuwiże. Płaczijny su powyschichu. Tendenza kruczischa.

Dop. 3412 hodž.: Wiki malo pschemenjene, wobrot dale šnadny. Tendenza měrna, kruta.

Płaczijny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe šymjo so tuni abo 1000 kg, šewat 100 kg, płaczijny po Kotrej hriwnje.

	19. 4.	17. 4.		19. 4.	17. 4.
Wschednja rožka	— 176-180	— 177-182	raps, wosymski pomk. metalja	15,00 —	14-15,00 —
małet. jeczmjeń	199-214	200-215	ferabella	42,00	42,00
nał. jeczmjeń	175-198	175-195	běrnjaze kruži	15-16,60	14-16 60
wowsyn	193-203	184-204	bunty	22-24,00	21 24,00
kukuryca (Mais)	168	—	wola	32,00	32,00
pschenczn. muka	38-40,25	38-40,50	łany wosymski	19-19,20	18-19,20
rjana muka	24-27,25	24-27,50	mórske łupiny	11-12,75	11-12,75
pschenz. wotr.	11,50	11,50	jolte łupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	12,25	12,25	synno, 50 kg	3,40-4,00	3,80-4,00
capž	—	—	słoma, rjana	1,15-1,70	1,05-1,60
lane šymjo	—	—	„ pschenicż.	1,15-1,60	1,05-1,50
hrósch	26-30,00	22-30,00	„ wowsina	1,15-1,60	1,05-1,50
vielučki	22 25,00	21-25,00	„ jeczma	1,15-1,55	1,05-1,50

Płaczijny rěsneho skotu na Barlinskich skotnych wikach.

31. haprleje 1926. Płaczijny po zentn. a zł. hriwnach.

Stołne druzyny a wosnamjenjenje.

Woły: 334.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetschi rěsneje hódnosczje hacz bu 6 lět	52—55
Młode mjasne, njewukormjene, starsche wukormjene	47—50
Mjenje wukormjene młode, derje pizowane starsche	43—45
Mjenje pizowane wschitch starobnu	38—41

Jałki: 554.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetschi rěsneje hódnosczje	51—53
Połnomjasne, młódsche	46—50
Mjenje wukormjene młódsche a derje pizowane starsche	42—45
Schpatne	—

Jałowy a krowy: 984.

Połnomjasne, wukormjene krowy najwjetschi, rěsneje hódnosczje	50—53
Połnomjasne, wukormjene jałowy najwjetschi, rěsneje hódnosczje hacz bu 7 lět	51—55
Starsche wukormjene krowy a derje pizowane młódsche krowy a jałowy	42—45
Derje pizowane krowy a mjenje pizowane jałowy	32—40
Mjenje a schpatne pizowane	24—30
	20—22

Cżelata: 3538.

Najlepsche wukormjene	80—88
Mjenje wukormjene a kože wot łyka	65—78
Schpatne	50—62

Bowzy: 8100.

Młódsche a starsche wukormjene	56—60
Starsche wukormjene	44—52
Mjenje wukormjene (Mezgižkože)	30—40

Sswinje: 7561.

Połnomjasne, wobešłitych rabow a ten schtichjenjow, hacz bo 1½ lět	77—78
Wukormjene	76—77
Mjasne	74—76
Schpatne	72—73
Rezay a tyndrowe	68—70

Towarstwowski powěstnik.

Malešecy—Porsley—Radwoŕ. Bubnarjo a hwizdarjo maju dżensa štwórtk, 22. 4., w Plusnikecach pruhu. *Kóždy dyrbi přińć, dokelž so swjedżeń bliži. Noty* sobu přinjesć. Nazdar! Sykora.

Radwoŕ. „Serbski Rat. Dorost“ zmeje štwórtk, 22. 4, wječor we 8 hodž. pola Šmidkee wažnu zhromadźiznu. Předsyda.

Radwoŕ. „Jedn. Sokol.“ Hudźba dżensa wječor njezwučuje, ale wšitcy do Plusnikee na zhromadnu pruhu pojédżemy. Měrčin.

Róžant. Naše „Tow. kat. młodźeńcow“ wuhotuje njedżelu, 25. 4., swój zjawny załožeński swjedżeń we Herbskej Gryzhóe w Sernjanach. — Hrać budże so wjeselohra w 6 jednanjach „Dźiwotworny klobuk“ a potom reje. Započatk ½8 hodž. Wosebje na to pokazamy, zo wjetšego hry dla z dyplkom započasnjemy. Přistup na swjedżeń maju wšitcy, też ći, kotříž přeprošenšku kartku dostali njejsu. — Wo prawje bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Slepo. Přichodnu sobotu, 24. 4., wječor we 8 hodź. towarstwo „Swěrnosć“ hłownu zhromadźiznu pola Bastiana. Předsydstwo budże so znowa wolić. — Kóždy njech spomina na słowčko „swěrnosć“ a tuž njech přińdże!

Sowrjecy. „Sokobik a Sokolski wotrjad“ změjetaj dżensa štwórtk, jara wažnu zhromadźiznu pola Palerja w Sowrjecach. Započatk we 8 hodž. Wšitcy dyrbja přińć.

Wochozy. Naše „Serbske towarstwo“ wuhotuje njedżelu, 25. haprl., wječor ½8 hodź. w Kerlic hościencu serbski wječor ze spěwom, dźiwadłom a rejemi. — K tomu wšitkich Serbow z blizka a z daloka přeprošuje předsydstwo.

S. Sok. Zwjazk. Njedźelu, 25. t. m., nazwučowanje prostnych za nałolnikow hólčacych wotrjadow (nastupacym hižo wozjewjene). Předsydstwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěsćk: G. Janak w Budyšinje

Za knjeza

Wobłok jasna nalčtna barba . .	**24⁵⁰**
Wobłok gabardina, nowočasne barby, 74,— 65,— 55,—	**48⁵⁰**
Sportski wobłok z 2 kholowamaj, 3 dźele z pasom . . . 59,50	**39⁵⁰**
Sportski paletot covercoat, na satinellu dźełany . . . . 57,—	**42⁵⁰**
Šwjedski manti z covercoatom a włosančku předźčłany . .	**45⁰⁰**

Drježdźanski konfekcijdom
Birnberg & Co.
při Mjasowych jětkach 5

Walter Rinnelt
wosebny frizěr za knjezow, knježny a knjenje
zhotowja wšč włosowe dźěła,

Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow, wotřihanje po ważnju bubikem a pažskem (Bubi und Pagenköpfe).

Připrawjenje towarstiw, a dźiwadłowych frizurow.

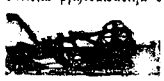
Najspěšniše a porjadne poslužen̄je

Wosebity dom cigarow a cigaretow
w Budyšinje, na Kamjentnej hasy čo. 17
při hotelu „Krone".

Jurij Hänsel
w Budyšinje
na Fufelnjfej haßy 84.
Telefon 786.

Hlowna pschedawatnja Rud. Sada j Lipsku w Budyschskim hamtiffim hejtmanftwje.

Skład ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

WILHELM RUDOLPH
vorm. Heinr. Müller. Kaiserstr. 8.

Njekomdźe so!

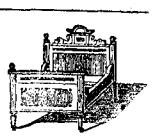
Jenož hišče 3 dny traja moje
6 tunje reklamowe dny
za spódnju drastu, nohajcy a wołmjane twory za žónske, mužskich a dźěći
Hobrske wubjerki w kajkostnych tworach po wurjadnych płaćiznach
Wužiwajće tutu **skladnosć** we swojim zajimje.

Aeltestes Strumpf-Woll- u. Tricotagenhaus.
Grösstes Specialhaus für Mädchen- u. Knabenbekleidung a. Platze.

Z ruku wuběrane čerwjene
symjenčne běrny
centnar 2.80 hr.
Sobotu na dwórnišću we Slepom
předawa
Jakub Lorenc.

Trjebane a nowe

meble

kaž tež **wuhotowanja stwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 41
Podźelnje płaćić dowolam.

K nałčtnym wusywam poručam:
Kulowe symjo (za běły a čerwj.), **runkiewe symjo** (za běłu a čerwj. — Eckendorfsku), kaž wšě družiny **kwětneho symja**; Drježdźanske **cyblowe symjo a dźěćelowe symjo**, wšě druhe **symjenja za poła a do zahrodkow.**

Jan Bjedrich z Kołazy
Sym Serb! 43 lět hižo předawam!
Sym kóždu sobotu w Budyšinje na Mjasowych wikach.

Opelski auto za dwě wosobje
ninmale nowy, ma tunjo na předań
Carl Gast w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

Rozwučowanje w šlču běłych šatow
za samsnu potrjebnosć podawa swědomitčiwje
Berta Oemhe w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 9
wobkhod za šaty. Rěču serbski.

Symjenčne běrny
kaž
Kaiserkrone, Sonnenschein Woltmann
kónc tutoho tydźenja dostawši
Richters Jubel, prof. Gisevius žołte a centifolija
wotedawa
Paul Bennewitz
w Budyšinje telef. 2076.

Copje spódne wobłečenja
W. Köhlerowa, Hlow. torhošćo 9

Česćenemu wobydlerstwu w **Nowem Měsće** (pola Hródka) a wokolinje zdźěłmy, zo smy pola
knjeza Wilhelma Kowalika
wikowarja z kolesami, wotewrili swoju
agenturu
Z tym so kóždemu składnosć poskići, pjenjezy na dań dawać a po potrěbnosći sebi požčować.
Serbska ludowa banka
Hilialka we Wojerecach

Wotewrjenje wobkhoda

Česćenemu wobydlerstwu w Budyšinje a wokolinje z tutym wozjewjamoj, zo sobotu, 24. haprleje w Budyšinje na
Hlownem torhošću — žitna hasa
napřeco Jana Jurja Pahna
wobkhod za kolonialne twory a zeleninu
wotewrimoj. — Budźemoj so prócować, zo bychmoj jenož bjezporočne a dobre twory po tunich płaćiznach podawałoj a prosymoj, wo přećelnu podpjeru naju wobkhoda.

Z počesćowanjom **Kosel & Wagner.**

Stwórtk Pjatk Sobotu jenož 3 dny

Wot **20. haprleje** hač do **22. haprleje** wot dop. we 8 hodź. hač popołdnju do 7 hodź. budźe so w **Zimmermannec leżownosći**

w Budyšinje na Hornčerskej hasy čo. 34

1 wagon, kiž wopřija něhdźe 15000 kg

porclina a kamjenina

po nimo měry tunich płaćiznach předawać.

Hobrski wubjerk. Płaćizny bjez konkurency.

Možeće sebi twory sami zwupytać

Wotedawanje dźělbow sebi wuměnjam. Předawam jenož tak dołho hač skład dosaha.

Kupujće w dopołdnišich hodźinach, dokelž je po nazhonjenju popołdnju wulka čišćenica.

Jědźne talerje	6 pj.	kofejowy a čajowy servisy	2.95
talerje k wječeri	5 pj.	9 dźěl. za 6 wosob. z ruk. molowane	
šalki	5 pj.	pěsk, mydło, soda . . .	1.50
kofejowe nopaški	5 pj.	z podstawkom	
vazy.	20 pj.	kuchinske garnitury . . .	5.95
krasne wuwjedźenja.		22 dźělow pyšne	

Nimo toho wulke dźělby: butrowych nopaškow, mjasowych talerjow, juškowych sudobjow, kofejowych a čajowych kanow, nopaškow za žonop, tykancowych talerjow, khlěbnicow, talerjow za pječeń, khlěbowych korbjałkow, terinow, selowych a mukowych sudobjow, mlokowych horncow, cokorowych nopaškow, jejowych nopaškow a hišče wjele druheho,

za hosćencarjow

šalki . . .	20 pj.
talerje . .	15 pj.
porcijowe lijaki	5 pj.
cokor. škliički	5 pj.

Služobnu

hnydom pytaju
Bartecy w Brězynecy

D.-motorske kolo
ma tunjo na předań
Max Seifert w Budyšinje
na Kamjentnej hasy čo. 29.

Symjenčny majs
poruča
Jurij Cornak we Łazku.

Kóždu sobotu wot 8-6 hodź.
kózlace a knotace
kože
a wšě družiny
kožow a kóžkow
kupujetaj po najwyš. płaćiznach.
Kießling & Erdenberger
w „Połměsacu" na Zwonk. Lawskej hasy.

Jurij Fuhrmann
w Budyšinje na hornčerskej hasy čo. 10 poruča jědne kołe, šijace mašiny, mantle a šlawchi. Samsna wuporjedź.

Přikrywy za sofy adiwany
najnowše pokazki, wulki wubjerk
K. Erler, na Žitn. wikach 11

Serbjo

podpjerajcje swoje
Serbske Nowiny
s małymi nawěšćkami.

Małe nawěšćki
w „Serbskich Nowinach"
maja dobry wuspěch!

4a6-rózkojte grocane pletwa

kalute grot, żelezny grot, łopaće, żelezne hrabje, drjewjane hrabje, motyčki k pléću wšěch družin, **ščipaki, ručne pilki, topora za łopaće a hrabje atd.** poruča jara tunjo
Walt. Voigt w Budyšinje
żelezowy wobkhod na Jerjowej hasy čo 3.

Składnostna kup.

4 trjebane sofy, někotre drastowe khamory, jedyn pisak z kamorom za knihi, 1 bildo za pisansku mašinu, nimale nowe łoža z matracu a bjez matracy
ma tunjo na předań
Ernst Stelzig w Budyšinje
na Hrodowskej hasy 41.

Makulaturu

ma na předań
Smolerjec knihličišćernja
w Budyšinje.

Rózdy, schtóž ma
něschto na pschedań, stół, grat, wschelake nowe a trjebane wězy, abo schtóž dyge žeby něschto kupicł, wassew to :: :: s nawěschtkom we :: :.

Serbskich Nowinach
Taksi nawěschtk ko w nědyže 6000 serbskich domach cżita :: a ma westy wuspech. ::

Dźensa w nocy 20./21. jutrownika 1926 bu po dłóžšim bědźenju ze swětnymi dissonancami do raja wěčnych harmonijow powołany naš **serbski hudźbnik, wyšši wučer n. w.**

Dr. Jurij Pilk
w Drježdźanach

Zrudnje stejimy při rowje zynkowmištra, přezahe wot nas wzateho. Njezapomnity nam wostanje. Jeho **skutki** budźa we wutrobach serbskich spěwarjow radostnje dale zehrawać, a jeho duch budźe mjez nami žiwy, doniž Serbstwo njeshinje.

W mjenje „Zwjazka serb. spěw. towarstwow"
kral. hudźbny dir. **Bjarnat Krawc,** hłowny předsyda
wyšši wučer **Jurij Słodčk,** hłowny dirigent.

Khowanje je pjatk 1/4 hodź. w Drježdźanach, Tolkewitzer Friedhof.

Přiloha k číslu 93 **SERBSKE NOWINY** Štwórtk, 22. hapr. 1926

Kokula.

Podawa P. Domašch.

Kokula kuka,
pišaŭ žo kuka!

Sswětłoselený błyšcheć rosliwa so nad kuku, polom a lěžom, a ztoty błónčny błykot žaha wschudžom pšches hakoŋy schtomow a pšches kerčinu, stwórbu k nowemu hibanju a stutkowanju wubudžejo. Na kóždym stwjelzu, na kóždym pupku móžemy nětkle dźiwy wobkedźbowacź, a schtóž žebi cźasa k tomu wośmje, nawukŋe nětkle w nalěczu wonka we wulkej, dalokej a wobschérnej Bożej sahrodźe sa jenicźki dźeń wiazoŋ pschirodopisa, jako we sjiwi ſ wjele tołstych ſwjasłow po lětach dołho, jenoš dyrbi žebi trěbny měr k tomu popscheć; cźasnik wostaŋemy najlěpje še wschědnymi staroscźemi doma. Dźenża chcemy žebi ſ dobrej chwilu kokulu bliže wobhladacź, ſpodźiwneho ptacźka, wo kotrymž je wjele potajneho we naschim pomjatku sathowane, schtož w běhu cźasa sapomnjene, nadobo, hdyž prěni ras w nalěczu ſpótschiweho ptacźka wołacź sahtyschimy, sa so wožiwja.

„Kuk-kuk, kuk-kuk!" Dźěcźi a młodoscź pschezo radu tutu nałětnju powěsć w ſwěrnym napodobowanju sanoschuja. Tola w Pruſkej w nowych — konfiſkowanych krajinach njeběsche to pšched 5adesnymi lětdźesatkami tak błyschtrašchne, hdyž běsche Zandarma w błiskoscźi a mnohi pschiidźe njewinowacźe do njeſmilneho pschesłyschowanja. Wožebje dobre wucho mějachu w tutym nastupanju cźi „jeleni" tam, dokelž běsche wjeſchi jich nahłownika ſ pruſkim worjołom krónowany, lud pak, mało nowej wótcźinje pschikhileny, narjetny jemu kokula — „preußischer Kuckuck". Hnéwachu žo na to, so tutón hiženy, ženje njenaſytny pruſki ptak, daloko widžomny se nahłownikom scherjesche. So lud pak runje worjoła se kokulu pschirunowasche, dopokasuje, kak jaŋnje wschědny cźłowjek tehdom myślesche, dokelž wotpohladuje wot krititi pryedawschieje pruſkeje politiki w schésćdźesatych lětach ſandźeneho stotka, ſe a wośanje kokula tola tón nihdy njenaſytliwy ptak. Hacź też na waschnje, kak tutón ſajimawy ptacźk ſwoje jejka njeſe, pschi pschirunowanju myślachu, njeſwaju ſebi roskuđacź, ſawěsće pak kokule pryedy kaž też nětkle lehnjenje jeji rady druhim, ſwjetscha mjenſchim ptacźkam pschewostaja, tak ſo ſamo we hněźdu ſ małeho kralika druhdy kokulinje jeho namkamy. Pryedy mějachu trucźe sa to, so Kokula ženje ſama njeſyda abo do zyła njemóže. Wěſte wobkedźbowanja pak tola wucźa, ſo je ſo tu a tam wusnamny pad stał, hdyž je kokula jene jejo ſama wuſyndała a wuhlanyła. So pak je wona ras zyłe lehnidło wuſyndała, njeje móżno, dokelž wona wo wjele dlěſchich pschestamkach jejka nježe, hacź druheptacźi a też twar jeje cźeła je tak ſpodźiwny, ſo ji ſyđanje pocźežuje, haj ſamo njemóžne cźini, ſo by zyłe lehnidło cźoŋke dźerżała. Hdyž hy to tak jednore było, ſo kokuli ſlišicźi a pšches dlěſchi cźaſ ſu porsđanje wobkedźbowacź, hychu wschě bajti, kotrež wo kokuli ſnajemy, hnydom ſpadłe. Ale tak łohko ſo tutón tajeniž njeda wuſlědźowacź, tola runje tohodła wabi to ſtwórbineho pschecźela, ſo ſam nětchto wo tutym jebalu naſhoni.

Hišo ſ wołanja mójemy cźaſto wjele ſłuđicźi. We cźaſu, hdyž ſo dwójki pytaja, wuſtorcźi muſzka kokula cźaſto ſiſiłóžcźoje „kuk-kuk-kuk" a po tym drje też hiſchcze ſpodźiwne „gwa-wa-wa", wošebje, hdyž je ſonka we błiſkoſcźi, abo hdyž wjazy muſſtich ſo ſetkaju, kotrež potom ſtajnje ſarliwje a ſurowje mjes ſobu wojuja. Hdyž je jejko ſrake, ſnjeſe je kokula, niz kaž ſo praji, do hnězda, hdyž ſu jeja ſameje abo podobneje barby, ale zyłe jedno, hyże trjeći, byrnjeż ſamo tamne lehnidło ſchłodu pocźerpiło. Ssamowólnje wélo zuſe jejka njeſniczuje, to by łyło pschecźiwo inſtinktej, njeby tola potom tamny ptacźk ſanła ſyđał. So roscźaca młoda kokula pšches ſwoje ſpěchnische roswicźe ſwoje pschirodnistwo ſatłóčcźi abo ſ hnězda wutłócźi, też wélo nimowólnje a njewotpohladnje, to ſo bohužel woprawdże tak ſtawa.

Najebacź tajkich pocźeżenych wumněnjenjow wukubłanja by tola hiſchcze wjazy kokulow było, hdyž ſeſimjenje pšches ſtaroſcźiweju ſtarscheju njeby ſ dźěła njedołoſchała ze a ſ dźěła njepſchihódne było. Schto wscho tajſi kokuliny ſołdt w hušaŋzach ſada a pšchedźěła, to dźě ſkoro wěrje podobne njeje. Kaž je ſnate, je ſołdt nutska łohmaty abo ſerſchcźaty, pomérnje jara wulki a ſpodźiwneje muſkulatury. W lěſach, hdyž je wjele hušaŋzow, hajnikoło kokulu jako witaneho ženje njenaſytneho hoſcźa rad widźa, dokelž tłóſnowe hušaŋzy, mniſchki a dubowe hušaŋzy w njeſmérnej mnohoſcźi ſpóźera. Na ſemi je kokula ſwojich ſpodźiwnych paſorow dla „bětro njelepa, wuſzadnje ſpěchna pak w powěſnje łétaja; ſej łét runa ſe ſchkraholzowemu, pschetoż ju cźaſto ſ nim ſmińja, dokelž też jeje pjerjo dopomina na tamneho łkrobłeho rubjeſnika, do kotrehoż ſo po ſtarych bajkach po ſnjach pschewobroczi.

Mjes tym ſo ſo pjerjo ſanża bóle ſe ſchćrebo do módrikojtcho ſchemeńja, je ſanczka na cźerwjeni bruna a bóle běłodypkata kaž tamny. Kharaktéristiſzy wołacź pak ſamóże jenoš ſanż, mjes tym ſo ſanczka ſ łédma dołhſtychanym „kiwiwi" wotmołwja, a to ſo w powſchitkownym wyſku njeliczomnych naletnych ſpěwarjow poduży a ſhubi. Runje nětkle je cźaſ ſaſo pschiłchol, hdyž kokula ſwoje ſpodźiwne waſchnje ſjewja, a dokelž ſapocźatk meje ſwoje jeja roſsdźelecź pócźnje, dyrbjał mnohi lubowacź ſtwórbu na wjele a njeſprawnje ſaſudźeneho ptacźka wošebje wócźko ſłoſicź. Ssnadź wjazy kokulow ſyđa, hacź dotal myślachmy, ſnadź ſpyta kóżda wob léto ſnajmjenjſcha jene jejo wuſyndacź a jeneho potomnika wukubłacź. Cźim wjazy ludźi pak ſe wſchej kedźbnoſcźu ſwět ſwěrinu koło wokoło wobkedźbuje, cźim jaſnjiſcho wotkrywaju ſo nam po cźaſu wjele ſacźemnjenych potajnſtwow ſtwórbu. Mnoho wobżenja hódne mamy žebi hiſchcze wudobycź a naſche ſchulſke a wucźene knihi hiſchcze wo wjele porjedźicź.

Wot ſtarych cźaſow płacźi kokula jako połoſ młodeho nalěcza. Njeje wſchak mjes prěnimi ſaño pſchichađacych ptacźkow, kotrež nam nalěcźo pſchiſłjewjeja, ale runje kokula je tón, kotryž nam dorajniſcho a ſrojumliwje wojewja, ſo tu ſaño je, mjes tym ſo druhe ptacźki to njenapadniſcho cźinja. Sda ſo, kaž by ſe ſwojim wołanjom Bożu ſtwórbu cźaſt ſe ſymſkeho ſpara budźicź. Se widźomnym wjeſelom ſaſtyſchnja dorosćeni, ſ jaŋnym wyſkom dźěcźi prenju kokulu, haj wſchón lud ſo wjeſeli, dokelž hdyž je ſaklinczało prěnje „kuk-kuk", je też woprawdźe knježſtwo ſymy pſchewinjene a nalěczo cźehnje ſ zyłej mozu a ſ połnej kraſnoſcźu do kraja.

Schtóž pak je tutoho ptacźka tak nahladneho cźiniło, njeje rjanoſcź a ſajimawoſcź jeho wołanja ſamo, ale to ſu praſtare pocźahi a ſwiſti ſ pſchibohami nalěcza. W ſtarym póhanſkim cźaſu płacźeſche zadoſcź, ſ kotrejž kokulu wtiachu, mjenje ptacźki, ale bóle bóſtſej bytoſcźi, kotruž we nim myślachu. Kokula je w indiſkej mythologiji ſwěrinſke pſchewobroczenje ſłónczneho boha Jndra, a w grekiſkej Zeuſa. Pola Jndow kaž pola Grekow pſchiſłjewjeſche kokula cźaſ trěbnych deſchcźow ſa nalětne ſyny a do dźenżniſcheho dnja płacźi cźaſto jako deſchcźowy ptacźk. Je też ſtary pſchiwěrk, ſo dołanjemy mokre lécźo, hdyž w nalěczu kokula wjele wola. Haj w jenej wěſy južneje Němſkeje wotehnachu ras kokule, hdyž ſo dołho njepſcheſtawaju kidaſche — a běſche zyłe wjedro. Běſche bjes toho pſchijſchło, ale ludźo wěrjachu!

Niz jenoż deſchcźik kokula mnohim pſchinjeſe, ně też poradźene a njeporadźene ſnē wotwiſuja po ſtarym pſchiwěrku wot kokule. Kokulowe wołanje mnoſy też licźa a pſchichod wěſchcźa. Móżeſch ſjonicź, kelko lét bu dujeſch hiſchcze ſimy, a ſa kelko lét ſo wojeniſch. W Durinſkej pſcheradźa ſamo bacźonowe potajnſtwa a wojeſnja młodym ſonam, kak wulku ſwójſku ſmēja; w Schwabiſkej wojſewja, kelko budże ſito płacźicź — a tak ſtuji wjele ludźom jako proſeta. Wſchitzy ſo wjeſela, hdyž „kuk-kuk" do dola klinczi, ale běda nam, hdyž ſaklincza po ſwj. Janje! Potom pſchińdże droſota, wino njedoſrawi a je dożyła hubjene lěto. Hdyž ſu ſo ſitne łkóſti wuwiſe, potom wonēmi też kokula, potom rjekuje ſo, woſtanu jej tóchty w ſchiji tcźazy a ſtaja je jeje hłóſ.

Malo ſwěrjatow drje mamy, kotrymž ſo telko ſamotnoſcźow a tajneje mozy pſchizpěwa, kaž kokuli. We zyłe ſtarym cźaſu cźeſcźachu ju jako pſchidoba, a tſchesćaniſtwo prózowaſche ſo, ju jako ſnamjo a ſaſtupjerja łkeho woſtnamjenicź. Pola ſtarych Germanow płacźeſche jako wuras djaboliſſeje mozy a pſchiſjewjeł ſmjerćе. Schtóž ſaſtyſchja ptacźka nacź wutroby, mēješe ſmjercź wocźakowacź a ſta ſo to wjazy trócź, łkhori na dołhi cźaſ. Tak bojachu ſo kokule pšchezo bóle a w 16. lěſtotku płacźeſche ſamo jako pſchewobroczeny djabol. A dokelž ſo w tamnym cźaſu bojachu mjeno djabola wupraji cź, trjebachu w němſkich krajach mjeno „Kuckuck" a ſ toho wuthadźeju němſke pſchiſłowa abo prajidła: In Kuckucks Namen, dich ſoll der Kuckuck holen, wie vom Kuckuck beſeſſen.

Pomałku pak ſo ludźo pſcheſwědcźichu, ſo tutón ptacźk ſaneje nadſenſſeje mozy nima a mějachu ſ nim ſobuželnoſcźe, ſo je tak łkupy a njedokonja nicźo wjazy hacź jenicźku płóſtu pšchezo wołacź a płacźeſche poſdźicho ſaſo jako ſnamjo łkaſnoſcźe a łkupoſcźe, ſaſo w druhich cźaſach a krajinach jako ſnamjo njeſwěrnych a njerodnych mandźelſkich dźiwajo na wukubłanje jeho potomnikowa.

Też ludźi a roſtliny ſu po tutym ptacźku pomjenowali a ſo bohu jeho „kuk-kuk" niz jenoż krótki cźaſ we naſcźicźu łkhycheli, ſu cźaſnicźi dźěłali, kotreż hodźiny njeczepu, ale ſ nich wola mały ptacźk telko krócź „kukut" kaž mēło bicź.

Njech je kaž chże ſ tutym ptacźkom, wſchudžom jeho dźenża witaja a rady łkhycha, dokelž tehdom, hdyž wola, je ſnana ke kónzej a nalěczo tu a kokula je pſchihładowata, kak ſiej mjes ſobu wojowaloj a hdyž ſyma pſchěrawſchi mydło wjeſe, do ſewjera ſo ſdałujo, kokula ju wuſmēſchejo woła pilnje woła ſwoje „kuk-kuk!"

Słowčko wo cigareće.

Wójna je mój naſcheho ludu hacź do najkłubſcheho ſatſchaſła. Niz jenoż, ſo dyrbjeſche wjazy hacź 1,8 mil. wojakow wonkach ſwoje ſiwjenje wotſtajicź; wjele je jich khorych na cźełe a na duſchi ſo domoj wrócźiło. K tomu pſchiłdu ſcźehwti jendźelſkeje błodoweje błokady, kiž ſo wošebje w płużowej tuberkulozy pokaſuja. Runje tałe khoroſcź ſada ſebi nětk létnje dwójzy telko woporow, kaž krótko do wójny. To je wrócźokrocźenje w ſtrowotnem naſtupanju, kiž naſ nuſnje, ſo bychmy ſ wojowanjom tam ſapocźeli, hdyž pſched 30 létami. A tola, dyrbimy wojowacź ſapocźecź, mamy-li a chcemy-li dobywacź. Sarjadniſtwa gmejnow, lékarjo, rojumni muſožo a żony ſe wſchěch worſchtow dyrbja pomhacź, ſo bychu namakali ſrědkt a wutworjeli pſchiprawy, ſ kotrymiž móżemy pſchecźiwo płużowej tuberkuloſy ſ wuſpěchom napſchecźo ſtupicź a ſaſo nad njej knježicź.

Ale też kóżdy ſenotliwy dyrbi w tymle wojowanju ſwojeho muża ſtajicź. Kóżdy ſenotliwy dyrbi wědźecź, ſo ſo tuberkuloſa hodźi wobeńcź a ſo ſo hodźi wuhojicź, je-li ma cźełko trěbnu pſchecźiwnoſcź a je-li móże nuſnu ſchtrantſku macźiſnu ſwjeſcź. Wobrocźu ſu to wošebje na młodźinu, na nadźiju a pſchichod naſcheho ludu. Njech ſo ſtrowa ſdźerżi, njech ſo ſminje wſcheho, ſchtoż ſtroſcź cźełka podrywa, jeho móz ſeſłabja a je pryedy abo poſdźicho ſnicźi.

Jedyn hrěch je dźenżniſchi dźeń wošebje móda: kuricź zigarety. Snajeſch ty, o młodźina, też jeho ſtrachi? Sſo wě, njeliczomni mużoje a ſtarzy kurja a ſu zyły cźaſ ſwojeho ſiwjenja kurili. Tola to njeje hiſchcze ſ dopokasom ſa to, ſo kurjenje njeje njeſtrowe. Krute cźełko ſnjeſe jeđ, kiž po ſwuczenem waſchnju ſ hębi bjerje, huſto dołhi cźaſ, a ſda ſo, jako by ſo to njekhłoſtało. Tola ſchkodnoſcź wjeczi ſo cźaſto mēſto na nanje hałle na dźěcźach. Wulejana zigara ma łédma połozju telko jeđa w ſebi kaž cźerſtwa zigareta. Schto praji „jena zigareta?" Njewuduja nawucźeni kurjerjo wſchědnje duzenty zigaretow do powětra? Njekurja zigaretu nimale njeſchtó, ale ſtrowotna płuza", to rěka, njeſtrěbaja hiſchcze ſ optom a druhimi maczińnami porjeſchenu łoſkotaty kur hłuboko do bronchijow? To kurjerja zigarow a trubkaw ženje wjeczikroc. Żadyn dźiw, ſo pola kurjerjow zigaretow nimale bjes wumjacźa katarrh huby a dychnizy naſtanje, ſchtoż je ſcźehwk kurjenja. S tym połozi ſo ſałoſk ſ tuberkuloſo. Dale, kelko njeporjadnoſcźow wutroby pſchi khorych we łazaretach a druhich wojakow ſmy lékarjo widżeli dyrbjeli a widźimy jo wſchědnje ſnowa. „Scźehwti wójnſkich pſchenapinanjow." Ach ně, we wjele padach, haj drje w najwjazaj je drje ſcźehwk kurjenja, kiž ſu w połu nawukli. Schtóž ſo w prawem cźaſu kurjenja wotwucźi, pola toho móża ſo takſe njeporjadnoſcźe wutroby ſaſo wotſtroniczi. Tola wopomnicźe, ſo ſo ſchkoda po cźaſu ſbórſchi a ſo ſkónczinje ſayka wjazy njeſhubi. Cźłowjek ſo pſchi tym do cźaſa feſtari.

To wſchitko wopomń, luba młodźina. Budź kruta, ſmiń ſo wſcheho, ſchtoż cźeku łkrutoſcź bjerje, ſdźerż ſama žebje ſtrowu a woſtaj ſo ſchkódneje zigarety.

Jorus, wokrjeżny lékař.

Najwyšše dźěłanske mzdy, wot kotrychž so dawk wotčahnuć njesmě.

Swójbne wobſtejnoſcźe dawkiplaćerja	pſchi tydźeńſkej mſdźe	pſchi měſaczńej mſdźe
njeżenjeny	26,49	108,49
wożenjeny bjes dźěcźa	28,89	118,49
wożenjeny ſ 1 dźěcźom	31,29	128,49
wożenjeny ſ 2 dźěcźomaj	36,09	138,49
wożenjeny ſ 3 dźěcźimi	45,69	188,49
wożenjeny ſe 4 dźěcźimi	56,—*)	233,33*)
ſwudowjena ſ 1 dźěcźom	28,89	118,49
ſwudowjena ſ 2 dźěcźomaj	33,69	138,49
ſwudowjena ſ 3 dźěcźimi	43,29	178,49
ſwudowjena ſe 4 dźěcźimi	56,—*)	233,33*)

1. Sa wudowzow (abo wudowy) bjes dźěcźi płacźa žadźby ſa njeżenjenych.

2. Małoletne dźěcźi, ſtarſche hacź 18 lět, kiž mjedy dotſawaju, ſo žobu njeliczа.

* Najwyſchſcha liczba, kiž wotcźehnjenju dawka njepodleži, je wyſchicha; dźiwajo na mjeru § 3a 2. wotr. (licź. 2 nujoweho poſtajenja) 2800 hriw. płacźi pak liczba tabelki.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S **Pirny.** Pola naſ ſchtomy w kraſnej pyſche kcźenja ſtoja. Nałětna kraſnoſcź nawabi njedołu ſta ludźo do Bożeje ſtwórby, kiž ſo nad młodej pyſchu ſradowachu. S raniſchimi cźahanmi wjele puczowazych nimo pſchijedże, kiž do Sakſkeje Schwizy jędzechu, ſo bychu tam ſłónczneho dnja wužiwali.

* S **Kamjenicy.** W jenej tudomnej powołkanſtej ſchuli paraſche ſo 46tmy ſchulerſ ſ pſchiſłuſhy. Nadobo ſo wuſtelí. Kulka frani ſchulerja na prěnjem porſce praweje rukі a trjeċehi też hiſchcze dalſcheho ſchulerja do nohi wyſche łolena a woſta w noſy tcźaſu. Wobaj ſchulerjej dyrbjeſchtaj lékarſku pomoż pytacź.

*S **Annaberga.** Wo cźeſtkim njeſbożu ſo ſ Buchholza powě. Pónđelu pſchipołdnju w 12 ħodź. 27letny ſchkutkryjeſ Fryc Müller ſ tſchi Katyrneje zyrkwje 20 metrow hłuboko na zyrpkwine namēſto dele padje. Müller tſchu wuporjedźeſche. Nadobo pak ſo powjas roskorhny. Snjeſbożeny delka bjes wědomja leżo woſta. Dokelž bě ſo jara cźeſko franił a zebi ſtawy ſlemił, dyrbjachu jeho ſe ſanitetnym autom do khorownje dowjeſcź. Müller bě hałle ſo pſched krótkim cźaſom woženił a ſawoſtaſt żonu a dźěcźo.

* S **Marienberga** w Rudnych horach. Sndźeny pjatk njeczor mějachmy pola naſ njewjedro. Po cźmē żelesniſki łacźeſ Richard Günther pſches żelesniſku koliju padże. W ſtamnym wokomiku pſchijźěże żelesniſki cźah a jeho pſchejędże a mori. Snjeſbożeny běſche 50 lět ſtary, wożenjeny a nan žohdom dźěcźi.

* Se **Sswódnizy** w Schleſyſkej. Do njeluboſcźow pſchińdźechu tele dny Sarawje njewěſta a jeje pſchiwuſni, kaž też wſchitzy, kwaſarjo. Sa kwaſ běchu wſchitko pſchihotowali. Ssamo korczaka běchu zebi ſarżali. Nětk, jako ſo na waſnym kwaſnym dnju hoſ ſ ſtromadźichu, na wożenjej njejabły do hłowy ſoſdże, ſo ruċe na thwilu wotenđże. Wudawaſche, ſo po nětchto pjenjez do Sswódnizy dojđże. Ale lubi kwaſarjo hiſchcze dźenża na nawożenjin cźakaja.

*Se **Striegeny.** Na dźiwnu wjeceŕſku myſl na jenom tudomnym dworje dejeſ pſchińdże. W bitwje ſ wyſchim dejerjom bě pſchěhrał. Sa to ſe wſchěch khanow mlokа ſowła a 200 litrow mloka ſnicźi. Sndnik jeho ſa to k 120 hriwnam pjenjeżnemu khłoſtanja ſaſudźi.

* S **Wikowa** (Elſterwerda).. Pola Preußena ijočeże friſer ſ **Bukwizy** ſe ſwojim **motorſkim kolom,** kiž mējeſche

nikoho hozu swoju na kole hejdo, i pokuć spěchnosću do sawjesnje sawjery Drježdżansko-Barlinskeje železnizy a ju rostemi. Ssamsmy wokomik pschijedże tworowy cząh a wobeim mori. Motoriske kolo so po cżista rosbi.

* S **Barlina.** W jeje bydlenju w Schönebergu nastałachu schtworti pschipoldnju 46lětnu mandżelskiu Engelowu se swojimi schtyrjomi dżećimi, 10—15 lět starymi i plnomu sajedowżenu. Jona je tule sadwělowadu kroczel leżinila dla staroscżow wo leżiwjenje. Jeje mandżelski wjesche mały friżerski wobthod. Tola hižo dlěschi cząs njesahojowneje khorosce dla dżełacz njemożesche a pschez tydzenjom dyrbjachu jeho sażo do thorownje dowjesć. Jona bě so podarmo prózowała, so by wobthod mandżelskeho dale wjedła.

S **Barlina.** Pschedstejiżer pißarinje jeneje fabriki w Moabicże, Alexander Queller, je 100 000 hriwnow pschekschiwił. Queller je rosumił falschowacz liseńny tydżenskich mjdow. Je sapiłował do nich mjena rjemjeślnikow, kotriż sżyła w fabrizy dżełali njeżin. Queller so sam polizii staji. Pola njeho namaka polizija jenoż 150 hriwnow. Pschestrowiżer żiwoże pschekschiwjenja njepręje.

* S **Berlina.** W nozy k njedżelu w Małej Sukrjenskej zahrodże 8 pachoło tśoch młodych muzżiskich nadpadżechu. Jenoho z nich na hłowje cżežzy sranichu. Nadpadnjeni podawk polizii wosjewichu. Ta so hnydom sa nadpadnikami puschcżi. Jako tuczi na namołwjenje sastojnikow stejo njewostachu, jedyn sastojnik sa nimi tżeli a 19-lětnjeho dżełaczerja mori.

Přilopk.

* **Wschitko dla „Bubi"-hłowy.** W Luitpoldowem parku w Mnichowje w nozy 17-lětnu hołzu na sawzy pod hołym niebjom spiżu nadeńdżechu a ju na polizaju dowjedżechu. Tam so hołza wusna, so je dżowka jeneho pschekrasneho mischrra w Nürnbergu a so je sebi dała hólezkazu hłowu stsihacz a so so wětko domoz boji.

* **So so njerhaniuje.** Pjatk wjeczor sta so psched domom na Wjerdowowym spuczu 36 w Berlinje roshorjazy podawk. 4-lětna dżowczicżka Ellen wikowarja i jmwelemi Lea Bernsteina w njepschitomnosczi starschezju na wobżenje balkona salězy a bě w strasche, so na dróhu dele padnje. Nimodnizy młody cżłowjek spóna strach, w kotremż dżesco sterjesche, stupi so pod balkon a jako dżesco wopraudże hnydom dele padże, popadny jo. Dżesczu so nicżo njesta. Wono se strożelemi wotenże. Jako hnedżesche nan swoje psched schkodu wulkowane dżesco sażo pschijeze, poschcżi wukhowarjej wulkomnyżinje z hriwnje jako myto. Wuthowarj pak pjenjezy njepschija a wotenże.

* **Wulki woheń w ranschopruskej wozu.** Ssobotu popołdnju w jenej hródży w Kowallenwje pola Johannisburga wohenj wudyri, kiż so i wulkej spěchnosczu rosschéri. Sa někotre hodżiny so 15 taarjenjow do popjela pschewobrocżi. Ssydom żiwjobow możesche jenoż nahe żiwjenje wuthowacz. Woheń je nastał, dokelż ludźo so żahłym popjelom njewobhladnivje wobkhadżachu.

* **Żelesniske njesbożo w Sibirskej.** Na Uszurskej żelesniznym 100 kilometrow wot Chabarowska, i hischcze njewsnateje pschicżinu ludżacy cząh i kolijow wukocżi. Lokomotiwa po nażnym dele padże a někotre wosły so do so sebjenachu. Tśi wobohu so morichu a 24 wobohow so ranj.

Listowanje.

F. B. Je-li njeje mandżelski żadyn testament sawostajił, dha pschipadnje jeho zyke sawostajenstwo po ¼ na widowu a ¾ na dżesco. Dokelż pak macżeri wosobinske sastaraczerstwo sa dżesco każ tež staroscż wo jeho samożenje po sakonju pschisteji, dha ma wona tež prawo, na dothodach jeho samożenja. Soudnistwo może ji jenu pschipomoz stajicż, kotraż ma prawa a winowatosce pschecżiwneho sastaraczerja (Gegenvormund).

Cżežiwjenu kokowane bankowki. Wěso so wulki dżeł ludźi hischcże nadżeja, so so cżežiwjenje kokowane bankowki raz pohodnjesa. Ale na to żanych wuhladow njeje. Komorny sud je so pschecżiwo nahodnoscżenju rosshudżi a tak so nadżeż njetrjebacże, so smeja sudnj nemjeskottamy sud hinajschejho stejnistschża. „Swjask wěricżelow statnych bankowkow" drje wscho możne cżini, ale swój nadawk drje njedospi.

Do Pruskeje. Komorny sud je 27. januara t. l. płacżiwosczej § 2 postajenja wyschschcho presidenty niżoschlesyjskeho wokrjeska z 11. meje 1924 pruhowak. Tutón paragraf praji, so je pschebywanje w korczuje psches cząs (t. r. po polizajskej hodżinje) hoscżom sakazane a so korczmarjej trjeba njeje, jich hałe na to kedżbnych cżinicz. Komorny sud je płacżiwosczej tuteho postajenja wobkruczil, so hoscżo, kotriż pisches polizajsku hodżinu swostanu, moża so po postajenju mjsowneho sakonja se 24. februara 1923 pokhłostacz, byrnjez jich korczmarjo wobjebje na to kedżbnych njeczinił a jich k wopuschczenju lokala namołwjał. Dokelż je tuto postajenje tež wyschschi president do swojich pschewzał (14. januara 1925), leži w sajimje kożdeho wosebiże, so w prawym cżasu korczmu wopuschczeji a tak ke chłostanju wuczehuje. Potajkim tute někotremużkuli njelubosne postajenje wyschschcho presidenty płaczi dale a ma so wobkedżbowacz.

Do Pruskeje. Pokraczowanjske schule za hołzow so někto wschadże sakonja, tež w Lětnjskem wokrjesu. We wjeschich městach hižo sa njemjeschlnikow dawno wobsteja. Někto so tež sa katarisku mlodżinu na wotgach sakonja, tamo sa hołzy. Wěso żadaja tżej poślednje wjazy wudawkow sa gmejny a wokrjeż, dokelż maja so tej schulske kuchinje pschitrapriwicz sa domjacnu wuczbu, schtjaze maschiny kupowacz. K temu wschemu fin tež wosebite wuczerske mogy trěbne. Na nich je tu khwalu hischcże njedostatk. Schtož je w Saskej hižo sdawna pschewjedżene (n. psch. pokraczowanjske schule za hołzy), pschihotuje so w Pruskej w naschich dnjach. W prjedawschich lětach cżehnjechu wyschelazy cżeladniazy je Saskeje do Pruskeje, so bychu tam okracżowanjej schuli swuczekli. Po cżasu so to bóle tschmy a je dże we poślednich lětach zyke sastało. Někto je tutón „wupucż" sawrjeny.

P. N. Wěso tež katarska waha dyrbi wuważena (geeicht) być. Schtóż tajku nima, njesmjé ju w hospodarstwje pschecżiwo pschedawacz. Po postajenju sa wahi a měry z 30. meje 1908 smědża so k ważenju a k měrjenju w sjawnym wobkhodże, je-li so na wěsu měru dżiwa, jenoż wuważene wahi trjebacz. Tute pschedpisnmo płacżi tež za ratarjow, kotśiż swoje płody druhim pschedawaja. K sjawnemu wobkhodej słuschca wikowanistwo tež potom, hdyż so w sjawnych klamach njewotmučwa. Sakonjedawar dże njewuważene wahi wot wobkhoda wotdżerżowacz, hdyż na so na to dżiwacz. Wěso so katarju na to hórschiti, tamo so wobskorżicz dali, ale tamo wyschschcho instanzy so pschecżiwo nim rosshudżili. Pschecżiwo sakonjej hodżi so jeżeżka něschto pschewjeseż.

Listowanje redakcije.

Pschecżelej L. we Wochozach. Wasch dołht list tu wosjewicz njemożemy. Ale luby pschecżelko, tón żanych pjenjez wot Wilhelma pośledniego dóstał njeje, so by pschecżiwo wuńsewojenju pißał. Tehdy w Doornje njesnaja. Njeje dha so domasał, so pschinjeże jenoż to, schtož su němske tak so mjenowaze „nabożne nowiny" pißate. S polnym prawom so prosche, haż je tuta družina nowin tež pschecżiwo sebraczu samożenja Hanoverskeho Kralowskeho domu w lecże 1866 pißała. Tehdom njeńdżische wo to ludowm a krajnu nuzu wołożicz. Sso we zyla wójnska pożeżonka, ta kotruż tuta družina nowin każ njendra pißasche, njebe tola dale niczo haż sakryte sebracże samożenja. Taske zyłne wotrany, kajež Wy we Waschim liseże trjebacże, nochcemy tu pschecżiwo tuthm knjesam nakożowacz. Jich wyschnosczej żebi takle żehrjenje żadasche. Wěda tomu, kotruż by tehdom chcył sjawnje himak rěczecz, haż to, schtož wyschnosczej kasasche. To macże prawje, i wuńonzom wójny je najwyschschi knjes żiwjenu a ludow sam swój żenje njemyłazy wuńsud wuprajił. Wěrimy Wam, so je so Wam sezmyło, hdyż sebe wot miljonara Rjschfeld, na kak djabolske waschnje żu Turkowo we cżasu świetoweje wójny wbohich armenischich kschesczijanow wutupjeli, „a to běchu żwjatkarjo němskich wjerchow", wy we Waschim liseże niż zyke bles prawa pischacże. Dale macże prawje, njech so krałoho a wjerchojo i małej rentu spokoja. Jich samożenje k tomu żłużicz njesmě, to bychu date we wobżiłowanistwu a njepożczliwosczach żiwi byli, njes tym, so lud a kraj w bědże hinjetaj. Bolschewiżm pokhadża wot russkeho po prawom tatarskeho słowa „bolschoj". To je tak wjele każ wulki. Mono dże w politiskim żiwjenju praziez, so bolschewikojo żu cżi najwjazy żadazy abo cżi najradikalniischi. Cżi żu w Rusy dobyli. Rusti lud nješesche tak wjele żiwjenskeje mozy, revolucżiju pschewjesesz. Wjele spuschczomnych powěczkow na to pokasuje, so so tam sa existenzu mschchodny burskeho ludu pócżnu wjele snjeschliwische wobstejnosczje wuzwinacz, haż tam do wójny běchu. Nichtó njemóże bżenja praziez, haż niż jenoż Rusica, może być z njej zyke Sowjetjanstwo, nastupi drohn wjedżazu k starokżołwjanskim porjadam, rjadowadzym bycże a tyeże cżłowjestwa na sajadach niż mamona ale bratrowskeje luboscże, kotruż je Bóh z swojim synom swowa pschipowědał. Wschitko w naschim świecże stanje żo z Bożim dopuschczenjom.

Swójbne powěsce.

Sslubjenaj: Marja Hiże, swobodna knjeżna z Hansen w Loschwizy a dr. jur. Julius Hoch, tajny knježerstwowy radżicżel na wuńslinżbje w Budyschinje.

Swěrowanaj: Korla Albert Dessan z Gertrudu rodż. Plaźkez w Běłej Wodże.

Semrěczi: Michał Bohmaŵr Pětschka, sahrodnik we Budyschinje. — Korla Emil Theurich, wojnarski mischtr a studijowetwarz we Wujerju, 74 l. — Pawoł Voland w Hróbku, 51 l. — Dr. phil. Juraj Pilk, wyschi wucżeł na wotpocż. w Drježdżanach, 67 l. — Julius Arnoschk Pětsch w Budyschinje, 41 l. — Emilija sund. Plagewizowa rodż. Riegeleż w Kamjenzu.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Ssudniżay pschehadżuje so sa hotowy pjenjez:

Pjatk 23. haprleje 1926, dop. w 11 hodź. w Khwaczizach na parzelli 261 kólnja (8×4×2½) a kara.

Ssudnistwo wukonjeř hamtsk. hejtmanstwa w Budyschinje.

Postajenja Budyschskeho hamtskeho hejtmanstwa, kiż su so 19. měrza 1925 wozjewike, a kiż maja so pschi wudyrjenju pokhromy w sałwěrunskich a schkitanskich wokrjesach wobkedżbowacz, so z tymle postajenjom wudospolnja:

W hoscżencach, kiż leża w sałwěrunskem wokrjesu, njeżmědża so sjawne sthadżowanja wotmětwacz (n. pschi. rejc, konzerty, dżiwadłowe pschedwjedżenja, schromadżiny atd.)

Tole postajenje stupi do mocy z dnjom wozjewenja. Pschecżiwjenja so po sakonskich postajenjach khłostaja.

W Budyschinje, 19. haprleje 1926.

Hamtske hejtmanstwo.

Městna sa wotkładowanje śmjecżow.

Dokelż su wupjelnjenske dżěła na Mlynkowej luzy skónczene, so 22. t. m. pschiwożowanje śmjecżow sastaji a puczi sawrě. Śmjecże maja so wot nětka pschi Mużakowskej dróhy sady brjóżnjow wotkładowacz. Pjerschcz a kwatlse wotpady maja so tež pschi Strowotnej studni k zhotowjenju żanczeże cżerje wotkładowacz. Tu płaczi so za kóżdu wjesku 20. pj. sarunanja.

Měschczanska rada we Budyschinje, hłubokotwarski hamt. 20. haprleje 1926.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Do registra kubłowych prawow je so dżensa sapisało, so je sarjadnistwo a wuńiwanje rataraja Bjedricha Oswalda Hohlfelda w Rěczinje samożenje jeho mandżelskeje Marje Marty rodż. Wünschez z mandżelskim rjeczenjom 12. haprleje 1926 so wusamknło.

Hamtske sudnistwo w Lubiju, 17. haprleje 1926.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Nastupa manożelske jubileje.

S dowolnosczu wyschnjowże 30. měrza 1926 maja so potrěbnym mandżelskim pschi 50- abo 60-lětnem manżelskem jubileju jeho każ pschedy pjenjezne dary wo 50 pf. pschewodacz. Mandżelskaj dyrbitaj być pruskaj staczanzij, dyrbitaj w Pruskej bydlicz, dyrbitaj być potrěbnaj a jubilej njesmě hischcże nimo być. Po jubileju so dać njesmjeju. Prošby wo dać maja so po możnosczi 4 njedżele do jubileja na krajne radżicżelstwo sapodacz. Ki prošmje ma so wěrowanske wopisimo pschipołożicz.

Krajny radżicżel.

Kućik radosće za pěkne serbske dźěći.

Dźědowe zabawki wot Radyserba-Wjele. — Wozjewja Serbomił Tuchorski.

B) Cłowjek: jeho bytće a tykće.

34. Njedźakny Jura.

Baje, baje basničku
Wo tym šěrym palčiku.
Jurk a Leńka paseštaj
Niže hórki budkowej.
Leńka Jurkej baješe,
Kak su ludki dobruške,
Pěknym dźěćom skićeja
Rady lube darjeńćka. —
Z hórki ćicho stupi palčk,
Sěry jako trěšny walčk,
Dawši kóždom' pokrutku
Huš, so miny pod hórku.
Jura swoju zacpěwši
Njemdry funkny do rěčki,
„Tajkoh' dara najebać,
Nima-li što lěpše dać.
Dosć dže mamy pokrutow
A k nim dobrych kolbasow!" —
Marka praji: „Małko ma
Khlěba moja maćeńka.
Pokrutku nam wozmu dom;
To budże ji z wjeselom." —
Naća mać tu husku sej;
Hlejće, što bě srjedża w njej!
To wšak złoty pjenjez bě.
Wulka radosć! To so wě.

Hdyž to Jurjej prajachu,
Plizny wón so z njemdrosću;
K rěčcy skoći spyrjeny:
„Moja pokrutka, hdże sy?"
Ta bě z rěčku spluwnyła.
Niže hórki do hatka.
Ryby cybachu wot njej'
Zwjerćka wody płuwacej.
Jurk tuž po nju do hatka,
Żedźny złotoh' pjenjeza.
Jemu mokre khlěbaško

Před wočomaj zhubi so.
Ruki ščipachu joh' złe:
Na krej zeščipany bě. —
Palčik z hórki hladajo
Směješe tom' pjerskej so.

35. Rubježny bród abo
„Tón stary dobry čas."

Tón stary čas, tón khwaleny,
Wšak był je połny hroznoty,
A zwjetša mały nizki lud
Je žałosćił na panow krjud.

Dźens basničku wam nochcu bać,
Chcu wórne statki powdlać,
Mi prajće, hdyž b'du do kónca,
Što wo tym času wam so zda.

Tam wyše města Budyšna
Na horje pola Korzymja
Tam nadeńdżeće při Šprewi
Wot staroh' twaru rozstorki.

Hlej, tolste murje po kruchach
W tej horje leža na sćěnach;
Te su wot hrodu nělidušoh'
Tu horka z kamjeń' twarjenoh'.

W tym hrodże pan je ryćeř był;
Tón žně je brał, hdźež njeje sył;
Haj był je ryćeř rubježny,
So z cuzym kubłom kormjaty.

Je burow dréł a přeséčeł!
Tón rjeńši skót jim z mocu brał;
Stóžkuli je so spjerać chcył,
Je z mječom zesmjerćony był.

Wón, hdyž so kupcy z tworami
Hdy k' městu jěli na wiki,

Na konju sedżo z lebiju
Je wurubjał jich na puću.

A hdyž su kralej skoržili,
Tón prajił je: „Wšak žel je mi.
To zle a krwawne časy su;
Tym dowobarać njemóžu."

„Tych tajkich ludźitrapjerjow
Je wo kraju dž telko stow;
Njech zakazuju krućišo,
Ći broženjam mi směja so."

„To maju hrody, twjerdźizny,
Hdźež sydaju ći trašnicy;
Tam kóstku hrajo žlokaja
Wot pótnoh' krwawoh' rubjeństwa."

„Najsprawnišo wšak bylo by,
Jim zrubać wjelče pazory,
A zwutupjeć te hrodźišća,
We kotrychž maju wućeka."

„Pak móžno njej mi, nadobo
Wam zdusyć tajke pasmisko,
Tuž staju prawo kralowske:
„Sej sami z moeu pomhajće!"

Nět z brónjemi su měšćenjo
Šli k hrodej pana Korzymskoh'.
Jón wobleknuwši, dobywši
Su spalili a zlamali.

Hač zabili toh' trašnika,
Kaž skaženoh' a złeho psa?
Wam wo tom njewěm powěskwow.
Ze žanych sprawnych krónikow. —

Tu maće starych časow kruch,
Kiž hroznje dyma smród a tuch. —
Što měniće? Što so wam zda,
Hdyž što te časy w česći maj

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy n n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 94 **Budyšin — pjatk, 23. haprleje 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Herjckańske wurčćowanje w sakskim sejmje.

W schwórtkowskim poćahowanju president wosjewi, so je **kommunistiska frakzija wuprajenje njedowěrjenja pischeziwo ministerskemu presidentej Heldtej namjetła.** Sejm wobsahuje, so ma so wo namjesće hromadźe po wuradženju mjenowych wukasow wothłosować.

Němska ludowa strona bě źiedowaje króćke napraschenje sapodała:

„W poslednim czasu su wulke wohnje tatarskich a industrialnych twarjenjow na wurjadne waschnje pschiběrake. W nastwajacy padach so na to tuka, so je so woheń sakožik, z dźela je so to bjes dwěla swěsćiło. Po nowinskich powěsćach niz porědko wo **wjeczerske a traschacze cziny pschećiwo pschiwłuschnikam nazionalnych swjatkow dże.** Je so knježerstwo sa tym wobhonjako, schto je so pschi tym wuźiedźiło a kajke naprawy su so czinile?

Wyschschi knježerstwowy radźićel dr. Räsch na napraschenje źiedowaje wotmolwi:

W januarje 1926 běchu powěsće wo wotmyślenych puczach žityschećz. Pschi tym so też powědasche, so so politiske wohnje sakoźuja. Ministerstwo smutkownych należnosćow je so bjes dwěla wobhonjalo. Po powěsćach běchu so źiedowaje wohnje z politiskimi pschičinami sakožile:

1. Woheń w mechaniskej kajelni a. t. w Žitawje 26. januara 1926;

2. woheń w Sparmannez hoscenizu w Falkenje 12. decembra 1925;

3. woheń pola kubleria Rudolfa w Falkenje 12. decembra 1925;

4. wotpalenje pólneje brózńje ryćerskubla w Zehista 26. januara 1926;

5. wotpalenje brózńje kublerja Nitzsche w Großcotta 26. januara 1926;

6. 7. a 8. wohnje w Göppersdorfu, Zwieselu a pola Pillnitz.

Sšiwódomite źiedźenje njeje w žanym z padow 1 hač 5 powěsćz potwjerdziło, so je so woheń z politiskimi pschičinami sakožił. Wohenje pod 6 hač 8 njejsu z tyła byle. Ministerstwo smutkownych należnosćow je so dale na ministerstwo justizy z prośtwu wo rosjasnjenje wobroczilo, hač zu so statnym rěcznistwam někajkeźkuli wohnje powěsće, kotrež su so z politiskimi pschičinami sakožile. Wschě rospatwy wyschschich statnych rěcznistwow pola žydom sakich krajnych žudow na tole praschenje praja, so njejsu tajkich powěsćow dostałe. So by so swěsćiło, hač su wohnje pornjo přiedawschim czasam pschiběrake, je też woheńsawěsćaza komora pschepytanje poruczika. Pschi tym je so wupokazało, so **je liczba wohnjow saso we wyšokosći dowojnskeho czasa dźerži**, a so je w pschereźku 3000 wohnjow sa lěto było. Sa cząs wójny běchu wohnje na pokoju wróćo schle, schtož drje z hłownego dźela z tym swiisuje, so bě na sakoženje wohnja we wěstych padach gmjertne błokstanje postajene. Też za inflaziju, hdźež so jenoź nisće sawěsćenišće premije płaćachu, je mało wohnjow było. Hakle z powyschenjom hódnoćeje wobstatka z lěta 1914 na 90 procentow, wohnje powschitkownje niz jenoź w Sakskej, ale też w zyłej Němskej pschiběrachu. Liczba wohnjow je w Sakskej wot lěta 1923 na źiedowaje waschnje pschiběrała:

1923 : 1866 wohnjow, z nich 4,02 proz. sakoženych,
1924 : 2468 wohnjow, z nich 6,40 proz. sakoženych,
1925 : 3000 wohnjow, z nich 7,83 sakoženych,
1926 hač do kónca februara 215 wohnjow, mjes nimi 10 po sdaću sakoženych.

Na dujowym rjedźe slejesche dale 25 **namjetow na rhłosłanišće wobstorżbu pschećiwo sapóšłanzam.** Jedna po pschi tym žydom króćz wo kommunista **Rennera,** tśinjace króćz wo kommunista **Granza,** dwójzy wo kommunista **Glombitzu,** dwójzy wo sozialdemokrata Lewizy **Tempela** a jedyn króćz wo **Voigta** z němskeje ludoweje strony.

Němskonazionalny **Gündel** a demokrat dr. **Weigel** rospratwu prawneho wubjerka podaschtej. Dźe wobsebje wo wobstorżby dla pschiwdźenja a dla wjelepschenadh. Khłostanišći prozeh měł so dwójzy pola Rennera, pjeć króćz pola Granza a jedyn króćz pola Glombitzy dowolićz. Druhim namjetam dyrbjała so dowolnosć sapowědźeć.

Pschi wothłosowanju so namjety prawneho wubjerka pschijachu.

Kommunistojo wospjet na tym dwěluja, so žu so hłosy prawje ličźite. Wołanje kaž „jebanistwo!“ a podobne je žitschećz. Prezident **Winkler** pschiwdźaje poroki wotpokaluje a cźini na to kedźbliwe, so je kommunistiski sapóšłanz Liebe rasch jako sastojnistwo sastawazy sapiłował so žu liczić.

Kommunist **Siewert** pschi wulkim hołku žwarjesche, so je wothłosowanje wo sawjedźenju khłostanišćich prozeżow wobliczo sachskeho knježerstwa pokasało, kajcź je. Sakske knježerstwo žo na ludzi sejera, kotriż žu so pscheradnistwa dla se sozialdemokratiskeje strony wusunkli. Wón na to pokasuje, so staj minister Müller a ministerski president Heldt z podźelenje wuschloj. Ssejm dyrbi so rospuschćićz. Tak njemože dale hicź.

Naskanje wulki hołk, kotrehoż dla so podźelenje pschetorhnje.

Kommunist dr. Schmincke praji, so je so pschi rěczi jeho frakzitskeho kollegi Siewerta jedyn knježerstwowy sastupjeŕ na njeho na njehanibicźine waschnje schećerił. Hdyž Schmincke praji, so je to tón z plistowańskim wobliczom był, so na **prawej stronje wětr rosherjenja dźehnje,** tak so njebě žaneho głowa wjazy srolumiła. Khětru khwilu traje, prjedy hač so sapóšłanzy smějeja a so podźelenja po nećzim próśdni. Po nimale jenohodźinskej pschestawzy so jednanje sazo sapoczinje.

Président **Winkler** praji, so je so pschedbyhdźiwo knježerstwowcho sastupjerja wopraschała. Tón je wotmolwił, so njeje na žane waschnje nikoho wuźadacz chył. To ma so jemu wěricź. Na druhej stronje je dr. Schmincke w žwojej rěczi hrube pschiwdźenje skućił. Tcho dla jeho dwójzy k porjadej zawoła. Président Winkler pschipowě, so nětko pscheźiwo stwonkownej Lewizy z najwjetschej zaniosću zakroczi, njedźiwajo na to, schto so stanje. Wón nochce, so bychu parlament zyhnowarnju sćinił.

Podła kommunistow so też pschećiwo sapóšłanzej **Voigtej** khłostanišći prozeh dowoli, dokaź žebi to sapóšłanz Voigt žam pschećeje. Jedna so wo privatnu stórżbu, kotruż je Voigt sapodał a z tym swižowazu sasokorżou.

Demokratiska frakzija bě napraschenje sa **nusu w zigarettowej industriji** sapodała.

S najmjenscha pokoja zigarettoweje industrije ma žwoje žydło w Sakskej. 450 hač 500 milijonow hriwnow dyrbi zigaretta z dawkami němskemu statej wunjesć. Na druhej stronje statistika někotre pokasuje, so je **w zigarettowej industriji 60 hač 66 dźełonjemjerjow a krótkodźełarjow.** Dalsche pohubjenišćenje hrosy; pschetož njedawno je so dalschich 900 dźełaćerjow dyrbołało puschćićz. So so njetrjebało wjazy dźełaćerjom wupowědźeć, so někotre žwjetischa stipjenjeskowske zigaretty dźełaju, pschi kotrychž fabrikantojo niczo njesaskužeja. Dawki, na zigarettach leżaze, dyrbjake so tehodła wołoźićz.

Knježerstwowy radźićel dr. **Heße** praji, so je knježerstwu znate, so dalkowe **poczeżenje zigarettoweje industrije** jara njepschihódnje skutkuje a k konkursam, k sastajenjun dźełaća a k puschczenju dźełaćerjow wjedźe.

Też wschitzy druhi sapóšłanzy na sahubjace sećehnki pschewinki dawkow pokasuja a žadaju, so bychu so zigarettowej industriji dalschi połóźile.

Jednanje wo kompromiš w nastupanju rosrunanja z wjerchami rosbite.

S pschećiwnjenjom sozialdemokratow je so jednanje w prawnym wubjerku w nastupanju rosrunanja z němskimi wjerchami rosbiło. Wo nim budźe teho dla lud w bliźschich měžnjach dyrbjeć wothłosowaćz.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Ręči serbski.

Najł. a najtuńša kupowańska wobućow. Pódwuwanje spěšnje a tunjo

Zwjaskańske wójsko w Porheinskej do postajeneho časa njewućehnje.

W jendźelskim delnim žejmje staj so sapóšłanzoj Poulsonby a Webbejewood wopraschałoj, hač žwjaskańske wójsko do minjenja 15 lět Porheinsku wupuschćeli, jeli so Němsko žwoje winowatosće wobsebje w nastupanju wolbrónjenja dopjelni. Stwonkowny minister Chamberlain je na to wotmolwił, so konferenza žwjaskańskich pósłanzow w Parizu lětsa 6. měrza njeje prajiła, so je Němska žwoje winowatosće w nastupanju wolbrónjenja dopjelniła. Jeje žwěsćenje něćeho druheho wosnamjenja. So by so pschećiwnjenjam pschećiwnjo pschińcu Němsko do Zwjaska Ludowa sadźiwało, je konferenza pósłanzow prajiła, so po jejnym měnjenju Němska za prawne wotmyślenje rukuje, so postajene winowatosće dopjelni. Potajkim i khětry rosdźel mjes žwěsćenjom „spokojazeho rukowanja“ a „dopjelnjenja“ němskich winowatosćow. Chamberlain k temu pschipowni, so žebi njepschihódnischi wukonik hač nětcźischi njemóžesche myślić, w kotrymž mohło so tole praschenje rospomitowaćz.

Schaiblowe zajeće w Parizu.

Sajeće krajneho radźićela Schaibla w Parizu pjeża z politiskimi należnosćemi njeswiisuje. Po powěsćach z pschihotschneho městna w Parizu je žo sajeće z njedorozumjenjom stało, kotreż je němske pósłanzitwo hnydom rosjasniło.

Po poslednjej powěsći z Parisa žu tam krajneho radźićela Schaiblu jenoź dla jeneje njepravosće w jeho puczowańskim pasu sadźerkeli. Schaible je, hdyž je so wěz rosjasnika, hnydom policajsku prefekturu wupuschćił. S němskeho póśłanzitwa je so rjekło, so žu wschě powěsće wo Schaiblowym sajeću njewěrne. Pschezo pak je spodźiwne, so w puczowańskim pasu němskeho sastojnika, kajiż je krajny radźićel Schaible, njeje něschto w porjedźe było.

Maršali Pilsudski pola pólskeho presidenta.

Marschall Pilsudski je žrjedu wječor w Belvederu we Warschawje někotre hodźiny dołho z republikanym presidentom Wojćechowskim wo wojeńskich prašchenjach radu skadował. Też je marschall pjeża tole rosrěčenje k temu wužił, so by presidenta z nowa psched tym warnował, so by generała Sikorskeho pak za wójskeho ministra pak za ministra smutkownych należnosćow postajił.

Jendźelska a wupřestrěwańske žadanja Italskeje.

Stajny schekretar jendźelskeho stwonkowneho ministerstwa sir William Tyrell je so do Roma późłał. Wón ma pjeża Mussolina pohnucź, so by žwoje kolonialne plany tróchu wobmjerjował. Jendźelski stwonkowny minister Chamberlain je, kaž jemu „Westminster Gazette“ porokuje, lětża w Napallu Mussolinej pschewjele złubił. Na jendźelske złubjenja so sejerajo, Mussolini rubježmu wójnu pschećiwo Turkowskej pschihotuje. Jendźelska je žnadź Mussolina žama na nšt nadpjerała, so by Turkowsku wot jejnych wotpohladow na Mossulski kraj wotrajchika. Sa nětczišće kritiske połoženje so teho dla Chamberlain w jendźelskich oppozijiskich nowinach „Westminster Gazette“ a „Daily News“ samolwity cźini. W jendźelskej so boja, so žo, jeli so by k wójnje Italskeje a Grichiskeje doschło, też Jendźelska do njeje sapjecze. Potom by strach nastał, so by Němska, tule składnosć wužijo, pytała z pomocu Rušeje puta rosotrhacź, z kotrymiž je žo z Versailleskim měrom wumjasała. Tak by so žnadź **zyła Europa do noweje žwětoweje wójny storhnyła.** So by so tónle strach wotwobroćił, w tu khwili sir William Tyrell w Romje pschebywa, wón dyrbi Italski wot wójny z Turkowskej wotdźerjeć.

S dobom ma jendźelski pósłanz sir Ronald Lindsay w Angorje nadawk, wurunanje dla Mossulskeho prašchenja namakacź. Kaž diplomatiski žobudźełaćeŕ „Daily Herald“ powě, je turkowskemu knježerstwu pośicienje cźinił, kotreż žłedowaze schtyri dypki wopschija:

1. Mossulska mjeza, kotruż je Swjatk Ludow pastajił, žo dźiwaju na žadanja Turkowskeje pschemeni.

2. Turkowskej žo pożeżonka pschihłowoli.

3. Jendźelska z Turkowskej trěcźenje two wšajomnej neutralnosći wobsahuje, podobnje trěcźenju, kotreż je Franzowska Turkowskej posticźała, kotreż pak hišcźe njeje podpisane.

4. Sčonćenje Jendźelskeje Turkowskej dołhoćitne hospodarske trěcźenje lubi.

Tole posticźenje Jendźelsku do pschećiwnosće z Italskej dowjedże. Po rosrěčenju njes Mussolinom a Chamberlainom w Napallu w Romje wěrjachu, so Jendźelska italskim wupschestrěwańskim planam na schkodu Turkowskeje pschihłotuje. Njeda so wocźakacź, so Mussolini žwoje cźeścźelakomne plany na Makaafiku, na kotreż je wschě pschihoty cźinił, w poslednim wokomiku spuschći, hdyž je Jendźelska wot Turkowskeje to dostała, wo cźož je žo prózowała. Jendźelska beši nětkole z Franzowskej na pschemo pschećeźelskowo Turkowskeje dobyczej pyta. Franzowska na pschi tym lěpschinu, so jako pschećeźel Turkowskeje płaći, mjes tym so Turkoju k Jendźelskej nimaju dowěrjenje, so budźe jónu po žwojich złubjenjach w Napallu z trěbnymi mozami pschećeźelowo Italskeje a Grichiskej pomhacź.

W Turkowskej njejsu też z jendźelskim posticźenjom w nastupanju Mossulskeje mjeły spokojom. Turkowski stwonkowny minister je pjeża jendźelskemu pósłanzej wotmolwił, so žo hospodarske pschilubjenja Jendźelskeje z narodnym prašchenjom, kaž z pschihodnom Mossulskeho kraja, njehodźa žwjasacź. Stejiscźezo turkowskeho knježerstwa znapschećeża Jendźelskeje njeje so po poslednich powěsćach pscheměniło. Turkowska na Jendźelsku tuka, so dźe cźaš dobyczej, so mohła so k wójnje pschećiwo Turkam pschihotować.

wacą. Mjes tym Turkowska njedźiwajcy jendźelskich słubjenjow swoje wójsko mobilisuje, so mohła hrožazy njepschećelski nawal wotrašeć.

Před nowym wojowanjom w Marokkowskej.

Abd el-Krimowi fastupjerjo njeje hacź dotal do francozowsko-schpanijskich mérowych wumjenjenjow zwolił. S nich wosebje žadanje wotpokazuja, so by so francozowsko-schpanska fronta wo sydom kilometrow dopředka pokóžiła a so dyrbjał Abd-el-Krim Marokkowsku wopuschćeć. Wuhlady na podźišnjenje riffskich Kabylow su tehodła jara njeprokajze. Schpanićanam njeby pjeza njelubje było, hdy by so jednanje wo mér rozbiło. W schpanijskich wojerskich kruhach so hižo powěda, so so wojerske operazije na schpanijskej fronće 29. hapreje sašo sapoćnu. Schpanićenjo chcedźa najbrjódy Sidi Drisa, pschi wulkjim rěki Amekrana, wobsadźić.

Peking bjez knjeżerstwa.

Po powěsćach z Pekinga je dotalny knjeżerstwowy zastawar do Tientsina cźekny, dokle jemu njeje móžno było, wumjenjenja marschalla Wupeifua dopjelnić. W Pekingu tu tuchwilu politiska schmatanaza knježi. Knjeżerstwa njeje wjazy.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 23. jutrownika.
Jurija, martrarja.

1876 w Prazy swjedźeli dokónčenju stawiznow Palackeho, na kotremž so naš wóte Jan Arnošt Smoler wobdźeli.

† 997 Swjaty Wojćech, jako martraŕ.

* 1828 kral Albert Sakski — njezapomnity přećel našeho ludu.

† 1616 swětowulkaj basnikaj Shakespear a Cerwantes.

Łastojčkow přikład.

Naléco k nam přikhadźa
Přenje kwětki zakćija —
Pupki kčenja do žiwjenja
Bože słónco wuwabi,
Přirodu z tym překrasni.
Wo poldnja k nam łostojčki
Čalnu do wsy z črjódami.
Do konjencow a do hródžow
Natwarja sej hnězdźeńka
Tute lube stworjeńcka.

Pawoł Wićaz.

Přisłowo za šipleńkarjow: Stóź ma šipleńki kutlić, toho swjerbja.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 739, hygrometer +5, thermometer wo dnjo +15. — Dźenża rano we 8 hodź barometer 734, hygrometer —3, thermometer w nozy +6. Wuhlady na južku jasne, njepjemjenjaze wjedro. Nižina, wječera rano nad srjedźnej Europu a połnóznym morjom ležaza, w połnym rosćahowanju. Wysćiny běchu wječera rano pola kupy Slaus z wjeczora Jendźelskeje a nad krótkowjecznej Europu. Tak kiwa nam jasno rjane nalětnje wjedro. Wječera pschipoldnju a popoldnju tež nasche hona wokoło Budyschina płódne deschćiti wotkschewichu. Jutrje žobotu rano słónčko w 4,47 hodź. stźehdza a wo 7,11 hodź. khowa. Měsačk stźehdza popoldnju 3,06 a wo rano 4,00 hodź. khowa.

— **Sakonski podruznistwo pjenjes** w Sakskej wo 1. meje wo 5 procentow na 92 procentow powyschi.

— **Swobodne mjasowe jatki (Freibank) w Budyschinje.** Ssobotu 24. hapreje, dopoldnja wot 8—10 hodź. wotedawa so žyre howjase mjaso, punt po 60 pf., nałožene howjase mjaso, punt po 40 pf., žyre šwinjace mjaso, punt po 60 pf. Šwinjace mjaso wotedawa so jenož na cźišća 671—820. Dźelonjemérjam wotedawa so wot 11 hodź.

— **Kedźbu! Wósmy wobschkodźeni! Wutschacz a schowacz!** Orthopädiske rěčne duły su w lěcze 1926 w Budyschinje w sastaranstwie hamcze pschi Kralowskem walu 3 po 1 schodźe wot 10 hacź do 12 hodź. fryjedu 28. hapreje, 12. a 25. meje, 9. a 23. junija, 7. a 21. julija, 4. a 18. augusta, 1., 15. a 29. septembra, 13. a 27. oktobra, 10. a 24. novembra, 8. a 22. decembra. Pschi wschěch puczowanjach k orthopädiskemu sastaranju, za kotrež so farmnanje wudawkow žada, dyrbi so psched puczowanjom pisomny namjet teho, kiž ma pravo na sastaranje a pisomne namołwjenje (Vorladung) jeneje sastaranskeje wyschnosnje sapodacź.

— **Njeboże** sta so srjedu dopoldnja w 9. hodźinje we Mohrezu wobucźowem wobkhodźe. 26lětna knjezna Bjarez z Nješwaczidka so wobkuny a padże tak njebożownje, so žebi pola lěweje wohi kolenowe jabluko rozrasy. Knjes dr. Wirth poskići wobžarownej prěnju pomoz. Snjeboženu k jeje pschiwusnym Wirthezom, kiž napschećo Mohrezom bydła, donjeseechu. Posdźišco ju je sanitetnym autom do Budyschińskeje khorownje dowjeseechu.

— **Licźba měrjcźelow póstskeho schekowneho konta** wuczinjeschе konc měrza 1926 866 099. To je 3458 kontow wjazy hacź měsaz pschedy.

— **Schiwórty pschednoschi němskostatneho strowotneho tydźenja** wotmě so wczera schiwórtk popoldnju we 4 hodź. w šejmowni. Knjezna dr. Morizez z Berlina pschednoschowasche wo strowoscźi ducha a dusche. Shromadźišnu nawjedowasche knjeni dr. Stegemanowa-Kuntkowa. Pschednoschetka dyrbjeschе pschi spoczatku wopraudźitosć wusdźěhnyć, so žu ludźo nascheho cźasa pschejara na jwonkowne, na materielne smyslenki; schtoż moja z liczbami wobknjeźicź a pohódnoscźecź, to pola nich nješto placźi. Wjcho druhe, schtoż cźłowjesku duschu nastupa, nima pola nich zaneje ważnoscze. Tež pschi němskostatnem strowotnem tydźenju rěcźi so wožebje wo strowoscźi cźela, mało so pak wo strowoscź dusche postaraja. Ważnosć duschinych należnoscźow jara pschepósnaju. Duschine cźerpjenja na žadyn pad njemjesche njeszu hacź cźłowe. Licźba tych, kiž so z duschinymi cźerpjenjemi bědźa, je skoro wjetsha dyžli licźba cźełne cźerpjazych. Jenož mały dźeł nascheho luda duschine cźerpjenja njesnaje. Mamy mało rosumjenja za to. Swjetscha wschak hakle cźłowjeka tehdy, jako na duschu cźerpjazeho spóstnajemy, hdyž je wschelake sle wězy stucźił. Hižo na dźećach pokasuja so duschine cźerpjenja, na pschikład w sašatkoscźi atd. Tale sašatkosć njeje šla wola a duschina khorosć. Swjetscha pokasuje so njeporjad dusche w hrozy, kiž ma cźłowjek na pschikład psched ważnymi pschedewsdaćemi. Cźłowjek dostanje horzu hłowu, krej jemu do moshow stupi atd. Tež, hdyž so dych salehnje, wutroba pukoze, stawy tschepotaja atd., žu šnamjenja duschinych khorosćow. Cźłowjek tele sjewjenja jenož za scźěhwki cźłownych cźerpjenjow wobhladuje a pschewidźi, so je duscha khora. Wschelazy ludźo šwoje zyle žiwjenje se strachu njeschitiu, cźinja žebi cźełe njerosumnymi wězami. Cźłowjek dostanje horzu hłowu, krej jemu do moshow stupi atd. Tež, hdyž so dych salehnje, wutroba pukoze, stawy tschepotaja atd., žu šnamjenja duschinych khorosćow. Cźłowjek tele sjewjenja jenož za scźěhwki cźłownych cźerpjenjow wobhladuje a pschewidźi, so je duscha khora. Wschelazy ludźo šwoje zyle žiwjenje se strachu njeschitiu, cźinja žebi cźełe njerosumnymi wězami. Cźerpjazy boja so šamo dróhu pschekroczić, hačrunjež wědźa, so so jim nicźo nještanje. Drusy cźuja na šwojim cźele bolosze, lěkuja so šwonkownje, ale njeźedu sa korjenjom. Sašo drusy su pschesezo sprózni. Wschelakich cźiwiluja sle myšle, kiž dyrbja pschezo sašo myslicź a njemóža je wotbyć. Tajzy ludźo sašo sabudźeja, so je nješto zuse w nich, ale njewérja, so je to khorosć dusche. Spytaja sabyć a pohłuschicź rospomjenja, kotrež su pschi nich dołho trali, ale njemóžeja je wotbyć. Tak su wone wotedawa so žyre howjase mjaso, punt po 60 pf., nałožene howjase mjaso, punt po 40 pf., žyre šwinjace mjaso, punt po 60 pf. Šwinjace mjaso wotedawa so jenož na cźišća 671—820. Dźelonjemérjam wotedawa so wot 11 hodź.

— **Kedźbu! Wósmy wobschkodźeni! Wutschacz a schowacz!** Orthopädiske rěčne duły su w lěcze 1926 w Budyschinje w sastaranskim hamcze pschi Kralowskem walu 3 po 1 schodźe wot 10 hacź do 12 hodź. fryjedu 28. hapreje, 12. a 25. meje, 9. a 23. junija, 7. a 21. julija, 4. a 18. augusta, 1., 15. a 29. septembra, 13. a 27. oktobra, 10. a 24. novembra, 8. a 22. decembra. Pschi wschěch puczowanjach k orthopädiskemu sastaranju, za kotrež so farmnanje wudawkow žada, dyrbi so psched puczowanjom pisomny namjet teho, kiž ma pravo na sastaranje a pisomne namołwjenje (Vorladung) jeneje sastaranskeje wyschnosnje sapodacź.

— **Njeboże** sta so srjedu dopoldnja w 9. hodźinje we Mohrezu wobucźowem wobkhodźe. 26lětna knjezna Bjarez z Nješwaczidka so wobkuny a padże tak njebożownje, so žebi pola lěweje wohi kolenowe jabluko rozrasy. Knjes dr. Wirth poskići wobžarownej prěnju pomoz. Snjeboženu k jeje pschiwusnym Wirthezom, kiž napschećo Mohrezom bydła, donjeseechu. Posdźišco ju je sanitetnym autom do Budyschińskeje khorownje dowjeseechu.

— **Licźba měrjcźelow póstskeho schekowneho konta** wuczinjeschе konc měrza 1926 866 099. To je 3458 kontow wjazy hacź měsaz pschedy.

— **Schiwórty pschednoschi němskostatneho strowotneho tydźenja** wotmě so wczera schiwórtk popoldnju we 4 hodź. w šejmowni. Knjezna dr. Morizez z Berlina pschednoschowasche wo strowoscźi ducha a dusche. Shromadźišnu nawjedowasche knjeni dr. Stegemanowa-Kuntkowa. Pschednoschetka dyrbjeschе pschi spoczatku wopraudźitosć wusdźěhnyć, so žu ludźo nascheho cźasa pschejara na jwonkowne, na materielne smyslenki; schtoż moja z liczbami wobknjeźicź a pohódnoscźecź, to pola nich nješto placźi. Wjcho druhe, schtoż cźłowjesku duschu nastupa, nima pola nich zaneje ważnoscze. Tež pschi němskostatnem strowotnem tydźenju rěcźi so wožebje wo strowoscźi cźela, mało so pak wo strowoscź dusche postaraja. Ważnosć duschinych należnoscźow jara pschepósnaju. Duschine cźerpjenja na žadyn pad njemjesche njeszu hacź cźłowe. Licźba tych, kiž so z duschinymi cźerpjenjemi bědźa, je skoro wjetsha dyžli licźba cźełne cźerpjazych. Jenož mały dźeł nascheho luda duschine cźerpjenja njesnaje. Mamy mało rosumjenja za to. Swjetscha wschak hakle cźłowjeka tehdy, jako na duschu cźerpjazeho spóstnajemy, hdyž je wschelake sle wězy stucźił. Hižo na dźećach pokasuja so duschine cźerpjenja, na pschikład w sašatkoscźi atd. Tale sašatkosć njeje šla wola a duschina khorosć. Swjetscha pokasuje so njeporjad dusche w hrozy, kiž ma cźłowjek na pschikład psched ważnymi pschedewsdaćemi. Cźłowjek dostanje horzu hłowu, krej jemu do moshow stupi atd. Tež, hdyž so dych salehnje, wutroba pukoze, stawy tschepotaja atd., žu šnamjenja duschinych khorosćow. Cźłowjek tele sjewjenja jenož za scźěhwki cźłownych cźerpjenjow wobhladuje a pschewidźi, so je duscha khora. Wschelazy ludźo šwoje zyle žiwjenje se strachu njeschitiu, cźinja žebi cźełe njerosumnymi wězami. Cźerpjazy boja so šamo dróhu pschekroczić, hačrunjež wědźa, so so jim nicźo nještanje. Drusy cźuja na šwojim cźele bolosze, lěkuja so šwonkownje, ale njeźedu sa korjenjom. Sašo drusy su pschesezo sprózni. Wschelakich cźiwiluja sle myšle, kiž dyrbja pschezo sašo myslicź a njemóža je wotbyć. Tajzy ludźo sašo sabudźeja, so je nješto zuse w nich, ale njewérja, so je to khorosć dusche. Spytaja sabyć a pohłuschicź rospomjenja, kotrež su pschi nich dołho trali, ale njemóžeja je wotbyć. Tak su wone

Khodojty.

Prěnjotny roman wot Jišana.

28] (Pokrjacźowanje.)

„Ale schtó dcze tajku schkórźbu zadacź? Ja to šam cźinicź njemóžu! To je tola pschecźiwo mojemu cźuczu."

„Nó, k tomu žo bórzy nječtó namaka. Nima dźen Hilža zanoho njepschejsela? Njeje žana holczka na nju zarliwa?"

„Dźi", rjekny Erich, „dyrbju žebi wěz dokładnje rosmyslicź".

Knjes nad Skalizami žedźeschе dołho w žiwosći stwe a rosmyslowasche, schto ma cźinicź. Wón pak njepschińdźe k žanomu kónzej. Prajeschе žebi, so je najslepje, so najprjedy z Ditrichom porěźi. Sšnadź žo da narěcźeć a Hilju wopuschći. Tuž da žebi Ditricha k žebi pschinicź a rjekny:

„Dźenża žym byl w hajnikowni, kaž žy mje wczera prosył. Ssym žam hajnikowu wo Hiljinu ruku prošył za tebje. Ale dostach wotmołwu, so žo to ženje njestanje. Hajnikowa rosetaja mi jeje winy a žym jim dyrbjał pschiłožowacź. Widźiśch, luby Ditricho, na mni njesaležI. Wuprytaj žebi druhu njewěstu! Ssym žyščał, so by mje wczera za Borborku w Doliczach khodził. Ssym to měł za lubkowanje młodych knjesyłkow a nježdym zenje na to myslił, tebi dowołcź, ju žebi wzacź, hdy by mje wo to prošył. Ale so by widźał, kak rady tebje mam, dźenża cźi to dowołu. Borbora je dźowka žwobodneho Schołty, je dźełana a dobre dźěcźo, z tej budźeśch žbožowny. Póscźelenty ju pał léta k mojej cźecźe a ta ju wschitke knjezke sadźerženja tak nawucźi, so ju nichtó wot najwobchólnischeje semjanki rosepnawacź njebudźe."

„Ditrich žblédny: „Nano, wém, so se mnu derje mějsch. Ale njeczuju žaneje lubosze wjazy k Borborje. Jenož Hilju lubuju a wostanu jej zwěrny, njech žo schtóžkuli stanje. Mějdže namaka žo tola popił, kiž mje z njej zwěrnje a potom podam žo na wójnu, mój mjecź budźa wschudźom trjebacź móz." Ditrich stany a wopuschći nana. Erich pak žmějesche žo, hdyž bě žym durje saczinił a rjekny: „Ty žy hischcze pschemłoda juschka; ty njesłuzejscy žrědk, ł kotrymiž žo hodźi wschitko dowěcź! Ssu khodojty! Nasch nan że mi dowolił, žebi Hilju wzacź, ale hajnikowa je žo sapowěła a je naschebo nana narěcźała, so by wón žiwoju dowolnosć wrócźił. To je wón też dźensa cźinił. Bjes Hiljy pak ja žiwy byćź njemóžu a njechcam. Praj mi, schto mam cźinicź?"

Julija spósna, so ma tu jara mudrje jednacź. Wona derje wědźeschе, so je tu sadźewk sawěsze Hiljiny postajeny pokhad. Ale tón pscheradźićź, bě njemóžno bjes toho, so njeby Ditrichowemu nana žobu wobstórźika. Tuž rjekny: „Tajku cźeźku měz njemóžu žama rosbudźićź Derzakajsze, rosrěcźu žebi z mojim duchom, schto ma ža stacź." Wona klésesche po hubjenym rjeblu na najstwu a tam žo žydny na hromadku starych rostorhanych łukujow a měchow. Rozkładze žebi wěz ze wschěch stronow, ł kotreje móhła najwjazy wujźitka mécź. Pschi tym bórbotasche, so by deleka žłyschećź. Odźył bě tak pał hódźinki pohedźaka a wscho žebi dokładnje rosmyślita, pschiłéže sažo dele a rjekny: „Mój dych je mi hrónczko prajił, kaž duchojo jenož w hrónczkach rěcźa. Tuto rěka: „Je wschak wschelko, ty mój wjelko! Njebudźeš cźelko, schcźipaj selko!" Sawěsze ty jako wjecźeny knjes lépje wěsch. schto ma to rěkacź, hacź ja hkupa žona."

Ditrich stany że stareho stółza, na kotrymiž bě žo pohydnył, podźakowa žo sa dobru radu a khwatasche won. Wón drje njebě wo wjele mudrischi hacź prjedy, ale wón žo dopomni, so tež hižom pola starych Grichow a Romjanow Sibylle abo wěschczeńki powuczene pschez duchow, w njezrozumliwych hrónczkach rěcźachu. Wón khodźeschе hischcze dołho po łésnych schcźeźkach a rosmyślowasche, schto ma hrónczko rěkacź. Jeho žodosć sa Hilju wukładowadźe hrónczko tak, so ma pschi žiwotim pschedewsdaću wostacź a žebi rjanu kwěkku, Hilju, wuschcźipnyć, ale njewědźeschе, kak ma to wumjeć. Mučny poda žo domoj, njenamaka pał sparza. Hakle na ranje troschku wužmy, ale hrožny žón jeho cźwilowasche. Widźeschе wo žnje zyle tatko khodojtuw wokoło žebje łkacź, jedna žydny žo na jeho mutrobu, a to bě Hilja a dźyscze jeho sadźerźnyć, wón dźyscze wo pomoz wołacź, ale njemóžeschе. Skónčnje žo pschemy a skoczi pschepocźeny ł loża.

(Pokracźowanje scźehuje.)

njezných wobstejnosćow dla so njemóžesche. Hłowne róły tu so ponowile a powjetschike. Někto wjazy wody běšt. Dźěła so nječe skónčeju. Dźěl starych rolow ma so pschedacz, dźěl pak słužy za wobkoženje hata, kiž je so hakle psched krótkim časom ponowił.

Se **Sdzerje.** Nascha katolska wosada pschihotuje so pilnje k zyle žadnemu pjwjedženjej. Na dnju Bożeho spitća wotměje so tu němske firmowanje w pschitomnosći knjeza biskopa dra. Schreibera. Tudomne towarstwo „Sserbske blido", kiž ma wotnoźku we Wulkej Dubrawje, hódźi jenoź němsćiśerjazy (!) katolikoju dobrowólnje sjednorjenstwo tworja, pschewoźnje pschi tym złowny wutwar. Pod pschedsydstwom knjeza Langi z Margareczinje Hěty wotmě so w „Sěnjnym hrodźiku" rozrěčowanje, pschi kotrymž so wo tejle należnosći jednasche. Wschitzy wopytowarjo so wo pobłóžnowasej zwjatoczinosći wuprajichu a pschihlubichu swoje zobrnstkowanje. K. farar Dominik poda hłownje někotre pokiwy a napominasche wschěch nabožnje smyślenych katolikow, so bychu sa tónle dźeń to swoje pschinoschowali. Tónle dźeń budźe sa wosadu zwjatočny dźeń.

S **Njeswačzidła.** Na sajdźenu zobotu bě Budyschćańske Dworykupowarje Towarstwo swoje Njeswačzidłske zobuškowy za filmowy pśiwjedmośnik pschepruhowało. Swobuškowy běchu tež w bohatej ličbje pschischłe a wobkedźbowachu tu s wulkim zajimom, kak so twory w nowoczasnych zamjnych wulkich fabrikach dźěkaju. Wschitzy pschitomni běchu jara spokojeni s tym, schtož běchu widźeli, pschetož film bě zobuśtawam do towarstwowskeje zamknjeneje fabrikazije pohladnyj dał. Twory dźěkaja so z najnowdernischimi, firmownje hjesporoczinymi maschinami z najrucjischej cźistoty. Se wjeselej zabawu a zejku słónčej so wjeczor.

S **Panczig.** Hdyž su zobuśtawy dobrowólneje klóšcherskeje wohnjowoje wobory wešu liczbu lět w dyrbnej słužbje w swojim stawje dokonjeli, swidźe so swjetcha zyły połk se swojimi pschiwuknymi a z někotrymi hosćemi k małej towarschnej zabawje. Tak tež sajdźenu pjedu w Panczicźanskim hosćencu, hdyž mózachu so 8 wobornizy pschijódnje wosnamjenicź. W mjenje krajneho wubjerka sakiskich wohnjowych woborow pschepoda knjes měšćanosta Bětnak cźestne znamjo heftmanowemu sastupnikej Jakubej Ledźborej za 40 létnu słužbu; tónsamy wuznam dostachu schtwórtnik (Zugführer) Michał Wojnar, jeho sastupnik Jan Pjekař a stupař (Steiger) Jan Kral — wschitzy z Kukowa —, dale schtwórtnik Pawoł Harsch, stuparjej Feliks Bejma a Mikławsch Nowak (wschitzy z Panczicź) a stupař Jurij Rab ze Kukowa za 10 létnu słužbu kromi a pschihłuschnym karanczk, pschejesche, so bychu hischcze dołho tutón wuznam nošyli po hrěchu wohnjowych woborownikow. Tołsamne pschida hischcze też palny direktor Jakub Narcźik z Kukowa w mjenje wobory. Wjesołe wjeka a zabawa skónči tutón pocześćazy akt sa jenotliwzow a zyłu woboru.

S **Ralbiz.** Póndźelu, 26. haprleje, popołdnju w 2 hodź. bo pola Brěsanej maczerjam rada podawa. Lékar budźe pschitomny.

S **Wojerez.** Zorny podawk sta so póndźelu popołdnju na dróży do Kulowa. Ratar bě žebi cźelko kupił a cźerjesche je na powjasku domoj. W nakhribjetniku pak měješche hlinjanu bleschu rjaneho hakleho cźerstwje bleteho laneho wolija. Tola cźelatko pschezo jenak pékne wostacź njemóže. Sso zwoješe žiwjenja radujo, posłocźi strowe skocźatko a storcźi pschi tom khětro krucźe do khribjeta zwoješo wjednika a do wolijoweje blesche. Dokelź pak nakhribjetnik njeje wodunjepschepuschcźaty, kipiesche drohi wolij na dróhu, bjes toho, so by ratar nécźto wukhowacź mohł.

S **Wojerez.** Dźěcźi maja husto lohkomyślnje waschnje na žebi, so króte psched wsom abo autom ruce dróhu pscheběhnu. Tajkele lohkomyślnosće dla sajdźenu póndźelu sporo 6 létna Lóta Hawschtinkez wo zinjenje pschidóše. Móžeš Sło-Komorowskeje a Sahrodneje dróhi ju, jako dróhu *pśiwjezu, automobil bez Wiagy śpachnu a je mjetrow* metry hobuwsećesche, dokelź bě z drastu za auto wiśaco wostała. Pryjedy hacź mózesche auto zastacź, bě so holcźka strašnje wobodrěła.

S **Wulkich Sdzarow.** Schtwórtk rano wokoło ¼1 hodź. bo w šuhodnej Bukojnje je žłomu kryta drjewjana brózeń ratarja Kubicha wotpali. Hačkuljez wohnjowe wobory z Bukojny, Kobliz, Wulkich Sdzarow a Werminghoffa rucze woheń sałecź spytachu, bo brózeń zyle wotpali. Wokoło 1 hodź. pschijedze hischcze Wosezrowska fyrkawa. Se sawješčenjom so jenoź dźeł schkody wuruna. Kak je woheń nastał, njeje znate a frosumliwe, dokelź brózeń lwonka dwora łama stejesche. Ludźo žebi myślachu, so je stóstnisła ruka woheń sakoźiła.

S **Wulkich Sdzarow.** Na létnej zhromadźiznje nasche spěwne towarstwo namjetowasche, so chze so z muzikami zhromnymi towarstwami we Łasu, Delnjom Wujeschcu, Werminghoffje a Bělem Khołmcu zjednowcźiś. Dirigentojo a pschedsydźa sejdźechu so sajdźenu njedźelu w tudomnem Sstykroz hosćencu, so bychu wo zjednowczenju jednali. Namjet so jenohłósnje pschija. Sa pschedsydźu sjednoczenstwa wuzwoli so knjes kantor Munsig z Wulkich Sdzarow.

S **Běleje Wody.** Wobkzaromne njeboże sta so tu sajdźenu zrjedu. Dźěłaczej jeneje tudomneje schkleńcerńe bydlo so wótrej kiźalinu njeješesche. Nadobo zudobjo rosbuchny a dźěłaczerja we wobliczu a na cźele cźežko srani. Jeho dyrbjachu do kliniki dowjeźcź.

Naš nowy dowěrnik za

Wulke Zdźary

je wot 1. haprleje 1926

knjez Krawčik we Wulkich Zdźarach.

Prosymy naših česćenych čitarjow, zo bychu sebi „Serbske Nowiny" na měsac meji pola k. Krawčika skazali, a jemu hnydom zapłaćili.

S **Makeje Nydeje.** Dokholetne pschesće nascheje gmejny je so dopjelniło. Gmejnjsti pschedsydźejeź wjesnjanow na sajdźenu hobotu na shromadźiznu, w kotrejž dyrbjesche so wo sakoźenju dobrowólneje wohnjowoje wobory rěčeć, pschepross. Pschitomni běchu tež někotři wjednicy Wojerowskeje dobrowólneje wohnjowoje wobory. W dźěłschich wutwjedźenjach pschitomnym samjery wohnjowoje wobory rozjasnichu. Wschitzy pschitomni k nowozałoženej woborje pschistupichu.

S **Hórki.** Słužobna Lorenzej w mlynje sajdźeny tydźeń pschi hrabanju na kuzy 20 hrubnowsti flotak namaka, kiž je w lecze 1873 bity. Kak dołho je pjenjez w semi wotpočował, dóńdź słónčnje na luku njepschidźe.

Cyrkwinske powěšće.

S **Budyschina.**

— W Michałskej zyrkwi w Budyschinje smjeje njedźelu Jubilate rano ½8 hodź. němsku spowědź a swj. wotkasanje farar Rjeda; dop. ½9 hodź. němska a w 10 hodź. serbska Bożu słužbu, farar Tischer; dop. w 10 hodź. předowanje we wokrjesnej hladatni na Zidowje (w Sśmolizach). —

Schtwórtk popołdnju w 3 hodź. zonjace towarstwo na dwórnischcźu.

Semrěli: 13. 4. Hans, Richarda Neumanna, mólerja w Tšelanach hynk, 1 m. 12 dn. — 14. 4. Mag Gustav Dietza, pječaŕ z Drježdżan na Zidowje, 73 l. 11 m. 4 dn. — 16. 4. Marja Emilija swud. Hánischowa rodź. Goldbergerez, rentnikowskowatka z Wehrsdorfa, na Zidowje, 82 l. 2 m. 12 dn. (pokhowana w Johnsdorfje pola Zitawy). — 17. 4. Pothowany morwonarodźeny hynk Fritza Marcźina Górlicha, telegrafiskeho dźěłaczerja pola Hrodom. — 18. 4. Emmalina Liddy swud. Loosowa rodź. Reutherez, mólerjowa wudowa z Drježdżan na Zidowje, 80 l. 1 m. 3 dn. (pokhowana w Drježdżanach). —

S **Buksy.**

Njedźelu Jubilate rano ½7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba.

Semrěła: Marja Madlena Synkowitzez, wobydlerka w Měcźinje, wumrěła w Trjebjenzy, 76 l. 21 dn. stara.

S **Budyschinka.**

Njedźelu Jubilate rano we 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske kemschenje, dop. ½10 hodź. rosrěčowanje mlodźiny.

S **Barta.**

Njedźelu Jubilate kwotkalne předowanje fararja) rano we 8 hodź. serbske a dop. we 10 hodź. němske kemschenje.

S **Hodźija.**

Njedźelu Jubilate smjeje farar Wjesar rano we 7 hodź. němsku spowědź, farar Voigt rano we 8 hodź. němsku a dop. ½10 hodź. serbsku sawóbnu Bożu słužbu sa pacźerjsku wucźbu. Dop. ¼11 hodź. je Boża słužba za dźěcźi a popołdnju w 2 hodź. zyrkw. rosrěčenje z muzikej mlodźinu.

Sstrjedu pop. we 4 hodź. so paczesće dźěcźi we Bożim domje sejdu.

S **Huski.**

Njedźelu Jubilate rano we 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ¾10 hodź. němska Boża słužba. Popołdnju w 2 hodź. rosrěčowanje je žónskeje mlodźiny. Wjeczor mišijońske towarstwo.

S **Hornjeho Wujesda.**

Njedźelu Jubilate dop. ½9 hodź. němske kemschenje, Pop. w 2 hodź. Boża słužba za dźěcźi.

Sstrjedu 28. hapr., wjeczor we 8 hodź. biblijta hodźina.

S **Hucziny.**

Njedźelu Jubilate rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. towarstwo knjeżnow na farje.

S **Hrodźischcza.**

Njedźelu Jubilate rano we 8 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba. —

Wjeczor w 6 hodź. němska a w 7 hodź. serbska Boża słužba w Drožbjizkej schuli.

S **Kotecz.**

Njedźelu Jubilate rano we 8 hodź. so serbska Boża słužba cźita (kantor Hoker), dop. ½10 hodź. je němske předowanje, po tym kemschenje za dźěcźi (wosadny duchowny). Sbérka. Sněndźenu njedźelu wunjese sbérka 3,05 hr. Wutrobny dźak a posrowjenje zonjownarja! Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. pola Bohorez w Hornich Kotecach němska biblijska hodźina (wosadny farář).

S **Lupoje**

Njedźelu Jubilate rano we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba, ½11. hodź. dźěcźikemschenje. Pop. w 2 hodź. rosrěčowanje z konfirm. mlodźinu.

S **Minakala.**

Njedźelu Jubilate rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. W khóžej Bożej słužboje pryjdźknjenej serbskich a němskich paczerskich dźěcźi.

S **Rozharcźiz.**

Njedźelu Jubilate rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska Boża słužba, dop. ½10 hodź. serbska a ¾11 hodź. Boża słužba za dźěcźi. — Sbérka za Luźitzki schtwórt lubosće. — Pop. ¼3 hodź. towarstwo młodych hotzow, w 7 hodź. towarstwo młodych hólzow.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk, 23. haprleje 1926.

Wežerawośche kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowskl. fran.	14,09
1 jendźelski punt	20,40	100 cźěskokl. krónow	12,41
100 schwajz. frankow	80,98	100 pólsk. markow	99,67

Efekty mějachu wežera na Barlinskej bursy wschelake kursy, skerje khilachu so k sesłabjenju.

Produktowe wiki pschinjesechu žitej sajo skruczene płaczijny. Wukrajne wiki běchu krute. To pohnu mějicźelow žita, na płaczijnu dyrjeczeź. Kupzy pak nochcźachu do papjrschcenych płaczijnow swolicź. Pornjo hrjedźi wschat so płaczijny njepscheměnichu. Pola pschecźiju sajo płaczijnu japiśachu. Wežera płaczesche zentnar

w Lubiju:
pschecźiju 14—14,60 hr., rožźi 8.30—8,75 hr.
jecźmjenja nałetnjeho 9—10 hr., wowsa 9,50—10,25 hriwnow.

w Berlinje
pschecźiju 14,85—15,10 hr., rožźi 8,75 hr.
hacź 9 hr., jecźmjenja nałetnjeho 9,95 hr.
hacź 10,70 hr., nahmnjeho 8,75—9,65 hr.
wowsa 9,65—10,10 hr.

w terminjowym witowanju
za mejn pschecźiju 15,20—15,15 hr., rožźi 9,65 hr., wowsa 9,70 hr.,
za julij pschecźiju 15,02—14,92 hr., rožźi 9,95 hr.,
za september pschecźiju 13,40—13,35 hr., rožźi 9,82 hr.

Wiki wežera w Khoczebuzu. Butra 1,90—2,00 hr., twaroh 30 pj., jeja 9—10 pj., howjase mjaso 0,80—1,20 hr., cźelaze mjaso 1,00—1,20 hr., skopjaze mjaso 1,10—1,30 hr., zwinjaze mjaso 1,10—1,30 hr., žyra płeczina (Schinken) 1,6—2,00 hr., šuscheny połcź, schmalź 1,40—1,50 hr., lany wolij 1,60 hr., hlinj 1,60 hr., schcźawki 1,20 hr., młode hołbje 0,80—1,20 hr., kury a khapony (schtuka) 3,00—4,00 hr., karnitle 2,30—2,50 hr., morchej 20 pj., jědźna koboda 40 pj., hromak (Sparge) 1,50—2,00 hr., cźerwjeny a běły kał 20 pj., žołotej kerćźk 15—20 pj., běrny zentnar 3,00 hriwnow.

Sswinjaze wiki w Hródku budu pschichodnu zrjedu 28. haprleje 1926.

Wiki wežera w Lubiju: Butra 1,05—1,10 hr., twaroh 25 pj., kórěpa 8 pj., běły kał 20—25 pj., cźerwjeny 25 pj., morchej 20 pj., jědźna koboda (Spinat) 25—30 pj., kolrabi 30 pj., (schtuka) zybła 20 pj., žołotej kerćźk 15—25 pj., radišći 15 pj., rjerwjeń 20—25 pj., rerchej 10 pj., rěpa cźerwjena 15 pj., měrnik (seleri) 40 pj., pětrzilka, jabłuka 10—45 pj., thrěń 60 pj., běrny 3½ pj., lany wolij (liter) 1,80 hriwnow.

Wiki wežera w Shorjelzu: Butra 1,00—1,05 hr., jeja 9—10 pj., twaroh 20—25 pj., hromak (Sparge) 1,50 hr., jědźna koboda (Spinat) 25 pj., rapunzlti 0,80 hacź 1,00 hr., žołotej kerćźk 25 pj., zybła 15—23 pj., morchej 15 pj., nowe běrny 10 puntow 30—35 pj., jabłuka 15—45 pj., howjase mjaso 0,80—1,20 hr., zwinjaze 1,00—1,30 hr., cźelaze 1,00—1,20 hr., schcźauki 1,50 hr., blinu 2,00 hriwnow.

Na pschedań.

Kruwa dejna a do cźahanja w Małych Radmerjach 12.

Poš k pschahanju w Dobroschezach cźo. 21b pola Njeswačzidła.

Prošata žylne a 100 zentnarjow wotawy knježi dwór w Semichowje.

Sdunišzy na pschehladowanje

Ssobotu 24. 4., dop. w 9 hodź. we Wojerezach, Komorowska dróha 15: trjebana kuchinska nadoba, škoły, blida, łanjska wanja, łožki, schablony, żelezne wohnischcźo a wschelaki druhi cźapor.

Ssobotu pschipołdnju w 11 hodź. we Wojerezach, w hosćencu „K złotemu lawej" 3 waly draht. kaninow, 5 zentrinzgow.

Sobotu 24. haprleje popołdnja w 11 hodź. w Hródku, Kochanojska dróha (Kochdorferweg) cźo. 5 żelezny pjenježny khamor, wojerski mantl, zigaretowa maschina, kožanej stołaj a sofa, lodowy khamor, łoko, 50 porow stupnjow, drasty, schurzuchi, ruby, nohajzy, płk, zigary, zigarety, barby, wuhło a wschelaki druhi cźapor.

Malcźinowa awkzija.

Sobotu, 24. haprleje popołdnju 1½ hodź., kupy hródzu so pschi puczu z Schrußkoju do Jasorischka pola Hródka.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe witi, dźenża dop. ¾11 hodź.: Witi zara měrne, płaczijny skerje sesłabjene. Tendenza cźicha.

Barlinske produktowe wiki dźenża dop. ¾11 hodź.: Na jendźelske žłabske powěsće witi dale měrnische. Tendenza popuschczowata.

Płaczijny na Barlinskich produktowych witkach.

Kilo a wolijowe kupzy wo tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg, płaczijny po kotrej hriwnje.

	22. 4.	21. 4.		22. 4.	21. 4.
Pschecźiza rožźa	297-300	—	rauš. wobsuchi	15,00	14-15,00
	175-180	176 180	poch. mełaba	—	—
nałet. jecźmjeń	199-214	199-214	serabeska	43,00	42,00
nał. jecźmjeń	175-193	175-193	běrnjaze knjži	15-16,50	14-16 61
wowoš	192-203	153-203	bury	22-24,00	21-24,00
futurizar (Mais)	163	—	mała	32,00	32,00
pschenicźn. muka	38-40,25	38-40,25	lany wobsuchi	19-19,80	18-19,20
rjana muka	24-27,25	24-27,25	mócre łupiny	11-12,75	11-12,75
pschecźj. wotr.	11,50	11,50	zołte łupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	12,25	13,25	hyno, do kg	3,40-4,00	3,80-4,00
rapš	—	—	płoma, rjana	1,75-1,70	1,05-1,50
lane hymjo	—	—	„ pschecźj.	1,75-1,60	1,05-1,50
hroch	28-30,00	22-30,00	„ wowsjna	1,75-1,60	1,05-1,50
pjelušćki	22-25,00	21-26,00	„ jecźne	1,75-1,58	1,05-1,50

Płaczijny rěsneho skotu na Drježdżanskich skotnych witkach.

22. haprleje:

1 wola, 4 bykow, 2 jałowjazow a krawow, 839 cźelatow, 111 wowzow, 235 šwini.

Woły, byki, kruwy a wowzy běchu we wikowanju žłabe, tohodla so wěste płaczijny njepospałajchu.

Płaczijny za

cźelata: 2. 68—68, 3. 56—63, 4. 48—54, 5. 36—44;

wowzy: 1. 59—62, 2. 54—57,

šwinle: 1. 79—81, 2. 76—78, 4. 74—76.

S Njepmarcidła.

Njedźelu Jubilate rano we 7 hodź. herbska spowědź, rano we 8 hodź. herbska a dop. ½10 hodź. němska Boža słužba. — Pop. we 2 hodź. rostrěžowanje a konfirmowanje němskej młodźiny.

S Porschitz.

Njedźelu Jubilate rano we 8 hodź. herbske a dop. ½10 němske kemšowanje (farar W. Mrózak-Nětčanski).

S Rakez.

Njedźelu Jubilate rano we 8 hodź. herbska spowědź, dop. we 9 hodź. herbska a ½11 hodź. němska Boža słužba.

Sewrěli: August Max, manbź. hynt Jana Anuschke Hothbiana, dźěłaćerja w Rakezach, ¼ hodź. stary. — Margareta Martha, manbź. dźowka Annaschka Hermana Henczki, dźěłaćerja w Rakezach, 1 l. 10 m. 5 dn. stara.

S Nyschwalda.

Njedźelu Jubilate dop. we 9 hodź. němska a ¼11 hodź. herbska Boža słužba.

Sr Sślepego.

Njedźelu Jubilate němska Boža słužba dop. we 9 hodź., herbska ½11 hodź.

Swěrowani: Oswald Artur Arlt, kowaŕ w Lejket a Marta Marja Kralez z Lejka. — Heinrich Stopora we Mukezach a Hana Hanuschez z Trjebina. — Matej Bertko w Sślepym a Hana Jncholtez ze Sślepego.

Sewrěli: Selma Wilhelmina, manbź. Hansia Jura, wróžnikarja w Trjebinje, stara 56 l. 3 m. a 24 dn. a Madlena hwob. Nagorzyna rodź. Synkez w Brěsowym, stara 84 l. 8 m. a 2 dn.

Semjertny kěrluch so spěwa za Selmu Wilhelminu Jurowu z Trjebina.

S Wóspinka.

Njedźelu rano we 7 hodź. herbska spowědź, we 8 hodź. herbske a dop. ½10 hodź. němske kemšowanje. Sobótka. Pop. we 2 hodź. nješpor, ¼4 hodź. Boža słužba w Lejkej.

S Wochoz.

Njedźelu Jubilate dop. we 9 hodź. němska a ½11 hodź. herbska Boža słužba.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija." Swjedźeń w Hodźiju so wotmjeje. Hłowna spěwna pruha je pjatk wječor ½9 hodź. Kóždy sobuskutkowacy ma přitomny być. — Sobotu wječor we 8 hodź. je hłowna pruha za dźiwadło. Wšo w „Kat. towaŕšowni". — Skutkujmy skrućeni zhromadnje k lěpšemu dobreho zamóra. Předsyda.

Bukecy. Jednota Sokoł nima jutře sobotu žane zwučowanje, ale za to njedźelu pop. z dypkom 1 hodź. w Koporcach. Wšitcy njech cyle wěsće přińdu.

Hodźijska wosada. Přich. njedźelu, 25. haprl., wuhotuje serbske tow. „Nadźija" z Budyšina w Eignerec hosćencu w Hodźiju rjany serbski wječor ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Započatk rejow w 5 hodź., programa w 7 hodź. Wšitcy Serbjo so na tutón wječor z tutym wutrobnje přeprošuja.

Lipsk. Naše „Serbske blido" skhadźuje so kóždu wutoru wječor we 8 hodź. w hosćencu „Thüringer Hof", Burgstr. (Cantorei). Wšitcy Serbja w Lipsku a ći, kiž tam na wopyt přińdu, njech tola cyle wěsće „Serbske blido" wopytaja.

Pančicy. „Lipa Serbska" předstaja njedźelu, 25. 4. wulku dramatisku hru „Gero" wot ćěskeho spisowaćela Aloisa Jiráska (přełožił Miklawš Andricki) w Pančičanskim hosćencu. Započatk w 7 hodź. Po dźiwadle su reje jenož za wopytowarjow dźiwadła. Druzy přistupa nimaja a so nutř njepušća. Wšitcy Serbja so prošu, sebi tule wulcy zajimawu hru wobhladać. Tajke něšto wosebite njehodźi so bórzy zasy poskićić. Towaŕstwo nałožuje wšu prócu a njedźiwa na wulke pjenježne wudawki, zo by so sławny drama derje a dostojnje předstajiło. To je woprawdźe něšto wosebite. Tuž přińdźe wšitcy!

Pančicy. Lipa Serbska. Hłowna pruha za „Gero" wotměła so sobotu popołdnju w 3 hodź. a to wosebje za dźěći. Tak móža z dalšich kónčin hišće při swětłym domoj. Z dobom chcemy wospjet wozjewić, zo so njedźelu a srjedu předstajenja hižo w **7 hodź.** započina a to na přećo z mnohich stron. Njech so to wobkedźbuje a na to dźiwa.

Předsydstwo.

Bóžant. Naše „Tow. kat. młodźeńcow" wuhotuje njedźelu, 25. 4., swój zjawny założeński swjedźeń we Herbskej Grychće w Sernjanach. — Hrać budźe so wjeselohra w 6 jednanjach „Dźiwotworny kłobuk" a potom reje. Započatk ½8 hodź. Wosebje na to pokazamy, zo wjeśeje hry dla z dypkom započnjemy. Přistup na swjedźeń maju wšitcy, też ći, kotřiž přeprošenšku kartku dostali njejsu. — Wo prawje bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Slepo. Přichodnu sobotu, 24. 4., wječor we 8 hodź. towaŕstwo „Swěrnosć" hłownu zhromadźiznu pod Bastiana. Předsydstwo budźe so znowa wolić. — Kóždy njech spomina na słowčko „swěrnosć" a tuž njech přińdźe!

S. Sok. Zwjazk. Njedźelu, 25. t. m., nazwučowanje prostnych za načolnikow hólčacych wotrjadow (nastupacym hižo wozjewjene).

Předsydstwo.

S. Sokolski Zwjazk. Sokolska swjedźeńska akademija a předstajenje za dźěći njedźelu, 2. meje, wozjewjene wšěm Jednotam z wokolnikom, wotměwa so w Małešecach. — Sobotu, 1. meje, je intimny wječor (akademija) we Bukecach. Započatk so hišće wozjewi.

Wochozy. Naše „Serbske towaŕstwo" wuhotuje njedźelu, 25. haprl., wječor ½8 hodź. w Kerlic hosćencu serbski wječor ze spěwom, dźiwadłom a rejemi. — K tomu wšitkich Serbow z blizka a z daloka přeprošuje

předsydstwo.

III. Wšotowaŕstwowski zlět 1926. Pokazujemy česćene towaŕstwa na prěnje wozjewjenja, kiž podamy w sobotnym čisle.

Domowina.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Zamolwity za hospodaŕski dźeł: Arnošt Bart w Brězyny. — Za nawěški: O. Janak w Budyšinje

Nedźelu, 25. t. m. su w Kulowje we „Němskim Kěžoru"

pyšne zjawne reje.

Wo bohaty wopyt prosetaj

R. Jakubetz a mandźelska.

Zhotowjenja a wuporjedźenja

pasow při přetorhnjenju sytki a wustupjenje črjewa (Bruchbänder), **štaltow, hwizdźeleděržaki orthopädiskich aparatow, wumjelskich stawow, zakładow splacnjen. stopow po gipsowych wotćišćach a rysowankach. Formasannske nohowe podpjery za cyle kipre nohi.**

Smy pola wšěch khorobnych kasow dowoleny.

Budyšska orthopädiska-dźěłarnja.

Jenož na Mjasowych wiknach čo. 8. Tel. 2667.

C. E. Rinke

mějićel: **Kurt Rinke, kóžkarski mištr w Budyšinje, na Bohatej hasy 5**

Kłobuki čapki pjelsćiny

na bohatem wubjerku. Sprawne płaćizny. Samsna zhotowjenja.

Najlěpše cychi, wupjerki

běłe a pisane

trěnja a trěnčka košlace sukna

po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku

A. Bokelmann nasl.

Original-Alfa Separatoren

60-600 liter Stundenleistung

Perfekt-Separatoren

60-150 liter Stundenleistung

Original-Alfa-Ersatzteile und Oel liefert zu Original-Fabrikpreisen

Alfa-wolije a wšě narunanske dźěle

Zastupjeł:

Hans Ruppert w Budyšinje

před Šuleńskimi wrotami 1a (po 1. poskhodźe).

Frauen

Poručam swój wulki skład přepaskow, měsačnych a předpadowych powjazow, podpołožkow. Sym radlubje k radźe.

Wagnerowa w Budyšinje

před Sulefskimi wrotami čo. 9.

W najwjetšim wubjerku a po najnižšich płaćiznach

poručam: **mužace wobleki** (narunanje za měru), **wobleki za mužow, młodźencow, pacholow, hólcow a dźěći; manšestrake a wolmjanocordowe sportske wobleki; dobre krute kožane kholowy; manšestrake kholowy; suknane kholowy; Breeches kholowy; lětne kholowy; lětne jaki a žakety; najlěpše lystrowe žakety; módre kóperowe jaki a kholowy; dźěłańske a kalmukowe jaki; lacy, kholowy za pacholow, hólcow a dźěći; krótke kholowy; kholowy ze stałčikom;**

nimo měry wulki wubjerk **jakow do wětra** (we wšěch wulkosćach) **a gumijowych mantlow** a. t. d.

10% hač do 20% rabata

zbytki a zapłaty darmo.

Wosebje khudym ludźom a dźěłaćerjam poskićam składnosć, tak tunjo hač móžno kupować

Woldemar Menger w Budyšinje

na Serbskich hrjebjach 6

(prjedy A. zwud. Mengerowa)

Hižo 42 lět powšitkownje znaty, kruće solidny a sprawny specialny wobkhod, z drastami.

Położenje w płaćenju. Wotpłaćowanje je dowolene.

Gardiny, šaty

tunjo. K. Erler, Žitne wiki 11.

Rozwučowanje w šiću běłych šatow

za samsnu potrjebnosć podawa swědomliće

Berta Ochme w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 9

wobkhod za šaty. Ręču serbski

Strympy, rukajcy, šatki za čěsne dźěći.

W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9.

Zeskhadźane sumjenja do zahrodow

poruča

Gust. Heinka

mějićel Kirchhübel w Budyšinje, Korm. 34. Tel. 3358

Štrykowanska wolma

tunjo. K. Erler Žitne wiki 11

Khorosće włosow

kaž wupadanje włosow, rozšćěpjenje włosow, skhorjenje włosoweho žrjła, skřiwjenje włosowych korjenjow, šupjny, liśawy, so započace plěchi, wosebje **wuwadanje włosow** kotujte wupadanje włosow so z dopokazomnym wuspěchom hoja. Poručenja su w bohatej lićbje k rukam. **Włosy so darmo přepytuja. Zapósćiće nam hnydom pokazku Waših włosow.**

Richard Hässler

na Hornčerskej hasy 41

dom w zahrodźe, też nutřkhod na kralowskem wale

specialist za pěstowanje włosow

ręćne hódź wot 9 h. dop. hač 5 h. pop.

Dalije wšěch družin, **gladiole** we wšelakich barbach, a pyšnosć, **rózowe štomiki** a kerčki w najlěpšich družinach, **jahodkowe štomiki a kerčki** poruča

Gallec zahrodnistwo w Budyšinje

am Lindenberg.

Kurt Thieme

prawizniski bŭrow w Kamjencu, Fürstenstr. 3 pt.

so za wobstaranje wšěch prawizniskich należnosćow poruča.

Róże

Płamowe róże do zahrody 10 št 3.60 hr. 25 št. 8.50 hr.

na row, přezymske, 10 št. 3.30 hr. 25 št. 8.— hr.

na balkon: 10 št. 4.— hr. 25 št. 9.— hr.

wobsadźenju riadkow 10 št. 4.— hr. 25 št. 9.— hr.

k wotrězanju do jatwy: 10 št. 4.— hr. 25 št. 9.— hr.

wijate róże: št. 0.60 hr. 10 št. 5.— hr.

Wysoke róże:

wysok króny 1-1½ m st. 2 hr.

„ „ 0,75-1 m št. 1.75 h.

Žarowanske róże:

wysokosć króny.: 160—2 m štuka 3 — hr.

Na doběrku (Nachnahme) abo doprědka zapłaćenje.

Illustr. lisćina płaćiznow po přeću darmo.

Fa. A. Paulsen

štomowa šula

Kaltenkirchen 1. Holst.

Vogtl. gardiny

mtr. 45 pj. wumjelske gardiny 3 m Madrasowe gardiny 3.50 okenny za vitraže wot 65 pj. serv.

Erler, na Zw. Lawskej hasy 10.

Čelo a 3 nowodójne čehniwe kruwy

su na předań w Małem Wjelkowje č. 3.

Serbjo

podpjerajcje Swoje

Serbske Nowiny

z małymi nawěšćikami.

Małe nawěšći w „Serbskich Nowinach" maja dobry wuspěch!

Po dołhej ćežkej khorosći wumrě štwórtk w nocy moja dobra dźěłaćerka

Marja zwud. Rungola rodź. Suchee ze Smječkec

w 73. lěće žiwjenja.

Khowanje budźe njedźelu, 25. 4. w Khróšćicach wokoło ½8 hodź.

W Njebjelčicach, 22. 4. 1926.

Jurij Wawrij, kubler.

rajš, běrny a kuschežišny (Hülsenfrüchte), to žu hrózki, bony atd. Wjele bjelkowin je wožebje we kuschežišnach. Mórki maju sažo wjele wody (96%), žolotej 93% a kał 83%. Selenina tkowa swoje živininy živjetscha we mjókenkach (Zellen). Žoldk njemóže je tohodła runje jara ł lohka spožiwacź (verdauen). Na pschikład: Wopschija-li selenina 1% bjelkowin a 9% wuhlikowych wodow, wužije cźłowjesti organismuš ł toho jenoš 60% bjelkowin a 80% wuhlikowych wodow.

Mnoši žebi někto myšła, ł cźomu też je selenina tak wužitna a so ju njemóženy parowacź. Wužitk selenin leži wo jejnym bohatstwje želowa a kišalinu. Hdyž znadź mjaža abo běrny jěmy, nam pojeźe cźim lěpje žłodźi, hdyž mamy ł tomu łuk selenin. Žoldk też potom druhu jěź lěpje spožiwa. We selenince mamy potajkim žólnu kišalinu k lěpschenu spožiwanju, wapno (Kalk) k twórbje koscźi, fosforowe žole ja cźuwy, hórke wutki jako lěkarstwo a žodik (Natron) k njeschkodnoscźi mocźoweje kišalinu. Nimo tutych wobžahuje selenina hischcźe schkrób (Stärke), tuki, zokor a wolije. Selenina wožebje tajkim ludźom hodi, kotrjž cźasto na satykanje cźerpja. Selenina dale pomha jara žytne a na wutkach bohate jědźe rosskładowacź, kaž na psch. mjaža, jeja atd.

Dale ma selenina hischcźe tu žanotwnoscź (Eigenschaft) so wjele tuka na žo wosmje. To je ša tajkich jara strowe, kotrjž maju tak njenowanu zokorowu khorosćej. Schtóž potajkim wjele seleniny wuživa, pschibyła też na cźele na pomérne waschnje. Hdyž pak by žo cźłowjek cźyst někto jenoš ša žamej seleninu živicź, by jeje pomérnje wjele trjebał, dokelž ma mało bjelkowin, wuhlowych wodow (Kohlehydrate) a tuka. Móženy seleninu potajkim jenoš jako pódlanschu jěź wužiwacź. Najmjenje wutka ma žolotej. Nasche cźełko pak njemóže ani wutki wužicź, dokelž dóš žolotej swjetscha žyru jěmy a nasch žoldk ju ani derje njepschejuwa. Komu pak druha jěź bjes žolotwje lěpje žłodźi? Hdyž žolotej jako hłownu jěź njeiwužiwaich, njetrjebaich ju też pschejara ł tukom abo wolijom sacźinjecź.

Kak masch někto seleninu we domjoznoscźi pschihotowacź? Haczrunješ nasche žerbske hospoši derje wědźa, kak maju jěźe. Wožebje seleninu pschihotowacź, dha žu tola mjes nimi hischcźe někotre, kotrjž žebi druhdy sarabscź njewědźa. Hdyž na psch. kał wartisch, njewar jón ženje pschedo dokho abo njewotliwaj swodu pschez sahe. S tym selenina wjele žwojich wužitnych želow słubi. Seleninu dyrbiscź bóle waricź hacź waricź. Dale war seleninu we želowej wodze, niž w nježelenej. Se želenej wodu, kotraž je hižo se želu tak rjez nabjerena, wjele žele je seleniny njeiwumoka. Mjaža wopschija wjele kalisoweje žele, selenina sažo sodikowe žele (Natronsalz). Tohodła je ša cźłowjeka, kotryž wjele mjaža jě, mjsne, so by też wjele seleniny wužiwał, dokelž tajki cźłowjek sodikowu žol jara nuzne trjeba. Wjele sodikoweje žole wopschijeja wožebje jěźna łóboda (Spinat), špargel, mordwej, selena žolotej, młode łopschiny a młoze. Ša ludźi, kotrjž maju mało krewje, hodi žo najlěpje jěźna łóboda (Spinat), trikalzy, běrny, zichori a druhe. Tute selenina wopschija sažy wjele želesowych žiwin, kotrjž pomhaju twórbje hemoglobinu (to žu krewjine cźełiska).

Pólne šlinki a kak je zničiš.

(S wobrasom.)

Kóždy ratař abo plahowař seleniny wě, kak pólne schlinki w sahrodach, na polach a samo w domach schkodźa. Wot nětutrych lět žem wschat žu pólne schlinki ł wopraudźitej cźiwilu. Mnoši wschat pólneho schlinka hischcźe tak prawje njeznaja abo snajmjeńscha njewědźa, ł cźimž žo stworjejne živi. Pólny schlink je sažno abo cźemnoschěry a dospěje dołhosćej 3—6 žm. Wone žo we wlóžnych a cźoplischich smach najbóle rosmnoža. Pólny schlink snježe w auguscźe 200—400 jejkow. Tuzym njeschkodźi ani žuchota ani syma. Jejka snježe schlink rady na cźemne, wlóžne městna. S nich hakle žo pschichodne nałécźo mkode schlinki wulahnu. Tuž możemy naléto w prawym cźašu pschecźiwo nim satrocźicź. njechamy-li, so bychu nam rjane pólne a sahrodne płody sniczike. Schlinki živja žo se wschěmi móžnymi mkodymi rostlinam. Też młode žita wone tónzuja. Schlinczu žratwu na młodych łopjeschkach na tym spósnajemy, hdyž žu do łopjeschkow małe kulojte džerti wupadnjene. Schlinki cźasto dołhi pucź njelutuja, so bychu k sahonej žratwy dozpěke. To spósnajemy na wósthriwych žnuhach, kotrež žo po sahonach cźahnu. Schlink wschak najradscho na wlóžnych měsinach pschebywa. Tola pak też dlějschi cźaš žuchotu snješe, dokelž wósthriwy pobéžk na jeho cźełku jeho psched wulkim wuparjenjom schkita. Hdyž pak pschedobho žuchota knježi, potom wone sahinu. Schlinki ł tym sniczimy, hdyž je k tomu wabimy, so wjele wosthriweho pobéžka se žebje wot žo dawaja. Tak dyrbja

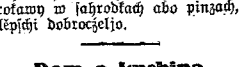

skónczinje se žuchotu sahinycź. Chezeisch-li žo schlinkow we sahrodże sminycź, najpyraj swjercha na rjadki žuche haschene wapno abo kali abo druhe kaliowe hnoje. Tute žrédki žu wélo jara kubate. Schlinki khwataju, so bychu žo tak bórzy hacź móžno ł tajteho městna wotžališe. Tuž dyrbja wjele ł jich wósthriweho pobéžka wot žo dawacź. S tym khétro seštkabnu. So pak bychu žo sažo njeshrabaka, použypaj polo snowa. S tym wschón pobéžk pschižadźa a sahinu. Wapno rosmjetaj na tajki sahon rano psched sthadźenjom ztónza. Wobhladaj pak žebi ša to žuchi dźeń. Hdyž žu polo druhemu raiej je spomnjenym žrédkom pomjetał, pokaže žo hižo wuspěch. S hromadami schlinkow sahinjenych na polu wuhladasch. Se žamužnymi žrédkami móžesch žebi też w pinzach pomhacź. Dale móžesch žebi žo jich też hinak wobrócź. Ssadź do pinzy jeneho jéža abo někotre krokawy, masch-li w njej wjele schlinkow. Po krótkim cźažu žu wschě schlinki we pinzy wutójene. Też w sahrodach, hdjež masch seleninu, žu krokawy jara wužitne. Najlepje móžesch to na truskalzowych rjadkach wobkedźbowacź. Tuž njenicź jenże wužitne krokawy w sahrodkach abo pinzach, dokelž žu naschi najlěpschi dobrocźelio.

Dom a kuchina.

Pschi płokanju žo se schatami na ledźbu bracź.

Schaty žu w nětschischim cźažu drohe a pjenjezy žadne. Dźěło žimanja pschi płokanju je wobcźežne a na stawy poda. Pschi žimanju ł pomozu maschiny kaž też ł rukami žo schaty njeporjedźeja. Tohodła chzemy na žnadnu pschiprawu pokasacź lutowazu cźaš a schaty njetorhazu. To je žerdła podobna, na tu tudy ł wobrasom pschedwjedźenu. Kóždy blidař abo wojnař móže tajku žerdku ztotowicź. Ssukow njedyrbjała měcź. Žerdku poloż preti abo podiu pisches płokazu wanju. Na nju

połwjesch kóždy pschepokany kruch schatow, bjes keho, so jón wužimujesch. Po krótkim cźažu wschа woda ł njeho wubéhnje, bóle hacź hdyž kruch žimasch. Tak kóždy kruch pschi płokanju na tute žerdki spowěschesch. Hdyž chzesch na powjas spowěschecź, je ł nich nimale wscha woda wubéžała. Ty njejšny méka prózn a schaty njejšu cźerpike. To wutkanje stara najhonita hospoja.

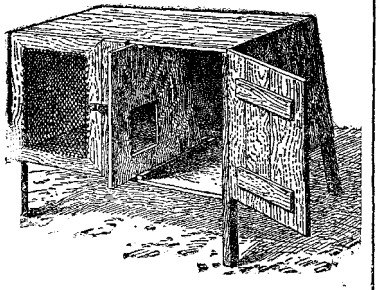

Cisło 17. Budyšin, 23. haprleje 1926. Lětnik 33

Karniklace khlěwčki.

(S 5 wobrasami.)

Schtóž cźe karnikle plahowacź a nima ani hródže ani khlěwa, dyrbi žam k tomu pschistupicź, so by žebi khlěw natwarik, je-li nodcze ša drohe pjenjesny hotowy khlěw kupicź.

Khlěw z drjewjaneho kaščika z dwěmaj durěkomaj.

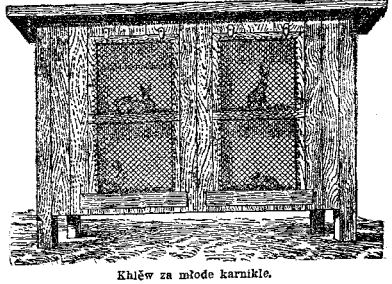
Je-li dzeisch žam žwoje karniklaze khlěwy a khlěwczki twaricź, dyrbisch žo po někajkim pschikładze složowacź. Tohodła žebi khlěwy najhoniteho plahowarja nadrobnje wobhladaj.

Khlěw k plahowanju, pódla rum za lohnjenje.

Ssam dyrbisch na najlěpje wjedźecź, kajke khlěwy žo ša twoje plahowanje najlěpje hodźa. Stónczinje ma móschnicźka do keho też žwoje husto dosez rossudźaze žlowo pschidacź. Najtuńscho pschihódźesch k žnojemu khlěwczkej, hdyž žebi jón žam natwarisch. To njeje tak cźežko, kaž žo we prěnim wokomiku sedawa. Hižo ł kruteho drjewjaneho kaščźika samože trochu wustojna ruka spodobny khlěw zpažlicź.

Dobry karniklazy khlěw dyrbi stajnje žuchi a žwětły bycź a cźerstwy powětr dyrbi jón pschewěwacź, bjes keho, so by pisches njón cźahnuło. S dobom dyrbi tak krutu a derje wobarnowany bycź, so rubježna šwérina k njemu pschistupa nima. Wulkosćej khlěwczka složuje žo po wulkosći karnik-

Khlěw za młode karnikle.

low. Na jeneho karnikla njeježnicź ženje mjenje hacź 80 cm. do dołhosće a runje tełko do schěrokosće, do wyschokosće pak 60 cm. liczicź. Cźim wjetschi je khlěwczk, cźim lěpje. Khlěwczk žmějch wonka w jahrodże abo nihdże pod kólnju

Reblik za syno a zelene.

Nopašk k pizowanju.

abo hewak pod tšěchu stajicź. Hdyž jón wonka postajischi, staraj žo ša to, so njeje pschejara mětrej ani dejchejej wustajeny. We wonka postajenych khlěwczkach je karnikl strowschi a krucźischi, w khlěwach znutška twarjenjow wotrocźe khiprischi. Też psched prażazym žtónzom khlěw wobarnuj.

Esmalaze płonzo karniklej bóle swadźi hacź kruta tśhćślanza.

Najjednorišći khlěw nadeńdźeśh tu na prěnim wobrasu. Tón je jednorje ź drjewjaneho kaśheźika fhotowjeny. Durcźka žu wobkuk, poćehnjeny ź drobnym grotowym plećjadłom. Schtóž pśhewjele runa nima, móže teź jedyn kaśheźik na druhi staješ. Tola dyrbi žo ja to poźtarać, jo hnojniza ź hornich wotběhnje bjeś teho, jo by do śpódnych kapaka a tu pśhebywaze karnikle jamaśaka.

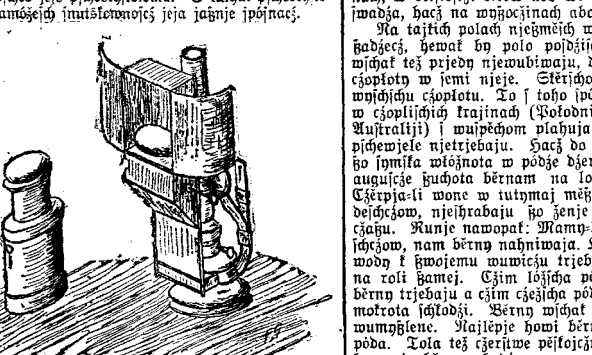
Schtóž ma wuśtojnu ruku, njech žebi khlěwy po někotrych etažach žam twari. Tute wjazaśetažne khlěwy pokazujetaj nam naźh 2. a 3. wobras. Tajke etažowe khlěwźiki žu jara praktiśke. Te wulutuja rum a dźěło. Do kóždeho khlěwźika žiuśha lěźeźka śa pizu (hl. 4. wobras) a źwětle hlinjane žudobje (5. wobras), tehorunja śa pizu. Radźomne njejźu drjewjane žudobja, dokelž je karnikle wobkuźuja.

Karniklazy khlěw dyrbi žuchi bycź. To dospijeźi najlěpje ź lěźezatym dnom. Pod lěźezku nażypaj pochowinu (Torfmull). Ta jeźrěba wśchu wlóžnotu a wjeźe hrošnu wón. Ta cźasto i karniklazych khlěwźikow cźehnje. Khlěwźiki dyrbjaš porjadnje cźišćeźi, w lěcźe najradšicho kóždy tydźeń. So njebydnu karnikle na natykowaze khorośeźe śkhoriśe, pśhetrjep je druhdy ź zellokrejolowej rospuśhćelinu (Zellokrejollösung).

Jejowy swěcźak.

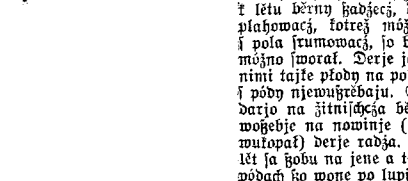
(Z wobrajomaj.)

K lehnjenju pokładzene jeja dyrbja žo po wěśtym cźasu pśhebladowaś, jo by źnutśkownoźcź jeja pruhowak. K tomu žuża wěśte lampy, dojtacźu pola kóždeho klampnarja. Te mjenuja pruhowak jeji (Eierprüfer), pak jejowy śkhpihel (Eierspiegel) abo po němśkim „Schierlampe“, kaž žo němśzy tute pruhowanje „schieren“ mjenuje. Tajku lampu je wěšty Sartorius twarił. To je wśchédna petrolejowa lampa. Pśhed zilinderjom ma śchpihel. Tón źwětkoźcź wotbleśkuje pśhes podołhoju dźěrku, do kotrejež jejo połojśich. (Hl. pśeni wobras na prawo.) Schpihel samóśejch na wśchelaku wyšokoźcź śtajicź, jo by źwětkoźcź na dołaźaze waśchnje pśhes jejo pśhebliśkowaś. S tutym pśhebliśkowanjom samóśejch źnutśkownoźcź jeja jažnje źpóznaś.

Ssedmy dźeń śpóznajeśh w źrjedźišnje jeja rośćahuje śaporodk ź wócźkom. Wot śaporodka wutkhadźuja kaž nitki hižo źitki kurjatka. Pucźer na tśišym tónzu jeja je hišćeźe maly. Po dwejoch njedźelach je tutón pucźer žižo wjetśichi. Jejo je jaczémnjene, dokelž je wupjelnjuje rośćahze kurjatko. Je śaporodk wotemreź, śpóznajeśh w jeju cźornym blak. Tutón wobdawa cźémne koleśo. To žu hromadźe sbźane a wotemtrěwaze žitki. Tajke jejo ź hnězda wośitron.

Jara jednore lampy za pruhowanje jeji žu te podobne na dobjacźne elektrike lampu i bateriju. Trjebaśh dobjacźenu lampu jenoź pod blachowu abo helwak nékajku bitku śtajicź. Do wérźka wuréśaj podołhoju dźěru. Na tutu połoź

jejo. Wot śpódy źiwéźata lampa wotbleśkuje na jejo. Ruku tak dźerźo, jo wo dnjo źwětko na jejo njepada, śpóznaješ lohko źnutśkownoźcź jeja.

Plahowanje běrnow.

Běrny žu najhlownišće wobkopowanki, wožebje na lohkich abo pěśkojtnych pódach. Sstoro žadyn dźeń drje njesańdźe, jo bychmy je źnajmjeńśicha junu za dźeń njewužiwali. Ssu potajkim teź žobu naścha najhkownišća jědź. Nimo toho bjes běrny śkót bycź njemóže. Dale maju běrny wulku ważnoźcź w techniśkim pśhemyślu, na pśhikład we wśchelakich śchpirituźowych palernjach a śchróbarnjach (Stärkeabriken). Plahowanje běrnow je teź wožebje za rolu wulzu wužitne, dokelž žo ź tym polo wucźśiśi. Běrny žu potajkim žobu najważnišća roślina naśich polow.

Tuž dźemy nješto wo jich plahowanju rospomnicź, a to najprjedy, kajke žebi běrny póđy a podnjebjo (klima) žadaju. Dokelž žu žo běrny w pożledních létach nimo měry po wśěch krajinach rośćěrite, dha ź teho widźimy, jo žo wone śa wićhite krajiny ź kajkimźkuli podnjebjom derje pśhihodźa. Měrniśe abo bóle žyre podnjebjo wśchak běrny śěrśicho śnjeźu hacź kontinentalne, to je horze a źuche. Jara pśhemjenjatu temperaturu pak běrny njesnjeźu. Pśhi zyle źnadnych mróśach hižom běrnjaze jelo śmjerśnje. Mróśy běrnam w nižinach, w blišśoźi rěkow abo we wlóžnych dołach wjazy źwadźa, hacź na wyšoczinach abo na hórkach.

Na tajśich polach njeźmějch wěźo do pol meje běrny žadźeć, hewak by polo pojdźišćo śmjerśło. Běrny wśchak teź prjedy njewubiwaju, doniž 8—9 śtopnjow C cźopłoty w śemi njeje. Skěrśicho wśchak śnjeźu běrny wośiśicźu cźopłotu. To ź toho śpóznajemy, dokelž žo teź w cźopłośich krajinach (Połodnišćej Amerizy, Afrizy, Australitji) ź wuśpěchom plahuja. Wody wśchak běrny pśhewjele njetrjebaju. Hacź do śpoczatka julija wśchak žo śymśka wlóžnota w pódze dźerźi. Jenoź w juliju a auguścźe źuchota běrnam na lohkich pódach śchkodźi. Cźerpja-li wone w tutymaj měźazomaj na njedostatku deśhcźow, njeśhrabaju žo ženje wjazy w pojdźišćim cźażu. Runje nawopak: Mamy-li potom pśhewjele deśhcźow, nam běrny nahnivaja. Kelko běrny poprawym wody ź žwojemu wuwicźu trjebaju, to saleźi wožebje na roli žamej. Cźim lóśicha póda, cźim wjazy wody běrny trjebaju a cźim cźeźśicha póda, cźim wjazy běrnam mokrota śchkodźi. Běrny wśchak njeźju na rolu jara wumpźlene. Najlěpje howi běrnam hłuboka hlinjana póda. Tola teź cźerśtwe pěśkojcźne role žo derje k plahowanju běrnow hodźa.

Rola śa běrny dyrbi wožebje mjelna a pśhepuśhćata bycź. Pola, na kotrychž woda njewotběži, njeźju thmane k plahowanju běrnow. Ssamo na žuchich pěśkojtnych pódach móžeśh běrny hišćeźe ź wuśpěchom plahowacź, dožaha-li w poli wlóžnota.

Sa to pak žaju pśhecźeźeźke hlinjane póđy k plahowanju běrnow tak khmane njejźu. K plahowanju běrnow hodźa žo wśhe drobnišće pjerśhćeźojte póđy najlěpje, ža-li trochu wlóžne. W tajśich pódach teź běrny tak bórźo njeśthorja. Běrny žebi teź dale njemoluja, kajke płody žy pśhed nimi na žamźnym polu plahowaś. Hłowna wěź wěźo je, hdyž je polo doścź płódne, so je hišćeźe je trěbnym hnojom doścź derje śaśtaraśh. Hdyž dźeśh k létu běrny žadźecź, dyrbiśh śéto prjedy tajke płody plahowacź, kotrež móžeśh hišćeźe w prawym cźażu ź pola śtumowacź, jo by polo do symy pohnojiś a jeli móžno źworak. Derje je wśchak ża běrny, hdyž žy pśhed nimi tajke płody na polu plahowaś, kotrež wjele źiwiny ź pódy njewužrěbaju. S wjetśha wśchak wśchitzy hospodarjo na žitniśhćeźa běrny žadźeja. Běrny pak žo teź wožebje na nowinje (dźeź žy łuku pśheworaś abo léź wukopaś) derje radźa. Běrny wśchak móžeśh teź wjazy lět ża žobu na jene a te žame polo žadźecź.. Na lohkich pódach žo wone po lupinje derje radźa. Lupinu móžeśh teź k běrnam hnydom jaworacź, dokelž je wubjerne selene hnojidło. Na běrnišćhcźach pak žo jažo wowź abo łuśćiny (Hülsenfrüchte) derje radźa.

Dale rospominamy hnojenje k běrnam. S najlěpšej podkłojtu hnojenja k běrnam je wěźo hródźny hnój. Na pěśkojtych pódach je teź śelene hnojenje jara radźomne, dokelž je wulzu wunoścne. Powśchitkownje běrny telko źiwin k źwojej twórbje njetrjebaju, kaž rěpa.

Mnoźy žu po létadołhim pytnowanju śpóznali, kelko źiwin běrny a rěpa ź role wucźahnu. Běrny trjebaju: 113,5 kg. dušika, 37,2 kg. fosforoweje kišaliny a 165,8 kg. kalija. Jokorowa rěpa trjeba: 201,0 kg. dušika, 69,4 kg. fosforoweje kišaliny a 231,7 kg. kalija. Běrny trjebaju potajtim jenoź pokojsu dušika a fosforoweje kišaliny a śeśinu kalija jako jokorowa rěpa. Pola běrnow je wožebje śelene hnojenje jara ważne. To měło žo w naśchim cźażu bóle wobkedźowacź a wužiśź. Jako śelene hnojenje k běrnam je najlěpśhe śeradela, lupiny, žołty inkarnatki dźećeśl. Tute rośliny śemju mjelne cźinja a pódla derje ź dušikom śaśtaraju. Selene hnojidło dyrbiśh wožebje na lohkich, pěśkojtych polach khětro posdźe jaworacź. Jenje pak je prjedy njejaworaj, hacź njejźu rośliny śeleneho hnojenja śmjerśe. Hewak hnojidło ź tym wjele dušika žhubi. Nimo śeleneho hnojenja je žažo teź hródźny hnój žobu najważniśich. Hródźny hnój je cźim hódniśchi, cźim cźeźśicha a krucźišća je póda. Mało hospodarśkich płodow žu wěźo za hródźny hnój tak dźakowne kaž běrny. Na 1 hektar ma žo roskładacź 600 zentn. hródźneho hnoja, na jutro 150 zentn. a na ćorź 175 zentnarjow. Hdyž pak žy dobre śelene hnojidło jaworaś, dožaha na 1 hektar 200—300 zentn. hródźneho hnoja. S pśhikupnych hnojow žadaju žebi běrny dušik, kali a śopornow kišalinu. Wěźo dyrbi teź nješto wapna w pódze bycź. S dušika a fosforoweje kišaliny maśch ź tóźdeho jenak wjele hnojicź, dokelž hdyž je pśhewjele dušika, cźerśa běrny pśhejara do śelišćeźa. Najwjazy běrny w juliju rośtu. Tehdom teź najwjazy źiwin trjebaju. W tutym cźażu dyrbja žo jim tajśe hnojidła dawacź, kotrež žo lohko w pódze rospuśhćeźa. Dušik jenoź běrnam tehdom naložuje, hdyž žy źłabje ź hródźnym hnojom pohnojiś abo hdyž žo njeje śelene hnojenje radźiło. Dušik pak móžeśh jenoź tehdy naložowacź, hdyž druhe źiwiny w pódze dožahaju. Na 1 hektar rosmjetaj 4—6 zentn. amoniaka a wapnoweho dušika (Kalkstickstoff). Wapnowy dušik dyrbiśh 2 abo 3 njedźele pśhed žadźenjom mjetacź. Teź žódźikowy śalpeter (Natronsalpeter) je wubjerne dušikowe hnojenje běrnam. Jeho trjebaśh na 1 hektar 2—4 zentn. Ssódźikowy śalpeter móžeśh hišćeźe pśhi wobkopowanju do rynczkow mjetacź. Hnojiśh-li pak pśhepośdźe ź duśhkom, to běrna pśhi tworjenju śchkrobu śchkodźi. Teź běrny potom tak derje njeśkodźa, hdyž žy jim pśhepośdźe ź duśhkom hnojiś, wośtebje hdyž žy jeho pśhewjele namjetał.

Sajtupi-li pak trochu wlóžniśhi poćaź, potom běrny pśhejara do śela cźerśa, maja-li pśhewjele dušika. To je ź winu, jo žu mało běrnow pod pjenkom. Hdyž ź kalijom běrnam hnojiśh, tedźbuj, so wón wjele chlorowych źelow njewopśhija. Hewak to běrnam pśhi tworjenju śchkrobu śchkodźi a wone śchpatnje źłodźa. Wěźo wone ź tym derje rośtu. Tajke běrny hodźa žo potom śkeźicho ża śtót. Běrny wśchak k źwojej twórbje jara wjele kalija trjebaju. Tohodla jim kali, kotryž póda žama we žebi wopśhija, śrédka dožaha. Wožebje dyrbiśh pak na lóžiśhich pódach něśhto hódnje kalija pśhidawacź. Najpśhihódniśhe draženje abo kalijowe hnojidło je wěźo 40 proz. draženja śel. Teź žebi mnoźy chlorkalium khwala, dokelž wjele chlorowych źelow njewopśhija. Na 1 hektar trjebaśh 4—6 zentn. 40 proz. draženje śele. Tute hnojidło dyrbiśh naléto krótko pśhed pśhihotowanjom role rosmjetacź.

Běrny pak wožebje jara fosforowu kišalinu trjebaju. Tu maśch wobkedźowacź, kajka je rola a kelko žy běrnam hródźneho hnoja hnojiś. Fosforowu kišalinu dawaj na lohkich polach běrnam ź Domaśchowej rudu, na śépśhich pak je śuperfosfatom. Fosforowa kišalina běrnam wožebje pśhi tworjenju śchkroba pomha. Hnojiśh-li ź tutym hnojidłom na dołaźaze waśchnje, to žo w běrnach wjele wjazy śchkroba wutwori a běrny žu teź wjele śépśhe. Superphosphata maśch potajkim 3—6 zentn. na hektar mjetacź, Domaśchowoje rudy pak 6—8 zentnarjow.

Wožebje teź hnojenje ź wapnom běrnam wunoścne, njeje-li w pódze dośćź wapna. Wapno dyrbiśh hižo tym płodam mjetacź, kotrež žu léto pśhedy pśhed běrnami na polu. Hewak dośtanjeśh trupate běrny. S zyła wśchak móhli naśchi hospodarjo naju wapnjenje wužiwacź na wapnjenje pódy dźerźecź. Se wśchelakimi physiologiśkimi zuśynymi hnojemi žu naśche póđy khětro zakišłe. S tym žo nam nékotre póđy, wośebje dźećel, wjazy tak prawje njeradźi. Tu mózemy žebi jenoź hišćeźe ź dobrym wapnjenjom pomhacź. Chzemy-li pak runje běrnam nješto wapna namjetacź, tak njedawajmy ženje pśhewjele.

Nékto rospominamy hišćeźe pśhihotowanje role k běrnam. Najhlownišća wěź je, jo rolu běrnam dośćź hłuboko pśhedźěłacź. Jenoź potom maśch ź nich najlěpśhi wunoścht. Naśymu maśch běrnam hłuboko woracź a potom hnydom polo pśhewkłócźiś. W śmje waź potom hnój a jón hnydom nikto śaworaś. Tak maśch naléto derje pśhedźěłanu pódu. Běrny žo jenoź potom derje radźa, je-li rola dośćź derje pśhedźěłana a pohnojena. Rola dyrbi žo běrnam prawje śadrožźiś. Sadrožźenje pódy (Ackergarre) je pśhi dobrym plahowanju běrnow hłowna wěź. Włóčenje abo dalśhe wobdźěłanje na roli žamej śaleźi.

(Pokračowanje śćěhuje.)

Zahrodnistwo.

Plahujeźe wjele śeleniny w źwojich śahrodkach.

Do śahrodkow naśich małych leźomnoźećerjow njeśłuśhejeja jenoź žadowe śchtomy ale teź po możnoścźi wjele śeleniny (Gemüje). W źyłej Němśkej žo ja léto néhdy 38 kilogramow śeleniny na hłowu pśhećrjeba. Pima pak žo hišćeźe jónu tak wjele wupije. W žanym domje njeźmě teź jenje a žadyn dźeń śelenina na blidźe pobrachowacź. Mnoźy ani njewédźa, kak śtrowa je śelenina k cźłowjeśkemu cźełu. Schtóž wjele śeleniny abo žadu wužiwa, njetrjeba žo bojecź, jo néhdy na wicź śhori. Schto dha nékto po prawym śelenina je? Ssu to płody, kotrež žnydom tak rjec, śelene wuźiwamy. Njeźmy pak to jenoź naśche śahrodne płody. Mózemy teź w śchelaku dźivju śeleninu wužiwacź, kaž na psch. mlocź a podobne. Tute wobžahuja hišćeźe wjazy źiwiny (Nährstoffe) kaž žo praji, hacź dontjaze abo śahrodne.

Kotre śeleniny wobžahuja pak nétko najwjazy źiwin, njehodźi wśchak žo žnydom śpóznacź. S zyła maju śeleniny jara mało bélka (Eiweiß). Dokelž žu śeleniny źwjerścha śchćawnate (juśchkate), źebi mnoźy myślu, jo wone teź wjele źiwin njewobžahuja. Śelenina brěcźa wopśhija nimo měry wjele wutkowych źelow, kotrež naśche cźełu nuźnje trjeba. To je runje ź pśhicźinu, so žo we khorowjach a druhich hojeńjach wjele śeleniny wužiwa. Śelenina potajkim wjele wutkowych źelow wopśhija, ale mało tuka a bélka. Teź wjele wuglikowych wodow (Kohlehydrat, je to macźina, kotraž we cźłowjeśkim cźełe pśhi wórbje cźopłoty pomhaj, we śeleninje njeje. Wjazy wuglikowych wodow wopśhija

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a diści Smolerjec kniharšćernja, zapdr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěsткi, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěsткi a tabele so wyšše wobličuja. Za reklamowy u n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisto (Nr.) 95 **Budyšin — sobotu, 24. haprleje 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Němska knježerstwowa kriza.

Jehmanje wo wurunanju z němskimi wjercham je so sastajiło, dokelž su sozialdemokratoju pśiheźiwo § 2 kompromiša hłosowali. Jeli so wuchu so sozialdemokratoju pśichi žiwojim pśiheźiwjenju wostali, njemoh̄li so kompromiš dowurodźiś, pśihetož nětkajšcha knježerstwowa koalizija nima bjes podpjery sozialdemokratow žaneje wjetšiny w Rejchstagu. Němski kanzler dr. Luther teho dla pjeca nowu knježerstwownu koalizyju sestajaś pyta, kótaraž huchu jeź nětkonazionalni pśichiłuchćeli. Wurunanje z němskimi wjercham dyrbjało so wšo potom po žadanjach němskonazionalnych pśehetworiś.

Położenje domänowych najeńkow w Pruskej.

W pruskim žejmje źeźedu na dnjowym rjedźe najpśedńšy kommunistiski namjet śejesche, po kótaryž dyrbjachu so kniharjo bywšych nětkotŕi Kreuznachšyh policajskich sastojnizy se słužby pušćiś. Tuchi su dweju Němcow francowskeje wobsadźeńskeje wyšnjoscy pśechowali, dokelž staj antimilitaristiske pśiseńa mjes francowskimi wojakami rozsyłałi. Jedyn z Němcow, wótry Scherer, je w sastoju wumrjeł. Gdyž bu kommunist Bartels z porokami pśiheźiwo ministaŕej Severingej rozsudźił, demokrat Falk namjetowasche, kommunistiski namjet bjes rozprajenja wubjerkej za wobsadźeny kraj pśisłuchowaśaś. Tutón namjet bu wotpokasa.

Schlanga z němskeje ludoweje strony praji, so bu tu wo naležnosć politiskich stronow njejedna. Minister Severing budźiśke dyrbjał pśichi teile wažnej naležnosći sam pśihitomny byś. Jenož pod Severingom je móžno, so je bu Němc franzowskej policiji widał.

Kommunistiski namjet bu prawnemu wubjerkej pśihipoka za bu na to hospodarske sarjadnistwo domänow wuraźowasche. Weißermel z němskeje ludoweje strony wo wubjerkowym jednanju rozprawjesche.

Sozialdemokrat **Klaußner** na wopomnjeńske pśisno śwjasła domänowych najeńkow pokaza, na kótaryž pšawidła bu drje bo němskonazionalni hórschili, kótaraž pak je „Deutsche Tageszeitung“ sa wopšawnjene spóznała. S wopomnjeńskeho pśisna je spóznaś, so bu najeńcy pśichiźinu sa kelku sami sawinowali. Sto druheje instalacije boju, su wulke hromady tworow nakupili, kótaryž nětko njemóža nałoźiś. Statne kredity bu bo źiwjenje. Tak je Raiffeisenska banka jenemu kubjerjej w Sterkowje, kótaryž wobsedźeństwo je 50 000 hriwnow hódne było, 260 000 hriwnow pożiła. Pódla teho je tutón kubler dalšne 20 000 hriwnow jako pożćonku za kup kubła w Mecklenburgskej dostał. Kubler pak njeje statny kredit k nowożaśnemu pśiprawjenju źiwjenja hospodarstwa, ale k sałożenju kutrowych pśehedawarnjow w Barlinje wuźił, w kótaryž so wukrajna butra pśehedawa.

Minister dr. **Steiger** wusłužbny, so bu hospodarska wotwisnosć domowinowych najeńkow njejmjeńša śhórschiła, hač je nusne. Runje kaž wobsedźerjo tunje a dołhoczasne kredity trjebaja, tak bu wone teź za domänowych najeńkow trěbne. Sarjadnistwo domänow je w pósledńich létach pśchenajeńske wumjenjenja z pśichmjerjenjom cźasej pśchemjeńko. Wono je wobstejnosće domänowych najeńkow pólepśiło.

Minister potom mjenjenju napśeczo stupi, so cźe domänowe sarjadnistwo nětcźišchu wopšawdźe njepśichłodnu konjunkturu w pohódnosćenju kubłow wulwuźiło. Dyrbi bo pśihipósnaś, so bu płaćśiny leźomnaoscźow wobebje w ranju khętre nišše, dyžli w dowójnikim cźasu. Móže bo snižene wo nětkuše 50 prozentow w pścherćiku za prawe mjeś. Kraj dołowaze dźeło pśichi połnóžnym a ranšchim morju nam wubjerny kraj pśichinješe, kótryž njeje ženje pśchedrohi. Po namjerje, so by bo na domänowych pochowych leźomnoscźach selenina płahowała, bo hižo nětkotre léta w Hannoverskej hospodari. Na taśe waschnje mohła bo wšo zyła potrjeba na seleninje śpokojiś, tala dla wukrajneje konkurrency bo to njehodźa pśchewjeśeś. (S prawizy bo wola: Wjetšy šaśitanśe zła!)

Němscy ludowcy pśeśiwo generalej Françoisowi.

K njeměrnym wustupam je schwórił wjeźor na pśchedpołdnjowym wjeźerje w Wilmersdorfu pola Barlina došło, na kótaryž general z Francois pśa Hindenburgu a Tannenbergu rěcźesche. Pódla 600 pśchiłuschnikow němskonazionalnych bě bo cźrjoda němskich ludowcow seschła, kótaraž němskoludowskemu offizérskemu swjatej pśchiłuscheja. Hižo pśchi spoczatku pśchedwobschła generala z Francois bě njeměr pśchi teile cźrjódźe pytnuł, dokelž wón njebě pśchi wopśijanju Hindenburgowego powołanja k ranju Ludendorffowe mjeno napomnił. W dalšchem pśchedpołdnjowym běhu, w kótrymž bo mjeno nětkuschego generalneho kwartérskeho mješchra tehornja njenadeńdże, njemóh̄ k zyłownej pśchesłuże. Němšzy ludowcy na generala z Francois wjedma, **kaž falšchowaŕ śtawiznow, dźiwadłowy general, dźiwadźelnik aid.** nawołachu. Pśched dźesaćej létami njebu dźiśe žebi žadyn dowolicź smjeł, pśchi pśchedpołdnju wo Tannenbergu Ludendorffa samjelcźeć.

Němskonazionalni žebi wołanje němskich ludowcow w žiwoj zhromadźiznje sałkachu a skónčnje, hdyž hołk njepśchesła, zhromadźiznu wodźeś hrozeše, so budże źiwoje domjace pśawo wužiś. Ludendorffej śtawu pchiwołaju na to němšzy ludowcy se śale wusłužechu.

Českosłowakske knježerstwo wo Benešowym wokolnym prašenju.

Pod nadpišmom „K Barlinskemu wothłosej“ cźeskosłowakske knježerstwo w žiwojim organje „Prager Presse“ pišche: Rusko-němske jednanje, z kótrymž dyrbi bo pomér mjes Němskej a bolschewiskej Ruskej z nowa srjadowaś, je w europiskej politiskej śiawnosći wšěm napajaśe a roshorjenje zbudźiła. Wona bo z cźeźa pśedy smérowaśe da, hač budże wopśichijeće sprěcźenja dospołnje snate. Ničźo njeje bóle sprosnutkne hač to. Napjatosć a roshorjenje europiskeje śiawnoscźe njesłej jenož je sajimom za direktny pomér Němskeje k Ruskej, ale teź je sajimom sa sćežkwi, kótrež móža z tutoho pomóra k jeju pomóram k druhim statam, k Swjatej Ludow a k europiskej politiji śpka nastaś. Rusko-němske jednanja bu bo tehodła nig jenož w nowinach wukózite a rospomináte, ale bu teź diplomatam staroscźe cźinike, kótrež bu zebi wo nich swoje ménjenje wuprajiś. Wobeźe bo staty wo nje sajimuja, kótrež bu z Locarnskim sprěcźenjom a Swjatym Ludom swjasane.

Cźěskosłowakska, kótraž ma swoje sastupjeśiwo w Swjatym Ludowi a kótraž bo teho cźasa za Locarnske wuspěchi a politiku Swjatka Ludow sajimuje, njeje bo tutych staroscźow a tutoho samjenjenja ménjenjow śdalowała. Barlinske mjeny jej to po śdaću sa jara śło bjeru. Sśrjedu bu bo jara rosćuduje pścheźiwo cźeskosłowakskemu ministerstwu wobwocźile a na nadrobne waschnje wo tak mjenowanym cźeskosłowakskim praschersćim łopjenje pišaśe, pśchi cźimž dyrbi bo wusłyšeć. Jo w tutej froncźe teź „Tägliche Rundschau“ a „Diplomatische politische Korrespondenz“ njepobrachujetej, kótaraž porjadnje offizialne stejiscźo sastupujetej. Němske nowiny jenomyślnje cźeskosłowakskemu śwonkownemu ministrej porokuja, so je wěste sakrocźenje na podłožu njepšawnych informacijow cźinił, z cźimž je bo pjeca na njeśpichcźane waschnje do śnutskownych naležnoscźow Němskeje tykał a śpytał němsku politiku kontrollowaś — w druhim rjedźe je wón praschersće łopjeno w najstupanju němsko-ruskeho sprěcźenja formulował a we nětkotrych dypkach Němšku jara wobmyślonje schmórnył.

Njewěrimy, so bu w tejle kampagni wuprajene poroki za pśchiśłuschnych faktorow Němskeje mérudawaje, dokelž pak nam na tym saleźi, so bo němske śtawne ménjenje njetrjebawšchi a njepšawne pścheźiwo Cźeskosłowakskej njealarmnje, njekombźimy bo, na kampagnu Barlinskich nowin se śwércźenjom wopšawdźitosće wotmolwiwši.

Cźeskosłowakske śwonkowne ministerstwo je pśched wšitkym cźasom z Parisa, Londona a druhich méstow informacije wo pśchihotowanym němsko-ruskim sprěcźenju dostałe. Sdźeleny bě z krótka wopśichijece sprěcźenja pśchidate z dobom z pśchedbźežnym stejiscźom poćeźenoho stata a z napraschenjom, kajke je ménjenje Prahi. Śwonkowne ministerstwo a jeho schef stej wšo wotmolwiwšoj, kaž dałeko bo rtinje praschachu, pśikomnje, hdyž bě napraschenje pśikomnje formulowane. Njewěrno je, so je cźeskosłowakske śwonkowne ministerstwo někotre praschersće łopjeno Locarnskim mozam pózałko.

Wono je jenož na podłožku śnatcźo sprěcźenjoweho wopschijeća do Parisa a Londona wotmolwjenje na napraschenja pózałko, schtož je bo wobeźe z pśikomnym rozsłoženjom juristiskeho wopschijeća skało. W tym samym śmysle bu bo rtne wułożenja na offizielne zdźelenje němskich sastupjerjow wo němsko-ruskim sprěcźenju dałe.

Tak je bo wěz wopravdźe mała. Pśchebe wschem njeje žanejho texta pośdachnych praschenjow było, z kótrymž Barlinske nowiny operuja; tutón text je jednorje wumyślany. Schtož je bo z njeho wotwodźało, je potajkim bjes podłožka a kóžde dalše roshorjenje je njetrěbne. Nusne by jenož było, so bychu Barlinske nowiny to, schtož śmy prajili, k wědomosći wsałe a to njeběchu w tamnej meihodze dale krocźile, po kótrejž bo dotal w tym śmyśle složuja, so rosćażenjonow, kótrež z naš wuthodźeja, kóždu nimaju abo samjelcźeja a dale sćežuwaju, jako by jich zyła njebyło.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski. Najl. a najtuńša kupowańja wobućow. Pódwuwańje spěšnje a tunjo

Karlowe Wary garnisonu dostanu.

Karlowy kenmu měšcźańskemu sastupjeśiwu je bo sdźełiło, so dyrbi sa 24 hodźin trěbne měšnosće za jannešcźe nje stajneje garnisony w Karlowych Warach (Karlsbad) wobstarowaś. W pożedźenju měšcźańskeho sastupjeśiwa je bo pścheźiwo stajnej garnisonje z pohladom na tharakter Karlowych Warow jako śwětowych kupjelow protestowało. Teź pola republikanskeho presidenta je bo protest sapodał.

Hroženje hrabja Bethlena.

Kaž bo z Budapešta powě, je ministerski president hrabja Stephan Bethlen pśchi wopomnjeńskim śwjedźenju sałkonzwanoho hrabju Tiźu rěcź měł, w kótrejž je mjes druhim śledowaze rjekł: Kajki dóht je nam pśchipožděny, njemóženy dop rédka prajicź. Jene pak z wěstosću sacźuwamy, so nětcźiske wobśitejnosće njemóža pśchezo tracź. Niz jenož, dokelž žiwjenje, kótrejž dźenża wjedźeny, njeje žiwjenje, ale pomałke wotemrěcźe, a dokelž bo nowe wětry pśchipowědaju, kótrejž móža to, schtož dźenża po daću twjerdze śteji, powrócźiś, tak lohko kaž khartowu tśežu, kótruž hu blisłowidźazy ludźo spažili a kótraž teho dla trajny śtuk njepśchedstaja.

Turkowska so na wójnu hotuje.

S Bukaresta bo „Matinej“ powě, so bu tam z Konstantinopla wěry hódne powěcźe dośćte, po kótrychž je turkowske knježerstwo posledńe dny poćało, wójerske naprawy hišcźe pohyblnicź. Zuśymi powětrołódźnišćowowymi towarišwami w Konstantinoplu, kótrychž létadła pśches Thrazijsku létaju, je turkowske knježerstwo wojśewiło, so je bo turkowskim wojeśiskim śražnikam porucźiło, so dyrbja **do wšěch znjych létadłow** śśeścź, kótrež na śasanym krajom k wjeźorni wot Konstantinopla létaju. Hač dotal bo powětrołódźnišćowe towarišwa jenož śrachej wuśkajachu, so jich létadła sebrachu, hdyž dyrbjachu nad tutym krajom leźo bo na semju puśćicź. Turkowske knježerstwo zuźymi lékarjam jenož potom na létanišćcźo w St. Stefanje śtupicź dowoli, hdyž bu pisanym dowolnosćej turkowskich wojeśiskich wyšnjosćejow dostali.

Turkoja bo boja, so wojna Italiskeje a Grichiskeje pścheźiwo Turkowskej létša w lećze wudyri. W meji dźe Kemal pascha wulke manevry we wjeźornej Małej Asiśej wotměcź jako najwyšcźinowny demonstrazaju pścheźiwo italiskim wójnskim pśchihotam na italśiskim kupomaj Rhodos a Castellorizo, njedaloko małoasiskeho móžkeho brjoha leźazym. Turkowski generalny śtab bo pśchi nich 250 000 mužow w połnym połnym wuhotowanju wobsedźeli da. Manewry budźa nětkotre njedźele tracź.

Russka Turkowsku napomina, so by bo Ruskej jako njewotwisny śtat pśchisamkła.

„Chicago Tribune“ jhoni, so bo Turkowska niz jenož w Małej Asiśej, ale teź w Europe pśchi Thrazijeć mjeśi k wotrajenju njepśchecźela broni. Turkowskej je bolschewiska Ruska namjetowała, so by jako njewotwisny žobustaw ruskej republizy pśchistupiła. Ruska by potom Turkowsku we wójnje se žiwojim wójskom podpjerała. Mustafa Kemal chże pjeca tole posticźenje pśchijeć.

Jednanje wo měr w Marokkowskej.

W druhim wuraźenju wo měr w El Ain bu Schpanišcźenjo a Franzowsko jo tśi hłowne wumjenjenja śpuśćiłi, po kótrychž bytyśkeje bo schpaniška a franzowska fronta wo śydom kilometrow dopódła pokoźeła, bo Abd-el-Krimi z Marokkowskeje wuźinjaca a bo Kabylojo wotbrónicź. Sastupjerjo rifiskich Kabylow bu prajili, so je njeměžno, Abd-el-Krima z kraja wupokasaś, dokelž by z tym bjeskniežstwo w rifiskim kraju nasiało. Dopisowaŕ Parizskeho „Journala“ praji, so bu sastupjerjo rifiskich Kabylow pózdźe snaś dali, so bychu do teho swolili, so bychu bo schpanišce žony a dźeśi, kótrež su w konzentrazijskich łahwach jale dźerżo, puśćiśe.

Hač dotal njejsu francuzowscy a schwankiwy fastupjerjo nicžo se swojich žadanjow pschecžišchecželi. Fastupjerjo riffischich Kabylow zyke pod Abd-el-Krimowym wotkwom stejo. Woni w njenje sylahow riffischich Kabylow njejednaja, ale jako Abd-el Krimowi fastupjerjo.

Cežke wojowanje w Somaliskim kraju.

S Mairobi w jendželskej rauschej Afriky so 23. haprleje powě, so je so w italskim Somalilskim kraju k dolhemu ranju wot Mogadischu kruže wojowalo. Italske wójsko je cžežko chrobowalo. Jenu pak je so poradžilo, sbežkarskich Somalilskich sbiča a jich wójsko do diveju pokojzow dželcž, s kotrejuž jena k jendželskemu Somalilskemu kraju a druha k abessinskim mjesam zoha. Italeženjo žu se swojimi lódžemi Somalisti brjóh wobsche hyli a wschě lódže potepjeja, kotrež Somalistim žluschejo. Lódžnistwo pschi Somalilskim brjóhy je so sastajilo. Sběh Somalilskich je naztak, dokelž so někotsi wjednizy Somalilskich sapowědaju, italske nadkjejstwo pschipóhnacž.

Wójna s bombami w Syrilej.

Kaž Havaska powěsčerja s Beiruta shoni, žu so někotre sylahi we wokolnosči Aleppa Franzowsam podežisče, hdyž běchu letadla na jich wěh bomby mjetale. Pschi tym je so w jenej tychle wjesu 18 cžłowjekow morilo.

Nowe njemčery w Kalkuce.

W Kalkuce je jendželskej Indiskej žu snowa njemčery wudyrile. Pschi tym žu muhamedanoju do polizistow frasylt. Dwaj muhamedanaj staj so morilo a tsinacje so franili.

Ruski póslanc Karachan w straše.

Havaska powěsčerja s Mukdena powěsčej potwjerdža, so je Cžangtsolin bolschewikiskemu generalnemu konsulej w Mukdenje poručil, so dyrbi Moskowske knježerstwo ruskeho póslanca Karachana s Pekinga wotwolacž. Generalnemu konsulej w Mukdenje je so sdobom sdželilo, so, hdyž swjatkarske wójsko Peking wobsadži, njebudže póslanc Karachan wjacy pod schitkom internazionalnych sakonjow stejerjeć. Mjes tym je swjatkarske wójsko do Pekinga sacžahło.

Dojednanje wo wotplacženju francuzskeho wójnskeho dolha w Sjednoczenych statach połnócnje Ameriki.

Mjes francuzowskim póslanzom Berangerom a statnym sekretarom Mellonom je so wutoru wo wotplacženju francuzskeho dolha w Ameriku dojednało. Po tym ma Francuzowska 50 prozentow zyleho kapitala a danje sa 62 lět wotplacžicž. Prjedawschi francuzski finanzny minister Caillaux bě jenož 40 prozentow posliczil. Sawěsczazy pschistawk, po kotrymž dyrbje che franzowske placzenje wot nemskeho placzenja wójnskeho wotschkodženja na Francuzowsku wotwižowacž je so spr'cheżil.

Dojednanje wo italskim wójnskim dołhu w Ameriku so potwjerdżiło.

Senat Sjednoczenych statow połnócnjeje Ameriki je dojednanje wo wotplacženju italskeho wójnskeho dolha na Ameriku je 54 pschecziwo 33 hłosam potwjerdżił. Namjet senatora Boraha, so by so zyle dolhowe praschenje snowa wubjerkej pschepokalako, so mohte so w tu chwilnu placzeajakmanosc Italiskeje pruhowacž, je so wotpokazał.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobota, 24. jutrownika.
Fidelisa.

1686 swjatočne přepodaće Hornjeje Łužicy kurwjerchej Janej Jurjej I.

Slawa Jana Radyserba na serbski luď,
na spěwanskem swjedženju 30. 9. 1891

Ja slawu Serbam wunjesu,
našemu ludej kemšerskom',
a pěknom', swěrnom', dźěławom'!
Njech wšitke ludy praja,
Kak Serbja sprawnosć haja!
Daj Bóh, zo w dalšich přichodach
Na wšitkich krajow jazykach
By zdobnje zejhrawała,
Za Serbow slawa, slawa!

Přisłowo hrozy: Młody chceš nět brać a pić, stary póndźeš klinki bić.

Njedźela, 25. jutrownika.

Jubilate — 3. njedźela po jutrach.

* 1683 w Kulowje Jakub Anton Kilian, kiž 31. měrca 1759 w Budyšinje jako senior tachantstwa zemrě, wo kotrymž smy tehdy dokładnje pisali

Herkulesa nětdy na rozpuću
drje stej zetkałoj dwě wosobje
jedna Radosć, połna wozdoby,
druha Próca, pokhłena, z kwaklu.
Ta joh' wabi z łahodu a lesću,
tuta z wuhladom do zrudoby,
wón sej wolił drohu khudoby
a z njej brěnjo čežkich prócow, potu.
Tak soni też nětko runje sława;
wulkej žonje stej mje zetkałej,
jedna rěka Krasa — druha Sława.
Hdyž chcył, blazuy, kedźbować na wobě,
z honťwjerjom bych był, kiž wuskočenej
zajacej chce hanić w jednej dobje.
Jan Kollar, Dźowka Sławy I, 8.

Komu přisłowo praji: Rozdźeraš so, kaž žaba na sčernišču.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 737, hygrometer +4, thermometer wo dnjo +15. Dženja rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer 0, thermometer w nozy +7. Wuhladny na mało so pschemjenjaze wjedro, trójchu chłódno. Wječera rano cžehnjesche so nižina wot Schwedskeje psches strjedžnu Europu hacž k strjedžnoseiskemu morjej. Tuta nižina so roscžahuje. Woschina leżesche nad Ruskej s połnocy Schwedskeje a s wjeczora Nendelskeje. Schklenża stupa też na rjane wjedro. Po měnjenju wjedrarńjow chłódne wjedro wobthowamy. Jutsje njedźelu Jubilate stóncžko 4,45 hodź. sthadża a so 7,13 hodź. khowa. Měsacžk sthadża rano 443 hodź. a so popołdnju 4,20 hodź. khowa.

— Serbski swjazoženk w Hodźiju. Wschitzy Budyschzy Serbja, kiž lubuja pěkun serbsku sabawu, njech dóidu jutje njedźelu do Hodźija na serbski swjedžeń. — Wutrobnje tam wschěch witaju. — Schtóž nodze nadkowacž, ma składnosci s cžohom pop. 3,55 a 9/46 hodź. hacž do Zieżinka (Seitschen) dojcž a wot tam do Hodźija pyschi dóicž. Sapoczatk swjedženja wjeczor w 7 hodź.

— **Dženja dopołdnja** w 10 hodźin snjeschoži psched Sserbstim Domom k tichchitrnječ K. Menzel. S motorstim kokom spěchnje wokolo rózka jedžo, so na pjelisich kamjenjach wobkjuny. Kolo so straschnje wobschkodži. Wón po sdacžu njestranjeny wotenđže.

— **Pjaty a połedni pschednoschkowy wjeczor němskotatneho strowotneho tydženja** wotmě so wječera pjatk w „Krónje". Bě to wjeczor sa maczerje. Pschi sapoczatku pschednjeże schulska holza pěsen wo maczeri a dźěsča. Potom spěwasche knjeni mandželska stud. rad. k. Johny wo „luboscži a žiwjenju žony" wot Schumanna. Pschednoschk mějesche dźěcžaza lekarska knjeżna dr. med. Suelliz s Drjezdżan: „Kak ma so s dźěcžom wobkhadžecž, doniž do žiwjenja njewultupi?" Pschednoschowarka wunđże wot myšle, so dźěcžo nichtó tak derje njewothlada jako macž. Wschelazy měnja, so maja cžešchne dźěcži wschitke jenaki napohlad. To pak so jenoż tak sda. Ale jswonkowne rosdźěle maja malo prajicž. To pak, schtož so wot starscheju zobu dostake, ma jenoż waznosce a hakle so po něcžim wuwija. Dary, kiž dźěcžo wotstarscheju njenamerkwa, njemóža so wuwicž. Wo tym dyrbja sebi wschitzy wěscži być, kotliž dźěcži wocžahnu. Schtož starschej je swojeho dźěsča lcžinitej, na tym wscho saleži. Sa make dźěcžo je wažne, so jemu tnje. Kak ma so to cžinicž? Na cžeschnym dźěcžu wuknecž. Schtóž to prawje sapschimnje, budże lohaj se makmi a schulitimi dźěcžimi hotowy. Schtož tajka macž wě, wo tym njehodži so jazyka pisacž. To dyrbi so jenoż nasnońcž. Cžešchne dźěcžo njeschmě so je swojeje runowahi pschinjesch. Nathwitne skhorjenje cžešchneho dźěsča dyrbi so rucže sasso wurunacž. Starschej dyrbitaj cžešchne dźěcžo stajnje lekarjej kontrolowacž dawacž. Też pola starscheho dźěsča pschiňdu mylenja strowoty. Tehdy ma so j nimi wobthadžecž, kaž j cžešchnymi dźěcžimi. Na cžešchnym dźěsču nawuknje macž to, schtož poschlisicho sa wjetsche dźěcžo trjeba. Schtož sežiwjenje dźěsča nastupa, dyrbja maczerje wědżecž, kak jenotliwje jeđże na dźěcžo skutkuja. Dha so potom sa wjetsche dźěcži lósscho wari. Dźěcži dyrbja so dolho cžešchicž, kak wjele lepje pschidźěraja hacž, hdyž bleschu dostanu. Zahe smě cžešchne dźěcžo hižo sad a podobne jeđże dostacž, snadź je 4 abo 5 měsazami. Dźěcži, kiž lute mloko pija, dóstanu jendželsku khorosčž. Najstrowsche dźěcži su te, kiž njejsu pschetolste a pschecžeżke. Make dźěcži njeżmědża so krucže do sahłoczka sawjasacž, ale dyrbja merčž wjele hibanja, dyrbja prawje kopacž. Twjerdże powite dźěcži dóstanu posłdźisho lohaj njerunu thribjet. Też pschesahe syndacž so dźěcžo njeżmě. Njesałeji na tym, hdy wono žedži, ale kak wono žedži. Hibanje cžini dźěsču wjele. Dźěcžo dyrbi so prawje kupacž a so kohku drastu woblekacž, so móże cžešchny powětr k cžeku. Se wodu, powětrom a słónzom sdżerżimy dźěcžo strowe. Macž jenje njeżmě dźěcžo pschesahe k běhanju nusowacž. Cžeko dyrbi so najprjedy skrucžicž. Dźěcži dyrbja so do žyteje wole naspacž, so móhte prawe wjeżele być. Schulske dźěcži so njeżmědża pschejara do dźeła honicž, žu tola dźěcži, a dyrbi so jim wjazy cžasa sa hrajkanje wostajicž. Schtož dyrbimy wot makosče pola dźěsča hajicž, to je wola k dźeku. Macž dyrbi dźěcžo stajnje pasecž, dyrbi wědżecž, hdże pschebywa a schto cžini; jenoż tak wobarnuje jo psched schkodu. Starschej dyrbitaj dźěcžo we wschelakich internych praschenjach tak powucžicž, so jako dźěcži a tola saso jako hrajsi cžłowjekojo je sc,ule du. Najwyschschi samer wscheho wocžehnjenja ma być, so starschej dźěcžo wocžehnjetej, kiž junu w žiwjenju jako kruta wosoba wobsteji a njepadnje.

— **Jenokrinwarje** s dowójnskeho cžasa, kiž wjazy njepkacza a maja jenoż wěsku złeborownu hdnosć, žu posledni cžasz na wschelakich městnach s jebarskim wotpohladom do wobkhoda pschischcže. Kriminalna polizija prošny, so by so ji hnydom powěsčej daka, też hdyž dyrbjak nječto spytacž wudacž, tajke pjenjesy. Kriminalna polizija ma telefonowe cžisko 2802.

S **Hnaschcz.** Mjes skotom kublerja Arnoschta Bergmanna je pokhroma wudyrika a so hamtizy swěscžika. Sawěranski wokrjeż je dwór pokhromy, schkitanski wokrjeż pak sbytkna wjeż.

S **Wjeleczina.** Mjes skotom žiwnoscžerja Zenkera je pokhroma wudyrika a so hamtizy swěscžika. Sawěranski wokrjeż je dwór pokhromy, schkitański wokrjeż pak sbytkna wjeż.

S **Hornjeje Borschcze.** Mjes skotom ratarja Hermanna Beckera je pokhroma wudyrika a so hamtizy swěscžika. Sawěranski wokrjeż je dwór pokhromy, schkitański wokrjeż pak sbytkna wjeż.

Albert Rager fotograf. atelej **w Kamjencu**

na ranjej drózy Telefon čo. 239 na ranjej drózy

podawa Wam najlěpše fotografije kóždeje družiny we wobkhodže a zwonka wobkhoda

Skazanki za fotografowanja přijimuje zwonka wobkhoda za maje teć kujez frizer Jupt w Pančicach

Khodojty.

Přenjetny roman wot Jlsana.

29] (Pokračowanje.)

XVI.

Je kraszna letna cžicha nóz. Polny měžacžk je swojim jasnym zwětłom poglébornja doły a hory, lésy a pola, s kotrychž su žně wotwożene. Na polach běła so pak schcžerjenischcža. Deleka w dole leži w cžichim sparu mała wjeska Dolizy a jeje male khěžki je zlonu pschikrycte błyschcža so w měsacžkowym swěcžle, kaž bychu byle z cžistebo złeborna. Wcžipny měsacžk kuka psches wokniescžka do jsiwicžkow a komorkow, ale wschudżom wotpoczuja ludźo po napinazym dźele. Jenoż w jenej komorzy swěcži so selena swěcžka a rjana holcža khodži wokoło bliba a schepta luboscžiwe słowa. Tsi dny hižo tak Scholcžij Borbora cžini, swěcžka je sboro wuzwucžena, jenoż někotre mjenischinny móje hischcže swěcžicž a pschezy so Ditrich njecha k njej wrócžicž. Sbiwcžka někotre raty sajchkrjebota, sapkapoli, swěcžko zkoczi do powětra a swěcžka je so dobywcžila. Borbora poda so k měru, njejsi pak, ale myšli na to, so je jutsje žubota psched dokhowanku. Jutsje ma tykanzu pjez a do tykanza Ditrichowcho da Julininy próschk a tutón napjelni Ditricha s luboscžu k njej. W tajchich myślach uwuzny.

Sobotu wjeczor dóidże Borbora, hdyż bě tykanzy nanajlepje napjelka, do hrodu. Na ruzy njeso žołty pleczeny košchik s bełym rubischkom pschikryty, so by knjeżstwu swoju waschnju dar pschepodała. Najprjedy dźesche ke knjesej nad Skalizami. Borbora wsa tykanz s košchika, dżerżesche jón s bełym rubischkom a pschejesche knjesej: so by Bóh luby Knjes, kiż wotewrja swoju žiwilnu ruku a nażnycži wschitko se swojim spodobanjom, chżył swoju hradu popschecžej miloscžiwemu knjesej, so by won bohate, Boże dary žiwjom móhł wuživacž we strowoscži a sa swoje sbożowne skutkowanje tu na semi njeskónczniże wulke myto žiwjat we wěcznosci.

Erich jejnmy swojoj cžornu židżanu cžapku a rjekny: „S dowolnoscžu mojeho knjesa." Hdyż bě jej knjes žiwoj dżak wuprajił, kiż dyrbi też nanej a maczeri sdżelicž, rjekny hischcže: „Borborka, pojdźu so" a pschitworcži je j wjeselcej koju poczežnjenej stol. Borbora so dżiwaschce, dokelž tak pschecžetej hischcže knjes njebě jenie k njej był, „mam z tobu nješchto wažne porěcžecž! Hlej, žym hižo tebje wot dżecžazych dnjow rad měł a běch jara wjesoły, hdyż tebje wasch nan k knjeżnam da k wukhlaniu. — Stshcžhach tež, so by jara derje wukła a w knjeżiscžich wobsthodnych waschnjach so wudospotnikla. Lubjesche so mi jara, so mój Ditrich poczа k wam tebje dla khodżicž."

Borbora so sacžerwjeni, kaž najrjenischa róża.

„Ale won njespósna hódnosci tuteje rjenje wónjazeje kjaski, won wuhlada hordu w pišanych barbach so błyschcžatu makoczu a sahlada so do njeje. So je mojeho lubeho žyna takle sabłasnika, to je so jenoż psches kukłaske cžinki stacž mohło. Je-li maschi jenoż kusk lubo mojeho Ditricha, pomhaj mi bohemu nanej, wuzłubobdżicž j putow tuteje kukłarki abo khodożity. Myšlu, to je schcžesczanski skutk. Dyrbi so dopokazacž mojemu žiwej, so njeje luboscž, schtož jeho k Hilži cžehnje, ale kukłarstwo a potom so won žam jeje wostaji. Ja pak budu so radowacž, so ty jako jeho mandželska do naschcho rodu pschicžeschnjesch a mi moje stare dny pocžežnjesch."

„Rady", praji Hilža, „bych wam, miloscžiwy knjeże, pomhała, hdy bych jenoż wědżała: kak."

„S mojim žiwom žym wěcžał, ale won njecha so Hilže wostajicž. Won njewěri do kukłarskich cžinikow. Tuž nicžo druhe njesbyła, hacž so so jemu to dopokaże. To pak może jenoż žudnistwo w Budyschinje. Sžym hižo pišmo sestajił, w kotrymž so prošny, so by wono wěz k Hilži pschepyłało. Tajse pišmo pak dyrbitaj diwaj podpisacž. Schtó pak tu pišacž może hacž ty? Pschecžitam tebi pišmo a jelt je sa prawo spósnajesch, je podpisacž a potom ja. Tak słyschch, Erich, a potom ja. Tak słyschch, schto žym pišał."

W pišmje bě Erich telko zusych słowow nałožował, so Borbora skoro nicžo njerozumi. Jeje žwědomnje ji wotradżowasche, Hilžu wobskorżicž. Zarliwosci na Hilžu, žadosci sa Ditrichom, žadosci, być j wotžehnej knjenju, pohłuschi jeje žwědomnje a samucžichu ji rosum. Wona žo wuprawnjowasche, so tola njemóże to nicžo sle być, hdyż to žam knjes cžini, kiž je tola wulzy wucženy muž, kaž ludźo praja. A tak podpisa sčorzbu. Knjes pak ju njepodpiša, dokelž bě, kaž najbóle łódży ščipnik, tajeńz; chżyschce žebi žam narěcžecž, so wina njeje, jeli budże, schtož mějesche skoro sa wěste, Hilža jako khodożata saswudżena. Wschak ju won njeje wobstorżił. So Bóh wschohowědomy, do kotrehož brje ležina wěrjesche, hinak žudži hacž tajzy by žami błepjazy tajenzy, na to won njemyślesche.

Borbora so psched knjesom hłuboko pokloni a dźesche ke knjeni a jeje dżowzy Hanzy, hdżej runje tak se žamtżinymi słowami tykanzaj pschepoda. Pobledni bě postajeny sa Ditricha. Hdyż k njemu sastupi, wuhlada, so je se srudobu napjelnjeny. Borbora pohlada je žwojimaj stjałkowynaj wocžkomaj tak luboscžiwje na njeho, so žmežwk pschelecza jeho pokhnuurjene mjeswocžo, a won praji: „Nó, Borborka, schto pak mi dobreho njeżesch?"

„Njeżu, wkdy knjeże, kaž kóżde léto tak też létża pschecželeny dar wot nana a maczerje a zyteje žiwóżby, so by . . .

„Haj, haj", padny jej Ditrich do rěcže, „wěm, so stej wasch nan a macz a też ty jara pschecželni, o chżecże mje i darom sujeżelicž. Praj jimaj, so so jara wutrobnje sa dar dźakuju. Też tebi so dźakuju, a so by wam Bóh luby Knjes schkodu, kiž sesze běri z tym sčinili, bohacže sasso zarunał."

Borbora połoži tykanz ispěschnje na blido a khwatasche, so je jimy pschińdże. Pocža so ji psched wocžomaj pižarcicž a hdyż bě hrób wopuschczika, dychasche so ji hakle sasso łóże; nětko bě ji sasso lepje.

S **Noweje Wjeski pola Kucžiny.** Dźensa nozy w 11 hodź. wutŕdże Boži woheń w Jurschez žiwnosći a ju ša krótki cžaš do próchа a popjeła pichewobrocžiť. Na wulke šwoje wětr schŕe a pkomjenja na žuždne twarjenja njenjeseše. Tak wošta woheń na tuton statok samjesowane. S swokolitu běchu žytkawy na pomoz pschichwatale, mjes nimi teš žobu jako najsdalenischa Maleschanska.

S **Hodžija.** Polkroma je šaschka mjes skotom kubleŕja Laraša w Hodžiju. Sawěranske naprawy ša Larašeš dwór šo šhěnu; schkitanske naprawy pak ša Hodžij dale placza.

S **Hoyšija.** Sserbšzy bratrja, šotry, njesahudžcze na šherbšti šwojedžeń, kiž šo wam jutše njedželi we waschej wjerzy, w Cžigneraj hošcženizu wuhotuje wot Budyschšleho towarštwa „Nadžija". Sserbšce šukny budža klinčzeć, šej pytacz pucz do waschich wutrobow a kraſne dźiwadło a pyschna rejka waš wošchčewitaj. Tuž pschiúdźće we bohatej liczbje a mytujcze ſ tym próza tych, kiž wam šwojedžeń wuhotuja. Njech šo wschitzy wokolini Sserbja šjednocza k žytkej jutše njedželu w Cžigneraj hošcženizu we Hodžiju na „šerbškim šwjedženju! Sapoczatk wjeczor we 7 hodź. Wutrobnje šcze wschitzy pschewroschceni.

S **Njechoŕnju.** Tudomny dželacžeŕ August Greulich je wczera **pjatk** popoldnju w 4 hodź. w Budyschkej měschczańskej **khoromi** na šczěmki šwojcho šnjeholoženja cžešce wuurěł. Sa šwojich je pschešahe ſ tuteho šwěta schoł. Bě hakle 52 lět štary.

S **Panczij.** Wczerawscha šjawna shromadžišna dla „Strowotneho tydženja" bě šche poměrnje hišchcze derje wopytana, šwjetscha wot kupjelaščich hoščí. Knjes dr. Schokka wotewri ju, powitajo wschěch pschitomnych, wažebje k. schulšleho radu Krawza ſ Kamjenza jako šaštupjerja schulskeje wyschnoscze, dale duchownych a wučzerjow. Rozkoži šhrótka saměr shromadžišny, kak je po wójnje ſ ludowej shrowotu wrócžo šchło, teš w naschim šherbštim krajiku a tuž šej njechachmy pschileżnošcz nimo dacz žicz, ſ pschileżnoscze „Strowotneho tydženja" na hrožaze strachi kedžbnych cžinicz. — Potom jimasche žo k. dr. Rachela žkowa a rěczesche še 42létneho naschonjenja pschitomnym do šwědomja. Widži cžłowjeschwo do šahubu žeč, teš Sserbow. Wšcho cžerpi na rheuma (drenje) a wicž. A po měnjenju lekarja póndže Němka na tym do rowa. Potom roskožowasche nadrobnischo, kak rheuma nastanje, hdże šo šaždyluje a kajke pódšanske **khorocžze** šo pschi tym jewja. Hlowne winy tuteje bološnje **khorocže** šu nikotin, kofein, tein a alkohol. Měnješche, šo je nikotin najhórschi jěd ša wutrobu. To wobkrucžuje ſ dołholětneho naschonjenja a wobkedžbowanja na žebi. Khora wutroba je šczěhowť rheuma, niczi krej a nerwy, wošlabuje cželo, wobcžežuje žołdk, wjedže k žadkawej thorocžši taka, pomjeischuje krutošcz a žyłnoscz wole, požrědkuje njeměrnoscz ſpara a hlowybolenje. Žyła šwójba może šo ſ nikotinom šajedžiczki psches njepschestawaje póžeranje tobakowcho dyma. Tohodła cžerpja dźeczi hušto na wocžach, namaja trěbneho ſpara a škorža hušto pschе bolenje hlowy. Schwablowe kupjele šu tam połépschuju šlutkowali, hdžež lekařita medizina šapraji. Wón pschedńaji teš hnydom dwě**schoch na to waschnje wulkkowanych, tak** ſ dobom dopokazuju a wobkrucžuje šwoje žkowo. Wožeže napominasche mkodoscz, šo nikotina šdalowacz, tuteho mordarza cžłowjeskeje wutroby. Krute, haj drakoniše postajenja dyrbja šo wudacz, šu teš nušne, je-li dże Němka wospjet je šwojeho hubjeństwa šo połběhnyc. Wy-li šo mkodoscji šakajalo, hacz do 18. lěta kuricz, a tute pschestupjenje šo ſ jastwom thkoštako, by hyło lépje ſ nami. (Tute žadanje šo se strony shromadženych bóle jako połkiw pschiwja). — Na dwě hodžinje bóschе ſ dołheho naschonjenja rěczał, pschitomni šo jemu ſ pschikleškom džakowachu a nawjednik shromadžišny to hischcze wospjet ertnje cžinješche. Dokelž šo nichtó k rosmołwje žkowa nješimaschе, šłonczi shromadžišnu ſ pschečzom, šo by jeho wuwjedženja na pódnu rolu padnyle.

Se **Ssernjan.** S kóždym dnjom šo pschczy bóle pokašuje, šo nałéczo k nam pschikthadža. Wichudžom widžimy mlódne kwětki šo pšhanicź a šlyschimy wot šaždneho ranja hacž do wjeczora ptaczki šanoschowacz šwoje lubosne špěwczi. A tak pschičleczachu tež wješoke schkowronczki a šolobiki Nalbiczanskeje „Lilije" na rjanem nałéżnjem wjeczoru pożledneje njedżele do Ssernjan, so hychu we wschitkich wutrobach šhudźili nałétnje radoštne šaczucza. Hdyž też nij w pojtajenym cžašu, dha tola po krótkim cžakanju napjelni šo žurla tak še pschipoštluchanjemi, kaž šrědka ša wjele lět. Nětko šaklinczachu kraſne, žaſne hłoby Delanskich pachołow a holiczow tak hnujaze, tak cžuczíwje, šo wschitkich šputachu, wschitkich duchownje wokschewjachu. Hdyž praju wschitkich, tak to nieje dospołnje prawje, dokelž w jednym rózku šedžachu nekotre klešawy, hacž mužłe abo žónše, njewém, kiž njemějachu žane žrojumjenje ša lubošny špew. Je to pschečzy tak na žwěcze, so pšy schczowkaja, hyrnjeſ šołobiki špěwale. Špěwy běchu wot naschich šławnych komponistow, wot Krawza, Sšlodenka, Pilka, Frajschlaga. Jich hódnoscź pošudžowacź, mi njepschisteji. To pak dyrbju prajicź, šo wschitke ſ wuwsačom jedneho: „Hólczik ko rady ženjesche", mózanje na shromadžennych skutkowachu. Najtraſnischi wschitkich špěwow bě pak šawěsče „Domczt mój luby" wot Kleibera-Sšlodenka. Swježelaze by hyło, hdy by šo hischcze wjazy tak žunich, wutrobu putazych špěwow wot tuteho šłoro šabyteho šłkadowarja poschicźi mohło. „Lilija" pschednješe wožnym chórow, schtož drje je ša jedyn wjeczor kuſt wjele; jedne šolo a jedyn kwartet bě wjazy wotměnjenja pschinješło. Ke špěwam pschišlamkny šo hra: „Kaschpor pjha testament." Hrajerju cžinjachu žwoje najlépšche, ale hra je kuſt jara buchа pródna. Jenicźki žort, ſ tkhu je jara tuni. Tola hdże by wšcho junu dopołnke hyło! To pak dyrbi šo wuznacź, šo bě špěwny wjeczor Ralbiczanskeje „Lilije" jara wošchewjazy a špokojazy. „Lilija" ma we žebi dobre mozy, njech šo pschczy bóle pod wjednišwom knjeza Mitkawšcha Hajny šaseleni, njech kčžże Bożej cžeſczi a Sserbam k wuzitku.

S **Wukranczij.** Na pónželu popoldnju bě šo do Kruschez hoščenza šjawna gmejnska shromadžišna powołała, Shromadžišnu nałoženowaschе knješ hamtšk a gmejnški pschedsteježeſ Bartka. Dokelž je też w naschich tronach běrujazy rak roščerjeny, šo shromadženym wojſewi, kajke běrunowe druzyny šo ša naſche pola hodža a kajke nic. Druhi dypk dojowcho porjada nastupajche hoštwinſti pjenjes. Dale pschinđże rěcz na nałežnoscź pomnika. Tu rosmołwa dźeše trajesche. Nanjetowaschе šo, šo by šo město kamjenſkeho pomnika radšcho druha šozialna a wujitnischa wěz, šnadź wuſtaw ša diakoniju jako dopomnjeczе na wojerjow, natwarika. Tale myšlicžka šo niedyrbli ſpuſchczicź, haczrunješ šo hnydom wuwjeſcź njehodži. Sa pomnik je šo hižo měſtnoſcź postajika. Nałežnoscź pomnika nětko wošebita komišija do ruki wojuje. Sš dychu šo pjenjeſy ša pomnik šwjedże, budże šo ſ liczinami dom wot domu khodžicź a dary šo hromadzicź. S tym šo gmejnſka shromadžišna šjonči.

S **Wukranczij.** Drócha ſ Wukranczij do Hornich Brusow je wot šandżeneje ſrjedy hacž do 5. meje ša šjawny **wobkhad** šawrjena. Wójny wobthad ſ Wósboŕka a Hornjeho Hjelika pokaże šo na Kruschwowu Borschcź. Bě wjchak też wopramdże cžaš, šo dróhu porjedżecź japoczachu. Dokelž jara šnadnje, bě ju deschczowa woda zyle rosdrěła a wudrěła. Kolojeſtni mójacžu jenoš je ſtrachom wo zimjenje jědzicź. Tón ras pschijedże też parna walza. Nadžijamy šo, šo tu dokkadne a dołpołne dźeło cžini.

S **Jażeuje** pola Hróbka. Sandżenu wutoru popoldnju šo nad naschej wokolinu žytkje hrimaschе. Błyšk dyri do naſcheje žyrkwje a wulki kanjeń ſ murje wuraſy. Sšamjny wokomik ſapschadn nimo žyrkwje jebschcze. Kóń šo ſ błykkom ſ ſenſi cžišny a leżo wošta. Trjebaſche nětkoże hodžinu, prjedy hacž šo ſaſo ſhraba.

S **Trjebjele.** Cžichi pjatk wotmě tudomne towarſtwo tjeſkow ſwojoh generalnu ſhromadžišnu. Kaž kózde šéto, dyrbi šo też letuſchi tjeſkli šwjedżeń tydżeń do ſwjatkow wotměcź, potajkim 16. a 17. meje. Kral dyrbi wot nětka 400 hriwnow a cžeſerjej kójdy 50 hriwnow dostacź.

S **Prožyma** w Delnjej Łužicy. Pschi njewjedeje wutoru popoldnju dyri błyk do holzy, kiž na polu djeſache, a ju tak cžeſzy wopali, šo dyrbjachu ju do Hródkowskeje ſhorownje dowjeſcź.

S **Jamneho.** W Khocžebuſkej thorownj je nětkuſchi wobjedżeſ Jamnowſkeho knjeſtwa major na wujkłužbje je ſ na wumrěł. Jeho žebi pola naš jara wažachu, dokelž bě wulki dobrocželi. Podpjerasche ſ pjenjesami žyrkej we Klétnom pschi jeje wurjorjedżenju, twar dróhi a pschi druhich ſtkadnoſcach. Dobu žebi ſ tym wjele dźałnych wotrokow. Sa cžaš wójny pschedża ſemrěły ſwoje wobjedżeſtwo Stimnesi. Kaž pola mnohich, ſu też pola njeho hospodarſke cžeſkoty ſtłedy ſawoſtajile.

Z Łužicy.

* S **Biſkopiz.** W cžaſach wokolo Biſkopiz hižo holanſke ſahody kcžeſa. Kcžerkwow je telko, telkoż ſa wjele lět wołkedžbowali njeſtmy. Nadžijomnje mróły tele ſtrowe lěſne płody njeſnicža. — Zortny pobaw ko tele dny pola naš ſta. Wonkowny wotoriſt kolejaŕ w nahlem ſawinjenju dróhi ſwoju pschewodniczu, kiž na ſozjuſtim ſtrele kzdjeſche, ſhubi a na dróhu padżi. Hakle jako holza wo pomoz wołaſche, kolejaŕ pytny, ſo bě „ſłudni cžeſk" ſhubił. Dokelž temule žortnemu podawſki wjele ludži pschihłodowaſche, njetrjebaſchtaj ſo wobaj wo wuſmješchenje ſtaracz.

S **Habrachczij.** W bliškem Georgsnakbe w torharni ſtarych lapow maſchina 17-lětnemu pacholeſ ruku roſtorha. Starženego do jeneje kliniki w Habrachczijach dowjeſchchu.

* S **Neugersdorfa.** Sandżenu ſobotu ſaja Boža ruczka w turnaſtiſkich kruhach derje ſnatu wozobu, Adolfa Herzoga w 61. lěcže žiwjenja.

* S **Hornjeje Módrjeżu.** Sandżenu ſchtwórtk powkladnik pschemyſłowcje banki, knjes Emil Steudtner cžeſzy ſnjeſboži, kiž bě ſe ſwojim kołom na pucžu do Eibamſkeje pokładneje měſtnoſcje. Na wjeſnem pucžu bliško Girkez pjekańnje ſ kołom tak njeſbožownje padże, ſo wědomje ſhubi; jeho dyrbjachu domoj donjeſcź. Snjeſboženy bě žebi mohły ſiſchaſt a ſo na lěkem ramjenju franił. Wot njedżele ſo ſ nim ſaſo pomału połépſchuje.

* Se Zitawy. Najſtaršcha Zitawſka wobydlerka Theresa ſwob. Steltzerowa ſwjeczeſche wutoru ſwoje 94. narodninu. Stara macžeſka ma hiſchcze jara bliczażiwego ducha. Dola na ſwojom cžeſe pożledni cžaš wuſoku ſtarobu ſacžuwa. Steltzerowa hižo 23 lět tudomny dom měſchczanow wobydli. Jeje nałędnika w domje je Ernestina Schäferowa. Ta je 90 lět ſtara. Wona cžeſu ſtarobu jara ſacžuwa.

* Se Shorjelza. Wobžaromne njeſboże ſta ſo njedżelu rano na Zawornickiej dróhy 37. Tam mandżelſka pokładniſkeho pożola Ullmanna na ſtyhdże tak njeſbożownje padże, ſo ſo ſmutkach cžeſko ſrani, na kotreż wobžaromna njedżiwajucy lékařſkeje pomozy ſa někotre hodžiny wumrě.

S **Debiſchkowa** pola Shorjelza. W nozy k njedżeli ſo błeża knjeſa Richarda Lorenza wotpali. Jenož nješchto domjasege nadobny mójacžu wukhowacz. Wobydlerſ doma, Lorenzowy bratr Hermann, njebě domach. Bě hakle psched tydżenjom žwój ſwatb wobjewjeſcź a chyżiche na nowy tydżeń ſe mandżelſkej do doma ſacžahnuwcź.

Zapóſlane.

(Bjes ſamolwjenja redakcije.)

W ſaſchkich dnjach pschihódżch w Budyſchinje do jeneho wobkhoda (rěſnistwa) a ſetkach šo ſ jenej ſerbſkej holzu, ſ kotrejž ſo Serbſti do rěcži dach. Bjes wſcheho pohnuwanja ſaporza rěſnikowa žona, ſo mójetej jeje ſtarſchej, też dźěd a wowka ſerbſki, ale wonatonawutka njeje. W tym ſtej ſo ſtarſchej jara na njej pschehrěſchiłoj. K tomu hiſchcze doda: „Mi ſchuli žym ſo ſ ſanzowſkejmu dreła, kotruż tu nihdże trjebacź a nałożowacź njemóžu. Ale ſerbſchcžinu bych hušto trjebała, bych-li ju mohła. A tak wujna: „Nadżicho na naſchich měſchczanſkich ſchulach ſerbſti wucžili, ſchtoż mohli dźeczi potom we wobkhodże a hoſpodarſtwje trjebacź." — Tajka ſtrowa myſlicžka je ſamolwitnych hłowach njeſwita. Tuta žónſka drje njewé, ſo ſo wſchudże po mnohoſcji na wukupjenje ſerbſkeje rěcže w měſtach a na wſach dźela. Wona je ſama wobohi wopor tajkeje wopačneje politiki. A w měſcže (Budyſchinje) je wjele ſlew tajich — njemudrych, kotříž wopaczny pschikład tamneje rěnikeje žiwójby ſeſkubja. Pucž je ſcžehowaty: Dźěd a wowka hiſchcze derje ſerbſki rěcžitej, jeju dźeczi pocžinaju ſerbſcžinu kamaſ a wnukoju ju dożyła wjazy njemóža. Potom ſtu němſkeho pokhoda (pschi lidliczenju mózeſch to cžorne na běłym cžitacz) a njemuja ſo „naraniſchi Němzoju" (Oſtdeutſche). Hdy tola ſamolwite worſchty ſwoju hlupu politiku pschecžiwo Sserbſtwu we Łužicy, ſtuka we ſerbſtikim kraju ſtónežnje dopóſnaja? To drje hiſchcze wjele wodu po Schprewi poběhnje, prjedy hacž božiwita. Nadžijomnje njebudże pschepoſdże.

Z wobkhodneho žiwjenja.

Do nowin, kiž do Rakeczanſkich ſtron du, pschipołožiny wečzera wołebite kupjeno knjeſa homóopatha Ericha Frauendienſta ſ Drježdżan, kiž kóždy tydżeń rěcžne hodžiny pola wikowarja ſ jeſdnymi łokami Kampela w Rakeczach na Hlownej dróſy wotměwa. Pschi jara cžeſkich ſhorjenjach pschińże też wo tydżenju, hdyż ſo ſ Drježdżan telefoniſzy jawola. Knjes Frauendienſt lékuje wſche możne khorošcze a je wottſtroni. Pschecžiwo połkromje a cžerwjenemu poběżej pola ſwinj a ſ ſadżéwanju tydżeſe khoroſcžow ma najlépſche ſrědki pschi najdenoriſchem nałożowanju, ſchtoż ſo jemu dopokłacź hodži. Sižo wjele ſtwjałow, kiž je měſtnych, je ſe ſwojim ſrědkom ſažo wuſtrowił.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyſin. Přeprošenym ſerb. towarſtwam a wšém druhim Serbam ſo wozjewi, zo ſu najpřihódniše čahi na Hodžijſki ſerbſki ſwjedżeń jutře njedźelu pop. z Budyšina 3/4 a 3/6 hodź. hač do Žičońka (Seitschen). Wot tam je jenoż pół hodźinki hač do Hodžija. Wo prawje bohaty wopyt prosy předsydstwo tow. „Nadžije".

Budyſin. „Bjesada" ſkhadżuje ſo kóždu pónđżelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Radoſć" změje ſrjedu, 28. 4., ſpěwanje. Wšitcy njech z dypkom přińdu. Zběrka a přinoſki. Předsyda.

Bukecy. Jednota Sokoł nima dźensa ſobotu žane zwučowanje, ale za to njedźelu pop. z dypkom 1 hodź. w Koporcach. Wšitcy njech cyle wěſće přińdu.

Hodźiſka wosadh. Přich. njedźelu, 25. haprl., wuhotuje ſerbſke tow. „Nadžija" z Budyšina w Eigneree hoſčencu w Hodžiju rjany ſerbſki wječor ze ſpěwami, dźiwadłom a rejemi. Započatk rejow w 7 hodź., programa w 8 hodź. Wšitcy Serbjo ſo na tutón wječor z tutym wutrobnje přeprošuja.

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad „Zerja" ſpěwa přichodnu ſrjedu wječor 1/2 9 hodź. w Njechornju.

Pančicy. „Lipa Serbſka" předſtaja njedźelu, 25. t. wulku dramatiſku hru „Gero" wot čěſkeho ſpiſowarja Aloiſa Jiráska (přełožił Mikławš Andricki) w Pančičanſkim hoſčencu. Započatk w 7 hodź. Po dźiwadle ſu reje jenoż za wopytowarjow dźiwadła. Druzy přiſtupa nimaja a ſo nutř njepuſća. Wšitcy Serbja ſo proſa, ſebi tule wuležy zajimawu hru wobhladać. Tajke něšto woſebite njehodźi ſo bórzy zaſy poſkićź. Towarſtwo nałožuje wšu prócu a njedźiwa na wulke pjenježne wudawki, zo by ſo ſławny drama derje a doſtojnje předſtajiło. To je woprawdże něšto woſebite. Tuž přińdźe wſitcy!

Rózant. Naše „Tow. kat. młodźeńcow" wuhotuje njedźelu, 25. 4., ſwój zjawny załoženſki ſwjedżeń we Herbſkej Gryzhóe w Sernjanach. — Hrać budże ſo wjeſelohra w 6 jednanjach „Dźiwotworny klobuk" a potom reje. Započatk 1/2 8 hodź. Woſebje na to pokazamy, zo wjeſeje hry dla z dypkom započnjemy. Přiſtup na ſwjedżeń maju wšitcy, tež ći, kotříž přeprošeńſku kartku doſtali njejeu. — Wo prawje bohaty wopyt prosy předsydstwo.

S. Sok. Zwjazk. Njedźelu, 25. t. m., nazwučowanje proſtnych za nałolnikow hólčacych wotrjadow (nastupacym hižo wozjewjene). Předsydstwo.

Sowrjecy. „Sołobik" wobdźěli ſo jutře njedźelu na ſerbſkim ſwjedżenju w Hodžiju, wuhotowany wot ſerb. tow. „Nadžije" z Budyšina. — Přich. wutoru wječor je pola Palerja w Sowrjecach ſpěwanje Dla předſtojaceho ſwjedżenja dyrbja wšitcy přitomni być. Kujez dirigent přińdże. Předsyda.

Wochozy. Naše „Serbſke towarſtwo" wuhotuje njedźelu, 25. haprl., wječor 1/2 8 hodź. w Kerlic hoſčencu ſerbſki wječor ze ſpěwom, dźiwadłom a rejemi. — K tomu wšitkich Serbow z blizka a z daloka přeproſuje předsydstwo.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— **Schkrowa powěſć wo wjedrje ja jutſje njedźelu:** W pokojiſchcži a raňſchej Němſkej ſ měſtnami njewjedra. Něſchto cžoplijcho. We wjeczornej Europje ſo pomałku wucžahuje, w połnózej a raňſchej wczopluje.

Wubjerk němſkeho ſjezma ſa wobydleńſtwo je wo pſchemjenjenju podrujnikow ſchkitajeſho ſakonja § 4 pſchijał, po kotrymž ſmě wobkedžeć khěže pſchemyſłowe měſtnoſcje wupowěžnj, hdyž ſ tam potrjeba.

*

Barlinſkaj měſchczańſkaj dawkowaj inſpktoraj Gerhardt a Schulz, kotraj ſtaj měſto Barlin wot cžtwórcej miljona hriwnow ſjebałoj, ſtaj do połodnińſkeje Amriki cžeſkoj. Tam je ſo khěd ſa nimaj ſhubił.

*

Pólſko-rumunſke ſrěčenje je ſo wojjewiło. W tutym ſrěčenju Rumunſka Pólſkej wojerſku pomoz pſchecžiwo ruſkemu, madżarſkemu a bołharſkemu nawali ſchkitacz.

Dźiwadłowu wječor w Pančicach

Njedźelu, 25. haprleje 1926.

Započatk wječor w 7 hodź. Hrać budźe so

„Gero“

wulki historiski drama w 4 jednanjach wot Aloisa Jiráseka. Přełožił Mikławš Andricki.

Po dźiwadle **reje** jenož za wopytowarjow.

Tuni zastup.

Wo prawje bohaty wopyt prosy

Lipa Serbska.

Serbski swjedźeń

z přenjotnymi spěwnymi poskićenjemi, dźiwadłom a rejemi

wuhotuje so jutře

njedźelu, 25. haprleje w Hodźiju

w Eignerec hosćencu / Započatk rejow w 5 hodź. / Programa w 7 hodź. / Po tym zaso reje.

Serbske tow. „Nadźija“ z Budyšina tutón swjedźeń wuhotuje a wšěch lubych Serbow, starych a młodych, bohatych a khudych, z tutym nanajwutrobniše přeprošuje.

Předsydstwo „Nadźije“.

Kołojězdne towarstwo „Jednota“ w Jasenicy

wuhotuje **njedźelu, 25. haprleje** swój

lětny swjedźeń

a swjeći z dobrom 25lětne wobstaće. Wot 4 hodź. su **reje.**

Wutrobnje přeprošujetaj

hosćencaŕ a kołojězdne tow. „Jednota“.

Z hłodom tradacy wumĕlc „Max“.

kotryž chce swětowy wuběh do Budyšina přinjesć,

skónči dźensa

prěnju połojcu a započina druhu. Jeho cyroba je jenož selterska woda wot firmy Strauch & Kolde w Budyšinje, Gerhardt Hauptmann-cigarety wot firmy Noszija w Drježdźanach, kaž tež „Zirzi extra“ wot firmy Monopol.

Wobydlerjo z Budyšina a wokoliny, tež Wy mózoće so hordźić, hdyž so Maxej poradźi, štož je sebi prajdk wzał. Podpjerajće jeho přez wopytanje w čŕjódach. Štož Barlin móže, je tež w Budyšinje možno. Tohodla

wšitcy k Maxej.

w hosćencu „Münchner Hof“ na Hornčeńskej hasy!

Njedźelu, 25. t. m. su w Kulowje we „Němskim Kěžoru“

pyšne zjawne reje.

Wo bohaty wopyt prosetaj

R. Jakubetz a mandźelska.

Hosćenc w Šunowje.

Njedźelu, 25. haprl. zjawne reje.

Přećelnje přeprošuje Jan Wowčeŕk.

Presto jězdne koła

su a wostanu najlěpše! - Wulki wubjerk! - Tunje płaćizny! Na přeće přijomne wotpłaćenja. Wuporjedźenja jězdnych kołow wšěch fabrikatow spěšnje a tunjo w domje jězdnych kołow

Jana Witeka w Ścijecach

Telefon čo. 2714 pola Budyšina Telefon čo. 2714

Suche blidarske deski

dobreje kajkosće, wupaženske deski, łaty, hranite drjewo atd., wosebje špundowanje na šwedskich mašinach wobdźĕłane, šnurkowe žerdki, tyčki, cyle a połojčki, płotowe ryhele atd. podawa wosebje tunjo

Alfred Lehmann w Brězni

Telefon 247 twarski mišter pola Kamjenca.

Korta za skót

we wšĕch družin a we wšĕch wulkosćach kaž tež

lonowe roły a šamoty

poruča po najtuńšich płaćiznach

E. Schneider w Budyšinje

na Walskej drózy čo. 14.

JAHRESSCHAU DRESDEN 1926

Jubiläums-Gartenbau-Ausstellung
23. APRIL BIS OKTOBER 1926

Internationale Kunst-Ausstellung
12. JUNI BIS OKTOBER 1926

Wobkhod podzemskeho twarstwa

R. Kühn w Kamjencu, na Nordstr. čo. 28.

poruča so za tunje wĕcywustojne wuwjedźenje wšitkich k wĕcy słušacych dźĕłow, kaž tež twarjenje mjeńšich mostow a překhódow.

Symjentne bĕrny

zažnje a późne družiny podawa

Hugo Schütz w Budyšinje, Žitne wiki čo. 30

Wolij. barby hotowe k barbenju

we wšitkich družinach, kaž k **barbjenju špundowanjow, kuchinskeje nadoby a kłódnicow. Suche barby, wumokana kryda, molerski klij, šablony a serščowcy** (Pinsel)

podawa stajnje tunjo

Emil Miersch w Budyšinje na Kamjentnej hasy čo. 24.

naprĕco sokolowni.

Dostanu dźensa wulki transport **rańšo-pruskich hollandskich**

kruwow

kotryž so po skóńčenju zakońskeje kwaranteny we mojich bródźach **hosćenc „Markgraf“ w Budyšinje** předawa.

Skótna wikowańnja **Albert Krenz**

Telefon Budyšin 3512. a Budestecy 94.

Transport wysokosućeln. rańšo-pruskich

kruwow a ćelatow

je na předaći

Hermann Priemel & Heinrich Jakubetz.

Mjeno „Opel“

zaruči kajkosć!

Opel jězdne koła

so jenož w najlěpšich kajkosćach twarja. Ničo Opel jězdne koło w kajkosći a płaćiznje njepřetrjechi. Nadpadnje lohko jězdźa! Opel jězdne koło za knjezow z „To.pedo“ samoběhom a „Exelsior“ wobručemi 135,— hr., žónsko jězdne koło 10.— hr. dróže.

J. Schieback w Budyšinje

na Mužakowskej drózy čo. 4 Telefon 3875

Nĕhdže 180 Opel jězdnych kołow na składže!

Žane klamy! Přijomne wotpłaćenja!

KELING

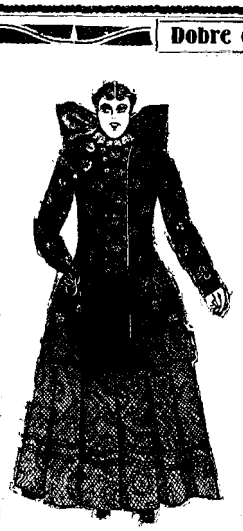
Gardinowa płokarnja pliscjowa prasowarnja

čiśćenje přikrywow wšĕch družin.

Samsne klamy:

w Budyšinje na Kĕžorskej drózy 6
na Přiśećanskej drózy 16 telef. 3638
w Khoćebuzu na Hródkowskej drózy 4, telefon 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy 22
w Běłej Wodźe na Bismarckowej drózy 26

Dobre čehnje k sebi!

Wobsadki
ze židy a canrow, žłdźane francy, žłdźane nahłowjace rublśća z taffeta, moireja, žłdźane rublśća, zelene, běle, šĕre, žłdźane tkaniny za rublśća

Wołmjane musliny
za šórcuchi, satin, jenobarbne filcowe sukno, za suknje

Wołmjane suknje
zelene, čerwjene a módre kentuše, lĕcne a zymske čornožłdźane jaki

Somoty
nohajcy, zoki, rukajcy, dźĕćace drasćički, kłobuki a čapki

Dom tunich płaćiznow a hódnostneje twory

GÖRLITZER JOHANNES
Raphaelhaus Schramm
BAUTZEN

Magnetny dom!

Sloma kiž je z cypami młóćena předawa

F. Mich. Šmidt w Radworju

Prof. Dr. Fr. Otto Hess

direktor nutrkownego a čuwoweho wotdźĕła w Měšćanskej khorowni

zmĕje wot 26. haprleje zaso rĕčne hodźiny.

Wot pónđźele hač do pjatka ½4—½5 hodź.

W Budyšinje, Wallstr. 7 *Telefon čo. 3201*

Staršeju

kotrež byštaj 14 njedźel staru strowu holčku jako swoju přijatoj, pyta

Hamt młodźiny Budyšskeho hamtskeho hejtmanstwa

na Bismarkskej drózy 21.

Motorske koło

1½ P. S.

z čĕridłom a kiž derje běži předawa wobstejnosćow dla

H. Polak w Budyšinje

na Drježdźanskej drózy čo. 14.

Wupjerki, łož, šaty, bĕła a pis. W. Köhlerowa, Hlow. torho, 9.

Ratarske symjenja

runkelcowe, hrochowe, peluškowe, wokowe a sćeradelowe, kwĕtkowe a zelenjowe symjenja dalijowe we wšĕch družinach, gladiolowe cyble poruča

Rauchfuß

w Budyšinje na Žitnych wikach **9.**

Swojomu swĕrnemu sobustawej

Aug. Dučmanej a jeho mandźelskej Lenje,

rodźenej Michałkec w Rachlowje

k jeju kwasnemu dnjej

najwutrobniše zbožopřeća.

Towarstwo Podčornobóh.

24. haprleje 1926.

Wčera pjatk, popołdnju w 4 hodź. wotwoła Bóh Knjez w Budyšskej khorowni na sćěhwkach znjezbożenja mojeho lubeho mandźelskeho, našeho swĕrneho nana a dźĕda

Jana Augusta Grculicha

52 lět stareho z tuteje časnosće do swojeje wĕcnosće.

W Njechornju, Budyšinje a Khrósćicach, 24. haprleje 1926.

Zrudźeni zawostajeni.

Přiloha k čisłu 95 **SERSKE NOWINY** Sobotu, 24. hapr. 1926

Khowanje Pawoła Hodźijskeho.

Drježdźany, 23. hapręle 1926.

W šatškej stoliźy, hdźež je wjazy dyźli jene człowjeske žiwjenje skutkowało, na najwjetšim Drježdźanskim pohrjebnischczu — w Tolkewizach — k tronje žwojeje lubeje maćerje bu šerbšći wuczeńz a hudźbnik dźenża žwjatočnje pokhowany. Runje na žwotnich mjeninach. Wulka žyła zarowazych běšche žo w pohrjebnej hali seschła, hdźež naš luby pischeczel hischcze wotkrity na marach stejeshe a tak hischcze jemu ras mózachmy cźicho ruku stróčzicz k wěcznemu roszohnowanju. Też pschiwusnym, kiž žu žo na dźelbracźu Sserbow jara radowali a dźaknje to kwitowali. Hdyž běshe khrohmški kwartett w schumjazej pschedhali schtyrihkróžny pohrjebny khěrluch wuspěwał, stupi duchowny Unger, farař pischi zyrkwi k tšjom kralam, k wokfarjej a mějesche na podłoźku Sswjateho Pišma ł prénjeje knihi Mójsaš. 12. staw pohrjebnu rěcź, w kotrejž njeboczicźkeho jako wuczenza, spytnika a hudźbnika pisched wocźi stajі, wožeshe jeho luboscź k šerbskemu narodej a warnowaše kóždeho, žo njewužitnje dótkacź maćerneje rěcze. Tu je mjesa šajenu móznarjam. S wulkej lubosczu je wiźtał na žwojej łužiskej domišnje, ł njeje je cźerpał žwoju wědomosć a druhim ju sdźelował. Wulke dary ducha je jemu Bóh Knjes dał a wón je derje ł nimi wikował. Tuž póndze też nuts do njebjeskeje kraźnosće.

Hnydom po jeho žkowach pschistupi k. farař Zyž-Hajniczanski ke kaschczej ł wěnzami pschikrytemu a tolmačeshe w mjenje Maćizy Sserbskeje kobuźelnosći pschi zmjerczi jeneho wulkeho žyna šerbskeho naroda. S hordoscźu shladowachu Sserbja na njeho Mnoho wulkeho a rjaneho je šerbskemu ludej dał, wulkotne kompozicije tworił, kraźne harmonije do ludoweho spěwa spletk. W nich je žej njesakhodny pomnik staji, šerbsku duschu hacź do najhłubšcheho šimał. Sswoju historišku wědu je do službny domišny stajił, jeje bół a radosćz se sandźenoscze do pschitommoscze pschenjesół. Nihdy to šerbski lud šawěsce njesabudże. A potom pschida hischcze nětotre žkowa w šerbskej rěcźi, so bychu Němzy jeje synk a swuk žkyscheli.

Sskowa žarowanja a dźaka pschiwoła w mjenje Swjatka šerbskich spěwarskich towarstwow wyschschi wuczeř Skodeńk jemrětemu do rowa. Naspomni, so je je nim kruch łužiskich stawiznow a šerbskeho ludstwa woteschoł. Wulkowalowaschе jeho pilnu dźeławosć na hištoriskim a ludopišnym polu. Pisches to běshe snaty daloko pisches mjesy žwojeje domišny. Mjenje snaty běshe jako interpretator šerbskeho ludoweho spěwa, ł kotrymž je wón šerbšći lud wobohaćił. Tola jeho hudźbnu dźeławosć krónowaschе snata opereta „Ssmjertniza“. Někto je waryto na stronu pokoźił, ert šerbskeho spěwarja je wottmjelknył a ruka prostnyła, kotraž je telko sa Sserbow pišała. A słónczi žwój nutrny dźak je šerbskim žkowom.

Wobaj pokoźischtaj w mjenje mjenowaneju korporazijow kraźne wěnzy ke kaschczej. Tołame cźinjeschе je pschiłkuschnymi žkowami w mjenje stawišnikeho wotrjada khórskeho towarstwa w Sakšej wyschschi wuczeř Mörsch. Dale běchu sastupjeni še Sserbow kk. farař Kral ł Biedrichoweho pschedměsta, dr. Wjazslawk, Delni a knjeni Nowakowa ł Radworja, snajmjenscha jena še žónskeho spłaha w nar. drasce. Rad budźechmy też sastupjerjow Cźorneboha ł khorhoju widźeli. Statny archiw sastupowaschе wyschschi knježeřiki rada dr. Bescheneu, w kotrymž je njeboczicźki husto dźěkał. S jeho pschiwusnych žu hischcze tři žotry žiwe.

*Po pohrjebnych žwjatočnoscźach pschi rowje roszohnowachmy žo ł drohim pschecźelom a cźitarjam khmy na poslednje Bożemje hrušk pjerschcze do khłóbneje semje. A dejschcźik k tomu mihołeschce. Runje najschi-hódnischi cźah k roszohnowanju. Hakle někto budźemy sacźuwacź, schto žmy ł nim shubili. A kaž wokraźnjene běchu jeho poslednje hodźinki. Pschiwusneho, kiž běschе runje w tych wokomikach pschi nim, žo wjazy trócź napraschowaschе, hacź tutu kraźnosć njewidźi. Wona błyschcźeschе žo hischcze na žwojim wobliczu.

Pschi wschej žwjatočnoscźi sacźuwachmy pschitomni Sserbja njedostajk na małym wubranym thórje, kiž by pschi pohrjebnych žwjatočnoscźach naschich narodowzow a wótrěznow wožeshe w žušbje pisched němšcej sjawnoscźu wustupicź mohł a to še šerbskim spěwom. Wón běschе žej to sabłužił, kiž je telko sa Sserbow cźešcź a khwalbu spěwał a dźěłał. Njech je jemu tamna semja lohka. R. i. p.

Kholowčki po nowej módze.

(Wobras še wšy.)

Nan a maćej dźetaj wutoru na daloki kwaš. A to dyrbitaj hižo ł cźakom na statny awto. Cźara hakle bu njedawno wotewrjena. Tu ma žo to a tamne wobstaracź a pschihotowacź. Sšušeń pschiwdże hischcze ras, so by Jakub žyle wěsche šrjedu rano na dźelo pschichpał a so njebuj pok dnja abo žyły hakle kwaš dospał. A Michał, šchtož je njemuijży jeho wulki hólź, dże hischcze krešch k nowej tuźy nječź. A Mikkawschčk, kiž hakle tšecze lětu do šchule thódźi, hent dże žo nětdże po wšy abo pola šuśodej wokoło abo brjeźi žo Bóh wě hdże nětdże. Hacź tón mały dundak a kalfacźinjeť njewě, so žo cźini a so ma potom domoj pschińcź? Stónczinje dóńdże. Ale, ow jej, kak bojasnje a mjelcźo žo domoj łacźi. Žyle derje wě, kak akzije šteja. Dla późnedne domoj pschińdźenja by wschak horschcź pukow sněsł. Ale ně, je žo nětchto hórschcheho stało. Je jej njemijży, hdyž bě žebi na šchtom šalěł, kholowčki dozyła rostorhał. Dołhi šadrěvk cźehnje žo na lěwej šmutškownej khołowczży. To njetrjebascheše ta hłupa haluša być, dha njeby žo njeschoże stało. A ł prawej nohu dyrbjeschе dale šturpicź, da hischcze by też schło. Ale za tajkele wěcźi nima macź žaneho frosumjenja a nan hakle dozyła niz. Mój božiczko, bychu-li hižo puki pschétrate byle. Pisched pukami ma naših Mikkawschčk keschprekk, też w schuli. Dokelž wone, kaž žo powéda, boła.

Ale Mikkawschčk ma hischcze kocze šboże. Njedostanje žanych. Macź drje šwari kaž šylorka a da jemu por knyšków do hłowy a woła na njeho pschemo druheho, so nětko khwile nima, kholowy płatacź. Ale šwarjenje abo nětchto podobneho njecźeri pola Mikkawschka ja puki. Nó, por plišiow hušto dostanje. Hłowna wěc je, schto nan ł tomu prajі. Pola njeho, hdyž jej takle rjemjeń wošmje, to hižo mójeseh wo punach rěcźeć. Hacź jemu hižo kwaśne myšle pisches hłowu du? „Nó, to póndźesch jutše ze tajkich rostorhanych kholowach do šchule a hotowa je kellija.“ A tak je ja Mikkawschka štrach nimo.

Macź wschak hotowuje a nacźini hory, ale je potom šaso dobra ł dźěćom. Dże wjecźor posdże ł Mikkawschkowemu łóžku, wošmje kholowczki a šłhowa je horje na hamor. Njech jutše je dobrych do šchule dże. Nas tola póndże.

Ale schtoż nan prajі, to też placźi. Njeje dźen hólczka pschelepał, ale jemu druhe khłostanje napokoźił. A to dyrbi naših hólcź też dołhodźeć. Tohodła šłhowa dobre kholowczki do khćhnje, so Mikkawschčk na kóždy pad w rostorhanych kholowczkach do šchule póndże, ł hańbje jschech dźeći a ludźi. A gyliczi dźeń dyrbi tajki wokoło běhaćź.

Hižo ł ranja dźetaj šarschej ł awtej. A hdyž naschej hólczaj stanjetaj, to pschińdże někto wězka. Pytataj po žylnym domišim, ale kholowczki njenamakataj. Ani rostorhane, ani njedźelske. Je najwjetšich cźaš do šchule a Mikkawschčk dunda pschego hischcze w špódnich kholowczkach w domje. A kaž to hólczki maja: še žiwotom a rukawami a na thrihjecze ł šapinanju a kónz kóšche wišy hej ł podkolenej dele — dźeći praja powsća. W tajchich špódnich kholowczkach tola do šchule hicź njemóże. Michał dże jemu žiwoje dobre pożećeć. To pak tola njeidże dla wulkoscźe. Runataj žo kaž David a Goliath. Khóšt khort a dracź — schto potajkim cźinicź? Dyrbi tola na kóždy pad do šchule. Dacź rjeź, so je khory, kaž to dźěći huschcźo cźinja a starschi žu jim ł pomoc, to tola njeidże a nochże. Ně, na žadyn pad! Je-li hy to nan thonił, nó potom jemu Božo pomhaj. Zhliczke dopołdnju je pytał. A Michał hižo ł dopołdnischcze šchule domoj dże. Nětko je ja Mikkawschka najwjetšeh cźaš. Pšej šłobaneju, to hižo na jemu dże.

Ale tajše dźećі njeišju bruhdy tak hłupe a wędża žej pomhaćź. A tak dźenża tutaj hólczaj. Haj, tak pójdże! A pschińdże hischcze cźaša dosć do šchule. Nan je wečera wjecźor cźakajnk schtwórcź hodźinki dopředka storcźił, so tola awto šłomdźikoj njebudźchtaj. Druhe dźećі drje žo dźiwaja, so je Mitkawsch dźenża tajkich cźerwjenych a wotmjanych kholowczkach a ł tomu thětro wuiških. Hdyž pak Mikkawschk dźećom rospowéda, so žu to zyle noweje módy, dha žo spokojchu a dźěchu hromadźe do šchule. A nětkóli ł nich domu rjelnu, so dźezdża też por tajkich kholowow nětcź.

Hdyž pak naš Mikkawschk w šchuli njewě, kelko je 23 a 18, dyrbi won na taflu, byrnjež wečera a druhe dny dosć tajkich nadawkow wulicził. Tak dyrbi ł šawši won a wuczeř dże jeho najradšcho na klin wšacź a jemu njepalemu bréžu šacźuwacź dacź. Pschi tym žo na kholowczki „noweje módy“ dohlada. „Nó, praj mi tola, hólcze, w kajšich gy tola kholowach?“ Stónczinje dyrbi žo Mikkawschk wuspowédacź. „Michałowy pjeń, cźerwjeny „schwizar“, knjes wuczeř“, wuraźy naših hólcźi tschepotajo. „A tele nohi tu?“ „To žu rukawy.“ Knjes kantor njemóże žo wjazy šměcha ždźerźeć. „Wušlěk žo ras pjeń!“ A nětko šaporzina žo šmjeć-ce, schtrěcźenje a schcherjenje, kaž tuta schulska jiiwa hischcze žiłyschala njeje. Na prénju tauku dyrbi žo Mikkawschk šmjeć kaž na wuštajenje. Do wschěch bokow dyrbi žo wobroczeć, so móża žej jeho wšchitzu prawje derje wobhladacź. Hacź pod pažu du jemu cźerwjene kholowy a nanowy rjemjeń je Mikhał jemu šajahnył, so njeby je šhubił. A thornał je jemu mjes nohomaj pschecźahnył a na thrihjecze se šapinajej jehlu pschitthknył. Nó, tón wobras móže žej kóždy pschedstajicź. Ssamo do druheje rjadownje jeho dowjedże. Nó, to běšche šmjecze a hołk. Ale naših Mikkawschčk žej ša to niczo njekrydny, so liczeřiši nadawk njemóżesche. Ssmědźeschе žo šwój pjeń šaso wobleź a do ławki šydnyć. Knjes kantor ma šwoju nusu, dźećі po cźašu šměrowacź. Wospjet poczinaju khichotacź a žej tu a tam něchto mjelcźo schukhu. Mikkawschk dyrbjeschе jemu nadrobnje rospowédacź, kak je tajkim kholowczkam po nowej módze pschischcol. Po schuli škafa žej hólczka ł žebi a da jemu kholowy šwojeho hólza a te žo Mikkawschk wobu.

Našajtra běšche hischcze ras šmjecze w šykej schuli. Hdyž žo jeho wopraschа, hacź tiej macź a nan šaso domoj a žo kholowy namakale, praji jemu, so pakow šydało njeje. Ale wobaj štaj žo šmjakoj a kwašnu tykanj je dostał. Tak hischcze wězka ł kholowczkami po nowej módze šwój šoožowny njewocźakany wukóńz namaka.

Pycha nalčtna — Łužica.

Mała khyžka leži w dołu,
Mile w schtomach šhowana.
Cźełowjeń' tšecha ł wjeršchkowu łuka,
Kcźenje schtomy wokrašnja.

Hdyž žo nózka k semi khila,
Dźakny špěwcźk mje wobkrušła.
Hdyž žo ranko šłónczko šmějwa,
Ptaczkow špěw mje wubudźa.

Pilnje hudźa w tutej pyšche
Kiž je moja šwjatnitza.
Tu je pokoj, šłote tyczе,
Wotschewk lubohi' nałécźa.

S waha duje wětšik ł ranja,
Pučźik ł pychu poženja;
Mile šwiecźe šhónoscź žona
Kiž mi duschu šajima.

A mje jima radoscź — šrudźba,
Ponuju tebje, Łužiza.
Jónu w kcźejwje — nětko w španju —
Droha moja domišna.

Wotucź tola, šerbiši ludo,
Nošpomni' pschiklad nałécźa:
Potom płody ł rohy šłota —
Tebi padnu do klina!

P. Krjeczmar.

Wotzamknjenje tarifa na dołhi čas za wohnjokrutu industrijn w sakskim swobodnym staće.

Wot Arnoschta Jeremiaša ł Budyschina.

Jednanja 23. měrza t. l. šhónczichu žo bjes wusjpěcha, dokelž dźełodawarjo na žwoje wottwarjenje žadanja wobstachu. Po jich žadanju dyrbjeschе žo dotalna mjda za połnodźełacźerjow wo 7 pj. a za połnodźełacźerki wo 13 pj. na hodźinu šnjiźcź. Też šadyhy za akkord dyrbjachu žo k njepschihodże dźełacźerjow šnjiźcź. Tohodła šaběrašche žo tarifny hamt ł tejše naležnoscźu. Po diwadnjoinych jednanjach žo na šakładze namjeta njestronišcheho pschedhydy, knježa knježeřiswoweho radźicźela dr. Opiza ł Drježdźanšcheho rostrihacźerja wubjerka dojednachu a šcźehowaze tarifne šrěcźenje wotšamknychu:

Tarifne šrěcźenje.

Mjes šwjašškom dźełodawarjow wohnjokruteje industrije ša šakki šwobodnym štat a mjes šwjašškom fabrikškich dźełacźerjow Němškeje žo šcźehowaze mjdowe šrěcźenje wuczini:

Po šjednanju šrěcźenjoweju štronow 9. hapręle 1926 płacźa šcźehowaze hodźinške mjdy:

Sa dźełacźerjow		
pisches 20 lět	100 prozentow	65 pj.
18—20 lět	88 prozentow	57 pj.
16—18 lět	73 prozentow	47 pj.
14—16 lět	61½ prozenta	40 pj.

Sa dźełacźerki:		
pisches 18 lět	70 prozentow	46 pj.
nize 18 lět	60 prozentow	39 pj.

Sašahda sa akkord je 100 prozentow šakkadneje mjdy. Wotrjadin dźełacźerjo (Facharbeiter), kaž formarjo, dopraćowarjo, pjezowi pschiwožowarjo a wotwožowarjo a palerjo dostanu, hdyž žo po hodźinach płacźa, 6 prozentow hodźinšcheje mjdy na hodźinu wjazy, a pschi akkordšim dźele, kiž je sa akkord khmane, 4 prozenty hodźinške mjdy.

Kóždemu połnohódnemu dźełacźerjej žo pschi jeho normalnym dźele 25 prozentow šašłužby wyschšche šakkadneje mjdy šarucź.

Akkordowa šadźba móże žo nowa postajicź, hdyž dźełacźer pornjo šwojej mjdźe pschemako nadźeja. Powschitkowne pak žo nježdźiwja ł tym akkordoju dźełacźerjo potrjechcź, kiž nješašłužja wjazy hacź 40 prozentow wyšše hodźinšcheje mjdy, a wutšotni dźełacźerjo (Facharbeiter), kiš ł jich wokomikach pschi hodźinom wjazy hacź 45 prozentow wyšše hodźinšcheje mjdy nješašłužja, khiba-li so žo jeho dźěło jeho šašłužbje njeruna.

Srěcźenje płacźi wot 1. hapręle 1926 a móże žo ł mjeńšanym wupowědźenstim cźašom ł 31. měrzej 1927 wupowědźicź.

Je žo poradźiło, so žo ninale dokkadnje wottwarjenje mjdy wotpokaja. Jenož žónšle pisches 18 lět 1 pjenješ mjenje na hodźinu šašłuja. Na druhej štronje pak je žo poradźiło, so žo pschełkoči, so pschełkoha wožebitych dźełacźerjow akkordšku khmanoscź (Akkordfähigkeit) dosta. Sš tym je žo tónle dypk, wo kotrymž je horjo wojowalo, ł lěpschemu dźełacźerjo wujednał. Dźełacźerjam, kiš nještuj wotrjadnizy (Nichtfacharbeiter) rukuje nowe tarifne šrěcźenje, na hodźinu 81 pj., wotrjadnikam (Facharbeitern), so 85 pj. a dźełacźerkam, so 58 pj. na hodźinu šašłuja.

Tarif płacźi za šcźehowaze dźełacźrje we Sserbach: Lengersdorf a Co. we Dubrawy a Hžožnje pola Kamjenza, Frischauf we Dubrawy, ša tonowe jamy we Hucźinje, ša schamotowinju we Adolfšej Pěcźe, ša kapitarški tocźaju tacźel we Adolfšej Pěcźe, ša tonowu a schamotowu dźełarnju w Mérkowje, ša schamotowinju we Wětrowje, ša schamotowinju wThonbergu atk. tolo., ša schamotowinju we Brěšni pola Kamjenza, ša firmu Friedrich Hermann Reif a ša Haasez kaolinowu jamu w Thonbergu.

Sserbšzy dźełacźerjo maja dla hibicźiweho podpjerjanja wjedrimswa šwjašša fabrikških dźełacźerjow khwalbyhódnu podšel na thym, so je tarif tak derje wupadnył. Wětrowšzy dźełacźerjo šašłuchu hakle po połneho wuźiwanja rostrihanških a tarifnych mjdow, hdyž běchu hromadnje ł organizacijzi pschišłupili. Někotři dźełacźerjo dospichu dobywanjdu pšched Budyšchkim wokrjeźnym pschemyšlowym šudom.

Wožebje cźežke štejischcźo maja dźełacźerjo we Mérkowje. Jedyn direktor tam ł dźełacźerjemi šašhadza, jako by šladło wolow pšched šobu mét a mění, so šmé žebi wjecźo dowolicź. Na nabožne šacźasze a cźkowjeńšku cźešcź dźełacźerjow žo njedźiwa. Też tu žo jónu ł pomozu organizacije poradźi, so žo traine pschešeščhanja štónicza.

Cjelma winowatosćj kóždeho serbskeho dźěłaćerja a dźěłaćerki tohodla je, so by k organisaciji pśiśinkujuce a k dobrym źiwjenskim gmejnskim a dobre mrowne a dźěłowe wuměnjenja wustupowało.

Cyrkwinske powěśće.

S Budyšina.

— **W Pětrowskej zyrkwi** ma njedźelu Jubilate rano 1/2 7 hodź. farar Menda spowědź, a pós. wołkasanje, 1/2 8 hodź. ma farar Berg citaciske pśedowanje. (Khory, šwjane a pśiśpiewowe jola wot Bacha, Mendelssohna, Negera, Walkarja.) Porjadny Bóžeje słužby su pśichi zyrkwinych durjach bóstaś. Dop. 1/2 10 hodź. ma farar Groźe w drastowni Bóžu słužbu za cźeźkoslyšachazych; 1/4 12 hodź. ma farar Eder w drastowni spowědź za słuchuśiwych, 1/4 12 hodź ma farar Menda konfschenje za dźěśi.

— **W Marijnej-Marcźinej zyrkwi** ma dop. w 9 hodź. farar Eder pśedowanje (zyrkwo. hudźba „Wyšikajce kněsej“ wot Mendelssohna); w 11 hodź. ma farar Groźe konfschenje za dźěśi a konfirmaziju; wjeczor w 6 hodź. ma farar Menda pśedowanje k sawjedźenju do dźěśazeho konfschenja. Nowi konfirmandowja i jich pśichwinowarjo su i tuchym wosebje pśeprošone.

Sbérka za swjatk krajnych zyrkwinskich thorow.

Wutoru pop. 1/4 hodź. w Gmejnźu hotelu Lětna šromadnja šwjatka žónskich towaršwow w Budyšinskim wokrjesu i pśichodnoschkomaj: 1. farar Herrlich i Drježdźan wo „Jubilate-zyrkach w žiwjenju evangelskeje žony“ a 2. šotra Martha Sackenez i Drježdźa wo „nadawkach žónskich towaršwow pśeśiwo wotrosćazej młodźinje.“ Sobuskutkowanje žónskeho towarstwa njech polnoliczbnje šo wobdźěla.

Sśrjedu pop. 3/4 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi madleńska hodźina za njedźelnicze.

Tydźeńske sastojnstwo ma w Pětrowskej zyrkwi farar Eder, w Marijnej-Marcźinej zyrkwi farar Berg.

— **Krajnozyrkwinske šromadzeństwo** w Budyšinskim na Rózowej haśy 31. Njedźelu dop. 1/2 11 hodź. njedźelska šchula. Pop. 1/4 hodź. 2. rańschofakiki šwjawański šwjedźen w zyrkwi w Habrachćejach. Wjeczor we 8 hodź. evang. šhromadźizna w Budyšinskim. Wutoru wjeczor we 8 hodź. swjatk młodźiny za rozšuśenje khrześćańskeje a mjadźicowu a mjadźu tehorunja za młode holzy. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina. Knjes šhromadźeńskowy wothladar Zimmermann śmjeje biblijsku hodźinu wutoru we Hornjej Wjasowicy a pśisedu w Semicach. — Knjes šhromadźeńskowy wothladar Kschizan śmjeje njedźelu popołdnju 1/2 2 hodź. njedźelsku šchulu a w 3 hodź. biblijsku hodźinu w Bělej Horje, njedźelu wjeczor w Krakowcach, pónźdźelu we Wósporku, wutoru we Wulkej Dubrawje, pśisedu w Bukojni, schtwórtk w Rodezach, pśichezo wjeczor we 8 hodź.

S Budestej.

Njedźelu Jubilate śmjeje farar Bójz rano w 7 hodź herbśku spowědź, farar Domaschka dop. we 8 hodź. herbśke a 1/2 10 hodź. němske pśedowanje. S wosobity šu wosebje khześćijanšky starschi do Bożeje słužby pśichrośćeni. — Dop. 3/4 12 hodź. Boża słužba za dźěśi. —

Popołdnju w 3 hodź. wuczba i němšky žónšker młodźinu.

Sśrjedu wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina.

Sśrjedu wjeczor 3/4 8 hodź. šhromadźizna towarstwa žónskeje młodźiny.

S Malešec.

Njedźelu Jubilate rano we 8 hodź. herbśka a dop. 1/2 10 hodź. němska Boża słužba i dobomni i pśichśeśenym nowych pacerśkich dźěśi. Dop. w 11 hodź. dźěśikemschenje.

Sbérka za „Łužiski šfutk tubowśe“.

Semrěł **Jan Max Ducźmannez**, njemandź. hynk we Malešecach, 2 m. 25 dn.

S Khwaciź.

Njedźelu Jubilate rano we 8 hodź. herbśke a dop. 1/2 10 hodź. němske kemschenje, i bobom kemschenje k wotewrjenju pacerśke wuczby.

S Kluśicha.

Njedźelu Jubilate rano we 7 hodź. herbśka spowědź, we 8 hodź. herbśka a dop. 1/2 10 hodź. němska Boża słužba. Wotwrjenje pacerśkeho rozwuczowanja. Dop. 3/4 11 hodź. njejchpor sa dźěśi, popołdnju w 2 hodź. rozrěźowanje i młodźinu.

Pokšowana morwonarodź. mandź. holcźka Pawola Hermana Haschki, kuśerja w Sdźari.

III. Wšotowarstwowski zlět 1926.

Naš lětuši wšotowarstwowski zlět wotměwa so po wobzamknjenju generalneje zhromadźizny Domowiny 13. junija (nic julija) w Bukecach. Tam woswjeći Bukečanske „Serbske towarstwo“ swój złoty jubilej. W stawiznach a w žiwjenju našich serbskich ludowych towarstwow, z kotrychž je jubilarne towarstwo pótajkim jene z najstarših, je to cyle wuznamny podawk. Wuźaduje sebi, zo naš lětuši zlět wšěch serbskich towarstwow, kajkiž nětkole trěći króć zarjadujo naš zwjazk „Domowina“, zarjadujemy w starosławnych Bukecach. Loni zeńdźechu so Serbja k wulkotnej harmoniskej manifestaciji w Kulowje, w pruskich najwěcornych stronach, lětsa potajkim zaso runje na druhim kóncu, pod módrymi łužiskimi horami, pod starosławnym Čornobohom, hdźež so bźdźi a stražuje naše Serbowstwo k ranju.

Hłowny porjad smy z naměstnym wubjerkom postajili takle:

Towarstwa zeńdu so hižo do 11. hodźiny dopołdnja. Posledńje towarstwa pśińdu z ćahom wot Budyšina (z Wojerec, Rakec a Radworja) 11 1/2 hodź., kotrež hudźba ze stacije Pomoro (Pommritz) do blizkich, 10 mjeńšinow zdalenych Bukec dowjedźe.

Sokoł so zhromadźuje a na pruhu zwuźuje zwonka Bukec a pśiźehnje po drózy z Budyšina.

11—12 hodź. maju towarstwa, Serbjo a hosćo, pśikhwatawši z hromadami z blizka a z daloka ze wšěch stronow našoju Łužicow, składnosć, so wóceŕstwlć a nuzne zarjadowanja wobstarać.

1/2 1—1 abo 1/2 2 je swjedźeńske pśedowanjo w cyrkwi (k. farař Mjeŕwa — tow. „Radosć“ spěwa). Wušoši z cyrkwje, w kotrejž je městno za nimalo 2000 ludźi, zestupa so swjedźeński ćah a sćěhuje pśez wjes na swjedźeńsku łuku.

Tam na łucy wobsteji swjedźeń (1/2 3—1/2 6) z dweju dźělow:

I. z jubilejneho wopomnjeća a poswjećenja khorhoje,

II. ze złótoweho swjedźenja, na kotrymž so poskićuja wyše swjedźeńskich narěćow spěwy spěwneho zjednoćeństwa a ćełozwućowańske pśedwjedźenja Sokoła.

Pśi dešćowym wjedrju so swjedźeń wotměwa we Stangec wobsěrnej žurli.

Po złětowym swjedźenju su potom reje w dwómaj žórlomaj.

Możne hotowe zwiski do Bukec (Pomore) z ćahami:

z Wojerec rano 6[15] do Budyšina 8[23], z Budyšina 10[55] do Pomore 11[13]

z Kamjeńca rano 6[13] do Biskopic, z Bisk. 6[44] do Budyšina—Pomoro 7[09]

z Wjelećina 8[32] do Budyšina 8[58], z Bud. 10[05] do Pom.

z Radworja rano 7[59] (přez Kluks 8[27], Hrodźišćo 8[36] a Wóspork 10[09] do Lubija 11[20], z Lubija 11[41] do Pomoro 11[59].

Autobus z Kamjeńca do Budyšina może so skazać hač do Bukec; tohorunja mohł so skazać autobus z Delnjeho Wujezda do Bukec. To njech towarstwa rozpominaju a nam bórzy zdźěla.

Wotjězd z Bukec domoj:

Ćahi z Pomore: pop. 5[36] do Budyš. 5[53] a Bisk. 6[20]
„ wječ. 9[47] „ „ 10[01] „ 10[48]
„ „ 7[09] „ Lubija 7[25], Zhorjelca 7[57]
z Lub. 8[05], jenoż do Wósp. 8[48]
„ „ 11[13] do Lub. 11[34], do Zhorj. 12[19]
z Budyšina 6[33] do Wojerec 8[47]
„ 10[18] do Radworja 10[43] a Wósporka 11[42]
z Biskopic 9[35] do Kamjenca 10[39]

Na ćah z Budyšina 6[53] do Wojerec móžeja autobusy jězdźić wot 1/4 6—1/2 7 hodź., hdyž je ćah z Pomore 5[36] přezahi.

Njech so wšě serbske towarstwa a zjenoćeństwa, wšitcy Serbja hižo nětko hnydom připrawuju, zo by naša lětuša narodna manifestacija była mócna a dostojna kaž dotalne, haj tute hišće wo mnoho přetrjechiła. Započeće **wšudźom** we Wašich kóńdźinach mócnje a w drobnym agitować a rozšěrjeć ideju našeho lětušeho wšoserbskeho zlěta!

Sekretariat Domowiny.

Njezapomńće

sebi **„Serbske Nowiny“** pola **swojeho pósta, listynoserja abo dowěrnika na nowy měsac z časom skazać!**

Hdyž ma człowjek nasmork.

(Podał J. Hrodźišćanski.)

Mam nasmork. Je to hóbr Goliath mjes nasmorkami, najradšeho bych žebi do kóždeje kapły kupanku płachtu k šmorkanju wsał. Sloro trjebam sam swoje parne płaćarstwo. Mój nóš je tak cjerwjeny, so mógł bo pśiśi jelešuizy jako słónuzna latarnja trjebaś. Najprjedy bě to schtawpa (Stockschnupfen). Ale tu radźi mi moja hospoša, horśe mloko s mědom pić. Mój wuj pak mi radźi, wźiwto schkleńcowy warjenego wina s trochu wjele kognakom wupić. Moja cjeta scjini mi cźopke wjele. Se mam śpicźelenu lěkarnik satyka mi nogowe dźerki i nětajkimi mentipolowym preparatom, a s toho cźasa nimam wjazy schtawpu, ale mój nóš ma wutrajny běh, a go wobdźiwajo praju: „Je tola wjazy w mojej khlowje, hač žebi myślach!“

Najhórśche pak je pśikaze. W Bayerskej žebi pśichwaćich, po kóždym hobrśtim rozbuchnjenju prajiś: „Pomhaj Bóh, so je wěrnosć!“ A to mje hižo cźasto do wuśkośe pśichitješe.

S mojim nakładnikom go njelubosnosće sapoczinachu, jako běch wo sapołožk prošył. „Wy dźecze sapołožk?“ praji wón, „Wy, kotryž sće najwóle lěni mjes wšchitkimi mojimi spśijaćelemi?“

A tu dyrbjach porjaknyć a prajach: „Pomhaj Bóh, so je wěrnosć!“

Nětko wulězy na mnje hladaśe, pokraczowajo:

„A to dozyła w cźasu, hdyž su pjenjezy žadne? Prajeśe mi, hač žebi myślićze, so śym hłupak? Drje žebi myślićze, so wjazy zyle prawy njejśym?“

A tu dyrbjach porjaknyć a prajach: „Pomhaj Bóh, so je wěrnosć!“

Tež nakładniźy móża bo rosnjemdrieć. „Schto je wěrnosć? So zyle prawy njejśym? Kak je mnu rěcźiśe? Hišćeże snowa tajkeje chrobłosćeje, a ja bo hnéwaju pukru.“

„Pomhaj Bóh, so je wěrnosć!“ prajach, pschetoż běch sajo porjaknył.

Pschipołdnju, hdyž k wobjedu dźěch, sejka mje knjezna Lenka. Do njeje běch bo hižo dawno zahladał. Dźensa pak cźinjeśe tajki šwajeny jaćejšchcź, a tohodla bo je wopraschach: „Kak wam je, knjeźnicźka? Je trajch wam parna wałga jatra pschejeła?“

Tu wuśmya mi jeje wutrobu, plakaju: „Tukam na mojeho nawoženju, so nje wojeła!“

A tu dyrbjach sajo porjaknyć a prajach: „Pomhaj Bóh, so je wěrnosć.“

Haj, Lenka, wono je polna źiwego waschnja, a bu hnydom rabiatna a porchny na mnje: „Haj, wy mi teź pschejeśe popschejeśe, so by wěrno było? Haj, wy mużojo sće jedyn kaž druhi! A wy sće mi hnadź tón prawy bratřik. Pschindu nětko póstnuju, potom budźeśe sajo kóždy dźeń druhu hubkowaćj, jemu wutrobu po druhej łamaćj —.“

„Pomhaj Bóh, so je wěrnosć!“ prajach, pschetoż ja porjaknych.

„Ale ja žanemu mużej wjazy njewěrju! Nicźo wjazy wot waš njeduschnikow wědźeć njecham, na žaneho wjazy njepohladam, a hyrnjej teź jako stara holza wunnrěka, jako stary, kuśazy, hróšny smij —.“

„Pomhaj Bóh, so je wěrnosć!“ porjaknych! A potom žebi kłobuk sćahnuwši a cźełnych na druhu wulizu. Myślu, i Lenka śym žebi na wjsće cźažy „roskšdal“, a na tym je jenoż sabity naśmork wina!

Hdyž dale dźech, setkach tuje a Gschaftelhubra. Wón je wulki statnik pśiwjed kujsom. Wschudźom chże pódla bycź, wschitko lepje wě, bo wschitkich wěcy ma wósma, skótka: je „lymfaticzny“ pschitomnik.

„Pschindu runje wot mojeho pravnjika!“ sarěcźu. „Mam tola skórźbu dla pschihotowanja s mojim knjezdom! Tajki prawy parak je mój pravnjik! Schtyrnacźe dnjow jastwo mi wón wěscheji —“

„Pomhaj Bóh, so je wěrnosć!“ porjaknych.

Knjes Gschaftelhuber posasta, hladaśe na mnje, kaž na pschikhodnu macź, prjedy hač mi pschilubi, so chże j pucźa hicź, a potom wulubichny: „Schto wy prajeśeze? Naju pschecźeśiwo ma śwój kónc! Waš dozhła wjazy njesnaju, i wami ani śłowcźka wjazy njerěcźu, śamo śirowicź waš njebudu —“

„Pomhaj Bóh, so je wěrnosć!“ prajach. A tón ras prajach drje to bjes porjaknjenja.

Njenadźijny pschichodźe mi na myślo, so chżych hischcźe knjeja Mlynka wopytaś. Wón bu njejmjej žbožownu nan po dwaceźśěłtnym mandźelstwje a njeběch jemu hischcźe sbožo pschak. Tuž dźech k njemu, a jeho bydlenje bě tak pschepytnje, so dyrbjach hnydom porjaknyć.

„Pój ś Bohom!“ poćrowni nje wjeśele. „Haj, pohladaj tola hnydom na pachołka! Njeje wón lubosny? Zyle mój nóš ma! A tak rosmny tež hižo je! Budźe nětdy mudrischi hač jeho nan —“

„Pomhaj Bóh, so je wěrnosć!“ porjaknych. (Njemóžach žebi pomhaś.)

Knjes Mlynk spodźiwnje mojeho pschihłoša dla na mnje hladaśe, ale wjeśeło nama wschitko druhe pschewaži; zyle pok hodźiny powědaśe mi wo śwojim trónistim nastupniku: „Haj, w tu chwilu wschak je hischcźe makej Gorille podobny, kaž wschitke cźěśiche dźěśi, ale to je sbubi —“

„Pomhaj Bóh, so je wěrnosć!“ porjaknych.

„— — haj, pohladaj khětźe, kak so śmjeśe! Ow, śym wschak tak sbožowny. Pschezo sajo stupam ke kolebsy so sbožownje śmjeło, to je mój lubuschk, a ja śym jeho nan —“

„Pomhaj Bóh, so je wěrnosć!“ porjaknych.

Tu wja mje sa kornak a cźěrny mje po schodźe dele.

Je wulki cźaj, so je wjedro pscheměnił. Pschetoż je-li mój naśmork po tkoro njepołěpschi, zhubju hischcźe wschitkich śwojich pschecźelow.

Spodźiwne zamordowanje na sudnistwje.

W źudnijskim twarjenju w Montrealu je so njedawno jimaja struchłowa wotměła. Rěcźnik Bouron nječesche muża, z mjenom Querela, zakitowaś. Tón bě wobsłuženy, so je bura sfónzowal. Rěcźnik dźerźeše błychezaru rěcź a jemu so teź poradźi, so wobkroženeho wuśwobodźichu. Po słónczenem jednanju dźěśe Bouron do advokatskeje śiwy. Tam jemu prajachu, so žebi wuśwobodźenu schkitanz pycheś z nim porěcźeś. Rěcźnik měnjeśeše, so je Querel pschiłožkował jemu so podkakować a tuž jemu k žebi nuts fotmpicź da. Sa nětchto wokomikow wutśěli so we rěcźnikowej śiwi. Se wschěch stron pschiběžachu do śiwy a tu wuhladachu wuśwobodźeneho Querela w śwojej krwi na semi leżo, mjes tym so Bouren kurjazy po revolwer hischcźe w śwojej tazy dźerźeśe.

Pschepytowanjekmu śudnikej wujasni rěcźnik śwój śłuk je sćěhowazym: Querel, tak wón powě, pschińdźe wopraudźe ke munje, so by so podjakował. Wón běśche zyle sabaty pachoł a wuthwalowaśe je tymmokrejnoścź, — so by cźłowjek njewěrił — śwoje njeśłuki. Pryjedy hač wotcźdźe, wuczahny pynjeź (medalion) a pokaja jón mi se śłowami: „Ljejeże, to śym žebi sthował k wopomnjeću na mój pśeni śłuk, kiž njemóże mi tehorunja nichtó dopokazaś.“

Ja społhadnych, powědaśe rěcźnik dale, na tutón pjenjezk a spójnach, źiwźiwschi so śiwój hantźnu wobraz, mnju podobnym psched tśiźeći létami. A tu rozwjerchny so pschehde mnu nadobo sawěźch, kiž běśche tśiźeći lět dołho žałostne potajne mordarstwo sawodźewał. Tutu medalión njemnjyj běch nětdy psched tśiźeći létami s wojej śłubjenej darił. Tydźeń do naju kwaźu běchu njeboženomu na wuthwdźowanju po lěku słónzowali a wumrěli. Jenje njeje so poradźiło, potajneho mordarja sajeć. Hdyž tu nadobo słóstnik pschehde mnu widjach a słyschach, kak won je kłódnej krwju śiwoje nětdusche zadkawstwa wuthwalowaśe, to śym sa rewolwrom sahnył a tole mordarstwo wjecźił.

Ze susodnych a dalšich krajov.

* S **Wróśikawja.** Schtyrifetna dźowcźicźka jeneho tudomneho dróžkowego wobwjedźerja w kolijach dróhoweje żelesnizy dźiwaj pjenjezkaj leżo wuhlada. Schtili je, so by žebi mały pjenjez sběhnyła. W tym wokomiku holcźka

ſpöss drohowje jelesnizy ſhradny a pſchejesbše. Wbohe dżěćo hnydom wumrě.

* S **Freitala.** W jenej ſudomnej wuhlowej jamje ſo hórnikſi dźěłacźer Bruno Kluge ſ Wilmsdorfa ſo ſ papazymi kamjenjemi ſaſypny. Po ſchěſć hodźin dołhim pſezowanju ſo ſtónčnje k ſaſypnjenemu pſchedobuchu. Jeho njeſranjeneho namakachu. Podkapkowe hrjady běchu tſechu tworiłe a bě runje telko městna ſwobodno, ſo możeſche cźłowjek leżeć.

* S **Landecka** w Schlehyſkej. Zalostnu ſmjerć namaka ſu 64 létna wudowa Teuberowa. Duzy ke mſchi je najſterje ſłabosć na nju pſchiſchła, a wboha žona je do pſcheſrowa, kiž bě ſ bahnom napjelnjeny, padła a ſo w nim ſadžyła.

* S **Barlina.** 76 létnu hoſceježarku Wyleminu Schröderowu ſ Hegersmühle pola Eberswalde ſtrjelbu dopołudnja na ſtłhodze jeje dwora ſtónzowanu namakachu. Wſchitko hnydom na zubježne mordarſtwo pokaſowaſche. Mordarſka kommiſija Barlinſkeje kriminalneje policije ſo hnydom na mordarſke městno ſwola.

* **Sſebany ſwanz na wuſtaſeńzy.** Pſched někotrymi hnydmi da ſo w Mannheimze wěſty knjes Doberti w jenem kamniſchom hoſcejnzu wuſtajicź, kiž chzyſche po hamžnej hypnoſy dźěłacź dujow bolho w kakelepiſkem ſparje leżecź. Jako bě we ſwojom ſchłoněźanem kaſchezu 3 dny a 3 nozy pospochi ſpał, dyrbjeſche jeho ſkónčnje ſawołany telefonſki twuhowdźicź, dokelž bě jeho manažej mjes tym ſ pjenjeſami cźekmył.

* **Srudny dóſt.** 23-létna němſka wupuczowaiſka Kunigunda Hofmannez puczowaſche do Ameriki, ſo by ſo tam ſwěrowacź dała. Jeje ſłubjeny w Newyorkſkim pſchiſtawje na nju cźakaſche. Holza pak bě na morju na ſahorjenje płuzow ſkhorła a wumrě runje, jako łódź we pſchiſtawje kótwizu do morja puſchezi. Jeje nawołženja ju jenoż jako cźełko wnhlada.

* **Waczon ſtrajkuje.** W Untermaßfeldu w Rhönſkich horach je ſo tele dny baba do ſapiha dźěłonjeńzerjow pſchiwſacź dała. Waczon hižo dołhi cźaſ w tejle wſy ſtrajkuje. Wot je baba nuſowana, ſo dyrbi wo ſjawnu podpjeru proſyć.

Swójbne powěſce.

Semrěli: Pſchećzijan Bjedrich Gierka w Budyſchinje, 73 lět. — Marja ſwud. Bjenadžina rodź. Panackez w Budyſchinje, 66 lět. — Marja Madlena Semigowa rodź. Weberez we Rózanach pola Lubija, 79. lět. —

Semrěli: Jan August Grenlich w Njchornju, 52 l. Hana Thumigowa rodź. Lehmannez w Wjaſoſzu, 37 l. Arnoſchk Kupſch, wobſedź. hoſcejnza w Cźornym Kholmzu, 52 lět.

Hamtſke wozjewjenja z Budyšina.

Nad ſamołožnjom wikowarja ſ papjerjanymi tworami **Hermanna Riſche w Budyſchinje** na Zybelnſkej haſy ſo na namjet dołkniła wobſtojny dohlad ſpěhnje a 21. hapreleje 1926, pſchipoldnju w 12 hodź. ſo konkurs wotewri. Sa konkurſowego ſarjadnika poſtaji ſo pſchekupz Guſtav Chriſtoph w Budyſchinje. Konkurſowe žadanja dyrbja ſo hacź do 22. meje 1926 pola ſudniſtwa pſchiſjewicź.

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 24. hapreleje 1926.

Wěžerawſche kurſy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſki fran.	14,94
1 jendželſki punt	20,39	100 cźeſkoſł. krónow	12,42
100 ſchwajz. frankow	81,00	100 pólſk. markow	43,75

Efektowe wiki wěžera na Berlinſkej burſy běchu popſchitkownje měrne. Wójnſka pożeżońka ſo w kurſach wotrjebjowaſche.

Na produktowych wikach wěžera w Drježdžanach a we Berlinje žitne płacźiſny cźuczźiwje kleſnychu. W Drježdžanach **pornjo** poſlednim wikam ſandženu pöndželu, pſchihadźi po zentnarju pſcheńcza 30 np., rožka 15 np., nałětni jećmjeń 15 np., a wowſ 15 np. W Berlinje wěžera pornjo ſchtwórtkowym wikam pſchihadźi pſcheńcza 30 np., rožka 25 np., nałětni a naſymny jećmjeń a wowſ po 5 np. Wěžera płacźeſche zentnar

w Drježdžanach

pſcheńcy 14,70—14,95 hr., rožk 8,75 hr.
hacź 9 hr., jećmjenja nałětnjeho 10.50 hr.
hacź 11,10 hr., wowſa I 10,35—10,85 hr
wowſa II 10,75—11,10 hr.,

w Berlinje

pſcheńcy 14,55—14,75 hr., rožki 8,55 hr
hacź 8,82 hr., jećmjenja nałětnjeho 9,9C
hacź 10,65 hr., naſymneho 8,70—9,55 hr.,
wowſa 9,60—10,10 hr.,

ſchtwórtk w Kamjenzu

pſcheńcy 14,50—14,70 hr., rožki 8,50 hr.
hacź 8,70 hr., jećmjenja nałětnjeho 9 hr.
hacź 10,25 hr., wowſa I 9,50—10,20 hr.,

w Shorjelzu

pſcheńcy 14—15 hr., rožki 8—8,80 hr.,
jećmjenja nałětnjeho 8,50—9,75 hr., wowſa 9—10 hr., běrny 1,50 hriwnow,

Wili wnjitkowjeho ſkotu w Leer w Raúſchej Frieſiſkej, ſaſidźenu ſrjedu, 21. 4. Pſchihnali běchu 396 howjadſkow.

Mjode **dójki a wyſokokožnjelne kruwy** płacźachu:

1. družiny	600—700 hr.
2. družiny	450—500 hr.
3. družiny	300—400 hr.

*

Sſuczelne jałowcy	300—600 hr.
1. hacź 2-létne próſdnili	150—350 hr.
Kruwy ſ paſtwy	200—450 hr.
Létne bhczki	200—500 hr.

Wili domakku dźěchu, wubrane rjane kruwy běchu hiſchcźe dróſiche. S drohneho ſkotu běchu 131 pſchihnjeſli. Tón płacźeſche

proſzate	30—40 hr.
běhaki	60—80 hr.
wowzy	30—40 hr.
jehnjata	5—10 hr.

Na **ſwinjaze wiki wežera w Khorzebuſu** běchu pſchiwjeſli 1457 proſzatow a 188 běhakow. Te płacźachu:

proſzata małe 22—28 hr., ſrjenze 28—34 hr., wułke 34—40 hr.

běhaki małe 40—60 hr., ſrjenze 60—90 hr., wułke 90—120 hr.

ſa mezu pſcheńcy 14,92—14,95 hr., rožki 9,95 hr., wowſa 9,60—9,55 hr.,
ſa julij pſcheńcy 14,72—14,70 hr., rožki 9,70—9,72 hr.,
ſa ſeptember pſcheńcy 13,25 hr., rožki 9,65

Wili wnjitkowjeho ſkotu wežera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde). Pſchihnali běchu 919 hnčźelnych a dejnych kruwow, 184 cźelatow 12 byków, 72 jałowcźkow a wola do cźahanja.

Mjode dójki a wyſokokožnjelne kruwy płacźachu

1. družiny	400—530 hr.
2. družiny	300—380 hr.
3. družiny	200—300 hr.

Sſuczelne jałowcy

1. družiny	260—400 hr.
2. družiny	180—250 hr.

Próſdnikł k wjaſanju a ke kormjenju 33—38 hr. po zentnarju žiweje wahi. Wili běchu měrne pſchi kruthych płacźijnach ſa rjane kruwy.

Na **konjaze wiki w Berlinje** (Magerviehhof-Friedrichsfelde) wežera pjatk běchu pſchihnali 565 koni. Te płacźachu

1. kajkoſcze	900—1200 hr.
2. kajkoſcze	600—900 hr.
3. kajkoſcze	300—600 hr.
Dobjtaki	50—360 hr.

Wiki běchu měrne.

Konjaze wiki ſchtwórtk 22. 4. w Leer w Raúſchej Frieſiſkej. Na nje běchu pſchihnali 185 koni. Te płacźachu

1. kajkoſcze	900—1100 hr.
2. kajkoſcze	550—700 hr.
3. kajkoſcze	250—450 hr.
Létne ſrjebzy	150—250 hr.
2-létne	350—500 hr.
3-létne konje	500—800 hr.
Dobijakł k rěſu	60—120 hr.

Rjane połnołétne konje běrje dźěchu. Dobre konje do dźěła běchu žadne. Pſchichodne konjaze wiki ſu tam wutorn 18. meje.

Pólſki ſloty (to je pólſka měnja = Währung) je ſaweżrawſchim na Prażſkej burſy cźuczźiwje horje ſrajhł. Na burſy měnja, ſo pſchichodnje dale poſtupi, cźim bóle, dokelž je pólſka wikowanſka bilanka twoł někotrych měżazow ſem ſnyte aktiwna, t. r. wuwoz je wjetſchi hač dowoz. Też knjeżerſtwowu kriju ſu ruce pſchewinyli a to w ſmyſle tych ſtron, ko hotowazych, raſnje pólſke hoſpodarſtwo ſtrucźicź.

Zyte tak, kaž pola naſ. We wěżeranſchim cźaſe cźeże Budyſchſkeje němſkeje nowiny cźitamy pod napiſmom: „Pólſka pſched ſwrſcheńcźenjom“ roſprawu wo tamnſchim hoſpodarſtwje. Nimowólnje cźitarjej pſchipadnje, ſo je tam zyte kaž pola naſ. Jenoż ſapomnicź ſo njesmě, ſo je Pólſka kraj hiſchcźe niedowuczerpanych pſchirodnych bohatſtwow. Dale ma Pólſka wuſtojnych ratarſkich dźěłacźerjow. Tych žebi ſamo w Němſkej bóle waża hač tudomnych domaródnych.

Na pſchedań.

Wós dźěcźazy w Hródku, Jägerſtr. 5 I. — Nowy ruczny wós w Hródku, Friedrichſtr. 21. — Dźěcźazy wós we Lubiju, Hauſenowa haſa 10; w Kulowje, zyrkwinſka haſa 2; w Budyſchinje, Tſélanſka dróha 56II na prawo.

Zyhrle ſtare trjebane, kunjo, twaiſki büro jamy Brigitty a w Dubrawje pola Hródka.

Krumjazy grat, butrobaß, zentrifuga w Hornjej Hórzy cźo. 19.

Hnój ſa žłomu w Bělej Wodje, Schulſka haſa 3. — Wós hnoja w Kulowje, Horneńſke korhoſchcźo 1.

Jeja cźorne Minorka, k naſadźowanju, Dtzd. 2,50 hr. w Stachowje 37.

Zentrifuga, mała, Liebmann w Budyſchinje, Tſélanſka dr. cźo. 42.

Rumklizu, Rjeda w Zurizach.

Kolo motorſke we Wojerezach, Měſchkauowa haſa 6.

Kolo žonjaze małe w Budyſchinje, Sſukelnſka haſa 17 delka na prawo.

Wós ruczny, deſkowane a łožo, w Budyſchinje, Schołta. Swonk. lawſka haſa 16. — Někotrowny wós, 10—12 zent. w Budyſchinje, krottenſchmidtowa haſa 7.

Krmwa blisko k cźelenju w Schezeńzy 37.

Karniklazy kłéw w Budyſchinje, Hródkowſka haſa 21II.

Proſzata, Grätzer w Maleſchezach, knježi dwór w Hnežinje, w Raſchowje 15, w Budyſchinje Dornſchnabel 15.

Sco pyta:

Murjerja, Knörich, twaćz w Niſkej.
Holza do domu, w Biſkopizach, Am Hof cźo. 1.

Płacźiny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wołjowe ſymje po 1000 kg, ſewak 100 kg, płacźiny po Kotej hriwnje.

	23. 4.	22. 4.		23. 4.	22. 4.
Pſchenica	291-295	297-300	raps, wołjnſchi	14,80	14-15,00
rožka	171-176	175-180	bob. mełaſke	—	—
nałet. jećmjeń	198-213	199-214	jerabella	42,00	42,00
nał. jećmjeń	174-191	175-195	běrnjaze kruži	15-16,50	14-16,50
wowſ	193-202	193-203	kuny	22-24,00	21-24,00
kukurica (Mais)	168	—	wola	32,00	32,00
pſcheńcź. muka	38-39,75	38-40,25	lany wołjnſchi	19-19,20	18-19,20
rjana muka	24-26,75	24-27,25	módre łupiny	11-12,75	11-12,75
pſcheńcź. wotr.	11,50	11,50	žołte łupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	12,25	12,25	ſymo, 50 kg	3,40-4,00	3,80-4,00
rapš	—	—	ſłoma, rjana	1,15-1,70	1,05-1,60
tane ſymje	—	—	„ pſchenicź.	1,15-1,60	1,05-1,50
hróch	26-28,00	22-30,00	„ wowſowa	1,15-1,60	1,05-1,50
pſelušchki	22-25,00	21-25,00	„ ječma	1,15-1,55	1,05-1,50

Drježdžanſka burſa.

Pſchenica	294-299	**běrnjaze kruži**	19,00-19,50
rožka	175-180	**pſchenicź. wotruby**	10,10-12,00
nałětni jećmjeń	210-222	**rjane wotruby**	11,50-13,70
naſymſki jećmjeń	—	**pſchenicźna muka**	42,00-44,00
wowſ	207-217	**rjana muka**	26,50-29,50
efektowy błeſel	220-250	**wola**	30,00-33,50
rapš	330-340	**pſelušchki**	27,00-28,00
kukurica (Mais)	190-195	**hróch**	29,00-30-00
ſuche trubnicki	11-12,50	**zokrotne kruſ.**	19,00-21,00

Škrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki, dźeńża dop. ¾11 hodź.: Pſchi ſnadnje wulkich wikach płacźiſny 10 pj. niſche. Tendenza ſłaba.

Barlinſke produktowe wiki dźeńża dop. ¾12 hodź.: Pſchi ſnadnym wobrocźe, někotre zita kupuja, wiki kaž pſched hodźinu. Tendenza měrna.

Wiczne płacźiny wežera Wſcho po ſkotej hriwnje	w Kamjenzu ſa 1 zentn.	w Lubiju ſa 1 zentn.
Pſchenica	14,50—14.50	14.00—14,60
Rožka	8.50—8,70	8,00—8.75
Jećmjeń	9,00—10,25	9,00—10,00
Wowſ	9,50—10.20	9,50—10.25
Symo	4,00—4,50	3,70—5,00
Sſłoma, ſ maſch. młócź.	1,50—1,80	1,00—1,50
Sſłoma, k ſaſłanju	—	—
Sſłoma, ſ ruku młócźena	1,80—2,20	1,80—2,00
Běrny, pola ratarja	2,00—2,30	2,40—2,80
„ hacź na żelesnizu	—	—
Butra	2,00—2,20	1,05—1,10
Jeja	0,09—0,10	0,10—0,00
Pſchenicźne wotruby	—	6,00—6,40
Rjane wotruby	—	6.20—6,60
Pſchenicźna muka	—	21,50—22.50
Rjana muka	—	14,00—14,75
Proſzata, wułke	—	—
„ ſrjenze	—	—
„ małe	—	—

Wiczne płacźiny w Budyſchinje.

wot 24. hapleje 1926

Wſchě płacźiny ſo po ſkotej hriwnje ſrośmja.

Pſchedmjet		najnišcha płacźizna	najwyſch. płacźizna
Pſchenica	50 kilo	14,00	14,50
Rožka	50 „	8,00	8,60
Jećmjeń,	50 „	9,00	10,00
naſymſki	50 „	—	0,00
Wowſ	50 „	9,50	10,60
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	1,50	2,00
Butra	1 „	4,20	4,40
Symo	50 „	4,00	5,00
Sſłoma, ſ maſch. młócź., proſ.	50 „	0,80	1,00
„ ſ maſch. „ k ſaſłanju	50 „	1,00	1,10
„ ſ ruku młócźena	50 „	2,00	2,20
Pſchenicźna muka, 60 %	50 „	22,25	22,75
Rjana muka, 70 %	50 „	14,25	14,75
Pſchenicźne wotruby	50 „	6,00	6,50
Rjane wotruby	50 „	6,25	6,75
Jeja	1 ſchł.	00,09	00,10
Proſzata — ſchtuk	1 ſchł.	00,00	00,00

(Sa łěpſchu tworu wyſche płacźiſnu.)

Drobnowikowanſke płacźiny w Budyſchinje.

24. hapleje po hamtſkim poſtajenju

Wſche płacźiny ſo po Kot. hriwnje ſrośmja

Twora		najniſſch. płacźizny hr.	najwyſch. płacźizny hr.
Howjaze mjaſo ſ koſczemi	1 kg	1,40	2,20
Cźelace mjaſo	1 „	2,00	2,40
Skopjaze mjaſo	1 „	2,20	2.80
Sſwinjaze mjaſo	1 „	2,20	2,60
Tukrajny ſwinjazy ſchmalz	1 „	2,40	3,20
Pſchenicźna muka	1 „	0,48	0,56
Rjana muka	1 „	0,34	0,40
Khleb	1 „	0,25	0,28
Jedźne běrny, nowe	1 „	0,08	0,10
Rajš	1 „	0,40	1,20
Hróch	1 „	0,48	0,72
Sſoki	1 „	0,56	1,20
Amerik. ſwinjazy ſchmalz	1 „	2,00	2,20
Sſuſcheny potcź	1 „	2,80	3,20
Dobre mloko	1 lt.	0,26	0,28
Jedźna butra	1 kg	4,20	4,80
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	1 ſchł.	0,09	0,12
Jedźne buny	1 kg	0,40	0,64
Zokor drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,36
Kamjenſne wuhlo (domj. tepj.)	1 ztr.	—	1,90
Brunizowe brikety	1 „	—	1,17

Dopominamy ſ nowa na to, ſo je ſakſaſane na Tſělniku bólhracze a ſo ſo na dołhoraſcheju boku tſělenſkeje ſtary a na pokodniſchej horje pod Tělnikom ſchaty poměſchcež a ſuſchicź njeſmědža. Pſcheczíwejnja ſo tłołkaju.

W Budyſchinje, 22. haprleje 1926.

Měſchczańſka rada, polizajſki hamt.

Po § 24 wotwcit 1 porjada wo haſchenju wohnjow ſa město Budyſchin ſ 5. meje 1908 dyrbi łóžby wobſedžeſch domu we wotheji ſwojeho twarjenja derje cźitajomnu tafliczku wo měſtnje a trjebanju bliſcheho woſjewjaka wohnja (Feuermelder) wupowěſnjcź. Kaž je polizija ſwěſcźila, ſo to njeje wſchudźom ſo ſtało, a tohodła ſo wobſedžerjo khějow, kotrychž naſtupa, abo ſarjadnizy domu napominaja, ſo bychu ſo poſtarali, ſo by ſo bórzy tajka tafliczka wupowěſnyła. Tele tafliczki ſu po 20 pj. na měſchczańſkem twarſtwie hamcze na Zitnych wikach 3ᵃ dóſtacź.

W Budyſchinje, 21. haprleje 1926.

Měſchczańſka rada.

Wólby do ſtarſchiſkeje rady naſtupaze.

Wólby ſtarſchiſkeje rady pſchi Budyſchſkich ludowych ſchulach wotmeja ſo 16. meje 1926 wot dop. w 10 hodź. hacź 4 hodź. popołdnju w kóždej ſchuli.

Wólbne namjety ſa jenotliwe ſchule maja ſo hacź do 5. meje 1926 na pſchiſłuſchneho ſchulſkeho wjednika ſapodacź. Dyrbja wopſchijeź ſa Peſtalozzijowu ſchulu 11, ſa Lutherowu ſchulu 8, ſa Leſſingowu ſchulu 7, ſa Fichtowu ſchulu 3 a ſa tachantſki ſchulu 3 pożadarjow.

We wólbnych namjetach dyrbi ſo mjeno a pſchedmjeno, kaž też powołanje a bydlenje tak jaſnje napiſacź, ſo wo wosobje žadyn dwěl njewobſteji. Wone dyrbja ſo w ſpróſnjonem porjedże napiſacź. Też maju podpiſowarjo ſwoje powołanje a bydlenje mjenowacź.

Sdobuu ſ wólbnymi namjetami ma ſo ſapodacź:

1. Wobtwrdzenje pożadarjow, ſo pſchiſłoſuja temu, ſo ſo jich mjeno do wólbneho namjeta pſcheje;
2. wobtwrdzenje ſchulſkeje wyſchnoſcze, ſo pożadanjo a podpiſarjo wólbneho namjeta pak žanſne dźěcźi do pſchiſłuſchnjace ludowe ſchule jeſetu, pak zuſe dźěcźi, kiž do tuteje ſchule khodźa, ſakónjcźy ſaſtupuja.

Kóždy wólbny namjet dyrbi měcź ſ najmjenſcha 12 podpiſarjow.

Wólbne namjety ſmědža diwójcy telko podpiſarjow wopſchijeź kaž ma ſo ſobuſtawow ſtarſchiſkeje rady wolicź. Liſcźina tych, kiž maja po ſakonju wólbne prawo, wuleźi 30. haprleje wot dop. w 7 hodź. hacź ½1 hodź. pſchipołdnja a wot ½3—6 hodź. popołdnju, kaž też 1. a 2. meje wot 9—12 hodź. dop. w ſchulſkim hamcze w kupiczy (Gewandhaus) po 2 ſtwdomaj.

Hkołowanſke prawo ma a wolicź ſo ſmě do ſtarſchiſkeje rady też pſchichodny nan abo pſchichodna macź, kiž je we maudźelſtwje ſ cźelnej macźerju abo nanom w hromadze, dale worźehnjenſkjy ſtarſchi, kiž ſo zyle abo ſ hłownego dźěła ſa ſchulſke dźěcźo ſtaraja, hdyž je pſchirodny nan abo pſchinarodna macź abo hdyž ſtaj wotthladowajej ſtarſchej hacź do 5. meje 1926 ertnje abo piſmnje wo pſchipóſnacze wólbneho prawa pola ſchulſkeho wjedniſtwa proſyłoj a ſo jako wólbkhmanaj pſchipóſnałoj. Wólbne prawo pak ſo njeſmě pſchipóſnacź abo wrócźowłacź, hdyž hacź do 5. meje 1926 cźeſnaj ſtarſchej abo pſchedporuczniſ (Vormund) abo wothladaŕ praji, ſo dże wólbne prawo wukonjeź. W diwłomnych padach roſſudźi wuczerſtwo ſhromadźiſny ſmě ſo w běhu 5 dnjow ſchuliſti wubjerk ſawołacź.

W Budyſchinje, 19. haprleje 1926

Schulſky wjednjk:

Jutte, Iſrael, Lahoda, Schumann, Wjeſ.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Knjes dr. med. Rachel w Pančicach je ſo dźenża jako ſchćěpjenſki lěkaŕ ſa wjeſ Khróſcźicźy do ſłużby wſak.

W Kamjenicu, 17. haprleje 1926.

Hamtſke hejtmanſtwo.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Pſchetorhnjenje pruda.

Dokelž maju ſo nuſne dźěła wukonjeź, ſo podawanje elektriſkeho pruda ſa Małe Radměry, Muczinicu, Stare a Nowe Konjecy a Luwocźicy ſobotu, 24. haprleje wot dop. ½8 hodź. hacź pop. ½2 hodź. pſchetorhnje.

W Lubiju, 22. haprleje 1926.

Měſchczańſka milinarnja w Lubiju.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Sſwinjazy mór mjes ſwinjemi ratarja Auguſta Pěſcha we Wojerecach na Hróbkowſkim pſchedměſcze je ſaſchoł. Sawěra nad ſtatkom ſo ſběhnje.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerˇ w Budyſinje. — Zamolwity za hospodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brěžyncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyſinje

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 — **Filialcy we Wojerecach a w Khočebuzu.** — Telefon 3506 a 3507

Agentury: w Khróſcźicach pola knjeza **M. Čornaka** — w Bukecach pola knjeza **ſtolarja Rjenča**
w Kulowje pola knjeza **Oty Bulanga** — w Hrodźišću pola knjeza **M. Pawlika**
w Rakecach pola knjeza kantora **J. Rjelki** (na šuli) — we Łazu pola knjeza **J. Haješa**

Pola tutych mjenowanych knjezow hodźa ſo pjenjezy na knižku zapołožować a po potrjebnoſći zběhać.

Zadanja pjenjezy wot 1. haprleje t. l. ze 4½—9 procentami. Pjenjezy ſo zadanja hižom wot dnja zapołożenja

---

Hdyž chcećе woprawdźe dobry wobraz měcź,
dha dźiеźe do
fotografiſkeho atelijeja
Rich. Kuthy
mějeźeł **Arno Lehnert**
w **Budyſchinje** na ſerbſkej haſy 13
Kóždu njedźelu wot ½11—3 hodź. wotewrjene

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbſkej haſy 8

Najpřijomniše hóſtne měſtnoſće - Konditorſke pjećwa prěnjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert.

Wosebitoſć: TORTY

ſo jako dar pſi kóždej ſkładnoſći hodźace.

Łódź k jěźi. Fürſt Pückler.

Wosebje tunje poſkićenje jězdnych kołow prěnjeje rjadownje

po poniżenych płaćiznach najlěpše

znamki **kaž Opel, Phänomen, Schladitz, Pfeil.** Wuwjeduju też wšě wuporjedźenja na jězd. kołach a šijacych maſinach.

Sym zaſtupjeŕ N. S. U. motorſkich kołow.

Martin Gabriel w Běłej Wodźe.

Dom jězdnych kołow a šijacych maſinow.

Emil Jurack

twornja maſinow, tow. z wobm. F.

W Njeswačidle

twari jako wosebitoſć

zatwarjomne ſčroke a zubičkate młóćace maſiny, ſłomowe prāſy a walcowe ſrótowanſke młyny

Předawanje wšěch ratařſkich maſinow a nastrojow

Najpěſnińe wěcywnſtojne wuporjedźenje po najtuńšem wobličenju.

Khěže za jenu ſwójbu (Eigenheime)

na 15 lětne měſačne dźělbne wotpłaćowanje twari

Neuland, tow. z wob. ruk. w Mulchowje

Rozjaſnjenja podawa wokrjesne zaſtupjeŕſtwo

w Budyšinje na Jurjowej drózy 23

Zhotowjenje a wuporjedźenje

pasow pře přetorhnjenje ſytki a wuſtupjenje črjewa (Bruchbänder), **ſtułtow, hwizdźeleźerżakow orthopädiſkich aparat., wumjelſkich ſtawow, zakładow ſplacnjen. ſtopow po gipſowych wotćišćenach a rysowankach. Formaſanaſke nohowe podpjery za cyle kipre nohi.**

Smy pola wšěch khorobnych kaſow dowoleni.

Budyšſka orthopädiſka-dźěłarnja.

Jenož na Mjaſowych wikach čo. 8. Tel. 2667.

Oswald Liebmann

hłowny zaſtupjeŕ w Budyšinje

na Tšełanſkej drózy 42. Telefon 2321.

12měſačne dźěłbne płaćenje bjez powyšenja płaćizny.

Kóždu ſobotu předawam na Žitnych wikach — před muzeom.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po **4 pj.**
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, bleše běłeho wina
bleše čeſwjenego wina
ektowe bleše, wšě druhe bleše, po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a ſtare metale** jenož na wupokaz wyſnoſće.

Popp na horńaſk. haſy 18 telefon 3427.

Meblowy Bjar

Wulki wubjerk w **ſpańſkich jſtwach, bydleńſk. jſtwach, kuchinjach a ſtólcach, ſofach a ſezelongach**

po přijomnem dźělbnu płaćenju.

Tunjo! Dobre!

Při hotowych pjenjezach wyſoki rabat!

Znapřeča piwarnje

Wuporjedźenja časnikow

wuwjeduje najlěpje po najtuńšich płaćiznach

Fritz Nerlich

we Wojerecach

na dwórniſčowej drózy 40.

Za runarja

poruča ſo kóždu ſrjedu wot ranja hač do wječora w Kukowoje w Nowakec hoſćencu **Herm. Ziesche,** pruhow. maſſeur

---

Jupki 50 pj.

wutyk. Sipaki, (Steckklasen) lacki, gummijowe podłohi 50 pj., wóſkowany płat do dźěłac. wozycka. **J. Erler,** na Zwonk. Lawſkej haſy čo. 10.

Dźak.

Z dźakownoſću za moje wotthkorjenje dawam wšitkim, kotřiž ſu wot

Ischiasa, wiće a rheumatismusa

přeſćěhani, **darmo** rozjaſnjenje, kak ſym wot ſtareho ćerpjenja w krótkim času za tuni pjenjez zaſo wotkhorił. 10 pj. za wróćnu powěſć ſo wuproſa.

A. Fischer, Kalkenberge 34 (Mark)

Šnſka dróha čo. 44.

Specialiſt nowočaſneje wóſneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje

na ſeminarſkej haſy 5.

Makulaturu

ma na předań

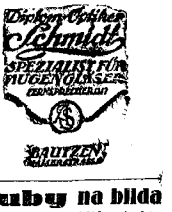
Smolerjec kulhićišćefnja

w Budyšinje.

Mužace porchentowe košle 2,50, běłe porchent 80 ſěr. 1.-, płat za trjenja m 40 pj. ma **J. Erler,** w Budyšinje Zwonk. Lawſkej Lasy 10.

Geldſtecher Punktalglaſer

Ruby na blida

zofy, přikrywy na blida, płachty k wodźewanju łožow a truhłow najnowše přikłady, tunjo

K. Erler, w Budyšinje

na Žitnych wikach 11

---

30 centnarjow

ſymjeńt. běrnow

(Woltmann) z ruku wuběrane su na předań w **Zalhowje čo. 11**

Symjenine běrny

předawa

Swobodne kubło w jeśicach.

Prosata su rozpředane.

Wyſoko-ſuśelna **jałojca**

je na předań w **Hórkach čo. 31** pola Khróſćic.

Młoda, nowodojna, prěnja

podsobna kruwa

kaž też druhe

płahowanſke kruwy

su jara tunjo na předań

Max & Paul Köhler

w Njeswačidle

w Knjožim hoſćencu.

Sylne

proſata

ma tunjo na předań

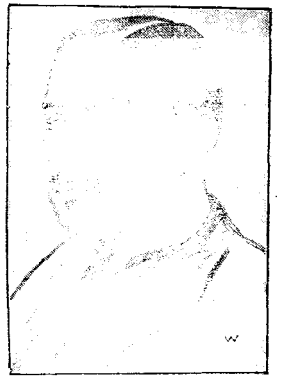
Topolinſki w Radworju.

Młodeho kundrosa

k płahowanju pyta

Guſtav Hausmann

we Lěſkej pola Del. Wujezda.

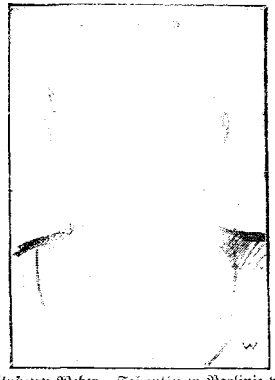

Iwan Kutister. Bjes dweła žid. Sieji tele dny pšched žudom w Barlinje. Jeho wimuja, jo je jebak a pruku žlatnu banku wo wjele miljonow wujebak.

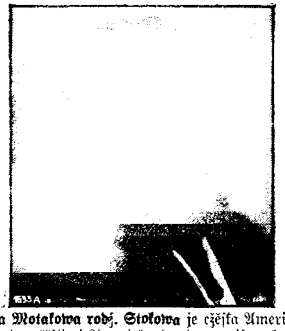

Létaza knjeżna.

Miž abo knjeżna Greuez je po rodże Jendżelczanka. Wona rojumi wušoke poloczeć a je w tom mišchtrka žwěta.

Spiritužowy Weber. Tež tutón w Barlinje pšched žudom stejí. Sastojnikow wobtykawšchi je stat wo dawk na špirituž wujebak.

Libuscha Motakowa rodź. **Stokowa** je cżeska Američanka. Wona je mjes cżeskimi Američankami organisowała dobrocżelske skutki ja cżaż wójny ja žwoju tradazu cżesku domisnu.

G. Stephens nowy president Saarskeho knjezerstwa. Po rodże je kanadiski Jendżelczan.

Hdże je dżecżo, tiž kotpja pizuje?

Wupytanje wobraza w tydżeńschim cżišle:

Stajtsch-li wobras na prawy bok, wuhladajch we lewem delnjem róžku wobraza maleho hólza.

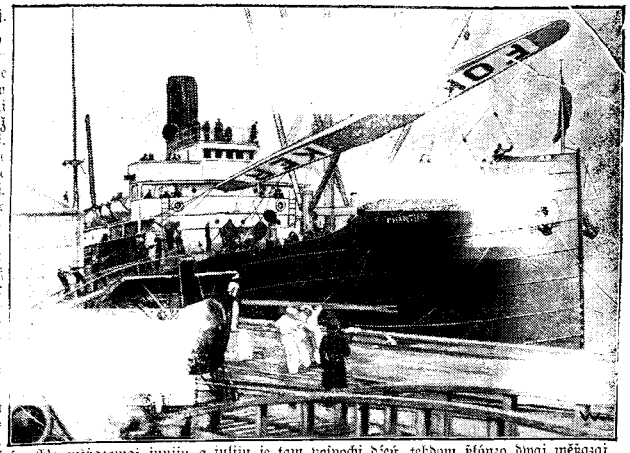

Naš čas we wobrazach

Co. 17 | W Budyšinje, 24. haprleje 1926 | 2. lětnik

Jeźba k połnóznemu cżopej.

Połnózny cżoo abo Nordpol je dżeńšnischi dżeń żadosc nasich wuczenych. Wjele šmy cżitali wo norwegiskim wuczenym Amundsenom. Loni dżowche s pomozu létadła hacż k połnóznemu cżopej dolecżeć. Po puczu pak mjeseche njeboże a žwoju swadźiwosć skoro z žwojim žiwjenjom sapłacił. Letša žo sašo na leczenje k tutemu sam erej hotuje. K tomu je žebi w Italskej wožebin wodźiwy powětron (lenkbares Luftschiff) natwaricź dał. Tež jedyn Američan smjenom Byrd hotuje žo na leczenie k połnóznemu cżopej. Nasch wobraz wjedże naš do amerikanskeho pschistawa (Hafen). Tu podawa žwoje folkerske létadło na tón „Chantier". S njej dże do lodoweho morja wotjécź. Wot tam dże, łoďž žo jemu wokolnik najpschihodnischi feldanje. We mežazomaj junuju a julinju je tam pospochi dżeń, tehdom žłónzo dwaj mežazoj njeboju stejí.

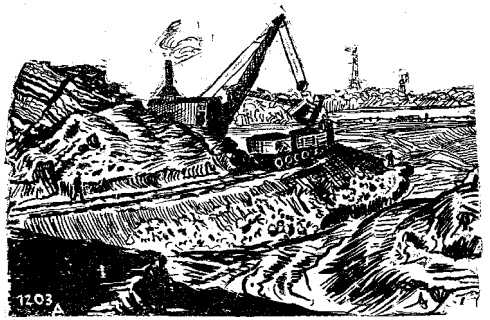

Radio

e hłužbje pschednoschkow.

Nasch wobras wjedże naš schkromneje jstwiczki jeneho cha. Je to patr. expeditor chmidt. S bydłom je we ussenje we Schwajzarskej. Tele dny bě žo podak do Elberfelda w Rheinskej krajinje. Wot tam wječesche s pomozu radia skatkazam ledźbliwych pschipoškucharjow. Nječesche wo pschedmjecze: „žurkej a dźiwadko". Widźimy, kak tu žedźo žwój pschednoschk wešcże s jasnym hłožom cżita. Psched nim stejt aparat. Tón koji jeho žłowa. Schto bychu tola naschi wótrzoja, hdy bychu s nowa k nam pschischli, wo postupje tutoho cżasa prajili. Jim by žo sdało tuftarstwo, schtož pak je jenicżzyhłubsche spósnacże stworby.

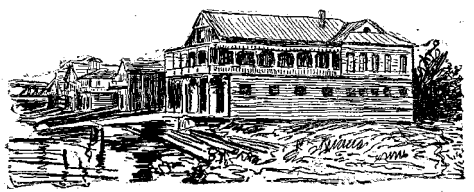
Twar nowych hrajnischczow na Strahowje pola Prahi.

Rabin Dramath Tagore
ſwětoſławny indiſki pěſnjer a ſwětamudry.

General Stwara
hłowny wojeńſki roskaſowar w Prazy.

Dom łódźičkow čěžkoſłowaſkich łódźničłow w New-Yorku.

Dr. Franz Direzki, ſnamjenity čěſki prawiſnik a ſudniſki radźi ſel pſchi najwyſchſchim ſarjadniſkem ſudźe w Prazy.

Dr. Kamil Lhotal, ſnamjenity čeſki farmakolog pſchi medizinſkej fakulcze Karlaweje univerſity w Prazy

Wohenpluwoza hora
na kupje Santorinu w egejiſkim morju pſchi Grichiſkej je ſnowa wubuła. Poſledni wubuch bě runje pſcheð 60 lětami.

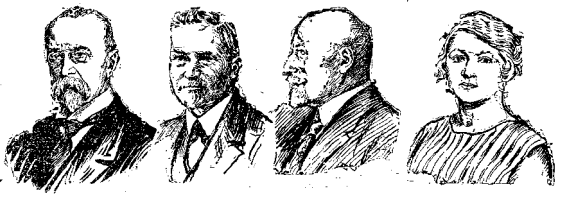

Jan Jurij Kolar, ſnamjenity čěſki ſpitzowacel a wuwołany dźiwadźelnik.

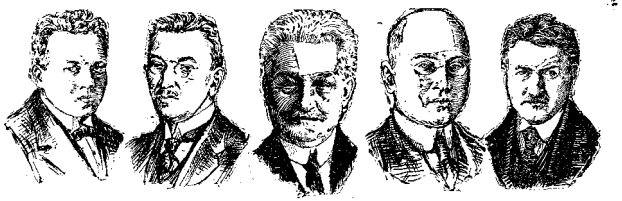

Pawła Mudrowa, ſnamjenita čěſka ſpitzowaczella, wotjuje w ſwojich ſpitzach pſchecziwo alkoholej.

Mytowani čězy ſpitzowaczelo a wumělzy.

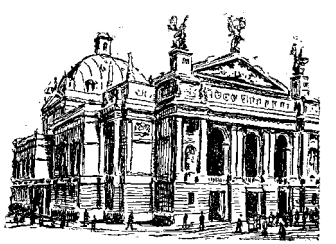
Domaſch Maſaryk, prezident čěſko-ſ.-ow. republiki. | Karol Lager, ſpitzowacel | F. H. Sswoboda, ſpitzowacel | Ema Pechowa Peſchkowa, dźiwadźelnitza

Otakar Fiſcher, ſpitzowacel | Jaroſlaw Kvapil, režiſor | Leoſch Janaczek, ſa ſpitzanje ſdobn. opery | Rudolf Karaſ, ſkładnik (komponiſt) | Joſef Sſuk, ſkładnik (komponiſt)

Waclaw Čižek,
ſahority čěſki wótčiznz. W lěcze 1895 ſaſtupi jeho awſtriſki ſud k 6 lětemu čežkemu thloſtanju, dokelž bě ſa prawa ſwojeho luda džěłał.

Měſchczanſke dźiwodło w Lwowje (němſky Lemberg) mjeſto w Galizinſkej

Prof. Dr. Znojeniti, ſnamjenity chirurg na Karlowej univerſicze w Prazy.

Domčzk wuczenza Denisa w franzowſkim měſtaczku Nimes. Kſchiž pod wokнom wopſnamjenja jeho ſtudowanſku ſtwičzku. Tu je ſpitzał hiſtoriju čěſkeho naroda.

Italſky ječi wojowarjo ſa ſwobodu ſ lěta 1848 w Spilbergu pola Brno. Jim poſtaji ſo wulki pomnik.

Morjo pola Splita (Spalato) w Dalmaziſkej.

Franz J. Pezkoviti, hórliwy wótčiznz čeſkeho ludu, wumrě pſcheð 200 lětami w Prazy

Zortny wobraz ſ wólbneho czaja, liſczo, to rěła: wólbne liſczki padaja.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćerja, nasp. dr. a w. rnk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so haš do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za maly rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy n n rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 96 — **Budyšin — pónjeźelu, 26. haprleje 1926 — Bautzen** — **Lětnik 85**

Wěrnosć so přec wšo swěći!

Wrótiłkawske konsistorstwo je, kaž so nam z Pruskeje donoschuje, praschenje na farprevi we Serbach rozesłało. Wono so prascha, kak pschinidźe, so so na pschikas pólskich biskopow dobroproschenja za potločowanych kuzišćich Serbow w pólskich Božich domach wotmětnaju. Njemóžemy pruhowacz, kak daloko je tuta powěsć wěrna. Konsistorstwo so dźiwacz njetrjeba, so so w žuždonej Pólskej za Serbow sajimuja. Wošud Serbow jima tež wutroby nadobnych mužow druhich ludow. Tak pobu tele dny we Luižicy jedyn profesor z Londona. Přjedy hacz do Budyschina pschińdźe, bě tež w Bórkowach w Błótach pobył. Nam žwoje wulke spodźiwanje na tym wuprajł, so je był Boži dom polny Serbow a Serbowkow, ale knjes farar je jim předował — němšći a němšcy zu tež spěwali. A kak hatle so dźiwasche, jako shoni, kajke tritl prusta schulska a zyrkwinska wyschnosć nakožujetej, so byschtej serbsku rěč a kulturu stejr lěpje sniczičej. Shoni z njewurjetliwym spodźiwanjom wo wukazu pruskeje schulskeje wyschnosće, so maja so dźěći „z tóždym disziplinarnym srědkom" k trjebanju němczinu pschinuczicz. S toho wukhadza, so wučerjo dźěći bija, hdyž tej swonka schule mjes sobu serbšcy rěcza. Wbosy satrascheni starschi rěcza tohodla se swojimi dźěćimi němšcy, so njebychu žwoje małe wschelakim krjudowanjam pschewostajili. Wučerjer we Wulkrancźizach je sam do domow běhał a starschich napominał, so bychu se swojimi dźěćimi němšcy rěczeli, so měli wužitk se schulskeho roswučowanja.

Tutón profesor z Londona nam powědasche, kak so liberalna Jendźelska za žwoje małe ludy stara. Schottiska a keltiska rěcz tam, hdźež su doma, so z pomozu schule wošesbje ledźbliwje hajitaj. Jendźelske knježeństwo nakožuje wulke srědki, so bychu so wobdarzeni znonjo z tuteju ludow sa wucźerjow a duchownych wukubkali. Wucźerjo dostawaja sa pětowanje rěcze a kultury małych ludow wožebite a nimale znamjenite pschikohi. W Pruskej pak so na wošokich schulach hižo sa to staraja, so je Serbow njebychu šerbšćemu ludej žani duchowni wjednizy wuschli. Hdyž su so tola tu a tam šerbšcy wučerjo wukubkali, tykaja jich do Němcow, a Němcow do Serbow. Serbjo w Pruskej sapodachu psched 4 létami žwojemu knježeństwu sapisć wo 95 šerbskich wučerjach, skutkowacych w němskich stronach. Pschi tym je mój Jendźelskeje dźeń a wjetscha, schtož wo Němsko-Pruskej prajicz njemóžemy.

Dale nam tónle knjes z Londona powědasche, kak so počznu suamjenicź Jendźelczenjo wo naš kuzišćich Serbach sajimowacź. Mjenowasche nam nětkotre wuznamne wožoby jendźelskeho parlamenta. Wo Serbach a wo tym, schtoż je tu widźał a słyschał, dże w jendźelskich nowinach erospišowacź a wo naš w Londonje a w druhich městach Jendźelskeje pschednoschowacź. Swětowe žwědomjo dyrbi wotwucźicź, so by pohórschć woprawdźe kulturnych ludow šwěta, Pruštu, pohnuć, so tutoho barbarišma tola wostajicź a Serbam dacź, schtoż jim po bójšich zakonjach słuschа.

Prajska w franzowskej rěcźi wukhadźaza nowina „Gazette de Prague" pschinjese 17. t. m. nastawk wo naš Serbach pod napisźmom: „Un peuble en perdition". Spisał je jón Jules Chopin. Pschichodnje jón w pschekožku naschim cźitarjam podamy.

Jako spodźiwnosć dyrbimy mjenowacź, so nasche sakske schulske ministerstwo wěri, so mamy my luźiny Serbja w schulach wjacy prawa hacź Němcy w Czěskoslowakskej. Rady chcźeli wiedźecź, schtó je nasche ministerstwo takle namydlił. To je najsterje tón samy kuzoł, kotrnž je spytał Jendźelczanam žamu kormnu žiu napowěznycź. Sso wě, Jendźelczan je krititi cźłowjek. Jendźelscy wucźeni běchu bjes wěsženja cźěstkoho knježeństwa so do Czěskoslowakskeje podali, kaž tutón profesor do Serbow, so bychu powěsće na wěrnosć pruhowali. Tam su je pschipokasali, so maja Němcy wichć a tež wichć prawa sa hajenje žwojeje rěcze a kultury, maja ludowe, krenje, powołanske schule a hacź na najbohatšo wuhotowanu němsku universitu w Prahy. Jenoź jene prawo wjacy nimaja: njemóže cźěsći lud wjacy tak pscheněmczowacź kaž do wójdy. Po jich ménjenju so jim tohodla w Czěskoslowakskej wulka tschiwba stanje.

Němsko-ruske zrěčenje so podpisało.

Němsko-ruske srěčenje staj sobotu popołdnju w 2 hodźinomaj dr. Stresemann a ruski pósłanz Krestinski podpisałoj. Srěčenje se schtyrjoch stawow wobsteji. Ruska a Němska žehi wsajomnje neutralnosć pschi kóždym njepschecźelskim nadpadźe lubitej. Neutralnosć so w tutym padźe tež na kóždu formu hospodarskeje wójny poćahuje.

Wopschiseće pschidatych wobsotnistich notow wožebitu kedźbliwosć namaka. W tychle notach so na dotalne němsko-ruske styki pokasuje. To so w formje stawa, kotrež so wot dotalnych rozkłonjenjow njerozesnawa. Němska je pschezo prajiła, so so na to njeswisa, so so pschi chrystianskich zakrečenjach, wo kotrychž staw 16 wustawkow Swjasła Ludow jedna, njewobdźěli, hdyž jim njemóže pschihłowacź.

Wothłós z francowskich nowin.

Po podpisanju němsko-ruskeho srěčenja maja franzowske nowiny Locarnske srěčenja za wotbyte a zu k Němskej je nasmjetschim njedowěrjenjom napjelnjene. Nětko je zrozumicź, schto je Briand chył prajicź, hdyž je rjekł: „Hdy njebudźichmy Locarnske srěčenja wobšamkli, bychu so za krótki cźaš straschne alliancy pschecźiwo nam wutworile." Tajka alliansa je so nětko wobšamkła.

„Écho de Paris" pische: Byrnjež so text němsko-ruskeho srěčenja Genfej a Locarnej njepschecźiwjał, tola to wostawa, so drje so Němska po zdaću winomatosćow Locarnskeho srěčenja a wustawkow Swjasła Ludow dźerži, tola smuska Rady Swjasła Ludow kóžde nakoženje tutych postajenjow njemóžne cźini. Hdyž bolschewikska Ruska Pólsku nadpadnje, móže Němska jako pschihlu'chnizo Rady Swjasła Ludow rjez: „Wěz Pólsteje je dwélna. Pschicźinny zaneje njeje, t mozu pschecźiwo Ruskej postupowacź.

„Gaulois" stejischcźo sastupuje, jo chze Němska Genfej khrbjet pschiwobroczicź.

Duell ma so khłostać.

Němskemu žejmej je so sakonjowy naczisk wo pokhłostanju duella pschepodał. Po nim ma so khłostańskemu sakonitej pschistawk pschidacź, so móže so duell z wotkadźenjom je sjawneho sastojnstwa abo pola wojakow z puschcźenjom se słužby pokhłostacź.

Rozrunanje z němskimi wjerchami.

Prawnemu wubjerjej němšeho žejma je so kompromitujny namjet wo rosrunanju z wjerchami pschepodał. Po nim dyrbjo Hohenzollernzy 280 000 jutrow lejownosće a 12 milijonow hotowych pjenjes dostacź. Přjedy běchu Hohenzollernzy 347 000 jutrow lejownosćow a 30 milijonow žadali, schtož bě jim tež pruski krajny žejm pschisłowicź chcył.

Disciplinarne założenje přećiwo sudnikej Bewersdorfiej a Schulzy.

Pschecźiwo hamtsko-sudnišćenu radźicźelej Bewersdorfiej w Magdeburgu a pschecźiwo hamtskomu sudnikemu radźicźelej Schulzej, juristiznu idźelanymaj gobustawomaj kawnišćeho žuda, kotryž bě we wuzudže pschecźiwo Rothardej w dezembrje 1924 swěsćił, so je němšćestatnemu prezidentej Eberlej krajna pschesrada dopokałana, je so disziplinarne pschepytowanje sawjedło. Pschehlyschenje žwědkow, mjes kotrymiž staj sapósłanz dr. Landsberg a demokratiski sapósłanz pruskeho žejma Oswald Riedel, je so hižo sapoczało.

Litwinow wo prawidłach bolšewikskeje politiki.

W Barlinje w sobotnischim skónczazym poładźenju zentralneho wukonjazeho komiteja, pschi kotrymž bě tež němski pósłanz hrabja Brockdorf-Rantzau pschitomny, ruski sastupjeć Litwinow wojsewi, so je so němsko-ruske srěčenje wob amkło a k tomu doda:

Srěčenje žanych tajnych pschistawkow njewopschija, tež njeje žanych wudspolnjazych protokollow. Wono jenoź Rapollowske srěčenje wudospolnja.

Wotmołwjenje na praschenje, hacź so Barlinske srěčenje Locarnskemu duchej pschecźiwja, wot teho wotwituje, kajki samyhł je so z Locarnskem srěčenjom pytał. Jeli so chcźeja z Locarnom Europu smérowacź, potom mělo so němsko-ruske srěčenje wjesele powitacź. Jeli so pak na Locarno samyhł, swjasć pschecźiwo bolschewikskej Ruskej wutworicź, srěčenje, kotrež je so dźenża w Barlinje podpisało, tajkemu Locarnskemu duchej napschecźo stejí.

So je Němska kredit 300 milijonow hrinnow za Rusku pschisłowolila, je z pschihódnym znamjenjom za wobtwjerdźenje hromadneho dźela wobeju krajow. Žadanje wyšokeje danje němskich bankow je hacź dotal znjemóžnilo, kredit sadźicź. Sso sajimowaje hospodarske kruhi njech wopomnja, so kajkeźkuli kredity njepytamy, ale dobytkne kredity. Litwinow potom wo bolschewikskich ruskich stykach k n krajam rěcźeše a wuswědči, so je so pothilnosć w ocźenych statach za dorosumjenje z Ruskej pschiběrała. Poněry k Ruskej nježdu bo bohuzel pschemeníle, tola někotre offizialne wuprajenja znamjenja wětšeho pschihódneho wobrota z Ruska spóznacź dawaju. Bohuzel zu šmuskowne a zule wliwy politiskemu a hospodarskemu dorosumjenju se Pólskej sadźerwale. Popytu, kotrež zu so z ruskeje strony k dorosumjenju cźinile, zu so rosbile. Bolschewikska Ruska njeje hłuboke sympathije za chinske revoluzionarne hibanje potajita, tola wona je so napschecźo njewěrnym wudawanjam krucze wostajała, so do šmutskownych należnoscźow Chiny měschecź. Pschecźelsne styki k Japanskej wutworicź, ma bolschewikska Ruska za swój hlowny nadawk.

Pólski sejm so najskerje rozpušći.

Smutskopolitiska krisa w pólskim knježeństwje njeje na dołhi cźaš wottronjena. Ministerski pschedsyda Sch chyński je žeby polnje wědomy tychle šmutskopolitiskich wobcežnoscźow a je so rosžudźił, po pschijeću finanzneho programa spočatk meje znowa wróćo stupicź.

Rozkora mjez italskimi fascistami.

Pschedsedzhcy generalny sekretar italskich fašistow, Farinacci, je jako sastupjer radikalneje strony wróćo stupił. Sa jeho naślednika su sastupjerja pomerneje strony Turata pomjenowali. S tym je so pschecźiwnischo mjes wobéma stronoma pschiwótišło. Po połnoczy Italscy pucźuju je Farinacci njedźelu do Triesta pschijeł. Někotre wyšazy jeho pschiwšerjow po njeho z khorbojemi a šmólnjami na dwórnischcźo pschecźešecźelu a jeho do Savoyskeho hoscźenza pschewodźachu. S hoscźenzoweho balkona měješe Farinacci krótku rěcź, w kotrejž praji: „Wěm, so dźensnischa demonstrazija fašistowej prenjeho cźasa, cźistemu fašismej słuschа. Ja běch, kotryž we wukomiku najwjetscheho stracha khorbej fašistowa wyšoko dźerzach. Widźu dźenża wokolo mje cźistych fašistow shromadźenych, kotrejž žaneho žamžneho wuzitka njehladaju. Dyrbimy i fašistiskeje strony wschitkich wuzitkarjow wucźišćmycź. W tutym wojowanju žym i Waschim wjednikom. Sšmy w cźežkich hodźinach wutrali, hdyž po dacźni fašistowje swoje šnamjeschka wotcźišnychu a žo horibowachu, i fašistami być. Tuczi žo jako do naschich rjadow wróćeja a kommandowske městna žadaju."

Tele słowa mjes radikalnymi wulke roshorjenje sbudźichu. Knježeństwowy namjetnik bě wobschérne naprawy cźinił, wojazy běchu za alarm hotowi. Radikalni po wotdźelenjach po městowych dróhach cźahachu a do pomérnych fašistow frachchu. K wulkemu holkej w korcźinje „Maxima" dóridże. Tu žo hejtman hrabja de Robellant zapowědźi se stoka stanyć, hdyž žo fašistiski spěw „Giovinezza" spěwasche. Dwaj fašistaj žo do njeho daschtaj a jeho kšetro iranischtaj, tak so dyrbješche žo do khorownje dowjesć. Triesćiski wyschschi kommandant wot knježeństwoweho naměstnika žadasche, so by nadpadnikow fajak, tón pak fo temu zapowědźi.

W nozy 21. haprleje radikalni murje z plakatami polepichu, na kotrychž be wocźišćkzane: Sstawa Farinaccej! Cźłowjeny naschu stronu pschełsche sće jsanicej! Přjecź je židowskej mafiji!"

Psched schpitelatej khorejownju fašistowju wotdźelenje žandarmow nadpadźechu, pschi cźimž fašistowju tolerje a schalti jako bronje wuzinwachu. Žandarmowje dyrbjachu psched pschemocu zofacź a žo do prefekturskeho twarjenja wróćo sće jeschu. W tutym wokomiku prosehor Masi sapschimny. Wón swojich towarischow na to dopomni, so je Mussolini žam Rocca porucził, w Triestu fašizmus znowa organisowacź. Sswoju rěcź Masi je zhlawawokanjom na Rocca słonczi. Cźrjódła fašistow hwidaju wotmolwi. Dokelž Rocci pschecźiwo radikalnym fašistam njemóžeše nicźo wuzinicź, zo wón wotkali. Žandarmowje jeho pschewodźachu. Radikalni žo za nim pulschcźachu a jeho wutrnjeschachu. Rocci pak, kotryž bě so rosbarił, jeneho i fašistow sa krt shrabny. Tuczi žo do njeho dachu a jeho pschebichu.

Prefekt bě mjes tym wotdźelenje wojakow sawołał, kotrejž nětkoždy wurjadnemu kommišaru pomérnych fašistow generała Roncha, nadpadźechu.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w **Budyšinje** na seminarskej hasy 6. Ręči serbski

Kajł. a najtuńša kupowarnja wobućow. Fóduowšanje spěšnje a tunjo

Trjestjski komnisjar **Ricci** je so do Roma wrócił, so by z Mussolinom wo rossche̊rjenju fazjistwa wuradżował.

Jendżelska chce Turkowsku pred italskimi nadpadami škitać.

Diplomatiski zwobudźeławer „Daily Heralda“, nowin jendżelskeje dźełaczerskeje strony, pische, so jednanja Jendżelskeje z Turkowskej z pschihódnemu kónzej du. Dojednanje so w bliżschich dnjach wočakuje. Chamberlain je do drohna z turkowskim pósłanzom w Londonje rěčał. Měni so, so z najnowjeńscha do dźela turkowskich napschećiwnych namjetkow zwoli. **Turkowska chce pjeza nětko Mossul jako dźěl jendżelskeho mandatskeho kraja pschipósnać**, za to dyrbi wona wěste wuprawjenje mjez sobu dostać. Jendżelska chce dale Turkowsku za to rukować, so bo Kurdam wjacy njedowoli, pschi nawalach do Turkowskeje psches jendżelski mandatski kraj cěahać. Dale dyrbi so Turkowska pschi wuwuživanju petrolejowych górlow wobdźěličć. Tež dyrbi Turkowska jendżelskim pożčenku dostać. Stónczuje hišcze Jendżelska wšasjonne frjedźenje neutralnosće namjetuje, kotrež sa nětkjšche krajne mjez Turkowskeje rukuje. Tola jene wuměnjenje so cźini: Turkowska dyrbi hnydom so zamolwić, so chce do Swjatsa Ludow zastupjeć a swoje frjedźenje se Ruskej spuschćeć. Sa to so jej hromadźe Francoska z jendżelskej zwonkownej politiku lubi. Jendżelska by potom wschón źiwoj wšiw nakóšła, so by so **italsko-grichischemu nadpadej na Turkowsku sadźiwało.** Bojosć psched tajkim nadpadom je wšo jendżelskemu knježerstwu jednanje z Turkowskej jara wołóžko. Hač runje jendżelske knježerstwo to prjeje, je wěrno, so jendżelski wotpósłanz Tyrell w Romje w tutym smyśle dźěła. Won je hižo dozpił, so Mussolini na kolonialnym dnju njeje wočakanu imperialisiśku rěč měł.

Jeli so Turkowska tele wuměnjenja pschijima, so wona wšo indirekinje pod jendżelski schtit staji, a jendżelska swonkowna politika je jene swojich najwotpschimch dobyczow dowzpila. Italska njebudże so pschećiwo jendżelske turkowskemu frjedźenju stajić móc, a budże zhubi dyrbjeć nětdźe druhi kraj za italisku kolonizu pytać.

Nowe njeměry w Kalkuće.

Pjatk 23. haprleje su po srażenjach mjez mohamedanami a hindami 49 franjenych wosobow do khorownjow pschinjesło. Dwě wosobje stej na swoje franjenje wumrjeli. Pjatk popołdnju je so wotdźelenje mohamedanow do wikowarnje dobyło a hindow, z wołmjanymi ekaninami wikowarnych, nadpadło. S nich su schórjoch cźeżko sranili. Cźrjódła nětdźe 100 rubjeńnikow žiwow zkładowanju wurubi a pschi tym hindiskeho pschekupza frani.

Boja so, so podawki w Kalkuće powschitkowne wudyrjenje rošsahowšcowju pschinjesu. Se wschelakich stron knježerstwo napominaju, so by najwótrische naprawy cźiniło, so by wosebje wojakow we wobroženych stronach zhromadźiło a nahły hnd wuwołało. Rozhorjenje mjez hindami a mohamedanami so tak wołeń w žuchej zlonje rošschérja. Ghandiowe dołhećitne dźěło, i kotrymž dyrschje wobej strony mjez pschećiwo jendżelskemu knježerstwu sjednoćeja, je po skaczu zule podoruo było. Ssamo we hlownym měšcu Delhi wobej stronje na dróhach khłaki z hromadami rošschérjatej, z kotrymi so k nastupnoscam napomina. Knježerstwo je hrozyło, wo z najwótrischimi frědkami pschećiwo rošschérjenjam zakroczi, tola so z tym nichtó njeje wottraschicź dał. W Allahabadze je napjatosć z rěcźu hindiskeho wjednika Kapilbelwy Nalarinwy zhórschiła, w kotrejž won so hindow prawo žadasche, so změli psched mohamedanami pikacz a hrać. Jendżelskim wojakam porokowasche, je njesamóza hindow psched mohamedanami schtitacź. Won tchodża bohatych hindiskich pschekupzow napominasche, so by tuch pjenjezy składowali, to mohle so dobrowólnisce cźrjódły z nuzodnych hindow wutworicź. Tyżaza pokuchar jow tónle namjet je zahorjenjom pschijachu. W Kalkuće je wikowanje zyle pschestało. Tež w druhich městach pschekupzy poczinaju tkamy zawrjeć.

Kładżenje rózkowneho kamjenja noweje šule w Bukecach.

Saudźena sobotu, 24. haprleje 1926, bě so Bukečanska schulska wosada zwjeselenski dźeń. Kładżesche so tola na tutym dnju rózkowny kamjeń noweje schule. Psched schulu je stupachu so zastupjer schulskeje wyschnosće, wukzejšny schulski rada Bieweg z Lubija, wučerjo, schulske pschedstejiežerstwo a w prědku dźěći 7. a 8. schulskeho léta. Popołdnju wokoło ½2 hodź. poda so zwjeselenski cźah k ležownosći, hdźež so nowa schula twari. Schula budże stać na Prosteż zahrodze, kotruž je schulska gmejna kupiła. Prosteż wotkupika. Njany granitowy kamjeń wobdawasche nježnje selene pletwo. Do kamjenja je zaryta liczba léta 1926.

Sswjatočnosć zapoczo so je spěwom schulskich dźěći. Pod dirigentstwom knjesa schulskeho wjednika kantora Ludneho wuspěwachu někotre schnuczki kérluscha: „S Bohom spoč a wobsankli wschó.“ Sstónczko, kiž bě so dotal za mróczelemi khowało, so pschebohy a posměwkowaschе so nad Bukezami a nad zwjatočnej zhromadźiznu. Pruha dobreje nadźije sa pschichod schule!

Nětk jimasche so pschedhadu schulskeho pschedstejiežerstwa knjes Reinig słowa. Pokasa na to, so je tale zwjatočnosć sa zyłu schulsku gmejnu wulku wažnu wukomik. Kładże so tola kamjeń sa twarjenje, w kotrymž dyrbja nasche dźěći so roswuczowacź a so jeźinc k wužitnym cźłowjekam, hdźež dyrbja nawukunyć wschó, schtoż trjebaja w dalschim žiwjenju. Witasche wschitkich wutrobnje na zwjatočnosć. Powita wosebje knjesa wokrjesnjeho schulskeho radźićela Bieweja, knjesa architekta Melzera z Drježdżan, wschěch twarskich pschedewsdaćelow a wschitkich wschitkownych nanajwutrobnischo. Nascha schulska gmejna je srebi hižo léta dołho pschała, so bychu so wobstejnosće naschich schulskich městnasćow polepschiłe. Tola njemóžesche dotal srebi nicźo pschedewsdać. Wscho rosbi so na huscheych finanznych wobstejnosćach. Wójna a inflazija podubiły wujeł na twar noweje schule. Tola tele cźeże su dźensa nimo. Hubjene wobstejnosće pschedewsdże schulska gmejna ministerstwu za ludowe roswuczowanje. Ministerstwo pschihówoli nadobnu pomoc, schtož z dźełom pschipósnajemy. Tola ma schulska gmejna sama hišcze dosć cźežow a woperowu njesć. Ale, wémy, sa koho je njecźemy. Sa nasche dźěći. Tak kójdy rad swój wober pschinjese. Njech so w tej nowej schuli wocźehnje młodźina, hódna swojich wótzow, zwěrna domisnje.

Sswjedźenska rěč mjez dwe wokrjesnyj schulskí radźićel Bieweg. Mjenowasche tónle dźeń dźeń wjesela sa Bukezy. Njedostatk na městnosći je Wjaz, lube dźěći, léta dołho cźišchcźał. Tón dyrbi so wotstronicź. Nowa schula w žuzbudźenje siarze wam derje znateje schule ma so narodnarić. Loni je 100 lét, so stara schula steji. Kelko schulerjow a schulerkow mjez nami je do njeje zhodźiło. Tu we naschej sriedźišnje stej tej stary wučerjej, kiž w starej schuli rosnuczowasche. Stari dopominja so z dźakom na swoje schulske léta. Nětk pak stara schula wjacy njedohaha. Dźak słuscha schulskemu pschedstejiežerstwu, ministerstwu, zastupjerjam schulskeje wyschnosće, a też wobydlerstwu w Bukezach. Wschitzy su k tomu pschinoschowali, so bo nowa schula twari. Schulska gmejna je cźeże swojeje młodźiny dla na so wzała. Nade wschém ma starej złowo: „Schulski wokrjesk a schulska gmejna swojim dźěćom.“ Schto je lepsche hacź nowoczżna městnosći. Dźěći strowe na cźele a na duschi a kotrychž duscha móże so k wyschinam pozběhnyć, dyrbi być samér wuczerliwa. Stejimy tu na městnje, kiž ma wulku historisku sanźdżenosć. Na Bukezy zhladuja luzyske hory z cyanymi łěsami. Dwaj ludaj wydlitaj tu w pschesjednosći hromadźe. Kóżdy smě njemylenu zwoju kulturu hajić. A konczńje, widźimy dźensa kčěw a nowe wotnuczaze žiwjenje w swórbje. Je rjenje, so bo sakładny kamjeń w nałeżcu kładże. Tak ma tež nowa schula dźěći pschi zapoczatku žiwjenja stajić na prawy puć. Ma jim do wutroby sasches kéjcź swěru k domisnje, kiž bo jednocza se swěru k naschemu statej. W mjenje wokrjesnjeho schulskeho hamta pschaju srebi, so by tu nastała khěža, kiž nam sarucźi wotu naschoje němskokstatneje wustawy. Wosobinska krutosć na swój korjeń w domisnje. Njech nastanje tu dom, na kotrymž swjeża wschitzy swoje wutrobne wjesele, njech je liewak swntskownego ménjenja, kajkeho chjeżda. Njech wotrosche we nim wustojna młodźina.

Knjes wučer Spichala pschečzita dopomnjenisće wopisjmo wo kładżenju rózkneho kamjenja, kiž so posdźicho swobu samurjowa, a stawiznu wo starej schuli, kiž loni runje 100 lét pschesche. Na tychle stawisnach knjes wučer Holbjan pilnje dale dźěła a je posdźicho wocźitschcźacź da. (Dopomnjenisće wopisjmo smy hižo w cźisle 91 Sserbskich Nowin wocźitschcźeli.) Naschu schula wobsteji z 11 rjadownjow se 318 dźěcźimi, nimo teho je 7 rjadownjow pokraczowanjese schule. Dźěcźi rosnuczuja 4 stajni a 5 njestajni wučerjo. Nowa schula budże stejecź blizko maczerskeje schule a so z njej z wubéhanskej městnosću sa dźěcźi sjednoczi. Knjes wučer Schpichala spomni na cźaj cźetrjepjenow sa cźisć wótzinu a na wulku nuzu sa cźaj inflazije a pschesjesche, so by była nowa schula z domom zhonowanja.

Do rózneho kamjenja położiču so w tuju a so samurjowachu: Ljeżny schulski porjad, 4 wschelake nowiny, mjez nimi tej cźisko „Sserbskich Nowin“, knižka wo nadpadje na Bukezy w lécze 1758 a schulske wopisjmo, kiž bě knjes wučer Spichala pschedcźitał; wschelake pjenjezy wot żelesneho 5 pjenjezka do miljardy, so bychu potomnikam, jeli ras kamjeń wotenvrja, swědocźiłe wo cźasach nuzy swojich wótzow; dale nětkore pohladnizy wo Bukezach, z kotrychž jena nasche stare swony pschedstaja, kiž dyrbjachmy w lécze 1917 do wójny dacź.

Tomu sczěhowasche spěw dźěcźi pod wjednistwom knjesa kantora: „Pójcze, bratija, chcemy cźahnyć.“

Schulski hólz a schulska holza położichtaj tyšku z wopisjmami do rózkneho kamjenja. Na to ko kamjeń pohnjeźi. Knjes wokrjesny schulski rada Bieweg z cźitkrócźnym dyrjenjom z hamorom jako prěni cźinjeschе to se złowami: Njech je nowa schula dom wjeselopje młodźiny, dom zwěrneje lubosće k domisnje a dom za kruty dorošt, za lud a wótzny kraj! Knjes pschedhdyża schulskeho pschedstejiežerstwa Reinig pschejescheze, so ma schula złuczicź młodźinje k wucźbje a mudrosći k cźesći. Na to pschistupi ke kamjenjej knjes schulski wjednik a kantor Ludni. Hdyž so schulska gmejna hotuje, so by jeźinika prěnju krocźel, dże wučerstwo do tuteho kamjenja, kiž je fundament noweje khěže, w kotrejž na ko rosnuczowacź nascha młodźina, pokjeźe to najlepsche. Chzemy, so by byl tutón dom, nad kotrymž ko zwécza tši jasne hwězdy: Wěra, lubosć, měr. Tak njech je tale khěža dom, w kotrymž ko haji wěrna nabožnosć a njewomasana lubosć k cźłowjekam. Dale pschitlaji Serbske słowa: Dokelž mamy mjez naschimi schulskimi dźěcźimi tež wjele serbskich, dyzu tu někotre serbske słowcźka pschitlacź. Pschejemy srebi, so bychu byle nowe městnosće, hdźež so haji a pyta Boża cźesć a lubosć k naschemu narodej, nascha rěcź a hdźež w bratrowskej lubosći a měrje hromadźe bydlimy. Knjes wyczerkubleř Petermann ze Rodcz: Njech je nowy dom městno, hdźež so haji lubosć k Bohu, lubosć k wótcźinje a wjeselosć z dźěku. Knjes architekt Melzer z Drježdżan pschejescheze jako tón, kiž je rowolany, so by myšl twara do wopraudźitosće pschewobrocźił, so by mohł schulskej gmejnje jónu hotowe twarjenje pschepodacź, bjes teho, so by so pschi twarje žaneho njebožka stało. Twarjenje je z khutnosću wobmyślene, z pilnosću so twari a njech so stónczńje z Bohom dokonja. Knjes twarki mischtr Löhnert z Budyschina wusłěchny, so je była sa njeho wosebita cźesć, so je mohł tónle załožny kamjeń połožić, kiž steji na historiski zemi.

Se spěwom stónczi so zwjatočnosć wokoło 2 hodź.

Khodźty.

Prěnjotny roman wot Jsana.

30] (Pokraczowanje.)

Hdyž bě Borbora Ditricha wopuschczíła, hedźesche tón trudny a zule samyślany pschi darjenym tykanju a rosmyšlowasche, kak je tola pschijschło, so je wschitka lubosć, kotruž won k Borborje měsche, w jeho wutrobje wuhaßła, wot dnja, hdyž je w lěju wuhladał Hilju. K jeho nohomaj leżo hladasche na njeho z wulkimaj, zwěrnymaj wočomaj hajiski pzyk, kaž by so chcył Ditricha prascheć, cźehodła je tak trudny. Won pak njemóżesche zebi wujaßnicź, cźehodła je so wschitko tak stało. Na Borborozymy tykanz, zhladuju pocza so rosharjeć, cźehodła je jenu dozyła jón nohzyła. Mjeresasch wa jón, torhasche kusli wot njeho a njetasche je zwojemu pzej, kiž wjeselo je tójesche a pójerasche. Lebna bě pzyk kuliki spórał, pocza korjeńcź a wupluwa schkleńczane cźzopy, kotrymž zónske wložy w tajkej muchosći, so Ditrich njerozdźesche, schto ma k tomu prajicź. Njemóżesche a njechasche wěricź, so by to wołeło do tykanza sapjeżene być! Bě wjesoły, so njebě tykanz wopłał.

Ditrich njebě wot tamneho dnja, hdyž bě Krysta jenu Hilju sapowěła, wjazy do hajnkowneje pschichoh. Cźzyschе zebi najprjedy wěsty być, schto ma cźinicź, prjedy hacź z Hilju sašo porěcź. Dopomni so, so je Hilja jemu jónu powědała wo knjezkim z južotnika Janje, kiž je jeje knótr. Ditrich so nadźijesche, so móże tutón hajikowu pschebywdźeńcź wo wopacznym poczinanju pschećiwo Ditrichej a Hilji. Dźesche tohodła k Janej, kotrehož bě pschezo radu měł, so by tón jemu pomhał. Wupowědża jemu zyłu wěz, wo kotrejž bě Jan tej hižom słyschał a rjekny: „Mój Jano, ty mje znajesch wot prěnjeho dnja mojeho žiwjenja! Wěsch, kak žiwy žiwy byk. Njejßym i hrodu pschichoh, dokelž běch doma wot wucźerjow rosnuczowany. Wěsch, kak żym smyślenty. Dźi a rospowědaj to wschitko knjeni hajikowej. Myßlu, so potom žiwoje nahlady pschemění a da žiwoju dowolnosćź.“

Jan praji: „Luby Ditricho, ty wěsch, so tebi wschitko dobre z zyłeje wutrobu pscheju, kaž też mojej mótzy, a wjeselił bych so, hdy bych waj zbožownaj widźał. Tola myßlu, so dyrbi hajikowa jara wažne winy měcź, hdyž njecha nihdy do toho zwolicź. Kajke to su, njewém. Dołho tam hnydom a pohladam, kak so j wężami ma.“

Ditrich sewoła wjesele: „Jano, hdyž ty tam póńdżesch, how schtiko derje poradźi.“

Jan pak ménjesche: „Ditricho, njerozjeżel so pschesahe. Mam někajke pschedewzdźeńcźo, kotreż mi praji, so je wschitko podarmo.“

Nadobo bu pak wot knjesa nad Skalizami saiwolany a tutón jemu pschikasa, so ma spěchnjo jěcharja wobstaracź. Jan to sčini. Jěcharjej da knjes list, so ma jón hnydom do Budyschina donjesć a na žudźiskiwje wotedacź. Jan bě zbožli wot knjesa dowol k wukhodej wuprosył, a dźesche někto pomalku k hajikowni rosmyßlujo, cźehodła njecha Krysta do zeńtwy zwolicź. Njemóżesche zeneje dołhajaseje winy namakacź. Hdyž Jan dóńdże, hedźesche hajikowa z Hilju wsahrodże a wobej wuschiwachtej. Jan postrowi: „Pomhaj Bóh, lubej cźeće!“ „Wjerich pomajh!“ znapschećiwschtej tutej a Krysta rjekny: „Witaj k nam Jano. To pak je rjenje, so žy so k nam namakał. Myßlach, so žy cźišeje na naß žabył.“

„Wschak wěsch, so zwój knjes njejßym. Ssym husto myßle měł, waju wopytacź, ale tu rěka: Jano, cźini to, cźini tamne, a tak je mi cźežko, wotcźeńcź. Też hdźenja njeßměłu dołho byzź.“

Krysta praji: „Hilja, pschihotuj khętsje za knóira make wokschewjenje.“

„To wschak trjeba njeby było“, rjekny Jan, „ale njechaм so zjeczowacź, njes tym mózemoj zebi, Krysta, troschtu popowědacź.“

„Haj, to je derje“, praji Krysta, mam jara srědka pschijeźnosć j něčim so rosmolwjecź. Ssy by hižu njemčła, drje by hižu zabyła rěczeć.“

„Nó, a Hilja chze cźe wopuschczéć a so wożenicź, kaž so powěda.“

„Tak žy ty też žyschał! Tak dołho hischcze njeje a so też ženje njeßanje, so so j Ditrichom woženi, kaž dołho směju ja něschto pratjeć.“

„Dźiwam so jara, so ty tak pschećiwo tomu. Njeßnaju nadobnischeho znyßlenego młodźenza, hacź Ditricha, a k tomu hischcze je rjany pachol kaj srědka žadyn druhi. Khudy też njeje, myßlu, i tym by Hilja sbožowna była. Swěrju zebi do toho rěczecź, wschak żym je zule knótr. Hdyž je nan wumrěł, tak drje mam hischcze wjetsche prawo a winowatosćź.“

Krysta poßada žrudnje na Jana a praji: „Nó, so nje runje na żmjercź mojeho lubeho Jurja dopomnischi. Runje to je, so njemóżu pschidacź, so by zebi Ditrich Hilju wsał.“

„Njech je też jeho nan wina na Jurjowej żmjercźi“, rjekny Jan, „tak tola nic Ditrich, a jako schcheńczanka dyrbisch też njepschećeleż wodacź.c

„Jano, Bóh wé, so żym wodała. Ssym schcheńczanka a runje tehodła njemóżu zenzwu pschidacź, so je žana nowa złość stała njeby. To je moje poßlednje złowo wo tutej wězu.“

Tu pschinjeße Hilja cźerstwy napoj a k tomu khleb, butru a twarożk. Jan bě někajki zamykeny, poje někchto mako a wupi schcheńczku, da Bożenje a dźěcźe domoj. Na poßlednje złowa Khrystjeźne njemóżesche sabyć. Prajesche pschi zebi: „Nowa złość! Schto ma to rěkacź? Dyrbjało tola wěrno być, schtož tu někotre lóże huby pschi Jurjowej żmjerći powědake? To drje tola móżno njeje! Alle wěr Jonam.“

Tak pschińdże zyle samyślany domoj. Ditrich hižo na njeho cźakasche. Jan rjekny: „Luby Ditricho, je wschitko podarmo, a schtož je njemóżne, je njemóżne. Dospołnych winow drje żiam njesnaju, ale myßlu zebi; rjej pak cźi njemóżu, dokelž njewém, hacź je wěrno.“

Srudnje podźakowa so Ditrich Janej za jeho pomoc a dźěcźe do žwojeje żmy, so by so wuplakał.

(Pokraczowanje sczekuje.)

Nowa uniforma awstriskeho wójska so po uniformje němskostatnje wobory spodobni.

Awstriske swjatkowe wójsko so je swojej uniformu němskemu wójsku hischcze bóle spodobni, dyžli dotal. Nowe uniformy smeja wěsto dotalneje półnoseleneje półnoschěru barbu. Jenož srěs so po němskej półnej hnědi njeschoži, dokelž je wona drózschcha. Offizieram so dowoli, też srěs němskeje hnědje nošyć.

Abd-el-Krim měrowe jednanje poczžuje.

„Matin“ z Ulžby powěr: Sda so wěry hódne być, so je Abd-el-Krim zjawił wotpósłanzow wukafanja dał, kotrejž njeje na to motane, so by so měr sčinił. Wón je so zapowědźił, wójnstich jatych prjedy puschczeć, hacž je so měr wobsamknył.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźela, 26. jutrownika.

Kleta — Swj. Marije, maćerje „Dobreje Rady“.

1691 wotmeje so w Budyšinje prěnje posedźenje komisije za wudawanje serbskich perikopiskich knihow. Dospołna serbska biblija wuńdże hakle 1728, potajkim tśicec lět pozdźišo. Sobustawy tutoje kommisije běchu fararjo Tobias Cudaly z Łaza, Krygar z Minakala, Matej z Kholmca a Radra z Budyšina.

Jan Kollar wo durinskej domiznje swojeje njewjesty.

Přitomne su stajnje wšě mi mile
městna kraja teho drohelio,
hdźež smój našloj jedyn druheho,
hdźež mje zetkała, so rozžolnowała.

Wona łuka w haju wonjawa,
łožiła hdźež mjetle krasneho,
wona prózdnjeńcka tam Goethelio,
kiž je naju w deščiku tam kryła.

Wony nasyp, hdźež jej són so zjewił;
kerašk, hdźež jej, hdyž je za wěnčik
róže brała, pazork pokrewawił.

Hdźež do dótkła žanej kwětki brjóžka.
Ľušče wěm, haj znaju kamjeńčik,
hdźež je raz so pótknyła jej nóžka.

Džowka Slawy III, 41.

Přisłowo će pokoji: Budźe hdyž budźe, jeno zo budźe.

*

— **Wo wjedrje.** Dźenja rano we 8 hodź. barometer 728, hygrometer 0, thermometer w nozy +9. Wuhladny na malo so pschemjenjaze wjedro. Wothlinje k słabym deschczam. Spodźiwne wjedro smy wožera měli. S ranja a druhdy z krótkeho ranja sadmwatsche hyliny ale cłopły wětr, kaž by z pjezy pschikhadźał. Wětcze pschikhadźeschce se afrikanskich horzcych puschčinow. We Italiskej znaja jón pod mjenom „sirokko“. W druhich dźělach Němskeje bě hischcze njembrischi, hacž tu we Łužizy. Drěsesche halozki a wotnožki je schkomow. S krschow mjetkatsche zyhele a ponožki. We Drježdźanach we wulkej zahrodźe je schkoma wotllamana halosa jemu žonu zarasy. Na 20 rasow dyrbjesche wohnjowa wobora w Drježdźanach wujeć, so by deski a druhe sadźěwki wottronila, kotrejž wětr hrozeschce na haju wjerchnyc. Na Zittawu so wožera po pschichodnju hrimasche. Wyschina cžežnjeschce žo wožera wot polnóžneho morja psches Schwedsku hacž do Ruskeje. Po sdaču je dźenja pschewahu dobyw, dokelž schkleniza sajso na rjane stuja. Jutse wutoru žłónčko 4,40 hodź. skhadża a žo 7,16 hodź. khowa. Mjezacz skhadża wjecor 6,32 hodź. a so rano 4,59 hodź. khowa.

— **Wo primariatne městno** w Budyschinje je so po tym, so je knjes duchowny primarius Haebler na wotpoczink schoł, 12 duchownych pišonnje samolwiło.

— **Margarina ja dźělonjemjerjowa** wotedawa so 30. hapreleje 1926 pola pschekupzowo Otto Selge na Swonkowskej hasy 38 a Niedłoweho nasłednika Richarda Millera na Serbskich hrjebjach 30. Pischi tym so ł nowa na to pokaże, so dyrbi so na kóždu khlěbowu a margarinowu znamku *mjeno dóstawarja napisacz* a so ma so *twora natwoschiscno* hacz do wutory bliščschego tydźenja we *wubawjanjowej wjeschcze*.

— **Hłódnjenišći wumjelz „May“ w Budyschinje** waži jenoż hischcze 107 puntow. Jeho poczina w žołtku boleć. Druhy wumjelzy su tole bolenje hižo prenje dny swojeho hłódnjenja jaczuwali. May pak hakle na 22. dnju. Sawczerawschim je połoźu swojeho postajeneho cžasa pschetrał. Dotal je jeho nětdże 6500 wobrazowin wopytało.

— **Hewrjekał.** 28-letny cželadnik je šuhodnje wožu, kiž w saúdźenej nozu na tudomnem dwórnischcu bjes pschecžiny harn cžerjeschce, sakroczanych policajskich sakotnikow tež hischcze na cžesći hrani a žo jim jara pschereagowjesche, bu tohodla sajaty. Jeho sadźerženje budże žo hudnišzy khłostarć.

— **Pruska špičnosnosce motorskich kolow.** Schtwórtk bu w naschim měsce jěšona špičnosnosć motorskich wohydlow połojasy pruhowana a pschi tom so špičeli, so je někotsi ł kontrolowanych pšche wschu měru špičnje jědźachu. Tuchi su wobstorčeni a budu khłostani.

— **Sšbi žiwjenje wjak.** Ssobotu wobwěžny so 39-letny tu bydlazy formar w pinzy domu, w kotrymž bydlesche. Hačrunjež bórzy putnychu, so bě njeswjedomny ruku na žo složił, dha pak tola prózowanja, so bychu jeho do žiwjenja wróćtili, bjes wuspěcha wostachu. Schto je jeho do zymjerce hnało, hischcze njeje wěste.

— **Do žo srajsłoj.** Ssobotu popołdnju na Lubijskej Ldrósy na rózku Hausenskeje dróhi wožobinski automobil a motorski kolesaŕ do žo srajsłochtaj. Jako žo automobil na Hausensku dróhu iny, žo motorskeho kolesarja, kiž ł města jědźeschce, schmórknu a cžišny. Motorske kolo so khětro wobschkodźi, tehorunja automobil. Kolesaŕ sam žebi trochu kožu obodŕe. Winu na njeswožu nikomu dawacz njemóža.

S **Delnjeje Hórki.** Saúdźeny schtwórtk wotmk žo pola nać zhromadźišna skotarjow, na kotrejž dyrbjeschu žo stótplahowanjske towarstwo załožicz. Tola zhromadzeni skotarja założenje jenohłósnje po zakonju, kiž nětko wošeji, wotpokasachu, dokelž chcedźa cžakacz, dóniž knjezeństwo zjinbjenje położenja njedopjelni, kiž je nam po nametach, kotrež smy jemu a trajcemu žejmej pschedpołożili, wotedalo.

S **Mulkeje Dubrawy.** Wožera popołdnju je sasmjerjeł naschego lekarja dr. Schneidera nimale cžežko snjeshožił.

Po puchu ł naschej wožy do Klukscha na motorskim kole jědźo tam padny, hdźež puch na statnu dróhu pschinidże. Pschi padnjenju stama žebi wobruczku. S lekarjowem automobilom jeho do jeho wobydlenja dowjesechu — Wožera popołdnju žu w naschej wožy wotnožki „cžerwjenych frontowych wójowarjow“ załožili. Tuchu swjatk je kommunistiski a měrt so pschecžiwo Jungdo a Stahlhelmej. We tutym smyslu tež rěcznik swoje hlowa složowasche.

S **Přeježa.** W nozy k wutorje žu tudomnemu mlynskemu wobježderjej ruczny rěblowany wós kradnyli. Wós je 1,80 m. dołhi a 80 cm wušoki. Je krute dźělany a lohko spóznacz na deskach, dokelž so ł wosom mloko woješche a žu wot tkanow kola nastale. Na wuslědnjeje so nyto lubi. Wo powěsce prošu žandarm w Bautzonju abo kriminalna policija w Budyschinje.

S **Přeježa.** Sjawny puch je Ssulschez do Přeježa so dla nażnjowanja na Přeježanskich honach wot 23. hacz 30. hapreleje sawrě. Jězdny wobchad pokaże so na Myschezy a Cžornezy.

Se Sreschina. Sjawny puch ł Torowicy do Brěsowa so dla nażnjowanja na Sreschinskich honach wot 26. hacz do 29. hapreleje sawrě. Jězdny wobchad pokaże so na Jenkach.

S **Jelzy.** Wjesna dróha so wot 27. hapreleje 1926 dla plesirowanja sa cžas tychle dźelow sa wschón wobkhad sawrě.

S **Wósserka.** Sswoje wobkhódne poczahi k wobježderjej dwórnischcowho hotela Starzy bě 27 lět stary Willy Gliemann, kiž bě hacz k jutrjej 1925 na rycžerstwie w Zarkach sa inspektora a je nětk tu Kötzschenbrodźe, k temu wuzit, so by wotz Starki pozdawku wo 300 hriwnow dóstał. Starka, kiž je dotal jenoż 100 hriwnow wróćzedóstał, wobkreczi psched Lubijskim hamtskim sudom, so Gliemannej wožobinsay pjenjesy dał njeby, jeli jemu prajił njeby, so pjenjesy sa mjdu dźěkuczerjow Zarkowskeho linjeczno dwora trjeba. Sa rycžerstwo bě Starka wjazy króć wjenjesy požcził, ale je pschezo prawje dóstał. Gliemann psched sudom pschida, so je prajił, so pjenjesy sa mjdu trjeba. S tym pak je měnił mjdu, kiž sa kubło we Nikolsberze trjeba, kiž wot 1. julija wotnajesche. Dokelž jemu ł nětkosczu dopokazacz njemóžachu, so je Starka wobelhacz chcył, Gliemanna wuwinowachu.

S **Kulowa.** Wožera pjalk žwjeczesche murjerski polier Emil Pičmann se swojej mandźelskej Hedwigu rodź. Bulankez žlěborny kwasb.

S **Nitleje.** Schtwórtk popołdnju Mechelkez cžežiny auto ł Mikowa ł bocžneje dróhi na Mužakowsku dróhu łajdoje a pschi tym do Hinrichez cžežiteho automobila ł Wětcze Wody trasy. Hinrichez auto so khětro wobschkodźi. Sawěsczenšiki agent Hippe so pschi jnażenju na bok wjerchny a žo smiskach cžežko hrani. Jeho dyrbjachu do tudomneje khorownje dowjesez.

S **Zokowa.** Sjawny puch ł Zokowa do Cžerwjenych Rožiz a Spytez so dla nażnjowanja na Zokowskich leżownoschach wot 26. hacz do 30. hapreleje 1926 sawrě. Jězdny wobkhad pokaże so na Mjedźoju abo Brěsu.

S **Khorczebuza.** W nozy k wutorje wobwěžny so 21-letny njeczenjeny expedient Pawoł Koch na Karlowej dr. 10. Kochej běschtaj w dezembru 1925 wobaj starschej wumrěłoj. Njeswožowany sawostajl list, w kotrymž bě napisał, so je smjercze starscheja dla jara rudźi a so hrbi tohodla žiwjenje wosmje.

* S **Barbuka** p. Khorczebuza. Syn tudomneho wobsedźerja W. chyschche saúdźenu sobotu žiwój kwaš šmjercžicz. Nětkeje tydźeń prjedy sthori na hłowinu khrjow a hrjedu hižo na tule straschnu khorosež wumrě. Ssobotu jeho pohrjebachu, na samnjenym dnju jako chyschche žiwój kwaš šmjercžicz.

Hospodarski rozhlad.

Póndźelu 26. hapreleje 1926.

Efektowe kursy so sańdźenu sobotu w Berlinje na bursy powschitkownje wotdrěchowachu. Sa to chyschu so kursy wójnskeje pożeżonki sterje skrućowacz.

Produktowe wiki pschinjeschchu sajso dale spadowaze płacžiny so skoju po zahrawanych płacžinach amerikanskich produktowych wikow. Pschenza, nasymny jeczmjeń a wowsy pschihadźichu po zentnarju 5 np., rožka a nalétny jeczmjeń pak 15 np. Ssobotu płacżeschce na bursy we Berlinje zentnar:

pschenicy 14,50—14,60 hr., rožki 8,40 hr.
hacz 8,60 hr., nalétnjeho jeczmjenja 9,75
hacz 10,50 hr., wowsa 9,55—10,05 hr.,

w termijnowym wikowanju
sa mjeju pschenicy 14,82—14,87 hr., rožki 9,25—9,35 hr.,
sa julij pschenicy 14,57—14,62 hr., rožki 9,60—9,72 hr.,
sa september pschenicy 13,15—13,20 hr., rožki 9,55—9,60 hr.

Pschichodne wiki w Budyschinje su pjatk 30. hapreleje a nij sobotu 1. meje.

Swinjaze wiki w Hródku su pschichodnu srjedu 28. hapreleje.

Na pschedań.

Srěbz, kobla, Becker w Hasschtrowje 44
Rón, kobla 10-letna, we Wurizach 11.
Sslonu wowsnu w Djibrachczizach 59, a žyno brakraj Ritterez w Lubiju; wotkupy, Michał Schmidt w Radworju.
Krušwa mloda šuczelna, Rak w Malym Bukowje pola Hródka.
Rehujata, kiž su dwě w Raduschi pola Hródka.
Kolo žonjaze, Hesse w Běłej Wodźe, Schützenstr. 17. — Kolo žonjaze w Kubschizach 276. — Kola, žonjaze, we Kriegerfiedlung w Budyschinje.
Wós dźěczazy w Budyschinje, Bismarkowa haša 18I na na lewo. — Hospodarski, kompenja w Minakale. — Hospodarski w Koschach 17.

Sso pytaja:

Bohowcz, rěsnik Hauzig we Wjeleczinje.
Schofer, inżeněr Pjater w Mužakowje.

Hospodarski pomocnik, Nychtaŕ, kubleŕ we Wolschchnizy pola Lubija. — Michaŕk, kubleŕ w Korjezach.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Berlinje dźenja dop. 3/11 hodź.:
Wiki, mało wutwite. Tendenza: ržłaha.
Dop. 3/12 hodź.: Po tym, so ł Jendźelskeje wo skrućenju płacžinow powěduja, wiki jako pschecželnische. Tendenza: měrna.

Płacžiny na Barlinskich produktowych wikach.
Kito a wotlowe žywjo we tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg, płacžiny po Polej hriwnje.

	24. 4.	23. 4.		24. 4.	23. 4.
Pschenza	290-292	291-295	rapš. wobjacžk	14-15,00	14,80
rožka	168-172	171-176	poch. mełasa	—	—
nalét. jeczmjeń	195-210	198-218	trendela	42,00	42,00
nal. jeczmjeń	173-199	174-191	ržnjaze łnjzli	16-16,40	15-16,50
wowsa	191-201	193-202	hmny	22-24,00	22-24,00
kukurjza (Mais)	—	168	wo'a	32,00	32,00
pschenicz. muka	37-39,25	38-39,75	lanu wokrućki	18-18,60	19-19,20
rjana muka	24,75-26	24-26,75	mórbe łupiny	11-12,75	11-12,75
pschenicz. wotr.	11,25	11,50	jolte łupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	12,25	12,25	žyno, 50 kg	3,80-4,00	3,40-4,60
rapš	—	—	žloma, rjana	1,05-1,60	1,15-1,70
lane žymjo	—	—	„ pschenicz.	1,05-1,50	1,15-1,60
hrach	24-27,00	26-28,00	„ wowsna	1,05-1,50	1,15-1,60
jelinkaŕi	22-25,00	22-25,00	„ jeczma	1,05-1,60	1,15-1,55

Płacžiny rěsneho skotu na Barlinskich skotnych wikach.

24. hapreleje 1926.	Po zentn. a št. hr.
599 bykow, 682 wołow, 1556 krumow a jałojzow, 2300	
cželatow, 5219 wowzow, 6738 swinj.	
Woły: 1. druzina 52—55 hr., 2. 46—50, 3. 42—45, 4. 38—40.	
Byki: 1. druž. 50—52, 2. 45—49, 3. 42—44.	
Jałojzy a krumy: 1. druž. 50—53, 2. 40—45, 3. 30 hacz 38, 4. 23—28, 5. 20—24.	
Cželata: 2. druž. 80—85, 3. 62—75, 4. 48—58, 5. 35—45.	
Wowzy: 1. 58—63, 2. 45—53, 3. 32—40.	
Swinje: 1. druž. —, 2. 79—80, 3. 70—80, 4. 77—78 5. 74—76, 6. — ranzo a kundroby 70—74	

Z Łužicy.

S **Biskopic.** Też w naschej wokolinje so pišmowe schejurki pschego bóle pokasuja. W rězy, kiž psches nasche město běži, sańdźenu wutoru dwě žylnej nuzizkej schejurzy popadźechu. We Wjasońskich hatach su ti tychle straschnych dworjatow satstrěli.

S **Delnich Kundraczic.** Mandźelska tudomneho pjekarskeho mišchera Hartmanna w cžežkich myslach žiwjenju sebi žiwjenja konz sešini. W njewobkedźbowanym wokomiku je wona na žiwotnej lubi wobwěžny.

Najnowiše z cyleho swěta.

— **Schkrowa powješ wo wjedrje za jutšiche wutoru:** We wjeczornej Němskej je njewjedrach khłódnischo, w rańschej Němskej hischcze žuchu a cžopło. — We wjeczornej Europje khłódnischo, we žrjedźnej hischcze cžopło, w rańschej Zanchu pschemjenjenia.

W němskostatnej hlownej kazy je so w měrzu 1926 451½ *milijonow hriwnow* załožiło a 890½ *milijona hriwnow* wupłaciło, tak je bě nimale 239 milijonow hriwnow jako pschidawk trěbnych.

*

30 000 *dźěłaczerjow* w *hórnistwje, tkarstwje, želeźowej, motorskej a textilnej industriji* w Oslo (Christianiji) we Norwegskej strajkuja, dokelž chcedźa jim dźěłodawarjo mzdu snižicz. Strajkej žnadź so też naworjazy pschiłamknu.

*

Mjes Frankfurtom a Mnichowom je ludźazy cžah ł kolizjow wuškocził. Jedyn wobsobowy wós so swórczi. Dwanaceje wobsobow so ździela lohko ździela cžežko hrani.

*

Se žylnym rosbuchnjenjom so město Ssoluń (Saloniki) pjatk saschaže. Jedyn dźěłaczer bě w munizijskej fabriji se granatu njewobhladnitje wobkhadźał, kotraj rosbuchny. Wokom sładowanjow a kólnjow do powětra sleczą. 20 ziwilnych a wojerskich wobsobow je so morilo, wjetši ludźo su so hranili. Na zhoże je bliso leżazy połbucnik, w kotrymž 400 tunow połstra leżesche rosbuchnjenja šminy.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S Kamjenca. S'srjedu ſo w nachim měſeze cežke njeſtroje ſ automobilom ſta. Automobil ſ wulkej ſpěſchnoſcu do jenoho twarjenja ſajedze a wukładne wokno rozbi. We ſamknjenym wokenniku pschiwiſze žona ſe ſwojej dźowku pschi mějnuje njeboža ninno. Automobil hakle k twarjenju pschijedze, ſo ſa někotre mjenſchiny wumrěć. Žona ſo lohko frani.

Přilopk.

* **Noze twarnowanje.** Jara porědko ſo ſtanje, ſo ma někdźi, když ſ wohnom druheho poſtroda dele paduje, tajke ſkoze, kaž jedyn pjany na Kěžor Dylenowej dróhy we Lipiku. Póndźelu, 19. hapreje, wjeczor 2411 hodź. na poliziji powołej pschińdże, ſo je ranje muſzi ſ druheho poſtroda na Kěžor-Dylenowej dróhy 1 do dwora dele padnyk. Poſtrojeny ſoſtojnizy ſo hnydom k měſtnu njeſbo'a podachu. Tam jim hižom delepodjuſeny w koſchli a lohkej jazy napſchećo pschińdże a praješe, ſo wě hiſchće khěrko pjany ſo ſebi njemóże wujaſniſcz, kaf je tu do dwora pschiſchok. Jeho hoſpoſa, kiž bě k ſuſſodſinzy w prěnim poſtrodze dóſchła, je krótko pſched tym widźała, ſo pola wokna někoho ninno leceſche, ſchtož je dyrbjało zyle wěſce na krwy popjeloweje jamy padnyć. To dwora pohladnuwſchi pak bě ſpóſnała, ſo ſo wo ſpodźiwnu, ale ſbožowny lětaſſki poſpyt jeje pedružnika jednaſche, kiž bě nekotre hodźiny prjedy pjany domoj pschiſchok. Tón je nainſerje na wokniowej deſzy, kiž bě nědźe 50 zentimetrow wyſoke, wuſunyk a poſdźiſcho runowahu ſbubk. Jenož kula na hlowje ſwoſta muzej jako jenicžka dopomnjenſka na lětaſſki poſpyt.

* **Hłódnjenſki rekord pſchetamałoj.** Hłódnjenſkaj wumjeſzaj Harry a Raſtello, kotraj ſe ſchleſneżanymaj Fleſkowaj w Barlinje ſedźeſchtaj, ſtaj póndźelu popołdnju we 3 hodź. ſo poſcžej pſchetałoj. Staj 45 dnjow bjes jedźe wutrałoj a ſ tym Jollya ſ jeho ſwětowym rekordom we 1 dźeń pſchetrjechłoj. Tola dyhitaj hiſchće ſtwoje pjenjezy pſchiſbadźeć. Ludźo jimaj pſchewjele nanoſyli njebechu. — W jenemu hoſczenzu na Biedrichowej dróhy dhze wěſty Rolando 27 dnjow a nozow bjes ſpanja wutraſ. Póndźelu wjeczor je ſapoczał bjes ſpanja žiwy być.

* **Najwjetſchi ſchuleſ ludoweje ſchule w Němſkej.** Cžeſcz, najwjetſchi ſchuleſ ludoweje ſchule w Němſkej być, ma 14½ letny „hółcžeż" Hellmuth Bock w Jenje. Měri 1,87 mtr. S tym pſchekročuje ſwojeho nana we 7 centimetrow. „W nanoweje draſcze" potajkim ſym wjazy khodźicž njemóże.

Wuprasowany kčžor.

Janouſchek, cžſti pſchiſrěſowaſ Winſkeho dwórſkeho dodawarja Prixa — we Winje je jakoż je wědomo, krawſtwo ſwjetſcha w cžſtich rukach — wě, je ſwojeho wobkhoda ſe wyſokimi a najwjetſchimi knježeſtwami wjele powdaſ.

Nichtó njeby jemu ſcžehowaze hiſtoriſko-ponjatne podeńdźenje wěrił, je-li tak bjeſzortnje, wſchowneżny muž kaž Franz Blei teſſej roſprawje pſchihłoſowaſ njeby.

Jónu ſej pſchijědże dodawarjej Prjezj 75 lět ſtary hrabja Paar, wožobnik adjutant Jeho kralowſkeje Majeſtoſcze Franza Jóſefa I., ſo by ſebi nowu wojeſſku draſtu ſpytacž dał.

Pſchi ſpytowanju wobleka ſtorhowa ſo ſtary hrabja (kotryž, jakoż Winſka powěſcž wobkrućza, podobno druhim dwóſſkim ſaſtojnikam pſchi Franzu Jóſeſſe njeſmě pſched wumrjeczom ſwojeho kěžorſkeho knježa bycze wopuſchczeſ) bolośnje. „Njedobrotniſ", praji wujaſnjejo miſchtrej Janouſchſkej.

„Otw", wotmolwi pſchirěſowaſ, „tu wěm jara dobry ſrědk, knjeże hrabja, dajcze ſo wote mnje wupraſowacž!"

„Haj, kaf ſo to tola ſtanje?" bě njewěrjwe praſchenje hrabje.

„Doczakajcze wokomik!"

Miſchtr Janouſchek pſchinjeſe kruch wołmjanki (Flanele) a horzu ſehlizu. Potom proſcheſche hrabju, ſo truchu ſhlilcž, połoži jemu tammy kruch wołmjanki na khribjet a poczа nětko nješchto minutow dołho khribjet hrabje praſowacž.

Widźomnje wołſchewjeny a pożylnjeny poczа ſo hrabja po tutej zeremoniji runacž. Bołoſcze ſu prjecž!

Tſi ſchtwórcž lěta poſdźiſcho ſaſtupi hrabja Paar na ranje do dźěłanſkeje ſſuwy ſtareho kěžora. Monarch ſdaſche ſo muczny a ponózny.

„Njeje traſch Waſchej Majeſtoſczi derje?"

„Haj, tu na khribjecze, drěnjo."

Wožobiniſki adjudant ſmějeſche ſo wuſkotnje, powědajo kěžorej ſwoje podeńdźenje pola Prixa. „Njechże traſch Waſcha Majeſtoſcž też raſ ſpodźiwne lěkowanje ſpytacž?

Franz Jóſef pſchikaſa hnydom, Janouſchka a jeho ſehlizu do kěžorſkeho hrodu pſchiwjeſcž. Kěžorſki wóſ pſchijědże po pſchełkapjeneho.

Pół hodźiny poſdźiſcho poczа cžeſti pſchirěſowaſ kěžora Rakuſkeje, kraja Wuherſkeje a Cžeſkeje, lodomerſkeho wjetcha, wjerchowaneho markhrabju Tyrolſkeje a Vorarlberga, wupraſowacž.

Franz Jóſef możeſche pak po tym hiſchće dźewjecž lět runy jako ſwěża na trónje Habsburgow ſydacž.

Listowanje.

Do Pruſkeje. Wěſta ſchěrokoſcž wjeſnych puczow njeje pſchedwidźana. Puczе dyrbja ſjawnemu wobkhadej doſahacž. Staroſcž wo nje ma puczna poſtajſka wyſchnoſcž (hamtſki pſchedſtejicžeř). — W Schleſiſkej njeje tak daloko hacž je nam ſnate, ſakoniſzy pſchedpiſane, kaf daloko maja ſchtomy wot ſjawneho puczа ſdaleне bycž. Sdalenoſcž ſtoſuje ſo po powſchitkownych wobkhodnych potrěbnoſcjach. — Kóżda ſ j a w n a ſchcžeżka ſmě ſo po pschipowědańkim ſakrocženju (Aufgebotsverfahren) na wobſamknjenje puczneje polizajſkeje wyſchnoſcze eventuelnje ſděłanyczž. Wěſte ſalětnjenje (Verjährung) tu njepłacži.

W. H. Po ſakoniſkim dźedźinſtwje (herbſtwje) dóſtanje żona ſchtwórcžinu mużowſkeho ſahoſtajenſtwa, dźeczi pak ſchtyrjo tſi ſchtwórcžiny po jenajſkich dźělach. K ſahoſtajenſtwu ſłuſcha wſcho, ſchtoż je w czaſu jeho ſwójſtwa błko. Je li dźeczo k kſpſchenju mandźelſkeje pſchemjenicž, da nóżcze to tak cžiniczi, ſo pſches teſtament mandźelſkiu jako dodźežinu (Vorerbin) a dźeczi jako podźežinow (Nacherben) poſtajicze.

H. R. Notar njedóſtanje żaneje proviſije, ale jenoż ſwoju pſchiſłuſkinu ſaſłużu ſa ſhotowjenje a wotkrućenje kupje. Wot Waſ naſpomnjene żadanki ſbadża ſo nam njeprawe bycž. A jeli tomu tak je, dha potrjechcenemu prawo pſchiſłuſi, dla tuteje pſchepiſanych żadanjow ſo na preſidenta krajneho ſuda abo na pſchedſtejdſtwo prawiſniſkeje komory (Anwaltskammer) pſchi wyſchſchim krajnym ſudźe wo wujaſnjenje proſzyć. Druhich puczow nam ſnatych njeje.

H. R. Dołeż ſam pſchiſpomnjacże, ſo ſeże hižo někotre napłacžił, dha ſeże ſ tym kſakanſkim ſwojeje mandźelſkeje pſchipółnał. Tuj Wam nicžo njepomtha, płacženju ſo ſpjeczowacž. Sſudniſtwo by Waſ na kóżdy pad k tomu ſakudźiło. Spytajcze tohodla njekubu wěſku na to abo tamne waſchnje ſ dobrym wurunacž. Hdyż ſtórżba żanych wuhladow na dobycze ninna. Tak ſo njetrjebanſkich khóſtow ſmijeſcze.

M. K. Wot 1. hapreje 1920 njeje w Němſkej żanych ſchulow abo pſchedſchkulow ſa podoffiżerow. Tute ſu ſo 31. měrza 1920 ſděłnyłe.

A. G. Normalne ſakoniſke nahódnoſczenje tutych 1800 papjerjanych hriwnow wuczinja 25%, potajkim 450. Tuta ſuma měſjeſche ſo 1. 1.—30. 6. 25 lětnje ſ 1,2 proz., wot 1. 7. 25 hacž do 1. 1. 26 ſ 2,5 proz. ſadanicž. Daſ ſa 1926 a 1927 wuczinja 3 proz. a wot 1. 1. 28 lětnje 5 proz.

Hamtſke wozjewjenja z Budyſzina.

Wukonu 27. hapreje, pſchipołdnju w 12 hodź. pſchedſtajuje ſo ſudniſzy ſa hotowe pjenjezy w Dźěłnicžanach (na kupjenje ſmyſłeni ſeidu ſo w kantinje induſtrijowſkeho dwora) pſchi: pſchiw. w 1 hodź. pak w Cžornych Noſzicach cžo. 14 piſzańſka maſchina „Adler", aktowy rólowy khamoř.

Sſudniſti wukonjeř hamtſk. heſtmanſtwa w Budyſchinje.

Do wikowanſkeho regiſtra je ſo dźenża ſapiſało:

1. Na kopjeno 35 firmu **Otto Hauſotter w Budyſchinje** naſtupajo: Prokura Hanża Bennera je ſaſchła.

2. Na kopjeno 1025 firma **Marczinſki, Stelzer u. Schubert, autowe wozbite dźěłarnje w Budyſchinje** a dale ſcžehowaze: Towarſchnizy ſu automobilowy ſamkaſ Božidar Marczinſki, mechanik Franz Henri Stelzer a kowaſ Guſtav Schubert, wſchitzy w Budyſchinje. Towarſtwo je ſo 15. 6. 22 ſałożiło. (Wobkhodna wotnożka: Wuporjedźenje automobilow a wikowanje ſ autami a jich pſchiſłuſchnymi dźělemi. Wobkhodna měſtnoſcž na Lubijſkej dróhy 59.)

3. Na kopjeno 1026 firma **Mierſch u. Günzel w Budyſchinje** a dale ſcžehowaze: Towarſchnikaj ſtaj wobkhedżer rěſaſa Bożiměr Alexander Mierſch a pſchekupz Fryż Günzel, wobaj we Wjaſowizy. Towarſtwo je ſo 1. 4. 1926 ſałożiło. (Wobkhodna wotnożka: Wulkowikowanje ſ drjewom. Wobkhodna měſtnoſcž na Drjezdźańſkej dróhy.)

4. Na kopjeno 1027 firma **Vogt u. Kotte, towarſtwo ſ wobmjez. ruk. w Khrożeńcu** a dale ſcžehowaze: Towarſchnikaj ſu ſrěczenje je ſo 7. 4. 26 wotſłałko. Towarſtwo wikuje ſ rataſſkimi wuplodami a potrjebami, też tepidlami, dale wikonja dalſke wikowanja, kiž pożrědnje abo njepożrědnje ſ tutym ſwiſnja a ſłónczne wobdźěli ſo na podobnych wikowańſtich wobkhodach. Sakładny kapital wuczinja 5000 hr.

Wobkhodny wjednik je Otto Vogt w Khrożeńcu a Pawoł Kotte w Biſkopizach. Wobaj móżetaj firmu ſamoſtatnje ſaſtupowacž. **Hamtſke ſudniſtwo.**

Jako namakane ſo woſjewiło abo w namakaniu ſo ſo ſ 1. januara 1926 wotedało;

3 kožuchowe kornarje, někotre rózowy, někotre porſ gunnijowych póduſchow, ſłoczany pjeſchcžeř, tłóczk, wohlowe wołny, 4 nauczniſke cžapniki, někotre móſchnicžki ſ wobſahom, muſzaze kolo, grat ſa motoriſke kolo, ſcžeſnu rjeczaſ, 3 ruczne toſchki, ruczny wós, wotzkowa bandoja měra, ruczny wós, ſtanki, 2 autowej narumanſkej wobrucži, kokoſch, ſłoty żonj. cžapnik, żonj. ſtryk. pjeſſk, ſukniaza ſpinka.

W Budyſchinje, 14. hapreje 1926.

Měſchczańſka rada. **Polizajſk. kant.**

Swóibne powěſce.

Semrěczi: Jan Neſſel, ſchtrumpydźěłarſki miſchtr we Budyſchinje. — Fryż Riedel w Biſkowizach, 13 l. — Klara Nitſchowa rodź. Bluthej we Wósborku, 58 l. Ida ſwob. Bergerowa rodź. Mochwizej w Lubiju, 62 l.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. „Biesada" ſkhadźuje ſo kóżdu póndźelu w Serb. kokejowni.

Bukecy. „Radoſcž" zmėje ſrjedu, 28. 4., ſpěwanje. Wſitcy njech z dypkom přińdu. Zběrka a přinoſki. Předsyda.

Hrodźišco. Spěwny wotrjad „Zerja" ſpěwa přichodnu ſrjedu wjeczor 1/2 9 hodź. w Njechornju.

Khróſcžicy. Jednota Sokoł zmėje wutoru wjeczor we 8 hodź. zwučowanje.

Konjecy. Towarſtwo ſerb. ratarjow zmėje přichodnu ſobotu wjeczor w 6 hodź. zhromadźiznu. Wſitcy maju cyle wěſce přińć.

Ralbicy. Sokoł zmėje jutře wieczor 1/2 9 hodź. ważnu zhromadźiznu. Po tym je zwučowanje. Wſitcy njech cyle wěſce přińdu.

Serb. Sokolski Zwjazk wuhotuje njedźelu, 2. meja, w Małešecach wurjadny ſokolski ſwjedźeń ze ſokolskej akademiju a z rejemi. Wubrane ſok. družſtwo předwjedźe methodiſke, ſkupinowe a druhe proſtne, fechtowanje z kijom a z teſakom, zwučowanje na narjadach. Nimo toho wſelake hudźbne čiſła. Zap. 1/2 8 hodź. Pop. w 3 hodź. ſamſne woſebite předſtajenje za dźěći też z klankodźiwadłom. Sobotu, 1. meje, wjeczor we 8 hodź. předwjedźe ſo ſamſny program w Bukecach. Tam je zaſtup darmo. Wšěch Serbow, wulkich a małych, wutrobnje přeproſujemy. Sobuſtawy wšěch ſokolſkich Jednotow ſu winowate, jenu z dweju akademijow wopytać. Serb. Sokolski Zwjazk.

Sowrjecy. Spěw. towarſtwo „Sokołbik". Jutře wutoru wjeczor je pola Palerja w Sowrjecach ſpěwanje. Dla předſtejaceho ſwjedźenja dyrbja wſitcy přitomni być. Kniez dirigent přińdźe. Předsyda.

Wotrow—Khróſcžicy—Pančicy. Jednoty Sokoł zmėja štwórtk, 29. 4., zhromadźiznu we Wudworju pola br. Bělka wo 8 hodź. Kóżdy bratr dyrbi přińć.

Předsyſtwo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleř w Budyšinje. — Zamołwity za hoſpodarſki dźěł: Arnošt Bart w Brězcyncy. — Za nawěſki: G. Janak w Budyšinje

Stajnje nowe kupzy!

Što k nam namakaja, dokelž je ſnate, ſo je naſcha twora hacž runjeż je tunja, też dobra.

Tak proſchu, wobhładajcże ſebi tu mjenowane mėzy:

módre lětne reform. tholowy wulkoſcž 70 jenoż **2.90 hr.**
zonjaze lětne wódnje ſłuknje . . . . . **2.90 hr.**

lětne běłe a też pſkane holczaze koſchle:

płacża wulkoſcže:	50	55	60	65	70	75	atd.
	1.20	1.30	1.40	1.50	1.60	1.70	hr.

(ſo pſchedawaja, tak dołho hacž dołhaja)

lětny koſchlowy barchent we wſchelakich barh., mtr. **0.70** hr.
módroczſiſchcž (Blaudruck) mtr. 0 95 hr., **zeſtr** mtr. **0.70** hr.
cžorno-cžerwjene nahłowjaze rubjeſchka . . . **0.70** hr.
barchentowe ſbyłłk ſa khuty . . . . 2¼ m **1.60** hr.
pſkane tyczht, ☛ najlěpſcha hódnoſcž w barbje a tkanju: ☚
1½ poſſl. **6.40** hr., 2poſſl. (ſ jeneje ſchérje) **8.**—hr.

Sprawne ſerbſke poſkužowanje.

A. Kasper, Burglehn 11

Wſě čiſčerſke wěcy

ſerbſke a němſke

kaž zličbowanja, liſtowe hłowy kwitowanja, načiſče na liſtowe wobalki, kwaſne ſpiſy, ſłubowe khartki, wěrowańſke khartki, ſmjertne khartki, viſitne khartki, přeproſenja, dźakne khartki atd. zhotowja ſpěſnje a płacžiny hódno

Smolerjec knihičiſčerńja

z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

„Sokołſke Liſty"

Časopis Serbskeho Sokołſtwa

njech ſebi kóżdy w „Serbskej knihańi" w Budyšinje ſkaża. Wukhadżeja měſacznje a płaća: na lěto za sobuſtawy 1.— hr., za druhich 2.50 hr.. do wukraja 3.—hr.

Do kóżdeho ſerbſkeho doma ſłuſeja „Serbſke Nowiny"

Přikrywy za ſofy a dlwany najnowše pokazki, wulki wubjerk **K. Erler,** na Zitn. wikach 11

Časnik je ſo zhubił

Štóż jón namaka, njech jón w „Serbſkich Nowinach" abo dowěrnikej „Serbſk. Nowin" w Krakecach čo. 3 woteda.

Wupjerki, łoż. ša y, bółea pła W. Köhlerowa, Hłow torho, 9.

Panjeſki kóń je na předań w **Bačonſu čo. 6.**

Sylna kruwa z čeleczom je na předań w **Nowoſticach čo. 3** pola Njeswačidła.

Rjany mały pos dobry nócny ſtraż, je na předań w **Hórkach čo. 2** p. Khróſčic.

Młodeho kundrosa k płahowanju pyta **Guſtav Hausmann** we Lěſkej pola Del. Wujezda.

Proſata ma na předań **Cyż w Stróžišču.**

Sſerbjo

podpjerajcże ſwoje **Serbſke Nowiny** ſ małymi nawěſchtami.

Makulaturu

ma na předań **Smolerjec knihičiſčerńja** w Budyšinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., za pósće z pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde 6o. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěł Smolerjec knihtišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 groš. pj. Wobšěrnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisto (Nr.) 97 **Budyšin — wutoru, 27. haprele 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Wothlós wo němsko-ruskim zrěčenju.

Rumunska pschećiwo němsko-ruskemu zrěčenju.

Dla Wobarabitelje, kotruž je žebi Rumunska po bolschewiskej revolucyji w Ruskej pschiswojila, njepschichtowa Rusa Rumunskej z wójnu hrosheše. Ruska žebi Wobarabitelu wróćo žada, Rumunska pak to tomu sapowědźuje, so na to powołaja, so je Wobarabitela něhdy Rumunskej zkluschała. Tale swada mjes Ruskej a Rumunskej stóčenje priedy abo pósdźischo k wójnje dowjedźe. Tohodla je srozumiwši, so Rumunska sajim za němsko-ruske zrěčenje pokasuje, z kotrymž Ruska bjes dwěla swoje stejischćo pohybli.

Rumunski późłanz w Parizu, Diamandy, je „Matinowemu“ sastupjerjej rozrěčenje wo saćišćenju pschiwolił, kotruž je **wobsamknjenje němsko-ruskeho zrěčenja** mjes statami Makeje ententy sdźěłało. Późłanz na to pokasa, so kaž w statach Makeje ententy tak też w Połsku jednanja mjes Němskej a Ruskej je rozumliwym njedowěrjenjom wobhladaju a rospominaju, kak daloko budze pak dóstahać. Nichtó njemóže Němskej a Ruskej prawo sapřeć, swjask sćinjachu, tola nam njemóža wobaraćz, so so z nim saběramy a sćěhowki drobno pruhujemy. Cźehodla je Ruskej a Němskej trjeba, so zwjatočnje swjasać. Na cźož so měritej, drje kóždy spóznaje.

Na pschipomnjenje „Matinoweho“ sastupjerja, so dyrbi so tola zrěčenjowy text wocźakać, so móhł so jeho sćěhowki pohudźić, późłanz wotmołwi: Njetrjebam jón znać. Schto w zrěčenju steji, mje mało zajimuje. Wěrju samo, so samo najkrućišchi juristojo ničzo wopaczneho w nim njenamakaja. Schtož nje zajimuje, je to, so wón sakhowanje nětčišchich krajnych mjesow njewopschija. Najcźeśo waji, so zrěčenje pschichod Europy do prašcenja staja. Słónčnje ma so na cźaj dźiwać, w kotrymž so Němska offizialnje se bolschewikami swjasa a Rapallowske zrěčenje wobnowi. To so njemuje runje w tym wokomiku sta, w kotrymž chce Němska do Swjasta Ludow sastupić. **Tak budze Němska w Europie dwě wobliczi pokazowacź.** Jene je mile a dowěrlu sdźěłasze, je k wjeczorej pschiwobroczene, druhe worakawe a stósnische, k Ruskej pschiwobroczene, k bolschewiskemu krajej, hdźež žebi jenoż na sniczenje europiskeho porjada myślja.

Parizki „Journal“ so stónčnje późłanza woprascha, hacź žrědk pschećiwo němsko-ruskej politiky snoje. Diamandy wotmołwi: „Mamy žrědk pschećiwo njej, dyrbimy stajnje na to myślicź.“

Pólski hłós wo němsko-ruskim zrěčenju.

„Nowy Kurěr Pólski“ němsko-ruske zrěčenje wulkožo praji, so nichtó nieje Němsku nadpadnuł a so je so wschudze nusnosći dobreho žurodstwa poměra k Němskej spóznawała. Cźim bóle wobzarujemy dwojaku hru, kotruž Němska z informowanjom swěta, wo zwosim jednanju z Ruskej nakoždze. W Londonje Němcy nowe němsko-ruske zrěčenje jako proste wobtwjerdzenje Rapallowskeho a Locarnskeho zrěčenja bjes politiskeho doźaja wukładuja, mjes tym so w Parizu napschećžo tomu žyzne franzowsko-ruske sdźiwanje wubohuja. Tale sleczina hra je so wotkryła, kaž hłoby „Tempsa“ a „Daily Telegrapha“ dopokasuja. Němcy so nadźachu, so London a Paris też na němsko-ruskim zrěčenju ničzo njewuslajitej. W jesle wěsy wschak so sjebachu, dokelž zrěčenje do žiwjenja wubudża to, schtož mělo Locarno wotstronicź, pschetož jedyn z podpisazeju statow noweho zrěčenja Swjatsej Ludow njepschichtuscha a nochze wo jeho sahadach ničzo wědźeć. To, czemuž so pschi tymle nowym zrěčenju najbóle dźiwamy, je to, so je Němska swoje powinosće, se stawa 16 wulkhadźaze, stamała, schtož niż jenoż žadanje dopokasuje, ta žebje wozbezite pschehdprawo wutworicź, ale sdobom prawa Rady Swjatsa Ludow a wustawu Swjatsa Ludow samu nadpaduje. Němcy nimaju žanehu prawa tałe staw 16 wulhadźaze; pschetož Locarnske zrěčenje ničzo njewopschija, schtož by w stawomaj 16 a 18 njebyło wopschijate.

*

Też **franzowske nowiny** z najwjetschim njedowěrjenjom **němsko-ruskemu zrěčenju napschećžo steja.** Tak „Temps“ pische: „Wschitko salubjenje němsteju połstanzow w Parizu a Londonje, wschě wudawanja němskich nowin njemóža na tym ničzo pscheměnicź, so podpisanje zrěčenja w tutym wokomiku hubjenu jaczischcź cźini. Byrnjež w zrěčenju ničzo njestało, schtož by postajenjam Locarnskeho zrěčenja napschećžo stało, budze tola cźežko, w tutym zrěčenjowym wobsamknjenju wotpohlad Němskeje spósnacź, so dhże so Locarnskeje politiki sprawnje dźerżeć.“

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarskej hasy 6. Rěči serbski

Najl. a najtuńša kupowańnja wobućow. Póduowanje spěšne a tunjo

Też „Journal des Débats“ wěri, so zrěčenjowy text niczo njewopschija, schtož mohło z postorkom być. Tola zrowa zame njewucźinjeja, zrěčenjowy duch rozbudża. Němska je so z mazu swjasała, kotraž je spytała, pschi kóždej sdatlnosći Swjatsej Ludow sesthkodźicź. Kaž dołho Němska Swjatsej Ludow njepschichtuscha, ma wona prawo z Ruskej swjatsk pschećeželstwa wobsamknyć. Hdyž pak chce Němska Swjatsej Ludow pschistupicź, je prascheńje nusne, hacź so tole zrěčenje se sjawnym Swjatskowym njepschećelom z Locarnskim duchom sniježe.

„Petit Parisien“ měni, so němsko-ruski swjatsk nima wulku ważnosćz sa pschichodnosćz, so pak wón ważnosćze nadobudże, hdyž w pschichodże konflikt mjes Swjatskom Ludow a Ruskej nastanje.

*

Italske nowiny w němsko-ruskim zrěčenju strach sa pschichod Europy widza. „Popolo di Roma“ warnuje psched politiku ptaka schtruha napschećžo derje wobliczenym planam realneho politika dr. Stresemanna, kotryž je z Bismarckim duchom namaczeny. Mjes tym so Němska hischcze w Genfskej pschedsitnje sjedzi, wona zrěčenje wobsamknje, kotreż dyrbi hódnosćz jejeneho pschinjesuschczenja k Swjatskej Ludow smjeschicź.

Knjeżerstwowe sajazitske nowiny „Lavoro d' Italia“ praja, so Němska dwoju hru hraje, czemuż wschak so njetrjebaju dźiwacź; pschetoż jenoż z tym so wona nadźija, so so wot sćěhowkow wójnskeho poražena zhroba. Możno je, so so kompromisy namakaju, tola wěrno je, so, hdyż juno wulka hodźina laczenje, budżetej Němska a Ruska sjednoczenej wojowacź, so bychtej zuzn imperialismus porasthej a zwój na jeho město stajitej.

„Secolo“ praji: Němska a Ruska stej zrěčenje podpisałej, kotreż mjesy Rapallowskeho zrěčenja daloko pschekroczi. Kak może po wusamknjenju stawa 16 so Němska hischcze nadźecź, so ju nasymu do Swjatsa Ludda pschipuschczeja?

Knjeżerstwowy „Tevere“ ma nětko sastupjenje Němskeje do Swjatsa Ludow za njewěste. Ruska so bjes dwěla se swjatskom pschećelstwu Jendźelskej a Franzowskej měri, mjes tym so Němska z nim na dobyczelske mozy cźischcźi. Ruśko-němski blok je politiky alarmowazy, a z Ruskej swjasana Němska budże w Swjatku Ludow se njepschichódnym elementom, jeli so chce Němska hischcze do Swjatsa Ludow sastupicź. Cźehodla wieczorne mozy tutomu najnowischemu ranschemu blokej wieczorny blok napschećžo njestaja?

Němske krajne knjeżerstwa su němsko-ruskemu zrěčenju přihłosowałe.

Wukrajny wubjerk němskeho žejma je so pódnjelu popoldnju sesthkał. Na dnjowym rjedże stejachu **němsko-ruske zrěčenje**, studijowa kommisija Rady Swjatsa Ludow, wotbronjenske prascheńje a wudaczе němskeho zastupjenja we Sjednoczenych statach połnócnje Ameriki. Jednanje po z dołhim roskładnjenjom zwonkownjeho ministra dr. Stresemanna sawjedże. K tomu so dołha debatta pschisamknu, pschi kotrejž so zozialdemokrat dr. Breitscheid, němskokolubowisti hrabja Reventlow, kommunist Stöcker, zozialdemokrat Loeba, němsknonazionalny dr. Hepp, dr. Scholz z němskeje ludoweje stronu, Klaas z zentra, demokrat dr. Haas, němsknonazionalny z Feytaga Loringhoven, dr. Bredt z hospodarskeho sjednoczenstwa a dr. Emminger z bayerskeje ludoweje stronu wobdźěłachu. **Wschě strakzije so jenomtykluje za pschijeczе zrěčenja wuprajichu.** To je prěni króć, so je zwikrajny wubjerk z najzwonkownischejе prawizny hacź do najzwonkowniscneje lewizny sjena hłosował.

Hubjene wuhłady za kompromis wurunanja z wjerchami.

Wuhłady sa kompromiß wurunanja z wjerchami, z kotrymž so prawny wubjerk němskeho žejma sabéra, su jara njepokojoze. Hacź dotal běchu zozialdemokratozo pschi wurabjenju kompromisa z knjeżerstwowymi stronami hromadze schli. Dokelž je knjeżerstwo zobotu zozialdemokratiske namjety wotpokasało, je zozialdemokratija kompromißej najwótrischu pschećiwnosćz pschipowědźiła.

Parižske powěsće wo wotmyslenym přewróće w Němskej.

Parizki „Intransigeant“ pische, so maja so w Němskej w bliżschym czażu wschelake pschehłapjaze podawki wocźakacź. Jeho dopisowar je pjeza wot kommunistow a zozialdemokratow słonił, so so **w Prusku a Mecklenburgskej nowy reakcionarny pschewrót pschihotuje.** Kronprynz Rupprecht je pjeza w polnej pschesjenosći z prjedawschim němskim kronprynzom Wilhelmom. Němsko-statny president se Hindenburg je pjeza słubił, so wróćo stupi, so by statny pschewrót połožił, kotryž so sapoczatk m pschewjedźe. Pruski sunstskowny minister Severing je pjeza hižo napschećiwne naprawy cźinił a je so pjeza rozbudźił, żebi žadacź, so měł so **nětkuschi kronprynz hnydom wupokazacź,** jeli so so dopokasa, so tutón statny pschewrót z pjenjesami podpjeruje.

Pólske ministerstwo wostanje.

Po dwajdnjownym wuradźenju je ministerska rada plan finanzneho ministra z nětkotrymi pscheměnjenjemi pschijała. Po žadanju narodneje dźěłaczelskeje strony so, kaž dr. prjedy wotmyslene, 18 000 żelesnjarjow je służby njepusczi. Tohorunja su wot wotmyślenego sćrócźenja invalidneje renty wotesch. Sa dźěłaczejezejerjow so měżaczinje 5 milijonow złotych postaja. Żelesniski tarif so powyschi.

Win bjez piwa.

Wot pónđźele njeje we Winje žaneje schtyrjoch piwa wjazy dostacź. Winzy korczmarjo ju jenonyžinje bojkott nad tutym Winskich piwarnjow wuprajili, kotryž je wobsamknył, piwowe placźiny znowa powyschicź. Publikum je namolwja, so by so z winom a bjesalkoholnymi napikami spokojił, hacź ju piwarnje swoje žadanje wrócźili.

Zhnite wobstejnosće w Budapeshu.

W madźarskim wójnskim ministerstwje su so sastojnizy, kotrež maja skasanki za wójsko rozdźělicź, z wulkimi summami pokupicź dali. Sobotu su wyschkom Beczeya a Szilagyia sajeli, kotrajž staj so z milijardu krónow pokupicź dałoj. Pódla teho je wjele wobowom, mjes nimi znaczi politikoo do tuteje wězy sajchmatanych. Djewjecź dźesacź prozentow wschěch statnych skankow je so wot nětkotrych lět z wobeńdjenjom zjawneho wupiłsanja zwjasej kubleriow a kublowych najemkow pschepodawało a to skasanki w zhromadnej hódnosći 100 milijardow krónow, z kotrychž je so wulki dźeł k pokupjenju twiżiło.

Njedowěrjenje Južnosłowjanskeje k Romej.

Belgradska „Politika“ so z **italskimi wotpohladami na Albansku** sabéra. Italska chce niż jenoż na Maku Assisu, a połnóżnu Afriku, ale też na Albansku swoju ruku położicź. Italska Albansku, kotruž hižo jako swoju kolonuju wobhladuje, jako zepjeranischcźu za swój **cźischcź pschećiwo k ranju** a najprjódby pschećiwo Južnosłowjanskej pschihotuja. Se tutym wotpohladom je Italska hižo **wulku liczbu offizjerow do Albanskeje** pósłała se sjawnym porucźenjom, so buchu tam **wojerske sepjerawischcźa pschećiwo Južnosłowjanskej pschiprawili.** Pod dohladom italskich offizjerow so w Albanskej wubjerne drohi twarja, kotrež albanske pschistawy se južnosłowjanskej mjesu swjazuja. Pódla teho je Skutarja pschez Durazzo do Valony żelesniza twari. Dokelž pódla teho Italska Albansku z wójnskim materialom zastaruje, je sjawne, so je so mjes Albanskej a Italskej hižo wojerski swjask wobjamknył. Tutón swjask je pschećiwo Južnosłowjanskej měri.

Italska pječa za junij mobilizaciju přihotuje.

Londonski „Daily Herald“ powě: Powěsć so potwerdźuje, so so w italskim wójnskim ministerstwje wojerske pschihoty cźinja. Nałežne instrukcije su so wójsku a divisiskim stabam dale, so dyrbi w junuju wschо k mobilisaziji hotowe być.

Dobyće Francowzow w Syriskej.

Kaž Parižske nowiny z Beirutа powědźa, su franzowscy wojazy po schésćehodźinskim cźežkim wojowanju **města**

Sueidu dobyli. Sbožakrjy Druſojo ſu pjecza cjeſko ſchkodowali.

Sueidu je 6000 Druſow ſakitako. Franzowſam ſtej diwe kanonje do rukow padle. Wahabitojo ſu ſto wſelbludow, kotrejž munizija ſ Rauſcheje Jordanſkeje k ſbožakarjam njeſzechu, ſebrali.

Franzowſojo běchu loni hižo ras Sueidu dobyli, tola dyrbjachu ju ſaſo ſpuſcheczić. General Andrea je wójſko k ſaſodobyczu Sueidy kommandował.

280 000 čekinjenco w Pekingu.

Po Londonſkim „Daily Telegraphu“ je w Pekingu nětkole 280 000 cjekinjenzow. Zyroba je zara žadna, a hłódhro'a. Wotkhodnoſczenje pjenjes dale krocži, pod nim wobkhodne žiwjenje cjeſko cžerpi. Cžangtſolinowi-wojazy we měſeſce rubja. Pódła teho ſu bandy naſtale, kotrejž ſo we nozy do domow dobywaju a potom wurubjene khže ſpalenja. So dyrbu ſo rubježnizy ſatraſchili, ſu ſwjaſkafzy generalojo ſobotu popoldnju nětkotre ſta rubjeżnikow, pſchi rubjenju ſaſtapjenych, ſjawnje wotprawiecz dali, tola ſ tym ſo rubježniſtwo njeje potkażiło.

Cžangtſolinowy ſyn je wukrainych półłanzow wopytał ſ wuwiazkom ruſkeho półłanza Karachana. Tutón ſo po Cžangtſolinowym namolwjenju hotuje, Peking wopuſcheczić.

Amerika přeciwo powšitkownej wojerskej powinnosći.

Nowiny „Univerſal Service“ ſ Waſhingtona ſhonja, ſo budża amerikanſky wotpółłanze na wotbronjenſkej konferenzy w Genfu namjetowacz, ſo by ſo powſchitkowna wojerſka powinnoſcz wotſtronika. We Amerizy ſ tym liczą, ſo budżetej Němſka a Jendželſka tutón namjet podpjerowacz, ſo pak budża ſo jemu Franzowſka, Italſka a Japanſka pſchecziwjecz.

Dźiwadłowy wječor „Lipy Serbskeje“ w Pančicach.

Borzy wětſik ſadźiwaſche wot ranja a hrożeſche ſ deſchczom. Pſchipołdnju pak ſo pokaſa, ſo ſo lohko do dešchcza njeda. Boże ſłónczko ſo pſchedrě a njewſchędnje ſylny horzy wětr ſ mróczelow nam niczo njewudrě. Tuž możachu ſo Budyſchczy Serbja w Boſim mjenje na ſerbſkej ſwjedženjej hotowacz. W Pančizach wuſtupi „Gero“ na ſerbſke jewiſchcžo a do Hodžija ſ pheproſchowaſche „Nadžija“ k ſwojemu ſwjedženjej. „Lipa Serbſka“ w Pančizach a „Nadžija“ w Budyſchinje, wobě rědnej pěknej, pilnje dźełatwej ſotſje, ſtej naſchim ſerbſkim wutrobam drohej, dokelž ſtej zyle naſchej, ſ duſchu a ſ duchom. Tola cžłowjek njemóže ſo cžełnje rosdźiwjecz, jo by wſchudże podła był. —

Myſlicžka a wutroba cžehnjeſche mje do Hodžija, hdźež ſym někotryžkuli ſerbſki ſwjedžeń w prjedawſchich létach ſobudwał, wożeže diwe rjanej ſkhadźowanizy; potom wſchak chcych rad naſhonicz, kelko ſwěrnych ſerbſkich duſchow ſo tam někto hiſcheże k Sserbſtwu ſnaje. Njedźiwajcz wſchako pak do Hodžija tola njedoſěbech. Tón krócz mějachu Pančizy wjeſele kuſło ſa nuje: „Lipa Sserbſka“ ſahraje dźiwadłowa pſchedſtawi „Gero“. To je tola něſchto zyle njewſchędne. Hewak ſmy ſwučeni jeje kraſnym konzertam ſtuchacz, ſerbſkim ſpěwam a pěſnjam, kotrejž Sserbam kłóſcherſkich ſtron do duſche ronja zunje ľubomne ſwuki macžerneje rěcže a jich pſcheſwědczuja wo jeje kraſnoſczi jich namołwjejo k ſobjewědomju a k równej lubo'czi. Dźenża pak, na njedźelu, 25. jutrownika, je towarſtwo ſaſo raſ ſwěi hiſtoriſku hru wuhwoliło. „Napoleon“ je nam hiſchcže w dobrem wopomnjeczu. Tuž do Pančiz domoj, ſo bych wobnowił wopomnjeczе naſcheho Mikławſcha Andrižkeho, kiž je nam Jiráſkowu hru „Gero“ ſeſerbſchcził. Ale też na cžeſcz a ſławu autora Aloiża Jiráſka khwatam do Pančiz, ſo bych widźał a ſłyſchał w ſerbſkej rěcži doma, ſchtož běch l. 1905 we „Narodnim diwadle“ w Prahy ſawobkładał a ſaſłyſchał prěni krócz na pſchedſtajenju „Gera“. Kak ſpodźiwnje! Tehdom běchu Kukowſky jako hoſcžo do Prahi pſchijeli, na ſwjateho Jana ſławjſich Prażſkich ſtudentow wopytacz; wſchudże běchmy ſ nimi pohyli, też na ratařſkej wuſtajenizy w „Krałowiſkich Oborach“. A dóńdźechmy ſebi też njedźelu 14. nocże do Narodneho Dźiwadła. Tu pſchedſtawjeſche ſo runje tale hiſtoriſka hra „Gero“. Sſam autor, ſpiſowaczel Aloiš Jiráſek, běſche pſchiſchoł ſ ſubjeſcze k luźiſtim hoſczom, kotřiž jemu we veſtibulu holdowachu. To běſche ſwjatoczny wokomik, hdyž ſławny cžeſki romanciер a dramatiſ někotre wutrobne ſłowa k nam poſrěcža. Schtó Aloiš Jiráſek je? Mikławſch Andrizki praji wo nim w pſchedſłowje ſ krótka tónle wuſud: „Jiráſek, kaž žadyn pſched nim, ſpiſuje ſ njedoſpałnjenym miſchtrowſtwom hiſtoriju ſwojeho naroda w romanowym ſchaczе. Wón je ſrały muż njewſchędneho wótczinſkeho ſapała, ale niz njemje roſbudneho charakteru, talent. Je-li ſchtó, to wón ſwój narod ſnaje, ſwój ſłowjanſki narod; wſchak wſchitzy ſmy jeneje ſwójby. Tohodła dyrbjeſche Jiráſek ſ tutej ſtruchlej hru też ſwojich najwuſchſich krajanow powuczicz a jim wobraz dawnych ſwodow a pſchekorow pſchedſtajicz, jaſoż wone bohužel we ſwojej naſchej ſłowjanſkej rodźiznje hiſcheże pſchitomne ſu ...

Aloiš Jiráſek narodźi ſo 23. auguſta 1851 w Hronowje pola Nachoda w Czechach. Gymnaſialne ſtudije dokonja w Broumowje a w Kaloweje Hradzu; abſolwowawſchi pak 1874 univerſitu w Prahy, ſtuſkowaſche hacž do lěta 1886 jako profeſor na gymnaſiju w Litomyſchli. Wot teje doby je w Prahy a w poſlednich létach ſtatny radźiczer. Jiráſek je najſkhadźicži pěſton cžeſkeho ſtawiſniſkeho powědańczka a romana. Jeho doba ſu cžaſy huſitſkeje ſławy a jeho cžeſkeho ſnowarodźenja. Na wobojim polu nichtó tak njepiſcže jako wón. Sſam ſchcželeſer ſo boyomina, kak je w cžaſach prěnich ſtudijow po kždy nowy jeſchiwk jeho ſkromadźenych ſpiſow ſedźiwje a ſ khwatom běhał a khwatał pſches ſtarožitny Prahſki móſt. Tehdom njeſmuſny wutrobjeſej pocžachu „Filoſofiſku hiſtoriju“, kaž hewak rěkaju. (W ſerbſkej rěcži je wuſchła jako I. ſwjaſk knihownicžki „Doma ſwět“.) Mjes tym ſu tužely ſwjaſk pſchekroczile a mnohe hižo w druhim a ſpečzim wudawku wuſchle. Sſławni „Pſhobłavci“ (ſchtitarjo pomjelnych cžě kobawſkich hór, ſ pjeſnej hłowu w thorhowni a tohodła tak nje-nowani) ſu prawy cžeſki narodny roman ... Dramatiſke dźela Aloiża Jiráſka ſu: Jan Žižka, Emigrant Koſtelka, Ran, Wojnarka, Pruchowanje, M. D. Rettigowa, to poſledniſche je Gero, prěni krócz na jewiſchczu Narodneho Dźiwadła w Prahy wuwjedzeny 13. ſeptembra 1904.“

So tuchy ſ krótka na Aloiża Jiráſka ſpominamy, njech ſtanje ſo k pocžeſczowanju jeho 75. narodninow, kiž ſtěža 23. ſnjeżna woſwjeczi.

A nětko ſłóńczнje do Pančiz! Kak tam na tom wječoru běſche? Kak ſu hrali? ſo nje praſcheże. Proſchu, dźiże a wohlejeże ſrjedu wječzor ſami! Smějeże kraſnu ſkładnoſcz, ſo ponóricz do naſchich narodnych ſtawiznow bědy a hubjenſtwa, wo kotrychž hiſtoriſka hra Gero nam powěda ſaſnu rěcz a prawdu. Sſobuſtawy „Lipy Sserbſkeje“ ſe ſwojim pſchedſydu a wożeže ſe ſwojim inſtruktorom ſu ſebi wſchu możnu próju dawale, ſo bychu hru ſ dobrym poradźenjom pſchewjedle. Wěſo ſada ſebi hra napinanja wſchich możow, wożeže dobry pomjatk ſa jednotliwe róle, ſaſtajicz ſo do ducha zyłeho jednanja a ſpezielnje teje wożoby, kotruż maſch pſchedſtajicz. A tutón duch dyrbi zyłe ſ wó ſ być, rěcžeć a ſkutkowacz, ho hłowa a jednacz pſchez w prawem wokomiku, hyrnjez by też jenoż mało ſłowow rěcžeć mół: ſtajnje dyrbi w prawem wokomiku ſaſpſchinnycz, hdyž je rjad na pſchedſtajerja pſchiſchoł. To ſu tak pokiwy jenoż! —

Hłowne wożoby běchu derje wubrane a cžinjachu ſwoju wěz wopraudże ſe wſchěm ſapałom a ſ dobrym poradźenjom: wożeže Gero, hrabja Rothulf, Želibora Tugoměr, też Irmingerda a Hatheburch ſtej ſo prawje derje do ſwojeje róle ſaſiwiłoj. Sigfrid tohorunja ſkutkowaſche rafnje. Cžedrag na wažnu rólu wjednika, dyrbjeſche potajkim wěſeſtchi być jako wſchitzy ſ nim we tſeczim jednanju, kiž dże mjeſeche być ſobu najzimiſche. Tu pak njeběchu ſebi wſchitzy prawje wěſeſt a pſches to zyłe jednanje trochu wjaſnjeſche. Tola to njeſmě towarſtwo wottraſchowacz, ſo ſo na tajki wulki cžežki kruch ſwoju, ně, pohonjeczi dyrbi wſchech ſrobuſtawow, ſo bychu pilnje daſe dźełali a ſo też w dźiwadłowej hrě ſmuczowali, cžim pilniſcho, cžim wutrajniſcho.

Knjez ſubſer Zyż, pſchedsydża Lipy Sserbſkeje, běſche dźeń w powitańſkej rěcži na to pokaſał, ſo cžeże towarſtwo na tutom polu ſpomožnje ſkutkowacz; ſo by ſerbſki lud ſo rosnucził a powucził a roſbladował po ſwojich ſerbſkich ſtawiſnach a ſo hładał wſchelakich Gerowy a Tugoměrow naſcheho cžaſa, kaſichž je nětko hiſcheże mjes nami wjele. Tych běrny ſo na ſebi a njedajmy ſebi ſroże ſerbſke wěſenoſcze ſ duſche rubicz a ſo ſahubicz! Spěwacz a dźełacz dyrbi doma, na polu a w ſyrkwi tež ſe ſwojeho rjanecho „Boże-necho Wožadnika“. Pſchejo wſchitkim, ſo by ſo prajeje derje lubiło, ſłónczi ſwoje powitanje.

A lubiło je ſo ſawěſcze wſchěm, pſchetož ſ wulkej ſedźiwoſczu ſeſeſhowachu wſchitzy dołhu hru, kotraž běſche ſo drje dźiwaja na nětkotre wobſtejnoſcze pſchikrótſchicej dyrbjała. Szenerija, a wożeže hiſtoriſke draſty, kotrejž běſche ſiema Fingerlos w Budyſchinje w jara bohatem wuběrku a w najrjeſchem wuhotowanju pſchecželnje a tunjo po'cžika a do Pančiz wobſtarała, cžinjachu błyſchczetny ſaczišcžek. K tomu wulkotnje wutwarjena ſórła Pančizkanſkeho hoſcženja ſe ſwojim roſkhałhym jewiſchczom. Wſchitko to ſkutkowaſche ſobu, ſo dźiwadłowa hra mjeſeche wuſtojny wuraz a doraſ, ſo ſo nam na wjerzoru derje ſpodobacze. Wažne běſche, ſo młodźina bě bohaczе ſaſtupjena a ſórła napjelnjena hacž k ſaſtupnym durjam.

W mjenje pſchipoſkuchaſſiwe cžujach ſo pohnuty jako ſhoſu najdalſchi hóſcž ſłowa dźaka a pſchipóſnacza ſławnemu a pilnemu towarſtwu „Lipy Sserbſkej“ w Pančizach wuprajicz ſa nowy narodny ſkutk, ſ kotrymž je ſtawiſny ſwoje dźeławoſcze pſchiſporiło. Najpomnich tež ſłowa wo autoru hry a jeje pſchelo'erju, kaž ſym to horjeka roſpomnjnał. Stónczam też dźenża ſ pſchecžom Aloiża Jiráſka, kotrejž je mi pſchi ſwojim wotthadże ſ Prahi do pomjatnika 29. junija 1907 napiſał:

Mam ſtejny hoj. Budźmy w nim twjerdſi, obětiwi a ſworni a pamatujme, je ſtratime wždy woły cželſ lán tam, kde ſami jenom na pić powolime.

W Prahe 29. cžerwna 1907.

Aloiš Jiráſek.

Schtož rěka ſerbſki:

„Mamy jenajſki boj. Budźmy w nim twjerdſi, wopornivi a pſchesjedni a wopomnimajmy, ſo ſhubimy ſtajnje zyłe łado tam, hdźež ſami jenomu na pjedźiczku powolimy.“

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutora, 27. jutrownika.

Pětra Kanizija.

1843 Serbja wokoliny kłóſtra Marijneje Hwězdy žadaju ſebi wot abatissy Benedikty Goehlerec wjacy role a demonſtrěruja we kłóſterſkem dworje.

† 1875 dr. Hermann Lotza, privatny docenta ſłowjanſkich rěcow w Lipsku, rodżeny Němc z Dippoldiswaldy, nawukny na Budyſſkem gymnaziju wobkhadżujo ze ſwojimi ſerbſkimi towaſemi, wosebje z pomocu Korle Augusta Teuca dospolnje ſerbſku rěc. Ziwješe ſo w Lipsku jako privatny wučeny bjez zaſtojnſtwa z literarſkimi dźełami a założi ſebi kraſnu ſłowjanſku knihownju, kotraž 7000 čiſłow wobſahowaſe a ſo po jeho ſmjerći na přeſadźowanje rozpředa. Wot lěta 1861 wza wón wjednistwo ſerbſkeho wotrjada Łužiſkeho přědarſkeho towarſtwa na ſo a rozwučowaſe ſerbſkich ſtudowacych

Khodojty.

Přenjotny roman wot Jſana.

31] (Pokračowanje.)

Knjes nad Skaliznami žedźeſche njemérny we ſwojej ſtwje. Hižom ſi dny bě ſo minyło, ſo bě wobſtorżnu pſchecžiwo Hiljі do Budyſchina ſapółłał, a hiſchcže ſo njebě niczo ſtało.

Tu pſchijěcha wožoburje ſdraſcženy knjes na rjanym ſchumelu k hrodej a žadaſche žebi ſ knjeſom Erichom ſe Skaliz rěcžeć. Jan dowjedže muż keho krutcho wobliczа w rjanej cžornej brodźe, ſ roswólnoſczu ho ſapuſtymał wocžomaj ke knjeſej. Hoſcž pſchedſtaji ſo jako doktor Jan ſ Budyſchina, pſchedźyda wyſchiſchcžeho ſudna. Jan praiſcheſche ſo Ericha, hacž wón ſnaje wožobu, kiž je wobſtorżbu ſapóſłała, hacž Hilju Haaſynu, kiž je jako podhladna thodojta wobſtorżena. Knjes nad Skaliznami khwaleſche Borboru jako holzu, kotruż wyſchitzy jako wěrnoſczinu ſnaja a cžeſcžeja. Wo Hiljі je drje, wón rjekny, ſpodźiwne wězy ſłyſchał, hacž pak je wona thodojta, to wón njewě, to móża jenoż ſudniſke jednanja wupokaſcz.

Dr. Jan praji: „Cžaſ je, ſo ho też pola naſ ſtórżby pſchecžiwo thodojtam ſawjedu. Wſchudżom ho njewri ſ thodojtami. W Franzowſkej, Jendželſkej, Nižoſemſkej ju jich ſta, haj tyſacz, wotthudżili a ſpalili. Też nad Rhynom ho kóżdy dźeń thodojty pala. A pola naſ ho niczo njeſtawa. Nadźijomnje njeje Hiłka žana ſtara jónſka. Druhdże maja pſchikaſanje, ſo njeſmědża jenoż ſtare żony pſchimacz, ale runje tak też młode rjane holczki, kotrež ſu mi wjele lubſche; potom też nahladnych muži kaž ſchoftow, pſchijbydowkow pola ſudniſtwow, ſararjow, munichow, kiž ho wuſnamjenja pſches cžeſcžownu ſtarobu, ſemjanjow a ſemjanki, haj wo nikim njeſměmy žebi myſlicz, ſo njeby mohł thodojta a thodojtnik być. Sſym wam tohodła jara dźakowny, ſo ho mi pſchiležnoſcz poſtżeża, we waſchej krajinje pſchecžiwo thodojtam prěni raz wuſtupicz. Nadźijomnje to njebudże prěnja a poſlednja ſtórżba.“

Taſka jahorjenoſcz, pſchecžiwo thodojtam ſtórżbу wjeſcz, ho knjeſej mało ſpodobaſche, wożeže hdyż jahłyſcha, ſo ho też ſemjenjo thodojtſtwa dla wobſtórżnja a rjekny: „Myſlu, ſo je to kaj natyſkowaza khoroſcz, ſo nětle wſchudże thodojty widźa; mó'e być, ſo ho tu abo tam ſpodźiwne wězy ſtawaja, ale tola njetrjebaja cži, kiž to dokonjeja abo kiž ju do toho ſapleczeni, hižo thodojty być.“

Erich njechaſche też runje Hiljinu ſmjerć. Jennu by dożahaſo, ſo by tuta něſchto cžaſa w jaſtwje pobyta a tak jako Ditrichowa mandżelſka njemóżna była.

„To ho njedźiwam, ſo tak myſlicze,“ wotmołwi Dr. Jan, „dokelž ſa prawo maja jenoż wuczeni ſudnizy prawe ſroſumjenje. Tola njechcham ho ſ wami wadźicz. Sſwoju winowatoſcz pak dyrbju dopjelnicz. Dajcze mi ſwojeho jaſtwownika ſobu, ſo by moju prěnju thodojtu ſajat a ju do Budyſchina dowjedł. Běch tak wcžiſnyl, kajka ta budże, ſo ſym žebi ſam po nju pſchijěchał.“

Jan a jaſtwownik doſdźeſchtaj do hajiſkownje a praſcheſchtaj Kryſcze, cžohodla ſtaj pſchiſchłoj. Krysta kamaſche ruzy a płakaſche. Hiłka ſe měrna, jeże ſwědomje nepſchekroczwaſche jej żaneho kuſtarſkeho ſtutka. Jiſnowej wocži ſeſheſchtej ho ſ dźiwnym wujeſelom tajku rjanu thodojtu widźeć; ſta roſzahłoſcz ſapali ho w jeho wutrobje. Wjeſeleſche ho, ſo je tuta do jeho mozy data.

Khdyż bě ho Hiłka kemſchazu draſtu ſwobleklaka, wokoſchi nutrnje maca, pſchi tym rowjacha ho ji ſylły po cžerwjenymaj licžkomaj, a dźeſche ſ jaſtwownikom do Budyſchina. Jan pak ſěchaſche pontałku ſa nimaj. Pſchecży bóle ſapałowaſche ho w jeho wutrobje njecziſty woheń ſkeje pożadoſcze a myſlejeche na ſrédži, kak moh ho ſpokojicz.

W Budyſchinjo da Hiłku do wożebiteho jaſtwa ſarwjecz. Praji dohladowarjej: Mam jatu pſchecžiſlyſchowacz a njechcham mokeny być. Tuž daj mi tkneże, ſo by ſe ſamkał. Ty pak dźi na ſwoje dźełe!“

Khdyż bě Jan ſ Hiłku jaſu, nahoja ho tuta ſudnika, khdyż wuhłada roſſahłu pożadliwoſcz, kotruż jemu ſ wocžow ſapaſche. Jan rjekny: „Sży do mojeje mozy poddata, nichtó cže njemóże ſłyſchcež, khdy by ty tež wołała. Tuż budź roſumna, je-li ho mi dobrowólnje podaſch, tak chcu ho ſtacz, ſo ho wuwinuwjeſch, je-li pak niz, tak ſeſtajam ſtórżbu tak, ſo je cži ſmjerć wěſta.“

Hiłja praji: „Njeżżym żenje niczo ſłuczika, ſo bych ſmjerć winowata była. Tebje pak, njechmaniko, ſaſpěwam a hidźu, njedóſchni mje ho, hewak cži mjeſwoczo roſdrapam tak, ſo budżeſch na mnje ſpominacz.“

Djabołſky ho ſmějo wotmołwi Jan: „A takle ptaczk hwijda! Nó, ſłukżimy wſchak tebje, kaž ſmy druhich ſłukżili. Ale hubku wot thodojty hiſchcže jenje dóſtat njejſym, tu mi tola baſch.“ Roſpaleny wſchu ſabywſchi, ſchto cžinu, hrabny Hiłku a dżyſche ju wokoſchicž. Ta pak ſary ho ſe ſwojimi nohżemi do jeho njeſwoczoża tak ſylnje, ſo krew wot njeho běżeſche. Jan ſaru ſ bołoſczu kaž ranjeny njedźiwjedź, wotamknuły khżtje durje a ſawoła dohladowarja a rjekny: „Ty ſy ſwědk, hlej, kak ſym roſdrapany. Cžyſchcu tutu thodojtu pſchecžiſlyſchowacz, ale ta ho pſchemění do kóżki a wudrapa mi ſtoro wocži. Khdżonj derje na nju!“ A Jan dżeſche domoj ſ ſwojej ſwójbje.

Hiłja pak ho pokłaky w jaſtwje, hdżež bě jenoż hromadka nahnileje ſłomy a nčkajki karan ſ mjanej wodu, a dźakowaſche ho Bohu, ſo je ju wunmohł ſ mocy ſarjadnika a njekhmanika.

Jan powědaſche ſwojej żonje doma wunmyſlenu ſtu a wjeſeleſche ho, ſo móże ho wjeczeż nad tajkej rjanej holzy a pſchi tym hiſcheże ſaſtużicz pjecz tolěr a nětkoho druheho dobytka. Myſleſche też, khdyż budże k ſmjerći ſaſudżena, ſo ju ſawěſcze poſżelnju nóż dobudże pſches łż. Cžyſchcheje jej narěcžeć, ſo ju wuſtwobodźi, khdyż ho jennu poda. Na druhi dźeń pak chżyſche ho wjeſeliez, khdyż budże wonjeſcžeſcžena ſpalena. Doktor Fabian ſeſtaja bórzy wobſtórżbu. Pópła draczа do Diſla. Tón bórzy wucžuſchli tammy ſpodźiwny podatk, ſo bě Hiłja ſchtyrzeczi dnjow we wodże jeże jěżże była a k tennu pſchiriżże dohladowarjowe ſwědczenje, jo je ho wona do łóżki pſchewobroczika a ſudnika ſdrapała. Ganeho ſakitarja njedóſta Hiłku, khdyżjſtwo dżeń pſharjeſche jako wurjadne ſtóſtnitwo. Tajkemu ho njetrjebaſche fakitarſtwo pſchiſłużicz. Sczeżka by ho też prawiznik namakał, kiż by chżył to pſchewiſacz, dokelž by ham do pohłada pſchichłoł, ſo je thodojtnik. Wopraudżitych dopokaſow wſchak ſa ſkuczenja thodojtſtwa dożyła trěbnych njebě. Khodojtſtwa dla jenoż pohładany być, dożahaſche żake dopokaſy, jo ſy wopraudże Khodojta. (Pokračowanje ſrjedźe.)

w ſich rěči. Wuda po zadytym rukopisu, kiž so w Barlinje khowa, list Jakubowy. Z jeho zawostajeństwa wukhowa sebi Maćična knihownja 50 žadnych knihow. — Luby Lotza bóše sprawny přeċel našeho luda.

Přisłowo rěka: Prěnja lubosć ma najdlěši korjeń.

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 727, hygrometer —2, thermometer wo dnjo +19. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 735, hygrometer +2, thermometer w nozy +10. Wuhladny na sobotu pokhmurjene, hewak mało pśicheměnjaze wjedro. —Nasche wjedro je ras pśichwjalo, so ſo ſ cźekła wo jeden dalschim rozwiecu schto prajicź hodźi. Wčera rano leżeſche wyschina nad połnocnej Europu. Nižiny nadeidźechu ſo nad wječornej a śridźnej Europu a ſ krótkeho wječora kupy Island. Po tym łudźo mohło ſo ſpadź, so budźe nasche wjedro pśichodne dny saſo bóle njewobstajne. Wčera na połnocnje bě wschak schkleńza na hrosne schła. Dźensa rano stupi-ſche saſo na rjane. — Jutſe śridu śtónczko 4,38 hodź. ſkhadza a ſo 7,18 hodź. khowa. Měſaczk ſkhadza wječor 7,44 hodź. a ſo rano 5,20 hodź. khowa.

Wjedro na měsaz meju pa ſystemje njebožcźeńkeho profeſora Lamprechta

	2.	0		9.	**17**		16.	3		23.	10
	3.	6		10.	10		17.	8		24.	11
	4.	6		11.	5		18.	11		25.	9
	5.	7		12.	10		19.	6		26.	3
	6.	8		13.	**16**		20.	10		27.	**2**
	7.	5		14.	11		21.	7		28.	12
1.	10	8.	8		15.	0		22.	0		29.	**20**

	30.	14						
	31.	7						
	1.	6.	0					
	2.	5						
	3.	9						
	4.	5						
	5.	6						

Wyſoke a tolſte liczby pśicpowedaja hrosne wjedro a wětry, niſke rjany a mily cźaſ.

— **Schkit narodnych mjeńſchinow po myſlach Wichoněmzow.** Dźeńſnińſche cźiſło „Dresdner Nachrichten“ pśchinjeſe ſawobny naſtawk wo praſchenju narodnych mjeńſchinow. Tuta nowina je dźenſa **wuwarjena** wichoněmſka. Tohodla ſu jej ſkowa nadobnych Němzow, ſo ma Němſka w Němſkej ſpodlazym narodnym mjeńſchinam rukowacź ſa dospołne hajenje jich rěcźe a kulturu, zabławje do noża ſajeźo. Wokoło zyſeho praſchenja tepta kaž kóczka wokoło horzeho wušmuja. Mudreho naſtawka mudroſcźe dołymk je tón, ſo jeniczźy němſke mjeńſchiny maja prawo na ſchrit, wſche druhe maſa ſo po możnoſći ruczе germaniſowacź, ſo bychu ſo ſkerſe a kpje pśichiłałe do „deutſche Kulturgemeinſchaft“. Tute ſkowa njeſmu ſnajmjeńſcha žane tajenje, ale wuſmaſce ſprawneje duſche.

— **Małym rentnarjam** wuplacźuje ſo podpjera na měsaz meju pjatk, 30. haprleje 1926, dopołdnja wot ⅛8 hacź 12 hodź. w ſejmowni na Srodowiſej haju 10 delka (w pjeđawſiej textilowej mětnoſći). Dźiwaja na pſchecźa, kiž ſu ſo cźaſećźicho wupraſile, ſo podpjera w pſchichodze ſtajnje na tymle mětnje wuplacźuje. Pſchi tym dyrbi pak ſo ſnowa na to pokaſacź, ſo dyrbi ſebi tóżdy podpjeru na poſtajenym dnju wotewſacź. Hdyž dyrbi ſo jenotliwym dóſtawarjam podpjery podpiſcho wuplacźowacź, woſtajmjenja to pſchi nimale wſchěnych wjeſtſich wuplacźowanjach wobcźeſenje pokkađuje, dokelž ſo wſchě podpjery ſ jene pokładuje wuplacźuja. Wočzakuje ſo tohodła, ſo ſebi kóżdy ſa ſakadu fcźini, ſo po podpjeru na poſtajenym dnju pſchińdże, wſchak móże ſo, je-li ſam pſchińcź njemóże, kóżdu druhu wobſobu po pjenjeſy póſłacź, je-li je piſmonnu połnomóz ſobu da.

— **S krwjuſt pobźaneho** namakachu póndźelu dopołdnja wokoło 10 hodź. blisko Falkez hatow we Nadźancźach 22-kſwěſho wojnarſkeho, kiž je wjes dźeła a w Budyſchinſkich na Schäfferowej drohi 23 bydli. Jako jeho namakachu, wubawſche najprjedy, ſo je jeho nječźo nadpadnyk. Tola ſ dal-ſchim pſchepytowanjom ſo wuſnźeźi, ſo je ſebi młody cźłowjek ſpytał ſiwjenje wſacź. Njeſwożowny je ſo je ſekeru na hłowje cźeźaſy franc. Sſobuſtawny dobrowólneje ſanitetneje kolony poſlicźiſchu jemu prěnju pomoz.

— **Sjawna ſaradźenja dźeła w Budyſchinje.** 15. haprleje wuczińſeſche liczba dźełonjemjerjow, kotſiž podpjeru **bóſtawaja 3418, ſ nich bě 2254 (1492 muſſkich a 762 žónſkich)** ſ Budyſchina a 1164 (988 muſſkich a 176 žónſkich) ſe wſjow. Pornjo 1. haprleje je to **14** prozentow wjazy. Nuſowe dźeła wukonjachu 203 dźełonjemjerjo, kotſiž we pſchedſtejazych liczbach wopſchiſcźeźi njeſchu.

— **Wobſaromne njeſboże** ſta ſo njedźelu wjeczor na ludomnym dwórniſchczu. Jako 49-letny muſſki je żeleſniſſeho cźaha, kiž 10,50 hodź. ſ Drježdźan pſchijeżdże, wuſtupi, padże na kamjenje a ſebi lěwe koleno ſrani. Snjeſoſoženy możeſche hiſcźeże hacź k měſtnoſći ſa woſſawjenje ſpožow na Bismarckowu dróhu dóńcź, hdyž jeho nuſnje wobalichu. Wot tam jeho ſobuſtawny dobrowólneje ſanitetneje kolony ke kniješej dr. med. Wiłkej dowjeſechu, kiž jemu prěnju Lekařſku pomoz poſkiči. Potom dowjeſechu jeho do jeho bydlenja na Sserbſkich hrjebjach.

— **Drjewotworjerja**, 8 zentimetrow dołheho a 1½ cm. tołſtego namakachu tudomni dźěłaceŕjo jako ſtarý telegrafowy ſchcźežor roſtrěſachu. Woni ſadźichu waku na kruch drjewa, kiž bě 25 zent. dołhi a 5 cm. tołſty. Za 2½ hodźiny bě ſo waka hacź do połowy drjewa (2½ cm.) pſchežrała.

Se Zicźenja. Sſyny wětr, kiž ſaudźenu ſobotu a njedźelu dujeſche, je na kcźěźatych ſchtomach wjele ſchkody nacźinił. Pſchi bróży ſe Zicźeńſkeho dwórniſcźa do Zicźenja je pola nékotrych wiſchnjowych ſchtomow ſyhne wotnohi ſ połnym kcźenjom wotkemił.

S **Hodźija.** (Sſerbſki ſwjedźeń.) Saudźenu njedźelu poſticźeſche ſo w ſtarošławnym Hodźiju ſaſo ras ſerbſki ſwjedźeń, kotryž je ſo wuſtojnje a doſkojnje a ſ dobrym wuſpěchom pſchejwedł. „Nadźija“ Budyſchſka běſche ſebi woporniwy wótcźiniſki ſtuſt pſchedwſacź, tu w Hodźiju, hdyž je ſerbſke ſiwjenje w połſednich lětdźeſatkach tak ſroduboſnje womjelkło, ſaſo ras ſerbſke ſyrſi, ſo by w tudomniſchich Sſerbach budźiła luboſcź ſ macźeźnej rěcźi a ſ narodnej wězu. Kraſne nałětne wjedro ſwjaſche nahladnemu khórej młodych Sſerbowkow a Sſerbow ſ Budyſchina a towaſſtwowemu dźiwadłowemu wotrjadej pod wjedniſtwom knjeſa Schajby. Hižo wot 5 hodźin ſuoſchowachu ſo lahke nóżki pſchi rejach. We 8 hodźinach wotewrí ſo ſwjedźeńſki wjeczor ſ prologom wot P. Krjeczmarja, kotryž ſ ſaſnym a nutrnym błoſom pſchednjeſe knjeźna Hajnez. Njeſpróżniwy pſchedźpda towaſſtwa, kiž ſu Krjeczmar, powita wutrobnje rjanu liczbu Sſerbow a namołwjeſche jich, ſo bychu wot wótzow namrěte ſwjate kubła hajili a ſdźerżeli. Potom ſcźěchowaſche bohaty a doſtojnje pſchewjedźeny program. Ziwy pſchikleſt poſkuchaſ ſu wobkruczi khórej a njeſpróżniwemu dirigentej, ſo maja Hodźijſcy Sſerbja tola hiſcźeże nutrne ſroſumjenje ja dobry ſerbſki ſpěwny konzert a ſo ſ wutrobu wutkhađaja ſynki ſo tež do wutrobow dobrowakhu. Wożebite pſchiwołnoſće ſnjeſeſche wón naſich briliantny tenoroſoliſta Schlamaŕ. Po bohatym derje ſeſtajenym ſpěwnym programje, kotryž wobſahowaſche 10 cźiſłow mešchanych khórow a tenoroſolow, pſchedſtajeſche towaſſtwowy dźiwadłowy wotrjad, ſe ſwojimi dobrymi, wuſtojnymi mozami, po Sſerbach hižo derje ſnatymi, jortnu hru „Cźeſtny bóńcźk“ ſ wulkotnym wuſpěchom. Knjes Hajna poda hiſcźeże ſiwjeńſki wobras „Jeſſoweho Handrija“ jako ſapołožć a ſnjeſeſche ſa jeho wuſtojne ſwobraſnjenje mózny dźaķny pſchikleſt. W pſchedſtawzu poręcźa ſ khromadźenym Sſerbam k. dr. Schleza, wutu poſticźane, bychu ſkutkowace dale a namakake ſimy prajo na kónzu krutu nadźiju a pſchecźe, ſo kraſne ſynki, wotthóſ ſe ſrjedźiſiny Sſerbow Hodźijſkeje wogněja. Saamſne pſchecźa dachu też nékotſt ſwěrni tudomniſchi Sſerbja ſtſnjecźeć, tak ſo mamy wěſte nadźiju, ſo roſperjeſchene ſtadło Hodźijſkich Sſerbow ſo ſaſo namaka ſ ſwojemu paſtyrjej. Towaſſtwu „Nadźija“, jeje njeſpróżniwemu wjedniſtwu a ſkutkowazemu ſobuſtawſtwu pak khuſcha nutrny dźaķ naſcheho Sſerbowſtwa ſa dobry ſkutk we Luźizach.

**

S **Hodźija.** Mjes ſkotom kubleŕja Emila Ablera we Boſcherźach je pokhroma wudyrila a ſo hamtźaj ſwěſcźila. Saweŕanſki wokſrej je dwór pokhromy, ſchcźitanſki wokſrej pak ſtuhłna wjeſ.

S **Běźicź.** Mjes ſkotom ryczeźkubłowerho naſeńka Auguſta Heldy je pokhroma wudyrila a ſo hamtźaj ſwěſcźila. Saweŕanſki wokſrej je dwór pokhromy, ſchcźitanſki wokſrej pak ſtuhłna wjeſ.

S **Hnaſchcz.** Pokhroma je ſaſchła mjes ſkotom kubleŕja Auguſta Heldy. Saweŕanſke naprawy ſa Heldez dwór ſo ſóźhnu. Schcźitanſke naprawy ſa Hnaſchcz dale placza.

S **Parchowa.** Pokhroma je ſaſchła mjes ſkotom kubleŕki Minny Gneuſſowjeje. Saweŕanſke naprawy ſa Gneiſez dwór ſo ſóźhnu. Schcźitanſke naprawy ſa Porchow dale placza.

S **Małeje Borſchcze.** Mjes ſkotom kubleŕja Hańcze we Tſjoch Hwězdach je pokhroma wudyrila a ſo hamtźaj ſwěſcźila. Saweŕanſki wokſrej je dwór pokhromy, ſchcźitanſki wokſrej pak ſtuhłna wjeſ.

S **Barta.** Naſch dołholětny duſchepaſtyŕ, knjes farař Mättig, mějeſche ſaudźenu njedźelu ſwoje wotſtalne prědowanje. Kał jeho wołada lubuje a cźeſći, pokaſa polny Bożi dom na ſerbſkej a na němſkej Bożej ſłužbje. Pſched wottarjom błchu ſjowſchelake woładne towaŕſtwa feſtupalł je ſwojimi khorhojemi. Pod mózným ſchumjenjom pſchcźełowo ſtupaſche knjes farař Mättig k połſednjemu raſej k wottarjej. Jeho ſaſtupjeŕka patronatſkeho knjeſtwa pryńzeſna ſ Lippe a zyrkwinſzy pſchedſtejicźeŕ pſchewodźachu. Mjes tym ſo farař kleczo ſwoju modlitwu ſpěwaſche, wuſpěwa wołada ſ pſchewodom pſchcźełowym a połaunow khěrluſch „Tón Knjes mój ſwěrny paſtyr je“. Po pſchecźittanju evangelija wěnowaſche zyrkwinſki khór wotthađbazemu duſchepaſtyrjej w ſpěwje pſalm „Tón Knjes je mój paſtyr, na nicźim ja nuſu njeſmeju“. Na to wuſpěwa wołada pod ſobuſtkowanjom zyrkwinſkeho khóra khěrluſch: „Ja ſym pſches Khuſita krowane rany tón prawy grunt nětk namakał“. Na to ſtupi k. farař na kłetku. Swoje prědowanje ſałoži na tekſt Luk. 24, 50: „Wón wuwjedźe pak ſich won do Bethanije a poſběže ſwojej ruzy horje a poźohnowa jich.“ Pſches prědowanje cźehnjeſche ſo horzy dźaķ pſchecźiwo Bohu ſa hnadu, kiž je jemu wopołaſał w 35 létach ſwojeho ſaſtojińſkeho dźeła, a nutrne dobroproſchenje ſa woładu a ſwojeho naſłědnika. S wutrobnej próſtwu wo Bože ſohnowanje ſa woładu, kaž też ſ khwalbu a dźakom pſchecźiwo Bohu ſkónczi knjes farař ſwoje wotſalne prědowanje. Jako bě knjes farař ſwoju woładu k połſednjemu raſej połohnował, połſuchuſche pſchi wottarju ſiejo na khěrluſch „Haj wſmi ty ruzy mojeſ“, kiž wołada na jeho wołſebite ſadanje wuſpěwa. Po ſkónczenju druheje Bożeje ſłužby wotmě ſo w drastowni jednora roſzohnowanſka ſwjatoczńoſć. Knjeni pryńzeſna ſ Lippe pſchepoda wotthađbazemu knjeſej ſararjej cźeſcźowazymi ſkowami dźaķa krajny ſ wumělſkej ruku ſkotowjeny wołijowy wobras, kiž pſchedſtaja nutſkowne kapały we

Hospodarski rozhlad.

Wutoru, 27. haprleje 1926.

Wežerawſche kurſy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. fran.	14,09
1 jendźelſki punt	20,40	100 cźeſkoſł. krónow	12,41
100 ſchwajz. frankow	81,02	100 połſk. markow	99,75

Efektowe kurſy ſo wežera na Berlinſkej burſy dale wotbrcźobjowachu. Wobrot wołta jara ſnadny. Wójnſka pożcźonka tohorunja nic wěſchto malo popuſchcźi.

Produktowe wiki pſchińjeſechu wcźera žitej nowe ſtruczenje pſlacźinowy po tym, ſo bě pſchenza na wikach we Liverpoolu w Jendźelſkej brózicźa. Pſchenza poſtupi zentnar wo 10 np., rožka wo 15 np., Wſche druhe brużiny žita wſchak ſobotniſchi pſlacźiſnu ſałhowachu. Wežera placźeſche zentnar

w Drjezdźanach

pſchenźu 14,75—15 hr., rožki 8,85—9,10 hr. jecźmjenja nałětn. 10,50—11,10 hr., wowſa I. 10,75—11,10 hr., II. 10,35—10,85 hriwnow.

w Berlinje

pſchenźu 14,60—14,75 hr., rožki 8,55 hacź hacź 8,80 hr., jecźmjenja nałětnjeho 9,75 hacź 10,50 hr., naſymneho 8,65—9,50 hr. wowſa 9,55—10,05 hr.

w termiſowym wikowanju

ſa meju pſchenźy 15,02—15,10 hr., rožki 9,50—9,60 hr., wowſa 9,65—9,70 hr.
ſa julij pſchenźy pſchenźy 14,80—14,90 hr. rožki 9,87—10 hr.,
ſa ſeptember pſchenźy 13,32—13,37 hr., rožki 9,85—9,92 hr.

Na pſchedań:

Kań ruſiſki w Bačzońu cźo. 6.
Kruwa do cźaſanja w Boſchezach cźo. 8.
Proſtata, kubłeŕ Zyž w Stróſſiſchczu.
Maſchina płokaza w Hródku, Budyſchſka dróha 89.
Zuhele tſěſchne, ſtare, w Hródku, Wilhelmowa haſa 19.
Žužo dźěcźaze, Semer we Wojerezach, torhoſchcźo cźo. 1.
Koło motorſke a grat (błe), rěſnik Borthig w Haidemühlu.
Wěhak w Jěžowje 23.
Kruwa w Nowaßlizach 3 yola Njeßwaczidła.
Konjej, ruſk., Girnd w Kamjenzu, Halſchtrowſka dróha 7.
Kobła, liſchta, Khěźnik w Bluńju.

Ssudnizu na pſchedźadźowanje

Łrjedu 28. 4., **pſchiḥ.** w 12 hodź. w Bělym Khołmzu we Jerošchcźu hoſcźenzu: piſanſke błido;
ſchtwórtk 29. 4., dop. w 10 hodź. w Grundmannez hoſcźenzu w Bělym Khołmzu: kucźa, hoſpodarſki a ſtólny wóz;
pſchiḥ. w 1 hodź. we Łaku w hoſcźenzu pſchi torhoſchcźu 4 mužaze, 3 žonjaze kola, 2 zenkrifuhy, motorſke kolo, kowaŕſki aparat, wſchelake mebje;
popołonju w 3 hodź. w hoſcźenzu w Hermanezach mužaze, a žonjaze jěźdne kolo, ſchijaza maſchina a wſchelaki koleſaŕſki cźapor;
pop. w 5 hodź. w Haſchkez hoſcźenzu w Delnim Wujeſdże: wſchelaki koleſaŕſki cźapor.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Berlinje dźenſa dop. ¾11 hodź.: Wiki bjes wožiwjaneho naſtorka. Tendenza ſ łaha ſtruczena.

Dopołdnja ¾12 hodź.: Wjazy kupzow, ale wohrót knadny woſtaje. Tendenza: kruta.

Płaczińy na Barlińſkich produktowych wikach.

Žito a woſiwowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, ſetwał 100 kg, płaczińy po ſtotej hriwnje.

	26. 4.	24. 4.		26. 4.	24. 4.
Pſchenza	291-295	290-292	rapš. wołhuſchi	14-14,80	14,80
rožka	171-176	168-172	poch. melaſa	—	—
nałětn. jecźmjeń	195-210	195-210	ſeradełka	42,00	42,00
nał. jecźmjeń	173-190	173-190	běrnjaze krupki	16-16,40	15-16,50
wowſ	191-201	191-201	burej	22-24,00	22-24,00
kukuriza (Mais)	168	—	mak	32,00	32,00
pſchenične muka	28-39,50	37-39,25	lanu wołhuſchi	18-18,60	19-19,20
rjana muka	24-28,50	24,75-26	mohe ſwobiny	11-12,75	11-12,75
pſchenič. wotr.	11,25	11,25	ſalte ſwobiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	12,25	12,25	ſync, 50 kg	3,80-4,00	3,40-4,00
rapš	—	—	błoma, rjana	1,05-1,80	1,15-1,70
lane ſymjo	—	—	„ pſchenič.	1,05-1,50	1,15-1,60
hróch	26-28,00	24-27,00	„ wowſowa	1,05-1,50	1,15-1,60
pjeluſchki	22-25,00	22-26,00	„ jecźma	1,05-1,50	1,15-1,55

Drjezdźanſka burſa.

Pſchenka	295-300	**běrnaze krupki**	19,00-19,50
rožka	177-182	**pſchenič. wotruby**	10,10-12,00
nałětnik jecźmjeń	210-222	**rjane wotruby**	11,50-13,70
nałymſki jecźmjeń	—	**pſchenična muka**	42,00-44,00
wowſ	207-217	**rjana muka**	26,50-29,50
ſchcźawjowy ſchcźeſel	220-250	**woka**	30,00-33,50
rapš	330-340	**pjeluſchki**	27,00-28,00
kukuriza (Mais)	190-195	**hróch**	29,00-30,00
ſuche kruhowcźi	11-12,50	**zokrowy kruh**	19,00-21,00

Płaczińy réſneho ſkotu na Drjezdźanſkich ſkotnych wikach.

26. haprleje 1926. Płaczińy po zentn. a ſł. hriwnach.

Słobne drużiny a wołmanjenjenje.

Wołhy: 101.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjeſchi cźiſnjeje hobnoſće hacź do 6 lět	53—54
Młode mjaſne, wukormjene, ſtarſche wukormjene	48—50
Mjenje wukormjene młode, derje pſlowane ſtarſche	46—48
Mjenje pſlowane wſchelkich ſtaroſcow	41—45

Byki: 286.

Połnomjaſne, wuroſcźene, najwjeſchi cźiſnjeje rěſneje hobnoſće	51—54
Połnomjaſne, młóbſche	46—49
Mjenje wukormjene młóbſche a derje pſlowane ſtarſche	41—44
Schpatne	

Jałowy a kruwy: 318.

Połnomjaſne, wukormjene ſcźenuj najwjeſchi cźiſnjeje rěſneje roſcźe	50—53
Połnomjaſne, wukormjene jałowy najwjeſchi, rěſnej hobnoſće hacź do 7 lět	45—48
Starſche wukormjene kruwy a derje wuwite młódſche kruwy a jałowy	32—39
Derje pſlowane kruwy a mjenje pſlowane jałowy	24—30
Mjenje a ſchpatnje pſlowane	20—22

Cźelata: 981.

Najlěpſch. wukormjene	68—78
Mjenje wukormjene a taſte wot ſyna	60—64
Schpatne	48—54

Wowzy: 786.

Młóbſche a ſtarſche wukormjene	64—68
Starſche wukormjene	56—62
Mjenje wukormjene (Merzſchafe)	50—54

Swinje: 2051.

Połnomjaſne, woſebitych raſowa a jich ſchcźipkowy, hacź do 1½ lět	81—83
Wukormjene	76—81
Mjaſne	76—78
Schpatne	72—75
Ranzy a kundroſy	60—70

Bartiskim brodze. Na to wutkwali k. kantor Böhma jako sastupjer zortwinischo pschedsteiczerstwa wyßoke saßlußby wotthadzazcho wo swoju wobsadu. Khwalesche jeho jata muza wern, lubosce a nadsije, kotrehoz predowanja stajnje pucz k wutrobje wobsadnych namakachu, dokelz s wutroby wukhadzachu, kij je sylna we werje. Na tymle sakladze wuwjedze knjes farar wazne zyrkwine naleznosce we swojim dothim sastojnistwje, mjes druhim wobstara nowe swony, wobohacsi pischczel, da pschipraviczi nowe pohrjebnischczo. Pischikadna je jeho swedomicziwosczi a zwerna. Ssamo na khorokoju timasche ßo sprozna ruka pjera, ßo by ßlußbne wezy rjadowala. Jako merny duschepastyr, wotzowsti pschecjel a radsicjel wopokasa ßo wosebje naschim wobzadnym kschizßnoschcrjam. W czeßtich dnjach pruhowanja njewopuschczi jeho khcschczitjanska nadsija. Jako wosebje czeßczowaze ßo wulsebnu, so ßo w jeho dothim sastojnistwje liczba spomodnych njeje snizila. Spomni ßo tez na cziche a woporniwe skutkowanje knjeje farakki. Jako znamjo sprawneho pschipoinacza a wutrobneho dzaka da wosada swojemu wulsajskußbnemu duschepastrjej s najlepschimi pschczejmi sa ßtonczny wjecor zjiwenja Bozu martru a swedznikaj pschepodacz. Czeßtne wopißmo knjesa kollatora pryncza s Lippe-Weißenfeld a zyrkwinskeho pschedsteiczerstwa ßo dla wosebitnych wobsteznoscow pschepodacj njemoßesche. S hnutej wutrobu dzakowasche ßo k. farar sa czeßczowanje a swßczi Bartiskej wosadze, kotraz bu jemu s druhej domiinu, so chze stajnje w lubosczi na nju spominacz. Na farskim dworje roßohnowa ßo s nim tez posaunischi khor, ße swojim pschecjelom a pomocznikom. Bolostnje sacjuwa Bartiska wosada wotthad swojeho fararja. Boh saplacz jemu wschu lubosc a swernosc. — Knjes farar Arnoscht Mattig wopyta Budyschki gymnasij a w letach 1879—1882 studowasche w Lipsku bohoßlowstwo, w januaru 1883 dosta we hkownej zyrkwi w Kamjenzu duchownu swjecziznu a saßtawasche tam pschez 4 leta hamt diakona a serbskeho predarja we klosterskej zyrkwi. Wot 1886—1890 be s fararjom we Budyschinku a wot oktobra 1890 sastawasche farske sastojnistwo w Barcze.

S **Trjebjenz.** Pondzelu 26. 4. rano 19letnu sluzobnu holzu morwu we loßu leßo namakachu. Wona mesesche s wotrocztom, kij w zamßnej wßy sluzesche, wobthad, kij bjes ßczehwkow njewosta. So by ßczehwk wotstronil, wobstara zebi jeje lubu po radze jeneho pschczela Lysol. Wobaj beschtaj potom njedzelu rano lysol trochu s wodu smeschakoj, kij je holza potom na nuczenje jeje lubeho pika.

S **Wosporka.** Dwe wulkej kuble we wokolinje beschtej pola jeneje bernoweje firmy zebi bernu po zeleßnizy skasalej. Jako netko ßtasane bernu dosbzechu, ßo jedyn s teju ratarjow wulzu swjeßeli, kij be bernu k palenju skasak. Pschetoz na bernach njemoßesche j najlepschej wolu niczo wustajicz, a tunje tez bechu. Druhi ratar pak bernu njepschija. Na tajke hubjene zymjenine bernu woprawdze pschihotowanu njebe, haczrunjez je wschudze bernow dosczi. Kaz powedaja, je pola bernoweje firmy tohodla wulka hara nastala, dokelz zu tam borzy pytli, so je kojda popyßta na wopaczinu adresu ßchka.

S **Wosporka.** W behu poßednich ßchtyrjoch njedzel zu ßo w naschej wokolinje wohnje khetro pschisporike. Tukaja tohodla, ße znadz westy czlowjek thodzo sapala. Kaz je znate, je ßo pjecz twarjenjow wotpalilo, 4 ßajmy a ras be w lezu woheń wudnyrił, potajtim wßchu hromadze 10 wohnjow ßa ßchtyri njedzele. W zanym padze pak sapalerja wußledzili njeßzu. Njech wobydlerjo tohodla krucze na wokolo czahaze podhladne wosoby kedzbuja, kij do twarjenjow ßaleßu a wobkedzbuja. Njech ratarjo wjecjor tez swoje ßajmy pschehladaja.

S **Kletneho.** Miichtr bacjon je ßazo do zwojeho letneho bydlenja ßaczahnuł a jo pilnje wuporjedza, ße by mandzelßka, hdyz pschijidze, dom rjenje pschipraviczny namakala.

S **Khrószczij.** Sjawny pucz s Wudworja do Khrólczij ßo dla naßypowanja wot 27. haprleje hacz na dalsche sawrę. Jedyny wobkhad pokasuje ßo na pódlanßte pucze.

S **Wudworja.** Wokrjesny ßastaranßki ßwjatk, wotdzelenje ßastaranja wojerjow w Kamjenzu, wotmeja schwórik, 29. hyrleje 1926, dopoldnja 9—12 hodz. w Bélkej hoßczenzu „Herbißeje gryßty" we Wudworju rjecziny dzeń. Podawa radu wo ßastaranßkich naleznoßczach a pschijimuje pißomne namjety a prostwy. Potrebni dostawarjo pschipomozy ßa veteranow s prjedawßchich wojnow moza ßo tam tehorunja ßamolwicz.

Se **Seleneho Hóßda** pola Wojerez. Zadny ßwjedzeń dejmantowego twaza ßwjecze chtaj tudomnaj Eckhardtez mandzelßtaj. W jeju mandzelßtwje narodzi ßo jimaj 18 dzeczi, s kotrychz je hißcze 6 zywych. Prjedy hacz ße Eckhardt na wotpoczink poda, be s wuhibarjom kolijow na dwornischeju w Bukowje. Mandzelßkaj ßtaj duchownje a czelnje hißcze czerstwaj.

S **Bélcje Wody.** Ssobotu wjecjor zebi pinczinja jeneho tudomneho hoßczenza s jedom ßawba. Njeßbozowznu, kij chanßche zebi njeßbozowneje lubosce dla zjiwenje wjacz, dowjescheu do Khocjebußteje thorowne, hdyz borzy wumrę.

S **Bélcje Wody.** Njedzelu wjecjor wokoło ½7 hodzin pschi zeleßniskej czarje s Bélcje Wody do Kija w lezu woheń wudnyri. Pschi zylnym wetrje be ßtrach wulki, ße ßo woheń jara rosschczeri. Naschu dobrowolnu wohnjowu woboru ßawolachu na pomoz. Wjeczor wokoło 10 hodzin be woheń ßalaka. Woheń je najßterje tohodla nastał, ße znadz je wukhodzowazu lonz zehlziweje zigarety abo ßapalku przecz czißnył. W lecze dyrbi w lezu lozny kedzbliwy byczi, pschetoz lohko moze s tajkej njekedzbliwoßczu njeßmerna ßchkoda nastacz.

S **Chmjelowa** pola Khocjebusa. Njedawno ßo pola naß 5 ßtatokow s wohnjom potrjechi. Sapalerja pak wuzlekdzicz njemozachu. Skßachu tohodla kriminalnu policaju s Berlina. Ta po pschepytowanju wobßtejnoßczow wobornika Dubrawa s Chmjelowa ßaja a jeho do Khocjebußkeho pschepytowanßkeho jatwa dowjesch da. Dalsche pschepytowanja dyrbja dopotajacz, hacz je wobornik woprawdze winowaty. Wulki dzel dobußtawow Chmjelamßkeje dobrowólneje wohnjowcje wohara je wuhotowanje a drasty wjednikej wrocził a s wobory wußtupił, doniz ßo naleznoßcz j wobornikom Dubrawom wujaßni. Chmjelow tuthy nilnje ßaneje wohnjowcje wobory nima.

Se **Sarec** w Delnjej Luzicy. Natał Urban ßandzenu brjedu poldnju na swojim polu berny ßadzesche, jako ßo njewjedro nad Sarecjom rozpuschczi. Blyßk jeho k semi czißny a won wedowße ßlubi. Blyßk dyrbi pschi Schkodowßko-lonßkim nowßkim puczu do ßlowczinu a potom na Urbana pschesche ji. Urbanej ßo lohzu czuwy ßtschaßczechu.

Z Łužicy.

S **Lubija.** Njedzelsko Luchowa ßo ßobotu popoldnju ½3 hodź. nehdże 50 lět stary muž żelezniśenemu czahej pschesecz da. Tehdże muża ßu hižo někotre dny prjedy na tymle městnje znjedzeli. Tehdy znadź ßebi hischcze zmrěć njeje. Czeło ßu do Kettlczanskeje czełownje dowjesli. Njewědźa hischcze, schto zamordowanje je. Najßterje je s Lubija.

S **Rubarjez** pola Zitawy. Pjatk rano ßebi tu pschez 70 lět stary kłaz Josef Mietig żiwjenje wza. Jako jeho mandźelßka wohwěßnjeneho w lěharni. Mietig ßo hižo dlejschi czaß s czężkimi myßlemi noßchesche.

Na nowiše z cyleho świeta.

Schtrowa powěść wo wjedrje ßa jutrje ßrjedu: Pomročzene, troschtu czoplischo, we wjele ßtronach njewjedrna.

W Stanißławskim wokrjeßu w Galizißkej je polizija 800 kommunißtißkich agitatorow ßajała, kotrež ßa 1. meju njemjerzy pschihotowachu.

*

Po Londonßkej radiowej nowinßkej ßłużbje italßkogrichißke ßerczenje postaji, ße Italßka dostanje makoaßißki kraj hacz k Adalii, Grichißka Ssmyrnu, Južnoßłowjanßka korridor a żeleznizu k Ssolunjej a dźeł tamnißcheho pschißtawa. Konßtantinopel ßo pjecza Swjatej Ludow pschepoda.

*

Njemčery mjes mohamedanami a hindami w Kalkucje ßu ßo njedźelu wojßjetowate. 30 ßranjenych je ßo do khorownjow pschinjeßło. Schtyrjo ßranjeni ßu mjes tym wumrěli.

Swójbne powěßće.

Ssłubjenaj: Hana Richterez a Waktar Schołta we Kamjenzu.

Swěrowanaj: Fryz Kujeżk s Klaru rodź. Pachaliz we Budyschinje.

Semrěći: Franziska Pittnerowa rodź. Peterlikez we Budyschinje, 85 lět. — Jan Korla Lorenz w Cjornowje pola Kamjenza, 55 lět. — Korla Waldmann w Lubiju. — Wjedrich Bergander, lězny wothladar w Delnjej Wólschinje pola Rósborka, 79 lět. — Helena Hülsenizowa rodź. Nagez w Běłej Wodźe, 53 lět.

Hamtske woztewjenja z Budyßina.

Schwórik 29. haprleje 1926, dop. w 9 hodź. maju ßo w pschßchadowani w justizjnym twarjenju ßeßchowaze wězy na pschesßadowanje pschedawacz:

dźelba tkanin ßa żonjaze drasty we wschelakich barbach, voile, ßyra żida atd., 2 elektr. motoraj ßpschedadłonj, 4 a 10 PS., ßoßa (worßschinowy), dwójne pißanßke blibo ßnastawkom a khamorczkom, blibko ßa pißanßke maschinu ß 5 kalchczikami, puczowanißti pschikrywy, 3 pschikrywy ßwjelbludowych (kamelowych) kożmow. Schijaza maschina ßa zanki, wulki wußtajenißti khamor, ßpezialna schijnza maschina ß motorom, 6 pißanßkich blibow, aktowy khamor ßrólemi, 10 dešchczownych pschikrywow ßa konje, nehdże 138 ßg. bórnizy, komoda, drastowy khamor, harmonium, ßtojazy czażnik, ßtojazy ßchpihel, wschelake aktowe regale a khamory, wschelake wina a likery, klamaßka pokładna, 2 tworowaj khomoraj, klamaßße blido, drasßcha ßa mechanika, bezmalna waha, vertiko, knihowy khamor, ßchere ßporißte ßkolowy, 2 ßchmirgłowej maschinje, czemnomódry ßymßi ßojerßchnik, wschelake bilrowe a bydleńße meble, dźelba wobucza a wolmjanych twarow, zwjetch, 2 klawěraj, 2 kanarikaj, Singerßka ßtepowaza maschina, ßchewßka maschina, pila ß blibom, elektrißka wjertula, motor 8 PS., drjewowa drasßcha, na 50 kóßmych metrow jaßenjowych tolßtych deßkow, trośna w 3 dźelach ßa ßtatny wóz, kaschcz ßa parkowy wóz, 300 wołowych ßchpizow wschelakeje wulkoßce, parkowy wóz, roßebrabrany a kowany.

Ssłuschißi wukonjeŕ hamtßk. ßudnißtwa w Budyschinje.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija." Jutře ßrjedu je w Pančicach poslednje wospjetowanje wulkeje historiskeje hry „Gero", předstajena wot „Lipy Serbskeje". Tuta składnosć ma so wužić! Wotjědźemy wot Serbskeje Banki pop. z dypkom ½6 hodź. z kołami. Štóž ma tróšku zajima za dobre serbske wěcy, njech so wobdźěli.
Předsydstwo.

Bukecy. „Radosć" změje ßrjedu, 28. 4., spěwanje. Wšitcy njech z dypkom přińdu. Zběrka a přinoßki.
Předsyda.

Drježdźany. „Hromadnik" spěwa kóždy 1. a 3. ßtwórtk w měsacu pola Gusty Zmija, Christianßtr. 23 p, wječor 8/9 — 10 hodź. Přjedy toho (1/8—1/9) je serbßka hodźina a też serbßke reje budźeja so tam dale pěstować. Młodźi rejwarjo ßu wosebje witani.
B. Krawc.

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad „Zerja" spěwa přichodnu ßrjedu wječor 1/2 hodź. w Njechornju.

Konjecy. Towaßtwo serb. ratarjow změje přichodnu ßobotu wječor w 6 hodź. zhromadźiznu. Wšitcy maju cyle wěßce přińć.

Lipsk. Naše „Serbßke blido" ßkhadźuje so kóždu wutoru wječor we 8 hodź. w hoscencu „Thüringer Hof", Burgßtr. (Cantorei). Wšitcy Serbja w Lipsku a ći, kiž tam na wopyt přińdu, njech tola cyle wěßce „Serbßke blido" wopytaja.

Pančicy. Kedźbu! Wulka historiska hra „Gero" so jutře ßrjedu wječor w 7 hodź. w Pančicanßkim hoscencu posledni króć wospjetuje. Njech so tuta składnosć hišće prawje bohaće wužije!
Zarjadnistwo.

Serb. Sokolski Zwjazk wuhotuje njedźelu, 2. meje, w Małešecach wurjadny sokolski swjedźeń ze sokolskej akademiju a z rejemi. Wubrane sok. druźstwo předwjedźe methodiske, skupinowe a druhe prostne, fechtowanje z kijom a z tesakom, zwučowanje na narjadach. Nimo toho wßelake hudźbne čisła. Zap. 1/8 hodź. Pop. w 3 hodź. ßamsne wosebite předstajenje za dźěći też z klankodźiwadłom. Sobotu, 1. meje, wječor we 8 hodź. předwjedźe so ßamsny program w Bukecach. Tam je zastup darmo. Wšěch Serbow, wulkich a małych, wutrobnje přeprošujemy. Sobustawy wšěch sokolskich Jednotow su winowate, jenu z dweju akademijow wopytać.
Serb. Sokolski Zwjazk.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik". Dźensa wutoru wječor je pola Palerja w Sowrjecach spěwanje Dla předstejaceho swjedźenja dyrbja wšitcy přitomni być. Knjez dirigent přińdze.
Předsyda.

Wotrow—Khróśćicy—Pančicy. Jednoty Sokol změja ßtwórtk, 29. 4., zhromadźiznu we Wudworju pola br. Bělka we 8 hodź. Kóždy bratr dyrbi přińć.
Předsystwo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolef w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěßtki: O. Janak w Budyšinje

Kzapočinatej saisonje!

Sporiske kłobuki we wšěch barbach 2 95
kłobuki za žone a holcy z bantami wopyßene 3.60
kłobuki za młode holcy z bant. a róż. wupyßene 4.80
też kłobuki za żony 4 80
eleg. kłobuki za młode holcy ze židu a róż. wupyš. 5.80
każ kłobuki za żony 6 80
Njewupyßene młodostny formy w nowych barbach 2.45
dźěćace kłobuki w zwonowych formach
z bantami a różemi 1.95

Hut-Hoffmann, Holzmarkt 7
w Budyšinje.

Emil Jurack
twornja masinow, tow. z wobmj. r.
w Njeswačidle
twari jako wosebitosć
zatwarjomne šćroke a zubłkate młóćace mašiny, ßlomowe prasy a walcowe šrótowanske młyny
Předawanje wšěch ratafskich mašinow a nastrojow
Najßpěšnišše wěcywustojne wuporjedźenje
po najtańšem wobličenju.

Najl. jězdne koła
ma tunjo na předań **Salm** w Budyšinje
na Fiedlerowej dróży 5 II zady Krónprync. mosta.
Dokelž twory z hotow. pjenjezami zapłaću, je mi możno tak tunjo předawać.

Kedźbu! Kedźbu!
Wy zalutujeće wjele pjenjez.
Nuzna winowatosć kóždeho Serba we Łazu a wokolinje je, zo swoje **časniki** k wuporjedźenju wotedawa pola
hoscencarja Haješa we Łazu.

Kójdy, schtóž ma
něschto na pschedan, schit, grat, wschelake nowe a trjebane wezy, abo schtóž chce zebi něschto kupił, wosjewi to :: :: s nawěschtkom we :: ::
Serbßkich Nowinach
Tajki nawěschtk ßo w nehdże 6000 žerbßkich domach zjita :: a ma wěßty wuspěch. ::

Diwan nowe přikrywy
wot 5 hr. sem
přikrywy na sofy, dołhe 2.50 hr.
łožace šaty, łožowe płachty
łožowe předłožki 1.40 hr.
Erler na Z. Lawskej hasy 10.

Vgotlandske gardiny tunjo.
K. Erler, Žitne wikl 11.

Budowne ruby, kuchinske žily
W. Köhlerowa Hłow. torhosco 9.

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec kniht. a pap. w Budyšinje.

Sórcuchi z kožaneho sukna
tunjo. K. Erler Žitne wikl 11.

Małe nawěßtki
w „Serbßkich Nowinach"
maja dobry wuspěch!

Za wšě počesćowanja a zbožopřeća k naju slěborneniu a zelenemu kwasej wuprajimy z tutym wšěm naš
najwutrobniši dźak
August Michałk a mandźelska
August Dučman a mandźelska
rouź. Mschałkec
W Rachlowje, w haprleji 1926.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowóźnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a a čiści Smolerjec knihdźiščarnja, nap. dr. u w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnjo so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 98 — Budyšin — srjedu, 28. haprelje 1926 — Bautzen — Lětnik 85

Wojowanje přećiwo znjewužiwanju alkohola.

Hospodarstwowy wubjerk němskeho ſejma je ſo wukonył němſkoſtatnym ſakonjom pſche alkoholowe ſnjetwužiwanje a ſe ſtejiſchćom němſkeho ſejma k gmejniſkemu poſtajanju ſakonjej ſaběrak. Sozialdemokratiſki ſapóſtlanz Sollmann ſo najprjódy pſchecziwo wubjerkowej agitaziji pſcheczíwo gmejniſkemu poſtajanju prawu wobroczi a prjejeſche, ſo je ſ nim ſakſanje alkohola (wutwuſchenje) Němſkeje wotnyhćene. Spomnjenja hódne tola je, ſo je prjedawſchi němſki miniſter Becker prěni poſpyt ſa ſawjedźenje gmejnſkeho poſtajenja w Němſkej je ſakonjowym naczińſkom wo kórcznach w lěcze 1923 cźinił. Tehdy ſo němſkoſtatna rada njeje temu pſchecziwiła. Hakle poſdźiſcho je němſkokubna ſtrona pſcheczíwo gmejniſkemu poſtajanju prawu hyła. Sollmann prjejeſche, ſo pſchetrjebanje alkohola woteběra. Do wójny je drje ſo wjazy alkohola pilo, tola **w poſlednich létach wužiwanje piwa a palenza ſylnje pſchiběra**, a cźaſ njeje daloki, hdźeż ſo alkoholowe pſchetrjebanje dowójniſkeho cźaſa ſaſo doſahnje. Nětcźiſche wobſtejnoſcze pak ſo njezmjeńdża ſ dowójniſkimi wobſtejnoſczemi pſchirunacz, dokelž wužiwanje alkohola na lud, kotryž je ſ wójnu a wójniſkimi ſcźěhowkami woſtrabjeny, wjele ſchódniſcho ſkutkuje dyžli we dowójniſkim cźaſu. Też pſchibywanje liczby chorych pſchikow w bludniſach a khorowinjach ſcźěhwi ſ njewužiwanja alkohola dopokazuje. Wobjarowacz ma ſo, ſo ſo wukaſ pruſkeho miniſterſtwa, ſ kotrymž ſo nowe wotewrjenje korcznow ſakaſuje, njeje krucze pſchewjedło. Tohodla maja pſchiwiſowarjo gmejnſkeho poſtajazeho prawa wopravnjene njedowěrcznje k wyſchnoſcam, kotrez konzeſiju wudźelja a boja ſo, ſo ſo ſ nowymi ſakońſkimi naprawami ſnjewužiwanju alkohola njebudźe wobaraczł móz.

Tohodla dyrbi ſo roſtudźenje do gmejnow położeć a wot knježerſtwa dyrbi ſo naczíſt korcznoweho ſakonja žadacz, kotryż też gmejnſke poſtajaze prawo wopſchija. Hłowny rozſnam gmejnſkeho poſtajazeho prawa w tym leži, ſo ſo wabjenje k wužiwanju alkhola pomjeńſchi. Sollmann ſakonjowy naczíſk, kotryż bě ſam wudźěłał, pſchedpołoži. Po nim ma ſo po ſadanju pjeczíny wólbne prawo mějazych ſobuſtawow gmejny, w kotrychž je wjazy dyžli jena korczma, wothłoſowacz, hacž ſmě ſo w taſkej gmejnje abo gmejniſkim wokrjeżu nowa korczma ſa alkoholiſke napitki wotewrjeć.

Pſchi ſtudowazej debaczje ſo wjeſchina zentrumſkeje, němſkonazionalneje a němſkeje ludoweje ſtrony pſcheczíwo gmejnſkemu poſtajazemu prawu wupraji.

Začišć němsko-ruskeho zrěčenja we wukraju.

Po Pariſkich nowinach je wobſamknjenje němſko-ruſkeho ſwjaſka mjes enteneźnymi mozami wulki njeměr budźił. Mjes **franzowſkim, jendźelſkim, belgiſkim, italiſkim, pólſkim a cźeſkoſłowakiſkim knježerſtwom a ſekretariatom Swjaſka Ludow w Genfu** ſu ſo hnydom telegrafiſky wjednja a nahłady ſaměniſe.

W „Echo de Paris“ Pertinax praji, ſo ſtaw 3 němſko-ruſkeho ſrěczenja ſałoži Swjaſka Ludow, dobre wěrjenje, rani. Němſko-ruſki ſwjaſk, kotryż cźe Europu, w lěcze 1919 ſałożenu, powróćiſć, je pſcheczíwo Swjaſkej Ludow ſamérjeny.

„Matin“ praji, ſo ſo hodźi textej němſko-ruſkeho ſrěczenja napſcheczo rěczeć. Swjaſkarjo a ſtaty Małeje ententy budźa dla ruſko-němſkeho ſrěczenja wěcze krocźele cźiniłć a jaſne a offizialne roſſajźnjenje wot Němſkeje doſtanu. Wobcźežne je, ſtat do Swjaſka Ludow pſchijeć, kotryż Swjaſkej Ludow prawo wotrjekuje, ſo by wo ſamolwitoſći we wobronjenym konfliktu roſhudźił.

„Quotidien“ méni, ſo ſo trjeba jenoż ſrěczenjowy text cźiłacz, ſo by ſo ſpóſnało, ſo jenoż **Ruſka ſ nim wjeſke ſwoje kěſchiny namaka.** Wón ſaczíſchcź ſamjerny cźini, kotruż dźeła pſcheczíwo naprawam ſałożcź, kotrež budźe Swjaſk Ludow jónu pſcheczíwo Ruſkej cźiniłć.

Bolſchewiſkiſti wjednik wo němſko-ruſkim ſrěczenju.

Mjes tym ſo ju Moſkowſke nowiny text němſko-ruſkeho ſrěczenja bjes roſtołkenja wocźiſchcźale, kommunniſtiſki wjednik Radek w „Prawdźe“ ſrěczenje nadrobnje roſpomina a pſchi tym ſrěczenjowu ważnoſcź ſa Němſku wuſnjeſnje. „Němſke knježerſtwo je ſtebi dopołnje wědome, ſo ſo ſylnoſcź jeho ſtejiſchcza pſcheczíwo wjeczornym mozam na jeho pſcheczelne ſtyki k bolſchewiſkiſej Ruſkej ſałożuje. (?) Kóžde kaſenje tychle pomérow by ſtejiſchcźo Němſkeje we wjeczorje poſkabiło.“ Radek ſo potom ſe Streſemannowym ſaſadźenjom ſaběra, ſo budźe Němſka ſ dorazom pſcheczíwo wſchěm Ruſkej njepſcheczelnym wrózowanjam w Swjaſku Ludow ſkutkowacź, kotrež ſakładnej měrowej myſli na pſcheczo ſtcja. S tymle ſałubjenjom, Radek praji, je Němſko Ruſkej rukowanje dała, kotrež ma najwjetſchu ważnoſcź.

Nadpad w Genfu.

Pſcheczíwo namélſtnemu preſidentej komiteja pſcheczíwo tſeczej kommunniſtiſkej internazionali w Genfu, rěcznikej Theodorej Aubertej, je ſo revolwrowy attentat ſtuſił. Aubert, kotryż je w prozeſu dla ſkónjowanja ruſkeho ſaſtupjerja Worowſkeho mordarja ſakitował, je njeſranjeny woſtał. Nadpadnik je njeſpóſnaty wupjerańk.

Wójſkowa reforma w Francowſkej.

Wójnſti miniſter Painleve je póndźelu wjeczor nowinſkim ſaſtupjerjam nadrobnoſcze wójſkoweje reformy ſdźělił. Pſchi tym wón roſłoži, ſo dyrbi Franzowſka ſwój kraj ſchćitacź a porjad w ſwojich kolonijach ſakhowacź. Tohodla je ſolitańſka organiſazija nuſna, kotraž w mérnym cźaſu po możnoſczi malo cźeſkotow nałkadnje. **S tezle organiſaziju dyrbi ſo pſchitomnoſcź wojałow pod khorhojemi tak daloko pſchikrócźiſć, kaž to dobre wuwuczenje dowoli.** Knježerſtwo je ſo prózowało, tele myſle w ſakonjowym naczíſku wo wojeńſkej organiſazijji pſchewjeſcź, w **kotrejž ſo ſłužbny cźaſ na jene léto poſtaji.**

Wo jenotliwoſczach ſakonjowego naczíſka Painleve praji, ſo ſo **ſ pſchikróczenjom ſłužbneho cźaſa ſ 18 na 12. měſazow žiwnoſcź franzowſkeho wójſka wo 85 000 muži ſnjeńſchi.** Liczba diwiſijow ſo wot 32 na 20 ſniži, mjes nimi ju ſchtyri kolonialne diwiſije. Liczba powołkaniſkich wojałow ſo ſe 70 000 na 105 000 muži powjetſchi. So by ſo tomu ſadźewało, ſo bychu ſo wojazy ſa pódlanſke a ſarjadniſke dźeła wuzili, dyrbi ſo liczba wojeńſkich ſaſtojnikow wo 15 000 a liczba ziwilnych ſaſtojnikow wo 17 000 roſnynoczíć. Kolonialne wójſko budźe nětkhe ſe 37 000 Franzowſkich a 20 000 domorodnych (Senegalſkich, Indochinejſow a Marokkowſkich) wobſtejecz. Zuſahniſſa legija budźe 20 000 muži hyłna.

Muſſolini w Mailandze rěcźał.

Njedźiwajcy ſylnemu njewjedźowemu dešcźeju bě ſo póndźelu wjeczor pſches 50 000 ſajźſtwo Muſſolineje ſ cźerjej na zyrkwinym namješcze ſhromadźiło. Muſſolini ſwojim pſchiwiſowarjam ſo ſkazujo njeſ drubim praji: „Tale ſhromadźizna w deſcźu ni pokazuje, ſo budźe ſ tej ſamej ſynnokrejneſcu w deſcźu kulkow ſtejecz, kaž dźenja. Mailand, kotryż je w ſaſdźenoſczi Italſkej hejtła ſaſiźmna wudawał, hotuje ſo, ſo by je w pſchichodne dawał. Muſſolini ſčónči wołajo: „Cźornoſchćacy, kulki nimo lecza a Muſſolini woſtawa.“ Jeho ſłowa ſo ſ bjeſmérnej ſahorjenitoſcźu pſchijachu.

Italſki ſtat ſo njepſcheczeſtwa přećiwo cyrkwi wzdawa.

W italſkim parlamencze ſu ſo roſlicźenja jenotliwych miniſterſtwow wuradźiłe. Pſchi wuradźenju juſtizneho miniſterſtwa ſo roſprawnik też zyrkwinſko-politiſkich planow dótknu a praji, ſo italſki ſtat njeſapŕěwaju ſwoje njeſkrałkne prawa pſchipóſnawa moralny, politiſki, ſozialny a tradizionalny wuznam zyrkwje, k kotrejž 40 miliſjonow Italcźanow pſchiſłuſcha. Italſki ſtat ſo ſtareho ducha njepſcheczeſtwa a njedowěrny wotrjekuje, kotryż je hacź dotal knježił a jón ſ wolu ſobudźěła a dojednanja narinuje. Knježerſtwo pſchi tym ſe ſamjeńnego pohnucza wuſkhadźa a ma to ſa prawdu k zyrkwi a ſa ſpomoženje ľuda a tohodla niczo ſa to njeſada.

Rektor Romſkeje univerſity ſo wukſchcźicź dał.

Sozialdemokratiſke nowiny „Avanti“ ſu ſhonile, ſo rektor Romſkeje univerſity w blizſchich dnjach ſe židowſkeje wěry do katoliſkeje zyrkwje pſcheſtupi. Pſched krótkim ſu wſchitkich profeſorow na to ſwołali, ſo ſo pſchi ſwołowatewrjenje univerſitneje zyrkwje wobdźěla. To je naſtorkowało k diſziplinarnemu pſchepytanju pſcheczíwo židowſkemu profeſorej dało, kotryż je ſ poſwjećenja wuſtoſtał.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na ſemſanſkej hazy 6. Rěči ſerbſki

Najl. a najtuńša kupowańſka wobuwow. Póduwańje ſpěšnje a tunjo

Zwada w južnoſłowjanſkej radikalnej ſtronje.

Se ſałałym njepſcheczelom prjedawſchego miniſterſkeho pſchedſydy Paſchića, Ljubu Jowanowiczom, je ſo hłowny wubjerk radikalneje ſtrony we wołſebitym poſtajenju ſaběrał. Stronimy wjednik, Nikola Paſchićź, najprjedy we dołhej rěcźi roſprawu wo ſtukowanju radikalneje ſtrony, wołebje po ſakoņenju južnoſłowjanſkeho ſtata poda a potom ſ formalnej wobſkorżbje pſcheczíwo Ljubje Jowanowiczej pſcheńdże. Paſchićź Jowanowicza winowaſche, ſo je we kniſy „Sſłowjanſka krej“ wudawanje, ſo je Paſchićź wo pſchipravach k attentatej na Franza Ferdinanda wědźał, jeſtlaćne. Dale Paſchićź Jowanowicza winowaſche, ſo ſtyki ſ fedealiſtami wudźerżuje a ſo je ſe ſwojim ſnatnym dopiſom, adreſowanym ſwojim politiſtim pſcheczelam, ſtronu diſziplinu kaſyk. Na kónzu ſwojeho roſłożenja Paſchićź rańſe ſadaſche, ſo by ſo Jowanowicź ſe ſtrony wuſamknył.

Jowanowicź namjet wotpokaſa, ſo by dobrowólnje ſe ſtrony wuſtupił a k ſwojemu ſakitanju praji, ſo je jenoż ſwoje prawa jako pſchiſłuſchnik radikalneje ſtrony a jako politik wuziwał. Wón njeje chyż Paſchića ſſchćitowacź a je ſwólniwy, jeho wo wodaczje proſyć, jeli ſo ſo wožebinjzy ſſchćitowdźeny cźuje; wězníe wſchak dyrbi na ſwojim ſtejiſchcźu woſtacź. Sdyž ſebi Paſchićź hiſchcźe raz ſadaſche, ſo by ſo Ljuba Jowanowicź ſe ſtrony wuſamknył, ſo k wothłoſowaniu pſchikrocźi. Sa wuſamknjenje 46 ſobuſtawow hłoſowaſche, pſcheczíwo wuſamknjenju 1; 22 ſobuſtawow ſo wothłoſowanja ſdźerża, mjeń mimi wſchitkim miniſtroja ſ wuwjazom Milerića a Juriczića.

Kral ſo do Belgrada wróćźił.

Kral Alexander je ſo ſ Bośny do Belgrada wróćźił. Wón ſo pjeca we to ſrójuje, ſo by ſo roſſcheńkjenju radikalneje ſtrony ſadźewało.

Biskopow we Wukrajinje skóncowali.

Warſchawſke nowiny ſu powěſcź pſchinjeſłe, ſo ju we woładźe Lubinju w bolſchewiſkiſej Wukrajinje njeſnaczi ſłótnizy, hdyž běchu ſo tam prawołkawni biſkopjo ſhromadźili, tuńſch ſ archimandritom Zdronom ſkónzowali. Mjes ſkónzowanymi je też hłowa tak njenawidźeneje noweje wukrajińſkeje zyrkwje Waſilewiſki. Bolſchewiſkiſe wukrajiniſke wyſchnoſcze ju powěſcź wo tutym mordarſtwje potajke. Sdyž pak je ju pojdźiſcho powěſcź roſnjeſła a mjes prawołkawnym wałwałkeſtwa waźwjeſłe roſtarjenje ſtudźiła, ſu bolſchewiſkie wyſchnoſcze ſłu roſſcherile, ſo ju ukhidźiłowarjo ſtarexe prawołkawneje zyrkwje mordarſtwo ſtucźili. Bolſchewiſkiſa wyſchnoſcź je pjeca prjedawſcheho kłóſchtrowego priora w Lubnje ſajała.

Rusko-japanſki připad w Mandzurſkej.

S Tokia ſo powě, ſo ju po powěſczi ſ Charbina Ruſojo ſkhi ruſko-chineſkej mjeſy 27 Koreańſkich ſajeli a ſaſtrěliłi, dokelž ju twory ſkhes ruſko-chineſki mjeſu ſchćemnykał. Japanſke knježerſtwo je poruczało, wěz pſchepytacz, ſo by tohodla pola ruſkeho knježerſtwa ſakrocźiło.

Jednanje wo měr w Marokkowſkej.

W Ubdźe ju póndźelu ſnowa poczeli wo měr jednacź. Prěnje poſpjedanje je jenoż krótku khwilu trało. General Simon ſkrótka programmu ſa dalſche jednanje roſwi. Franzowſky a ſchpanſky ſaſtupjerjo ſadanje ſpuſchczíchu, po kotrymż dyrbjachu ſo jeczi hižo nětkole ſamėnicź. Krótko da wobſamknjenja měra dyrbja pak ſo ſłédowace wumėnjenja dopjelnicź:

1. Jeczi dyrbja ſo ſamėnicź, a ſpołnom na ſo mižija Cźeſkojeneho khijża hnydom do riffſkeho kraja pótłacź.
2. W riffſkim kraju maja ſo ſtrategiſke měſtna ſ franzowſkimi a ſchpanſkimi wojakami wobſadźicź.
3. Wołowozyjus ſpłahnu maja ſo bróńe febracź.
4. Měſchany połizajſti korps ma ſo wutworicź.

Hakle po podpiſanju měroweho ſrěczenja budźe ſo we pſchipóſnaczu marokkowſkeho ſultana w riffſkim kraju a wo wotſtrońenju Abd-el-Krimta ſ Marokkowſkeje jednacź. Jeli ſo ſo hacź do **1. meje měr njedoſpěje, ſo na tutym dnju njepſcheczelnoſcze ſaſo ſapoczńu.**

Krwawne njemčery w Kalkuće.

Nosharjenosćej njes mohamedanami a hindami w Indiskej je k nowemu krwawnym njemčeram dowjedła. W Kalkuće we wjelkich městowych dźiłach žu sašo mohamedanojo, a hindojo se žrobu wojowali. So by krwawne puli potłóčiła, je policija dyrbjała pschećiwo nim stśelby trjebać. Lic'ba franjenych je hižo tak wulka, so žu wschě chorownje f nimi polne, a so dyrbja jich nětko w schulach zamšećeć. Jeli so žo njeporadźi, njemčery w blišćinu cźasu potłóčeć, hłód w nadsee wudyrjeć hrozy, dokelž žu klamy hižo nětkote dny fawrjene a žo wot wonka žaneje zprohy njemčerow dla njepschiwožuje. Dokelž žu wobstejnosće dźeń a straschnische, je žo też wobchad f łódźemi sastajił. Pschejo bóle je žadanje žiwschećeć, so bychu žo też je stromy Europjanow naprawy k potłóčenju njemčerow cźinile. Pschekupzy žebi žadali, so by knježeństwo policiju posylniło a wójsko do Kalkutty pósłało. Wschelazy samožiteźischi pschekupzy žu w žiwotich pschedawarjanych Europjanow f wulkej nusy pschistajili, so bychu f jich pschitomnosću žiwoje wobsedźenjiwo schkitali a lud wot rubježnistwa wodscherźeli. We wschich nowinach žo gouverneur, kotryž je w tu khwilu na dowolenźu we horach napomina, so by žo wrócźił a rafne naprawy k wobnowjenju měra a porjada cźinił, pryedy hač žo f khodom pocźeji, rosschérjenju njemčerow sadźewać.

Póndźelu je žo, kaj dalako je snate, pschi krwawnych srażenjach 12 cźłowjekow morjko a 30 žo cźežko cźanilo. Wopramdźe pak žu žebi njemčery wjazy woporow žadale; wone njesnate wositawaju, dokelž hindojo a mohamedanojo žiwich franjenych a mortwych, když samóża, da žiwotich domow wotnjesu. Policija je na twojowaze cźiłodły dyrbjała dwě salwje wotedać, pryedy hač žo poradźi, bicźkow dźelicź a rozchnać. Podźe popołdnju žo njemčery na industrijowe pschedmjeto Kidderpore wupschestrěchu. Teź tu mózesche policija jenoš f mozu brónjoch bijeńzu tónź cźinić. Pschi tym žu žo pjeco bicźzy morili a hišće wjazy žo franili. W nozy žo wurjadne napramy cźinjachu, so by žo dalschim srażenjam sadźewachu. Tauki a maschinske stelby zyku nóz po městowych dróhach je dźachu.

Krónowanje persiskeho šaha Risy khana.

Risa khan, perzijski wojerski diktator a podźiłschi minister *ski president*, je žo *njedźelu* w Teheranje f wulkej pychu we pschitomnosći zyłeho diplomatiskeho korpsa a wschitkich perzijskich dostojnikow *za nowego šchaha krónował*. Pschi tejle žwjatocznej zeremonji žu žo wschelo wostajili, schtož je mohło na prjedawschu dynastiju dopomnić. Tak je žebi nowy schah krónu na hłowu stajił, kotruž bě žo po jeho pschikazni nowa wudźełała. Mój žo na stary klatwy perzijskich trón njeschudny, ale na mjenje snaty trón Nalidra pasicha, kotryž je psched dwě sći lětami Perzisku dobył. Na žiwoji uniformje Risa khan klaschcźik njeszesche, kotryž je žo po Napoleonowym nazińku zhotowił. Krónowańska zeremonija bě krótka. Když bě žebi nowy schah krónu na hłowu stajił, mórjesche wón krótku rěć a potom f krónowańze wundźe.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjeda, 28. jutrownika.
Pawoła z křiża, w.

* 1859 we Wawicach Jan Arnošt Matek, farař we Barće, kiž je wjele lět dołho protyku „Biblijski pućnik“ wudawa.

1877 załoži so serbske towarstwo evangelskich seminaristow na krajnostawskem seminarje „Swoboda“, z kotrehož je wjele serbskich wótcincow wušło.

Lubosć — ale prawa — nic ta bajena,
nihdy sama jedna njekhodźi,
žako z maćerje so narodźi
z njej so pócźiwosć a prawda stajna.

Hdźež wozjewi njewinosć so hajna,
tu też česć a wučba přewodźi,
a što nabožeństwu łahodźi
bóle, nježli žedźiwosć ta tajna?

Nadźija a radosć swjeći so
jako raniša rosa róže
jej na liékomaj -- a błyšći so.

Lubosć je wšěcźi wulkich skutkow zawód,
a štóž njeje lubował, njemóže
ani znać, što wótčina a narod.
Jan Kollar, Dźowka Stawy I, 25.

Wo kim praji serbske přisłowo: Tón je hrabišćo póžrěł, a wo kim: Tón je serp zjědł? Što je lěpje?

*

— **Wo wjeserje.** Wěcera wjeczor we 7 hodź. barometer 737, hygrometer 0, thermometer wo dnjo -|-17. Djensa rano we 8 hodź. barometer w nozy -|-6. Wuhłady na malo fo pschemjenjaze wjedro. Nałkwilnje šuche wjedro. Nižina nad połnocnej Němšku, Hollandiskej a Pólšku fo wcźera rano roscźahowaschе, wyschina bě nad dołhoranskej Europu. Nowa nižina leżesche wcźera rano psched Jendźelsku. Tam może nasche wjedro šmano pjatk abo sobotu wohrožeć. Hewak je schkleńza dale na rjane schła. — Nutše schtwórtk měšacźk 4,36 hodź. skhadźa a fo 7,20 hodź. wjeczor khowa. Měšacźk schadźa wjeczor 8,58 hodź. a fo 5,45 hodź. khowa.

— **Schtikajeze špewne ptaczata!** Špewarjo w polu a holi wyslaja w najrjeńschich akkordach a pschihotuja nam muzne šmitskowne wjeselca. Wódła teho poschikuja nam widźomneho hospodarskeho wujcźka, kiž fo wulicźcź hodźi a wulke liczby pokazuje. Tak wosuje drólna hobrikeho schlinka nadobo f žebi. Wulkosć mjes jédźkom a jédźu hodźi fo pschirunowacź f cźłowjekom a horjazym plejom. Nětko pak njespokoji fo tuton ptaczk jenoš jónu wob dźeń f tajkej posjédźu, ale wjazy rasow. Rocźk trjeba k žwojenu wschědnemu jeźiwjenju, schtoš fo runja rybjazej wazy wo 4½ metrow dołhosće. Chžyt-li cźłowjek f nim poruno bjoš, dyrbjał wschědnje 8½ metra dołhu kołbašu sjeć. Podobne dokonjeja tež druhe špěwaze ptaczki. Nejcźiomna žyła husajzow, brukow a druhich njepschecźelow rataraja a sahrodnika fo pjches špěwne ptaczki wo wjele pomjeschći, so tež tón, na kotrehož špěwy małych špěwarjow małeho sacźiscźeja cźinja, sa dźełko jich žołdka dosć dźakowny być njemóże. Tuž rěka w sajimje kóžbeho wožebicźe: Schkit špěwnym ptaczkam! Wožebje dyrbjeli fo hólczata psched wnbjeranjom ptaczich hnězdow nanajrjeńschego warnowacź a fo jim sakasacź. Wupowschnjesche kukacźe a žadnjesche kerćźi (płoty), to połekuje žderżenju a pschiporjenju naschich pomocznikow, bjes kotrychž žez lćźo a nałćźo myślicź njemóžemy a žně naschich polow, honow a sahrodow fo hładajzy pschikrótschike njebychu.

— **Saison žłomjaneho kłobuka** wotewrjeja Budyschke wobšłody pjatk, 30. haprcźe. Na wotewrjenju wobdźeli fo Budyschći měšcźanski orchester pod nawjedowanjom Huga Bendera. Orchester porcźnje f hudźbu wot Wóstaweho namjeta po Khěžorskej dróži, Bohatej haży, Kamjenitnej haży a Schulskej haży. Na Zimych wótkach budźe ½ hodźiny dołho namjetna hudźba. S njepocźatkom khodźenja bjes kłobuka je nětkaže 400 000 dźełacźerjow w dźelarskich žłomjanych kłobukow swój khłeb zhubiło. Schtóž fo tohole njepocźinka wostajі a we kłobuku khodźi, wjele dźełacźerjam a dźełacźerkam zmóžni, so móže žebi swój wschědny khłeb zaslužić.

— **Potuńschenje wuhła a bérnow.** Na wuhłowe a bérnowe šnamki maja fo wuhło a bérny hač do kónca tuteho měsnaza wotewsacź. Posbłšicho fo na tele šnamki žane wuhło a bérny wjazy njewudawaja.

— **Železniški wobkhad 1. meje.** Dokelž fo dźeń 1. meje sakusujcy šnjescźi, jédźa na tymle dnju we wokrjesu Drježdźanskeje direkcije železnizy ludźaze cźahi kaj njedźelu.

— **Budyschško-Kamjenski auto** pojédźe pschichodny pjatk, 30. haprcźe, po šamnjanym planje, kaj hewak hobotu.

— **K spytanemu šamomordarstwu w Nadźanecach,** wo kotrymž wcźera pišachmy, ma fo hišće dodać, so je sebi mkódy cźłowjek w duchownym sacźemnjenju je šekeru fo na hłowje rosrubak. Hižo nětkote dny pryedy je fo je šamomordarskimi myślemi myślemi nośnk, cźehoždla fu jeho chcyli do khorownje dać. Temu pak je je žwojim njeschutkom do pręda pschišchol. Wcźera f nim sašo lćźe slejeschе.

— **Kraonyli** su tu 26. 4. 26 muzny létny mantl (gabardinowy), sady f ryhelom a faldu, na podschiwku niz thornarja wšěchak f nacźischcźom firmy „Eger u. Sohn, Dresden“. Wo wózowne sdźelenja prošy kriminalna policija w Budyschinje.

S Sejic. Mjes skotom kubleria Schpitanka je pokhroma twidyrika a fo hamtkzy šwěscźiła. Hamtske postajenja maja fo wobkedźowacź.

S Dobrusche. S pschiležnosću němškostatneho stroiwotneho tydźenja wotmě fo tu wjeckor fa starschich wo hajenju stroiwoty. Nječźnik, knjes dr. Kschižan, wćelesche psched pschepołucharjemi, kotliž běchu fo w bohatej liczbje sejschi, wo wažnosći hodźinow, w kotrychž fo macźerjam rada podawa, niz jenoš fa wothładanje cźéłchneho dźećka, ale dźećka dozhła hač f schulskim létam. Dale rěcźesche wo wothładanju cźéłchnych dźeći, wo wothładanju šubow, wo sadźewanju thorowćow atd.

S Brězyz. (Sapodźene.) Sandźenu wutoru fu nowotwar naschebo korcźmarja Sšedlika sešbehali. Firma, kotraž dźeła wutwjedźe, je nasche Domowne twarske družstwo. Po starym twarskim waschnju błyschcźesche fo na nowym twarje rjana brěsa f pišanymi rubischkami. Po wuspěwanju kérlulcha „Mjech Bohu dźakuje“ porcźa mischtr Hladki a dźakowasche fo wobsedźerjej a žwojim ludźom. Wjecźor wuhotowa k. Ssedlik žwojim ludźom wulku hoscźinu.

Se Ssowrjez: Kaj žlyschinny wuhotuje špěw. towarstwo „Ssokolik“ pschichodnu njedźelu pola naš šerbšit wjeczor je špěwami a dźiwadłom. Cźinimy hižo dźensa na to kedźbne, so by fo žwjedźeń bohace wopytak.

S Hnéwcź. Dejerjej Arthurej Protzy w Hněwcźezach wupraji Budyschke wokrjesne hejtmanstwo sjawne pschipósmace, dokelž je 1. měrza t. l. f możnosću a rosćinjenosću hólza psched satepjenjom wukhował.

S Trjebjenz. Pschepytanje cźeła žlužobneje holzy, kotruž fu pondźelu rano morwu we koju namakali, je wcźera dopokasało, so holza njeje tehodła wumrěła, dokelž je lysol pika, ale so je fo sadušyła. Najšerje je jenoš mało lysola žrěhnyła. S tym je ji na twócźenje schło a fu ju žlěny do dychnizy pschischle a tak je fo holza sadušyła.

S Lubija. Tudomny maletni hermank wobydlerjo wokolnych wjow pschezo rad wopytuja. Nětka budźe hermank *njedźelu, 9. a póndźelu, 10. meje.*

S Lubija. Cźeśe myšle a sadwołowanje nad hubjenym hospodarskim pokoženju sahna 63 létneho kanjenjeczeźarja Waldmanna sandźenu sobotu do žnjerzce. Waldmann, kiž sa solidneho a njespróznjiweho dźełacźerja jeneje tudomneje granitowneje płacźesche, je žiwoje žyke nalutowane samóżenje f inflazyju šhubił. Wot teho cźasa noschesche žo f cźežkimi myślenk. Ssobotu popołdnju da žo pola Luchowa Drježdźanskemu wozobinikemu cźahej pschejéżej. Wón bě hnydom morwy.

S Lubija. Mokhodne njesboże sta žo póndźelu dopołdnja wokoło 11 hodź. na Dwórnischcźowej dróhi. Hospeźar Bühl f „Albertoweho Dwora“ sajédże do automobila, kiž jemu napschecźo pschijéżdże, padże a fo na rusy a nohomaj srani. Knjes dr. Horn pokhcźi snjesboženemu prěnju pomoz. Schtó je na njesbožu wina, njeje hišćese wujasnjene.

S Lěwalda pola Lubija. *Na pschepytanje gmejnskeho sarjadnistwa* shromadźichu fo sandźenu sobotu wobšedźerjo howjasteho skotu we wjesnej korcźmje. S 68 wobšedźerjow pak bě jenoš 24 pschischło. Měšcźanoska shromadźenym sdźeli, so fo pschecźiwjenja khotarjow pschecźiwo saloženju stótplahowańskeho towarstwa njesmu pschichódna-

Khodojty.

Prěnjotny roman wot Ilsana.

32] (Pokrazowanje.)

Fian praji we žwojej wobstorźbje, so fo njeje Hilza strózita, když jej wón prajesche, so je thodojta. To je wešte snamje, so je winowata. *Je hižo tak we slym satwjerdzena, so fo njehoji jako njewinowata fo wudawacź.* Wobstorźba dale praji: Hilza je fo tajita, dokelž ludźo wo njej nicźo šle njepowědaja; f cźertom stoji we swjatku, dokelž tutón je ju w lěku wotnjesł a ju dał do wody njes skaty. Tam je ju wón schtyrzezći dnjow žiwit a ju sakitał, ju sašo wumójił, so by ludźom a skotej schkodźiła, pschetož *to* kóžda khodojta cźini. Tak je też wobstorźena cźitała. To je najlepje f teho špójnacź, so je žamo žudnika pschewobroczźiwschi fo do kóčki, napadnyła a tak sdrapała, so je tutón dlešći cźaš khory był.

Sa nětkote dny bu Hilza pschedwjedźena. W pschitomnosći dweju druhezu žudnikow Skribontja a Sartorija *pschedcźitachu* jej zyku wobstorźbu. Hilza fo sakitowasche a *rjekny*: „Ja fo njejebym strózita, dokelž moje žwědomje nicźo sleho njeporokuje. Se slym duchom njejebym ženje we swjatku stała. Hacź žym była wot pna wotnjeżena, to njemóżu wopschišnjacź. Może być, so fo mylu; znadź je fo *mi* to jenoš dźało, so žym sabłudźena w lěku wokolo běhała a tak do wody pischicźała. Njejebym fo ženje do kóčki pschemėnita, ale žudnik je mje dyrjł wohanbicź, a tuž žym fo wobarała, tak žym jemu dopředka prajiła.“ Fian fo wospschećerasche a žobužudnikaj f lubosće pschedžydy žobu, kaž też jastwownik. Ssudnizy rosžudźichu, so je Hilza Haasowa sabata, fo prěje wěrnosćej a dyż f tym fo wot žwojich njeskutkow wuspravnosćeju, so cźežcźenego a wuczeneho muża njespravnje a njewěrnje wobstorźuje. Tohodła dyrbi fo *nětchto* cźasa do krutehu jastwa sawjerzeć a fo ji tak mało a *tak* bubjeneje jédźe hacź mózno poskićeć, so by ju sły duch *prěcźa* a *tjé* wopuschcźił, a wona wěrnosć rěcźała. Dale praji *wužud*, so je fo tak horlitwje sakitowała, je f nowa dopokasaje šnamjo, so je winowata, dokelž njeby tak srěcźiniwa była, hdy njeby thodojta była. Sa nětkote dny bě Hilza słlekła a seschtabjena psches skażenu jédź. Sašo su psched žudnikowo dowjedźena. Cźi fo jeje praschacźu, hacź chze wěrnosćej projieć abo pschi tym wostacź, schtož je poslednje krócź prajiła.

Hilza rjekny: „Wostanu pschi tym, schtož žym prajiła, dokelž je to cźista wěrnosć a hdy bych nješcźto hinak prajiła, by to była ća.“

Ssudnizy wuhudźichu: Dokelž Hilza Haasowa hišćese pschecźeju njecha wěrnosć prajicź, ma fo jí hišćese njenje jédźe dacź hacź dotal, k tomu žanu wodu; za ist dny ma fo, jeli wostanje sašatka, na cźwilowadło połojcź, so by ńkónczenje wusnała, so je winowata.

Hilza bu sašo do jastwa dowjedźena. Tu napadny ju wulka śrudoba. Bě błisko sadwołowanju, dokelž widźeschе zadawom njesprawnosćej, pschecźiwo kotrejž bě njemózna a njemješesche nikoho, kiž by ju trošchu pokojił. Ssudnik bě deje fo jeje praschał, hacź žebi pschеje duchownskeje pomozy. S wjeselosću rjekny Hilza „haj“. Pschebźydza Fian fo jeje praschesche, koho žebi pscheje. Wona praji: „Kóždeho, jenoš niz wožadneho fararja, dokelž tutenmu nimam žaneje dowěry.“ Fian praji pak: „Jenoš wožadneho móżemy tebi pschišwolicź, dokelž tón tebje najlépje snaje.“ Hilza wotmolwi: „Ydyž njemóżu druheho dostacź, tak žaneho; Bóh je mój pokojićeŕ a wumóżnik.“ Kruta dowěra do Boha, kiž wutroby a jérchenje cźłowjekow pschepytuje, jathowa ju psched sadwołowanjom.

Sa ili dny wuwjedźechu Hilzu f jastwa, so bychu ju krjudowali a tak pjches njeswérne bolosće ju nuzili k pschiznaczu njeskutkow, kotrejž njeje ženje skuczila. Najprjedy pschepytachu najmaleźnischo žyle cźełco, hacź nima pschi žebi nékajki kusławki hrébk pschecźiwo bolosćam. Sapocźachu f tym, schtož mjenowachu zumje cźwile abo žane cźwile. Na hwiždźele pokojiwu želesnu šubicźkatu tłóczelnu a stłóczichu mjaso tak kuncze, so sapocźa krej cźeź. Fian pschajschesche fo nětko Hilzu, hacź je wona cźinita, cźehoż je wobstorźena. Wona wotmotkwi kruce: „Ne.“ Dwaczoso wjerzecźachu kolesta a tłóczachu žylnischo, bolosće běchu sa nězne cźełco njeznjesne, ale Hilza fo njeby pschewinyła. K tšeźom, haj k sdwórtemu rasej bu tłóczenje powyschene, a krej běžeschе s cźurami. Tak dachu jej cźerpjecź pol hodźiny. Hilza njemóżeschе na praschenje žudnikow ani žlowcźa wotmolwicź. S wotpinachu ju wot cźiwilowadła a žudnizy prajachu: Dokelž wjazy njewotmolwja, pschida, so je njeskutki jako thodojta dokonjała. Na to pak je po sakonju žnjerzcź postajena. Tohodła sahudźichu Hilzu Haasowu k žnjerzcźi. Ma fo na schcźěpowzu špalicź a jeje cźełco ma fo, dokelž je sašatka zwstała, na njerzeźetnym městnje pohrjebacź. Potom cźitżnychu ju dracźojo na nožydła, hicź Hilza wjazy njemóżeschе, a *bo*njeběchu ju do jastwa. Na wjeczor pschihlbe Fian do jastwa k njej a žlubi jej twarnosće wot žnjerzce, je-li fo jemu poda. Hilza je sapschécźom plunu jemu mjes wocźi a wotwobroczi fo wot njeschćwarnika. Hilzu poklawschi wopuschcźi ju Fian.

Nutrnje rjekny Hilza: „Bože, dźakuju fo tebi, so móżu sašo cźisty powětr dychacź. Wot tuteho njeźmanika wukhodźa słólcź a njepravdu w tajtej měrje, so móhł fo cźłowjek sadušyć.“

Nasajtra dyrbjeschе Hilza fo špalicź. Tohodła dowolichu fo Hiljinej macźeri, ju wopytacź. Khrystła płakasche njeznjernje a rjekny: „Luba Hilza, cźerpicźh sa moju winu,“ a wusna jej, cźeże *dźećo* je a cźohodła njeje Krysta móhła do žeritwy f Ditrichom žwolicź.“

Hilza rjekny: „Luba macźeńka, njepłakaj! Wěm, so fo bjes winy. Wón je tebje f nećim wopojił. — Ty pak fy fo sa nuje luboscźiwje starała, fy mi lubo'cź f Bohu do wutroby sasćepéżila a to je mój pokoj w tutych cźerpjenjach. Praj Ditrichej a Janej, też naschemu žnuzodej Handrijej, so žym njewinowata. Ditricha fym wopramadźe lubowała, ale jeho narowa słólcź stoji mjes namaj. — Macźeńka, wodaj mi wschitko, ł cźimż fym tebje hdy rundźała; njeje fo to ženje še słólcze stało. Njeměrna krej bě we mni. Cźizu fo tutu nóz na žnjerzcź pschihlbotowacź, Bóh je mój świedź, so słólcze cźinita njejebym, kotrejž mi porokuja. Jeho chze Prožnyć poniżnje wo špuschcźenje wschitkeje njepoćtnosće pschecźeżiwo jeho Božimi kasnjam a nadźijam fo wodacźa, dokelž Bóh je prajił, fo *pokutnemu hrěschnikej* radý woda.“

(Pokracźowanje schćehuje.)

je a so dyrbił so pschebýdźiwe wokleč. Shromadźizna wupraji so k tomu swólniwa jenoź pod cźischczom sakonja.

Se **Semiz.** W tudomnych skalach so sašo njeslože sta. Pondźelu dopołdnja wokoło 8 hodź. finjeboźi w skale Saksheho Granitoweho akzijoweho towarstwa pomoźny dźełaćer Tettenborn ſ Zoškowa. Kamjeń puschcźi so ze sbehanskeho rjeczasa, padże do hłubiny a trjechi Tettenborna tak njeslobożnje do khribjeta, so so wbohi nekotre metry dalewjerchny a zebi nop puknu. Hdyź dr jemu knjes dr. Kubiza prénju pomoź poskicźił, kranjeneho se sanitetnym autom do Budyschskeje khorownje donjeschu.

Se **Semilneje.** Kak lohzy może cźłowjek do njeslože pschinćź, dyrbjachmy tu pjatk wjeczor naschonicź. Jako 8-lětna dźowczička dźełaćerja Linki po khežinym schodże dele pschibýźa, pschiidże ji wot wonka druha holza napschećo, pschimnu ju sa ruku a wobwjertnu holzu. Linkez holcka pschi tym padże a zebi ruku stama. Sswójba je wobzarowaćz, dokelź je nan hižo dołhi cźas bjes dźela.

S **Khróšcźiz.** Naschemu wjeźenemu architekłej k. Zyżej nadawuja žo wospjet naczíłki sa nowe schule abo powjetschenja schulow. Je dźen zej w kroťkim cźasu swoje dźełaćrosće w tym hižo mnoho nalhonjenja nadobył. Tuž so schulske gmejny rad na njeho wobroćeja. Tak mjeńsche naczíłki k powjetschenju Minakalkeje schule schotowicź. Tej Konjezanska schulska gmejna ma wotpohlad, swoju njedostahaju schulu znadź ſ nowej samknicź. Dokelź dotalne roswuczowanje na dwémnonaj mjeńnonaj, lokalnje dźelenym, zo dźeći a bóle jako njedostatk wopokazuje. Wottrowska schula, kotruž k. Zyż tej twari, so bórzy dotwari a budże sa schulske potrébnosće na dołhe léta dośahaćz. Tej tu bésche nutne, so so nješto sta. Pschi nowotwaraćh njeje so wschudże dosej na rosmnoženje dźeći dźiwało. Tak njeby tajkich ménjenjow trébnych było.

S **Noweje Jaženzy.** Pondźelu pschipołdniu wokoło ½1 hodź. na Schibjerskej horje mjes Nowej Jaženzy a Khróšcźizami dundak 6 létnej holczy Hilbjeje Donatej z Noweje Jaženzy, kotraž 1. kéo do schule khodźi, titu z khłoschczenkami da a wabjesche ju do léha. Tola hischeze w prawym cźasu muź ſ Khróšcźiz k temu pschiidże. Dundak cźekny. Tśo muźojo ſ Khróšcźiz so sa nim puschcźichu a jeho w Laśku sadżeržachu. Pósłachu po Bacźoriskeho żandarma a pschepodachu jemu dundaka. Żandarm jeho hnydom we Laśku pscheślyschca. Teź po schulske dźeco do schule póśłachu a żandarm jo tehorunja pscheślyschca. Dundaka je żandarm wjeczor Budyschskemu hamtiskemu żudnistwu pschepodał. Dundak je hižo njekasarstwa dla żedźał.

Se **Salhowa.** Dźenża po połnozu ½2 hodź. wotpali so Mrózej domiske. Sčežny béchu lépjenjowe, tak so so twarenje hacź do cźista spali. Na pomoź béchu pschikhwatake žylaśny ſ Brěžyny jako prénja a druha Maleschanska. Potom pschijedźechtej žylkavje ſ Klukscha a se Sdźara. Wotpaleny ma sawěsćenje. Njemóžachmy jhonicź, kak je woheń nastał. Lohzy móżno, so je teź sakoženy był.

S **Gerschorfa** pola Kamjenza. Srudnoźmeśnjchy podatk sta so tu njedźelu popołdniu. Swony zwonjachu. Kwaśny cźah hibaśche so k zyrkwi. Móst wot kwaźneho domu na drohu bé runje młody Por pschekrocził. Nadobo so móst shilny a sčežkowazy kwaźarjo sjubichu so we hłubinje. Bjes teho, so by schtó do schkody pschischoł, cźehnjechu po dźéschej pschestawzu do zyrkwje. Jenoź krótki méśnesche njeschoże, so dyrbjesche trochu dźéše tworiś. Mjes wérowanjom natwarichu pionérojo nuśowy móst a wschitko bé sašo w dobrym rjedźe.

S **Kamjenza.** Naléthi hermann k Kamjenzu, kiž je stajnje wjele wopytowarjowſ wołownych wuśow a žuśobnych městow nalwabił, wotměje so 9. a 10. meje.

S **Jédlowa** pola Halschkrowa. Wutoru rano wokoło 1 hodź. so Dietzez bróžeń wotpali. Kak je woheń nastał, njeje hischeze znate. Wobžedžeł nima sawěsćenje.

S **Kulowa.** Wyšoke zyrkwi. žiwjedźenske dny w naschej katolskej wosadze žiwjeczachmy. Kardinał wjerchbiskop dr. Bertram ſ Wrótslawja pschebywaschе w naschim méśnesche, so by nékhże 240 wozbam žimjate sirmowanje wudźełił. Wyšoki hoſcź pjatk wjeczor 1/28 hodź. ſ automobilom ſ Wojerez pschijedże. Na Wojerowſkej dróhy pschi khiśiczichcźerni stupi kardinał pod tśischizu, kotruž méśnezanjo sasunjerjo njeśechu, a pschija powitanje zyrkwinskeje a politiskeje wosady a arzymeśnika Scholza a méśnezanoſty Langnera. Sserbska a němska schulska holza prajesichtaj powitanšku baseń. Pod synkami Te Deuma hibaśche so dołhi prozesion ſ wjele zjanymi khorhojemi zyrkwje, njemjeźiskich jednotow, towarſtwow a tśelnistwe jednoty k farskej zyrkwi. Wjetscha licźba némskich knjeżnow w bélych drastach a serbskich druškow stupaśche we cźahu, kiž so po wupyschenych hasach hibasche. Po pschedpišanych liturgiskich modlitwach, pschi kotrychž khór „Ecce sacerdos magnus“ spěwaśe, stupi wjerchbiskop na tśetku, so by so na posbéhowace watrowne waschnje podjakował sa powitanje a so by rosłožił samér swojeho pschikhada. Wudźełi swoje biskopske pożohnowanje. Sobotu rano 1/28 hodź. sapocza so žiwjaty pontifikalny hamt ſ nějnym pschewodom orchestra. Po khwilnej rěcźi wudźełi kardinał swój sirmowanje. Na to wotmě so se starschimi schulk. dźećimi katechesa, pschi kotrejž wyschschi pastyř sam pruhowajo sapschimny. Na zyrkwinym pschedmjesce wobhladaśe žebi wjerchbiskop poskicźenja turnarjow. Popołdniu 1/45 hodź. wopuschcźi wyšoki hoſcź pod swonjenjom ſ automobilom sašo město, so by w Niedźichowje sirmowanje wudźełił. Njedźelu je we Lutach nowonatwarjenu zyrkej pośwjećił a sirmowanje wudźełił. Pondźelu wopuschcźi wjerchbiskop Wojerez, hdyž je tehorunja sirmował a we katolskej zyrkwi wołtarjej poswjecził.

S **Wojerez.** Njedźelu wokoło 7 hodźin tudomny motorisi wobeńhaschenšti cźah na pomoź sawołachu. We jamje „Brigitta“ pola Hródka bé so na hłischcze njewujanjsene waschnje wuhlo sapaliło. Ssykny wichor bé wobnjowej woborje ſ wulkim sadźewkom. Pjeć hodźin dołho dyrbjesche wobnjowa wobora swoje mozy napinaćz, doniž słónczinje nad wobnjom njedobu.

S **Wojerez.** Dotalny pschedźiwda pschemnožiłowcho žuda, k. rěcźnik dr. Nowak, je swoje sastojnstwo jako pschedźiwda složił. Na jeho město knjes hamtiskoźudnistši rada dr. Kindler stupi a pschihłaši wotpołoži.

Nésnifti wucźobnik, Fiebiger w Budyschinje, Miaśowe torhoschcźo 6.

Nésnifti pomoźnik, Wobser w Kamjenzu.

Samdźiny na pschepadžowanje:

Jutše schtwórtk, 29. hapryleje na žudnistwje w Lubiju: 2 kredenzy, kuchinski hamor, 2 kachlowej sawzy, wschelake elektriske motory a druhe wězy sa elektrotechnikarjow, dźećazge hrajki, jonjazge pišanske blido, wulki schpihel na ześenu, nóźny hamorez, 3 klamaśke khamory, 2 blidźe, wutcźahowanske blido, sofa, klawěr, drastny hamor, 24 Dzd. lożowych plachtow, 72 dzd. blidowich rubow, 2 dzd. komodowych rubow, 160 m. lożowich poćehnjenjow, wschelake rowsue pomniki.

Schtwórtk 29. hapryleje w Kamjenzu (kupjeń seidu žo we zahrodze „Ke Dvořtkowej zahrodze“) jonjazu a muźazu cźahanik, lóžby ſ rjescźankom, klamaśk. blidźe, polkadnja, pišanske blido, knihowny hamor, pišanski stroj, 2 sofje, wutcźahowanšket blidźe, drastn. hamorai, komoda, pischowy stot, 130 blescźowu wina, wulke blido, 10 garniturow lożowych schatow, 3 dzd. trénjow, 21 koschlow, 79 twjelow, 32 žonj. koschlow, 5 spódn. talijow, 6 žonjazych khalowow, 9 samkaśkich wobleckow, 7 žonjazych mantlow, 8 dzd. dybbaczynych rubiščkow, wahi, draschu, motor, kowaśke maschiny, méchawa, schijaza maschina, dźecźelowy wójaź, 3 pojaśi Wilzowego pschirodneho hołsenja.

Hospodarski rozhlad.

Serjeon 28. hapryleje 1926.

Wežerawjsche kursy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	**100 franzowšk. fran.**	13,98
1 jendźelski punt	20,39	**100 cźešk. krónow**	12,41
100 schwajz. frankow	81,06	**100 póšk. markow**	40,75

Efekty mějachu wežera na Berlinskej bursy so wotdrbjejowaze kurły. Na kónzu bursy so kursy sašo wo nječo malo skrucźowachu. Wójnska požcźonka tehorunja trochu dobu.

Produktowe wiki pschinjeseše wežera sašo trochu powyschene płacźiny, po tym, so bé pschenża w Ameriźy sašo nješto droźšcźa. Na naschich wikach béschtaj pschenża a rožka wo 10 np., a wowoš wo 5 np. po zentnarju powyschi. Sreźnjeń žiwoju dotalnu płacźiznu sa hołsenja. Wežera płaćźeše na wikach w Berlinje zentnar

pschenźy 14,80—14,95 hr., rožki 8,65 hr.
hacź 8,90 hr., ječmjenja naléthnjeho 9,75
hacź 10,50 hr., najmjeńscho 8,65—9,50 hr.,
wowša 9,60—10,10 hr.,

w termińowym wobchadźenju:

sa meju pschenźy 15,20 hr., rožki 9,65 hr.
hacź 9,70 hr., wowša 9,65 hr.,
sa julij: pschenźy 15—14,90 hr., rožki hr. 10,10—10,07,
sa **september** pschenźy 13,40 hr., rožki 10,05
hacź 10,02 hriwnow.

Wifi w Budyschinje su pschichodny pjatk 30. hapryleje a niz sobotu, 1. meje.

Na pschedań.

Konjez, Richard Dahms w Bělej Wodźe.
Rachle hilujanc, Raschka w Hródku, Dołha hasa 22.
Wós dźerżazu, Wunschik w Budyschinje, Stieberowa hasa cźo. 63. — Dźeżazy wós w Budyschinje, Ludźiska dr. cźo. 371.
Kruwa wyhotowkuruzelna w Terpi.
Kalojza rjana, we Worklezach 8.
Pjekarnja hjes konkurrenzy w industrijelnej wsy p. Hródka, posłiczenja pod Ż. 330 na „Spremberger Anzeiger“, Spremberg N.-L.
Sšyno, Kral we Wulkim Wožyku.
Libjata 30, 3—5 njedźel stare w Dalizach 5.
Kolo muźaze w Kamjenzu, Pforstenstr. 6.

Sso pytaja:

Holza do domu, knježi dwór w Gósnej pola Jaženze. — Schulsterka w Budyschinje, Litne wiki 3011.
Murjerjo, Njeprašchk w Budyschinje, Mała předsatša hasa cźo. 1.

S **Klétneho.** S pschleżnoścźu němskoſakneho stroboweho tydźenja nješeše knjes dr. Malink we Hustej sali w Jammom žiwótkowobrakowy pschednošk we hladanju šubow. S pomozu wschelakich wobrazow wopisa tworbu šubow a jich wotwiadanje, kak khore šuby nastanu a kajke sčežkowk maja. Šušto bu hižo dla khorych šubow itsworił, wošebje na zołdk. Teź sajednoscźenje kruć móże ſ thormi šubami nastaćz. Knjes dr. Malink pschitomnych teź na sastaratnju cźeśnych dźeći kedźbnych cźinješe, kotruž je wokrejzny spomožestwowny hamt pschiprawił. Tam móża žebi maćerze sa žiwoje dźeći hacź do 2 lět stare barmo po radu a powuczenje pschińcź. Na kónzu pschednoschka knjes wjeźer Schwolach knjeſej drej. Malinkej dźak sa powuczaju pschednoschk wuprajł.

S **Klétneho.** Tudomny lutherſti posawništi khór žiwjeczeše sańdźenu njedźelu žiwój łetuschi jałozeńki žiwjedźeń. Dopołdnja dę žiwjedźenska Boża słužba a popołdnju towaršcźna žiwjatoczność. Na žiwjedźenšej Božej słužbje pschedawaschе superintendent em. Schnieber ſ Gubina wo Ps. 89, 16. Zyrkwinšti a posawništi khór porjeńschi cźitaj Božu słužbu. Towaršcźna žiwjatoczność wotmě so we Domischcźej hoſcźenzu. Teź tu wupjeńenich posawny hłowny dźeł programa. Nimo wjeśnego duchownego porěcźa teź farař Běleť ſ Mukrancźiz. Wón žo wošebje na młodźim wobraći. Teź politicźtku žo nékotre deklamacźje.

S **Wochos.** Kaž kóžde léto, tak tej létja nasche žerbske towarſtwo žerbšći wjeczor wuhotowa, a to njedźelu 25. hapryleje. Je létja wo nécźto posožiscźo hacź druhe léta. Be žerbšći wjeczor pola naš hewak nałymu, dha je létja w nałeću, hdyž wonka w Bożej stwórbje žo wschitko wožiwja, wscho so selenja a kcźeje, je to mopriwadje rjany cźaš. Haj to je cźaš wotuczenja a wubudźenja po dołhim zymskim sparje. Tak teź je ſ naschim Sserbstwom jow delkach w dalokej holi. Po zymje pschińcźe nałeźo, to płacźi teź ſa nasche Sserbowstwo. Sda žo najprjódźo, jako by wscho wuśnyło, ale wopriwadže bé hinak. Nékotši dobri Sserbja žo prózowachu, so žo to do skutka staji. A to na prénim méśnje pschedźiwda Jurij Ladušch a Jurij Petrik., kotrajž méśeschtaj wulke cźeże pschewinjeż, so hrajerjow hromadże swjedźeschtaj. Ale ſ wulkej prózu a woporniwoscźu žo jimaj to poradźi. Nawjedowanje spěwow bé jako knjes farař Bar pschećeželnje na žo wsał. Sa to je jomu towaršwo wutrobnje dźakowne. Spocźatk wjeczora bé na 8 hodźin postajeny. Krótko po tym žo žwjedźeńšti porjad sapocza, hdyž bésche žo rjana licźba ludźi sešła. Sserbske wjeczory žu we Wochosach pschezo jara bohacże wopytane byłe, tak bésche teź jako lětja. S krótkej rěcźu wotewri pschedźiwda Jurij Ladušch žwjedźeńšti porjad. Sso wschém wulźy podźakowa, so žu we tak bohatej licźbje pschišli. Wušbéhny samér wjeczora a pokaża na to, kak dyrbja Sserbja žwojemu narodej žwérni wostaćz a so ni jdy haribowaći sa Sserbstwo; dokelź je jar wahrożene, dyrbja dale žerbšći rěcźeć, kaž žu hacź dotal cźinili. W tom wustupichu spěwarjo, kotrež 4hłósnje spěwachu „Tracź dyrbi Sserbstwo sawoštacź“ a „Pójcze bratija, throbile hajmy“. Na to ſeźěhowasche dźiwadłowa hra „Inkognito“. Potom pschednješe je žortny kuplet „Spěšny wotrocźt“, schtož žo jara derje ſpodobasche. Na to ſeźěhowachu sašo spěwy: „Kak stupa žo łóschtnje a wjesele“ a „Kajka je to powjesć“. Nétko wustupi jedyn mkodźenz je žortnym kuplejom „Moja cźeta“, na cźož žo dźiwadłowa hra „Djiwja Hilža“ sehra, schtož wulki pschikleſk poła wopytowarjow sbudźi. Po tym žo pośledniej dwaj spěwaj sanjeseschtaj, a to „Rjane licźko, hładke žłowa“ a „Jažne ſłónczko pruhi sćele“. Nétko bésche žo žwjedźeńšti porjad skóncził a reje žo sapoczachu, na kotrychž žo pschitomni wobdźelichu. Tak bésche žo letuschi žerbšći wjeczor jara derje porađił a kóždy bésche na swoje ličźbowanje pschišchoł. — Wušbéhnyj ſa dyrbi, so bésche narodny rěcźnik k. Krawcźik ſ Wulkich Sdźarow wjeczor se žwojim wopytom počeżeżił, so by teź tudomnym Sserbam nékotre nowe žłowa wo žerbšći narodnosći porěcźał. Chzu jako pišar tuteho rjadłow nékotre žłowa tu wosšewicź. Wón rěcźeše: Pschi špocźatku žwéta be jenoź jena rěcź a nétko tu wjazore rěcźe nastaće, kak teź nascha žerbšća maćerna rěcź, kotruž je Bóh luby Knjes nam darił, a tu dyrbimy žebi wyšoko wažicź, niż pschejara na materiilsmuž hladaćz, kaž to nékotši Sserbja cźinja, schtož je potom se žadnuhu sa naschu narodnosći. Wušbéhny, kak druhe ſudy žebi žwoju narodnosć waža, na pšch. Němzy, a kotiž teź chzedźa, so bychu to teź Sserbja cźinili. Pokaża na knjeża fararja Bara, kiž Sserbstwo tak špěchuje, so je ſ dirigentom tudomneho towarſtwa, hdyž teź je po narodze Němz. Wón jemu wošebiti žławu wunjeseše za jeho saſłužby. Pokaża, kak béchu Sserbja w starym cźasu mózny lud a kak žu so rosdrěbili a teź ſajchli. Korjeń k tomu bésche njejednota a sawisć, schtož je hischcze dźenża w žerbšćim ludźe žiwe. Wón namołwjeschе k narodnej jednoze a ke połépschowanju žerbšćeho luda. Potom budża Sserbja žo sašo ſhrabacź a žo wibjeć dacź móż pscheb druhimi ludami. Pokaża na to, so žu někotši Němzy wot franzowskich mjesow w Budyschinje pobyli a so ja Sserbami naprašchowali, schtož jich wulźy ſajimowasche. Sso dźiwachu, so Sserbja wjazy do žo njedźerża, schtož je k ſich schłodże. — Knjes Krawcźik je wulkotny rěcźnik a teź jara wobdarjeny cźłowjek, tuž je so do złužby žerbskeje narodnoscźe ſtajił, schtož je ſ wulkim wujitkom ſa žerbšći lud. Tuž teź wošebitu dźak sa jeho wulkotnu rěcź, kiž je we Wochosach dźerżał.

S **Hamorow** pola Wochos. W Sserb. Now. ſtejeschе knjedu 14. hapryleje nastawk ſ Hamorow, w kotrymž so wo jubileju k. lětnjeho dźełaćerja Jurja Nowaka jednoschе. To cźitajcze też nédźuschi Wochožaniſti farař k. Schwjela we Dešcźuju a pójśe kujeżej Nowakej thartu, jemu žłoło pschejo k jeho jubileju. To jubilara wulkotnje žwjeseli a wuprajł k. fararjej na tymle méśnje žwój najwutrobniši dźak.

S **Miloraja.** Naschе łužojšcźe towarſtwo njedźela, 2. meje, žwoju khorhoj poswjeczi a pschepročźuje k temu towaršiwa ſ wokolnych wšow. Sžwjedźeń zapocźnje so hižo rano w 6 hodź. We 8 hodź. je 1000-metrowe łechanje. Sa to je naschе towaršiwo 4 medalje wustajiło. Nadžijomuje žmjeńny rjane wjedro.

S **Djećzow.** Stary a dałoko a sčehoko znaty wobydlel naschcźe wžy je naschu wjeź wopuschcźił. Klampnarſki

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Wili a tendenza hischcze malo wuwitej!

Dop. ¾12 hodź.: Wiki dale žnadne, pschenża mérnischa. Tendenza: mérna.

Placźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wowšowe žymje wo tuni ado 1000 kg, wowaš 100 kg, placźiny po Notej hriwnje.

	27. 4.	26. 4.		27. 4.	26. 4.
Pschenża	296-299	291-296	rapš. wožuschi	14-14,50	14,60
rožka	178-178	171-176	poch. melasa	—	—
nałét. ječmjeń	195-210	195-210	ſrudawka	42,00	42,00
nał. ječmjeń	173-190	173-190	běrnjaze žrużki	16-16,20	15-16,40
wowoš	192-202	191-201	žuna	22-24,00	22-24,00
kukuriza (Mals)	168	—	wota	32,00	32,00
pschenična muka	38-39,75	37-39,50	łany wožuschi	18-18,60	19-19,20
rjana muka	24-26,75	24-26,50	módre łupiny	11-12,75	11-12,75
pschenič. wotr.	11,25	11,25	zolte łupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	12,25	12,25	ſpuno, 50 kg	3,40-4,00	3,40-4,00
rapš	—	—	ſlonma, rjana	1,15-1,70	1,15-1,70
lane žymje	—	—	k pschenicy	1,15-1,60	1,15-1,60
ſrudch	26-28,00	24-28,00	k wowšowa	1,15-1,60	1,15-1,60
pjeniſchy	22-25,00	22-25,00	k ječmu	1,15-1,55	1,15-1,55

pušchitr Paweł Knaška je k swojomu synej do Gubina jahnył, jako bě jemu přichod 2 njedźelomaj mandźelska kumnica. Přichod dwanaj letomaj štyrjoch(taj mandźelskaj tuteje kumnicy. Knaška je veteran wójny 1870-71 a bě wjele lět i wopalnym mužikrom dobrowólnje wohnjowoje hrobowy. Jeho železowy wobchod je do wobsedźenstwa knježa Franki přeńdźchoł.

⊙ **Wjesti pola Mužakowa.** Póndźelu popołdnju nieparoło brunjarnje „Babiny" łśmy woheń nasta. Někotre gmejnowe rucze na pomoz pschikhwatachu, mjes nimi też motorista sykawa z Běleje Wody. Ta pak njeztrejbaše wjacy japschimnyć. Na zbožo woheń bórzy jamjesowachu. Lětsne wohnje na nastróžaze waschnje pschiběraja. Tak njech w lešu kóždy z najwjetschej kedźbliwosću wobkhadźa. Njeczišći nichtó njebažnjenu zapałku abo kónčk zigara abo zigarety njekedźbliwje prjeć.

⊙ **Wjelcze.** Na Hrókowskej dróży žo póndźelu popołdnju mjeblowy wós powrócił. Mjeblowy japschah steješe psched Ruchtarjej korczmu. Cžežity auto pschihna a tón žo splóschi. Kóń sajedže z mjeblowym wosom na kromu thodnita a do schkoma. Wós, na kotrymž běchu mjeble wušoko nakładźene, žo powrócił. Někotre mjeble žu dospołnje rosbite, druhe žu mjenje abo bóle wobschkodźidźu.

⊙ **Khojcebusa.** Pschiščažny žud sandźenu póndźelu tepiesja Reglinga z Khojcebusa, tiž je 9. januara 14lětnu schulerku Hertu Kuschkej spytał wumozowacź a je ju do zatepjenych kachlow cžišnył, dla spytaneho a wuwjedzeneho skónzowanja ke khłostarni na 15 lět sadźił a jemu cžestne prawa na 10 lět wotrjekny.

Z Łužicy.

* ⊙ **Wjajońzy.** Po dotalnym wunoschku nahromadźichu w nasej gmejnje něhdże 1600 podpismow za prawo postajenja gmejnow pschećiwo alkoholej. Pschi zapisowanju wobdźěli žo něhdże 44 procentow wschěch wólbowkmanych.

⊙ **Habrachcźij.** Druhi rańschosakski spěwarski zwjedźenj evangelskeho swjatka žo njedźelu pod bohatym wobdźělenjom wotmě. S 11 wschelakich městnow běchu spěwarjo pschikhwatali. Eswjedźenska zwjatocžnosć wotmě žo popołdnju w poněj zyrkwi. Něhdże 200 spěwarjow spěwasche na woltarnišchcźu pod nawjedowanjom knjesa Krelinga ze Sobnicy. Knjes Richard Kaiser z Budyschina spěwasche 2 baritonowej soli, mjes tym so knjes póstski sekretar Kaden z Mulkich Nědarjej někotre sola na husłach pschednjeze. Pschewod na pischelach bě tudomny knjes farar Jenčź pschewsak. Eswjedźensku rěcź měsjesche knjes farar Zeißig z Drježdźan. Po wobjamkowazych złowach knjesa Petersa z Mulkeje Schěny žo rjany swjedźeń stónczi.

* ⊙ **Hornich Kundraczij.** Sstrjedk rano jusesbožu dźělacześ Alfred Stegmann, jako bě je swojim jěchanym kolom po puću na swoje dźěło w Cibawje. Blisko Kolmarskeje korczmy je swojim kolom padże. Jeho macź runje po puću pschijidże a jeho domoj dowjedże. Stegemann bě sebi rjebła łmjatł.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutřischi schtwórk: Swjetscha powročźeno, hewak mało pschemjenjenja.

Sa krala Bjedricha Wilhelma IV. je žo pruski kralowski dom z njeprawom knježźitwom Oels a Krojanke smjezował. Wobej knježźitwje stej něhdże 30 milijonow hriwnow hódnej. Jeli so by žo kompromisowy zakoń za wurunanje z wjerchami po nětčišchej formje pschijał, bychu žo wušudny, kotrež žu knježźitwje kralowskemu domej pschirjekle, powalile, a pruski stat by hnydom wróco žadał. W hrodze Oelskeho knježźitwa w tu khwilu nětbuschi pruski kronprynz bydli.

Pólscy monarchistojo žebi diktatura žadaju, so mohł žo kommunizmus w Pólskej potłóczeć. Posdźischo měła žo monarchija sawjesć.

Blisko Coromby w Awstralskej żeleznišći cźah do automobila trasy. Pschi tym je žo 10 wožobow morilo a 14 žo franiło.

Pschi pruhowanju pluna w dźělarni elektriskeje mozy w Klóckum stej žo dwě wožobje morilej.

Swóibne powěsće.

Semrěli: Arnošcht Bjedrich Goebel w N Nowych Małleszach, 82 l. — Arnošcht Wicjas, hórnišk asesor na wuklukbje w Skafkowje, 59 l.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Sćehnišcy žo pschesadźuje sa hotowe pjenjesy:

Pjatk, 26. haprleje 1926, pschipołdnju w 12 hodź. we Lipcźu dwojopschećzny lětny wós a lufkufowe žanje. Na kupjenje smyslenej sebi žo pschi ryczerkluble.

Pjatk 30. haprleje 1926, dop. 1/2 10 hodź. w Jenkezach (na kuzi nje smyslenej cźołu žo na gmejnskim hamu je) hudźomy nastroj (Minerva);
dopołdnja w 10 hodź. w Nowym Bronju w dźělarni sełenoho kamjenja, 500 kubik-metrow łamanych kamjenjow a 50 kubik-metrow łopanych kamjenjow;
dopołdnja w 11 hodź. w Strózi (na kupjenje smyslenej sćehnje žo na gmejnskim hamcze) 2 bóhkaj a 2 žiwinjeczi.

Sćehnišći wukonjeć hamtsk. hudźistwa w Budyschinje.

Towarstwowski powěstnik.

Khrósćicy. Jednota Sokoł změje wutoru wjecor we 8 hodź. zwučowanje.

Lichań. „Zernička" ma štwórtk wjecor 1/2 9 hodź. spěwanje pola Rudolfec. Dźiwadłohrajerjo maja 1/2 8 hodź. pruhu. 9. meje jědźemy do Klětneho. Předsybstwo.

Radwoł. Jednota „Sokoł" wuhotuje njedźelu, 16. meje, zabawny wjecor w Herbskej Grychće ze Sokolskim zwučowanjom, dźiwadłom a rejemi. Wšitcy Serbja a přećeljo z blizka a daloka su wutrobnje witani. Předsydstwo.

Radwoł. „Sokoł" zwučuje kóždu srjedu a pjatk wjecor we 8 hodź. Dźěći zwučuja nětko kóždy štwórtk w 6 hodź. Příchodne zwučowanje je štwórtk 29. 4. 26. Načolnik.

Radwoł. „Serbski Ratarski Dorost" wobdźěli so na wulětu „Zwjazka Serb. Rat. Dorosta" póndźelu, 3. meje 1926. Wotjědźemy z dypkom we 6 hodź. rano z kolesami z Radworja pola Šmidkec. 3/4 7 hodź. w Budyšinje při Serb. Domje a we 7 hodź. do Hajnic atd.; kaž je hižo wozjewjene. Njech so wosebje knjeznjacy Rat. Dorost wobdźěli, smy wječor we 6 hodź. zaso wróćo. Znamjeńska přitykny! Serbski Spěwnik sobu přinjesć! Předsyda.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik" ma štwórtk wjecor z dypkom we 8 hodź. pola Palerja dźiwadłowu pruhu. Wšitcy hrajerjo dyrbja přitomni być. Přichodnu njedźelu pop. 1/2 3 hodź. je poslednja spěwna pruha, tohodla dyrbja wšitcy spěwarjo w połnej ličbje přić.

Serb. Sokolski Zwjazk wuhotuje njedźelu, 2. meje, w Małešecach wurjadny sokolski swjedźeń ze sokolskej akademiju a z rejemi. Wubrane sok. družstwo předwjedźe methodiske, skupinowe a druhe prostne, fechtowanje z kijom a z tesakom, zwučowanje na narjadach. Nimo toho wšelake hudźbne čisła. Zap. 1/2 8 hodź. Pop. w 3 hodź. samsne wosebite předstajenje za dźěći też z klankodźiwadłom. Sobotu, 1. meje, wječor we 8 hodź. předwjedźe so samsny program w Bukecach. Tam je zastup darmo. Wšěch Serbow, wulkich a małych, wutrobnje přeprošujemy. Sobustawy wšěch sokolskich Jednotow su winowate, jenu z dweju akademijow wopytać. Serb. Sokolski Zwjazk.

Wotrow. Jednota „Sokoł" ma kóždy štwórtk we 8 hodź. zwučowanje.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžyncy. — Za nawěšći: O. Janak w Budyšinje

Pěstowanje domizny a dobroćelstwa.

Njedźelu, 2. meje 1926 pop. 1/4 4 hodź.

w Pančanskim hosćencu.

Bobuskutkowacy: Knjezna Freißlaec z Hornjeje Hórki, Słodeńkec z Pančic, Redaktor Nikc a jeho dźowka z Budyšina (cither a husle)

Wučeř Zelbig z Budyšina (přednošk). Dźěcacy khór wobeju klóšterskeju šulow (spěw a dźiwadło) z nowym orchestrom.

Zarjadowarjo: Wyšši wučeř Słodeńk w Pančicach.

Zastup darmo. **Zastup darmo.**

Šulske dźěći nimaja přistupa.

Wo prawje bohaty wopyt prosy

zarjadnistwo.

Müllerec konditorńja a kofejownja

w Budyšinje :-: na Postowym naměstnje

Rumnosć za popołdniši kofej staroznata a rady wopytana

Najlěpše konditorske pjećwa

Wšě potrěbne wěcy za blidarjow

a material k polstrowanju

kupujeće jara tunjo pola

Waltera Voigta w železowej wikowańi w Budyšinje na Jerjowej hasy čo. 3.

Ruby na blida

zofy, přikrywy na blida, płachty k wodźewanju žołow a truhłow najnowše přikłady, tunjo

K. Erler, w Budyšinje

na Žitnych wikach 11

Wobleki

za muzskich a dźěći **kaž wobleki po měrje** jaki do wětra a powolansku **drastu** wšěch družin poruča po wosebje tunich płaćiznach

Oswin Jäger w Husku

Transmisije

kóždeje družiny

wollje, benzin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na drjewowych wikach čo. 27

Superphosphat

je dóšoł

a rjane z ruku wubjerane

běrny

k picowanju ma płaćizny hódno na předań

Jurij Čornak we Łazku

pola Rakec.

Małe nawěštki

w „Serbskich Nowinach" **maja dobry wuspěch!**

Znate Bóšćanske hornicy

wšěch družin a we wšěch wulkosćach dostanjeće we tunjo w Šolćic předawarni we Wotrowic.

Serbske křećeńske lisćiki

Serbska kniharnja

w Serbskim Domje w Budyšinje

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serbskej kniharni" w Budyšinje skaza. Wukhadża měsačnje a płaći štwórćělětnje 2,50 hr.

Zjawny dźak.

Barłska cyrkwinska wosada wupraji

knjezej fararjej Matekej

kotryž 30. haprleje t. l. po skoro 36lětnem bohaće žohnowanem skutkowanju w našej cyrkwinskej wosadze do derje zasłużeneho wotpočinka zastupi, za wěrykrute wuznaće čisteho Khrystusoweho evangelija a za přikładnu swěru a swědomitosć při zastaranju swojeho dušepasterskeho dźěła

sprawne připóznaće a wutrobny dźak!

Patronatske knježźitwo a cyrkwine předstejićerstwo w Barće.

Jurij Hänsel

w Budyšinje

na Łukelnjej haju 34.

Telefon 786.

Hłowna pschedawatnja Rud. Sacka z Lipska w Budyschschim hamtskim hejtmanstwje.

Skład ratarskich mašinow a gratu wšěch družin.

Jurij Fuhrmann

w Budyšinje na hornčerskej hasy čo. 10 poruča jadne kola, šijasce mašiny, mantle a šlawchi. Samena wuporjedź.

Visitne khartki

zhotuje spěšnje a tunjo

Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje.

Groćane pletwa 4 rózkate

groćane płoty wšěch družin, **groćane pletwa z metala** za wšo hodźacy, **lěsycy z groćaneho pletwa, wokate kridy.**

Wosebita dźěłarnja za wšě płoty a jasła.

Gebhardt & Co. w Budyšinje, Karlstr. 5. Tel. 3394

Wotedawa so też w mjeńšich dźělbach. Přihódne płaćizny.

Ruby na blida

zofy, přikrywy na blida, płachty k wodźewanju žołow a truhłow najnowše přikłady, tunjo

K. Erler, w Budyšinje

na Žitnych wikach 11

Młody

pjekarski pomocnik,

kiž może konditorstwo nawuknyć, so hnydom pyta. Pisomne poskićenja pod „C 69" na wud „Serb. Nowin".

3 lětneho synjeho **konja** ma na předań

Aug. Kasper, w Delnjej Hórcy čo. 35.

2 młodej wysokosćelnej wužitnej

krawje

stej na předań

w Kortnicach čo. 12.

Wotmu k štrykowanju a wušiwanju ručneho dźěła.

W. Köhlerowa, Hłow. torhošco 9.

4-a 6-rózkaste groćane plećidło

zacynkowany kałačkojty grot, grot k spinanju, żelezne a drjewjane hrabje, łopaće, hnojowe widły, ručne pikli, šćipaki, šćipalcy, zacynkowane howy, naprawy za dźěćace zahrodki, hrabiška, topory za łopaće, widły a t. d. poruča jara tunjo

Walter Voigt, żelezowa wikowańa w Budyšinje na Jerjowej hasy 3.

Nowy wulki transport młodych, sylnych, wysokosćelnych originalnych **rańsoprusko-hollandskich**

kruwow, ćelatow a bykow

nam wot wutory, 4. meje, po skóńcenej kwarantenje w mojich hrodźach w hosćencu „Khurwjefeli" w Budyšinje wosebje tunjo na předań. — Byki su hižo zwubrane a maja dopokazy wo jara wysokej zamóžnosći.

Emil, Gräfe, wikowar ze skotom

NB. Skazanki přijimuju, zaměnjam na rězny skót. Tel. 2063 a 2418

Superphosphat

je dóšoł

a rjane z ruku wubjerane

běrny

k picowanju ma płaćizny hódno na předań

Jurij Čornak we Łazku

pola Rakec.

Visitne khartki

zhotuje spěšnje a tunjo

Smolerjec knihićišćerńja w Budyšinje.

So wróćiwši wot rowa našeho droheho zemrěteho

Jana Augusta Greulicha

wuprajimy wšitkim, kotřiž su jemu při njezbožeńu a też pozdźišo k pomocy byli, zarjadnistwu ryćerskubła we Worcynje, knjezej fararjej Krawcej za troštowace słowa, za wěncowu pychu, nošerjam a přewodźerjam swój

najwutrobniši dźak

W Njechornju, 28. haprleje 1926.

Hana zwud. Greulichowa a dźěći.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

«S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerńa, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domju w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobsěžnje so stajace nawěšiki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy n n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 99 | Budyšin — štwórtk, 29. haprleje 1926 — Bautzen | Lětnik 85

Němski sejm.

Němski sejm je so wutoru po jutrownych prózninach **pśeni** krótcej sejchał. Na dnjownym rjedźe **zakoń wo dźěłowych sudach stejeśe.** Tutym sudam maja so prawy wo dźěle podstajiś. Tele dźěłowe sudy su samostatne sudy pod pśedsydstwom powołanskich sudnikow a pśisiśydakami z kupcami dźěłodawarjow a dźěłaćerjow. Ręcznizy wšeńcy stronow zakonjowu pśedłožbu jako kśiwy postup po puću jenotnego dźěłowego prawa powitachu. Jenoź kommunistiski ręcznik w tutym zakonju wotpohlad k wjelicnemu połoźenju dźěłaćerjow widźeśe. Rozdźěle ménjenjow so na praśicnje poćahowachu, hač maja so dźěłowe sudy **porjadnym sudam pśiśiwankowej** abo hač dyrbja **samostatne** wostaś. Ręcznizy nimskonacionalnych a němske ludowe strony najwušše pśiśiwankowe k porjadnym sudam nanjetowachu, mjes tym so so z lěwizy samostatnosć sudow w smyśle pśedłoži žadaśe. Sozialdemokratizy ręcznizy so teź pśicetowu poslajeniu wobroćachu, so dyrbi pśedsyda z **powołańkim sudnikom byś.** Sakonjowy nacźišć so skónśnje sozialpolitikownu wubjerku pśepokasa.

Bjes debatty so pśedłoha pśenija, z kótaraž so **termina k wobmjerjowanju wokśěžkow krajnych finanzowych hamtow** hač do 1. haprleje 1928 podaśi. Demokratiski namjet žěbi žadaśe, so by so zastojnikam misa schwóreźetnje wupłaćiła.

Wojowanje wo kompromis za wurunanje z wjerchami.

Wuhlady za kompromis w praśenju wurunanja njejźu so pokśiwiśe. Němski president a němske knjeźerstwo do wuzwjerjenja wjerchow bjes wotśiskodźenja njeswolitaj. Staj so rozsudźiłoj, so krótko stupitaj, jeli so by němski ześm wuzwojenje bjes wotśiskodźenja wobsamknuł. So by so knjeźerstwowej krizy zadźewało, demokratiska strona namjetuje, **so** by so wjercham jako wotśiskodźenje **pśiśimjerjene źiwjenjowe wudźerjenje** pśidźiwoliło. Sa tutón namjet dyrbjałej, so by sakonjsku płaćiwosć dostał, dwě tśeśinje němskeho ześma hłosowaś. Pśi nětčišćich pomjerach hyłnośe jenotliwych stronow w ześmje je tale móžnosć zyle wusamknjenja.

Zwjazk lutowarjow a ludowe požadanje.

Swjazk lutowarjow je wutoru němskemu ministerstwu smutkownych należnosćow **namjet na pśiśipuśańcenje ludowego požadanja za pśicemjenjenje nahódnosćazeho sakonja se 16. julija 1925 sapodał.**

Po sakonju wo ludowym požadanju a ludowym rosśudźenju dyrbjeśe namjetej 5000 podpismow pśidatnych byś. Němske ministerstwo smutkownych należnosćow budźe nětko płaćiwosć tychle podpismow pruhowaś a potom wo pśiśipuśańcenju abo wotpokazanju ludowego požadanja rosśudźi.

Też w Jendźelskej so dla němsko-ruskeho zrěčenja do njemźera dawaju.

W Jendźelskej žěbi z twórdźka sdaśe dawachu, so we němsko-ruskim **zrěčenju,** kótremuž je so „Barlinske zrěčenje" narjekło, niczo straśnego njewidźa. Po pśepruhowanju zrěčenjowego texta je so tole ménjenje wo nim pśicemjeniło. So su so mjes tym w Jendźelskej wobmyślenjam Franzowskeje, Pólšćeje a statow Małeje **ententy** pśiśinjamkli, je z wjeźeranskeho „Times'owego" sawodneho nastawka spóznaś.

W nim so praji, so wobsamknjenje pakta ześmo na žěbi pśiśicinu k porokam njedawa, ale dołhe a źiwdomite pruhowanje móże pokazaś, hač so wono se spravnym pśeswědźenjom Locarnskeje politiki sniježe. Dale so „Times" ironiśny prascheja, hač skowo „mér" w zrěčenju teź wosnamjenja, so Ruska komunistiska agitaciju za źiwdowu revoluciju zastaji. Dale je cźežko srozumiś, kak móże Rappallowske zrěčenje, kótrež na cźišće hospodarśki tharakter, jako podkład k politiskemu zrěčenju wjele wobšěrnišchego wopśiśijeca kluźiś. Němskemu wudawanju wschak móże so wěriś, so nětčišćenu rusłemu pakśej njeje žanych tajnych pśiśitawkow pśidatnych. Cźaj pak by byk, so by němske knjeźerstwo dopokasało, so Rapallowske zrěčenje njeje **Němsku na nětkajše waschnje politiku zwjasało, schoź zjawnosćej nicze znate.** Bjes tajkeho rozjasnjenja njeje zrěčenjowy stajw 1 srozumiś. W nastupanju stajwa 2 „Times" praja, so wobroniony nadpad na Ruśku abo Němsku njeje wěrje podobny. Stajw 3 wobcežnje sawadne praśenja podawa. W diplomatiskej rěcźi njeswuczeny wuras **„bojkott" myślam bolśewikskeho knjeźerstwa wotpowěda.** Swjazk statow za hospodarśki a finanzny bojkott pśicejiwo Němskej abo Ruskej je jara wérje njepodobny. Bolśewikowo pak sami tajki bojkott pśicejiwo hospodarśkim systemam najwjazy druhich krajow nałožuja. **Snadź dyrbi Němska we Swjazku Ludow jako spravna pokšěduja bolschewisku Ruśku, hdy by ta w cźežnje była, sastupowaś.** Ruśki pakt je nowe połoźenje w ranjchej Europje stwóri, a hdy by Němska sa nusne měła, swoje nowe winowatołcźe z Locarnskeho zrěčenja po Rapallowskim zrěčenju skóźiś, dyrbjała žěbi teź wjeźorne mozy pśichmyźliś, kak daloko by so nusne měła, swoje srozumjenje Locarnskeho zrěčenja po tutym wiźoźunju pśichměnjenym połoźenju skóźiś.

Diplomatiski zhonjośaćeŕ „Daily Telegrapha" se zrěčenjowego texta žuźi, so je so Němska sujasała, so njebudźe w Swjazku Ludow swoje hłoźowanske pravo na schodu Moskwy wužiś. Stajw 1 móże jenoź wosnamnicź, so Němska, hdyž budźe Swjazej Ludow pśiśiwankowa, z Ruśkej wo swojim sadźerjenju w Swjazku Ludow radu skadowaś.

Hłosy šwajcarskich nowin.

Genfska „Tribuna" wo němsko-ruśkim zrěčenju pisśe: Wotpohlad bolschewiskeho knjeźerstwa je jasny. Wono dyrbi Němcki k tomu wuźiś, so mohło do smutkownych należnosćow Swjazka Ludow sapśichmowaś, a nakoźenje Locarnskich zrěčenjow kontrollowaś.

„Journal de Geneve" mėni: Na sdaśe stajw wo neutralnosći nowego zrěčenja dospołnje myślam Swjazka Ludow wotpowěda. Dokeľ pak žěbi **Němska** zyle sjawnje pravo wumjenja, so **sama** šwobodnje rosśudźiś, hač pśi internazionalnym **konflikt** Ruśku jako nadpadnizu wobhładuje, je žěbi wona „wopravdźe njeměrnjazu" rosśudźazu šwobodu wumjenja.

Pólska so z němsko-ruskim zrěčenjom wohroženа widźi.

Pod napisźmom: **„Snicźenje Pólšćeje"** profesor Stronśi w nowinach „Warschauer Tanzy" pisśe: **Barlinske zrěčenje je powschitkownje pśicejiwo Swjatej Ludow, wobšěrje pak pśicejiwo Pólšćej namérjene.** Srěčenjowaj stajwaj 2 a 3 pśicejiwo stajwej 17 pakta Swjatsa Ludow postorkujetaj. **Němska a Ruska stej po tajšim šhromadnym plan wuźěłałej, so byšchej Pólšću snicźałej.** Němska by potajkim, hdy by Swjatej Ludow pśichwatschała, w padźe ruskeho nadpada na Pólšku trěbne jenohłośne wobsamknjenje Swjatsa Ludow za podpjerjanje Pólšćeje njemóžne cźiniło. Ale, tak pisśe Stronśi, Němska hišćeze Swjatej Ludow njepśichwatschała a móże so jenoź z wjetšchinu diweju tśeśinow pśicejiwo. Tale wjetšchina wušłankli Swjatsa Ludow hinak wuložuje dyžli Němska.

Skórźba pśeciwo němskostatnej bancy so wotpokazała.

Pśed zwilnej komoru Barlinskeho krajneho šuda je so źeńdu dopołdnja **wuwud w stórźbje diweju pśichodźujerjeneju wěricelkow němkostatneje banki na nahódnoćenje starch němskich bankowkow wojśewik. Skórźba je so we woběmaj padomaj wotpokazała.**

Wuwud so na to załožuje, so je so nowy zakoń němskostatneje banki wudał, so by so wutpłaćenju starych němskostatnych bankowkow zadźewało. Sakonjowy § 2 ho wot wusławy njeswótchiła, ale so w jejnym wobšahu dźerži. Sakoń wusławi njepśichemjenja. Tohodla dožałasche, so wón z jednorej wjesćinu pśichwata. Teź je šud so za to wuprajił, so je ho zakoń z tpomóženju powschitkownoźe wudał, so na to zakožuja, so by, hdy by so nětkole hišćeze njeswutpłaćene sto milijonow bankowkow do kažow němskostatneje banki wróćiło, nowa inflazija nastała, kótrejž dyrbi zakoń zadźewaś.

Hižo pśichi wojśewjenju wuwuda bě w pśichpožuchanni wulki njemjer žiwjcźej a šulto so njeźy salwała. Ssudowy pśisedźeŕ tohodla merkaźerjow namołwjeśeše, so bychu šudnišću salu wopuśćeśili, po cźinu pak njeczinjachu. Bórzy po wojśewjenju wuwuda so stam ludźi, kótśiž wo tśeśi cźachu, poradźi, so do połbuchanje dobyć. Tam rosnjenderjeni ludźo dźiwje herjeachu a na šudnikow jśichiwdźaze wudna nawołachu. Tuźi běchu tohodla nuśowani, so wróćju sejachnuć. Na dróhy a w šudnišćowe potom hišćeze tśiwili pśicejiwo wuwudej wótśe protestowachu. Ludźo wośebje nadźichu srozumiś, so by z wupłaćenjom 100 milijonow hriwnow nowa inflazija nastała, mjes tym so šudnicy tutón strach njewidźa, hdyž dyrbja so němskim wjercham sta milijonow wupłaćeś.

Wuwóz Sakskeje do Ameriki so powješi.

Sakski wuwos do Sjednoc. statow połnóžneje Ameriki je w prěnim śwórtśe lěśe 1926 na 6¼ milijona dollarow pornjo 3½ milijona dollarow w 1. śwórtśe lěta 1925 stupił. Tute liczbniki hišćeze Lipzjanske liczby njewaschpśijeca. Wośebje je wuwos textilnych a kóžownych twarow pśiběrał.

Nowe zwjazanje politiskich stronow w Cźeskosłowakskej.

Sbromadne postupanje cźeśich a němskich ratarjow a katolskich ludowcow w praśenju ratarskich zlow je k wutworjenju šhromadnosće sajimow mjes cźeśkimi sozialdemokratami a cźeśkosłowakskimi narodnymi sozialistami dowjedło. Wobě stronje stej w šhromadnym **pohedźenju** wobsamknjej, žadaj, so by so jejm hnydom šwokał. Stej so pśicejiwo tomu wuprajiłej, so by so praśenje wo ratarskich zlach po puću wukasow rosśiŕało. Teź w praśenjach nekotrych sozialnych sakonjowych nacźišćow je so pśeskejeno cź dospiła. Wjetšchinu, kótraž so za ratarske zła wocjakuje, dyrbja pódła cźeśkich, němskich a madźarskich ratarjow katolšzy ludowcy, pśichemyślniši wschich stronow a teź cźešzy narodni demokratojo swjesć. Njeje hišćeze wešte, hač so tale wjetšchina dospiže. Se swjasanja na cźešte měšćanske strony wuswobodźene, bychu cźeške socialistiske strony 1. meje z wulkimi hromadnymi agitacijemi wušłupowałe, z kótrymiž chcjeda wjetšchi pśichwitz za pśichodne nowowólby dobyć.

Mussolini so wo zwjazk z Francowskej prócuje.

W „Echo de Paris" je so Mussolinowe wuprajenja z jeho rozrěčenja se sastupjerjom tyšše nowin wojśewile. Mussolini je prajił:

„Pytamy wušti swojeź z Franzowskej. Jednamy wo praśenju, kótrež runje tak Tanger kaj Tunis a italiskich politiskich cźekinjenjow w Franzowskej nastupajo. Njemóžu njesajmym pśedstajenjam, kótrež wo liberalnych swobodnych mtpłach w dźenjšnjišchim šwěcźe kujeja, pśichtołowaca. W Parisu wótšom abo dźeńcej njesamołwitych muži pśchebywa, kótiž italiskich politiskich cźekinjenjow na twojowanje pśicejiwo fašajtnej nadpjerjaju. Cźeško je srozumiś, so to w Franzowskej cźerpja. Schwajzarske šwjatokowne knjeźerstwo je hižo tych Italcźanow, kótiž hóšne pravo k tomu wuźiwaju, so bychu pśicejiwo italskemu fašajtnej wustupowali, namołwiło, so bychu so teho wostajili, dokeľ by jich hewak je Schwajzarskeje wupokazało.

W nastupanju **Němskeje** Mussolini praji: Swonkowna politika Italskeje je na to šlozena, so by ko runowaha mjes wobydlerstwom krajow dozwita. **Franzowske a italske wobydlerstwo hižo samože, němske wobydlerstwo we wusdoe dźerjerj.** W Europje hake potom měrne wobstejnosće nastanu, hdyž je so to stało.

Sastupjer „Echo de Paris" so Mussolina nadrobnje sa planami italskeje šwonkowneje politiki w šrjedźoseńskim morju wuwoprašchowasche. Won na to pokasa, so su Mussolinowe wuprajenja wo italskim šrjedźoseńskim morju n měr šhudźile. Na to so jemu wotmołwi: **Jenje njejźe rjekł, so dyrbi zyle šrjedźoseńske morjo italske być.** Cźujch jenoź na to pokasaź, so je musne, so by Italska pśichi brjoh 3000 kilometrow pśichewažaźu wuliw w hospodarśkim a wótkowańskim nastupanju w šrjedźoseńskim morju dobyła. Nichtó njeduhe chcjeź sapŕeć, so pśichi šrjedźoseńskim morju Jendźelcźanjo, Franzowsojo, Schpanciscjo a Grichojo bydla. Teź wuprajenje, so budźe **lěto 1926 Napoleonske lěto sajsima,** Mussolini porjedźi. S tym je jenoź chcył rjec, so dyrbja so wšěcy praśenja italskeje existencze, wšche šwonkowno-politiske, juristiske a hospodarske praśenja w tutym lěcźe rošwicź a dźěła rosśudźiś.

Wczera je liga za prawa cłowjeſtwa w Parizu wulku antijaſijatiſku demonſtrazju wotmdla, pſchi kotrejż żu żo mnoſy italiſzy cżekujczy wobdżelili. Tale demonſtrazija dwuſtejſke ſwopredka ſe ſwjatocżnoſciu ſa njedawno ſemrjeſego italiſkego ſenatora Amendolu była, tola żo jako **wotra demonſtrazija pſcheczżiwo faſziſmej a jeho wjednikam roſwi.** Wobſebje franzowſki ſozialiſt Grumbach ſe ſwojej rezu wuſtupi. Wón pſcheczżiwo wuprajenjam wuſtupowaſche, kotrejż bé Briand w deputeritſkej komorje njedawno cżinił. Mjeſcże ſa mnjo, wuſdżehnyeż, ſo Briand jako miniſter njeje wotnoſej rekał, łdyż je rjekł, ſo je ſebi italſki lud ſe ſwobodnje wole faſziſmus ſa kniżeſtwowy ſyſtem wuſwolił. So by Muſſolinowu ſwonkownu politiku wohanił, je Grumbach rjekł, ſo je Muſſolini jenemu prjedawſchemu nemſkemu kniżeſtwu nemſko-italiſku wojeſtſku alliansu poſkicził. W komiſiji nemſkeho ſejma ſa ſwonkowne nałeżnoſce buchu ſo wſche dopokazania ſa to namakaſe. Grumbach praji, ſo je wot mérudowazeje nemſkeje wobſoby zyłe wéſte informazije wo tym doſtał.

Bjezkniežſtwo w Kalkuće.

W Kalkuće je bjeskniežſtwo dżeń a wjeſche. Cżijoda ſbéżkarjow ſo do ſlowneje pólſy dobu a zyłe jmutkowne pſchiwrjawjenje wupuſcżi. Wulki dżél méſta je ſ tym bjeſe pólſtkeho wobkhada. Schefa żandarmerije ſu na béłym dnju na najbóle żiwej dróſy méſta ſaſtaſili. Poſłeduje dny je ſo wjacy dyżi 400 wobſobnom morika a franſiſo. Wobſtejnoſcże ſo pſcheſo bóle pohórſcheja. Wodowody, plynarnje a dżiłarnje elektrizitety jenoż pſchéże njeporjadnje dżiłaju. Na dróhach wulke hromady ſmjeczkow a wotpadankow leża, dokelż ſo mjeczerjo dróhow dla ſmjerczneho ſtracha na dróhach ſapowédaju dżiłacż. Najwjetſchi ſtrach pak méſtu ſ njeporjadnym pſchiwoſom najmjnijſcheje zrobły roſły. Wożebje poſłedni dżeń bé zyroka jara żadna. Tohodla ſo boja, ſo bliſche dny hiſd widwri.

Sſrjedu w nozy ſu muhamedanoſo a hindoja ſaſo na nékotrych méſtnach do ſo krahli. Pſchi tym ſu ſo ſchtyri roſoby morike, ſranjenych je ſo 42 naliczilo. Policija mejeſche ſa mjne, ſ maſchinſkimi tjelbami pſcheczżiwo bjeżkam poſtupacż. Policija je ſo nalhwilnje ſ 300 muſenſi jendżelſkeho wójſka poſpomnika, kotrjż ſu uniformu policiſtow wobleczeli.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 29. jutrownika.
Pětra, martrarja.

† 1747 **Jan Gotthelf Bémar**, ſyn Budeſtečanſkeho **farara Jana Bémarja**, wo kotremż Jurij Mjeń we **ſwojem rycéřſkem kérluſu** rjeuje praji, ze je ſerb**ſkemu ludej modlerſko woltarje twaril, ſkutkowaſe jako farař w Rychwałdże, Wujézdże nad Tuchorjom a jako diakon při Pětrowej cyrkwi w Budyſinje.** Wón je ſebi wulke zaſłużby dobył jako ſerbſki kérluſeř, hižo jako ſtudenta je zapoczał kérluſe hromadźiż, jako kandidata je 1732 nowy wudawk ſpéwarſkich — kiż béše ſam z 61 nowymi kérluſemi wobohaćił —, wndal. A hižo léto pozdżiſo je cyle ſam zasy nowe ſpéwarſke pod mjenom: „Duchowny wopor“ wudal, z nowym porjadom a z dalſim přidawkom. Za ſerbſke ſule je pisał dobru nabożnu knihu: „Wučba wot ſpocatka toho kreſćijanſtwa.“ Ta je ſo z mjeńſa 10 króć z nowa ćiſcała, tuż drje njeje ſpatna była. Tajki pilny wón béše při ſwojim ćežkim zastojuſtwje.

Spomjatku ſebi přiſlowo: Łžé ſu kŕidła na ſibjeńcu

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodż. barometer 734, hygrometer +2, thermometer wo dujo +19. Dżeńſa rano we 8 hodż. barometer 737, hygrometer +3, thermometer w nozy +6. Wuhladny na malo ſo pſchemenjaze wjedro. — Wczera rano béchu niżiny a wyſchiny wſchelako roſpołożene. Niżina bé nad połoniſchej Pólſkej a Wulheſkej. Wot tam cżehnjeſche ſo wuſke paſmo hacż k rauſcheſmu morjej. Wot tu hacż do Jendżelſkeje wupſcheſcżerahe ſo wyſchina. Nad Jendżelſkej je ſaſo niżina ſ beſchcżom. Wjedrowanje ſ jeje pſchibliżowanjom njewjedra wocżakuja. Ale ſchkleżja je wot wczerawſcheho wjeczora dale na rjane ſchła. Nad dołhowranſkej Europu bé wczera pſcheczo hiſcheże wyſchina. Wot tam ſteji ćeły wétr. Tehodła je ſymny a ſandżeny nóz bé tehorunja ſtyſeru ſymna. Rauſcha kurjawa pokaſuje na wjeczor na njewjedra. Jutſe Walyoru ſłónczko 4,34 hodż. ſkhodża a ſo 7,21 hodż. khowa. Méſacżk ſkhadża wjeczor w 10 hodż. a ſo rano 6,15 hodż. khowa.

— **„Sserbſke Nowiny“ ajenwuźu** ſobotu 1. meje, dokelż je ſakoſniſi ſwjaty dżeń. Schtóż ma nawěſchtk na njedżelu, njech jón hnydom ſa pjatkowne cżiſło ſkała.

— **Jutſe pjatk** ſu w Budyſchinje **wiki a niż** ſobotu.

— **Sſwobodne mjaſowe jétki w Budyſchinje.** Pjatk 30. haprleje dopoldnja wot 8—10 hodżin wotedawa ſo ſyrje howjaſe mjaſo punt po 50 pj, naſelene howjaſe mjaſo punt po 30 pj. Dżełonjemérjerjam wotedawa ſo dopoldnja wot 11 hodżin.

— **Dla palenja khodojtow** ſaſtanje cżah 668, kiż we nozy 1,28 hodżin do Budyſchina pſchijédże, w nozy wot 30. haprleje k 1. meji w Kubſchizach, ſo by puczowazych pſchijał.

— **Sſtużba na pólcże 1. meje.** Poſtużowanſke wokna na pólcże ſu wotewrjene każ njedżelu. Pakety a pjenjeſy ſo wunoſchuja. — Sſtużba pſchi poſtużowanſkich woknach na pólcże wot 3. meje ſem. We létnym połłeże ſo wudawanſke wokna hižo rano w 7 hodż. wotewrja.

— **Pólſki auto ſ Budyſchina do Suborniczki** jéżdżi tón tydżeń hižo pjatk 30. haprleje. Sſobotu 1. meje njejéżdżi.

— **Ssamomordarſtwo.** Sſrjedu tu 57létny krawſki pomocnik dobrowólnje do ſmjerce dżéſche. Wón ſo we ſwojim wobydlenju ſaſtreli. Je ſo ſ cżeſkimi myſlemi noſył.

— **Rosprawa polizije.** Sſrjedu wjeczor wokoło 10 hodżin na ſtronu k Pſchiſchezam wohnjowe ſmużko woładachu. Budyſchſka ſykawa ſa wéſy hnydom wotjéże. Poſdżiſcho pak ſo wuſaſni, ſo ſo ſane twarjenje njepałeſche. Jenoż w Pſchiſchezach béchu hromadu ſtareho pyra ſapalili. Wokoło 12 hodżin ſo ſykawa ſaſo wrócżi.

— **Awtomobil ſ Sſepiza do Wojerez** wot 1. meje wjazy njejéżdżi.

— **Awtomobil ſ Wojerez do Hródka** jéżdżi:

	dopoldnja	popoldnju.
ſ Wojerez, dwórniſchcżo	8,25	7,17 hodż.
póſtowy hamt	8,30	7,23 hodż.
ſ Horow, hajtkowna,	8,39	7,32 hodż.
ſ Bórkhamora	8,58	7,50 hodż.
ſ Noweje Wſy, kraſowiſke	9,02	7,54 hodż.
ſe Schpjerjewizy	9,06	7,58 hodż.
ſ Drétwje	9,13	8,05 hodż.
ſ Dubrawy	9,16	8,08 hodż.
ſ Hródka, dwórniſchcżo	9,30	8,23 hodż.
do Hródka, torhoſchcżo	9,36	8,30 hodż.

S **Bórka.** Pokhroma je ſaſchła mjes ſkotom kublerja Jana Bräuera. Sawéranſke naprawy ſa Bräuerez ſtatok ſo ſběhnu. Schkitanſke naprawy ſa Bórk pak dale płaczą.

S **Konjez pola Kubſchiż.** Sſjawny puczż ſ Konjez do Nowych Porſchiż dla naſypowanja na Konjezanſkich honach ſo wot 29. haprleje hacż 4. meje ſawrě. Jésdny wobthad pokaſuje ſo na Kumſchizy abo Kubſchizy.

S **Wulkeho Wjelkowa.** Mjes ſkotom rycżerſkubleria ſ Bozberga je pokhroma wudyrika a ſo hamtży ſwéſcżika. Sawéranſki wokrjeż je dwór pokhromy, ſchkitanſki wokrjeż pak ſbytna wjeż.

S **Tjoch Hwéſdow.** Wutoru pſchipokdnju jedyn Bu**dyſchſki ſkótny lékař** ſwoje motoriſke koło po pſchedpiſmju **na prawym boku dróhi ſtejo woſtajt a dżéſche na pó**dlanſke polo, ſo by ſo ſ nékim roſrěcżował. Blížiſcże ſo pak ſ Hodżija zyganſka zwólba ſ bydleńſkim wojom a mjedwjedżemi. Zona, kiż mjeſeche wotezku w ruzy, konja tak **hubjenje wjedżeſche, ſo motoriſke koło powaſi.** A njeby-li ſkótny lékař rańſe na zyganku ſowokał, by hiſchcże koło pſchejéżka. Koło ſtrżtro wobſchkodżi a nimo toho ſo bleſchka drohotneje lymfy roſbi. Zyganſka zwólba dyrbjeſche ſchkodu farunacż.

S **Hodżija.** Dla naſypowanja na Hodżijſtich honach ſawrěje ſo ſjawny puczż Hodżija do Wrěſy wot 29. haprleje hacż do 4. meje ſ. l. Jédny wobthad pokaſuje ſo na Ssemichowu. Dale ſawrě ſo na Hodżijſkich honach wot 3. hacż do 6. meje ſjawny puczż ſ Hodżija do Zicżenja. Jédny wobthad pokaſuje ſo na Proſkow.

S **Hucżiny.** Pokhroma je ſaſchła mjes ſkotom żiwnoſcżerja Kſchelſcżijana Schewcżika. Sawéranſke naprawy ſa Schewcżikez dwór, ſchkitanſke naprawy ſa Hucżinu ſo ſběhnu.

S **Bukojny** pola Barta. Najſtarſcha wożoba naſcheje wſy, Hańża ſwud. Günzelowa, je pórodżeła w bliſkiej ſtarobje 98 lét, 6 méż. a 4 dnjow wumrěła. Wona ſo 22. oktobra 1827 jako dżowka wulkołahrodnika Jana Falki w Bukojnje narodżi. Hdyż bé ſo wożenika, hoſpodarjeſche ſe ſwojim mandżelſtwom na korczmje we Hrodżiſchczu. Jako jeje mandżelſki we 80. létach ſandżeneho léſtnika wumrě, cżehnjeſche k ſwojemu bratrej Handrijej Falzy do Bukojny a ſmědżeſche ſo hacż do ſwojeje wyſokeje ſtarobneje ſtrowoty wjeſelicż. Dżenża ſchtwórtk ſo jeje ſpróżne cżéło na Bartikim kerchowje pokhowa.

S **Brěſez.** Pokhroma je ſaſchła mjes ſkotom żiwnoſcżerja Handrija Bjenadý. Sawéranſke naprawy ſa Bjenadżiz a ſchkitanſke naprawy ſa Brěſezy ſo ſběhnu.

S **Hliny.** Pokhroma je ſaſchła mjes ſkotom rycżerſkubleriſeho najeńka Saſchiſ na fórbarku w Hlinje. Sawéranſke naprawy ſa fórbark a ſchkitanſke naprawy ſa Hlinu ſo ſběhnu.

S **Prěcżez.** Mjes ſkotom kublerja Auguſta Pětſchki cżo. 14 je pokhroma wudyrika a ſo hamtży ſwéſcżika. Sawéranſki wokrjeż je dwór pokhromy, ſchkitanſki wokrjeż pak je ſbytna wjeż.

S **Holeſchowa.** Mjes ſkotom tudomneho hoſcżenzarja Arnoſchta Pětſcha je pokhroma wudyrika a ſo hamtży ſwéſcżika. Sawéranſki wokrjeż je dwór pokhromy, ſchkitanſki wokrjeż pak ſbytna wjeż.

S **Hornjeje Borſchcże.** Mjes ſkotom wobſebjerja patneje zyhelnicże Pawoła Arnolda w Tjoch Hwéſdach cżo. 24 pohoncża Jana Jencża w Tjoch Hwéſdach cżo. 24 je pokhroma wudyrika a ſo hamtży ſwéſcżika.

S **Rakez.** Njedżelu a póndżelu **wotmě ſo tu na**létni **hermank.** Po **wupraſenju hermanſtich** bé drje ſe**dym ſ najhubjeńſtich, tak daloko hacż móża ſo dopomnicż. Wikowarjo,** kotřiż naſch **hermank** kóżde nałéto a **na**ſymu **wopytaja,** wuſnachu ſo, ſo tu tak **hubjene** dokhody **ſene** mélt njejżu, każ létſa. Pſchedawarſka wurěſnych **towrow praji,** ſo je jenicżke rubſtiſcho pſchedała a **wu**dawki płaczą ju 30 hriwnow. Trochu lépje drje bé ſa **kokhoſzowe** budy a ſa pópranjazowych pſchedawarjow. Tež hoſcżenzarjo ſnadż ſu ſ dżéła lépſche dokhody mélli. Njedżelu ſyniy wétr dujeſche a ſiejiſcheża dweju wikowarjow powali a tworu rosmjeta.

S **Pancżiz.** Pod heſłom „Pěſtowanje domiſny a do**brocżeſtwa**“ (Heimat- u. Wohlfahrtspflege) wotmėwa ſo nětcżiſchcu njedżelu — hładaj nawěſchtk w dżénſkninſchim cżiſle — rjany ſwjedżeńſ ſ jara wotmětnjazym programom. Spéw, hłowo, hudża, hra — wſcho pſchińdże pſchi tom na ſwoje. Snata ſpéwarka ſ naſchich ſerbſkich konzertow, knježnja Fraiſchtagez ſ Hornjeje Hórki budże ſ knjeſom wuſchſchim wucżerjom Szlodenkom ſ Pancżiz rjane duetty ſpéwaczi. Knjes redaktor Nika a jeho dżowczeżcża rejaziſtaj nam na gitarje a huſlach. Wucżeř Zeibig ſ Budyſchina

Khodojty.

Prěnjotny roman wot Jlſana.

33] (Pokracżowanje.)

Krysta njemóżeſche ſe ſrudoby ani ſłowa wjazy praji. Wokoſchtwchi wjazy krótż Hilju woteńdże. Najaſtra rano njeſechu dracżojo Hilju na karje pſches męſto won na hórku, hdżež bé ſchcżépowu natwarjeny. Ssudniſy na konjoch hižo cżakachu. Też wjele lubu bé ſo nałožato. Zyłe Dolizy bécżu tam ſkoro, jenoż niż Skaliczanſki knjes a Borbora a Julija. Draczojo ſe ſchpicżkatymi tżemi honjachu lud wórcżo, ſo njeby pſchebliſko pſchichot k ſchcżépowozej. Dwaj dracżej wſaſchtaj Hilju ſ kary a wlecżeſchtaj ju k ſchcżépowozej, dokelż njemóżeſche na żanu nohu naſtupicż. Hilja ſłehnu ſo ſ khribjetom na ſchcżépowz a ſawoła wótſje: „Wſchitkim wodam, kiż ſu mje njewinowatu ſaſudżili. Tebje, Jana, ſadam pak djenża ſa léto pſched ſud Boži.“ Wożeń wuprażny ſ ſchcżépowza a toſiły kuſ ſawodże Hilju. Kotiż **blifko** ſtojachu, ſaſtyſchachu hiſcheże Hilju wołacż: „Mażcżka, bożenje, tam ſo ſaſo wohladamoj.“

Handrij wutrě ſebi ſyłu a rjekny: „Tak ſtanu ſo mor**dařſtwa.**“ Jeho żyn torhny jeho ſa rukawż a praji njeżeżo: „Nano, budż ſměrom, kehżbuża hižo na tebje.“ Ludżo jeho **zmjenujy** derje ſnajachu, bé dżé wot knjeza njeboh Liſchko**weho** ſaſtojniſtwo lężneho doſtał.

Mnoſy ſ ludu wołachu: „Tak je prawje, prjecż ſ khodojtami, wjazy jich ma hiſcheże ſo ſpalicż.“

Lud bé każ wopojeny a wowrótnjeny, njeprajeſcheże ſo **wjazy,** ſchto je prawda a ſchto nic. Kohoż ſtóſtne huby khodojtu pomjenowachu, tón dyrbjeſche wumrěcż, hacż bé winowaty abo niż, ſo nichtó njeprajeſcheże. Zian ſo cżertowſkym ſmějeſche, ſo je, każ pſchi ſebi praji, wulki ſkutk dokonjał.

Sa léto ſamżny dżeń dżéſche wjeczor ſ piwa domoj. Tu **ſo** dopomni na połłednje ſłowa ſpaleneje. Wón padny na **kolizy** a bé mortwy. Nożni ſtrażniży donjeżeżu jeho do**moj.** Bu ſ wulkimi cżeſcżemi pohrjebany na cżeſtnym mě-

nje, kotrehoż hódny njebé. Cżéło njewinowateje Hilje pak wotpocżowaſche na njeczeſtnym méſtnje.

XVIII.

Knjes nad Skaliczami dżéjeſche na ſwojim hrodże a cżujeſche ſo jara njeſbožowny. Wón wédżeſche, ſo je jeho żiwjenje ſkażene, ſajédżeżene i jeho njekmanym żiwjenjom w młodoſcżi, wożebje pak wot toho cżaſa, ſo bé ſo cżertej ſapiłał. Kuſk wjeſołoſcże pak hiſcheże méjeſche widżo ſwojeho ſyna Ditricha tak nadobne ſmyſłeneho. Tón bé we ſwojim zyłym ſadżerżenju pſchikład dobreho, ſprawneho, cżiſteho młodżenża, kiż njebé poddaty ſmyſłonoſcżi a roſwołnoſcżi każ wón. Tutoho widżeſche nětko pohmurjeneho a ſrudneho. To bołeſche ſanto Ericha a rubi jemu połłedni kuſk radoſcże. Skaliczanſki knjes myſłeſche cżohodla, ſo budże najlépje, hdyż ſwój hród pſchi Dolizach wopuſcżeſi a ſo poda na ſwój hród pſchi Wółſchizach, ſo by poſabył na ſrudne podawki, kotrež béchu ſo w połłednim cżaſu i jeho winu ſtałe.

Oddyż ſo naſyma pſchibliżowaſche, hdyż pſchińdże ſtareje babine łécżo a kećżeři, pola a tuki béchu ſ bélymi pawcżinami ſapſchedżene, każ bychu ſawodżete byłe ſ najcżeńſchim a drohotnym ſchlewerjom, wojſewi knjes nad Skaliczami ſwojim domjazym, ſo chże ſo na honitwy do Wółſchiż podacż a tam pſches ſymu pſchebywacż. Wón wża jeno malo ſłużownikow ſobu, ſwojeſho Martineta a Jana. Dopołdnja bé tam hižo wotpołłał, ſo bychu wobydlenja pſchihotowałe, dwé ſłużownej a jedna dohſladowarka abo kluczniża. Tuta kluczniża njebé pola druhich ſłużownych na hrodże jara widżana. Wona bé dżéżo khudeju ſtarſcheju. Hdyż bé łéto ſtara, wumrě ji macż. W ſwjatej ſpowjeżeży bé mjeno Apolonija, abo każ ludżo prajachu, Hapla doſtała. Sa pjecż lét wumrě też nan a njeſałoſtaji hołczży nicżo. Hapla dyrbjeſche nětko pola zuſtych ludżi bycż. Tam dyrbjeſche hižo jako dżéżco cżężko dżełacż, ſa cżoż pak doſta wjazy pukow hacż jédże. Wona bé ſche tohodła mjełczita a ſrudna, dokelż nihdże njenamaka kuſka lubjeſcże a pchikhilnoſcże. Hdyż bé Hapla dwanacże lét ſtara, pſchida ſo ji kubołczik, kiż ſ njej hrajkaſche, żartowaſche a njedowoli wjazy, ſo by ju nichtó bił. Schtóż ſebi ſo ſwaji, toho wón cżężko pokhtoſta. Żona, hdżež Hapla pſchebywaſche, bé hruba a roſhněwa ſo pſchi kóżdej mółcżkoſcżi a to husto tak jara, ſo potom njewédżeſche, ſchto cżini. W taſkim hnéwje krudowaſche wożebje Hapłu. Hdyż nowa nětko jómu ſaſo Hapłu ſ brjehwjańſom na hłowu cżepjeſche, hrabny kubołczik żonu ſa hłowu, ſtorhny ji khapu ſ hłowy a cżahaſche ju ſa włoſy po ſemi, tak ſo tuta ſ kołoſcżu wo pomoz wołaſche. Muż pſchibéża a widżeſche, kak kubołczik jeho żonje ſi żyłne płiſty wocżahny. Potom połołhny ju kubołczik do powétra a wotnjeſe ju. Żyła wjeſ ſo ſběża a muż pójſła po duchownoho, ſo by ducha wuzohnował. Duchowny pſchińdże a nabodo wi**dżachu, kak kubołczik** żonu ſ wuhenjom do jeje khéże cżiſny. Duchowny ſo kubołczika praſcheſche, cżehodła wón tutu żónſku pſchepiſcheża. Wón rjekny: „Tuta żona pſchepiſcheża wobołu ſyrotu a tohodła mam móż nad njej.“ Duchowny rjekny: „Porucżam tebi w njenje **Boha Wótża,** Synna a Ducha Swjatoteho hnydom żónſku wopuſchcżicż.“ Kubołczik praji: „Wóiduu, hdyż ſo mi jedże a wón roſtorha żonje wſchu dra**ſtu,** tak ſo bé ſkoro naha. Wona wołaſche mużej, ſo by ji druhu draſtu pſchinjeſł; to tón khętże ſcżini. Duchowny ſo modleſche a wuzohnowa kubołczika. Tón bórzo a potom ſ wulkim praſkom ſ wuhenjom wujédże. Zyły dom bé na**pjelnjeny ſe ſmjerdom ſa ſchwablom a ſmołu. Hapla wo**puſchcżi bórzy na to dom a bu na hrodże pſchińdżata. Jeje ſłużownje ſo jeje ſdalowachu a powédachu ſebi, ſo na Hapla kubołczika, kiż jej huſto radu nětchto ſ lubu ſcżini, na pſchikład nětchto ſapołoży, potom pak ji ſaſo da a ſ tomu wſchelake khłóſcżenki. Hapla béſche rjaneje ſchwinjeje po**ſtawy a rjaneho młodeneho mjeſowcża, ſ kotrehoż ſo na**ſeli wóczży błyſchcżeſchtej każ ſamotny jéſor ſrjedż wyſo**kich jédlow. To wſchitko ſaczińſcża ſo Eriche, kotrehoż żónſke rjanoſcże jara jimachu a won pomjenowa ſu, byrnjež hałle wołomnacże lét była, ſa kluczniżu na Wółſchcżan**ſkim hrodże.

(Pokracżowanje ſe**ſhuje.**)

farjadnik „Přešowanja domišny a dobrozełstwa“ budże we tutym pschedmjecze rozšahowaty pschednoschi dźerżeczk. Hólzy a holzy Panczańskeje a Klóschterskeje schule budu herbźy a němški spěwać a to ſ pschewodom makeho orchestra. K temu hraja „Prunzeßna Pežolka“, jara fajnowu a žortnu hru. Potajkim wotmikenjenja budke dojdu. S wuwjazom schulskich dźěći (t. r. kotiž hischcze do ludoweje schule chodźa, pokročni schulerjo a schulerki maja pschistup) su wschitzy ludje witani. Wěz je bóle za ludźi muženja, kotriž maja hižo wjazy dorosnjenja ja njuzaty. Tuž so wo prawje bohaty wopyt prošu. Wudawkow pschi tym žanych njenastanje, dokelž so zastupny pjenjez njesběra. Kóždy dóstanje program darmo. Njech so nichtó njekomdźi a pschiňdźeze njedźelu 2. meje do Panczicy.

S **Kamjenza.** Serjedu dopoldnja wokoło 10 hodźin **w domje na Polnoznej drohi 24 dla wobschkodźeneho wuhnja wó ſtwje wohenj nasta. Wobydlerjo domu wohenj ruče podusnychu a tak sawolana wohnjowa wobora hakle sapschimnjeć njetrjebasche. Potrjechenej ſwójbje pak je pschezo sa 500 hr. schkody nastalo.**

S **Niskeje.** Sandźenu njedźelu wumrě tu dźeń pe ſwojich 55. narodninach wyschschi pósłki michitr Hausen po cžežkej chorosći. We lěcze 1894 sastaji da pósłkeje słužby a wot 1. meje 1905 sarjadowa tudomny pósłki hamt jako pósłki mischtr a poždźišcho jako wyschschi pósłki mischtr.

S **Niskeje.** Hrózbny grawocžiwy njeskutk so w nozy k wutorje na pohrjebnischczu w šusednej Wódrjeczy sta. Hischcze njesnaty słóžnik wuhrjeba cžele dweju hallow, 10 mežagow a 5 lět staroju a jeju na njehańbiczi-we waschnje ſ nožom skala. Stóſtnik so najprjedy do cžkownje dobu a žebi ſ njeje kopacž a nóz wza. Njeskutka ju so pschepoždże dohladali, tohodla hnydom sawołany policajski poſ žaneje wěsteje cžerje namakacz njemóžeſche.

S **Mužakowa.** Póndźelu dopoldnja so na rezekwa hrabja ſ Arnima lěſ sapali. S wohnjom so 4 jutry lěża sniczichu. Kak je woheń nastał, njeje znate.

*

S **Drježdżan.** Jednota, towaſtwo katholſkich Serbow w Drježdżanach, wotmě wutoru ſwoju hłownu ſchromadźišnu. Pschedhyhda rozprawjeſche swo podawkach w towaſtwowym žiwjenju w ſandźenym lěcze a pokładnik poda ſlicžbowanje. Na to wotmětwachu ſo nowowowólby pschedbowanje. Dokelž je nětcžiſchi pschedhyhda, knjez šlowništi ſastojnik J. Lawkus dla druhdyžka sadźewany, towaſtwo dale wjeſeſ, ſo na jeho próſtwu druhi nowy pschedhyhda wuſwoli, a to knjez B. Helaſ. Wón proſcheſche wo dobroczinwe ſwobudźenje, ſo dotalenemu pschedhydźe za wſchu prózu dźakowawſchi. Po wuradźowanju wſchelakich towaſtwowych naležnoſcžow dźerżeſche nam hischcze knjez dr. F. Wjazſławk pschedneſchi wo ✝ Janu Hajnju. — Dokelž hrje ludźe wótkazowki cžitać „Serbſkich Nowin“, ka-trež je šerbſke ſwjedźenje a wołoſche ſaloſenſke ſwjedźenje Jednoty wopytowak, k. J. Lawkuža ſnacz, mamy ja nusne, kež na tutym měſtnje jemu ſa wſchu prózu wutrobny džak wupraſicz. 16 lět dołho je wón towaſtwo w hubjenych a khmanſchich cžaſach wjedł. Kak wjele cžaſa je ſi temu nakoſował, może jenoż tón ſrosumicz, hdyž je hubjene wobſtejnoſcže ſrosemi, kotrež ſu na narodnem polu we wulkem měſcze. Wón ſtejeſche pschezy krucże k herbſkim naležnoſczom. Towaſtwo ſaſtupowaſche na wſchech ſwjedźenjach a druhich podawkach, wołoſche pola naſchich ſlowjanſkich bratrow. Sserbſke kemſche, kotrež ſo tu kóžde lěto ſtyri raz w dwórſkej zyrkwi dźerża, wopyta ſe ſwojej cžeſcženej mandźelſki ſ dobrym pschikładom. Kóždu wutoru bě w běhu tych lět w naſchich ſchromadźišnach. Pod jeho wjednišwom ſtuj towaſtwo ſaſo na wnlcžiſchi narodny ſkhódźenk. Ženje ſo njeſnahowaſche jako Sserb a katholik. Se ſwojej pschecžiwnoſcžu ſo njeda wottrachnicz, k měrej a wokojej napomnacz. Wón njeſubowaſche, tak jara ſ holkom wuſtupowacz, ale dźěłaſche w cžichim ſa šerbſki ſaměr. Sa wſchu wrózu, dźěławſcej wupraja ſo jemu ſ tutym horzy džak. Mamy nadźiju, ſo hiſchcze dale, kelkož jemu cžaſ dowoli, ſa šerbſki narod ku dźěła. — Wſchěch lubych Sserbow pak napominamy, naſche towaſtwo tež pilniſcho wopytacz. Shromadźižny ſu kóždu wutoru w hoſcženju „Bayriſcher Hof“, na Hornjecžiſkej haſy, njedaloko hrodu. S mnohowotej drohwnej jeſeninju ſo tam dojěžże ſ cžiſłom 9 a 11. S tutym bychmy nowemu pschedhydu najcžiwniſcho podpjerali a jemu wjeſeloſcž k dźěłu dali.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk, 29. haprleje 1926

Wežerawſche kurſy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſſk. fran.	13,90
1 jendźelſki punt	20,39	100 cžeſkoſł. krónow	12,45
100 ſchwajz. frankow	81,09	100 pólſk. markow	41,70

Efekty ſwjeſelſchu ſo wežera na kurſy w Berlinje nimale ſtruczenych kurſow. Też wójnſka požeżonka njeſchto malo dobu.

Produktowe wiki wežera ſtoro žaneho pschemenjenja njepschinjeſechu. Muka nima kupzow. Tuž njebě też žaneho **Požadanja za kſkelowem** žitom. Pschenza běſche we wukraju też njeſchto tuńſcha. Tak wſchě druzyny žita ſwoje dotalne placžiſny ſakhowachu. Wežera placžeſche zentnar

w Berlinje:

pschenzy 14,80—14,95 hr., rožki 8,65 hr.
hacž 8,90 hr., jeczmjenja naležnjeho 9,75
hacž 10,50 hr., nahwmneho 8,65—9,50 hr.
wowſa 9,60—10,10 hr.,

w tremijowym wiku znju:

ſa mezu pschenzy 15,20—15,25 hr., rožki 9,57—9,62 hr.,
ſa julij pschenzy 14,87—14,90 hr., rožki 10—10,07 hr., wowſa 9,45 hr.,
ſa ſeptember pschenzy 13,32—13,27 hr., rožki 9,95—10,07 hr.

Sſwinjaze wiki wežera ſrjedu w Berlinje (Magerwieh-hof-Friedrichsfelde). Pschihnali běchu 442 běhakow a 720 proſtatow. Te placžachu:

běhaki wutke 90—110 hr., ſrjenje 70—85 hr., małe 46—65 hr.,
proſtata wutke 38—55 hr., ſrjenje 30 hr. hacž 38.

Wiki běchu měrne, pornjo poſledniim běchu placžiſny malo pschemjenjene.

Sſwinjaze wiki wežera ſrjedu w Hródku. Pschihnali běchu 640 proſtatow a 45 běhakow. Proſtata placžachu 22—40 hr. Pschi ſpocžatku derje běchu, na poſlědk hubjeńſcho. Běhaki hubjenje běchu a placžachu 50—130 hr., ſa tym hacž běchu wutke.

Nětkotre placžiſny Drježdżanſkich wikow (Markthallen) wežera ſrjedu: karnikl 1—1,10 hr., łóbjata 3—3,50 hr., młode kaczki 2,50 hr., kury 1,30—1,70 hr., hołbje 1.00 hr. hacž 1,80 hr., karpy 1,60 hr., hłiny 2,50, ſchcžuki 1,20 hr., jabłuka 30—70 np., měd 1,80—4 hr., běrwy 3—3,50 hr. ſa zentnar, morchej 25 np., cžerwjena rjepa 20—25 np., kulrepa 12—15 np., rjenwjeń (Rhabarber) 20—22 np., zybła 15—20 np., ſpinat 15 np., cžerwjeny kał 23—25 np., běły 23—25 np., ſołotej 20—35 np., ſuſchene prawaki 6 hr., butra mlokarſkeho a ſurowa 1,90 hacž 2,30 hr., mloko litr 31 np., twaroh 28—35 np., jeja 10—12 np., muka (wuczaſy) 28—30 np., najlěpſcha 30—32 pjenjezkow.

Kuſe pjatk ſu w Budyſchinje **wiki a niz ſobotu.**

Kožowa aukcija ſandźenu wutoru w Lipſku. Wołaje **koże** do 29 ptw. 63¼ np., homjaſe koże do 29 ptw. 70 np., krumjaze koże do 29 ptw. 55¼ np., byczę koże do 29 ptw. 65¼ np., proſdnicze koże bjes hłowy 69 np., ſ hłowu 64½ np., cželace koże łóhke bjes hłowy 131¼—136¼ np., ſ hłowu 108—111¼ np., wowcże łohke ſ wołmu 68—69 np., wowcże łohke ſ wołmu 68—69 np., wowcże łohke ſ na pol dołhej wołmu 63½—67¾ np., ſ krótkej wołmu 68—68¼ np., bjes wołmy 56¼—56½ np., Wſcho po zunczze. Wowcże koże běchu 10 proz. drožſche. Cželace koże běchu 2—3 proz. tuńſche.

Na pschedań.

Krunwa abo jakoza, wyšokoſmuczelna, Winzaſ w Dubrawſe pola Hródka. — M. Holder w Nowej Luzy pola Wojerez.

Łóbjata Uhlitzſch we Wojerezach, Hródkowſka haſa 1.

Kóń, ſtyłny, w Dobruſchi 15. — 3-létny w Delnjej Hórzy 35.

Wokni 100×177 cm. w Małej Rydej, Drježdżanſka hr. cžo. 21.

Runſkizu, ſaſtaranźa (Pflegeheim), w Budyſchinje-Zidowje.

Hoſtwinſka tjelba, mużaze kolo w Kulowje, Zyrkow. haſa cžo. 8—9.

Wós dźežazy w Budyſchinje, Fabrikſka haſa 40 I.

Komoda, kłěbowy hamor, ležo ſ poſtejſchczenmi a druhe mebje, w Budyſchinje, Rybarſka haſa 7 II.

Wojnarſki grat, Sladek w Kulowje.

Sdźěłanźa na pschesadźowanje:

Pjatk, 30. haprleje, pschip. w 12 hodź. w „Herbſtej grychči w Khróſcžźach: 10 porow wyhotich a 8 porow na pol niſkich žonjazych ſtupnjow k ſchmorowanju, 4 pory mużazych ſtupnjow a 4 pory ſchkórnjow.

Pjatk, 30. haprleje, pop. w 4 hodź. w hoſcženju we Lejnje pola Kamjenza: hromada jédžnych běrnow a wyšoki ſchpihel.

Sſobotu, 1. meje, dop. w 10 hodź. w hoſcženju „K ſłotennu lawej“ we Wojerezach: deſtilazijſki aparat a też wſchelaki cžapor ſa elektromontérow.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. 3411 hodź.:
Wiki ſu ſnadnje wutwite, wobroſ ſnadny. Tendenza: ſtajna.
Dop. 3412 hodź.: **Wiki dale mérne pschi dotalnych placžiſnach. Tendenza: mérna, ſtajna.**

Placžiſny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wołiſowe ſymjo wo tunt abo 1000 kg, ſejwał 100 kg, wſchitko po Korei brutowje.

	28. 4.	27. 4.		28. 4.	27. 4.
Pschenza	296-299	296-299	rapš. wołiſki	14-14,50	14,50
rožka	173-178	173-178	poch. melaſka	—	—
nałět. jeczmjeń	195-210	195-210	ſeradełka	42,00	42,00
naſ. jeczmjeń	173-190	173 190	ſérnjaze kruſy	16-16,20	15-16,20
wowſ	192-202	192-202	bjany	23-24,00	22-24,00
kukurjaz (Mais)	163	—	wołta	32,00	32,00
pschenicžn. muka	38-39,75	37-39,75	łany wołoſki	18-18,60	18-18,60
rjana muka	24-26,75	24-26,75	małe łupiny	11-12,75	11-12,75
pschenž. wotr.	11,25	11,25	wołte łupiny	14-14,50	14-14,50
rjane wotruby	12,25	12,25	łymo, 50 kg	3,40-4,00	3,40-4,00
kapš	—	—	ſłoma, rjana	1,15-1,70	1,15-1,75
łane łymjo	—	—	„ pschenž.	1,15-1,60	1,15-1,80
hroch	26-28,00	24-28,00	„ wowſina	1,15-1,60	1,15-1,80
pjelušchki	22-25,00	22-25,00	„ jeczma	1,15-1,55	1,15-1,59

Placžiſny rěſneho ſkotu na Barlinſkich ſkótnych wikach.

28. haprleje 1926 Placžiſny po zentn. a ſt. žiwnach.

Słowne drožiny a wołnamjenjenje.

Woły: 580.

Polnomłodźe, wukormjene, najwyſchſche rěſnoſe hódnoſe:	
hacž do 6 lět	50—53
Młode mſadne, wſelkowukormjene, ſtarſche wukormjene	45—48
Mjenje wukormjene młode, derje pžywane ſtarſche	38—40
Mjenje pžywane wſchelkich ſtarobow	—

Byki: 444.

Polnomłodźe, wukormjene, najwyſchſche rěſnoſe hódnoſe	48—50
Polnomłodźe, młódſche	44—46
Mjenje wukormjene młódſche a derje pžywane ſtarſche	40—42
Schpakne	—

Jałowje a krowy: 887.

Polkormjene, wukormjene jenne najwyſchſche rěſnoſe hódnoſe	48—52
Polnomłodźe, wukormjene ſałowje najwyſchſe rěſnoſe hódnoſe	38—44
Starſche wukormjene krowy a derje wuwite młódſche jenne	28—35
Derje pžywane krowy a mjenje pžywane ſałowje	22—26
Mjenje a ſchpatnje pžywane	18—20

Cželata: 3415

Najlěpſche wukormjene	70—80
Mjenje wukormjene a ſałowe wot ſyna	58—68
Schpatne	45—55

Bowzy: 4345.

Młódſche a ſtarſche wukormjene	42—58
Starſche wukormjene	40—48
Mjenje wukormjene	25—35

Sawinje: 11742

Polnomłodźe, wobeſłych rašow a ſwe rěſlenkow, hacž do	71—72
1½ lět ſtare	70—72
Wukormjene	67—69
Mjeſane	65—66
Schpatne	63—66
Mazge a tuńſche	—

Z Łužicy.

* S **Pokſnizy.** Wutoru dopoldnja ſtužobna Müllerez, kiž pola tudomneho kubleja Mačžka žiješe, na polu wóſy kałaſche. Pschibližeſchtaj ju k njej nłodaj pachołaj, ſhrabnyſchtaj ju a cžełnjeſchtaj ju do pschérowa pschi puczu a ſpytaſchtaj ju wumnožowacz. Kublerjej Mačžk a Hübler holzyne tſchiki wuzkyſchcheſchtaj a na pomoz pschikłwataſchtaj. Zimaj ju poradźi kumpakow ſajecz a poliżiji pschepodacz.

S **Wopatſeje.** Pschi cžełnej ſrowoſczi a duchownej cžerſtwoſczi ſwjeſcžeſche ſandźenu njedźelu ſiwnoſczer a wójnik knjez Arnoſcht Ulbrich ſe ſwojej mandźelſkej ſloty kwaſk. Jubilarow wobdawachu dźěći, dźěćidźěći a ſnuſodźa.

Se **Zilawy.** Sſrjedu w pinzy jeneho doma pschi Sakłej drohi ſtarſchebo muża žako cžełko namakachu. Lěkaſ ſpóna, ſo bě jeho Boża ruczka ſajała.

Se **Zilawy.** W hužobnej cžełkej wjży Ringelshajnje wotpali ſo njedźelu rano wokoło 6 hodź. wulke burſke ſubło ſ domſkim, brózniomaj a pódlanſkimi twarjenjemi ſa krótku hodźinu. Sſ lokomotiwy Cžopliczańſkeho ſwěſnika bě ſchkrjelka ſlocžała. Wětr bě ju do ſtajoka pschinjeſł a tak je woheń naſtał. Schtyri ſwinje, wulkej cžełeczi, žito a piza je ſo ſchoſupaliła. 14 lětna dźowka, kotrejež draſta ſo hižo paleſche, wulkowna nanowej łonjej. Sſ wulkej prózu jenoż nóżaſchu ſtaru maczʼ płomjenjam wutorhnyjeſ.

* S **Olbersdorfa.** Njedźelu tudomny barbjerſki dźěłaczer Gustaw Wohnig w lěſu pjeſł kopaſche. Pschi tym jeho Boża ruczka ſaja a 66 lětneho muża ſ połuchu dźěła ſtorhny.

* S **Woſtrowza.** Sſobotu blisko kožowje fabriki cžełko 67 lětneje doſtawaczki invalidneje renty Ernestiny Schönbrunnowa je Seitendorfa, kiž je ſo hižo w februaru ſhubiła. Staruſchka je ſnadź tehdy w duchownym ſaczěmnjenju blisko ſwojeho bydlenja ſnjerzeł ſamu pytała.

Se **Shorjelza.** W nozy k wutorje ſo na Habraſchczańſkich honach njedaloko Niſczańſkeje dróhi pschedawarka ſe Shorjelza ſaſtała. Jo ſdaczu je ſebi w cžeſtich myſlach žiwjenje wſała. — Póndźelu rano wokoło 7 hodźin na dróhu Bożeho rowa tſchitkinjerja, kiž da dźěła dźěſche, Boża ruczka ſaja. Sawołany lěkaſ ſpóna, ſo je dźěłaczej hižo wumrěł. Cžěſko dowjeſechu do cžełkownje na pohrjebniſchczo.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěſcž wo wjedrje ſa jutſchiſki pjatk: We wjeczornej Němſkej ſylnje ſamrócženo, khłódno, w rauſchej Němſkej ſo wuczahuja, cžpohliſcho, ſwjetſcha ſuchoſcž.

W brunſzowej jauje „Louiſe“ pola Liebenwerdy je ſo ſrjedu wuhlo ſapaliło. Woheń ſo dałoko rozſchéri, prjedy hač ho ſydom wobſtejnym wobornym poradźi, jón ſhaſchicz. Wjele nadoby a jamowneho materiala je ſo ſniežiło.

*

Někotre tyſazy dźěłaczerjow w żeleſniſkimaj dźěłarnjomaj w Saarbrüdkenje ſu dla mſdowych ſwadow dźěło ſłojiłi.

*

S roſtaczom ſněha ſu Wolga a jeje pobocžne rěki ſe rěcžniſchczom wuſtupite a kraj dałoko powodźile. Wjele ludźi je ſo pjecže tepiło. Někotre moſty ſu ſo do cžiſta ſnicžiłe. Żeleſniſki wobkhad mjes Niżnim Nowgorodom a Wladimérom je ſo pschetorhnył.

*

Nowowólby ſa rumunſki ſejm ſmeja ſo 25. meje, ſa ſenat 28. meje. Parlament ſo 25. junija ſwoła.

*

Rumunſki miniſterſki pschedhydża Avarescu je wot kraja dowolnoſcž k wobſchérnej amneſtiji pschi ſkładnoſczi narodneho ſwjedźenja 10. meje dóſtał.

*

W rěczi jendźelſkeho miniſtra Chamberlaina wo pschiſpuſchczenoſci němſko-ruſkeho ſrěcženja je doraz, kotryž je na franzowſko-jendźelſke pschecželſtwo położił, wulku kedźbliwoſcž ſbudźił.

*

W Mailandze a Turinje ſu ſo wulke faſziſtiſke demonſtrazije ſa wumnoženje italſkeho khéjorſtwa wotmėle. Sso by to možno było, dyrbi ſo, kaj ſo Muſſolini w Mailandźi wupraji, Italſka ſ kolonijemi powjetſchiſcz.

*

Po powěſczi ſ Hakodata je 1540 tunowiſka parna łódź „Chichibumaru“ ſrjedu pschi wulkim wětrje pola Kouriliſkich kupow na dno morja ſajeła. 230 wožobow je ſo ſ ſobu ſtopiło.

*

Kaž ſo ſ Oſtlanda w Sjednoczenych ſtatach Ameriki powěſe, bu pschi rozbuchanſkich dźěłach ſ rozbuchnjenjom 1500 puntow dynamita ſchtyrjo dźěłaczerjo do kruchow rozſtorhali.

Słomjane kłobuki
za mužskich

Podpisane sobustawy **zwjazka němskich kłobukow. wobkhodow** poručeja k předstejacej saisonje swoje bohače napjelnjene składy **słomjanych kłobukow za mužskich**

R. Nebel na Bohatej hasy — **C. Rinke** na Bohatej hasy
H. Walther na Hłown. torh. — **H. Lehmann** na Bohatej hasy
E. Tschöpel na Bohatej hasy — **A. Fiegel nasl.** na Khěžor, dr.
a **P. Ulbricht** na Šulerskej hasy w Budyšinje,

Wulke připóznaće

namakaja — naše — nowosće

tunjcho

mužaceho wobłečenja

Nalětne wobleki w nowočas. barb. 47.50 39.50 29.50 — **19.50**
sportske wobleki z pas w 3 dźěl. 39.50 31.50 — **27.50**
sportske wobleki z 2 kholowomaj 59.50 47.50 — **39.50**
koverkotow. paletoty na satinel. podšite 9.50 54.50 — **48.50**
šwjedske mantle gabardin. narunanje za měru — **67.50**
gumijowe mantle jenobarb. z tkaninow. počehnjenjom a bjez njeho 29.50 23.50 — **16.50**
wulki wubjerk w kholowach wot 3.50 hr. sem.

tunjcho

žonjaceho wobłečenja

Muslinow. drasta wabjace mustry, z tłóčenymi falćami — **4.50**
mantl impräg. praktiski žonjacy mantl — **5.50**
čistowołmj. popelin. drasta w rjanych barbach — **9.75**
sukn. mantl čěmnych barb. prakt. žonjacy mantl . . . — **9.50**
koulardinowa drasta w krasnych barbach . . . — **11.50**
nowoč. zwonsk. drast. čista wołma, wabj. nalět. barb. — **12.50**
čistowołmj. muslino. drasta wabjace mustry — **16.50**
čistowołmj. ripsowy mantl la kajkosć . . — **29.50**

Drježdźanski konfekcij. dom

Birnberg & Co. ◆ w Budyšinje ◆ na Mjasowych jatkach 5

Wobhladajće sebi wustajenja w našich woknach

Pěstowanje domizny a dobročelstwa.

Njedźelu, 2. meje 1926 pop. 1/4 4 hodź.
w Pančanskim hosćencu.

Bobuskutkowacy: Knjeżna Frejslagec z Hornjeje Hórki, Słodeńkec z Pančic, Redaktor Nitka a jeho dźowka z Budyšina (cither a husle)

Wučeř Zeibig z Budyšina (přednoški). Dźěćacy khór wobeju klóštrskeju šulow (spěw a dźiwadło) z nowym orchestrom.

Zarjadowař: Wyšši wučeř Słodeńk w Pančicach.

Zastup darmo. — **Zastup darmo.**

Šulske dźěći nimaja přistupa.

Wo prawje bohaty wopyt prosy

zarjadnistwo.

Gardiny bělo a pisano
pol storcs
modernske
wupušcenja za wokna
we wšěch płaćiznach
poruča we wulkem wubjerku
Otto König
w Budyšinje při Mjasowych jatkach čo. 3.

Přikrywy za sofy adiwany
najnowše pokazki, wulki wubjerk
K. Erler, na Žitn. wikach 11

Wulki wubjerk! — Tunje płaćizny!

Pisane a běle cychi

Najl. wupjerki, ložowe płachty

ruby na blido a na tafiu, damastowe ruby, servjety, trěnja, trjeńčka šantka.

Mako-šaty, fortierowe twory, košlace tkaniny, tkaniny za swješne košle. Wjetše dźěły zbytkow, kotrež hodźa so płokać, šórcuchowych a meblowych tkaninow a t. d.

Hilger, w Budyšinje
Lotzowa dróha čo. 20 I. Zano klamy!

Walter Rinnelt
woscbny frizěr za knjezow, knježny a knjenje
zhotowja wšě włosowe dźěła,

Najwjetši skład wšěch tolletowych tworow, wotfihanje po wašnju bubiskem a pažskem (Bubi und Pagenköpfe).

Připrawnje towarstw. a dźiwadłowych frizurow.

Najspěšniše a porjadne posłužnje

Wosebity dom cigarow a cigaretow
w Budyšinje, na Kamjentnej hasy čo. 17
při hotelu „Krone".

Mužske pachołske sportske **wobleki**
gumijowe mantle, sportske kholowy, jaki do wětra, kholowy za njedźelu a do dźěła, stupnje a krije we wšěch wulkosćach předawa jara tunjo
H. Gedlich w Budyšinje, Nordstr. 7.

+ Frauen +

Poručam swój wulki skład
přepaskow, měšačnych a předpadowych powjazow, podpołožkow. Sym radłubje k radže.
Wagnerowa w Budyšinje
před Sulefakimi wrotami čo. 9.

Original-Alfa Separatoren
60-600 Liter Stundenleistung
Perfekt-Separatoren
60-130 Liter Stundenleistung
original-Alfa-Ersatzteile und Del liefer zu Original-Fabrikpreisen

Alfa-wosije a wšě narunanske dźěle
Zastupjeř:
Hans Ruppert w Budyšinje
před Šulerskimi wrotami 1a (po 1. poskhodźe).

K nalětnym wusywam poručam:

Kalowe symjo (za běły a čerwj.), **runklicowe symjo** (za běłu a čerwj. — Eckendorfsku), kaž wšě družiny **kwětnego symja**; Drježdźanske **cyblowe symjo a dźěćelowe symjo**, wšě druhe **symjenja za pola a do zahrodkow.**

Jan Bjedrich z Kołazy
Sym Serb! — 43 lět hižo předawam!
Sym kóždu sobotu w Budyšinje na Mjasowych wikach.

Superphosphat
je dóšoł 8—9
a rjane z ruku wubjerane
Děrny.
k picowanju ma płaćizny hódno na předań
Jurij Čornak we Łazku
pola Rakec.

Kóždu sobotu wot 8-6 hodź.
kózlace a knotace
kože
a wšě družiny
kožow a kózkow
kupujetaj po najwyš. płaćiznach.
Kießling & Erdenberger
w „Połmšacu" na Zwonk. Lawskej hasy.

Copie spódne wobłečenja
W. Köhlerowa, Hłow. torhošćo 9

Rjane syjne
prosata
ma na předań
Jurij Šnola w Baconju
Telefon Njeswačidło čo. 35.

Kedźbu! Kedźbu!

Poručamoj so k wuwjedźenju barbnych
ponowjenjow cyrnikow cyrkwinskich časnikow
kaž też za wšě wysoke wobdźěłne barbjeńske dźěła a druhe. Z dobym poručamoj so za **twarjenje błyskowodow a wysokich antenow** za radio po najtuńšich a krutych płaćiznach.

Z počitańcowanjom
Alwin & Max Schubert
w Protecach pola Halštrowa (Prietitz Post Elstra)

K spočinatej saisonje!

Sportske kłobuki we wšěch barbach	2.95
kłobuki za žone a holcy z bantami wopyšene	3.60
kłobuki za młode holcy z bant. a róž. wupyšene	4.80
też kłobuki za žony	4.80
eleg. kłobuki za młode holcy ze židu a róž. wupyš.	5.80
kaž kłobuki za žony	6.80
Njewupyšene młodostny formy w nowych barbach	2.45
dźěćace kłobuki w zwonowych formach z bantami a róžemi	1.95

Hut-Hoffmann Holzmarkt 7.
w Budyšinje.

Trjebane a nowe

mebje

kaž też **wuhotowanja stwow** p oruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 41
Podšinje płaćić dowolam.

Najlěpše cychi, wupjerki

běłe a pisane
trěnja a trěnčka — **košlace sukna**
po poměrnych płaćiznach a we wulkim wubjerku
A. Bokelmann nasl.

Nawěštki přinjesu wužitk!

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serbskej kniharni" w Budyšinje skaza. Wukhadźa **měsačnje** a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

W najwjetšim wubjerku a po najnižšich płaćiznach

poručam: **mužace wobleki** (narunanje za měru), **wobleki za mužow, młodźencow, pacholow, hólcow a dźěći; manšestrake a wołmjanocordowe sportske wobleki; dobre krute kožane kholowy; manšestrake kholowy; suknane kholowy; Breeches kholowy; lětne kholowy; lětne jaki a žakety; najlěpše lystrowe žakety; módre kóperowe jaki a kholowy; dźełańske a kalmukowe jaki; łacy, kholowy za pacholow, hólcow a dźěći; krótke kholowy; kholowy ze stałčikom;**
nimo měry wulki wubjerk **jakow do wětra** (we wšěch wulkosćach) **a gumijowych mantlow** a. t. d.

10% hač do 20% rabata
zbytki a zapłaty darmo.

Wosebje khudym ludźom a dźěłačerjam poskičam składnosć, tak tunjo hač móžno kupować

Woldemar Menger w Budyšinje
na Serbskich hrjebjach 6
(prjedy A. zwud. Mengerowa)

Hižo 42 lět powšitkownje znaty, kruče solidny a sprawny specialny wobkhod, z drastami.

Położenje w płaćenju. — **Wotpłaćowanje je dowolene.**

Srjedu w nocy 1/2 12 hodź. zemrě ćicho po krótkej dołhej khorosći moja luba *mandźelska, naša starostliwa* mać a wowka

Marja Raußendorfowa
rodź. Voigtec
w 59. lěće.

W Měrkowje, 29. haprleje 1926.

We hłubokej zrudobje
Oskar Raußendorf
w mjenje wšitkich zawostajenych.

Khowanje budźe njedźelu 2. meje pop. w 3 hodź. wot žarowanskeho domu.

Příloha k číslu 99

SERBSKE NOWINY

Štwórtk, 29. hapr. 1926

Štó płaći?

W tydźeniku Nowy lud čitam: Na naprašowanje jeneho sapóstanza pruskeho šejma dźěli Amtliche Preußische Pressedienst:

„60 prozentow wobšedźerjow wulkoležomnosćow we Pruskej (kotrež, kaž je znate, najwjazy w rańšnej Pruskej bydla) zadyn dołhodny dawk (Einkommensteuer) njepłaca, 20 prozentow běhu k płaćenju tehole dawka sahudźeni a pola 20 proz. jo hišće pruhuje, hač dyrbja wěšcho płaćić. Wuwzmóžnjenje wot dołhodneho dawka je na sadołženje složene."

Potajtim 60 proz. a hišće wjazy wobšedźerjow wulkoležomnosćow, kotrež tyhaju a žiwnosćerjo a dźěłačerjo k tomu? Njedyrbiće wy pósledni pjenjezł dawkow sapłaćiwši? Njedyrbiće wy kóždy kroćišć dźesaćz króć wobrocźiwši, prjedy hač jón wudaće? Schto praja k tomu naši sastojnizy, wikowarjo a dźěłačerjo. Wy nimaće dosć k sežiwjenju, njemóžeće žebi draštu a dojmjazu nadobu, kotruž najmušnišcho trjebaće, kupiś, ale tola dyrbiće waše dawki płaćiś. Dyž dyrbiće wy pod tak cźežkimi wobstejnosćemi dołhodne dawki płaćiś, a wulkowobšedźeństwo to njemóže, dha je to tola dopołkas sa to, so so wulkowobšedźeństwo wjazy njepłaći, so wjazy rationelnje dźěłaś njesamóža, tak so w nětčišchim cźasu žanehu prawa wjazy nima, so dale jako pucźrubarjo w tataŕstwje mjenowaś. Dokelž njerozsumi pod nětčišchimi wobstejnosćemi wjazy hospodarić, je potajtim nětčišchemu statnemu porjadej runjewon schódne a z tym dawa dopokas, so dyrbi so rozdźělić. Knježeŕstwo dyrbi na to dźěłaś, so je wot dołha wuwwobdźi pśches wuzwojenje. Wuzwojenje rosumi so tak, so wobšedźerjom jenoź telko role pśchewostaja, kotruž móža z wuzitkom wobdźěłaś, so bychu tak žebje a žiwobju z cźesću sežiwili. Kraj dyrbi so maksym tatarjam k wobdźěłanju pśchewostajiś. So sa semju wulka žadosć wobsteji, je wšchudźom znate.

Dalšni dopokas, so jo wulkoležomnosće wjazy njepłaca, je teź z tym date, so w rańšnej Pruskej na 150000 wulkrajnych dźěłačerjow sa tuni pjenjez a pod hubjenymi wobstejnosćemi na wulkich kubłach dźěłaja. Wulkowobšedźerjo wobkhadźuja, pozdźišo jo na jim datu dowolnosć w Němšej pśchebywaś, jara hrubje z nimi. Hdy dyrbu k žiwjenju trěbnu msdu płaćiśi, bychu dosć tukrjanych dźěłačerjow dostali, hdyž jim nětdźe 2 milijonaj bjes dźěła, mjes kotrymiž jo dosć tataŕskich dźěłačerjow. Ale k tomu žana dobra wola njeje. Je wšchak znate, kak cźile wobšedźerjo knihi wjedu a tak mischtrjuju woni rosumja z knihow dopokasaś, so nicźo sapłaćiś njejdu, ale so dyrbja kóžde lěto hišće nětchto pśchipołožiś. (Hdźe dha jo potom wot cźasa inflazije tak wjele nahromadźili, so to samóža?) Hdźe dha bjeru dale źrědki, žwoje žiwobyły a žami do kupjelow a k morju a do žłonežneje, runje nětkle nam Němzam tak rjenje pśchikhileneje Italiceje, pótłaś. A ś wokkal wuthadźeja te źrědki sa te cźmowe saměry, kotrež wšchitke w rańšnej Pruskej žo sapoczinu, a kotrež su dale najwjetšchi strach sa wobstacźe nětčišcheje statneje formy a teź sa derjemcźe wšchěch wobydlerjow. Naš lud móže jo jenoź sažo shrabaś, kóžby, kotryż ma dobru wolu k natwarjenju, hdyž dostanje dosć semje, kotruž móże sa žebje *a žwoju žiwobyłu z wuzitkom wobdźěłaś*. Wšo dyrbi jich knježeŕstwo teź najprjedy ś pjenjesami podpjerać, kotreż žo tunjo sadanja. So tajke źrědki knježeŕstwo wobšwędźeli, hdyž dobru wolu k tomu ma, móże žo dopokasaś, hewak njebychu žo mohłe stotyhaś za žiwjenjom wólicź. Naš cźłaś žada dźěło a k tomu pjenjesy za tunju dań, a niz pśchiswólenje źrědkow, wot wšchěch poddanow pod cźežkimi wobstejnosćemi šwjedźene, k sjawnym žwiedźenjam. Jeli cźe naš wótcany kraj a my sažo žo wustrowicź, dha dyrbja naši wuswoleni šaitupjerjo we wšchěch krajnych a teź w němšim šejmje na to dźěłaś, so kóžby, kotryż ma k tomu dobru wolu, semju dostanje a k tomu źrědki. Dobri wucźerjo a nawjedowarjo dyrbja žo ś knježeŕskimi źrědkami k tomu powołaś, so jim pśchi tym k ruzu du.

Kak dołho pak budźe nasche knježeŕstwo hišćeże k tomu pśchihładowaś, jako žeł njeby žaneje rady wědźało. Wšchudźom dyrbi žo na to cźišcheźeś, so žo nětchto stanje. Hewak padnjemy hišćeże hóle do šahuby a šmějemy hišćeże wjele wjazy płaćiś.

Dopomnjenja brjuchownika (Bauchredner).

(Nastawk w Daily News pścheberźcźił J. Hrodźišcźanski.)

Schěrjenje w hotelu w měsće Brewst.

Pśched krótkim cźasom pucźowaśche George Jackson, nětkuždy wumjeł, tu tśiwiłu wobšedźeł hotela w šrjenim amerikańskim měsće, pśches europški kontinent a wupowědda tu podeńdźenja žiwjeho žiwjenja jako artist.

„Móžu žo wjeźeliś, so tym jedyn ś makeje cźŕjódli dobreho brjuchowniwa, kiž z makeje šchule Dovellija wuńdźe hu. Cźile brjuchowniwje móža pśchi žebi štojaceho pśchipołhlucharjow tak samołicź, so jim je, kaž by nichtó ź dałoka wołał. Hdyž teź žo w blišcheśeś stoji, wuźili žebi pśchipołhluchaś, so njewidźomnje nichtó blišo pśchi nim rěcźi. Tehdom wjesaśłužiś žebi ś wokoloczańjom ś varietéja da varietéja wjele pjenjes. Dołhaśasche to runje k wšchědnemu žiwjenju. Ale moja wulchikrośćej pśchinjeśe mi wjele wjesela. Jedyn ś mojich najlubšchich leśczow nałožich, hdyž do makeho města pśchińdźech a ś wósom do hotela jědźech. Hdyž pohonch do hižo jestarjeneho konja bjesche, sta žo, so hłóš ś konja jemu pśchikaza njebicź, hewak sejna žo njelubsnje je sadnimi nohami žiwozepo wopora. Wšejce fu dźenża hišcheze w amerikańskich małych městach pohonczojo žiwi, kiž žwojim wuukam podawk wo spodźiwnym konju powědaja, kotryż ś cźłowjejskim hłosom pścheciwo žurowstwje ś lichudom protestowaśche.

Jónu dźěch nimo kruwarnje a widźach nikdu burowu kruwu dejiś. Zortniwje wopraschach žo, hač skoro nicźo pścheciwo temu mělo njeby, hdyž bych mloko wot njeho dostał. Sso fu žmějo wotmołwi žónśa, so dyrbju žo tola *kuum wopomnjeś. Sćimich to je žmějchnym njezwotom*, wobšedźujo dźiwanje a wustrójenje burowki, hdyž zuwak ś hłubokim hłosom nahle wotmołwi, so dyrbju žebi jenoź pśchihluzowaś, pśchetoź śchto ma słónczinje kusk mloka mjes pścheceźelemi prajiś.

Nětdy pśchińdźech wjeczor do tehdom hišćeże jara makeho města Hartford a dach žo hnydom, pśchetoź bě hižo pózdźe, do varieteja dowjeźeś. Słónczišchći mój dźěł, chodźh dom wopuśćeźeś. Tu wuhladach pśchi sastupje do jewišćeża wotradu: „W hotelu Brewst nijs załožiś!" A źodom bě tam nij zaś prawje pścheceźelne namołwjenje: „Dajśe Waśche śchaty hakle potom pśekaś, hdyž fumy Waśche pśchedstajenja widźeli. Direkzija." Sy tym bu źnadź prajene: „Njerozkoš twój stan prjedy, kelkerjo, hač njeźimy sa dobre spśimali, so twoje pśchedstajenje teź tydźeń dołho hóreźi pśchinjedźe." Myślach žebi, so je Hartford prawje njepśeceźelniwe městaćko, a tohodla wobšamknych, šmanjeńśa na wotradu, nastupajo hotel, po możnosći pósłuchacz. Tola bě, kaž bu mi prajene, w měsće Hartford jenoź jenicźki hotel ś mjenom „Brewster". Potajtim dyrbjach tam hišće, nježhdyž-li pod hokym njebjom pśchenozowaś. — Sćužobnik, kotryż bě nimo toho teź hišćeże wjednik jśdneho śtoła a śmišnika, donjeże moje pucźowańske wězy ź durjam nu pśchipokakaneje jśtwy. Prjedy hač ja wotamknych, pohlada zwe śpodźiwnje na mnje, prajo, so trasch dozyła w tej jśtwje śpaś njechcam. Snydom dopomnich žo tamneje wotradły pśchi sastupje do theatra a wopraschach žo hrubje, śchto tola ź tej jśtwu je. „Tam ścheŕi," wotmołwi twón krótko a ź wobtiwjerdźenju teho wuhladach teź hišćeże durjazy wuwiś ź cźišćom 13. Prjedy hač bě śćužobnik jedyny śtok dozpeś, běch teź hižo pola portiera, so bych druhu jśtwu spośimał. Portier sćahowaśche ź ramjenjomaj, ménjejśe, so budu tola w jśtwi 13 pśchenózowaćej dyrbjeć, pśchetoź wśchitke rumnosće fu wobšadźene. Wucźahny ź nekajkeho pśchilobka wuwiś ź cźišćom 12½, praja: „Powéźeje tele cźłoto nad tamne 13, je-li hač Waś to nékat śméruje. Tohodla pał žo ścherjenje nibdy wordźerjeć dacź njebudźe, Waś je žwojim wopytom pocźeśeźicź.

Wšě šulske knihi

serbska a němska

dostanjeće najtuńšo

w Serb. knihaŕni w Budyšinje

w Serbskem Domje.

Kaž skoro wšchitzy artiljay žym teź ja pśchiwérny. Do*kelž pak někchto kaž wuhmědch na wobliežu portiera wuhladach*, śmuźich žo a dźěch do žiwojeje jśtwy. Najprjedy pak powěźnych wuwiś ź cźišćom 12½ na cźišlo 13. Potom sacźinich wokno, šamknych durje a pokójch klucź śpody hkowaka. Móžeśche wo polnozy bycź, hdyž pśches klepanje do wotka wotucźich a žo wustrójach. Śmérowach pak žo so sažy dźiwaju, so móžachu wéźe portiera a žiwjobnika moja fantaśija tak kosbórićź. Njenadźijzy klepańśe žo teź do duri, faj najprjedy do wotka. Klucź bibaśche žo w šamku, durje do wotorhnuchu a šacźinichu žo mózuje kaž by je wéŕ wjerhał. Moje wołoży štawachu a wustkocźich ź loża. Snowa wocźinichu žo durje a nékko sastupi béle śchérjenje do jśtwy. Njedocźakach, doniž žo duch pśchedśtajił njebé a cźełnych ź jśtwy, běžach po źłhodźe dele a pśchińdźech dych łóju k nutśkhodźe hotela, so bych tam sastojnika alarmowaŕ. Jeho městno bě próžne, jenoź wulki cźorny łogor, kotrehož tam hižo wjeczor wuhladach, žeđźeśche na pśijaŕskim błdu, mikajo njedowéŕnje na mje. Dokelž to spóznach, so nicźo wucźinicź njemóžu, dźech sažo cźicho po źłhodźe horje, wocźakujo, so je duch po hotowym dźele sažo wotešchoŕ. Pśchi durjach wostach pośłuchajo stojo a dowéŕcźi žebi, teź do jśtwy pohladacź. Duch tam hišćeże bě, ale kak pścheměnjeny . Běłu ptachtu bě wotpokoźił, stojeśche w módrych tholowach a žołtych nitkich cźŕjach. Cźyrpiche runje kapły mojeho wobleka dokładnje pśchepytacź. Sso hnéwajo tejach mjelcźo ź nohoma. Mi duchu śpóśnach portiera. Wustrózany pśches moje tejanje, wobhładny fo cźišcheź, prjedy hač moju móśchcań, ćiž mějeśche runje w rukomaj, ź jemi puśćeźeś. A potom dźeśche cźicho k durjam. Mějach hišćeże dosć cźasa, so we wobłožerju pśenich łéśpich durjow pśchekhowacź, hdyž ścherjenje hižo je jśtwy wustupi a po sadnim źkhodźe cźekny. Śsunych žo do mojeje jśtwy a pśchehladach wśchitke kapły drasty. Hdyž žo sažy do loża tehnych, wobšamknych, tobo pachoła hišćeże połnucźiśeź. Tohodła tamne wotrada w theatru a tohodła teź kelkija je śjewjenjom duchow. Je-li so ju wšchitzy wobhvdleriz jśtwy cźišćo 13 pśchi sastupje ducha tak śpśechnje cźekli kaž ja, by žo sastojnik hotela bórzy na wumjenik podacź mohł. Prjedy hač rano moju jśtwu wupuśćeźicź, měćach *moj plan* hotowy.

Pśchichodny wjeczor, hdyž běch moju hru w varieteju śtóncził, wšach mojeho pśa śobu do hotela a šamknych jeho do mojeje jśtwy. Potom dźech sažy po śkhodźe dele a dach klucź portiereż. Wón žo nje wopraśicha, kat fym pośledniu nós śpał, a ja žo wušnach, so je nje duch jara naśtróżał, fym žo tu pola portiera fa pomoż wobhladał, dokelž pak tu nichtó njebé, wróćich žo sažo do mojeje jśtwy, ź kotrejeż bě žo duch mjes tym sažo śhubił. „Chzu hišćeże na někotre wokomiki cźerśtwy powětr źrěbacź," pśchistajich. „Moju listowonju a pjenjezy wostajich horjefach. Njeby trasch lépje było, pjenjezy pola Waś źkhowacź?" Ménjejśe, so žo pjenjezy śwjeśćka pola njeho wotedawaja, tola za tón krótki cźas mojeho pśchekhodźenja žu w jśtwi runje tak wěśte, kaž pola njeho. To teź ja žebi myślach, hynjejeź teź ź druhim šamnyśkom. Kerśiłi cźaź pośdźišo pak śaléśech sažy do pśchedkhéże a źkhowach žo śady wutwarka, śwotkel jeho blido pśchewidźeć mójach. Runje kaž wézera pśiedy śedźeśche cźorny łogor na blidze, śparnje mikotajo. Bórzy wuźitkach teź śtupy; portier pśchińdźe wjeśoły wróćo a położi nój cźaśnik a śiśtowku do pśchikopka. Njebé pak šam pśchiśchok, ale mój pśyt pśchińdźe fa nim a śyny žo śrjedź pśchedkhéże, portierej runje śnapśheźa. Nětko śuźnu moju śobowu, myślach žebi a cźakach na prawy wokomik. Nésćeźo sekundow pośdźišco śpohladny paduch a bohlada žo na pśa. „Schto tu cźiniśch?" wopraśha žo portier. Pśyt pak naśtaji ławśchi a praścheŕ ławśtrója žo bojaśnje, hdyž tón jemu ź wótrym hłosom wotmołwi: „A śchto śy tu runje w jśtwje mojeho knjeza cźiniŕ?" Paduch śyle śhłkny a praśeśche: „Mój Bože, śchto to je?" Na to wotmołwi łogor, ćiž hišćeże mérnje kaž prjedy na blidze žedźeśche, śywožo: „Njewédźeśche ty, so je portier paduchny?" „Hač do dźenża nij," praśt pśyt, žo drapajo. „Ale prjedy runje to widźach. Béśche w jśtwje mojeho knjeza a pokradny tam jeho cźaśnik a liśtowonju." Portier šady blida dyrbješe žo pśchimnyć, hewak by fe śtrachom padnył. Rosmołwa mjes pśom a kozom dźěśće tak bale.

Słónczinje poćicźi žo pśyt, po poliziju hicź. Tole bě za se śtrachom śćepotajeźo portiera pśchewjele. Skoczi pśches blido, pśichimny pśa a cźapśche jeho śadajicź. Pśyt wokaśche wo pomoż a teź kozor wokaśche: „Morderzo, paduchi!" — Hokf bu pśiczeju wjetśchi, tak so zuły hotel hromadźe bżeśće. Potom wušuśipich žo śmějo. Tak bu paduch popadnjeny a poliziji pśchepodaty.

Wobydlenja za dźěłačerjow.

Twarby na śchleiśyśkich domänach.

Po w pruśkim śenje pśchidyołożenym śpiśu wot ministra za tataŕśtwo, domänh a lésy ma žo rosmnożenje a wuporjedźenje dźěłačerśkich wobydlenjow wo jenajkorym pśaneje pśchewjeśeć. So mokhe žo wśche próśtwy a žadanja dopjelnicź, maja žo 1779 wobydlenjow śnowa natwaricź a 1779 wuporjedźeć. Shromadne wudawki śtaja žo na 16 174 000 rentowych hrivnow.

We wobémaj Schleśynśkomaj (Delnjej a Hornjej) žo ześeźowaze žadanja na wobydlenja wuprajichu:

w Lehninśkim knježeŕśkim wokrjeżu, hdyž dźěn teź wulki dźěł Sserbow bydli, žo wot 5 domänow ź 281 domoródnymi a 48 śejśonowymi (t. r. nafhwilnymi) dźěłačerjemi maja žo 22 wobydlenjow wuporjedźeć a 16 nowich natwaricź;

we Wrótkławśkim knježeŕśkim wokrjeżu wot 23 domänow ź 1944 domoródnymi a 186 nafkwilnymi dźěłačerjemi 120 wobydlenjow žo porjedźicź a 131 nowych natwaricź;

we Wopołśkim knježeŕśkim wokrjeżu wot 22 domänow ź 1665 domjazymi a 174 nafhwilnymi dźěłačerjemi 116 bydlenjow wuporjedźeć a 56 nowych natwaricź. K wobydlenju pśchidźerja žo trěbne hródże.

Tutón twarśki program hodźi žo, dźiwajo na finanzne połoženje śtata a hospodaŕśke pomêry najenkow, kij dyrbja pódla darmotnych fórow pjeźišnu twaŕśkich wudawkow abo jich śadanjenje na žo wjacź, jenoź pomału pśchewjeśeć. Wudawki śa twarby žo w Delnjej Schleśyśkej na 1,4 mill. a śa Hornju Schleśyśku na 530 000 hr. bjez fórow śtaja. Sa najwjetśchi dźěł twaŕśkich namjetow w Lehninśkim a Wrótkławśkim knježeŕśkim wokrjeżu žu najcźišy ź pśacźu trěbnych twaŕśkich pśchinośkow śwólniwi, we Wopołśkim wokrjeżu jenoź mjeńśchi dźěł. Sarjadowanje taśkich twarbow, hdyž žu žo twaŕśke pśchinośkhi wotpokaśake, móże žo hakle posdźišco postajicź a potom hakle, hdyž fe we wośoźe najenka pścheměnjenje śtanje abo dotalny žwoje śkeźiśćego pścheměni.

Sa cźišomne léto 1926 dyge knježeŕśtwo najprjedy 1,000 000 rentowych hrivnow pśchidacź. Po kredźitnym śakonju wot 25. julija 1925 běchu hižo 1000 000 hrivnow pśchiśwólenych, kotreż žu hač na 100 000 hr. pśchetrjebanych na tutkwilne twary.

Zapóślane.

(Bjez śamołwitośćе redakcije.)

W Sserbach je nětk wjele zuśeho, njewěrjazeho ludu ź hubjenym waśchnjom. S tym žo naśch berbški lud pośłaby. Tak njeběchu tym wjecźor wjazy naśke rjane žerbśke pśeńy śpěwaś, ale jenoź tśiemjenje njedubśchnych śpěwow. Tón abo druhi by teho ako tamneho napominał, ale njenamaka prawych śłowow. Tehodła by dobre bylo, hdy byśchej 2 pśedowani ke kupjenju bykeł, jene pśchećiwo njewěrje a jene pśchećiwo njepóśaźićiwośći, w žerbśkej a w němśkej rěcźi. Te bychu žo mjes ludźi rozdźělicź mohłe. Sserbśkeje cźeledźe je hišćeże wjele w zuśbje. Tohodła dyrbjeli žerbśky burjo hladacź, žo žerbśku cźeledź bóśtanu, teź holźu do hródże. Sserbśky burjo dyrbjeli w Sserbśkich Nowinach cźeledź pytacź. Dale dyrbjał w kóždej wołoździe pśchistajeny muź bycź, kiž by žerbśkim buram žerbśku cźeledź wob-

Karal. To mohł też hobustawo serbskeho towarstwa być, jeli ho nichtó druhi njenamaka. H—a.

Sapósłarja doprina w cyssle 65 „Serbskich Nowin“ 18. měrza prohnymy, so by nam raz radźił, kak móhli ho s naschim autom, na kotrymž je firma wulka a jasna napisana, skhować. Prawje drje budże, so móża so hurike zomu se swojimi maćimi korbami sa naschim autom skhować, tehorunja so naschimi wulkimi burrowymi kaschezemi, na kotrychž je nascha firma jasnje napisana. Wobstejnosće na Budyschskich wikach sin nam hižom keliżki dołho znate a njeje trjeba, so ho wosebite městno pschiprawi. Schto ma wozchwinjenje jalojzow s naschimi wieżnymi stejischezami cżinić, je nam njesrozymliwe. Na kóżdy pad pak na stary knjes Knothe we wocżehnjenju skotu runje telko nasshonjenja każ hóżdy ratař, dokelż we lecże 1919 wjesche kubło wobhrożżesche a je mokasnicki wżywnostnjom. Sapósłar cżini w swojim dopisu, jako by stary knjes Knothe w poslednich letach tak daloko pschinjeki, so je móht žebi auto kupicż. Wo wosstejnosćach jeho samożiwja je, każ so zda, sapósłar lubjenje potwrdzeny pschetoż w lecże 1914 stejesche samożenje knjesa Knothy tak, so możesche žebi 14 tajkich autow, każ tole, kiż nětkle wotstejimy, kupicż, ale dżensa je samożenje pscheswa instalaziju schubił. Nětk ho wobkhodnikej runje tak dże każ ratarjam, pschetoż dyrbjachu jenoż sa dawki dżelacż. So pak sa naschej tworu żadaja, dopokaże, so smy swjetschia pricdy rozpschedali hacż burske żony. Budźemoj ho, każ hacż dotal, prózowacż, so bychmoj Budyschskemu wobydleistwu najlepschu tworu podawaloj, so bychmoj nam spożżene dowerjenje kż dale wuprawniloj.

Knothe & Rostock w Drjeżdżanach.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* Se **Sebnizy.** Paduschne pażmiczko tudomna policija wuśledżi. Do njeho słuscheja tśi schulske dżeczi, 12 a 13 lét stare. Jedna ho wo schulskeju hólzow Alfreda Steinera a Eberharda Dietricha a wo schulsku holzu Luisu Pawlez. Nadśijepolne dżeczi hu so dotal 50 paduschstwow wusnałe, kotrež hu w sandżenym polecże skuzile.

* S **Pirny.** Njedżelu mjesche nětkle 20-letna knjeni Flora Grolik wobkhódny pacz wobstarać. Wuźi k temu jesdne kolo. Na Basteiskej dróży w Kopiżach blisko Gerlacheż fabriki wichor holzu s kolesom do schtoma jahna. Kolo so zyke seschibiwa. Knjezna Grolik żeli rop pukny a ho na lewym wóczku cżežko srani.

* S **Drjeżdżan.** Pschi wichorju sandżenu njedżelu popoldnju wokoło 5 hodż. ho we Wulkej jahrodze wot jeneho schtoma sylna halosa wotlemi a na mandżelsku lózkarja Grützmanna padże a ju tak straschnje srani, so wona hižo wumrě, jako ju do khorownje wjesechu.

* S **Mischna.** W dole rěki Meiża pschi rycżerskich dźelach sa wodowód popjelnizu namakachu, kiż je ż cżasa 1200 lét do Khrystusa. W njej bě mjesiśa popjelniza se hischcże derje sdżerżanymi koscżowymi sbylkami. Namakanku hu k wědomostnemu pschepytanju do Drjeżdżan pósłali.

* S **Oschaza.** W bliskim Beucha wumrě 4 létny hólcżk. Mjes tym so bě macż na khwilku woteschła, napi ho hólz se palenzoweje blesche, kiż pschi wotnje stejesche. Wbohe dżeczo bě ho s alkoholom sajedojcżiło.

* S **Kamjenizy.** Wjetscha żyła kommunistiskich dźelonjemjerjow dobu ho schtwórk do hoscżenza Meisterek, rossi schkleńczanu tkżżku hłódnjeńskeho wumětża Tantalusa. Rosstorjeni swoltorthachu reklamowe plakaty a tabelli wo wumělżowym sendżenju. Hłódnjeństi wumětż Tantalus wosta smérom na żiwojim khżwje leżo, mjes tym so kommunistiske sakhadżachu a schkodu cżinjachu. Wón hłódni dale. Polizija nětkrych schkarakow saja.

* S **Lipska.** W Mildenawje wotpali ho rycżerskubło wobhedżerja Freucha. Dźel domjazeje nadoby a najwjazy skotu możachu wuthowacż. K haschenju bě dżewjeczi żnkawom pschijeło. Woheń je najskerje skótniska ruka sałożiła.

* S **Lipska.** W naschim mésce woprawdźita epidemija plunowych sajedojcżenjow sakhadża. Na jenickim dnju, sandżeny pjatk, żebi 5 wosobow s plunom sawda. Jena wosoba je na sajedojcżenje wumrěła.

* S **Torgawy.** Njedżelu pschi żiwym wichoru lesny wosseń w statnym lesu Sitzenroda nětkle 100 jutrow mlodeho drjewa snicżi. Wohnjowa wobora, schkitaniska policija a nemskotatna wobora puschcżachu schlomy a wotwobroczichu strach sa wokolne wśy. Schkoda je wulka.

* Se **Siegena.** Njedżelu wjeczor bu nad Siegenom njewjedro rozpuschczeji. Jasny błysk wjednika jenesko automobila na nekotre wokomiki sasklepi. Haczrunjez auto pomalu jědżesche, sajědże do holaj, kotraż s kolesom jězdżicz wuźnjesche, a do jeje pschewodżerja. Hoża, kiż bě 22 lét stara, ho hnydom mori, młody cżłowjek ho cżežko srani.

* Se **Seidenberga.** S jědnym kokom żmjertnje snjesboži je w Frydlandże w Cżeskoslowakiej 25 létny pomozny dźelacżer Hausmann s Ringenhajna. Jědżesche se żiwojim żiwakom po najlej tśelniskej dróży dele, sajědże do tśelerinje a cżežny ho ż kola. Hausmann żebi hłowu rossbi a bórzy wumrě.

* S **Liberza.** W Pommerndorfje w Krknoschach (Riesengebirge) wotpali ho dom dżelacżerja Franza Trömera. Dokelż ho domjazy wobnja szyła njedobladachu a żuzłodża jón posdże wuhladachu, możachu wobydlerjow doma jenoż w posledninm wokomiku wubudżicż. Pryedy pak, hacż możesche 16létny żnn dom wopuschcżicż, ho khód sażnypny a pohrjeba młodeho cżłowjeka. Posdżischo jeho jako swuhlene cżelko wucżahnychu.

Přilopk.

* **Se schleńczaneje tkżżki sajatu.** Hłódnjeński wumětż Ventego w Barlinje, kiż hižo 47 dnjow we wucżeżkim towarschn. domje hłódnjesche, chżyschże ho do Werdera, hdżež někko schtomy w pokuym kżenju stesa a hdżež tchodła wjele wopytowarjow pschihdże, pschesyblicż, so by tam wjetsche dokhody měk. Jako jeho schkleńczany dom torhachu a chżychu jeho do Werdera wotwjesch, pschihdżeschtaj kriminalnaj policijtaj a Ventega sajaschtaj, dokelż běchu na kriminalnej policiji słonili, so ho ja Ventegom 37létny pschekupsti pomognik a dźiwadżelnik Adolf Glücksmann s Hamburga khowa, kotrehoż kriminalna policija wschelakich jebanstwow dla pytasche.

* **Słótnik s woknom wustocżił.** Rosshorjazy podawk sta ho w posżedżeńskej sali powjetschernego kawmiskeho sudu w Essenje. Na wobstórżbnej kawzu hedżachu tśi straschni paduschi, mjes nimi bě tak mjenowany „cżežki pachoł“ s mjenom Walterett, ledma 20 lét stary. Njedźiwajcy swojich młodych lét je pachoł hižo sa powschitkownosć straschny paduch, kiż mésesche tśi léta jastwa wotpokucżicż. Nětko dyrbjesche dalschich słótnistwow dla sajo psched sudnika. Ssudnicki pschedsyda bě runje malu pschestawku sastupicż dał, jako ho wobstorżeny nadobo w njewobkedżbowanym wokomiku rucże na wotnowu dejtu wjerhny a ż prenjeho poikhoda do dele skoczi. Jeho khrobły sługk ho jemu poradżi. Pachoł njesranjeny wosta a bżeżesche psches jahrodki mjes sudnistim twarzenjom a jastwom, pschetoż tam muzu a cżekny na dróhu. Tam ho hnydom někotri sudnistwoi a poliajasiżay sastoinigy sa nim puschcżichu. Woni pak straschneho pachoła popadnuchu njemożachu. Bě so jim na jene dobo s wocżow shubił.

* **Wużadowa epidemija w Rusku.** Se wschelakich rusticki provinzow pschikhadżeja powěsche, so je mjes ludom wużad wudyrił. W posledninim cżasu je 500 cżłowjekow na njón sthorito. Sthorjenja we Wulkaźinje njejsu w tejle liczbje wopschijate.

Listowanje.

O. R. Wuswědczenja schulerjow su liczimy (Urkunden). To halle je prusti minister ludoweje sdżiwanoseje njedawno postajił. Tute wuswědczenja njemustaja jenotliwy wucżeř, ale schula. So bychu ho jako taste wupokalale, maja ho wuswědczenja wot rjadowanoho wucżerja (Klassenlehrer) a schulskeho nawjednika jako pschedhdyby wucżerskeje konferenzy podpisacż. Ze-li su hischcże napischczehme postajenja wobstałe, da ju njes najnowischi wukas kultowneho ministra schkinjene, maja ho potajkim po tym swuporjedżicż.

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Sapisanje koblow do plahowanskeho registra krajneho konjesstwa.

Po sdżelenju krajneho konjesstwa w Moritzburgu pschezywa krajny konjessti mischtr

10. meje t. l. dop. w 9 hodż. na pschipuschczowarni w Kamjenzu,
10. meje t. l. pschip. w 12 hodż. na pschipuschczowarni w Budyschinje,
10. meje t. l. pop. ½4 hodż. na pschipuschczowarni w Lubiju,
11. meje t. l. pop. w 1 hodż. na pschipuschczowarni w Großharthawje,

so by kobły do plahowanskeho registra krajneho konjesstwa sapisał, to bychu ho za tuni pschipuschczowanski pjenjes statnym srědżom pschiwodżowacż mohłe.

S bobom so wossewi, so ho w tutym cżasu kobły njeswuběraja a srědży njewobkladuja.

Hamtske hejtmanstwo.

Samożenje pschekupza a mjeńczela zyrobjeneho wobkhóda Arnoschta Locha w Budyschinje je ho dżensa k wotwobroczenju konkursa pod wobkhódny dohlad stajiło. Dohladowarska wosoba: knihowy revisor Kurt Fischer na Wettinstez dróży 17II. Sesobstawny wěrcżeżelske rady: prokurist Hans Hartmann na Drjeżdżanskej wilowanskej banzy, pschekupz Max Rose a wobkhódny wjednik Josef Schaffer, wschitzy w Budyschinje.

W Budyschinje, 24. 4. 26

Hamtske sudnistwo w Budyschinje.

Scżehowaze do leżownostneje knihi sa Radwoł na mjenu rěsnistwo mischtra Jakuba Schmidta sapisane leżownosće maju ho 9. junija 1926, dop. w 10 hodż. na sudnistwje — w sali 186 — na dyrbjenje waschnje na pschesładowanje pschedawacż:

1.) na lopjenu 169, 18,8 arow wulka, na 282 hr. pohódnoscżena;
2. na lopjenu 179, 38,6 arow wulka, na 579 hr. pohódnoscżena;
3. na lopjenu 200, 4,2 ary wulka, na 5124 hr. pohódnoscżena;

na tule leżownosć je natwarjene domske, brózeń, hródź je zynowej lubju a wotewrjenej fólni. Wopalne sawěscżenje 9000 hr., k cżemuż tukhwilinje hischcże 90 proz. pschirożża pschiudże;

4. na lopjenu 215, 25,5 arow wulka, na 382 hr. 50 pohódnoscżena;
5. na lopjenu 10 leżownostneje knihi sa Radwoł na Mikleczańskim podżelu, 86,7 arow, na 1300 hr. 50 pf. pohódnoscżena.

W Budyschinje, 9. haprleje 1926.

Hamtske sudnistwo.

Nad samożenjom Berthy swud. Tauscheroweje w Budyschinje, na Zitnych wikach 36, jako jenicżeje mężicżelki njesapisaneje firmy Alberta Tauscher, schkleńczoweje tocżenje a schpiheloweje fabriki w Budyschinje, ho 27. haprleje 1926, dop. w 9 hodż. konkurs wotewri.

Mężnik dr. Schuster w Budyschinje ho ja konkursoweho sarjadnika pomjenowa. Konkursowe żadanja dyrbja ho hacż do 26. meje na sudnistwje samotwiceż.

Sjawne pschipóstanje.

Małoletny Heinz Korla Stanga w Hućwżezach, kotrehoż zakonjsky sastupuje jeho pschedporuczník ratař Jan August Nychtak we Wulkim Wjelkowje, skorżi pschecziwo hospodarskemu sarjadnikej Korli Augustej Scholcże, napohłdk w Trupinje, nětk njesnateho pschebywanja, dla powyschenja sdżerżenjeje renty ż namjetom 1.) so ma stórżbniki wot 8. haprleje 1926 hacż do 8. haprleje 1932 25 hriwnow mężaczkoje renty ż rentu wot 360 hriwnow lětnje po wopisinje je 27. nov. 1917 a dołżne pjenjeze hnydom, pschichodnje kżdżeho 8. na mężaz dopródła a dyrbi sudnistje khosty njesecż. 2.) so ma ho wusud jako pracżazy wuprajicż. Stórżbnik pscheprosscha wobstórżenego k ertnemu jednanju psched Budyschstej hamtskej sudnistwo do jitwy 141, na 10. junija dop. w 9 hodż

W Budyschinje, 9. haprleje 1926.

Ssudnicki pisař hamtskeho sudnistwa.

Cżežowa żona ho pyta.

Ssamospisane posticżenja maja ho hacż do 8. meje 1926 na podpisane městno sapodacż.

Měschczanska rada w Budyschinje.

Měschczanske kupjele wostanu 1. meje samknjene. Pkuwanja je wotewrjena każ njedżelu: ½8—½10 dop. ½wójbne kupjele, ½10—½12 dop. pkuwanje sa mużow, ½8—½12 dop. wanjowe kupjele.

Budyschka měschczanska rada kupanske sarjadnistwo.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Hamtski pschedstejicżer rycżerskubłeż Kluga w Delnim Wujesdże je hacż na dalsche na dowolu a sapnicżowany.

Jeho sastupuje pjekarski mischtr Sszykora w Delnim Wujesdże.

Kholera mjes pjerisnu schkleńczeżerskeho dżelacżerja Ericha Knaby w Njedżichowje je saschła.

Swójbne powěsće.

Sslubjenaj: Betty Hanerez w Budyschinje a Ota Kirchhoff w Dortmundże.

Smrěcżeji: Hana Beckertez w Dubrawy pola Barta, 19 lét. — Ernestina Sommerowa rodż. Tischerez we Habrachczijacy pola Lubija. — Johanna swud. Krautowa rodż. Gabżij w Lubiju, 92 lét. — Maks Hansen, wyschitzi pólstowy mischtr w Niśej, 55 lét. — Emilija Kajkowa rodż. Hühnchenez w Hródku, 53 lét. — Ernestina swud. Deckwerthowa rodż. Grabeinez w Hródku. — Josef Latuschek w Hródku, 64 lét.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Jednota Sokoł změje dżensa wjecżor 1/2 9 hodż. w Towarschowni na Hornczerskej hasy zwučowanje.

Budyšin. Sokolki změja dżensa štwórtk wjecżor we 8 hodż. zwučowanje. Načolnica.

Drježdżany. „Hromadnik“ změje srjedu, 12. meje, wjecżor 1/2 8 h. w „Klubowych městnosćach“ (Künstlerhaus), Grunaerstr., swój mejski (różowy) wjecżor. Přeprošujemy našich přećelow z tutym nanajwutrobniśo. — Zastupne khartki su dostać pola G. Zmija, Christianstr. 23 p. a přez předsydu Bj. Krawca, Feldherrnstr. 6 II.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica“ změje příchodnu njedżelu pop. 1/4 4 w „Knježim hoscżencu“ swoje měsačne posedżenje. Na nje wšě sobustawy naložnje přeprošuje předsydstwo.

Pančicy. Jednota Sokoł ma kóždy pjatk w Pančicach zwučowanje. Dr. Šleca.

Radwoł. „Serbski Ratafski Dorost“ wobdżěli so na wulětu „Zwjazka Serb. Rat. Dorosta“ póndżelu, 3. meje 1926. Wotjědżemy z dypkom w 6 hodż. rano z kolesami z Radworja pola Šmidkeo. 3/4 7 hodż. w Budyšinje při Serb. Domje a w 7 hodż. do Hajnic atd.; kaž je hižo wozjewjene. Njech so wosebje knježnjacy Rat. Dorost wobdżěli, smy wjecżor w 6 hodż. zaso wróco. Znamjeńka přitykny! Serbski Spěwnik sobu přinjesć! Předsyda.

Radwoł. Jednota „Sokoł“ wuhotuje njedżelu, 16. meje, zabawny wjecżor w Herbskej Grychće za Sokolskim zwučowanjom, dźiwadłom a rejemi. Wšitcy Serbja a přećeljo z blizka a daloka su wutrobnje witani. Předsydstwo.

Serb. Sokolski Zwjazk wuhotuje njedżelu, 2. meje, w Malešecach wurjadny sokolski swjedżeń ze sokolskej akademiju a z rejemi. Wubrane sok. družstwo předwjedże methodiske, skupinowe a druhe prostne, fechtowanje z kijom a z tesakom, zwučowanje na narjadach. Nimo toho wšelake hudźbne čisła. Zap. 1/2 8 hodż. Pop. w 3 hodż. samsne wosebite předstajenje za dźěći też z klankodźiwadłom. Sobotu, 1. meje, wjecżor we 8 hodż. předwjedże so samsny program w Bukecach. Tam je zastup darmo. Wšěch Serbow, wulkich a małych, wutrobnje přeprošujemy. Sobustawy wšěch sokolskich Jednotow su winowate, jenu z dweju akademijow wopytać. Serb. Sokolski Zwjazk.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik“ ma dżensa wjecżor z dypkom we 8 hodż. pola Palerja dźiwadłowu pruhu. Wšitcy hrajerjo dyrbja přitomni być. Příchodnu njedżelu pop. 1/3 hodż. je posledna spěwna pruha, tohodla dyrbja wšitcy spěwarjo w polnej liczbje přińć.

Sowrjecy. Rjany serbski wjecżor ze spěwami, dźiwadłom a rejemi wuhotuje přich. njedźelu (2.5.) spěw. tow. „Sołobik“ w Palerjec hoscżencu w Sowrjecach. Započatk w 7 hodż. Wšě wokolne towarstwa a też wšitcy druzy Serbja so na tón wjecżor z tutym wutrobnje přeprošuja.

Wotrow. Jednota „Sokoł“ ma kóždy štwórtk we 8 hodż. zwučowanje.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerˇ w Budyšinje. — Zamolwity za hospodarski dźěl: Arnošt Barˇ w Brězwcy. — Za nawšidk: O. Janak w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde 60. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěli Smoler jeo knihadźerjo, nap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěsткi, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobšěrnje so stajace nawěsткi a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje, a 11

Čisło (Nr.) 100 **Budyšin — pjatk, 30. kapryla 1926 — Bautzen** **Lětnik 85**

Skschiwdźenje wokrjesneho schulskeho hamta, hdyž namakaneho w samowolnym nastawku „Je to pschistojne“ w čo. 249 „Serbskich Nowin“ ſ 24. oktobra 1925 složuje ſo na wopačne ſa to nětčje a bjerjemy je ſ wobžarowajom wróčo.

Redakcija.

x

Hłós z Njeswačidliskeje wosady.

Sbóžne jutry ſu nimo a jutrowne halleluja je wumłčało, wjele młodych kschesćijanow je sašo wobnowiło swój kschćenjski ſlub a wjele małych dźěći nastupi swój prěni puć do lubeje schule, gyla stwórba wjeselì ſo a wysła w naletnjej kražnosći a wschitko dawa Bohu Wjerschnemu cześć a khwalbu. Tola jene je, schtož boli wěrneho a žwěrneho Serbła we hłubinach swojeje dušče a ſo tež njenamaka měra w tutym kražnym naletnim cźasu. Schto je, ſo naš tak boli? Njeje to ta ſalparnosć a liwkosć našeho lubeho serbſkeho luda, haj ſo je nam ſtrach a hrosa, kaž bychmy wotewrjenu row widźeli ja naſch serbſki narod, kiž pohrjeba wschо, schtož je nam tak žwjate a drohe. Nimam ja prawje a njeje tomu tak, hdyž na pschikład pohladamy na naſche lube paczerſke hnězdźi, ſ kajkej nastrožanej spěſchnosću dźeja naſad naſche serbſke paczerſke dźěći. W kóždej ſ naſchich lubych serbſkich wosadow widźiſch tuto ſrudne ſnamjo a ſamy też w lubej Njeswačidliſkej wosadze je mała licźba serbſkich paczerſkich dźěći, a wulka ſyła němſkich paczerſkich dźěći, kotrychž pak je bohužel położa serbſkich dźěći. Wſchi wschem dobrym napominanju ſe ſtrony swojich duschepastyrjow ſcźelu serbſkich ſtarſchi swoje dźěći na němſke paczerſke roswuczowanje, hačrunje doma wschitko serbſky rěcźa, haj ſamo woprawdźe němſzy njemóża. Njeje to ſrudoba a njeje to nastrožaze? Hdy by naſch njeſapomnity wótcźinz Jakub nětkole pschetrodźił swoju tak horzolubowanu wosadu a by ſaſtupił do serbſkich domow, haj ſchto by wón prajił, hdy by ſkyſchał, ſo serbſky ſtarſchi ſe ſwojimi dźěćimi němſzy rěcźa a ſo na paczerſkej wuczbje němſki wukmu. Njedyrbjał ſo ſašo ſe trudobu wróćiſ do swojeho rowa a ſe žałoſcźu skorźiſ: Ssu to nětko te płody, ſchtož ſym ja ſ tak wulkej ludźoſcźu wuſywnał ſa mój serbſki lud? Haj, njeje wón ſ ſyłkej wutrobu lubował swój serbſki narod a ſ ſyłkej duſchu ſo karał ſa swój serbſki lud, ſo nihdy njeſłyſmy ſamóhli doſpołnacź, kajku próſu je na naš ważił, a nětko dyrbjał wohladacź, ſo je wſcho podarmo, dokelž žebi my tak mało ważimy wſchitko to, ſchtož dyrbjako nam žwjate a drohe być. Haj hdyž žebi myślimy, jeli to tak dale póńdźe, hdy je podarmo wſcha wulka próza naſchich wótzow, dokelž žane serbſke dźěćo wjacy njeczita serbſku bibliju a njetrjeba žanych serbſkich ſpěwarſkich. Haj podarmo wſchitka wulka próza tych nadobnych muži, kotſiž wóża a ſu wažili ſa swój tak horzolubowany lud ſtrowoſcź, ſamołenje a ſwobodu. Schtó pak je wina na tutych trudnych wobſtejnoſcźach? We wulkim ſyłku němſka ſchula, ale też naſch lud ſam, wón žebi mało waži drohe kubła naſchich wótzow a tepje ſ nohomaj ſwoju kražnu maczerſku rěcź. Tohodla, lubi nanoja a lube maczerje, w kotrychž hiſchcze ſerbſka wutroba kłapa, ſcźełcze Waſche dźěći na ſerbſku wuczbu a woczehnicze Waſche dźěći we tym, ſchtož wě Wam tak drohi poſkład a ſchtož ſće Wy nawukli wot ſwojich žwěrnych ſerbſtich maczerjow a nanow, ſo njeby podarmo było wulke dźěło tych nadobnych muži, kiž ſu hiſchcze wulzy próznja ſa naſch ſerbſki lud. Też tudy dyrbi rěkacź: „Dźerž, ſchtož maſch, ſo by nichtó njewſak twoju krónu.“

Jena žwěrna Sserbowka.

* * *

Tutón hłóš žwěrneje Sserbowki ſ Njeswačidliſkeje wosady pkaczi ſa wſchě wosady w Serbach. Stajimy woprawdźe pſched duchownej a moralnej ſahubu naſcheho luda. Sserbſki lud běži ſe ſawjaſanymaj wočomaj do ſwojeho duchowneho a cźełneho ſaniczenja. Mjeta wot ſo ſerbſtich wótzow drohe kubła, ſwoju nabožnu ſmyſlenoſcź, ſwoju cześcź, ſwoju maczérnu rěcź. S nohomaj tepzy Boże žwjate kaſnje, wošebje ſchtwórtu, pſchikaſowazu: „Cześcźuj nana a maczer, ſo ſo cźi derje póńdźe a ty dołho žiwy budźeſch na ſemi.“ Runje tutu kaſnju mějaju žłubjenje ſa jeho ſeniſke derjemcźe. Cźłowjek, ſo wušłčkawſchi ſwoje maczérneje rěcźe, ſhubi ſwoju duſchu, ſhubi pohontowanje k wſchemu wyſchſchemu. Je po prawym ſtawcź cźrjódy, ſtawcź bjes duſche. To dopokaſuja wſchědnje pſchikłady ſ naſcheho cźaſa.

Kak ſrudnje w tymle naſtupanju ſ naſchim ludom ſtoji, wuſaknuje pſchikład ſ Małeſchcź, potajkim dobreje žerjſcźe wošady. Mjes 19 paczerſkimi dźěćimi ſu ſo jenoż 8 na serbſku paczerſku wuczbu ſamolwili, ſ Delnjohórcźanſkeje ſchule dwje žane jeniczke. Do Delnjo-Hórcźanſkeje ſchule ſaſtupichu letſa 23 dźěći, mjes nimi wěſce 18—20 dźěći ſerbſtich ſtarſchich. Mjes tutymi běchu tſjo tak rosumni, žebi žadacź ſerbſke roswuczowanje ſa ſwoje dźěći. Kak próſnja ſo naſchi bohaći, žiwerni ſerbſzy wuczerjo, ſtarſchich pſchepokałacź, ſo ſerbſke dźěćo bjes ſerbſkeho roswuczowanja nima ſa podſtatſke žiwjenje žanych łépſchinow, ale ſwjetſcha wulka ſchkoda. Schto ma wuczeſ ſ tymi dźěćimi do lubeje nuſy, ſo by jim tu wopaczną němczinu ſaſo wukhadźał, kotruž ſobu pſchinjeſu. Někotſi ſerbſzy ſtarſchi ſu tak njerozumni, ſo ſe ſwojimi dźěćimi němſzy rěcźa ſebi myſlo, ſo potom w ſchuli lépje doprědka pſchindu. Němſka rěcź ſama nikomu ſanych darow njepodawa. Naſhonjenje wuczi, ſo proſte ſerbſke dźěćo w ſchuli wjele lépje kedźbuje a tohodla też lépje wukńje hač te, kotrež je wot doma němpłowanje nawuczene. Sserbow najlépſchi duchowni, wuczerjo, lékarjo, prawiſniwy, haj wſchitzy duchowne dźěkazy muſzjo ſu wuſchli ſ dobrych wěrjazych a krucźe ſo žwoje maczérneje rěcźe dźerżazych žwójbow. Sta pſchikładow naš wuczja, ſo ſ němpłowanych ſerbſtich ſwójbow wulkaſo dźeja ſwjetſcha vagabundźi. Stare naſhonjenja naš wuczja, tak ruce hač ſerbſka burika ſwójba pócźnje němpłowacź — je po njej. Sſyna ſ wošebnym njelikom a němpłowatym waſchnicźkom cźerja bórzy ſ nanowjeho kubła... So ſo cźi derje póńdźe, tak praji tón Knjeſ we ſwojej žiwjatej kaſni. Wbohi němpłowak je ſo tuteho žłubjenja wſdał.

Luby lubo ſerbſki, dopomni ſo, hy jedyn hačž je pſchepoldźe, ſchto by ſam žebi a twojemu Bohu winowaty. Jutſje žiwjecźi evangelſke kſchesćijanſtwo 400 létny jubilej, ſo ſo kóždemu ludej w jeho maczérnej rěcźi Boże ſłowo pſchipowéda. Rěći ſołnowanja ſu ſ teho wuthadźate — też ſa naſ ſerbſki lud, a ty nětko chyż ſo wjdacź tuteho ſołnowanja?! Stejiſch na roſpuću, wošebje wy lubi ſerbſzy ſtarſchi, kotſiž macze winowatoſcź nošnyć waſche dźěći na waſchej modleſſkej wutrobje!

Němski sejm wo wuswojenju wjerchow.

Kompromis za wurunanje z wjerchami so rozbił. — Hišće žana termija za ludowe rozsudźenje.

W němſkim ſejmje je wo wuſwojenju wjerchow, ſa kotrež je ſo 12½ milijona wuſwolerjow wuprajiło, w prěnim cźitanju wuradźało. Po namjecź němſkich ludowych ſo debatu ſakonjowy naczisk wo wuſwojenju bankowych a burſowych wjerchow ſwjata.

Sozialdemokrat dr. **Rosenbeld** wuradźenja prawneho wubjerka wo kompromisu kritiſowaſche. Wſche druhe frědki ſu ſarjeſke, jenož ludowe roſtudźenje hiſchcze a wuſwojenje wjerchow bjes wotſchkodźenja wotſtawa. Němſki lud wo parlamentowe burje kłapa. Njeſtyſchana nahrabnoſcź wjerchow, kotraž ſo hiſchcze ſ juſtizu podpjera, je ludowemu powſadanju wjele błoſow ſe wſchěch ſtron pſchinjeſła. Njenaſytna łakomnoſcź ſa bohatſtwom je ſe ſmanjenjom němſkich wjerchow. Wjerchojo ſu němſki lud do wójny ſtorhnyli. Wone ſu ſamolwinći ſa njeſboże, kotreż ſu na němſki lud pſchinjeſle.

Němſkonazionalny hrabja **Weſtarp** ſakonjowy naczisk wo wuſwojenju wotpokaſa. Jedna ſo wo ſamoſcźenje, kotrež je ſo bjes prawa ſebrało. Njewěrono je, ſo ſo ſ tym ludej nowe dawki napokoja. Wójna njewěrnoſcźe ſo ſe wſchěmi frědkami traſchazeho muſzenja a naſylnych demonſtrazijow podpjera. Łža a ſatrachenje ſtej pſchezo ſe frědkomaj revolucije byłej. Nowa revolucija je, kotraž ſo někto ſawjeduje. Dje wo ſtatowe prawne ſakłady wo porjad wobſtejenſtwa. Se ſtym frědomjom ſchwikani dźeja revolucijaj ſtóſtiniſy monarchiſtiſke myſli ſabiecź. Tohodła na wjerchowy botwy njerjada lidaju. Jana tja njeje w tutym wojowanju pſchenjelepa, žane pſchiſłodźenje pſchepłunje. Nětcźiſchi ſmuſkowny minister je kježorej porokował, ſo je ſo do Hollandſkeje podał. Kak je ſo tohodła mohł kježor wohaniecź, dokelž je dźeſ wobſtejeriſkej wójnje wobaraczł. Wulka hara na lěwizy!)

Dr. **Wunderlich** ſ hoſpodarſtſowoho ſjednoczenſtwa ſakonjowy naczisk teho runja wotpokaſuje, dokelž wón ſkupinow ſtacźanow ſwonka prawa ſtaji.

Kommunist **Neubauer** měſchczanſkim ſtronam porokuje, ſo ſo pſched wjerchami tuleja a jim ſkuża. Němſke kněježerſtwo je pſchi Daweſowym paktu němſku ſamoſtatnoſcź ſe 800 milijonow pſchedało, němſkim wjerchom dyrbi ſo tſi króć telko dacź.

Demokrat ſ **Richthofen** roſkoru němſkeho ſjednoczenſtwa w tutym wažnym proſchenju wobžaruje. Narodna ſhromadźizna we Weimarje njeje do pſedka widźała, ſo budźa wulke politiſke ſtrony jónu ſa ſaſtužby wjerchow wuſtupowacź. Demokratiſka ſtrona ſaſtužby nětkoſchich wjerchow pſchipoznawa, njes nimi ſu pak też „łajzy a łajzy“ byli. S hiſtoriſkeho ſtejiſchcza dyrbi pak ſo pſchipoſnacź, ſo ſu mnohe wjerchowiſke domy politiku a naboženſtu roſtorhanoſcź němſkeho luda ſawinowałe. Wjerchowiſke ſwójby njemóża ſo wot **ſhromadneho wuſuda němſkeho luda wuwjacź. Jim ſo njemóże jich pſjedawſche ſamojenje ſwjeſcźicź, njes tym ſo je lud ſdjela wjele a ſdźěła wſcho ſhubił.** Nječnik wuſwojenſkich ſakoń wotpokaſuje, dokelž wulku njeprawdu wopſchija. Na pſchikład njeje žaneje pſiečiny, ludapſcheczelneho prynza Maxa Badenſkeho wuſwojeć. Bohužel je ſo kompromiſ roſrałł. Nječnik ſcheměnjeriſki namjet pſchipołwěda, po kotrymž wuſwojene wjerchowſke žwójby ſ krajnym ſakonjom wotſchkodźenje doſtanu, kotreż jim pſchi měrjene žiwjenjowe wudźerżenje dołwola.

Němſki ſtuttſkowny miniſter dr. **Kültz** praji, ſo němſke kněježerſtwo wuſwojeńſkemu ſakonjej njepſchihłoſuje. Też ſozialiſtiſke kněježerſtwa po revoluziji ſu ſo ſtajnje pſchećiwo bjeſwotſchkodźenſkemu wuſwojenju wuprajile. Revolucija je ſakombdźła, revolucijske proſchenje roſrunanja ſe wjerchami roſrjeſacź. Pſchedalako ſahaje žadanje wjerchow je někto tole proſchenje ſnowa roſwiło. Pod parlamentnym pucźu roſrjeſało. **Kommuniſtojo** maja ſ ludowym roſtudźenjom hiſchcze **politiſke pódlanſke wotpohladły**, kotrymj kněježerſtwo njemóże pſchihłoſowacź. W kommuniſtiſkich nowinach je ſo pſchiſnało, jo dyrbi ſo **ludowe roſtudźenje wuſkóźiſ, ſo by ſo kněježerſtwo ſwrócźiło** a ſo by ſo němſki ſejm roſpuſcźił. Němſke kněježerſtwo nadźiju njeſpuſchcźi, ſo ſo politiſke ſtrony hiſchcze k ſpomnjenemu roſrjeſanju praſchenja ſjednoczą.

Kompromis za wurunanje z wjerchami so rozbił.

Prawny wubjerk němſkeho ſejma njeje ſo kompromiſ ſa wurunanje ſ wjerchami dojednacź ſamohł. So bychu měſchczanſke ſtrony pſched ſjednoczenymi ſozialdemokratami a kommunistami njepodleźł, je zentrumſka ſtrona wobſamkła, nowy naczisk k wuraduanju podacź. Po nim měł wo roſrunanju ſ wjerchami wošebity ſud roſtudźiſ, w kotrymž bychu łajzojo roſtudźejo ſobuſtutkowali. Jako priwatne ſamoſtojenje wjerchowiſkich domow njedźiwajo pſchedawſchich wuſkudow jenož to płacźi, ſchtož ſu na podłožu priwatneho prawneho titła ſ wuwjacźom ſahydlenja dobyli a) ſ priwatnymi frědkami, b) darmo a też niż ſa dźěło, kotreż ſu mohli jenož ſ pomozu ſwojeho ſtatoprawneho ſtejiſchcza dokonjeć.

Sczěhwki ſhubjeneje wójny a wolhndnjenje němſkeho luda maju wjerchowiſke domy ſobu njeſcź. Pſchi tym ma jedna ſo wo ſyłke ſamoſcźinſowe połoženje wjerchowſtich domow a na jim ſawoſtawazych podźěł na ſyłkim leſowniſtwnym wobſedźeńſtwje kraja roſtudźejo ſobu dźiwacź.

Pſchi nabóhnoſcźenſkich žadanjach njeſmědźa wjerchojo pornjo druhim ſtacźanam žanych łépſchinow doſtacź.

Zibilne liſcźiny a podobne rentty wotpadnu.

Krajam maju ſo ſamoſcźinſkowe pſchidźělnjeć, kotreż ſe pſchiſcźinu kultury, ludoweje ſtrowoſcźe a ſahydleńſkich ſa...

Porunjo tutemu naczisku je ſo **demokratiſka ſtrona** roſtudźiła, na ſwojim namjecźe na pſchemérjene wotſchkodźenje wjerchow ſawoſtacź. Hdy by ſo tutón namjet wotpoſkał, dyrbi demokratiſka ſtrona pſchećiwo bjeſwotſchkodźenſkemu wuſwojenju hłoſowacź.

Hišće žana termija za ludowe rozsudźenje.

Termija ſa ludowe roſtudźenje njeje ſo hiſchcze poſtajiła. 30. dźeń nježe, kotryż ſo najſkerjeje njemóżewalche, mohł najſaſniſchi dźeń być. Najſkerje ſo ludowe roſtudźenje ſtrjedź junija wotmje.

Wobućowy dom Ernsta Löberta

w Budyšinje na seminarſkej haſy 6. Rěči serbſki.

Kaſh. a najtuńſa kupowaſnja wobućow. Pódwuožanje ſpěſnje a tunjo

Předstejaca krotčel statow, kotrež su Locarnske zrěčenje podpisałe.

Jendželsky juristowo njeju hišcheze, kaj diplomatiski dopisowar „Daily Telegrapha" powě, pruhowanje němsko-ruskeho zrěčenja słónczi. Pódla teho ma so zrěčenjowy dokument a jeho pschewodźaze pismo też j politiskeho stejischcza pruhowacz. Ważny dypk, wo kotrymž so hischcze njeje rossudźiło, je praschenje, hacz dyrbja staty, kotrež su Locarnske zrěčenje podpisałe, diplomatiski krocel w Barlinje činiec, abo hacz ma so Radźe Swjatka Ludow pschewstajicz pruhowacz, hacz so rusko-němske zrěčenje j Locarnskim zrěčenjom sjednoczeć hodźi.

Němska jako hłowa němsko-turkowskeje koalicje.

Parižski „Matin" je němsko-ruske zrěčenje pruhowawschi dopołnuł, so je wobdźělenje Němskeje pschi Swjatku Ludow nětko njetwuschne. Hdy by so Němska do Swjatka Ludow pschijała, njemohła Swjatkowa Rada, něšto wobkamknycz a nětkajke sankzii sadźěwacz. Němska na czole němsko-rusko-turkowskeho swjatka steji, kotremuž so we pschichodze wschě druhe asiske a europiske kraje pschisamknu. To je koalizija wschěch tych mozow, kotrež nochcedźa do Swjatka Ludow sastupicz. Wone wschě nětko mózneho sastupjerja w Radźe Swjatka Ludow dostanu, maju pak tamne ruzy swobodnej. Swjatk Ludow a Locarnska politika chcetej wobrońenu měr smrchomorosmiejenom ludow narunacz. Tale politika so snjemóżni, hdyż jedyn ważny Swjatkowy zrobustaw na stare mytsle wrócso pschinna. Nichtó njemaże Němskej sadźěwacz, tu politiku činiez, kotruż na tamna sa najlepschu. Dyrbjako pak mózno byez, Němsku we tym pschewodźez, so njemóże dwě politiży na dobo činiez.

Powěsče wo nowych pučach.

Barlinske nowiny su powěsć wosjewiše, so so monarchistiski statny pschewrót pschihotuje. Sjednoczene wótczinske swjatki pod wjednistwom justizineho radźiczela Claza maju wotmyslenje, **zrobustawy wojerskich swjatkow wokolo Barlina zhromadźicz** a wot tam k rozrudźazemu nadpadej pschesez. Chzedża politiku mós na so storhnycz. Wjednizy su so hižo na němskostatnu woborn wobrozili. Kaž „Vossische Zeitung" powě, su so jednanja dla dalokogahajuczych wumenjenjow rozrasnyke. Wótczinske swjatki su pjecza hižo wojerske swjatki za wotmyslenej statny pschewrót postajili; tak dyrbi, hdyż k wótremu dóńdze, wyšch Luck jako zhromadne wjednistwo Barlinskich mozow pschewsacz.

Němsko-francowske jednanje wo letarskim wobkhadze.

Po powěsczach z Parisa so němsko-franzowske jednanje wo letarskej czarje mjes Barlinom—Prahu—Winom a Barlinom—Parisom bórzy z wuspěchom skónczi. Sa letanje njeznjeměja so letadła wulicz, kotrež su so jako wójnske maschiny natwarile. Na czarje mjes Němskej a Franzowskej budźa němske a franzowske letadła, na czarje mjes Parisom—Prahu—Warschawu jenoż franzowske letadła letacz.

Franzowske statne rosliczenje so w komorje a senacje pschijalo.

Deputertska komora a senat staj wuradźenje wo statnych dothodach a wudawkach skónczikoj a wobstejaze rozdźele mienjenjow dojednałoj. Komora je rosliczenje z 393 pschecziwo 151 hłosami pschijała; senat je jenu z 272 hłosami pschecziwo 7 hłosami pschihłosował.

Albert Rager fotograf. atelej w Kamjencu

na rańšej dróży Telefon čo. 289 na rańšej dróży

podawa Wam najlěpše fotografije kóždeje družiny we wobkhódze a zwonka wobkhoda

Skazanki za fotografowanja přijimuje zwonka wobkhoda za mnje tež knjez frizěr Jupt w Pančicach

Twjerde ratarske cła w Cěsko-słowakskej.

Hacz dotal šmědźachu so w Czěskosłowakskej žitne zła na wukwanje žito jenoż potom klasez, hdyż běchu płaczišny na wšěm summu padke. Ratarjo w Czěskosłowakskej njeběchu z tutym sakonjom spokojom a žadachu sebi stajnje płaczaze zła. Tuteho žadanja dla je knjeżerstwowa koalizija czěskosłowakskich stronow rospadła a so na to ministerstwo sastojnikow pomjenowało. Schiwórik je senatowy hospodarski wubjerk po dźesaczhodźinskim wuradźenju z 11 pschecziwo 6 hłosam namjet na sawjedźenje twjerdych ratarskich złow pschijał. Sa zła němska, czěska a madźarska ratarska a czěska a němska katolska ludowa strona hłosowasche. Czěske a němske sozialistiske strony w mjenschinje wostachu.

Falšowarjo bankowkow w Madźarskej.

We Winje su tři wosoby zajeli, kotrež su do falschowanja czěskosłowakskich bankowkow w Budapeshu zapleczene. Na podłožku dowěrliwych powěsczow policija wobydlenje wšterho Michała Jägera pschepyta. Pschi tym skowany koffer z 1000 czěskosłowakskimi milijonskimi bankowkami namakachu. Dale zapisch wosobow nadeńdźechu, kotrež dyrbjachu falschowane bankowki we wobkhadze rossčerjeź. S nich jedyn advokat, Szucz rjekaš, kotryž je z advokatskeho powołanja wuskamknjeny, w pschepytowanskim jastwje sedźi.

W Budapeshu su niz jenoż czěskosłowakske a franzowske bankowki; ale też dollarske a jendželske puntowske bankowki a pódla teho madźarske bankowki falschowali, kotrež su so potom we wukraju do wobkhada dawale. Rosschěrjenje falschowankow we wukraju wšěch Julius Rogyak wodźeše, kotryž bjes samowuwjenja pola policije we Winje bydleschе.

S rosschěrjerjow falschowankow su we Winje wšterho Weingartena a nětkotrych z jeho zwonkowitkow zajeli. We madźarskim knježerstwje su so do njeměra dali, dokelž su pschi pschepytanju we Winje wuskedźili, so je sekretar madźarskeho pólkanstwa we Winje Hajoš rosschěrjerjam falschowankow porucził, so dyrbja w Czěskosłowakskej njeměry sbudźicz.

Wuprawjenje narodźenjow w Jendželskej.

Jendželski horni zym je schtwórtk k powschitkownemu pschestrapjenju namjet liberalneho lorda Buckmastera pschijał, kotryž prawo samjesewanja narodźenjow pschipóstnawa. Po namjeze maja wokrjesne hanttyje, pod spomożenjom ministerstwom stejaze, wożenjenym zonam we wězach wobmjesowanja narodźenjow wukazy dawacz. Namjet je so je 57 pschecziwo 46 hłosam pschijał. Spomnjenja hódna rěcz lorda Buckmastera so na wobsčerny statistiski material sepjeraše.

Ultimatum na Abd-el-Krima.

Parižske nowiny su skónczne powěsczi pschinjesłe, so je so ristkim Kabylam ultimatum dał. Abd-el-Krimowym sastupjerjam je so sdźelilo, so so jednanje wo měr skónczi, jeli so so franzowsko-schpanske wimjenjenja hacz do 30. hapryleje njepschijimaju.

Kaž Havaska powěsczenja z Tetuana jhoni, je Abd el-Krim kónje wotbžělenje k schpanskej wjeczornej fronce pósłał, so by ristke stejischcza psched Tetuanom pobłuskł.

Po powěsczi, kotraž je schtwórtk do Parisa doschła, stej franzowske a schpanske wójsko po zyłej fronce postupowałej, so byschtej tymane sepjeranischcego sa mózne pschichodne operazije dostałej.

Měr w Syriskej.

S Beiruta so 29. hapryleje powě: Po mordarskej bitwje pola Sueidy w Syriskej dospołny měr knježi. Sbližarja njeju so mohli k napschećiwnemu nabdźenju rossudźicz.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 30. jutrownika.
Katyrny Seneńskeje.

1676 wotpali so w Budestecach fara a w njej bohata knihownja a rukopisy Michała Frencla.

1622 zakmnje so po bitwje nad Bělej Horu slawna česka universita.

Nocheu złota, napoja a jědła,
titulow a krónow požadać;
chceš-li mi wšak nětko podawać,
Słowjańšcina, maćeř, daj mi křidła:

Na křidłach bych wšudże, hdźež su sydła
bratrow Słowjanow, mohł dolětać,
žórła Wisły, Wolgi wopytać,
a hdźež Čechow, Khorwatow su bydła.

Tak kaž mjetel z kwětki na kwět lěta,
pod njebjom bych lětał w krajinach
bohateho słowjanskeho swěta .

Tutu pastwu wěčnje bych sej khwalił,
a wšěm splaham po wšěch rodźinach
spěwajo bych Tebje, maćeř slawił.

Jan Kollar I, 67.

Přisłowo praji rjenje: Hdyž khudym kraješ, ći pod nožom pokruta rosće.

Sobotu, 1. rožownika.
Filipa a Jakuba.

† 1880 Bohuslaw Markus, farař w Popojcach, kiž je zbórku delnjoserbskich narodnych pěsnjow hromadźił a so jara wo serbski lud w Delnjej Łužicy starał.

Witaj, witaj moja!
Kwětki z tobu dźeja,
Sy jim pěstowča;
Pyšnych šatkow maja,
Nejko khichotaja,
Słódko wonjeja.

Witaj, witaj moja!
Stomy kwasne steja,
Sy jim debjerka.
A hdyž kóžwki zhubja,
Słódnych darkow lubja
Polnych słodźenja.

Jan Radyserb. 1898.

Přisłowo praji:
Sy hižo šamaleho jabłučka widźał!
Sy šamała duša, je-li će serbskeho jazyka haňba.

Njedźelu, 2. rožownika.
Kantate. — 4. njedźela po jutrach.

1849 wuńdźe prěnje čisło Imišowoje „Zernički", naboženho časopisa. Imiš bóše tuhdy z wučerjom we Budyšinje a 30 lět stary.

Khodojty.

Prěnjotny roman wot Ilsana.

34] (Pokračowanje.)

Na Wólschiczanski hród pschepročhu zhebi knjes nad Skalizami mnoho holeži, so by wulke honjtwy wotmělował. Myslesche, so je tak najlepsche rospjerschi a sažo druhich myšli nabudze. Wjeczor powědachu zhebi hosczo sa blidom polnym bobrych jědži a drohich napojow, wožeshe winow z Franzowskeje a Włoch, wo khodojtach a kuštarstwach. Wo tutych dźe so tehdy wschudże rěczesche. Bě tež na honjtwy pschischoł wětšy Fincelius, kiž prajesche, so je lětha w Wuherišcej jelenje honił pola městaczka Cisicha pschi rězy Theiße. Tam mějachu ludźo w czěle wjele hadow a jěschczelzow a pschi tym tajke bolosce, so zhebi rady njewědźachu a husto z bolosczu na semju padachu. Hdyž nětko czi ludźo na ględzu lezachu, pschiležesche tute hady a jěschczelzy z huby won, ale bórzy zaležesche sažo do hubow a krjudowachu ludźi tak jara, so množi wumrěchu. Wschelake lěkarstwa spytachu pscheziwo tomu, ale ničzo njepomhasche. „Pola semjenja, kotrehož hósci ja běch," rjekny Finzelius, „namakachu dźěłacjerjo jónu w bróžni złomu polnu hadow. Woni zapalichu, so by hady spalili. Ale złoma so njepalesche. Jedyn had wutuhny swoju hłowu a rjekny se cłowjeskimi słowami: „Pschestańcze naš pschesczěhacz. Sstoma njebudże so pacz, dokelž my tu njesmy naš dla, ale jako khłostanje sa waschе hrěchi." Druhi hósci praji: „To zu bajki. Może być, so je něschto wěrno na tym, so zu dźěłacjerjo tam spali a jim zu mnohe hady a jěschczelzy do huby zalěli, schtož je so hižo husczišcho stało, kaž tym zlyscheał."

Sstyłny starschi muž z mjenom Moustro je znuhběłej brodu praji hosczom: „Někotrużkuli njechcu wěricz, schto so wschitko stawa na zwrěcze. Powěm wam tohodla podrjewinu, kotruż tym sam naschonił. Běch w mjesze Beauvais, hdyż su powostanki zwjatebo Vedasta. Tam bě mnohi, kiž bě njethmanje zlowy a huschischo sa to hižo khłostany. Dokelž so njepokhěpschi, dyrbjesche zjawnje sa to khłostany być. Won bě jara znudny a djabol wuzě tule pschileżnosczo, so by je zwojimi duchami do njeho sajěł. Młodzeniz bě kaž bjes rozumna, bjesche tak wokolo so, so dyrbjachu jeho wuwjasacz a pschiwjedźechu jeho do zyrkwje zwjatehu martraza Luziana. Biskop Ermenfried da jeho psches duchownych wužohnowacz. Ale to ničzo njepomhasche. Biskop porucźi, so dyrbja dupu se zwjeczenej wodu napjelnicz a potom wobzwjedźenjeho do njeje podmuricz. Tola młodzeniz sprě so z wobymaj nohomaj na khromu dupu a stojesche kaž skała. Se žanej mozu njemóżachu jeho z městna hnucz. Hdyž běchu so ludźo a też ja tak dźěschi czaj z nim prózowali, rjekny nadobo djabol biskopa wusmužechezo: „To so prózujesch podarmo. Njesnajesch ty hischcze našu móc? Ja zhym tón, kotrehož je so Jesuš w mjeno praschał a kotremuž zhym wotmolwił: legia, dokelž my žnny mnohy w jenym zhromadzeni. Moja móc je wschelakora a wupschesczerа so na wjele ludy, kotrychž rěcze ja wschitke znaju. Daj židam pschiwinc, kiž mnohe rěcze rěcza a potom mójeze spytacz." Pózłachu po židow a woni pschinjedźechu do zyrkwje a praschachu so djabola we wschelakich rěczach wo wschelakore wězy a na wschitko won z lohkoscju wotmolwjesche. Potom rjekny djabol so khwalo: „Dźensa běch w Konstantinoplu a zhym wěrze njepodobnu wulku poražku w ludze wuwjedł. A hlej na twojich pastwach zhym mjes twojimi pastyrjemi a hrabjowymi wulku swadu naschkarał, tak so dźeżda jeni druhich sadajicz a lěpje by było, so by tam schoł, hacz so tu podarmo prózował." Biskop pózła na pastwišcza, bě wopraudże tak, kaž bě djabol prajił, ale bórzy bě sažo pokoj mjes pastyrjemi.

A wjeczor so pschibliži a ludźe dźechu domoj. Biskop pschikasa, so dyrbi wobzwjedźenjemu zyku nóz w zyrkwi wostacz. We mozy wosjewi Bóh wo zmje podożnemu muzej, so bychu khorzeho do blizkeje zyrkwje zwjatebo Vedasta dowjedli, tam namaka wustrowzenje. Pschezeżelo wěrzachu tutomu zjewjenju a dowjedźechu jeho tam rano. Tu poczа khory zuchnowacz, wutorhny so ludźom a běżesche z zyrkwje, cżiżny so na semju z tajkej mozu, so so zdasche, kaž by semja rjała. Nětko běżesche wjele krewje z huby a potom sčehowaschе zoleż z wulkim zmjerdom. Na to pschindźechu, schtož zmje zam widźał, z jeho huby wulki byk nabich njetoho-row, wjazy hacz je zadym rój pczołkom, tak so so zdachu kaž czorna mróczel, kotraž krótki czaj ględzo sačzenni. Khory bě kaž mortwy a wusłyschachmy modlitwy za wotemrětych. Na schtwórtym dnju, hdyż chzychu jeho pohrjebacz, tuknu mortwy ruku z kačczeza. Macź so jeho woprascha, hacz je zjwy. Won rjekny: „Sstym zjwy a budu zjwy dale, zastupna prózowa zjwjateho je mi pomhała. Won zadasche něschto picź. Hdyž bě so napił, stany, bě czisty a strowy. Sstud so zhromadzi a khwalesche Boha."

Tajkich podawkow bajachu zhebi mnoho.

XIX.

Syma bě so minyła. Nalětnje ględzo wohrěwasche se czołnymi pruhami wustrodzenu semju, tak so sažo wotucźi a bórzy kčejachu mnohe kwětki w pisanych barbach a we mitym powětrje sanoschowachu ptaczki wjesołe spěwy młodeje luboscze. Skalizanski knjes wróczi so se swojimi sluzownymi z Wólschiz sažo do swojeho brodu we luzitiskich horach. Bórzy po nim pschindźe też jeho mandźelska se Ditrichom a Hanka sažo na hród, z kotrymaj hromadze bě zyłu zymu pola swojeju starschezu pschebywała. Ditrich njemóżeschе swoju srudobu pschedobycz a zarowasche wo Hilju. Jeneho dnja rjekny k Janej: „Jano, pójmoj tola do hajskownje a pohladajmoj, schto hajskowa cżini. Cżehnje mje z zyłej mozu na mjezino, hdyż zym telko zbožownych dnjow z Hilju pschežiwił."

„Sstydom so knjesa wo dowol woprascham, a jeli won dowoli, mózemoj hischcze dźensa popołdnju tam dóńcz."

Bórzy dźeschtaj Ditrich, mózny a zyłny kaž młode nalěcžo, a Jan, na kij so sepjerajo, kaž wotemrěwaze połdnje lěcžo k hajskownji. Krysta pschindźe jimaj psched khěžu napschecžo, powita jeju prajo: „Budźtaj lubje witanaj, to pak se rjenje, so staj so na mnje, wožamocżenej, do strubotnyrjenu, bopomnikoj. Sstym dze wjele tutu zymu cżerpjela a płakała. Tola to mje pokoji, so be Hilja njewinowata a tak je njech wschitko do Božeje wole poručene. My njemózemy nicžo wjazy na tym, schtož je so stało, pscheměnicź."

(Wokračowanje sczehnje.)

1634 wotpalł so Budyšin. — Jenož wěše wostachu stejo. Wutupjenje!

† 1794 biskop Wjaclaw Kobale, rodźeny Serb ze Kulowa.

Witaj, witaj mejal
Ptački čikocoja,
Sy jim kublarka;
Přeco polno maju,
Hraju nejnu hraju,
Dźaki spěwulaja.

Witaj, witaj mejal
Starcy wožiwjeja,
Sy jim kfewjefka;
Miłši wětrak
Bože słónčko hrěje,
Khribjet wohrěwa.

Jan Radyserb 1898.

Přiswowo praji wo wěstych žonach a mužoch:
Stoż srócy na wopuš zwjazaš, skerjedźi po cyłem kraju.

*

— Wo **wjedrje.** Wčera wječor wo 7 hodź. barometer 734, hygrometer —1· thermometer wo dnjo +21. — Dźensa **rano** we 8 hodź. barometer 735, hygrometer 0, thermometer +11. Wubłudy na južu a zapad, hwat malo žo pschemjenjaze wjedro. — Wjedro swój botanny žadyt a rjany ras sakhowa, tak hudźa wjedrańje. Natar pak prožy wo mily dešczčik. Wčera rano bě wyschina nad krótko ranšej Europu a nižina nad połowiskej Jendželskej a nad Franzowskej. Może być, so smějemy jutře njewjedro. Jutře 1. meje je w naschej Sakskej statnje pschihlasowany žwjedženski dźeń. Wobkhodny, a banki, hamty a hudy su žawrjene kaž na njedźelach. Jutře ględžko 4,30 hodź. skhadźa a žo 7,25 hodź. khowa. Měšačk skhadźa w połnocy a žo dopołdnja 7,38 hodź. khowa.

— **Podružništi pjenjez w meji.** Sa měšaz meju žo podružniški pjenjez w Sakkej wo 5 prozentow powyschi, tak so ma žo za měšaz meju 92 prozentow měšo bolakowych 87 prozentow měrowego podružniskeho pjenjeza płaczić. Powyschenje pak njeje za dyrbjak wobžedženja, ale za dawk na podružniški pjenjez, kiž je wot 27 na 32 prozentow postupił. Wobžedžet dostawa dale 60 prozentow.

Pschi 92 prozentach měrowego podružniskeho pjenjeza maja žo 1. meje jako měšaczny podružniski pjenjez sčežkowaze pjenjezy płaczić:

Letny měrowy podružniski pjenjez	Měšaczny podružn. pjenjez s dawkom	Letny měrowy podružniski pjenjez	Měšaczny podružn. pjenjez s dawkom
hr.	hr.	hr.	hr.
1	0.08	60	4.60
2	0.15	70	5.37
3	0.23	80	6.13
4	0.31	90	6.90
5	0.38	100	7.66
6	0.46	200	15.33
7	0.54	300	23.00
8	0.61	400	30.67
9	0.69	500	38.33
10	0.77	600	46.00
20	1.53	700	53.67
30	2.30	800	61.33
40	3.06	900	69.00
50	3.83	1000	76.67

— **Warnowanje psched klamarskimaj paduschnizomaj.** Spočatk hapriele t. l. stej w Lipsku do žydom wschelakich wobkhodow njesnatej žónskej pschischłoj, stej žebi wulke dźelby tworow k wubranju pschedpołožiłoj dałoj. Stej tej twory stasakej, kotrejž pak žebi na wěstu adrežu ſ pschipołożenjom sličbowanja wuprošeschetej. Dokelž pak skasarjy pod wosnamjenej adrežu njemóžachu namakać, měnja wobkhodnizy, jo běschtej podhladnej kupowarjy klamowej paduschnizy. We wjacy ſ tychle padow móže žo ſ wěstosću prajić, so wicža kradnutki njeschtej. Wobej žónstej staschtej žo lepschej žonje być, móžeschtej wěsče wustupować a staschtej žo po rěczi wukrajanzy być. Wobej běschtej nadpadnje schminkowanej, měješchtej hlubokoležazej woczi a běschtej nětdźe 30 lět starej. Jena je 1,65 m. wulka, schwižna, měješche wuske blěde mjeswoczo a czémne włosy. Wobleczena bě czémny zaket, kiž bě ſ czémnym kožuchom podschity. Na khowje měješche mały czémny klobuk. Druha bě nětdźe 1,70 m. wulka, bě kruteje postawy a měješche polne, kulojte, czerstwe mjeswoczo. Wobleczena bě czémnomódry zaket a sukenju a noticheschе žwoje žałne włosy, najskerje tež tamna, jako hólczk. Jeli žo nětdźe take podhladne wobžedy pokasuja, prožu kriminalna policija wo powěsć, telefon čo. 2802.

— **Sjatwe jatraschczéjenja.** Letuschе sjatwe jatraschczéjenje dźeči, kiž žu žo w lecze 1925 narodźiłe, a kiž žu žo dotal wróczo stajałe abo kiž žu žo bjes wuspěcha schczépike, wotmeje žo štwórtk, 5. a žobotu, 8. meje 1926, popołdnju wot ½3 hodź. we belnim schožu Peštalloziskeje schule (we wjeczornym schkhile ſ nutskhodom ſ Dwórnišczejowe dróhi. Sak hore dźeči dyrbi ſoſ lekarskim wopisanom dopołdnjacz, so žu wot schczépjenja wuſwobodźene. Jeli so k schczépjenju winowate dźeco dla lekarskeho wobſtwudženja dwójzy wuſwobodźi, może dalschu dowolnoſcz ke wuſwobodźenju jenož nětschczanski lekar dr. Traeger dacz. Na dźenſnische hamiske wosjewjenje wobežne pokasujemy.

— **Płacziwosczj njedźelskich jězdnych liſczikow** je žo po postajenju němskostatneje železniskeje direkzaje na pónđźelu a na prěni dźeń po žwjatych dnjach wupschestrěła. Tola pónđźelu abo na dnju po žwjatych dnjach dyrbi žo wróczojeśba najpóźniſčo w 9 hodź. nastupicz a niz wjazy pschetorhnyczj. Tule pschiležnoſcz železniskeje direkzije wěsče łoźby rad wita.

— **Wožebity cząh do Wjeleczina.** Na dźenżnišchim **Watrownym** wjeczoru pojědže cząh 794 ſ Budyschina **10,56 hodźin do Wjeleczina a wróczi so jako cząh 795 ſ Wjeleczina 11,56 hodźin do Budyschina.**

— **Awtomobil ſ Wojerez do Hródka jězdźi**

	popołdnja		popołdnju
ſ Wojerez, dwórnischcžo	8,25	/	7,17 hodź.
póstowy hamt	8,30	/	7,23 hodź.
ſ Horow, hajnkowanja	8,39	/	7,32 hodź.
ſ Borkhamora	8,58	/	7,50 hodź.
Nowoje Wěsy, kralowskej	9,02	/	7,54 hodź.
ſe Schprjewizy	9,06	/	7,58 hodź.
ſ Dretwy	9,13	/	8,05 hodź.
ſ Dubrawy	9,16	/	8,08 hodź.
ſ Hródka, dwórnischcžo	9,30	/	8,23 hodź.
do Hródka, torhoschczo	9,36	/	8,30 hodź.

S Hródka do Wojerez:

	rano		wječor
ſ Hródka, torhoschczo	6,45	/	5,50 hodź.
ſ Hródka, wječorne dwórnischczo	6,50	/	—.— hodź.
ſ Dubrawy	7,10	/	6,06 hodź.
ſ Dretwy	7,15	/	6,11 hodź.
ſe Schprjewizy	7,22	/	6,18 hodź.
ſ Nowoje Wěsy, kralowskej	7,26	/	6,23 hodź.
ſ Borkhamorow	7,36	/	6,33 hodź.
ſ Horow, hajnkowanja	7,48	/	6,45 hodź.
do Wojerez, póstowy hamt	7,58	/	6,55 hodź.
do Wojerez, dwórnischczo	8,03	/	7,03 hodź.

S **Hrodźischcza.** Jena 20ščina hoza ſ naschеje wěsy pschi nahich brjohach Lubijšteje Wody kopschiwuje pytasche. Pschi tym na hischcze njesnate waschnje do wody padże. Jene dźěčzo žo njeschoža dohlada a běješche wołakoja po pomozy. Wodu, kiž na městnje njeschoža pschehłuboka njeje, je žerdźeni pschepytachu, njemóžachu pak ju namakać. Wottkajichu maschiny elektriſkeje zentrale. S tym žo wada turbinow sniži. Nan a bratr žnjeschoženje namakajchtaj ju nětko pod wjeczkowej kerčinu a wuczeżeschtaj ju nažuche. Wješnjenjo žo dołho prózowachu, jo bychu wobžarujomnu holzu do žiwjenja wrócili. Tola žamo lekarska pomoz njemóžeschе wuspěcha. Se starschimaj maju powschitkownu žobuželnoſcz.

S **Drožojizja.** S 1. meju žo w naschej wěsy žašo pomozna póſta wotewri. Jeje ſarjadnišwo pschewośnje žo hižo njes pjekarſti mischtr Kerk. Pakety pak pomozna póſta pschijimowacz njebudże.

S **Khróſcžij.** Ssrjedu 5. meje popołdnju w 2 hodź. žo we wješnjom hoſczenzu maczerjam rada podawa. Lekař budże pschitomny.

Se **Sahłowa.** Sjawny pucz ſ Maleſchcz do Sahłowa žo dla nasypowanja na Sahłowſkich honch wot 3. hacž 8. meje t. l. zawrě. Jedny wobkhad pokasuje žo na Hucžinu.

Se **Zicženja.** Mjes skotom žiwnoſczerja Budarja je pokhroma wudyrika a žo hamtšy zwěſczika. Sawěranſki wokrjeż je dwór, wobkedźbowanſki wokrjeż pak łužina wjeſ.

S **Kamjenza.** Naležnoſcz wo kradnjenju twarowa na železniszy pschezo dale pschima. Poslednje dny žu sašo někotre dalsche wožoby sajeli a Kamjenzkemu hamtikemu ludništwu pschepodali.

S **Hóſnu.** Měšta knježna Bruaſez ćzyſche ſwojomu žiwjenju mjeſu ſtajicz. Žiwjenja žyta ćzyſche žebi wulke žity ſ britwju pscheřesnyczj. Tola to žo ji njeporadżi. Nosrjeny žebi žuche žity a wobſchkodżi žebi wulku žilu. Pjecz hodźin pożdźiſcho ju w krwi leżo namakachu. Rutu měješche na czoło ſtłóczenu. Sawołachu hnydom lekarja. Tón knježnu hnydom do Wojerowskeje thorownje domjeſcz da. Wo pschicžinach, cżehodża je žebi žiwjenje wſacz ćzyſka, knježna mjelczi.

Z Łužicy.

S **Biſkopiz.** (Demonſtrazija pschecżiwo finanznemu hamtej.) Sda žo, ſo žo demonſtrazija, kotruž nětdźe 2000 łužiſtich rjemjeſlnikow, ratarſow, pschekupzow a wobžedżerjo khěžow pschecżiwo wjednikej finanzneho hamta, dr. Lunowej, a dwěmaj ſaſtojnikomaj žrjedu popołdnju psched finanzným hamtom wotmě, do druheho Bernkaſtela wurośże. Hižo popołdnju žo žyła psched finanzným hamtom ſhromadźi a cżehnjeſche we dołhim cżahu, kaſtiž jón pola naš hiſchcze wohladali njeſmy, po měſchczanſkich dróhach k Tſchinkez. Tu wotměchu ſhromadźiſnu pod hołym njebjom, dokelž bě ſala pschemaka. Snydom wot ſpočatka knježeſche mjes ſhromadżenymi wulka roſhorjenoſcz a běchu k wſchemu khmani. Tohodla bě mjeſo policiju ſeſtylnicz dało. Jako bě nawjedowacz twarſki mischtr Eiſert ſ Wjeleczina demonſtraziju wotewrił, rěczeſche pjekarſti wyſchſchi mischtr Wolf ſ Wulkeho branez. Jadaſche žebi, ſo by žo podružniſki a pschemyſłowy dawk wotſtronił, wotžebje pak, ſo by žo wjednik Biſkopiskeho finanzneho hamta wotžadźił, ſo žo njeby „pschiſtojny wobkhad“ tež na druhe łužiſke finanzne hamty pschenjeſł. Sſejmſki ſapódſkanz Grellmann ſ Trjechowow žadaſche, ſo by žo drohi parlamentarismus wotwarił, ſo bychu wyſchnoſcze bóle łutowale, ſo by ſtat hoſpodarſtwo poſběhnył ſ tym, ſo ludźom twarjenje ſmóžni. Pschemyſłowy ſhrěni ſtaw je ſtudżeń wuſtrowjenja ſa naſch lud a je powołany ſa ludoweho wjednika we pschihodże. Dr. Kliemka ſ Drježdżan wupraji žwoje wjeſele nad tym, ſo je ſhrěni ſtaw k wojowanju wotmużił. Rěcžaſchi ſtat dyrbjał ſo ſnicžicz. Shromadżeni dyrbjeli na finanzny hamt cżahnuc a žebi žadanja ſhrěnjeho ſtawa wunuſowacz. Syndikus dr. Thiema ſ Budyſchina napominaſche k pſchesjednoſczi. Pschedsyda Biſkopiskeho pſchemyſłoweho towarſtwa wuſběhny, ſo ſhrěni ſtaw wotpokasuje, ſo woſtanje dale jenož dawkiptacžer. Lud rěcžnikam ſe ſchumjazym pschiſkłoſkom pschihłoſowaſche a da ſ tym žwoju roſhorjenoſcz ſpóznacz. Rezolucżija žo pschija, w kotrejž žo praji, ſo žebi ſhromadżeni pſchemyſłnizy njedadża dale njepschiſtojnoſcze Biſkopiskeho finanzneho hamta łubicz. Zadaja žebi, ſo by žo wjednik finanzneho hamta, dr. Luno, hnydom wotwołał a jeho ſekreiaraj Wels a Schlöſſer. Sběhnyczj ma žo podružniſki, ležownoſtny a pſchemyſłowy dawk, bydleiſke nuczenſke hoſpodarſtwo a druhe hoſpodarſke nuczenja. Zadaja žebi, ſo žo njeby na njeſpraſtacżene dawki dań kładła, ſo bychu wyſchnoſcze ſlutniwiſcho hoſpodarile a poſběhnu w poſłednjej hodźinje žwój napominazy hłóſ. Jeli žo na tón njeposłuchła, žebi ſamł ſ mozu po žwoje prawo pódu. S tele reſoluzitju cżehnjechu pſched finanzny hamt, kiž bě žoſnje ſ policiju wobžadżeny. Komiſija dr. Lunowej žadanja pſchednjeſły. Sapóſkanz krajneho ſejma Grellmann měnjeſche, ſo žana demonſtrazija, pola kotrejež je pódła był, tak roſhorjena była njeje, kaž tale. W žanym druhim łužiſkim wokrjeżu roſhorjenoſcz nad ſakhadżenjom finanzneho hamta tak wulka njeje, kaž we Biſkopiskim, dokelž finanzny hamt ſ ludźimi hrubje ſakhadża. Žada, ſo by finanzny hamt bóle na hubjene wobſtejnoſcze naſcheho cżaſa dźiwał. Se ſhromadżiny pſchiwołachu žo jenotliwe pady, w kotrychž bęši ſamołwjenje wot dr. Luna žadaſche. Dr. Luno ſpyta ſnapſchecżiwicz, ſo je Biſkopiſki finanzny hamt najmjenje khowſtanjom dawkiptacżerjam napołožił. Hdyž 242 000 hr. dawkow hiſchcze ſapłacżenych njeje, dha to dopokaże, ſo je finanzny hamt ludźom napſchecżo pſchiſchoł. Mjes tymle jednanjom pſchitúdże pożoł a wojſewi, ſo žo cżrjódy pſched finanznym hamtom wjazy dżerżeć njedadża a ſo chodża nadběh na finanzny hamt cżinicz. Zadachu žebi, ſo dyrbi dr. Luno lud ſmjerowacz. Tola to won dźiwajo na kritiſke położenje a na ſwój rěczny hrach wotpokaſa. Běchu jemu też radźili, ſo ža na dróhi pokazat njeby, dokelž ſa nicžo rukowacz njemóża. Sapóſkanz Grellmann ludźom ſ woknom rěcžo ſdżěli, ſo žo žadanja krajnemu finanznemu hamtej pſchedpokoża. S wulkej wołanżu žo demonſtrantojo roſeńdżechu. Na dróhach dóńdże hiſchcze k wjeſelakim njeluhym wuſtupam.

S **Wulkich Nědarjez.** Pjatk wjecżor je w njewobkedźbowanym wokomiku 2ščnu ſynk wójnika Alfreda Richtera do młynſkeje hrjebje padnył. Pſchi hrabjach Pauſlerez młyna jeho morweho ſ wody wucżeżechu.

* S **Grožhennersdorfa.** Njedźelſti wichor je też tu wjele ſchkody nacżinił. Rjane ſadowe ſchkomy w połnym kčejwje pak ſwuwała pak wotlemi. Na dróhy do Ochranowa wětr hobrſti ſchmrěk powali. Sſylny ſchtom lehny žo prěti pſches dróhu a rozbi telefonſke groty. Na Bjarnaczičanſkej dróhy wichor kokojéſdneho ſ kola cżiſny. Wón žo cżežko ſrani a jeho dyrbjachu do Zitawſkeje khorownje dowjeſcz.

Se **Sborjelza.** Wobjarujomne njeſbožo ſta žo njedźelu popołdnju pſchi pſchedstajenju w zyrkuſu „Krone“, kiž tu hótne hry poſtitcza. Pſchi wulkej hońiwje pſches ſadźewki ſnjeſbožo pſchi tſeczim cżehanju we wulkej maneži jockeſti jéſdny. Kóń a jéſdny padnychtaj pſches nakhwilnu žerdź. Jéſdny žo cżežko ſrani.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. *Budyšcy Serbjo so njedźelu*, 2. meje, *na* rjany serbski wjecżor w Sowrjecach pſcheproſuja. Započatk wjecżor w 7 hodź. Spěwy, dźiwadło a reje.

Drježdżany. „Hromadnik“ změje ſrjedu, 12. meje, wjecżor ½8 h. w „Klubowych městnoſcach“ (Künſtlerhaus), Grunaerſtr., ſwój mejſki (róžowy) wjecżor. Pſreproſujemy naſich pſecżelow z tutym nanajwutrobniſo. — Zastupne khartki su dostać pola G. Zmija, Chriſtianſtr. 23 p. a pſrez pſredsydu

Bj. Krawca, Feldherrnſtr. 6 II.

Khróſcžicy. Ratarſki Dorost a knježnjacy wotrjad wobdźělitaj ſo póndźelu, 3. meje, na wulkim Zwjazka S. R. D. do Hajnic. Wotjědżemy rano ½6 hodź. z Khróſcic. ¼7 zetkaja ſo z Bačoňſkimi w Prěčecach (Priſchwitz). ¾7 dyrbimy wšitcy w Budyšinje być, też knježny. Znamjeſka a ſpěwniki nic zabyć! Pſredsyda.

Khróſcžicy. Serb. Rat. Dorost změje pjatk, 30.4., wjecżor we 8 hodź. zhromadźiznu pola Weńkec w Khróſcžicach. Kóždy sobuſtaw dyrbi přińć, howak ma khłostanje płaćić. Pſredsyda.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica“ změje pſichodnu njedźelu pop. ½4 w „Knježim hoſcenzu“ ſwoje měſačne poſedźenje. Na nje wšě ſobuſtawy naležnje pſreproſuje pſredsydſtwo.

Pančicy. Jednota Sokoł ma kóždy pjatk w Pančicach zwukowanje. Dr. Šleca.

Radwoć. „Serbſki Ratarſki Dorost“ wobdźěli ſo na wulětu „Zwjazka Serb. Rat. Dorosta“ póndźelu, 3. meje 1926. Wotjědżemy z dypkom w 6 hodź. rano z kolesami z Radworja pola Šmidkec. ¾7 hodź. w Budyšinje pſri Serb. Domje a w 7 hodź. do Hajnic atd.; kaž je hižo wozjewjene. Njech ſo wosebje knježnjacy Rat. Dorost wobdźěli, smy wjecżor w 6 hodź. zaſo wróćo. Znamjeſka pſrityknyć! Serbſki Spěwnik ſobu pſrinjeſć! Pſredsyda.

Serb. Sokolski Zwjazk wuhotuje njedźelu, 2. meje, w Maleſecach wurjadny ſokolski ſwjedźeń ze ſokolskej akademiju a z rejemi. Wubrane ſok. družſtwo pſredwjedże methodiſke, ſkupinowe a druhe proſtne, ſchertowanje z kijom a z teſakom, zwučowanje na narjadach. Nimo toho wšelake hudźbne čisła. Zap. ½8 hodź. Pop. w 3 hodź. ſamsne wosebite pſredstajenje za dźěći też z klankodźiwadłom. Sobotu, 1. meje, wjecżor we 8 hodź. pſredwjedże ſo ſamsny program w Bukecach. Tam je zastup darmo. Wšěch Serbow, wulkich a małych, wutrobnje pſreproſujemy. Sobuſtawy wšěch ſokolskich Jednotow ſu winowate, jenu z dweju akademijow wopytać. Serb. Sokolski Zwjazk.

Sowrjecy. Rjany ſerbſki wjecżor ze ſpěwami, dźiwadłom a rejemi wuhotuje pſrich. njedźelu (2.5.) spěw. tow. „Sołobik“ w Palerjec hoſcenzu w Sowrjecach. Započatk w 7 hodź. Wšo wokolne towarſtwa a też wšitcy druzy Serbja ſo na tón wjecżor z tutym wutrobnje pſreproſuja.

„Wrjóš“ a „Khróšćanska pčolnica.“ Pſrichodnu njedźelu, jenož pſri rjanym wjedrje, ſtajam někotre „młode pčoły“ (nowe ludy). Stóž z naših ſobuſtawow chce tole a też pčołarſtwo w nowych Zanderkołčach widźeć, budź pſripodlnje w 12 hodź. pola mje w Šunowje. Mikł. Janca.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleć w Budyšinje. — Zamołwity za hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěſtki: O. Janak w Budyšinje

Wobdźělmy so na

republikanskem zjězdźe w Budyšinje

8. a 9. meje 1926.

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hóstne městnosće - Konditorske pječwa prěnjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Łód k jědźi. Fürst Pückler.

Pěstowanje domizny a dobroćelstwa.

Njedźelu, 2. meje 1926 pop. ½4 hodź.

w Pančanskim hosćencu.

Sobuskutkowacy: Knjeżna Frejslegec z Hornjeje Hórki, Słodeńkec z Pančic, Redaktor Nikan a jeho dźowka z Budyšina (citer a husle)

Wučeŕ Zelbig z Budyšina (přednošk). Dźěćacy khór wobeju klóšterskeju šulow (spěw a dźiwadło) z małym orchestrom.

Zarjadowaŕ: Wyšši wučeŕ Słodeńk w Pančicach.

Zastup darmo. **Zastup darmo.**

Šulske dźěći nimaja přistupa.

Wo prawje bohaty wopyt prosy

zarjadnistwo.

Tunje nohajcowe dny

Wosebje znižene płaćizny a nimo měry dobre poskićenja wšěch družin **nohajcow, małe zaki na štrympy, stopy a zoki.**

Někotre přikłady:

nohajcy za žónske	čorne florowe —.50 —.40	**—.40**
nohajc. za žónsk.	žiłd. flore też nowe barb. też čorne, 1.80 1.20 1.15	**1.—**
nohajc. za žónsk.	z muměł žiłdy, čor. a dru. barb. 2.20 1.20	**—.90**
nohajc. za žónsk.	z płokajomn, Trama- žiłdy 3.—, 2.80	**2.40**
zoki za mužsk.	flor. woknješk, amuhate a jenobarb. 1.15 1.05 —.75	**—.40**
zoki za mužskich	balmjane, šěre a čorne wot	**—.40** sem
zoki za mužskich	žiłdźane florowe 1.80, 1.60	**1.40**

Małe zoki, nohajcy za dźěći a stopy wosebje potuńšene.

Prošu wobkedźujće moje 4 wukładne wokna.

Alfred Vogel

w Budyšinje na Zwonkown. Lawsk. hasy 4

róžk Krónpryncowcho mosta.

Założene 1862 telefon 3430.

Znapřeća Serbskeho Domu!

Dola mje kupnjeće sprawnje a tunjo!

Mužace a žonjace **jězdne koła** fabrikaty jen. prěnjeje rjadownje, kiž lohko běža, kaž znamki „Göricke", „Aegir" a „Jugo". „Amato" jězdne koła z połnej garantiju wot 105,— hr. sem.

Wulki skład! Jara tunjo! Na wotpłaćowanje!

W. Pietschmann w Budyšinje

na Wjeleńskej dróze čo. 43, podła „Heiterer Blick".

Oswald Liebmann

hłowny zastupjeŕ w Budyšinje

na Třełanskej dróze 42. Telefon 2321.

12měsačne dźěłbne płaćenje bjez powyšenja płaćizny.

Kóždu sobotu předawam na Žitnych wikach — před muzeom.

Z konkursowych tworow

so po směšnje tunich płaćiznach wulke dźěłby předawaja

Za žónske: Mantle, bluzy, suknje, wobleki, kostumy, nohajcy za žony we wšěch barbach a znatych kajkosćach, košle, košle z kholowami, spódnje kholowy, princeske suknje, nócne košle, nócne jaki, přesuwaki, šórcuchi, klubowe jaki, pulovery, šantki, tworjaki bjedrow, prědki dźeržaki, tkaniny za drasty, židy, eoliene, musliny, płokace tkaniny, łožowa šaty, wupjerki, cychi, damasty, smuhaty płat, gardiny, canki atd.

Za dźěći: Wobleki, kitliki, wobleki k rajkam, trikotowe spódnje šaty, koslički, nócne košlički, kholowčki, suwački, šantki, wołm. jački, pótniki, wšě wěcy za čšne dźěći, wšě wušiwanki atd.

Za mužow a hólcow: Mantle, gumijowe mantle, kosmičkate mantle, wobleki na hasu, towaršne wobleki, sportske wobleki, Manchestrske wobleki, smuhate a čorne kholowy, kholowy do dźěła, Breeches kholowy, wobleki za zamkarjow, murjerjow, hajnikow, lacy, zelene lacy za hajnikow, sportske lacy, kłobuki a čapki w najnowšich formach, zwjeršne košle, košle z předkošličku, macco šaty, garnitury, wobleki a bluzy k płokanju, samowjazaki, regattes a sekle w najnowšich barbach, kornarje we wšěch formach, manšety, předkošlički, trajne šaty „Zelida" najlěpše, zoki, sportske nohajcy, wobwiwanske gamaše, sportske předkošlički atd.

Serbski wosedły wotdźěł: Židy, mohairs jenobarbne a pisane, tkaniny za jaki, nješite šórcuchi, tkaniny za narodne drasty, satins, porchend, banty, Tibettske a wołmjane rubišća, chenilijowe rubišća, módre a čorne nohajcy, módre jaki, wobsadki atd.

Namakaće hobrski wubjerk w najnowšich módach k wobdźiwanju tunich płaćiznach.

Na hižo jara znižene płaćizny dawamy hišće **10—20% rabata**

Najpřijomniša składnosć so zastarać: Twory su w najlěpšich kajkosćach znate.

Wobkedźujće płaćizny we wukładnych woknach.

Konkursowe zarjadnistwo

Welsec kupneho doma w Kulowje

Telefon čo. 12.

Kurt Thieme

prawizniski bürow w Kamjencu, Fürstenstr. 3 pt.

so za wobstaranje wšěch prawizniskich należnosćow poruča.

Tunje a dobre!

Mantle za žónske	*wot*	*5,00 hr. sem*
„ *z covercoata*	„	*9,50* „ „
„ *z ripsa*	„	*14,50* „ „
wobleki z musel., rjane barby	„	*3,50* „ „
wołmjane muslinowe wobleki	„	*10,50* „ „
donegałowe kostumy	„	*15,50* „ „
kostumy z gabardiny	„	*28,50* „ „
muselin wot kruchu	*mtr.* „	*0,78* „ „
wołmjany muselin	„	*1,95* „ „

Wšě tkaniny za serbsku drastu. - Hotowe składy wšěch tworow, wupytane wosebne mustry, we dobrych kajkosćach a woprawdźe tunich płaćiznach.

Paul Otte

w Budyšinje Žitna hasa 10

Wot njedźele mamoj wulki transport

raušo-pruskich wysokosuć. a nowodójnych

kruwow a jałojcow

po tunich płaćiznach na předań.

Heinrich Jakubec & Hermann Priemel

w Herbskej grychće w Konjecach

Telef. Wóslink čo. 27 Telef. Wóslin čo. 27.

Domjace **jehnjata**

předawa

wowčefn. w Krakecach

Telefon Budyšin čisło 2027.

Poručam so wobsedźerjam skočatow a płahowarjam skotu za

praktiskeho wurězowarja

specielnje za znuskowne wurězowanje klepcow (Klopfnengst) a za wšě podobne pady, kotrež so wěcy wustajnje wuwjedu.

Franc Mudrack

praktiski wurězowaŕ skotu **w Kulowje.**

Kněže za jenu swójbu (Eigenheime)

na 15 létne měsačne dźělbne wotpłaćowanje twarl.

Neuland, tow. z wob. ruk. w Mnichowje

Rozjasnjenja podawa wokrjesne zastupjeństwo

w Budyšinje na Jurjowej dróze 23

Presto jězdne koła

su a wostanu najlěpše! - Wulki wubjerk! - Tunje płaćizny! Na přeće přijomne wotpłaćenja. Wuporjedźenja jězdnych kołow wšěch fabrikatow spěšnje a tunjo w domje jězdnych kołow

Jana Witeka w Sćijecach

Telefon čo. 2714 pola Budyšina Telefon čo. 2714

Fotowe projekcijowe powjetšeńske domjace kinowe aparaty

a wšě wěcy za atěramske fotografowanje

Fotowy dom

Rich. Hutha

(mějeśel Arno Lehnert)

w Budyšinje na serbskej hasy 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotdaće wěcy wustajnje a najspěšniše.

Kněža

ze swobodnym bydlenjom kiž měrnje leži, 5 wobydlenjow wobstejnosćow dla za 8000 hr. na předań. Poskićenja pod „C 71" na wudawarnju „Serb. Nowin".

Inteligentny młody muž

kiž **serbsku** rěč wobknježi a jězdne koło wobsedźi, so pyta. Pisomne poskićenja pod **C 70** wudawarnja **Serbsk. Nowin.**

KELLING

barbi, čisći chemiscy pod rukowanjom z pencinom a prasuje

mužsku žónsku a dźěćacu drastu

Samsne klamy:

w Budyšinje na Kěžorskej dróze 6 telef. 3688
na Přiščańskej dróze 16
w Khoćebuzu na Hródkowskej dróze 4, telefon 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej dróze 22
w Běłej Wodźe na Bismarckowej dróze 26

Přiloha k číslu 100

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 30. hapr. 1926

Dźěławosć spomožerskeho a zastarańskeho hamta města Budyšina

w měsazu měrzu 1926.

W podawańi rady sa maćerje a sastarańi cźeśchnych dźěćźi na Kralowśtkim walu 3 pśicheźiśtaji žo w měsazu na 9 dnjach 288 dźěćźi.

W podawańi rady sa małe dźěćźi žo na 4 popołdnjach 103 dźěćźi pśichepyta, mjes tym so sarabźerńju sa žónśke, kiž budźa ſ maćerju, 34 žónśkich wopyta.

K lěpśichemu sežiwjenju sastaranja potrěbnych wotedaž žo 1398 puntow dobrych žiwjenśtkich žrědkow darmo. Nimo teho wuda žo sa tłuste, khore dźěćźi darmotnje 9,2 kilogramow jatrowego tuka, kalkowe preparaty a cźerjenje.

S rozdźělenjom 206 dźěćźazych ſchatkow a draśćićźkow žo wšchelakej nuzy wotpomha.

Psches sastarańju cźeśchnych dźěćźi wupoćźi žo we měsazu měrzu 13 dźěćźazych wosow, 2 ſportſkaj wosaj, 7 dźěćźazych korbow, 2 thermometraj, 2 pućźowanſkaj pakćikaj, 2 ſnykawgy.

Sastarańju sa pluzakhorych na Kralowśkim walu 3 wopyta w měsazu měrzu na 9 radupodawańſtich hodźinach dojnka 38 wožobow. 11 wožobow žo k prénjemu rasej a 25 k dalśim rasam pśichepyta.

186 puntow dobrych žiwjenśtkich žrědkow žo k śśěchenju sežiwjenja pluzakhorych bjes žrědkow rozdźěli. Na wózach sa wothladanje khorych wupoćźi žo 37 pśichkrywow, 3 thermometry, 28 bluwańſkich bleſchow, kožo ſ maiſazu, 3 powětrowe wěnzy a 4 lěhańſke ſtoły.

Sastaranje ſchulſkich dźěćźi dyrbjeśche poślědnje njedźele do jutrow 107 konſtrimandow (60 hólzow a 47 holzow) kaž też 80 dźěćźi, kiž bo ſchule sastupichu (46 hólzow a 34 holzow) ſ dźěła ſmoblekaćź. K temu trěbne pjenježne śrědźi wucźinjachu nětkhaž 3850 hriwnow. Jenož w najnuſniſchich padach móžeśche žo sastaranja sa tamne ſchulſke dźěćźi ſtaraćź, woteda jim 8 porow ſtupnjow, 6 porow ſchtrympow a 12 kruchow ſpódneje draſty.

S wobſtatkow nuſowego ſljednoćźenſtwa woteda žo sa dźěćźi 12 porow ſtupnjow, 6 kruchow ſpódneje a 12 kruchow ſwjeſchneje draſty.

Dale doſtachu potrěbni mužojo a žony 22 porow ſtupnjow, 25 kruchow ſchatow, 10 porow ſchtrympow a 28 kruchow hewaſcheje draſty.

Pſchepytowanje jeneje ſchulſkeje rjadownje, kiž dyrbjeſche žo na namjet wucźerja ſtaćź, dopokaſa, so mjeſche 6 hólzow nahłowjaze wſchi. K jich wotſtronjenju wupoćźichu žo hnidaki.

Do wołſchewjeńnje ſ pluzakhorych w Sſepjezach pódkachu žo 8. měrza 3 na pluza khore žónśke. Khorej, kiž bě ſ pśeſtſchimi do Sſepjez ſchła a tam hubjenych hydleńſkich wobſtejnoſćow dla dźeśe woſtała, bo 27. měrza widomnje ſtrowiſcha wrócźi. Dozyła žu dotalne wuſpěchi jara ſwjeſelaze.

Se ſtrony ſastaranja cźeśchnych dźěćźi cźinjeſche žo we měsazu měrzu 126, ſe ſtrony ſtyineho ſastaranja 57 domjazych wopytow.

W ſastarańi ſa wopiwzow wotměchu žo 4 hodźiny, na kotrychž žo rada podawaśche. Sastaraćka je 84 domow wopytała a 5 nowych wožobow do ſastaranja pſchijała.

21. měrza wobhlada žo krajny wuſtaw w Großhennersdorfje, na tym wobdźěli žo 21 wožobow ſ wobhladanych kruhow.

Sastaraniſti hamt woteda w měrzu potuńſchene abo darmoinje: 7286 pokrutow thlěba, 3537 puntow margariny, 168 litrow petroleja abo ſpirituża, 2656 kubikmetrow pluna, 864 jedźnych ſnamkow.

Podpjerow w hotowych pjenjeſach, podruźniſtich a hoſpodarſtich pſchipomozow ſapłacźi žo 34 952,54 hriwnow.

Wonec Handrij.

(Wobraz ſe wſy.)

To pſchejo rěka, ſchtóž je kóćkam dobry, tón ma też holzy rad. A runje tak je pola Wonez Handrija. Hijo jaku mały hólcźej hrajtaſche mjes kóćkami a plenćeſche žo ſ nimi. A nětko, khdyž je rjany ſróſtny cźłowjek, nima nicźo druhe hacź holzy na myſlach. To rěka, pola wjeſnych ſkoro žaneho ſpóża wjazy nima, tych je khěro ſa nóź powodźił. Jónu cźahaſche žo ſ tej, potom ſaſzy ſ druhej a tak je ſej pola wſchech roſtkał. Jenož Selma, korćźmarjeź dźowka, je jemu ſwérna woſtała, dokelž je pſchejara dobroćźiwa. Loni w lěće žo jaſokuje na njeho roſhněva, khdyž ſtej w Kulowje na wſchotowarſtwowym ſwjedźenju khoj a wón je ji dał hamu domoj jěć. Zyke towaríſtwo ſałoji ſej na dompucźu we Woſkimku, tam dě žo na nezwanſtej ſuši na jeneje druheje ſahladał a hakle naſajtra rano domoj pſchiſchoł. Jena druha by hnydom ſ nim kónz cźinika, ale naſcha Selma — wón ſam huſto wuſnuwa, ſo je dobroćźiwa duſcha — je ſa nětkoſze njedźele ſaſzy ſmérowana. Wón tola pſchejara proſcheſche a wotproſchowaſche, ſo žo to ſenje wjazy njeſtanje. Na Woneczan-Kozorez kwaſu je ji ſeſtřelił ſłubił. A wona ſama ſaćźuwa, ſo je w poſłědninu cźaſu měrniſchi a ſpuſchćomniſchi. Pſchińdże wo tydźenju jenož jómu k njej a njedźelu, khdyž ma Selma ſobu hoſćonu poſłužowaćź, woſtanje ſchitwanje doma a ſalutuje ſej pjenježy, kotrejž hewak w mokrym towaríſtwje pſchećźini, ſa kwaſ. Tak wón rěkźi. — Ach, ty njewinowate kurjo, njeſzły hiſchćeſe ſa tym pſchiſchła, ſo ma w kóždej ſtuboźnej wſzy jenu ſejo? So jemu njedźelu pola teje a druhu pola tamneje? A ſo je wódemaj, Wórſchi a Kaćźe, ſej ſeńtwu ſłubił? Schto, wjeſne holzy ſu to hižo praſiłe? A ſzy jemu tehdła do ſwédźenja rěćźała? Schto tenu měrtſeſche? So ſu jenoj kłupe ludźaſe blady? A ty to wěrſch? Nó, luba Selma, „pukow ſzy hódna!

Wěſche jutry. Handrij ſo wupika. Nobl rapak cźaſe ſdawna hižo byćź. Tſi „poſtcźane“ pjeſtćźeńenje a cźaſzikowy rjeźaſ hałke ſ łapku wuſwěćiłuje, poćźinaju hóſń wob dźeń cźornińſke byćź. Je ſej tute wěſy ſa 65 pjenježkow nětkhaž ſ Brunſchwiga pośłaćź dał. Sſaſuje ſej katalogi a kupuje potom wſchón cźapor bohromady. Njedawno hałke hubnu piſkału, ſchlipły, pjeſtćźenje, kniſu wo nowocźaſnych rejach — cźaſe je po njej ſkakaćź nawukneć — druhu ſaſzy, kak ma ſo napſcheźo žónſkemu ſpłahu ſadźerźeć (tajſu by nětkrótkſtuli młodźenz trjebaćź moh), knižku ſe ſortami a kupjelemi, wěſo wſcho némſke, tajke knihe w herbſtkim nimamy a do herbſtcźiſtuj teź wjele njedźerźi. Cźaſe nobl byćź. A „noblesſu“ widźa tajzy pichtikoſo w ſazpěwanju herbſtcźiſtuj a narodnoſcźe. Nó hoj, tajſeho cźapora žebi naſch Handrij pola dalokich ſtrowow ſkała a potom ſo ſ tym hordźił. Nowadu ſej teź na wſtoku maſa, ſo khdyž ſo prawje ſpśeſtſke a derje wonjałe. Tajźi wuhladkowany naſtaji ſo druhi ſwjaty dźeń na reje do korćźmy. Hižo popołdniu tam herzy na pſchemo hudźaſchu a dźěłachu. Teź Handrij tam pobu a měnjeſche k Selmje, ſo wjeczor wjazy njepjchińdże, cźaſe ſej te por kroſchow ſalutowaćź. Sſłaćźenjeńy rejwańſki dałkoſ pak teź jeho wołoſbinſki etat kóždu njedźelu poćźeźuje. Je ſwjaták a pjatk na rejwańſkej łubi, tam je doma kaž łédy něchtó druhi. Selma pſchećźeſche a nětnjeſche: Nětko ſkoro wěrju, ſo ſ druhej do ſtuboźnej wjzy kaſhjch. So by ſo hižo wſcheho tukanja ſwidał, cźaſe ji ſ kwoli byeź a wjeczor wſo pjet na reje pſchińćź. Sa to móże potom ſaſzy druhu njedźelu „po kraju dundaćź“, to rěka, ſ kwojim druhim lubkam hićź. Haj. Wórſcha ſo jemu wopraſdźe lubi a kata je nězne lube ſtworjeńcźko. Selmu pak teź ſłubićź njecha, ma ju, ſ prawdu prajene, tola najradſcho. Nó, tuź do korćźmy! Szyła je nowy kraſu ſej lubſonu dźowcźećźu ſej ſobu pſchińwjeć. Ta drje budźe ju dźenża wſcheze na wjaſh. Sawdy, maźe ſa tołſtho mokała wjeſe ſchmówaćź.

Wěſche hižo dźiwe ſiwjene na lubi. Handrij wołta pſchi „lehenkwaſu“ kſwikłu ſwjo a wobhladowaſche ſej tu wjeſelejzu. „Danny wola“ ſareji kapalnik do jurle. Wšo na herbſtkich rejach ſo to nėnnſti wola. Och, ty ſchérca pliſchka! Nó, Handrijo, tamle ſady drje bomba roſbuchnje. Wón ſo ſtrójі, ſaczérwjeni ſo kaž ſparjeny rak a roſdaja hubu tak ſchéroko kaž ſamóje. Kata, Wórſcha a Selma — wſchi ſe ſi jeho k wezy proſcha. A wſchitzy nadobo. Schto nětko ſ Kóżda ſgladuje hordźe na druhu a myſli: „Schto wój hu ſtyjzy tola dźetej, ja ſtym jeho njewjeſta“. A Handrij bjerje ſtrój wuczeſ k ſwérčeji: „Chžu ſej ho ſtrójі kłobuk dele dó ſtinwj hićź“ a ſhubi ſo na Zenjeſaſzwidźenje.

Wórſchi bėſche ſandźenu njedźelu rjekł: „Pſchińdu ſa dwě njedźeli ſaſzy, kaž pſchejzy.“ Wona pak pſchi ſebi myſleſche: To pśidźeſch zas do ſtuboźnje wſzy na reje. Kak budźe ſo Handrij wjeſeliéź. A Kata myſli: „Djenża je tajſt rjany dźeń, to móżeſch do Wonez hićź a tak njeſtejom tam pſchińdź. A je-li jeho poſ ucźuz trjeźnu, to nicźo dale njeje, to ſtym jemu kuſk napſcheźo ſchła.

Wěſche ſe ſwojim bratrom pſchiſchła. Dokelž Handrija pop ucźu njetrjechiſchtaj, myſlješche, ſo jeho tu nadeńdźe. A wopraſdźe. Lédy dėſchtaj ſo poſtdnyhoj, a hižo tu bė. Ale njepſchińdźe wjazy. Běchu wjeczora. Teź Wórſcha pola ſłužowneje ſo dopraſcha. A wobaj dyrbjeſchtaj naſhonić, ſo je Selma jeho njewjeſta. Ale Selma wėdźeſche, ſo je ſej zyły ſtón a pſchichod na cźrjópy roſbity. Handrij bėſche wopraſdźe njekniežomny cźłowjek. Je ju kaž wſchě druhe ſa kłasnu męć. Nima ſane myſle na poſtużowanje a płacźe w ſwojej komorzy dołho, dołho. Lubuješce ſtaroſcze, to je cźi hroſna khoroſcź.

Ale teź Handrij ſo doma dźeſeſche. Wo Wórſchu a Katu drje mėnje, ale ſo je pſches tutu hłupoſcź teź ſwoju Selmu ſłubił. A ta ſeſeſche jeho wutrobi tola naiblížcho. Myſleſche pſchezo, to móżeſch ſ druhimi bjes ſtracha kuſk rjenje cźiniéź, Selma cźi tola njeſcźehnje, tu maſch zyle wėſcźe. A nětko bėſche takle pſchiſchło!

Pſchichodnu njedźelu ſo hiſchcźe ras ſhraba a dźeſche do korćźmy. Selma wopłokaſche na ſurli ſchlenzy. Proſcheſche ju wo wodaczę a ſłubi ji wſcheho dracźa. A Selma ſo wołpjet ſmérowa, lubowaſche jeho pſche wſchu mėru. Druhe hołzy a hólzy cźinjachu dołhe mjeſnowoźa, khdyž widźachu jeju hromadźe wjeſowaéź. Handrij ſo korćźmarki woprajcha, hacź ſnuć Selma ſ prénjemu ſwoju ſtu puſcźićź, dokelž cźe ſchtworicźe meſe kwaſ cźiniéź. A ſtowo je dźerźał. Njedźelu ſo hižo k tſećźemu raſej pſchiporėda. A lwutoru je kwaſ. Schtóž je proſcheny, njech dźe. Tak ſtaj ſo tola hiſchcźe „krydkoj“.

Cyrkwinske powėšće.

S Budyſchina.

Njedźelu Kantate rano we 8 hodź. herſtke a dop. ½10 hodź. nėmſke kemſchenje..

S Bukez.

Njedźelu Kantate rano ½7 hodź. herſtka ſpowėdź, we 8 hodź. herſtka a dop. ½10 hodź. nėmſka Boża ſłužba. Pop. w 2 hodź. roſrėcźowanje ſ konfirmėrowanej młodźinu, w 3 hodź. ſchćeźeńſka Boża ſłužba.

S Barta.

Njedźelu Kantate rano we 8 hodź. nėmſke a dop. ½10 hodź. herſtke kemſchenje.

Sėmrėli: Marja Luiſa Ferdinand, kupza w Dubrawzy mandźelſka, 48 l. 10 m. — Hanna Khryſtiana Schöbėlka rodź. Racźez, khėžkarja w Dubrawzy mandźelſka, 62 l. 10 m. — Marja Engemannez, wobhdlėćka w Barcźe, 79 l. 11 m. — Hańża ſwud. Günzelka rodź. Faikez, wobhdlėćka w Bukowinje, 98 l. 6 m. — Marja Bockartez, dźělaćerja w Dubrawzy dźowka, 19 l. 5 m.

S Cźiſchego.

Pėſchału Kantate wop. we 9 hodź. nėmſku a we 10 hodź. herſtka Boża ſłužba.

Sſrjedu wjeczor ½9 hodź. bibl. hodź. w Hamorach.

Šerjenje.

Dołho njebudźe wjazy tracź a nózne wohnje budźa žo kołowokoło w naſchej Łužicy na horach a hórkach paliéź. Mėkoby lud budźe khdodyž paliéź! Khopjene walcźiny ſnoſy do hromady, ſapali ju a wokoło wohnja rejzje młodźina ſ pomjenjatymi hoſchcźemi we powėtrje wokoło bija. S nadała pak widźiſch nanajrjeńſche wobrazy, dopomnjeźa na ſtarodawne cźaſy, khdyž běchu naſchi prjedowniži hiſchcźe ſ knjeſom w kraju a zuſe ludy herbſtke kraje nabėhowachu. Djenża pak ma wſchitko mėrneho, ſtawiſniſkeho a powažnego raſu. Cźeſcźeny cźitarjo, khdyž ſy žo nėtko tak zyle do kuſtarſkich dobow ſanuriť, tak cźu cźi diwė powėdaneźy pſchednjeſcź, kiž na tele poměry dopominaźej.

Wopyt w nozy.

Wėſche na kurjowatym naſymſkim dniu, khdyž w lėcźe 1885, khdyž rano ſ mateho nėſtaczka wotſtėchach a po ſprózнej ſėlžje wjeczor poſdże do Oſwiećźina njedaleko Biale pſchijėdźech. Běch tehdy ſ kralowſkim khėžorſkim wyſchſchim inżenierom Lwowſkeho namėſtniſtwa. Schtóž je pſched wjazy hacź tſićźećźymi létami w tutej krajinje pućźował, pſchijnaje, ſo je tajka jėžba w nėtkrótkich naſtupanjach wobcźežna a ma wſchelake tradanje na ſzėbi. Wopraſdźe běch teź zyle muczny, njeběch dźe zyły dźeń nicźo cźopłeho jėdł. Najeńſ mėſećźanſkeho hoſćenza, knjes Law, bėſche dałoko a ſcźerwoko jako jedyn ſ najſćėpſchich hoſćenzarjow ſnaty. Wón wotnajeſche ſobom teź ſwórniſchćźowy hoſćenz. Powėdleni nėćach hižo w dobrym wopomnjeźu. Khdyž běch nėtko w mėſćźanſkim hoſćenzu powjeczerjał a po pólſkim ſwuczenju cźaj ſwupił, cźuwch ſpacź hićź. Mėkoby pachoł dowjedźe mje do prėnjeho poſtłoda nėhdyſcźeho klóſchtra. Naſch bjeſbóżny cźaſ bėſche ſiwjate kuczíki a mėſtnoſcźe ho hoſćenzia pſchewobroczíť. Na kónzu dotheje hale pſchiłdźechmoj na khódbu, na kotrejž běchu prjedawſche klóſchtriſke komorki, nėtko hoſćenſke jitwėczíti. Mże dowjedźe młodźiſchi cźłowjek do poſtlednjeje komorki zyle na kónzu khódby. Ninto mje njebėſche ani jeniczki zuſy w hoſćenzu. Khdyž běch komorznje durje krucze ſamknył a ſaſunył, lehnych ſo ſ mėrej a hałnych ſwėzu.

Poł hodźiny běch leźał, tu wuhladach w ſwėtłym mėſaczku, kiž ſaſnje moju komorku wobſwėtlėſche, tuta: Se wſchej ſtarożcźu běch durje ſawrjeł. Nėtk pak wotewrichu ſo kdźiwje a jedyn połiſita pokaſa ſo w połnej ſaſtojńſkej draſeze na proſy. Wón njeſtupi je ſwoha a hładaſche wſchudźe je komorzy wokoło. Njewėm, ſchto bė ſ winu, ſo ſo pſchetkwapjaſcho wopyta nicźo njeſwopraſchach. Prjedy hacź ſo domaſach, bėſche ſo połiſiſta pominył. Sſo na ſzebje ſameho hnėwajźy, ſo njebėch tola durje prawje ſawrjeł, ſkočich ſ łoża a hładach na durje. A hlej, durje běchu ſamknjene a ſaſunjene. Po prėnim naſtrożeniu ſo praſchaju, kak je tola połiſita do komorki faſtupiéź mohł, wuſunjach ſa wótije a nuhlach ſzėbi, to njeje nicźo dale, hacź ſtutkowanje pſchedobroze wjeczerje — ſo mje ſkodojtaſa dutky. Salėſcźech ſaſzo do łoża a ażkuli wuſunjeź. Saſzo bė drje ſo poł hodźinki minuło, ſaſzo wotewrichu ſo zyle ſaſzje durje a ja widźach, kak dołhi ſuchi muſkl kdźiwje a ſakujo do komorki pſchiłėſe. Wótrke hładaſche na moje łoźo. Djenża hiſchcźe, ja wjazy hacź ſtrujcźiſt łétach widźu hiſchcźe djabła a zyłu poſtawu, kiž ſo ſłóſtnikej podobaſche, kiž ſ mordarſtwa k druhemu mordarſtwu pſchińdże. Na ſtrożany, ſpróſtnjeny hrabnych ſa revolwerom, kiž na nóżnym khamorcźu leżeſche. W ſamym wokomiku pak ſkoči teź mordarſki ſ łatuki, na kotruż bėſche ſo połzidnył. Tuleſche khribjet każ łóćźa, pchiłkoczi ſ mojemu łożu, machnu ſ mjezom. Ja běch ho mjes tym we łożu połzidnył. Wutrėł na wutrėł ſeſchłowaſche. Ja ſarejich a ſkočich ſ łoża. W ſamym wokomiku pak łapraſnyknu ho durje, ſo zyły dom ſeſarja. Jaſnje wuſunjeſchach krocźele, kiž ſu wot mojeje komorki wotſtaliču. Potom najhłubſchi nózny mėr . . . Bórzy pſchidėżeſchtaj knjes Law a jeho ſtuboźny zyle wuſtrózanej do mojeje komorki. „Schto je ſo ſtako? Schtó je ſtėłał?“ — „Ja, njejſce jeho wuhladał?“ — „Koho?“ — „Nó, do kotrehoż ſym ſtėłał. Ja myſlu, ſo běſche ſiwy djabol . . .“ — Khdyž pak nėtko ſ krótkimi ſtowami podawk roſpowėdach, wopraſcha ſo mje knjes Law, cźohodla tola wjeczor komorne durje njeſamknu. „Ale, knjeże, krucźiſcho tola njemożach ſawrjeć, hacź to běch. Khdyž běchu tehdła teź wotewrjene, tak njech to wopſchinnje ſchtóż dhże.“ Hoſćenzar a pachoł ſhładowaſchtaj na mnje poſnał dorozumjenja, knjes Law pak prajeſche mi: „Bójſće, dam wam druhu komorku. Tu njeſmėſce woſtaćź.“ Hóſćejz wſa moje wacźoki a wopuſcheźichmy potajnu komorku. W ſeſknje namakachmy hiſchcźe kulki, kiž běch wutſtėłił, trjazy. Ja běch tak roſhorjeny, ſo njemożach wuſunjeć, haj niz ani do łoża hićź.

Djezhmy tehdła do jdźeńnje. Hoſćenzar nawari na moje pſchećźe punež. Khdyž takle pſchi kurjazych ſchtkleńzach ſedźimy, powėdaſche mi hoſćenzar: „S komorku, do kotrejež waš dźeńża ſ wotpohładom dowjeſeš dach, ma ſo ſpodźiwnje, ſa zły cźaſ, kotryž mam hoſćenz wotnajaty, njeje hiſchcźe nichtón bjes ſtróżelow tam pſchenozował. Poſledni, kiž pſched Wami w komorzy pſchenozowaſche, bėſche pućźowazy je Sſmolnych horow. Jeho bėſche Boża ruczka ſajała, druheho dnja rano namakachmy jeho mortwego na ſemi leżo. Mjes tym je ſo drje dwė lėcźe pominyło. Nikoho njepuſcźichmy w tuthym cźaſu do komorki. Khdyž wy nėtko wėzera wjeczor pſchińdźeſcźeze, myſlach ſebi, ſo po wam poradźi, potajſtivo wuſtėdźićź. Snaju tola waſchu ſmuźitu, roſtbudźenu powahu. Schtóż pak ſeſe wy nawėdźił, je mi doſeź, ſo komorku na ſtajnje ſawru.“ Temu njenożach nicźo napſcheźiwo prajićź.

Pjatk 7. meje wjeczor 1/29 hodź. herbska biblijska hodźina w Cźelnem pola Mrosko-Retanez.

S Delnjeho Wujźida.

Njedźelu Kantate (kschesćiši sa khorych a khudych) dop. we 8 hodź. herbske a 1/2 10 hodź. němske kemschenje.

Sźrjedu 5. meje, wjeczor we 8 hodź. mišijonska hodźina „Japanska".

S Hodźija.

Njedźelu Kantate sndje farar Voigt rano w 7 hodź. němska spowědź, farar Wjesak rano we 8 hodź. němske a 1/2 10 hodź. herbske kemschenje.

Sźrjedu popołdnju w 3 hodź. je shromadźizna žónskeho towarstwa w Eignerjej hoschenzu.

S Hrodźischća.

Njedźelu Kantate rano w 7 hodź. herbski hamt, we 8 hodź. herbska a dop. 1/2 10 hodź. němska Boża słužba, teź sa letuske paczeńske dźeći k zapoczatku paczeńskeje warzony.

S Duczinu.

Njedźelu Kantate rano we 8 hodź. herbska a dop 1/2 10 hodź. němska Boża słužba. Sbérka sa swonkowne mišijonstwo. Dop. w 11 hodź. kemschenje sa dźeći. Popołdnju w 2 hodź. katechisnuźowa wuczba.

S Khwaczicu.

Njedźelu Kantate rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. 1/2 10 hodź. herbske kemschenje. Zyrkw. rozrěczowanje s konfirm. wukodźinu dyrbi so wotstorczicz na druhi swj. dźeń.

Semrěli: 26. haprl. mandźelski synk Emila Alfreda Theodora Wolz, knihiwjednika we Wulkej Dubrawje, 2 dn. — 28. haprl. Marja Sidonija rodź. Voigtez, Djedricha Oskara Raußendorfa, hoschenzarja w Mérkowje mandźelska, 59 l. 3 m. 24 dn.

S Klukscha.

Njedźelu Kantate rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a dop. 1/2 10 hodź. herbska Boża słužba.

Sźrjedu popołdnju w 5 hodź. budźe herbska Boża słužba se spowědźu w Komorowskej schuli.

Semrěł Waklat Handrij Koban, Arnoschta Kobana, twarskeho dźiałacerja w Sdźěri mandź. synk, 7 m. 21 dnjow.

S Kotcz.

Njedźelu Kantate rano we 8 hodź. němske předowanje, dop. 1/2 10 hodź. Boża słužba sa młodźinu sa konfirmérowanych poźel. tśioch lět (1924—1926). Sbérka. Sbérka sa dźecy Njedźelu wumjeze 4,10 hr. Wschém darićelam wutrobny dźak a Boże žohnowanje. —

Pjatk 7. meje wjeczor we 8 hodź. pola Bohotez we Hornich Kotczach němska biblijska a powschitkowna hodźina (pucź. předar Kschiźan s Wleje Hory).

S Łupose.

Njedźelu Kantate dop. we 8 hodź. němska Boża słužba.

S Małeschcz.

Njedźelu Kantate rano w 7 hodź. herbska spowědź, we 8 hodź. herbske a dop. 1/2 10 hodź. němske kemschenje (iubilejne wopomnjenje D. Lutherowje „němskeje msché"). Popołdnju w 2 hodź. zyrkw. rozrěczowanje.

S Minakala.

Njedźelu Kantate rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a 1/2 10 hodź. herbske kemschenje, dop. 1/2 11 hodź. kemschenje sa dźeći.

Sźrjedu wjeczor we 8 hodź. na farje žónske towarstwo.

Schtwórtk pop. 1/4 5 hodź. w Adolfskej hěcze žónske towarstwo.

S Rožacźiz.

Njedźelu Kantate rano we 8 hodź. herbska a dop. 1/2 10 hodź. němska Boża słužba.

Schtwórtk 7. meje wjeczor 1/28 hodź. shromadźizna žonow.

S Njeßwaczidła.

Njedźelu Kantate rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a dop. 1/2 10 hodź. herbska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. rozrěczowanje se herbskej konfirmérowanej młodźinu. — W 3 hodź. towarstwo młodych holzow na farje.

S Porschcz.

Njedźelu Kantate rano we 8 hodź. herbske kemschenje.

S Rakez.

Njedźelu Kantate rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a dop. 1/2 10 hodź. herbska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. rozrěczowanje se herbskej konfirmérowanej młodźinu. — W 3 hodź. towarstwo młodych holzow na farje.

S Ruchnwalda.

Njedźelu Kantate dop. w 9 hodź. herbska a 1/4 11 hodź. němska Boża słužba.

Se Sslepeho.

Njedźelu Kantate herbska spowědź a Boże swj. wotkasanje rano 1/28 hodź., herbska Boża słužba dop. w 9 hodź., němska 3/4 11 hodź. — Sbérka sa diakonišći wustaw Bethania we Wróśkawju.

Sśmjertny thérluch so śpéwa sa Madlenu swudowjenu Nagorznuz s Wrěsowki. W

Swěrowani: Bjedrich Wjelem Wojak s Běleje Wody a Hana Marja Schcźěpanjez s Mitoraa. — Hans Domula se Sślepeho a Hana Lejnikez z Trjebina. — Jan Nowak se Sprjejzy a Marija Kralez z Miłoraa. — Hans Nowak w Rownem a Hana Matizez z Rowneho.

S Wjelerzina.

Njedźelu Kantate rano w 7 hodź. herbska spowědź, we 8 hodź. herbska a dop. w 10 hodź. němska Boża słužba. Popołdnju sjeźd do Budyschina (Domschajer!).

S Wóhlinka.

Njedźelu Kantate rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a 1/2 10 hodź. herbske kemschenje. Sbérka. Dop. w 11 hodź. kemschenje sa dźeći. Pop. w 2 hodź. wěschpor.

S Budyschina.

— W Michalskej zyrkwi śmjeje njedźelu Kantate rano 7/8 hodź. herbsku spowědź a śwjate wotkasanje farar Tischer, dop. 1/29 hodź. herbsku Bożu słužbu a w 10 hodź. rozrěczowanje s konfirmérowanej młodźinu farar Nědo.

Jěśba śwjatka Indowo-zyrkwinskich lajtow (Domschajer) do Budyschina.

Ssobotu 1. meje:

Wjeczor 1/27 hodźin so s zyrkwinych wěžow śwjatok s posawnami pišta. Wjeczor 1/29 hodźin w Wětrowskej zyrkwi zyrkwinskohudźbna śwjatoczność. Sastup darmo.

Njedźelu Kantate 2. meje:

Rano w 7 hodź. so s zyrkwinskich wěžow khorale piskaja — Dop. w 9 hodź. na tśelnitu rańscha nutrnosć: farar Berg.

W Wětrowskej zyrkwi ma rano 1/28 hodźin farski vikar Siegemund předowanje, dop. 1/12 hodźin śwjedźeńska Boża słužba, na kotrejž předuje dwórski předar farar Keßler s Drjezdjan.

— Krajnozyrkwinske shromadźenstwo w Budyschinje, na Rózowej hasy 31. Njedźelu wjeczor we 8 hodź. evangelisaziska shromadźizna. Wutoru wjeczor we 8 hodź. swjask młodźiny sa rozśudź. kschesćij. sa młodźenzow a śrjedu tohorunja sa młode holzy. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina (rěczejuk knjes farski vikar Siegemund). Póndźelu 10. meje shromadźizna śobustawow. Knjes shromadźenstwowy wothladaŕ Zimmermann śmjeje biblijsku hodźinu wutoru w Korkymtu, śrjedu w Motydle, schtwórtk we Wolframezach a pjatk w Tuczizach. — Knjes shromadźenstwowy wothladaŕ Kschiźan śmjeje biblijske hodźiny wutoru w Drožźiju, śrjedu we Wjeleczinje, we Hornjej Hóry schtwórtk a w Kotczach pjatk, pschezo wjeczor we 8 hodź.

K přenjej meji 1926.

Hišće pluhi semju dréja,
K dźelu dźeń so podśescha,
Trawy cźerja, schtomy kcźeja,
Polo žada žnmjenja;
K žywu ratar pschihotuje,
Ale Bóh sam požohnuje.

S nadźiju nasch ratar žnje,
Ssymjo bróśdje dowěri,
So pak rosće, rjawi, žnje,
Wschitko Bohu poruczi,
So by Bóh wscho žohnowak,
Płódny cźaš teź pschipóśtak.

Na ramjenju kopacz nožy,
Hdyž je swój skutk dokonjak,
Mjelcźo pschi śebi pak proży,
So by Bóh jón žohnowak,
So mohł khowacz do bróžni
Ssuche žně a bohate.

S nadźiju tu wschitcy dźemy
Swój běh cźasnoh' žiwjenja
Wohladacź so w wěcźnosći
Se wschitkimi lubymi.

Hańża Budarka.

Konzervowanje kožuchow.

Sćežkěhowace wězowne wopitźanja, kiž budźa wěsće powschitkownje sajimowacz, pschipósćele nam firma kožuchowy dom Arthur Fleglowy naźlědnik we Budyschinje na Khežorskej dróży 6.

Sašo a sašo słyschimy ludźi so praschecź: „Kak schitam śiwoje kožuchowe wěży w dolhim léću pschećiwo molam?" Tak rucze hacź naš cźopje naletne ptózko musuje, so wotpoložimy śmjele kožuchi, je tole stare praschenje sašo nowe.

So so hnydom dopředka praji, je jenož jedyn wuspěschny schlit pschećiwo molam abo pschećiwo cźerwjej, kiž so jeje jejkow wulěży, to je so so wězywustojnemu wothladanju nahoniteho kóžkarja pschepodaźa.

Wukhwalowane śrědki pśche mole (kampferowe abo naftalinowe wězy) maja jenoż problematisku hódnosć, pschetož jich śylna wóń so po cźasu śłubi, a hdyž so na prawe měsina njeklaju, nimaja žaneje hódnosće.

Mola śama je pschećiwo powschitkownemu měnjenju pschećiwo tajkim wotdźerżowanskim śrědkam khětro bjesćuczliwa.

Niz jenoż to, so nicźo njepomha, ale sa kožuchi runjewon schkódne je, hdyž so pódjeł do nich śyła, dokelž kóžkam naturski a pschi garbowanju pschidaty tuk wucźežnje, so kóża śiwjerdnje, kožuny po nicźim śwupadaju a nahe blaki nastanu.

Teź so so kóżki a kožuchi w kschinjach abo khowanskich bubonach, hdyž powětr pschikitujcź njemóże, khowaja, nicźo njepomha, hdyž je mola hišom śwoje skoro njewidźomne jejka do nich nažadźała.

Nad dźakownoscźu cźećiwka sa jeje darmotny kwatěr a wobjed byschcźe so strózili, hdy byschcźe bubon wotewrili.

Teź hdyž so kožuchi do nowinskeje papjery satwala, to je se žamknych pschicźinowu — lukuž, hdyž nochcźemy prajicź, podarmo wěz.

Macźe pak pschi tym hischcźe dalschu łépschinu, pschetož kožuchi so w konzervowanju s dobom pśche padurschstwo a wobeń sawěsća.

Cźim drohotnische kožuchi su, cźim tuńśche je pomérnje khowanje pola kóżkarja a cźim drózśche su twuporjedźenja, kotrejž mole sawinuja.

Wězywustojny wobhlada teź wasche kožuchi kaž so śłuscha a khowa je we wobsebitych městnoscźach pod rukowanjom hacź do symy.

Dla tehole wobzebiteho wothladanja dostanu kožuchi sa so swój młódny wobžehny napohlad a kožuny swój rjany, kaž źida mjehki błyschcź.

Někotre hriwny khowanskeho pjenjesa njedyrbjeli wy „lutowacź".

M.

Ze susodnych a dalšich krajow.

* S Kralowskeho Haja pola Shorjelza. Ssyn tudomneho žiwnoschcźerja Lehmanna, kiž jako lokomotiwnik w granitowej dźělarni w Delnim Kralowskim Haju dźěłaśe, śnjesboži swobodu powołanju s lokomotiwu, kotraž j kolijowu wusnoscź a so powróći. Wschi njesbožu nichtó do schkody njepschidźe. Hacź je 19 létny Cźich Lehmann twina na njesbožu, njemóże so hischcźe dopokasacź. Tola wón śebi tole tak k wutrobje wsa, so so króśko po njesbožu we starschistim domje satśeli. Bě znaty jako pilny a strózny cźłowjek.

* S Kamjenizy. Wobsedźerja rycźežkubła w Mildenawje, Korlu Frenzla, žu sajeli. Frenzl je so wumak, ja je swoje rycźežkubło, kiž so w nozy k śrjedze tydźenja wotpali, sam sapalił.

* S Kamjenizy. Wschi njewjedrje póndźelu wjeczor wichorowa trubjel w jenym tudomnym sahrodnym hoscźenzu 12 blidow a wjazy hacź 50 sahrodnych stołzow do powětra śdźihny a je nimale kaž khěže wyhoło pschez schtomowe wjeścischći wjerchny. Dokelž bechu ludźo do njewjedra sahrodu wopuschcźili, nichtó do schkody njepschihóże.

* S Rumburka. Njedźelu rano na šamotnym schlomja pschi wjeleje horje nimale 70 lět starého Eduarda Schuberta s Niederehrenberga wobwěśenjeneho namakachu. Schto je stajnje wjeseleho a zortiniweho muża do śmjercźe hnalo, je njesnate.

Přilopk.

* Hlódnjerjowe wjeśele a horjo. Nadobne rjemjeschlo hlódnjerjow so w Němskej śpěschnje pschiśporja wot tesa cźasa, hdyž je so Jolly-ej poradźiło, Berlinskim w 44 dnjach wjele pschez 100 000 hriwnow wothlódnicź. Tola toke hlódnjenje ma teź swoje njelube scźěhnički, j najmjenscha móżemy śebi to myślicź, hdyž scźěhowaze śłyschimy: Jedyn wobydlerź w Mittelberbachu w Pfalzu bě na to hadźał, so chze 30 dnjow bobrowólnje hjes jěźe wutracź. Ale na wjeczor tsećeho dnja cźełny se swojeje schkleńcźaneje klětki a wali so do běrnjazeje pizy, kotruž bě žuchodźina sa koły pschihotowała. Sšadźku wo 1000 frankow bě wjeso pschehrał.

* Pschi tśělenju do tarcze rosum šhubił. Ratař we Lauingenje pschi tśělenju do tarcze njejabaz wobkludni. Poda so domoj a pocza se swojeho domu do napschećiwnych thěžow tśělecź. Skónczńje měrjeschе so teź do ludźi. Wscho hromadźe se swojeho revolwra 40 wutśelow da. Polizija zyhnowazeho skónczńje sputa. Wón pak so tak rucze njepodwoli a wokolo žehje tśělesche. Wutśěli hischcze schcźeł rajow. Tola na šohžo wschě kulki do semje dźěchu. Wowrótnjeneho do Günsbergskeje wokrjeźneje bludnizy dowjesechu. Měnja, so je wobkludnjenje scźěhnk wójnskeho šnamjenja.

* Wotrocźł a schtyri konje s błyskom sarażene. Pola wśy Kublauk w Mecklenburskej wotrocźł se schtyrjonni konjemi na polu dźěłasche. Jeho nejwjedro pschekhwata. Błysk gapny a saraży wotrocźka a wsche 4 konje.

* Pschi wohnju wo žiwjenje pschišchok. Na kuble Stónkwizach na kupje Ranje (Rügen) so thěža dźěłacźerjow sapali. Wobydlerjo spytachu, so bychu śwoje wobsedźeństwo wukhowali. 56létny dźěłacźeŕ Dan bě śwoje dźěcźo, kiž mějeschе na wocźehnjenju wukhowak, a dźěsche na to sašo do so palazeho domu. Tola so wjazy njewrócźił. Poldźišcho jeho jako śwuhlenje cźełko namakachu.

* S mydlisnatym jěchcźom so k žiwjenju wrócźił. Wo wśy bliko bankowo města Aalborg běsche starý muž śenrěł a jeho žona chzyschе jeho pschistojnje pokhowacź daež, byrnjež njeje w najlubožownischim mandźelstwje s nim žiwa była. Tuj póśła po barbéra, so by jeho wotruhał, schtož so w běhu tsioch njedźel wjazy stako njebě. Barbéŕ dasche ho do dźěła a njelutowasche s mydlom. Pschi tym pschihnźe wulka prisa mydlisnow semrěknym do nosa. K pojschćikownemu spodźiwanju pocza „cźełko" jakožnje porikacź. Muž běsche jenoż po šdacźu mortwy. To njeběsche sa žonu najśerjeze śwjeselaze pschekwapjenje. Dokelž, hdyž barbéŕ so wotgali, prajesche jemu: „Hdyž Niels pschihodny ras wumrěje, budźe njewotruhany pohrjebany!"

* Pósłseho mordarja „ślepeho Jana" chzychu polizistoju pola Braunlage w Ssmólnych horach (Harz) sajecź. Dachu so j nim do tśělenja. Po króśkej tśělenju pak mordaŕ cźełny, po šdacźu sranjeny. Wobydlerstwo polizaju podpjera a so j njej próżuje, so by mordarja njeschkódneho sćinikło.

* Piwowy bojkott we Winje. Město Win a Delna Rakuska śtej wot Póndźele žuchej. We žanej korcźmje, hotelu a kafejowni njeje piwa dostacź. Patrouille kolojédnych kontroluja, hacź teź wschitcy hoscźenzarjo bojkott krucze pschewjedu. Jeneho hoscźenzarja nadeńdźechu, kiž so k bojkottej njepschistamkny. Na to nětkle 100 hoscźenzarjow k njemu pschicźeże, wobhadźi wschě blida a skała śebi schkleńcźu šodoweje wody. Pschi tej wostachu śedźo, donž cźaš wobjeda nimo njebě. Mjez tym dyrbjachu ludźo, kotříž stajnje k wobjedu khodźachu, błódni wotećź, dokelž městna njenamakachu.

* Kóń łuźny. S Wina so powź: Pohonca so s konjom w konjenzu schcźěkkasche, jako kóń śwoju pizu žrjesche. Nadobo kóń sa pohoncom hrabny a jemu delnju hubu wotkuźny. Pohoncza dyrbjachu hnydom do thorownje dowjesć.

* 103 lěta stara wumrěła. W Grazu we Styrskej wumrě śrjedu pjched dwěmaj njedźelomaj wudowa fabrikanta a wobsedźerka thěže Hana Mischkowa. Wona bu 103 lěta stara. Wona jenoż trochu cźełko šłyschesche, hewak pak běsche wurjadnje strowa a dmuchownje cźerstwa. Hacź do poślednich dnjow cźitasche s twalkim sajimom nowiny. Bohata žona bě jara jednorje žiwa a dźerjesche cźaš žiwjenja wjele do dobeżahajeho spanja.

* Pisches 1400 sendźelskich namórnikow so wob lěto satepiko. Sendźelski wikowanski minister wojewja, so je w lěcźe 1925 1413 pschihłukowskich sendźelskeho wikowańskeho namornistwa pschi wukonjenju śwojeho powołanja žiwjenje šhubiło.

Směški.

** Nasdelny ſtuk. Wón: Ḧdyž ſ Wanti, broha knjeſnička tajki krasny waleſti rejuju, ḧjom ſaž w druhim ḧwěſe! — Wona: „Tón pak jara daloko ḧjeć njemóže, Wy mi ſola naſtajnje na nohi tektarje!“

** Ssu też cjerſtwe? Wona: „Ssu pak tute jeja też Jeſtwe?“ — Pſchedawaŕ: „Pſt, cjeſejena knjeni, kokoſch piſcheje njewě, ſo je bjžo mam.“

** „Rosſoḧnjeny“. „Nano, nětko wěm wſchitko: Ty ſy Boże dźěcko, ty ſy introwny ſajaz, ty ſy broka — — ty ſy baczon...“

Dary za dostojne wudebjenje rowa

našeho zynkowmikstra K. A. Kóčoŕa

na pohrjebnišču w Ketlicach:

K. překupo Pawoł Piwarc w Drježdźanach	50.—	hr.
dobytk z předawanja dopisnicow	17.—	„
	67.—	hr.

Z dźaknej wutrobú kwituje a wo dalše dary prosy

Drježdźany, Feldherrnstr. 6 II — Bjarnat Krawc, kral. hudźb. dir.

Najwiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje ſa jutſiſchu ẖobotu: Rjenje, ſuchu, cźoplſchu, lědma maczenje.

We Waldheimje je cźejtny automobil ſchokoladowěje firmy Hildebrand po nahłej dróży jědzo dla ſaprajenja ſpinadła do jeneje ſtěže ſawadźił. Srajenje bě tak ẖńłne, ſo ẖo ſtěża ſaẖwyny. Schofferjer je ẖo morił, ẖobujeſny je ẖo ćežko ſranił.

Pſchi ſwadźe mjes kurdiſtimi a cźerkeſtiſkimi rybakami pſchi Genezarethſkim jězoru ſu bjewjerej rybakow morili a nekotrych ſranili.

Lotyſchſke miniſterſtwo je wróćo ſtupiło, dokelž je ſjem rozličenje ſtatnych dołhodow a wudawkow ſaćiẖnyło.

S franzowſkej paẖaźerſkej parnej łódźu „Sidi Ferruk“ bě 45 Arabow ſpjtało, ẖo ſ Algiera do Marſeilla darmo pſchewjeſeć. We wuhłowym ſkładźe běchu ẖebi próſdnjeńcy wurhł, w kotrymž ẖo ſkowachu. Pſchi njemérnej jězbje ẖo tele próſdnjeńcy ſaẖwyndchu, tak ſo ẖo ſlepi paẖaźerjo ſadoẖdźichu. Hačž dotal ſu cźeła 24 Arabow ſ wuhła wuczahali. Schtyrjoch tepjerjow ſu ſajeli, dokelž ſu pjecza Arabam połkowali, ḧdyž ſu ẖo we wuhłu ſkowali.

Powěſcze ſ Konſtantinopla praja, ſo ẖo do Sźmyrny a Andany dale wjele turkowſkeho wójſka, artillerije a munizije woju.

Dla ſakońſkeho ẖwjateho dnja wundźe pſchichodne cźiſło „Sserb. Nowiń“ póndźelu pſchipołdnju.

K ſchtyrcźeſćitnemu ſaſtojuſkemu jubilejſkemu ẖwjedźenjej

derjeſaẖužbneje baby

Marje Kummerez w Wulkich Sdźarach

1. meje 1926.

Ḧdyž wonkach pyſchne ſchtomy keźeja
A róże wſchitke wonjeja,
Ḧdyž ſaẖo rjana luba meja
Tu ſwjeẖela to cźłowjeka,
Dha w Sdźarach w cźichim ſtatoku
Sſo wjeſełe pſchi ẖwjedźenju.
Ach, waẖny dźeń dźeń dźenż ſaẖwita
O cźeta Kummeriz, nětk wam,
To je tón dźeń, kiž Bóh wam da.
A ẖobu k wjeſełoſći nam.
Hlej, ſchtyrcźeći lět dźenża je,
So wy nětk hižo baba ſeje.
Do tyẖazow 'kno licża dźeći,
Kiž na ẖwět pſchinjeſeja wy ſće,
Někotry dźeń a nóż na ẖwěći
Scże k porobej wy ẖwatała,
Někotra maczeć ſtyſknjwa
Je po Wami ẖej ẖadała.
Te dźěći, kiž ſu narodźene
W tych prénich létach ſaſtojnſtwa,
Ach, te ſu dawno wotroſtźene,
Sſnadź ſtupile do mandźelſtwa
A też jich dźěći ſtupaja
Zno dawno dróẖu ẖiwjenja.
Tu dźenża wróćo pohladajce
Na wſchitke purće ſaſtojnſtwa,
Sſo ľubowˊ Bohu podſakujće,
So cźiſkoſć, ſtrowoſć k tomu da.
Ach, tóždu ẖichiwdu, kóždy cźaſ
Je wón tak ẖnadnje wodźił waſ.
Hdyž ſ wokrjeſnymi towaršſkami
Kiž wopytać tu chodźa waſ,
Sſnadź ẖłe cźicho, ẖłe ẖamł
Tu wopomnicże wſchitkón cźaſ,
Kak druhdy mać a dźećatka
Sſo ſtukłnej ẖmjerći wunjóſa.
Też luby mandźelſki a dźeći,
Wot kotrychž bjewjeſ žiwych je,
O wěſce jich ert dźenża rěći,
Wam ſbožopiſcheje pſchinjeſe.
O, ſbožowny nan, maczerka,
Kiž ſtrowe, ẖake dźěći ma.
Bóh ẖohnuj waſ, a dale ẖwěru
Wy woſtańcże we ſaſtojnſtwi.
Bóh płaći jónu ſ połnej měru
tym, kiž ſu ẖwěrni woſtali,
Kiž ẖiwoju móc a luboſć tu
Na ẖobuludźoch pokażu.
Ty pak, o luby, ẖnadny Bożo,
Cźe proſmy Twojoh' Sſyna dla,
Ach ſpoſcź wſchak ji to wulke ſbožo,
So něšk na wjecźor žiwjenja
Ju zadyn ſkaźiš a njeẖoże
Wſchak njetrjechi tu na ẖwěcźe.

Po próſtwje ſ wjazy ſtronow A. Lr

Hospodarſki rozhlad.

Pjatk 30. haprleje 1926.

Wcźerajſche kurſy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 franzowſk. fran.	13,84
1 jendźelſki punt	20,40	100 cźeſkoſk. krónow	12,45
100 ſchwajz. frankow	81,07	100 połſk. markow	41,70

Efekty běchu wcźera na Barlinſkej burſy ſtruchnjene, połdźiſchu ẖo kurſy ſchtabjowachu. Wójnſku pożčońku tohorunja nješchto tuńſche ſapiſchowachu.

Produktowe wiki běchu też wcźera ſaẖo jara měrne. S wukraja žanych powješćow njepſchebłeźeſche, kotrež moẖe na naſche wiki ſkutkowaś. Bjło ẖiwoje dotalne płaćiſny ſathowa. Jenoẖ wowſ 5 np. po zentnaru dobu. Wcźera płaćeſche zentnaŕ w Berlinje:

pſchenicu 14,80—14,95 hr., rožki 8,65 hr.
haćž 8,90 hr., jećmjenſka naléńſcheho hr. 9,75—10,50 hr., najmjnſcheho 8,65—9,50 hr.
wowſa 9,65—10,15 hr.,

w Lubiju:

pſchenicu 14—14,60 hr., rožki 8,30 hr. haćž 8,75 hr., jećmjenſka naléńſcheho 9—10 hr.
wowſa 9,50—10,25 hr.

w termińſkim wikowanju

ſa meju pſchenicu 15,07—15,17 hr., rožki 9,62—9,55 hr., wowſa 9,55 hr.,
ſa julij: pſchenicu 14,90—14,85 hr., rožki 10,07—10 hr., wowſa 9,45 hr.,
ſa ſeptember: pſchenicu 13,27—13,15 hr., ſa rožku 10,07—10 hr.

Sſwinjaze wiki wcźera ſchtwórtk w Khoćebuſu. Na nje běchu pſchiwjeſli 1200 proſtatow a 179 běhakow. Te płaćachu

proſtata małe 22—28 hr., ſrjenje 28—34 hr., wulke 34—38 hr.,
běhaći małe 40—60 hr., ſrjenje 60—90 hr., wulke 90—120 hr.

Konjaze, howjadowe a ſwinjaze wiki budu w Khoćebuſu pſchichodny ſchtwórtk 6. meje.

Wiki wuſitkowneho ſkotu ſaſtojnſtwa ſrjedu w Lecr we Raſchcej Frieſiſkej. Pſchijſnjli běchu 496 howjadłow. Te płaćachu:

Młode dójki a ſuczelne kruwy:

1. druźiny	550—650 hr.
2. druźiny	400—550 hr.
3. druźiny	250—350 hr.
Ssuczelne jałowy	
płaćachu	300—600 hr.

Skót ſ paſtwy, kruwy, próſdniki 150—500 hr.
Byki 2. druźiny 200—500 hr.

Wubrany, rjany ſkót bě hiſchće nješchto drožſchi. Drobneho ſkotu běchu pſchiwjeſli 156.

Proſtata płaćachu	30—36 hr.
Běhaći	50—75 hr.
Wowzy	30—40 hr.
Jehnjata	8—11 hr.

Wiki wcźera w Lubiju. Butra 1,05—1,10 hr., jeja 10—11 np., ẖółrepa 7½ np., běły kał 20 np., cźeſnjeny 25 np., morchej 30 np., jědzna loboda (ſpinat) 25—30 np., zybła 20 np., ẖołolej keźełk 20—25 np., hromak (Sparget) 1,20 hr., łany wołſi litr 1,80 hr.

Wiki wcźera w Shorjelu. Butra 1—1,15 hr., jeja 10 np., twaroh 20—25 np., hromak (Sparget) 80—110 np., zybła 22 np., jabłuka 20—60 np., ẖołolej keźełk 15 haćž 25 np., jědzna loboda (Spinat) 25 np., howjaze mjaſo 0,90—1,20 hr., cźelaze 1—1,20 hr., ſwinjaze mjaſo 1,10—1,30 hr., ſłopjaze 1 hr.,

Wiki wcźera w Khoćebuſu. Howjaze mjaſo 0,80 hr. haćž 1,20 hr., ſłopjaze 1,10—1,30 hr., ſwinjaze 1,10 haćž 2,40 hr., ẖyra wjeźina (Schinken) 1,50—1,80 hr., połcź ſuſcheny 1,20—1,60 hr., ſchmalz 1,40 haćž 1,50 hr., jeja 8—9 np., ẖutra 1,80—2 hr. punt, twaroh 30 np., łany wołſi 1,40—1,60 hr. litr, ẖliny 1,60 hr., ſchcźuki 1,20—1,30 hr., karpy 1,40 hr., młode hołbje 0,80—1 hr., kury 2,50—3,50 hr., ẖkapony 3—4 hr., karnikle 2,50 hr., kołrabi 50 np., morchej 20—25 np., jědzna loboda 25—35 hr., hromak 0,40—1,20 hr., ſa cźeſnjeny kał 25 np., běły 25 np., ẖołotej keźełk 15 np. haćž 20 np., zybła 15—20 np., běrny 3—3,50 hr. zentnaŕ) jabłuka 50—70 np.

Sſo pytaja:

Bohonež, kajeji dwór w Bólſworzach.

Na pſchedań.

Koſa młoda dójka, Stáglich w Rabuſchi pola Hródka.
Kaćki 5, njeſieja, we Sſmjerzećkach 17.
Lihjata ſmjedź., w Rakoſzach 24.
Sſwinjerzi, kuneźkaj, dobrej ſraćźkaj, zent. 85 hr. we Budyſchinje, Dornſchnabel 5.
Proſtata, Sſmoła w Bačońiu, Micźka w Cźornym Hodźerju, w Budyſchinje na Sſukelnſtej haẖy 24.
Wós dźeźaży w Hródku, Jägerſtr. 9—10.
Kury 4 a ẖapon, Tharan w Kochanowjach p. Hródka.
Kortzy, ſwinjajcej, kamjentnjej, w Hródku, Rózowa haẖa cźo. 2.

Sſoudnižy na pſchešadźowanje

ẖobotu 1. meje dop. w 11 ẖodź. w Hródku na Kochanoſſkim puću cźo. 5: motorſke koło, zigaretowa maſchina, motor, kłamaſka polza, ẖonjaze a mužaze ſchaty a kłobuki, pluſchowa garnitura, kožany ſtoł, piẖaſtki ſtrot, draſtny chamor, wulki ſchpihel, kuchina, kłamaſke bilda, wſchelaka draſta, zigary, kłamaſke twory, cźeẖaŕ, ſilć, ſchórzuchi, rukajzy.

Płaćiſny na Barlinſkich produktowych wikach.

Kilo a woſtjowe ẖiwjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
płaćiſny po ſtotej ẖrjwnje.

	29. 4.	28. 4.		29. 4.	28. 4.
Pſchenica rańa	178-178	178-178	rapſ. wožuſchi	14-14,50	14,20
małe. jećmjenſ	195-210	195-210	poch. melaka	—	—
naſ. jećmjenſ	178-190	178-190	ſeradela	40,00	42,00
wowſ	193-203	192-202	běrnjaze ẖrjſći	16-16,10	15-16,20
kukuerjza (Mais)	168	—	bany	22-24,00	22-24,00
pſchenićzn. mutka	23-39,75	37-39,75	wota	30,00	32,00
rjana mutka	24-26,75	24-26,75	łany wožuſchi	18-18,60	18-18,60
pſchenićz. wotr.	11,25	11,25	mórſe łupiny	11-12,75	11-12,75
rjane wotruby	12,25	12,25	ſolte łupiny	14-14,75	14-14,50
rapš	—	—	ſyno, 50 kg	3,40-4,00	3,40-4,00
łane ẖymjo	—	—	ſłoma, rjana	1,15-1,70	1,15-1,75
hroch	—	—	„ pſchenič.	1,15-1,60	1,15-1,60
pjeluſchki	26-28,00	24-28,00	„ wowſowa	1,15-1,60	1,15-1,60
	22-25,00	22-25,00	„ jećmjena	1,15-1,55	1,15-1,50

Płaćiſny réſneho ſkotu na Drježdźanſkich ſtótnych wikach.

29. haprleje:

2 woła, — ẖołowy, 4 jałojzow a truwow, 955 cźelatow, 4 **wowzow,** 674 **ſwinow.**

Woły, ẖłi, kruwy a wowzy běchu we wikowanju žłabe ẖohodła ẖo wěſte płaćiſny njepoſłajchu.

Płaćiſny ſa

cźelata: 2. 60—65, 3. 50—55, 4. 42—46, 5. 36—40;
wowzy: 1. 59—62, 2. 54—57,
ſwinje: 1. 75—76, 2. 72—73, 4. 70—71.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź. Wiki bjes žiwjenja, płaćiſny ẖo woẖdrjebjuja. Tendenzat łaba.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž pſched hodźinu.

Drobnowikowanſke płaćiſny w Budyſchinje.

30. haprleje po hamtſkim poſtajenju.
Wſchě płaćiſny ẖo po ſtot. ẖrjwnje ſrofyrja.

Twora	najniſcha płaćiſny hr.	najwyſcha płaćiſny hr.
Howjaze mjaſo ſ koſcźemi . . . 1 kg	1,40	2,20
Cźelaze mjaſo . . . . . 1 „	1,80	2,40
Skopjaze mjaſo . . . . . 1 „	2,20	2,80
Sſwinjaze mjaſo . . . . . 1 „	2,00	2,60
Tukrajny ſwinjazy ſchmalz . . 1 „	2,40	3,20
Pſchenična muka . . . . . 1 „	0,48	0,56
Rjana muka . . . . . 1 „	0,31	0,40
Kluſy . . . . . 1 „	0,25	0,28
Jẖdźne běrny, nowe . . . . 1 „	0,08	0,10
Raiſź . . . . . 1 „	0,40	1,20
Hróch . . . . . 1 „	0,48	0,72
Sſoki . . . . . 1 „	0,56	1,20
Amerik. ſwinjazy ſchmalz . . 1 „	2,00	2,20
Sſuſcheny połcź . . . . . 1 „	2,80	3,20
Dobre mloko . . . . . 1 lt.	0,26	0,28
Jẖdźna butra . . . . . 1 kg	4,20	4,80
„ wukrajna . . . . . 1 „	—	—
Jeja . . . . . ſcht.	0,09	0,12
Jẖdźne bany . . . . . 1 kg	0,40	0,64
Zolor drobny . . . . . 1 „	0,60	0,64
Petrolej . . . . . 1 „	—	0,36
Kamjentne wuhlo (domj. tepj.) 1 ẕr.	—	1,90
Brunizowe briketty . . . . 1 „	—	1,17

Wjeſne płaćiſny w Budyſchinje.

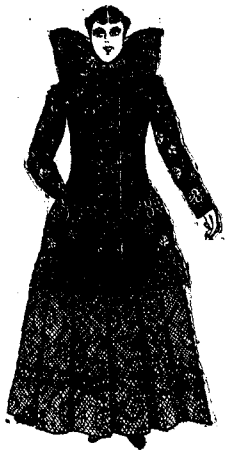
wot 30. haprleje 1926.

Wſchě płaćiſny ẖo po ſtotej ẖrjwnje ſrofyrja.

Pſchedmjet		najniſcha płaćiſna	najwyſcha płaćiſna
Pſchenża	50 kilo	14,00	14,50
Rožka	50 „	8,00	8,60
Jećmjeń,	50 „	9,00	10,00
„ naſymſki	50 „	—	0,00
Wowſ	50 „	9,50	11,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	1,50	2,00
Butra	1 „	4,20	4,40
Sſyno	50 „	4,00	5,00
Sſoſoma, ſ maſch. młóćj., praž.	50 „	0,80	1,00
„ ſ maſch. „ ſ ſaſt.	50 „	1,00	1,10
„ ſ zypami młóćena	50 „	2,00	2,20
Pſchenična muka, 60 %	50 „	22,25	22,75
Rjana muka, 70 %	50 „	14,25	14,75
Pſchenične wotruby	50 „	6,00	6,50
Rjane wotruby	50 „	6,25	6,75
Jeja	1 ſcht.	0,09	0,10
Proſtata — ſchtuk	1 ſcht.	0,00	0,00

(Sa lepſchu tworu wyſche płaćiſny.)

Dobre čehnje k sebi!

Wobsadki

ze šidy a cankow, šidźane francy, šidźane nahłowjace rubišća z taffeta, moireja, šidźane rubišća, zelene, běłe, šěre, šidźane tkaniny za rubišća

Wołmjane muslinу

za šórcuchi, satin, jenobarbne filcowe sukno, za suknje

Wołmjane suknje

zelene, čerwjene a módre kentuše, lěčne a zymske čornošidźane jaki

Somoty

nohajcy, zoki, rukajcy, dźěćace drasćički, kłobuki a čapki

Dom tunich płaćiznow a hodnostnicje twory

GÖRLITZER JOHANNES Kaufhaus Schmidt AUTZEN

Magnetny dom!

Wuporjedźenja časnikow

wuwjeduje najlěpje po najtuńšich płaćiznach

Fritz Nerlich

we Wojerecach

na dwórnišćowej dróze 40.

Blidowe ruky, kuchinske šaty W. Köhlerowa, Hlow. torhošco 9.

Wobleki

za mužskich a dźěći

kaž wobleki po měrje jaki do wětra a powołansku drastu wšěch družin poruča po wosebje tunich płaćiznach

Oswin Jäger w Husku

Vogtl. gardiny

mtr. 45 pj., wuměłske gardiny 3 hr. Madrasowe gard. 3,50 hr. tkaniny za vitraže w. 60 pj. sem. **Erler** na Zwonk. Lawsk h. 10.

Symfonny majs wulki kowrót (kolij)

ma na předań

Žitny dom w Kamjencu

zap. dr z wobm. ruk.

wotnožka w Pančicach.

Strympy, rukajcy, šatki za čěrne dźěći.

W. Köhlerowa, Hlow. torhošco 9.

Róže

Płamowe róže do nahrody 10 št 3.60 hr. 25 št. 8.50 hr.

na row, přezymske, 10 št. 3.30 hr. 25 št. 8.— hr.

na balkon: 10 št. 4.— hr. 25 št. 9.— hr.

wobsadźenju rjadkow 10 št. 4.— hr. 25 št. 9.— hr.

k wotrězanju do jatwy: 10 št. 4.— hr. 25 št. 9.— hr.

wijate róže: št. 0.60 hr. 10 št. 5.— hr.

Wysoke róže:

wysok. króny 1-1½ m št. 2 hr.

„ „ 0,75-1 m št. 1.75 h.

Žarowanske róže:

wysokosć króny.: 160—2 m štuka 3 — hr.

Na dobérku (Nachnahme) abo doprědka zapłaćenje.

Illustr. lisćina płaćiznow po přeču darmo.

Fa. A. Paulsen

štomowa šula

Kaltenkirchen i. Holst.

Jupki 50 pf.

wutyk. šipaki, (Stecklösen) laski, gummijowe podłohi 50 pj., wóskowany płat do dźěćac. wozyčka.

J. Erler, na Zwonk. Lawskej hasy čo. 10

M. Mikel

časnikař w Kukowje

poruča

dobre časniki, slubne pjerščenje a nawoči

(bryle) po najtuńšich płaćiznach.

Makulaturu

ma na předań

Smolerjec knihićišćerńja

w Budyšinje.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj. **papjerowy wotpady** po 3 pj. **lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjenego wina**

oktowe bleše, wše druhe bleše, po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnoše.

Popp na hornčerskej hasy 18 telefon 3427.

Strykowanska wołma tunjo. K. Erler Žitne wiki 11

Prošu čisło

2687

jeli maće mały nawěštk do „Serbskich Nowin“

Meblowy Bjar

Wulki wubjerk w spańskich jstwach, bydleńsk. jstwach, kuchinjach a stólcach, sofach a šezelongach

po přijomnem dźělbn. płaćenju.

Tunjo! Dobre!

Při hotowych pjenjezach wysoki rabat!

Znapřeča piwarnje

Gardiny, šaty tunjo. K. Erler, Žit ne wiki 11.

Za rumarja

poruča so **kóždu srjedu** wot ranja hač do wječora w Kukowje w Nowakec hoscenu **Herm. Zlesche,** pruhow. masseur

Symfoń. běrny

Kaiserkrone Sonnenschein Prov. Giesenus Industrie Trebitscher Ertragreiche

předawa

Paul Bennewitz

skład „Markgraf“

na Drjewowych wikach.

Trjebana zubkata

młóćaca mašina

je na předań w **Smjerdźacej čo. 3.**

Mały strowy kóń

je za 110 hr. na předań **w Baconju čo. 6.**

Rjana młoda wysokosućelna

kruwa

je na předań w **Dubom čo. 15**

2 młodej wysokosućelnej wužitnej

krawje

stej na předań **w Kortnicach čo. 12.**

Syine

prosata

ma tunjo na předań

Topolinski w Radworju.

Rjane syine

prosata

ma na předań

Jurij Smoła w Baconju

Telefon Njeswačidło čo. 25.

Prosata

su na předań w **Malešecach čo. 14.**

Dalije

wšěch družin, **gladiole** we wšelakich barb. a pyšnosć. **różowe štomiki** a kerčki w najlěpšich družinach, **jahodkowe štomiki a kerčki** poruča

Gallec zahrodnistwo w Budyšinje

am Lindenberg.

Wše čišćerske wěcy

:: serbske a němske ::

kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, slubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno

Smolerjec knihićišćerńja

z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Suche blidarske deski

dobreje kajkosće, wupaženske deski, łaty, hranite drjewo atd., wosebje špundowanje na šwedskich mašinach wobdźełane, šmrěkowe žerdki, tyčki, cyle a połojcki, płotowe ryhele atd. podawa wosebje tunjo

Alfred Lehmann w Brězni

Telefon 247 twarski mišter pola Kamjenca.

33

serb. narodnych spěwow

za jedyn hłós z přewodom na klawěrje

wot Bjarnata Krawca

ze serbskim a němskim tekstom su runje wušle a za **2.50 hr.** dostać

w Serbskej kniharni w Budyšinje.

Wosebje tunje poskićenje jězdnych kołow přenjeje rjadownje

po poniženych płaćiznach najlěpše znamki kaž **Opel, Phänomen, Schladitz, Pfeil.** Wuwjeduju też wše wuporjedźenja na jězd. kołach a šijacych mašinach

Sym zastupjeř N. S. U. motorskich kołow.

Martin Gabriel w Běłej Wodze.

Dom jězdnych kołow a šijacych mašinow.

Nawěštki přinjesu wužitk!

Khorosće włosow

kaž wupadanje włosow, rozšćěpjenje włosow, skhorjenje włosowego žra, skřiwjenje włosowych korjenjow, šupizny, łysawy, so započace pleśi, wosebje **wupadanje włosow** kołojte wupadanje włosow so z dopokazomnym wuspěchom hoja. Poručenja su w bohatej ličbje k rukam. **Włosy so darmo přepytuja.** Zapósćiće nam hnydom pokazku Wašich włosow.

Richard Hässler

na Hornčerskej hasy 41

dom w zahrodźe, tež nutřkhod na kralowskem wale

specialist za pěstowanje włosow

rěčne hódź wot 9 h. dop. had 5 h. pop.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507

Filialcy we Wojerecach a w Khočebuzu.

Telefon 3506 a 3507

Agentury: w Khrósćicach pola knjeza **M. Čornaka**
w Kulowje pola knjeza **Oty Bulanga**
w Rakecach pola knjeza kantora **J. Rjelki** (na šuli)
w Bukecach pola knjeza **stolarja Rjenča**
w Hrodźišću pola knjeza **M. Pawlika**
we Łazu pola knjeza **J. Haješa**

Pola tutych mjenowanych knjezow hodźa so pjenjezy na knižku zapołožować a po potrjebnosći zběhać.

Zadanja pjenjezy wot 1. haprjele t. l. ze 4½—9 procentami. Pjenjezy so zadanja hižom wot dnja zapołożenju

Małe nawěštki

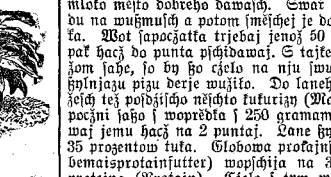
w „Serbskich Nowinach“ **maja dobry wuspěch!**

plahowacź, kotreź jemu najwjazy wunjeßu. Wßišće njeje tajkeje družiny běrnow radźaźeju ßo na wšěchěch polach jenak stajnje, w jenej krajinje ßo to a we druhej saßo druha družina lěpje radźi. Kóždy plahowar dyrbjak wěso na prjedy wupruhowacź, kotreź družinje jeho pola najlěpje howja. Snadź je cźi druhdy pßchi tym ßußod k radźe, kotryź ma ßamßnu družinu a snadź ßamßnu abo podobnu rolu. Możesch pak teź ſ pruhu na mjeńschich ſaſtupach pośpytacź. Pruhowanje jednotliwych družinow dyrbiśch weśo wjazy lět saßobu wośpjetowacź, ßo by ßpółnak, kotra družina wßchelake wjedra, cźaßy a pódy wudźerźi. Hdyź je ßo tajka družina wjazy lět saßobu radźiła, potom ju na wieśćich saßonach plahuj. Sßyli prawu družinu ſ dobrymi ßamowno śćemi (Eigenſchaften) trjechił, potom hladaj ßo by ju po możnośći dołho je ßwojimi dobrymi ßamowno śćemi łakhował. To dozpějesch ſ wubjeranjom dobrych pjeńcźikow na běrnjazym ſaßonje. Běrny pod tajkimi rjanymi ſtrowymi a młódnymi pjeńcźkami potom jenoź pßchichodne lěto dale ßadźej. Na dobrych polach, kotreź ßu weśo wěſtej družinje běrnow pßchiměrjene, dobre družiny teź tak bórzy ßwoje dobre ßamowno śće njeſhubja. Na cźeźich hlinjanych polach ßo běrny teź wjele pryedy wurośtu. Druhdy ßo teź běrny tohodła njeradźa, dokelź pßchemółcźe ßymjeſchki ßadźeſch. Weśo njetrjebaſch najwjetſche běrny ßadźecź. To by było brojenje. Běrny ßrjenjeje wulkoćze ßu najlěpśche ßymje. Sßymjenina běrna ma wažicź ßnaco 80—100 gr. Druhdy ſaleźi teź na družinje, kak wulke běrny maſch ßadźecź, na pßchikład: maſchli družinu, ſ mólcźkimi ale wjele běrnicźkami pod pjeńkom. Wopaćne lutowanje ſtajnje ſwadźi.

Koſćadło abo komfrey, dobra ſwinjaca pica.

(S wobraſom.)

Swinje byrbja, ſo bychu ſtrowe woſtałe, teź ſelene doſtawacź. Wjele plahowarjow tehodła ſwinje paße. Koſćadko je ſa ſwinje najpßchihódniſche ſelene.

Wono pothadźa ſ kaukaſiſkich horiſchćow. Tuta roſtlinka je jara kruta. S jenoho a to ßameho kerćka możesch pßches 20 lět ßnjesć. Jej howi tózda póda (Woden). Jenoź na ßyle ßuchich abo ßyle mokrych podach njerośćze. Wob lěto ſamóżesch 5 raſow ſ njeje ſelene bracź. Nałěto podawa najpßrěſche ſelene a naſtymu najpóßledniſche. Koſćadko wozedźej na polo blißko pßchi dworje. Semju hłuboku podworaj abo podrył a potom derje pohnoj. Na łóhſchu rolu tykaj ßadźeńki 40 cm, na cźeźſchu rolu 45 cm rójno do ſemje. Sa jene ßwinjo 50 łóßnych metrow role dośaha ße ſelene pradawa. Dobrej družini ſtej knjeźke koſćadło (Edelkomfrey) a mahodor. Koſćadło dyrbiśch rěſacź pryedy hać ſalćźewa. Po kóždym rěſanju polo ſwobłopuj. Radno je, polo wob lěto jónu ſ hnójnizu polecź. Koſćadło ma ßame ßiwiny (Nährſtoffe) wotrubow. W łéćze naruna běrny pola ßwini, pola ranzow cźeri do mlóka.

Wrobiace pasle.

(S wobraſom.)

Wróbl ßkuſcha ßobu do najnjeßahbicźiwych paduchow. Tźeźto je, wróblazu cźiwiu trochu ſamjeſowacź. Je-li jich hnéźka roſtorhaſch możesch łóhzy te wuźimych ptaćźkow ſaničźicź. Je ſpytacź ſ ſtéłanjom wutupicź je ſtraſchne ſo wozkolinu a ſ dobom wubuźne a woſtudźe dźéko. Pßchelepany wróbl ßo bórzy teje ſtrony ſdaliuje, hdźeź jemu ſ pukawu ſa źiwjeńćkom ſteja. Najwjazy łutych njewitanych hoſcej we dworje a ſahrodźe ſ pomozu wjerſche (Reuße) wułoſtſch. To je niſki pukłoćźik ſ grotoweho plećźidła. Wßchi jenym boku ma durćźka. Na dno ßyp nęſchto ſorna. Swopródka wſchak wróbl na tutu pßchiprawu ſ najwjetſchej njedowéru ſhladuje. Skónćnje ſwéri ßebi tola blíže pßchiſtupicź. Sorno pßche jara wabi. Pßchedemſchém mkode hkupe wróble ßo wottraſchicź njedarźa. Tak rucze hać je prjeni nutſka jemu druhe ſcź-ź

huja. Wjećźor je ßo hižo ſchwarna ßyła w wjerſchaku ſtrowadźika. Wjerſchak ma ſwjercha kułojtu dźéru. Wotteſtejate groćźiki pokaſuja do ſnutſkownośće. Wróbl łóhze pod nimi do wjerſchaka ſaleſy. Je-li pak chże won, jemu to napßcheźo ſtejaze groćźiki ſadźéwaja. Po boku wjerſchaka ßu durćźka. S nimi nakoſene wróble ſwućźahuj. Dyrbjeli ßo teź wužitne doßahnyć, możesch je puſchćicź. Jeli wróblozu pjećeń kſoſchćicź nochźeſch, roſrubaj wróble na pjenku a cźiſni je kurom. Tak narunaja nękak ſchłodu tebi ſ rubjeńſtwom naćźinjenu.

Łauc ſymjo.

Lane ßymjo je ßytna a wutkowa piza ſa cźełata. Hdyź bychmy lane ßymjo doroſćenemu ſkotej pizowali, njebychmy na wužitk pßchiſchli, dokelź je kheźro drohe. Dawaſch-li pak lane ßymjo cźełatam, ßo cźi ſtajnje wupłacźi. Możebje tehdom je cźełeczu lane ßymjo najwużitniſche, hdyź ßy je wotſtajił a jemu jenoź ſeſběrane mloko měſto dobreho dawaſch. Swał lane ßymjo ſ wodu na wußmuſch a potom ſmeſchej je do ſeſběraneho mloka. Wot ſapoćzatka trjebaj jenoź 50 gramow. Potom pak hać do punta pßchidawaj. S tajkej pizu ſapoćźi hižom ſahe, ſo by ßo cźeło na nju ſwućźiło a poſdźiſcho ßylnjazu pizu derje wužiło. Do laneho wußmuſcha móżesch teź poſdźiſcho nęćhto kukuriźu (Mais) ſmeſchecź. Sapoćźni ſaßo ſ woprędka ſ 250 gramami a poſdźiſcho dawaj jemu hać na 2 puntaj. Lane ßymjo wopſchifa na 35 prozentow łuka. Globowa prokajniſka kukuriza (Globemaisprotainfutter) wopſchija na 35—40 prozentow proteina (Protain). Cźełu ſ tym wjele na waſy dobywa a ſpěſchniſcho roſcźe.

Praſchenja a wotmołwjenja.

Praſchenje: Bych ßebi rad wólſche naßadźak. Móżu to hnydom ßadźeńki (Steckinge) trjebacź, kotreź korjenje cźerja.

Wotmołwa: Cźeŕwjene wólſche ßo jenoź ſe ßymjenjom pßchiſporjeja, kotreź dyrbicźe po prěnjej pokoźy hapreleje ßnjcź. Běke wólſche móżecźe hnydom jako ßadźeńki tykacź.

Praſchenje: Mam 6 lět ſtaru krowu, kotreźj ſtajnje mloka běźi. Kak mohł tomu ſadźełacź?

Wotmołwa: Waſcha kruwa ma ßłabe myſchki (Muſkeln) w zazach. S tym ßo mloko ſtajnje won tłócźi. Wotpomhacź możecźe ſ tym, ſo kruwu cźaſcźiſcho wudejicźe. Potom wumośćze wumjo je ßymnej wodu do kotreźej ſcźe nęćhto kißakeje bełohlinjaneje wody (Eſſigſäure Tonerde) linyli. S tym ßo myſchti po nękotrym cźaßu ſtrućźa.

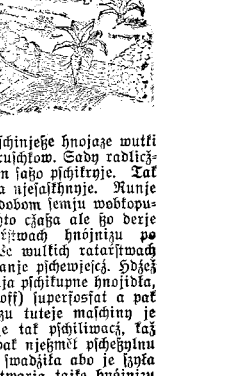
Časopis za Serbskich ratarjow.

Číslo 18. Budyšin, 30. haprleje 1926. Lětnik 33

Hnójnicu zakopowaca mašina.

(S wobraſomaj.)

Nuſa ßo wſchelko huſa. Nuſa na pjenjeſach njedowoli ratarjej pßchewjele do pichtkupnych hnojow ſtykacź. Tohodła dyrbi ßo prózowacź, ſo by hnój ßwojeho hoſpodarſtwa bjeſe wſcheho brójenja nałożował. Kaž pßchi hródźnym hnoju ßo teź pola hnójnizy mało wo to ſtaramy, ſo njeby nicźo na ßwojich hnojaznych wułkach ſhubiła. Hnój a hnójnizu na powětſje wjele na dušnyku (Stickſtoff) pßchiſkadźićej. Wſchudźom tam, hdźeź njeje móżno, hnójnizu hnydom ſahrjebacź, ſhubi wjele na ßwojej hnojazej mozy. Najwjazy hnojidła rubi hnójnizy parjaze kłón-

ze. Tehodła ſda ßo ſłoro njemóżne bycź, hnójnizu tak nałożowacź, ſo njeby nicźo na ßwojej mozy ſhubiła. Hnójnizu wſchak najrućźiſcho ſtukuje. Roſtlinki doſtawaja hnojaze wutti źidłe a roſpuſchćźene, tak ſamóża je hnydom trjebacź a wužiwacź. Tehodła njeje radno, ſo ſ hnójnizu wjele cźaßa doprędła hnojiſch. Na łohłe pěźti njeßměł ju w ſymje roſwożowacź, dokelź ßo tak hłuboko ſaßałnje, ſo roſtlinkam ßaneho wužitka njepſchinjeße. Hnójnizu ßłabe roſtlinki rućze ſecźeŕi. Wułke wobužnoſće pßchihotuje prawe nałożowanje hnójnizy.

Schěŕoke roſliwanje howi jenoź łukam w prěnich naćźetnych měßazach. W naſymje hodźi ßo ſ njej rěpam a naſymnej pizy hnojicź. Je-li dźaźli hnójnizu ſwjercha na ſeleninu abo runkliźu pßchi parjazym ßłonzu lecź, by roſtlinki ſpaliła a ſwjercha by ſemja ſaſkhnyła. K ſeleninje a runkliźy abo ſokorowej rěpje dawaſch hnójnizu najlěpje ſ pomozu ſakopowowaſej maſchinu abo němſki „Jauchedrillmaſchine".

Naſchej wobraſaj tajku maſchinu a jeje nałożowanje pßchedwjedźetaj. Jeje najważnißchi dźeł ßu Pathowa radliczka. Ta ma trubku wukonczaju w ſemi khodźazym ſtupnju. Trubjelti wjedu hać do wulitwaka ßuda. Ssud leźi na dwějomaj koleßomaj. Tej hodźitej ßo wßchelako rójno ſtajicź, ja tym hać ſchérokoſćź rynczkow to kaźe. Hnójniza běźi pßches kchidźićźku, ſo njebychu ßo trubki ſatykałe. Hnójniza dyrbi ßo ſ pomozu Vogelowej troßti (Vogelſche Spindel) na ßwoju hußoſćź pruhowacź. Swjetſcha je pßchetučna a huſta a dyrbi ßo woda pßch[illegible]acź, ſo njeby roſtlinki ſpa[illegible]a

Tute ſakopowanje hnójnizy pßchinjeße hnojaze wutki w prawym cźaßu do blißkoſće koruſchkow. Sady radliczki ſemja wulatu hnójnizu hnydom ſaßo pßchikryje. Tak njeſhubi nicźo na dušnyku a ſemja njeſaſkhnyje. Runje nawopak. Wßóćźaza radliczka ſ dobom ſemju wobkopuje. Tute dźéko trjeba drje nęſchto cźaßa ale ßo derje wupłacźi. W małych hoſpodarſtwach hnójnizu po deſćźach ſ ruku pßchiliwaja. We wułkich ratarſtwach njeby móźno było, tajke pßchiliwanje pßchewjeſcź. Hdźeź hnójnizy nimaja, tam roſpuſchćźuja pßchikupne hnojidła, kaž ſalpeter, mocźawinu (Harnſtoff) ſuperfoſfat a pak 40 prozentowſti kali. S pomozu tuteje maſchiny je móżno, tule roſpuſchćźenku runje tak pßchiliwacź, kaž hnójnizu. Tule roſpuſchćźenku pak njeßměł pßcheßylnu nałożowacź, ſo njeby roſtlinkam ſwadźiła abo je łyła njeſniećźka. Do ſahrodnißtwow twarja tajke hnójnizu ſakopowaje maſchiny ja ručzne trjebanje.

Plahowanje běrnow.

(Pokraćowanje a skónćenje.)

Dale rospominajmy też druzinu běrnow. Sa kóždu kajtosć role hodźi so druha druzina běrnow. To wschat je žobu najwažnjische pichi jich plahowanju. Je wschat jich wjele stow druzinow běrnow. Kóžda druzina pak je wěstym khorosćam mjenje abo hóle podćišnjena. Sospodarjam wschat je druhdy ćežko, prawu druzinu wutrjechić. Chzejch-li běrny k jědźi žadźeć, wujwol žebi sterje bóle zolte druzinu. K pizowanju a k palenju ipirituża wschat žu sažo mućznate druzinu khmansche. Běrny trawja, ja tym hacž žu druzinu, wschelako a to mjes 70—120 dnjemi. Sažne běrny sćerawja sa 70 abo 90 dnjow, trénje ja 100 hacž 140 dnjow a pósdnje ja 140 hacž 180 dnjow. Běrny so potajkim wichelakorje radža, a to ja tym hacž žu druzinu abo kajta je rola po swojim chemiśtim a fyjiśkim složenju. Na ležischi a na bréneich rolach so najlépje radza: Pepo, Parnasija, Centifolia, Hindenburg, Arnika a druhe. Sa žlabsche a lóžsche pódy porućeja druzinu: Alma, Angelika a Ella s najlépschim wunoschkom. S zyła wschat je radźomne, tajke druzinu s krótkim stolom plahowaćz. Tajke běrny s króttkim stolom wschat so wjele lépje wobkopuja a so też telko pjenkow njewutorha. Dale maju so jenoż tajke druzinu žadźeć, kotreż tak lohko rakowinje njepodleža. Ssadźecz pak maich jenoż jrale běrny. Też njeżadźej běrny s kiternakami. Tuż ležibuj, so prjedy doma njerostu. S tym wjele mozy ihubja. Kiternak so pichi žadźenju wotlama a nowy, kotryż na jeho méśto wubije, je dale žlabschi. Běrny njeżadźej ženje pschemake. Snajmjensicha maju 50—70 gr wažicz. Wulke běrny, kotreż žu po dolhosći na pol rosktrat, žu khmanische k žadźenju hacž drobne njekrane. Też je lépje, hdyž běrny pichod žadźenjom trochu iwjadnu. Njeżadźej běrny ženje pjche hluboko. Na ćežischich pódach 6—8 zm. doźaha. Na lóhschich pésokojnych pódach žadźej je 10—12 zm. hluboko. Hlowna wěc je, so žu běrny na zyłym polu stajne hluboko a wschudże derje wodzete. Jenoż potom po zyłym polu stajnje sthadźeja a też posdźischo stajnische jrawja. Kak maich běrny žadźecz, saleji na tym, tajka je trajina a podnjebjo (Klima). Naschi hospodarjo wichat s wjetscha běrny ja radsom žadźeja. Někotři wichat naložuja maichiny, schtapajzy dźéry, do kotrychž so běrny žadźeja. To je wšo praktiśte, dokelž też běrny potom stajnischo sthadźeja. Na wulkich ryćerkubkach maju hižo běrny žadźaze maichiny.

Kaž wschě wobkopowanki, tak mamy też běrny derje hladacz a wobdźélowacz, dyżeny so s nich bohatcho wunoschka nadźijecz. Tak bórny hacž maich běrny wosadźane a sadźélane, rynczki jwalzuj. Poldźischo, poczina-li so mjes nimi njerodź selenicz, je sažo i lohkimi brónami pichewlócz, jo by njerodź w prawym cźasu podujzł. Zenje pak je zanymi cźežkimi brónami bérnjaze rynczki njewlócz. S tym wjele běrnow iwutorhaich. Bnrnjeżow sa iwutorhane běrny sažo nażadźaz, dha wone jara wrócźo wostanu a běrnjaze selo žužodnych je cźasto podużn. We nétcźischim cźasu też hižo zyle wobzebite běrnjaze bróny pichedawaja. S tajkimi brónami so ženje žane běrny njeiwutorhaja. Tak bórny hacž běrny sthadźeju, a poźnje-li so mjes rynczkami sažo njerodź selenicz, pichejébź běrnjaze rynczki i wobjédźowakom. Najprjedy běrny zyle nikto pichejédź. K druhemu rasej wšo wo néschto hłubischo. Wobzebje mamy na to kedźbowacz, so běrnjaze rynczki ženje njestatwjerdnu. Maju-li so běrny dosć derje wuwicz, trjebaju stajnje cźerstwy powétr. Cźasto sthlischimi podźischo mnohich ratarjow ikórźicz, so maju mało běrnow pod pjenkom. To dźe je s winu, jo běrny w cźasu swojeho hlowneho wuwiwanja dosć dychacz njemożachu, dokelž je wokolna póda pschejara satwjerdnjena. Na cźežkich pódach wichat dyrbjisch běrny też wélo wjazy rajow wobkopowacz. Na lohkich to junkrócźne wobkopowanje doźaha.

Wschelake druzinu běrnow na wschelake khorosće thi-prja. Pischeczíwo tomu dyrbisch žo wšo wobaracz. Prénja winowatosćz kóždeho hospodarja je, so jenoż strowe a cźerstwe druzinu na žiwoju polo žadźeja. Wjele też na tym saleji, kak běrny w pinzach psches sjmu thowasch. Hdyż nasjmu žymjenitne běrny do pinzy sypasch, tam na semju néschto wapna potruj, jo žo žymjenitne běrny j najmjenjscha w sjmje se žanej khorosću njenatyknu. Mjes běrnjazymi khorosćemi staj nam wošebje dwě khorosći jako hłownej snatej a to khorosć sela a khorosć běrnow žamych. Mjes selowymi khorosćemi snajemy kruženje sela, sćornjenje idonka a sawiwanje łopjeschkow. Jako najsinaćišiche mjes nami wichat je kruženje sela. Najprjedy widźimy na idonku sela wschelake cźorne bleczki. Stónćnjenje žo poćznu łopjeschka wjerćecz a sahinu. Tuta khorosć pschenoschuje žo je žymjenitnymi bérnami na daliche běrny. S tym so jenoż strowe žymje žadźamy, móżemy žo trochu sawiwanja łopjeschkow wobaracz.

Sawiwanje łopjeschkow pokasuje žo na bérnjazym seln w auguiću. Łopjeschka žo zyle do hromadu sawala a sežoltnu. Selo bórny sahinje a wunoschk tajtich bérnow je khětro žnadny. Na tajtim polu, hdyż žu bérnam derje pohnojik, tam bérnam druhdy khorosć telko njeseschkodźi każ na žlabje pohnojenym polu. Tajte thore pjenki wschat dyrbisch hnydom na polu iwutorhacz, jo bychu strowe njenatykte. Ssu-li běrny khětro žylnje je spomnjenej khorosću napadnjene, njeżměsch je też wjazy poldźischo žadźecz. Dale snajemy khorosć sćornjenja idonka. Sdonk zyle pichi jemi ićorni a bórny sthnije. Hižo w julisju tajke thore selo mjes bérnami spóńnajesch. Tehdom dyrbisch tajte pjenki hnydom iwutorhacz. Tuta bérnjaza khorosć rosćeri so wošebje po parjatnych deschćach. Bérny, kotreż maju ićornjenje idonka, njeżměsch jenje wjazy žadźecz, dokelž i tym by běrni khorosć po zyłym polu rosnjeżł. Khorosć sawiwaje wěsty hribik, kotryż w jymje w jemi njeschinje. Dale mamy wschelake bérnjaze khorosće, kotreż korjenje a bérny same nadpadnu. Jena i najnaćišischich je bérnjazy rak. Je to jara stratchna khorosć a je žo w pożledním cźasu daloko rosćerita. Tutu khorosć sawiwuje wěsty hribik, kotryż žo i wócźkami do bérny žerje. Tuta khorosć je dla žiwojcho žylneho rosćerjenja jara stratchna. Na leżownoscźach, hdyż je žo junu do bérnow bérnjazy rak jashnédźił, njeżměsch léta dolho jane běrny wjazy žadźeć. Najlépje wschat žo pschecźiwo tutej khorosći wobaraich, hdyż tajke druzinu žadźeich, kotreż rak dosnla njenadpadnje. Ssu to druzinu: Kamelas, Arnika, Hindenburg, Parnasija, Peppo, Magdeburgśte médre a Flora. Druha khorosć bérnow je trupawosć. Tuta wschat nje tak stratchna, thiba je běrny jenoż jwohidźi. Trupawosć bérnow sawinuja wěste natažliny. Maich-li tajte natažene druzinu, dha je wjazy njeżadźej. S dalschej khorosću je hnicze bérnow. Też to wěste natažliny sawinuja. Też tute běrny njeżměsch wjazy žadźecz. Druhdy też wschelake pichekažanzy naiche bérnitschcja napadnu. Ssobu najschkodnischi je Koloradowy brut, kotryż je w žiwojim cźasu w polnóznej Amerizy zyle jahony bérnow sapuiczł. S mejtnami je spomnjeny schkodnik też pola nas druhdy pokasuje. Pischeczíwo njemu dyrbimy wšo je wichej rajnosću jakrocźisć, dokelž moje nam jinu strajchnje swadźicz. Kóždy hospodar je winowaty, tak bórjy hacž jchkodnika na žiwojim polu pytnje, wez wojchnosći sa schkitanje rostlinow wojewicz.

Běrny žmdich jenoż tehdom iberacz, hdyż žu dosrawite, to je, hdyż pócznje selo hinyeż. Njeżrale běrny žo ś prenja drje njedźerża,, a i druha też telko hódne njeżu, każ jrale. Druhdy wichat mnoży hospodarjo pche sahe běrny iberaju. Prawy cźas ś iberanju běrnow je, hdyż pózdnje selo padacz. Hdyż je pichenahe iberacz, to žo cźi tak dolho njedźerża. Njeżrale běrny też naleto hubjenje sthadźeju. Dale ležibuj pyhi iberanju, jo běrny jara njewobschkodźich. Hewak cźi w pinzy a w hromadźe hnija. W tajtich létach, hdyż žo běrny njeradźa abo jara hnija, schkoduje zyle hospodarsitwo.

Z čim docpěješ, zo so běrny lépje radźa.

We pošlednich létach žmy tak prawje spóznali, ś kak wažnej pożiwnosću (Nahrung) žu běrny ja wschón lud. Tuž žmy hižom ś hospodarskich pschicźinnow nusowani, prawje wjele běrnow plahowacz. Běrny njeżżu pak jenoż cźłowika pożiwnosć. Běrny placza też jako hódna žyrsina (Rohstoff) w pschemyśle (Gewerbe), ś kotrehoż dostanjemy sažo wschelake wotpadki sa ikót. Běrny wobžahuja nimo schkrobu też wjele wuhlewodźicznatana (Kohlehydrat). Mamy-li dosć běrnow abo wschelakich wotpadkow ś nich, njetrjebamy wschelake druhe pizowedła ja žikót kupowacz. Tuž na bycź najwjetscha ći rosći plahowanja běrnow, so wunoschk ś běrnow tak derje hacź wóżno žo powjetschi. Běrny wschat žo na wschech polach radźo, hacźrunjeż je na lóhschich polach žnadnischi wunoschk. Cźeschke hlinjane pola wschat žo runje najlépje k plahowanju běrnow njehodźa. Na tych cźi druhe pkody wjazy wunjeżu. Dopjelnisch-li wschat wschě žadanja trébne sa tycze běrnom na tajtich polach, potom žo wšo tu najlépje radźa. Najlépschcha rola ja běrny žo cźopte-hlinjano-pésčkaste pschewuschcźowne pódy (Böden).

Tajkeje pódy je w němškej doschź. Tuž žo tudy też žwjetscha stajnje běrny radźa. Jeli niż, saleji to na hubjenych pocźasach abo hubjenym wotbladanju. Cźżemy-li nasch wunoschk běrnow wo néschto pschisporicź, dyrbimy wschu starosć na jich plahowanje wobroćicź. To wschat žo ś méśtnami khětro sakomdźi. Plahowanje běrnow wschat mnoży jako zyle pódlanska wéz wobhladuja. To žu nahlady ś prjedawschich lét, hdyż běrny telko njewunjeżechu. W prjedawschich cźasach ludźo na jednym jutru (jutro néschto mjenje hacź kórz) 50—70 zentnarjow běrnow nalběrachu. Zokorowa répa jim na jednym jutru 170 a druhdy hischcze wjazy zentnarjow wunjeże. Tuž bjes dźiwa, so bóle zokorowej répje holdowachu. Dźenża žu wobsteinosće wéso trochu hinasche. Tola ludźo ś méśtnami njedźiwajzy toho plahowanje běrnow dosć janjerodźa. Na žlabschich polach wschat, hdyż žo běrny tola hewak hischcze zyle derje radźa, méko žo wošo néschto pschikupneho hnoja cźišnjecz. Na to wschat stari hospodarjo wjele njedawachu, hacźrunjeż by žo jim to derje wuplacźiło. Dźenża wschat je winowatosćz kóždeho hospodarja, so na žiwojej roli tak hojpedari, so by jemu najwjazy wunjeżła. Kóždemu theoretizy a praktizy idźékanemu hospodarjej wschat je porjadne hospodarstwo skerscho możno. Pschi plahowanju běrnow žo mnohi ratar cźasto sjeba, dokelž běrnam trébny hnój njeda, kotryż wone nuśnje trjebaju. Pschi hnojenju ś běrnam masch wošebje dwaj dypkaj žmérne wobkedźbowacz:

1. S rostlinow plahowanych w naschim hospodarstwje běrny hródźny hnój najlépje wužija.

2. Běrny žebi k žiwojemu dospołnemu wuwiczu wošebje kali žadaju. Běrnam durbimy jeli móżno ś hródźnym hnojom hnojicz. Hródźny hnój běrny ja zyły cźas jich rosćenja ś dużnym sastara. Jenicźzy ś pschikupnym hnojom njebychmy ś běrnami wjele dospżeli. Tuž ś hródźnym hnojom a pschikupnym skrowadaje ś běrnam hnojimy. Hródźny hnój njedobawa běrnam jenoż trébne žiwiny. Wón też hischcze na druhe waschnje pschi rosćenju běrnow skutkuje.

Běrny lubuja ja zyły cźas žiwocho rosćenju mjelnu žypotaru semju. K tajkej pódze dopomha jenoż hródźny hnój. Hdyż žkowa w semi žhnije, sawostanje po njej trubcźicźka. S tymi trubcźicźkami móże dosć powétra a ś nim kiślika do pódy. Tajka póda je potom mjelna a we njej móża žo prawje wjele nakažliwinow (Bakterien) wuwicź. Nakažliwiny w pódze hnój rosthadźeja, tak so nóża jón rostliny pichjitmacz. Wone žu tak rjeż kucharjo rostlinow. S dwémomaj zentnarjomaj hródźnehno hnoja dosch na polo 1 kg nakažliwinow. Dogcźinnjeż pak běrny hródźny hnój nuśnje trjebaju, njeżměsch jim tola ženje ś hródźnym hnojom pschehnojicź. S tym by wjetschi wunoschk ś nich njedospżeł, każ by wocźakował. Na žyły jahon běrnow masch tak rjeż wschón hródźny hnój rozdźélicź. Zyle wopak cźinisch, hdyż jenoż dźél pola ś hródźnym hnojom hódnje pohnojisch a druhi dźél dozyka niż, tak, so by jón žnadny jenoż ś pschikupnym hnojom pomjetał. Na 1 ha (= 1 jutra abo 3½ kórza) pola njeżměsch ženje wjazy hrodźnehno hnoja dowjesez hacź něhdże 400 zentnarjow. Hródźny hnój pisches 400 zentnarjow na jednym hektarju je njetrjebawschi. Wšito też na tym saleji, kelko je hnój hódny. Tola radźimy, so by pschi mjenje hodnym hródźnym hnoju też spomnjenu liczbu njepschekrocźił. Radźicho so schtoż pobracźuje ś pschikupnym hnojom narunacz.

Hródźny hnój mózesch też je selenym hnojidłom narunacź. Selene hnojenje běrnam nimo méry howi. Też je selenym hnojenjom je semja dosć mjelna a dawa běrnam dosć žiwinow. Selene hnojenje ma jenoż tu cźémnu stronu, so žo i nim žane nowe nakažliwiny (Bakterien) do pody njedostanu. Stótny njerjad (Kot) wobžahuje jara wjele nakažliwinow. So by njedostatk narunak nawoż na selene hnojenje hischcze wěsćicho mało hródźneho hnoja. Wschelaqi praktikoja žu pschežwědczeni, so žo ś tym, běrny hischcze wjele lépje radźa, hacź hdyż by jenoż ś hródźnym hnojom hnojił. Běrny wjele dużnika trjebaju. Wón je też k jich dospołnemu rosćiwanju nuśnje trébny. Tuž žrénje pohnojenje ś hródźnym hnojom, abo njeżeli-žo selene hnojenje radźiło, żenje njedobaha. Tohodla radźimy, so by na 1 ha. 3—4 zentnarje žyrnowkowcho schtapika (Schwefelsaures Ammoniak) pschidał. Je-li žo selene hnojenje dosć derje radźiło, mózesch žo też ś mjenjschim dźélom spomnjeneho hnoja spotpjeć. Dyrbisch pak na to hladacz, jo žo też néschto dużnika ś pódy w powétrje žhubi. W hródźnym hnoju, kaž też we selenym hnojenju nadeńdu žo pódła dużnika wschelake drasełne žiwiny (Kalidüngemittel), kotreż dobremu wunoschkej běrnow dopomhaju. Běrny jenoż tehdom dużnik derje wužija, hdyż žu hnojej dosć drasełnych měschenkow (Kalimengen) pschidał. Běrny wobžehje wjele drasła trjebaju a wužija je jara derje, hdyż rumje druhi hnój njepobrachuje. Hnojenje ś drasłom žada žebi jeno trochu kedźbnosće. Drasło wobžahuje mjenujzy wěsty dźél želika (Chlor). Sselit schtodźi pichi tworjenju schkrobu, a tak žu běrny mało hódne, hdyż je jeho psche wjele w drasłe. Kali dyrbisch tohodla prawje sahe na pola mjetacz. Tak je potom želik prjedy do spódnich worschtow pódy swunopkokowany, prjedy hacź běrny pócznu rosćeż. Zenje też njeżměsch tajke pkody psched běrnami na polu pschahowacz, kotreż wjele želika njesnjeżu ekzech-li jim ś kalijom hnojicź. Wone bychu kali pschetrjebali, ał želik by w pódze njepschetrjebany jwostał. Tón by potom běrnam seschkodźał. Kainit a wyżokoprozentnu drasełnu sól mózesch hnydom w sjmje mjetacz.

Hdyż by na 1 ha role 400 zentnarjow hródźneho hnoja swoshł, namjetaj na žamžny sahon 8 zent. kainita (na jutro abo kórz něhdże 2 zent.). Kali je jako podkožka, chzejch-li so hychu by cźi běrny radźile. Hdyż kali njedobaha tam žo też běrny njeradźa. Hdyż by ś běrnam dosć ś hródźnym hnojom pohnojił, njetrjebasch jim runje wošebje ś kojcźowku (Phosphorsäure) hnoiicź. Hródźny hnój wobžahuje jeje telko, schtoż runje běrnam doźaha.

Hdżeż pak je mało wapna w pódze tam je hnojenje ś kojcźowku nuśnje trébne, dokelž je wona ś hłownej žiwinu běrnow. Mnoży ménja, so wapno trupate běrny sawinuje. To pak njeje wérno, dokelž trupawosć wěsty bazilusk sawinuje. Nunje nawopak. Hdyż žo ś běrnam ś waynom pohnojił, to žu prawje hladke. Dźenžnischi dźeń wschat mnoży mlécze wapno ś běrnam njetaju a to psched sthadźenjom běrnow. To je wšo ś wužitkom. S wobkopowanjom a wobjédźowanjom žo potom wapno derje ś podu sméscha. Njetrjebasch k tomu žanscho wošebitelho dźéła wénowacź. Wopacźne hnojenje njeje jeno šame ś pschicźinu hdyż žo běrny njeradźa. Sse też hischcze wschelake druhe winy. S hłownej winu je staru njepocźink jo mnoży ratarjo jara dołho jenn a tuńamne druzinu plahuja. S wjetscha žo mało hospodarjo toho njepocźinka wopśajicź njemóża. Tajke druzinu wschat žo hewak w dobrych létach druhdy hischcze zyle derje radźa. Ale w lubjenym lécze pak ś nim nicźo njedospżejecź. Jenje žo tak derje njeradźa kaž nowe cźerstwe žymjenicźi. Tu njepomha ani bohate a porjadne hnojenje. Dźenżnischi dźeń mamy jara wjele nowych druzinow žo hodźaze ja wschelake póby. Hdyż pschę stare druzinu plahujech, brozischi njetrjebawschi ś polom. S tym jwadźisch nij jeno žebi šamemu ale zyłemu ludej. Dźenża dyrbi kóżdy jenoż tajte rostlinu

Komišija ja kontrolu bronjenja a wójnskich pschiprawow pschi **Ludow w Genfu.**

Pšchi blidže šedža wot lěwizy k prawizy: C. Gobian, sastupjeŕ Schyaništeje, pschedžyda A. Gnani, sastupjeŕ Urufnaga, F. Beverta, sastupjeŕ Čěšťoßowakišteje, Klekanda, wojeńšti attachó w Pariju.

Bratiau

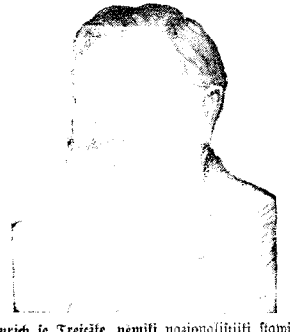
šnaty rumuništi politikaŕ, bě ſ tšwilemi ſ ministerſtim presidentom.

Erwina Brokeſchowa, ſtawna cěšila hušlečka ze Europy pschepuczowała. Hdyž na ſwojich hušlach pschede wſchěm cěšiła hudžbu hrajeſche, ſu ju wſchudžom wutšakjo witali. Wſchě kritiki tšwala hlubotu a krajnu cěšiu hudžbu.

Jan Kubelik, ſwětoßławny cěšiſti hušleŕ. Zyły ſwóŕ pschepuczowawſchi a wſchudžom pod hobrſtim pschiwalom pschipoßłuchaŕſtwa konzerty dawawſchi je ſo do ſwojeje cěſkeje domiſny wróćił. Nětko tšudak, dženża je miſionar.

Heinrich je Treiczke, nemſti nazionaliſtiſti ſtawiſnak a njepſchećeŕ Sſtowjanow, wumrě pſched 30 lětami.

Hdže je pschewoſnik?

Wuprašanje wobraza w tydženſchim cžišle:

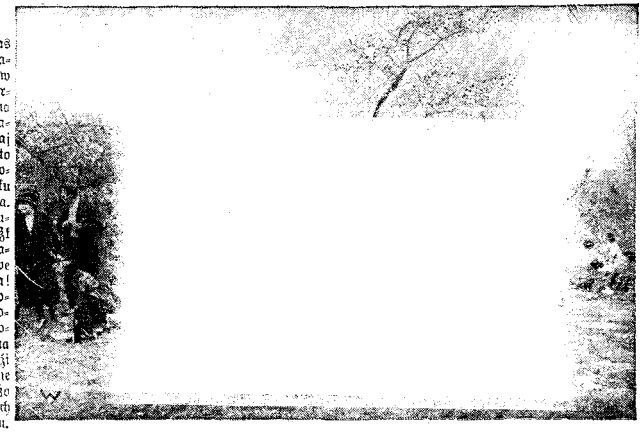
Staj worbas na prawy bok. Mjes halowjami **wulkeho** ſchtoma namakaſch loďžu poſtawu holcžki.

Čo. 18 W Budyšinje, 30. haprleje 1926 2. lětnik

Natčežo w Božej ſtwórbje.

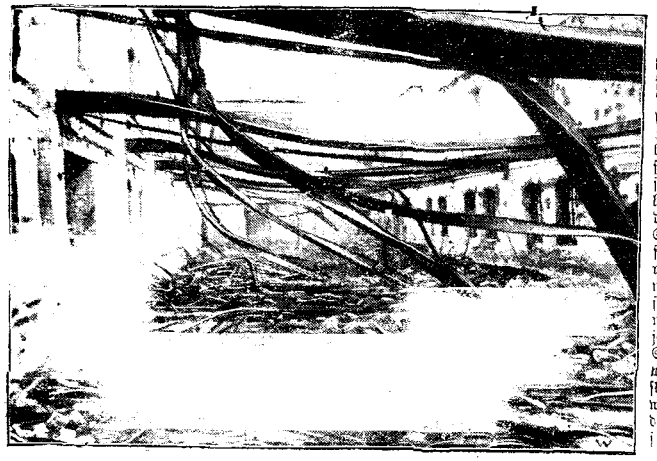
Pódla ſtejazy wobraz wjedže naſ abo lěpje naſchich lubych měſchčanow do lčežjateje Božeje ſtwórby. My na wſach lědma pytnjemy kražnoſcž naležа. Pſched naſchimaj wočžomaj naſtawa tuto leſenje kreżałku po kreżałku. Pupk po pupku ſwoje leżeniczko roſwiwa. Žene łopjeſchko po druhim debi ſchtom a leſcž ſ nowym ſelenym kabatom. Kak lětża ſadowe ſchtomy kražnje leſeja! Hdyž do ſwojeje ſadoweje ſahrody pohladnjeſch, njemóžeſch ſo dodźiwacž a nahladacž na wſchelakoſcži a piſanoſcži Božeje ſtwórby. Pilne pčołki ſynczo paſu ſo na młódnych leżeniczkach hromadžo ſwoju zyrobu.

Mohamedanow Boža ſtužba.

Mohamedan džerži ſo krucże pſchikaſnjow ſwojeje wěry wjele kruczišcho; hacž my liwzy liſchesčijenjo. A tola ſmy tak najdacži, ſo myſlimy, ſo ſmy najlěpſchi a Bohu najſpodobniſchi cžłowjeka jo, dokelž ſo — liſchesčijenjo mjenujemy a druſy nam tak rěkaju. Ma naſch Bóh liſchcże nad nami ſpodobanje, hdyž wſchědnje jeho kaſnje ſ nohomaj teptamy?, pſchede wſchěm my Sſerbja, hdyž ſwoju maczerninu rěcž žebi *njewažimy a tak pſchećiwo 4. kaſni* hrěſchimy a ſdawamy ſo ſlubjenjow tuteje kaſnje. Njedyrbje-li ſo my hańbowacž pſched tutymi mohamedanami, kotříž wſchědnje ſwoje modlitwy po ſwojim waſchnju wukonjeja.

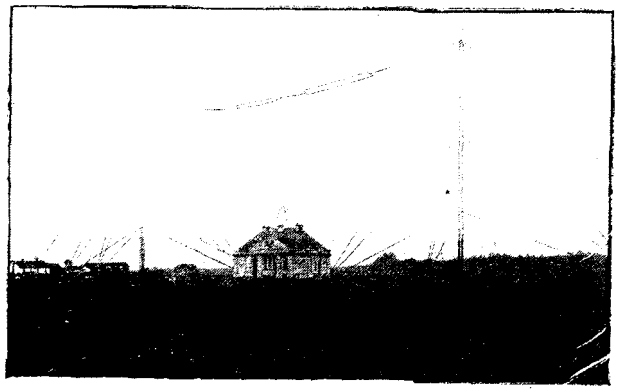
Wotpalena fabrika.

Nasch wobras wjedże naß do wotpaleneje chemiſkeje fabriki w Calbe nad Łobjom. Pſched nětotrymi njedżelemi potrjechi ju žadkawy woheń. Zahłoſcheć a móz płomjenjow běſchtej tak wulkej, jo ſo ſnilne a ſchěrołe żelesne noſchali ſelſchiwichu łaž cżenke blachowe ſchlebjerdki. Widżimy ſłabſche na ſemi leżo. Ssylniſcho ſelſchiwjene a ſehitbowane hiſchcże w murjach teża. Ale trjebacż ſo weſcże wjazy njehodża. Wotſtronjenje tuttych ſelſchiwjenych a ſchmotawych żeleſow je wobużny kruch dżěła. S wohnjom naſtatu ſchkodu *wobličżeja na 2 milijonaj* ſkotych hriwnow. Wała w jenym hnědże běſche ſo do żehlenja ihreła. To bě i pſchičżinu wohnja.

Cżeſka Bjeżada w Genfu.

Pſched 25 lětami ſałożichu żeby w Genfu pſchebywajuſe Cżeſcha żwoje towarſtwo, żwoju „Bjeżadu". Lětża żwój 25lětn jubilej żwjatożnjewożmjeżich Mjeſe wſchěmi cżeſkimi towarſtwami w Schwajzarſkej je ta Bjeżada najſtarſcha. W *1915, potaſkim wo* cżeż wójn wotmě 6. julija khutny dopomnjenſki żwjedżeń na wulkeho cżeſkeho reformatora Jana Huża, pſchedkhadnika Měrcżina Luthera. W lěcże 1415 na dnju 6. julija Jana Huża na ſchcżěpowżu w Konſtanżu pſchi W damſkim jězoru w Schwajzarſkej ſpalichu.

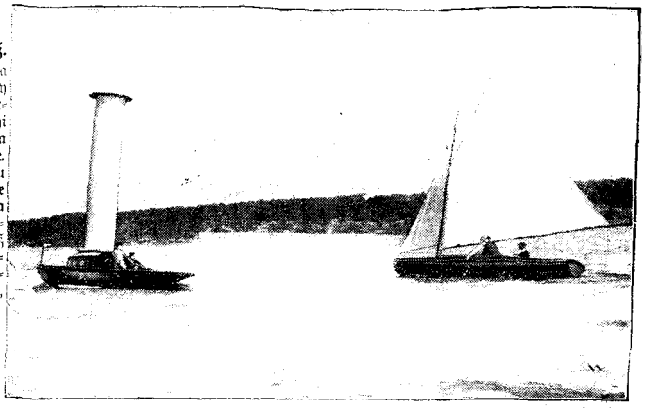

Radijowa ſtażija w Brnſe.

Brn (abo němſcy Brünn) je hłowne město na Morawje. Każ pola naß, tak też we wutraju wiſchudżom ſchkrowe *abo* bjesgrotne podawanje powěſcżow, *to* rěka telegrafowanje a telefonowanje ſałożuja. Nasch wobras wjedże naß pſched nowoſakożenu ſchkrowu abo radiojazżiju w Brnje. Wot tam żapaja powěſcże, ſpěwy, konżerty, pſchednoſchki w cżeſkej rěcżi do wſcheho żwěta. Wiſchudżom tam, hdżeż Cżeſcha bydła, abo tajzy, tutej żkowjanſkej rěcżi rozumjaju, tele powěſcże) pomożu ſnatych aparatow pſchijimaja a żłyſcha.

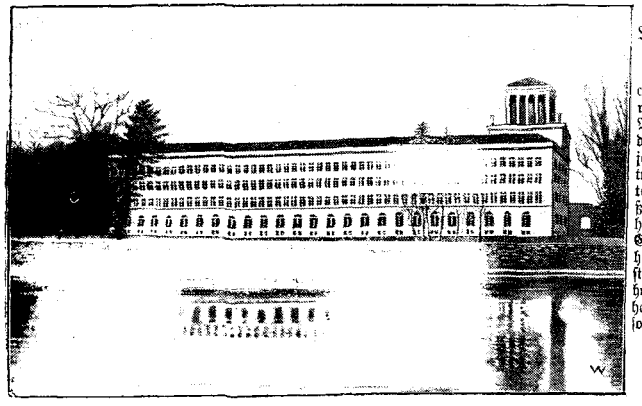
Rotorſka a płachtata łódź.

Na Wanowſkim jězoru pola Barlina wotměchu tele dny pſchemóh jězdżenje mjes rotorſkej a płachtatej łódżu. Pſchi tutym jězdżenju bě rotorſka łódź ſpěſchniſcha płochrateje. Rotorſka ma żo wjerczżatu blachowu trubjel. Do tuteje trubjele wětr dujo ju doprědka honi, a łaž je żo tudy wopokasało, ſpěſchniſcho hacż płachkowu. Rotorſka rěka tehodła, ſo żo truba wjerczi. Wjerczicż po franzowſku rěka roter, wupraj „rótej".

Mjeſynarodny hamt dżěła w Genfu.

Praſchenje dżěła abo dżěłacżeſtwa je dżenża mjeſynarodne abo internazionalne. Pruzuja żo, ſo bychu prawa dżěłacżerjow po zykym żwěcże jenak ſrjadowali. Wjchě kulturne ſtaty a ludy żu żo k tutemu nadawkej ſjednocżike a żu ſa tuto praſchenje trajny hamt ſe żwojim żydłom we Genfu wutworike. Sa tónle hamt żu, łaž my w pódlaſtejazym wobraſu ſpóznawamy, hobrſte twarjenje pſchi brjohach łubſneho Genſſkeho jězora natwarili.

Muſſolini w Tripolis.

Tripolis je město w kraju Hamżneho mjena w połnóżnej Afriży. Kraj żłuſcha Italſkej. Do tuteho kraja abo trajny je żo njedawno Muſſolini, diktator Italſkeje, podał. Widżimy na niſchim wobraſu, kak tam pſched njm ſtejaze wójſka preſentuja. Tam je Muſſolini jenu żwojich rěcżow dżerżał. S njej je we wſchelakich krajach ſpodżiwanje wubudżił, dokelż je w nich wuprajił nadżiju, jo żo jemu poradżi, poſtajicż ſtare romſke mózmarſtwo we jeho nějduſchej wulkoſcżi a błyſchcżu. Tripolis je pſchejo hiſchcże turkowſki kraj, ſtejí pak żyle pod italſkim nadknjeżſtwom.

